ALEGATA

do

SPRAWOZDAŃ STENOGRAFICZNYCH

z siódmej sesyi trzeciego peryodu

SEJMU KRAJOWEGO

Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z W. Ks. Krakowskiem

z r. 1876.

Przytem:

Indeks tych alegatów.

418423
π 1876, 1-106

Indeks alegatów.

Treść alegatów.

Liczba alegatu.		Stronica sten. sprawozd.
I.	Sprawozdanie Wydziału krajowego o budżecie krajowym na rok 1877 . .	4
II.	Sprawozdanie Wydziału krajowego o zamknięciu rachunkowém funduszów krajowych za rok 1874.	6
III.	Sprawozdanie z czynności Wydziału krajowego za czas od 1 lutego 1875 do 31. grudnia 1875	6
IV.	Sprawozdanie Wydziału krajowego w przedmiocie umieszczenia Krakowskiéj szkoły sztuk pięknych i jej kierownika	6
V.	Sprawozdanie Wydziału krajowego z projektem do ustawy o nadzorze władz wyższych nad urzędnikami gmin wiejskich i małomiejskich	7
VI.	Sprawozdanie Wydziału krajowego w przedmiocie budowy własnego domu dla krajowego zakładu położnic we Lwowie	7
VII.	Sprawozdanie Wydziału krajowego w przedmiocie budowy gmachu na pomieszczenie Sejmu i Wydziału krajowego	16
VIII.	Sprawozdanie Wydziału krajowego o środkach zaradczych celem zapobieżenia niedostatkowi grożącemu ludności wiejskiéj	17
IX.	Sprawozdanie Wydziału krajowego o wniosku posła Bauma co do wcielenia niektórych obszarów dworskich do związku właściwéj gminy	17
X.	Sprawozdanie Wydziału krajowego w przedmiocie zatwierdzenia przez Ministerstwo statutu dla zakładu obłąkanych w Kulparkowie	21
XI.	Sprawozdanie Wydziału krajowego w przedmiocie zmiany etatu posad i płac krajowego szpitala powszechnego we Lwowie	21
XII.	Sprawozdanie Wydziału krajowego o budowie szpitala u św. Łazarza w Krakowie	21
XIII.	Wniosek p. Sawczyńskiego w przedmiocie ustanowienia stałego wynagrodzenia dla katechetów przy szkołach ludowych	32
XIV.	Sprawozdanie Wydziału krajowego w sprawie utrzymania i nadal krajowego biura statystycznego	33
XV.	Sprawozdanie Wydziału krajowego o zezwolenie kilku gminom na pobór wyższych dodatków do podatków na potrzeby gminne	33
XVI.	Sprawozdanie Wydziału krajowego w przedmiocie kierunku drogi krajowéj z Głogowa do Nadbrzezia	45
XVII.	Sprawozdanie Wydziału krajowego w przedmiocie restauracyj w gmachu szpitala krajowego we Lwowie	46
XVIII.	Wniosek p. Gniewosza w przedmiocie zmiany ustawy drogowéj . . .	46
XIX.	Wniosek p. Stępka o wydanie ustawy przeciw pijaństwu	58

Liczba alegatu		Stronica sten. sprawozd.
XX.	Wniosek p. Abrahamowicza o wydanie nowej ustawy lasowéj	59
XXI.	Sprawozdanie Wydziału krajowego o ustanowienie w etacie służby krajowéj posady inspektora szpitali powszechnych	68
XXII.	Przedłożenie rządowe z projektem do ustawy o ochronie własności polowéj	91
XXIII.	Wniosek p. Spławińskiego w przedmiocie pięcioletnich dodatków dla nauczycieli szkół ludowych	92
XXIV.	Wniosek p. Antoniewicza w przedmiocie zmiany ustawy o języku wykładowym w szkołach ludowych i średnich	93
XXV.	Sprawozdanie komisyi administracyjnéj o projekcie Wydziału krajowego do ustawy o nadzorze władz wyższych nad urzędnikami gmin wiejskich i małomiejskich	96
XXVI.	Wniosek p. Stępka o ograniczenie stopy procentowéj od pożyczek pieniężnych	142
XXVII.	Sprawozdanie Wydziału krajowego o założenie szkoły garncarstwa w Kołomyi	143
XXVIII.	Sprawozdanie Wydziału krajowego w przedmiocie zbadania kraju co do jego przyrodniczych własności	148
XXIX.	Sprawozdanie Wydziału krajowego w przedmiocie ustawy budowniczéj dla król. miasta Lwowa	148
XXX.	Sprawozdanie Wydziału krajowego o kosztach sanitarnych, szczepienia ospy i powiększenia sił lekarskich w kraju	148
XXXI.	Sprawozdanie Wydziału krajowego w sprawie sprzedaży gmachu ad St. Nicolaum własności fundacyj stypendyjnych t. z. konwiktowych	149
XXXII.	Wniosek p. Szujskiego w przedmiocie odebrania w zarząd Reprezentacyi krajowéj Archiwów akt grodzkich i ziemskich	149
XXXIII.	Wniosek p. Golejewskiego w przedmiocie przyjmowania i kwalifikacyi pisarzy gminnych	150
XXXIV.	Sprawozdanie komisyi budżetowéj w sprawie utrzymania nadal krajowego biura statystycznego	151
XXXV.	Wniosek członka Sejmu dr. Zolla o zaliczanie zastępcom nauczycieli czasu spędzonego na zastępstwie do lat służby rządowej	177
XXXVI.	Wniosek członka Sejmu dr. Zolla w przedmiocie zaprowadzenia we Lwowie i w Krakowie seminaryów nauczycielskich dla szkół średnich	178
XXXVII.	Wniosek p. Kocyłowskiego w przedmiocie ponoszenia kosztów obserwacyjnych za popisowych w szpitalach	180
XXXVIII.	Wniosek p. Dunajewskiego w przedmiocie organizacyi władz administracyjnych dla Galicyi.	181
XXXIX.	Sprawozdanie komisyi administracyjnej o przedłożeniu Wydziału krajowego w przedmiocie zmiany etatu posad i płac krajowego szpitala powszechnego we Lwowie	187
XL.	Wniosek p. Kowalskiego o zaprowadzeniu języka ruskiego jako wykładowego w szkole głównej t. z. gr. kat. we Lwowie	199
XLI.	Wniosek p. Chrzanowskiego o zmianę regulaminu sejmowego §§. 82 i 83. w przedmiocie formalnego traktowania petycyj	203
XLII.	Sprawozdanie komisyi głodowéj o środkach zaradczych przeciwko niedostatkowi grożącemu ludności wiejskiéj	204
XLIII.	Sprawozdanie Wydziału krajowego o odstąpienie gminie m. Sanoka budynku na pomieszczenie szkoły tamtejszéj	231
XLIV.	Sprawozdanie komisyi kultury krajowéj o petycyi gminy Czajkowiec w sprawie uregulowania koryta Dniestru	232
XLV.	Wniosek p. Krzeczunowicza w przedmiocie uregulowania niektórych spraw podatkowych	262

Liczba alegatu		Strenica sten. sprawozd.
XLVI.	Wniosek p. Abrahamowicza w przedmiocie wymiaru podatku kunsumcyjnego od mięsa	268
XLVII.	Wniosek p. Grossa w przedmiocie wymiaru podatku od wyrobu wódki	268
XLVIII.	Wniosek p. Kabata o zaprowadzenie wydziału lekarskiego na wszechnicy lwowskiéj	271
XLIX.	Wniosek członka Sejmu dr. Zolla o uregulowanie feryj szkolnych	273
L.	Sprawozdanie Wydziału krajowego o budowie pralni, łaźni, kuchni parowych, pomieszkania dla służby niższéj szpitalnéj i urządzenie łazienek przy szpitalu powszechnym we Lwowie	275
LI.	Wniosek p. Popiela Pawła o urządzenie internatów przy seminaryach nauczycielskich we Lwowie i w Krakowie	298
LII.	Sprawozdanie Wydziału krajowego w sprawie urządzenia stosunków szpitala dla dzieci u St. Zofii we Lwowie	300
LIII.	Sprawozdanie komisyi kultury krajowéj w przedmiocie zbadania kraju co do jego przyrodniczych właściwości	301
LIV.	Sprawozdanie komisyi administracyjnéj w przedmiocie budowy domu dla krajowego zakładu położnic we Lwowie	304
LV.	Wniosek p. Chrzanowskiego w przedmiocie założenia w Krakowie szkoły górnictwa i hutnictwa	326
LVI.	Wniosek p. Chełmeckiego w przedmiocie podwyższenia dotacyi dla duchowieństwa i wyznaczenia 50.000 złt. na tymczasowe wsparcia	328
LVII.	Wniosek p. Antoniewicza w przedmiocie zniżenia cen soli i bezpłatnego używania źródeł solnych	331
LVIII.	Wniosek p. Apolinarego Jaworskiego w przedmiocie dzwignięcia komunikacyi kolejowéj w kraju	332
LIX.	Sprawozdanie komisyi budżetowéj o zamknęciu rachunków funduszów krajowych za rok 1874	333
LX.	Sprawozdanie komisyi budżetowéj w sprawie odstąpienia gminie m. Sanoka budynku pod l. 236 w Sanoku	344
LXI.	Wniosek p. Tettmayera w sprawie założenia gimnazyum w Nowym Targu	369
LXII.	Sprawozdanie komisyi budżetowéj o preliminarzu funduszu szkolnego krajowego na rok 1877	369
LXIII.	Sprawozdanie komisyi drogowéj nad przedłożeniem Wydziału krajowego co do kierunku drogi krajowéj z Głogowa do Nadbrzezia	378
LXIV.	Sprawozdanie komisyi administracyjnéj w przedmiocie budowy gmachu dla Sejmu i Wydziału krajowego	395
LXV.	Przedłożenie rządowe z zamknięciem rachunków funduszów indemnizacyjnych za rok 1875.	409
LXVI.	Sprawozdanie Wydziału krajowego w sprawie uznania szkół rolniczych w Dublanach za zakłady krajowe	409, 487*)
LXVII.	Przedłożenie rządowe z preliminarzem funduszów indemnizacyjnych na rok 1877	442
LXVIII.	Sprawozdanie Wydziału krajowego pod względem robót, kolaudacyi i funduszów budowy zakładu dla obłąkanych w Kulparkowie	442
LXIX.	Sprawozdanie komisyi kultury krajowéj w przedmiocie ustawy o ochronie własności polnéj	452
LXX.	Sprawozdanie komisyi prawniczéj w sprawie zmiany §§. 82 i 83 regulaminu sejmowego	473

*) Liczba porządkowa tego alegatu jest na stronie 487 sprawozd. stenogr. mylnie (jako LXXV) podana

Liczba alegatu.		Stronica sten. sprawozd.
LXXI.	Sprawozdanie komisyi edukacyjnéj o wniosku członka sejmu dr. Zolla w sprawie zaprowadzenia we Lwowie i w Krakowie seminaryów nauczycielskich dla szkół średnich	474
LXXII.	Sprawozdanie komisyi kultury krajowéj w przedmiocie regulacyi górnego Dniestru i rzek doń wpadających	475
LXXIII.	Sprawozdanie komisyi prawniczéj o wniosku p. Stępka w sprawie ustawy przeciw pijaństwu	478
LXXIV.	Sprawozdanie komisyi prawniczéj z wnioskn p. Stępka co do ograniczenia stopy procentowej od pożyczek pieniężnych	483*)
*LXXV.	Sprawozdanie komisyi budżetowéj w przedmiocie umieszczenia krakowskiéj szkoły sztuk pięknych i jéj kierownika (*w tekście sprawozdań stenograficznych alegat ten mylnie jest oznaczony liczbą LXXVI.*)	540
*LXXVI.	Sprawozdanie komisyi budżetowéj w przedmiocie robót wykonanych w gmachu szpitala krajowego we Lwowie w r. 1874 i 1875 tudzież o kredytach dodatkowych dla dalszych robót (*w tekście mylnie LXXVII.*)	545
*LXXVII.	Sprawozdanie komisyi budżetowéj w sprawie zaliczek zwrotnych na budowę szkół początkowych w r. 1876 (*w tekście mylnie LXXVIII.*)	550
*LXXVIII.	Sprawozdanie komisyi budżetowéj w sprawie pożyczki 10.000 złt. dla szpitala dla ubogich dzieci we Lwowie (*w tekście mylnie LXXIX.*)	551
*LXXIX.	Sprawozdanie komisyi administracyjnéj w przedmiocie sprzedaży gmachu ad St. Nicolaum (*w sprawozd. stenogr. mylnie LXXX.*)	552
*LXXX.	Sprawozdanie komisyi edukacyjnéj o petycyi miasta Krakowa względem uwolnienia go od składania 4% podatków na fundusz szkolny okręgowy i petycyi miasta Lwowa o zmianę ustawy szkolnéj (*w prawozd. stenogr. mylnie LXXXI.*)	552
*LXXXI.	Sprawozdanie komisyi prawniczéj względem odebrania archiwow aktów grodzkich i ziemskich w zarząd krajowy (*w sprawozd. stenogr. mylnie LXXXII.*)	579
*LXXXII.	Sprawozdanie komisyi edukacyjnéj o wniosku p. Spławińskiego w przedmiocie pięcioletnich dodatków dla nauczycieli szkół ludowych (*w tekście mylnie LXXXIII.*)	580
LXXXIII.	Sprawozdanie komisyi edukacyjnéj z wniosku p. Kabata o zaprowadzenie wydziału lekarskiego w Uniwersytecie lwowskim	581
*LXXXIV.	Sprawozdanie komisyi edukacyjnéj o wniosku p. Chrzanowskiego względem urządzenia w Krakowie szkoły górnictwa i hutnictwa (*w tekście mylnie LXXXV.*)	582
*LXXXV.	Sprawozdanie komisyi podatkowéj o wniosku p. Krzeczunowicza w sprawach podatkowych (*w sprawozd. stenogr. mylnie LXXXVI.*)	582
*LXXXVI.	Sprawozdanie komisyi podatkowéj o wniosku p. Abrahamowicza w przedmiocie wymiaru podatku konsumcyjnego od mięsa (*w tekście mylnie LXXXVII.*)	589
*LXXXVII.	Sprawozdanie komisyi administracyjnéj z wniosku p. Kocyłowskiego o zmianę §. 60 instrukcyi o wykonaniu ustawy wojskowéj (*w tekście mylnie LXXXVIII.*)	591
*LXXXVIII.	Sprawozdanie komisyi prawniczéj o petycyi Dr. Frieda w sprawie zmiany ustawy o egzekucyi na nieruchomości (*w sprawozd. stenogr. mylnie LXXXIX.*)	591
*LXXXIX.	Sprawozdanie komisyi administracyjnéj w sprawie ustawy budowniczéj dla miasta Lwowa (*w sprawozd. stenogr. mylnie XC.*)	592
*XC.	Sprawozdanie Wydziału krajowego co do potrzeb na urządzenie zakładu dla obłąkanych na Kulparkowie (*w sprawozd. stenogr. mylnie CX.*)	605
*XCI.	Sprawozdanie Wydziału krajowego o poborze wiktu z kuchni spitalnéj przez rządcę szpitala lwowskiego (*w sprawozd. stenogr. mylnie CXI.*)	605

*) Liczba porządkowa tego alegatu (LXXIV.) jest w tekscie sprawozd. stenograf. opuszczona.

Uwaga. Liczby porządkowe alegatów oznaczonych * są w tekscie sprawozdań stenograficzych mylnie podane. Mylne liczby przytoczone są w niniejszym indeksie w nawiasie.

Liczba alegatu		Stronica sten. sprawozd.
XCII.	Sprawozdanie komisyi budżetowéj z petycyi c. k. galic. Towarzystwa gospodarskiego o subwencyę na inżyniera kultury i bióro melioracyjne	714
XCIII.	Sprawozdanie komisyi budżetowéj o wniosku p. Chełmeckiego w przedmiocie podwyższenia dotacyi dla duchowieństwa	725
XCIV.	Sprawozdanie komisyi budżetowéj o preliminarzu funduszu krajowego na r. 1877	730
XCV.	Sprawozdanie komisyi budżetowéj o zamknięciu rachunków funduszów indemnizacyjnych za r. 1875	846
XCVI.	Sprawozdanie komisyi budżetowéj o preliminarzach funduszów indemnizacyjnych na r. 1877	846
XCVII.	Sprawozdanie komisyi administracyjnéj w sprawie poboru wiktu z kuchni szpitalnéj przez rządcę szpitala powszechnego we Lwowie	893
XCVIII.	Sprawozdanie komisyi administracyjnéj o budżecie szpitala św. Łazarza w Krakowie.	894
XCIX.	Sprawozdanie komisyi budżetowéj w przedmiocie potrzeb zakładu Kulparkowskiego	894
C.	Sprawozdanie komisyi budżetowéj o zamknięciu rachunków funduszów samoistnych za r. 1874.	895
CI.	Sprawozdanie komisyi budżetowéj w sprawie budowy pralni, łaźni, kuchni i t. d. przy szpitalu powszechnym we Lwowie.	898
CII.	Sprawozdanie komisyi budżetowéj o budowie, kalandacyi i funduszach budowy zakładu dla obłąkanych na Kulparkowie.	909
CIII.	Sprawozdanie komisyi wybranéj do zbadania czynności Wydziału krajowego za czas od 1. lutego do 21. grudnia 1875.	939
CIV.	Sprawozdanie komisyi kultury krajowéj o wnioskn p. Abrahamowicza w przedmiocie ustawy lasowéj.	954
CV.	Sprawozdanie komisyi prawniczéj o petycyach w sprawie założenia filii Banku narodowego w Stanisławowie.	956
CVI.	Sprawozdanie komisyi drogowéj w sprawie budowy kolei z Husiatyna do Stanisławowa i z Zagórza do Grybowa, Żywca i Czaczeg	957

XVII. Sprawozdanie Komisyi budżetowej o projekcie ustawy [illegible] . . . 714
XVIII. Sprawozdanie Komisyi budżetowej o projekcie ustawy [illegible] . . . 730
XIX. Sprawozdanie Komisyi budżetowej o projekcie ustawy [illegible] . . . 730
XX. Sprawozdanie Komisyi budżetowej o projekcie ustawy [illegible] . . . 810
XXI. Sprawozdanie Komisyi budżetowej o projekcie ustawy [illegible] . . . 810
XXII. Sprawozdanie Komisyi administracyjnej w sprawie podania [illegible] . . . 902
XXIII. Sprawozdanie Komisyi administracyjnej o petycyi [illegible] . . . 904
XXIV. Sprawozdanie Komisyi budżetowej o projekcie ustawy [illegible] . . . 904
XXV. Sprawozdanie Komisyi budżetowej o projekcie ustawy [illegible] . . . 906
XXVI. Sprawozdanie Komisyi budżetowej o projekcie ustawy [illegible] . . . 906
XXVII. Sprawozdanie Komisyi budżetowej o projekcie ustawy [illegible] . . . 908
XXVIII. Sprawozdanie Komisyi administracyjnej o petycyi [illegible] . . . 908

L. W. 1800/1876.

Aleg. I.

SPRAWOZDANIE

Wydziału krajowego

o budżecie krajowym

na rok

1877.

SPRAWOZDANIE

Wydziału krajowego

o budżecie krajowym

na rok

1877.

L. W 1.800
1876.

Sprawozdanie

Wydziału krajowego o budżecie krajowym na rok 1877.

Stosownie do §. 18. Statutu krajowego i §. 7. Instrukcyi dla Wydziału krajowego przedkłada się pod **A.** projekt sumaryczny budżetu krajowego wraz z 16ma preliminarzami specyalnymi, a mianowicie: **A.**

I. Fundusze i zakłady pobierające dotacye z funduszu krajowego:

Preliminarz funduszu krajowego w ściślejszem znaczeniu	lit.	**B.**
„ szpitalu lwowskiego: oddział chorych	„	**C.**
„ „ „ „ położnic	„	**D.**
„ zakładu obłąkanych w Kulparkowie	„	**E.**
„ funduszu podrzutków we Lwowie	„	**F.**
„ szpitalu Śgo Łazarza w Krakowie: oddział chorych . . .	„	**G.**
„ „ „ „ „ „ położnic i podrzutków . . .	„	**H.**
„ szpitalu Śgo Ducha w Krakowie: oddział syfilitycznych . .	„	**I.**
„ „ „ „ „ „ obłąkanych . .	„	**K.**
„ funduszu policyi krajowej	„	**L.**
„ „ szkolnego krajowego (jako alegat do preliminarza funduszu krajowego)		

II. Fundusze samoistne.

Preliminarz funduszu domestykalnego	„	**M.**
„ „ kultury krajowej	„	**N.**
„ „ stanowego sierocińskiego	„	**O.**
„ „ Al. hr. Stadnickiego	„	**P.**
„ „ szkoły weterynaryi	„	**R.**

W skład budżetu na rok 1877. weszły napowrót preliminarze funduszów kultury krajowej i szkoły weterynaryi, ponieważ wedle uchwały W. Sejmu

z dnia 20 Maja 1875. niewprowadzono w życie tej szkoły, przez co znaczna część majątku zarodowego funduszu kultury krajowej, przeznaczonego pierwotnie uchwałą sejmową z dnia 14 Października 1874. na urządzenie zakładu weterynaryi, pozostała niezużytą, a dochody bieżące tego majątku przeznaczone są na cele właściwe, — i ponieważ do istniejącej realności zakładu weterynaryi przywiązane są stałe dochody i wydatki.

Do wszystkich preliminarzy dołączone są wyjaśnienia, w których oprócz uzasadnienia każdej pozycyi zamieszczono porównawcze zestawienie, wykazujące różnice między kwotami uchwalonemi na rok 1876. a proponowanemi obecnie na rok 1877, tutaj przeto wyjaśniamy tylko sumarycznie różnice, a to:

I. Fundusz krajowy w ściślejszem znaczeniu.

Wydatki.

W rubryce I. preliminuje się *mniej o* . . . . . 2.823 zł.
ponieważ przypadająca rata ostatnia za kupno realności pod gmach krajowy, o tyle jest mniejszą.

W rubryce II. preliminuje się *więcej o* . . . . . 3.042 zł.
ponieważ przyrosły dodatki pięciolecia urzędników (2205), zamieszczono nadane uchwałą sejmową z dnia 29. Maja 1875 zaopatrzenie sierót po zmarłym urzędniku Wydziału krajowego, K. Iwanickim (175), na ostatek, niechcąc przy ciągle wzmagającym się nawale czynności pomnażać obecnie etatu urzędników stałych, przyjęto tymczasowo jednego dyurnistę do kasy krajowej.

W rubryce III. preliminuje się *więcej o* . . . . . 90.000 „
na podstawie wynikłości z roku obserwacyjnego i ponieważ na skutek przeniesienia kosztów leczenia za ubogich chorych na kraj w całości i podwyższenie taks szpitalnych wydatki tego rodzaju się wzmagają.

W rubryce VII. preliminuje się *mniej o* . . . . . 64.825 „
ponieważ obecnie sporządzony przez krajową Radę szkolną preliminarz specyalny funduszu szkolnego opartym jest na dokładnie uzbieranych datach i wynikłościach z lat obserwacyjnych, zaś dotychczasowe preliminarze tylko prawdopodobne zawierały kwoty.

W rubryce VIII preliminuje się *mniej o* . . . . . 5.000 „
ponieważ z rokiem 1876. ustaje subwencyonowanie „odnowienia Sukiennic w Krakowie“ uchwalone postanowieniem W. Sejmu z dnia 23. Sierpnia 1870.

W rubryce IX. preliminuje się *więcej o* . . . . . 759 „
z powodu pomnożenia stacyj żandarmeryi, i podwyższenia czynszów najmu pomieszkań w niektórych stacyach.

W rubryce X. preliminuje się *mniej o* . . . . . 14.500 „
ponieważ dochód z myt powiększył się o kwotę 8.500. zł i odpada zawotowany na rok 1876. koszt regulacyi rzeki Brnia w kwocie 6.000 zł.

W rubryce XI. preliminuje się *więcej o* . . . . . 52.918. „
głównie z powodu otworzenia zakładu obłąkanych w Kulparkowie, tudzież z powodu nowo uchwalonego etatu lekarskiego i administracyjnego w zakładach leczniczych lwowskich, — przyrostu dodatków pięciolecia, — na ostatek zaprowadzenia lepszych urządzeń i podrożenia prawie wszystkich artykułów.

W rubryce XII. preliminuje się *więcej o* . . . . . 15.000 „
z powodu wejścia w życie nowej ustawy o szupaśnictwie z dniem 1. Stycznia 1876. pociągającej za sobą znaczne powiększenie wydatków.

W rubryce XIII preliminuje się *mniej o* . . . . . 49.200 „
ponieważ odpadły jednorazowe wydatki i zasiłki korporacyom i osobom poje-

Do przeniesienia . . . 136.348 „ — 161.719 zł.

Z przeniesienia . 136.348 „ — 161.719 zł.

dyńczym zawotowane, i przeniesiono do rubryki VII. niektóre, stale udzielone subwencye na cele naukowe.

Suma różnic . . . . . 136.348 „ — 161.719 zł.
Z porównania . . . . . 136.348 „
okazuje się *zwiększenie wydatków* . . . . . 25.371 zł.

Dochody.

W rubryce IV. preliminuje się *mniej o* . . . . . 12.917 „
na podstawie specyalnych preliminarzy zakładów dotowanych, — i ponieważ nadwyżki dochodów funduszu policyjnego 6.376 zł. na mocy uchwały W. Sejmu z dnia 14. Października 1874. nie mają wpływać do funduszu krajowego, lecz zostaną wcielone do kapitału zarodowego.

W rubryce V. preliminuje się mniej o . . . . . 65.000 „
na podstawie wywodu następującego:

Zamknięcie rachunków za rok 1875 nie może być obecnie uskutecznionem z powodu iż wydatki przypadające na rok 1875. wypłacane być muszą aż po koniec Czerwca 1876., — przeto dla wykazania prawdopodobnej reszty kasowej z roku 1875. służyć może tylko rzeczywisty zapas gotowizny wynikający z obrachanku po koniec Grudnia 1875. a ulokowany w bankach miejscowych w ogólnej kwocie . . . . . 695.767 zł.

Od tej kwoty odtrącić należy zamieszczone w budżecie na rok 1876. wedle uchwały W. Sejmu z dnia 25° Maja 1875. tytułem pozostałości z rachunku roku 1874 . . . . . 130.000 „
okazuje się zatem reszta rozporządzalna . . . . . 565.767 „

Zważywszy że największa część dochodów preliminowanych na rok 1875 już wpłynęła, zaś obrachunki z przedsiębiorcami i inne należytości z roku 1875 przedstawią do zapłacenia jeszcze znaczną kwotę wydatków, na których pokrycie nie wystarczą dochody z tegoż ozasu, przeto odtrąca się na ten cel od powyższej reszty rozporządzalnej kwotę . . . . . 50.767 „
pozostałoby . . . . . 515.000 „

dalej odtrąca się od takowej na utworzyć się mający fundusz budowy gmachu krajowego, wedle osobnego sprawozdania Wydziału krajowego — Wysokiemu Sejmowi przedłożonego, kwotę . . . . 450.000 „
zaś pozostającą resztę w kwocie . . . . . 65.000 „
zamieszcza się w projekcie budżetu na rok 1877. jako prawdopodobną pozostałość z rachunku 1875. roku.

Nowo utworzoną rubrykę VII. dochodów wykazujących kwotę . . . . . 22.000 „
zamieszczono na mocy uchwał W. Sejmu z dnia 14° Października 1874. i 28 Maja 1875. wedle których zwroty zaliczek wydanych przed rokiem 1874. pobierać należy i wykazywać w osobnej rubryce.

W rubryce VIII. „rozmaite dochody“ preliminuje się *więcej o* . . . . . 139 „
na podstawie ścisłego obliczenia przypadających zwrotów udzielonych pożyczek.

Suma różnic . . . . 77.917 „ 22.139 „
W porównaniu z budżetem z roku 1876 . 22.139 „
okazuje się dochód *mniejszy o* . . . . 55.778 „

Wynik ten jednak tylko pozornie jest mniejszym, bo uwzględniwszy powyż wskazaną — na fundusz budowy gmachu krajowego wydzieloną kwotę. 450.000 „
okazuje się dochód rzeczywiście *większy o* . . . . . 394.222 „
a odtrąciwszy od tego powyżej wykazane zwiększenie wydatków w kwocie . 25.371 „
okazuje się budżet *korzystniejszy o* . . . . . 368.851 „

i pomimo wydatku blisko półmilionowego na fundusz budowy gmachu krajowego niezachodzi potrzeba podwyższenia dodatków.

B. Fundusze dotowane z funduszu krajowego.

Wynikłości tych funduszów przedstawiają w dochodach *mniej o* . . . 6.681 „
ponieważ w bieżącym roku wedle specyalnych preliminarzy, szpitale krakowskie niemają żadnej nadwyżki w dochodach lecz przeciwnie dotowane być muszą.

W wydatkach preliminuje się *więcej o* . . . . . 40.001 „
Z powodów wyżej wskazanych. i ponieważ zamieszczono tu także preliminarz funduszu szkolnego który dotąd przez Radę szkolną krajową osobno bywał przedkładany.

Wynikłości tego działu, a mianowicie:

a.) zakładów leczniczych skoncentrowano w rubryce XI „Dotacye dla zakładów krajowych:"

b.) funduszu szkolnego — zamieszczono w rubryce VII poz: 70. „Zasiłki dla zakładów naukowych," zaś

c.) funduszu policyjnego tworzą w moc uchwały sejmowej z dnia 14 Października 1874 oddzielny fundusz, o czem przy rubryce IV. dochodów funduszu krajowego wspomniano.

W preliminarzach szpitali lwowskich i krakowskich zaprowadzono zmiany w podziale rubryk i tytułów, szczególnie co do płac i poborów służby etatowej i nieetatowej które odpowiednio rozłączono, zaś dalsze rubryki jednostajnie dla wszystkich zakładów uporządkowano.

C. Fundusze samoistne.

Nadwyżki dochodów funduszów: domestykalnego, kultury krajowej, stanowego sierocińskiego i Al. hr Stadnickiego, zostaną użyte na pomnożenie majątku zarodowego — zaś niedobór funduszu szkoły weterynaryi pokrytym zostanie z rubr. VII. poz. 60. funduszu krajowego. . . . . .

Sumaryczne zestawienie preliminarza funduszu krajowego wykazuje:

własnych dochodów	95.972. zł.
zaś wydatków	2,326.253. „
Z porównania wynika niedobór w kwocie	2,230.281. zł.

który pokryć należy dodatkami do podatków.

Według otrzymanego od c. k. krajowej Dyrekcyi skarbu wykazu, sprawdzona należytość podatku wynosi: 6,784.720 zł. Z powodu wypadków elementarnych i innych przyczyn niemożności ściągnięcia podatków, corocznie okazuje się potrzeba odpisywania takowych; powyższą przeto sumę zaokrągla się na 6,600.000 zł.

Licząc po 34 centy dodatku od każdego złotego austr. otrzymamy sumę . . . . . 2,244.000. zł.

W porównaniu z powyższym niedoborem okazuje się *nadwyżka dochodów* . 13.719. „

Na podstawie wywodu powyższego Wydział krajowy wnosi:

I. Wysoki Sejm raczy uchwalić *„na pokrycie niedoboru funduszu krajowego na rok 1877. pobieranym być ma dodatek do podatków stałych z dodatkiem $^1/_3$ części po 34 ct. od każdego złotego austr.“*

II. Upoważnia się Wydział krajowy *„do przenoszenia oszczędności jednej rubryki na potrzeby rubryk innych,“* którego to upoważnienia udziela się także krajowej Radzie szkolnej co do krajowego funduszu szkolnego.

Lwów, dnia 7 Lutego 1876.

Oktaw z Siemuszowy Pietruski
Zastępca Marszałka krajowego.

Dr. Józef Wereszczyński
Sprawozdawca.

L. W. 1800/1876

Lit. **A.**

PROJEKT

budżetu krajowego

na rok 1877.

Liczba porządkowa	Rubryka	A. Fundusze i zakłady dotowane z funduszu krajowego	Dochody	Wydatki	Z porównania okazuje się	
					nadwyżka dochodów	niedobór
1		**Fundusz krajowy w ściślejszem słowa znaczeniu**				
	I	Koszta reprezentacyi kraju	—	148.443	—	—
	II	„ zarządu	—	195.252	—	—
	III	„ leczenia ubogich chorych	—	280.000	—	—
	IV	„ szczepienia	—	26.300	—	—
	V	Wydatki sanitarne	—	38.500	—	—
	VI	Zasiłki dla zakładów dobroczynności	—	13.402	—	—
	VII	„ „ „ naukowych	—	396.904	—	—
	VIII	Utrzymanie pomników historycznych	—	1.750	—	—
	IX	Kwaterunkowe żandarmeryi	—	60.382	—	—
	X.	Drogi krajowe	—	871.834	—	—
	XI	Dotacye dla zakładów krajowych	—	223.523	—	—
	XII	Wydatki na szupaśnictwo	—	25.000	—	—
	XIII	Rozmaite wydatki	—	44.963	—	—
	I	Z odnajmu ubikacyj sejmowych	1.200	—	—	—
	II	Odsetki od pieniędzy chwilowo lokowanych	5.000	—	—	—
	III	Z myt na drogach krajowych	—	—	—	—
	IV	Nadwyżki od zakładów dotowanych	—	—	—	—
	V	Zapas kasowy (pozostałość rachunkowa) z roku 1875	65.000	—	—	—
	VI	Dodatki do podatków po 34 ct. od 1 zł. a. w.	2,244.000	—	—	—
	VII	Zwroty zaliczek wydanych przed rokiem 1874	22.000	—	—	—
	VIII	Rozmaite dochody	2.772	—	—	—
		Suma funduszu krajowego	2,339.972	2,326.253	13.719	—
		Fundusze krajowe w obszerniejszem znaczeniu				
2		**Szpital główny we Lwowie.**				
		a) Oddział chorych	133.284	158.310	—	25.026
		b) „ położnic	970	14.715	—	13.745
3		**Zakład dla obłąkanych w Kulparkowie**	15.384	132.630	—	117.246
4		**Fundusz podrzutków we Lwowie**	—	21.746	—	21.746
5		**Szpital Św. Łazarza w Krakowie.**				
		a) Oddział chorych	52.671	58.151	—	5.480
		b) „ położnic i podrzutków	6.983	37.406	—	30.423
6		**Szpital Św. Ducha w Krakowie.**				
		a) Oddział syfilitycznych	26.278	30.689	—	4.411
		b) „ obłąkanych	14.695	20.141	—	5.446
7		**Fundusz policyi krajowej**	7.761	1.525	6.236	—
8		**Fundusz szkół początkowych.**	87.101	359.235	—	272.134
		Suma ogólna funduszów i zakładów dotowanych z funduszu krajowego	2,685.099	3,160.801	19.955	495.657
						475.702

Liczba porządkowa	Rubryka	B. Fundusze samoistne (niedotowane)	Dochody	Wydatki	Z porównania okazuje się	
					nadwyżka dochodów	niedobór
9		Fundusz domestykalny	3.824	3.425	399	—
10		„ kultury krajowej	9.678	5.525	4.153	—
11		„ stanowy sierociński	1 593	1.530	63	—
12		„ Al. hr. Stadnickiego	1.659	1.650	9	—
13		„ szkoły weterynaryi	1.939	2 949	—	1.010
		Suma ogólna funduszów samoistnych	18.693	15.079	4.624	1.010
		Rekapitulacya.				
		A. Suma ogólna funduszów dotowanych . . .	2,685.099	3,160.801	19.955	495.657
		B. „ „ „ samoistnych . . .	18.693	15.079	4.624	1.010
		Razem . . .	2,703.792	3,175.880	24.579	496.667
						472.088

L. W. **1800**/1876
Alegat **B.** do sprawozdania Wydziału krajowego o budżecie krajowym na rok 1877.

Lit. **B.**

FUNDUSZ KRAJOWY

w ściślejszem znaczeniu.

PRELIMINARZ

na rok 1877.

(Wyjaśnienia na stronicy 18).

Fundusz krajowy.

Sumaryusz.

Liczba Rubryki	Liczba Pozycyi	Wydatki	Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem
			Złote austryackie		
I.		Koszta reprezentacyi kraju	101.400	47.043	148.443
II.		„ zarządu	195.252	—	195.252
III.		„ leczenia	280.000	—	280.000
IV.		„ szczepienia	26.300	—	26.300
V.		Wydatki sanitarne	38.500	—	38.500
VI.		Zasiłki dla zakładów dobroczynności	13.402	—	13.402
VII.		„ „ „ naukowych i wychowania publicznego	396.904	—	396.904
VIII.		Utrzymanie pomników historycznych	1.750	—	1.750
IX.		Kwaterunkowe żandarmeryi	60.382	—	60.382
X.		Drogi krajowe	371.834	500.000	871.834
XI.		Dotacye dla zakładów krajowych	223.523	—	223.523
XII.		Wydatki na szupaśnictwo	25.000	—	25.000
XIII.		Rozmaite wydatki	44.963	—	44.963
		Suma wydatków	1,779.210	547.043	2,326.253
		Dochody.			
I.		Z odnajmu ubikacyj sejmowych.	1.200		1.200
II.		Odsetki od pieniędzy chwilowo lokowanych.	5.000		5.000
III.		Z myt na drogach krajowych	—		—
IV.		Nadwyżki dochodów od zakładów dotowanych	—		—
V.		Zapas kasowy (pozostałość rachunkowa) z roku 1875	65.000		65.000
VI.		Dodatki do podatków po 34 centy	2,244.000		2,244.000
VII.		Zwroty zaliczek wydanych przed rokiem 1874.	22.000		22.000
VIII.		Rozmaite dochody	2.772		2.772
		Suma dochodów.	2,339.972	—	2,339.972
		Z porównania ze sumą wydatków.	—	—	2,326.253
		okazuje się **nadwyżka dochodów.**	—	—	13.719

Fundusz krajowy.

Rubryka I. Koszta reprezentacyi kraju.

Liczba Rubryki	Liczba Pozycyi	Wydatki.	Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem
			Złote austryackie.		
I.	—	**Koszta reprezentacyi kraju**	101.400	47.043	148.443

Poszczególnienie.

I.		**A. Sejm krajowy.**			
	1	a) Czynsz najmu sali i ubikacyj sejmowych 5.150 zł.	—		
		b) Dodatek gminny 5 % . . . . . 250 „	5.400		
	2	Koszta podróży pp. Posłów	6.500		
	3	Dyety pp. Posłów	42.000		
	4	Koszta druków	14.000		
	5	Spisywanie sprawozdań	4.000		
	6	Urządzenie sali, opał, oświetlenie i inne drobne wydatki	3.350		
	7	Pisarze dzienni	650		
	8	Uzupełnienie biblioteki sejmowej	300		
	9	Na budowę gmachu krajowego	—	47.043	123.243
		B. Wydział krajowy.			
	10	Marszałek krajowy	4.200		
	11	Sześciu Członków Wydziału po 3.000 zł.	18.000		
	12	Zastępcy	3.000		25.200
		Suma rubryki I. . .	101.400	47.043	148.443

Fundusz krajowy.

Rubryka II. Koszta zarządu.

Liczba Rubryki	Liczba Pozycyi	Wydatki.	Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem
			Złote austryackie		
II.		**Koszta zarządu**	195.252	—	195.252

Poszczególnienie.

II.	13	**Płace urzędników, dyurnistów i sług.**			
	14	**Oddział konceptowy.**			
		a) 2ch radców, płaca po 2.800 zł. . 5.600 zł.			
		dodatek aktywalny „ 480 „ . 960 „	6.560		
		b) 4ch sekretarzy, płaca „ 2 000 „ . 8.000 „			
		dodatek aktywalny „ 360 „ . 1.440 „	9.440		
		c) 6ciu koncepistów, płaca „ 1.300 „ . 7.800 „			
		dodatek aktywalny „ 240 „ . 1.440 „	9.240		
		d) 2ch adjunktów, płaca „ 1.000 „ . 2.000 „			
		dodatek aktywalny „ 200 „ . 400 „	2.400		
		e) 2ch asystentów, płaca „ 700 „ . 1.400 „			
		dodatek aktywalny „ 100 „ . 200 „	1.600		29.240
	15	**Oddział rachunkowy.**			
		a) Dyrektor, płaca . . . . . 2.600 zł.			
		dodatek aktywalny . . . . . 400 „	3.000		
		b) Zastępca dyrektora, płaca . . . . . 2.000 „			
		dodatek aktywalny . . . . . 360 „	2 360		
		c) 14tu adjunktów, płaca po 1.200 zł. . . 16.800 „			
		dodatek aktywalny „ 240 „ . . . 3.360 „	20.160		
		d) 10ciu asystentów, płaca „ 700 „ . . . 7.000 „			
		dodatek aktywalny „ 100 „ . . . 1.000 „	8.000		
		e) Woźny, płaca . . . . . 500 „			
		dodatek aktywalny . . . . . 50 „	550		34.070
	16	**Oddział kasowy.**			
		a) Kasyer, płaca . . . . . 2.000 zł.			
		dodatek aktywalny . . . . . 360 „	2.360		
		b) Kontrolor, płaca . . . . . 1.600 „			
		dodatek aktywalny . . . . . 300 „	1.900		
		c) 4ch adjunktów, płaca po 1.200 zł. . . 4.800 „			
		dodatek aktywalny „ 240 „ . . . 960 „	5.760		
		d) Woźny, płaca , ... 600 „			
		dodatek aktywalny . . . . . 50 „	650		10.670
		Do przeniesienia . .	—	—	73.980

Fundusz krajowy.

Rubryka II. Koszta zarządu.

Liczba Rubryki	Liczba Pozycyi	Wydatki.	Zwyczajne	Nad-zwyczajne	Razem
			Złote austryackie		
II.		Z przeniesienia . .	—	—	73.980
	17	**Oddział techniczny.**			
		a) Nadinżynier, płaca . . . . . 3.000 zł.			
		dodatek aktywalny . . . . . 1.000 „	4.000		
		b) 2ch inżynierów, płaca po 2.000 zł. . . 4.000 „			
		dodatek aktywalny „ 360 „ . . 720 „	4.720		
		c) 2ch asystentów, płaca „ 1.000 „ . . 2.000 „			
		dodatek aktywalny „ 120 „ . . 240 „	2.240		10.960
	18	**Oddział sanitarny.**			
		Inspektor szpitali, płaca . . . . . 2.000 zł.			
		dodatek na mieszkanie . . . . . 300 „	2.300		2.300
	19	**Oddział statystyczny.**			
		a) Naczelnik Oddziału	2.000		
		b) Urzędnik konceptowy	1.500		
		c) Pisarze dzienni	1.500		5.000
	20	**Oddział manipulacyjny.**			
		a) Dyrektor kancelaryi, płaca	2.000		
		b) Archiwista, płaca . . . . . 1.500 zł.			
		dodatek aktywalny . . . . . 300 „	1.800		
		c) Protokolista, płaca . . . . . 1.200 „			
		dodatek aktywalny . . . . . 240 „	1.440		
		d) 6ciu kancelistów, płaca po 1.000 zł. . 6.000 „			
		dodatek aktywalny „ 200 „ . 1.200 „	7.200		
		e) Odźwierny, płaca	600		
		f) Portyer	500		
		g) 4ch woźnych, płaca po 500 zł. . . . 2.000 zł.			
		dodatek aktywalny „ 50 zł. . . . 200 „	2.200		15.740
		Suma wszystkich płac stałych wraz z dodatkiem aktywalnym	—	—	107.980
	21	**Dyurniści.**			
		a) Dla Oddziału konceptowego.			
		1 po 3 zł. 60 ct. dziennie . . . . . 1.314 zł.			
		1 „ 3 „ „ „ . . . . . 1.095 „			
		1 „ 2 „ 50 „ „ . . . . . 913 „			
		1 „ 2 „ 40 „ „ . . . . . 876 „			
		3 „ 2 „ „ „ . . . . . 2.190 „			
		1 „ 1 „ 50 „ „ . . . . . 548 „	6.936		
		Do przeniesienia . .	6.936		107.980

Fundusz krajowy.

Rubryka II. Koszta zarządu.

Liczba Rubryki	Liczba Pozycyi	Wydatki	Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem
			Złote austryackie		
II.		Z przeniesienia . .	6.936		107.980
		b) Dla Oddziału rachunkowego.			
		16 po 1 zł. 80 ct. dziennie . . . . . 10.512 zł.			
		7 „ 1 „ 20 „ „ . . . . . 3.066 „	13.578		
		c) Dla Oddziału technicznego.			
		2ch po 2 zł. 20 ct. dziennie . . . . . 1.606 zł.			
		2ch „ 2 „ „ . . . . . 1.460 „			
		2ch „ 1 „ 80 „ „ . . . . . 1.314 „	4.380		
		d) Dla Oddziału kasowego.			
		1 po 1 zł. 80 ct.	657		
		e) Dla Oddziału manipulacyjnego.			
		1 po 2 zł. 20 ct. dziennie . . . . . 803 zł.			
		7miu po 1 zł. 65 ct. „ . . . . . 4.216 „			
		15tu „ 1 „ 10 „ „ . . . . . 6.023 „	11.042		
		f) Na zastępstwa urzędników	1.000		37.593
	22	**Zasługi.**			
		a) 6ciu stróżów dla Oddziału manipulacyjnego po 260 zł. . . . . 1.560 zł.			
		b) 2ch stróżów dla Oddziału rachunkowego po 260 zł. . . . . 520 „	2.080		
		c) Froter.	801		2.881
	23	**Emolumenta.**			
		a) Dyrektor kancelaryi, na fiakra	50		
		b) „ „ „ 6 sągów drzewa	90		
		c) Ubranie urzędowe dla odźwiernego i 6 woźnych po 50 zł.	350		
		d) Ubranie dla portyera	100		
		e) Opał dla odźwiernego i portyera, po 2 sągi drzewa	60		
		f) Dodatki pięcioletnie dla urzędników, według imiennego wykazu (patrz wyjaśnienia)	5.293		5.943
	24	**Najem pomieszkania.**			
		Na kancelarye Wydziału krajowego, na rozszerzenie biur i dla rysowników technicznych	14.600		14.600
		Do przeniesienia . .	—	—	168.997

Fundusz krajowy.

Rubryka II. Koszta zarządu.

Liczba Rubryki	Liczba Pozycyi	Wydatki	Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem
			Złote austryackie		
II.		Z przeniesienia . .	—	—	168.997
	25	**Remuneracye.**			
		I. Stałe.			
		a) Rzecznik prawny, za zastępstwo	1.000		
		b) Tłumacz języka ruskiego	300		
		c) „ języków obcych	10		
		d) Odźwierny Prokopowicz, dodatek osobisty do płacy	120		
		II. Niestałe.			
		Urzędnicy, dyurniści i słudzy Wydziału krajowego . .	1.000		2.430
	26	**Potrzeby kancelaryjne.**			
		a) Wydawnictwo rozporządzeń krajowych	5.900		
		b) Sprawienie i odnowienie sprzętów	800		
		c) Potrzeby do pisania	1.300		
		d) Papier do druków, druk ksiąg i wzorów	1.500		
		e) Oprawa ksiąg i druków	700		
		f) Oświetlenie	300		
		g) Opał	1.300		
		h) Uzupełnienie biblioteki Wydziału krajowego . . .	600		
		i) Rozmaite pomniejsze	500		12.900
	27	**Koszta podróży i dyety.**			
		a) Dla urzędników w ogóle	2.000		
		b) „ inspektora szpitali	400		2.400
	28	**Pensye i zaopatrzenia.**			
		a) Mochnacka Eleonora	280		
		b) Jankowska Karolina	400		
		c) Pawulski Jan	1.400		
		d) Wagilewiczowa Amelia	200		
		e) Madeyski Wojciech	1.200		
		f) Karatnicka Izydora	600		
		g) Tarczyńska Marcyanna	350		
		h) Skarzyński January	2.400		
		i) Łopuszańska Walerya	350		
		k) Łopuszańskiego sieroty	100		
		l) Iwanickiego sieroty	175		7.455
	29	**Dary z łaski.**			
		a) Bojarskie: Walerya, Józefa, Adolfina i Gabryela .	400		
		b) Rzepińska Ludwika Franciszka	120		
		c) Rudnicki Michał	150		
		d) Szczęsnowicza 2 sieroty, po 200 zł.	400		1.070
		Suma rubryki II. . .	—	—	195.252

Fundusz krajowy.

Rubryka III. Koszta leczenia. Rubryka IV. Koszta szczepienia. Rubr. V. Wydatki sanitarne. Rubr. VI. Zasiłki dla zakładów dobroczynności.

Liczba Rubryki	Liczba Pozycyi	Wydatki.	Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem
			Złote austryackie		
III.		**Koszta leczenia ubogich**	280.000	—	280.000
		Poszczególnienie.			
III.	30	**Koszta leczenia ubogich**			
		w szpitalach krajowych, zagranicznych i wojskowych	300 000		
		Od tego odtrąca się spodziewane dochody ze zwrotów zaległych kosztów leczenia od gmin	20.000		
		Pozostaje właściwy wydatek rubryki III. .	280.000	—	280.000
IV.		**Koszta szczepienia**	26.300	—	26.300
		Poszczególnienie.			
IV.	31	Utrzymanie i odświeżanie krowianki	800		
	32	Koszta podróży i dyety lekarzy z powodu szczepienia .	25.500		
		Suma rubryki IV. .	26.300	—	26.300
V.		**Wydatki sanitarne**	38.500	—	38.500
		Poszczególnienie.			
V.	33	Koszta podróży lekarzy z powodu komisyj w sprawach sanitarnych i $^1/_3$ część za lekarstwa dla epidemicznych chorych	33.000		
	34	Koszta strzeżenia granic kraju w czasie zarazy na bydło, i zamknięcia miejsc zarazy za pomocą wojska i żandarmeryi	5.500		
		Suma rubryki V. .	38.500	—	38.500
VI.		**Zasiłki dla zakładów dobroczynności**	13.402	—	13.402
		Poszczególnienie.			
VI.	35	Szpitale Sióstr Miłosierdzia w Czerwonogrodzie, Rozdole i Bursztynie	1.198		
	36	Dom ubogich i sierot w Krakowie	5.424		
	37	Szpital dziecięcy św. Zofii we Lwowie	1.500		
	38	Amortyzacya pożyczki, zaciągniętej na budowę domu obłąkanych w Kulparkowie	5.280		
		Suma rubryki VI. .	13.402	—	13.402

Fundusz krajowy.

Rubryka VII. Zasiłki dla zakładów naukowych i wychowania publicznego.

Liczba Rubryki	Liczba Pozycyi	Wydatki	Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem
			Złote austryackie		
VII.		**Zasiłki dla zakładów naukowych i wychowania publicznego**	396.904	—	396.904
		Poszczególnienie			
VII.		*A. Zasiłki dla zakładów.*			
	39	Zakład głuchoniemych we Lwowie	4.000		
	40	„ ciemnych we Lwowie	2.000		
	41	Szkoły gimnastyczne we Lwowie	1.000		
	42	Teatr polski w Krakowie.	8.000		
	43	„ „ we Lwowie, zasiłek stały	4.200		
	44	„ „ i opera polska we Lwowie, do rozporządzenia Wydziału krajowego	12.000		
	45	Teatr ruski, pod zarządem kasyna „Besida“	3.000		
	46	Towarzystwo muzyczne we Lwowie	1.800		
	47	Akademia umiejętności w Krakowie	10.000		
	48	Szkoła sztuk pięknych w Krakowie, rata umorzenia pożyczki zaciągniętej na budowę własnego gmachu w kwocie 100.000 zł.	7.000		
	49	Czasopismo „Szkoła“	500		
	50	Szkoła żeńska w Jarosławiu	400		
	51	„ „ „ Kołomyi	400		
	52	„ „ „ Krakowie	2.500		
	53	„ „ „ Rzeszowie	400		
	54	„ „ „ Stanisławowie	400		
	55	„ „ „ Tarnowie	800		
	56	„ „ „ Wadowicach	400		
	57	Towarzystwo Tatrzańskie	400		59.200
		B. Na cele gospodarstwa krajowego.			
	58	Zasiłek dla szkoły rolniczej w Dublanach	7.000		
	59	„ „ „ „ „ Czernichowie	7.000		
	60	Koszta administracyi realności nabytej na szkołę weterynaryi	1.010		
		Do przeniesienia . .	15.010	—	59.200

Fundusz krajowy.

Rubryka VII. Zasiłki dla zakładów naukowych i wychowania publicznego.

Liczba Rubryki	Liczba Pozyci	Wydatki	Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem
			Złote austryackie		
VII.		Z przeniesienia. . .	15.010	—	59.200
	61	Utrzymanie szkoły gospodarstwa lasowego we Lwowie, (według osobnego preliminarza, patrz alegat) . .	6.400		
	62	Muzeum przemysłowe we Lwowie	2.000		
	63	„ „ w Krakowie	2.000		
	64	Komisya fizyograficzna w Krakowie . . . 3.000 zł.			
		Na stypendya geologiczne . . . . . 2.000 „	5.000		
	65	Stypendyum dla jednego ucznia weterynaryi . 200 zł.			
		i na koszta podróży 60 „	260		
	66	Stypendya dla uczniów szkół weterynaryi i akademii rolniczej.	2.000		
	67	Stypendya dla uczniów szkoły rolniczej w Dublanach .	1.000		
	68	„ „ „ ze szkoły parobków w Dublanach	1.000		
	69	„ „ „ szkoły gospodarstwa lasowego we Lwowie.	2.400		37.070
		C. Na cele wykształcenia i oświaty.			
	70	Rada szkolna krajowa, na pokrycie niedoboru krajowego funduszu szkolnego, według osobnego preliminarza (patrz alegat)	272.134		
	71	Sześciu Członków Rady szkolnej krajowej po 1.200 zł.	7.200		
	72	Schmitt Henryk, Członek Rady szkolnej remuneracya .	800		
	73	Stypendya dla uczniów i uczennic seminaryów nauczycielskich i kursów przygotowawczych	20.000		
	74	Nawratil Arnolf, chemik, zasiłek za rok 1877. rata za rok drugi i ostatni	500		300.634
		Suma rubryki VII. .	—		396.904

Fundusz krajowy.

Rubryka VIII. Utrzymanie pomników historycznych.
Rubryka IX. Kwaterunkowe żandarmeryi.

Liczba Rubryki	Liczba Pozycyi	Wydatki	Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem
			Złote austryackie		
VIII.		**Utrzymanie pomników historycznych.**	1.750	—	1.750
		Poszczególnienie.			
VIII.	75	Restauracye pomników w ogóle	1.500		
	76	Badanie i ocalenie zabytków historycznych, piśmiennych i archeologicznych, dla Zakładu narodowego imienia Ossolińskich we Lwowie	250		
		Suma rubryki VIII. .	1.750	—	1.750
IX.		**Kwaterunkowe żandarmeryi**	60.382	—	60.382
		Poszczególnienie.			
IX.	77	Czyszczenie koszar i innych pomieszkań, zapalanie lamp i dostarczanie mioteł	4.218		
	78	Oświetlenie koszar	1.594		
	79	„ stajen, utrzymanie i sprawienie sprzętów stajennych	14		
	80	Utrzymanie i uzupełnienie sprzętów i pościeli dla oficerów i służących	500		
	81	Utrzymanie i uzupełnienie sprzętów żołnierzy	20		
	82	Utrzymanie i uzupełnienie sprzętów dla niższych stopni	1.498		
	83	Utrzymanie i uzupełnienie naczyń kuchennych . . .	517		
	84	Pranie bielizny pościelnej dla szeregowców, furyerów i woźnych	1.778		
	85	Naprawa bielizny pościelnej	154		
	86	Pranie koców zimowych i letnich, sienników, poduszek włosiennych i słomą wypchanych	411		
	87	Świeże napełnianie i dopełnianie sienników i poduszek słomianych	964		
	88	Uzupełnienie bielizny pościelnej, koców, sienników i poduszek	3.795		
	89	Opał i oświetlenie kancelaryj skrzydłowych i plutonowych	807		
	90	Opał i oświetlenie pomieszkań oficerów, rachmistrzów, furyerów i woźnych	1.037		
	91	Rozmaite inne wydatki	500		
	92	5% podatek czynszowy, gminny, od pomieszkań we Lwowie	461		
		Razem .	18.268	—	18.268
	93	Najem pomieszkań i koszar	42.114	—	42.114
		Suma rubryki IX. .	60.382	—	60.382

Fundusz krajowy.

Rubryka X. Drogi krajowe.

Liczba Rubryki	Liczba Pozycyi	Wydatki	Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem
			Złote austryackie		
X.		**Drogi krajowe**	371.834	500.000	871.834

Poszczególnienie.

X.		**A. Koszta zarządu.**			
	94	*Płace urzędników i sług:*			
		4 inżynierów na prowincyi po . . . . . 1.500 zł.	6.000		
		3 „ „ „ . . . . . 1.200 „	3.600		
		15 konduktorów I. klasy „ . . . . . 500 „	7.500		
		20 „ II. „ „ . . . . . 400 „	8.000		
		Pełniący obowiązki inżyniera na drodze Gorlickiej . .	840		
		„ „ „ „ Słotwina-Brzesko-Sącz . .	900		
		„ „ „ „ Dębicko - Nadbrzeziańskiej .	1.048		
		„ „ „ „ w Buczaczu .	1.400		
		120 drożników I. klasy po . . . . . 150 zł.	18.000		
		150 „ II. „ „ . . . . . 120 „	18.000		
		5 pomocników (dyurnistów) dziennie po . . 2 „	3.650		
	95	*Ryczałty:*			
		a) Kosztów podróży na obowiązkowe zwiedzanie dróg dla 7 inżynierów	3.500		
		„ 10 konduktorów po . . . . . 150 zł.	1.500		
		„ 25 „ „ . . . . . 120 „	3.000		
		b) Kosztów kancelaryjnych: dla 7 inżynierów po . . . . . 48 „	336		
		„ 35 konduktorów po . . . . . 16 „	560		
		c) Na umieszczenie biur: dla 2 inżynierów we Lwowie i w Krakowie po 100 „	200		
		„ 5 „ na prowincyi po . . . . 60 „	300		
		Remuneracye i zapomogi:			
	96	Ryczałt dla konduktorów i reszty służby drogowej . .	5.500		
	97	Sprawienie, uzupełnienie i naprawa instrumentów, wzorów i naczyń dla Oddziału technicznego, inżynierów okręgowych, konduktorów i drożników	4.000		
	98	Koszta podróży dla inżynierów Wydziału krajowego, delegatów, inspektorów i komisyj nadzwyczajnych .	4.500		92.334
		B. Nowe budowy i rekonstrukcye dróg.			
	99	Na budowę nowych i rekonstrukcye istniejących dróg, oraz na budowę mostów dotąd istniejących . . .	—	500.000	500.000
		Do przeniesienia .	92.334	500.000	592.334

Fundusz krajowy.

Rubryka X. Drogi krajowe.

Liczba Rubryki	Liczba Pozycyi	Wydatki	Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem
			Złote austryackie		
X.		Z przeniesienia .	92.334	500.000	592.334
		C. Utrzymanie dróg.			
	100	Barańska	16.000		
	101	Bełzec-Jarosławska	26.000		
	102	Borszczów-Okopy-Mielnicka	3.100		
	103	Brzeżany-Podwołoczyska	37.000		
	104	Brzeżany-Złoczowska	18.300		
	105	Czorsztyn-Nowytarg-Zaborniańska	9 000		
	106	Czortków-Monasterzyska	15.000		
	107	Dębicko-Nadbrzeziańska	18.000		
	108	Gorlice-Konieczniańska	9.000		
	109	Husiatyn-Kopyczyniecka	8.000		
	110	Iwanie-Mossorówka	1.600		
	111	Krościenko-Szczawnicka	1.500		
	112	Lubelska	8.000		
	113	Lwów-Rohatyńska	22.000		
	114	Prusko-Szląska	18.000		
	115	Sanok-Przemyska	10.000		
	116	Sanok-Rzeszowska	12.000		
	117	Sędziszowska	200		
	118	Sielec-Zaleszczycka	25.000		
	119	Skała-Czortkowska	7.000		
	120	Skała-Zaleszczycka	15.000		
	121	Stotwina-Brzesko-Sandecka	14.000		
	122	Śniatyn-Horodenka-Załucze	6.000		
	123	Stanisławów-Bursztyńska	6.000		
	124	Strusów-Buczacka	6.000		
	125	Tarnów-Sącz-Niedzicka	21.000		
	126	Tłuste-Buczacka	7.300		
	127	Tyśmienica-Kołomyjska	5.000		
	128	Zimnowoda-Hoszańska	8.000		
	129	Żółkiew-Mosteńska	10.000		
					363.000
		D. Zasiłki.			
	130	Dla dróg powiatowych i gminnych	70.000	—	70.000
		Razem .	525.334	500.000	1,025.334
	131	Po odtrąceniu dochodów z myt na drogach krajowych .	153.500	—	153.500
		pozostaje właściwy wydatek rubryki X. .	371.834	500.000	871.834

Fundusz krajowy.

Rubryka XI. Dotacye dla zakładów krajowych. — Rubryka XII. Wydatki na szupaśnictwo. — Rubryka XIII. Rozmaite wydatki.

Liczba Rubryki	Liczba Pozycyi	Wydatki	Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem
			Złote austryackie		
XI.		**Dotacye dla zakładów krajowych**	223.523	—	223.523
		Poszczególnienie			
XI.	132	Szpital główny we Lwowie:			
		a) Oddział chorych	25.026		
		b) „ położnic	13.745		
	133	Zakład dla obłąkanych w Kulparkowie	117.246		
	134	Fundusz podrzutków we Lwowie	21.746		
	135	Szpital św. Łazarza w Krakowie:			
		a) Oddział chorych	5.480		
		b) „ położnic i podrzutków	30.423		
	136	Szpital św. Ducha w Krakowie:			
		a) Oddział syfilitycznych	4.411		
		b) „ obłąkanych	5.446		
		Suma rubryki XI	223.523	—	223.523
XII.		**Wydatki na szupaśnictwo**	25.000	—	25.000
XII.	137	Ryczałt na pokrycie wydatków szupasowych	25.000		25.000
		Suma rubryki XII.	25.000	—	25.000
XIII.		**Rozmaite wydatki**	44.963	—	44.963
		Poszczególnienie			
XIII.	138	Do rozporządzalności Wydziału krajowego	30.000		
	139	Na pokrycie skradzionych pieniędzy pożyczkowych w Wydziale powiatowym w Jaśle	1.863		
	140	Na koszta prowadzenia dalszej budowy zakładu obłąkanych w Kulparkowie	7.500		
	141	Na dokończenie rekonstrukcyi latryn w szpitalu lwowskim	5.600		
		Suma rubryki XIII.	44.963	—	44.963

Fundusz krajowy.

Rubryka I — VIII. Dochody.

Liczba Rubryki	Liczba Pozycyi	Dochody	Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem
			Złote austryackie		
I.	1	**Z odnajmu ubikacyj sejmowych**	1.200	—	1.200
II.	2	**Odsetki od pieniędzy chwilowo lokowanych** . . .	5.000	—	5.000
III.	3	**Z myt na drogach krajowych**	—	—	—
IV.	4	**Nadwyżki dochodów od zakładów dotowanych** . .	—	—	—
V.	5	**Zapas kasowy (pozostałość rachunkowa) z r. 1875.**	65.000	—	65.000
VI.	6	**Dodatki do podatków po 34 centy**	2,244.000	—	2,244.000
VII.	7	**Zwroty zaliczek wydanych przed rokiem 1874** . .	22.000	—	22.000
VIII		**Rozmaite dochody.**			
	8	Od gminy Uwsie, częściowy zwrot pożyczki	280		
	9	Od szpitali powszechnych, zwrot kosztów sprawdzania rachunków aptekarskich	100		
	10	Od klasztoru Benedyktynek w Przemyślu, częściowy zwrot pożyczki	500		
	11	Od Wilda Karola, częściowy zwrot pożyczki	1.198		
	12	Od Zgromadzenia pp. Kanoniczek w Krakowie, częściowy zwrot pożyczki	694		
		Suma rubryki VIII.	2.772	—	2.772

Budżet krajowy.

Rubryka I — VIII. Pochody.

	Pochody	Złote austryjackie		
		Centralne	Wydziały krajowe	Razem
I	Z odsetek ubikacyj sejmowych	1.200	—	1.200
II	Odsetki od pieniędzy chwilowo lokowanych	—	—	—
III	Z myt na drogach krajowych	—	—	—
IV	Nadwyżki dochodów od zakładów dotowanych	—	—	—
V	Zapas kasowy (pozostałość rachunkowa) z r 1875	65.000	—	65.000
VI	Dodatki do podatków po 34 centy	2.244.000	—	2.244.000
VII	Zwroty zaliczek wydanych przed rokiem 1874	22.000	—	22.000
VII	**Rozmaite dochody.**			
8	Od grubiy i wełny czesiowy zwrot podatku	280		
9	Od szpitali powszechnych zwrot kosztów sprawdzania			
	technicznych aparatów	100		
10	Od Ekonomii [illegible] w Trembowli, czesiowy			
	zwrot podatku	300		
11	Od Wilda Karola, czesiowy zwrot podatku	1.198		
12	Od Zgromadzenia pp. Kamilianek w Krakowie, cze-			
	siowy zwrot podatku	494		
	Suma rubryki VIII.	2.472	—	2.472

Wyjaśnienia

do

preliminarza funduszu krajowego

na rok 1877.

Fundusz krajowy.

Sumaryczne porównanie kwot preliminowanych

Rubryka	Pozycya	Wydatki	Preliminowano na rok 1877			Uchwalono na rok 1876		
			Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem	Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem
						Złote		
I.		Koszta reprezentacyi kraju . . .	101.400	47.043	148.443	101.400	49.866	151.266
II.		„ zarządu	195.252	—	195.252	192.210	—	192.210
III.		„ leczenia	280.000	—	280.000	190.000	—	190.000
IV.		„ szczepienia	26.300	—	26.300	26.300	—	26.300
V.		Wydatki sanitarne.	38.500	—	38.500	38.500	—	38.500
VI.		Zasiłki dla zakładów dobroczynności	13.402	—	13.402	13.402	—	13.402
VII.		„ „ „ naukowych i wychowania publicznego	396.904	—	396.904	461.729	—	461.729
VIII.		Utrzymanie pomników historycznych	1.750	—	1.750	1.750	5.000	6.750
IX.		Kwaterunkowe żandarmeryi . . .	60.382	—	60.382	59.623	—	59.623
X.		Drogi krajowe	371.834	500.000	871.834	386.334	500.000	886.334
XI.		Dotacye dla zakładów krajowych .	223.523	—	223.523	170.605	—	170.605
XII.		Wydatki na szupaśnictwo	25.000	—	25.000	10.000	—	10.000
XIII.		Rozmaite wydatki	44.963	—	44.963	94.163	—	94.163
		Suma wydatków .	1,779.210	547.043	2,326.253	1,546.016	554.866	2,300.882
		Dochody.						
I.		Z odnajmu ubikacyj sejmowych . .	1.200	—	1.200	1.200	—	1.200
II.		Odsetki od pieniędzy chwilowo lokowanych	5.000	—	5.000	5.000	—	5.000
III.		Z myt na drogach krajowych . . .	—	—	—	—	—	—
IV.		Nadwyżki dochodów od zakładów dotowanych	—	—	—	12.917	—	12.917
V.		Zapas kasowy z roku 1875 (pozostałość rachunkowa)	65.000	—	65.000	130.000	—	130.000
VII.		Zwroty zaliczek wydanych przed r. 1874	22.000	—	22.000	—	—	—
VIII.		Rozmaite dochody	2.772	—	2.772	2.633	—	2.633
		Suma dochodów własnych .	95.972	—	95.972	151.750	—	151.750
VI.		Dodatki do podatków (po 34 ct.) .	2,244.000	—	2,244.000	2,244.000	—	2,244.000
		Ogólna suma dochodów	2,339.972	—	2,339.972	2,395.750	—	2,395.750
		Z porównania ze sumą wydatków .			2,326.253			
		Okazuje się nadwyżka . . .			13.719			

na rok 1877. z uchwalonemi na rok 1876.

Z porównania okazują się kwoty preliminowane na rok 1877.				Ogółem na rok 1877.		Uwaga
Zwyczajne		Nadzwyczajne		Większe	Mniejsze	
Większe	Mniejsze	Większe	Mniejsze			
austryackie						
—	—	—	2.823	—	2.823	
3.042	—	—	—	3.042	—	
90.000	—	—	—	90.000	—	
—	—	—	—	—	—	
—	—	—	—	—	—	
—	—	—	—	—	—	
—	64.825	—	—	—	64.825	
—	—	—	5.000	—	5.000	
759	—	—	—	759	—	
—	14.500	—	—	—	14.500	
52.918	—	—	—	52.918	—	
15.000	—	—	—	15.000	—	
—	49.200	—	—	—	49.200	
161.719	128.525	—	7.823	161.719	136.348	
				25.371		
—	—	—	—	—	—	
—	—	—	—	—	—	
—	—	—	—	—	—	
—	12.917	—	—	—	12.917	
—	65.000	—	—	—	65.000	
22.000	—	—	—	22.000	—	
139	—	—	—	139	—	
22.139	77.917	—	—	22.139	77.917	
—	—	—	—	—	—	
22.139	77.917	—	—	22.139	77.917	
					55.778	

Fundusz krajowy.

Wyjaśnienia

do szczegółowych pozycyj preliminarza na rok 1877.

Rubryka Preliminarza	Pozycya	Tytuł	Wydatki	Wynikłość z roku 1874	Kwota uchwalona na rok 1876
I.			**Koszta reprezentacyi kraju**		
	1 *a.*	Czynsz najmu sali i ubikacyj sejmowych 5.150 zł.	Preliminuje się jak na rok 1876. wedle umowy z Administracyą Zakładu hr. Skarbka zawartej.	—	5.150
	b.	Dodatek gminny 250 zł.	Wedle obowiązującej uchwały Rady gminnej miasta Lwowa.	4.800	250
	2	Koszta podróży pp. Posłów 6.500 zł.	Preliminuje się jak na rok 1876. wedle przeciętnej sumy wydatku z ostatnich 3 lat.	6872	6.500
	3	Dyety pp. posłów 42.000 zł.	Preliminuje się jak na rok 1876. stosownie do uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 25. Maja 1875 z uwzględnieniem dwumiesięcznego trwania Sejmu, dla 143 pp. Posłów po 5 zł. dziennie.	23.245	42.000
	4	Koszta druków 14.000 zł.		14.550	14.000
	5	Spisywanie sprawozdań 4.000 zł.		2.993	4.000
	6	Urządzenie sali i inne drobne wydatki 3.350 zł.	Preliminuje się jak na rok 1876. z uwzględnieniem prawdopodobnej potrzeby.	3.825	3.350
	7	Pisarze dzienni 650 zł.		507	650
	8	Uzupełnienie biblioteki sejmowej 300 zł.		984	300
	9	Budowa gmachu krajowego 47.043 zł.	Na mocy kontraktu kupna i sprzedaży zawartego dnia 30. Kwietnia 1875 z właścicielkami realności pod l. 717 2/4 preliminuje się III ratę ceny kupna zapłacić się mającą dnia 30. Kwietnia 1877 w kwocie 47042 zł. 67 ct. stosownie do uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 19. Kwietnia 1875.	—	49.866
	10	Marszałek krajowy 4.200 zł.		4.200	4.200
	11	Sześciu Członków Wydziału krajowego 18.000 zł.	Preliminuje się jak w latach poprzednich	15.900	18.000
	12	Zastępcy 3.000 zł.		4.258	3.000

Wyjaśnienia

Fundusz krajowy.

do szczegółowych pozycyj preliminarza na rok 1877.

Rubryka Preliminarza	Pozycya	Tytuł	Wydatki	Wynikłość z zoku 1874	Kwota uchwalona na rok 1876
II.			**Koszta zarządu.**		
	13	Płace:			
	14	Oddział konceptowy 29.240 zł.	Preliminuje się na podstawie uchwały sejmowej z dnia 3. Stycznia 1874. jak na rok 1876.	29.395	29.240
	15	Oddział rachunkowy 34.070 zł.		32.990	34.070
	16	Oddział kasowy 10.670 zł.		11.879	10.670
	17	Oddział techniczny 10.960 zł.		10.613	10.960
	18	Oddział sanitarny 2.300 zł.		2.261	2.300
	19	Oddział statystyczny 5.000 zł.	Z rokiem 1876 skończył się peryod 3 letni na który uchwałą Wysokiego Sejmu z dnia 17. Grudnia 1873 roczna kwota 5000 zł. przeznaczoną była. Na rok 1877. preliminuje się tęż samą kwotę na podstawie osobnego sprawozdania przedłożonego Wysokiemu Sejmowi.	4.819	5.000
	20	Oddział manipulacyjny 15.740 zł.	Preliminuje się jak wyżej poz. 13—19 w moc uchwały sejmowej z dnia 3. Stycznia 1874.	18.166	15.740
	21	Dyurniści:			
	a.	Dla Oddziału konceptowego 6.936 zł.	Preliminuje się wedle rzeczywistej potrzeby i faktycznego stanu Diurnistów jak na rok 1876 z uwzględnieniem różnicy wynikającej z powodu iż rok 1876 jest przestępnym	3.179	6.954
	b.	dla Oddziału rachunkowego 13.578 zł.		9.171	13.615
	c.	Dla Oddziału technicznego 4.380 zł.		4.380	4.392
	d.	Dla Oddziału kasowego 657 zł.	Z powodu wzmagania się czynności we wszystkich gałęziach i przydzielenia 2 urzędników kasowych do Oddziału rachunkowego, dla załatwiania ustawicznych komisyj gminnych, okazała się potrzeba przyjęcia jednego dyurnisty do kasy, z płacą po 1 zł. 80 ct. dziennie.		
	e.	Dla Oddziału manipulacyjnego 11.042 zł.	Preliminuje się wedle koniecznej potrzeby i faktycznego stanu dyurnistów jak na rok 1876.	7.810	11.071
	f.	Na zastępstwa urzędników 1000 zł.		1.000	1.000

Fundusz krajowy.

Wyjaśnienia

do szczegółowych pozycyj preliminarza na rok 1877.

Rubryka Preliminarza	Pozycya	Tytuł	Wydatki	Wynikłość z roku 1874	Kwota uchwalona na rok 1876
II.	22	Zasługi 2.881 zł.	Zasługi dla stróżów preliminuje się jak na rok 1876. Z powodu rozszerzenia ubikacyj kancelaryjnych podwyższono wynagrodzenie frotera już w roku 1875 do kwoty 66 zł. 70 ct. miesięcznie. Preliminuje się zatem należytość roczną 801 zł. t. j. więcej jak w roku 1876. o 21 zł.	2.460	2.780
	23 *a—e.*	Emolumenta 650 zł.	Preliminuje się przypadająca uchwałą sejmową z dnia 3. Stycznia 1874 przyzwoloną kwotę jak w latach poprzednich.	639	650
	f.	Dodatki pięcioletnie dla urzędników 5.293 zł.	Na podstawie uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 3. Stycznia 1874 roku. Dodatek pięcioletni przypada w roku 1877 dla następujących urzędników:	3.072	3.088
			3 sekretarzy:		
			Niewiadomski Ignacy 1. 200 zł.		
			od 16 Kwietnia 1877 r. 2. 142 „ 342 zł.		
			Wolański Juliusz . . . . 200 „		
			Marek Józef od 2. Stycznia 1877. 199 „		
			4 koncepistów:		
			Dr. Ekielski Józef . . . 200 „		
			Dr. Niedzielski Wacław . . 200 „		
			Kalicki Bernard od 21. Marca 1877. 156 „		
			Ożwad Emil od 16 Marca 1877. 158 „		
			Dyrektor Oddziału rachunkowego.		
			Pierożyński Ludwik od 9. Lipca 1877 r. . . . . 144 „		
			10 adjunktów rachunkowych:		
			Janikowski Tomasz 2 po 150 zł 300 „		
			Sapałaczyński Robert 2 po 150 zł. 300 „		
			Stroner Adolf 2 po 150 zł. . 300 „		
			Żółkiewski Karol 2 po 150 zł. 300 „		
			Mrozowicki Jan . . . . 150 „		
			Orzechowski Antoni . . . 150 „		
			Tranda Edward . . . . 150 „		
			Urbański Aureli . . . . 150 „		
			Semetkowski Stanisław od 9. Lipca 1877 r. . . . . 72 „		
			Tarnawski Teofil od 9. Lipca 1877 r. . . . . 72 „		
			Woźny Oddziału rachunkowego.		
			Kuźniar Jan 2 po 30 zł. . . 60 „		
			Kasyer.		
			Horoszkiewicz Julian 2 po 200 zł. 400 „		
			Do przeniesienia . 3.903 zł.		

Fundusz krajowy.

Wyjaśnienia

do szczegółowych pozycyj preliminarza na rok 1877.

Kubryka Preliminarza	Pozycya	Tytuł	Wydatki	Wynikłość z roku 1874	Kwota uchwalona na rok 1876
II.			Z przeniesienia . 3.903 zł. 2 adjunktów kasowych: Sidorowicz Władysław . . 150 „ Olszewski Konstanty od 17 Lutego 1877 . . . . 131 „ Woźny kasowy Hermiński Walenty 2 po 30 zł. 60 „ 1 Inżynier Czaderski Emil . . . . 200 „ 1 asystent techniczy Baranowski Teofil . . . . 80 „ 4 kancelistów: Olewiński Lubin . . . . 100 „ Zabierzowski Stanisław . . 100 „ Kiszelka Albin . . . . 100 „ Krzeczkowski Władysław od 15. Marca 1877. . . . . 79 „ 1 odźwierny ProkopowiczJan 2 po 30 zł. . 60 „ 1 Portyer Karmalita Andrzej 2 po 30 zł. 60 „ 4 woźnych: Gorczyca Marcin 2 po 30 zł. . 60 „ Kalita Józef 1 po 30 zł. 2 od 1 Września 1877. 10 zł. . . 40 „ Kowalski Józef 1 30 zł. 2 od 1. Września 1877 10 zł. . . 40 „ Hermiński Michał . . . . 30 „ Razem . 5.293 „		
	24	Najem pomieszkania 14.600 zł.	Preliminuje się kwotę uchwaloną na r. 1876	13.944	14.600
	25	Remuneracye 2.430 zł.		3.425	2.430
	26	Potrzeby kancelaryjne 12.900 zł.	Preliminuje się jak w roku 1876 z uwzględnieniem prawdopodobnej potrzeby.	14.071	12.900
	27	Koszta podróży i dyety 2.400 zł.		2.541	2.400
	28	Pensye i zaopatrzenia 7.455 zł.	Preliminuje się więcej o 175 zł. jak w roku 1876 z powodu przyznanego uchwałą Wysokiego Sejmu z dnia 29. Maja 1875 zaopatrzenia dla sierot po zmarłym Adjuncie rachunkowym ś. p. Iwanickim w kwocie rocznej 175 zł.	5.851	7.280

Fundusz krajowy.

Wyjaśnienia

do szczegółowych pozycyj preliminarza na rok 1877.

Rubryka Preliminarza	Pozycya Preliminarza	Tytuł	Wydatki	Wynikłość z roku 1874	Kwota uchwalona na rok 1876
II.	29	Dary z łaski 1.070 zł.	Preliminuje się jak na rok 1876. Uwagi ogólne: Na rok 1876 uchwalona kwota na koszta zarządu wynosi . . . 192.210 zł. Na rok 1877 preliminuje się 195.252 „ zatem więcej o . . . . 3.042 „ Podwyższenie to okazuje się w następujących pozycyach: 1. w dyurnach o kwotę . . 561 zł. z powodu iż dodano jednego dyurnistę do kasy. 2. w zasługach o . . . . 101 „ z powodu podwyższenia wynagrodzenia frotera 3. w emolumentach o . . . 2.205 „ z powodu iż dodatki pięcioletnie przypadają dla większej ilości urzędników, aniżeli w r. 1876. 4. w pensyach i zaopatrzeniach o 175 „ z powodu iż zaopatrzenie dla sierot po śp. Iwanickim, przyznane uchwałą Wysokiego Sejmu z dnia 29. Maja 1875 niebyło objęte budżetem na rok 1876. Razem podwyższenie jak wyżej 3.042 „	1.070	1.070
III.			**Koszta leczenia.**		
	30	Koszta leczenia ubogich 280.000 zł.	Wydatki na koszta leczenia wynosiły. Stałe z rubr. III. / Zaliczkowo za gminy / Razem wr. 1872. 159 450 zł. 88.063 zł. 247.513 zł. „ 1873. 138.259 „ 94.796 „ 233.055 „ „ 2874. 187.169 „ 115.582 „ 302.751 „ razem 484.878 „ 298.441 „ 783.319 „ przecięt. 161.626 „ 99.480 „ 261.106 „ wypadałoby zatem zamieścić w preliminarzu na rok 1877. wynikłość przeciętną 261.106 zł. zważywszy jednak iż corocznie okazuje się konieczna potrzeba udzielania szpitalom zaliczek na rachunek zlikwidować się mających kosztów leczenia, które to zaliczki dopiero w roku 1874 z rubryki III. wydawać zaczęto; zważywszy dalej iż na powiększenie wydatku w roku 1874 wpłynęło znacznie podwyższenie taks w wielu szpitalach — przyjmuje się za podstawę do obliczenia potrzeby tej rubryki	261.340	190.000

Wyjaśnienia

do szczegółowych pozycyj preliminarza na rok 1877.

Rubryka Preliminarza	Pozycya	Tytuł	Wydatki	Wynikłość z roku 1874	Kwota uchwalona na rok 1876
III.			zaokrągloną sumę wydatku z roku 1874 w kwocie . . . . . 300.000 zł. od sumy tej potrąca się prawdopodobny dochód ze zwrotów zaległych należytości od gmin w kwocie . . . . 20.000 „ pozostaje przeto właściwa potrzeba rubryki III. . . . 280.000 „ Wyżej potrącony dochód ze zwrotów niemoże być naprzód dokładnie oznaczonym, a wstawiona cyfra opiera się tylko na przypuszczeniu, iż nie wszystkie należytości od gmin do końca roku 1876. ściągnięte zostaną. Należytości zalegające na gminach wynosiły z końcem roku 1874. 183.807 zł. W ciągu roku 1875. wzrosły takowe nieznacznie gdyż w skutek ustawy z dnia 6. Stycznia 1875. uwolnione zostały gminy od ponoszenia połowy kosztów leczenia. Uwzględniając, iż według dotychczasowego doświadczenia spłacały gminy na rachunek kosztów leczenia w przecięciu rocznie około . . . . . 60.000 zł. że przeto spłacą w roku 1875 i 1876 razem kwotę około . . . 120.000 zł. okazuje się iż z zwyżej zamieszczonej należytości w kwocie 183.807 „ pozostanie do żądania od gmin z końcem r. 1876. kwota około 63.807 „ tudzież należytość przypisana jeszcze w ciągu roku 1875. Niepodobna jednak liczyć na ściągnięcie takowych w całości w ciągu roku 1877. zwłaszcza, że z powodu ubóstwa, okazuje się często potrzeba przydłużania terminów, lub rozkładania znaczniejszych kwot na raty gminom, a odpisywania zaległości osobom do płacenia obowiązanym.		
IV.			**Koszta szczepienia**		
	31	Utrzymanie i odświeżanie krowianki 800 zł.	Preliminuje się kwoty uchwalone na rok 1876, na podstawie wynikłości przeciętnych	400	800
	32	Koszta podróży i dyety lekarzy 25.500 zł.		27.874	25.500

Fundusz krajowy.

Wyjaśnienia

do szczegółowych pozycyj preliminarza na rok 1877.

Rubryka Preliminarza	Pozycya Preliminarza	Tytuł	Wydatki	Wynikłość z roku 1874	Kwota uchwalona na rok 1876
V.			**Wydatki sanitarne**		
	33	Koszta podróży lekarzy 33.000 zł.	Preliminuje się kwoty uchwalone na rok 1876. na podstawie wynikłości przeciętnych.	62.779	33.000
	34	Strzeżenie granic podczas zarazy na bydło 5.500 zł.		5.328	5.500
VI.			**Zasiłki dla zakładów dobroczynności.**		
	35	Szpitale Sióstr Miłosierdzia 1.198 zł.	Preliminuje się jak na rok 1876. stosownie do uchwał Wysokiego Sejmu z dnia 25. Maja 1875.	1.198	1.198
	36	Dom ubogich i sierót w Krakowie 5.424 zł.		5.424	5.424
	37	Szpital dziecięcy św. Zofii we Lwowie 1.500 zł.		—	1.500
	38	Amortyzacya pożyczki kulparkowskiej 5.280 zł.	Preliminuje się ratę przypadającą funduszowi domestykalnemu. Z końcem roku 1876. pozostanie do spłacenia resztujący kapitał 57.465 zł. 95 ct. w roku 1877. umorzoną zostanie część w kwocie 2.406 zł. 70 ct. poczem okaże się jeszcze reszta do spłacenia . . . 55.059 zł. 25 ct.	87.779	5.280
VII.			**Zasiłki dla zakładów naukowych i wychowania publicznego**		
			Uwagi ogólne.		
			Do tej rubryki przeniesiono niektóre pozycye z rubryki XIII. jako tutaj właściwie należące, a mianowicie:		
			1. Dla szkoły sztuk pięknych w Krakowie na umorzenie pożyczki 100.000 zł. zaciągniętej na budowę własnego gmachu (poz. 48) . . . . . 7.000 zł.		
			2. Dla czasopisma „Szkoła„ (poz. 49) 500 „		
			3. Dla Towarzystwa Tatrzańskiego (poz. 57) . . . . . 400 „		
			4. Komisyi fizyograficznej w Krakowie (poz. 64) . . . 5.000 „		
			5. Dla Nawratila Arnolfa (poz. 74.) 300 „		

Wyjaśnienia

do szczegółowych pozycyj preliminarza na rok 1877.

Rubryka Preliminarza	Pozycya	Tytuł	Wydatki	Wynikłość z roku 1874	Kwota uchwalona na rok 1876
		A. Zasiłki.			
	39	Zakład głuchoniemych we Lwowie 4000 zł.		2.000	4.000
	40	Zakład ciemnych we Lwowie 2.000 zł.		2.000	2.000
	41	Szkoły gimnastyczne we Lwowie 1.000 zł.		1.000	1.000
	42	Teatr polski w Krakowie 8.000 zł.	Preliminuje się jak na rok 1876 stosownie do uchwał Wysokiego Sejmu z dnia 25 i 26. Maja 1875.	5.000	8.000
	43	Teatr polski we Lwowie 4.200 zł.		4.200	4.200
	44	„ i opera 12.000 zł.		8.000	12.000
	45	Teatr ruski 3.000 zł.		3.000	3.000
	46	Towarzystwo muzyczne we Lwowie 1800 zł.		1.800	1.800
	47	Akademia umiejętności w Krakowie 10.000 zł.		10.000	10.000
	48	Szkoła sztuk pięknych w Krakowie 7.000 zł.	Preliminuje się na podstawie osobnego sprawozdania przedłożonego Wysokiemu Sejmowi do LW. 533 o pożyczce kwoty 100.000 zł. na budowę własnego gmachu.	—	5.000
	49	Czasopismo „Szkoła“ 500 zł.	Zasiłek ten pobierała „Szkoła“ w latach poprzednich; — na rok 1876. uchwalono takowy dnia 26. Maja 1875.	—	500
		Szkoły żeńskie.			
	50	w Jarosławiu 400 zł.		300	400
	51	w Kołomyi 400 „		—	400
	52	w Krakowie 2.500 „	Preliminuje się jak na rok 1876. stosownie do uchwał Wysokiego Sejmu z dnia 25. Maja 1875.	2.500	2.500
	53	w Rzeszowie 400 „		400	400
	54	w Stanisławowie . . 400 „		400	400
	55	w Tarnowie 800 „		800	800
	56	w Wadowicach 400 „		300	400

Fundusz krajowy.

Wyjaśnienia

do szczegółowych pozycyj preliminarza na rok 1877.

Rukryka Preliminarza	Pozycya	Tytuł	Wydatki	Wynikłość z roku 1874	Kwota uchwalona na rok 1876
VII.	57	Towarzystwo Tatrzańskie 400 zł.	Preliminuje się jak na rok 1876. według uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 26. Maja 1875.	—	400
		B. Na cele gospodarstwa krajowego.			
	58	Szkoła rolnicza w Dublanach 7.000 zł.	Preliminuje się jak w latach poprzednich, stosownie do uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 26. Maja 1875.	5.000	7.000
	59	w Czernichowie 7.000 zł,		7.000	7.000
	60	Administracya realności na szkołę weterynaryi 1 010 zł.	Preliminuje się na podstawie szczegółowego preliminarza funduszu weterynaryi.	—	2.000
	61	Szkoła gospodarstwa lasowego 6.400 zł.	Preliminuje się jak na rok 1876. na podstawie szczegółowego preliminarza (patrz alegat).	16.913	6.400
	62	Muzeum przemysłowe we Lwowie 2.000 zł.	Preliminuje się jak w roku ubiegłym na podstawie uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 25. Maja 1875.	1.100	2.000
	63	Muzeum przemysłowe w Krakowie 2.000 zł.	Preliminuje się jak w roku ubiegłym na podstawie uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 25. Maja 1875.	1.000	2.000
	64	Komisya fizyograficzna w Krakowie 3000 zł. i na stypendya geologiczne 2.000 zł. razem 5.000 zł.	Preliminuje się na podstawie uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 26. Maja 1875 dla Komisyi fizyograficznej . . 3.000 zł. zaś dla dwóch akademików górniczych stypendya na lat 3 nadawać się mające po 1.000 zł. 2.000 „ Razem . 5.000 „	—	5.000
		Stypendya:			
	65	Dla ucznia weterynaryi 260 zł.		460	260
	66	Dla uczniów szkół weterynaryi i akademii rolniczej 2.000 zł.	Preliminuje się jak w roku ubiegłym, na podstawie uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 25 Maja 1875.	—	2.000
	67	Dla uczniów szkoły dublańskiej 1000 zł.		1.000	1.000
	68	Dla uczniów szkoły dublańskiej parobków 1000 zł.		—	1.000
	69	Dla uczniów szkoły leśnictwa 2.400 zł.		—	2.400

Fundusz krajowy.

Wyjaśnienia

do szczegółowych pozycyj preliminarza na rok 1877.

Rubryka Preliminarza	Pozycya	Tytuł	Wydatki	Wynikłość z roku 1874	Kwota uchwalona na rok 1876
VII.		C. Wykształcenie i oświata.			
	70	Niedobór krajowego funduszu szkolnego 272.134 zł.	Preliminuje się kwotę niedoboru wykazaną w szczegółowym preliminarzu (patrz alegat)	164.508	344.369
	71	Członkowie Rady szkolnej 7.200 zł.		7.350	7.200
	72	Schmitt, Radca szkolny 800 zł.	Preliminuje się jak w roku ubiegłym, na podstawie uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 25. Maja 1875.	800	800
	73	Stypendya dla uczniów seminaryów nauczycielskich 20.000 zł.		17.790	20.000
	74	Nawratil, chemik, zasiłek 500 zł.	Preliminuje się na podstawie uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 26. Maja 1875 drugą i ostatnią ratę zasiłku.	—	500
VIII.			**Utrzymanie pomników historycznych.**		
	75	Restauracye w ogóle 1.500 zł.	Preliminuje się jak na rok 1876.	2.000	1.500
	76	Zakład im. Ossolińskich 250 zł.		250	250
			W rubryce tej preliminuje się mniej o kwotę 5.000 zł. aniżeli w roku 1876, z powodu iż stosownie do uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 23. Sierpnia 1870. wypłata zasiłku na odnowienie „Sukiennic“ w Krakowie ustaje z końcem roku 1876.		
IX.			**Kwaterunkowe żandarmeryi.**	56.621	59.623
	77	Kwaterunkowe żandarmeryi 60.382 zł.	Za podstawę do obliczenia potrzeb korpusu całego służy prawo organiczne c. k. Żandarmeryi z dnia 18 Stycznia 1851.		
			Przy wymiarach ilości materyałów, stosowano się ile możności do uchwał sejmowych z lat 1866, 1869 i 1872.		
			Stan czynny korpusu żandarmeryi w Galicyi, zawiera wedle tabeli dyslokacyjnej począwszy od 1. Stycznia 1876:		
			1 komendant pułkownik,		
			1 major, zastępca komendanta,		

Wyjaśnienia

do szczegółowych pozycyj preliminarza na rok 1877.

Rubryka	Pozycya Preliminarza	Tytuł	Wydatki	Wynikłość z zoku 1874	Kwota uchwalona na rok 1876
IX.			1 adjutant porucznik, 1 rachmistrz rotmistrz, 5 rotmistrzów, 5 poruczników, 6 podporuczników, 2 furyerów, wachmistrzów, 2 pisarzy, 2 woźnych, 75 wachmistrzów, 195 komendantów posterunkowych, 977 żandarmów, 20 służacych oficerskich, 16 żon żołnierzy, 5 koni oficerskich, 253 stacyj posterunkowych, 15 komend oddziałowych, 1 szkoła wyższych stopni żołnierzy, Szczegółowy preliminarz potrzeb na rok 1877. sporządziła c. k. Komenda żandarmeryi i przedłożyła Wydziałowi krajowemu do LW. 1541 z roku 1876. Oddział rachunkowy Wydziału krajowego sprawdził wykaz czynszów za wynajęte pomieszkania dla sztabu i na koszary oddziałowe c. k. Komendy żandarmeryi na kwotę . . . 59.726 zł. — odtrąciwszy od tej kwoty za kwaterunek sztabu i noclegowe niższych stopni żołnierzy 17.612 „ 12½ ct. pozostaje należytość 42.113 „ 87½ „ którą to kwotę zamieszcza się w zaokrągleniu pod poz. 93. Na rok 1876 uchwalono . . 59.623 zł. w porównaniu z preliminowaną na rok 1877. kwotą . . 60.382 „ okazuje się więcej o . . . 759 „ z powodu pomnożenia posterunków i podwyższenia czynszów.		
X.		**Drogi krajowe.**	*Uwagi ogólne.* Budżet drogowy na rok 1877. równie jak w latach poprzednich obejmuje cztery działy, a mianowicie: A. Koszta zarządu, B. Nowe budowy i rekonstrukcye dróg,		

Wyjaśnienia

do szczegółowych pozycyj preliminarza na rok 1877.

Rubryka Preliminarza	Pozycya	Tytuł	Wydatki	Wynikłość z roku 1874	Kwota uchwalona na rok 1876
X.			C. Utrzymanie dróg, D. Zasiłki dla dróg powiatowych i gminnych. Ogólna suma budżetu drogowego na rok 1877. jest równa sumie uchwalonej na rok 1876 i wynosi . . 1,025.334 zł. a po odtrąceniu dochodów z myt na drogach krajowych w kwocie . . . . 153.500 „ właściwie tylko . . . 871.834 „		
			Wyjaśnienia szczegółowe.		
		Koszta zarządu 92.334 zł.	Za podstawę do obliczenia potrzeb tego działu przyjęto cyfry podane na rok 1875, które jak w roku 1876. tak i na rok 1877. w żadnej pozycyi obniżone być nie mogą, zwłaszcza, że koszta zarządu preliminowane na rok 1877. wynoszą . 92.334 zł. zaś w roku 1874 wraz z nadzwyczajnymi, wynosiły . . 115.446 „ obecnie są przeto mniejsze o . 23.112 „	103.525	92.334
		Nowe budowy 500.000 zł.	Na koszta budowy nowych dróg i rekonstrukcyę istniejących, preliminuje się kwotę 500.000 zł. na podstawie uchwał Wysokiego Sejmu z dnia 13. Października 1874. i z dnia 25. Maja 1875. W przedmiocie tym bliższe wyjaśnienia zamieszczone są w sprawozdaniu ogólnem o stanie dróg istniejących i budowie nowych. W tem miejscu czyni się tylko uwagę, że na budowę nowych dróg i rekonstrukcyę istniejących, przeznaczoną była w roku 1873 kwota . 145.000 zł. „ 1874 „ . 195.000 „ obecnie zaś od lat dwóch, mimo rozpoczęcia budowy *dziewięciu dróg nowych*, preliminuje się ogółem kwotę . 500.000 zł. mającą zastąpić fundusz, który według dawniejszych uchwał z pożyczki krajowej miał być uzyskany.	180.456	500.000
		Utrzymanie dróg 363.000 zł.	Kwoty preliminowane na utrzymanie (konserwacyę) dla każdej drogi istniejącej opierają się na datach zebranych z wykazów o stanie dróg, peryodycznie co kwartał Wydziałowi krajowemu składanych. Wykazy te w każdym czasie dają możność przybliżonego obliczenia potrzeb drogo-	407.331	363.000

Wyjaśnienia

do szczegółowych pozycyj preliminarza na rok 1877.

Rubryka	Pozycya	Tytuł	Wydatki	Wynikłość z roku 1874	Kwota uchwalona na rok 1876
Preliminarza					
X.			wych, a to nietylko w danej chwili, lecz również i na lata najbliższe w przypuszczeniu, że nie zajdą okoliczności nieprzewidziane. Szkody, jakie elementarnymi wypadkami spowodowane być mogą — o ile pozostaną w zwykłych rozmiarach, są już uwzględnione w cyfrach podanych przy każdej pojedyńczej drodze. Za podstawę do obliczenia tych potrzeb przyjęto przecięcie z lat poprzednich. Szkody większych rozmiarów, jak zerwanie dróg, wielkich mostów itp. nie wchodzą w rachubę, jako nie dające się naprzód przewidzieć, ani obliczyć. Ogólna suma na utrzymanie (konserwacyę) dróg preliminowana na rok 1877. równą jest sumie uchwalonej na rok 1876. Zauważyć jednak należy, iż suma powyższa od roku 1874. już znacznie jest obniżoną. Biorąc bowiem za punkt wyjścia rok 1874. w którym uchwalona była suma 445.554 zł. już w roku 1875. uchwalono mniej o . . . . . 78.216 „ zaś w roku 1876 mniej o . 82.554 „ Znaczniejszego już od powyższego obniżenia na rok 1877. projektować nie można. Ceny robotnika i olbor a przedewszystkiem sprzężaju z każdym rokiem się wzmagają. Klęski rolnicze w ogóle, a przedewszystkiem swieże wyprzedawanie się włościan z inwentarzy roboczych z powodu nadzwyczajnego braku paszy, czego skutki już w roku bieżącym w niepokojący sposób się objawiają, mogłyby dać usprawiedliwioną podstawę do przywrócenia preliminarza na utrzymanie istniejących drog krajowych, przynajmniej do wysokości cyfry z r. 1874 wyżej podanej 445.554 zł. Jednakże Wydział krajowy wstrzymuje się od tego podwyższenia w nadziei, że tak znacznie w ostatnich latach poprawiony stan dróg krajowych i nieprzerwane nabywanie doświadczenia w ich zarządzie, pozwoli mu nawet w obec przewidywanego podwyższenia cen dowozu kamienia, żądaną sumą utrzymać drogi krajowe w stanie ich zadaniu odpowiednim, a nawet doprowadzenia ich do coraz wzrastającego polepszenia.		

Wyjaśnienia

do szczegółowych pozycyj preliminarza na rok 1877.

Rubryka Preliminarza	Pozycya	Tytuł	Wydatki	Wynikłość z roku 1874	Kwota uchwalona na rok 1876
X.			Różnice między kwotami preliminowanemi na utrzymanie poszczególnych dróg w roku 1877 — a kwotami uchwalonemi na rok 1876 usprawiedliwia się jak następuje:		
		Drogi krajowe	*Droga Borszczów-Okopy-Mielnica i Iwanie-Mossorówka.*		
		Droga Borszczów-Okopy-Mielnica 3.100 zł.	Preliminuje się *więcej* o 1.500 zł. z powodu, że z wybudowaniem nowej drogi z Borszczowa do Krzywcza, przejazd na tych drogach znacznie się powiększy i wymagać one będą wiekszej dotacyi na kamień konserwacyjny, co w czasie wynagrodzonem zostanie nowem mytem mostowem i drogowem.	1.271	2.600
		Droga Iwanie-Mossorówka 1.600 zł.		5.205	600
		Droga Brzeżany-Podwołoczyska 37.000 zł.	*Droga Brzeżany-Podwołoczyska.* Preliminuje się *więcej* o 3 000 zł. z powodu, że dotacye dla tej drogi w latach poprzednich były za niskie.	28.303	34.000
		Droga Brzeżany-Złoczów 18.300 zł.	*Droga Brzeżany-Złoczów.* Preliminuje się *więcej* o 1.300 zł. z powodu, że niektóre części tej drogi jeszcze przez lat kilka wymagać będą znaczniejszej ilości kamienia konserwacyjnego.	11.229	17.000
		Droga Czorsztyn-Nowytarg-Zabornia 9.000 zł.	*Droga Czorsztyn-Nowytarg-Zabornia.* Preliminuje się *mniej* o 2.000 zł. ze względu, że przebudowanie ważniejszych mostów nastąpiło już w roku 1875 i dopełni się w roku 1876 a ogólny stan drogi znacznie się polepszył.	9.666	11.000
		Droga Gorlice-Konieczna 9.000 zł.	*Droga Gorlice-Konieczna.* Preliminuje się *więcej* o 3.000 zł. z powodu, że most Nr. 30. (17 sążni długości) w roku 1877 bezwzględnie musi być na nowo przebudowanym.	8.211	6.000
		Droga Krościenko Szczawnica 1.500 zł.	*Droga Krościenko-Szczawnica.* Preliminuje się *mniej* o 500 zł. z powodu znacznie polepszonego stanu tej drogi.	3.007	2.000
		Droga Lwów-Rohatyn 22.000 zł.	*Droga Lwów-Rohatyn.* Preliminuje się *mniej* o 1.000 zł. z powodu zmniejszonych robót budowlanych.	16.450	23.000
		Droga Prusko-Szląska 18.000 zł.	*Droga Prusko-Szląska.* Preliminuje sie *więcej* o 2.000 zł. z powodu, że Wydział krajowy postanowił zastąpić	10.541	16.000

Wyjaśnienia

do szczegółowych pozycyj preliminarza na rok 1877.

Fundusz krajowy.

Rubryka Preliminarza	Pozycya	Tytuł	Wydatki	Wynikłość z roku 1874	Kwota uchwalona na rok 1876
X.			używany na tej drodze kamień wapienny, porfirowym, o wielekroć lepszym od dotychczas dostarczanego wapniaka, lecz zarazem i droższym.		
		Droga Sanok-Przemyśl 10.000 zł.	*Droga Sanok-Przemyśl.* Preliminuje się *mniej* o 3.000 zł. z uwagi na znacznie polepszony stan tej drogi.	19.001	13.000
		Droga Sielec-Zaleszczyki 25.000	*Droga Sielec-Zaleszczyki.* Preliminuje się *mniej* o 2.000 zł. ze względu na polepszony stan drogi.	—	27.000
		Droga Skała-Czortków 7.000 zł.	*Droga Skała-Czortków.* Preliminuje się *mniej* o 1.000 zł. z powodów, jak wyżej.	11.733	8.000
		Droga Śniatyn-Horodenka-Załucze 6.000 zł.	*Droga Śniatyn-Horodenka-Załucze.* Preliminuje się *więcej* o 1.000 zł. z powodu, że z wybudowaniem mostu pod Śniatynem na Prucie, przejazd po tej drodze znacznie się powiększy i spowoduje większe zużycie szutru konserwacyjnego.	4.408	5.000
		Droga Stanisławów Bursztyn 6009 zł.	*Droga Stanisławów-Bursztyn.* Preliminuje się *więcej* o 1.000 zł. z powodu, ze most w Haliczu na Dniestrze wymagać będzie naprawy.	6.407	5.000
		Droga Strussów-Buczacz 6000 zł.	*Droga Strussów-Buczacz.* Preliminuje się *mniej* o 1.300 zł z powodu, że stan tej drogi znacznie się polepszył i wymagać będzie mniejszego nakładu na kamień konserwacyjny.	14.526	7.300
		Droga Tłuste-Buczacz 7.300 zł.	*Droga Tłuste-Buczacz.* Preliminuje się *mniej* o 1.000 zł. z powodów, jak wyżej.	10.389	8.300
		Droga Żółkiew-Mosty 10.000 zł.	*Droga Żółkiew-Mosty.* Preliminuje się taką samą kwotę jak w roku 1876 z nadmienieniem, że droga ta, jako jedyna droga dojazdowa z Żółkwi, z którego to początkowego punktu musi prowadzić się przeważnie cały transport kamienia potrzebnego do budowy całej drogi od Żółkwi do Krystynopola i od dawniejszego czasu wymagająca większego nakładu na doprowadzenie jej do należytego stanu, musi otrzymać zasiłek z funduszu rekonstrukcyi dróg (Dział B.)	9.818	10 000

Wyjaśnienia

do szczegółowych pozycyj preliminarza na rok 1877.

Rubryka	Pozycya	Tytuł	Wydatki	Wynikłość z roku 1874	Kwota uchwalona na rok 1876
Preliminarza					
		Zasiłki 70.000 zł.	Na zasiłki dla dróg powiatowych i gminnych preliminuje się na rok 1877 taką samą sumę jak w roku 1876. Wielka doniosłość i korzyści z przyczyniania się funduszem ogólno-krajowym do budowy linij komunikacyjnych niższorzędnych powszechnie są uznane. Wydział krajowy mniema jednak, iż żądania uprawnione, w tym kierunku przez powiaty stawiane, a na usiłowaniach własnych samychże powiatów oparte, niezmienioną sumą 70.000 zł. będą mogły być zaspokojone, bez potrzeby zwiększonego obciążenia budżetu na cel powyższy.	58.100	70.000
		Dochód z myt 153.500 zł.	*Dochód z myt na drogach krajowych.* (do potrącenia od wydatków na drogi krajowe.) Na rok 1875 preliminowano dochody mytnicze w kwocie . . . 135.000 zł. Na rok 1876 preliminowano dochody brutto . . . . 153.335 zł. 34½ ct. od których potrącono następujące wydatki: 1. Budowa domków mytniczych . . 3.000 zł. 2. Utrzymanie domków istniejących . . . 300 „ 3. Koszta komisyjne . . . 2.000 „ 4. Przerwy z powodu wypadków elementarnych . . 3.000 „ 8.300 „ Przeto preliminowano *netto* w zaokrągleniu 145.000 „ Jakkolwiek zamknięcie rachunkowe za rok 1875 z powodu dodatkowego realizowania dochodów i wydatków do końca Czerwca 1876, obecnie sporządzonem być nie mogło, to jednak przewidzieć się już daje, że wyżej wykazana, na wydatki przeznaczona kwota 8.300 zł. rzeczywiście w całości zużytą nie będzie, i że wydatki nie przekroczą kwoty 4.300 zł., a to z powodu, że nie budowano wszystkich domków mytniczych, szkód elementarnych było mniej, i koszta komisyjne były mniejsze, gdyż	—	145.000

Wyjaśnienia

do szczegółowych pozycyj preliminarza na rok 1877.

Rubryka Preliminarza	Pozycya	Tytuł	Wydatki	Wynikłość z roku 1874	Kwota uchwalona na rok 1876
			w tym roku wydzierżawiono na nowo tylko 28 stacyj mytniczych, w skutek czego prawdopodobny dochód z myt w roku 1875 wyniesie około . . 149.600 zł.		
			Za podstawę do preliminarza na rok 1877 przyjmuje się dochody *brutto* preliminowane na rok 1876 w kwocie 153.335 zł.		
			do tej kwoty dolicza się prawdopodobną uadwyżkę wynikającą z rezultatu wydzierżawienia 28 stacyj, jakoteż z otwarcia nowego myta w Śniatynie w kwocie . . . . . 6.665 „		
			Suma dochodów *brutto* . . 160 000 „		
			od tej sumy potrąca się korelatywne wydatki, mianowicie:		
			1. Budowa i utrzymanie domków . . . . . 2.300 zł.		
			2. Koszta komisyjne które (z powodu iż w roku 1877 wydzierżawi się na nowo 52 stacye mytnicze dzierżawione przez L. Wiśniewskiego) wynosić mogą około . 2.000 „		
			3. Przerwy z powodu szkód elementarnych 2.200 „ 6.500 „		
			i preliminuje się prawdopodobny czysty dochód w kwocie . . . . 153.500 „		
			którą potrąca się od ogólnej sumy wydatków, preliminowanej na drogi krajowe.		
XI.			**Dotacye dla zakładów krajowych.**		
	132	Szpital lwowski			
	a.	Oddział chorych 25.026 zł.		8.438	18.060
	b.	Oddział położnic 13.745 zł.	Preliminuje się kwoty niedoborów wykazanych w szczegółowych preliminarzach zakładów dotowanych.	14.822	13.610
	133	Zakład kulparkowski 117.246 zł.		77.246	83.945
	134	Fundusz podrzutków 21.746 zł.		40.201	25.042

Wyjaśnienia

do szczegółowych pozycyj preliminarza na rok 1877.

Rubryka Preliminarza	Pozycya	Tytuł	Wydatki	Wynikłość z roku 1874	Kwota uchwalona na rok 1876
XI.	135	Szpital św: Łazarza			
	a.	Oddział chorych 5.480 zł.		—	—
	b.	Oddział położnic i podrzutków 30 423 zł.	Preliminuje się kwoty niedoborów wykazanych w szczegółowych preliminarzach zakładów dotowanych.	24.579	27.769
	136	Szpital św: Ducha			
	a.	Oddział syfilitycznych 4.411 zł.		4.455	—
	b.	Oddział obłąkanych 5.446 zł.			2.179
			Wydatki na szupaśnictwo.		
XII.		Ryczałt 25.000 zł.	Wynikłość w tej rubryce wynosi: w roku 1873 . . . . . 5.511 zł. „ 1874 . . . . . 2.874 „ „ 1875 (do końca Grudnia) 1.674 „ Razem . 10.059 „ przeciętnie . . . . . 3.353 „ Od 1. Stycznia 1876 obowiązuje zarządzenie Wydziału krajowego z dnia 26. Listopada 1875 do L. 25744 i od tego terminu fundusz krajowy zwracać będzie koszta zarządu przy galicyjskich stacyach szupasowych, tudzież będzie ponosił wszystkie koszta szupasowania wewnątrz kraju naszego. W rozporządzeniu C. k. Namiestnictwa z dnia 25 Sierpnia 1875 do L. 4.287/pr. ustanowiono u nas 258 stacyj szupasowych, a już dnia 24. Grudnia 1875. do LW. 31159 wpłynęły do nas wnioski względem utworzenia nowych stacyj szupasowych, których liczba z powodu wykazanych w praktyce potrzeb, będzie w ogóle większą, jak to przewidywaliśmy już z góry w sprawozdaniu naszem do Wysokiego Sejmu z dnia 28. Sierpnia 1874 do LW. 15801. a co uznała Komisya Sejmowa w swem sprawozdaniu z dnia 6. Października 1874 do LS. 286. Według przybliżającego obliczenia w tychże aktach zawartego, wynosić będą wszystkie wydatki na szupaśnictwo wewnątrz kraju naszego, rocznie co najwięcej 20.000 zł ;	2.874	10.000

Fundusz krajowy.

Wyjaśnienia

do szczegółowych pozycyj preliminarza na rok 1877.

Rukryka	Pozycya	Tytuł	Wydatki	Wynikłość z roku 1874	Kwota uchwalona na rok 1876
Preliminarza					
			zaś zwroty szupasowe płacone dotąd obcym tunduszom krajowym przez lata 1873, 1874 i 1875 wynoszą przeciętnie 3.353 zł. Prócz tego Wydziały krajowe w Pradze, w Bernie, w Czerniowcach, w Insbruku, w Bregenz, Parenza i Zara nie zgłaszały się dotąd z pretensyami zwrotu kosztów szupasowych do nas, a gdyby się zgłosiły w roku 1876 lub 1877 z temi pretensyami, musielibyśmy takowe nawet i za czas ubiegły, począwszy od roku 1868 zaspokoić. Zatem wniosek nasz względem zapreliminowania na rok 1877 dotacyi w kwocie 25.000 zł. jakkolwiek oparty jest na obliczeniu przybliżającem wypłynął ze ścisłego uwzględnienia wszystkich istniejących stosunków.		
XIII.			**Rozmaite wydatki.**		
		Do rozporządzalności Wydziału krajowego 30.000 zł.	Preliminuje się jak w latach poprzednich, na podstawie §. 9. Instrukcyi dla Wydziału krajowego.	29.926	30.000
		Na pokrycie kradzieży w Jaśle 1.863 zł.	Preliminuje się dwie raty, przypadające w roku 1877 stosownie do uchwał Wysokiego Sejmu z 9. i 17 Października 1874 r. a mianowicie: w kapitale . . 1.449 zł. 62 ct. w odsetkach . . 413 „ 86 „ razem 1.863 „ 48 „	—	1.863
		Na budowę kulparkowską 7.500 zł.	Preliminuje się kwotę uchwaloną na rok 1876 a to na podstawie wyłuszczonej w sprawozdaniu z czynności Wydziału krajowego, i w osobnem sprawozdaniu przedłożyć się mającem Wysokiemu Sejmowi w przedmiocie pomieszczenia administracyi zakładu.	125.000	7.500
		Na rekonstrukcyę latryn w szpitalu lwowskim 5.600 zł.	Według planów i sprawozdań technicznych kwota 5.600 zł. przeznaczona na rok 1876 wystarczy zaledwo na rekonstrukcyę latryn w połowie gmachu szpitalnego, preliminuje się zatem takąż samą kwotę na rekonstrukcyę drugiej połowy.	—	5.600

Fundusz krajowy.

Wyjaśnienia

do szczegółowych pozycyj preliminarza na rok 1877.

Rubryka Preliminarza	Pozycya Preliminarza	Tytuł	Wydatki		Wynikłość z roku 1874	Kwota uchwalona na rok 1876
			Uwagi ogólne			
			W rubryce XIII. uchwaloną była na rok 1876 kwota	94.163 zł.		
			na rok 1877 preliminuje się tylko kwotę	44.963 „		
			a zatem mniej o	49.200 „		
			a to z powodów następujących:			
			1. Opuszczono pozycye jednarazowo na rok 1876. uchwalone.			
			a. Zasiłek dla Towarzystwa „Proświta“	2.000 zł.		
			b. Zasiłek dla Rosenthala	300 „		
			c. Zasiłek dla gminy Nadwórnej na sikawkę . . .	300 „		
			d. Zasiłek dla ks. Buraczyńskiego . .	300 „		
			e. Zasiłek dla Błotnickiego . . .	300 „		
			f. Zasiłek na kościół Gorlicki . . .	2.000 „		
			g. Na przyjęcie N. Państwa . . .	25.000 „		
			h Dla szkoły weterynaryi	2.000 „		
			i. Dla Sióstr Miłosierdzia w Nowosiołkach . . .	400 „		
			k. Dla biblioteki słuchaczy prawa .	200 „		
			l. Na odnowienie sali teatralnej . .	2.000 „		
			m. Dla klasztoru Benedyktynek w Przemyślu . . .	8.000 „	42.800 zł.	
			2. Przeniesiono do preliminarza rubryki VII. pozycye tamże należące:			
			a. Zasiłek dla Towarzystwa Tatrzańskiego .	400 zł.		
			b. Zasiłek dla Nawratila	500 „		
			c. Zasiłek dla czasopisma „Szkoła“. . . .	500 „		
			d. Zasiłek dla komisyi fizyograficznej . .	5.000 „	6.400 „	
			Razem jak wyżej wykazano .		49.200 „	

Fundusz krajowy.

Wyjaśnienia

do szczegółowych pozycyj preliminarza na rok 1877.

Rubryka	Pozycya	Tytuł	Dochody	Wynikłość z roku 1874	Kwota uchwalona na rok 1876
Preliminarza					
I.	1	Z odnajmu ubikacyj sejmowych 1.200 zł.	Wynikłość z roku 1872 . 1.289 zł. „ „ 1873 . 1.278 „ „ „ 1874 . 1.046 „ razem . 3.613 „ przeciętnie . 1.204 „ preliminuje się w zaokrągleniu . 1.200 „	1.046	1.200
II.	2	Odsetki z lokacyj 5.000 zł.	Preliminuje się kwotę uchwaloną na rok 1876, a to na tej podstawie, iż znaczny zapas gotówki rozporządzalnej wykazanej w zamknięciu rachunku za rok 1874. wpłynie korzystnie na budżet z roku 1876. a tem samem i na stan gotówki rozporządzalnej z której uzyskuje się odsetki.	5.314	5.000
III.	3	Dochody z myt	Dochody spodziewane z myt na drogach krajowych potrącono od wydatków na drogi (rubr. X.) przeto tutaj nic się nie preliminuje	—	—
IV.	4	Nadwyżki od krajowych zakładów	Nie preliminuje się nic, albowiem preliminarze zakładów dotowanych nie wykazują żadnych nadwyżek.	4.786	12 917
V.	5	Zapas kasowy 65.000 zł.	Zapas kasowy czyli pozostałość rachunkowa z roku 1875. niemoże być dokładnie obliczoną, dopóki rachunki za rok 1875 zamknięte nie zostaną; preliminuje się zatem prawdopodobną pozostałość w kwocie 65.000 zł. na podstawie wyczerpującego wywodu, zamieszczonego w sprawozdaniu o budżecie.	262.209	130.000
VI.	6	Dodatki do podatków 2,244.000 zł.	Za podstawę do obliczenia dochodu z dodatków do podatków przyjęto sumę należytości z roku 1874. według której uchwalono już dodatki na rok 1876. i preliminuje się tęż samą kwotę.	2,042.094	2,244.009
VII.	7	Zwroty zaliczek 22.000 zł.	**Zwroty zaliczek wypłaconych przed rokiem 1874.** Dochody te nie dadzą się naprzód ściśle oznaczyć; — zwroty zaliczek wydanych dawniej przez c. k. Rząd, użyte być muszą na spłatę reszty długu c. k. Skarbowi Państwa, preliminuje się zatem tylko prawdopodobny dochód ze zwrotów zaliczek przez Wydział krajowy wyasygnowanych — a to przeważnie z działu zaliczkowych kosztów leczenia.	193.505	—

Fundusz krajowy.

Wyjaśnienia

do szczegółowych pozycyj preliminarza na rok 1877.

Rubryka Preliminarza	Pozycya	Tytuł	Dochody	Wynikłość z roku 1874	Kwota uchwalona na rok 1876
VIII.			**Rozmaite dochody.**		
	8	Od gminy Uwsie 280 zł.	Preliminuje się czwartą ratę pożyczki udzielonej gminie Uwsie na podstawie uchwały W. Sejmu z dnia 7. Grudnia 1872.	306	295
	9	Za sprawdzanie rachunków aptekarskich 100 zł.	Preliminuje się jak w latach poprzednich	—	100
	10	Od klasztoru Benedyktynek 500 zł.	Preliminuje się czwartą ratę pożyczki udzielonej klasztorowi Benedyktynek w Przemyślu na podstawie uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 7. Grudnia 1872	500	500
	11	Od Wilda Karola 1.198 zł.	Preliminuje się piątą i szóstą ratę pożyczki udzielonej p. Karolowi Wildowi na podstawie uchwały W. Sejmu z dnia 15. Stycznia 1874 wraz odsetkami po 5%	—	1.238
	12	Od Zgromadzenia PP. Kanoniczek w Krakowie 694 zł.	Preliminuje się trzecią ratę pożyczki udzielonej Zgromadzeniu pp. Kanoniczek w Krakowie — na podstawie uchwały W. Sejmu z dnia 17. Października 1874	—	500

Wyjaśnienia

do szczegółowych pozycyj preliminarza na rok 1877.

Liczba Pozycyi Preliminarza	Tytuł	Dochody	Wynikłość z roku 1874	Kwota uchwalona na rok 1876
VIII.		**Rozmaite dochody.**		
7	Od grundy Lwów 2701 zł.	Preliminuje się czwarta rata pozyczki udzielonej gminie Lwów na podstawie uchwały W. Sejmu z dnia 7. Grudnia 1872.		
9	Za sprawdzanie rachunków opłaty 100 zł.	Preliminuje się jak w latach poprzednich.		
10	Od klaszotorów Benedyktynek 500 zł.	Preliminuje się czwarta rata pozyczki udzielonej klaszotorowi Benedyktynek w Przemyślu na podstawie uchwały Wydziału Sejmu z dnia 7. Grudnia 1872.		
11	Od Wilda Karola 1.198 zł.	Preliminuje się piąta i szósta rata pozyczki udzielonej p. Karolowi Wildowi na podstawie uchwały W. Sejmu z dnia 15. Stycznia 1874 wraz odsetkami po 5%.		
12	Od Zgromadzenia PP. Kanonicek w Krakowie 694 zł.	Preliminuje się trzecia rata pozyczki udzielonej Zgromadzeniu pp. Kanonicek w Krakowie — na podstawie uchwały W. Sejmu z dnia 17. Października 1874		

Preliminarze

na rok

1877.

Lit. **C.** Szpital główny we Lwowie: Oddział chorych.
„ **D.** „ „ „ „ „ położnic.
„ **E.** Zakład dla obłąkanych w Kulparkowie.

Preliminarz

na rok

1872.

L. W. 1800/1876.
Alegat C. do sprawozdania
Wydziału krajowego o budżecie
krajowym na rok 1877.

Lit. C.

Szpital główny we Lwowie.

Fundusz chorych.

Preliminarz

na rok

1877.

Szpital główny we Lwowie.

Sumaryusz.

Liczba Rubryki	Liczba Pozycyi	Wydatki.	Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem
			Złote austryackie		
I.	1—14	Płace i emolumenta etatowe	26.124	—	26.124
II.	15—20	Koszta utrzymania osób nieetatowych	27.945	—	27.945
III.	21	Substytucye	500	—	500
IV.	22—29	Pensye i emerytury	3.272	—	3.272
V.	30—34	Zaopatrzenia i dary z łaski	317	—	317
VI.	35	Odprawy i spłaty kwartałów pośmiertnych	300	—	300
VII.	36—37	Remuneracye i zapomogi	940	—	940
VIII.	38—45	Koszta gospodarcze	76.034	—	76.034
IX.	46—50	Koszta sanitarne	11.110	—	11.110
X.	51	Potrzeby kancelaryjne	933	—	933
XI.	52	Potrzeby kapliczne	—	—	—
XII.	53—54	Utrzymanie budynków	3.121	—	3.121
XIII.	55	Najem pomieszkań	7.194	—	7.194
XIV.	56—57	Rozmaite	520	—	520
		Suma wydatków	158.310	—	158.310

Dochody.

I.	1	Zapisy i legaty	7.600	—	7.600
II.	2—3	Dodatki	25.484	—	25.484
III.	4—6	Zwroty kosztów leczenia	100.000	—	100.000
IV.	7	Rozmaite	200	—	200
		Suma dochodów	133.284	—	133.284
		W porównaniu z wydatkami	—	—	158.310
		okazuje się **niedobór**	—	—	25.026

Fundusz chorych. **Wydatki.**

Poszczególnienie.					
Liczba		Wydatki.	Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem
Rubryki	Pozycyi		Złote austryackie		
I.		**Płace i emolumenta etatowe.**			
	1	Dyrektor, płaca . . . . . z rocznych 1.600 zł.	1.493		
		Dodatek na mieszkanie . . . . „ 400 „	373		
	2	7 prymaryuszów po . . . . . „ 1.200 „	8.400		
	3	Prosektor . . . . . „ 1.200 „	1.120		
	4	Chemik patologii . . . . . „ 1.000 „	933		
	5	7 sekundaryuszów po . . . . . „ 600 „	4.200		
	6	4 asystentów po . . . . . „ 500 „	2.000		
	7	2 kapelanów po 600 zł. . . . . „ 1.200 „	1.120		
		Dodatek na pomieszkanie po 200 . „ 400 „	373		
	8	Rządca, płaca . . . . . „ 1.200 „	1.120		
	9	2 oficyałów po 1.000 zł. . . . . „ 2.000 „	1.867		
	10	2 pisarzy po 600 zł. . . . . „ 1.200 „	1.120		
	11	Woźny, płaca . . . . . „ 400 „	373		
		Dodatek na ubiory . . . . . „ 50 „	47		
	12	Odźwierny, płaca . . . . . „ 350 „	326		
		Dodatek na ubior . . . . . „ 50 „	47		
	13	Dodatki pięcioletnie dla prymaryuszów, według imiennego wykazu ./· (patrz wyjaśnienia)	772		
	14	Dodatki pięcioletnie dla chemika i urzędników zarządu, według imiennego wykazu ./· (patrz wyjaśnienia) z kwoty . 472 „	440		
		Suma rubryki I. .	26.124	—	26.124
II.		**Koszta utrzymania osób nieetatowych.**			
	15	Przełożona SS. Miłosierdzia, płaca z rocznych . . . . . 80 zł.	75		
		Wikt wraz z pieczywem, winem i inne potrzeby z rocznych . . . . . 220 „	205		
	16	16 Sióstr Miłosierdzia oddziałowych, płaca po . . . . . 80 „	1.280		
		Wikt dla tychże wraz z pieczywem	3.328		
		Inne potrzeby, wino, piwo, desery, krochmal, farbka i. t. p..	184		
	17	9 Sióstr Miłosierdzia zatrudnionych przy kuchni, pralni i magazynie bielizny, płaca po 80 zł. z rocznych . . . . . 720 „	672		
		Wikt dla tychże, wraz z pieczywem po 180 zł. z rocznych. . . . . 1.620 „	1.512		
		Do przeniesienia . .	7.256	—	—

Wydatki. **Szpital główny we Lwowie.**

Poszczególnienie.					
Liczba		Wydatki.	Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem
Rubryki	Pozycyi		Złote austryackie		
II.		Z przeniesienia	7.256		
		Inne potrzeby, wino, piwo, desery, krochmal, farbka i t. p. po 11 zł. 50 ct. z rocznych 104 zł. — ct.	97		
	18	Dyetaryusze:			
		1 pisarz dzienny po 1 zł. 50 ct. . . . 547 „ 50 „			
		1 „ „ „ 1 „ 30 „ . . . 474 „ 50 „			
		4 „ „ „ 1 „ — „ . . 1.460 „ — „			
		1 „ w izbie przyjęcia po 75 „ . . . 273 „ 75 „			
		Wikt dla tegoż z pieczywem po 17 zł. 30 ct. . 207 „ 60 „			
		Dla 6 pisarzy dodatek			
		drożyzny po 36 zł. . . . . 216 „ — „			
		Razem z rocznych 3.179 „ 35 „	2.967		
	19	Maszynista, opał 3 sągi drzewa po 16 zł. 80 ct. z rocznych . . . . . 50 „ 40 „	47		
	20	Służba z wiktem i ubiorem	17.578		
		Suma rubryki II.. .	27.945	—	27.945
III.	21	**Substytucye**	500	—	500
IV.		**Pensye.**			
	22	Wagner Ludwika, wdowa po prymaryuszu z rocznych . . . . . 150 zł.	105		
	23	Grund Ludwika, wdowa po rządcy z rocznych . . . . . 245 „	204		
	24	Burkart Franciszka, wdowa po kontrolorze z rocznych . . . . . 175 „	146		
	25	Bodaszewska Agnieszka, wdowa po nadzorcy domu z rocznych . . . . . 105 „	88		
	26	Popławski Jan, były odźwierny z rocznych . 168 „	151		
	27	Dr. Neuhauser Franciszek, były prymaryusz z rocznych. . . . . 1.200 „	1.200		
	28	Dr. Berthleft, były dyrektor z rocznych . . 1.400 „	1.168		
	29	Nagel Józefa, wdowa po prymaryuszu z rocznych . . . . . 210 „	210		
		Suma rubryki IV. .	3.272	—	3.272

Fundusz chorych. **Wydatki.**

Poszczególnienie.					
Liczba		Wydatki.	Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem
Rubryki	Pozycyi		Złote austryackie		
V.		**Zaopatrzenia, odstawne i dary z łaski.**			
	30	Christl Laura, sierota po kontrolorze z rocznych 63 zł.	53		
	31	Hammer Joanna, sierota po pisarzu, „ 63 „	53		
	32	Tomaszewska Marya, wdowa po woźnym dziennie po 14 ct . . . . . z rocznych 51 zł.	43		
	33	Drabikowska Elżbieta, była dozorczyni chorych dziennie po 30 ct. . . . z rocznych 109 zł. 50 ct.	110		
	34	Graas Maciej, kwieskowany pisarz z rocznych 70 zł.	58		
		Suma rubryki V. . .	317	—	317
VI.	35	**Odprawy i spłaty kwartałów pośmiertnych**	300	—	300
VII.		**Remuneracye i zapomogi.**			
	36	Za sprawdzanie recept	278		
	37	Remuneracye i zapomogi	662		
		Suma rubryki VII. . .	940	—	940
VIII.		**Koszta gospodarcze.**			
	38	Wyżywienie:			
		a) zwykła strawa i dodatki	43.000		
		b) pieczywo	5.000		
		c) wino	2.000		
	39	Wikt dla lekarza dyżurnego wraz z pieczywem i innemi potrzebami, winem, piwem i t. p. po 29 zł. miesięcznie z rocznych . . . . . 348 zł.	325		
	40	Sprzęty	2.200		
	41	Bielizna i pościel	7.500		
	42	Pralnia, z kwoty . . . . . 4000 zł.	3.888		
	43	Słoma do leży	800		
	44	Drzewo opałowe, z kwoty . . . . . 10.230 zł.	9.305		
	45	Oświetlenie, z kwoty . . . . . 2.250 zł.	2.016		
		Suma rubryki VIII. . .	76.034	—	76.034

Wydatki. **Szpital główny we Lwowie.**

Poszczególnienie.					
Liczba		Wydatki.	Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem
Rubryki	Pozycyi		Złote austryackie.		
IX.		**Koszta sanitarne.**			
	46	Sanitarne w ścisłem znaczeniu	3.000		
	47	Lekarstwa	7.000		
	48	Instrumenta chirurgiczne	950		
	49	Przyrządy dla gabinetu chemicznego	120		
	50	Koszta pogrzebowe	40		
		Suma rubryki IX. . .	11.110	—	11.110
X.		**Potrzeby kancelaryjne.**			
	51	Rozmaite potrzeby dla kancelaryi, zarządu i dyrektora z rocznych . . . . . 1000 zł.	933	—	933
XI.	52	**Potrzeby kapliczne**	—	—	—
XII.		**Utrzymanie budynków.**			
	53	Konserwacye i reparacye z kwoty . . . 3120 zł.	2.806		
	54	Kominiarze i straż ogniowa „ . . . . 350 „	315		
		Suma rubryki XII. . .	3.121	—	3.121
XIII.		**Najem pomieszkań.**			
	55	Czynsz za najem filii Hoffmana z rocznych . 8.000 zł.	7.194	—	7.194
XIV.		**Rozmaite.**			
	56	Na utrzymanie biblioteki z rocznych . . . 100 zł.	90		
	57	Przypadkowe	430		
		Suma rubryki XIV. . .	520	—	520

Fundusz chorych. Dochody.

Poszczególnienie					
Liczba		Dochody	Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem
Rubryki	Pozycya		Złote austryackie		
I.	1	**Zapisy i legaty**	7.600	—	7.600
II.		**Dodatki.**			
	2	Od c. k. Skarbu za 200 sągów drzewa opałowego przypadająca część na ten oddział z kwoty 2.230 zł. .	1.430		
	3	Z kasy miejskiej:			
		a) $^1/_5$ dochodu z rogatek.	24.000		
		b) na utrzymanie trupiarni z rocznych 84 zł. . .	54		
		Suma rubryki II. . .	25.484	—	25.484
III.		**Zwroty kosztów leczenia,**			
	4	Od płacących za siebie	15.000		
	5	Od funduszów obcokrajowych i innych publicznych . .	5 000		
	6	Od funduszu krajowego galicyjskiego	80.000		
		Suma rubryki III.. .	100.000	—	100.000
IV.		**Rozmaite.**			
	7	Ze sprzedaży sprzętów i inne mniejsze dochody. . .	200	—	200

Szpital główny we Lwowie.

Wyjaśnienia

do

preliminarza funduszu chorych

na rok

1877.

Sumaryczne porównanie kwot preliminowanych

Rubryka	Pozycya	Wydatki.	Preliminowano na rok 1877.			Uchwalono na rok 1876.		
			Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem	Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem
								Złote
I.	1—14	Płace i emolumenta etatowe . . .	26.124	—	26.124	23.713	—	23.713
II.	15—20	Koszta utrzymania osób nieetatowych .	27.945	—	27.945	23.668	—	23.668
III.	21	Substytucye	500	—	500	500	—	500
IV.	22—29	Pensye i emerytury.	3.272	—	3.272	3.272	—	3.272
V.	30—34	Zaopatrzenia i dary z łaski	317	—	317	317	—	317
VI.	35	Odprawy i spłaty kwartałów pośmiertnych.	300	—	300	300	—	300
VII.	36—37	Remuneracye i zapomogi	940	—	940	940	—	940
VIII.	38—45	Koszta gospodarcze	76.034	—	76.034	69.609	—	69.609
IX.	46—50	Koszta sanitarne	11.110	—	11.110	10.990	—	10.990
X.	51	Potrzeby kancelaryjne	933	—	933	834	—	834
XI.	52	Potrzeby kapliczne	—	—	—	300	—	300
XII.	53—54	Utrzymanie budynków	3.121	—	3.121	7.942	—	7.942
XIII.	55	Najem pomieszkań	7.194	—	7.194	8.465	—	8.465
XIV.	56—57	Rozmaite	520	—	520	494	—	494
		Suma wydatków .	158.310	—	158.310	151.344	—	151.344
		Dochody						
I.	1	Zapisy i legaty	7.600		7.600	7.600	—	7.600
II.	2—3	Dodatki	25.484		25.484	25.484	—	25.484
III.	4—5	Zwroty kosztów leczenia	100.000		100.000	100.000	—	100.000
IV.	7	Rozmaite	200		200	200	—	200
		Suma dochodów .	133.284	—	133.284	133.284	—	133.284

na rok 1877 z uchwalonemi na rok 1876.

Z porównania okazują się kwoty preliminowane na rok 1877.				Ogółem na rok 1877.		Uwaga.
Zwyczajne		Nadzwyczajne		Większe	Mniejsze	
Większe	Mniejsze	Większe	Mniejsze			
austryackie						
2.411	—	—	—	2.411	—	
4.277	—	—	—	4.277	—	
—	—	—	—	—	—	
—	—	—	—	—	—	
—	—	—	—	—	—	
—	—	—	—			
				—	—	
—	—	—	—	—	—	
6.425	—	—	—	6.425	—	
120	—	—	—	120	—	
99	—	—	—	99	—	
—	300	—	—	—	300	
—	4.821	—	—	—	4.821	
—	1.271	—	—	—	1.271	
26	—	—	—	26	—	
13.358	6.392	—	—	13.358	6.392	
				6.966		
—	—	—	—	—	—	
—	—	—	—	—	—	
—	—	—	—	—	—	
—	—	—	—	—	—	
—	—	—	—	—	—	

Wyjaśnienia

do szczegółowych pozycyj preliminarza na rok 1877.

Rubryka Preliminarza	Pozycya Preliminarza	Tytuł	Wydatki	Wynikłość z roku 1874	Kwota uchwalona na rok 1876
I.	1—14	Płace i emolumenta etatowe 26.124 zł.	Preliminuje się na podstawie etatu uchwalonego na posiedzeniu Wysokiego Sejmu z dnia 22 Maja 1875 a wprowadzonego w życie do L. W. 30405/75 i 31497/75 jak na rok 1876 z wyjątkiem poniżej poszczególnionych pozycyi (2. 13. 14.). W ogóle zauważyć należy, że praktykowany dotąd dzielnik wedle którego rozliczono wydatki na trzy fundusze ustał z dniem 1 Stycznia 1876 ponieważ przez odłączenie zakładu obłąkanych i wprowadzenie odrębnej gospodarki na Kulparkowie, przy głównym szpitalu we Lwowie pozostał tylko oddział chorych i położnic. Rozdzielenie przypadające w rubrykach odnośnych uskuteczniono zatem w preliminarzu mniejszym w stosunku do dwóch oddziałów.	20.331	23.713
	2	Płaca prymaryuszów	Preliminuje się zamiast dla 6 dla 7 prymaryuszów z powodu iż dla nowoutworzonego oddziału obserwacyjnego chorób umysłowych i nerwowych zamianowano do L. W. 30405/75 jednego nadetatowego prymaryusza.		
	13—14	Dodatki pięcioletnie	Preliminuje się wedle przypadłych terminów na mocy statutu i etatu wydanego uchwałą Wysokiego Sejmu z dnia 22 Maja 1875 następującym: a) Prymaryuszom z dodatków pięcioletnich o rocznych 200 zł. Drowi Chądzyńskiemu Janowi od 9 Stycznia 1877 . . . . 196 zł. „ Widmanowi Oskarowi od 16 Stycznia 1877 . . . 192 „ „ Opolskiemu Wiktorowi od 16 Stycznia 1877 . . . 192 „ Do przeniesienia 580 „		

Wyjaśnienia

do szczegółowych pozycyj preliminarza na rok 1877.

Rubryka Preliminarza	Pozycya	Tytuł	Wydatki	Wynikłość z roku 1874	Kwota uchwalona na rok 1876
			Z przeniesienia 580 zł. Drowi Różańskiemu Józefowi od 16 Stycznia 1877 . . . . 192 „ Razem . . 772 zł. które w całości przypadają na fundusz chorych. b) Chemikowi patologii Drowi Żulińskiemu Tadeuszowi z dodatku pięcioletniego o rocznych 150 zł. od 16 Stycznia 1877. Z funduszu chorych 134 zł. „ położnic 10 „ 144 zł. c) Rządcy Malinowskiemu Erazmowi z dodatku pięcioletniego o rocznych 200 zł. od 19 Stycznia 1877 z funduszu chorych 177 zł. „ położnic 13 „ 190 zł. d) Oficyałowi Grabowiczowi Piotrowi z dodatku pięcioletniego o rocznych 150 zł. od 30 Stycznia 1877 z funduszu chorych 129 zł. „ położnic 9 „ 138 zł. Razem . . 472 zł. z których na fundusz chorych przypada kwota . . . . . 440 zł. zaś na fundusz położnic . . . . 32 „		
II.	15—20	Koszta utrzymania osób nieetatowych. 27.945 zł.	poz. 15—17. Z powodu przejścia 8 Sióstr miłosierdzia do zakładu obłąkanych w Kulparkowie pozostało w tutejszym szpitalu Sióstr 27 — z tych jest jedna przełożoną, której pobory zarachowuje się wedle dzielnika na fundusz chorych i położnic z powodu, iż kieruje czynnościami Sióstr na tychże oddziałach. Resztę Sióstr zarachowuje się, a mianowicie: 16 Sióstr na fundusz chorych 1 „ „ „ położnic jako zatrudnionych wyłącznie na powyższych oddziałach 7 Sióstr zatrudnionych przy kuchni i 2 Siostry zatrudnione przy praniu i magazynie bielizny zarachowuje się wedle dzielnika na fundusz chorych	19.081	23.668

Wyjaśnienia

do szczegółowych pozycyj preliminarza na rok 1877.

Rubryka Preliminarza	Pozycya Preliminarza	Tytuł	Wydatki	Wynikłość z roku 1874	Kwota uchwalona na rok 1876
			i położnic z powodu iż wykonują czynności dla obydwóch oddziałów. Pobory dla powyższych Sióstr preliminuje się w tej samej wysokości jak na rok 1876 a mianowicie: Płaca rocznie po . . . . . 80 zł. Wikt „ „ . . . . . 180 „ Pieczywo „ „ . . . . . 28 „ Desery, piwo, farbka krochmal i inne potrzeby rocznie po 11 zł. 50 ct.		
	18	Dyetaryusze.	Preliminuje się roczny koszt zastosowany do obecnej ilości dyetaryuszów . . . . 3.179 „ 35 „ Jak na rok 1876 z podziałem wedle dzielnika na dwa fundusze, chorych i położnic.		
	19	Opał dla maszynisty.	Preliminuje się w zwiększonej kwocie z powodu podrożenia ceny drzewa i podziału wydatku wedle dzielnika tylko na dwa fundusze, chorych i położnic.		
	20	Służba z wiktem i ubiorem.	Uchwałą z dnia 22 Maja 1875 Wysoki Sejm upoważnił Wydział krajowy do wyznaczenia wysokości płac i emolumentów dla służby etatem nieobjętej. Zgodnie z tą uchwałą i w myśl przedstawienia do L. W. 20970/74 wprowadza Wydział krajowy klasyfikacyę służby na 3 kategorye z uwzględnieniem faktycznego stanu onejże a mianowicie: 10 sług oddziałowych z płacą po 144 zł. . rocznie 1.440 zł. 10 „ „ z płacą po 120 zł. . rocznie 1.200 „ 20 „ „ z płacą po 96 zł. . rocznie 1.920 „ Wikt dla powyższej służby po 138 zł. . rocznie 5.520 „ Ubior dla tejże: 20 kobiet po 26 zł. 53 ct. rocznie 530 „ 60 „ 20 mężczyzn po 20 zł. 75 ct. rocznie 415 „ — „ Razem 11025 „ 60 „ 30 służby wspólnej płaca po 96 zł. Do przeniesienia 11025 „ 60 „		

Wyjaśnienia

do szczegółowych pozycyj preliminarza na rok 1877.

Rubryka Preliminarza	Pozycya Preliminarza	Tytuł	Wydatki	Wynikłość z roku 1874	Kwota uchwalona na rok 1876
			Z przeniesienia 11.025 zł. 60 ct. z rocznych 2.880 zł. wedle dzielnika . . . . . 2.688 „ — „ Wikt dla tejże po 138 zł. z rocznych 4.140 zł.. . 3.864 „ — „ Razem . . 17.577 „ 60 ct.		
III.	21	Substytucye 500 zł.		519	500
IV.	22—29	Pensye 3.272 zł.		3.490	3.272
V.	30—34	Zaopatrzenia i dary z łaski 317 zł.	Jak na rok 1876.	329	317
VI.	35	Odprawy 300 zł.		—	300
VII.	36—37	Remuneracye i zapomogi 940 zł.		640	940
VIII.	38—45	Koszta gospodarcze 76.034 zł.	Pozycye 38, 40, 41, 43, to jest: koszta wyżywienia, sprzętów, bielizny i słomy preliminuje się tak jak na rok 1876. uchwalono, z uwzględnieniem wynikłości z r. 1874.	68.980	69.609
	39	Wikt dla lekarza dyżurnego.	Preliminuje się roczny koszt w kwocie . . . . . 348 zł. jak na rok 1876 z podziałem jednak na dwa fundusze, chorych i położnic.		
	42	Pralnia.	Preliminuje się roczny koszt . . 4.000 „ z podziałem wedle dzielnika na fundusz chorych i położnic równający się w zaokrągleniu preliminowanej kwocie dla tych oddziałów na rok 1876.		
	44	Drzewo opałowe.	Preliminuje się prawdopodobną potrzebę w zaokrągleniu na podstawie rachunków wydatków drzewa na rok 1874. po cenach oferowanych na rok 1876. a mianowicie:		

Wyjaśnienia

do szczegółowych pozycyj preliminarza na rok 1877.

Rubryka Preliminarza	Pozycya Preliminarza	Tytuł	Wydatki	Wynikłość z roku 1874	Kwota uchwalona na rok 1876
			do kuchni brzozowego sągów 150 po 13 zł. 70 ct. . . . . 2.055 zł. do łaźni i pralni sosnowego 300 po 11 zł. 70 ct. . . . . 3.510 „ do rozmaitych ubikacyj budynku bukowego sągów 400 po 16 zł. 80 ct. . . . . 6.720 „ Razem . . 12.285 zł. a po strąceniu kosztu drzewa użyć się mającego na kuchnię, który uwzględniony jest w preliminowanym koszcie żywienia w kwocie . . . . . 2.055 zł. preliminuje się tylko kwotę . 10.230 zł. z podziałem wedle dzielnika na fundusz chorych i położnic, która co najmniej okaże się potrzebną z powodu iż podwyższenie piętra pomnożyło lokalności. Powodem podwyższenia kwoty jest przedewszystkiem podrożenie cen drzewa. W roku 1874—1875 wynosiła cena drzewa za sąg 13 zł. 57 ct. zaś obecnie wynosi 16 zł. 80 ct.		
	45	Oświetlenie.	W roku 1874. spotrzebowano wedle rachunku w szpitalu głównym nafty 7.191 kilogramów, przyjmuje się zatem, ze względu iż budynek przybudowaniem piętra się powiększył, prawdopodobną potrzebę 8.000 kilogramów; z takowej wypadnie zakupić: $^2/_3$ nafty białej 5.333 kilogramów po 29 ct. . . . . 1.546 zł. 57 ct. $^1/_3$ nafty żółtej 2.667 kilogramów po 26 ct. . . . . 693 „ 42 ct. Razem wyniesie koszt . 2.239 zł. 99 ct. a w zaokrągleniu . . . 2.230 „ — „		
IX.	46—50 11.110 zł.	Koszta sanitarne	Jak na rok 1876 z wyjątkiem:	9.814	10.990
	49	Przyrządy dla gabinetu chemicznego.	Preliminuje się prawdopobny koszt wymagany niezbędnie na sprawienie tego rodzaju przyrządów.		
X.	51 933 zł.	Potrzeby kancelaryjne	Preliminuje się roczny koszt z uwzględnieniem rzeczywistych potrzeb, jak na rok 1876. z podziałem wedle dzielnika na dwa fundusze chorych i położnic jako prawdopodobny wydatek.	1.051	834

Wyjaśnienia

do szczegółowych pozycyj preliminarza na rok 1877.

Rubryka Preliminarza	Pozycya Preliminarza	Tytuł	Wydatki	Wynikłość z roku 1874	Kwota uchwalona na rok 1876
XI.	52	Potrzeby kapliczne.	Nic się nie preliminuje, gdyż wedle istniejącego porządku ponosi w tym roku tego rodzaju wydatek z kolei fundusz położnic.	—	300
XII.	53—54	Utrzymanie budynków 3.121 zł.	Preliminuje się zniżoną kwotę, z powodu iż odpada urządzenie oświetlenia gazowego, które do roku 1877. będzie już zaprowadzone a nadto z przyczyny iż zachodzi nagła potrzeba przeprowadzenia już w r. 1876 znaczniejszych restauracyi, na które osobny kredyt żądanym będzie, a w skutek tego na rok 1877. zniżona kwota 3120 zł. wedle orzeczenia komisyi która stan budynku badała, wystarczy, (patrz L. W. 1358/76.)	6.316	7.942
	54	Kominiarze i straż ogniowa.	Na kominiarzy i straż ogniową przyjmuje się taką samą roczną kwotę, jak na rok 1876. z podziałem jednak na dwa fundusze, chorych i położnic.		
XIII.	55	Najem pomieszkań 7.194 zł.	Preliminuje się tylko czynsz najmu filii Hoffmana z podziałem wedle dzielnika na fundusz chorych i położnic, (które umieszczone są w tymże budynku) z rocznych 8.000 zł. jak na rok 1876. z opuszczeniem czynszu filii Hoeflicha, z powodu iż stosunek dzierżawny ustał już z końcem Sierpnia 1875.	8.732	8 465
XIV.	56—57	Rozmaite 520 zł.	Jak na rok 1876. z wyjątkiem pozycyi 56, którą preliminuje się w tej samej rocznej kwocie, jednakże z podziałem wedle dzielnika tylko na dwa fundusze. Wynikłość z r. 1874. zawiera w sobie wydatki zaliczkowe przeniesione obecnie w moc uchwały Sejmowej na rubryki stałe.	3.702	494

Wyjaśnienia

do szczegółowych pozycyj preliminarza na rok 1877.

Rubryka Preliminarza	Pozycya Preliminarza	Tytuł	Dochody	Wynikłość z roku 1874	Kwota uchwalona na rok 1876
I.	1	Zapisy i legaty 7.600 zł.	Z uwzględnieniem wynikłości z r. 1874. preliminuje się uchwaloną na rok 1876. kwotę.	7.289	7.600
II.	2—3	Dodatki 25.484 zł.	Wynikłość z roku 1872 wynosi . 21.485 zł. „ „ 1873 „ . 20.682 „ „ „ 1874 „ . 29.199 „ Razem . . 71.366 zł. przeciętnie 23.789 zł. Ze względu na wynik z roku 1874. preliminuje się uchwaloną na rok 187 . kwotę.	29.199	25.484
III.	4—6	Zwroty kosztów leczenia 100.000 zł.	Ze względu na wynikłość z roku 1874. preliminuje się uchwaloną na rok 1876 kwotę, zwłaszcza iż wskutek przeniesienia kosztów leczenia na fundusz krajowy, dochody tego rodzaju bez przeszkód i regularniej wpływać będą.	87.251	100.000
IV.	7	Rozmaite 200 zł.	Jak na rok 1876. W wynikłościach z roku 1874. zawarte są dochody zaliczkowe. przeniesione w moc uchwały Sejmowej na rubryki stałe.	11.703	200

L. W. 1800/1876.
Alegat **D.** do sprawozdania
Wydziału krajowego o budżecie
krajowym na rok 1877.

Lit. D.

Szpital główny we Lwowie.

Fundusz położnic.

Preliminarz

na rok

1877.

L. W. 1358/1876.

Szpital główny we Lwowie.

Sumaryusz.

Liczba Rubryki	Liczba Pozycyi	Wydatki.	Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem
			Złote austryackie		
I.	1—14	Płace i emolumenta etatowe	2.460		2.460
II.	15—21	Koszta utrzymania osób nieetatowych	2.034	—	2.034
III.		Substytucye	—	—	—
IV.	22—28	Pensye i emerytury	300	—	300
V.	29—33	Zaopatrzenia i dary z łaski	70	—	70
VI.	34	Odprawy i spłaty kwartałów pośmiertnych	30	—	30
VII.	35—36	Remuneracye i zapomogi	103	—	103
VIII.	37—44	Koszta gospodarcze	5.164	—	5.164
IX.	45—47	Koszta sanitarne	500	—	500
X.	48	Potrzeby kancelaryjne	67	—	67
XI.	49	Potrzeby kapliczne	300	—	300
XII.	50—51	Utrzymanie budynków	349	—	349
XIII.	52	Najem pomieszkań	806	—	806
XIV.	53	Odsetki od kapitałów dłużnych	352	—	352
XV.	54	Zapomogi dla położnic	2.000	—	2.000
XVI.	55	Koszta utrzymania dzieci zrodzonych na bezpłatnym oddziale położnic	100	—	100
XVII.	56—57	Rozmaite	80	—	80
		Suma wydatków	14.715	—	14.715

Dochody.

I.	1—2	Dodatki	166	—	166
II.	3	Zwroty kosztów leczenia	800	—	800
III.	4	Rozmaite	4	—	4
		Suma dochodów	970	—	970
		W porównaniu z wydatkami	—	—	14.715
		okazuje się **niedobór**	—	—	13.745

Fundusz położnic. **Wydatki.**

Poszczególnienie.					
Liczba		Wydatki.	Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem
Rubryki	Pozycyi		Złote austryackie		
I.		**Płace i emolumenta etatowe.**			
	1	Dyrektor, płaca . . . . . z rocznych 1.600 zł.	107		
		Dodatek na mieszkanie. . . . „ 400 „	27		
	2	Profesor akuszeryi, płaca rocznie	650		
	3	Prosektor . . . . . „ 1.200 „	80		
	4	Chemik patologii . . . . . „ 1.000 „	67		
	5	Sekundaryusz rocznie	600		
	6	Akuszerka pierwsza rocznie	400		
	7	2 kapelanów płaca po 600 zł. . . „ 1.200 „	80		
		Dodatek na mieszkanie po 200 zł. „ 400 „	27		
	8	Rządca, płaca. . . . . „ 1.200 „	80		
	9	2 oficyałów, płaca po 1000 zł.. . „ 2.000 „	133		
	10	2 pisarzy „ „ 600 „ . „ 1.200 „	80		
	11	Woźny, płaca. . . . . „ 400 „	27		
		„ na ubior . . . . . „ 50 „	3		
	12	Odźwierny płaca. . . . . „ 350 „	24		
		„ na ubior . . . . . „ 50 „	3		
	13	Dodatek pięcioletni dla chemika i urzędników zarządu (patrz wyjaśnienia) z kwoty . . . . „ 472 „	32		
	14	Dodatek pięcioletni dla akuszerki pierwszej, rocznie	40		
		Suma rubryki I. . .	2.460	—	2.460
II.		**Koszta utrzymania osób nieetatowych.**			
	15	Przełożona Sióstr Miłosierdzia z rocznych . 80 zł.	5		
		Wikt wraz z pieczywem, winem i inne potrzeby . . . . „ 220 „	15		
	16	1 Siostra Miłosierdzia oddziałowa, płaca rocznie	80		
		Wikt dla tejże z pieczywem rocznie	208		
		Inne potrzeby, wino, piwo, desery, krochmal, farbka itp. rocznie	12		
	17	9 Sióstr Miłosierdzia, zatrudnionych przy kuchni pralni i magazynie bielizny, płaca po 80 zł. . . . . z rocznych 720 zł.	48		
		Wikt dla tychże wraz z pieczywem po 180 zł. . . . „ 1.620 „	108		
		Inne potrzeby dla tychże: piwo, wino, desery, krochmal, farbka itp. po 11 zł. 50 ct. „ 104 „	7		
		Do przeniesienia . . .	483	—	—

Wydatki. **Szpital główny we Lwowie.**

Poszczególnienie.					
Liczba		Wydatki.	Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem
Rubryki	Pozycyi		Złote austryackie		
II.		Z przeniesienia . .	483		
	18	7 pisarzy dziennych, z rocznych . . 3.179 zł. — ct.	212		
	19	Maszynista, opał 3 sągi drzewa po 16 zł. 80 ct. z kwoty . . . . 50 „ 40 „	4		
	20	Akuszerka druga, płaca rocznie	250		
	21	Służba z wiktem i ubiorem	1.085		
		Suma rubryki II. . .	2.034	—	2.034
III.		**Substytucye**	—	—	—
IV.		**Pensye i emerytury.**			
	22	Ostrowska Honorata, akuszerka, rocznie	105		
	23	Pfau Henryka, wdowa po profesorze akuszeryi . . . . . z rocznych 350 zł.	64		
	24	Grund Ludwika, wdowa po rządcy „ 245 „	15		
	25	Burkart Franciszka, wdowa po kontrolorze . . . . . „ 175 „	10		
	26	Bodaszewska Agnieszka, wdowa po nadzorcy domu . . . . „ 105 „	6		
	27	Popławski Jan, były odźwierny . „ 168 „	17		
	28	Dr. Berthleff, były dyrektor . . „ 1.400 „	83		
		Suma rubryki IV. . .	300	—	300
V.		**Zaopatrzenia i dary z łaski.**			
	29	Christl Laura, sierota po kontrolorze . z rocznych 63 zł.	4		
	30	Hammer Joanna, sierota po pisarzu „ 63 „	4		
	31	Tomaszewska Marya, wdowa po woźnym, dziennie po 14 ct. . „ 51 „	3		
	32	Swoboda Marya akuszerka, dziennie po 15 ct. rocznie	55		
	33	Graas Maciej, kwieskowany pisarz . z rocznych 70 zł.	4		
		Suma rubryki V. . .	70	—	70
VI.	34	**Odprawy i spłaty kwartałów pośmiertnych**	30	—	30

Fundusz położnic. **Wydatki.**

Poszczególnienie.					
Liczba		Wydatki.	Zwyczajne	Nad zwyczajne	Razem
Rubryki	Pozycyi		Złote austryackie		
VII.		**Remuneracye i zapomogi.**			
	35	Za sprawdzanie recept	3		
	36	Remuneracye i zapomogi	100		
		Suma rubryki VII. . .	103	—	103
VIII.		**Koszta gospodarcze.**			
	37	Wyżywienie			
		a) zwykła strawa i dodatki	2.500		
		b) pieczywo	350		
		c) wino	20		
	38	Wikt dla lekarza dyżurnego wraz z pieczywem i innnemi potrzebami, winem, piwem etc. po 29 zł. miesięcznie, z rocznych . . . . . 348 zł.	23		
	39	Sprzęty.	200		
	40	Bielizna i pościel	700		
	41	Pralnia, z kwoty . . . . . 4.000 „	112		
	42	Słoma do leży	100		
	43	Drzewo opałowe, z kwoty . . . . . 10.230 „	925		
	44	Oświetlenie „ . . . . . 2.250 „	234		
		Suma rubryki VIII. . .	5.164	—	5.164
IX.		**Koszta sanitarne.**			
	45	Sanitarne w ścisłem znaczeniu	100		
	46	Lekarstwa	300		
	47	Instrumenta chirurgiczne	100		
		Suma rubryki IX. . .	500	—	500
X.		**Potrzeby kancelaryjne.**			
	48	Rozmaite potrzeby dla kancelaryi zarządu i dyrekcyi z rocznych . . . . . 1000 zł.	67	—	67
XI.	49	**Potrzeby kapliczne**	300	—	300

Wydatki. **Szpital główny we Lwowie.**

Poszczególnienie.					
Liczba		Wydatki.	Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem
Rubryki	Pozycyi		Złote austryackie.		
XII.		**Utrzymanie budynków.**			
	50	Konserwacye i reparacye, z kwoty . . . 3.120 zł.	314		
	51	Kominiarze i straż ogniowa „ . . . 350 „	35		
		Suma rubryki XII. . .	349	—	349
XIII.		**Najem pomieszkania.**			
	52	Czynsz za filię Hoffmana, z rocznych . . 8.000 zł.	806	—	806
XIV.		**Odsetki od kapitałów dłużnych.**			
	53	Funduszowi stypendyjnemu Głowińskiego, za część budynku użytego dla oddziału położnic, oszacowanego na kwotę 6.705 zł. 3 kr. m. k. 5%	352	—	352
XV.		**Zapomogi dla położnic.**			
	54	Dla położnic opuszczających wraz z dzieckiem zakład położnic, po 6 zł..	2.000	—	2.000
XVI.		**Koszta utrzymania dzieci zrodzonych na bezpłatnym oddziale położnic.**			
	55	Wynagrodzenie dla mamek, za karmienie dzieci, których matki na oddział chorych przeniesione zostały, po 15 ct. dziennie.	100	—	100
XVII.		**Rozmaite.**			
	56	Na utrzymanie biblioteki, z rocznych 100 zł. . . .	10		
	57	Przypadkowe.	70		
		Suma rubryki XVII. . .	80	—	80

Fundusz położnic. Dochody.

Poszczególnienie					
Liczba		Dochody	Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem
Rubryki	Pozycyi		Złote austryackie		
I.		**Dodatki.**			
	1	Od c. k. Skarbu za 200 sągów drzewa opałowego, część przypadająca na ten oddział, z kwoty . 2230 zł.	160		
	2	Kasie miejskiej na utrzymanie trupiarni, z rocznych . . . . . 84 „	6		
		Suma rubryki I. . .	166	—	166
II.		**Zwroty kosztów leczenia.**			
	3	Od płacących za siebie i z funduszów publicznych . .	800	—	800
III.		**Rozmaite.**			
	4	Ze sprzedaży zużytych sprzętów i inne mniejsze dochody	4	—	4

*

Rubryki	Liczby	Dochody	Złote austryackie		
			Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem
I.		**Podatki.**			
	1	Od c. k. Skarbu za 200 pięciu drzewa opałowego, mające przypadające na ten oddział, z kwoty . . 2230 zł.	160	—	160
	2	Kasie miejskiej na utrzymanie trupiarni, z roczny[ch] . . . . . 84 .	6	—	6
		Suma rubryki I. .	166	—	166
II.		**Zwroty kosztów leczenia.**			
	3	Od placzycieli za siebie i z funduszów publicznych .	800	—	800
III.		**Rozmaite.**			
	4	Ze sprzedaży zużytych sprzętów i inne mniejsze dochody	4	—	4

Szpital główny we Lwowie.

Wyjaśnienia

do

preliminarza funduszu położnic

na rok

1877.

Sumaryczne porównanie kwot preliminowanych

Rubryka	Pozycya	Wydatki.	Preliminowano na rok 1877.			Uchwalono na rok 1876.		
			Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem	Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem
								Złote
I.	1—14	Płace i emolumenta etatowe . . .	2.460	—	2.460	2.387	—	2.387
II.	15—21	Koszta utrzymania osób nieetatowych .	2.034	—	2.034	1.582	—	1.582
III.		Substytucye	—	—	—	—	—	—
IV.	22—28	Pensye i emerytury.	300	—	300	300	—	300
V.	29—33	Zaopatrzenia i dary z łaski	70	—	70	70	—	70
VI.	34	Odprawy i spłaty kwartałów pośmiertnych.	30	—	30	30	—	30
VII.	35—36	Remuneracye i zapomogi	103	—	103	103	—	103
VIII.	37—44	Koszta gospodarcze	5.164	—	5.164	4.578	—	4.578
IX.	45—47	Koszta sanitarne	500	—	500	500	—	500
X.	48	Potrzeby kancelaryjne	67	—	67	59	—	59
XI.	49	Potrzeby kapliczne	300	—	300	—	—	—
XII.	50—51	Utrzymanie budynków	349	—	349	941	—	941
XIII.	52	Najem pomieszkań	806	—	806	1.501	—	1.501
XIV.	53	Odsetki od kapitałów dłużnych . .	352	—	352	352	—	352
XV.	54	Zapomogi dla położnic	2.000	—	2.000	2.000	—	2.000
XVI.	55	Koszta utrzymania dzieci zrodzonych na bezpłatnym oddziale położnic .	100	—	100	100	—	100
XVII.	56—57	Rozmaite	80	—	80	77	—	77
		Suma wydatków .	14.715	—	14.715	14.580	—	14.580
		Dochody						
I.	1—2	Dodatki	166	—	166	166	—	166
II.	3	Zwroty kosztów leczenia	800	—	800	800	—	800
III.	4	Rozmaite	4	—	4	4	—	4
		Suma dochodów .	970	—	970	970	—	970

na rok 1877 z uchwalonemi na rok 1876.

Z porównania okazują się kwoty preliminowane na rok 1877.				Ogółem na rok 1877.		Uwaga.
Zwyczajne		Nadzwyczajne		Większe	Mniejsze	
Większe	Mniejsze	Większe	Mniejsze			
austryackie						
73	—	—	—	73	—	
452	—	—	—	452	—	
—	—	—	—	—	—	
—	—	—	—	—	—	
—	—	—	—	—	—	
—	—	—	—	—	—	
—	—	—	—	—	—	
586	—	—	—	586	—	
—	—	—	—	—	—	
8	—	—	—	8	—	
300	—	—	—	300	—	
—	592	—	—	—	592	
—	695	—	—	—	695	
—	—	—	—	—	—	
—	—	—	—	—	—	
—	—	—	—	—	—	
—	—	—	—	—	—	
3	—	—	—	3	—	
1.422	1.287	—	—	1.422	1.287	
				135		
—	—	—	—	—	—	
—	—	—	—	—	—	
—	—	—	—	—	—	
—	—	—	—	—	—	

Wyjaśnienia

do szczegółowych pozycyj preliminarza na rok 1877.

Rubryka Preliminarza	Pozycya Preliminarza	Tytuł	Wydatki	Wynikłość z roku 1874	Kwota uchwalona na rok 1876
I.	1—14	Płace i emolumenta etatowe 2.460 zł.	Preliminuje się na podstawie etatu uchwalonego na posiedzeniu Wysokiego Sejmu z dnia 22 Maja 1875. jak na rok 1876. z doliczeniem w myśl rzeczonej uchwały przypadających na ten fundusz wedle dzielnika pięcioleci dla chemika i urzędników zarządu przy poz. 13 (patrz wyjaśnienia chorych poz. 13—14) tudzież przypadającego w całości na ten fundusz pięciolecia dla akuszerki pierwszej jak poz. 14.	1.524	2.387
II.	15—21	Koszta utrzymania osób nieetatowych 2.034 zł.	Poz. 15—17. Preliminuje się w całości na ten fundusz utrzymanie jednej Siostry oddziałowej, tudzież przypadającą wedle dzielnika część utrzymania Siostry przełożonej i 9 Sióstr zatrudnionych wspólnie na obydwóch oddziałach przy kuchni, pralni i magazynie bielizny. (Patrz wyjaśnienia chorych 15—17.)	1.563	1.582
	18	Pisarze dzienni 212 zł.	Preliminuje się z tej samej rocznej kwoty jak na rok 1876. jednakże w zwiększonej kwocie z powodu podziału wydatków tylko na dwa fundusze.		
	19	Maszynista.	Preliminuje się podwyższony koszt drzewa opałowego z powodu podrożenia cen. (Patrz poz. 19 fundusz chorych.)		
	20	Akuszerka druga.	Preliminuje się płacę dla akuszerki drugiej na mocy rozporządzenia do LW. 1813/75.		

Wyjaśnienia

do szczegółowych pozycyj preliminarza na rok 1877.

Rubryka Preliminarza	Pozycya Preliminarza	Tytuł	Wydatki	Wynikłość z roku 1874.	Kwota uchwalona na rok 1876.
XIII.	52	Najem pomieszkania 806 zł.	Preliminuje się czynsz z filii Hofmana, wedle dzielnika z rocznych 8.000 zł. (patrz wyjaśnienia chorych poz. 55).	2.364	1.501
XIV.	53	Odsetki od kapitałów dłużnych 352 zł.		352	352
XV.	54	Zapomogi dla położnic 2.000 zł.	Jak na rok 1876. Przy pozycyi 54 i 55. kosztów dokładnie przewidzieć nie można.	1.458	2.000
XVI.	55	Karmienie dzieci 100 zł.		5	100
XVII.	56—57	Rozmaite 80 zł.	Jak na rok 1876. z wyjątkiem pozycyi 56, (patrz wyjaśnienia chorych poz. 56). W wynikłościach z r. 1874 zawarte są wydatki zaliczkowe. Właściwy wydatek rubryki stałej wynosił 68 zł. 69 ct.	3.093	77
			Dochody.		
I.	1—2	Dodatki 166 zł.	W wynikłościach z roku 1874. mieszczą się zaległe 164 zł. 90 ct.	331	166
II.	3	Zwroty kosztów leczenia 800 zł.		789	800
III.	4	Rozmaite 4 zł.	Jak na rok 1876. z uwzględnieniem wynikłości z roku 1874.	24	4

*

Wyjaśnienia

do szczegółowych pozycyj preliminarza na rok 1877.

Rubryka Preliminarza	Pozycya Preliminarza	Tytuł	Wydatki	Wynikłość z roku 1874	Kwota uchwalona na rok 1876
VIII.	37—44	Koszta gospodarcze 5.164 zł.	Pozycye 37—39, 40—42, to jest: wyżywienie, sprzęty, bielizna i słoma do leży, preliminuje się jak na rok 1886. z uwzględnieniem podrożenia artykułów, wzmagania się potrzeb i wynikłości z roku 1874.	4.348	4.578
	38	Wikt lekarza dyżurnego.	Na wydatki te preliminuje się przypadającą część wedle dzielnika podwyższonych kosztów, (patrz wyjaśnienia chorych poz. 39—42 44—45).		
	41	Pralnia.			
	43	Drzewo.			
	44	Oświetlenie.			
IX.	45—47	Koszta sanitarne 500 zł.	Jak na rok 1876.	401	500
X.	48	Potrzeby kancelaryjne 67 zł.	Preliminuje się z tej samej rocznej kwoty jak na rok 1876. jednakże w zwiększonej kwocie, z powodu podziału wydatku tylko na dwa fundusze.	75	59
XI.	49	Potrzeby kapliczne 300 zł.	Wydatki tej rubryki ponoszą fundusze kolejno, w r. 1876. preliminowano na fundusz chorych, obecnie zatem preliminuje się w tej samej wysokości na fundusz położnic.	—	—
XII.	50—51	Utrzymanie budynków 349 zł.	Preliminuje się przypadającą część wedle dzielnika (patrz wyjaśnienia chorych, pozycya 53—54).	400	941

Wyjaśnienia

do szczegółowych pozycyj preliminarza na rok 1877.

Rubryka Preliminarza	Pozycya Preliminarza	Tytuł	Wydatki	Wynikłość z roku 1874.	Kwota uchwalona na rok 1876.
XIII.	52	Najem pomieszkania 806 zł.	Preliminuje się czynsz z filii Hofmana, wedle dzielnika z rocznych 8.000 zł. (patrz wyjaśnienia chorych poz. 55).	2.364	1.501
XIV.	53	Odsetki od kapitałów dłużnych 352 zł.		352	352
XV.	54	Zapomogi dla położnic 2.000 zł.	Jak na rok 1876. Przy pozycyi 54 i 55. kosztów dokładnie przewidzieć nie można.	1.458	2.000
XVI.	55	Karmienie dzieci 100 zł.		5	100
XVII.	56—57	Rozmaite 80 zł.	Jak na rok 1876. z wyjątkiem pozycyi 56, (patrz wyjaśnienia chorych poz. 56). W wynikłościach z r. 1874 zawarte są wydatki zaliczkowe. Właściwy wydatek rubryki stałej wynosił 68 zł. 69 ct.	3.093	77
			Dochody.		
I.	1—2	Dodatki 166 zł.	W wynikłościach z roku 1874. mieszczą się zaległe 164 zł. 90 ct.	331	166
II.	3	Zwroty kosztów leczenia 800 zł.		789	800
III.	4	Rozmaite 4 zł.	Jak na rok 1876. z uwzględnieniem wynikłości z roku 1874.	24	4

L. W. 1800/1876.
Alegat E. do sprawozdania Wydziału krajowego o budżecie krajowym na rok 1877.

Lit. E.

Zakład dla obłąkanych w Kulparkowie.

Preliminarz

na rok

1877.

L. W. 1526/1876.

Sumaryusz.

Liczba Rubryki	Liczba Pozycyi	Wydatki.	Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem
			Złote austryackie		
I.	1—9	Płace i emolumenta etatowe	12.180		12.180
II.	10—14	Koszta utrzymania osób nieetatowych	20.950	—	20.950
III.	15	Substytucye	200	—	200
IV.	16—20	Pensye i emerytury	250	—	250
V.	21—25	Zaopatrzenia i dary z łaski	119	—	119
VI.	26	Odprawy i spłaty kwartałów pośmiertnych	40	—	40
VII.	27—28	Remuneracye i zapomogi	560	—	560
VIII.	29—37	Koszta gospodarcze	66.376	—	66.376
IX.	38—42	Koszta sanitarne	2.620	—	2.620
X.	43	Koszta kancelaryjne	500	—	500
XI.	44	Koszta kapliczne	200	—	200
XII.	45—48	Koszta utrzymania budynków	2.800	—	2.800
XIII.	49—53	Koszta utrzymania filii zakładu	22.577	—	22.577
XIV.	45	Odsetki od kapitałów dłużnych	1.408	—	1.408
XV.	55	Podatki i daniny	200	—	200
XVI.	56—59	Rozmaite	1.650	—	1.650
		Suma wydatków	132.630	—	132.630

Dochody.

I.	1—2	Dodatki	664	—	664
II.	3	Zwroty kosztów leczenia	14.000	—	14.000
III.	4	Dochody z dóbr	700	—	700
IV.	5	Rozmaite	20	—	20
		Suma dochodów	15.384	—	15.384
		W porównaniu z wydatkami	—	—	132.630
		okazuje się **niedobór**	—	—	117.246

w Kulparkowie. **Wydatki.**

Poszczególnienie.					
Liczba		Wydatki.	Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem
Rubryki	Pozycyi		Złote austryackie		
I.		**Płace i emolumenta etatowe.**			
	1.	Dyrektor, płaca . . . rocznie	2.200		
		„ Dodatek osobisty „	800		
	2.	3 lekarzy, płaca . . . „ . . . po 1.000 zł.	3.000		
		„ wikt . . . „ . . . „ 348 „	1.044		
	3.	Rządca, płaca . . . „	1.200		
	4.	Oficiał, „ . . . „	700		
		wikt . . . „	348		
	5.	Pisarz, płaca . . . „	600		
		„ wikt . . . „	348		
	6.	Nadzorca służby, płaca . „	400		
		„ „ wikt . „	210		
	7.	Nadzorczyni służby, płaca . „	300		
		„ „ wikt . „	210		
	8.	Woźny, płaca . . . „	150		
		„ wikt . . . „	210		
		„ dodatek na ubiór . „	50		
	9.	Odźwierny, płaca . . . „	150		
		„ wikt . . . „	210		
		„ dodatek na ubiór . „	50		
		Suma rubryki I. . .	12.180	—	12.180
II.		**Koszta utrzymania osób nieetatowych.**			
	10.	2 Kapelanów, płaca rocznie po . . . . .120 zł.	240		
		„ wikt . „ „ . . . . . .348 zł.	296		
	11.	8 Sióstr Miłosierdzia „ „ . . . . . 80 zł.	640		
		Wikt dla 8 Sióstr Miłosierdzia, z pieczywem . . .	1.664		
		Inne potrzeby dla tychże: wino, desery, krochmal, farbka i t. p.	92		
	12.	Nauczyciel rzemiosła stolarskiego, płaca rocznie . . .	208		
		„ wikt . . . . . „ . . .	210		
	13.	Nauczyciel krawiectwa, płaca . . . . . „ . . .	208		
		„ wikt . . . . . „ . . .	210		
	14.	Służba z wiktem i ubiorem.			
		10 sług po 15 zł. miesięcznie 1800 zł.			
		10 „ „ 12 „ „ 1.440 „			
		10 „ „ 10 „ „ 1.200 „			
		30 „ „ 8 „ „ 2.880 „ 7.320 zł.			
		Do przeniesienia 7.320 zł.	4.168	—	—

Wydatki. **Zakład dla obłąkanych**

Poszczególnienie.					
Liczba		Wydatki.	Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem
Rubryki	Pozycyi		Złote austryackie		
		Z przeniesienia 7.320 zł.	4.168		
		Wikt 3. klasy i pieczywo dla 60 sług, rocznie po 138 zł. . . . . 8.280 „			
		Ubiór dla służby oddziałowej: 25 mężczyzn rocznie po 25 zł. 75 ct. . . 518 zł. 75 ct. 25 kobiet rocznie po 26 zł. 53 ct. . . 663 zł. 25 ct. 1.182 zł.	16.782		
		Suma rubryki II. . .	20.950	—	20.950
III.	15.	**Substytucye**	200		200
IV.		**Pensye i emerytury.**			
	16.	Wagner Ludwika, wdowa po prymaryuszu z rocznych . . . . . 150 zł.	45		
	17.	Grund Ludwika, wdowa po zarządcy z rocznych . . . . . 245 „	26		
	18.	Burkart Franciszka, wdowa po kontrolorze z rocznych . . . . . 175 „	19		
	19.	Bodaszewska Agnieszka, wdowa po nadzorcy domu z rocznych . . . . . 105 „	11		
	20	Dr. Berthleff, były dyrektor z rocznych . . 1.400 „	149		
		Suma rubryki IV. . .	250	—	250
V.		**Zaopatrznia i dary z łaski.**			
	21.	Christl Laura, sierota po kontrolorze z rocznych 63 zł.	7		
	22.	Hammer Joanna sierota po pisarzu „ 63 „	7		
	23.	Dmitrasz Mikołaj, były dozorca chorych, po 25 ct. dziennie	92		
	24.	Tomaszewska Marya, wdowa po woźnym, po 14 ct. dziennie z rocznych . . . . 51 zł.	5		
	25.	Graas Maciej, kwieskowany pisarz z rocznych . 70 „	8		
		Suma rubryki V. . .	119	—	119

w Kulparkowie. **Wydatki.**

Poszczególnienie.					
Liczba		Wydatki.	Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem
Rubryki	Pozycyi		Złote austryackie		
VI.	26	**Odprawy i spłaty kwartałów pośmiertnych** . .	40	—	40
VII.		**Remuneracye i zapomogi.**			
	27	Za sprawdzanie recept	60		
	28	Remuneracye i zapomogi	500		
		Suma rubryki VII. . . .	560	—	560
VIII.		**Koszta gospodarcze.**			
	29	Wyżywienie:			
		a) zwykła strawa i dodatki	34.500		
		b) pieczywo.	5.000		
		c) wino	560		
	30	Sprzęty	2.000		
	31	Bielizna i pościel	6.000		
	32	Pralnia	2.000		
	33	Słoma do leży	300		
	34	Drzewo opałowe.	10.230		
	35	Oświetlenie	2.250		
	36	Utrzymanie ogrodu wraz z ogrodnikiem	1.700		
	37	Utrzymanie 2 furmanów, 2 par koni, wraz z reparacyą wozów, uprzęży, tudzież innemi potrzebami . .	1.836		
		Suma rubryki VIII.. .	66.376	—	66.376
IX.		**Koszta sanitarne.**			
	38	Sanitarne w ścisłem znaczeniu	1.100		
	39	Lekarstwa	1.000		
	40	Instrumenta chirurgiczne	170		
	41	Koszta sekcyonowania zmarłych	300		
	42	Koszta pogrzebowe	50		
		Suma rubryki IX. . .	2.620	—	2.620
X.		**Koszta kancelaryjne.**			
	43	Rozmaite potrzeby dla kancelaryi zarządu i dyrekcyi .	500	—	500
XI.	44	**Koszta kapliczne**	200	—	200

Wydatki. **Zakład dla obłąkanych**

Poszczególnienie.					
Liczba		Wydatki.	Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem
Rubryki	Pozycyi		Złote austryackie.		
XII.		**Koszta utrzymania budynków.**			
	45	Konserwacye i reparacye	1.800		
	46	Asekuracya budynków	200		
	47	Pokostowanie podłóg	450		
	48	Kominiarze i straż ogniowa	350		
		Suma rubryki XII. . .	2.800	—	2.800
XIII.		**Koszta utrzymania filii zakładu.**			
	49	Utrzymanie 55 obłąkanych w Żółkwi po 70 ct. dziennie	14.052		
	50	Dr. Muszkiet Karol, za pełnienie obowiązków tamże .	500		
	51	Utrzymanie 30 obłąkanych kobiet w Przemyślu, dziennie po 70 ct.	7.665		
	52	Dr. Orłowski Stanisław, za pełnienie obowiązków prymaryusza tamże	300		
	53	Dr. Biber Maurycy, za pełnienie obowiązków sekundaryusza tamże	60		
		Suma rubryki XIII. . .	22.577	—	22.577
XIV.		**Odsetki od kapitałów dłużnych.**			
	54	Funduszowi stypendyjnemu Głowińskiego 5% od dłużnej sumy 26.820 złr. m. k.	1.408	—	1.408
XV.	55	**Podatki i daniny.**	200	—	200
XVI.		**Rozmaite.**			
	56	Na utrzymanie biblioteki lekarskiej	50		
	57	Na książki i ozasopisma dla chorych	300		
	58	Myto drogowe	300		
	59	Rozmaite	1.000		
		Suma rubryki XVI. . .	1.650	—	1.650

w Kulparkowie. Dochody.

Poszczególnienie					
Liczba		Dochody	Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem
Rubryki	Pozycyi		Złote austryackie		
I.		**Dodatki.**			
	1	Od c. k. Skarbu, za 200 sągów drzewa opałowego, część przypadająca na ten oddział, z kwoty . 2.230 zł.	640		
	2	Z kasy miejskiej, na utrzymanie trupiarni z rocznych . . . . . 84 „	24		
		Suma rubryki I.. . .	664	—	664
II.		**Zwroty kosztów leczenia.**			
	3	Od płacących za ziebie i z funduszów publicznych . .	14.000	—	14.000
III.		**Dochody z dóbr.**			
	4	Czynsz z propinacyi w Kulparkowie	700	—	700
IV.		**Rozmaite.**			
	5	Ze sprzedaży sprzętów i inne mniejsze dochody . .	20	—	20

Zakład dla obłąkanych w Kulparkowie.

Wyjaśnienia

do

preliminarza

na rok

1877.

Sumaryczne porównanie kwot preliminowanych

Rubryka	Pozycya	Wydatki.	Preliminowano na rok 1877.			Uchwalono na rok 1876.		
			Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem	Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem
			Złote					
I.	1—9	Płace i emolumenta etatowe . . .	12.180	—	12.180	11.380	—	11.380
II.	10—14	Koszta utrzymania osób nieetatowych .	20.950	—	20.950	13.809	—	13.809
III.	15	Substytucye	200	—	200	100	—	100
IV.	16—20	Pensye i emerytury.	250	—	250	250	—	250
V.	21—25	Zaopatrzenia i dary z łaski	119	—	119	119	—	119
VI.	26	Odprawy i spłaty kwartałów pośmiertnych	40	—	40	40	—	40
VII.	27—28	Remuneracye i zapomogi	560	—	563	260	—	260
VIII.	29—37	Koszta gospodarcze	66.376	—	66.376	50.563	—	50.563
IX.	38—42	Koszta sanitarne	2.620	—	2.620	2.245	—	2.245
X.	43	Koszta kancelaryjne	500	—	500	107	—	107
XI.	44	Koszta kapliczne	200	—	200	—	—	—
XII.	45—48	Koszta utrzymania budynków . . .	2,800	—	2.800	2.001	1.666	3.667
XIII.	49—53	Koszta utrzymania filii zakładu. . .	22.577	—	22.577	14.552	—	14.552
XIV.	54	Odsetki od kapitałów dłużnych . .	1.408	—	1.408	1.408	—	1.408
XV.	55	Podatki i daniny	200	—	200	—	—	—
XVI.	56—59	Rozmaite	1.650	—	1.650	129	—	129
		Suma wydatków .	132.630	—	132.630	96.963	1.666	98.629
		Dochody						
I.	1—2	Dodatki	664	—	664	664	—	664
II.	3	Zwroty kosztów leczenia	14.000	—	14.000	14.000	—	14.000
III.	4	Dochód z dóbr	700	—	700	—	—	—
IV.	5	Rozmaite	20	—	20	20	—	20
		Suma dochodów .	15.384	—	15.384	14.684	—	14.684

na rok 1877 z uchwalonemi na rok 1876.

Z porównania okazują się kwoty preliminowane na rok 1877.				Ogółem na rok 1877.		Uwaga.
Zwyczajne		Nadzwyczajne		Większe	Mniejsze	
Większe	Mniejsze	Większe	Mniejsze			
austryackie						
800	—	—	—	800	—	
7.141	—	—	—	7.141	—	
100	—	—	—	100	—	
—	—	—	—	—	—	
—	—	—	—	—	—	
—	—	—	—	—	—	
300	—	—	—	300	—	
15.813	—	—	—	15.813	—	
375	—	—	—	375	—	
393	—	—	—	393	—	
200	—	—	—	200	—	
799	—	—	1.666	799	1.666	
8.025	—	—	—	8.025	—	
—	—	—	—	—	—	
200	—	—	—	200	—	
1.521	—	—	—	1.521	—	
35.667	—	—	1.666	35.667	1.666	
				34.001		
—	—	—	—	—	—	
—	—	—	—	—	—	
700	—	—	—	700	—	
—	—	—	—	—	—	
700	—	—	—	700	—	

Wyjaśnienia

do szczegółowych pozycyj preliminarza na rok 1876.

Rubryka Preliminarza	Pozycya Preliminarza	Tytuł	Wydatki.	Wynikłość z roku 1874	Kwota uchwalona na rok 1876
I.	1—9	Płace i emolumenta etatowe 12.180 zł.	Preliminuje się na podstawie etatu uchwalonego na posiedzeniu Wysokiego Sejmu dnia 25 Maja 1875, a wprowadzonego w życie do L. W. 30.749/75 26.504/75 i 25.262/75. Wikt oblicza się w tej samej wysokości jak na rok 1876, a mianowicie: wikt I. klasy rocznie po . . 348 zł. „ II. „ „ „ . . 210 „ „ III. „ „ „ . . 138 „	5.715	11.380 zł.
II.	10—14	Koszta utrzymania osób nieetatowych 20.950 zł.	*poz. 10.* W ślad uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 25 Maja 1875 przyznano do L. W. 19.008/75.	8.541	13.809 zł.
	11	8 Sióstr Miłosierdzia.	Sióstr Miłosierdzia na Kulparkowie jest obecnie 8, preliminuje się zatem dla tyluż przypadające pobory w tej samej wysokości, jak na rok 1876, a mianowicie: płacę rocznie po . . . 80 zł. — ct. wikt „ „ . . . 180 „ — „ pieczywo „ „ „ . . 28 „ — „ rozmaite potrzeby rocznie po 11 „ 50 „ Wydatek ten preliminuje się ze względu na §. 7 statutu zakładu tymczasowo, aż do uregulowania sprawy obsługi chorych.		
	12 13	Nauczyciel rzemiosła stolarskiego. Nauczyciel krawiectwa.	Przyjęci na mocy rozp. do L. W. 19.629/75 do kierowania robót wykonywanych przez obłąkanych w założonych warstatach z wynagrodzeniem po 4 zł. tygodniowo i wiktem.		
	14	Służba.	Uchwałą z dnia 25 Maja 1875. Wysoki Sejm upoważnił Wydział krajowy do wyznaczenia wysokości płac i emolumentów dla służby zakładowej etatem nie objętej. Zgodnie z tą uchwałą i w myśl przedstawienia do L. W. 20.970/74 wprowadza Wydział klasyfikacyę służby na 4 kategorye z uwzględnieniem faktycznego stanu onejże.		

Wyjaśnienia

do szczegółowych pozycyj preliminarza na rok 1877.

Rubryka Preliminarza	Pozycya Preliminarza	Tytuł	Wydatki.	Wynikłość z roku 1874	Kwota uchwalona na rok 1876
III.	15	Substytucye 200 zł.	Preliminuje się zwiększoną kwotę z powodu iż w nowo utworzonym zakładzie prawdopodobnie częściej trafiać się będą rozmaite zastępstwa.	60	100
IV.	16—20	Pensye 250 zł.	Jak na rok 1876.	228	250
V.	21—25	Zaopatrzenia i dary z łaski 119 zł.		157	119
VI.	26	Odprawy i spłaty kwartałów pośmiertnych 40 zł.		—	40
VII.	27—28	Remuneracye i zapomogi 560 zł.	Do poz. 27. Jak na rok 1876. Do poz. 28. Preliminuje się zwiększoną kwotę, z powodu iż przy organizacyi zakładu będą rozliczne czynności, które usprawiedliwią konieczność zużytkowania tej pozycyi wydatku.	312	260
VIII.	29—37	Koszta gospodarcze 66.376 zł.	Pozycye 29 i 33 t. j. wyżywienie i słoma do leży, preliminuje się tak jak na rok 1876.	49.507	50.563
	30	Sprzęty.	Preliminuje się zamiast 1.312 zł. podwyższoną kwotę, z powodu iż zakład przy oddzielnej gospodarce i osobnej kuchni wymagać będzie znacznie więcej sprzętów, których koszt prawdopodobnie przewyższy znacznie preliminowaną kwotę.		
	31	Bielizna i pościel.	Preliminuje się również kwotę większą z powodu iż zakład przy ciągle wzmagającej się ilości chorych i niedostatecznych zapasach bielizny i pościeli, potrzebuje zwiększenia takowych, preliminuje się zatem w miejsce 5.000 zł. zwiększoną kwotę 6.000 zł.		
	32	Pralnia.	Z powodu zaprowadzenia osobnej pralni w zakładzie, wymagającej znaczniejszych kosztów, preliminuje się w miejsce 1.576 zł. podwyższoną kwotę 2.000 zł.		

Wyjaśnienia

do szczegółowych pozycyj preliminarza na rok 1877.

Rubryka Preliminarza	Pozycya	Tytuł.	Wydatki.	Wynikłość z roku 1874	Kwota uchwalona na rok 1876
	34 35	Drzewo opałowe. Oświetlenie.	Dla braku wynikłości pewnej preliminuje się potrzeb w wysokości preliminowanej dla szpitalu powszechnego we Lwowie zwłaszcza, iż wydatek dzienny drzewa i nafty jest jednakowy w obudwóch szpitalach, a wobec znacznej liczby urzędników administracyjnych i sług pobierających opał, może nawet przewyższy ilość preliminowaną dla szpitalu lwowskiego.		
	36	Utrzymanie ogrodu.	Preliminuje się na podstawie przeciętnej sumy wydatków z ostatnich trzech lat poniesionych z funduszu budowy zakładu, a mianowicie: w roku 1873 wydano . 1.165 zł. 59 ct. „ 1874 „ . 1.510 „ 31 „ „ 1875 „ . 984 „ 54 „ Razem . 3.660 „ 44 „ przeciętnie 1.200 zł. a doliczywszy do tego płacę ogrodnika o rocznych . . . . . 400 „ wynosi koszt roczny . 1.620 „ który się preliminuje w zaokrąglonej kwocie . . . 1.700 zł.		
	37	Utrzymanie furmanów, koni i inne.	Preliminuje się na podstawie praktykowanej potrzeby z ostatnich miesięcy, a mianowicie: 2 furmanów, miesięcznie po 19 zł. 37 ct. . rocznie 464 zł. 88 ct. 150 korcy owsa po 4 zł. 50 ct. rocznie . . . . . 675 „ — „ 182 ½ ctr. siana po 2 zł. 50 ct. rocznie . . . . . 456 „ 25 „ 50 ctr. słomy po 1 zł. 20 ct. rocznie . . . . . 60 „ — „ kucie koni, rocznie . . 60 „ — „ medykamenta rocznie . . 20 „ — „ naprawa wozów i powozów rocznie . . . . . 50 „ — „ naprawa uprzęży, rocznie . 50 „ — „ Razem . . 1.836 zł. 13 ct.		

Wyjaśnienia

do szczegółowych pozycyj preliminarza na rok 1877.

Rubryka Preliminarza	Pozycya Preliminarza	Tytuł	Wydatki	Wynikłość z roku 1874	Kwota uchwalona na rok 1876
IX.	38—42	Koszta sanitarne 2.620 zł.	Do poz. 38. Preliminuje się w miejsce 670 zł. podwyższoną kwotę na podstawie wyniku z roku 1874, wynoszącego 1.064 zł. 38 ct. w zaokrągleniu.	2.255	2.245
	39	Lekarstwa.	Preliminuje się w miejsce 1.400 zł. zniżoną kwotę na podstawie wynikłości z roku 1874 wynoszącej 951 zł. 52 ct. w zaokrągleniu.		
	40	Instrumenta chirurgiczne.	Preliminuje się uchwaloną na rok 1876 kwotę.		
	41	Koszta sekcyonowania.	Preliminuje się prawdopodobną potrzeb w kwocie 300 zł. na urządzenie prosektoryum, sprawienie potrzebnych narzędzi i innych instrumentów do sekcyonowania, których zakład nie posiada.		
	42	Koszta pogrzebowe.	Z powodu iż zmarli ubodzy chowani bywają w trumnach sporządzonych w zakładzie, preliminuje się na materyał prawdopodobną kwotę . . . . . 50 zł.		
X.	43	Koszta kancelaryjne 500 zł.	Dla braku podstawy preliminuje się prawdopodobną kwotę w wysokości połowy preliminowanego na ten cel ryczałtu dla tutejszego szpitalu, zwłaszcza że nowo urządzający się zakład znacznych wymagać będzie kosztów na potrzeby kancelaryjne.	147	107
XI.	44	Koszta kapliczne 200 zł.	Preliminuje się prawdopodobną kwotę, zwłaszcza iż zakład posiada osobną kaplicę.	355	—
XII.	45—48	Koszta utrzymania budynków 2.800 zł.	Do poz. 45. Preliminowaną kwotę na restauracye obniża się, zpowodu pomieszczenia obłąkanych w nowym budynku w Kulparkowie, stosownie do uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 26. Maja 1875., lecz tylko o 100 zł.	1.518	3.667

Wyjaśnienia

do szczegółowych pozycyj preliminarza na rok 1877.

Rubryka Preliminarza	Pozycya	Tytuł	Wydatki	Wynikłość z roku 1874.	Kwota uchwalona na rok 1876.
			bo jakkolwiek nie ma podstawy do pewnego oznaczenia restauracyi na rok 1877., to zawsze przypuszczać należy, że w tak dużym budynku, jak jest nowozbudowany zakład, kwota 1.800 zł. co najmniej na bielenie i zwykłe restauracye będzie potrzebną, nie licząc w to innych, nieprzewidzianych wydatków.		
	46	Asekuracya.	Preliminuje się prawdopodobną potrzeb na podstawie wynikłości rachunków funduszu budowy z roku 1875. z uwzględnieniem, iż po przybudowaniu skrzydeł i budynku administracyjnego, koszta asekuracyjne się powiększą.		
	47	Pokostowanie podłóg.	Do L. W. 19.237/1875. zostało zarządzonem pokostowanie podłóg na salach zakładu, na któryto cel przeznaczono kwotę 1.666 zł., a ponieważ pokostowanie to wymagać będzie corocznego odnowienia, preliminuje się na ten cel prawdopodobną potrzeb w czwartej części powyższego kosztu w zaokrąglonej kwocie . . . . . 450 zł.		
	48	Kominiarze i straż ogniowa.	Na kominiarzy i straż ogniową preliminuje się dla braku wynikłości stałej, kwotę w wysokości tego rodzaju kosztów w budynku szpitalnym lwowskim. . 350 zł.		
XIII.	49—53	Koszta utrzymania filii zakładu 22.577 zł.	Filie zakładu obłąkanych zaprowadzone są w Żółkwi od Listopada 1873. zaś w Przemyślu od 1. Sierpnia 1875.	10.883	14.552
			Potrzeb dla zakładu w Żółkwi pozostaje taką samą jak była uchwaloną na rok 1876., ponieważ żadne nie zaszły zmiany.		

Wyjaśnienia

do szczegółowych pozycyj preliminarza na rok 1877.

Rubryka Preliminarza	Pozycya	Tytuł	Wydatki	Wynikłość z roku 1874	Kwota uchwalona na rok 1876
	51	Utrzymanie obłąkanych w Przemyślu.	Zaprowadzenie filii w Przemyślu nastąpiło na mocy rozporządzenia Wydziału krajowego do L. W. 19.448/75. Preliminuje się zatem w myśl tegoż rozporządzenia na utrzymanie i pielęgnowanie obłąkanych po 70 ct. dziennie, razem kwotę 7.665 zł.		
	52—53	Prymaryusze i sekundaryusze obłąkanych przemyskich.	Preliminuje się przyznane do L. W. 20.425/75 wynagrodzenie za pełnienie obowiązków prymaryusza i sekundaryusza na oddziale obłąkanych kobiet w Przemyślu.		
XIV.	54	Odsetki od kapitałów dłużnych 1.408 zł.	Jak na rok 1876.	1.408.	1.408.
XV.	55	Podatki 200 zł.	Preliminuje się prawdopodobną potrzeb na podstawie wynikłości z rachunku funduszu budowy z roku 1875. w zaokrągleniu.	—	—
XVI.	56—59	Rozmaite 1.650 zł.	Oprócz wykazanej wynikłości 117 zł. wydatki zaliczkowe wynosiły 9.429 zł.	117.	129.
	56	Utrzymanie biblioteki.	Na utrzymanie biblioteki i czasopism preliminuje się kwotę w wysokości połowy preliminowanej kwoty dla lwowskiego szpitalu.		
	57	Na książki i czasopisma dla chorych.	Względy lecznicze wskazują potrzebę urządzenia szkoły w zakładzie dla nauki chorych, co dyrekcya uzasadniła już do L. W. 15.965/75.		
	58	Myta drogowe.	Na opłatę myta preliminuje się na podstawie dotychczasowych wydatków prawdopodobną kwotę 300 zł.		

Wyjaśnienia

do szczegółowych pozycyj preliminarza na rok 1877.

Rubryka Preliminarza	Pozycya Preliminarza	Tytuł	Wydatki	Wynikłość z roku 1874.	Kwota uchwalona na rok 1876.
	59.	Rozmaite.	Z powodu, iż zakład rozpoczyna dopiero swoją działalność i zadanie jego za pomocą rozmaitych środków może być spełnione, a wiele z nich nie jest dotąd oznaczonych, preliminuje się na cele nieprzewidziane kwotę 1.000 zł.		

Wyjaśnienia

do szczegółowych pozycyj preliminarza na rok 1877.

Rubryka Preliminarza	Pozycya Preliminarza	Tytuł	Dochody.	Wynikłość z roku 1874	Kwota uchwalona na rok 1876
I.	1—2	Dodatki 664 zł.	W dodatkach mieści się przypadająca część drzewa z 200 sągów, tudzież czynsz na utrzymanie trupiarni. W wyniku za rok 1874. mieści się zaległość w kwocie 659 zł. przeto dochód właściwy wynosi . 640 „	1.324	664
II.	3.	Zwroty kosztów leczenia 14.000 zł.	Wynikłość z roku 1873 wynosi . 12.098 zł. „ „ 1874 „ . 11.774 „ preliminuje się jednak uchwaloną na rok 1876. kwotę, z powodu podwyższonej taksy.	11.774	14.000
III.	4.	Czynsz z propinacyi 700 zł.	Preliminuje się wedle obecnego kontraktu zawartego do L. W. 8.085/75 na czas od 1 Stycznia 1875. do 31 Grudnia 1877. r.	—	—
IV.	5.	Rozmaite 20 zł.	Jak na rok 1876.	123	20

INDEKS

Strona

Preliminarz oddziału chorych 4

Wyjaśnienia 12

Preliminarz oddziału położnic 22

Wyjaśnienia 30

Preliminarz zakładu obłąkanych 38

Wyjaśnienia 46

INDEKS

Strona

Preliminarz oddziału chorych 4

Wyjaśnienia 12

Preliminarz oddziału położnic 22

Wyjaśnienia 30

Preliminarz zakładu obłąkanych 32

Wyjaśnienia 41

LW. 1800/1876
Alegat F. do sprawozdania Wydziału krajowego o budżecie krajowym na rok 1877.

Lit. F.

Fundusz podrzutków we Lwowie.

Preliminarz

na rok 1877.

(Wyjaśnienie na stronie 6—10)

Fundusz podrzutków

Sumaryusz.

Liczba		Wydatki	Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem
Rubryki	Pozycyi		Złote austryackie		
I.	1	Płaca zastępcy kasyera	946	—	946
II.	—	Zasługi	—	—	—
III.	2	Czynsze	150	—	150
IV.	3	Potrzeby kancelaryjne	60	—	60
V.	4—8	Remuneracye i zapomogi	70	—	70
VI.	—	Koszta utrzymania dzieci	20.000	—	20.000
VII.	—	Koszta leczenia dzieci	20	—	20
VIII.	9—11	Rozmaite	500	—	500
		Suma wydatków. .	21.746	—	21.746

we Lwowie.

Poszczególnienie.

Liczba Rubryki	Liczba Pozycyi	Wydatki	Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem
			Złote austryackie		
I.	1	**Płaca** zastępcy kasyera	946	—	946
II.		**Zasługi**	—	—	—
III.		**Czynsze.**			
	2	Za najem lokalu na kancelaryę	150	—	150
IV.		**Potrzeby kancelaryjne.**			
	3	Potrzeby do pisania i opał	60	—	60
V.		**Remuneracye i zapomogi.**			
	4	Akuszerka zakładu położnic, za stręczenie żywicielek dzieciom, którym matki pomarły po 1 zł.	10		
	5	Akuszerka zakładu, pieluszkowe po 2 zł. . .	20		
	6	Żywicielki, za pielęgnowanie dzieci w 1. roku życia	20		
	7	Żywicielki, za gorliwe dozorowanie dorosłych dzieci	20		
	8	Położnicom, które zostały bezpłatnie do zakładu położnic przyjęte i z dzieckiem zakład opuszczają	—		
		Suma rubryki V.	70	—	70
VI.		**Koszta utrzymania dzieci**	20.000	—	20.000
VII.		**Koszta leczenia dzieci**	20	—	20
VIII.		**Rozmaite.**			
	9	Żywicielki, za koszta pogrzebowe, ryczałt, . .	100		
	10	Zwrot kosztów utrzymania dzieci do gminy miasta Lwowa przydzielonych	300		
	11	Różne nieprzewidziane	100		
		Suma rubryki VIII. .	500	—	500

Wyjaśnienia

do

preliminarza funduszu podrzutków we Lwowie

na rok 1877.

Fundusz podrzutków we Lwowie.

Sumaryczne porównanie kwot preliminowanych

Rubryka	Pozycya	Wydatki	Preliminowano na rok 1877			Uchwalono na rok 1876		
			Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem	Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem
						Złote		
I.		Płaca urzędnika	946	—	946	1.954	—	1.954
II.		Zasługi	—	—	—	180	—	180
III.		Czynsze	150	—	150	338	—	338
IV.		Potrzeby kancelaryjne	60	—	60	335	—	335
V.		Remuneracye i zapomogi	70	—	70	451	—	451
VI.		Koszta utrzymania dzieci . . .	20.000	—	20.000	21.000	—	21.000
VII.		Koszta leczenia dzieci	20	—	20	150	—	150
VIII.		Rozmaite	500	—	500	634	—	634
		Suma .	21.746	—	21.746	25.042	—	25.042

Dochody.

Dochodów zakład ten niema żadnych.

na rok 1877. z uchwalonemi na rok 1876.

Z porównania okazują się kwoty preliminowane na rok 1877.				Ogółem na rok 1877.		Uwaga
Zwyczajne		Nadzwyczajne				
Większe	Mniejsze	Większe	Mniejsze	Większe	Mniejsze	
austryackie						
—	1.008	—	—	—	1.008	
—	180	—	—	—	180	
—	188	—	—	—	188	
—	275	—	—	—	275	
—	381	—	—	—	381	
—	1.000	—	—	—	1.000	
—	130	—	—	—	130	
—	134	—	—	—	134	
—	3.296	—	—	—	3.296	

Fundusz podrzutków we Lwowie.

Wyjaśnienia

do szczegółowych pozycyj preliminarza na rok 1877.

Rubryka Preliminarza	Pozycya Preliminarza	Tytuł	Wydatki	Wynikłość z roku 1874	Kwota uchwalona na rok 1876
I.	1	Płace i zasługi 946 zł.	Wedle uchwały Wydziału krajowego z dnia 14. Grudnia 1875. l. 15.916 zwinięto dotychczasowy zakład podrzutków i pozostawiono tylko dyurnistę załatwiającego wypłatę należytości żywicielkom Odpada zatem płaca kasyera który dostał inne pomieszczenie, tudzież dodatek jego do płacy przyznany uchwałą Wydziału krajowego z dnia 14. Czerwca 1872 l. 5.566. Również odpada zasługa woźnego ponieważ woźny Oddziału rachunkowego wypełnia obowiązki przy kasie.	1.954	1.954
III.	2	Czynsz za najem pomieszkania 150 zł.	Kasę podrzutków umieszczono w lokalnościach Wydziału krajowego i preliminuje się częściowy zwrot za zajęte ubikacye.	278	338
IV.	3	Potrzeby kancelaryjne 60 zł.	Preliminuje się prawdopodobną potrzebę.	226	335
V.	4—8	Remuneracye i zapomogi 70 zł.			
	4—5	Akuszerce zakładu położnic 30 zł.	Wedle uchwały Wydziału krajowego z dnia 22. Sierpnia 1873 l. 13.270. przeznaczono dla akuszerki zakładu położnic za strzeczenie żywicielek dla dzieci tych matek, które na tym oddziale umarły po 1 zł. tudzież za pieluszkowe po 2 zł. Wynikłość z roku 1874. wynosi 29 zł. Ze względu na małą liczbę przybywających dzieci — na wynik powyższy i na nieprzewidziane potrzeby, preliminuje się tak jak na rok 1876.	29	30
	6	Żywicielkom za pielęgnowanie dzieci w 1. roku życia 20 zł.	Na mocy rozporządzenia gubernialnego z dnia 14. Maja 1855. l. 21.697 udziela się mamkom za pielęgnowanie dziecka do ukończenia 1. roku życia a, to: w pierwszem półroczu . 2 zł. 10 ct w drugiem „ . 1 „ 5 „ Ponieważ wskutek nowej ustawy normującej przyjmowanie dzieci ilość nowo przybywających dzieci zmniejsza się tak dalece, iż w roku 1875. wszystkiego tylko 2 dzieci przybyło, przeto preliminuje się potrzebę na maksymalną ilość 10 dzieci w kwocie 20 zł.	259	21

Wyjaśnienia

do szczegółowych pozycyj preliminarza na rok 1877.

Rubryka Preliminarza	Pozycya Preliminarza	Tytuł	Wydatki	Wynikłość z roku 1874	Kwota uchwalona na rok 1876
	7	Żywicielkom za gorliwe dozorowanie dorosłych dzieci 20 zł.	Wynikłość wynosi: za rok 1872 . . . 167 zł. „ „ 1873 . . . 146 „ „ „ 1874 . . . 14 „ Ze względu na ciągle zmniejszający się stan dzieci i wynikłość z roku obserwacyjnego. preliminuje się prawdopodobną potrzebę . . . . . 20 zł.	14	200
	8	Położnicom, które z dzieckiem zakład opuszczają.	Wedle uchwały Wydziału krajowego z dnia 22. Sierpnia 1873 l. 13.270, zarząd szpitalu głównego udziela położnicom które z dzieckiem zakład opuszczają, jednorazowej zapomogi w kwocie 6 zł. z funduszu położnic, przeto tutaj nic się nie preliminuje.		
VI.		Koszta utrzymania dzieci 20.000 zł.	Po koniec Grudnia 1875. wynosiła ilość utrzymanych dzieci w 2. roku życia 4 główy miesięcznie po 2 zł. — wynosi koszt utrzymania roczny 96 zł. — ct. w 3. roku życia 984 głowy po 1 zł. 70 ct . . 20.073 „ 60 „ Razem 988 głów . . 20.169 „ 60„ Stan ten w stosunku do zbyt małej ilości przyrostu — zawsze zmniejszać się będzie, z tego względu preliminuje się okrągłą kwotę . . . 20.000 zł.	36.823	27.000
VII.		Koszta leczenia dzieci 20 zł.	Wydatek tej rubryki wynosił: w roku 1872 . . . 120 zł. „ 1873 . . . — „ „ 1874 . . . 5 „ Ze względu że może zajść nieprzewidziana potrzeba — preliminuje się wykazaną kwotę 20 zł.	5	150
VIII.	9	Rozmaite Koszta pogrzebowe 100 zł.	Uchwałą Wydziału krajowego z dnia 9. Sierpnia 1872 l. 9.757 przeznaczono żywicielkom na pokrycie kosztów pogrzebowych po 2 zł. od dziecka zmarłego. Po koniec roku 1875. umarło 46 dzieci i wypłacono 92 zł. preliminuje się zatem w zaokrągleniu . 100 zł.		

Fundusz podrzutków we Lwowie.

Wyjaśnienia

do szczegółowych pozycyj preliminarza na rok 1877.

Rukryka Preliminarza	Pozycya	Tytuł	Wydatki	Wynikłość z roku 1874	Kwota uchwalona na rok 1876
VIII.			W roku 1873 wypłacono . . 258 zł. „ 1874 za 118 zmarłych dzieci . . . . 236 zł. lecz w obec ciągle zmniejszającego się stanu dzieci nie można brać tych wyników za podstawę	—	300
	10	Różne nieprzewidziane: a) Zwrot kosztów utrzymania dzieci do gminy miasta Lwowa przydzielonych (§. 19. 3. U. o przynależności)	Wedle ustawy Wydziału krajowego z dnia 22. Sierpnia 1873 l. 13.270 odnośnie do §. 27. ustawy z dnia 3. Grudnia 1863 Nr. 105. Dz. P. P. winien fundusz krajowy tej gminie, w której zakład położnic się znajduje, zwracać koszta utrzymania dziecka urodzonego w tymże zakładzie, i z tego powodu na mocy §. 19. l. 3. powołanej ustawy do związku tejże gminy przydzielonego, preliminuje się jak na rok 1876.		
	11	Rozmaite inne 100 zł.	Wynikłość z roku 1874. wynosi 150 zł. preliminuje się kwotę 100 zł. jak na rok 1876.	150	100

L. W. 1800/1876.

PRELIMINARZE

na rok 1877.

Lit. **G.** Szpital św. Łazarza: Oddział chorych.
„ **H.** „ „ „ „ położnic i podrzutków.
„ **J.** „ „ Ducha : „ syfilitycznych.
„ **K.** „ „ „ „ obłąkanych.

PRELIMINARZE

na rok 1877.

Lit. G. Szpital św. Łazarza: Oddział chorych.
„ H. „ „ „ „ położnic i poduszków.
„ I. „ „ Dacha: „ syfilityczuych.
„ K. „ „ „ obłąkanych.

INDEKS

Strona

Preliminarz szpitalu św. Łazarza

Oddział chorych 4

wyjaśnienia 12

Oddział położnic i podrzutków 26

wyjaśnienia 34

Preliminarz szpitalu św. Ducha

Oddział syfilitycznych 44

wyjaśnienia 50

Oddział obłąkanych 60

wyjaśnienia 68

INDEKS

L. W. 1800/1876.
Alegat **G.** do sprawozdania Wydziału krajowego o budżecie krajowym na rok 1876.

Lit. G.

Fundusz szpitalu św. Lazarza w Krakowie.

Oddział chorych.

Preliminarz

na rok 1877.

L. W. 2151/1876.

Szpital św. Łazarza.

Sumaryusz

Liczba Rubryki	Liczba Pozycyi	Wydatki	Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem
			Złote austryackie		
I.	1— 9	Płace i emolumenta etatowe	8.149	—	8.149
II.	10—22	Koszta utrzymania osób nieetatowych	15.728	—	15.728
III.	—	Substytucye	—	—	—
IV.	23—25	Pensye i emerytury	650	667	1.317
V.	26	Zaopatrzenia i dary z łaski	100	—	100
VI.	—	Odprawy i spłaty kwartałów pośmiertnych	—	—	—
VII.	27—28	Remuneracye i zapomogi	667	—	667
VIII.	29—38	Koszta gospodarcze	24.457	—	24.457
IX.	39—42	„ sanitarne	2.725	—	2.725
X.	43	„ kancelaryjne	200	—	200
XI.	44	„ kapliczne	166	—	166
XII.	45—46	„ utrzymania budynków	1.740	—	1.740
XIII.	47	Odsetki od kapitałów dłużnych	20	—	20
XIV.	48—49	Zapisy	76	—	76
XV.	50—58	Podatki i daniny	1.406	—	1.406
XVI.	59	Wydatki z prawa patronatu i konkurencyi	100	—	100
XVII.	60	Dyety i koszta podróży	300	—	300
XVIII.	61	Rozmaite	1.000	—	1.000
		Suma wydatków	57.484	667	58.151
		Dochody.			
I.	1— 2	Odsetki od kapitałów	8.146	—	8.146
II.	3— 9	Dochody z realności i dóbr	9.500	—	9.500
III.	10—11	Zwroty kosztów leczenia	35.000	—	35.000
IV.	12	Dochody rozmaite	25	—	25
		Suma dochodów	52.671	—	52.671
		W porównaniu z wydatkami	—	—	58.151
		okazuje się niedobór	—	—	5.480

Oddział chorych. Wydatki.

Liczba Rubryki	Liczba Pozycyi	Poszczególnienie: Wydatki		Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem
				Złote austryackie		
I.		**Płace i emolumenta etatowe.**				
	1	*a*) Dyrektor szpitalu z rocznych 1.600 zł.	711 zł.			
		b) dodatek pięciolecia „ 100 „	45 „	756	—	—
	2	*a*) 2 Prymaryuszów rocznie po 1.200 zł.	2.400 „			
		b) dodatek pięciolecia	100 „	2.500	—	—
	3	2 sekundaryuszów rocznie po	600 „	1.200	—	—
	4	2 praktykantów „ „	400 „	800	—	—
	5	*a*) Zarządca, płaca z rocznych 1.000 zł.	667 „			
		b) „ dodatek drożyzniany z rocznych 200 zł.	133 „			
		c) „ dodatek na opał i światło z rocznych 100 zł.	67 „	867	—	—
	6	*a*) Kontrolor, płaca z rocznych 800 zł.	534 „			
		b) „ dodatek drożyzniany z rocznych 200 zł.	133 „			
		c) „ dodatek na pomieszkanie z rocznych 200 zł.	133 „	800	—	—
	7	*a*) Kancelista z płacy rocznych 600 zł.	400 „			
		b) „ dodatek drożyniany z rocznych 150 zł.	100 „			
		c) „ dodatek na pomieszkanie z rocznych 120 zł.	80 „	580	—	—
	8	*a*) Kapelan, płaca z rocznych 600 zł.	267 „			
		b) „ dodatek na pomieszkanie z rocznych 200 zł.	89 „	356	—	—
	9	*a*) Woźny, płaca z rocznych 300 zł.	200 „			
		b) „ dodatek drożyzniany z rocznych 75 zł.	50 „			
		c) „ dodatek na ubior, z rocznych 60 zł.	40 „	290	—	—
		Suma rubryki I.		8.149	—	8.149
II.		**Koszta utrzymania osób nieetatowych.**				
	10	Prosektor, z rocznych	600 „	300	—	—
	11	Chemik patologiczny, z rocznych	500 „	250	—	—
	12	Zastępca prosektora „	200 „	100	—	—
	13	„ Chemika patologicznego, z rocznych	200 „	100	—	—
	14	*a*) Prowizor apteki, płaca z rocznych 800 zł.	534 „			
		b) „ dodatek na pomieszkanie z rocznych 200 zł.	133 „	667	—	—
	15	Sześć Sióstr miłosierdzia oddziałowych:				
		a) płacy rocznie po 80 zł.	480 zł.			
		b) żywienie tychże po 15 zł. 30 ct. miesięcznie	1.011 „	1.581	—	—
		Do przeniesienia		2.998	—	—

Wydatki. Szpital św. Łazarza.

Poszczególnienie						
Liczba		Wydatki		Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem
Rubryki	Pozycyi			Złote austryackie		
II.		Z przeniesienia . .		2.998	—	—
	16	Jedenaście Sióstr wspólnych po 80 zł.				
		a) płacy z rocznych 880 zł.	587 zł.			
		b) żywienie tychże po 15 zł. 30 ct. miesięcznie z rocznych 2019 zł. . .	1.346 „	1.933	—	—
	17	Żywienie 3 emerytek i 4 postulantek po 15 zł. 30 ct. miesięcznie, zatem z rocznych	1.287 „	857	—	—
	18	Żywienie lekarza dyżurnego po 25 zł. 50 ct. miesięcznie, zatem z rocznych . . .	304 „	203	—	—
	19	Służba oddziałowa:				
		a) 8 posługaczów po 64 zł. rocznie		512	—	—
		b) 7 posługaczek „ 48 „ „		336	—	—
		c) Żywienie tychże po 13 zł. 88½ ct. miesięcznie .		2.500	—	—
	20	Służba wspólna:				
		a) 1 odzwierny z rocznych 120 zł. . .	80 „			
		„ dodatek na ubior z rocznych 60 zł. . .	40 „	120	—	—
		b) 1 parobek do pomocy z rocznych . .	48 zł.	32	—	—
		c) 5 posługaczek do kuchni po 48 zł. z rocznych	240 „	160	—	—
		d) 1 parobek do kuchni z rocznych . .	60 „	40	—	—
		e) 1 piekarz z rocznych	120 „	80	—	—
		f) 1 parobek w piekarni z rocznych . .	60 „	40	—	—
		g) 8 praczek po 48 zł. z rocznych .	384 „	256	—	—
		h) 1 parobek w pralni „ . .	60 „	40	—	—
		i) 1 stolarz z rocznych	120 „	80	—	—
		k) 1 murarz „	80 „	53	—	—
		l) 1 ogrodnik „	80 „	53	—	—
		m) 1 lampiarz „	64 „	43	—	—
		n) 2 grabarzy po 64 zł. z rocznych . .	128 „	85	—	—
		o) 3 stróżów po 64 zł. „ . . .	192 „	128	—	—
		p) 1 fornal z rocznych	64 „	43	—	—
		r) 1 parobek w aptece	64 „	43	—	—
		s) 1 szwaczka	48 „	32	—	—
		t) 1 posługacz do gazu z rocznych 120 zł. .	80 „			
		na ubiór każdego nowego roku z rocznych 25 zł. . . .	16 zł.	96	—	—
	21	Żywienie 31 służby wspólnej po 13 zł. 88½ ct. miesięcznie zatem z rocznych . . .	5.166 „	3.444	—	—
	22	Płace dzienne dyurnistów w kancelaryi zarządu a to: jednemu po 2 zł. dziennie dwom po 1 zł. 50 ct. dziennie, jednemu po 1 zł. 25 ct. dziennie razem z rocznych	2.282 „	1.521	—	—
		Suma rubryki II. . .		15.728	—	15.728

Oddział chorych. Wydatki.

Liczba Rubryki	Liczba Pozycyi	Poszczególnienie: Wydatki	Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem
			Złote austryackie		
III.		**Substytucye**	—	—	—
IV.		**Pensye i emerytury.**			
	23	Bobrzyńska Zofia, wdowa po Prymaryuszu oddziału chorób wewnętrznych rocznie	250	—	—
	24	Jędrzejewski Napoleon były rządca szpitalny, dożywotni dodatek do emerytury z rocznych 600 zł.	400	—	—
	25	Ten sam, zaliczka zwrotna z wymierzyć się mającej emerytury, z rocznych 1.000 „	—	667	—
		Suma rubryki	650	667	1.317
V.		**Zaopatrzenia i dary z łaski.**			
	26	Bobrzyńska Zofia, wdowa po prymaryuszu oddziału chorób wewnętrznych, na wychowanie nieletnej córki Zofii, rocznie	100	—	—
		Suma rubryki V.	100	—	100
VI.		**Odprawy i spłaty kwartałów pośmiertnych**	—	—	—
VII.		**Remuneracye i zapomogi.**			
		A. Stałe.			
	27	Urzędnicy c. k. kasy krakowskiej za sprawowanie czynności kasowych tego funduszu, z rocznych 100 zł.	67	—	—
		B. Niestałe.			
	28	Wsparcia przypadkowe i zastępstwa	600	—	—
		Suma rubryki VII.	667	—	667
VIII.		**Koszta gospodarcze.**			
	29	Żywienie chorych	16.000	—	—
	30	Opał z rocznych 5.100 „	3.400	—	—
	31	Oświetlenie 700 „	467	—	—
	32	Sprzęty gospodarcze i ich reparacye, z rocznych 450 „	300	—	—
	33	Utrzymanie koni, z rocznych 300 „	200	—	—
	34	„ ogrodu „ 450 „	300	—	—
	35	„ pralni „ 360 „	240	—	—
	36	Słoma do sienników	400	—	—
	37	Bielizna i odzież	3.000	—	—
	38	Rozmaite	150	—	—
		Suma rubryki VIII.	24.457	—	24.457

Wydatki. Szpital św. Łazarza.

Poszczególnienie					
Liczba Rubryki	Pozycyi	Wydatki	Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem
			Złote austryackie		
IX.		**Koszta sanitarne.**			
	39	Lekarstwa	2.000	—	—
	40	Na odczynniki chemikowi patologicznemu . .	50	—	—
	41	Instrumenta chirurgiczne i inne potrzeby sanitarne .	600	—	—
	42	Koszta pogrzebowe Sióstr Miłosierdzia i ubogich chorych	75	—	—
		Suma rubryki IX. . .	2.725	—	2.725
X.	43	**Koszta kancelaryjne**	200	—	200
XI.		**Koszta kapliczne.**			
	44	Zgromadzeniu Sióstr Miłosierdzia wynagrodzenie za utrzymanie kościoła, z rocznych . . . 250 zł.	166	—	—
		Suma rubryki X. . .	166	—	166
XII.		**Utrzymanie budynków.**			
	45	Czyszczenie kominów, kanałów tudzież inne reparacye budynku szpitalnego i zabudowań gospodarczych .	1.500	—	—
	46	Wynagrodzenie za czynności techniczne w sprawach szpitalnych po 30 zł. miesięcznie, zatem z rocznych . . . . . 360 zł.	240	—	—
		Suma rubryki XII . .	1.740	—	1.740
XIII.		**Odsetki od kapitałów dłużnych.**			
	47	4% od kapitału złp. 2000, ubezpieczonego na dobrach Prądnik Czerwony, na rzecz kościoła Panny Maryi w Krakowie	20	—	20
XIV.		**Zapisy.**			
	48	Zapis ś. p. Biskupa Szembeka, na odprawianie mszy świętej przez kapitułę krakowską	38	—	—
	49	Zapis Wenzla na obdzielenie rekonwalescentów . .	38	—	—
		Suma rubryki XIV . .	76	—	76

Oddział chorych. Wydatki.

Poszczególnienie					
Liczba		Wydatki	Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem
Rubryki	Pozycyi		Złote austryackie		
XV.		**Podatki i daniny.**			
		A. Z realności i dóbr:			
	50	Od realności szpitalnych	58	—	—
	51	Z dóbr Rączna	370	—	—
	52	Z dóbr Prądnik Czerwony	633	—	—
		B. Ekwiwalenta.			
	53	Od nieruchomego majątku szpitalnego	31	—	—
	54	Z dóbr Rączna	73	—	—
	55	Z dóbr Prądnik Czerwony	102	—	—
		C) Podatki gminne i dochodowe z dóbr w Królestwie Polskiem położonych.			
	56	Z dóbr Tropiszowa 459 złp. 16 gr.	115	—	—
	57	Podatek gminny od pomieszkania kapelana szpitalnego .	4		—
		D) Podatek dochodowy od prowizyi.			
	58	7% od prowizyi 289 zł. 78 ct. pobieranej od kapitałów ubezpieczonych na realnościach i dobrach w okręgu krakowskim	20	—	—
		Suma rubryki XV. . .	1.406	—	1.406
XVI.	59	**Wydatki z prawa patronatu i konkurencyi.**	100	—	100
XVII.		**Dyety i koszta podróży.**			
	60	Na podróże komisyjne w sprawach funduszu jako właściciela dóbr	300	—	300
XVIII.		**Rozmaite.**			
	61	Koszta sądowe i inne nieprzewidziane wydatki . .	1.000	—	1.000

Dochody. Szpital św. Łazarza.

Poszczególnienie					
Liczba		Dochody	Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem
Rubryki	Pozycyi		Złote austryackie		
I.		**Odsetki od kapitałów.**			
	1	Od papierów publicznych;			
		a) 6% od obligacji gal. pożyczki kraj. z roku 1873. imiennej wartości 226.300 zł. 1/3 część od 13578 . . . . . 4526 zł.			
		b) 6% od asygnat kasowych galicyjsk. banku kredytowego na 62.071 zł. 20 ct. a to 1/3 część od 3724 zł. 26 ct. . . . . 1241 „			
		c) 6% od asygnat gal. banku hipotecznego na 4200, 1/3 od 252 zł . . . . . 84 „			
		d) 5% od listów zastawnych król. Polskiego im. wart. 5400 R. sr. 1/3 od 270 R. sr. czyli 450 150 „			
		e) 6% od listów zastawnych banku hipotecznego im. wartości 5400 zł. od 324 zł. 1/3 część . 108 „	6.109	—	—
	2	Od kapitałów hipotekowanych:			
		a) 4% od kapitałów hipot. im. wartości 12.802 zł. 512			
		b) 5% od kapitałów hipot. im. wart. 11.564 zł. 578 „			
		c) 6% „ „ „ „ wart. 10.583 zł. 635 „			
		d) 5% od renty papierowej jednolitego długu państwa z dnia 1/8 1872 Nr. 69848, pochodzącej z fundacyi Ligięzy na 12500 zł. połowa od 625 zł. 312 „	2.037	—	—
		Suma rubryki I. . .	8.146	—	1.146
II.		**Dochody z realności i dóbr.**			
	3	Czynsz dzierżawny z dóbr Tropiszów w królestwie Polskiem 2.700 Rs.	4.500	—	—
	4	Czynsz z dóbr Rączna	791	—	—
	5	„ z gruntów dworskich w Rącznej „Pustki“ zwanych	29	—	—
	6	„ z dóbr „Prądnik Czerwony“	3.805	—	—
	7	„ z folwarku „Przeginia Duchowna	50	—	—
	8	„ z realności w Krakowie pod l. 242 — 243 Akademia zwanej	75	—	—
	9	Dochód z ogrodu szpitalnego	250	—	—
		Suma rubryki II. . .	9.500	—	9.500
III.		**Zwroty kosztów leczenia.**			
	10	Z funduszu krajowego galicyjskiego	31.000	—	—
	11	Z funduszów obcokrajowych i od stron samopłacących .	4.000	—	—
		Suma rubryki III. . .	35.000	—	35.000
IV.	12	**Rozmaite dochody**	25	—	25

Fundusz szpitalu św. Łazarza w Krakowie.

Wyjaśnienia

do

preliminarza funduszu Oddziału chorych

na rok 1877.

Sumaryczne porównanie kwot preliminowanych

Rubryka	Pozycya	Wydatki	Preliminowano na rok 1877			Uchwalono na rok 1876		
			Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem	Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem
						Złote		
I.	1— 9	Płace i emolumenta etatowe	8.149	—	8.149	8.213	—	8.213
II.	10—22	Koszta utrzymania osób nieetatowych	15.728	—	15.728	13.015	—	13.015
III.	—	Substytucye	—	—	—	—	—	—
IV.	23—25	Pensye i emerytury	650	667	1.317	650	667	1.317
V.	26	Zaopatrzenia i dary z łaski	100	—	100	100	—	100
VI.	—	Odprawy i spłaty kwartałów pośmiertnych	—	—	—	—	—	—
VII.	27—28	Remuneracye i zapomogi	667	—	667	667	—	667
VIII.	29—38	Koszta gospodarcze	24.457	—	24.457	21.934	—	21.934
IX.	39—42	„ sanitarne	2.725	—	2.725	2.925	—	2.925
X.	43	„ kancelaryjne	200	—	200	200	—	200
XI.	44	„ kapliczne	166	—	166	—	—	—
XII.	45—46	„ utrzymania budynków	1.740	—	1.740	1.740	—	1.740
XIII.	47	Odsetki od kapitałów dłużnych	20	—	20	20	—	20
XIV.	48—49	Zapisy	76	—	76	76	—	76
XV.	50—58	Podatki i daniny	1.406	—	1.406	1.497	—	1.497
XVI.	59	Wydatki z prawa patronatu i konkurencyi	100	—	100	100	—	100
XVII.	60	Dyety i koszta podróży	300	—	300	300	—	300
XVIII.	61	Rozmaite	1.000	—	1.000	1.000	—	1.000
		Suma	57.484	667	58.151	52.437	667	53.104
		Dochody						
I.	1— 2	Odsetki od kapitałów	8.146	—	8.146	15.716	—	15.716
II.	3— 9	Dochody z realności i dóbr	9.500	—	9.500	9.500	—	9.500
III.	10—11	Zwroty kosztów leczenia	35.000	—	35.000	34.000	—	34.000
IV.	12	Dochody rozmaite	25	—	25	25	—	25
		Suma	52.671	—	52.671	59.241	—	59.241

na rok 1877 z uchwalonemi na rok 1876.

Z porównania okazują się kwoty preliminowane na rok 1877.				Ogółem na rok 1877		Uwaga
Zwyczajne		Nadzwyczajne				
Większe	Mniejsze	Większe	Mniejsze	Większe	Mniejsze	
a u s t r y a c k i e						
—	64	—	—	—	64	
2.713	—	—	—	2.713	—	Wporównaniu z uchwalonym na rok 1876 budżetem preliminuje się na rok 1877
—	—	—	—	—	—	
—	—	—	—	—	—	w wydatkach więcej o . 5.047 zł.
—	—	—	—	—	—	w dochodach mniej o . 6.570 „
—	—	—	—	—	—	
—	—	—	—	—	—	Wynik zatem na rok 1877 jest
2.523	—	—	—	2.523	—	w ogóle niekorzystniejszy o 11.617 „
—	200	—	—	—	200	
—	—	—	—	—	—	
166	—	—	—	166	—	
—	—	—	—	—	—	
—	—	—	—	—	—	
—	—	—	—	—	—	
—	91	—	—	—	91	
—	—	—	—	—	—	
—	—	—	—	—	—	
—	—	—	—	—	—	
5.402	355	—	—	5.402	355	
				5.047		
—	7.570	—	—	—	7.570	
—	—	—	—	—	—	
1.000	—	—	—	1.000	—	
—	—	—	—	—	—	
1.000	7.570	—	—	1.000	7.570	
					6.570	

Wyjaśnienia

do szczegółowych pozycyj preliminarza na rok 1877.

Rubryka Preliminarza	Pozycya	Tytuł	Wydatki	Wynikłość z roku 1874	Kwota uchwalona na rok 1876
I.		Płace i emolumenta etatowe 8.149 zł.	Ogólny wydatek na płace preliminuje się na mocy uchwały sejmowej z 3. Października 1871 jak w roku 1876 . .		8.213
	1	Dyrektor 1600 zł.	Płacę Dyrektora ponosi w $^2/_3$ częściach szpital św. Łazarza zaś w $^1/_3$ części szpital św. Ducha. W dalszym rozkładzie ponosi w pierwszym szpitalu fundusz chorych $^2/_3$ zaś fundusz położnic i podrzutków $^1/_3$ a w drugim szpitalu oddział syfilitycznych $^2/_3$ — a oddział obłąkanych $^1/_3$.		
			Pięciolecie przypada w tym samym stosunku na mocy uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 3. Października 1871. obowiązującej od roku 1872.		
	2	2 prymaryuszów.	Należytość tę oddział chorych w całości ponosi, tak samo i pięciolecie 1 prymaryusza.		
	3	2 sekundaryuszów.			
	4	2 praktykantów.			
	5	Rządca.	Płace i emolumenta poszczególnione na mocy uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 4. Października 1871 w dwóch trzecich częściach przypadających na fundusz tego oddziału, wedle dzielnika stałego. Resztę $^1/_3$ ponosi oddział położnic i podrzutków.		
	6	Kontrolor.			
	7	Kancelista.			
	8	Kapelan.			
	9	Woźny.			
		Dodatek drożyźniany.	Dodatek ten umieszczono na mocy uchwały Wysokiegy Sejmu z dnia 7. Grudnia 1872 i rozporządzenia Wydziału krajowego przy LW. $21.288/_{72}$ i rozdzielono w $^2/_3$ częściach na fundusz chorych, zaś $^1/_3$ na fundusz położnic i podrzutków.		
II.		Koszta utrzymania osób nieetatowych 15.728 zł.			13.015
	10—13	Prosektor, chemik i ich zastępcy.	Na mocy uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 7. Grudnia 1872, i rozporządzenia Wydziału krajowego do LW. $9468/_{73}$ w połowie przy tym funduszu, zaś w drugiej połowie przy funduszu szpitalu św. Ducha.		

Wyjaśnienia

do szczegółowych pozycyj preliminarza na rok 1877.

Rubryka Preliminarza	Pozycya	Tytuł	Wydatki	Wynikłość z roku 1874	Kwota uchwalona na rok 1876
	14	a/b Prowizor apteki.	Na mocy uchwały Wysokiego Sejmu z 17. Października 1874 i kontraktu zawartego przy LW. 15376/1874.		
	15, 16, a	Siostry Miłosierdzia.	Na mocy powyższej uchwały Wysokiego Sejmu (L. W. 14226/74).		
	15 b, 16 b 17, 18	Żywienie.			
	19 c i 21	6 Sióstr Miłosierdzia oddziałowych. 11 Sióstr wspólnych, 3 emerytek i 4 postulantek. Lekarz dyżurny. 15 służby oddziałowej. 31 „ wspólnej.	Patrz wyjaśnienia przy rubryce VIII. (koszta gospodarcze.)		
	19—20	Służba oddziałowa i wspólna.	Na mocy powyższej uchwały Wysokiego Sejmu i uchwały Wydziału krajowego do LW. 4.008, 17.820 i 30.299 zr. 1875 wedle rzeczywistego stanu i potrzeby koniecznej.		
	22	Dyurny 1521 zł.	Z powodu zaprowadzenia własnej administracyi wzmagają się znacznie czynności zarządu; nie chcąc pomnażać stanu urzędników stałych, pomnożono tymczasowo liczbę dyurnistów i preliminuje się potrzeb wedle stanu faktycznego tychże. Patrz LW. 4.007 i 31.301/75.		
III.		Substytucye.	Nic się nie preliminuje.		
IV.		Pensye i emerytury 1317 zł.			1.317
	23	Zofia Bobrzyńska wdowa.	Zofia Bobrzyńska, wdowa pobiera pensyę na mocy uchwały Wydziału krajowego z dnia 2. Lutego 1872 l. 1368 i 20.836/72.		
	24—25	Jędrzejowski były rządca.	Ponieważ sprawa o emeryturę byłego rządcy Jędrzejowskiego z c. k. Rządem niezostała jeszcze załatwioną, preliminuje się jak w roku 1876. Patrz uchwałę sejmową z dnia 17. Października 1874.		
V.	26	Zaopatrzenia i dary z łaski 100 zł.	Zofia Bobrzyńska wdowa po prymaryuszu pobiera dla córki swej Zofii, na mocy uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 7. Grudnia 1872 i rozporz. Wydziału krajow. przy LW. 22.173/72.		100

Wyjaśnienia

do szczegółowych pozycyj preliminarza na rok 1877.

Rubryka Preliminarza	Pozycya	Tytuł	Wydatki	Wynikłość z roku 1874	Kwota uchwalona na rok 1876
VI.		Odprawy i spłaty kwartałów pośmiertnych.			
VII.		Remuneracye i zapomogi 667 zł.			667
	27	c. k. urzędnicy kasy krakowskiej.	Część przypadająca na fundusz tego oddziału wedle dzielnika.		
	28	Niestałe.	Wynikłość z roku 1872 . 520 zł. „ „ 1873 . 133 „ „ „ 1874 . 1.050 „ razem . . 1.703 „ przeciętnie . 568 „ w zaokrągleniu 600 „		
VIII.		Koszta gospodarcze 24457 zł.	Wyjaśnia się tu oprócz kosztów gospodarczych, także rubrykę II. poz. 15*b*, 16*b*, 17, 18, 19 i 21 i rubrykę IX. poz. 39, 40, 41, 42, a to z tego powodu, ponieważ te rubryki były w dawniejszych preliminarzach w rubryce IX. (koszta gospodarcze) zamieszczone; i powtóre dla tego, ponieważ pozycye te wpływają na rezultaty własnej gospodarki Wynikłość za rok 1874 wynosiła 43.862 zł. 92½ ct. Od 1. Października 1874 zaprowadzono własną administracyę w ogóle i własną gospodarkę kuchenną, więc dawniejszych wynikłości nie można brać za podstawę do preliminarza, zwłaszcza że wynagrodzenie płacone Siostrom Miłosierdzia obejmowało ryczałtem wszystkie pozycye tej rubryki. Wprowadziwszy własną administracyę, zaprowadzono dla każdej pozycyi ściślejszą ewidencyę rachunkową, wedle której wydano w okresie czasu od 1. Października 1874 do tegoż dnia 1875 na oba oddziały t. j. chorych i położnic z podrzutkami: *a*) Szudmakowi dostawcy artykułów żywności . . 28.244 zł. 67 ct. *b*) Langiemu dostawcy nabiału i omasty 6.319 „ 94½ ct. *c*) lekarstwa (wydatki apteczne) 2.500 „ — ct. Do przeniesienia 37.064 „ 61½ „		21.934

Wyjaśnienia

do szczegółowych pozycyj preliminarza na rok 1877.

Rubryka Pozycya Preliminarza	Tytuł	Wydatki	Wynikłość z roku 1874	Kwota uchwalona na rok 1876
		Z przeniesienia . 37.064 zł. 61½ ct.		
		d) sanitarne . . 686 „ 90 „		
		e) oświetlenie . . 655 „ — „		
		f) opał . . . 5.109 „ — „		
		g) sprzęty gospodarcze i reparacye tychże . . 253 „ 61 „		
		h) utrzymanie koni . 185 „ 64 „		
		i) „ ogrodu 423 „ 76 „		
		k) „ pralni 326 „ — „		
		l) słoma do sienników . . . 126 „ — „		
		m bielizna i odzież . 5.314 „ 72 „		
		n) koszta pogrzebowe Sióstr Miłosierdzia i ubogich chorych 64 „ 81 „		
		o) rozmaite inne . 149 „ 69 „		
		Razem . 50.352 zł. 74 ct.		
		Dzieląc wydatek ten wedle dotychczasowego dzielnika, przypadałoby ⅔ części na fundusz chorych . 34.000 zł. zaś ⅓ na fund. położnic i podrzutków . . . 17.000 „		
		czyli w zaokrągleniu razem 51.000 zł.		
		lecz i tej wynikłości nie można przyjąć za dostateczną podstawę, bo należy jeszcze uwzględnić ciągle wzmagającą się drożyznę, tudzież wzrastającą liczbę chorych, na ostatek potrzebne dalsze ulepszenia urządzeń własnej administracyi, i nieustaloną jeszcze cyfrę pojedyńczych pozycyj, wreszcie rzeczywisty wynik z pierwszych trzech kwartałów 1875. roku w pozycyach żywienia, a mianowicie:		
		przy pozycyi żywienia chorych . . 15.142 zł. 86½ ct.		
		przy pozycyi żywienia Sióstr Miłosierdzia . . . 3.746 „ 49½ „		
		przy pozycyi żywienia służby . . 6.125 „ 95½ „		

Wyjaśnienia

do szczegółowych pozycyj preliminarza na rok 1877.

Rubryka Pozycya Preliminarza	Tytuł	Wydatki	Wynikłość z roku 1874	Kwota uchwalona na rok 1876
		i dodawszy do tego prawdopodobną potrzeb za IV. kwartał 1875:		
		przy pozycyi żywienia chorych . . 5.800 zł. — ct.		
		przy pozycyi żywienia Sióstr Miłosierdzia . . . 1.200 „ — „		
		przy pozycyi żywienia służby . . 2.360 „ — „		
		przedstawia się wynik roczny żywienia chorych, sióstr miłosierdzia i służby w kwocie 34.375 zł. 31½ ct.		
29	Żywienie chorych 16.000 zł.	Z takowej preliminuje się:		
		a) na żywienie chorych . 16.000 zł.		
		b) „ „ Sióstr Miłosierdzia . . . . . 3.304 „		
		c) na żywienie lekarza dyżurnego . . . . 203 „		
		d) na żywienie służby . . 5.777 „		
		Razem przy oddziale chorych 25.284 „		
		zaś przy oddziale położnic i podrzutków:		
		a) żywienie chorych 4.800 zł.		
		b) „ Sióstr Miłosierdzia . 1.652 „		
		c) żywienie lekarza dyżurnego . 101 „		
		d) żywienie służby 2.722 „ = 9.275 zł.		
		Ogółem . 34.559 zł.		
30	Opał 3.400 zł.	Wynikłość od 1. Października 1874 do tegoż dnia 1875 w obydwóch oddziałach wynosiła . . . 5109 „		
		przypada zatem na oddział chorych ²/₃, kwota 3.406 zł. a w zaokrągleniu . . . . 3400 „		
31	Oświetlenie 467 zł.	Wynik z roku obserwacyjnego wynosi 655 zł. Przyjmuje się z zaokrąglanej kwoty 700 „ ²/₃ na oddział chorych 467 zł.		

Wyjaśnienia

do szczegółowych pozycyj preliminarza na rok 1877.

Rubryka Preliminarza	Pozycya	Tytuł	Wydatki	Wynikłość z roku 1874	Kwota uchwalona na rók 1876
	32	Sprzęty gospodarcze i reparacye tychże 300 zł.	Ze względu na potrzebę uzupełnienia sprzętów wszelkiego rodzaju, preliminuje się uchwaloną na rok 1876 kwotę.		
	33	Utrzymanie koni 200 zł.	Preliminuje się uchwaloną na rok 1876 kwotę.		
	34	Utrzymanie ogrodu 300 zł.	Na podstawie wynikłości z roku obserwacyjnego (423 zł. 76 ct.) w zaokrągleniu (450 zł.) przypadających $^2/_3$ części na ten oddział.		
	35	Utrzymanie pralni 240 zł.	Z uwzględnieniem wynikłości (326 zł.) preliminuje się uchwaloną na rok 1876 kwotę.		
	36	Słoma do leży 400 zł.	Ze względu na potrzebę zupełnie świeżego napełnienia sienników i bardzo podrożałej ceny słomy, preliminuje się uchwaloną na rok 1876 kwotę.		
	37	Bielizna i odzież 3.000 zł.	Na podstawie wynikłości (5.314 zł. 72 ct.) z uwzględnieniem potrzeby uzupełnienia zapasu bielizny i odzieży, preliminuje się kwotę na rok 1876 uchwaloną.		
	38	Rozmaite 100 zł.	Wedle wynikłości z roku obserwacyjnego (149 zł. 69 ct.) Ilość dni leczenia na tym oddziele wynosiła: w roku 1872 dni 55.119 głów 2.481 „ 1873 „ 55.612 „ 2.476 „ 1874 „ 58.366 „ 2 508 Koszt ogólny tej rubryki w roku 1874 wynosił . . . . 43.862 zł. na 1877 preliminuje się . 36.466 „ przeto mniej o 7.396 „		
IX.		Koszta sanitarne 2.725 zł.			2.925
	39	Lekarstwa 2.000 zł.	Ze względu na wynikłość w rubryce VIII. wykazaną potrzebę dalszego zaopatrzenia apteki preliminuje się jak na rok 1876.		

Wyjaśnienia

do szczegółowych pozycyj preliminarza na rok 1877.

Rubryka Preliminarza	Pozycya	Tytuł	Wydatki	Wynikłość z roku 1874	Kwota uchwalona na rok 1876
IX.	40	Na odczynniki 50 zł.	Wedle uchwały sejmowej z dnia 7. Grudnia 1872 L. W. 9468/73		
	41	Instrumenta i potrzeby sanitarne 600 zł.	Ze względu na wynikłość z roku obserwacyjnego i na potrzebę uzupełnienia instrumentów, preliminuje się 600 zł. a zatem o 200 zł. mniej jak na rok 1876.		
	42	Koszta pogrzebowe 75 zł.	Jak w roku 1876.		
X.	43	Koszta kancelaryjne 200 zł.	Wynikłość z roku 1873 . . 24 zł. „ „ 1874 . . 158 „ „ po koniec Grudnia 1875 414 „ razem . . . 596 zł. przeciętnie . . 198 „ w zaokrągleniu . 200 „		200
XI.	44	Koszta kapliczne 166 zł.	Wedle uchwały Wydziału krajowego z dnia 15. Stycznia 1876 l. 393.		
XII.		Utrzymanie budynków 1.740 zł.	W roku 1874. kwota ogólna na utrzymanie budynków, reparacye i przekształcenia wynosiła 8315 zł. 19 ct. oprócz kosztów na urządzenie oświetlenia gazowego, lecz wydatek ten nie może służyć za podstawę do budżetu dalszego: dla tego:		1.740
	45	Reparacye i czyszczenie 1.500 zł.	preliminuje się prawdopodobną potrzebę jak w latach poprzednich.		
	46	Czynności techniczne 240 zł.	Jak w roku 1876.		
XIII.	47	Odsetki od kapitałów dłużnych 20 zł.	Przypadające 4% odsetki wedle rozporządzenia byłego krajowego Rządu z dnia 1. Lipca 1859 l. 19.226.		20
XIV.	48	Zapisy 76 zł. śp. Szembeka	Na mocy rozporządzenia b. Senatu Rzeczypospolitej krakowskiej z dnia 30. Grudnia 1840 l. 1327.		76
	49	Wenzla.	Na mocy aktu fundacyjnego.		

Wyjaśnienia

do szczegółowych pozycyj preliminarza na rok 1877.

Rubryka Preliminarza	Pozycya	Tytuł	Wydatki	Wynikłość z roku 1874	Kwota uchwalona na rok 1876
XV.		Podatki i daniny 1.406 zł.			1.497
	50—52	Z realności i dóbr	Na podstawie wykazów przez c. k. Urząd podatkowy w Krakowie sporządzonych.		
	53—55	Ekwiwalenta.	Preliminuje się jak w roku 1876.		
	56	Dań dla królestwa Polskiego.	Na mocy kontraktu z dnia 29. Lipca 1873 przy L. W. 12071/73.		
	57	Od pomieszkania kapelana.	Na mocy rozporządzenia b. Rządu krajowego z dnia 24. Listopada 1858 l. 38.985		
	58	7% podatek dochodowy.	Przypadający wedle ustawy finansowej z dnia 26. Czerwca 1768 (dz. ust. min. finans. Nr. 24 ex. 1868) podatek stosunkowo do zmniejszonych dochodów.		
XVI.	59	Wydatki z prawa patronatu i konkurencyi 100 zł.	Preliminuje się wedle trzyletniej wynikłości która wynosiła: w roku 1872 . . . . 201 zł. „ 1873 . . . . 50 „ „ 1874 . . . . 2 „ razem . . 253 zł. przeciętnie . 84 „ w zaokrągleniu jak w r. 1876 100 „ wynikłość z roku 1875 wynosiła . . . . 321. zł. 14 ct.		100
XVII.	60	Dyety i koszta podróży 300 zł.	Preliminuje się prawdopodobną potrzebę jak w roku zeszłym.		300
XVIII.	61	Rozmaite 1.000 zł.	Wedle prawdopodobnej potrzeby jak na rok 1876.		1.000

Wyjaśnienia

do szczegółowych pozycyj preliminarza na rok 1877.

Rubryka Preliminarza	Pozycya	Tytuł	Dochody	Wynikłość z roku 1874	Kwota uchwalona na rok 1876
I.		Odsetki od kapitałów 8.146 zł.		21.040	15.716
	1	Odsetki od papierów publicznych 6.109 zł.	Preliminuje się tylko $^1/_3$ część z dochodów tychże, kapitały bowiem przeznaczone są na budowę nowego szpitalu w Krakowie a to w myśl uchwały Wys. Sejmu z dnia 17. Października 1871 i w r. 1876. prawdopodobnie w $^2/_3$ częściach kapitałów na budowę zużyte zostaną.		
	2	Odsetki od kapitałów hipotekowanych 2.037 zł.	Preliminuje się cały dochód z tych kapitałów, ponieważ takowe nie będą użyte na budowę.		
			Od książeczek kasy oszczędności w imiennej wartości 318 zł. 5 ct. nie preliminuje się nic na rok 1877. ponieważ takowe prawdopodobnie spieniężone zostaną w roku 1876.		
			Asygnaty kasowe (lit. b.) imiennej wartości 62.071 zł. 20 ct. przynoszą obecnie wprawdzie $6^1/_2$ procent; lecz stopa procentowa częstej podpada zmianie, przeto preliminuje się tylko 6% na rok 1877.		
II.		Dochody z dóbr i realności 9.500 zł.		6.735	9.500
	3	Tropiszów 4500 zł.	Na mocy kontraktu przy L. W. 12071/73 wydzierżawiono Tropiszow na czas od 24/6 1873 do 23/6 1885 (lat 12) za czynsz roczny 2700 rb. sr. obraczkowych.		
	4	Rączna 791 zł.	Na mocy kontraktu L. W. 4610/1869 i 13497/872 wydzierżawiono Rączne na czas od 24/6 1869 do 24/6 1877.		
	5	Pustki 29 zł.	Na mocy rozporządz. Wydziału krajowego do L. W. 3839/867 na czas od 27/10 1871 do 26/10 1877.		
	6	Prądnik Czerwony 3.805 zł.	Na mocy zatwierdzonej umowy do L. W. 19573/1874 na czas od 23/6 1875 do 23/6 1887 (12 lat.)		
	7	Przeginia Duchowna 50 zł.	Na mocy rozp. byl. Krakowskiej Rady administracyjnej z dnia 27. Sierpnia 1850 l. 4873. czynsz emfiteutyczny.		

Wyjaśnienia

do szczegółowych pozycyj preliminarza na rok 1877.

Rubryka Preliminarza	Pozycya	Tytuł	Dochody	Wynikłość z roku 1874	Kwota uchwalona na rok 1876
II.	8	Akademia 75 zł.	Jak poz. 7.		
	9	Dochód z ogrodu szpitalnego 250 zł.	Preliminuje się prawdobny dochód jak wr. 1876.		
III.		Zwroty kosztów leczenia 35.000 zł.		42.325	34.000
	10	Z funduszu krajowego galicyjskiego.	Wynikłość z r. 1873 . . 36.830 zł. „ „ 1873 . . 37.998 „ po koniec Grudnia 1875 . 19.379 „ razem . . 94.207 „ przeciętnie . . 31.402 „ w zaokrągleniu . 31.000 „ Za rok 1872 wynosił dochód 15.271 „	37.998	
	11	Z funduszów obcokrajowych i od stron samopłacących.	Wynikłość z roku 1872 . 4.513 „ „ „ 1873 . 4.186 „ „ „ 1874 . 4.326 „ razem . . 13.025 „ przeciętnie . . 4.342 „ w zaokrągleniu . 4.000 „	4.326	
IV.	12	Rozmaite dochody 25 zł.	Preliminuje się jak w roku 1876. prawdopodobny dochód 25 zł.	3	25

L. W. 1800/1876.
Alegat **H.** do sprawozdania Wydziału krajowego o budżecie krajowym na rok 1877.

Lit. H.

Fundusz szpitalu św. Lazarza w Krakowie.

Oddział położnic i podrzutków.

P r e l i m i n a r z

na rok 1877.

L. W. 2151/1876.

Szpital św. Łazarza.

Sumaryusz

Liczba Rubryki	Liczba Pozycyi	Wydatki	Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem
			Złote austryackie		
I.	1— 9	Płace i emolumenta etatowe	3.023	—	3.023
II.	10—18	Koszta utrzymania osób nieetatowych	7.103	—	7.103
III.	—	Substytucye	—	—	—
IV.	19—20	Pensye	200	333	533
V.	—	Zaopatrzenia, odstawne i dary z łaski	—	—	—
VI.	—	Odprawy i spłaty kwartałów pośmiertnych	—	—	—
VII.	21—22	Remuneracye i zapomogi	233	—	233
VIII.	23—31	Koszta gospodarcze	8.853	—	8.853
IX.	32—34	„ sanitarne	425	—	425
X.	35	„ kancelaryjne	100	—	100
XI.	36	„ kapliczne	84	—	84
XII.	37—38	„ utrzymania budynków	420	—	420
XIII.	39	Odsetki od kapitałów dłużnych	5	—	5
XIV.	40—41	Podatki i daniny	227	—	227
XV.	42—43	Koszta utrzymania podrzutków	15.300	—	15.300
XVI.	44	„ „ dzieci zrodzonych na bezpłatnym oddziale położnic	200	—	200
XVII.	45	Zapomogi dla położnic	600	—	600
XVIII.	46	Wydatki rozmaite	300	—	300
		Suma wydatków	37.073	333	37.406
		Dochody.			
I.		Odsetki od kapitałów	836	—	836
II.		Dochody z realności i dóbr	1.027	—	1.027
III.		Zwroty kosztów leczenia	5.100	—	5.100
IV.		Dochody rozmaite	20	—	20
		Suma dochodów	6.983	—	6.983
		W porównaniu z wydatkami	—	—	37.406
		okazuje się **niedobór**	—	—	30.423

Oddział położnic i podrzutków. Wydatki.

Liczba Rubryki	Liczba Pozycyi	Poszczególnienie: Wydatki		Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem
				Złote austryackie		
I.		**Płace i emolumenta etatowe.**				
	1	Dyrektor *a)* płaca, z rocznych 1600 zł.	356 zł.			
		b) dodatek pięciolecia 100 „	22 „	378	—	—
	2	Prymarynsz profesor położnictwa, rocznie . . .		200	—	—
	3	Asystent „ . . .		600	—	—
	4	Akuszerka „ . . .		400	—	—
	5	Zarządca *a)* płaca z rocznych 1000 zł.	333 zł.			
		b) dodatek drożyzny 200 „	67 „			
		c) na opał i światło 100 „	33 „	433	—	—
	6	Kontrolor *a)* płaca z rocznych 800 „	266 zł.			
		b) dodatek drożyzny 200 „	67 „			
		c) „ na pomieszkanie 200 „	67 „	400	—	—
	7	Kancelista *a)* płaca z rocznych 600 „	200 zł.			
		b) dodatek drożyzny 150 „	50 „			
		c) „ na pomieszkanie 120 „	40 „	290	—	—
	8	Kapelan *a)* płaca, z rocznych 600 „	133 zł.			
		b) dodatek na pomieszk. 200 „	44 „	177	—	—
	9	Woźny *a)* płaca z rocznych, 300 „	100 zł.			
		b) dodatek drożyzny 75 „	25 „			
		c) na mundur 60 „	20 „	145	—	—
		Suma rubryki I. . .		3.023	—	3.023
II.		**Koszta utrzymania osób nieetatowych.**				
	10	Prowizor apteki *a)* płaca, z rocznych 800 zł.	266 zł			
		b) dodatek na pomieszk. 200 „	67 „	333	—	—
	11	3 Siostry oddziałowe *a)* po 80 zł. rocznie . . .		240	—	—
		b) żywność dla tychże po 15 zł. 30 miesięcznie . . .		551	—	—
	12	11 Sióstr wspólnych *a)* po 80 zł. z roczn. 880 zł.	293 zł.			
		b) żywność dla tychże po 15 zł. 30 miesięcznie z rocznych 2019 zł.	673 „	966	—	—
	13	Służba oddziałowa *a)* 6 posługaczek po 48 zł.	288 zł.			
		b) żywność dla tychże po 13 zł. 88½ ct. miesięcznie, czyli rocznie . . .	1000 „	1.288	—	—
	14	Żywienie 3 emerytek i 4 postulantek po 15 zł. 30 ct. miesięcznie z rocznych 1285 zł.		428	—	—
	15	Żywienie lekarza dyżurnego po 25 zł. 33 ct. miesięcznie z rocznych	304 zł.	101	—	—
		Do przeniesienia . .		3.907	—	—

Wydatki. Szpital św. Łazarza.

Poszczególnienie						
Liczba		Wydatki		Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem
Rubryki	Pozycyi			Złote austryackie		
		Z przeniesienia . .		3.907	—	—
II.	16	Służba wspólna:				
		a) 1 odźwierny a) z rocznych 120 zł.	40 zł.			
		b) na mundur 60 „	20 „	60	—	—
		b) 1 parobek do piwnicy, z rocznych	48 zł.	16	—	—
		c) 5 posługaczek do kuchni, po 48 zł. z rocznych	240 „	80	—	—
		d) 1 parobek do kuchni, z rocznych	60 „	20	—	—
		e) 1 piekarz „	120 „	40	—	—
		f) 1 parobek do piekarni „	60 „	20	—	—
		g) 8 praczek po 48 zł. „	384 „	128	—	—
		h) 1 parobek w pralni „	60 „	20	—	—
		i) 1 stolarz „	120 „	40	—	—
		k) 1 murarz „	80 „	27	—	—
		l) 1 ogrodnik „	80 „	27	—	—
		m) 1 lampiarz „	64 „	21	—	—
		n) 2 grabarze po 64 zł. „	128 „	43	—	—
		o) 3 stróżów po 64 „ „	192 „	64	—	—
		p) 1 fornal, z rocznych „	64 „	21	—	—
		r) 1 parobek w aptece „	64 „	21	—	—
		s) 1 posługacz do gazu z rocznych, 120 zł.	40 „			
		t) na ubiór każdego nowego roku	9 „	49	—	—
		u) 1 szwaczka z rocznych	48 zł.	16	—	—
	17	Żywienie 31 służby wspólnej po 13 zł. 88 ct. miesięcznie z rocznych 5166 zł.		1.722	—	—
	18	Dyurny:				
		1 dyurnista w kancelaryi zarządu po 2 zł. dziennie		—	—	—
		2ch po 1 zł. 50 ct. dziennie		—	—	—
		1 „ 1 „ 25 „ „ razem z rocznych . .		761	—	—
		Suma rubryki II. . .		7.103	—	7.103
III.		**Substytucye . . . . .**		—	—	—
IV.		**Pensye.**				
	19	Jędrzejowski Napoleon były zarządca szpitalny, dożywotni dodatek do emerytury, z rocznych . . 600 zł.		200	—	—
	20	Ten sam, zaliczka zwrotna z wymierzyć się mającej emerytury, z rocznych . . . . . 1000 zł.		—	333	—
		Suma rubryki IV. . .		200	333	533
V.		**Zaopatrzenia, odstawne i dary z łaski**		—	—	—
VI.		**Odprawy i spłaty kwartałów pośmiertnych**		—	—	—

Oddział położnic i podrzutków. Wydatki.

Poszczególnienie					
Liczba Rubryki	Pozycyi	Wydatki	Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem
			Złote austryackie		
VII.		**Remuneracye i zapomogi.**			
	21	c. k. Urzędnicy Kasy krakowskiej, za czynności kasowe z rocznych . . . . . 100 zł.	33	—	—
	22	Wsparcia przypadkowe i zastępstwa	200	—	—
		Suma rubryki VII. .	233	—	233
VIII.		**Koszta gospodarcze.**			
	23	Żywienie chorych	4.800	—	—
	24	Opał, z rocznych . . . . . 5.100 zł.	1.700	—	—
	25	Oświetlenie z rocznych . . . . . 700 „	233	—	—
	26	Sprzęty gospodarcze i ich reparacye, z rocznych 450 „	150	—	—
	27	Utrzymanie koni z rocznych . . . 300 „	100	—	—
	28	„ ogrodu „ . . . 450 „	150	—	—
	29	„ pralni „ . . . . 360 „	120	—	—
	30	Słoma do sienników	100	—	—
	31	Bielizna i odzież, z rocznych . . . 5.314 „	1.500	—	—
		Suma rubryki VIII. . .	8.853	—	8.853
IX.		**Koszta sanitarne.**			
	32	Lekarstwa	250	—	—
	33	Instrumenta chirurgiczne i inne potrzeby sanitarne .	150	—	—
	84	Koszta pogrzebowe Sióstr i ubogich chorych . . .	25	—	—
		Suma rubryki IX. . .	425	—	425
X.	35	**Koszta kancelaryjne** . . .	100	—	100
XI.		**Koszta kapliczne.**			
	36	Wynagrodzenie Siostrom Miłosierdzia za utrzymanie kościoła, z rocznych . . . . . 250 zł.	84	—	84
XII.		**Koszta utrzymania budynków**			
	37	Czyszczenie kominów i kanałów, tudzież inne reparacye budynku szpitalnego i zabudowań gospodarczych .	300	—	—
	38	Wynagrodzenie za czynności techniczne w sprawach szpitalnych po 30 zł. miesięcznie, z rocznych . 360 zł.	120	—	—
		Suma rubryki XII. . .	420	—	420

Wydatki. Szpital św. Łazarza.

Poszczególnienie					
Liczba		Wydatki	Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem
Rubryki	Pozycyi		Złote austryackie		
XIII.		**Odsetki od kapitałów dłużnych.**			
	39	5% od kapitału 400 złp. ubezpieczonego na folwarku Krowodrza na rzecz kapituły krakowskiej . . .	5	—	5
XIV.		**Podatki i daniny.**			
	40	Z Krowodrzy	219	—	—
	41	7% podatek dochodowy z prowizyi 118 zł. od kapitałów hipotekowanych	8	—	—
		Suma rubryki XIV. . .	227	—	227
XV.		**Koszta utrzymania podrzutków.**			
	42	Utrzymanie podrzutków przyjętych na wieś przed 29. Sierpnia 1873	15.000	—	—
	43	Utrzymanie podrzutków przyjętych na wieś po 29. Sierpnia 1873	300	—	—
		Suma rubryki XV. . .	15.300	—	15.300
XVI.		**Koszta utrzymania dzieci zrodzonych na bezpłatnym oddziale położnic.**			
	44	Wynagrodzenie dla mamek po 15 ct. dziennie za karmienie dzieci, których matki na oddział chorych przeniesione zostały	200	—	200
XVII.		**Zapomogi dla położnic.**			
	45	Dla położnic opuszczających wraz z dziećmi bezpłatny oddział położnic	600	—	600
XVIII.	46	**Rozmaite.**	300	—	300

Oddział położnic i podrzutków. Dochody.

Poszczególnienie					
Liczba Rubryki	Liczba Pozycyi	Dochody	Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem
			Złote austryackie		
I.		**Odsetki od kapitałów.**			
	1	Od papierów publicznych:			
		a) 6% od asygnat kasowych gal. banku kredytowego nominalnej wartości 33828 zł. 80½ od 2029 zł. 72 ct.	677	—	—
		b) 6% od asygnat gal. banku hipotecznego 450 zł. ⅓ od 27 zł.	9	—	—
	2	Od kapitałów hipotekowanych 6% od reszty ceny kupna za realność „Browarek“ w kwocie 250 zł.	150	—	—
		Suma rubryki I.	836	—	836
II.		**Dochody z realności i dóbr.**			
	3	Czynsz dzierżawny z propinacyi w Krowodrzy	1.027	—	—
	4	Z realności Browarkiem zwanej	—	—	—
		Suma rubryki II.	1.027	—	1.027
III.		**Zwroty kosztów leczenia.**			
	5	Z funduszu krajowego galicyjskiego	4.700	—	—
	6	Z funduszów obcokrajowych i od stron samopłacących	400	—	—
		Suma rubryki III.	5.100	—	5.100
IV.	7	**Dochody rozmaite.**	20	—	20

Fundusz szpitalu św. Łazarza w Krakowie.

Wyjaśnienia

do

preliminarza funduszu Oddziału położnic i podrzutków

na rok 1877.

Sumaryczne porównanie kwot preliminowanych

Rubryka	Pozycya	Wydatki	Preliminowano na rok 1877			Uchwalono na rok 1876		
			Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem	Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem
						Złote		
I.	1— 9	Płace i emolumenta etatowe . . .	3.023	—	3.023	2.792	—	2.792
II.	10—18	Koszta utrzymania osób nieetatowych .	7.103	—	7.103	5.889	—	5.889
III.	—	Substytucye	—	—	—	—	—	—
IV.	19—20	Pensye	200	333	533	200	333	533
V.	—	Zaopatrzenia, odstawne i dary z łaski .	—	—	—	—	—	—
VI.	—	Odprawy i spłaty kwartałów pośmiertnych	—	—	—	—	—	—
VII.	21—22	Remuneracye i zapomogi	233	—	233	233	—	233
VIII.	23—31	Koszta gospodarcze	8.853	—	8.853	7.777	—	7.777
IX.	32—34	„ sanitarne	425	—	425	425	—	425
X.	35	„ kancelaryjne	100	—	100	100	—	100
XI.	36	„ kapliczne	84	—	84	—	—	—
XII.	37—38	„ utrzymania budynków . . .	420	—	420	420	—	420
XIII.	39	Odsetki od kapitałów dłużnych . .	5	—	5	5	—	5
XIV.	40—41	Podatki i daniny	227	—	227	227	—	227
XV.	42—43	Koszta utrzymania podrzutków . .	15.300	—	15.300	18.300	—	18.300
XVI.	44	„ „ dzieci zrodzonych na bezpłatnym oddziale położnic .	200	—	200	200	—	200
XVII.	45	Zapomogi dla położnic	600	—	600	600	—	600
XVIII.	46	Wydatki rozmaite	300	—	300	300	—	300
		Suma .	37.073	333	37.406	37.458	333	37.791
		Dochody.						
I.		Odsetki od kapitałów	836	—	836	1.775	—	1.775
II.		Dochody z realności i dóbr . . .	1.027	—	1.027	1.027	—	1.027
III.		Zwroty kosztów leczenia . . .	5.100	—	5.100	6.500	—	6.500
IV.		Dochody rozmaite	20	—	20	20	—	20
		Suma .	6.983	—	6.983	9.322	—	9.322

na rok 1877 z uchwalonemi na rok 1876.

Z porównania okazują się kwoty preliminowane na rok 1877.				Ogółem na rok 1877		Uwaga
Zwyczajne		Nadzwyczajne				
Większe	Mniejsze	Większe	Mniejsze	Większe	Mniejsze	
a u s t r y a c k i e						
231	—	—	—	231	—	
1.214	—	—	—	1.214	—	
—	—	—	—	—	—	
—	—	—	—	—	—	
—	—	—	—	—	—	
—	—	—	—	—	—	
—	—	—	—	—	—	
1.086	—	—	—	1.086	—	
—	—	—	—	—	—	
—	—	—	—	—	—	
84	—	—	—	84	—	
—	—	—	—	—	—	
—	—	—	—	—	—	
—	—	—	—	—	—	
—	3.000	—	—	—	3.000	
—	—	—	—	—	—	
—	—	—	—	—	—	
—	—	—	—	—	—	
2.615	3.000	—	—	2.615	3.000	
					385	
—	939	—	—	—	939	
—	—	—	—	—	—	
—	1.400	—	—	—	1.400	
—	—	—	—	—	—	
—	2.339	—	—	—	2.339	

Wyjaśnienia

do szczegółowych pozycyj preliminarza na rok 1877.

Rubryka Preliminarza	Pozycya	Tytuł	Wydatki	Wynikłość z roku 1874	Kwota uchwalona na rok 1876
I.	1	Płace i emolumenta 3.023 zł.	Płacę dyrektora ponosi fundusz szpitalu św. Łazarza w $^2/_3$ częściach, zaś fundusz szpitalu św. Ducha w $^1/_3$ części. Z pierwszego funduszu znowu ponosi $^2/_3$ oddział chorych, a $^1/_3$ oddział położnic, zaś w drugim funduszu ponosi $^2/_3$ oddział syfilitycznych, a $^1/_3$ oddział obłąkanych. Pięciolecie przypada w tym samym stosunku na mocy uchwały sejmowej z 3. października 1871 która obowiązuje od 1. stycznia 1872.	2.931	2.792
	2 3 4 5. 6. 7. 8. 9.	Prymaryusz. Asystent. Akuszerka. Rządca, kontrolor, kancelista, kapelan i woźny.	Te płace fundusz ponosi w całości Kwoty płac, dodatku drożyźnianego i emolumenta, przyjęte, wedle uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 3. Października 1871 w przypadającej $^1/_3$ części, $^2/_3$ płaci oddział chorych.		
II.		Koszta utrzymania osób nieetatowych. 7.103 zł.		—	5.889
	10	Prowizor.	Na mocy uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 17. Października 1874 i kontraktu przy LW. 15376/74 wedle dzielnika (patrz Oddział chorych)		
	11, 12 *a*, *b*, 14 i 15	Siostry Miłosierdzia.	Na mocy powyższej uchwały Wysokiego Sejmu i kontraktu zawartego przy LW. 14226/74 (patrz Oddział chorych) Żywienie dla tychże preliminuje się wedle prawdopodobnej potrzeby a wspólnie przypadającej $^1/_3$ części na ten oddział.		
	13. 16 17.	Służba szpitalna	Na mocy powyższej uchwały Wysokiego Sejmu i uchwały Wydziału krajowego przy LW. 4008/75 i 17.820/75 wedle dzielnika przypadająca $^1/_3$ części. Żywienie dla tychże preliminuje się w tym samym stosunku.		
	18	Dyurny.	Patrz LW. 4007/875 i 31.301/75 tudzież budżet chorych poz. 23.		

Wyjaśnienia

do szczegółowych pozycyj preliminarza na rok 1877.

Rubryka Preliminarza	Pozycya	Tytuł	Wydatki	Wynikłość z roku 1874	Kwota uchwalona na rok 1876
III.		Substytucye.	Nie preliminuje się jak w r. 1876.		
IV.	19. 20.	Pensye 533 zł.	Preliminuje się w moc uchwały Wysokiego Sejmu z 14 Października 1874 jak w roku zeszłym (patrz wyjaśnienie przy oddziale chorych.)	—	533
V.		Zaopatrzenia, odstawne i dary z łaski.	Prawdopodobnie w tej rubryce niebędzie wydatku, przeto nic się nie preliminuje.		
VI.		Odprawy i spłaty kwartałów pośmiertnych.	Jak wyżej.		
VII.		Remuneracye i zapomogi 233 zł.		918	233
	21	C. k. Urzędnicy kasy poborowej.	Część przypadająca na ten oddział wedle dzielnika.		
	22	Wsparcia przypadkowe i zastępstwa.	Preliminuje się prawdopodobną potrzeb jak w roku 1876.		
VIII.		Koszta gospodarcze 8.853 zł.	Dokładny wyciąg z rachunków za czas od 1. Października 1874. do tegoż 1875. zamieszcza się w preliminarzu oddziału chorych przy rubryce VIII. Tutaj stawia się prawdopodobna potrzeb na żywienie chorych, opał, oświetlenie, sprzęty, utrzymanie koni, ogrodu i pralni, słomę do sienników, bieliznę i odzież, z uwzględnieniem sprawić się mających przedmiotów.	13.861	7.777
	23	Żywienie chorych.			
	24	Opał.			
	25	Oświetlenie.			
	26	Sprzęty gospodarcze.			
	27	Utrzymanie koni.			
	28	Utrzymanie ogrodu.			
	29	Pralnia.			
	30	Słoma do sienników.			
	31	Bielizna i odzież.			
IX.		Koszta sanitarne 425 zł.		—	400
	32	Lekarstwa.	Preliminuje się prawdopodobną potrzebę jak w roku 1876.		
	33	Instrumenta chirurgiczne etc.			
	34	Koszta pogrzebowe.			
X.	35	Koszta kancelaryjne 100 zł.	Jak wyżej.	115	100

Wyjaśnienia

do szczegółowych pozycyj preliminarza na rok 1877.

Rubryka Preliminarza	Pozycya	Tytuł	Wydatki	Wynikłość z roku 1874	Kwota uchwalona na rok 1876
XI.	36	Koszta kapliczne 84 zł.	Wedle uchwały Wydziału krajowego z dnia 15. Stycznia 1876. L. 393.	—	—
XII.		Koszta utrzymania budynków 420 zł.	Patrz uwagi przy budżecie oddziału chorych	3.390	420
	37	Reparacye i czyszczenie 300 zł.	Preliminuje się prawdopodobną potrzebę jak w roku 1876.		
	38	Wynagrodzenie za czynności techniczne 120 zł.	Jak wyżej.		
XIII.	39	Odsetki od kapitałów dłużnych 5 zł.	Na mocy rozporządzenia b. c. k. Rządu krajowego z dnia 27. Czerwca 1856. l. 14.768 i późniejszych uchwał sejmowych.	5	5
XIV.		Podatki i daniny 227 zł.		226	227
	40	z dóbr 219 zł.	Na podstawie wykazów przez c. k. Urząd podatkowy w Krakowie sporządzonych.		
	41	7⅞ podatek dochodowy 8 zł.	Przypadający wedle ustawy finansowej z dnia 26. Czerwca 1868. (D. ust. m. fin. Nr. 24. z r. 1868.) podatek od preliminowanych dochodów.		
XV.		Koszta utrzymania podrzutków 15.300 zł.	Wynikłość z roku 1872 . 25.722 zł. „ „ 1873 . 23.361 „ „ „ 1874 . 20.798 „ Razem . 69.881 „ przeciętnie . 23.294 „ Wynikłość zaś z roku 1875 15.400 zł.	20.520	18.300
	42	Utrzymanie podrzutków przyjętych przed 29. sierpnia 1873. 15.000 zł.	Ponieważ ograniczonem zostało dalsze przyjmowanie podrzutków, przeto z uwzględnieniem wyniku z roku ostatniego preliminuje się na rok 1877 prawdopodobna potrzeb w kwocie . 15.000 zł.		

Wyjaśnienia

do szczegółowych pozycyj preliminarza na rok 1877.

Rubryka Preliminarza	Pozycya	Tytuł	Wydatki	Wynikłość z roku 1874	Kwota uchwalona na rok 1876
XV.	43	Utrzymanie podrzutków przyjętych po 29. Sierpnia 1873. 300 zł.	Preliminuje się prawdopodobną potrzebę jak w roku 1876.		
XVI.		Koszta utrzymania dzieci zrodzonych na bezpłatnym oddziale położnic 200 zł.		201	200
	44	Wynagrodzenie mamek po 15 ct. dziennie.	Preliminuje się jak w roku 1876. Wynikłość z roku 1875. wynosi po koniec Lipca 1875. 92 zł. 70 ct.		
XVII.	45	Zapomogi dla położnic 600 zł.	Preliminuje się prawdopodobnie jak w r. 1876. Wynikłość za 3 kwartały 1875. 458 zł.	638	600
XVIII.	46	Rozmaite 300 zł.	Preliminuje się prawdopodobną potrzebę jak w roku 1876.	314	300

Wyjaśnienia

do szczegółowych pozycyj preliminarza na rok 1877.

Rubryka Preliminarza	Pozycya	Tytuł	Dochody	Wynikłość z roku 1874	Kwota uchwalona na rok 1876
I.		Odsetki od kapitałów 836 zł.		2.056	1.775
	1 a, b,	Od papierów publicznych 686 zł.	Kapitały tego funduszu przeznaczone są na budowę nowego szpitala, preliminuje się jak przy oddziale chorych $^1/_3$ część dochodu z tychże. Asygnaty banku kredytowego imiennej wartości 33.828 zł. 80 ct. są właściwie obecnie na sześć i pół procent wystawione, lecz ponieważ stopa procentowa od asygnat często się zmienia, przeto preliminuje się na rok 1877 tylko 6 procent.		
	2	6% odsetki od reszty ceny kupna za Browarek 150 zł.	Wedle uchwały Wydziału krajowego do LW. 566. z r. 1875. została realność w Krowodrzy „Browarek“ zwana, za 4.500 zł. sprzedaną, część ceny kupna 2.000 zł. jest zapłaconą i ulokowaną w asygnatach banku kraj. kredytowego jak poz. 1., zaś reszta 2.500 zł. ma być zapłaconą 1go Kwietnia 1877. przeto dochód od tejże 6%, preliminuje się na rok 1877. Kapitał ten niebędzie użyty na budowę szpitala. Nieprelimiuje się dochodu z odsetków od książeczki kasy oszczędności imiennej wartości 50 zł. ponieważ takowa prawdopodobnie zostanie spieniężoną w ciągu roku 1876.		
II.		Dochody z realności dóbr 1.027 zł.		1.828	1.027
	3	Propinacya w Krowodrzy.	Na mocy kontraktu zatwierdzonego przy LW. 25.466/74 wydzierżawiono propinacyę na czas od 1. Stycznia 1875. do 31. Grudnia 1877. za czynsz roczny 1027 zł. 50 ct.		
	4	Czynsz dzierżawny folwarku Browarek.	Folwark ten został sprzedany, przeto nie się niepreliminuje. Patrz LW. 7.556/74.		
III.		Zwroty kosztów leczenia 5.100 zł.		6.402	6.500

Wyjaśnienia

do szczegółowych pozycyj preliminarza na rok 1877.

Rubryka Preliminarza	Pozycya	Tytuł	Dochody	Wynikłość z roku 1874	Kwota uchwalona na rok 1876
III.	5	Z funduszu krajowego Galicyjskiego 4.700 zł.	Wynikłość z roku 1872 . 7.599 zł. „ „ 1873 . 2.173 „ „ „ 1874 . 5.688 „ Razem . 15.451 „ W skutek zniesienia zakładu podrzutków umniejsza się corocznie dochód tej rubryki ze względu tego przeciętna kwota niemoże służyć za podstawę; nadto zlikwidowano w roku 1874 zaległe rachunki dawniejsze przez co wynikłość stosunkowo większą się okazuje. Z tych powodów preliminuje się prawdopodobny dochód w kwocie zaokrąglonej 4.700 zł.		
	6	Z funduszów obcokrajowych i stron samopłacących 400 zł.	Wynikłość z roku 1872 . 254 zł. „ „ 1873 . 243 „ „ „ 1874 . 714 „ razem . 1.211 „ przeciętnie . 404 „ w zaokrągleniu . 400 „		
IV.	7	Dochody rozmaite 20 zł.	. . . . .	8.256	20
			W wynikłości za rok 1874, zawarte są zwroty zaliczek dawnych, które w moc uchwały Sejmowej pobrano w rachunek rubryk stałych. Na rok 1877 preliminuje się prawdopodobną potrzebę jak w r. 1876.		

L. W. 1800/1876.
Alegat **J.** do sprawozdania Wydziału krajowego o budżecie krajowym na rok 1877.

Lit. J.

Fundusz szpitalu św. Ducha w Krakowie.

Oddział syfilitycznych.

Preliminarz

na rok 1877.

L. W. 2151/1876.

Szpital św. Ducha.

Sumaryusz

Liczba Rubryki	Liczba Pozycyi	Wydatki	Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem
			Złote austryackie		
I.	1— 7	Płace i emolumenta etatowe	4.248	—	4.248
II.	8—17	Koszta utrzymania osób nieetatowych	5.698	—	5.698
III.	—	Substytucye	—	—	—
IV.	—	Pensye i emerytury	—	—	—
V.	18	Zaopatrzenia, odstawne i dary z łaski	73	—	73
VI.	—	Odprawy i spłaty pośmiertnych kwartałów	—	—	—
VII.	19	Remuneracye i zapomogi	200	—	200
VIII.	20—27	Koszta gospodarcze	13.776	—	13.776
IX.	28—31	„ sanitarne	1.633	—	1.633
X.	32	„ kancelaryjne	100	—	100
XI.	33	„ kapliczne	100	—	100
XII.	34—35	„ utrzymania budynków	780	—	780
XIII.	36—37	Czynsz za najem lokalności szpitalnych	4.020	—	4.020
XIV.	38	Podatki i daniny	11	—	11
XV.	39	Rozmaite	50	—	50
		Suma wydatków	30.689	—	30.689
		Dochody.			
I.	1— 3	Odsetki od kapitałów	268	—	268
II.	4— 5	Zwroty kosztów leczenia	26.000	—	26.000
III.	6	Dochody rozmaite	10	—	10
		Suma dochodów	26.278	—	26.278
		W porównaniu z wydatkami	—	—	30.689
		okazuje się **niedobór**	—	—	4.411

Oddział syfilitycznych. Wydatki.

Poszczególnienie						
Liczba Rubryki	Liczba Pozycyi	Wydatki		Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem
				Złote austryackie		
I.		**Płace i emolumenta etatowe.**				
	1	*a)* Dyrektor szpitalu z rocznych 1600 zł.	355 zł.			
		b) „ „ dodatek pięciolecia z rocz. 100 zł.	22 „	377	—	—
	2	Prymaryusz rocznie		1.200	—	—
	3	Sekundaryusz „		600	—	—
	4	*a)* Zarządca płaca roczna 800 zł.	534 „			
		b) „ dodatek drożyźniany 200 zł.	134 „			
		c) „ na mieszkanie, opał i światło z rocznych 200 zł.	133 „	801	—	—
	5	*a)* Pisarz dyrekcyi płaca rocz. 800 zł.	534 „			
		b) „ dodatek drożyźn. „ 200 „	134 „			
		c) „ dodatku „ 200 „	134 „	802	—	—
	6	*a)* Woźny płaca z rocznych 300 „	200 „			
		b) „ dodatek drożyź. „ 75 „	50 „			
		c) „ na mundur „ 60 „	40 „	290	—	—
	7	*a)* Kapelan płaca z rocznych 600 „	133 „			
		b) „ na mieszkanie „ 200 „	45 „	178	—	—
		Suma rubryki I.		4.248	—	4.248
II.		**Koszta utrzymania osób nieetatowych.**				
	8	Prosektor z rocznych	600 zł.	300	—	—
	9	Chemik patologiczny z rocznych	500 „	250	—	—
	10	Zastępca prosektora „	200 „	100	—	—
	11	„ chemika „	200 „	100	—	—
	12	Służba oddziałowa:				
		a) 3 posługacze po 64 zł. rocznie		192	—	—
		b) 4 posługaczki po 48 „ „		192	—	—
	13	Służba wspólna:				
		a) Odźwierny z rocznych 120 zł.	80 zł.			
		b) „ na mundur „ 60 „	40 „	120	—	—
		c) 1 parobek w łazienkach z rocznych 60 zł.		40	—	—
		d) 3 posługaczki w kuchni po 48 zł. z rocznych	144 „	96	—	—
		e) 4 praczki „ 48 „ „	192 „	128	—	—
		f) 4 „ po 30 ct. dziennie z rocznych	360 „	240	—	—
		g) 2 stróże po 64 zł. z rocznych	128 „	85	—	—
		do przeniesienia		1.843	—	—

Wydatki. Szpital św. Ducha

Poszczególnienie					
Liczba		Wydatki	Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem
Rubryki	Pozycyi		Złote austryackie		
		Z przeniesienia . . .	1.843	—	—
		h) 1 szwaczka po 30 ct. dziennie z rocznych . 90 zł.	60	—	—
	14	Żywienie 7 służby oddziałowej po 13 zł. 88½ ct. miesięcznie	1.166	—	—
	15	Żywienie 16 służby szpitalnej po 13 zł. 88½ ct. miesięcznie z rocznych . . . . . 2665 „	1.777	—	—
	16	Dyurnista w kancelaryi dyrekcyi po 2 zł. dziennie z rocznych . . . . . 730 „	487	—	—
	17	Dyurnista w kancelaryi zarządu po 1 zł. 50 ct. dziennie z rocznych . . . . . 548 „	365	—	—
		Suma rubryki II. . .	5.698	—	5.698
III.		**Substytucye.**	—	—	—
IV.		**Pensye i emerytury.**	—	—	—
V.		**Zaopatrzenia, odstawne i dary z łaski.**			
	18	Okońska Anastazya, była nadzorczyni chorych po 20 ct. dziennie	73	—	73
VI.		**Odprawy i spłaty pośmiertnych kwartałów.**	—	—	—
VII.		**Remuneracye i zapomogi.**			
	19	Wsparcia przypadkowe i zastępstwo	200	—	200
VIII.		**Koszta gospodarcze.**			
	20	Żywienie chorych	10.000	—	—
	21	Opał z rocznych . . . . . 2.879 zł.	1.913	—	—
	22	Oświetlenie . . . . . 360 „	240	—	—
	23	Sprzęty gospodarskie i ich reparacya z rocznych 250 „	167	—	—
	24	Utrzymanie pralni z rocznych . . . . 300 „	200	—	—
	25	Słoma do sienników „ . . . . . 234 „	156	—	—
	26	Bielizna i odzież	1.000	—	—
	27	Rozmaite	100	—	—
		Suma rubryki VIII. . .	13.776	—	13.776

Wydatki. Szpital św. Ducha.

Poszczególnienie					
Liczba		Wydatki	Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem
Rubryki	Pozycyi		Złote austryackie		
IX.		**Koszta sanitarne.**			
	28	Lekarstwa z rocznych . . . . . 2.000 zł.	1.333	—	—
	29	Chemik patologiczny na odczynniki . . .	50	—	—
	30	Instrumenta chirurgiczne i inne potrzeby sanitarne . .	200	—	—
	31	Koszta pogrzebowe ubogich chorych	50	—	—
		Suma rubryki IX. . .	1.633	—	1.633
X.	32	**Koszta kancelaryjne**	100	—	—
XI.		**Koszta kapliczne.**			
	33	Siostrom Miłosierdzia wynagrodzenie za utrzymanie kościoła z rocznych . . . . . 150 zł.	100	—	100
XII.		**Koszta utrzymania budynków.**			
	34	Wywiezienie nieczystości z beczek kloacznych, czyszczenie kominów i inne reparacye budynku szpitalnego . .	700	—	—
	35	Wynagrodzenie za czynności techniczne w sprawach szpitalnych po 10 zł. miesięcznie z rocznych . . 120 zł.	80	—	—
		Suma rubryki XII. . .	780	—	780
XIII.		**Czynsz za najem lokalności szpitalnych.**			
	36	Za wynajęcie od gminy krakowskiej budynku szpitalnego za czas 1go kwietnia 1877. do 31go marca 1878. z rocznych . . . . . 6.000 zł.	4.000	—	—
	37	Za wynajęcie od gminy krakowskiej sklepu Nr. 5. na trupiarnię z rocznych . . . . . 30 zł.	20	—	—
		Suma rubryki XIII. . .	4.020	—	4.020
XIV.		**Podatki i daniny.**			
	38	7% podatek dochodowy od prowizyi w kwocie 160 zł. pobieranej z kapitałow hipotekowanyeh	11	—	11
XV.		**Rozmaite.**			
	39	Koszta sądowe, portorya i inne przypadkowe . . .	— 50	—	50

Oddział syfilitycznych. Dochody.

Poszczególnienie					
Liczba Rubryki	Liczba Pozycyi	Dochody	Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem
			Złote austryackie		
I.		**Odsetki od kapitałów.**			
	1	6% od obligacyj galicyjskiej pożyczki krajowej z r. 1873 im. wartości . . . . . 5.200 zł.			
		1/3 część od . . . . . 312 „	104	—	—
	2	6 1/2 % od asygnat kasowych za . . . . 200 „			
		1/3 część od . . . . . 12 „	4	—	—
	3	5% od kapitałów hipotekowanych im. wartości 3.214 zł. 75 ct.	160	—	—
		Suma rubryki I. . .	268	—	268
II.		**Zwroty kosztów leczenia.**			
	4	Z funduszu krajowego galicyjskiego	23.000	—	—
	5	Z funduszów obcokrajowych i od stron samopłacących .	3.000	—	—
		Suma rubryki II. .	26.000	—	26.000
III.	6	**Dochody rozmaite**	10	—	10

Fundusz szpitalu św. Ducha w Krakowie.

Wyjaśnienia

do

preliminarza funduszu Oddziału syfilitycznych

na rok 1877.

Sumaryczne porównanie kwot preliminowanych

Rubryka	Pozycya	Wydatki	Preliminowano na rok 1877			Uchwalono na rok 1876		
			Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem	Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem
						Złote		
I.	1— 7	Płace i emolumenta etatowe . . .	4.248	—	4.248	4.250	—	4.250
II.	8—17	Koszta utrzymania osób nieetatowych .	5.698	—	5.698	5.011	—	5.011
III.	—	Substytucye	—	—	—	—	—	—
IV.	—	Pensye i emerytury	—	—	—	—	—	—
V.	18	Zaopatrzenia, odstawne i dary z łaski .	73	—	73	73	—	73
VI.	—	Odprawy i spłaty pośmiertnych kwartałów	—	—	—	—	—	—
VII.	19	Remuneracye i zapomogi	200	—	200	200	—	200
VIII.	20—27	Koszta gospodarcze	13.776	—	13.776	12.574	—	12.574
IX.	28—31	„ sanitarne	1.633	—	1.633	900	—	900
X.	32	„ kancelaryjne	100	—	100	100	—	100
XI.	33	„ kapliczne	100	—	100	—	—	—
XII.	34—35	„ utrzymania budynków . . .	780	—	780	780	—	780
XIII.	36—37	Czynsz za najem lokalności szpitalnych .	4 020	—	4.020	2.020	—	2.020
XIV.	38	Podatki i daniny	11	—	11	11	—	11
XV.	39	Rozmaite	50	—	50	50	—	50
		Suma .	30.689	—	30.689	25.969	—	25.969
		Dochody.						
I.	1—3	Odsetki od kapitałów	268	—	268	363	—	363
II.	4—5	Zwroty kosztów leczenia . . .	26.000	—	26.000	26.000	—	26.000
III.	6	Dochody rozmaite	10	—	10	10	—	10
		Suma .	26.278	—	26.278	26.373	—	26.373

na rok 1877 z uchwalonemi na rok 1876.

Z porównania okazują się kwoty preliminowane na rok 1877.				Ogółem na rok 1877		Uwaga
Zwyczajne		Nadzwyczajne				
Większe	Mniejsze	Większe	Mniejsze	Większe	Mniejsze	
a u s t r y a c k i e						
—	2	—	—	—	2	W porównaniu z budżetem z roku 1876
687	—	—	—	687	—	wydatki są większe o . . 4.720 zł.
—	—	—	—	—		dochody mniejsze o . . 95 „
—	—	—	—	—	—	wynik preliminarza na rok
—	—	—	—	—	—	1877 w ogóle nickorzy-
—	—	—	—	—	—	stniejszy o . . . 4.815 zł.
1.202	—	—	—	1.202	—	
733	—	—	—	733	—	
—	—	—	—	—	—	
100	—	—	—	100	—	
—	—	—	—	—	—	
2.000	—	—	—	2.000	—	
—	—	—	—	—	—	
—	—	—	—	—	—	
4.722	2	—	—	4.722	2	
				4.720		
—	95	—	—	—	95	
—	—	—	—	—	—	
—	—	—	—	—	—	
—	95	—	—	—	95	

Wyjaśnienia

do szczegółowych pozycyj preliminarza na rok 1877.

Rubryka Preliminarza	Pozycya	Tytuł	Wydatki	Wynikłość z roku 1874	Kwota uchwalona na rok 1876
I.		Płace i emolumenta etatowe 4.248 zł.			4.250
	1	Dyrektor.	Płacę dyrektora z rocznych 1600 zł. preliminuje się w $^1/_3$ części t. j. 533 zł. z których $^2/_3$ na oddział syfilitycznych zaś $^1/_3$ na oddział obłąkanych przypada; w tym samym stosunku preliminuje się należące mu się na podstawie uchwały Wysokiego Sejmu z 3. Października 1871 r. pięciolecie od 1. Stycznia 1877 z rocznych 100 zł.		
	2 3 4 5 6 7	Prymaryusz Sekundaryusz Rządca Pisarz Woźny Kapelan	Płace i dodatki zamieszczono w kwotach uchwałą Wys. Sejmu z dnia 3. Października 1871 przyznanych, zaś dodatek do płacy pisarza 200 zł. wedle uchwały sejmowej z dnia 25. Maja 1875. Dodatek drożyźniany przyznano uchwałą Wys. Sejmu z dnia 7. Grudnia 1872 i rozporządzeniem Wydziału kraj. do LW. 21.288/72. Takowy rozdzielono obecnie w $^2/_3$ częściach na oddział syfilitycznych a w $^1/_3$ części na oddział obłąkanych.		
II.		Koszta utrzymania osób nieetatowych 5.698 zł.			5.011
	8 9	Prosektor Chemik patologiczny	Na mocy uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 7. Grudnia 1872. i rozporządzenia Wydziału kraj. do LW. 9468/72.		
	10	Zastępcy	Na mocy uchwały Wys. Sejmu z dnia 17. Października 1874 i rozporządzenia Wydziału kraj. do LW. 15.704/74 wedle faktycznego stanu.		
	12—13 14—15		Na żywienie preliminuje się wstawione kwoty na podstawie obliczonej potrzeby wedle dotychczasowego doświadczenia; zresztą patrz wyjaśnienia przy rubryce „Koszta gospodarcze.“		

Wyjaśnienia

do szczegółowych pozycyj preliminarza na rok 1877.

Rubryka Preliminarza	Pozycya	Tytuł	Wydatki	Wynikłość z roku 1874	Kwota uchwalona na rok 1876
	16	Dyurnista dyrekcyi 487 zł.	Płacę dyurnisty z powodu zwiększonych czynności podwyższono z 1 zł. 50 ct. na 2 zł. i preliminuje się na oddział syfilitycznych w $^2/_3$ zaś na oddział obłąkanych w $^1/_3$ części.		
	17	Dyurnista zarządu 365 zł.	Z przyczyn powyższych podniesiono płacę dyurnisty z 1 zł. 25 ct. na 1 zł. 50 ct. Patrz uchwałę Wys. Sejmu z dnia 17. Października 1874 i rozporządzenie Wydziału kraj. do LW. 11611/74 i 4007 i 28484/75.		
III.		Substytucye	Nic się nie preliminuje.		
IV.		Pensye i emerytury	Nic się nie preliminuje.		
V.		Zaopatrzenia, odstawne i dary z łaski 73 zł.		73	73
	18	Nadzorczyni Okońska 73 zł.	Na mocy rozp. Ministerstwa spraw wewn. z dnia 5. Lipca 1860 r. l. 21057 i b. Rządu kraj. z dnia 7. Sierpnia 1860 roku l. 20480. należytość, którą fundusz tego oddziału w całości ponosi.		
VI.		Odprawy i spłaty pośmiertnych kwartałów	Prawdopodobnie nie zajdzie potrzeba wydatku w tej rubryce, przeto nic się nie preliminuje.		
VII.		Remuneracye i zapomogi 200 zł.			200
	19	Wsparcia przypadkowe i zastępstwa	Wynikłość z roku 1872 . . 117 zł. „ „ 1873 . . 248 „ „ „ 1874 . . 192 „ razem . . 557 zł. przeciętnie . . 186 „ w zaokrągleniu . 200 „		

Wyjaśnienia

do szczegółowych pozycyj preliminarza na rok 1877.

Rubryka Preliminarza	Pozycya	Tytuł	Wydatki	Wynikłość z roku 1874	Kwota uchwalona na rok 1876
VIII.		Koszta gospodarcze 13.776 zł.			12.574
			Wydatki za rok 1874 wynosiły 20.430 zł. 41½ ct. Od 1. Października 1874 zaprowadzono własną administracyę w ogóle i własną gospodarkę kuchenną; dawniejszych przeto wynikłości nie można brać za podstawę do preliminarza, zwłaszcza że wynagrodzenie płacone Siostrom Miłosierdzia obejmowało ryczałtem wszystkie pozycye tej rubryki, a przy własnej administracyi zaprowadzono ściślejszy rachunek dla każdej pozycyi. W czasokresie od 1. Października 1874 r. do tegoż dnia 1875 wydano w tej rubryce na obadwa oddziały t. j. na syfilitycznych i obłąkanych:		
			a) Szudmakokowi za dostarczone wiktuały . . . 18.875 zł. 9½ ct.		
			b) Langiemu za dostarczony nabiał i omastę . . 3.395 „ 45 „		
			c) Za drzewo na opał zakładu i kuchni 2.869 „ — „		
			d) Za oświetlenie . 220 „ — „		
			e) Za sprzęty gospodarcze . . 178 „ 80 „		
			f) Na utrzymanie pralni . . 183 „ — „		
			g) Na słomę do sienników . . 234 „ — „		
			h) Na bieliznę i odzież . . . 1.286 „ 83 „		
			i) Na koszta rozmaite 101 „ 54 „		
			Razem . 27.343 „ 71½ „		
			Uwzględnić też należy drożenie wszelkich artykułów i ciągłe wzrastanie liczby chorych.		
	20	Żywienie chorych 10.000 zł.	Preliminuje się na podstawie dotychczasowego doświadczenia z uwzględnieniem podrożenia wiktuałów.		
	21	Opał 1.913 zł.	Ze względu na potrzeb własnej kuchni i wynik z roku obserwacyjnego, preliminuje się rzeczywistą potrzebę.		

Wyjaśnienia

do szczegółowych pozycyj preliminarza na rok 1877.

Rubryka Preliminarza	Pozycya	Tytuł	Wydatki	Wynikłość z roku 1874	Kwota uchwalona na rok 1876
	22	Oświetlenie 240 zł.	Preliminuje się uchwaloną na rok 1876 kwotę jako potrzeb prawdopodobną.		
	23	Sprzęty 167 zł.	Ze względu na potrzebę uzupełnienia sprzętów preliminuje się kwotę na rok 1876 uchwaloną.		
	24	Pralnia 200 zł.	Ponieważ zachodzi potrzeba ulepszeń w pralni, przeto preliminuje się kwotę na rok 1876 uchwaloną.		
	25	Słoma do sienników 156 zł.	Wedle wynikłości z roku obserwacyjnego (234 zł.) i znacznego podrożenia słomy, preliminuje się przypadającą kwotę w $^2/_3$ częściach w tym oddziale, zaś $^1/_3$ w oddziale obłąkanych.		
	26	Bielizna i odzież 1.000 zł.	Wynikłość z roku obserwacyjnego wynosi 1.286 zł. 83 ct. lecz zachodzi potrzeba znacznego uzupełnienia bielizny i pościeli; preliminuje się zatem uchwaloną na rok 1876 kwotę, która nie o wiele jest większą od przypadającej z wynikłości kwoty.		
	27	Rozmaite 100 zł.	Przy gospodarstwie tak znacznem niepodobna uniknąć wydatków drobnych nie należących do żadnej z pozycyj przewidzianych, stałych. W roku obserwacyjnym wydano na tę pozycyę 101 zł. 54 ct. Preliminuje się zatem okrągłą kwotę 100 zł.		
IX.		Koszta sanitarne 1633 zł.	Ogólna ilość dni leczenia i głów wynosiła na tym oddziale: w roku 1872 dni 23547 głów 670 „ 1873 „ 29228 „ 835 „ 1874 „ 30984 „ 864 W okresie od 1. Października 1874 roku do tegoż dnia 1875 r. wydano w tej rubryce na obadwa oddziały t. j. syfilitycznych i obłąkanych: *a)* za lekarstwa do apteki 2000 zł. — ct. *b)* za instrumenta chirurgiczne . . . 148 „ 39 „ *c)* odczynniki chemiczne . 50 „ — „ Razem . 2198 zł. 39 ct.		900

Wyjaśnienia

do szczegółowych pozycyj preliminarza na rok 1877.

Rubryka Preliminarza	Pozycya	Tytuł	Wydatki	Wynikłość z roku 1874	Kwota uchwalona na rok 1876
			Preliminuje się przeto:		
	28	Lekarstwa 1.333 zł.	Leki również wynikłości w $^2/_3$ na oddział syfilitycznych a $^1/_3$ na oddział obłąkanych, tak jak w roku upłynionym.		
	29	Chemikowi na odczynniki 50 zł.	Na mocy uchwały sejmowej z dnia 7. Grudnia 1872 r. L. W. 9468/73.		
	30	Instrumenta chirurgiczne 200 zł.	Ze względu na potrzebne uzupełnienie braków preliminuje się uchwaloną na rok 1876. kwotę.		
	31	Koszta pogrzebowe 50 zł.	Wydatki tego rodzaju nie dadzą się ustalić, preliminuje się zatem kwotę na rok 1876 uchwaloną.		
X.		Potrzeby kancelaryjne 100 zł.		45	100
	32		Wynikłość z roku 1872. . 130 zł. „ „ 1873 . 12 „ „ „ 1874 . 45 „ razem . . 187 „ przecietnie . 61 „ preliminuje się jednak ze względu na wynikłość z roku 1875. 231 zł. 6 ct, tak jak w roku zeszłym.		
XI.	33	Koszta kapliczne 100 zł.	Wedle uchwały Wydziału kraj. z dnia 15. Stycznia 1876 r. L. 393.		
XII.		Utrzymanie budynków 780 zł.			
	34	Reparacye i czyszczenie 700 zł.	Wynikłość z roku 1872 . 368 zł. „ „ 1873 . 1019 „ „ „ 1874 . 793 „ razem . . . 2180 zł. przeciętnie . . 727 „ w zaokrągleniu . 700 „		
	35	Wynagrodzenie za czynności techniczne 80 zł.	Jak w roku 1876.		

Wyjaśnienia

do szczegółowych pozycyj preliminarza na rok 1877.

Rubryka Preliminarza	Pozycya	Tytuł	Wydatki	Wynikłość z roku 1874	Kwota uchwalona na rok 1876
XIII.	36	Czynsz za najem lokalności szpitalnych 4.000 zł.	Wedle kontraktu zawartego do L. W. 28415/75 za czas od 1. Października 1875 r. do tegoż dnia 1877 roku, a ewentualnie do końca Marca 1878 r. umówiono czynsz roczny w kwocie 6.000 zł. z których $^2/_3$ na oddział syfilitycznych, zaś $^1/_3$ na oddział obłąkanych się preliminuje.	2.020	2.020
	37	Czynsz za trupiarnię 20 zł.	Część przypadająca na fundusz tego oddziału, jak w roku 1876.		
XIV.		Podatki i daniny 11 zł.			11
	38	7⅞ podatek dochodowy	Na mocy ustawy finansowej z 26. Czerwca 1868 roku (Dz. ust. min. fin. Nr. 24 z roku 1868.)		
XV.	39	Wydatki rozmaite 50 zł.	Preliminuje się prawdopodobną potrzebę jak w roku 1876.		

Wyjaśnienia

do szczegółowych pozycyj preliminarza na rok 1877.

Rubryka Preliminarza	Pozycya	Tytuł	Dochody	Wynikłość z roku 1874	Kwota uchwalona na rok 1876
I.		Odsetki od kapitałów 268 zł.		368	363
	1— 2	Odsetki od papierów wartościowych 108 zł.	Preliminuje się tylko $^1/_3$ część dochodu w odsetkach od istniejących papierów, jako prawdopodobny dochód, gdyż kapitały te przeznaczone są na budowę nowego szpitalu w myśl uchwały Wys. Sejmu z dnia 17. Października 1871 r.		
	3	Odsetki od kapitałów hipotekowanych 160 zł.	Preliminuje się cały dochód, te bowiem kapitały nie są na budowę przeznaczone. Odsetków od książeczek kasy oszczędności nie preliminuje się, ponieważ te książeczki prawdopodobnie zostaną spieniężone w ciągu roku 1876.		
II.		Zwroty kosztów leczenia 26.000 zł.		27.197	26.000
	4	Z funduszu krajowego galicyjskiego 23.000 zł.	Wynikłość z roku 1872 : 11.352 zł. „ „ 1873 . 13.323 „ „ „ 1874 . 23.786 „ razem . 48.461 „ przeciętnie . 16.154 „ ze względu jednak na wynikłość z roku 1874. preliminuje się jak w roku 1876.		
	5	Z funduszów obcokrajowych i od stron samopłacących 3.000 zł.	Wynikłość z roku 1872 . . 3185 zł. „ „ 1873 . . 3210 „ „ „ 1874 . . 3411 „ razem . . . 9806 „ przeciętnie . . 3269 „ w zaokrągleniu preliminuje się jednak jak w roku 1876 . . . 3000 zł.		
III.	6	Dochody rozmaite 10 zł.	W wynikłości za rok 1874. mieści się zaliczka dana i zwrócona przez rządcę . Preliminuje sie jak w roku 1876.	45	10

L. W. 1800/1876.
Alegat **K.** do sprawozdania Wydziału krajowego o budżecie krajowym na rok 1877.

Lit. K.

Fundusz szpitalu św. Ducha w Krakowie.

Oddział obłąkanych.

Preliminarz

na rok 1877.

L. W. 2151/1876.

Szpital św. Ducha.

Sumaryusz

Liczba Rubryki	Liczba Pozycyi	Wydatki	Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem
			Złote austryackie		
I.	1—7	Płace i emolumenta etatowe	3.120	—	3.120
II.	8—13	Koszta utrzymania osób nieetatowych	6.291	—	6.291
III.	—	Substytucye	—	—	—
IV.	—	Pensye i emerytury	—	—	—
V.	—	Zaopatrzenia i dary z łaski	—	—	—
VI.	—	Odprawy i spłaty pośmiertnych kwartałów	—	—	—
VII.	14	Remuneracye i zapomogi	100	—	100
VIII.	15—21	Koszta gospodarcze	7.237	—	7.237
IX.	22—24	„ sanitarne	842	—	842
X.	25	„ kancelaryjne	100	—	100
XI.	26	„ kapliczne	50	—	50
XII.	27—28	„ utrzymanie budynków	340	—	340
XIII.	29—30	Czynsz za najem lokalności szpitalnych	2.010	—	2.010
XIV.	31	Podatki i daniny	1	—	1
XV.	32	Rozmaite	50	—	50
		Suma wydatków	20.141	—	20.141

Dochody.

I.	1—5	Odsetki od kapitałów	185	—	185
II.	6. 7.	Zwroty kosztów leczenia	14.500	—	14.500
III.	8	Dochody rozmaite	10	—	10
		Suma dochodów	14.695	—	14.695
		W porównaniu z wydatkami	—	—	20.141
		okazuje się **niedobór**	—	—	5.446

Oddział obłąkanych. Wydatki.

Poszczególnienie					
Liczba		Wydatki	Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem
Rubryki	Pozycyi		Złote austryackie		
I.		**Płace i emolumenta etatowe.**			
	1	Dyrektor szpitalu:			
		a) płaca z rocznych 1600 zł. . . . . 178 zł.			
		b) dodatek pięciolecia z rocznych 100 zł. . . 11 „	189	—	—
	2	Prymaryusz:			
		a) płaca rocznie . . . . . 1.200 zł.			
		b) dodatek pięciolecia. . . . . 100 „	1.200	—	—
	3	Sekundaryusz rocznie	600	—	—
	4	Zarządca:			
		a) płaca z rocznych 800 zł. . . . . 366 zł.			
		b) dodatek drożyźniany z rocznych 200 zł. . 66 „			
		c) na mieszkanie, opał i światło z rocznych 200 zł. . . . . 67 „	399	—	—
	5	Pisarz dyrekcyi:			
		a) płaca z rocznych 800 zł. . . . . 266 zł.			
		b) dodatek drożyźniany z rocznych 200 zł. . 66 „			
		c) „ „ 200 zł. . 66 „	398	—	—
	6	Woźny:			
		a) płaca z rocznych 300 zł. . . . . 100 zł.			
		b) dodatek drożyźniany z rocznych 75 zł. 25 „			
		c) na ubiór z rocznych 60 zł. . . . . 20 „	145	—	—
	7	Kapelan:			
		a) płaca z rocznych 600 zł. . . . . 67 zł.			
		b) na mieszkanie z rocznych 200 zł. . . 22 „	89	—	—
		Suma rubryki I. . .	3.120	—	3.120
II.		**Koszta utrzymania osób nieetatowych.**			
	8	9 Sióstr Miłosierdzia po 80 zł. rocznie	720	—	—
	9	Służba oddziałowa:			
		a) 4 posługacze po 90 zł.	360	—	—
		b) 5 posługaczek „ 72 „	360	—	—
	10	Służba wspólna:			
		a) Odźwierny, zasługa z rocznych 120 zł. . 40 zł.			
		b) „ na mundur „ 60 „ . 20 „	60	—	—
		Do przeniesienia . .	1.500	—	—

Wydatki. Szpital św. Ducha

Poszczególnienie					
Liczba		Wydatki	Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem
Rubryki	Pozycyi		Złote austryackie		
II.		Z przeniesienia .	1.500	—	—
		c) jeden parobek w łazienkach z rocznych . 60 zł.	20	—	—
		d) 3 posługaczki w kuchni po 48 zł. z rocznych 144 „	48	—	—
		e) 4 praczki po 48 zł. „ 192 „	64	—	—
		f) 4 „ po 30 ct. dziennie „ 360 „	120	—	—
		g) 2 stróże po 64 zł. „ 128 „	43	—	—
		h) 1 szwaczka po 30 ct. dziennie „ 90 „	30	—	—
	11	Żywienie :			
		a) 9 Sióstr Miłosierdzia po 15 zł. 30 ct. miesięcznie	1.652	—	—
		b) 9 służby oddziałowoj po 13 zł. 88½ ct. .	1.500	—	—
		c) 16 służby wspólnej po 13 zł. 88½ ct. z rocznych . . . . . 2.665 zł.	888	—	—
	12	Dyurnista w kancelaryi dyrekcyi po 2 zł. dziennie, z rocznych . . . . . 730 zł.	243	—	—
	13	Dyurnista w kancelaryi zarządu po 1 zł. 50 ct. dziennie z rocznych . . . . . 548 „	183	—	—
		Suma rubryki II. . .	6.291	—	6.291
III.		**Substytucye**	—	—	—
IV.		**Pensye i emerytury**	—	—	—
V.		**Zaopatrzenia i dary z łaski**	—	—	—
VI.		**Odprawy i spłaty pośmiertnych kwartałów**	—	—	—
VII.		**Remuneracye i zapomogi.**			
	14	Wsparcia przypadkowe i zastępstwa	100	—	100
VIII.		**Koszta gospodarcze.**			
	15	Żywienie chorych	5.500	—	—
	16	Opał, z rocznych . . . . . 2.869 zł.	956	—	—
		Do przeniesienia . .	6.456	—	—

Oddział obłąkanych. Wydatki.

Poszczególnienie			Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem
Liczba Rubryki	Liczba Pozycyi	Wydatki	Złote austryackie		
		Z przeniesienia . .	6.456	—	—
VIII.	17	Oświetlenie, z rocznych . . . . . 360 zł.	120	—	—
	18	Sprzęty gospodarcze i ich reparacye, z rocznych 250 „	83	—	—
	19	Utrzymanie pralni, z rocznych . . . . 300 „	100	—	—
	20	Słoma do sienników, z rocznych . . . 234 „	78	—	—
	21	Bielizna i odzież	400	—	—
		Suma rubryki VIII. . .	7.237	—	7.237
IX.		**Koszta sanitarne.**			
	22	Lekarstwa, z rocznych . . . . . 2.000 zł.	667	—	—
	23	Instrumenta chirurgiczne i inne potrzeby sanitarne	100	—	—
	24	Koszta pogrzebowe Sióstr i ubogich chorych .	75	—	—
		Suma rubryki IX. . .	842	—	842
X.	25	**Koszta kancelaryjne**	100	—	100
XI.		**Koszta kapliczne.**			
	26	Siostrom Miłosierdzia wynagrodzenie, z rocznych 150 zł.	50	—	50
XII.		**Koszta utrzymania budynków.**			
	27	Wywiezienie nieczystości z beczek kloacznych, czyszczenie kominów i inne reparacye budynku szpitalnego .	300	—	—
	28	Wynagrodzenie za czynności techniczne w sprawach szpitalnych po 10 zł. miesięcznie, z rocznych . 120 zł.	40	—	—
		Suma rubryki XII. . .	340	—	340
XIII.		**Czynsz za najem lokalności szpitalnych.**			
	29	Za wynajęcie od gminy krakowskiej budynku szpitalnego za czas od 1. Kwietnia 1877 do 31. Marca 1878 rocznych . . . . . 6.000 zł.	2.000	—	—
		Do przeniesienia . .	2.000	—	—

Poszczególnienie					
Liczba		Wydatki	Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem
Rubryki	Pozycyi		Złote austryackie		
XIII.		Z przeniesienia . .	2.000	—	—
	30	Za wynajęcie od gminy krakowskiej sklepu Nr. 5. na trupiarnię, z rocznych . . . . . 30 zł.	10	—	—
		Suma rubryki XIII. . .	2.010	—	2.010
XIV.		**Podatki i daniny.**			
	31	7% podatek dochodowy od prowizyi w kwocie 13 zł. pobieranej od kapitałów hipotekowanych . . .	1	—	1
XV.	32	**Rozmaite**	50	—	50

Oddział obłąkanych. Dochody.

Poszczególnienie					
Liczba		Dochody	Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem
Rubryki	Pozycyi		Złote austryackie		
I.		**Odsetki od kapitałów.**			
	1	6% od listów zastawnych Banku hipotecznego im. wartości 800 zł. $^1/_3$ część z kwoty . . 48 zł.	16	—	—
	2	6% od obligacyj gal. pożyczki krajowej z roku 1873 im. wartości 2.100 zł. $^1/_3$ część z kwoty . 126 zł.	42	—	—
	3	6% od asygnat galic. Banku kredytowego im. wartości 1.700 zł. $^1/_3$ część z kwoty . . . 102 „	34	—	—
	4	5% od kapitałów hipotekowanych im. wartości 264 „	13	—	—
	5	4% od kapitału 10.000 złp. czyli 2.500 zł. austryackich na dobrach „Kazimierza Wielka“ w Królestwie polskiem ubezpieczonego . . . 100 zł. — ct. a po odtrąceniu podatku, zwanego ofiarą w kwocie . . . . . 19 „ 55 „ 80 zł. 45 ct.	80	—	—
		Suma rubryki I. . .	185	—	185
II.		**Zwroty kosztów leczenia.**			
	8	Z funduszu krajowego galicyjskiego	12.000	—	—
	7	Z funduszów obcokrajowych i od stron samopłacących .	2.500	—	—
		Suma rubryki II. . .	14.500	—	14.500
III.	8	**Rozmaite dochody**	10	—	10

Fundusz szpitalu św. Ducha w Krakowie.

Wyjaśnienia

do

preliminarza funduszu Oddziału obłąkanych

na rok 1877.

Sumaryczne porównanie kwot preliminowanych

Rubryka	Pozycya	Wydatki	Preliminowano na rok 1877			Uchwalono na rok 1876		
			Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem	Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem
						Złote		
I.	1— 7	Płace i emolumenta etatowe . . .	3.120	—	3.120	2.786	—	2.786
II.	8—13	Koszta utrzymania osób nieetatowych .	6.291	—	6.291	5.489	—	5.489
III.	—	Substytucye	—	—	—	—	—	—
IV.	—	Pensye i emerytury	—	—	—	—	—	—
V.	—	Zaopatrzenia, odstawne i dary z łaski .	—	—	—	—	—	—
VI.	—	Odprawy i spłaty pośmiertnych kwartałów	—	—	—	—	—	—
VII.	14	Remuneracye i zapomogi . . .	100	—	100	100	—	100
VIII.	15—21	Koszta gospodarcze	7.237	—	7.237	6.686	—	6.686
IX.	22—24	„ sanitarne	842	—	842	425	—	425
X.	25	„ kancelaryjne	100	—	100	50	—	50
XI.	26	„ kapliczne	50	—	50	—	—	—
XII.	27—28	„ utrzymania budynków . . .	340	—	340	340	—	340
XIII.	29—30	Czynsz za najem lokalności szpitalnych .	2.010	—	2.010	1.010	—	1.010
XIV.	31	Podatki i daniny	1	—	1	10	—	10
XV.	32	Rozmaite	50	—	50	50	—	50
		Suma .	20.141	—	20.141	16.946	—	16.946
		Dochody.						
I.	1—5	Odsetki od kapitałów	185	—	185	257	—	257
II.	6—7	Zwroty kosztów leczenia . . .	14.500	—	14.500	14.500	—	14.500
III.	8	Dochody rozmaite	10	—	10	10	—	10
		Suma .	14.695	—	14.695	14.767	—	14.767

na rok 1877 z uchwalonemi na rok 1876.

Z porównania okazują się kwoty preliminowane na rok 1877.				Ogółem na rok 1877		Uwaga
Zwyczajne		Nadzwyczajne				
Większe	Mniejsze	Większe	Mniejsze	Większe	Mniejsze	
a u s t r y a c k i e						
334	—	—	—	334	—	Dodawszy do większych wydatków 3.145 zł.
802	—	—	—	802	—	mniejsze dochody 72 „
—	—	—	—	—	—	okazuje się preliminarz na rok 1877 niekorzystniejszym o 3.217 zł.
—	—	—	—	—	—	
—	—	—	—	—	—	
—	—	—	—	—	—	
—	—	—	—	—	—	
476	—	—	—	476	—	
492	—	—	—	492	—	
50	—	—	—	50	—	
—	—	—	—	—	—	
—	—	—	—	—	—	
1.000	—	—	—	1.000	—	
—	9	—	—	—	9	
—	—	—	—	—	—	
3.154	9	—	—	3.154	9	
				3.145		
—	72	—	—	—	72	
—	—	—	—	—	—	
—	—	—	—	—	—	
—	72	—	—	—	72	

Wyjaśnienia

do szczegółowych pozycyj preliminarza na rok 1877.

Rubryka Pozycya · Preliminarza	Tytuł	Wydatki	Wynikłość z roku 1874	Kwota uchwalona na rok 1876
I.	Płace i emolumenta etatowe 3.120 zł.	Uwagi ogólne nad tą rubryką patrz fundusz szpitalu św. Łazarza, oddział chorych i św. Ducha oddział syfilitycznych.	2.697	2.786
1. 2. 3. 4. 5. 6. 7.	Płace i dodatki Dyrektora, Prymaryusza, Sekundaryusza, Rządcy, Pisarza, Kapelana, Woznego.	Kwoty płac i dodatków przy poz. 1. do 7. wstawiono na mocy uchwały Wys. Sejmu z dnia 3. Października 1871 r. Dodatek drożyźniany wedle uchwały sejmowej z dnia 7. Grudnia 1872 r. a dodatek do płacy pisarza wedle uchwały sejmowej z dnia 25. Maja 1875 r. zamieszczono tu w przypadającej jednej trzeciej części.		
II.	Koszta utrzymania osób nieetatowych 6.291 zł.		—	5.489
8.	Siostry Miłosierdzia	Na mocy kontraktu zawartego do LW. 14226/1874.		
9, 10	Służba szpitalna	Na mocy uchwały Wys. Sejmu z dnia 17. Października 1874 r. i rozporządzenia Wydziału kraj. do LW. 24700/1871 15704/1874 i L. 4008 1875 zamieszcza się płacę służby oddziałowej w całości na ten fundusz przypadającą, zaś służby wspólnej w jednej trzeciej części.		
11.	Żywienie	Patrz wyjaśnienia przy oddziale chorych.		
12, 13.	Dyurnista dyrekcyi i zarządu	Z powodu prac zwiększonych, podwyższono płace dyurnistów i preliminuje się w oddziale syfilitycznych $^2/_3$ zaś w oddziale obłąkanych $^1/_3$ część. Patrz poz. 16 i 17 oddział syfilitycznych.		
III.	Substytucye	Nic się nie preliminuje.		
IV.	Pensye i emerytury	Nic się nie preliminuje.		

Wyjaśnienia

do szczegółowych pozycyj preliminarza na rok 1877.

Rubryka Preliminarza	Pozycya	Tytuł	Wydatki	Wynikłość z roku 1874	Kwota uchwalona na rok 1876
V.		Zaopatrzenia i dary z łaski	Nic się nie preliminuje.		
VI.		Odprawy i spłaty pośmiertnych kwartałów	Nic się nie preliminuje.		
VII.		Remuneracye i zapomogi 100 zł.		331	100
	14	Przypadkowe 100 zł.	Preliminuje się prawdopodobną potrzebę jak na rok 1876.		
VIII.		Koszta gospodarcze 7.237 zł.		13.455	6.686
			Wyczerpujące uzasadnienie potrzeb na rok 1877 zamieszczono w wyjaśnieniach do rubryki V. oddziału syfilitycznych.		
	15	Żywienie chorych 5.500 zł.	Tutaj preliminuje się przypadającą $^1/_3$ część stosunkowo do rzeczywistej potrzeby i wynikłości z roku obserwacyjnego. Patrz oddział syfilitycznych.		
	16	Opał 956 zł.	Wedle wynikłości z roku obserwacyjnego $^1/_3$ część na ten oddział przypadająca.		
	17	Oświetlenie 120 zł.	Preliminuje się uchwaloną na rok 1876 kwotę.		
	18	Sprzęty 83 zł.	Z uwagi na potrzebne uzupełnienie sprzętów, preliminuje się uchwaloną na rok 1876 kwotę.		
	19	Pralnia 100 zł.	Ponieważ zachodzi potrzeba ulepszeń w pralni przeto preliminuje się kwotę uchwaloną na rok 1876.		
	20	Słoma do sienników 78 zł.	Wedle wynikłości z roku obserwacyjnego preliminuje się $^1/_3$ część na ten oddział przypadającą, zwłaszcza, że artykuł ten znacznie podrożał.		
	21	Bielizna i odzież 400 zł.	Wedle wynikłości z roku obserwacyjnego i ze względu na potrzeb sprawienia za-		

Wyjaśnienia

do szczegółowych pozycyj preliminarza na rok 1877.

Rubryka Preliminarza	Pozycya	Tytuł	Wydatki	Wynikłość z roku 1874	Kwota uchwalona na rok 1876
			pasu, preliminuje się uchwaloną na rok 1876 kwotę, która nieznacznie jest większą od wydatku na rok 1874/5.		
IX.		Koszta sanitarne 767 zł.			425
	22	Lekarstwa 667 zł.	Wedle wynikłości z roku upłynionego $^1/_3$ część.		
	23	Instrumenta chirurgiczne 100 zł.	Z uwzględnieniem potrzebnego uzupełnienia preliminuje się uchwaloną na rok 1876 kwotę.		
	24	Koszta pogrzebowe 75 zł.	Wydatki tego rodzaju są zmienne i preliminuje się na rok 1876 uchwaloną kwotę.		
X.	25	Koszta kancelaryjne 100 zł.		23	50
			Wynikłość z roku 1875 wynosi 113 zł. preliminuje się zatem w zaokrągleniu kwotę . . . . . 100 zł.		
XI.	26	Koszta kapliczne 50 zł.	Wedle uchwały Wydziału kraj. z dnia 15. Stycznia 1876 r. L. 393.		
XII.		Utrzymanie budynków 340 zł.		544	340
	27	Reparacye i czyszczenie 300 zł.	Wynikłość z roku 1872 . 201 zł. „ „ 1873 . 300 „ „ „ 1874 . 504 „ razem . 1.005 „ przeciętnie . 335 „ w zaokrągleniu . 300 „		
	28	Wynagrodzenie za czynności techniczne 40 zł.	Patrz poz. 19. Oddział syfilitycznych.		
XIII.	29	Czynsz za najem lokalności szpitalnych 2.000 zł.			1.010
			Na mocy kontraktu do LW. 28415/1875 zawartego z gminą miasta Krakowa na czas od 1. Października 1875 do tegoż 1877 ewentualnie do końca Marca 1878 roku wynosi czynsz roczny za budynek		

Wyjaśnienia

do szczegółowych pozycyj preliminarza na rok 1877.

Rubryka Preliminarza	Pozycya	Tytuł	Wydatki	Wynikłość z roku 1874	Kwota uchwalona na rok 1876
			główny 6.000 zł. z tego przypada na oddział obłąkanych $^1/_3$ t. j. 2.000 zł.		
	30	Czynsz za trupiarnię 10 zł.	Jak poz. 36. Oddział syfilitycznych.		
XIV.		Podatki i daniny 1 zł.			10
	31	7⅞ podatek dochodowy	Od dochodu 13 zł. na podstawie ustawy finansowej z dnia 26. Czerwca 1868 r. (Dz. ust. min. fin. N. 24. z roku 1868.)		
XV.	32	Wydatki rozmaite 50 zł.			50
			Preliminuje się jak w roku 1876. prawdopodobną potrzebę.		
					10

Wyjaśnienia

do szczegółowych pozycyj preliminarza na rok 1877.

Rubryka Preliminarza	Pozycya	Tytuł	Dochody	Wynikłość z roku 1874	Kwota uchwalona na rok 1876
I.		Odsetki od kapitałów 185 zł.			257
	1—3	Odsetki od papierów wartościowych	Preliminuje się tylko $^1/_3$ część dochodu, gdyż kapitały te na budowę gmachu szpitalnego przeznaczone są na mocy uchwały Wys. Sejmu z dnia 17. Października 1871 i w r. 1876 w dwóch trzecich częściach prawdopodobnie zużyte zostaną.		
			Dochodu od książeczek kasy oszczędności w imiennej wartości 316 zł. 95 ct. nie preliminuje się, ponieważ takowe prawdopodobnie zostaną spieniężone w ciągu roku 1876.		
	4—5	Odsetki od kapitałów hipotekowanych	Preliminuje się w całej przypadającej należytości, te kapitały bowiem nie będą na budowę użyte.		
II.		Zwroty kosztów leczenia 14.500 zł.			14.500
	6	Z funduszu krajowego galicyjskiego	Wynikłość z roku 1872 . 15.278 zł. „ „ 1873 . 9.344 „ „ „ 1874 . 12.147 „ razem . 36.769 „ przeciętnie . 12.256 „ w zaokrągleniu . 12.000 „		
	7	Z funduszów obcokrajowych i od stron samopłacących	Preliminuje się prawdopodobny dochód, ze względu na wynikłość tej rubryki w r. 1875. 2.659 zł. W roku 1874 wynosił dochód w tejże rubryce 2.130 zł. 44 ct.		
III.	8	Dochody rozmaite 10 zł.			10
			Preliminuje się prawdopodobny dochód jak w roku 1876.		

Lit. **L.**

Fundusz policyi krajowej.

Preliminarz

na rok 1877.

(Wyjaśnienia na stronie 6—9.)

Fundusz

Sumaryusz.

Liczba Rubryki	Liczba Pozycyi	Wydatki.	Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem
			Złote austryackie.		
I.		Koszta gospodarcze	1.463	—	1.463
II.		Koszta transportu korekcyonistów i korekcyonistek	20	—	20
III.		Zwroty grzywien policyjnych	20	—	20
IV.		Zwroty należytości posłańców karnych	2	—	2
V.		Remuneracye	10	—	10
VI.		Rozmaite przypadkowe	10	—	10
		Suma wydatków	1.525	—	1.525
		Dochody.			
I.		Odsetki od kapitałów	7.689	—	7.689
II.		Policyjne grzywny	50	—	50
III.		Zwroty kosztów leczenia i zaopatrzenia korekcyonistów	20	—	20
IV.		Rozmaite	2	—	2
		Suma dochodów	7.761	—	7.761
		W porównaniu z wydatkami	—	—	1.525
		okazuje się **nadwyżka dochodów**	—	—	6.236

policyi krajowej. Wydatki.

Poszczególnienie.

Liczba Rubryki	Liczba Pozycyi	Wydatki.	Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem
			Złote austryackie		
I.		**Koszta gospodarcze.**			
	1	Wyżywienie korekcyonistów męzkich	200	—	—
	2	Koszta leczenia	30	—	—
	3	Ubior	100	—	—
	4	Pościel	10	—	—
	5	Bielizna	50	—	—
	6	Utrzymanie korekcyonistek u Maryi Magdaleny . .	1.000	—	—
	7	Potrzeby domowe	30	—	—
	8	Opał	15	—	—
	9	Pranie bielizny	8	—	—
	10	Rozmaite potrzeby	20	—	—
		Suma rubryki I. .	1.463	—	1.463
II.	11	**Koszta transportu korekcyonistów i korekcyonistek**	20	—	20
III.	12	**Zwroty grzywien policyjnych**	20	—	20
IV.	13	**Zwroty należytości posłańców karnych** . .	2	—	2
V.	14	**Remuneracye**	10	—	10
VI.	15	**Rozmaite przypadkowe**	10	—	10

Dochody. Fundusz policyi krajowej.

Poszczególnienie

Liczba Rubryki	Liczba Pozycyi	Dochody.	Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem
			Złote austryackie		
I.		**Odsetki od kapitałów.**			
	1	5% od kapitału zabezpieczonego na domu Nr. 86 i 87 w Krakowie, w kwocie 109 złp. 1 gr.—1 zł. 37 ct.	1	—	—
	2	6% od obligacyj pożyczki krajowej z roku 1873. na 7.700 zł.	462	—	—
	3	6½ % od ulokowanych w galicyjskim banku kredytowym na asygnaty 32.000 zł.	2.080	—	—
	4	6½ % od 8.000 zł., które 15. Maja 1876 jako przypadająca rata ceny kupna wpłyną i w podobny sposób ulokowane zostaną	520	—	—
	5	6½ %od 8.000 zł., które 15. Maja 1877. wpłyną, licząc za miesięcy siedm	303	—	—
	6	6% przypadających w 1877 r. od resztującej ceny kupna 72.000 zł. za realność t. z. Maryi Magdaleny .	4.320	—	—
	7	5% od chwilowo lokowanych kapitałów . . .	3	—	—
		Suma rubryki I. .	7.689	—	7.689
II.	8	**Policyjne grzywny**	50	—	50
III.	9	**Zwroty kosztów leczenia i zaopatrzenia korekcyonistów**	20	—	20
IV.	10	**Rozmaite**	2	—	2

Wyjaśnienia

do

preliminarza funduszu policyi krajowej

na rok 1877.

Sumaryczne porównanie kwot preliminowanych

Rubryka	Pozycya	Wydatki	Preliminowano na rok 1877.			Uchwalono na rok 1876.		
			Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem	Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem
						Złote		
I.		Koszta gospodarcze	1.463	—	1.463	1.463	—	1.463
II.		Koszta transportu korekcyonistów i korekcyonistek	20	—	20	20	—	20
III.		Zwroty grzywien policyjnych . . .	20	—	20	20	—	20
IV.		Zwroty należytości posłańców karnych	2	—	2	2	—	2
V.		Remuneracye	10	—	10	10	—	10
VI.		Rozmaite przypadkowe	10	—	10	10	—	10
		Suma .	1.525	—	1.525	1.525	—	1.525
		Dochody.						
I.		Odsetki od kapitałów	7.689	—	7.689	7.829	—	7.829
II.		Policyjne grzywny	50	—	50	50	—	50
III.		Zwroty kosztów leczenia i zaopatrzenia korekcyonistów	20	—	20	20	—	20
IV.		Rozmaite	2	—	2	2	—	2
		Suma .	7.761	—	7.761	7.901	—	7.901

na rok 1877. z uchwalonemi na rok 1876.

Z porównania okazują się kwoty preliminowane na rok 1877.				Ogółem na rok 1877.		Uwaga
Zwyczajne		Nadzwyczajne				
Większe	Mniejsze	Większe	Mniejsze	Większe	Mniejsze	
a u s t r y a c k i e						
—	—	—	—	—	—	
—	—	—	—	—	—	
—	—	—	—	—	—	
—	—	—	—	—	—	
—	—	—	—	—	—	
—	—	—	—	—	—	
—	—	—	—	—	—	
—	140	—	—	—	140	
—	—	—	—	—	—	
—	—	—	—	—	—	
—	—	—	—	—	—	
—	140	—	—	—	140	

Wyjaśnienia

do szczegółowych pozycyj preliminarza na rok 1877.

Rubryka Preliminarza	Pozycya Preliminarza	Tytuł	Wydatki	Wynikłość z rokn 1875	Kwota uchwalona na rok 1876
I.	1—10	Koszta gospodarcze 1.463 zł.	do poz. 1. Wyżywienie korekcyonistów męzkich Wynikłość z roku 1872 . 147 zł. 34½ ct. „ „ 1873 . 176 „ 76½ „ „ „ 1874 . 133 „ 89 „ razem 458 „ — „ przeciętnie 152 zł. 66 ct. preliminuje się w zaokrągleniu jak w roku 1876 . . . . . 200 zł. do poz. 2. Koszta leczenia . . . . 30 „ „ 3. Ubior . . . . . 100 „ „ 4. Pościel . . . . . 10 „ „ 5. Bielizna . . . . . 50 zł. preliminuje się tak jak na rok 1876.		1.463
			do poz. 6. Utrzymanie korekcyonistek u Maryi Magdaleny. Wynikłość tej pozycyi wynosiła w roku 1873 . 1.084 zł. 78 ct. „ 1874 . 1.050 „ 10½ „ „ 1875 . 179 „ 58 „ razem 2.314 „ 46½ „ przeciętnie 771 zł. 48½ ct. preliminuje się w zaokrągleniu jak w roku 1876 . . . . . 1.000 zł. do poz. 7. Potrzebydomowe jak w 1876 30 „ „ 8. Opał „ „ 15 „ „ 9. Pranie bielizny „ „ 8 „ „ 10. Rozmaite potrzeby „ „ 20 „	—	
II.	11	Koszta transportu 20 zł.		—	20
III.	12	Zwroty grzywien 20 zł.		—	20
IV.	13	Zwroty należytości posłańców 2 zł.	Preliminuje się prawdopodobne potrzeby, jak w roku 1876.	—	2
V.	14	Remuneracye 10 zł.		—	10
VI.	15	Rozmaite 10 zł.		—	10

Wyjaśnienia

do szczegółowych pozycyj preliminarza na rok 1877.

Rubryka Preliminarza	Pozycya Preliminarza	Tytuł	Dochody	Wynikłość z roku 1875	Kwota uchwalona na rok 1876
I.	1—7	Odsetki od kapitałów 7.689 zł.	do poz. 1. 5% odsetki od kapitału zahipotekowanego na realności Nr. 86 i 87 w Krakowie. w kwocie 109 złp. 1 gr. preliminuje się jak na rok 1876 . . 1 zł. do poz. 2. 6% od obligacyj pożyczki krajowej 1873. Ser. A. Nr. 4174 do 4191, dalej Nr. 4193 do 4220, Nr. 4222 do 4250, Nr. 4901 i 4902 t. j. 77 sztuk po 100 zł. czyli od imien. wart. 7.700 zł. 462 zł. do poz. 3. 6½% od nabytych do liczb Wkr. 26281/1874 i 1457/1875 asygnat gal. Banku kredytowego Nr. 209 do 212 po 5.000 zł. czyli razem 20.000 zł. Nr. 447, 448 i 462 po 1.000 zł. . . . 3.000 „ Nr. 325 i 326 po 500 zł. 1.000 „ i od nabytych do lWkr. 10.308/75 Nr. 431 na 5.000 „ Nr. 787, 788 i 789 po 1.000 zł. . . . . 3.000 „ razem od kwoty . 32.000 zł. 2.080 zł. do poz. 4. 6½% od efektów na 8.000 zł., które za ratę ceny kupna i sprzedaży realności Nr. 20²/₄ na dniu 15 Maja 1876 przypadającą, zakupione zostaną, 520 zł. do poz. 5. 6½% od takiejże kwoty 8.000 zł. przypadającej w dniu 15. Maja 1877 za miesięcy siedm . . . . 303 zł. do poz. 6. 6% od resztującej ceny kupna w kwocie 72.000 zł. . . . . 4.320 zł. Z umówionej kontraktem ceny kupna 120.000 zł. spłacono po koniec 1875 r. 32.000 zł. Umorzenie dalsze rozdzielono na roczne raty po 8.000 zł. aż do roku 1886. spłacać się mające. do poz. 7. 5% od chwilowo lokowanych pieniędzy . . . . . 3 zł.	—	7.829
II.	8	Policyjne grzywny 50 zł.		—	50
III.	9	Zwroty kosztów leczenia i zaopatrzenia korekcyonistów 20 zł.	Preliminuje się jak w roku 1876.	—	20
IV.	10	Rozmaite 2 zł.		—	2

Preliminarze

na rok 1877.

Lit. **M.** Fundusz domestykalny.
„ **N.** „ stanowy sierociński.
„ **O.** „ Al. hr. Stadnickiego.
„ **P.** „ szkoły weterynaryi
„ **R.** „ kultury krajowej.

Statement

Dr. Jay Bal

LW. 1800/1876
Alegat M. do sprawozdania Wydziału
krajowego o budżecie krajowym
na rok 1877.

Lit. M.

Fundusz domestykalny.

Preliminarz

na rok 1877.

(Wyjaśnienia na stronie 8—11)

Fundusz

Sumaryusz.

Liczba Rubryki	Liczba Pozycyi	Wydatki	Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem
			Złote austryackie		
I.		Płace	1.200	—	1.200
II.		Najem lokalności	315	—	315
III.		Wydawnictwo aktów grodzkich	1.200	—	1.200
IV.		Koszta druku i oprawy Encyklopedyi	700	—	700
V.		Rozmaite	10	—	10
		Suma wydatków	3.425	—	3.425
		Dochody.			
I.		Odsetki	3.684	—	3.684
II.		Sprzedaż Encyklopedyi	140	—	140
III.		Rozmaite	—	—	—
		Suma dochodów	3.824	—	3.824
		W porównaniu z wydatkami	—	—	3.425
		okazuje się **nadwyżka dochodów**	—	—	399

która użytą zostanie na pomnożenie majątku zarodowego.

domestykalny.

Poszczególnienie.

Liczba Rubryki	Liczba Pozycyi	Wydatki	Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem
			Złote austryackie		
I.		**Płace.**			
	1	Schneider Antoni, na wydawnictwo Encyklopedyi i zbieranie dat potrzebnych	600	—	—
	2	Komitet wydawnictwa powyższej Encyklopedyi, na utrzymanie pomocnika przy temże wydawnictwie . .	600	—	—
		Suma rubryki I. .	1.200	—	1.200
II.	3	**Najem lokalności** wraz z 5% podatkiem czynszowym dla gminy miasta Lwowa	315	—	315
III.	4	**Wydawnictwo** starożytnych aktów grodzkich z archiwum Bernardyńskiego (dotacya dla funduszu Aleksandra hr. Stadnickiego)	1.200	—	1.200
IV.	5	**Koszta druku** i oprawy Encyklopedyi Antoniego Schneidera	700	—	700
V.	6	**Rozmaite** przypadkowe	10	10	10
		Dochody.			
		Odsetki.			
I.	1	5% od kapitału wypożyczonego funduszowi kulparkowskiemu, według planu amortyzacyjnego . .	2.873	—	—
	2	5% od obligacyj indemnizacyjnych imiennej wartości . . . 4.000 zł. m. k.	189	—	—
	3	6% od obligacyj pożyczki krajowej z roku 1873 imiennej wartości 1.000 „	60	—	—
	4	5% od listów zastawnych galicyjskiego Towarzystwa kredytowego ziemskiego imiennej wartości . 7.900 zł. z uwzględnieniem czasu pro rata temporis . .	362	—	—
	5	5% od chwilowo ulokowanej gotowizny . . .	200	—	—
		Suma rubryki I. .	3.684	—	3.684
II.	6	**Ze sprzedaży Encyklopedyi,** prawdopodobny dochód .	140	—	140
III.	7	**Rozmaite** przypadkowe	—	—	—

Wyjaśnienia

do

preliminarza funduszu domestykalnego

na rok 1877.

Fundusz domestykalny.

Sumaryczne porównanie kwot preliminowanych

Rubryka	Pozycya	Wydatki	Preliminowano na rok 1877			Uchwalono na rok 1876.		
			Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem	Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem
						Złote		
I.		Płace	1.200	—	1.200	1.200	—	1.200
II.		Najem lokalności	315	—	315	315	—	315
III.		Wydawnictwo aktów grodzkich . .	1.200	—	1.200	1.200	—	1.200
IV.		Koszta druku i oprawy Encyklopedyi	700	—	700	700	—	700
V.		Rozmaite	10	—	10	10	—	10
		Suma .	3.425	—	3.425	3.425	—	3.425
		Dochody						
I.		Odsetki	3.684	—	3.684	3.455	—	3.455
II.		Sprzedaż Encyklopedyi	140	—	140	400	—	400
III.		Rozmaite	—	—	—	—	—	—
		Suma .	3.824	—	3.824	3.855	—	3.855

na rok 1877. z uchwalonemi na rok 1876.

Z porównania okazują się kwoty preliminowane na rok 1877.				Ogółem na rok 1877.		Uwaga
Zwyczajne		Nadzwyczajne				
Większe	Mniejsze	Większe	Mniejsze	Większe	Mniejsze	
a u s t r y a c k i e						
—	—	—	—	—	—	
—	—	—	—	—	—	
—	—	—	—	—	—	
—	—	—	—	—	—	
—	—	—	—	—	—	
—	—	—	—	—	—	
229	—	—	—	229	—	
—	260	—	—	—	260	
—	—	—	—	—	—	
229	260	—	—	229	260	
					31	

Wyjaśnienia

do szczegółowych pozycyj preliminarza na rok 1877.

Rubryka Preliminarza	Pozycya	Tytuł	Wydatki	Wynikłość z roku 1875	Kwota uchwalona na rok 1876
I.	1—2	Płace 1.200 zł.	Na mocy uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 16. Października 1871 i Wydziału krajowego do l. 4391/1872	—	1.200
II.	3	Najem lokalności 315 zł.	dtto dtto 300 zł. tudzież 5% podatek czynszowy dla gminy miasta Lwowa, w kwocie . . . . . 15 zł.	—	315
III.	4	Wydawnictwo aktów grodzkich 1.200 zł.	Wedle uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 16. Stycznia 1866.	—	1.200
IV.	5	Koszta druku Encyklopedyi 700 zł.	Preliminuje się jak na rok 1876.	—	700
V.	6	Rozmaite 10 zł.		—	10
			Dochody		
I.	1—5	Odsetki 3.684 zł.	do poz. 1. Funduszowi budowy domu obłąkanych w Kulparkowie wypożyczono w r.1873. kapitału 66.000 zł. Z tego spłacono w latach: 1873. 1874. 1875 i umorzy się w r. 1876 razem 8534 zł. 05 ct. — pozostaje jeszcze 57.465 zł. 95 ct. — Od takowych przypada wedle planu umorzenia do l. 5731/1873 5% na r. 1877—2873 zł. 30 ct.	—	3.455
			do poz.2. Od obligacyj indemnizacyjnych okręgu krakowskiego Nr. 1035 i 1036 po 1000 zł. mk. . . . 2000 „ — „ Nr. 26085. 26086 i 26940. po 100 zł. mk. . . . . 300 „ — „ Okręgu lwowskiego Nr. 70. i 9504 po 500 zł. mk. . 1000 „ — „ Nr. 11263. 11641. 12138. 12357. 12633. 18378. i 25318 po 100 zł. mk. . 700 „ — „ razem od imien. wart. . 4000 „ — „ 5% po odtrąceniu podatku dochodowego . . . . . 189 „ — „		
			do poz. 3. Od obligacyj pożyczki krajowej z r. 1873. Serya C. Nr. 438. na 500 zł. i Nr. 5225 do 5229. po 100 zł. razem od imiennej wartości 1000 zł. 6%—60 zł.		
			do poz. 4. Od listów zastawnych gal. Towarzystwa kredytowego ziemskiego Serya IV. Nr. 406. 553. 682. i 2061. po 500 zł. . . . 2.000 zł. — ct. Serya V. Nr. 449. 1225. 1462 i 4188 po 100 zł. . 400 „ — „ razem od imiennej wartości 2.400 „ — „ 5% . . . . . 120 zł.		

Wyjaśnienia

do szczegółowych pozycyj preliminarza na rok 1877.

Rubryka Preliminarza	Pozycya	Tytuł	Dochody	Wynikłość z roku 1875	Kwota uchwalona na rok 1876
I.	1—5	Odsetki. (ciąg dalszy)	W roku 1876. wpłynie od funduszu kulparkowskiego w kapitale . . 2.292 zł. 10 ct. a nadto zrealizowaną zostanie książeczka gal. kasy oszczędności Nr. 7.663 na . 277 „ 55 „ razem wpłynie gotówki . . 2.569 „ 65 „ za którą w r. 1876. zakupi się listy zastawne galic. Towarzystwa kredytowego ziemskiego po kursie 88 zł. imiennej wartości 2.900 zł. które przyniosą procentu po 5% . . . . . 145 zł. — ct. Z przypadającej raty na rok 1877. od funduszu kulparkowskiego, . 2.406 zl. 70 ct. wpłynie: w dniu 2. Marca 1877. pierwsza rata . . . . 601 zł. 67½ ct. w dniu 2. Czerwca 1877. druga rata . . . . . 601 „ 67½ „ razem . 1.203 „ 35 „ za co zakupiwszy 5% galicyjskie listy zastawne wraz ze spłatą kuponów pro rata po kursie 88 zł. imiennej wartości 1.300 zł. przypadnie procentu . . . . . 65 zł. W dniu 2 Września 1877. wpłynie trzecia rata . . . . . 601 zł. 67½ ct. a w dniu 2. Grudnia 1877 czwarta rata . . . . 601 „ 67½ „ razem . 1203 „ 35 „ za które znowu zakupiwszy 5% listy zastawne wraz z wartością kuponów po kursie 88 zł. w imiennej wartości 1300 zł. otrzyma się procentu za pół roku 32 zł. Każdoczesne przy zakupnie pozostałości w gotówce, ulokowane będą w książeczkach gal: kasy oszczędności, które w roku przyszłym zrealizowane i wraz z przypadającemi odsetkami na zakupno efektów użyte zostaną — przeto od takowych nic się nie-preliminuje. do poz 5. 5% od chwilowo lokowanej gotowizny . . . . . 200 zł.		
II.	6	Sprzedaż Encyklopedyi 140 zł.	Dochód ze sprzedaży wynosił w roku 1873 . . . . . 148 zł. 60 ct. w roku 1874 . . . . . 122 „ 65 „ razem . 272 „ 25 „ przeciętnie . . . . . 136 „ — „ preliminuje się w zaokrągleniu 140 „ — „	—	400
III.	7	Rozmaite	Nie preliminuje się nic, dla braku wynikłości.	—	—

LW. **1800**/1876.
Alegat **N.** do sprawozdania Wydziału krajowego o budżecie krajowym na rok 1877.

Lit. **N.**

Fundusz stanowy sierociński.

Preliminarz

na rok 1877

(Wyjaśnienia na stronie 18—21)

Sumaryusz.

Liczba Rubryki	Liczba Pozycyi	Wydatki	Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem
			Złote austryackie		
I.		Utrzymanie sierot	1.527	—	1.527
II.		Rozmaite wydatki	3	—	3
		Suma wydatków .	1.530	—	1.530
		Dochody.			
I.		Odsetki od efektów i kapitałów	1.593	—	1.593
II.		Rozmaite dochody	—	—	—
		Suma dochodów .	1.593	—	1.593
		W porównaniu z wydatkami	—	—	1.530
		okazuje się **nadwyżka dochodów** . . .	—	—	63

sierociński.

Poszczególnienie.

Liczba Rubryki	Liczba Pozycyi	Wydatki	Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem
			Złote austryackie		
I.		**Utrzymanie sierot.**			
	1	Siedm miejsc w zakładzie św. Antoniego we Lwowie po . . . . . 120 zł.	840	—	—
	2	Cztery miejsca w ogrodzie botanicznym we Lwowie po . . . . . 63 zł.	252	—	—
	3	Cztery miejsca w zakładzie św. Józefa w Krakowie po . . . . . 80 zł.	320	—	—
	4	Jedno miejsce w zakładzie św. Wincentego w Krakowie na	115	—	—
		Suma rubryki I. .	1.527	—	1.527
II.		**Rozmaite wydatki.**			
	5	Stemple i inne nieprzewidziane	3	—	3
		Dochody.			
I.		**Odsetki od efektów i kapitałów.**			
	1	Od obligacyj indemnizacyjnych imiennej wartości 3.450 zł.	163	—	—
	2	Od listów zastawnych gal. Towarzystwa kredytowego ziemskiego:			
		a.) 4% od imiennej wartości . . 3.200 zł.	128	—	—
		b.) 5% od „ „ . . 3.000 „	150	—	—
	3	Od obligacyj pożyczki krajowej z roku 1873. imiennej wartości . . . . . 10600 zł.	636	—	—
	4	Od listów gal. Banku hipotecznego imiennej wartości 200 „	12	—	—
	5	Od długu prywatnego na dobrach Łosiacz 10.500 „	499	—	—
	6	Od chwilowo lokowanej gotówki	5	—	—
		Suma rubryki I. .	1.593	—	1.593
II.	7	**Rozmaite dochody**	—	—	—

Wyjaśnienia

do

preliminarza funduszu stanowego sierocińskiego

na rok 1877.

Sumaryczne porównanie kwot preliminowanych

Rubryka	Pozycya	Wydatki	Preliminowano na rok 1877			Uchwalono na rok 1876.		
			Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem	Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem
						Złote		
I.		Utrzymanie sierot	1.527	—	1.527	1.527	—	1.527
II.		Rozmaite	3	—	3	3	—	3
		Suma .	1.530	—	1.530	1.530	—	1.530
		Dochody						
I.		Odsetki od efektów i kapitałów . .	1.593	—	1.593	1.587	—	1.587
II.		Rozmaite	—	—	—	—	—	—
		Suma .	1.593	—	1.593	1.587	—	1.587

na rok 1877. z uchwalonemi na rok 1876.

Z porównania okazują się kwoty preliminowane na rok 1877.				Ogółem na rok 1877		Uwaga
Zwyczajne		Nadzwyczajne				
Większe	Mniejsze	Większe	Mniejsze	Większe	Mniejsze	
a u s t r y a c k i e						
—	—	—	—	—	—	
—	—	—	—	—	—	
—	—	—	—	—	—	
6	—	—	—	6	—	
—	—	—	—	—	—	
6	—	—	—	6	—	

Wyjaśnienia

do szczegółowych pozycyj preliminarza na rok 1877.

Rubryka Preliminarza	Pozycya Preliminarza	Tytuł	Wydatki	Wynikłość z rok 1875	Kwota uchwalona na rok 1876
I.	1—4	Utrzymanie sierot 1527 zł.	do poz. 1. Utrzymanie siedmiu sierot u św. Antoniego we Lwowie po 120 zł. jak w roku przeszłym, na mocy uchwały Wydziału krajowego l. 23.550/872 . . . 840 zł. do poz. 2. Dla uczniów w ogrodzie botanicznym, jak w roku przeszłym 4 miejsca po 63 zł. . . . . 252 zł. do poz. 3. Dla czterech sierot w zakładzie św. Józefa w Krakowie, jak w roku 1876 na mocy uchwały Wydziału krajowego do l. 14.138/874 po 80 zł. . . 320 zł. do poz. 4. Jedno miejsce u św. Wincentego w Krakowie, jak w roku 1876 . 115 zł.	—	1.527
II.	6	Rozmaite 3 zł.	Jak na rok 1876	—	3
			Dochody.		
I.	1—6	Odsetki 1593 zł.	do poz. 1. Od obligacyj indemnizacyjnych: Nr. 10023 na . . . . . 1000 zł. Lit. A. Nr. 5491 na . . . . 1500 „ Lit. A. Nr. 6038 „ . . . . 600 „ Lit. A. Nr. 3866 „ . . . . 350 „ razem od . . 3459 zł. 5% po odtrąceniu podatku dochodowego 163 zł. do poz. 2. Od listów zastawnych gal. Towarzystwa kredytowego ziemskiego: a mianowicie: *a.)* Serya III. Nr. 13194, 13341 i 18547 po 1000 zł. Serya V. Nr. 18996 i 18997 po 100 zł. razem od 3200 zł. 4% 128 zł. *b.)* Serya III. Nr. 2269 i 2532 po 1000 zł. 2000 zł. Serya IV. Nr. 914 na 500 zł. Serya V. Nr. 280, 839, 845, 1224 i 2803 po 100 zł. razem od 3000 zł. 5% 150 zł. do poz. 3. Od obligacyj pożyczki krajowej z roku 1873. Serya A. Nr. 4251 do 4254, dalej Nr. 4256 do 4296. i Nr. 4298 do 4358 po 100 zł. 106 sztuk, razem od 10.600 zł. „ 6% 636 zł.	—	—

Wyjaśnienia

do szczegółowych pozycyj preliminarza na rok 1877.

Rubryka Preliminarza	Pozycya Preliminarza	Tytuł	Dochody	Wynikłość z roku 1875	Kwota uchwalona na rok 1876
I.		Odsetki.	do poz. 4. Od listów zast. gal. Banku hipotecznego: Serya A. Nr. 2406 i 5630 po 100 zł. przeto razem od 200 zł. 6% 12 zł. do poz. 5. Od zapisu na dobrach Łosiacz z dnia 19 Października 1846. na 10.500 zł. po odtrąceniu podatku dochodowego 5% 499 zł. do poz. 9. Od chwilowo lokowanej gotówki 5 zł. Nadto posiada fundusz ten książeczkę gal. Kasy oszczędności Nr. 15.569 na 35 zł. ulokowanych z pozostałości gotówki przy zakupnie efektów; od takowej nic się nie-preliminuje, gdyż w swoim czasie zrealizowaną, i wraz z przypadającemi odsetkami na zakupno papierów wartościowych użytą zostanie.		
II.	7	Rozmaite	Nie preliminuje się nic jak w roku 1876.	—	—

Lit. O.

Fundusz Aleksandra hr. Stadnickiego.

Preliminarz

na rok 1877.

(Wyjaśnienia na stronie 28—30.

Sumaryusz.

Liczba Rubryki	Liczba Pozycyi	Wydatki.	Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem
			Złote austryackie.		
I.		Płace	800	—	800
II.		30% rabatu od sprzedaży ksiąg	75	—	75
III.		Koszta druku i oprawy dzieł	750	—	750
IV.		Rozmaite	25	—	25
		Suma wydatków	1.650	—	1.650
		Dochody.			
I.		Dotacya	1.200	—	1.200
II.		Sprzedaż aktów grodzkich	250	—	250
III.		Odsetki od efektów	199	—	199
IV.		Rozmaite	10	—	10
		Suma dochodów	1.659	—	1.659
		W porównaniu z wydatkami	—	—	1.650
		okazuje się **nadwyżka dochodów**	—	—	9

hr. Stadnickiego.

Poszczególnienie.

Liczba Rubryki	Liczba Pozycyi	Wydatki.	Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem
			Złote austryackie		
I.		**Płace.**			
	1	Dr. Liske Ksawery, płaca za czynność około wydawnictwa aktów grodzkich z archiwum Bernardyńskiego, rocznie	800	—	800
II.		**Rabat księgarzom.**			
	2	Za sprzedaż 100 egzemplarzy aktów grodzkich, 30% .	75	—	75
III.	3	**Koszta druku** i oprawa dzieł wydanych . . .	750	—	750
IV.		**Rozmaite wydatki.**			
	4	Sporządzenie spisu dokumentów i inne nieprzewidziane wydatki	25	—	25
		Dochody.			
I.		**Dotacya.**			
	1	Z funduszu domestykalnego, na wydawnictwo aktów grodzkich i ziemskich z archiwum Bernardyńskiego	1.200	—	1.200
II.	2	**Ze sprzedaży** 100 egzemplarzy aktów grodzkich i ziemskich po 2 zł. 50 ct.	250	—	250
III.		**Odsetki.**			
	3	a) 6% od obligacyj pożyczki krajowej z roku 1873 imiennej wartości . . . . 200 zł.	12	—	—
		b) 6½ % od asygnat gal. Banku kredyt. na 2.800 „	182	—	—
		c) 6% od książeczki gal. Banku kredyt. na 88 „	5	—	—
		Suma rubryki III.	199	—	199
IV.	4	**Rozmaite**	10	—	10

Wyjaśnienia

do

preliminarza funduszu Aleksandra hr. Stadnickiego

na rok 1877.

Fundusz Al. hr. Stadnickiego.

Sumaryczne porównanie kwot preliminowanych

Rubryka	Pozycya	Wydatki	Preliminowano na rok 1877. Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem	Uchwalono na rok 1876. Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem
						Złote		
I.		Płace	800	—	800	800	—	800
II.		30% rabatu	75	—	75	75	—	75
III.		Koszta druku i oprawy	750	—	750	750	—	750
IV.		Rozmaite	25	—	25	25	—	25
		Suma	1.650	—	1.650	1.650	—	1.650
		Dochody						
I.		Dotacya	1.200	—	1.200	1.200	—	1.200
II.		Sprzedaż aktów grodzkich	250	—	250	250	—	250
III.		Odsetki	199	—	196	196	—	196
IV.		Rozmaite	10	—	10	10	—	10
		Suma	1.659	—	1.659	1.656	—	1.656

na rok 1877. z uchwalonemi na rok 1876.

Z porównania okazują się kwoty preliminowane na rok 1877.				Ogółem na rok 1877.		Uwaga
Zwyczajne		Nadzwyczajne				
Większe	Mniejsze	Większe	Mniejsze	Większe	Mniejsze	
a u s t r y a c k i e						
—	—	—	—	—	—	
—	—	—	—	—	—	
—	—	—	—	—	—	
—	—	—	—	—	—	
—	—	—	—	—	—	
—	—	—	—	—	—	
—	—	—	—	—	—	
3	—	—	—	3	—	
—	—	—	—	—	—	
3	—	—	—	3	—	

Fundusz Al. hr. Stadnickiego.

Wyjaśnienia

do szczegółowych pozycyj preliminarza na rok 1877.

Rubryka Preliminarza	Pozycya	Tytuł	Wydatki	Wynikłość z roku 1875	Kwota uchwalona na rok 1876
I.	1	Płace 800 zł.	Jak na rok 1876.	—	800
II.	3	30% rabatu 75 zł.	Wedle umowy zawartej do LW. 5911/1868.	—	75
III.	3	Koszta druku i oprawy 750 zł.	Wynikłość z roku 1872 . . 584 zł. — ct. „ „ 1873 . . 871 „ — „ „ „ 1874 . . 741 „ 45 „ razem . 2196 „ 45 „ przeciętnie . 732 „ 15 „ preliminuje się w zaokrągleniu . 750 zł.	—	750
IV.	4	Rozmaite 25 zł.	Jak na rok 1876.	—	25
			Dochody.		
I.	1	Dotacya 1.200 zł.	Wedle uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 16. Stycznia 1866.	—	1.200
II.	2	Sprzedaż aktów grodzkich 250 zł.	W roku 1873 wpłynęło ze sprzedaży 105 egzemplarzy . . . . 262 zł. 50 ct. W roku 1874 wpłynęło ze sprzedaży 76 egzemplarzy . 190 zł. — ct. preliminuje się kwotę uchwaloną na r. 1876.	—	250
III.	3	Odsetki 199 zł.	a) 6% od obligacyj pożyczki krajowej z roku 1873. Serya A. Nr. 964 i 965 po 100 zł. razem od 200 zł. . . 12 zł. b) 6½ % od asygnat gal. Banku kredytow. Nr. 477 i 478 po 1000 zł. . 2.000 zł. Nr 310 na . . . . 500 „ Nr. 719, 720 i 721 po 100 zł. 300 „ razem od 2.800 zł. 182 zł. c) 6% od książeczki gal. Banku kredytow. Nr. 1353/1874 na 88 zł. . . . 5 zł.	—	196
IV.	4	Rozmaite 10 zł.	Preliminuje się jak w roku 1876.	—	10

LW. **1800**/1876
Alegat **P.** do sprawozdania Wydziału krajowego o budżecie krajowym na rok 1877.

Lit. **P.**

Fundusz szkoły weterynaryi.

Preliminarz

na rok 1877.

(Wyjaśnienia na stronie 36—40)

Sumaryusz.

Liczba Rubryki	Liczba Pozycyi	Wydatki	Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem
			Złote austryackie		
I.		Płace i zasługi	410	—	410
II.		Utrzymanie budynków	593	—	593
III.		Utrzymanie ogrodu	150	—	150
IV.		Podatek	606	—	606
V.		Spłata pożyczki	1.190	—	1.190
		Suma wydatków	2.949	—	2.949
		Dochody.			
I.		Czynsze z realności pod l. 466 ¼	1.634	—	1.634
II.		Dochód z ogrodu	200	—	200
III.		Rozmaite dochody	105	—	105
		Suma dochodów	1.939	—	1.939
		W porównaniu z wydatkami	—	—	2.949
		okazuje się **niedobór**	—	—	1.010

szkoły weterynaryi.

Poszczególnienie.

Liczba Rubryki	Liczba Pozycyi	Wydatki	Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem
			Złote austryackie		
I.		**Płace i zasługi.**			
	1	Zarządca domu realności pod l. 466 4/4	150	—	—
	2	Stróż, zasługa	260	—	—
		Suma rubryki I.	410	—	410
II.		**Utrzymanie budynków.**			
	3	Asekuracya	63	—	—
	4	Czyszczenie kominów i kloak	30	—	—
	5	Reparacye i inne wydatki	500	—	—
		Suma rubryki II.	593	—	593
III.		**Utrzymanie ogrodu.**			
	6	Czyszczenie drzew	50	—	—
	7	Czyszczenie i utrzymanie stawu	50	—	—
	8	Rozmaite inne	50	—	—
		Suma rubryki III.	150	—	150
IV.		**Podatki.**			
	9	Podatek gruntowy	40	—	—
	10	„ czynszowy	566	—	—
		Suma rubryki IV.	606	—	606
V.		**Spłata pożyczki.**			
	11	Kasie oszczędności III i IV rata kapitału	256	—	—
	12	„ odsetki	934	—	—
		Suma rubryki V.	1.190	—	1.190
		Dochody			
I.		**Czynsz za pomieszkania pod l. 466 4/4**			
	1	Z budynku II. za 2 pokoje z kuchnią	200	—	—
	2	„ VI. „ 15 pokoi i 6 kuchen	1.434	—	—
		Suma rubryki I.	1.634	—	1.634
II.		**Dochody z ogrodu.**			
	3	Za siano	150	—	—
	4	„ sad	50	—	—
		Suma rubryki II.	200	—	200
III.		**Rozmaite.**			
	5	Za lód	100	—	—
	6	„ trzcinę	5	—	—
		Suma rubryki III.	105	—	105

Wyjaśnienia

do

preliminarza funduszu szkoły weterynaryi

na rok 1877.

Fundusz szkoły weterynaryi.

Sumaryczne porównanie kwot preliminowanych

Rubryka	Pozycya	Wydatki	Preliminowano na rok 1877			Uchwalono na rok 1876.		
			Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem	Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem
			Złote					
I.		Płace i zasługi	410	—	410	—	—	—
II.		Utrzymanie budynków	593	—	593	—	—	—
III.		Utrzymanie ogrodu	150	—	150	—	—	—
IV.		Podatki	606	—	606	—	—	—
V.		Spłata pożyczki	1.190	—	1.190	—	—	—
		Suma .	2.949	—	2.949	—	—	—
		Dochody						
I.		Czynsze za pomieszkania	1.634	—	1.634	—	—	—
II.		Dochody z ogrodu	200	—	200	—	—	—
III.		Rozmaite inne	105	—	105	—	—	—
		Suma .	1.939	—	1.939	—	—	—

na rok 1877. z uchwalonemi na rok 1876.

Z porównania okazują się kwoty preliminowane na rok 1877.				Ogółem na rok 1877.		Uwaga
Zwyczajne		Nadzwyczajne				
Większe	Mniejsze	Większe	Mniejsze	Większe	Mniejsze	
a u s t r y a c k i e						
—	—	—	—	—	—	Na rok 1876 nie sporządzano preliminarza dla tego funduszu.
—	—	—	—	—	—	
—	—	—	—	—	—	
—	—	—	—	—	—	
—	—	—	—	—	—	
—	—	—	—	—	—	
—	—	—	—	—	—	
—	—	—	—	—	—	
—	—	—	—	—	—	
—	—	—	—	—	—	
—	—	—	—	—	—	

Wyjaśnienia

do szczegółowych pozycyj preliminarza na rok 1877.

Rubryka Preliminarza	Pozycya Preliminarza	Tytuł	Wydatki	Wynikłość z roku 1875	Kwota uchwalona na rok 1876
I.	1—2	Płace i zasługi 410 zł.	do poz. 1—2. *a*) Zarządcy realności tytułem wynagrodzenia za administracyę, pomieszkanie w naturze w oficynach, 2 pokoje i kuchnia wartości 150 zł. *b*) Zasługa stróża, rocznie . . . 260 zł. LW. 25622/75 i 14976/74		
II.	3—5	Utrzymanie budynków 593 zł.	do poz. 3. Asekuracya budynków od wartości 20000 zł. wynosi . . . . . 63 zł 6 ct. do poz. 4. Czyszczenie kominów i kloak, prawdopodobny wydatek przyjmuje się w kwocie . . . . . 30 zł. do poz. 5. Nieprzewidziane reparacye i inne niezbędne wydatki dla utrzymania porządku i czystości . . . . . 500 zł.		
III.	6—8	Utrzymanie ogrodu 150 zł.	do poz. 6. Na czyszczenie drzew owocowych, kupno szczepów i pielęgnowanie takowych 50 zł. do poz. 7. Utrzymanie stawu, grobli i czyszczenie stawu . . . . . 50 zł. do poz. 8. Wydatki na sianokosy, uprawę gruntu, naprawę parkanów i t. d. prawdopodobna potrzeba . . . . . 50 zł.		
IV.	9—10	Podatki 606 zł.	do poz. 9. Podatek gruntowy . . 40 zł. do poz. 10. Podatek czynszowy od dochodu i użytkowania pomieszkań, wedle odnośnych norm . . . . . 566 zł.		
V.	11—12	Spłata pożyczki 1190 zł.	do poz. 11. Preliminuje się ratę III. i IV. przypadającą od wypożyczonego kapitału w kasie oszczędności w kwocie 16000 zł. według planu umorzenia . 255 zł. 90 ct. do poz. 12. 6% odsetki od resztującej kwoty kapitału 15759 zł. 22 ct. wynoszą na rok 1877 . . . . . 934 zł. 10 ct.		
			Dochody.		
I.		Budynek I. Budynek II.	Realność pod l. 466 4/4 przekształcona na szkołę weterynaryi wraz ze szkołą kucia koni i ze szpitalem dla zwierząt składa się z następujących budynków: Pomieszkanie dla odźwiernego o 2 pokoikach Kuźnia *a*) kuźnia, *b*) pomost do kucia koni, *c*) 2 pokoje i kuchnia.		

Wyjaśnienia

do szczegółowych pozycyj preliminarza na rok 1877.

Rubryka Preliminarza	Pozycya Preliminarza	Tytuł	Dochody	Wynikłość z roku 1875	Kwota uchwalona na rok 1876
		Budynek III.	Prosektoryum *a*) obora dla bydła, *b*) prosektoryum, *c*) stajnia dla koni.		
		Budynek IV.	Szpital *a*) psiarnia (2 ubikacye w piwnicach), *b*) 1 stajnia (o 11 zagrodach) *c*) 1 stajnia (o 11 „) *d*) 1 obora (o 12 „) *e*) 1 sala operacyjna		
		Budynek. V.	Szopa z 3 przedziałami		
		Budynek VI. główny.	1 Sutereny 3 pokoiki, w ktorych umieszczą się kuchnie. 2. I. piętro *a*) 4 pokoje i 2 kuchnie *b*) 3 pokoje bez kuchni (Sale wykładowe.) *c*) 1 pokój z kuchnią *d*) 1 pokój 3. II. piętro *a*) 2 pokoje z kuchnią. *b*) 4 pokoje bez kuchni (sale wykładowe) *c*) 3 pokoje z kuchnią 4. Oficyny, 2 pokoje z kuchnią		
I.	1—2	Czynsz z realności 1634 zł.	Z przekształconej na cele naukowe realności mogą być wynajęte tylko niektóre pomieszkania na czas, nim rokowania z Rządem ukończone zostaną, z tego powodu preliminuje się: Z budynku II. 2 pokoje z kuchnią 200 zł. Z budynku VI *a*) w suterenach 3 pokoiki z kuchniami . 204 zł. *b*) 4 pokoje i kuchnia 400 „ *c*) 1 pokój i kuchnia 120 „ *d*) 1 pokoik . . . 60 „ II piętro: *a*) 2 pokoje i kuchnia . 200 „ *b*) 3 pokoje i kuchnia . 300 „ *c*) 2 pokoje i kuchnia w oficynach 150 zł. reszty pomieszkań to jest 3 sal wykładowych na I. piętrze i 4 sal na II. piętrze niemożna na razie wynajmować prywatnym osobom bez poprzednich readoptacyj, o których wyjaśnienia podane są w sprawozdaniu o czynnościach Wydziału krajowego. Z tych samych powodów nie można liczyć na wynajęcie prosektoryum, szpitalu. szopy i kuźni z wyjątkiem znajdującego, się w niej pomieszkania (II)		

Wyjaśnienia

do szczegółowych pozycyj preliminarza na rok 1877.

Rubryka Preliminarza	Pozycya Preliminarza	Tytuł	Dochody	Wynikłość z roku 1875	Kwota uchwalona na rok 1876
II.	3—4	Dochody z ogrodu 200 zł.	do poz. 3. Za siano preliminuje się kwotę mniejszą o 100 zł. od wynikłości w r. 1875 t. j. . . . . 150 zł. a to z tego powodu, że siano sprzedane Zakładowi Kulparkowskiemu nie odpowiedziało słusznym wymaganiom, w skutek czego musiano powetować uszczerbek funduszu szpitalnego bezpłatnem dostarczeniem lodu dla szpitalu powszechnego we Lwowie. do poz. 4. Za sad w roku 1875 niebyło żadnego dochodu z powodu powszechnego nieurodzaju, przeto preliminuje się tylko spodziewany dochód . . . . . 50 zł.		
III.	5—7	Rozmaite 105 zł.	do poz. 5. Za lód preliminuje się 100 zł. t. j. kwotę o 50 zł. mniejszą od wynikłości w r. 1875 a to z tego powodu, że lód mocno zanieczyszczonego stawu jest cuchnący i zawiódł w roku 1875. rachubę przedsiębiorców. do poz. 6. Za trzcinę . . . . . 5 zł.		

Lit. **R.**

Fundusz kultury krajowej.

Preliminarz

na rok 1877.

(Wyjaśnienia na stronie 46—50)

Sumaryusz.

Liczba Rubryki	Liczba Pozycyi	Wydatki	Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem
			Złote austryackie		
I.		Zwroty kar	25	—	25
II.		Wydatki rozmaite	5.500	—	5.500
		Suma wydatków .	5.525	—	5.525
		Dochody.			
I.		Odsetki	1.068	—	1.068
II.		Kary	8.610	—	8.610
III.		Rozmaite	—	—	—
		Suma dochodów .	9.678	—	9.678
		W porównaniu z wydatkami	—	—	5.525
		okazuje się **nadwyżka dochodów** . . .	—	—	4.153

kultury krajowej.

Poszczególnienie.

Liczba Rubryki	Liczba Pozycyi	Wydatki	Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem
			Złote austryackie		
I.	1	**Zwroty kar**	25	—	25
II.	2	**Rozmaite.**			
		a) Zasiłek dla szkoły dublańskiej . . .	5.000	—	
		b) Wydatki nieprzewidziane	500	—	
		Suma rubryki II. .	5.500	—	5.500
I.		**Dochody.**			
		Odsetki.			
	1	5% od obligacyi indemnizacyjnej na 100 zł. po strąceniu podatku dochodowego	4	—	—
	2	6% od obligacyj pożyczki krajowej z roku 1873. imiennej wartości . . . 17.600 zł.	1.056	—	—
	3	5% od ulokowanych w galicyjskiej kasie oszczędności w książeczkach:			
		Nr. 11411 z dnia 11. Maja 1875 na . 44 zł. 52 ct.			
		„ 26418 „ 9 Listopada 1874 na 105 „ — „	8	—	—
		Suma rubryki I. .	1.068	—	1.068
II.	4	**Kary** za przestępstwa polowe i lasowe . . .	8.610	—	8.610
III.	5	**Rozmaite**	—	—	—

Kultury krajowej.

Poszczególnie.

Lp.	Rubryki Pozycyj	Wydatki	Złote austryackie		
			Złote austryackie	Złote austryackie	Złote austryackie
I.	1	**Zwroty kar**	47	—	47
II.	2	**Rozmaite.**			
		a) Zasiłek dla ubogiej dubiańskiej . . .	5.000	—	
		b) Wydatki nieprzewidziane . . .	500		
		Suma rubryki II.	5.500	—	5.500
I.		**Dochody.**			
		Odsetki.			
	1	3% od obligacyj indemnizacyjnej na 100 zł. po strąceniu podatku dochodowego	4	—	—
	2	6% od obligacyj pożyczki krajowej z roku 1873. imiennej wartości . . . 17.600 zł.	1.056	—	—
	3	5% od ulokowanych w galicyjskiej kasie oszczędności w kwaszczkach:			
		Nr. 11411 z dnia 11. Maja 1875 na . 44 zł. 32 ct.			
		„ 26418 „ 9 Listopada 1874 na 105 „ — „	8	—	—
		Suma rubryki I.	1.068	—	1.068
II.	4	**Kary za przestępstwa polowe i lasowe** . . .	8.610	—	8.610
III.	5	**Rozmaite**	—	—	—

Wyjaśnienia

do

preliminarza funduszu kultury krajowej

na rok 1877.

Fundusz kultury krajowej.

Sumaryczne porównanie kwot preliminowanych

Rubryka	Pozycya	Wydatki	Preliminowano na rok 1877			Uchwalono na rok 1876.		
			Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem	Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem
						Złote		
I.	1	Zwroty kar	25	—	25	—	—	—
II.	2	a) Zasiłek dla szkoły dublańskiej .	5.000	—	5.000	—	—	—
		b) Wydatki nieprzewidziane . . .	500	—	500	—	—	—
		Suma .	5.525	—	5.525	—	—	—
		Dochody						
I.	1	Odsetki	1.068	—	1.068	—	—	—
II.	2	Kary	8.610	—	8.610	—	—	—
III.	3	Rozmaite	—	—	—	—	—	—
		Suma .	9.678	—	9.678	—	—	—

na rok 1877. z uchwalonemi na rok 1876.

Z porównania okazują się kwoty preliminowane na rok 1877.				Ogółem na rok 1877		Uwaga
Zwyczajne		Nadzwyczajne		Większe	Mniejsze	
Większe	Mniejsze	Większe	Mniejsze			
a u s t r y a c k i e						
						Na rok 1876. nie sporządzono preliminarza dla tego funduszu.
—	—	—	—	—	—	
—	—	—	—	—	—	
—	—	—	—	—	—	
—	—	—	—	—	—	
—	—	—	—	—	—	
—	—	—	—	—	—	
—	—	—	—	—	—	
—	—	—	—	—	—	
—	—	—	—	—	—	

Wyjaśnienia

do szczegółowych pozycyj preliminarza na rok 1877.

Rubryka Preliminarza	Pozycya	Tytuł	Wydatki	Wynikłość z rok 1875	Kwota uchwalona na rok 1876
I.	1	Zwroty kar 25 zł.	Wynikłość w roku 1873 . . 35 zł. — ct. „ „ 1874 . . 26 „ 65 „ „ „ 1875 . . 12 „ — „ razem . 73 „ 65 „ przeciętnie . 25 „ — ct.		
II.	2	Zasiłek dla szkoły dublańskiej 5.000 zł.	Według uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 16. Października 1871 i z dnia 26. Maja 1875.		
	3	Wydatki nieprzewidziane 500 zł.	Na zasiłki i inne wydatki nieprzewidziane, jak w latach przeszłych.		
			Dochody.		
I.		Odsetki 1068 zł.	Stan efektów wynosi obecnie:		
	1	Od obligacyi indemnizacyjnej 4 zł.	Obligacya indemni. okręgu administracyjnego lwowskiego Nr. 39447 . . 100 zł.		
	2	Od obligacyj pożyczki krajowej z roku 1873. 1.056 zł.	Obligacye pożyczki krajowej z roku 1873. Ser. A. Nr. 6192 na . . 100 zł. Ser. C. Nr. 212do 246 (sztuk 35) po 500 zł. . . . . 17.500 „ razem . 17.600 zł.		
	3	Od książeczek kasy oszczędności 8 zł.	Ulokowano w galicyjskiej kasie oszczędności dnia 11. Maja 1875. na książeczkę Nr. 11411 gotówkę . . . 44 zł. 52 ct. dnia 9. Listopada 1874 na książeczkę Nr. 26418 105 „ — „ razem . 149 zł. 52 ct. Do tego dołącza się rachunek specyalny gotówki i efektów. (Str. 49 – 50)		
II.	4	Kary 8.610 zł.	Dochód tej rubryki wynosił: w roku 1872 . . . . 6.953 zł. 98 ct. „ 1873 . . . . 8.153 „ 97 „ „ 1874 . . . . 10.722 „ 15 „ razem . 25.830 „ 10 „ przeciętnie . 8.610 zł. — ct.		

Wyjaśnienia

do szczegółowych pozycyj preliminarza na rok 1877.

Rubr. prelim.	Liczba porządk.	Rachunek gotówki i efektów	Gotowizna		Efekta					
					Obligacye				Książeczki kasy oszczędności	
					indemnizacyjne		pożyczki kraj.			
			zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
I.		Stan efektów z końcem roku 1873. wynosił	—	—	9.600	—	—	—	3.369	97
		W ciągu roku 1874. otrzymano:								
	a.	Do LW. 4331/74. napowrót cały wypożyczony funduszowi kulparkowskiemu kapitał resztujący w gotowiznie	38.800	—	—	—	—	—	—	—
	b.	Do LW. 3401/74. za spieniężone książeczki kasy oszczędności . .	3.941	28	—	—	—	—	—	—
	c.	Do LW. 22946/74. za spieniężone obligacye pożyczki krajowej z r. 1873 .	15.487	50	—	—	—	—	—	—
	d.	Do LW. 20.692/74. za wylosowane i sprzedane obligacye indemnizacyjne	8.337	50	—	—	—	—	—	—
	e.	Do LW. 8031 i 23374/74 z majątku obrotowego kwotę	8.190	48	—	—	—	—	—	—
	f.	Do LW. 3.401 i 25.508/74. chwilowo lokowane kapitały z banku kredytowego	19.739	04	—	—	—	—	—	—
		które wykazuje się pod lit. *r.* w wydatkach								
	g.	Do LW. 25.922/74 za spieniężone obligacye pożyczki krajowej po kursie 89 zł.	19.198	85	—	—	—	—	—	—
	h.	Do LW. 9.676/75 za wylosowaną obligacyę indemnizacyjną	105	—	—	—	—	—	—	—
		Dochód ogółem w gotowiznie .	113.799	65	—	—	—	—	—	—
		z tego zakupiono:								
	i.	Do LW. 3.401, 4.331 i 8031/74. obligacye pożyczki krajowej: z r. 1873 po kursie 86 zł. 50 ct. przeto za	49.962	33	—	—	56.400	—	—	—
	k	Do LW. 8.031/74. obligacye indemnizacyjne po kursie 80 zł. 50 ct. za	323	—	400	—	—	—	—	—
	l.	Do LW. 25.504/74. pobrano w zamian obligacyę indemnizacyjną . .	—	—	100	—	—	—	—	—
	m.	Do LW. 3.401, 8.031 i 20.692/74 z pozostałej od zakupna obligacyj gotówki, ...	704	70						
		nabyto książeczki kasy oszczędności .			—	—	—	—	704	70
	n.	Do LW. 25.922/74. pobrano w zamian obligacye pożyczki krajowej z r. 1873	—	—	—	—	500	—	—	—
	o.	Do LW. 9.676/75. kupiono obligacyę indemnizacyjną po kursie 88 zł. 75 ct.	88	87	100	—	—	—	—	—
		a pozostałą resztę	16	13	—	—	—	—	—	—
		ulokowano na książeczkę kasy oszczędności	—	—	—	—	—	—	16	13
		Do przeniesienia .	51.095	03	10.200	—	56.900	—	4.090	80

Fundusz kultury krajowej.

Wyjaśnienia

do szczegółowych pozycyj preliminarza na rok 1877.

Rubr. prelim.	Liczba porządk.	Rachunek gotówki i efektów	Gotowizna		Efekta					
					Obligacye				Książeczki kasy oszczędności	
					indemnizacyjne		pożyczki kraj.			
			zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
		Z przeniesienia .	51.095	03	10.200	—	56.900	—	4.090	80
	p.	Wydano na kupno realności Nr. 466¼ w moc uchwały sejmowej z 14 Paźd. 1874 LW. 26.680/74 . . .	17.517	61	—	—	—	—	—	—
	r.	Ulokowano na rachunek bieżący w banku kredytowym w roku 1874 .	19 671	79½	—	—	—	—	—	—
		dtto 1875 .	19.198	85	—	—	—	—	—	—
		Suma wydatków w gotowiznie . .	107.483	28½						
		Suma dochodów w efektach . .	—	—	10.200	—	56.900	—	4.090	80
		W moc uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 14. Października 1874 i z dnia 20. Maja 1875. do LW. 20692, 22.946, 23374, 24.908, 25922 i 26680/75 użyto części powyższego kapitału na zakupno i urządzenie szkoły weterynaryi.								
		W tym celu spieniężono:								
		1. w roku 1874:								
		a) do LW. 22.946, 24.908/74. obligacye pożyczki krajowej	—	—	—	—	17.500	—	—	—
		b) do LW. 20.692, 25.508/74. obligacye indemnizacyjne	—	—	9.900	—	—	—	—	—
		c) do LW. 25.508/74 do wymiany .	—	—	100	—	—	—	—	—
		d) do LW. 3.401 i 4331/74 książeczki kasy oszczędności	—	—	—	—	—	—	3.941	28
		2. w roku 1875:								
		a) do LW. 25922/74 obligacye pożyczki kraj. z r. 1873	—	—	—	—	21.300	—	—	—
		b) do LW. 9676/75 obligacyę indemnizacyjną, wylosowaną . . .	—	—	100	—	—	—	—	—
		c) do LW. 25.922/74 do zamiany obligacye pożyczki krajowej . . .	—	—	—	—	500	—	—	—
		Suma wydatków . .	107.483	28½	10.000	—	39.300	—	3.941	28
		Odtrąciwszy od wykazanej sumy dochodów	113.799	65	10.200	–	56.900	—	4.090	80
		Pozostaje w kasie krajowej z końcem roku 1875	6.316	36½	100	—	17.600	—	149	52
		jak wyjaśnienia do R. I. poz. 3. dochodów								
		Nadto znajduje się na lokacyi w banku kredytowym	19.198	85						
		Wykazany powyżej zapas:								
		a) gotowizna w kasie krajowej . .	6.316	36½						
		b) lokowana w banku kredytowym kwota przeznaczony jest uchwałą sejmową z d. 20 Maja 1875. wraz z przypadającemi odsetkami na przekształcenie realności pod l. 466¼ na szkołę weterynaryi, przeto dochodów w odsetkach na rok 1877. nieprelimi nuje się.	19.198	85						

PRELIMINARZ

szkoły średniej gospodarstwa lasowego we Lwowie.

na rok 1877.

Alegat

do preliminarza funduszu krajowego.

(Rubryka VII. poz. 61.)

Fundusz krajowy.

Szkoła średnia gospodarstwa lasowego we Lwowie.

Poszczególnienie.

Liczba Rubryki	Liczba Pozycyi	Wydatki	Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem
			Złote austryackie		
I.		**Płace nauczycieli.**			
	1	Profesor fachowy, zarazem Dyrektor	2.560	—	—
	2	Drugi profesor fachowy	1.540	—	—
	3	Adjunkt	800	—	—
	4	Docent matematyki i fizyki	800	—	—
	5	„ łowiectwa	800	—	—
	6	„ miernictwa	500	—	—
	7	„ rysunków	400	—	—
	8	„ chemii	300	—	—
	9	„ inżynieryi	300	—	—
	10	„ stylistyki	300	—	—
	11	„ ekonomii politycznej i administracyi . .	200	—	8.500
II.		**Zasługi.**			
	12	Stróż	300	—	—
	13	Pomocnik stróża	180	—	480
III.		**Koszta administracyjne.**			
	14	Asekuracya budynku szkolnego	33	—	—
	15	Opał i oświetlenie	300	—	—
	16	Potrzeby kancelaryjne	200	—	—
	17	Podatki i inne pomniejsze	197	—	730
IV.		**Potrzeby naukowe.**			
	18	Na środki naukowe	720	—	—
	19	„ wycieczki naukowe	600	—	1.320
V.		**Spłata pożyczki.**			
	20	Kasie oszczędności V. i VI. rata kapitału . . . . . 153 zł. 25 ct. odsetki . . . . . 516 „ 35 „	670	—	670
		Suma wydatków .	11.700	—	11.700
		Dochody.			
I.	1	**Subwencya od C. k. Skarbu Państwa.** . . .	5.000	—	5.000
II.		**Własne dochody szkoły.**			
	2	Od uczniów, wpisowe	60	—	—
	3	„ „ czesne	240	—	300
		Suma dochodów .	5.300	—	5.300
		Z porównania ze sumą wydatków	11.700	—	11.700
		okazuje sie **niedobór** z funduszu krajowego pokryć się mający	6.400	—	6.400

Wyjaśnienia

do szczegółowych pozycyj preliminarza na rok 1877.

Rubryka Preliminarza	Pozycya	Tytuł	Wydatki	Wynikłość z roku 1874	Kwota uchwalona na rok 1876
I.	1—11	Płace nauczycieli 8.500 zł.	Preliminuje się jak na rok 1876. . . . Według uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 25 Maja 1875.	1.720	8.500
II.	12	Stróż 300 zł.		191	300
	13	Pomocnik stróża 180 zł.	Preliminuje się dodatkowo na podstawie faktu dotychczasową praktyką stwierdzonego, że przy odosobnionem położeniu szkoły, braku ubikacyi do pomieszczenia okazów większej objętości i łatwego zewsząd przystępu do obejścia, wykonywanie straży jest niezmiernie utrudnionem; dalej, że jeden stróż nie wystarcza do utrzymania porządku w budynku szkolnym i obejściu zwłaszcza zimową porą, gdzie odgartywanie śniegu i błota znacznie przysparza pracy, skutkiem czego już w roku szkolnym 1874/75 na przeciąg zimowych miesięcy musiał być przyjętym pomocnik do robót cięższych.		
III.	14—17	Koszta administracyjne 730 zł.	Preliminuje się jak na rok 1876. według uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 25 Maja 1875.	487	730
IV.	18	Środki naukowe 720 zł.	Preliminuje się o 120 zł. więcej jak na rok 1876. a podwyższenie to przeznaczone jest na utrzymanie zwierząt żywych, będących w posiadaniu szkoły, które dotąd przeważnie kosztem Dyrektora i Adjunkta szkoły były żywione; żywe bowiem okazy zwierząt są nietylko dla szkoły ważnym środkiem naukowym, który zwierzętami wypchanemi nigdy w zupełności zastąpić się nie da, ale zwierzęta te nadają jej życia właściwego szkole leśnej i budzą w młodzieży zamiłowanie do przyrody.	235	600
	19	Wycieczki naukowe 600 zł.	Preliminuje się jak na rok 1876. według uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 25 Maja 1875.	240	600
V.	20	Spłata pożyczki 670 zł.	Preliminuje się jak na rok 1876. stosownie do odnośnego planu umorzenia.	—	670

Wyjaśnienia

do szczegółowych pozycyj preliminarza na rok 1877.

Rubryka Preliminarza	Pozycya Preliminarza	Tytuł	Wydatki	Wynikłość z roku 1874	Kwota uchwalona na rok 1876
			Dochody		
I.	1	Subwencya od c. k. Skarbu Państwa 5.000 zł.	Preliminuje się jak na rok 1876. na podstawie reskryptu Wys. Ministerstwa rolnictwa z dnia 1 Lipca 1874. L. 1868/180	7.000	5.000
II.		Własne dochody szkoły	W roku szkolnym 1874/5. liczyła szkoła uczniów . . . . . 23.		
	2	Wpisowe od uczniów 60 zł.	obecnie liczy . . . . . 34.	48	—
	3	Czesne od uczniów 240 zł.	za przeciętną ilość uczniów przyjąć więc można na rok 1877 . . . . . 30.	10	—
			od których, stosownie do § 3. statutu organizacyjnego, wpisowe po 2 zł. wyniesie kwotę 60 zł. Z uwagi zaś, że kilku uboższych uczniów wypadnie uwolnić od opłaty czesnego, przyjmuje się za podstawę do obliczenia odnośnego dochodu tylko liczbę uczniów 24, i preliminuje się, według wyżej przywiedzionego paragrafu statutu organizacyjnego po 10 zł od ucznia czyli razem kwotę 240 zł.		
			Wysokość niedoboru szkoły na rok 1877. w kwocie 6.400 zł. pozostaje taka sama, jak w roku 1876. ponieważ nadwyżka wydatków w rubryce II. poz. 13. w kwocie . . . . . 180 zł. i w rubryce IV. poz. 18. w kwocie 120 „ to jest razem . 300 „ znajduje całkowite pokrycie w nadwyżce dochodów pod rubryką II. poz. 2. i 3.		

LW. 1800 / 1876
2008, 3640/

Alegat

do preliminarza funduszu krajowego

na rok 1877.

(Rubryka VII. poz. 70.)

Preliminarz

funduszu szkolnego krajowego

na rok 1877.

Do tego dołącza się odezwę c. k. krajowej Rady szkolnej z dnia 31 Stycznia 1876 L. 875

Krajowa Rada szkolna.

L. 875

O d e z w a.

C. k. krajowa Rada szkolna ułożyła w myśl art 34 ustawy z dnia 2. Maja 1873. (dz. ustaw i rozp krajowych l. 250.) preliminarz wydatków krajowego funduszu szkolnego na cele szkół ludowych na rok 1877 i przesyła go w załączeniu Świetnemu Wydziałowi krajowemu odnośnie do szacownej odezwy z dnia 29. Grudnia 1875 l. 31277 z uprzejmą prośbą, ażeby wyjednał u Wysokiego Sejmu krajowego uchwalenie wykazanej w preliminarzu kwoty 359.235 zł. w. a. na pokrycie potrzeb szkół ludowych i zarazem upoważnienie dla c. k. krajowej Rady szkolnej do przenoszenia możliwych zaoszczędzeń przy jednej rubryce wydatków na pokrycie możliwych niedoborów innych rubryk (virement).

Co do szczegółów preliminarza pozwala sobie c. k krajowa Rada szkolna udzielić Świetnemu Wydziałowi krajowemu następujących wyjaśnień:

Rubryka I. preliminarza, „zasiłki dla okręgowych funduszów szkolnych“ polega na sprawdzonych preliminarzach okręgowych funduszów szkolnych. Załączone do tej rubryki zestawienie wykazuje dochody 21 okręgowych funduszów szkolnych w kwocie 873.258 zł. w. a, a wydatki w kwocie 1,063.651 zł: — zachodzi zatem potrzeba pokrycia niedoboru w kwocie 190,393 zł w. a. z krajowego funduszu szkolnego.

Powyższe zestawienie ułożone zostało na podstawie szczegółów zawartych w preliminarzach okręgowych Rad szkolnych, które w razie potrzeby udzielone być mogą. Do preliminarza załącza się także wykaz zorganizowanych szkół ludowych w każdym powiecie, z którego Świetny Wydział krajowy, powziąść zechce, że do końca roku 1875 zorganizowano w 21 okręgach szkolnych 2352 szkół ludowych.

W rubryce I. preliminarza oprócz powyższej kwoty niedoboru wstawiono jeszcze kwotę 30.000 zł. w. a. z tego powodu, że preliminarze okręgowych funduszów szkolnych ułożone zostały na podstawie dochodów i wydatków zorganizowanych do końca Grudnia 1875 szkół ludowych, bez względu na szkoły, które w ciągu roku 1876 będą zorganizowane.

Liczba szkół, które w ciągu roku 1876 będą zorganizowane, wynosi do 300; a wydatki na te szkoły będą co najmniej wymagały 30.000 zł. w. a. zasiłku z krajowego funduszu szkolnego.

Są to szkoły po największej części bardzo źle wyposażone, dla tego przyjęto jako zasiłek dla każdej takiej szkoły kwotę 100 zł. w. a. w przecięciu.

Dochodów i wydatków funduszu szkolnego dla okręgu miasta Lwowa nie wykazuje powołane powyżej zestawienie, ponieważ dla okręgu miasta Lwowa nie został jeszcze utworzony okręgowy fundusz szkolny, i zorganizowane w obrębie miasta Lwowa szkoły w liczbie 10 niepotrzebują zasiłku z krajowego funduszu szkolnego.

W rubryce II. preliminowano kwotę 15 000 zł. w. a. na czasowe uzupełnienie sił nauczycielskich i substytucyę.

Przy reorganizacyi szkół ludowych przestrzegano ściśle postanowień art. 4. ustawy z dnia 2 Maja 1873 co do systemizowania etatowych posad nauczycielskich, i zastosowano wszędzie ilość etatowych posad nauczycielskich do przeciętnej liczby uczniów z ostatnich trzech lat.

Z powodu ścisłego przestrzegania przymusu szkolnego zachodzi jednak przy wielu szkołach ten wypadek, że liczba uczniów do szkoły uczęszczających, jest daleko większą od przeciętnej liczby z ostatnich trzech lat, i wymaga koniecznie uzupełnienia systemizowanych przy dotyczących szkołach sił nauczycielskich.

Prócz tego muszą być w wypadkach dłużej trwających przeszkód, czy to z powodu choroby nauczycieli, czy to z innych przyczyn czasowo ustanowieni zastępcy nauczycieli.

Płaca takich tymczasowych nauczycieli jako młodszych nauczycieli wynosi w myśl art. 15. ust. z d. 2 Maja 1873 l. 251 — 60% płacy etatowej nauczycieli przy odnośnej szkole.

Załączony wykaz do rubryki II. preliminarza, poszczególnia, przy których szkołach zostały po zreorganizowaniu szkół tymczasowe posady nauczycielskie utworzone, tudzież wydatek na tych nauczycieli, który łącznie kwotę 13.810 zł. wynosi.

Przy ciągle wzmagającej się frekwencyi szkół, potrzeba uzupełnienia sił nauczycielskich wzmaga się ciągle, a c. k. Rada szkolna krajowa wykazując w preliminarzu kwotę 15.000 zł. ograniczyła swe żądanie do nieodzownej konieczności.

W rubryce III. wykazane są zasiłki dla szkół utrzymywanych przez korporacye, a mianowicie przez klasztor PP. Benedyktynek obrz. orm. we Lwowie, i PP. Benedyktynek obrz. łac. w Przemyślu. Klasztor PP. Benedyktynek we Lwowie utrzymuje wydziałową szkołę żeńską, a PP. Benedyktynek w Przemyślu szkołę żeńską pospolitą. We Lwowie oprócz pomienionej szkoły klasztornej niema publicznej szkoły wydziałowej żeńskiej, a w Przemyślu oprócz szkoły PP. Benedyktynek niema innej szkoły żeńskiej. Jeżeliby tych szkół klasztornych nie było, musiałyby być utworzone podobne szkoły z wielkim nakładem funduszów szkolnych okręgowych, a względnie i funduszu krajowego. Słuszną jest zatem rzeczą, ażeby klasztorom w mowie będącym tak, jak w poprzednich latach i w roku 1877 udzielano wykazanych w rubryce III. zasiłków. Za tem przemawia dobro szkół krajowych (art. 37 ust. z dnia 2. Maja 1873 l. 250).

Rubryka V. wykazuje kwotę 5000 zł. na adjuta pedagogiczne dla kandydatów stanu nauczycielskiego, mianowicie: 20. adjutów po 150 zł. a 20 po 100 zł.

Powszechny brak nauczycieli, jako też okoliczność, że temu zawodowi poświęcają się osoby niezamożne, usprawiedliwiają dosadnie ten wydatek, na który i art. 37 ustawy z d. 2. Maja 1873. l. 250 przyzwala.

W rubryce VI. wykazana jest kwota 106 zł. na stałe remuneracye tam wykazane, które jako dawniejsze zobowiązania normalnego funduszu szkół ludowych w myśl art. 22. ustawy z dnia 2. Maja 1873 l. 250 muszą być nadal uiszczane.

Kwota zaś 10.000 zł. przeznaczona jest na jednorazowe remuneracye i zapomogi. Przy tak licznym zastępie częstokroć nader ubogich nauczycieli szkół ludowych zachodzi konieczna potrzeba pomienionej kwoty na remuneracye i zapomogi; — wydatek ten usprawiedliwia art. 37 ust. z dnia 2. Maja 1873 l. 250.

Rubryka VII. tyczy się zarządu krajowego funduszu szkolnego, i odnosi się właściwie do Świetnego Wydziału krajowego który pomienionym funduszem zarządza.

Wykazany w rubryce VIII. wydatek na koszta podróży i dyet dla nauczycieli z urzędu przeniesionych, przyjęty jest do preliminarza na podstawie art. 8 ustawy z dnia 2. Maja 1873 l. 251.

Przy tak licznym zastępie nauczycieli wydarzają się dość częste wypadki przenoszenia nauczycieli, a kwota w tym celu preliminowana, odpowiada zupełnie potrzebie.

W rubryce IX. wykazano na wydatki pięcioletnie tylko kwotę 10.000 zł. w. a. Rubryka ta polega na postanowieniach art. 12. ustawy z dnia 2 Maja 1873 l. 251.

Wydatek na ten cel na rok 1877 wykazany jest o 14.000 zł mniejszy, jak na rok 1876. ponieważ dawniejszym nauczycielom za całą dawniejszą służbę przed reorganizacyą szkół przyznaje się tylko jeden dodatek pięcioletni, a przy układaniu preliminarza na rok 1876. przypuszczono możliwość przyznawania i kilku dodatków pięcioletnich za dawniejszą służbę.

Rubryka X. wykazuje stały zasiłek z krajowego funduszu szkolnego do funduszu emerytalnego (art. 36. ustawy z dnia 2. Maja 1873 l. 250.)

Do Rubr. XI.

Nauczyciele dawniejsi spadli z etatu przy reorganizacyi szkół nie mają prawa do emerytury z funduszu emerytalnego, lecz prawo żądania emerytury od stron do utrzymania szkoły według dawniejszych przepisów obowiązanych. — Na funduszu szkół normalnych ciężył jednak obowiązek subwencyonowania tych stron w razie niemożności uiszczenia podobnych emerytur. — Obowiązek ten przeszedł też na krajowy fundusz szkolny — Preliminowana kwota jest koniecznie potrzebną, gdyż przy reorganizacyi szkół odpada znaczna liczba dawniejszych nauczycieli, którzy wprawdzie dotąd pełnią jeszcze obowiązki, lecz w najbliższej przyszłości zgłoszą się o emerytury.

Dobro szkolnictwa wymaga koniecznie subwencyonowania gmin przy pokryciu emerytur dawniejszych nauczycieli, gdyż jak doświadczenie uczy, gminy a właściwie strony do utrzymania szkoły i opłacania emerytur obowiązane, usiłując o ile możności uwolnić się od tego ostatniego ciężaru, starają się wszelkimi sposobami, ażeby dawniejsi nauczyciele, pomimo ich nieudolności, byli na nowym etacie pomieszczeni.

Rubr XII. wykazuje stałe dary z łaski w kwocie 775 zł., które w myśl art. 32. ustawy z dnia 2. Maja 1873 l. 250 jako dawniejsze zobowiązania krajowego funduszu szkolnego uiszczane być mają, a kwotę 3000. zł., na jednorazowe dary z łaski, tak dla nauczycieli, jako też dla ich wdów i sierot. — Chodzi tu o nauczycieli, którzy dla rozmaitych powodów, aczkolwiek zasłużeni, niemają prawa do emerytur, lub zaopatrzenia i pozostałe po nich wdowy i sieroty.

Rubr. XIII polega na postanowieniach art. 37. ustawy z dnia 2. Maja 1873. l. 250. — Przy tem zauważa się, że w roku 1877. będzie zwołana konferencya krajowa, i że wydatek na tę konferencyę już to z powodu, że dość znaczna liczba szkół wydziałowych przy-

była, których nauczyciele będą obowiązani brać udział w konferencyi, już to z powodu niezamożności nauczycieli i wzmagającej się drożyzny, będzie w r. 1877. daleko większy, jak w roku 1874, w którym preliminowano na konferencyę krajową kwotę 4000 zł.

W rubr. XIV wykazano kwotę na zasiłki dla stron, które swym zobowiązaniom co do płac nauczycieli z powodu klęsk elementarnych lub innych nadzwyczajnych przypadków, nie będą mogły zadość uczynić. — Dotąd wprawdzie odmawiała krajowa Rada szkolna z małymi bardzo wyjątkami takich zasiłków, lecz musi być zawsze przygotowaną na konieczność udzielania takowych, i uważa kwotę 2000 zł. jako na ten cel koniecznie potrzebną. — Dalsza kwota 500 zł. w. a. w tej rubryce wykazana jest na koszta komisyi z powodu lustracyi budynków szkolnych, których koszta nie będą mogły być stronom narzucone, a zresztą na nieprzewidziane inne wydatki, połączone z administracyą tak licznych szkół. — Wydatek tej rubryki znajduje usprawiedliwienie w art. 38 i 37 ustawy z dnia 2. Maja 1873. l. 250.

Nareszcie co do rub. XV. powołuje się c. k. krajowa Rada szkolna na swoją odezwę z d. 5. Lutego 1875, którą przesłano Świetnemu Wydziałowi krajowemu preliminarz na rok 1876.

C. k. krajowa Rada szkolna przesyłając ten preliminarz, uprasza Świetny Wydział krajowy, ażeby powziął to przekonanie, że przy układaniu miano na względzie tak rozwój szkolnictwa, jako też i obecne stosunki krajowe, i wykazano w preliminarzu pokryć się mające z krajowego funduszu szkolnego wydatki w granicach koniecznej nieodzownej potrzeby szkół.

W tem przeświadczeniu żywi c. k. krajowa Rada szkolna nadzieję, że Wysoki Sejm krajowy nie odmówi potwierdzenia w całości załączonego preliminarza, i uchwali bez uszczuplenia preliminowaną kwotę 359.235 Zł. w. a z krajowego funduszu na pokrycie wydatków z utrzymaniem szkół ludowych połączonych.

We Lwowie, dnia 31. Stycznia 1876

Potocki w. r.

LW. 2008/1876.

Fundusz szkolny krajowy.

Preliminarz

na rok 1877.

Preliminarz sumaryczny.

Liczba porządkowa.	Nazwa rubryk	Asygnowana kwota w roku 1875	Sprawdzona kwota na rok 1876	Wniosek na rok 1877	Uwaga
	Wydatki.				
I.	Zasiłki dla funduszów szkolnych okręgowych . .	96054	278000	220393	
II.	Substytucye	1484	8000	15000	
III.	Zasiłki czasowe dla szkół utrzymywanych przez korporacye	3127	4156	2500	
IV.	Fundacye i stypendya	62	—	—	
V.	Adjuta	4387	5000	5000	
VI.	Remuneracye i zapomogi	16681	10631	10106	
VII.	Podatki i daniny	65	161	161	
VIII.	Koszta podróży i dyety nauczycieli	266	2000	2000	
IX.	Dodatki pięcioletnie dla nauczycieli	5409	24000	10000	
X.	Dodatek do funduszu emerytalnego	10974	12800	12800	
XI.	Na emerytury dla nauczycieli, którzy utracą posady w skutek organizacyi	299	5000	5000	
XII.	Dary z łaski	2660	3845	3775	
XIII.	Potrzeby szkolne ogólnej natury	1490	10000	10000	
XIV.	Rozmaite wydatki	83	4000	2500	
XV.	Na budynki szkolne, gminom zasiłki, tudzież zaliczki zwrotne	21960	60000	60000	
	Suma wydatków . .	164911	427593	359235	
		Wynikłość z roku 1874			
	Dochody.				
I.	Odsetki od kapitałów	14820	15080	15486	
II.	Dochody z dóbr, realności i innych praw . . .	65	68	68	
III.	Opłaty szkolne	—	1142		
IV.	Dodatki	2496	3256	3218	
V.	Zysk ze sprzedaży książek szkolnych	4324	1465	3000	
VI.	Zapisy i darowizny	—	—	—	
VII	Taksy od spadków	7711	6574	6690	
VIII.	Rozmaite dochody	3642	696	696	
IX.	Dodatek ze skarbu państwa	54943	54943	54943	
X.	Zwroty zaliczek gminom na budynki szkolne udzielonych	—	—	3000	
	Suma dochodów . .	88001	83224	87101	
	Suma wydatków . .	—	427593	359235	
	Z porównania okazuje się **niedobór** który pokryty zostanie z funduszu krajowego.	—	344369	272134	

Poszczególnienie pozycyj każdej rubryki

Liczba porządkowa	Przedmiot	Asygnowana kwota w roku 1875	Sprawdzona kwota na rok 1876	Wniosek na rok 1877	Uzasadnienie
	Potrzeby.				
I.	**Zasiłki dla funduszów szkolnych okręgowych.**	96054	278000	220393	*Do rubr. I.* Dochody 21 funduszów okręgowych szkolnych przy zreorganizowanych w roku 1875 2352 szkołach wynoszą razem . 873.258 zł. rozchody 1,063.651 „ okazuje się przeto niedobór w kwocie . 190.393 zł. Ponieważ w roku 1876 będzie przeprowadzona reorganizacya reszty szkół. których liczba do 300 dosięga, przeto oprócz powyższego niedoboru preliminuje się jeszcze kwota 30.000 zł. . razem przeto kwota . 220.393 zł. (art. 35 ustęp *d*) ustawy z dnia 2. Maja 1873 dz. ust. i rozp. kraj. l. 250.)
	Suma Rubryki I.	96054	278000	220393	
II.	**Substytucye na czasowe uzupełnienie sił nauczycielskich.** . .	1484	8000	15000	*Do rubr. II.* Na rok 1877 preliminuje się kwota 15000 zł., ponieważ kwota 8000 zł, preliminowana na rok 1876. wystarcza tylko na 40 tymczasowych i zastępców nauczycieli, z płacą po 200 zł. rocznie. a przy ścisłem przestrzeganiu przymusu szkolnego liczba tymczasowych nauczycieli i zastępców wymagać będzie w r. 1877. daleko więcej takich tymczasowych nauczycieli lub zastępców, których płace ze względu, że największa po-
	Suma Rubryki II.	1484	8000	15000	

Poszczególnienie pozycyj każdej rubryki

Liczba porządkowa	Przedmiot	Asygnowana kwota w roku 1875	Sprawdzona kwota na rok 1876	Wniosek na rok 1877	Uzasadnienie
					trzeba takich nauczycieli i zachodzi po miastach, tylko w małej części wynosić będą rocznie 200 zł.; w większej zaś części (w myśl art. 15 ustawy, z dnia 2. Maja 1873) 270 zł., 300 zł. i 360 zł. a. w. (art. 37. ustawy z dnia 2. Maja 1873, l. 250.)
III.	**Zasiłki czasowe dla szkół, utrzymywanych przez korporacye.**				
	1) dla konwentu pp. Benedyktynek obrz. orm. we Lwowie	1701	2000	2000	
	2) dla konwentu pp. Benedyktynek obrz. łać. w Przemyślu	500	500	500	
	3) dla konwentu pp. Augustyanek u św. Katarzyny w Krakowie:				
	a) na utrzymanie szkoły panieńskiej . 250 zł.				
	b) na opał . . . . . 46 „				
	c) na pauszal kancelaryjny . . . . 5 „				
	d) na utrzymanie ochronki . . . . 550 „	550	851	—	
	4) dla konwentu pp. Franciszkanek u św. Jędrzeja w Krakowie	—	500	—	
	5) dla konwentu OO. Bazylianów w Ławrowie .	71	—	—	
	6) dla konwentu pp. Benedyktynek w Staniątkach	105	105	—	
	7) dla konwentu OO. Dominikanów we Lwowie na nauczyciela języka ruskiego.	200	200	—	*Do rubr. III.* Preliminuje się tylko kwota 2500 zł., ponieważ tylko zgromadzenia pod 1. 2. wymienione utrzymują szkoły z ulgą dla okręgowych funduszów szkolnych. (art. 37. ustawy z dnia 2. Maja 1873.)
	Suma Rubryki III.	3127	4156	2500	
IV.	**Fundacye i stypendya**	62	—	—	
	Suma Rubryki IV.	62	—	—	
V.	**Adjuta** dla kandydatów i kandydatek stanu nauczycielskiego	4387	5000	5000	*Do rubr. V.* Rubryka ta polega na postanowieniach art. 37. ustawy z dnia 2. Maja 1873. l. 250.
	Suma Rubryki V.	4387	5000	5000	

Poszczególnienie pozycyj każdej rubryki

Liczba porządkowa	Przedmiot	Asygnowana kwota w roku 1875	Sprawdzona kwota na rok 1876	Wniosek na rok 1877	Uzasadnienie
VI.	**Remuneracye i zapomogi.**				
	a) Stałe remuneracye				
	1) Barewiczowi Antoniemu, nauczycielowi w Niepołomicach w uznaniu gorliwości	20	20	20	
	2) Dębickiemu Kaźmierzowi, nauczycielowi szkoły ludowej w Brzozdowcach	26	26	26	
	3) Ratyńskiemu Józefowi. za udzielanie nauki muzyki kościelnej w szkole organistów w Przemyślu	105	105	—	
	4) Rudnickiemu Maciejowi, nauczycielowi w Dorze za udzielanie nauki niedzielnej . . .	30	30	30	
	5) Krzyście Frańciszkowi, nauczycielowi w Zawoju za udzielanie nauki niedzielnej	25	25	30	
	6) Szczepańskiemu Józefowi, dyrektorowi przy I. szkole wzorowej w Krakowie za kierownictwo tegoż zakładu	—	105	—	
	7) Tarczyńskiemu Henrykowi, za udzielanie nauki pisania przy powyższym zakładzie	—	263	—	
	8) Niemczykowi Karolowi, za granie na organach podczas nabożeństwa	25	25	—	
	9) Rudnickiemu Tomaszowi, za nadobowiązkowe czynności przy szkole trywialnej św. Floryana w Krakowie	—	32	—	
	10) Wyzykowskiemu Ludwikowi, (lwowska rada okręg.) na kaligrafię	—	—	—	
	b) zmienne				
	11) Remuneracye zmienne i zapomogi	16450	10000	10000	*Do rubr. VI.* Rubryka ta polega co do kwoty 106 zł. na art. 32. a co do kwoty 10.000 zł. na art. 37 ust z dnia 2. Maja 1873. l. 250.
	Suma Rubryki VI.	16681	10631	10106	
VII.	**Podatki i daniny.**	65	161	161	
	Suma Rubryki VII.	65	161	161	
VIII.	**Koszta podróży i dyet dla nauczycieli.** (art 8.)	266	2000	2000	*Do rubr. VIII.* Rubryka ta polega na art. 8. ust. z dnia 2. Maja 1873. (dz. ust. i rozp. kraj. l. 251) tudzież art. 37 ust. z dnia 2. Maja 1873 l. 250.
	Suma Rubryki VIII.	266	2000	2000	

Poszczególnienie pozycyj każdej rubryki

Liczba porządkowa	Przedmiot	Asygnowana kwota w roku 1875	Sprawdzona kwota na rok 1876	Wniosek na rok 1877	Uzasadnienie
IX.	**Dodatki pięcioletnie** dla nauczycieli etatowych, (art. 35. I., art 12. II.)	5409	24000	10000	*Do rubr. IX.* Rubryka ta polega na art. 12. ustawy z dnia 2. Maja 1873. (dz. ust i rozp. i 251) ze względu że nauczycielom na etat przeniesionym za całą dawniejszą służbę przyznaje się tylko jeden dodatek pięcioletni, preliminuje się na rok 1877 tylko kwota 10000 zł.
	Suma Rubryki IX	5409	24000	10000	
X.	**Dodatek do funduszu emerytalnego** na emerytury dla nauczycieli, wdów i sierot po nauczycielach.	10974	12800	12800	*Do rubr. X.* Rubryka ta polega na art. 36. ustawy z dnia 2 Maja 1873. dz. ust. i rozp. kraj. l. 250.
	Suma Rubryki X	10974	12800	12800	
XI.	**Na emerytury dla nauczycieli,** którzy utracą posady w skutek organizacyi . .	299	5000	5000	*Do rubr. XI.* Rubryka ta polega na postanowieniach art. 32 i 37. ustawy z dnia 2. Maja 1873 l. 250.
	Suma Rubryki XI	299	5000	5000	
XII.	**Dary z łaski** *a) stałe*				
	1) Kłos Franciszce	35	35	35	*Do rubr. XII* Rubryka ta polega na postanowieniach art. 32. i 37. ust. z dnia 2. Maja 1873. l 250
	2) Kłos Honoracie . . . . . sierotom po nauczycielu w Zaleszczykach . .	35	35	35	
	3) Hołubowicz Petroneli, wdowie po nauczycielu w Zaleszczykach	63	63	63	
	4) Klesiewicz Julii, wdowie po nauczycielu szkoły głównej.	36	36	36	
	5) Dubil Amalii. sierocie po dyrektorze szkoły normalnej	63	63	63	
	6) Theil Annie, sierocie po nauczycielu szkoły normalnej w Złoczowie.	53	53	53	
	7) Prokopowicz Emilii. sierocie po dyrektorze szkoły głównej w Brzeżanach.	30	30	30	
	8) Mikiewicz Eleonorze. sierocie po nauczycielu szkoły głównej.	20	20	20	
	9) Konopnickiej Katarzynie, sierocie po nauczycielu szkoły głównej w Jaśle.	105	105	105	
	10) Potockiej Waleryi dto.	31	31	31	
	11) Praszałowicz Maryi dto.	40	40	40	
	12) Praszałowicz Adeli dto.	—	40	—	
	do przeniesienia . .	511	551	511	

Poszczególnienie pozycyj każdej rubryki

Liczba porządkowa	Przedmiot	Wynikłość z roku 1874	Sprawdzona kwota na rok 1876	Wniosek na rok 1877	Uzasadnienie
	z przeniesienia	511	551	511	
	13) Runie Leokadyi, sierocie po nauczycielu szkoły głównej w Stanisławowie.	12	12	12	
	14) Filipowskiej Joannie, sierocie po nauczycielu szkoły głównej.	52	52	52	
	15) Kołdrasińskiej Zofii dto.	80	80	80	
	16) Kraus Emilii dto.	—	30	—	
	17) Rogozińskiej Zofii, sierocie po nauczycielu trywialnym.	40	40	40	
	18) Elsnerowej Karolinie, byłej nauczycielce przy szkole żeńskiej w Chrzanowie.	80	80	80	
	b) jednorazowe				
	19) Na jednorazowe dary z łaski dla nauczycieli, jakoteż wdów i sierot po nauczycielach. . .	1.885	3000	3000	
	Suma Rubryki XII.	2.660	3845	3775	
XIII.	**Potrzeby szkół ogólnej natury**				
	a) na potrzeby szkół ogólnej natury	1490	10.000	5000	
	b) na konferencyą nauczycielską, która w roku 1877. ma być zwołaną.			5000	
	Suma Rubryki XIII.	1490	10.000	10000	*Do rubr. XIII.* Rubryka ta polega na art. 37. ustawy z dnia 2. Maja 1873. (dz. ust. i rozp. kraj. l 250.)
XIV.	**Rozmaite wydatki**	—	4.000	—	
	a) na pokrycie zobowiązań stron co do płacy nauczycieli, którym to zobowiązaniom strony z powodu klęsk elementarnych uczynić nie będą mogły zadość.	83	—	2000	
	b) na koszta komisyi z powodu lustracyi budynków szkolnych i rozmaite nieprzewidziane wydatki, które sprowadza administracya tak licznych szkół.	—	—	500	
	Suma Rubryki XIV	83	4000	2500	*Do rubr. XIV.* (*poz. a.*) polega na art. 38. ust. z dnia 8 Maja 1873 (dz. ust. i rozp. kraj. l. 250. (*poz. b.*) polega na art. 37. tej ustawy.
X V.	**Na budynki szkolne gminom**				
	1) Zasiłki.	19.910	30.000	30000	
	2) Zaliczki zwrotne.	2.050	30.000	30000	
	Suma Rubryki XV.	21.960	60.000	60000	*Do rubr. XV.* Z mocy art. 38. ust. z dnia 2. Maja 1873. (dz. ust. i rozp. kraj. l. 250.)

Poszczególnienie pozycyj każdej rubryki.

Liczba porządkowa	Przedmiot	Wynikłość z roku 1874.	Sprawdzona kwota na rok 1876	Wniosek na rok 1877	Uzasadnienie
	Pokrycie.				
	I. Odsetki od kapitałów.				
1	5% od obligacyj indemnizacyjnych na 9.080 zł. m. k.	429	429	477	*Do poz. 1.* Różnicę 48 zł. stanowi 10% podatek dochodowy, który w wydatkach w rubryce „Podatki i daniny“ zamieszczony został.
2	5% od obligacyj jednolitego długu państwa na 291.620 zł.	12247	12247	12247	*Do poz. 2.* 16% podatek dochodowy strąca się z góry według istniejących przepisów, jak w latach poprzednich.
3	6% od listów zastawnych banku hipotecznego na 15.500 zł.	426	426	930	*Do poz. 3.* Różnica 504 zł. pochodzi z przykupienia listów na 8400 zł. na dniu 10. Czerwca 1875 z zapasu z r. 1871 pozostałego, w skutek Rozp. Wydz. kraj. do l. 13416/1875.
4	6% od listów zastawnych zakładu kredyt. ziemskiego w Krakowie na 11.000 zł.		660	660	
5	5% Od kapitałów hipotekowanych w wal. wied., mianowicie:				*Do poz 4 i 5.* Jak w roku przeszłym.
	1) od kapitału bractwa Jarosławskiego Śtej Anny wynoszącego 75 zł, ... 1.57				
	2) od kapitału literatorów w Mościskach, zabezpieczonego na real. N. 35 tamże, na 7 zł. 30, ... —16				
	3) dto dto na realnościach N. 40, 106, 202 i 48 tamże, na 31 zł. 15, . . —67				
	4) od kapitału bractwa różańcowego w Gdowie, zabezpieczonego na dobrach Gdów, na 187 zł. 30 c. . . 3.94				
	5) od kapitału bractwa różańcowego w Dobczycach, zabezpieczonego na dobrach Stojanowice, na 125 zł, . . 2.62				
	6) od kapitału bractwa szkaplerzowego bocheńskiego, na 50 zł, ... 1. 5				
	do przeniesienia	13102	13762	14314	

Poszczególnienie pozycyj każdej rubryki				
Liczba porządkowa	Przedmiot	Wynikłość z roku 1874	Sprawdzona kwota na rok 1876	Wniosek na rok 1877	Uzasadnienie
	z przeniesienia .	13102	13762	14314	
	7) od kapitału bractwa Niepokalanego Poczęcia N. M. P. w Łukawicy, na 47 zł. 25 c., ... 2.36				
	8) od kapitału różańcowego w Bośniku, na 250 zł, ... 5.25				
	9) od kapitału bractwa Pocieszenia N. P. Maryi w Tuchowie, hipotekowanego na dobrach Siedliska, na 990 zł. 20.79				
	10) od kapitału bractwa Św. Maryi Magdaleny w Brzesku, hipotekowanego na dobrach Wola Lubecka, na 267 zł. 30 c., ... 5.62				
	11) od kapitału bractwa Pocieszenia N. P. Maryi w Pryszowie, na 125 zł., 2.62				
6	Od kapitałów w walucie polskiej, na 5% na hipotekach prywatnych ulokowanych, mianowicie:				
	1) od kapitału zabezpieczonego na dobrach Branice na 5000 złp. 62.52				
	2) dto. dto. Głęboka na 17418 złp. 5 gr. 217.73				
	3) dto. dto. Dojazdów na 28712 „ 22 „ 358.91				
	4) dto. dto. Mistrzowice na 16966 „ 12 „ 212. 8				
	Od kapitałów zabezpieczonych na realnościach w Krakowie:				
	5) na N. 73 I. 99 wynoszący 2815 złp. 22 gr. 35.20				
	6) „ „ 73 I. 99 „ 1435 „ 8 „ 17.94				
	7) „ „ 73 I. 99 „ 1388 „ 27 „ 17.36				
	8) „ „ 141 I. 194 I. „ 2815 „ 14 „ 35.19				
	9) „ „ 93 I. 203 II „ 132 „ 10 „ 1.66				
	10) „ „ 151 I. 224 II. „ 3387 „ 15 „ 42.34				
	11) „ „ 151 I. 224 II. „ 4000 „ — „ 50—				
	12) „ „ 208 I. 334 III. „ 1196 „ 11 „ 14.94				
	13) „ „ 342 I. 551 IV. „ 949 „ 13 „ 11.86				
	14) „ „ 328 VIII. 193 IV. „ 3483 „ 4 „ 43.54				
	15) „ „ 327 VIII. 193 IV. „ 389 „ 10 „ 4.86				
	16) „ „ 171 I. 256 I. „ 421 „ 26 „ (5.28)	1718	1157	1172	*Do poz. 6. 16.* Odsetki w kwocie 5.28 pobiera corocznie najstarszy z księży u P. Maryi w Krakowie, jako nadzorca szkoły ludowej w Bronowicach.
	Suma Rubryki I.	14820	14919	15486	*Uwaga do sumy dochodów od kapitałów hipotekowanych.* Wynikłość z roku 1874 jest większą od preliminowanej kwoty na r. 1877. z powodu, iż w 1874. wpłynęły zaległości z lat dawniejszych w kwocie 546 zł.

Do poz. 6. 4. Preliminuje się wynikłość brutto; odnośny podatek dochodowy zamieszczono w wydatkach — (Rubr. VII) „Podatki i daniny“ — (poz 32.)

Poszczególnienie pozycyj każdej rubryki

Liczba porządkowa	Przedmiot	Wynikłość z roku 1874	Sprawdzona kwota na rok 1876	Wniosek na rok 1877	Uzasadnienie
	II. Dochody z dóbr, realności i innych praw:				
7	1) Czynsz z ogrodu, własności bractwa rożańcowego w Dunajowie . . . . 1 zł. — 2) Czynsz z ogrodu, własności bractwa Bożego Ciała we Lwowie 1 zł. — 3) Czynsz z ogrodu, własności bractwa serca Jezusowego, wydzierżawionego probostwu w Krukienicach . . . . . 2 zł. — 4) Czynsz z ogrodu, własności bractwa rożańcowego w Bieczu 2 zł — 5) Czynsze z wydzierżawionych gruntów należących do uposażenia nauczycieli szkół trywialnych, mianowicie: *a*) 2 morgi 392 □° w Dąbiu rocznie 56 zł. 60 ct. *b*) 4 „ w Zagórzu rocznie . . 5 zł. — Suma Rubryki II.	65	68	68	
8	**III. Opłaty szkolne.**	—	1142	—	*Do rubr. III.* Nie preliminuje się żadnego dochodu z powodu wejścia w życie Ustawy szkolnej z dnia 14. Maja 1869 (§. 64 dz. ust. p. Nr. 62) i Ust. kraj. z dnia 2. Maja 1873. art. 32.
9	**IV. Dodatki.** Od lwowskiej kasy miejskiej, jako dodatek do płacy grona nauczycielskiego przy tutejszej szkole wzorowej obrz. łać., tudzież jednego stypendyum dla kandydata nauczycielskiego przy tymże zakładzie	1774	1817	1774	*Do poz. 9.* Według rzeczywistego wpływu z lat 1874 i 1875.
10	Od Skarbu Salin $^1/_3$ część pensyj dla nauczycieli i nauczycielek szkoły głównej, tudzież szkoły panieńskiej w Wieliczce.	682	717	682	
11	Od gminy chrześciańskiej miasta Chrzanowa, na utrzymanie tamtejszej szkoły głównej	—	302	302	*Do poz. 10.* Zwret od c. k. Skarbu Salin, w myśl rozp. c. k. Nam. l. 12097/869, według rzeczywistego wpływu.
	do przeniesienia	2456	2836	2758	

Poszczególnienie pozycyj każdej rubryki

Liczba porządkowa	Przedmiot	Wynikłość z roku 1874	Sprawdzona kwota na rok 1876	Wniosek na rok 1877	Uzasadnienie
	z przeniesienia	2456	2836	2758	
12	Od gminy starozakonnej miasta Chrzanowa, na utrzymanie tamtejszej szkoły żeńskiej	—	420	420	
13	Od Dominium Zaleszczyki, dodatek na wydatki kancelaryjne dla tamtejszej szkoły głównej . .	40	—	14	*Do poz. 13.* Różnica między wynikłością z r. 1874, a preliminowaną kwotą na r. 1877 pokazuje się z powodu, że w r. 1874 z tytułu zaległych należytości większa wpłynęła kwota.
14	Od Tarnowskiej gminy żydowskiej, dodatek na utrzymanie IV. klasy przy tamtejszej szkole głównej	—	—	26	
	Suma Rubryki IV.	2496	3256	3218	
15	**V. Zysk ze sprzedaży książek szkolnych**				
	Przypadająca część zysku z nakładu książek szkolnych we Wiedniu, sprzedanych w królestwie Galicyi z W. Ks. Krakowskiem	4324	1465	3000	*Do poz. 15.* Dochód za r. 1872 wynosił w roku 1873. 1128 zł. za r. 1873 w r. 1874. 4324 „ za r. 1874 w r. 1875. 3584 „ razem . . . 9036 zł. przeto przeciętnie 3000 „
16	**VI. Zapisy i darowizny**	—	—	—	*Do poz. 16.* Nie preliminuje się dla braku jakichkolwiek danych z lat przeszłych, natomiast oddziela się niniejszą rubrykę od następnej a stałej rubryki „Taksy od spadków“, wykazującej corocznie znaczne dochody.
17	**VII. Taksy od spadków**	7711	6574	6690	*Do poz. 17.* Dochód w r. 1872. 6268 zł. „ „ „ 1873. 6076 „ „ „ „ 1874. 7711 „ razem . . . 20.055 zł. przeciętnie . . 6685 „ czyli w zaokrągleniu 6690 „
18	**VIII. Rozmaite dochody**	3642	696	696	*Do poz. 18.* Jakkolwiek wynikłość z r. 1874. okazuje się tak znaczną — jednak z powodu, iż przeważną część tej rubryki stanowią przeprowadzenia rachunkowe mylnie przez c. k. Urzęda podatkowe uskutecznio-

Poszczególnienie pozycyj każdej rubryki					
Liczba porządkowa	Przedmiot	Wynikłość z roku 1874	Sprawdzona kwota na rok 1876	Wniosek na rok 1877	Uzasadnienie
					nych wypłat i inne podobnej natury zwroty, przeto preliminuje się na tę rubrykę tylko 696 zł., jak w latach ubiegłych, zwłaszcza, że wynikłości tejże stałą cyfrą ująć niepodobna.
19	**IX. Dodatek ze Skarbu Państwa**	54943	54943	54943	*Do poz. 19.* Na mocy reskryptu c. k. Ministerstwa wyznań i oświaty z dnia 29. Wrześ. 1869. l. 6865 (§. 66 Ust. państw. z dnia 14. Maja 1869. d u. p. Nr. 62.)
20	**X. Zwroty zaliczek na budynki szkolne udzielonych.**	—	—	3000	*Do poz. 20.* Jakkolwiek wniosek komisyi budżetowej utworzenia niniejszej rubryki na posiedzeniu z dnia 21. Maja 1875 cofnięty został — atoli przez wzgląd na (ile możności) pożądaną ścisłość budżetu, otwiera się osobną rubrykę „Zwroty zaliczek gminom na budynki szkolne udzielonych“; zwroty te bowiem z uchwalonych na ten cel w r. 1875. 30000 zł. nie mogą wypaść z ewidencyi. Z uwagi jednak, iż zaliczki pomienione udzielane będą w r. b. przez c. k. Radę szkolną na długoletnie spłaty ratalne, preliminuje się w tej rubryce na rok 1877. przypuszczalną kwotę 3000 zł. dla braku wszelkich danych.

Wyjaśnienia

do

preliminarza funduszu szkolnego

na rok

1877.

Sumaryczne porównanie kwot preliminowanych

Rubryka	Pozycya	Wydatki	Preliminowano na rok 1877			Uchwalono na rok 1876		
			Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem	Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem
						Złote		
I.		Zasiłki dla funduszów szkolnych okręgowych	220393		220393	278000		278000
II.		Substytucye	15000		15000	8000		8000
III.		Zasiłki czasowe dla szkół utrzymywanych przez korporacye	2500		2500	4156		4156
IV.		Fundacye i stypendya						
V.		Adjuta	5000		5000	5000		5000
VI.		Remuneracye i zapomogi	10106		10106	10631		10631
VII.		Podatki i daniny	161		161	161		161
VIII.		Koszta podróży i dyety uauczycieli	2000		2000	2000		2000
IX.		Dodatki pięcioletnie dla nauczycieli	10000		10000	24000		24000
X.		Dodatek do funduszu emerytalnego	12800		12800	12800		12800
XI.		Na emerytury dla nauczycieli, którzy utracą posady w skutek organizacyi	5000		5000	5000		5000
XII.		Dary z łaski	3775		3775	3845		3845
XIII.		Potrzeby szkolne ogólnej natury	10000		10000	10000		10000
XIV.		Rozmaite wydatki	2500		2500	4000		4000
XV.		Na budynki szkolne gminom zasiłki, tudzież zaliczki zwrotne	60000		60000	60000		60000
		Zasiłki dla funduszów szkolnych miejscowych. Zasiłki dla funduszów szkolnych okręgowych						
		Suma	359235		359235	427593		427593
		Dochody.						
I.		Odsetki od kapitałów	15486		15486	15080		15080
II.		Dochody z dóbr, realności i innych praw	68		68	68		68
III.		Opłaty szkolne	—		—	1142		1142
IV.		Dodatki	3218		3218	3256		3256
V.		Zysk ze sprzedaży książek szkolnych	3000		3000	1465		1465
VI.		Zapisy i darowizny	—		—	—		—
VII.		Taksy od spadków	6690		6690	6574		6574
VIII.		Rozmaite dochody	696		696	696		696
IX.		Dodatek ze Skarbu Państwa	54943		54943	54943		54943
X.		Zwroty zaliczek gminom na budynki szkolne udzielonych	3000		3000	—		—
		Suma	87101		87101	83224		83224

na rok 1877 z uchwalonemi na rok 1876.

Z porównania okazują się kwoty preliminowane na rok 1877				Ogółem na rok 1877		Uwaga
Zwyczajne		Nadzwyczajne				
Większe	Mniejsze	Większe	Mniejsze	Większe	Mniejsze	
a u s t r y a c k i e						
—	57607			—	57607	
7000				7000	—	
—	1656			—	1656	
—	—			—	—	
—	525			—	525	
—	—			—	—	
—	—			—	—	
—	14000			—	14000	
—	—			—	—	
—	—			—	—	
—	70			—	70	
—	—			—	—	
—	1500			—	1500	
—	—			—	—	
7000	75358			7000	75358	
406	—			406	—	
—	—			—	—	
—	1142			—	1142	
—	38			—	38	
1535	—			1535	—	
—	—			—	—	
116	—			116	—	
—	—			—	—	
—	—			—	—	
3000	—			3000	—	
5057	1180			5057	1180	

1. Alegat do rubryki I. wydatków preliminarza funduszu szkolnego na rok 1877.

Zasiłki dla funduszów szkolnych okręgowych.

A.

Liczba porządkowa	Rada okręgowa w	Płace nauczycieli i katechetów	Potrzeby szkolne i urzędowe	Na przybory naukowe	Na konferencye	Na biblioteki okręgowe	Rozmaite wydatki	Razem	Po uwzględnieniu przychodu	Okazuje się niedobór
		złotych reńskich w walucie austryackiej								
1	Zamiejska w Krakowie . . .	46130	1374	1070	535	150	200	49459	43387	6072
2	Wadowicach . . .	53980	1308	600	540	150	200	56778	39248	17530
3	Bochni	30674	695	100	280	150	200	32099	24615	7484
4	Nowym-Sączu . .	27430	715	580	300	150	200	29375	15592	13783
5	Tarnowie	61165	1373	1010	505	150	200	64403	51191	13212
6	Jaśle	41990	1085	920	500	150	200	44845	31589	13256
7	Rzeszowie . . .	31270	720	630	300	150	200	33270	28897	4373
8	Jarosławiu . . .	54094	1476	1300	650	150	200	57870	40906	16964
9	Przemyślu . . .	55273	1370	1290	645	150	200	58928	58928	—
10	Sanoku	25261	744	710	300	150	200	27365	21660	5705
11	Stryju	39974	1437	800	600	150	200	43161	35691	7470
12	Zamiejska we Lwowie . . .	46870	1585	1390	695	150	200	50890	42655	8235
13	Żółkwi	48857	1191	1370	400	150	200	52168	40233	11935
14	Złoczowie . . .	81713	2638	1860	1260	150	200	87821	73773	14048
15	Tarnopolu . . .	64313	2095	1920	960	150	200	69638	62424	7214
16	Czortkowie . . .	55226	1412	1100	700	150	200	58788	49828	8960
17	Brzeżanach . . .	49330	1419	1300	720	150	200	53119	47568	5551
18	Kołomyi	48790	1039	960	480	150	200	51619	34585	17034
19	Stanisławowie . .	42740	1050	1000	500	150	200	45640	42277	3363
20	Samborze . . .	47860	995	860	430	150	200	50495	42291	8204
21	Miejska w Krakowie	44113	387	800	—	200	400	45920	45920	—
	Razem .	997073	26108	21570	11300	3200	4400	1063651	873258	190393

2. Alegat do Rub. I. wydatków preliminarza funduszu szkolnego na rok 1877.

Zasiłki dla funduszów szkolnych okręgowych.

B.

Liczba porządkowa	Powiat	Wydziałowe	Zorganizowanych po dzień 1. Stycznia 1876 szkół								
			etatowych o nauczycielach							filialne	Suma szkół
			7	6	5	4	3	2	1		
1	Biała	—	—	—	—	4	2	5	17	1	29
2	Bircza	—	—	—	1	—	—	2	5	9	17
3	Bóbrka	—	—	—	—	1	—	—	17	28	46
4	Bochnia	1	—	—	1	1	—	2	13	3	21
5	Bohorodczany	—	—	—	—	1	—	—	—	—	1
6	Borszczów	—	—	—	—	1	2	—	14	7	24
7	Brody	—	—	—	1	1	—	2	35	37	76
8	Brzesko	—	—	—	—	2	1	6	10	2	21
9	Brzeżany	—	—	—	1	1	1	2	11	6	22
10	Brzozów	—	—	—	—	2	—	2	20	14	38
11	Buczacz	—	—	—	—	1	1	1	17	15	35
12	Chrzanów	—	—	—	—	1	—	1	30	8	40
13	Cieszanów	—	—	—	—	1	1	2	13	20	37
14	Czortków	—	—	—	—	1	—	1	17	7	26
15	Dąbrowa	—	—	—	—	1	—	—	5	1	7
16	Dolina	—	—	—	1	1	—	2	13	16	33
17	Drohobycz	—	1	—	1	1	—	—	14	2	19
18	Gorlice	—	—	—	—	3	—	—	17	15	35
19	Gródek	1	—	—	—	1	—	—	10	9	21
20	Grybów	—	—	—	—	1	—	—	8	8	17
21	Horodenka	—	—	—	1	1	—	—	15	11	28
22	Husiatyn	—	—	—	—	1	—	3	29	9	42
23	Jarosław	—	—	1	—	1	1	5	34	22	64
24	Jasło	—	—	—	—	2	1	1	18	9	31
25	Jaworów	1	—	—	—	—	1	—	18	6	26
26	Kałusz	—	—	—	—	1	—	2	13	25	41
27	Kamionka strumiłowa	—	—	—	1	2	—	2	28	37	70
28	Kolbuszowa	—	—	—	—	1	—	1	5	3	10
29	Kołomyja	—	—	—	—	3	—	—	19	12	34
30	Kraków	—	—	—	—	—	—	5	34	5	44
31	Krosno	1	—	—	—	1	—	4	10	10	26
32	Kossów	—	—	—	—	2	1	—	9	4	16
33	Łańcut	—	—	—	—	3	3	2	12	9	29
34	Limanowa	—	—	—	—	1	—	—	12	1	14
35	Lisko	—	—	—	—	1	—	—	4	1	6
36	Lwów	—	—	—	—	—	—	3	22	47	72
37	Mielec	—	—	—	1	1	—	3	20	6	31
38	Mościska	—	—	—	—	1	1	—	23	13	38
39	Myślenice	—	—	—	—	1	—	5	19	4	29
40	Nadwórna	—	—	—	—	1	—	2	10	15	28
	Do przeniesienia	4	1	1	9	50	16	66	640	457	1244

Liczba porządkowa	Powiat	Wydziałowe	Zorganizowanych po dzień 1. Stycznia 1876 szkół								
			etatowych o nauczycielach							filialne	Suma szkół
			7	6	5	4	3	2	1		
	Z przeniesienia	4	1	1	9	50	16	66	640	457	1244
41	Nisko	—	—	—	—	1	—	1	5	1	8
42	Nowy Sącz	1	—	—	—	2	—	3	14	14	34
43	Nowy Targ	—	—	—	—	1	—	3	6	7	17
44	Pilzno	—	—	—	—	4	—	1	11	7	23
45	Podhajce	—	—	—	—	1	—	1	17	4	23
46	Przemyśl	1	—	—	—	1	—	4	24	18	48
47	Przemyślany	—	—	—	—	1	—	1	21	22	45
48	Rawa	—	—	—	—	1	—	2	16	10	29
49	Ropczyce	—	—	—	—	1	1	—	9	3	14
50	Rohatyn	—	—	—	1	—	1	2	21	29	54
51	Rudki	—	—	—	—	1	—	1	10	5	17
52	Rzeszów	—	—	—	2	—	—	6	15	6	29
53	Sambor	1	1	—	—	—	—	—	18	14	34
54	Sanok	—	—	—	—	2	—	1	14	10	27
55	Skałat	—	—	—	—	1	—	3	22	9	35
56	Śniatyn	1	—	—	—	1	—	1	16	4	23
57	Sokal	2	—	—	—	1	—	2	22	38	65
58	Stanisławów	1	—	—	—	3	—	1	12	12	29
59	Staremiasto	—	—	—	—	1	—	—	17	—	8
60	Stryj	—	—	—	1	1	—	1	21	34	58
61	Tarnobrzeg	—	—	—	—	1	—	—	1	—	2
62	Tarnopol	—	—	—	2	—	—	4	40	15	61
63	Tarnów	1	—	—	1	2	1	1	28	6	40
64	Tłumacz	—	—	—	—	1	—	—	9	13	23
65	Trembowla	—	—	—	—	1	—	5	14	13	33
66	Turka	—	—	—	—	1	—	—	7	—	8
67	Wadowice	—	—	—	1	3	—	3	21	2	30
68	Wieliczka	1	—	—	2	1	2	2	11	4	23
69	Zaleszczyki	—	—	—	—	1	—	1	17	8	27
70	Zbaraż	—	—	—	—	1	1	1	14	4	21
71	Złoczów	—	—	—	—	2	—	7	39	56	104
72	Żółkiew	—	—	—	—	1	1	3	23	15	43
73	Żydaczów	—	—	—	1	2	—	2	14	25	44
74	Żywiec	—	—	—	1	—	2	3	11	3	20
75	Kraków (miasto)	1	1	—	—	5	2	—	—	—	—
	Suma	14	3	1	21	96	27	132	1190	868	2352

Alegat do Rubryki II. wydatków preliminarza funduszu szkolnego na rok 1877.

Wykaz

miejscowości, w których po zreorganizowaniu szkół z powodu znacznej liczby dzieci potworzono klasy paralelne z zastępcami nauczycieli, płatnymi z funduszu szkolnego krajowego.

Liczba porządkowa	Miejscowość	Ilość nauczycieli	Płaca zł.	Płaca ct.	Uwaga.
1	Mielec	1	270	—	
2	Śniatyn	1	360	—	
3	Kołomyja	2	720	—	
4	Stanisławów	2	720	—	
5	Wieliczka	2	600	—	
6	Przemyśl	2	720	—	
7	Jaworów	1	300	—	
8	Chrzanów	2	600	—	
9	Stryj	2	720	—	
10	Podgórze	1	270	—	
11	Kuty	2	540	—	
12	Sapanów	1	200	—	
13	Kałusz	2	600	—	
14	Bochnia	2	600	—	
15	Sucha	1	240	—	
16	Żywiec	1	270	—	
17	Jaworzno	2	570	—	
18	Kopeczyńce	1	240	—	
19	Sokołów	1	200	—	
20	Bukowsko	1	200	—	
21	Jarosław	1	360	—	
22	Drohobycz	1	360	—	
23	Biłka szlachecka	1	200	—	
24	Zbaraż	1	300	—	
25	Tarnopol	1	360	—	
26	Nadwórna	2	500	—	
27	Wadowice	1	270	—	
28	Kraków	1	2520	—	
	Razem		13810	—	

Nr. 2.

Alegat do Rubryki II. wydatków preliminarza fundusza szkolnego na rok 1877.

Klasy paralelne z zastępcami nauczycieli, płatnymi z funduszu szkolnego etatowego, w których po zreorganizowaniu szkół z powodu znacznej liczby dzieci potworzono

Liczba porządkowa	Miejscowość	Liczba klas	Płaca	
			zł.	ct.
1	Zbylitowska Góra . .	1	250	—
2	Smerekowiec . . .	1	300	—
3	Rybotycze . . .	2	720	—
4	Stan. Jawór . . .	2	720	—
	Wielopole	2		
6	Przemysl . . .	2	720	—
7	Jaworze . . .	1	360	—
8	Chmielnik . . .	2	600	—
9	. . .	2	720	—
10	Podgórze . . .	2		
11		2		
12	Sapanów . . .	1	200	—
13	Bukowiec . . .	2	600	—
14	Bochnia . . .	2	600	—
15	Siercha . . .	1	240	—
16	Zawoja . . .	1	120	—
17	Jaworzno . . .	2	570	—
18	Krzeszowice . . .	1	240	—
19	Smolnik . . .	1	200	—
20	Bukowsko . . .	1	200	—
21	Jaro-Jaw . . .	1	360	—
22	Drohobycz . . .	1	360	—
23	Bilki Szlacheckie . .	1	200	—
24	Zbaraż . . .	1	300	—
25	Tarnopol . . .	1	360	—
26	Kamionka . . .	2	600	—
27	Wiśniowiec . . .	1	270	—
28	Brzeżany . . .	1	2250	—
	Razem			—

Wykaz omyłek drukarskich

w preliminarzach na rok 1877.

Zakład obłąkanych w Kulparkowie.

Str. 39. poz. 10. wiersz 2. zamiast 296 zł., powinno być 696 zł.

Szpitale krakowskie.

Str.	21	poz.	58.	. . . . .	zamiast	r. 1768	powinno być	1868
„	22	„	4.	wiersz trzeci	„	24/6	„	23/6
„	„	„	6.	„ drugi	„	23/6	„	24/6
„	23	„	10.	„ drugi	„	r. 1873	„	1874
„	46	„	21.		„	2879 zł.	„	2869 zł.
„	47	„	32.	pod „razem“			„	100 zł.
„	61	„	2.	pod „zwyczajne“	„	1200 zł.	„	1.300 zł.
„	„	„	4 a)	w tekscie	„	366 „	„	266 zł.

Wykaz owoców gruszkowych

L. W. 29350/1875

Aleg. II.

SPRAWOZDANIE

Wydziału krajowego

o zamknięciu rachunkowem funduszów krajowych

za rok 1874.

INDEKS.

			Stronica.
Sprawozdanie		. . . . .	3—9
Alegat	*a)*	Sumaryczny wykaz wydatków i dochodów . .	11—13
„	*b)*	Główne zestawienie wynikłości majątku obrotowego .	15—19
„	*c)*	Wykaz sumaryczny wydatków i dochodów z uwzględnieniem czasu ich zrealizowania	21—23

L. W. 29350 / 1875.

Sprawozdanie

Wydziału krajowego o zamknięciu rachunkowem funduszów krajowych za rok 1874.

Stosownie do postanowień §. 18. Statutu krajowego i §. 7. Instrukcyi dla Wydziału krajowego, przedkładamy pod ·/. zamknięcie rachunku wszystkich pod zarządem Reprezentacyi kraju zostających funduszów, a mianowicie:

I. Fundusze preliminarzem objęte (patrz Lit. A.)

a) Dotowane:

1. Fundusz krajowy w ściślejszem znaczeniu
2. „ szpitalu lwowskiego, oddział chorych
3. „ „ „ „ położnic
4. „ „ „ „ obłąkanych
5. „ podrzutków
6. „ szpitalu św. Łazarza, oddział chorych
7. „ „ „ „ „ położnic i podrzutków
8. „ „ „ Ducha, oddział syfilitycznych
9. „ „ „ „ „ obłąkanych
10. „ policyi krajowej
11. „ szkolny krajowy

b) Samoistne (niedotowane)

12. Fundusz domestykalny
13. „ kultury krajowej
14. „ stanowy sierociński
15. „ Aleksandra hr. Stadnickiego
16. „ szkoły kucia koni.

II. Fundusze preliminarzem nieobjęte (patrz lit. C).

1. Fundusz pożyczki krajowej z roku 1873
2. „ Pomnika Kościuszki

3—87. Fundusze stypendyjne (85 fundacyj odrębnych)

88. Fundusz administracyi dóbr „Winniki“

89. Fundusz budowy domu obłąkanych w Kulparkowie
90. „ galicyjski inwalidów wojskowych
91. „ niżankowicki „ „
92. „ posagowy Jana i Filipiny Komarnickich
93. „ zakładu narodowego Imienia Ossolińskich
94. „ zapomogi byłego obwodu tarnowskiego
95. „ „ z roku 1868
96. „ „ „ 1866 (pozostały)
97. „ budowy domu podrzutków
98. „ depozytów gminnych serwitutowych
99. „ Pelagii Russanowskiej dla inwalidów polskich
100. „ szkół ludowych z roku 1872
101. „ Wincentego Łodzia Ponińskiego, dla czeladników rzemieślniczych
102. „ Depozyta

a zatem:

I.	Funduszów preliminarzem objętych . .	16
II	„ „ nieobjętych . .	. 102
	razem . .	. 118

Zamknięcia rachunkowe funduszów preliminarzem objętych zebrane są pod lit. **A.** zaś funduszów preliminarzem nieobjętych pod lit. **C.**

Wciągu roku 1874. przybyły fundusze: Pelagii Russanowskiej, Szkół ludowych z roku 1872, Wincentego Łodzia Ponińskiego, tudzież stypendyjne: Biera, Chełmeckiego, Korzelińskiej, Petryczyna, Tarnowski, Tchorznickiej.

Wyjaśnienia i wykazy szczegółowe do rachunków funduszów preliminarzem objętych, zebrane są pod lit. **B.**, zaś do rachunków funduszów preliminarzem nieobjętych, znajdują się przy tychże rachunkach pod lit. **C.** Przy zamknięciu krajowego funduszu szkolnego nie zamieszczono żadnych uwag, ani uzasadnień różnic okazujących się z porównania wynikłości kasowych, a mianowicie wydatków z kwotami preliminowanemi, gdyż przy udzielonym nam przez krajową Radę szkolną wykazie wydatków, nieotrzymaliśmy żadnych wyjaśnień (patrz L. W. 2031. r. 1876).

Zamknięcie wydatków tego funduszu przedkłada się w takiej formie, w jakiej Wydziałowi krajowemu przez Radę szkolną udzielone zostało, — sumaryczne wynikłości zamieszczono pod **A.** zaś szczegóły w alegatach pod **B.**

Sumaryczne zestawienie wynikłości wszystkich funduszów tak w majątku obrotowym jakoteż i zarodowym, z uwidocznieniem zapasów ostatecznych kasowych, wartości dóbr i realności tudzież stanu kapitałów lokowanych w bankach, a na koniec stanu należytości czynnych i biernych przedkłada się pod lit. **D.**

Pod względem porządku w układzie zamknięć rachunkowych i formy tychże, zastosowano się ściśle do uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 14 Października 1874. tudzież do uwag Komisyi budżetowej i Komisyi do zbadania sprawozdania Wydziału krajowego z czynności za czas od 1. Lipca 1874 do końca Stycznia 1875. (L. S. 472/1875) a mianowicie:

1. Przenośny dział zaliczek po zamknięciu i zupełnem zniesieniu takowego, wcielono z końcem roku 1874. do stałych rubryk budżetowych; lecz gdy przed uchwałą Wysokiego Sejmu, dozwalającą asygnowania wszelkich zaliczek tylko z rubryk budżetowych, wypłacono już niektóre zaliczki tego rodzaju, iż przeniesienie ich do żadnej rubryki budżetowej niebyło możliwem, przeto uwidoczniono te wydatki pod osobną pozycyą w rubryce XIII poz. 134. Zauważa się tutaj, iż podobne, budżetem nieprzewidziane i do żadnej rubryki przydzielić się niedające wydatki corocznie powtarzać się muszą, a wysokość ich tylko od przypadku zawisła — nawet w przybliżeniu naprzód określoną być niemoże. Powody do tego są następujące:

Przy zamknięciu rachunków wszystkich funduszów krajowych zdarza się (szczególnie we funduszach preliminarzem nieobjętych i z dniem 31. Grudnia każdego roku zamykanych) iż niektóre fundusze wykazują chwilowy niedobór, wynikający najczęściej z powodu, iż pobór odsetków od papierów wartościowych przypada po terminie zamknięcia; niedobory takie muszą być chwilowo — czasem tylko na kilka dni — przez fundusz krajowy pokrywane, gdyż inaczej zamknięcie niebyłoby możliwem. (Patrz Rubr. XII poz. 134, a).

Przy cenzurze dzienników kasowych przedkładanych przez c. k. Urzęda podatkowe znajdują się pozycye wydatków mylnie na rachunek funduszu krajowego zaliczone. — Zwrot tych mylnych wydatków bywa wprawdzie przy załatwieniu miesięcznych obrachunków zarządzanym, lecz zwykle jedne zwroty wpływają, a pozycye podobnych wydatków tworzą się na nowo. Tym sposobem okazują się z końcem każdego roku nadwyżki wydatków zwrotnych, których jednakowoż do żadnej rubryki budżetowej przyłączać nie można. (Patrz rub. XIII poz. 134. b). Jak znaczny jest w tym dziale obrót roczny, wykazuje alegat 6. pod lit. **B.** (Str. 24 poz. 5).

Uwagę Komisyi Wysokiego Sejmu wyznaczonej do zbadania czynności Wydziału krajowego, zawartą w sprawozdaniu do L. 472/1875, uwzględniono w ten sposób, iż rachunek zaliczek wypłaconych przed rokiem 1874 (zaległych) odłączono od rachunku zaliczek wypłaconych w ciągu roku 1874 (bieżących).

Dochody ze zwrotów wpłynionych na rachunek zaliczek zaległych, wykazano pod osobną pozycyą rubr. VII. dochodów (poz. 14.), zaliczki zaś bieżące, tak w dochodach jakoteż i w wydatkach, wraz z należytościami czynnemi i biernemi przeniesiono do odpowiednich rubryk budżetowych. Dla jasnego przedstawienia, w jaki sposób przeniesienie to wykonanem zostało, załącza się pod lit. **B.** (alegat 6) zamknięcie przenośnego działu zaliczek z uwidocznieniem, jakie kwoty na które rubryki przeniesiono.

Zauważa się przy tem, iż według układu z c. k. Rządem, zwroty wpływające na rachunek zaliczek w dawnych latach wypłaconych, użyte być muszą na spłatę reszty długu należącego się c. k. Skarbowi Państwa, wynoszącej z końcem roku 1874 — 16.979 zł. 07 ct.

2. Kasę i rachunek depozytów odłączono zupełnie od rachunku funduszu krajowego, — po zamknięciu rachunku depozytów z końcem roku 1874. przeniesiono zapasy takowych do osobnego dziennika kasowego, w którym dalszy obrót depozytów oddzielnie od obrotu funduszów krajowych jest prowadzony.

Odpowiednio do tej zmiany utworzono w księgach rachunkowych osobny dział depozytowy i uporządkowano takowy stosownie do rodzaju depozytów.

Wynikłości tego działu przedstawione są w szczegółowem zamknięciu (patrz lit. **C.** Depozyta; — str. 144), do którego dołączono imienny wykaz depozytów pozostałych w zapasie kasowym z końcem roku 1874.

Przy powyższem odłączeniu depozytów od funduszu krajowego, przeniesiono z zapasu depozytów do zapasu funduszu krajowego kwotę . . . . . 1.500 zł., która z końcem roku 1873. wykazaną była w stanie depozytów, jako niezużyta reszta z kwoty przeznaczonej dla pogorzelców w Dobromilu.

3. Przy pozycyach wykazujących zakupno lub sprzedaż efektów, uwidoczniono rodzaj i kurs takowych.

4. Przy różnicach okazujących się z porównania wynikłości kasowych z budżetem, wymieniono ile możności szczegółowo powody przekroczeń lub zaoszczędzeń.

5. Używane dotąd przy porównaniu wynikłości z budżetem wyrazy „korzystniejsze“ — i „niekorzystniejsze“ — zastąpiono wyrazami: „mniejsze“ i „większe“.

6. Uzasadnienie różnic, to jest zaoszczędzeń lub przekroczeń, zamieszczono obok każdej pozycyi zamknięcia rachunku.

W latach ubiegłych przedkładano te uzasadnienia w osobnym alegacie; stosownie jednak do uwag czynionych przez Komisyę budżetową, uwzględniając dalej, iż połączenie tych wyjaśnień z zamknięciem rachunkowem ułatwia Komisyom Wysokiego Sejmu rewizyę rachunków, a nakoniec przyczynia się do zmniejszenia kosztów druku — zaprowadzono tę zmianę, która w zasadzie nie uwłacza w niczem uchwalonej formie zamknięć rachunkowych.

Do niniejszego sprawozdania załącza się:

pod **a)** Sumaryczny wykaz wydatków i dochodów i porównanie takowych z kwotami budżetem uchwalonemi,

pod **b)** Główne zestawienie wynikłości majątku obrotowego wedle poszczególnych funduszów,

pod **c)** Sumaryczny wykaz wydatków i dochodów, z uwzględnieniem czasu ich zrealizowania.

Według załącznika **a.** okazują się w porównaniu z budżetem wynikłości następujące:

1) W funduszach dotowanych:

wydatki *większe* o	214.013 zł.	
dochody *większe* o	588.362 „	
zatem wynikłość w ogóle *korzystniejsza* . .	374.349 zł.	

2) W funduszach samoistnych (niedotowanych)

wydatki *większe* o	10.185 „	
dochody *większe* o	10.348 „	
zatem wynikłość w ogóle *korzystniejsza* .	163 zł.	

Różnice przy funduszu krajowym wynoszą:

w wydatkach *więcej*	109.857 „	51 ct.
w dochodach *więcej*	492.057 „	$37^1/_2$ „
przeto wynik *korzystniejszy o*	382.199 zł.	$86^1/_2$ ct.

Jak to już wyżej powiedziano, wszelkie różnice okazujące się z porównania wynikłości kasowych z kwotami budżetowemi wykazane są przy szczegółowych pozycyach w zamknięciu rachunku, — tutaj więc przedstawia się tylko sumarycznie różnice przy funduszu krajowym.

A. W Wydatkach:

Zaoszczędzenia.

Rubr. I. Koszta reprezentacyi kraju	38.765 zł.	$72^1/_2$ ct.
z powodu krótkiego trwania sesyi sejmowej.		
Rubr. VII. Zasiłki dla zakładów naukowych	26.342 „	09 „
z powodu mniejszego niedoboru funduszu szkolnego.		
Rubr. VIII. Utrzymanie pomników historycznych	999 „	30 „
z powodu mniejszej ilości wykonanych restauracyj.		
Rubr. IX. Kwaterunkowe żandarmeryi	9.267 „	50 „
z powodu niewydania kwoty preliminowanej jako kredyt dodatkowy.		
Rubr. X. Drogi krajowe	69.420 „	$67^1/_2$ „
w części z powodu niewypłacenia należytości wyasygnowanych, w części zaś z powodu, iż nie wszystkie zamierzone roboty wykonane zostały.		
Rubr. XII. Wydatki na szupaśnictwo	7.126 „	10 „
z powodu małej ilości zlikwidowanych rachunków.		
Suma zaoszczędzeń . .	151.921 zł.	39 ct.

Przekroczenia.

Rubr. II. Koszta zarządu	3.293 zł.	46½	ct.
z powodu przeniesienia do tej rubryki zaliczek z działu przenośnego.			
Rubr. III. Koszta leczenia	41.340 „	06	„
z powodu przeniesienia zwrotów od gmin do osobnej rubryki dochodów. (VII)			
Rubr. IV. Koszta szczepienia	5.773 „	4	„
Rubr. V. Wydatki sanitarne	37.906 „	52	„
z powodu epidemij grasujących w roku 1873., za które rachunki w roku 1874. zlikwidowane zostały.			
Rubr. VI. Zasiłki dla zakładów dobroczynności	64.072 „	50	„
z powodu spłacenia pożyczek zaciągniętych na budowę Kulparkowską.			
Rubr. XI. Dotacye dla zakładów krajowych	9.249 „	62½	„
z powodu udowodnionych szczegółowemi zamknięciami rachunków, większych potrzeb zakładów dotowanych.			
Rubr. XIII. Rozmaite wydatki	100.142 „	99	„
z powodu przeniesienia do tej rubryki zaliczek z działu przenośnego i wypłacenia kwoty 125.000 zł. na budowę Kulparkowską stosownie do uchwały Wysokiego Sejmu.			
Suma *przekroczeń* . .	261.778 zł.	90	ct.
Z porównania tejże . .			
ze sumą *zaoszczędzeń* . .	151.921 „	39	„
okazuje się *przekroczenie w wydatkach* . .	109.857 zł.	51	ct.

B. W dochodach.

Dochody większe.

Rubr. II. Odsetki od pieniędzy chwilowo lokowanych	5.314 zł.	40	ct.
z powodu znacznych wpływów w innych rubrykach dochodów.			
Rubr. V. Pozostałość z rachunków roku 1873 (rzeczywisty zapas kasowy) według zamknięcia rachunku za rok 1873	45.100 „	55	„
Rubr. VI. Dodatki do podatków	242.094 „	36	„
z powodu sciągnięcia znacznych kwot na rachunek zaległości.			
Rubr. VII. Rozmaite dochody	193.938 „	80	„
z powodu przeniesienia do tej rubryki zwrotów wpłynionych na rachunek zaliczek dawnych.			
Rubr. VIII. Pożyczka na hipotekę realności nabytej na szkołę gospodarstwa lasowego	9.000 „	—	„
z powodu, iż na tę rubrykę nic nie preliminowano. Pożyczka ta została zaciągniętą na mocy upoważnienia Wysokiego Sejmu.			
Suma *dochodów większych* . .	495.448 zł.	11	ct.

Dochody mniejsze.

Rubr. I. Z odnajmu ubikacyj sejmowych	253 zł. 89 ct.	
z powodu zmienności tej rubryki.		
Rubr. IV. Nadwyżki dochodów od zakładów dotowanych . . .	3.136 „ 84½ „	
na podstawie szczegółowych zamknięć rachunków dotyczących zakładów.		
Suma *dochodów mniejszych* . .	3.390 zł. 73½ ct.	
Z porównania ze sumą *dochodów większych* . . .	495.448 „ 11 „	
okazują się *dochody w ogóle większe o*	492.057 zł. 37½ ct.	
potrąciwszy od tej nadwyżki wykazane powyżej przekroczenie w wydatkach	109.857 „ 51 „	
okazuje się ogólny wynik obrotu *korzystniejszy*, aniżeli w budżecie przewidziano	382.199 zł. 86½ ct.	
doliczywszy do tego nadwyżkę dochodów budżetem przewidzianą i pozostałą z końcem roku 1873 resztkę gotówki lokowanej w banku	93.095 „ — „ 3 „ 05 „	
okazuje się ogólna pozostałość z rachunków za rok 1874 .	475.297 zł. 91½ ct.	

Pozostałość powyższa składa się:

a) z rzeczywistego zapasu w kasie, a mianowicie w gotówce . . .	262.778 zł. 79½ ct.	
i w asygnatach bankowych . .	150.000 „ — „	412.778 zł. 79½ ct.
b) z gotówki ulokowanej w bankach na rachunku bieżącym .		62.519 „ 12 „
razem jak wyżej . .		475.297 zł. 91½ ct.

(Patrz zamknięcie rachunku funduszu krajowego pod. lit. **A.** str. 8—9 i alegata pod lit. **B.** str. 4—5).

Według sumarycznego zestawienia wszystkich zamknięć rachunkowych pod lit. **D.**

wynoszą zapasy majątku zarodowego:

w gotówce i efektach . ,	2,821.192 zł. 12½ ct.	
w dobrach i realnościach .	1,601.052 „ 90 „	
w kapitałach hipotekowanych	86.798 „ 62½ „	
w nadwyżce należytości czynnych	51.590 „ 48 „	
razem . . .		4,560.634 zł. 13 ct.

Zapasy te wynosiły z końcem roku 1873.

w gotówce i efektach . .	1,988.842 zł. 11½ ct.	
w dobrach i realnościach . .	1,457.911 „ 64½ „	
w kapitałach hipotekowanych .	172.286 „ 23½ „	
w nadwyżce należytości czynnych	158.547 „ 29½ „	
razem		3,777.587 „ 29 ct.
Z porównania okazuje się *powiększenie*		783.046 zł. 84 ct.

Należytości czynne z końcem roku 1874 wynoszą:

a) w majątku obrotowym	2,463.250 „ 11 „
b) „ „ zarodowym	212.392 „ 18½ „
razem	2,675.642 zł. 29½ ct.

Z przeniesienia, należytości czynne z końcem roku 1874 2,675.642 zł. 29½ ct.

Z końcem roku 1873 wynosiły:

a) w majątku obrotowym . .	1,879.401 zł. 54 ct.	
b) „ „ zarodowym . .	295.469 „ 57 „	
razem		2,174.871 „ 11 ct.
powiększyły się zatem o		500.771 zł. 18½ ct.

Urgowanie zaległości czynnych odbywa się nietylko przy sposobności załatwiania dotyczących spraw, lecz także przez systematyczne wykazywanie tychże c. k. Starostwom w celu zarządzenia egzekucyi. (Patrz L. W. 15990, 16213, 16414, 18236, 19702, 22302, 23361, 23548, 24598, 24668, 30000, 30379 z roku 1875.)

Ogólny ruch majątkowy wynosi:

a) w dochodach	14,479.428 „ 27 „
b) w wydatkach	7,000.394 zł. 26 ct.
c) w zapasach ostatecznych	5,791.182 „ 48½ „
d) w wartości dóbr i realności tudzież kapitałach hipotekowanych	1,687.851 „ 52½ „
razem zgodnie z dochodami	14,479.428 „ 27 „

(Patrz lit. D. str 4.)

Na podstawie powyższego sprawozdania Wydział krajowy wnosi:

Wysoki Sejm raczy, po zbadaniu przedłożonego zamknięcia rachunku za rok 1874 *wydać Wydziałowi krajowemu absolutorium.*

We Lwowie dnia 7. Lutego 1876.

Oktaw z Siemuszowy Pietruski w. r.
Zastępca Marszałka krajowego.

Dr. Józef Wereszczyński w. r.
Sprawozdawca.

We Lwowie dnia 7. lutego 1876

Oktaw z Siemuszowy Pietruski w. r.
Zastępca Marszałka krajowego.

Dr. Józef Wereszczyński w. r.

L. W. 29350/1875
Alegat lit. a., do sprawozdania Wydziału o zamknięciu rachunku funduszów krajowych za rok 1874.

Lit. **a.**

SUMARYCZNY WYKAZ

wydatków i dochodów krajowych

za rok 1874.

i porównanie takowych z uchwalonemi przez Wysoki Sejm krajowy na dniu 16. Stycznia 1874. kwotami potrzeb i pokrycia.

Sumaryczny wykaz

A. Fundusze i zakłady dotowane z funduszu krajowego.

Suma ogólna wydatków za rok 1874. wynosiła	2,859.291 zł. 45½ ct.
Na potrzeby krajowe preliminowano uchwałą Wys. Sejmu z dnia 16. Stycznia 1874.	2,645.279 „ — „
zatem w porównaniu z preliminarzem suma wydatków *jest większą o*	214.012 „ 45½ ct.

B. Fundusze niedotowane (samoistne).

Suma ogólna wydatków wynosiła	21.884 zł. 15½ ct.
na to preliminowano uchwałą powyższą	11.699 „ — „
z porównania zatem kwoty rzeczywistego wyniku z preliminarzem, *okazuje się wydatek większy o*	10.185 „ 15½ ct.

A. Fundusze

Z porównania rzeczywistych wydatków za rok 1874.
z takimiż dochodami „ „ „
okazuje się nadwyżka dochodów . .
Wedle budżetu na rok powyższy było preliminowano
„ „ „
nadwyżka
W porównaniu z wynikłością rzeczywistą *okazuje się*

B. Fundusze

Z porównania rzeczywistych wydatków za rok 1874.
z takimiż dochodami „ „ „
okazuje się nadwyżka dochodów . .
Wedle budżetu preliminowano na rok powyższy
„ „ „ „ „
okazuje się nadwyżka dochodów . .
W porównaniu z wynikłością rzeczywistą *okazuje się*

wydatków i dochodów.

A. Fundusze i zakłady dotowane z funduszu krajowego.

Suma ogólna dochodów za rok 1874. wynosiła	3,334.658 zł. 80 ct.
Uchwałą Wys. Sejmu z dnia 16. Stycznia 1874. preliminowano dochodów . .	2,746.297 „ — „
W porównaniu ogólnej sumy dochodów ze sumą preliminowaną . . .	
okazują się dochody większe o	588.361 „ 80 „

B. Fundusze niedotowane (samoistne).

Suma ogólna dochodów wynosi	24.179 zł. 84½ ct.
Uchwałą powyższą było preliminowano	13.831 „ — „
z porównania	
okazuje się dochód większy o	10 348 „ 84½ „

dotowane.

w kwocie		2,859.291 zł.	45½ ct.
„		3,334.658 „	80 „
„		475.367 „	34½ „
wydatków . .	2,645.279 zł.		
dochodów . .	2,746.297 „		
dochodów . .	101.018 „	101.018	
wynik korzystniejszy o . . .		374.349 „	34½ „

niedotowane.

w kwocie		21.884 zł.	15½ ct.
„		24.179 „	84½ „
„		2295 „	69 „
wydatków . . .	11.699 zł.		
dochodów . . .	13.831 „		
	2.132 „	2132 „	
wynik korzystniejszy o		163 „	69 „

b.

Główne zestawienie

wynikłości majątku obrotowego

wedle poszczególnych funduszów

za rok 1874.

Wydatki. Główne zestawienie wynikłości majątku

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Wydatki.	Wynikłość z roku 1874. zwyczajne		nadzwyczajne		razem	
		Dział I. Fundusz krajowy i fundusze z tegoż dotowane.						
	1	Fundusz krajowy w ściślejszem znaczeniu . . .	1,858.543	58	185.455	93	2,043.999	51
	2	„ szpitalu powszechnego we Lwowie:						
		a) oddział chorych	144.254	71½	—	—	144.254	71½
		b) „ położnic	16.007	45	—	—	16.007	45
		c) „ obłąkanych	90.634	93	—	—	90.634	93
	3	„ podrzutków we Lwowie	40.269	13½	—	—	40.269	13½
	4	„ szpitalu św. Łazarza w Krakowie:						
		a) oddział chorych	70.028	55	92	—	70.120	55
		b) „ położnic i podrzutków .	43.122	90	—	—	43.122	90
	5	„ szpitalu św. Ducha w Krakowie:						
		a) oddział syfilitycznych . . .	28.870	89	—	—	28.870	89
		b) „ obłąkanych	18.127	24½	—	—	18.127	24½
	6	„ policyi krajowej	6.751	48	—	—	6.751	48
	7	„ szkół początkowych	357.132	65	—	—	357.132	65
		Suma wydatków funduszów dotowanych	2,673.743	52½	185.547	93	2,859.291	45½
		Dział II. Fundusze samoistne, niedotowane, preliminarzem objęte.						
	1	Fundusz domestykalny	2.830	—	—	—	2.830	—
	2	„ kultury krajowej	13.627	49	—	—	13.627	49
	3	„ stanowy sierociński.	1.015	00½	—	—	1.015	00½
	4	„ Aleksandra hr. Stadnickiego	1.853	45	—	—	1.853	45
	5	„ szkoły kucia koni	2.558	21	—	—	2.558	21
		Suma wydatków funduszów samoistnych	21.884	15½	—	—	21.884	15½

obrotowego, wedle poszczególnych funduszów. Wydatki.

Kwota preliminowana wedle ustawy z dnia 16. Stycznia 1874.			Wynikłość jest zatem:						Uwaga
			mniejszą		większą		w ogóle		
zwyczajne	nadzwyczajne	razem	zwyczajne	nadzwyczajne	zwyczajne	nadzwyczajne	mniejszą	większą	
1,734.142	200.000	1,934.142	—	—	—	—	—	109.858	
140.150	3.718	143.868	—	—	—	—	—	387	
16.415	416	16.831	—	—	—	—	824	—	
73.419	1.666	75.085	—	—	—	—	—	15.550	
46.715	—	46.715	—	—	—	—	6.446	—	
52.383	3.866	56.249	—	—	—	—	—	13.872	
40.417	1.934	42.351	—	—	—	—	—	772	
27.242	—	27.242	—	—	—	—	—	1.629	
17.786	—	17.786	—	—	—	—	—	341	
4.264	—	4.264	—	—	—	—	—	2.487	
280.746	—	280.746	—	—	—	—	—	76.387	
2,433.679	211.600	2,645.279	—	—	—	—	7.270	221.283	
								214.013	
3.400	—	3.400	—	—	—	—	570	—	
5.512	—	5.512	—	—	—	—	—	8.116	
1.410	—	1.410	—	—	—	—	395	—	
1.377	—	1.377	—	—	—	—	—	476	
—	—	—	—	—	—	—	—	2.558	
11.699	—	11.699	—	—	—	—	965	11.150	
								10.185	

Dochody. Główne zestawienie wynikłości majątku

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Dochody.	Wynikłość z roku 1874. zwyczajne		nadzwyczajne		razem	
		Dział I. Fundusz krajowy i fundusze z tegoż dotowane.						
1		Fundusz krajowy w ściślejszem znaczeniu . . .	2,519.294	37½	—	—	2,519.294	37½
2		„ szpitalu powszechnego we Lwowie:						
		a) oddział chorych	144.254	71½	—	—	144.254	71½
		b) „ położnic	16.007	45	—	—	16.007	45
		c) „ obłąkanych	90.634	93	—	—	90.634	93
3		„ podrzutków we Lwowie	40.338	63½	—	—	40.338	63½
4		„ szpitalu św. Łazarza w Krakowie:						
		a) oddział chorych	70.120	55	—	—	70.120	55
		b) „ położnic i podrzutków .	43.122	90	—	—	43.122	90
5		„ szpitalu św. Ducha w Krakowie:						
		a) oddział syfilitycznych . . .	28.870	89	—	—	28.870	89
		b) obłąkanych	18.127	24½	—	—	18.127	24½
6		„ policyi krajowej	6.754	46	—	—	6.754	46
7		„ szkół początkowych	357.132	65	—	—	357.132	65
		Suma dochodów funduszów dotowanych .	3,334.658	80	—	—	3,334.658	80
		Dział II. Fundusze samoistne, niedotowane, preliminarzem objęte.						
1		Fundusz domestykalny	3.457	42½	—	—	3.457	42½
2		„ kultury krajowej	15.282	39½	—	—	15.282	39½
3		„ stanowy sierociński.	1.589	22	—	—	1.589	22
4		„ Aleksandra hr. Stadnickiego . . .	1.315	55	—	—	1.315	55
5		„ szkoły kucia koni	2.535	25½	—	—	2.535	25½
		Suma dochodów funduszów samoistnych .	24.179	84½	—	—	24.179	84½

obrotowego, wedle poszczególnych funduszów. Dochody.

Kwota preliminowana wedle ustawy z dnia 16 Stycznia 1874.			Wynikłość jest zatem:						Uwaga.
			mniejszą		większą		w ogóle		
zwyczajne	nadzwyczajne	razem	zwyczajne	nadzwyczajne	zwyczajne	nadzwyczajne	mniejszą	większą	
2,027.237	—	2,027.237	—	—	—	—	—	492.057	
143.8 8	—	143.868	—	—	—	—	—	387	
16.831	—	16.831	—	—	—	—	824	—	
75.085	—	75.085	—	—	—	—	—	15.550	
46.715	—	46.715	—	—	—	—	6.376	—	
56.921	—	56.921	—	—	—	—	—	13.200	
42.351	—	42.351	—	—	—	—	—	772	
30.017	—	30.017	—	—	—	—	1.146	—	
20.951	—	20.951	—	—	—	—	2.824	—	
5.575	—	5.575	—	—	—	—	—	1.179	
280.746	—	280.746	—	—	—	—	—	76.387	
2,746.297	—	2,746.297	—	—	—	—	11.170	599.532	
								588.362	
3.770	—	3.770	—	—	—	—	313	—	
6.816	—	6.816	—	—	—	—	—	8.466	
1.462	—	1.462	—	—	—	—	—	127	
1.385	—	1.385	—	—	—	—	69	—	
398	—	398	—	—	—	—	—	2.137	
13.831	—	13.831	—	—	—	—	382	10.730	
								10.348	

L.W. 29350/1875
Alegat lit **c.** do sprawozdania Wydziału krajowego o zamknięciu rachunku funduszów krajowych za rok 1874.

C.

WYKAZ SUMARYCZNY

WYDATKÓW I DOCHODÓW

funduszów krajowych

preliminarzem objętych,

wykazanych w zamknięciu rachunkowem za rok 1874. z uwzględnieniem czasu ich zrealizowania, a mianowicie:

a) w roku 1874. na rachunek tegoż roku.
b) w I. półroczu 1875. na rachunek roku 1874.

Fundusze krajowe

Wydatki	Wynikłość w roku 1874		Wynikłość w I. półroczu 1875		Razem	
Fundusz krajowy w ściślejszem znaczeniu:						
a) zwyczajne . . .	1,572.433	56½	286 110	01½	1,858.543	58
b) nadzwyczajne . .	150 830	26	34.625	67	185.455	93
Fundusz szpitalu lwowskiego: Oddział chorych zwyczajne . . .	91.437	10½	52.817	61	144.254	71½
Oddział położnic zwyczajne . . .	3.945	07	12 062	38	16.007	45
Oddział obłąkanych zwyczajne . . .	64.005	02½	26.629	90½	90 634	93
Fundusz podrzutków we Lwowie zwyczajne . . .	40 269	13½	—	—	40.269	13½
Fundusz szpitalu św. Łazarza w Krakowie Oddział chorych zwyczajne . . .	63.601	66	6.426	89	70.028	55
nadzwyczajne . .	15	89	76	11	92	—
Oddział położnic i podrzutków zwyczajne . . .	42.516	79½	606	10½	43.122	90
Fundusz szpitalu św. Ducha w Krakowie Oddział syfilitycznych zwyczajne . . .	24.620	85	4.250	04	28.870	89
Oddział obłąkanych zwyczajne . . .	17.224	34½	902	90	18.127	24½
Fundusz policyi krajowej zwyczajne . . .	6.143	28½	608	19½	6.751	48
Fundusz szkolny zwyczajne . . .	264.070	73	93.061	92	357.132	65
Fundusz domestykalny zwyczajne . . .	2.830	—	—	—	2.830	—
Fundusz kultury krajowej zwyczajne . .	13.627	49	—	—	13.627	49
Fundusz stanowy sierociński zwyczajne . . .	595	½	420	—	1.015	½
Fundusz Aleksandra hr. Stadnickiego zwyczajne . . .	1.045	28	808	17	1.853	45
Fundusz szkoły kucia koni zwyczajne . .	2.383	84	174	37	2.558	21
Suma wydatków . . .	2,361.595	33	519 580	28	2.881.175	61

preliminarzem objęte.

Dochody	Wynikłość w roku 1874.		Wynikłość w półroczu 1875.		Razem	
Fundusz krajowy w ściślejszem znaczeniu: zwyczajne . . .	1,709 334	88½	809 959	49	2,519.294	37½
Fundusz szpitalu lwowskiego: Oddział chorych zwyczajne . . .	91.587	80½	52.666	91	144.254	71½
„ „ „ Oddział położnic zwyczajne . . .	5.819	26	10.188	19	16.007	45
„ „ „ Oddział obłąkanych zwyczajne . . .	66.665	59	23.969	34	90.634	93
Fundusz podrzutków we Lwowie zwyczajne . . .	40 201	48½	137	15	40.358	63½
Fundusz szpitalu św. Łazarza w Krakowie Oddział chorych zwyczajne . . .	56.114	56	14.005	99	70.120	55
„ „ „ Oddział położnic i podrzutków zwyczajne . . .	40.754	89	2.368	01	43.122	90
Fundusz szpitalu św. Ducha w Krakowie: Oddział syfilitycznych zwyczajne . . .	26.473	36	2.397	53	28.870	89
„ „ „ Oddział obłąkanych zwyczajne . . .	14.744	79½	3 382	45	18.127	24½
Fundusz policyi krajowej zwyczajne . . .	6.754	46	—	—	6.754	46
Fundusz szkolny zwyczajne . . .	271.643	44½	85.489	20½	357.132	65
Fundusz domestykalny zwyczajne . . .	3.457	42½	—	—	3.457	42½
Fundusz kultury krajowej zwyczajne . . .	13.261	97½	2.020	42	15.282	39½
Fundusz stanowy sierociński zwyczajne . . .	1.201	34½	387	87½	1.589	22
Fundusz Aleksandra hr. Stadnickiego zwyczajne . . .	1 236	62	78	93	1.315	55
Fundusz szkoły kucia koni zwyczajne . . .	2.535	25½	—	—	2.535	25½
Suma dochodów . . .	2,351.787	15½	1,007.051	49	3,358.838	64½

Dochody	W r a z i e k o s z e				Razem	
	w roku 1874.		w połowie 1875.			
Fundusz krajowy w ścisłejszem znaczeniu:						
Fundusz szpitali lwowskiego: Oddział ogólny						
" " Oddział położniczy						
" " Oddział oftalmiczny						
Fundusz pedztutków we Lwowie						
Fundu z szpitali św. Łazarza w Krakowie						
" " Oddział położniczy						
Fundusz szpitali św. Ducha w Krakowie: Oddział syfilityczny						
" " Oddział oftalmiczny						
Fundusz policyi krajowej						
Fundusz szkolny						
Fundusz domowy						
Fundusz kultury krajowej						
Fundusz stanowy sierocińcki						
Fundusz Aleksandra hr. Stadnickiego						
Fundusz szkoły kucia koni						
Suma dochodu						

L. W. **29.350**/1875.
Alegat lit. **A.** do sprawozdania Wydziału krajowego o zamknięciu rachunkowem funduszów krajowych za rok 1874.

Lit. **A.**

ZAMKNIĘCIE RACHUNKU

FUNDUSZÓW

DOTOWANYCH i SAMOISTNYCH

PRELIMINARZEM OBJĘTYCH

za rok

1874.

Lit. A.

ZAMKNIĘCIE RACHUNKU

FUNDUSZU

BUDOWLANEGO i SAMORZĄDOWEGO

PRZEDMIOTOWEGO OBRĘBU

za rok

1 9 [illegible].

INDEKS.

			Stronica.
I.	Fundusz	krajowy	8
II.	„	szpitalu lwowskiego oddział chorych	50
III.	„	„ położnic	66
IV.	„	„ obłąkanych	78
V.	„	podrzutków	92
VI.	„	szpitalu św. Łazarza oddział chorych	102
VII.	„	„ położnic i podrzutków .	116
VIII.	„	szpitalu św. Ducha oddział syfilitycznych	128
IX.	„	„ obłąkanych	138
X.	„	policyi krajowej	148
XI.	„	szkolny	156
XII.	„	domestykalny	166
XIII.	„	kultury krajowej	172
XIV.	„	stanowy sierociński	176
XV.	„	Aleksandra hr. Stadnickiego . .	182
XVI.	„	szkoły kucia koni.	186

INDEKS

I.

FUNDUSZ KRAJOWY

W SCIŚLEJSZEM ZNACZENIU.

I.

FUNDUSZ KRÓLOWY

W SOBIESZEM ZNACZENIU.

I.

FUNDUSZ KRAJOWY

W ŚCIŚLEJSZEM ZNACZENIU.

ZAMKNIĘCIE RACHUNKU

za rok 1874.

Do tego rachunku dołącza się alegata pod lit. B.

1. Rachunek lokacyj chwilowych.
2. Wykaz odsetków uzyskanych z chwilowych lokacyj.
3. Rachunek zaliczek na koszta leczenia, zwrotnych od gmin.
4. Rachunek szkoły gospodarstwa lasowego.
5. Rachunek myt na drogach krajowych.
6. Rachunek zaliczek przeniesionych na rubryki budżetowe.
7. Wykaz należytości czynnych rubryki VII. dochodów (zaliczek przed rokiem 1874. wypłaconych).
8. Wykaz należytości czynnych i biernych.
9. Poszczególnienie wydatków i dochodów, z uwzględnieniem czasu ich zrealizowania.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Sumaryusz	Wynikłość z roku 1874 zwyczajne zł.	zwyczajne ct.	nadzwyczajne zł.	nadzwyczajne ct.	razem zł.	razem ct.
budżetu								
		WYDATKI.						
I.		Koszta reprezentacyi kraju	82.134	27½	—	—	82.134	27½
II.		„ zarządu	182.736	46½	—	—	182.736	46½
III.		„ leczenia	261.340	06	—	—	261.340	06
IV.		„ szczepienia	28.273	74	—	—	28.273	74
V.		Wydatki sanitarne	68.106	52	—	—	68.106	52
VI.		Zasiłki dla zakładów dobroczynności	94.400	50	—	—	94.400	50
VII.		„ „ „ naukowych i wychowania publicznego	264.620	91	—	—	264.620	91
VIII.		Utrzymanie pomników historycznych	2.250	70	5.000	—	7.250	70
IX.		Kwaterunkowe żandarmeryi	56.620	50	—	—	56.620	50
X.		Drogi krajowe	426.123	39½	180.455	93	606.579	32½
XI.		Dotacye dla zakładów krajowych	169.740	62½	—	—	169.740	62½
XII.		Wydatki na szupaśnictwo	2.873	90	—	—	2.873	90
XIII.		Rozmaite wydatki	219.321	99	—	—	219.321	99
		Suma wydatków	1,858.543	58	185.455	93	2,043.999	51

Do powyższej sumy wydatków . . . 2,043.999 zł. 51 ct.
dolicza się:
1) Wydatki na chwilowe lokacye, według załączonego pod lit. B. rachunku (alegat 1) . . 689.769 „ 02 „
2) Zapas kasowy z końcem roku 1874.
a) w gotówce . . 262.778 zł. 79½ ct.
b) w asygnatach kasowych galicyjskiego banku kredytowego . . . 150.000 „ — 412.778 „ 79½ „
Razem 3,146.547 zł. 32½ c.

Oprócz powyżej wykazanego zapasu kasowego posiada fundusz krajowy zapas gotówki lokowanej w bankach na rachunek bieżący (alegat 1) 412.778 zł. 79½ c. 62.519 „ 12 „
Ogólna pozostałość rachunkowa wynosi zatem . 475.297 zł. 91½ c.

		DOCHODY.						
I.		Z odnajmu ubikacyj sejmowych	1.046	11	—	—	1.046	11
II.		Odsetki od pieniędzy chwilowo lokowanych	5.314	40	—	—	5.314	40
III.		Dochody z myt na drogach krajowych	—	—	—	—	—	—
IV.		Nadwyżki dochodów od zakładów dotowanych	4.786	15½	—	—	4.786	15½
V.		Zapas kasowy (pozostałość rachunkowa) z roku 1873	262.208	55	—	—	262.208	55
VI.		Dodatki do podatków (po 30 ct.)	2,042.094	36	—	—	2,042.094	36
VII.		Rozmaite dochody	194.844	80	—	—	194.844	80
VIII.		Pożyczka zaciągnięta na hipotekę realności zakupionej na szkołę gospodarstwa lasowego	9.000	—	—	—	9.000	—
		Suma dochodów	2,519.294	37½	—	—	2,519.294	37½

Do powyższej sumy dochodów . . 2,519.294 zł. 37½ ct.
dolicza się kapitały odebrane z banków (patrz 1. alegat pod lit. B) . . . 627.252 „ 95 „
Razem zgodnie z wyżej wykazaną sumą wydatków 3,146.547 zł. 32½ ct.

W ŚCIŚLEJSZEM ZNACZENIU.

Kwota preliminowana wedle ustawy z dnia 16. Stycznia 1874			Wynikłość jest zatem:						UWAGA
			mniejszą		większą		w ogóle		
zwyczajne	nadzwyczajne	razem	zwyczajne	nadzwyczajne	zwyczajne	nadzwyczajne	mniejszą	większą	
zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	
120.900	—	120.900	38.766	—	—	—	38.766	—	Kwoty preliminowane wynoszą w wydatkach . 1,934.142 zł. — ct. w dochodach . . 2,027.237 „ — „ przeto nadwyżka dochodów budżetem przewidziana 93.095 zł. — ct. Z porównania kwot preliminowanych z wynikłościami kasowemi okazują się wydatki większe o 109.857 zł. 51 ct. dochody większe o 492.057 „ 37½ „ zatem różnica t. j. dochodów więcej o . . 382. 99 „ 86½ czyli razem nadwyżka dochodów 475.294 „ 86½ Wynikłości kasowe wynoszą w wydatkach 2,045.999zł.51 ct. w dochodach 2.519.294 „37½ ct. różnica t. j. nadwyżka dochodów, jak wyżej wykazano 475.294zł.86½ ct dolicz.ywszy do takowej resztę lokowanej w Banku gotówki z końcem roku 1873 . 3 „ 05 „ okazuje się ogólna suma pozostałości rachunkowej z końcem 1874 roku . 475.297zł.91½ ct jak obok wykazano.
180.443	—	180.443	—	—	3.293	—	—	3.293	
220.000	—	220.000	—	—	41.340	—	—	41.340	
22.500	—	22.500	—	—	5.774	—	—	5.774	
30.200	—	30.200	—	—	37.907	—	—	37.907	
30.328	—	30.328	—	—	64.073	—	—	64.073	
290.963	—	290.963	26.342	—	—	—	26.342	—	
3.250	5.000	8.250	999	—	—	—	999	—	
65.888	—	65.888	9.268	—	—	—	9.268	—	
481.000	195.000	676.000	54.877	14.544	—	—	69.421	—	
160.491	—	160.491	—	—	9.250	—	—	9.250	
10.000	—	10.000	7.126	—	—	—	7.126	—	
119.179	—	119.179	—	—	100.143	—	—	100.143	
1,734.142	200.000	1,934.142	137.378	14.544	261.780	—	151.922	261.780	
								109.858	
1.300	—	1.300	254	—	—	—	254	—	do rubr. V.
—	—	—	—	—	5.314	—	—	5.314	Zapas wykazany na podstawie zamknięcia rachunku za rok 1873. po doliczeniu kwoty 1500 zł. odpisanej ze stanu depozytów, jest wyłączną własnością funduszu krajowego — gdyż depozyta wraz z zapasem takowych odłączono zupełnie i w osobnym zestawiono rachunku (patrz pod lit. C. Zamknięcie rachunku funduszów preliminarzem nieobjętych. (Depozyta str. 144).
—	—	—	—	—	—	—	—	—	
7.923	—	7.923	3.137	—	—	—	3.137	—	
217.108	—	217.108	—	—	45.101	—	—	45.101	
1,800.000	—	1,800.000	—	—	242.094	—	—	242.094	
906	—	906	—	—	193.939	—	—	193.939	
—	—	—	—	—	9.000	—	—	9.000	
2,027.237	—	2,027.237	3.391	—	495.448	—	3.391	495.448	
								492.057	

W ŚCISŁEJSZEM ZNACZENIU.

Część I.

Wydatki.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	WYDATKI	Wydatki w roku 1874 zł.	Wydatki w roku 1874 ct.	Kwota preliminowana wedle ustawy z dnia 16. Stycznia 1874 zł.
I.		**Koszta reprezentacyi kraju.**			
		A. Sejm krajowy.			
	1	Czynsz najmu sali i ubikacyj sejmowych	4.800	—	4.000
	2	Koszta podróży pp. Posłów	6.872	—	6.300
	3	Dyety pp. Posłów	23.245	—	64.000
	4	Koszta druków	14.550	27½	12.000
	5	Spisywanie sprawozdań	2.992	50	6.000
	6	a) Urządzenie sali, opał, oświetlenie i inne drobne wydatki . . . . . 3.825 zł. 13 ct. b) Pisarze dzienni . . . . . 506 „ 90 „ c) Biblioteka sejmowa . . . . . 984 „ 17 „	5.316	20	3.400
		Razem	57.775	97½	95.700
		B. Wydział krajowy.			
	7	Marszałek krajowy	4.200	—	4.200
	8	Sześciu Członków Wydziału po 3000 zł.	15.899	97	18.000
	9	Zastępcy	4.258	33	3.000
		Razem . .	24.358	30	25.200
		Suma ogólna rubryki I.	82.134	27½	120.900
II.		**Koszta zarządu.**			
	10	**Płace urzędników, dyurnistów i sług.**			
	11	*Oddział konceptowy.*			
		a) Radca, płaca 2.800 zł. dodatek aktywalny 480 zł.	3.188	88	6.560
		b) 5ciu sekretarzy po 2.000 „ „ „ po 360 „	11.207	35	9.440
		c) 6ciu koncepistów „ 1.300 „ „ „ „ 240 „	9.239	91	9.240
		d) 2ch adjunktów „ 1.000 „ „ „ „ 200 „	2,333	32	2.400
		e) 2ch asystentów „ 700 „ „ „ „ 100 „	1.595	93½	1.600
		Suma . .	27.565	39½	29.240
		Do tego zaliczki udzielone na płacę . . 2.630 zł. po odtrąceniu ściągniętych zwrotów . 800 „ 25 ct.	1.829	75	
		Razem . .	29.395	14½	29.240

Wydatki.

Fundusz krajowy.

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki		Uzasadnienie różnic
mniejsze zł.	większe zł.	
—	800	*Wydatek większy* z powodu, iż pierwotny czynsz 4.000 zł. podwyższonym został od 1. Lipca 1874. na 5.150 zł., a oprócz tego zapłacono 5% podatek gminny za czas od 1. Kwietnia do 31. Grudnia 1874. (LW. 20.172/1874).
—	572	*Wydatek większy* z powodu zmian w miejscach zamieszkania pp. Posłów.
40.755	—	*Wydatek mniejszy* z powodu krótszego trwania sesyi sejmowej, aniżeli w budżecie przewidywano.
—	2.550	*Wydatek większy* z powodu znaczniejszej ilości druków, tudzież wyższej ceny opłacanej za nocne i świąteczne roboty przy drukach spiesznych.
3.007	—	*Wydatek mniejszy* z powodu krótkiego trwania sesyi sejmowej.
—	1.916	*Wydatek większy* z powodu zaprowadzenia biblioteki, tudzież z powodu znacznego, niezwykłego wydatku na restauracyę sali i ubikacyj sejmowych.
43.762	5.838	
37 924		
—	—	
2.100	—	Wydatek pod poz. 8. *mniejszy*, zaś pod poz. 9. *większy* z powodu, iż w ciągu roku 1874 ustąpili z Wydziału pp. Gross i Haller, zaś p. Smolka bawił w Radzie Państwa, a w ich miejscu urzędowali zastępcy.
—	1.258	
842	—	
38.766		
3.371	—	Właściwy wydatek na płace tego Oddziału okazuje się *mniejszym* od kwoty preliminowanej o 1.675 zł. z powodu, iż tylko jedna posada Radcy jest obsadzoną, a w miejsce drugiego Radcy pobierał płacę piąty Sekretarz, — dalej z powodu, iż inne płace w skutek obsadzenia niektórych posad dopiero wśród roku, nie były także przez cały rok wypłacane. Wykazane ostatecznie przekroczenie 155 zł. jest tylko pozornem, spowodowanem przeniesieniem danych na płace zaliczek w kwocie 1.830 zł., które pokrytem zostanie zwrotami tychże zaliczek, ściąganymi od urzędników.
—	1.767	
—	—	
67	—	
4	—	
3.442	1.767	
1.675		
—	1.830	
	155	

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi	WYDATKI	Wydatki w roku 1874 zł.	Wydatki w roku 1874 ct.	Kwota preliminowana wedle ustawy z dnia 16. Stycznia 1874 zł.
II.	12	*Oddział rachunkowy.*			
		a) Dyrektor, płaca 2.600 zł. dodatek aktywalny 400 zł.	3.000	—	3.000
		b) Zastępca dyrektora „ 2.000 „ „ „ 360 „	465	44	2.360
		c) 14tu adjunktów płaca po 1.200 „ „ „ po 240 „	20.052	83½	20.160
		d) 10ciu asystentów „ „ 700 „ „ „ „ 100 „	5.995	53½	8.000
		e) Woźny „ 500 „ „ „ 50 „	550	—	550
		Suma . .	30.063	81	34.070
		Do tego zaliczki udzielone na płace . 3.827 zł. 50 ct.			
		po odtrąceniu ściągniętych zwrotów . 901 „ 51 „	2.925	99	—
		Razem . .	32 989	80	34.070
	13	*Oddział kasowy.*			
		a) Kasyer. płaca 2.000 zł. dodatek aktywalny 360 zł.	2.360	—	2 360
		b) Kontrolor „ 1.600 „ „ „ 300 „	1.900	—	1.900
		c) Adjunkci „ 1.200 „ „ „ 240 „	5.998	—	5.760
		d) Woźny „ 600 „ „ „ 50 „	649	99½	650
		Suma . .	10.907	99½	10.670
		Do tego zaliczki udzielone na płace . . 1.787 zł. — ct.			
		po odtrąceniu ściągniętych zwrotów . 816 „ 10 „	970	90	—
		Razem . .	11.878	89½	10.670
	14	*Oddział techniczny.*			
		a) Nadinżynier. płaca 3.000 zł. dodatek aktywalny 1000 zł.	3.954	44	4.000
		b) 2ch inżynierów „ 2.000 „ „ „ 360 „	4.698	58	4.720
		c) 2ch asystentów „ 1.000 „ „ „ 120 „	1.960	—	2.240
		Suma . .	10.613	02	10.960
	15	*Oddział sanitarny.*			
		Inspektor szpitali, płaca . . . . . 2.000 zł.			
		dodatek na mieszkanie . . . . . 300 „	2.261	44	2.300
	16	*Oddział statystyczny.*			
		a) Naczelnik Oddziału	2.000	—	
		b) Urzędnik konceptowy	1.270	—	5.000
		c) Pisarze dzienni	1.549	40	
		Suma . .	4.819	40	5.000

Wydatki.

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki		Uzasadnienie różnic
mniejsze zł.	większe zł.	
—	—	Właściwy wydatek na płace tego Oddziału, okazuje się *mniejszym* od kwoty
1.895	—	preliminowanej o 4.006 zł. z powodu, że posady Zastępcy dyrektora
107	—	i Asystentów dopiero w ciągu roku obsadzone zostały. Zaoszczędzenie to
2.004	—	zmniejszyło się ostatecznie do kwoty 1.080 zł. z powodu przeniesienia do
—	—	tej rubryki zaliczek udzielonych na płace, które jednakowoż zwrócone
4.006	—	zostaną.
—	2.926	
1.080		
—	—	Z pozycyi przeznaczonej dla Adjunktów kasowych, pobierał płacę nadetatowy
—	—	Koncepista Emil Ożwad (przeniesiony w roku 1875. na Oddział konceptowy)
—	238	dalej jeden dyurnista, — natomiast zaś jedna posada Adjunkta nie była
—	—	obsadzoną, ztąd wynikła różnica w porównaniu z kwotą preliminowaną.
—	238	(Patrz sprawozdanie z czynności Wydziału krajowego za czas od 1. Lipca
—	971	1874. do 31. Stycznia 1875).
	1.209	
46	—	*Wydatek mniejszy* z powodu, że nie wszystkie posady z początkiem roku
21	—	obsadzone były.
280	—	
347		
38	—	*Wydatek mniejszy* z powodu, iż wyższa płaca wraz z dodatkiem, wynosząca rocznie 2.300 zł., nadaną została Inspektorowi dopiero od dnia 6. Lutego 1874.
181	—	*Wydatek mniejszy* z powodu, iż pisarzy dziennych opłacano stosownie do koniecznej tylko potrzeby i nie wyczerpano całej dozwolonej kwoty.
181		

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi	WYDATKI	Wydatki w roku 1874 zł.	Wydatki w roku 1874 ct.	Kwota preliminowana wedle ustawy z dnia 16. Stycznia 1874 zł.
II.	17	*Oddział manipulacyjny.*			
		a) Dyrektor kancelaryi, płaca, ...	1.927	77½	2.000
		b) Archiwista, płaca 1.500 zł. dodatek aktywalny 300 zł.	1.800	—	1.800
		c) Protokolista „ 1.200 „ „ „ 240 „	1.440	—	1.440
		d) 6ciu kancelistów „ po 1.000 „ „ „ po 200 „	7.800	—	7.200
		e) Odźwierny „ 600 „ „ „ — „	600	—	600
		f) Portyer „ 500 „ „ „ — „	499	99½	500
		g) 4ch woźnych „ po 500 „ „ „ po 50 „	2.200	—	2.220
		Suma . .	16.267	77	15.740
		Do tego zaliczki udzielone na płace . . 2.262 zł. 50 ct.			
		po odtrąceniu ściągniętych zwrotów . 364 „ 13 „	1 898	37	—
		Razem . .	18.166	14	15.740
		Sumaryczne zestawienie wszystkich płac wraz z dodatkiem aktywalnym i z wydanemi zaliczkami, po potrąceniu rat spłaconych:			
		Oddział konceptowy	29.395	14½	29.240
		„ rachunkowy	32.989	80	34.070
		„ kasowy	11.878	89½	10.670
		„ techniczny	10.613	02	10.960
		„ sanitarny	2.261	44	2.300
		„ statystyczny	4.819	40	5.000
		„ manipulacyjny	18.166	14	15.740
		Razem . .	110.123	84	107.980
	18	*Dyurniści.*			
		a) Dla Oddziału rachunkowego	9.170	80	7.665
		b) „ „ technicznego	4.380	—	4.380
		c) „ „ konceptowego	3.178	60	2.628
		d) „ „ manipulacyjnego	7.810	—	8.030
		e) Na zastępstwa urzędników	1.000	—	1.000
		Suma płac dyurnistów . .	25.539	40	23.703
	19	*Zasługi.*			
		a) 6ciu stróżów dla Oddziału manipulacyjnego po 260 zł.) .	1.819	25	)
		b) 1 stróż dla Oddziału rachunkowego) .	—	—	) 1.560
		c) Froter	640	55	600
		Suma zasług . .	2.459	80	2.160

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki		Uzasadnienie różnic
mniejsze zł.	większe zł.	
72	—	*Wydatek większy* w płacach o 528 zł., znajduje usprawiedliwienie w uchwale
—	—	W. Sejmu z dnia 16. Października 1874, którą upoważnionym został
—	—	Wydział krajowy do udzielenia wdowie po kanceliście Gadzińskim odprawy
—	600	jednorazowej w kwocie 600 zł.
—	—	Dalsze *przekroczenie* wykazane w kwocie 1.898 zł., jest tylko pozornem, wyni-
—	—	kło bowiem z przeniesienia do tej rubryki zaliczek, udzielonych urzędni-
—	—	kom i znajduje pokrycie w zwrotach tychże zaliczek ściągnąć się mających.
72	600	
	528	
—	1.898	
	2.426	
—	155	W sumie wydatków na płace . . . . 110.123 zł. 84 ct.
1.080	—	mieszczą się zaliczki zwrotne:
—	1.209	a) przy Oddziale konceptowym . 1.829 zł. 75 ct.
347	—	b) „ „ rachunkowym . 2.925 „ 99 „
38	—	c) „ „ kasowym . . . 970 „ 90 „
181	—	d) „ „ manipulacyjnym 1.898 zł. 37 ct.
—	2.426	razem . 7.625 „ 01 „
1.646	3.790	Potrąciwszy tę kwotę jako wydaną tylko tymczasowo,
	2.144	pozostaje właściwy wydatek na płace . . 102.498 „ 83 „
		Z porównania z kwotą preliminowaną . . . 107.980 „ — „
		okazuje się *zaoszczędzenie* . . . . 5.481 zł. — ct.
—	1.506	*Przekroczenie* w tym dziale usprawiedliwia się głównie tem, iż wielu urzędni-
—	—	ków wysyłać musiano na komisye w sprawach majątków gminnych i za-
—	550	stępowano ich dyurnistami, przekroczenie to jednak znajduje pokrycie
220	—	w kwotach zaoszczędzonych w dziale płac. Obsadzenie wakujących posad
—	—	urzędników konceptowych i rachunkowych nastąpiło dopiero w ciągu roku.
220	2.056	
	1.836	
—	259	*Wydatek większy* z powodu, iż w skutek rozszerzenia ubikacyj kancelaryjnych
—	41	okazała się potrzeba przyjęcia jednego stróża więcej, tudzież podwyższe-
	300	nia wynagrodzenia froterowi.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi	WYDATKI	Wydatki w roku 1874 zł.	Wydatki w roku 1874 ct.	Kwota preliminowana wedle ustawy z dnia 16. Stycznia 1874 zł.
II.					
	20	**Emolumenta.**			
		a) Dyrektor kancelaryi na fiakra	50	—	50
		b) „ na opał 6 sągów drzewa po 14 zł. 70 ct.	88	20	90
		c) Ubranie urzędowe dla odźwiernego i 6ciu woźnych po 50 zł.	350	—	350
		d) „ dla portyera	92	32	100
		e) Opał dla odźwiernego i portyera po 2 sągi drzewa po 14 zł. 70 ct.	58	80	60
		f) Dodatki pięcioletnie dla urzędników i woźnych	3.071	99½	3.630
		Suma emolumentów	3.711	31½	4.280
	21	**Najem pomieszkania.**			
		a) Na kancelarye Wydziału krajowego	13.897	37	12.200
		b) Dla rysowników technicznych	46	66	2.800
		Suma najmu pomieszkań	13.944	03	15.000
	22	**Remuneracye.**			
		I. Stałe. a) Rzecznik prawny, za zastępstwo	1.000	—	1.200
		b) Tłumacz języka ruskiego	300	—	300
		c) Tłumaczenia z języków obcych	5	30	50
		d) Odźwierny Prokopowicz, dodatek osobisty do płacy	120	—	120
		II. Niestałe. Urzędnicy, dyurniści i słudzy Wydziału krajowego	2.000	—	2.000
		Suma remuneracyj	3.425	30	3.670
	23	**Potrzeby kancelaryjne.**			
		a) Wydawnictwo rozporządzeń krajowych	6.023	45	4.500
		b) Sprawienie i odnowienie sprzętów	585	83	900
		c) Potrzeby do pisania	1.215	00½	1.200
		d) Papier do druków, druk ksiąg i wzorów	2.716	77	3.500
		e) Oprawa ksiąg i druków	252	90	1.200
		f) Oświetlenie	145	—	400
		g) Opał	1.908	40	1.100
		h) Uzupełnienie biblioteki Wydziału krajowego	525	17	600
		i) Rozmaite pomniejsze	698	67	500
		Suma potrzeb kancelaryjnych	14.071	19½	13.900
	24	**Koszta podróży i dyety.**			
		a) Dla urzędników w ogóle	2.176	51	2.000
		b) „ inspektora szpitali	364	33	400
		Suma kosztów podróży i dyet	2.540	84	2.400

Wydatki.

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki		Uzasadnienie różnic
mniejsze	większe	
zł.	zł.	
—	—	*Wydatek mniejszy*, głównie w dodatkach pięcioletnich, z powodu śmierci Sekretarza Paszkowskiego i Adjunkta rachunkowego Łopuszańskiego, dalej z powodu posunięcia się niektórych urzędników w ciągu roku, przez co utracili prawo do poboru dodatku.
2	—	
—	—	
8	—	
1	—	Pomniejsze *zaoszczędzenia* w pozycyach *b*—*e*, wynikły z niższej ceny drzewa i mniejszego wydatku przy zakupnie ubioru dla portyera.
558	—	
569		
—	1.697	Wydatek w ogóle *mniejszy* (pomimo, iż ubikacy na kancelarye Wydziału krajowego rozszerzono przez donajęcie części domu p. Bałłabana) wynikł z przyczyny, iż tylko przez krótki czas była potrzeba wynajęcia osobnego lokalu dla rysowników.
2.753	—	
1.056		
200	—	Według umowy zawartej z rzecznikiem, pobrał tenże w roku 1874. *tylko* 1.000 zł
—	—	
45	—	*Wydatek mniejszy*, albowiem mało zdarzyło się wypadków, w których tłumaczenie z języków obcych zarządzano a wypadki podobne naprzód ani przewidziane, ani obliczone być nie mogą.
—	—	
—	—	
245		
—	1.523	Różnice między kwotami budżetowemi, a rzeczywistym wydatkiem wynikają z powodu, że wydatki tego rodzaju ściśle naprzód obliczone być nie mogą, a nadto i ceny rozmaitych artykułów są zmienne.
314	—	
—	15	
783	—	
947	—	
255	—	
—	808	
75	—	
—	199	
2.374	2.545	
	171	
—	177	*Wydatek większy* z powodu, iż w tym roku niespodziewanie liczne zdarzały się wypadki, w których wysyłanie urzędników stało się koniecznem, przeważnie w skutek potrzeby likwidowania majątków gminnych; niektóre koszta zostaną wprawdzie zwrócone przez strony obowiązane, lecz zwroty te nie wpłynęły po koniec Czerwca 1875. i z tej przyczyny wynika nieznaczne stosunkowo *przekroczenie.*
36	—	
	141	

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi	WYDATKI	Wydatki w roku 1874 zł.	Wydatki w roku 1874 ct.	Kwota preliminowana wedle ustawy z dnia 16. Stycznia 1874 zł.
II.	25	**Pensye i zaopatrzenia.**			
		a) Mochnacka Eleonora	280	—	280
		b) Jankowska Karolina	400	—	400
		c) Pawulski Jan	1.400	—	1.400
		d) Wagilewiczowa Amelia	200	—	200
		e) Madeyski Wojciech	1.200	—	1.200
		f) Tarczyński Józef	400	—	1.200
		g) Karatnicka Izydora	600	—	600
		h) Skarzyński January od 1/9 1874 z rocznych 2.400 zł.	800	—	—
		i) Łopuszańska Walerya „ 1/4 1874 „ „ 350 „	262	44½	—
		k) Łopuszańskiego sieroty „ 1/4 1874 „ „ 100 „	74	97	—
		l) Tarczyńska Marcyanna „ 1/5 1874 „ „ 350 „	233	33	—
		Suma pensyj i zaopatrzeń	5.850	74½	5.280
	26	**Dary z łaski.**			
		a) Bojarskie, Walerya, Józefa, Adolfina i Gabryela	400	—	400
		b) Rzepińska, Ludwika, Franciszka	120	—	120
		c) Rudnicki Michał	150	—	150
		d) Szczęsnowicze, — 2 sieroty po archiwiście	400	—	400
		Suma darów z łaski	1.070	—	1.070
		Sumaryczne zestawienie rubryki II.			
		Płace urzędników i woźnych	110.123	84	107.980
		Dyurniści	25.539	40	23.703
		Zasługi	2.459	80	2.160
		Emolumenta	3.711	31½	4.280
		Najem pomieszkania	13.944	03	15.000
		Remuneracye	3.425	30	3.670
		Potrzeby kancelaryjne	14.071	19½	13.900
		Koszta podróży i dyety	2.540	84	2.400
		Pensye i zaopatrzenia	5.850	74½	5.280
		Dary z łaski	1.070	—	1.070
		Ogólna suma rubryki II	182.736	46½	179.443
III.	27	**Koszta leczenia ubogich chorych.**			

a) W szpitalach powszechnych w Galicyi.	Stałe z rubryki III. zł.	ct.	Zaliczkowo za zwrotem do gmin zł.	ct.	Razem zł.	ct.
1. Biała	1658	75	1572	75	3231	50
2. Bochnia	3360	30	2314	95	5675	25
3. Brody	2230	47½	994	67½	3225	15
4. Brzeżany	3772	64½	2154	93½	5927	58
5. Drohobycz	2220	79½	2183	71	4404	50½
6. Jasło	2946	84½	2908	35	5855	19½
7. Kołomyja	2890	75	2183	45	5074	20
Do przeniesienia	19080	56	14312	82	33393	38

Wydatki.

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki		Uzasadnienie różnic
mniejsze	większe	
zł.	zł.	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
800	—	*Wydatek mniejszy*, z powodu śmierci śp. Tarczyńskiego, zaszłej dnia 2. Kwietnia 1874.
—	—	
—	800	*Wydatek większy* z powodu, iż te pensye i zaopatrzenia nie były w budżecie
—	263	na rok 1874. przewidziane, lecz nadanie takowych przez Wydział krajowy
—	75	zostało zatwierdzonem ze strony Wysokiego Sejmu przez wstawienie ich
—	233	w budżet na rok 1875.
800	1.371	
	571	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
—	2.144	
—	1.836	
—	300	
569	—	
1.056	—	
245	—	
—	171	
—	141	
—	571	
—	—	
1.870	5.163	
	3.293	

Liczba rubryki	Liczba pozycyi budżetu	WYDATKI	Stale z rubryki III. zł.	ct.	Zaliczkowo za zwrotem do gmin zł	ct.	Razem zł.	ct.	Wydatki w roku 1874 zł.	ct.	Kwota preliminowana wedle ustawy z dnia 16. Stycznia 1874 zł.
III.		Z przeniesienia .	19.080	56	14.312	82	33.393	38			
	8.	Kraków (Łazarz) . .	25610	07	18076	94	43687	01			
	9.	„ (Duch) . . .	24689	01	11244	09	35933	10			
	10.	„ (Klinika) . .	6946	95	2130	50	9077	45			
	11.	Lwów	33299	92	25773	44	59073	36			
	12.	Podhajce	1894	35	1813	25	3707	60			
	13.	Przemyśl	7133	03	3583	25	10716	28			
	14.	Rzeszów.	3879	24	3147	06	7026	30			
	15.	Sambor	2035	85	2035	86½	4071	71½			
	16.	Sanok	1710	57½	1684	17½	3394	75			
	17.	Sącz	2555	45	1199	50	3754	95			
	18.	Śniatyn	1787	79½	742	79	2530	58½			
	19.	Stanisławów	3863	92½	3288	32½	7152	25			
	20.	Stryj	4094	84	2577	35	6672	19			
	21.	Tarnopol	2198	28	2039	44½	4237	72½			
	22.	Tarnów	17398	13½	5596	13½	22994	27			
	23.	Wadowice	1327	32½	719	82½	2047	15			
	24.	Zaleszczyki	1087	28½	582	78½	1670	07			
	25.	Złoczów	2709	17½	2536	45	5245	62½			
	26.	Żółkiew.	1393	44½	1251	48½	2644	93			
		Suma w szpitalach krajow.	164695	21	104335	48	269030	69	269.030	69	
		b) w Austryi Niższej . .	14125	03½	4901	75½	19026	79			
		c) „ „ Wyższej . .	3	—	3	—	6	—			
		d) „ Bukowinie	1540	08½	1343	20½	2883	29			
		e) „ Czechach	488	31	189	88½	678	19½			
		f) „ Karyntyi	2	40	—	—	2	40			
		g) „ Kroacyi i Slawonii .	15	80	15	80	31	60			
		h) „ Morawie	687	97	322	18	1010	15			
		i) „ Pograniczu wojsk. .	33	73	32	78	66	51			
		k) „ Szląsku	99	20	74	40	173	60			
		l) „ Siedmiogrodzie . . .	232	19½	116	00½	348	20			
		m) „ Salzburgu	29	–	29	—	58	—			
		n) „ Styryi	1395	65½	5	04	1400	69½			
		o) „ Turcyi.	185	10	176	62	361	72			
		p) „ Tryeście	187	13	178	73	365	86			
		r) „ Węgrzech.	5417	91	3167	25½	8585	16½			
		Suma w szpitalach zagran.	24442	52	10555	65½	34998	17½	34.998	17½	
		s) Szpitale wojskowe . .	827	08	690	79½	1517	87½	1.517	87½	
		t) Suma we wszystkich szpitalach							305.546	74	
		u) Wynagrodzenie za sprawdzanie recept, zwroty nadpłat itp.							1.558	72½	
		Suma wydatków .							307.105	46½	
		Od tego potrąca się: a) Zwroty od samopłacących, za sprawdzanie recept itp.					4.354 zł. 73 ct.				
		Do przeniesienia .					4.354 „ 73 „		307.105	46½	

Wydatki.

Fundusz krajowy.

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki		Uzasadnienie różnic
mniejsze zł.	większe zł.	
		Wydatek większy wykazany w kwocie . . . . 41.340 zł. znajduje pokrycie w dochodach ze zwrotów budżetem nieprzewidzianych, a mianowicie:
		a) Zwroty zaliczek wypłaconych przed rokiem 1874. w zastępstwie gmin, i od tychże ściągnięte (patrz dochody rubryka VII. poz. 14. g.) . . . . 37.980 zł.
		b) Zwroty zaliczek udzielonych szpitalom przed rokiem 1874. na rachunek kosztów leczenia ubogich (patrz dochody rubr. VII, poz. 14 b.) . 12.390 „ 50.370 „
		Z porównania sum, okazuje się *nadwyżka pokrycia* . . 9.030 zł.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	WYDATKI	Wydatki w roku 1874 zł.	Wydatki w roku 1874 ct.	Kwota preliminowana wedle ustawy z dnia 16. Stycznia 1874 zł.
III.		Z przeniesienia . 4.354 zł. 73 ct.	307.105	46½	
		b) Zwroty zaliczek od gmin uiszczone na rachunek należytości przypisanej w r. 1874. (według szczegółowego rachunku, patrz alegata B. — alegat 3) . . 41.410 „ 67½ „	45.765	40½	
		Pozostaje czysty wydatek rubryki III.	261.340	06	220.000
IV.		**Koszta szczepienia.**			
	28	Utrzymanie i odświeżanie krowianki	400	—	500
	29	Koszta podróży i dyety lekarzy z powodu szczepienia . .	27.873	74	22.000
		Suma rubryki IV. .	28.273	74	22.500
V.		**Wydatki sanitarne.**			
	30	Koszta podróży lekarzy z powodu komisyj w sprawach sanitarnych i ⅓ część należytości za lekarstwa dostarczane dla epidemicznych chorych	62.778	71	24.000
	31	Koszta strzeżenia granic kraju w czasie zarazy na bydło, i zamknięcia miejsc zarazy, za pomocą asystencyi wojska i żandarmeryi	5.327	81	6.200
		Suma rubryki V. .	68.106	52	30.200
VI.		**Zasiłki dla zakładów dobroczynności.**			
	32	Szpital Sióstr Miłosierdzia we Lwowie	840	—	
	33	„ „ „ w Czerwonogrodzie . . .	158	—	1.198
	34	„ „ „ „ Rozdole	200	—	
	35	Dom ubogich i sierót w Krakowie	5.424	—	5.424
	36	Amortyzacya pożyczki zaciągniętej na budowę domu obłąkanych w Kulparkowie	87.778	50	23.706
		Suma rubryki VI. .	94.400	50	30.328
VII.		**Zasiłki dla zakładów naukowych i wychowania publicznego.**			
		A. Stypendya.			
	37	Dla 2ch uczniów weterynaryi . . . po 200 zł. i na koszta podróży . . . . . 60 „	460	—	460
	38	Dla uczniów szkoły rolniczej w Dublanach . . .	1.000	—	1.000
	39	Dla uczniów i uczennic seminaryów nauczycielskich. . .	17.790	—	18.000
		Suma stypendyów .	19.250	—	19.460

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki		Uzasadnienie różnic
mniejsze zł.	większe zł.	
—	41.340	
100		*Wydatek mniejszy* z powodu, iż wypłacono należytość tylko za dostarczoną ilość fiolek, która naprzód ściśle określoną być nie może.
—	5.874	*Wydatek większy* z powodu wybuchłej epidemii ospy, i zarządzonej z tej przyczyny rewakcynacyi, przez co koszta podróży znacznie się powiększyły.
	5.774	
—	38.779	*Wydatek większy* z powodu epidemii ospy i zlikwidowania znacznych należytości w $^1/_2$ części, za lekarstwa dostarczone chorym na cholerę.
872	—	*Wydatek mniejszy* z powodu, iż potrzeby tej rubryki nie są stałe, od panowania zarazy na bydło zależą i naprzód dokładnie obliczone być nie mogą.
	37.907	
—	—	
—	—	
—	64.073	*Wydatek większy* z powodu, iż pożyczki zaciągnięte na budowę domu obłąkanych w Kulparkowie z funduszu kultury krajowej w kwocie . 38.485 zł. — ct. i z funduszu szkoły kucia koni . . . . . 42.333 „ 50 „ t. j. razem . 80.818 zł. 50 ct. spłacono w całości, a to w celu uzyskania funduszów na zakupno realności na szkołę weterynaryi. O przekroczeniu budżetu w tej rubryce przedłożono już Wysokiemu Sejmowi sprawozdanie pod LW. 17.025/1874.
	64.073	
—	—	
—	—	
210	—	*Wydatek mniejszy* z powodu przerw w poborze stypendyów wśród roku, tudzież z powodu, iż niektóre raty stypendyów pozostały w zaległości.
210		

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi	WYDATKI	Wydatki w roku 1874 zł.	ct.	Kwota preliminowana wedle ustawy z dnia 16. Stycznia 1874 zł.
VII.		**B. Zasiłki.**			
	40	Szkoła rolnicza w Dublanach	5.000	—	5.000
	41	„ „ „ Czernichowie	7.000	—	7.000
	42	Zakład głuchoniemych we Lwowie	2.000	—	2.000
	43	„ ciemnych	2.000	—	2.000
		Suma zasiłków.	16.000	—	16.000
		C. Na cele naukowe i wykształcenia.			
	45	Szkoła gimnastyczna „Sokół“	1.000	—	1.000
	46	Teatr polski w Krakowie	5.000	—	5.000
	47	„ „ we Lwowie	4.200	—	4.200
	48	„ ruski	3.000	—	3.000
	49	Towarzystwo muzyczne we Lwowie	1.800	—	1.800
	50	Sześciu Członków krajowej Rady szkolnej	7.350	—	7.200
	51	Na pokrycie niedoborów funduszu szkolnego	164.508	05½	199.703
	52	Gimnazyum żeńskie w Krakowie	2.500	—	2.500
	53	Urządzenie szkoły gospodarstwa lasowego we Lwowie	16.912	85½	8.000
	54	Muzeum przemysłowe we Lwowie, zasiłek	1.100	—	1.100
	55	Akademia umiejętności i sztuk pięknych w Krakowie	10.000	—	10.000
	—	Spółka dzierżawców teatru polskiego we Lwowie	8.000	—	8.000
	—	Schmitt Henryk, Członek Rady szkolnej, remuneracya	800	—	800
	—	Muzeum przemysłowe w Krakowie	1.000	—	1.000
	—	Szkoła żeńska w Tarnowie	800	—	800
		„ „ „ Rzeszowie	400	—	400
		„ „ „ Stanisławowie	400	—	400
		„ „ „ Wadowicach	300	—	300
		„ „ „ Jarosławiu	300	—	300
		Suma na cele naukowe	229.370	91	255.503
		Sumaryczne zestawienie rubryki VII.			
		A. Stypendya	19.250	—	19.460
		B. Zasiłki	16.000	—	16.000
		C. Na cele naukowe	229.370	91	255.503
		Ogólna suma rubryki VII.	264.620	91	290.963
VIII.		**Utrzymanie pomników historycznych.**			
	56	Odnowienie „Sukiennic“ w Krakowie. *Wydatek nadzwyczajny*	5.000	—	5.000
	57	Restauracya pomników w ogóle	2.000	70	3.000
		Do przeniesienia	7.000	70	8.000

Wydatki. **Fundusz krajowy.**

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki		Uzasadnienie różnic
mniejsze zł.	większe zł.	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
—	150	*Wydatek większy* z powodu, iż na rachunek wynagrodzenia Członka krajowej Rady szkolnej udzielono zaliczkę zwrotną w ratach. Przekroczenie to znajduje pokrycie w ratach ściągnąć się mających.
35.195	—	*Wydatek mniejszy* według szczegółowego zamknięcia rachunku funduszu szkolnego.
—	—	
—	8.913	*Wydatek większy*, według szczegółowego rachunku (pod lit. B. alegat 4.) spowodowany przekształceniem zakupionej realności na szkołę gospodarstwa lasowego, znajduje pokrycie w pożyczce 9.000 zł. zaciągniętej na hipotekę tej realności (patrz rubrykę VIII. dochodów).
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
35.195	9.063	
26.132		
210	—	
—	—	
26.132	—	
26.342		
—	—	
999	—	*Wydatek mniejszy* z powodu, iż w tym roku mniejsza ilość restauracyj wykonaną została.
999		

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi	WYDATKI	Wydatki w roku 1874 zł.	ct.	Kwota preliminowana wedle ustawy z dnia 16. Stycznia 1874 zł.
		Z przeniesienia .	7.000	70	8.000
VIII.	58	Badanie i ocalenie zabytków historycznych, piśmiennych i archeologicznych, dla Zakładu narodowego imienia Ossolińskich we Lwowie	250	—	250
		Suma rubryki VIII. .	7.250	70	8.250
IX.		**Kwaterunkowe żandarmeryi.**			
	59/74	Ryczałt na pokrycie wydatków kwaterunkowych . . .	52.918	00½	52 968
	75	Na urządzenie nowych stacyj	3.702	49½	3 800
	—	Kredyt dodatkowy na pokrycie przekroczenia budżetu z r. 1873	—	—	9.120
		Suma rubryki IX. .	56.620	50	65.888
X.		**Drogi krajowe.**			
		A. Koszta zarządu.			
	76	Płace urzędników i sług	61.875	26	64.750
	77	Ryczałty	8.714	28	9.396
	78	Remuneracye i zapomogi	5.338	18½	5.500
	79	Sprawienie, uzupełnienie i naprawa instrumentów, wzorów i naczyń dla Oddziału technicznego, inżynierów i konduktorów .	4.001	47	6.000
	80	Koszta podróży dla inżynierów, delegatów, inspektorów i komisyj nadzwyczajnych	3.679	09	5.500
	81	Nadzwyczajne wydatki administracyjne	19.917	02½	24.300
		Suma kosztów zarządu .	103.525	31	115.446
		B. Nowe budowy i rekonstrukcye dróg.			
		Wydatki nadzwyczajne.			
	82	Dębicko — Nadbrzeziańska	27.113	97	25.000
	83	Tarnów — Sącz — Niedzicka	68.290	33	60.000
	84	Śniatyn — Załucze	167	19	8.000
		Do przeniesienia .	95.571	49	93.000

Wydatki. **Fundusz krajowy.**

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki		Uzasadnienie różnic
mniejsze	większe	
zł.	zł.	
999	—	
—	—	
999		
50	—	*Wydatek mniejszy* z powodu, że od ogólnego wydatku na ryczałt kwaterunkowy potrącono dochód uzyskany z odnajmu zbędnych lokalności żandarmeryjnych w Krakowie w kwocie 49 zł. 99½ ct.
98	—	*Wydatek mniejszy* poniesiony ściśle według sprawdzonych rachunków przedkładanych przez c. k. Komendę żandarmeryi z powodu zakupna potrzeb dla nowych stacyj.
9.120	—	*Wydatek mniejszy* albowiem kwota, na której pokrycie kredyt dodatkowy uchwalono, została już wydaną w roku 1873.
9.268		
2.875	—	*Wydatek mniejszy* z powodu stosunków miejscowych, dla których nie wszystkie posady dróżników obsadzone zostały.
682	—	*Wydatek mniejszy* z powodu, iż tylko kilku konduktorów pobiera ryczałt na objazdy rocznie po 150 zł., reszta zaś po 120 i 100 zł.
162	—	*Wydatek mniejszy*,)
1.998	—	*Wydatek mniejszy*,) wedle rzeczywistej potrzeby.
1.821	—	*Wydatek mniejszy*, wedle rzeczywistej potrzeby.
4.383	—	*Wydatek mniejszy* z powodu zarządzonych oszczędności w tej rubryce.
11.921		
—	2.114	*Wydatek większy* z powodu niedostateczności kamienia w szutrowisku „Zwierzyniec“ które musiało być zastąpione szutrowiskiem „Dęby,“ miejscowości odleglejszej niż „Zwierzyniec“.
—	8.291	*Wydatek większy.* Suma 60.000 zł. przeznaczoną była na budowę drogi Czorsztyńskiej i Paleśnickiej. Był to tylko przypuszczalny ryczałt, który jednakże mimo osiągniętych przy obu budowach bardzo znacznych oszczędności, na cel przeznaczony nie wystarczył.
7.833	—	*Wydatek mniejszy.* Suma 8.000 zł. była przeznaczona ryczałtowo na budowę dojazdów do projektowanego mostu pod Śniatynem. Most w tym roku nie był budowany, więc i kwota na dojazdy nie mogła być użytą.
7.833	10.405	

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	WYDATKI	Wydatki w roku 1874 zł.	Wydatki w roku 1874 ct.	Kwota preliminowana wedle ustawy z dnia 16. Stycznia 1874 zł.
		Z przeniesienia .	95.571	49	93.000
	85	Most w Śniatynie	26 261	01	25.000
	86	Most w Jezupolu	7.463	19	8 000
	87	Gorlice — Konieczniańska	15.390	—	22.000
	88	Brzesko — Sądecka w Michalczowej i Kątach . . .	7.000	95	7.000
	89a)	Żółkiew — Mosty — Krystynopolska	28.769	29	40.000
		Suma budowy i rekonstrukcyi dróg .	180.455	93	195 000
		C. Utrzymanie dróg.			
	89b)	Prusko-Szląska	10.540	89	15.500
	90	Barańska	22.386	89½	23.000
	91	Lubelska	12.330	32½	11.600
	92	Słotwina — Brzesko — Sądecka	26.840	03½	26.300
	93	Dębicko — Nadbrzeziańska	34.454	28½	27.800
	94	Czorsztyn — Nowy-Targ — Zaborniańska	9.665	80	14.500
	95	Krościenko — Szczawnicka	3.006	86	3.600
	96	Tarnów — Sącz — Niedzicka	15.765	38	16.000
	97	Gorlice — Konieczniańska	8.211	08	15.000
	98	Sanok — Przemyska	19.001	19	17.500
	99	Sanok — Rzeszowska	11.379	61½	14.700
	100	Bełzec — Jarosławska	25.956	63½	26.700
	101	Sędziszowska	200	—	200
	102	Zimnowoda — Hoszańska	7.526	05	6.600
	103	Żółkiew — Mosteńska	9.817	72	19 300
	104	Lwów — Rohatyńska	16.439	86½	12.900
	105	Stanisławów — Bursztyńska	6.407	07	14 500
	106	Sielec — Zaleszczycka	29.165	17½	30.000
		Do przeniesienia .	269.094	87	295.700

Wydatki.

Fundusz krajowy.

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki		Uzasadnienie różnic
mniejsze zł.	większe zł.	
7.833	10.405	
—	1.261	*Wydatek większy.* Most w Śniatynie nie był w tym roku budowany. Gdy jednakże most w Jarosławiu został przez lody zniesiony, suma przeznaczona obróconą została na budowę mostu w Jarosławiu, który więcej kosztował, niżli most w Śniatynie z powodu innych wymiarów i warunków.
537	—	*Wydatek mniejszy* osiągnięto z powodu opustu przy zabezpieczeniu przedsiębiorstwa.
6.610	—	*Wydatek mniejszy* z powodu odkrycia nowych kamieniołomów, znajdujących się w korzystniejszych niż dawniejsze warunkach, skutkiem czego cena kamienia znacznie się obniżyła.
—	1	
11.231	—	*Wydatek mniejszy* z powodu niedowiezienia zamierzonej na ten rok ilości kamienia do budowy nowej drogi, która to dostawa na rok następny przeniesioną została.
26.211	11.667	
14.544		
4.959	—	*Wydatek mniejszy* z powodu, iż zamierzona rekonstrukcya części tej drogi, odłożoną została na następne lata.
613	—	*Wydatek mniejszy* z powodu zmniejszonych robót budowlanych.
—	730	*Wydatek większy*)
—	540	*Wydatek większy*) z powodu zwiększonych robót budowlanych.
—	6.654	*Wydatek większy* z powodu, że pokryto zaległości z lat poprzednich i część etatu służbowego płacono z funduszu konserwacyi. W etacie uwzględniono to prowizorycznie.
4.834	—	*Wydatek mniejszy* z powodu, iż przebudowanie niektórych mostów, po bliższej ich rewizyi, odłożono do późniejszego czasu.
593	—	*Wydatek mniejszy*)
235	—	*Wydatek mniejszy*) z powodu zmniejszenia robót ziemnych.
6.789	—	*Wydatek mniejszy* z powodu jak wyżej, i obniżenia cen kamienia konserwacyjnego (patrz poz 87.)
—	1.501	*Wydatek większy* z powodu szkód elementarnych.
3.320	—	*Wydatek mniejszy* z powodu odłożenia do lat następnych przebudowania niektórych mostów.
743	—	*Wydatek mniejszy* z powodu zmniejszonych robót budowlanych. Co do tej pozycyi nadmienia się jednakże, że pozostawiono na niej znaczne należytości do wypłaty w roku 1875, które w roku 1874. zrealizowane być nie mogły.
—	—	
—	926	*Wydatek większy* z powodu zwiększonej dostawy kamienia.
9.482	—	*Wydatek mniejszy*, albowiem dostawa kamienia na tej drodze w r. 1874. zamierzona, nie mogła w całości dojść do skutku i na rok 1875. musiała być przeniesioną.
—	3.540	*Wydatek większy* z powodu szkód elementarnych i podniesienia cen dostawy kamienia.
8.093	—	*Wydatek prawie o połowę mniejszy* z powodu, że zmniejszono roboty i dostawy na rok 1874.
835	—	*Wydatek mniejszy* z powodu zniżonych cen dostawy kamienia.
40.496	13.891	

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi	WYDATKI	Wydatki w roku 1874 zł.	ct.	Kwota preliminowana wedle ustawy z dnia 16. Stycznia 1874 zł.
		Z przeniesienia .	269.094	87	295.700
	107	Śniatyn — Horodeńska	4.408	00½	5.400
	108	Tyśmienica — Kołomyjska.	3.074	14	6.000
	109	Brzeżany — Złoczowska	11.228	52	15.000
	110	Brzeżany — Podwołoczyska	28.302	87½	34.000
	111	Strusów — Buczacka	14.525	58	13.000
	112	Czortków — Monasterzyska	25.891	47½	20.000
	113	Tłuste — Buczacka	10.389	26	10.500
	114	Husiatyn — Kopyczyniecka	8.300	—	8.300
	115	Skała — Czortkowska	11.732	75	8.800
	116	Skała — Zaleszczycka	13.907	75	21.000
	117	Borszczów — Okopy — Mielnicka	1.270	51	6.500
	118	Iwanie — Mosorowska	5.205	47	1.354
		Suma utrzymania dróg .	407.331	20½	445.554
	119	**Zasiłki dla dróg powiatowych i gminnych** . . .	58.100	—	60.000
		Rekapitulacya.			
		A. Koszta zarządu	103.525	31	115.446
		B. Nowe budowy i rekonstrukcye dróg	180.455	93	195.000
		C. Utrzymanie dróg.	407.331	20½	445.554
		Zasiłki dla dróg powiatowych i gminnych. . . .	58.100	—	60.000
		Razem . .	749.412	44½	816.000
		Po odtrąceniu dochodu z myt, prowizyi zwłoki i kar za przestępstwa drogowe.	142.833	12	140.000
		Pozostaje właściwa suma wydatków rubryki X..	606.579	32½	676.000
XI.		**Dotacye dla zakładów krajowych.**			
	120	Szpital główny we Lwowie:			
		a) Oddział chorych	8.438	—	8.438
		b) „ położnic	14.821	51	15.740
		c) „ obłąkanych	77.245	90	62.904
	121	Fundusz podrzutków we Lwowie	40.201	48½	46.715
	122	Szpital św. Łazarza w Krakowie, Oddział położnic i podrzutków.	24.579	04	26.694
	—	Szpital św. Ducha w Krakowie	4.454	69	—
		Suma rubryki XI.	169.740	62½	160.491
XII.	123	**Wydatki na szupaśnictwo**	2.873	90	10.000

Wydatki. Fundusz krajowy

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki		Uzasadnienie różnic
mniejsze zł.	większe zł.	
40.496	13.891	
992	—	*Wydatek mniejszy* z powodu, że dostawa kamienia nie została ukończoną i na rok następny jest przeniesioną.
2.926	—	*Wydatek mniejszy* z powodu, że dostawa kamienia została zmniejszoną.
3.771	—	*Wydatek mniejszy* z powodu, że dostawa kamienia na rok 1874. nie została ukończoną i na rok następny jest przeniesioną.
5.697	—	*Wydatek mniejszy* z powodu odłożenia do lat następnych przebudowania jednego większego mostu.
—	1.526	*Wydatek większy*, albowiem pokryto należytości w kwocie 9.544 zł. z lat poprzednich i z tego powodu musiano zaprowadzić oszczędność w rozchodach 1874 roku.
—	5.891	
111	—	*Wydatek mniejszy* z powodu zmniejszenia niektórych robót.
—	—	
—	2.933	*Wydatek większy*, gdyż pokryto zaległości z lat poprzednich w kwocie 2.925 zł.
7.092	—	*Wydatek mniejszy* z powodu odłożenia do lat następnych większych robót ziemnych przy górze w Kasperowcach,
5.230	—	Pozostałości z drogi Mielnickiej użyto na dokończenie drogi Iwanie-Mosorowskiej, przytem pokryto należytości z lat poprzednich w kwocie 4.001 zł.
—	3.851	
66.315	28.092	
38.223		
1.900		*Wydatek mniejszy* z powodu, iż nie wszystkie przyrzeczone zasiłki po koniec Czerwca 1875. zostały podniesione.
11.921	—	
14.544	—	
38.223	—	
1.900	—	
66.588	—	
2.833	—	
69.421		
—	—	Wykazane różnice znajdują uzasadnienie w szczegółowych zamknięciach rachunkowych szpitalu lwowskiego, zakładu podrzutków i szpitali krakowskich.
918	—	
—	14.342	
6.514	—	
2.115	—	
—	4.455	
9.547	18.797	
	9.250	
7.126	—	*Wydatek mniejszy* z powodu, iż nadzwyczaj mało rachunków szupasowych przedłożono do zlikwidowania.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	WYDATKI	Wydatki w roku 1874 zł.	Wydatki w roku 1874 ct.	Kwota preliminowana według ustawy z dnia 16. Stycznia 1874 zł.
XIII.		**Rozmaite wydatki.**			
	124	**Do rozporządzalności Wydziału krajowego.**			
		1. Wsparcia i zapomogi jednorazowe.			
		Barski Jan nauczyciel szkół ludowych . . . 25 zł.			
		Barycki Michał, dyurnista manip. Wydziału krajow. 30 „			
		Burkhart Franciszka, wdowa . . . . . 30 „			
		Ciepielowski Zygmunt, asystent konceptowy . . 100 „			
		Czarkowski Kazimierz, dyurnista . . . . . 40 „			
		Danilewicz Jan, dyurnista rachunkowy . . . 50 „			
		Hłasko Julian, dyurnista konceptowy . . . 80 „			
		Iwanicki Karol, śp. adjunkt rachunkowy, jego wdowa i dzieci . . . . . 400 „			
		Kowalewski Aleksander, dyurnista manipulacyjny . 30 „			
		Krauss Juliusz, dyurnista rachunkowy . . . 30 „			
		Krzeczkowski Władysław, kancelista . . . 180 „			
		Kiszelka Albin . . . . . 100 „			
		Kopertyński Apolinary, sekretarz . . . . 300 „			
		Kostecki Platon, tłumacz . . . . . 200 „			
		Kopernicki, śp. konduktor . . . . . 50 „			
		Łopuszański Edward, śp. adjunkt rachunkowy i wdowa po nim Walerya . . . . . 200 „			
		Myszkowska Karolina, wdowa po konduktorze . . 50 „			
		Macewka Eustachy, nauczyciel szkół ludowych . . 25 „			
		Magórski Władysław, „ „ „ . . 25 „			
		Macyszyn Jan, dyurnista . . . . . 30 „			
		Niedziałkowski Karol, asystent rachunkowy . . 150 „			
		Olpiński Filip „ „ . . . . 50 „			
		Prokopowicz Jan, odźwierny . . . . . 90 „			
		Salowa Anna, była artystka dramatyczna . . 100 „			
		Szaszewski Aleksander, śp. koncepista . . . 250 „			
		Senczyszyn Tomasz, stróż . . . . . 10 „			
		Skarzyński January, były dyrektor kancelaryi . . 300 „			
		Sawicki Teodor, nauczyciel szkół ludowych . . 25 „			
		Topolnicki Jan, asystent rachunkowy . . . 150 „			
		Veit Rudolf, nauczyciel szkół ludowych . . . 25 „			
		Wisłocki Emil, literat . . . . . 200 „			
		Wojtyna Antoni, stróż . . . . . 5 „			
		Zienkowicz Tytus, adjunkt konceptowy . . . 100 „	3.430	—	—
		2. Zapomogi z powodu pożarów, wylewu i innych klęsk w gminach.			
		Biecz . . . . . 100 zł.			
		Brzesko . . . . . 400 „			
		Gorlice . . . . . 2.000 „			
		Jarosław . . . . . 500 „			
		Jaworżno . . . . . 500 „			
		Do przeniesienia 3.500 „	3.430	—	—

Wydatki.

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki		Uzasadnienie różnic
mniejsze	większe	
zł.	zł.	

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi	WYDATKI	Wydatki w roku 1874 zł.	Wydatki w roku 1874 ct.	Kwota preliminowana wedle ustawy z dnia 16. Stycznia 1874 zł.
XIII.		Z przeniesienia 3.500 zł.	3.430	—	
		Kulików . . . . . 200 „			
		Kuty . . . . . 200 „			
		Mutne . . . . . 200 „			
		Mchawa . . . . . 100 „			
		Nadwórna . . . . . 600 „			
		„ na spalony kościół . . . . . 500 „			
		Radruż . . . . . 30 „			
		Sobów . . . . . 100 „			
		Skole . . . . . 200 „			
		Tarnów . . . . . 200 „			
		Ulhówek . . . . . 200 „			
		Ustrzyki Dolne . . . . . 300 „			
		Weleśnica . . . . . 40 „	6.370	—	
		3. Zasiłki dla rozmaitych stowarzyszeń, zakładów, czasopism, tudzież dla osób kształcących się, na prace naukowe, podróże itp. itp.			
		Benedyktynek ormieńskich klasztor . . . 1.000 zł.			
		Chocholausek Tomasz, nauczyciel zakł. głuchoniem. . 300 „			
		Czasopismo „Włościanin“ i „Zagroda“ . . . 400 „			
		„ „Opiekun“ . . . . . 200 „			
		„ „Szkoła“ . . . . . 250 „			
		„ „Związek“ . . . . . 300 „			
		Harasimowicz Teofil, słuchacz akad. rolnicz. w Wiedniu 100 „			
		Kisieliński Eugeniusz, asystent chemii w Lipsku . 300 „			
		Muzeum przemysłowe we Lwowie . . . . 500 „			
		Maryniak Bogdan, słuchacz akademii przem. w Berlinie 250 „			
		Dr. Nowicki Maksymilian, na wydawnictwo Zoologii obrazowej . . . . . 1.000 „			
		Pol Stanisław, uczeń techniki . . . . 150 „			
		Dr. Piętak Leonard . . . . . 200 „			
		Poliński Józef, dyrektor Towarzystwa stenograficznego 200 „			
		Dr. Pilat Tadeusz . . . . . 150 „			
		Dr. Sawicki Edward . . . . . 500 „			
		Strzelecki Henryk . . . . . 200 „			
		Towarzystwo galic. gospodarskie na 3 stypendya . 300 „			
		„ „ „ na podróż 2 profes. 300 „			
		„ ogrodniczo-sadownicze we Lwowie . 250 „			
		„ pszczelniczo-jedwabnicze w Krakowie . 250 „			
		„ pedagogiczne . . . . . 450 „			
		„ bursy w Rzeszowie . . . . 500 „			
		„ muzyczne „Muza“ w Krakowie . . 300 „			
		„ Tatrzańskie . . . . . 500 „			
		„ lekarzy galicyjskich . . . . 1.700 „			
		(Z asygnaty na 2600 zł. wypłacono w 1875 r. resztę 300 zł.)			
		Wojtowski Jan, nauczyciel zakładu głuchoniemych . 250 „			
		Zarański Stanisław . . . . . 500 „	11.300	—	
		Do przeniesienia .	21.100	—	

Wydatki.

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki		Uzasadnienie różnic
mniejsze	większe	
zł.	zł.	

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi	WYDATKI	Wydatki w roku 1874 zł.	Wydatki w roku 1874 ct.	Kwota preliminowana wedle ustawy z dnia 16. Stycznia 1874 zł.
		Z przeniesienia .	21.100	—	
		4. Ankieta dla zbadania organizacyi Oddziału rachunkowego Wydziału krajowego	600	—	
		5. Ankieta dla uregulowania sprawy chowu bydła . .	290	24	
		6. Druk sprawozdania lekarskiego o szpitalu lwowskim . .	500	—	
		7. Druk sprawozdania inspektora szpitali dr. J. St. Sawickiego	257	50	
		8. Dr. Grott, dyrektor kancelaryi, wynagrodzenie za mieszkanie	30	—	
		9. Kołomyjskie c. k. Starostwo, nagrody dla przytrzymujących złodziei końskich	16	—	
		10. Lewandowski Antoni, kapelan w Dublanach, na wybudowanie kaplicy	500	—	
		11. Mapa gminy Kicznia	5	43	
		12. Odsetki od kapitałów wypożyczonych chwilowo od funduszu zapomogi i pożyczki z r. 1873	416	94	
		13. Rebczyński Władysław, dyurnista dla spraw górniczych .	25	—	
		14. Starkel Juliusz, remuneracya	100	—	
		15. Stemplowe koszta za wyciąg tabularny dóbr Łącko . .	10	—	
		16. Zakład położnic t. j. kupno realności, plany, koszta stemplowe itp.	6.285	02½	
		Razem .	30.136	13½	
		Po odtrąceniu zwrotów	210	63	
		Czysty wydatek .	29.925	50½	30.000
125		Utrzymanie słupów granicznych	—	—	300
126		Wild Karol, księgarz we Lwowie, pożyczka 5% na wydawnictwo książek szkolnych	6.000	—	6.000
127		Śp. Ławrowskiego Juliana córki, datek jednorazowy . .	1.500	—	1.500
128		Towarzystwo Opieki Narodowej	1.000	—	1.000
129		Towarzystwo „Proświta“ na wydawnictwo książek ruskich .	3.000	—	3.000
130		Szpital dziecięcy św. Zofii we Lwowie	750	—	750
131		Towarzystwo opieki szpitalu dla dzieci w Krakowie, pożyczka	10.000	—	10.000
132		Szpital lwowski na budowę II. piętra	5.823	31	66.629
133		Budowa domu obłąkanych w Kulparkowie	125.000	—	—
134		Wydatki zaliczkowe, zwrotne, budżetem nieprzewidziane: a) Fundusze krajowe, rozmaite, na pokrycie niedoborów, przy zamknięciu rachunków . . 12.457 zł. 75½ ct. b) Mylne wypłaty c. k. Kas rządowych . 15.105 „ 54 „			
		Do przeniesienia . 27.563 „ 29½ „	182.998	81½	119.179

Wydatki.

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki		Uzasadnienie różnic
mniejsze zł.	większe zł.	
74	—	*Wydatek mniejszy*, ponieważ nieokazała się potrzeba zupełnego wyczerpania kwoty rozporządzalnej.
300	—	*Wydatek mniejszy* z powodu, iż u roku 1874. nie zarządzano naprawy słupów.
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
60.806	—	*Wydatek mniejszy*, ponieważ w roku 1874. budowa niezostała w całości wykonaną.
—	125.000	*Wydatek większy* z powodu, iż ta pozycya nie była zamieszczoną w budżecie, lecz na podstawie uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 14. Stycznia 1874. pokrytą została z zaoszczędzeń z roku 1872.
		Uwagi ogólne.
		Wydatki pod poz. 134. poszczególnione, powstały przeważnie z powodu, iż stosownie do uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 14 Października 1874. ustało z końcem roku 1874. praktykowane dotąd asygnowanie wydatków z działu przenośnego zaliczek, a wynikłości tego działu przeniesiono do stałych rubryk budżetowych, — tutaj zaś wstawiono te pozycye, które do żadnej innej rubryki wcielonemi być niemogły, nadto są one wydatkiem tylko chwilowym, albowiem zwrotnym.
		Do poz a). Wydatek ten spowodowanym został chwilowym niedoborem w niektórych funduszach przy zamknięciu rachunków, — zwrot nastąpił w r. 1875.
		Do poz. b). Przy cenzurze dzienników c. k. Kas rządowych, znajdują się często pozycye wydatków niesłusznie na rachunek funduszu krajowego zaliczone, a chociaż zwrot podobnych kwot bywa niezwłocznie zarządzanym, to natomiast okazują się nowe mylne wypłaty i z tąd powstaje corocznie nadwyżka wydatków, po odtrąceniu odebranych zwrotów.
61.180	125.000	

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi	WYDATKI		Wydatki w roku 1874 zł.	Wydatki w roku 1874 ct.	Kwota preliminowana wedle ustawy z dnia 16. Stycznia 1874 zł.
XIII.		Z przeniesienia .	27.563 zł. 29½ ct.	182.998	81½	119.179
		c) Szkoła weterynaryi, na pokrycie kosztów urządzenia	3.300 „ — „			
		d) Fundusz szpitalu lwowskiego, wydatki uskutecznione przez kasę krajową w zastępstwie kasy szpitalnej:				
		koszta przeniesienia spadku po Goschesie . . . 30 zł. — ct.				
		koszta próby własnej kuchni 246 „ — „				
		za plany Kołodziejskiemu . 60 „ — „				
		za płótno Jabłczyńskiej . 2.496 „ — „				
		koszta podróży Rostkowskiego 12 „ 60 „				
		pensya L. Wagner i J. Hammer 213 „ — „	3.057 „ 60 „			
		e) Zaliczki zwrócone z powodu przeprowadzenia rachunkowego do rubr. I. wydatk.	2.402 „ 28 „	36.323	17½	—
		Suma rubryki XIII.		219.321	99	119.179

Wydatki.

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki		Uzasadnienie różnic
mniejsze	większe	
zł.	zł.	
60.180	125.000	*Do poz. c)*, Brak gotówki w funduszu szkoły kucia koni spowodował wyasygnowanie tej zaliczki na koszta przekształcenia realności na szkołę weterynaryi. *Do poz. d)*. Wydatki te uskuteczniono przez kasę krajową w zastępstwie kasy szpitalnej i zwrot zarządzono. *Do poz. e)*. Zwrot dochodu zaliczkowego, wykazanego w zamknięciu rachunku za rok 1873. (Lit. B. str. 16. poz. 7. h.)
—	36.323	
61.180	161.323	
	100.143	

Część II.

Dochody.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi	DOCHODY	Dochody w roku 1874. zł.	ct.	Kwota preliminowana wedle ustawy z dnia 16. Stycznia 1874 zł.
I.	1	**Z odnajmu ubikacyj sejmowych**	1.046	11	1.300
II.	2	**Odsetki od pieniędzy chwilowo lokowanych** . .	5.314	40	—
III.	3	**Dochody z myt na drogach krajowych** . .	—	—	—
IV.		**Nadwyżki dochodów od zakładów dotowanych.**			
	5	Szpital św. Łazarza w Krakowie. Oddział chorych . .	—	—	672
	6	Szpital św. Ducha w Krakowie:			
		a) Oddział syfilitycznych	—	—	2.775
		b) „ obłąkanych	—	—	3.165
	7	Fundusz policyi krajowej	4.786	15½	1.311
		Suma rubryki IV. .	4.786	15½	7.923
V.	8	**Zapas kasowy (pozostałość rachunkowa) z r 1873.**	262.208	55	217.108
VI.	9	**Dodatki do podatków (po 30 ct.)**	2,042.094	36	1,800.000
VII.		**Rozmaite dochody.**			
	10	Od gminy Uwsie, częściowy zwrot pożyczki 1.250 zł. .			
		a) w kapitale . . . . . 250 zł. — ct.			
		b) w odsetkach . . . . . 56 „ 25 „	306	25	306
	11	Od szpitali powszechnych krajowych, zwrot kosztów sprawdzania rachunków aptekarskich, a mianowicie nadwyżka wynagrodzenia farmaceuty	—	—	100
	12	Od klasztoru Benedyktynek w Przemyślu, zwrot częściowy bezprocentowej pożyczki 8.000 zł. pierwsza rata . .	500	—	500
	13	Rozmaite nieprzewidziane dochody	533	15	—
	14	Zwroty zaliczek wypłaconych przed rokiem 1874:			
		a) Od urzędników, ściągnięte z płac	5.197	35	—
		b) Od szpitali, ściągnięte z rachunków kwartalnych za leczenie ubogich	12.389	90	—
		c) Od różnych stron z powodu spraw drogowych . .	9.168	05½	—
		d) Od c. k Kas rządowych, zwrot mylnych wypłat . .	8.058	23½	—
		e) Od Glixellego Juliusza. zwrot zaliczki udzielonej na rachunek czynszu za kancelarye Wydziału krajowego . .	1.000	—	—
		Do przeniesienia .	87.152	94	906

Dochody.

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się dochody		Uzasadnienie różnic
mniejsze zł.	większe zł.	
254	—	*Dochód mniejszy* z powodu, iż naprzód przewidzieć się nie da, czy wszystkie ubikacye i na jak długo wynajęte zostaną.
—	5.314	*Dochód większy*, ponieważ na tę rubrykę nic nie preliminowano,—a nadspodziewanie znaczny wpływ dodatków do podatków i niezwłoczne lokowanie rozporządzalnej gotówki, umożliwiło uzyskanie tak znacznego dochodu w odsetkach. Szczegółowy wykaz tychże odsetków załącza się pod lit. B. (alegat 1.)
—	—	
—	—	
672	—	Różnice między kwotami budżetowemi, a rzeczywistą wynikłością kasową znajdują uzasadnienie w szczegółowych zamknięciach rachunkowych funduszów dotowanych.
2.775	—	
3.165	—	
—	3.475	
6.612	3.475	
3.137	—	
—	45.101	Zapas kasowy wynikły z zamknięcia rachunku za r. 1873 wynosił 260.708 zł. 55 ct. z zapasu depozytów przeniesiono kwotę . . . . . 1.500 „ — „ przeznaczoną dla pogorzelców w Dobromilu, — poczem okazuje się suma zapasu gotówki . . . . . 262.208 zł. 55 ct.
—	242.094	*Dochód większy* z powodu, iż wpłynęły znaczne kwoty na rachunek należytości zaległych i w ogóle uiszczane były dodatki krajowe punktualniej, aniżeli w latach poprzednich.
—	—	
100	—	*Dochód mniejszy* z powodu, iż w roku 1874. nie nastąpiło rozliczenie należytości przypadających od szpitali.
—	—	
—	533	Dochód ten, budżetem nieprzewidziany mieści w sobie kwotę 480 zł. uzyskaną ze sprzedaży „Zoologii“ Nowickiego, dalej dochody ze sprzedaży aktów wyszkartowanych i inne pomniejsze.
—	5.198	Dochody te wynoszące razem 193.505 zł. 40 ct. (patrz alegat 7) przeniesiono tutaj z działu „Zaliczki“ stosownie do uchwały Wysokiego Sejmu z dnia
—	12.390	
—	9.168	
—	8.058	
—	1.000	
100	36.347	

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	DOCHODY	Dochody w roku 1874. zł.	ct.	Kwota preliminowana wedle ustawy z dnia 16. Stycznia 1874 zł.
		Z przeniesienia .	37.152	94	906
VII.		f) Od funduszu zapomogi z roku 1868., częściowy zwrot zaliczki 25.000 zł.	943	06	—
		g) Od rozmaitych rubryk i funduszów, zwroty z powodu przeprowadzeń rachunkowych i pokrycia chwilowych niedoborów przy zamknięciu rachunków	118.768	83	—
		h) Od gmin, zwroty kosztów leczenia uiszczonych zaliczkowo przez fundusz krajowy po koniec roku 1873. . . .	37.979	97	—
		Suma rubryki VII. .	194.844	80	906
VIII.		**Pożyczka zaciągnięta.**			
	15	Z galicyjskiej kasy oszczędności, na hipotekę realności pod L. 937¼ nabytej na pomieszczenie szkoły gospodarstwa lasowego	9.000	—	—

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się dochody		Uzasadnienie różnic
mniejsze zł.	większe zł.	
100	36.347	14. Października 1874 i uwagi komisyi do zbadania czynności Wydziału krajowego do L. 472/S. z roku 1875.
—	943	
—	118.769	
—	37.980	
100	194.039	
	193.939	
—	9.000	Pożyczkę tę zaciągnięto na podstawie upoważnienia Wysokiego Sejmu z dnia 7. Października 1874. (L. S. 279). Dochód z tąd wynikły nie był w budżecie przewidziany i służy na pokrycie przekroczenia w pozycyi wydatków na szkołę gospodarstwa lasowego w kwocie 8.913 zł. (Patrz wydatki rubr. VII. poz. 53).

II.

SZPITAL GŁÓWNY

WE LWOWIE.

ODDZIAŁ CHORYCH.

ZAMKNIĘCIE RACHUNKU

za rok 1874.

Do tego rachunku dołącza się alegata pod l. B.

1. Rachunek depozytów.
2. Wykaz należytości czynnych i biernych.
3. Rachunek podniesienia 2. piętra i pokrycia dachu.
4. Poszczególnienie wydatków i dochodów, z uwzględnieniem czasu ich zrealizowania.

SZPITAL GŁÓWNY WE LWOWIE

Liczba rubryki	Liczba pozycyi budżetu	Sumaryusz	Wynikłość z roku 1874 zwyczajne zł.	zwyczajne ct.	nadzwyczajne zł.	nadzwyczajne ct.	razem zł.	razem ct.
		Wydatki						
I.	1—28	Płace urzędników, lekarzy i sług	31.286	97	—	—	31.286	97
II.	29	Odstawne	58	—	—	—	58	—
III.	30—34	Adjuta	1.799	97	—	—	1.799	97
IV.	35	Substytucye	518	97	—	—	518	97
V.	36—41	Dyurny	1.882	24	—	—	1.882	24
VI.	42—49	Pensye	3.789	87	—	—	3.789	87
VII.	50—53	Zaopatrzenia i dary z łaski	270	83	—	—	270	83
VIII.	54	Odprawy i spłaty kwartałów pośmiertnych	—	—	—	—	—	—
IX.	55—66	Emolumenta	1.322	89½	—	—	1.322	89½
X.	—	Wydatki kapliczne	—	—	—	—	—	—
XI.	67—68	Najem pomieszkania	8.732	—	—	—	8.732	—
XII.	69—70	Potrzeby kancelaryjne	1.051	10½	—	—	1.051	10½
XIII.	71—72	Remuneracye i zapomogi	640	—	—	—	640	—
XIV.	73—87	Koszta gospodarcze	81.912	92	—	—	81.912	92
XV.	88	Zwroty kosztów utrzymania chorych	971	04	—	—	971	04
XVI.	89—91	Utrzymanie budynków	6.316	09½	—	—	6.316	09½
XVII	92—93	Rozmaite wydatki	3.701	81	—	—	3.701	81
		Suma wydatków	144.254	71½	—	—	144.254	71½
		Dochody						
I.	1	Zapisy i legaty	7.288	97½	—	—	7.288	97½
II.	2	Dochód z realności	373	91	—	—	373	91
III.	3— 4	Dodatki	29.199	70	—	—	29.199	70
IV.	5— 8	Zwroty kosztów leczenia	87.251	48½	—	—	87.251	48½
V.	9—13	Rozmaite dochody	11.702	64½	—	—	11.702	64½
VI.	14	Dotacya z funduszu krajowego	8.438	—	—	—	8.438	—
		Suma dochodów	144.254	71½	—	—	144.254	71½

ODDZIAŁ CHORYCH.

Kwota preliminowana wedle ustawy z dnia 16. Stycznia 1874			Wynikłość jest zatem:						UWAGA
			mniejszą		większą		w ogóle		
zwyczajne	nadzwyczajne	razem	zwyczajne	nadzwyczajne	zwyczajne	nadzwyczajne	mniejszą	większą	
zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	
34.094	—	34.094	2.807	—	—	—	2.807	—	
58	—	58	—	—	—	—	—	—	
1.800	—	1.800	—	—	—	—	—	—	
500	—	500	—	—	19	—	—	19	
1.734	—	1.734	—	—	148	—	—	148	
3.034	—	3.034	—	—	756	—	—	756	
259	—	259	—	—	12	—	—	12	
300	—	300	300	—	—	—	300	—	
1.642	—	1.642	319	—	—	—	319	—	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	
8.732	—	8.732	—	—	—	—	—	—	
734	—	734	—	—	317	—	—	317	
940	—	940	300	—	—	—	300	—	
80.902	—	80.902	—	—	1.011	—	—	1.011	
1.350	—	1.350	379	—	—	—	379	—	
3.641	3.718	7.359	—	3.718	2.675	—	1.043	—	
430	—	430	—	—	3.272	—	—	3.272	
140.150	3.718	143.868	4.105	3.718	8.210	—	5.148	5.535	
								387	
3.800	—	3.800	—	—	3.489	—	—	3.489	
641	—	641	267	—	—	—	267	—	
22.398	—	22.398	—	—	6.802	—	—	6.802	
108.300	—	108.300	21.049	—	—	—	21.049	—	
291	—	291	—	—	11.412	—	—	11.412	
8.438	—	8.438	—	—	—	—	—	—	
143.868	—	143.868	21.316	—	21.703	—	21.316	21.703	
								387	

Wydatki.

Szpital główny we Lwowie

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi	WYDATKI	Wydatki w roku 1874 zł.	Wydatki w roku 1874 ct.	Kwota preliminowana wedle ustawy z dnia 16. Stycznia 1874 zł.
I.		**Płace urzędników, lekarzy i sług.**			
	1	Dyrektor dr. Głowacki Bolesław.	1.334	—	1.334
	2	Zarządca Malinowski Erazm	1.001	—	1.001
	3	Kasyer Dyszkiewicz Władysław	834	—	834
	4	Rachmistrz Grabowicz Piotr	625	—	625
	5	Pisarz Swoboda Robert	259	14	
	6	„ Jezierski Eustachy	521	50	1.043
	7	Woźny Piro Karol	313	—	313
	8	Odźwierny Kukawski Rajmund	281	25	282
	9	Siostry Miłosierdzia	1.575	—	1.735
	10	Kapelan rz. kat. Tworowski Franciszek	251	24	
	11	„ gr. kat. Sembratowicz Julian	277	95	1.000
	12	„ rz. kat. Żelechowski Leon	140	30	
	13	Posługacze, służba domu wraz z żywnością	12.470	34	14.000
	14	Prymaryusz dr. Widman Oskar	1.200	—	1.200
	15	„ „ Molędziński Józef	1.200	—	1 200
	16	„ „ Rożański Józef	1.200	—	1.200
	17	„ „ Chądzyński Jan	1.200	—	1.200
	18	„ „ Hawranek	452	50	1.200
	19	Profesor dr. Finger Józef	577	50	630
	20	„ „ Weigel Józef	577	50	630
	21	Prosektor dr. Feigel Longin	1.000	—	1.000
	22	Chemik patologiczny dr. Żuliński Tadeusz	667	—	667
	23	Sekundaryusz dr. Merczyński Emil	600	—	600
	24	„ „ Knihiniecki Klemens	600	—	600
	25	„ „ Wołek Wojciech	600	—	600
	26	„ „ Kilarski Józef	600	—	600
	27	„ „ Szuszkiewicz Piotr	600	—	600
		Suma	30.958	22	34.094
	28	Zaliczki udzielone na płace po odtrąceniu zwrotów	328	75	—
		Suma rubryki I.	31.286	97	34.094
II.		**Odstawne.**			
	29	Graas Maciej	58	—	58
III.		**Adjuta.**			
	30	Asystent dr. Śmitowski Mieczysław	300	—	
	31	„ „ Szeparowicz Jan	300	—	600
	32	Praktykant dr. Mehrer Henryk	400	—	
	33	„ „ Decykiewicz Emil	400	—	
	34	„ „ Kroemer i dr. Małaczyński	399	97	1.200
		Suma rubryki III.	1.799	97	1.800

z dodatkiem drożyzny

Oddział chorych.

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki		Uzasadnienie różnie
mniejsze	większe	
zł.	zł.	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
262	—	*Do poz. 5.* i *6.* Wydatek mniejszy z powodu iż niewydaną resztę płacy pokrył fundusz kliniczny.
—	—	
1	—	
160	—	*Do poz. 9.* Wydatek mniejszy z powodu iż płacę 2. Sióstr zatrudnionych przy bieliznie i pralni wzięto na rachunek rubr. XIV. poz. 82—83.
331	—	*Do poz. 10.* do *12.* Wydatek mniejszy z powodu iż z preliminowanej kwoty pobierało trzech kapelanów niższe wynagrodzenia.
—	—	
—	—	
1.530	—	*Do poz. 13.* Wydatek mniejszy z powodu interkalaryów, a przez to niewyczerpania całej preliminowanej kwoty.
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
748	—	*Do poz. 18.* Wydatek mniejszy z powodu iż Dr. Hawranek pobierał niższą płacę, a nadto ustąpił z końcem Czerwca z posady.
52	—	*Do poz. 19.* i *20.* Wydatek mniejszy z powodu iż w skutek zniesienia kliniki profesorowie pobrali płacę tylko po koniec Listopada.
52	—	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
3.136	—	
—	329	*Do poz. 28.* Wydatek większy z powodu iż dotychczas podobne wydatki pokrywano z rubryk przenośnych, przeto w stałych rubrykach na ten cel nic nie preliminowano. — Na skutek uchwały sejmowej z dnia 14. Października 1874 zamieszcza się jednak wydatek rzeczywisty dla dokładności w rubryce płac.
2.807		
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi	WYDATKI	Wydatki w roku 1874 zł.	ct.	Kwota preliminowana wedle ustawy z dnia 16. Stycznia 1874 zł.
IV.		**Substytucye.**			
	35	Rozmaite zastępstwa	518	97	500
V.		**Dyurny.**			
	36	Baczyński Karol	425	92	—
	37	Wierciński Bronisław	334	43	—
	38	Boraczyński Jan	334	43	1.734
	39	Olechowski Konstanty	350	28	—
	40	Balcer Franciszek	321	76	—
	41	Terlecki Michał i Dąbrowski Władysław	115	42	—
		Suma rubryki V. .	1.882	24	1.734
VI.		**Pensye.**			
	42	Wagner Ludwika	61	25	105
	43	Grand Ludwika	133	12	176
	44	Burkhart Franciszka	146	—	146
	45	Bodaszewska Agnieszka	88	—	88
	46	Popławski Jan	151	—	151
	47	Dr. Neuhauser Franciszek	1.500	—	1.200
	48	„ Berthleff Karol	1.168	—	1.168
	49	„ Nagel Karol i Nagel Józefa, wdowa po tymże . .	542	50	—
		Suma rubryki VI. .	3.789	87	3.034
VII.		**Zaopatrzenia i dary z łaski.**			
	50	Christl Laura.	56	93	53
	51	Hammer Joanna	61	30	53
	52	Tomaszewska Marya.	43	10	43
	53	Drabikowska Elżbieta	109	50	110
		Suma rubryki VII. .	270	83	259
VIII.	54	**Odprawy i spłaty kwartałów pośmiertnych** . .	—		300
IX.		**Emolumenta.**			
	55	Na pomieszkanie dla Dyrektora	250	—	250
	56	„ „ „ Zarządcy tudzież dla technicznego nadzorcy budowy 2go piętra	205	—	167
	57	Na pomieszkanie dla Kasyera	166	—	167
	58	„ „ „ Rachmistrza	100	—	100
	59	„ „ „ 2ch asystentów kliniki	255	77	290
	60	„ „ „ Kapelanów	55	58	334
		Do przeniesienia .	1.032	35	1.308

Oddział chorych.

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki		Uzasadnienie różnic
mniejsze zł.	większe zł.	
—	19	*Do poz. 35.* Wydatek większy spowodowany koniecznością częściejszych zastępstw, które naprzód przewidzieć się nie dadzą.
—	—	*Do poz. 36.* do *41.* Wydatek większy spowodowany znacznie wzrastającemi czynnościami biurowemi, które wymagały większej ilości pracowników.
—	—	
—	148	
—	—	
—	—	
—	—	
—	148	
44	—	*Do poz. 42.* i *43.* Wydatek mniejszy z powodu iż pensyonistki niepobrały w ciągu roku swoich należytości.
43	—	
—	—	
—	—	
—	—	
—	300	*Do poz. 47.* Wydatek większy z powodu iż wypłacono Dr. Neuhauserowi przypadającą należytość z podwyższonej pensyi za rok 1873.
—	—	
—	543	*Do poz. 49.* Wydatek większy spowodowany pensyonowaniem a następnie śmiercią Dr. Nagla, które to wypadki przewidziane nie były.
87	843	
	756	
—	4	*Do poz. 50* i *51* Wydatek większy z powodu wypłaty zaległych za rok 1873. należytości.
—	8	
—	—	
—	—	
—	12	
300	—	*Do poz. 54.* Wydatek mniejszy z powodu iż niezachodziła w tym roku potrzeba tego rodzaju wydatków.
—	—	
—	38	*Do poz. 56.* Wydatek większy z powodu iż prócz zarządcy, także techniczny nadzorca budowli szpitalnych pobierał dodatek na mieszkanie, nadwyżka ta jednak zwróconą została z funduszu budowy w r. 1875.
1	—	
—	—	
34	—	*Do poz. 59.* Wydatek mniejszy z powodu zniesienia kliniki.
279	—	*Do poz. 60.* Wydatek mniejszy z powodu iż dodatek na mieszkanie zaasygnował Wydział krajowy tylko dla jednego kapelana, a to od 1. Września 1874.
314	38	

Wydatki.

Szpital główny we Lwowie

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi	WYDATKI	Wydatki w roku 1874 zł.	Wydatki w roku 1874 ct.	Kwota preliminowana wedle ustawy z dnia 16. Stycznia 1874 zł.
IX.		Z przeniesienia .	1.032	35	1.308
	61	Na fiakra dla dr. Fingera	47	25	63
	62	„ opał dla Zarządcy	101	86	136
	63	„ „ „ Maszynisty	33	71	34
	64	„ ubiór dla woźnego	50	50	101
	65	„ „ „ odźwiernego	50	50	
	66	Wikt nadzorcy technicznego budowy 2go piętra . . .	6	72½	—
		Suma rubryki IX.	1.322	89½	1.642
X.		**Wydatki kapliczne**	—	—	—
XI.		**Najem pomieszkania.**			
	67	Czynsz najmu filii Hofmana	8.000	—	8.000
	68	„ „ „ Höflicha.	732	—	732
		Suma rubryki XI.	8.732	—	8.732
XII.		**Potrzeby kancelaryjne.**			
	69	Ryczałt	94	—	94
	70	Rozmaite	957	10½	640
		Suma rubryki XII.	1.051	10½	734
XIII.		**Remuneracye i zapomogi.**			
	71	Sprawdzanie recept	—	—	278
	72	Remuneracye i zapomogi	640	—	662
		Suma rubryki XIII.	640	-	940
XIV.		**Koszta gospodarcze.**			
	73	Wyżywienie a) zwykła strawa i dodatki	40.574	86½	40.000
	74	b) pieczywo	4.865	29½	4.700
	75	c) wino	2.969	47	1.500
	76	Wikt dla Sióstr Miłosierdzia	3.119	78	2.602
		Do przeniesienia .	51.529	41	48.802

Oddział chorych.

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki		Uzasadnienie różnic
mniejsze zł.	większe zł.	
314	38	
16	—	*Do poz. 61.* Wydatek mniejszy z powodu zniesienia kliniki.
34	—	*Do poz. 62.* Wydatek mniejszy z powodu iż w trzech ostatnich miesiącach wydano opał w naturze.
—	—	
—	—	
—	7	*Do poz. 66.* Niepreliminowany ten wydatek został z funduszu budowy zwrócony w roku 1875.
364	45	
319		
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
—	317	*Do poz. 70.* Wydatek większy z powodu wypłaty zaległej należytości za druki z roku 1873.
—	317	
278	—	*Do poz. 71.* Wydatek mniejszy z powodu iż w roku tym nie nastąpiło rozrachowanie z funduszem krajowym, który zastępczo pokrywa koszta sprawdzania recept.
22	—	*Do poz. 72.* Nieuznano potrzeby zupełnego wyczerpania kwoty preliminowanej.
300	—	
—	575	*Do poz. 73.* Wydatek większy z powodu iż w tej sumie mieści się także koszt żywienia służby kuchennej, tudzież drzewa zużytego na kuchnię. Koszta tego rodzaju niedadzą się naprzód dokładnie obliczyć dla zmienności liczby chorych i sług; wszakże w ogóle okazuje się ten wydatek korzystniejszym jak w r. 1873 (patrz sprawozdanie i szczegółowe obliczenie do LW. 11589/75.) Nadto zauważać należy, że preliminarz sporządzono zanim jeszcze zaprowadzono kuchnię własną, co też przy wszystkich dalszych pozycyach uwzględnić należy.
—	165	*Do poz. 74.* i *75.* Wydatek większy z powodu wyższych cen pieczywa i wina
—	1.470	(patrz sprawozdanie i szczegółowe obliczenie do LW. 11589/75.)
—	518	*Do poz. 76.* Wydatek większy z powodu iż w preliminowanej kwocie mieści się koszt samej strawy po 10 zł. miesięcznie na 1 Siostrę, zaś w wykazanym wydatku zawarty jest także koszt pieczywa, wina, piwa i innych drobnych potrzeb. (patrz wyjaśnienie do poz 73.)
—	2.728	

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	WYDATKI	Wydatki w roku 1874 zł.	Wydatki w roku 1874 ct.	Kwota preliminowana wedle ustawy z dnia 16. Stycznia 1874 zł.
XIV		Z przeniesienia .	51.529	41	48.802
	77	Wikt dla lekarzy dyżurnych	291	19½	240
	78	Lekarstwa	4.715	19	8.000
	79	Sanitarne	4.595	84	3.000
	80	Instrumenta chirurgiczne	502	59	600
	81	Sprzęty	2.908	15½	2.000
	82	Bielizna i pościel	6.080	10	
	83	Pranie bielizny	3.475	45	8.000
	84	Słoma do leży	555	95½	670
	85	Drzewo opałowe	4.770	42	8.000
	86	Oświetlenie	2.488	61½	1.550
	87	Koszta pogrzebowe	—	—	40
		Suma rubryki XIV. .	81.912	92	80.902
XV.		**Zwrot kosztów utrzymania chorych.**			
	88	Zakładowi klinicznemu	971	04	1.350
XVI.		**Utrzymanie budynków.**			
	89	Konserwacye i reparacye	6.092	09½	3.000
	90	Kominiarze i straż ogniowa.	224	—	641
		Wydatki nadzwyczajne.			
	91	Urządzenie i oświetlenie gazem	—	—	3.718
		Suma rubryki XVI. .	6.316	09½	7.359

Oddział chorych.

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki		Uzasadnienie różnic
mniejsze zł.	większe zł.	
	2.728	
—	51	*Do poz. 77.* Wydatek większy z powodu iż takowy mieści w sobie także i koszt wina spotrzebowanego dla lekarzy dyżurnych.
3.285	—	*Do poz. 78.* Wydatek mniejszy z powodu zaprowadzenia oszczędności w przypisywaniu leków dla chorych (patrz poz. 78.)
—	1.595	*Do poz. 79.* Wydatek większy z powodu iż zakupywano na rachunek tej rubryki w znaczniejszych ilościach artykuły apteczne w stanie surowym dla własnego wyrobu leków, przez co uzyskano zaoszczędzenie znaczniejsze przy poz. 78.
97	—	*Do poz. 80.* Wydatek mniejszy z powodu iż niezachodziła potrzeba sprawienia więcej instrumentów.
—	908	*Do poz. 81.* i *83.* Wydatek większy z powodu zachodzącej potrzeby sprawienia więcej sprzętów, bielizny i pościeli, aniżeli przewidziano, które to potrzeby naprzód dokładnie obliczyć się niedadzą.
—	1.556	
114	—	*Do poz. 84.* i *85.* Wydatek mniejszy z powodu zniżonych cen słomy i zaprowadzonej oszczędności w opale tudzież z powodu iż drzewo użyte na kuchnię zaliczone jest na rachunek żywienia.
3.230	—	
—	939	*Do poz. 86.* Wydatek większy z powodu wypłaty należytości za dostarczaną naftę w r. 1873. i znaczniejszej potrzeby, która nieda się naprzód dokładnie obliczyć.
40	—	*Do poz. 87.* Wydatek mniejszy z powodu iż nie zachodziła potrzeba ponoszenia takiego wydatku w tym roku.
6.766	7.777	
	1.011	
379	—	*Do poz. 88.* Wydatek mniejszy z powodu mniejszej ilości chorych leczonych na oddziale kliniki.
—	3.092	*Do poz. 89.* Wydatek większy z powodu iż prócz zwykłych konserwacyj wykonane zostały nadzwyczajne roboty a mianowicie: przebudowanie trupiarni na mieszkanie zarządcy które kosztowało 1479 zł. 20 ct. (patrz LW. 1027/75) jako też wewnętrzne urządzenie nowo zbudowanego prosektoryum którego koszt wynosił w roku 1874 (jak LW. 5461/75) 1836 zł. 88 ct. a który z funduszu budowy prosektoryum temuż funduszowi w r. 1875, zwrócony został.
417	—	*Do poz. 90.* Wydatek mniejszy z powodu iż w tym roku niczachodziła potrzeba ponoszenia większego wydatku.
3.718	—	*Do poz. 91.* Wydatek mniejszy z powodu iż urządzenie oświetlenia gazowego nie zostało wykonanem.
4.135	3.092	
1.043		

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	WYDATKI	Wydatki w roku 1874 zł.	Wydatki w roku 1874 ct.	Kwota preliminowana wedle ustawy z dnia 16. Stycznia 1874 zł.
XVII.		**Rozmaite wydatki.**			
	92	Jaroszyńskiemu za czynności nadobowiązkowe . . .	15	—	
	93	Dodatek gminny od podatku czynszowego za filię Höflicha .	89	25	
	94	Ludwice Grund, podwyższonej płacy od 7go Kwietnia 1867. do 10 Listopada 1874	267	75	430
	95	Koszta odbytej próby przy zaprowadzeniu własnej kuchni .	246	—	
	96	Inseraty, stemple, podwody i fiakry dla chorych i rekonwalescentów i inne drobne wydatki	222	37	
	97	Zaliczki zwrócone funduszowi krajowemu	2.861	44	
		Suma rubryki XVII.	3.701	81	430

Oddział chorych.

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki		Uzasadnienie różnic
mniejsze	większe	
zł.	zł.	
—	410	*Do poz. 92.* do *96.* Wydatki tego rodzaju niedadzą się naprzód przewidzieć i obliczyć. — Dodatek gminny, — podwyższenie pensyi L. Grund, tudzież koszt odbytej próby kuchennej, zostały uchwalone już po zatwierdzeniu budżetu. (Patrz LW. 25690, 20484, 21809. r. 1874 i uchwałę sejmową z dnia 7. Października 1874.
—	2.862	*Do poz. 97.* W moc uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 14. Października 1874. przeniesiono z rachunków przenośnych dawne zaliczki do rubryk stałych, gdzie przedtem na podobne potrzeby nic niepreliminowano, — i dla tego też wynika przekroczenie.
—	3.272	

Dochody.

Szpital główny we Lwowie.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	DOCHODY	Dochody w roku 1874. zł.	Dochody w roku 1874. ct.	Kwota preliminowana wedle ustawy z dnia 16. Stycznia 1874 zł.
I.	1	**Zapisy i legaty**	7.288	97½	3.800
II.	2	**Dochody z realności**	373	91	641
III.		**Dodatki.**			
	3	Od c. k. Skarbu za 200 sągów drzewa opałowego . . .	2.900	58	1.744
	4	Z kasy miejskiej a) ⅕ dochodu z rogatek (kopytkowe) . .	26.244	27½	20.600
		b) na utrzymanie trupiarni	53	84½	54
		Suma rubryki III.	29.199	70	22.398
IV.		**Zwroty kosztów leczenia.**			
	5	Od samopłacących	14.190	83½	12.070
	6	Od funduszów obcokrajowych i innych publicznych. . .	5.187	29	1.800
	7	Od funduszu krajowego galicyjskiego	59.073	36	85.000
	8	Od gminy lwowskiej za leczenie ubogich lwowian . . .	8.800	48½	8.800
		Suma rubryki IV.	87.251	71	108.300
V.		**Rozmaite dochody.**			
	9	Ze sprzedaży sprzętów i inne pomniejsze dochody . . .	45	71	160
	10	Od funduszu klinicznego za 15 sągów drzewa opałowego. .	226	50	131
	11	Zaliczki otrzymane od funduszów szpitalnych . . .	2.196	03½	—
	12	„ zwrócone „ „ „	8.905	46	—
	13	Ze sprzedaży trzody chlewnej	328	94	—
		Suma rubryki V.	11.702	64½	291
VI.	14	**Dotacya** z funduszu krajowego.	3.438	—	8.438

Oddział chorych.

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się dochody		Uzasadnienie różnic
mniejsze zł.	większe zł.	
—	3.489	*Do poz. 1.* Dochód większy z powodu iż od 1. Czerwca 1874. wpływały legaty od spadków po izraelitach a nadto wydarzały się znaczniejsze spadki.
267	—	*Do poz. 2.* Dochód mniejszy z powodu iż w skutek zniesienia kliniki, czynsze wpłynęły tylko po koniec Lipca.
—	1.158	*Do poz. 3.* Dochód większy z powodu wpłynionej zaległości za r. 1873.
—	5.644	*Do poz. 4.* Dochód większy z powodu podwyższenia opłaty kopytkowego, a nadto z powodu niestałości dochodów tego rodzaju.
—	—	
—	6.102	
—	1.491	*Do poz. 5.* i *6.* Dochód większy z powodu niestałości dochodów tego rodzaju.
—	3.387	
25.927	—	*Do poz. 7.* Dochód mniejszy z powodu iż należytość kosztów leczenia przypadająca od funduszu krajowego za II. półrocze 1874 r. została zapłaconą dopiero w roku 1875.
—	—	
25.927	4.878	
21.049		
114	—	*Do poz. 9.* Dochód mniejszy z powodu niestałości dochodów tego rodzaju.
—	96	*Do poz 10.* Dochód większy z powodu wpływu zaległej należytości z roku 1873.
—	2.196	*Do poz. 11.* do *13.* Dochody te przedstawiają zwroty zaliczkowo wydanych kwot w rubrykach przenośnych, które stosownie do uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 14. Października 1874. do rubryki budżetowej przeniesiono.
—	8.095	
—	329	
114	11.526	
	11.412	
—	—	

III.

SZPITAL GŁÓWNY

WE LWOWIE.

ODDZIAŁ POŁOŻNIC.

ZAMKNIĘCIE RACHUNKU

za rok 1874.

Do tego rachunku dołącza się alegata pod lit. B.

1. Wykaz należytości czynnych i biernych.
2. Poszczególnienie wydatków i dochodów, z uwzględnieniem czasu ich zrealizowania.

SZPITAL GŁÓWNY WE LWOWIE

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Sumaryusz	Wynikłość z roku 1874 zwyczajne zł.	zwyczajne ct.	nadzwyczajne zł.	nadzwyczajne ct.	razem zł.	razem ct.
budżetu								
		Wydatki						
I.	1—17	Płace urzędników, lekarzy i sług	2.622	46	—	—	2.622	46
II.	18	Odstawne	4	—	—	—	4	—
III.	—	Adjuta	—	—	—	—	—	—
IV.	—	Substytucye	—	—	—	—	—	—
V.	19	Dyurna	156	21	—	—	156	21
VI.	20—26	Pensye	297	60	—	—	297	60
VII.	27—30	Zaopatrzenia i dary z łaski	52	39	—	—	52	39
VIII.	31	Odprawy	—	—	—	—	—	—
IX.	32—39	Emolumenta	66	25	—	—	66	25
X.	—	Wydatki kapliczne	—	—	—	—	—	—
XI.	40	Najem pomieszkania	2.364	—	—	—	2.364	—
XII.	41—42	Potrzeby kancelaryjne	74	99	—	—	74	99
XIII.	43—44	Remuneracye i zapomogi	70	—	—	—	70	—
XIV.	45—57	Koszta gospodarcze	4.990	98	—	—	4.990	98
XV.	58—60	Utrzymanie budynków	400	—	—	—	400	—
XVI.	61	Odsetki od kapitałów dłużnych	352	02	—	—	352	02
XVII.	62	Zapomogi dla położnic	1.458	—	—	—	1.458	—
VXIII	63	Koszta utrzymania dzieci zrodzonych na bezpłatnym oddziale położnic	5	05	—	—	5	05
XIX.	64—65	Rozmaite wydatki	3.093	50	—	—	3.093	50
		Suma wydatków	16.007	45	—	—	16.007	45
		Dochody						
I.	1	Dochód z realności	41	88	—	—	41	88
II.	2— 3	Dodatki	331	04	—	—	331	04
III.	4	Zwroty kosztów leczenia	789	49	—	—	789	49
IV.	5— 6	Rozmaite dochody	23	53	—	—	23	53
V.	7	Dotacya z funduszu krajowego	14.821	51	—	—	14.821	51
		Suma dochodów	16.007	45	—	—	16.007	45

ODDZIAŁ POŁOŻNIC.

Kwota preliminowana wedle ustawy z dnia 16. Stycznia 1874			Wynikłość jest zatem:						UWAGA
			mniejszą		większą		w ogóle		
zwyczajne	nadzwyczajne	razem	zwyczajne	nadzwyczajne	zwyczajne	nadzwyczajne	mniejszą	większą	
zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	
2.727	—	2.727	105	—	—	—	105	—	
4	—	4	—	—	—	—	—	—	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	
123	—	123	—	—	33	—	—	33	
298	—	298	—	—	—	—	—	—	
66	—	66	14	—	—	—	14	—	
30	—	30	30	—	—	—	30	—	
91	—	91	25	—	—	—	25	—	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	
2.364	—	2.364	—	-	—	—	-	—	
76	—	76	1	—	—	—	1	—	
73	—	73	3	—	—	—	3	—	
6.886	—	6.886	1.895	—	—	—	1.895	—	
375	416	791	—	416	25	—	391	—	
352	—	352	—	—	—	—	—	—	
2.300	—	2.300	842	—	—	—	842	—	
580	—	580	575	—	—	—	575	—	
70	—	70	—	—	3.024	—	—	3.024	
16.415	416	16.831	3.490	416	3.082	—	3.881	3.057	
							824		
72	—	72	30	—	—	—	30	—	
201	—	201	—	—	130	—	—	130	
800	—	800	11	—	—	—	11	—	
18	—	18	—	—	6	—	—	6	
15.740	—	15.740	919	—	—	—	919	—	
16.831	—	16.831	960	—	136	—	960	136	
							824		

Wydatki.

Szpital główny we Lwowie

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi	WYDATKI	Wydatki w roku 1874 zł.	Wydatki w roku 1874 ct.	Kwota preliminowana wedle ustawy z dnia 16. Stycznia 1874 zł.
I.		**Płace urzędników, lekarzy i sług.**			
	1	Dyrektor dr. Głowacki Bolesław	96	—	96
	2	Zarządca Malinowski Erazm	72	—	72
	3	Kasyer Dyszkiewicz Władysław	60	—	60
	4	Rachmistrz Grabowicz Piotr	45	—	45
	5	Pisarz Swoboda Robert	18	55	—
	6	„ Jezierski Eustachy	37	50	75
	7	Woźny Piro Ludwik	22	—	22
	8	Odźwierny, Kukawski Rajmund	31	25	31
	9	Profesor akuszeryi, dr. Czyżewicz Adam	210	—	210
	10	Akuszerka, Grocholska Marya	400	—	500
	11	Siostry Miłosierdzia	124	—	124
	12	Służba domu z wiktem	1.038	32	700
	13	Prosektor, dr. Feigel Longin	72	—	72
	14	Chemik patologii, dr. Żuliński Tadeusz	48	—	48
	15	Kapelani, ks. Tworowski i ks. Sembratowicz	37	82	—
	16	Pomocnik kapelana, ks. Żelechowski	10	02	72
	17	Sekundaryusz, dr. Hinze Henryk	300	—	600
		Suma rubryki I.	2.622	46	2.727
II.		**Odstawne.**			
	18	Graas Maciej	4	—	4
III.		**Adjuta**	—	—	—
IV.		**Substytucye**	—	—	—
V.		**Dyurna.**			
	19	Pisarze dzienni	156	21	123
VI.		**Pensye.**			
	20	Ostrowska Honorata	105	—	105
	21	Pfau Henryka	63	60	64
	22	Grund Ludwika	13	—	13
	23	Burkard Franciszka	10	—	10
	24	Bodaszewska Agnieszka	6	—	6
	25	Popławski Jan	17	—	17
	26	Dr. Berthleff	83	—	83
		Suma rubryki VI.	297	60	298

Oddział położnic.

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki		Uzasadnienie różnic
mniejsze	większe	
zł.	zł.	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	*Do poz. 5 i 6.* Wydatek mniejszy z powodu, iż fundusz kliniczny dopłacił
19	—	różnicę (patrz rachunek funduszu chorych.)
—	—	
—	—	
—	—	
100	—	*Do poz. 10.* Wydatek mniejszy z powodu, iż w preliminowanej kwocie mieści się dodatek drożyzny w kwocie 100 zł., który akuszerce przyznanym nie został.
—	—	
—	338	*Do poz. 12.* Wydatek większy z powodu, że stan chorych wymagał przyjęcia
	—	większej ilości służby.
—	—	
—	—	
—	—	*Do poz. 15. i 16.* Wydatek mniejszy ponieważ jeszcze nie zaasygnowano kape-
24	—	lanom w tym roku wyższej płacy, (jak przy funduszu chorych.)
300	—	*Do poz. 17.* Wydatek mniejszy ponieważ niezaasygnowano dr. Hinzemu w tym roku wyższego wynagrodzenia.
443	338	
105	—	
—	—	
—	—	
—	—	
—	33	*Do poz. 19.* Wydatek większy z powodu znaczniejszej czynności biurowej (jak przy funduszu chorych.)
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	

Wydatki. Szpital główny we Lwowie

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi	WYDATKI	Wydatki w roku 1874 zł.	Wydatki w roku 1874 ct.	Kwota preliminowana wedle ustawy z dnia 16. Stycznia 1874 zł.
VII.		**Zaopatrzenia i dary z łaski.**			
	27	Christl Laura	4	06	4
	28	Hammer Joanna	4	38	4
	29	Tomaszewska Marya	5	—	3
	30	Swoboda Marya	40	95	55
		Suma rubryki VII.	52	39	66
VIII.	31	**Odprawy**	—	—	30
IX.		**Emulomenta.**			
	32	Na ubiór dla odźwiernego i woźnego	7	—	7
	33	Na opał dla zarządcy	7	28	9
	34	„ „ „ maszynisty	2	—	2
	35	Na pomieszkanie dla dyrektora	18	—	18
	36	„ „ „ zarządcy	9	—	12
	37	„ „ „ kasyera	12	—	12
	38	„ „ „ rachmistrza	7	—	7
	39	„ „ „ dwóch kapelanów	3	97	24
		Suma rubryki IX.	66	25	91
X.		**Wydatki kapliczne**	—	—	—
XI.		**Najem pomieszkania**			
	40	Czynsz za filię Höflicha	2.364	—	2.364
XII.		**Potrzeby kancelaryjne.**			
	41	Ryczałt	6	—	6
	42	Rozmaite	68	99	70
		Suma rubryki XII.	74	99	76
XIII.		**Remuneracye i zapomogi.**			
	43	Sprawdzanie recept	—	—	3
	44	Remuneracye zmienne i zapomogi	70	—	70
		Suma rubryki XIII.	70	—	73
XIV.		**Koszta gospodarcze.**			
	45	Zwykła strawa i dodatki	2 340	52½	4.000
	46	Pieczywo	320	37½	500
		Do przeniesienia	2.660	90	4.500

Oddział położnic.

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki		Uzasadnienie różnic
mniejsze	większe	
zł.	zł.	
—	—	
—	—	
—	—	
14	—	*Do poz 30.* Wydatek mniejszy, ponieważ M. Swoboda niepobrała w ciągu tego roku swej należytości i takowa pozostaje w zaległości.
14	—	
30	—	*Do poz. 31.* Wydatek mniejszy z powodu, iż nie zachodziła potrzeba tego rodzaju wydatków.
—	—	
2	—	*Do poz. 33.* Wydatek mniejszy w pieniądzach, ponieważ dano opał w naturze. (Patrz wyjaśnienia przy funduszu chorych.)
—	—	
—	—	
3	—	*Do poz 36.* Wydatek mniejszy, z powodu jak wyżej.
—	—	
—	—	
20	—	*Do poz. 39.* Wydatek mniejszy, ponieważ dodatek na mieszkanie zaasygnowano tylko jednemu kapelanowi w ciągu tego roku. (Patrz wyjaśnienia przy funduszu chorych.)
25	—	
—	—	
—	—	
—	—	
1	—	*Do poz. 42.* Wydatek mniejszy z powodu jak przy funduszu chorych.
1	—	
3	—	*Do poz. 43.* Wydatek mniejszy, ponieważ uiszczenie nastąpi dopiero po uznaniu rachunków odnośnych (Patrz rachunki funduszu chorych.)
—	—	
3	—	
1.659	—	*Do poz. 45 i 47.* Wydatek mniejszy, z powodu mniejszej ilości dni żywienia, która w roku 1874. wynosiła 7.791 dni, zaś w roku 1873. 10.222 dni.
180	—	
1.839	—	

Szpital główny we Lwowie.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	DOCHODY	Dochody w roku 1874. zł.	ct.	Kwota preliminowana wedle ustawy z dnia 16. Stycznia 1874 zł.
		Z przeniesienia	2.660	90	4.500
	47	Wino	12	90	50
	48	Wikt Sióstr Miłosierdzia	242	16	186
	49	Wikt lekarzy dyżurnych	20	76	—
	50	Lekarstwa	286	32	300
	51	Sanitarne	98	94	100
	52	Instrumenta chirurgiczne	15	80	100
	53	Sprzęty domowe	200	—	200
	54	Bielizna i pościel	503	20	500
	55	Słoma do leży	50	—	50
	56	Drzewo opałowe	700	—	700
	57	Oświetlenie	200	—	200
		Suma rubryki XIV.	4.990	98	6.886
XV.		**Utrzymanie budynków.**			
	58	Konserwacye i reparacye	375	—	350
	59	Kominiarze i straż ogniowa	25	—	25
	60	Na urządzenie oświetlenia gazem	—	—	416
		Suma rubryki XV.	400	—	791
XVI.		**Odsetki od kapitałów dłużnych.**			
	61	Funduszowi stypendyjnemu Głowińskiego	352	02	352
XVII.		**Zapomogi dla położnic.**			
	62	Dla 243 położnic, które opuściły wraz z dzieckiem zakład położnic	1.458	—	2.300
XVIII		**Koszta utrzymania dzieci zrodzonych na bezpłatnym oddziale położnic.**			
	63	Wynagrodzenie dla mamek za karmienie dzieci	5	05	580
XIX.		**Rozmaite.**			
	64	Grund Ludwika przyznanej pensyi dodatek	15	65	
	65	Zwrot niesłusznie pobranych kosztów leczenia	46	69	70
	66	Rozmaite drobne	6	35	
	67	Zaliczki udzielone funduszom szpitalnym	3024	81	—
		Suma rubryki XIX.	3.093	50	70

Oddział położnic.

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się dochody		Uzasadnienie różnic
mniejsze zł.	większe zł.	
1.839	—	
37	—	
—	56	*Do poz. 48.* Wydatek większy, z powodu jak przy funduszu chorych.
—	21	*Do poz. 49.* Wydatek większy z powodu, iż na ten cel w tym funduszu nic nie preliminowano, tylko w funduszu chorych, a koszt tego rodzaju wspólny jest wszystkim 3 oddziałom.
14	—	*Do poz. 50.* Wydatek mniejszy, z powodu mniejszej ilości położnic.
1	—	
84	—	*Do poz. 52.* Wydatek mniejszy z powodu, iż nie zachodziła potrzeba sprawienia większej ilości instrumentów.
—	—	
—	3	
—	—	
—	—	
—	—	
1.975	80	
1895		
—	25	*Do poz. 58.* Wydatek większy z powodu, iż lokalnośei położnic wymagały większych restauracyj a mianowicie nowej ścianki i baryery.
—	—	
416	—	*Do poz. 60.* Wydatek mniejszy z powodu, iż urządzenie oświetlenia gazowego nie zostało wykonanem,
416	25	
391	—	
—	—	
842	—	*Do poz. 62.* Wydatek mniejszy z powodu, iż w roku tym opuściło tylko 243 położnic zakład wraz z dziećmi.
575	—	*Do poz. 63.* Wydatek mniejszy z powodu, iż w roku tym niezachodziła potrzeba przyjmowania większej ilości mamek do karmienia dzieci.
1	—	
—	3.025	*Do poz. 67.* Wydatek większy pochodzi z rubryk przenośnych, które stosownie do uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 14go Października 1874. do stałych rubryk budżetowych przeniesiono.
1	3025	
	3.024	

Dochody.

Szpital główny we Lwowie

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	DOCHODY	Dochody w roku 1874. zł.	Dochody w roku 1874. ct.	Kwota preliminowana wedle ustawy z dnia 16. Stycznia 1874 zł.
I.		**Dochód z realności.**			
	1	Czynsz z najmu lokalności na zakład kliniczny . . .	41	88	72
II.		**Dodatki.**			
	2	Od c. k. Skarbu, za 200 sągów drzewa opałowego . . .	325	01	195
	3	Z kasy miejskiej, na utrzymanie trupiarni	6	03	6
		Suma rubryki II.	331	04	201
III.		**Zwroty kosztów leczenia.**			
	4	Od samopłacących i funduszów publicznych	789	49	800
IV.		**Rozmaite.**			
	5	Ze sprzedaży zużytych sprzętów	1	03	4
	6	Od funduszu klinicznego, za 15 sągów drzewa opałowego .	22	50	14
		Suma rubryki IV.	23	53	18
V.		**Dotacya.**			
	7	Od funduszu krajowego	14.821	51	15.740

Oddział położnic.

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się dochody		Uzasadnienie różnic
mniejsze zł.	większe zł.	
30	—	*Do poz. 1.* Dochód mniejszy, z powodu zwinięcia kliniki (jak przy funduszu chorych.)
—	130	*Do poz. 2.* Dochód większy z powodu wpłynionej zaległości z r. 1873.
—	—	
—	130	
11	—	*Do poz. 4.* Dochód mniejszy z powodu niestałości dochodów tego rodzaju.
3	—	*Do poz. 5.* Dochód mniejszy z powodu niestałości dochodów tego rodzaju,
—	9	*Do poz. 6.* Dochód większy z powodu wpłynionej należytości z roku 1873.
3	9	
	6	
919	—	*Do poz. 7.* Dochód mniejszy z powodu, iż własne dochody funduszu o tyle wystarczały, iż nie zachodziła potrzeba zupełnego wyczerpania dotacyi.

IV.

SZPITAL GŁÓWNY

WE LWOWIE.

ODDZIAŁ OBŁĄKANYCH.

ZAMKNIĘCIE RACHUNKU

za rok 1874.

Do tego rachunku dołącza się alegata pod lit. B.

1. Wykaz należytości czynnych i biernych.
2. Poszczególnienie wydatków i dochodów, z uwzględnieniem czasu ich zrealizowania.

SZPITAL GŁÓWNY WE LWOWIE

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Sumaryusz	Wynikłość z roku 1874 zwyczajne zł.	zwyczajne ct.	nadzwyczajne zł.	nadzwyczajne ct.	razem zł.	razem ct.
		Wydatki						
I.	1–20	Płace urzędników, lekarzy i sług	12.940	44	—	—	12.940	44
II.	21	Odstawne	8	—	—	—	8	—
III.	—	Adjuta	—	—	—	—	—	—
IV.	22	Substytucye	60	—	—	—	60	—
V.	23	Dyurny	278	89	—	—	278	89
VI.	24—28	Pensye	228	25	—	—	228	25
VII.	29—33	Zaopatrzenia i dary z łaski	149	08	—	—	149	08
VIII.	34	Odprawy i spłaty kwartałów pośmiertnych	—	—	—	—	—	—
IX.	35—43	Emolumenta	190	08	—	—	190	08
X.	44	Wydatki kapliczne	355	44½	—	—	355	44½
XI.	45—46	Potrzeby kancelaryjne	147	08	—	—	147	08
XII.	47—49	Remuneracye i zapomogi	745	33	—	—	745	33
XIII.	50—65	Koszta gospodarcze	63.058	96	—	—	63.058	96
XIV.	66—68	Utrzymanie budynków	1.518	54	—	—	1.518	54
XV.	69	Odsetki od kapitałów dłużnych	1.408	06	—	—	1.408	06
XVI.	70—71	Rozmaite wydatki	9.546	77½	—	—	9.546	77½
		Suma wydatków	90.634	93	—	—	90.634	93
		Dochody						
I.	1	Dochód z realności	167	53	—	—	167	53
II.	2— 3	Dodatki	1.324	18½	—	—	1.324	18½
III.	4	Zwroty kosztów leczenia	11.774	30½	—	—	11.774	30½
IV.	5— 7	Rozmaite dochody	123	01	—	—	123	01
V.	7	Dotacya z funduszu krajowego	77.245	90	—	—	77.245	90
		Suma dochodów	90.634	93	—	—	90.634	93

ODDZIAŁ OBŁĄKANYCH.

Kwota preliminowana wedle ustawy z dnia 16. Stycznia 1874			Wynikłość jest zatem:						UWAGA
			mniejszą		większą		w ogóle		
zwyczajne	nadzwyczajne	razem	zwyczajne	nadzwyczajne	zwyczajne	nadzwyczajne	mniejszą	większą	
zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	
13.505	—	13.505	565	—	—	—	565	—	
8	—	8	—	—	—	—	—	—	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	
100	—	100	40	—	—	—	40	—	
221	—	221	—	—	58	—	—	58	
247	—	247	19	—	—	—	19	—	
192	—	192	43	—	—	—	43	—	
40	—	40	40	—	—	—	40	—	
226	—	226	36	—	—	—	36	—	
300	—	300	—	—	56	—	—	56	
132	—	132	—	—	15	—	—	15	
150	—	150	—	—	595	—	—	595	
55.289	—	55.289	—	—	7.770	—	—	7.770	
1.501	1.666	3.167	—	1.666	18	—	1.648	—	
1.408	—	1.408	—	—	—	—	—	—	
100	—	100	—	—	9.447	—	—	9.447	
73.419	1.666	75.085	743	1.666	17.959	—	2.391	17.941	
								15.550	
287	—	287	119	—	—	—	119	—	
805	—	805	—	—	519	—	—	519	
11.000	—	11.000	—	—	774	—	—	774	
89	—	89	—	—	34	—	—	34	
62.904	—	62.904	—	—	14.342	—	—	14.342	
75.085	—	75.085	119	—	15.669	—	119	15.669	
								15.550	

Wydatki.

Szpital główny we Lwowie

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi	WYDATKI	Wydatki w roku 1874 zł.	ct.	Kwota preliminowana wedle ustawy z dnia 16. Stycznia 1874 zł.
I.		**Płace urzędników, lekarzy i sług.**			
	1	Dyrektor, dr. Głowacki Bolesław	170	—	170
	2	Zarządca, Malinowski Erazm	127	—	127
	3	Kasyer, Dyszkiewicz Władysław	106	—	106
	4	Rachmistrz, Grabowicz Piotr	80	—	80
	5	Pisarz, Swoboda Robert	32	72	132
	6	„ Jezierski Eustachy	66	—	
	7	Maszynista, Bujno Antoni	—	—	—
	8	Dozorca służby, Jaroszyński Leon	375	—	375
	9	Woźny, Piro Karol	40	—	40
	10	Odźwierny, Sterniuk Jakób	312	50	313
	11	Siostry Miłosierdzia	221	—	221
	12	Służba z wiktem	7.511	81	8.000
	13	Prymaryusz, dr. Opolski	1.200	—	1.200
	14	„ „ Sawicki	1.200	—	1.200
	15	„ „ Feigel	128	—	128
	16	Chemik patologiczny, dr. Żuliński Tadeusz	85	—	85
	17	Kapelani, ks. Tworowski i ks. Sembratowicz	67	51	128
	18	Pomocnik kapelana, ks. Żelechowski Leon	17	90	
	19	Sekundaryusz, dr. Litwinowicz	600	—	600
	20	„ „ Bogdański	600	—	600
		Suma rubryki I.	12.940	44	13.505
II.		**Odstawne.**			
	21	Graas Maciej	8	—	8
III.	—	**Adjuta.**	—	—	—
IV.		**Substytucye.**			
	22	Rozmaite zastępstwa	60	—	100
V.		**Dyurny.**			
	23	Pisarzom dziennym	278	89	221
VI.		**Pensye.**			
	24	Wagner Ludwika	26	25	45
	25	Grund Ludwika	23	—	23
	26	Burkart Franciszka	19	—	19
	27	Bodaszewska Agnieszka	11	—	11
	28	Dr. Berthleff Karol	149	—	149
		Suma rubryki VI.	228	25	247

Oddział obłąkanych.

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki		Uzasadnienie różnic
mniejsze	większe	
zł.	zł.	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
33	—	*Do poz. 5. i 6.* Wydatek mniejszy, z powodu uiszczonego przez fundusz kliniczny dodatku, jak przy funduszu chorych.
—	—	
—	—	
—	—	
1	—	
—	—	
488	—	*Do poz. 12.* Wydatek mniejszy z powodu interkalaryów, powstających dla braku odpowiednich sług.
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
43	—	*Do poz. 17. 18.* Wydatek mniejszy, ponieważ w tym roku niezaasygnowano jeszcze przyznanych płac wyższych, jak przy funduszu chorych.
—	—	
—	—	
565	—	
—	—	
—	—	
40	—	*Do poz. 22.* Wydatek mniejszy z powodu, iż nie zachodziła potrzeba częstszych zastępstw.
—	58	*Do poz. 23.* Wydatek większy, z powodu pomnożonej pracy, jak przy funduszu chorych.
19	—	*Do poz. 24.* Wydatek mniejszy z powodu, iż reszta należytości zalega.
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
19	—	

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi	WYDATKI	Wydatki w roku 1874 zł.	Wydatki w roku 1874 ct.	Kwota preliminowana wedle ustawy z dnia 16. Stycznia 1874 zł.
		Zaopatrzenia i dary z łaski.			
	29	Christl Laura	7	—	7
	30	Hammer Joanna	7	—	7
	31	Tomaszewska Marya	5	—	5
	32	Dmitrasz Mikołaj	106	—	106
	33	Bortnik Feliks	22	—	22
		Suma rubryki VII.	149	—	192
VIII.	34	**Odprawy i spłaty kwartałów pośmiertnych**	—	—	40
IX.		**Emolumenta.**			
	35	Ubiór dla osobnego odźwiernego	70	—	60
	36	„ „ odźwiernego i woźnego	12	—	12
	37	Opał dla zarządcy	12	99	18
	38	„ „ maszynisty	5	—	5
	39	Pomieszkanie dla dyrektora	32	—	32
	40	„ „ zarządcy	16	—	22
	41	„ „ kasyera	22	—	22
	42	„ „ rachmistrza	13	—	13
	43	„ „ 2 kapelanów	7	—	42
		Suma rubryki IX.	190	99	226
X.	44	**Wydatki kapliczne**	355	44½	300
XI.		**Potrzeby kancelaryjne.**			
	45	Ryczałt	12	—	12
	46	Rozmaite potrzeby do pisania	135	08	120
		Suma rubryki IX.	147	08	132
XII.		**Remuneracye i zapomogi.**			
	47	Sprawdzanie recept	—	—	60
	48	Remuneracya: a) Jaroszyński dozorca służby	50	—	90
		b) Dr. Steinhaus i Rapaport w Żółkwi	160	—	
		c) służbie niższej	102	—	
	49	Drowi Karolowi Muszkiet, za pełnienie obowiązków przymarzusza na oddziale obłąkanych w Żółkwi	433	—	—
		Suma rubryki XII.	745	33	150

Oddział obłąkanych.

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki		Uzasadnienie różnic
mniejsze zł.	większe zł.	
—	—	
—	1	
—	—	
—	15	*Do poz. 32.* Wydatek większy z powodu wypłaty zaległej należytości za Listopad i Grudzień 1873.
59	—	*Do poz. 33.* Wydatek mniejszy z powodu, iż Feliks Bortnik zmarł na dniu 11. Kwietnia 1874.
59	16	
43		
40	—	*Do poz. 34.* Wydatek mniejszy, ponieważ nie było wypadków śmierci (jak przy funduszu chorych).
—	10	*Do poz. 35.* Wydatek większy z powodu wypłaconej zaległości.
—	—	
5	—	*Do poz. 37.* Wydatek mniejszy, ponieważ dano opał w naturze (jak przy funduszu chorych).
—	—	
—	—	
6	—	*Do poz. 40.* Wydatek mniejszy z powodu, iż z dniem 1. Października wyznaczono zarządcy pomieszkanie w szpitalu.
—	—	
—	—	
35	—	*Do poz. 43.* Wydatek mniejszy z powodu, iż nie zaasygnowano wyższego dodatku w tym roku (jak przy funduszu chorych).
46	10	
36		
—	56	*Do poz. 44.* Wydatek większy z powodu znacznego kosztu sprawienia ornatu, monstrancyi i trybularza do kaplicy.
—	—	
—	15	*Do poz. 46.* Wydatek większy, z powodu wypłaty zaległej należytości z r. 1873. za druki, (jak przy funduszu chorych).
—	15	
60	—	*Do poz. 47.* Wydatek mniejszy z powodu nieuiszczenia należytości. (Patrz przy funduszu chorych).
—	222	*Do poz. 48.* Wydatek większy z powodu, iż zachodziły częstsze potrzeby zapomożenia i remunerowania odszczególniających się w służbie.
—	433	*Do poz. 49.* Wydatek większy z powodu, iż na ten cel nie było nic preliminowanem.
60	655	
	595	

Wydatki.

Szpital główny we Lwowie

Liczba rubryki	Liczba pozycyi budżetu	WYDATKI	Wydatki w roku 1874 zł.	Wydatki w roku 1874 ct.	Kwota preliminowana wedle ustawy z dnia 16. Stycznia 1874 zł.
XIII.		**Koszta gospodarcze.**			
	50	Zwykła strawa i dodatki	34.163	90	36.000
	51	Pieczywo	5.087	08	5.500
	52	Wino	557	50	500
	53	Wikt Sióstr Miłosierdzia	432	26	332
	54	Wikt dla lekarza dyżurnego.	37	06	—
	55	Wikt dozorcy służby z żoną	414	80½	452
	56	Lekarstwa	951	52	1.800
	57	Sanitarne	1.064	38½	600
	58	Instrumenta chirurgiczne	238	95	100
	59	Sprzęty domowe	1.315	94	1.500
	60	Bielizna i pościel	5.045	66	5.000
	61	Słoma do leży	200	—	200
	62	Drzewo opałowe	2.800	—	3.000
	63	Oświetlenie	300	—	300
	64	Koszta pogrzebowe	—	—	5
	65	Utrzymanie obłąkanych w Żółkwi	10.449	90	—
		Suma rubryki XIII.	63.058	96	55.289
XIV.		**Utrzymanie budynków.**			
	66	Konserwacye i reparacye	1.417	54	1.400
	67	Kominiarze i straż ogniowa	101	—	101
	68	Urządzenie oświetlenia gazowego	—	—	1.666
		Suma rubryki XIV.	1.518	54	3.167
XV.		**Odsetki od kapitałów dłużnych.**			
	69	Funduszowi stypendyjnemu Głowińskiego	1.408	06	1.408

Oddział obłąkanych.

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki		Uzasadnienie różnic
mniejsze zł.	większe zł.	
1.836	—	*Do poz. 50. i 51.* Wydatek mniejszy z powodu, iż koszt żywienia 50 obłąkanych przeniesionych do Zółkwi, zarachowany jest osobno, i mieści się w poz. 65.
413	—	
—	58	*Do poz 52.* Wydatek większy z powodu podrożenia cen wina.
—	100	*Do poz 53.* Wydatek większy, z powodu doliczonych kosztów na wino, piwo i inne dodatki (jak przy funduszu chorych.)
—	37	*Do poz. 54.* Wydatek większy z powodu, iż na ten cel w tym funduszu nic nie preliminowano tylku w funduszu chorych, a koszt tego rodzaju jest wspólny wszystkim trzem oddziałom.
37	—	*Do poz. 55.* Wydatek mniejszy z powodu iż rzeczywista wartość wiktu okazała się niższą.
849	—	*Do poz. 56.* Wydatek mniejszy z powodu zaoszczędzeń wykazanych przy funduszu chorych. Patrz poz. 59.
—	464	*Do poz 57.* Wydatek większy pokrywa się zaoszczędzeniami przy poz. 56.
—	139	*Do poz 58.* Wydatek większy z powodu znacznego kosztu zakupienia aparatu elektrycznego.
184	—	*Do poz. 59.* Wydatek mniejszy z powodu, iż w tym roku nie zachodziła potrzeba zakupna większej ilości sprzętów.
—	46	*Do poz. 60.* Wydatek większy, z powodu zakupna znaczniejszej ilości potrzebnej bielizny i pościeli, która to potrzeba naprzód obliczyć się nieda dokładnie.
—	—	
200	—	*Do poz. 62.* Wydatek mniejszy z powodu, iż drzewo użyte na kuchnię, zaliczone jest na rachunek żywienia.
—	—	
5	—	*Do poz. 64.* Wydatek mniejszy z powodu, iż zachodziła potrzeba takiego wydatku.
—	10.450	*Do poz. 65.* Wydatek większy z powodu, iż na ten cel nic nie preliminowano.
3.524	11.294	
	7.770	
—	18	*Do poz 66.* Wydatek nieznacznie większy, spowodowany potrzebą większych reparacyj.
—	—	
1.666	—	*Do poz. 68.* Wydatek mniejszy z powodu, iż urządzenie oświetlenia gazowego nie przyszło do skutku.
1.666	18	
1.648		
—	—	

Wydatki.

Szpital główny we Lwowie

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi	DOCHODY	Wydatki w roku 1874 zł.	Wydatki w roku 1874 ct.	Kwota preliminowana wedle ustawy z dnia 16. Stycznia 1874 zł.
XVI.		**Rozmaite.**			
	70	Koszt przewozu obłąkanych do Żółkwi	68	81	
	71	Grund Ludwice, podwyższona płaca	28	14	100
	72	Przypadkowe.	20	68½	
	73	Zaliczki zwrócone funduszom szpitalnym	9.429	14	
		Suma rubryki XVI.	9.546	77½	100

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki		Uzasadnienie różnic
mniejsze	większe	
zł.	zł.	
		Do poz. 70. Wydatek większy z powodu niestałości podobnych wydatków.
—	18	*Do poz. 71.* Wydatek większy pochodzi z przeniesienia zaliczek z rubryk przenośnych do rubryki stałej, w moc uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 14. Października 1874.
—	9.429	
—	9.447	

Dochody.

Szpital główny we Lwowie

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	DOCHODY	Dochody w roku 1874. zł.	Dochody w roku 1874. ct.	Kwota preliminowana wedle ustawy z dnia 16. Stycznia 1874 zł.
I.		**Dochody z realności.**			
	1	Czynsz z najmu lokalności na zakład kliniczny	167	53	287
II.		**Dodatki.**			
	2	Od c. k. Skarbu, za 200 sągów drzewa opałowego . . .	1 300	06	781
	3	Z kasy miejskiej, na utrzymanie trupiarni	24	12½	24
		Suma rubryki II.	1.324	18½	805
III.		**Zwroty kosztów leczenia.**			
	4	Od samopłacących i funduszów publicznych	11.774	30½	11.000
IV.		**Rozmaite.**			
	5	Ze sprzedaży zużytych sprzętów i inne drobne dochody . .	14	76	30
	6	Od funduszu klinicznego, za 15 sągów drzewa opałowego . .	108	25	59
		Suma rubryki IV.	123	01	89
V.		**Dotacya.**			
	7	Od funduszu krajowego.	77.245	90	62.904

Oddział obłąkanych.

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się dochody		Uzasadnienie różnic
mniejsze zł.	większe zł.	
119	—	*Do poz. 1.* Dochód mniejszy z powodu, iż w skutek zniesienia kliniki, czynsze wpłynęły tylko po koniec Lipca.
—	519	*Do poz. 2.* Dochód większy z powodu wpłynionej zaległości za rok 1873.
—	—	
—	519	
—	774	*Do poz. 4.* Dochód większy, z powodu niestałości dochodów tego rodzaju.
15	—	*Do poz. 5.* Dochód mniejszy z powodu jak wyżej.
—	49	*Do poz. 6.* Dochód większy, z powodu wpływu zaległej należytości za r. 1873
15	49	
	34	
—	14.342	*Do poz. 7.* Dochód większy z powodu, iż dla pokrycia niepreliminowanych a rzeczywiście poniesionych wydatków, dotacya budżetem określona okazała się niedostateczną.

Oddział obliczeń. Dochody.

Uzasadnienie różnic	W porównaniu z kwotą preliminowaną wpływu obejmują się wydatki	
	więcéj	mniéj
	zł.	zł.
Do poz. 1. Dochód mniejszy z powodu, iż w okręgu zaborczym [illegible] częściowe wpłynęły tylko po kopiec Lipca.	—	115
Do poz. 2. Dochód większy z powodu wpłynionej należytości za rok 1873.	619	—
	619	—
Do poz. 4. Dochód większy z powodu nieprzewidzianych dochodów tego rodzaju.	174	—
Do poz. 5. Dochód mniejszy z powodu jak wyżej.	—	15
Do poz. 6. Dochód większy, z powodu wpływu należytości [illegible] za r. 1873.	49	—
	49	15
	34	
Do poz. 7. Dochód większy z powodu, iż dla pokrycia nieprzewidzianych wydatków, dotyczących [illegible] [illegible] [illegible]	14.342	—

V.

FUNDUSZ PODRZUTKÓW

we Lwowie.

ZAMKNIĘCIE RACHUNKU

za rok 1874.

Do tego rachunku dołącza się alegata pod lit. B.

1. Wykaz należytości czynnych i biernych.
2. Poszczególnienie wydatków i dochodów, z uwzględnieniem czasu ich zrealizowania.

FUNDUSZ PODRZUTKÓW

Liczba rubryki	Liczba pozycyi budżetu	Sumaryusz	Wynikłość z roku 1874 zwyczajne zł.	zwyczajne ct.	nadzwyczajne zł.	nadzwyczajne ct.	razem zł.	razem ct.
		Wydatki						
I.		Płace urzędników	1.953	66	—	—	1.953	66
II.		Zasługi	180	—	—	—	180	—
III.		Czynsze	277	95	—	—	277	95
IV.		Emolumenta	—	—	—	—	—	—
V.		Dyurna	—	—	—	—	—	—
VI.		Potrzeby kancelaryjne	225	52	—	—	225	52
VII.		Remuneracye i zapomogi	417	35	—	—	417	35
VIII		Koszta utrzymania dzieci	36.823	62½	—	—	36.823	62½
IX.		Koszta leczenia dzieci	5	03	—	—	5	03
X.		Rozmaite wydatki	386	—	—	—	386	—
		Suma wydatków	40.269	13½	—	—	40.269	13½
		Do powyższej sumy wydatków . . 40.269 zł. 13½ ct. dolicza się wydatek w depozytach . . 84 „ 80 „ Ogólna suma wydatków . 40.353 zł. 93½ ct.						
		Dochody						
1		Taksy od przyjęcia dzieci	—	—	—	—	—	—
2		Zwroty kosztów utrzymania dzieci z funduszów innych krajów	137	15	—	—	137	15
3		Dotacya z funduszu krajowego	40.201	48½	—	—	40.201	48½
		Suma dochodów	40.338	63½	—	—	40.338	63½
		Do powyższej sumy dochodów . . 40.338 zł. 63½ ct. dolicza się dochód w depozytach . . 15 „ 30 „ Ogólna suma dochodów . 40.353 zł. 93½ ct.						

UWAGA. Z końcem roku 1874. nie pozostały żadne depozyta w zapasie.

WE LWOWIE.

Kwota preliminowana wedle ustawy z dnia 16. Stycznia 1874			Wynikłość jest zatem:						UWAGA
			mniejszą		większą		w ogóle		
zwyczajne	nadzwyczajne	razem	zwyczajne	nadzwyczajne	zwyczajne	nadzwyczajne	mniejszą	większą	
zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	
1.954	—	1.954	—	—	—	—	—	—	
180	—	180	—	—	—	—	—	—	
250	—	250	—	—	28	—	—	28	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	
475	—	475	250	—	—	—	250	—	
2.410	—	2.410	1.993	—	—	—	1.993	—	
40.300	—	40.300	3.476	—	—	—	3.476	—	
100	—	100	95	—	—	—	95	—	
1.046	—	1.046	660	—	—	—	660	—	
46.715	—	46.715	6.474	—	28	—	6.474	28	
							6.446		
—	—	—	—	—	—	—	—	—	
—	—	—	—	—	137	—	—	137	
46.715	—	46.715	6.513	—	—	—	6.513	—	
46.715	—	46.715	6.513	—	137	—	6.513	137	
							6.376		

Wydatki. Fundusz podrzutków

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi	WYDATKI	Wydatki w roku 1874 zł.	Wydatki w roku 1874 ct.	Kwota preliminowana wedle ustawy z dnia 16. Stycznia 1874 zł.
		Płace urzędników.			
I.	1	Zastępca kasyera	840	—	840
	2	„ kontrolora	788	10	788
	3	Dodatek 20% z powodu drożyzny			
		a) dla zastępcy kasyera	168	—	326
		b) „ „ kontrolora	157	56	
		Suma rubryki I.	1.953	66	1.954
II.		**Zasługi.**			
	4	Woźny kancelaryjny	180	—	180
III.		**Czynsze.**			
	5	Najem lokalu na kancelaryę	277	95	250
VI.	6—7	**Emolumenta.**	—	—	—
V.	8	**Dyurny.**	—	—	—
VI.		**Potrzeby kancelaryjne.**			
	9	Potrzeby do pisania	40	52	60
	10	Papier do druków, druki ksiąg	39	20	200
	11	Oprawa ksiąg i drukòw	27	20	50
	12	Oświetlenie	39	76	30
	13	Opał 4 sągi drzewa po 17 zł. 11¼ ct.	68	45	85
	14	Rozmaite nieprzewidziane wydatki	10	39	50
		Suma rubryki VI.	225	52	475
VII.		**Remuneracye i zapomogi.**			
		a) Stałe:			
	15	Asystent kliniki położniczej	15	—	120
	16	Akuszerka zakładu położnic.	11	—	10
	17	Pieluszkowe akuszerce	18	—	20
		b) Zmienne:			
	18	Żywicielkom za pielęgnowanie dzieci w 1. roku życia	259	35	150
	19	„ „ gorliwe dozorowanie dorosłych dzieci	14	—	200
	20	Położnicom, które bezpłatnie zakład z dzieckiem opuszczają.	—	—	1.710
	21	Urzędnikom i sługom	100	—	200
		Suma rubryki VII.	417	35	2.410

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki		Uzasadnienie różnic
mniejsze zł.	większe zł.	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
—	28	*Do rubryki III.* Wydatek większy, z powodu przeniesienia kasy zakładu podrzutków z lokalności sejmowych do kamienicy pana Bałłabana, za czynsz wyższy roczny 337 zł. 50 ct., gdy czynsz w lokalnościach sejmowych wynosił tylko 250 zł.
—	—	
—	—	
19	—	*Do rubryki VI.* Wydatek mniejszy z powodu niestałości tej rubryki i zmniejszającej się w ogóle czynności zakładu.
161	—	
23	—	
—	10	
17	—	
40	—	
260	10	
250		
		Do rubryki VII.
105	—	*Poz. 15.* Wydatek mniejszy, ponieważ asystentowi kliniki zamknięto remuneracyę z dniem 15 Lutego 1874. (do Lw. 1987/874).
—	1	
2	—	*Do poz. 17. i 19.* Wydatek mniejszy, z powodu niestałości tej rubryki i wedle ściśle obliczonej należytości.
—	109	*Do poz. 18.* Wypłacono należytość zaległą tudzież przypadłą za rok bieżący, ztąd powstało przekroczenie, które jednak pokryto zaoszczędzeniem innych pozycyj tej rubryki.
186	—	
1.710	—	*Do poz. 20.* Wydatek mniejszy z powodu, iż w ciągu roku nie zdarzyła się potrzeba asygnowania z tej rubryki.
100	—	*Do poz. 21.* Zaasygnowano tymczasowo tylko jednemu urzędnikowi zapomogę.
2.103	110	
1.993		

Wydatki.

Fundusz podrzutków.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi budżetu	WYDATKI	Wydatki w roku 1874 zł.	Wydatki w roku 1874 ct.	Kwota preliminowana wedle ustawy z dnia 16. Stycznia 1874 zł.
VIII.	22	**Koszta utrzymania dzieci**	36.823	62½	40.300
IX.	23	**Koszta leczenia dzieci**	5	03	100
X.		**Rozmaite wydatki.**			
	24	Ryczałt żywicielkom na koszta pogrzebowe.	236	—	496
	25	Wydatki dla oddziału położnic	—	—	450
	26	Różne nieprzewidziane:			
		a) Za dwukrotne przeprowadzenie sprzętów kasowych . . . . . 39 zł. 70 ct.			
		b) Za sprawione szafy na akta . . . . 50 „ — „			
		c) „ „ kraty do okien z lakierowaniem . . . . . 42 „ 50 „			
		d) Rozmaite drobne wydatki . . . 17 „ 80 „	150	—	100
		Suma rubryki X.	386	—	1.046

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki		Uzasadnienie różnie
mniejsze	większe	
zł.	zł.	
3.476	—	*Do rubryki VIII.* Wydatek mniejszy, ponieważ nie wszystkie żywicielki należytość za IV. kwartał 1784. pobrały i stan dzieci się umniejsza.
95	—	*Do rubryki IX.* Wydatek mniejszy, ponieważ w ciągu roku doniesiono o chorobie tylko jednego dziecięcia.
260	—	*Do rubryki X. poz. 24. i 25.* Wydatek mniejszy, ponieważ podobne wydatki nie dadzą się naprzód dokładnie oznaczyć.
450	—	*Do poz. 26.* Wydatek większy, ponieważ dla braku stałego pomieszczenia musiano dwa razy przenosić kasę do innej ubikacyi i zaopatrzyć takową w sprzęty i kraty.
—	50	
710	50	
660		

Dochody.

Fundusz podrzutków

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi	DOCHODY	Dochody w roku 1874. zł.	Dochody w roku 1874. ct.	Kwota preliminowana wedle ustawy z dnia 16. Stycznia 1874 zł.
I.	1	**Zwroty taks od przyjęcia dzieci.**	—	—	—
II.		**Zwroty kosztów utrzymania dzieci.**			
	2	Z funduszu krajowego czeskiego	26	52	—
	3	„ „ „ morawskiego	31	69	—
	4	„ „ „ niższo-austryackiego	65	07	—
	5	„ „ „ węgierskiego	11	65	—
	6	„ „ „ siedmiogrodzkiego	2	22	—
		Suma rubryki II.	137	15	—
III.		**Dotacya.**			
	7	Z funduszu krajowego	40.201	48½	46.715

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się dochody		Uzasadnienie różnic
mniejsze zł.	większe zł.	
—	—	*Do rubryki II.* Dochód większy z powodu, iż takowy w budżecie nie był przewidziany.
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
—	137	
6.513	—	*Do rubryki III.* Dochód mniejszy, ponieważ stan podrzutków zmniejszył się w roku 1874. o 378 głów, nie okazała się zatem potrzeba pobrania całej z funduszu krajowego preliminowanej dotacyi. (Patrz zaoszczędzenia w wydatkach rubr. VII., VIII. i X.)

VI.

FUNDUSZ SZPITALU św. ŁAZARZA

w KRAKOWIE.

ODDZIAŁ CHORYCH

ZAMKNIĘCIE RACHUNKU

za rok 1874.

Do tego rachunku dołącza się alegata pod lit. B.

1. Rachunek depozytów.
2. Wykaz należytości czynnych i biernych.
3. Poszczególnienie wydatków i dochodów, z uwzględnieniem czasu ich zrealizowania.

FUNDUSZ SZPITALU św. ŁAZARZA

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Sumaryusz	Wynikłość z roku 1874 zwyczajne zł.	zwyczajne ct.	nadzwyczajne zł.	nadzwyczajne ct.	razem zł.	razem ct.
		Wydatki						
I.	1—12	Płace	8.614	15	—	—	8.614	15
II.	16	Zasługi	19	89	—	—	19	89
III.	17—21	Emolumenta	279	07	—	—	279	07
IV.	22—23	Pensye i zaopatrzenia	350	—	—	—	350	—
V.	24—25	Zapisy	75	40	—	—	75	40
VI.	26	Wydatki z prawa patronatu i konkurencyi wynikłe	2	26	—	—	2	26
VII.	27	Potrzeby kancelaryjne	157	80½	—	—	157	80½
VIII.	28—31	Remuneracye i zapomogi	1.837	43	—	—	1.837	43
IX.	32—33	Utrzymanie budynków	7.351	19	92	—	7.443	19
X.	34—45	Podatki i daniny	1.853	15	—	—	1.853	15
XI.	46	Dyety i koszta podróży	803	15	—	—	803	15
XII.	47	Koszta gospodarcze	39.317	96½	—	—	39.317	96½
XIII.	48	Odsetki od kapitałów dłużnych	—	—	—	—	—	—
XIV.	49—50	Rozmaite wydatki	9.367	09	—	—	9.367	09
		Suma wydatków	70.028	55	92	—	70.120	55
		Dochody						
I.	1	Odsetki od kapitałów	21.040	51	—	—	21.040	51
II.	2	Dochody z realności i dóbr	6.735	47	—	—	6.735	47
III.	3	Zwroty kosztów leczenia	42.325	63½	—	—	42.325	63½
IV.	4	Rozmaite dochody	18	93½	—	—	18	83½
		Suma dochodów	70.120	55	—	—	70.120	55

ODDZIAŁ CHORYCH.

Kwota preliminowana wedle ustawy z dnia 16. Stycznia 1874			Wynikłość jest zatem:						UWAGA
			mniejszą		większą		w ogóle		
zwyczajne	nadzwyczajne	razem	zwyczajne	nadzwyczajne	zwyczajne	nadzwyczajne	mniejszą	większą	
zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	
9.404	—	9.404	790	—	—	—	790	—	Z porównania wynikłości kasowych z budżetem okazują się:
25	—	25	5	—	—	—	5	—	wydatki większe o . . 13.872 zł.
409	—	409	130	—	—	—	130	—	dochody większe o . 13.200 „
350	—	350	—	—	—	—	—	—	czyli ostatecznie wydatki
76	—	76	—	—	—	—	—	—	większe o . . . . 672 zł.
100	—	100	98	—	—	—	98	—	to jest o kwotę preliminowanej nadwyżki dochodów.
200	—	200	42	—	—	—	42	—	
961	—	961	—	—	877	—	—	877	
1.500	3.866	5.366	—	3.774	5.851	—	—	2.077	
1.888	—	1.888	35	—	—	—	35	—	
400	—	400	—	—	403	—	—	403	
36.000	—	36.000	—	—	3.318	—	—	3.318	
20	—	20	20	—	—	—	20	—	
1.050	—	1.050	—	—	8.317	—	—	8.317	
52.383	3.866	56.249	1.120	3.774	18.766	—	1.120	14.992	
								13.872	
12.672	—	12.672	—	—	8.369	—	—	8.369	
6.949	—	6.949	214	—	—	—	214	—	
37.000	—	37.000	—	—	5.326	—	—	5.326	
300	—	300	281	—	—	—	281	—	
56.921	—	56.921	495	—	13.695	—	495	13.695	
								13.200	

Wydatki.

Fundusz szpitalu św Łazarza.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	WYDATKI	Wydatki w roku 1874 zł.	Wydatki w roku 1874 ct.	Kwota prel i minowana wedle ustawy z dnia 16. Stycznia 1874 zł.
budżetu					
I.		**Płace.**			
	1	Dyrektor szpitalu	711	33	711
	2	Zarządca „	666	67	667
	3	Kontrolor „	533	33	534
	4	Kancelista „	37	77	400
	5	Kapelan „	211	42½	267
	6	Woźny „	200	—	200
	7	Dwóch ordynaryuszów	2.400	—	2.400
	8	Prosektor	300	—	300
	9	Chemik patologiczny	250	—	250
	10	Dwóch asystentów	911	66	1.200
	11	Dwóch praktykantów	776	99	800
	12	Zastępca prosektora	100	—	100
	13	Zastępca chemika	100	—	100
	14	11 Sióstr Miłosierdzia	925	81	850
	15	Dodatek z powodu drożyzny:			
		a) Zarządca	200	—	200
		b) Kontrolor	200	—	200
		c) Kancelista	14	16½	150
		d) Woźny	75	—	75
		Suma rubryki I.	8.614	15	9.404
II.		**Zasługi.**			
	16	Leśny w dobrach „Rączna“.	19	89	25
		Suma rubryki II.	19	89	25
III.		**Emolumenta.**			
	17	Kapelan szpitalny, dodatek na pomieszkanie	39	07	89
	18	Kontrolor „ „ „ „	133	33	133
	19	Kancelista „ „ „ „	—	—	80
	20	Woźny na ubiór.	40	—	40
	21	Zarządca szpitalu na opał i światło	66	67	67
		Suma rubryki III.	279	07	409

Oddział chorych.

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki		Uzasadnienie różnic
mniejsze zł.	większe zł.	
—	—	
—	—	
1	—	
362	—	*Do poz. 4.* Wydatek mniejszy z powodu, iż posada po zmarłym kanceliście Ludwiku Osińskim nie była obsadzoną od 31. Stycznia do 27. Grudnia 1874 (L. W. 3001/74 i 1008/75).
56	—	*Do poz. 5.* Wydatek mniejszy z powodu, iż ta posada nie była obsadzoną od 1 Października do końca roku 1874.
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
288	—	*Do poz. 10.* Wydatek mniejszy, z powodu zamknięcia płacy z dniem 16. Października 1874. Drowi Paszkowskiemu (L. W. 4175/874) zaś z d. 30. Września 1874 Drowi Wiszniewskiemu (L. W. 22364/874).
23	—	*Do poz. 11.* Wydatek mniejszy z powodu, iż dr. Wiszniewski ustąpił z dniem 23. Marca 1874. (L. W. 5117/74.), zaś od dnia 24. Marca 1874. wypłacano Drowi Goldhaberowi tylko 30 zł. miesięcznie (L. W. 5333/874).
—	—	
—	—	
—	76	*Do poz. 14.* Wydatek większy z powodu wypłacenia Siostrom Miłosierdzia od 1. Października 1874. zwiększonej należytości, według kontraktu z dnia 3. Sierpnia 1874.
—	—	
—	—	
136	—	*Do poz. 15. e).* Wydatek mniejszy, z powodów wymienionych przy poz. 4.
—	—	
866	76	
790		
5	—	*Do poz. 16.* Wydatek mniejszy z powodu uwolnienia leśnego od służby z dniem 20. Października 1874.
5	—	
50	—	*Do poz. 17.* Wydatek mniejszy, z powodów wymienionych przy poz. 5.
—	—	
80	—	*Do poz. 19.* Wydatek mniejszy, z powodów wymienionych przy poz. 4.
—	—	
—	—	
130	—	

Wydatki

Fundusz szpitalu św. Łazarza

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi	WYDATKI	Wydatki w roku 1874 zł.	Wydatki w roku 1874 ct.	Kwota preliminowana wedle ustawy z dnia 16. Stycznia 1874 zł.
IV.		**Pensye i zaopatrzenia.**			
	22	Zofia Bobrzyńska, wdowa po prymaryuszu Oddziału chorych wewnętrznych	250	—	250
	23	Ta sama, na wychowanie nieletniej córki Zofii . . .	100	—	100
		Suma rubryki IV. .	350	—	350
V.		**Zapisy.**			
	24	Na odprawienie mszy św. przez kapitułę krakowską z zapisu śp. Biskupa Szembeka	37	50	38
	25	Na obdzielenie rekonwalescentów z zapisu Wencla . .	37	90	38
		Suma rubryki V. .	75	40	76
VI.	26	**Wydatki z prawa patronatu i konkurencyi wynikłe**	2	26	100
		Suma rubryki VI. .	2	26	100
VII.	27	**Potrzeby kancelaryjne**	157	80½	200
		Suma rubryki VII. .	157	80½	200
VIII.		**Remuneracye i zapomogi.**			
		A. Stałe:			
	28	Aptekarz szpitalu	395	83	350
	29	Urzędnicy c. k. Kasy krakowskiej, za sprawowanie czynności kasowych tego funduszu	66	67	67
	30	Dyurnista kancelaryi zarządu	324	27	244
		B. Niestałe:			
	31	Wsparcia przypadkowe i zastępstwa	1.050	66	300
		Suma rubryki VIII. .	1.837	43	961

Oddział chorych.

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki		Uzasadnienie różnic
mniejsze	większe	
zł.	zł.	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
98	—	*Do poz. 26.* Wydatek mniejszy, z powodu zmienności tej rubryki.
98	—	
42	—	*Do poz. 27.* Wydatek mniejszy z powodu, iż potrzeby tego rodzaju naprzód ściśle obliczone być nie mogą.
42	—	
—	46	*Do poz. 28.* Wydatek większy z powodu, iż z dniem odebrania szpitalu we własny zarząd, została urządzona apteka szpitalna, do której prowadzenia według istniejących przepisów rządowych, musiał być przyjęty egzaminowany prowizor; a gdy płaca prowizora w budżecie na rok 1875. była preliminowaną w zwiększonej kwocie 800 zł. przeto Wydział krajowy zawierając kontrakt z przyjętym prowizorem p. Jaklińskim, był zniewolony nadać mu powyższą, zwiększoną płacę od dnia objęcia posady t. j. od 1. Października 1874.
—	—	
—	80	*Do poz. 30.* Wydatek większy, ponieważ dyurnum preliminowane w kwocie 1 zł. dziennie, podwyższono z powodu drożyzny od dnia 1. Lutego 1874. na 1 zł. 30 ct., zaś następnie z powodu zaprowadzenia własnej administracyi od 17. Września na 1 zł. 50 ct.
—	751	*Do poz. 31.* Wydatek większy, gdyż z powodu zaprowadzenia własnej administracyi okazała się konieczna potrzeba przyjęcia dyurnistów, a mianowicie jednego z płacą 1 zł. 50 ct. od 21. Stycznia 1874. (L. W. 19034/874), drugiego z płacą 1 zł. 25 ct. od 29. Września 1874. (L. W. 19714/74), tudzież z powodu wypłacenia p. Antoninie Osińskiej wdowie po kanceliście $^2/_3$ części odprawy, przyznanej uchwałą Wysokiego Sejmu z dnia 17. Października 1874.
—	877	

Fundusz szpitalu św. Łazarza

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi	WYDATKI	Wydatki w roku 1874 zł.	Wydatki w roku 1874 ct.	Kwota preliminowana wedle ustawy z dnia 16. Stycznia 1874 zł.
IX.		**Utrzymanie budynków.**			
	32	Czyszczenie kominów, kanałów i rozmaite reparacye . .	7.351	19	1.500
		Wydatki nadzwyczajne.			
	33	Urządzenie oświetlenia gazem	92	—	3.866
		Suma rubryki IX. .	7.443	19	5.366
X.		**Podatki i daniny.**			
		A. Z realności i dóbr.			
	34	Podatek gruntowy od realności szpitalnych i dodatki mięszane.	57	68	58
	35	Z dóbr „Rączna“	369	59½	369
	36	Z dóbr „Prądnik Czerwony“	632	95	633
		B. Ekwiwalenta.			
	37	Od nieruchomego majątku szpitalnego	31	36	31
	38	Z dóbr „Prądnik Czerwony“	101	62	102
	39	Z dóbr „Rączna“	72	77	73
		C. Indemnizacya.			
	40	Anuitety z folwarku „Prądnik Czerwony“ za zniesiony czynsz gruntowy konwentu OO. Dominikanów w Krakowie .	133	—	133
	41	Anuitety za zniesioną dziesięcinę parafii św. Mikołaja .	203	21	203
	42	Z dóbr „Rączna“	60	67½	61
		D. Podatki gminne i dochodowe z dóbr w Królestwie Polskiem położonych.			
	43	Z dóbr Tropiszów	—	—	115
	44	Podatek gminny od pomieszkania kapelana szpitalnego . .	—	—	4
		E. Podatek dochodowy odsetkowy.			
	45	7% od prowizyi pobieranej od kapitałów hipotekowanych .	190	29	106
		Suma rubryki X. .	1.853	15	1.888
XI.		**Dyety i koszta podróży.**			
	46	Na podróże komisyjne w srawach funduszu jako właściciela dóbr, tudzież z powodu rewizyi zakładu szpitalnego w sprawach sanitarnych i administracyjnych, przez organa Wydziału krajowego	803	15	400
		Suma rubryki XI. .	803	15	400

Oddział chorych.

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki		Uzasadnienie różnic
mniejsze zł.	większe zł.	
—	5.851	*Do poz. 32.* Wydatek większy, z powodu wypłacenia przedsiębiorcy Adolfowi Opidowi reszty należytości w kwocie 5875 zł. za roboty budowlane w gmachu szpitalnym i przy zabudowaniach gospodarskich w r. 1873. dokonane, które jednakże preliminarzem przewidziane nie były. (L. W. 8076 z r. 1873. i 14.412 z r. 1874.)
3.774	—	*Do poz 33.* Wydatek mniejszy z powodu, iż projektowane urządzenie oświetlenia gazowego w roku 1874. wykonanem nie zostało, a z kwoty na ten cel asygnowanej komitetowi szpitalnemu wypłacono tylko kwotę 92 zł.
3.774	5.851	
	2.077	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
115	—	*Do poz. 43. i 44.* Wydatek mniejszy z powodu, iż należytość za rok 1874. pozostała w zaległości.
4	—	
—	48	*Do poz. 45.* Wydatek większy z powodu, iż dochód z odsetków był większy aniżeli preliminowano, przeto stosunkowo i podatek dochodowy więcej wynosi, (patrz dochody poz. 2.)
119	48	
35		
—	403	*Do poz. 46.* Wydatek większy z powodu, iż dyety i koszta podróży urzędników delegowanych do odbioru inwentarza od Sióstr Miłosierdzia, zostały w zastępstwie funduszu krajowego z tej rubryki wypłacone w kwocie 690 zł. 16 ct. Przeniesienie wydatku tego na fundusz krajowy uskuteczniono w roku 1875.
—	403	

Wydatki.

Fundusz szpitalu św. Łazarza.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi	WYDATKI	Wydatki w roku 1874 zł.	Wydatki w roku 1874 ct.	Kwota preliminowana wedle ustawy z dnia 16. Stycznia 1874 zł.
XII.		**Koszta gospodarcze.**			
	47	Żywność, lekarstwa, bielizna, pranie, opał, oświetlenie, słoma, sprzęty domowe, instrumenta chirurgiczne i inne drobniejsze potrzeby	39.317	96½	36.000
		Suma rubryki XII.	39.317	96½	36.000
XIII.		**Odsetki od kapitałów dłużnych.**			
	48	4% od kapitału 2.000 złp. ubezpieczonego na dobrach „Prądnik Czerwony“ na rzecz kościoła P. Maryi w Krakowie.	—	—	20
		Suma rubryki XIII.	—	—	20
XIV.		**Rozmaite wydatki.**			
	49	Koszta sądowe, pocztowe, insercyjne i inne przypadkowe. .	9.317	09	1.000
	50	Chemik patologiczny na odczynniki.	50	—	50
		Suma rubryki XIV. .	9,367	09	1.050

Oddział chorych.

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki		Uzasadnienie różnic
mniejsze zł.	większe zł.	
		Do poz 47. Wydatek większy z powodu, iż po wybudowaniu w roku 1873. drugiego piętra na gmachu szpitalnym okazała się potrzeba urządzenia tego
—	3.318	piętra, w którym to celu na zakupno 33 łóżek z wszelkiemi przyborami,
—	3.318	wyasygnowano kwotę 4000 zł.; dalej z powodu, iż podwyższono Siostrom Miłosierdzia wynagrodzenie za żywienie i pielęgnowanie chorych po 5 ct. od dnia i głowy, począwszy od 1. Października 1873 roku. (Patrz sprawozdanie z czynności Wydziału krajowego przedłożone Wysokiemu Sejmowi na posiedzeniu z dnia 27. Listopada 1873 roku).
		Do poz. 48. Wydatek mniejszy, ponieważ nie uiszczono należących się 4% od-
20	—	setków za rok 1874.
20	—	
		Do poz. 49. Wydatek większy z powodu, iż w skutek uchwały Wysokiego Sejmu
—	8.317	z 14. Października 1874. przeniesiono na tę rubrykę zwrot zaliczki pobranej w r. 1873. z funduszu położnic i podrzutków w kwocie 9.256 zł. 06 ct. Na rachunek tej należytości wypłacono funduszowi położnic i podrzutków w r. 1874. kwotę 8.256 zł. 78 ct. (Patrz fundusz położnic i podrzutków poz. 8. Dochodów.)
—	—	
—	8.317	

Fundusz szpitalu św. Łazarza

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi	DOCHODY	Dochody w roku 1874 zł.	ct.	Kwota preliminowana wedle ustawy z dnia 16. Stycznia 1874 zł.
I.		**Odsetki od kapitałów.**			
	1	Od papierów publicznych i kapitałów lokowanych . . .	16.796	25	6.777
	2	Od kapitałów na hipotekach prywatnych ubezpieczonych . .	4.244	26	2.655
	3	Od kapitału wypożyczonego w listach zastawnych Królestwa Polskiego, na budowę dróg eraryalnych w kwocie 145.700 złp.	—	—	1.365
	4	Od reszty kapitału wypożyczonego funduszowi krajowemu na udotowanie kasy krajowej w kwocie 50.000 zł. . .	—	—	1.875
		Suma rubryki I. .	21.040	51	12.672
II.		**Dochody z realności i dóbr.**			
	5	Czynsz dzierżawny z dóbr „Tropiszów“, wKrólestwie Polskiem .	5.083	33	4.500
	6	„ z dóbr „Rączna“	645	74	791
	7	„ z gruntów dworskich w Rącznej „Pustki“ zwanych .	29	38½	29
	8	„ z dóbr „Prądnik Czerwony“	752	01½	1.504
	9	„ z folwarku „Przeginia Duchowna“	150	—	50
	10	„ z realności pod l. 242 — 3 w Krakowie, „Akademia“ zwanej	75	—	75
		Suma rubryki II. .	6.735	47	6.949
III.		**Zwroty kosztów leczenia.**			
	11	Z funduszu krajowego galicyjskiego	37.998	76	33.000
	12	Z funduszów obcokrajowych i od stron samopłacących . .	4.326	87½	4.000
		Suma rubryki III. .	42.325	63½	37.000
IV.		**Rozmaite dochody.**			
	13	Rozmaite drobne dochody	3	18½	300
	14	Reszta gotówki przeniesiona z końcem roku z zapasu depozytów	15	75	—
		Suma rubryki IV. .	18	93½	300

Fundusz chorych.

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się dochody		Uzasadnienie różnic
mniejsze zł.	większe zł.	
—	10.020	*Do poz. 1.* Dochód większy, ponieważ zamierzona budowa szpitalu nie została w roku 1874. rozpoczętą, a przeto nie $^3/_4$ części, jak to preliminarzem przewidziano, lecz cała należytość odsetkowa na tę rubrykę wpłynęła, prócz tego w pozycyi tej mieści się także dochód z odsetków pod poz. 3. i 4. preliminowanych.
—	1.589	*Do poz. 2.* Dochód większy, z powodów przy poz. 1. wymienionych, tudzież z powodu ściągnięcia odsetków zaległych.
1.365	—	*Do poz 3. i 4.* Dochód mniejszy z powodu, iż kapitały zostały w roku 1873. spłacone, — a za uzyskaną gotówkę kupiono papiery publiczne, przeto ubytek dochodu tego wyrównany jest zwiększonym dochodem pod poz. 1.
1.875	—	
3.240	11.609	
	8.369	
—	583	*Do poz. 5.* Dochód większy, z powodu odebrania należytości zaległych z r. 1873.
145	—	*Do poz. 6.* Dochód mniejszy z powodu, iż należytość za r. 1874. dopiero w roku 1875. spłaconą została.
—	—	
752	—	*Do poz. 8.* Dochód mniejszy z powodu, iż dzierżawca tych dóbr p. Adam Suski uiścił czynsz dzierżawny tylko za pół roku t. j. za czas od $24/_{12}$ 1873. do $23/_6$ 1874. Sprawa względem ściągnięcia reszty należytości za czas od $26/_6$ 1874. po dzień $23/_6$ 1875 t. j. po dzień ekspiracyi dzierżawy jest w toku.
—	100	*Do poz. 9.* Dochód większy z powodu uiszczenia należytości zaległej za lata 1872 i 1873.
—	—	
897	683	
214		
—	4.999	*Do poz. 11.* Dochód większy, z powodu zlikwidowania należytości za pięć kwartałów.
—	327	*Do poz. 12.* Dochód większy z powodu iż wynikłość tej rubryki naprzód ściśle oznaczoną być nie może.
—	5.326	
297	—	*Do poz. 13. a).* Dochód mniejszy, z powodu zmienności tej rubryki.
—	16	*Do poz. 13. b).* Dochód większy z powodu, iż kasa krakowska wszelkie nadwyżki dochodu, bez względu czy one z dochodów rzeczywistych lub też z dochodu depozytów powstały, oddaje z końcem roku funduszowi krajowemu jako zwrot dotacyi. Nadwyżka dochodu depozytów wynosi 15 zł. 75 ct., przeto dla wyrównania rachunku wstawiono takową w rubrykę „Dochody rozmaite“.
281	—	

VII.

FUNDUSZ SZPITALU św. ŁAZARZA

w Krakowie.

ODDZIAŁ POŁOŻNIC I PODRZUTKÓW.

ZAMKNIĘCIE RACHUNKU

za rok 1874.

Do tego rachunku dołącza się alegata pod lit. B.

1. Wykaz należytości czynnych i biernych.
2. Poszczególnienie wydatków i dochodów, z uwzględnieniem czasu ich zrealizowania.

FUNDUSZ SZPITALU św. ŁAZARZA

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Sumaryusz	Wynikłość z roku 1874 zwyczajne zł.	zwyczajne ct.	nadzwyczajne zł.	nadzwyczajne ct.	razem zł.	razem ct.
		Wydatki						
I.	1—10	Płace	2.791	94	—	—	2.791	94
II.	11—16	Emolumenta	139	54	—	—	139	54
III.	17	Potrzeby kancelaryjne	115	21½	—	—	115	21½
IV.	18—21	Remuneracye i zapomogi	918	71½	—	—	918	71½
V.	22—23	Utrzymanie budynków	3.390	15½	—	—	3.390	15½
VI.	24—26	Podatki i daniny	226	25	—	—	226	25
VII.	27	Koszta gospodarcze	13 861	65	—	—	13.861	65
VIII.	28	Odsetki od kapitałów dłużnych	5	—	—	—	5	—
IX.	29—30	Koszta zaopatrzenia podrzutków	20.520	15	—	—	20.520	15
X.	31	Koszta utrzymania dzieci zrodzonych na bezpłatnym oddziale położnic	201	40	—	—	201	40
XI.	32	Zapomogi dla położnic	638	—	—	—	638	—
XII.	33	Wydatki rozmaite	314	88½	—	—	314	88½
		Suma wydatków	43.122	90	—	—	43.122	90
		Dochody						
I.	1—2	Odsetki od kapitałów	2.056	66	—	—	2.056	66
II.	3—4	Dochody z realności i dóbr	1.828	22	—	—	1.828	22
III.	5—6	Zwroty kosztów leczenia	6.402	20	—	—	6.402	20
IV.	7	Zwroty kosztów utrzymania podrzutków	—	—	—	—	—	—
V.	8	Rozmaite dochody	8.256	78	—	—	8.256	78
	9	Dotacya z funduszu krajowego	24.579	04	—	—	24.579	04
		Suma dochodów	43.122	90	—	—	43.122	90

ODDZIAŁ POŁOŻNIC I PODRZUTKÓW.

Kwota preliminowana wedle ustawy z dnia 16. Stycznia 1874			Wynikłość jest zatem:						UWAGA
			mniejszą		większą		w ogóle		
zwyczajne	nadzwyczajne	razem	zwyczajne	nadzwyczajne	zwyczajne	nadzwyczajne	mniejszą	większą	
zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	
2.888	—	2.888	96	—	—	—	96	—	
213	—	213	73	—	—	—	73	—	
80	—	80	—	—	35	—	—	35	
430	—	430	—	—	489	—	—	489	
400	1.934	2.334	—	1.934	2.990	—	—	1.056	
201	—	201	—	—	25	—	—	25	
14.000	—	14.000	138	—	—	—	138	—	
5	—	5	—	—	—	—	—	—	
20.320	—	20.320	—	—	200	—	—	200	
							—	—	
200	—	200	—	—	1	—	—	1	
1.180	—	1.180	542	—	—	—	542	—	
500	—	500	185	—	—	—	185	—	
40.417	1.934	42.351	1.034	1.934	3.740	—	1.034	1.806	
								772	
1.446	—	1.446	—	—	611	—	—	611	
1.361	—	1.361	—	—	467	—	—	467	
12.250	—	12.250	5.848	—	—	—	5.848	—	
500	—	500	500	—	—	—	500	—	
100	—	100	—	—	8.157	—	—	8.157	
26.694	—	26.694	2.115	—	—	—	2.115	—	
42.351	—	42.351	8.463	—	9.235	—	8.463	9.235	
								772	

Wydatki.

Fundusz szpitalu św Łazarza.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi	WYDATKI	Wydatki w roku 1874 zł.	Wydatki w roku 1874 ct.	Kwota preliminowana wedle ustawy z dnia 16. Stycznia 1874 zł.
I.		**Płace.**			
	1	Dyrektor szpitalu	355	67	356
	2	Zarządca „	333	33	333
	3	Kontrolor „	266	67	266
	4	Kancelista „	18	89½	200
	5	Kapelan „	105	71½	133
	6	Woźny „	100	—	100
	7	Ordynaryusz, profesor położnictwa	200	—	200
	8	Asystent	600	—	600
	9	Akuszerka	475	—	400
	10	4 Siostry Miłosierdzia	336	66	300
		Suma rubryki I. .	2.791	94	2.888
II.		**Emolumenta.**			
	11	Kapelan szpitalu, dodatek na pomieszkanie . . .	19	54	44
	12	Kontrolor dtto . . .	66	67	67
	13	Kancelista	—	—	40
	14	Zarządca na opał i światło	33	33	33
	15	Woźny na ubiór	20	—	20
	16	Nauczyciel w Krowodrzy, za nieużywanie gruntu do szkoły należącego	—	—	9
		Suma rubryki II. .	139	54	213
III.	17	**Potrzeby kancelaryjne**	115	21½	80
		Suma rubryki III. .	115	21½	80
VI.		**Remuneracye i zapomogi.**			
		A. Stałe.			
	18	Aptekarz szpitalny	197	91½	175
	19	Urzędnicy c. k. kasy krakowskiej za załatwianie czynności kasowych	33	33	33
	20	Dyurnista w kancelaryi zarządu	162	13	122
		Do przeniesienia .	393	37½	330

Oddział położnic i podrzutków.

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki		Uzasadnienie różnic
mniejsze zł.	większe zł.	
—	—	
—	—	
—	—	
181	—	*Do poz. 4.* Wydatek mniejszy z powodu, iż posada po zmarłym kanceliście Ludwiku Osińskim nie była obsadzoną przez czas od 31. Stycznia do 27 Grudnia 1874 (LW. 3001/74 i 1008/75)
27	—	*Do poz. 5.* Wydatek mniejszy z powodu, iż ta posada nie była obsadzoną od 1. Października do końca roku 1874.
—	—	
—	—	
—	—	
—	75	*Do poz. 9.* Wydatek większy z powodu udzielonej zaliczki na płacę.
—	37	*Do poz. 10.* Wydatek większy z powodu wypłacenia Siostrom Miłosierdzia od 1. Października 1874 podwyższonej należytości wedle kontraktu z dnia 3. Sierpnia 1874.
208	112	
96		
24	—	*Do poz. 11.* Wydatek mniejszy z powodu jak przy poz. 5.
—	—	
40	—	*Do poz. 13.* Wydatek mniejszy z powodu, iż posada po zmarłym kanceliście Ludwiku Osińskim nie była obsadzoną przez czas od 31. Stycznia do 27. Grudnia 1874 (LW. 3001/74 i 1008/75)
—	—	
—	—	
9	—	*Do poz. 16.* Wydatek mniejszy z powodu, iż na podstawie ustaw o konkurencyi szkolnej, zamknięto te wypłatę uchwałą Wydziału krajowego LW. 6940 z r. 1873.
73	—	
—	35	*Do poz. 17.* Wydatek większy zpowodu, iż potrzeby tego rodzaju niemogą naprzód ściśle być obliczone
—	35	
—	23	*Do poz. 18.* Wydatek większy z powodu, iż z dniem odebrania szpitalu we własny zarząd, została urządzona apteka szpitalna, do której prowadzenia wedle istniejących przepisów rządowych musiał być przyjęty egzaminowany prowizor a gdy płaca prowizora w budżecie na rok 1875 była preliminowaną w zwiększonej kwocie 800 zł. przeto Wydział krajowy zawierając kontrakt z przyjętym prowizorem p. Jaklińskim, był zniewolony nadać mu powyższą zwiększoną płacę od dnia objęcia posady t. j. d. 1. Października 1874.
—	—	
—	40	*Do poz. 20.* Wydatek większy ponieważ dyurnum preliminowane w kwocie 1 zł. dziennie, podwyższono z powodu drożyzny od dnia 1. Lutego 1874 na 1 zł. 30 ct. zaś następnie z powodu zaprowadzenia własnej administracyi podwyższono to dyurnum od 17. Września na 1 zł. 50 ct.
—	63	

Wydatki.

Fundusz szpitalu św. Łazarza.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi budżetu	WYDATKI	Wydatki w roku 1874 zł.	Wydatki w roku 1874 ct.	Kwota preliminowana wedle ustawy z dnia 16. Stycznia 1874 zł.
		Z przeniesienia .	393	37½	330
		B. Niestałe.			
	21	Wsparcia przypadkowe i zastępstwa	525	34	100
		Suma rubryki IV. .	918	71½	430
V.		**Utrzymanie budynków.**			
	22	Czyszczenie kominów, kanałów i rozmaite reparacye . .	3.390	15½	400
	23	Na urządzenie oświetlenia gazowego	—	—	1.934
		Suma rubryki V. .	3.390	15½	2.334
VI.		**Podatki i daniny.**			
	24	Z Krowodrzy	218	65½	183
	25	Za zniesioną dziesięcinę w Krowodrzy zakładowi K. K. Emerytów w Krakowie	7	59½	8
	26	7% podatek dochodowy z prowizyi od kapitałów hipotekowanych	—	—	10
		Suma rubryki VI. .	226	25	201
VII.		**Koszta gospodarcze.**			
	27	Żywność, lekarstwa, bielizna, pranie, opał, oświetlenie, słoma, sprzęty domowe i inne drobniejsze potrzeby . . .	13.861	65	14.000
		Suma rubryki VII. .	13.861	65	14.000
VIII.		**Odsetki od kapitałów dłużnych.**			
	28	5% dla kapituły krakowskiej od kapitału 400 złp. na folwarku Krowodrza ubezpieczonego	5	—	5
		Suma rubryki VIII. .	5	—	5
IX.		**Koszta zaopatrzenia podrzutków.**			
	29	Utrzymanie podrzutków przyjętych na wieś przed dniem 29. Sierpnia 1873	20.211	94	20.000
	30	Utrzymanie podrzutków przyjętych po dniu 29. Sierpnia 1873	308	21	320
		Suma rubryki X. .	20.520	15	20.320

Oddział położnic i podrzutków.

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki		Uzasadnienie różnic
mniejsze zł.	większe zł.	
—	426	*Do poz. 21.* Wydatek większy, gdyż z powodu zaprowadzenia wsłasnej administracyi okazała się konieczna potrzeba przyjęcia dyurnistów, a mianowicie jednego z płacą 1 zł. 50 ct. od 21 Stycznia 1874 (LW. 19034/74) drugiego z płacą 1 zł 25 ct. od 29 Września 1874 (LW. 19714/74) tudzież z powodu wypłacenia p. Antoninie Osińskiej wdowie po kanceliście $^1/_3$ części odprawy przyznanej uchwałą Wysokiego Sejmu z dnia 17. Października 1874.
—	489	
—	2.990	*Do poz. 22.* Wydatek większy z powodu wypłacenia przedsiębiorcy Adolfowi Opidowi reszty należytości w kwocie 2937 zł. 52 ct. za znaczniejsze reparacye w gmachu szpitalnym i przy budynkach gospodarczych dokonane w r. 1873. który to wydatek preliminarzem przewidziany nie był. (LW.,8076/73 i 14412/74)
1.934	—	*Do poz. 23.* Wydatek mniejszy z powodu, iż projektowane urządzenie oświetlenia gazowego w roku 1874 wykonanem nie zostało,
—	1.056	
—	35	*Do poz. 24.* Wydatek większy z powodu podwyższenia należytości podatkowych (LW. 15.144/874)
—	—	
10	—	*Do poz. 26.* Wydatek mniejszy z powodu, iż strony nie korzystały z przysługującego im prawa strącania podatku dochodowego.
—	25	
138	—	*Do poz 27.* Wydatek mniejszy z powodu, iż wynikłość tej rubryki nie może być ściśle naprzód obliczoną; stosunkowo do całego wydatku tej rubryki, jest mało znaczącą.
138	—	
—	—	
—	—	
—	212	*Do poz. 29.* Wydatek większy z powodu, iż potrzeby tego rodzaju naprzód ściśle obliczone być niemogą, różnica zaś stosunkowo do całego wydatku tej rubryki jest nieznaczną.
12	—	*Do poz. 30.* Wydatek mniejszy z powodu jak wyżej.
—	200	

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi	WYDATKI	Wydatki w roku 1874 zł.	Wydatki w roku 1874 ct.	Kwota preliminowana wedle ustawy z dnia 16. Stycznia 1874 zł.
X.		**Koszta utrzymania dzieci zrodzonych na bezpłatnym oddziale położnic.**			
	31	Wynagrodzenie dla mamek za karmienie dzieci obcych po 15 centów dziennie	201	40	200
		Suma rubryki X. .	201	40	200
XI.		**Zapomogi dla położnic.**			
	32	Dla położnic opuszczających wraz z dzieckiem bezpłatny zakład położnic	638	—	1.180
		Suma rubryki XI .	638	—	1.180
XII.	33	**Wydatki rozmaite**	314	88½	500
		Suma rubryki XII. .	314	88½	500

Oddział położnic i podrzutków.

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki		Uzasadnienie różnic
mniejsze zł.	większe zł.	
		Do poz. 31. Wydatek większy z powodu jak wyżej.
—	1	
—	1	
		Do poz. 32. Wydatek mniejszy z powodu, iż ta po raz pierwszy preliminowana pozycya nie mogła być ściśle oznaczoną.
542	—	
542	—	
		Do poz. 33. Wydatek mniejszy z powodu zmienności tej rubryki.
185	—	
185	—	

Dochody.

Fundusz szpitalu św. Łazarza

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi	DOCHODY	Dochody w roku 1874. zł.	ct.	Kwota preliminowana wedle ustawy z dnia 16. Stycznia 1874 zł.
I.		**Odsetki od kapitałów.**			
	1	Od papierów publicznych i kapitałów lokowanych . .	1.956	69	—
	2	Od kapitałów hipotekowanych	99	97	—
		Suma rubryki I. .	2.056	66	1.446
II.		**Dochody z realności i dóbr.**			
	3	Czynsz dzierżawny z propinacyi w Krowodrzy . . .	1.598	22	1.011
	4	Czynsz dzierżawny z realności w Krowodrzy, „Browarkiem“ zwanej	230	—	350
		Suma rubryki II. .	1.828	22	1.361
III.		**Zwroty kosztów leczenia.**			
	5	Z funduszu krajowego galicyjskiego	5.688	25	12.000
	6	Z funduszów obcokrajowych i od stron samopłacących . .	713	95	250
		Suma rubryki III. .	6.402	20	12.250
IV.		**Zwroty kosztów utrzymania podrzutków.**			
	7	Z funduszu krajowego galicyjskiego	—	—	500
		Suma rubryki IV. .	—	—	500
V.	8	**Rozmaite dochody.**	8.256	78	100
		Suma rubryki V. .	8.256	78	100
	9	**Dotacya z funduszu krajowego**	24.579	04	26.694
		Suma dotacyi .	24.579	04	26.694

Oddział położnic i podrzutków.

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się dochody		Uzasadnienie różnic
mniejsze zł.	większe zł.	
—	—	*Do poz. 1.* Dochód większy ponieważ zamierzona budowa szpitalu nie została rozpoczętą a przeto nie $^3/_4$ części, jak to preliminarzem przewidziano, lecz cała należytość odsetkowa na tę rubrykę wpłynęła.
—	—	
—	611	
—	587	*Do poz. 3.* Dochód większy z powodu ściągnięcia należytości zaległych.
120	—	*Do poz. 4.* Dochód mniejszy z powodu, iż realność „Browarkiem“ zwana została sprzedaną p. Sapalskiemu dzierżawcy tejże realności za cenę 6.550 zł. z tym warunkiem, iż po zapłaceniu przez p. Sapalskiego na dniu 1 Kwietnia 1874 pierwszej raty ceny kupna w kwocie 2000 zł. czynsz dzierżawny zostanie mu o 6% od spłaconej kwoty umniejszonym a spisanie kontraktu i przelanie własności nastąpi dopiero po spłaceniu grugiej raty (LW. 5.486/73) w skutek dopełnienia przez p. Sapalskiego w oznaczonym terminie spłaty 2000 zł. na cenę kupna, czynsz dzierżawny został zmniejszony z 350 zł. na 250 zł. (LW. 7556/74)
—	467	
6.312	—	*Do poz. 5.* Dochód mniejszy po części z powodu, iż po zniesieniu zakładu podrzutków stan położnic w pierwszych chwilach się zmniejszył a po części z powodu, iż przyjęta kwota do trzechletniego przecięcia wynikłości z roku 1870 była wyjątkowo bardzo wysoką, w skutek czego za wysoka kwota do preliminarza wstawioną została.
—	464	*Do poz. 6.* Dochód większy z powodu większej ilości leczonych obcokrajowców i samopłacących, aniżeli preliminarzem przewidziano.
5.848	—	
500	—	*Do poz. 7.* Dochód mniejszy z powodu, iż po zniesieniu zakładu podrzutków tudzież w skutek rozporządzenia Wydziału krajowego do LW. 13845 z r. 1873 którem zarządzono, iż zaległe należytości tej rubryki mają być traktowane jako korelatywa rubryki wydatku „utrzymanie podrzutków “na rubrykę tę żadne dochody nie wpłynęły.
500	—	
—	8.157	*Do poz. 8.* Dochód większy z powodu, iż w skutek uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 14. Października 1874 przeniesiono na tę rubrykę zwrot zaliczki udzielonej w r. 1873. funduszowi chorych w kwocie 9256 zł. 6 ct. Na rachunek tej należytości uiścił fundusz chorych w roku 1874 kwotę 8256 zł. 78 ct. (patrz fundusz chorych poz. 51. wydatku).
—	8.157	
2.115	—	*Do poz. 9.* Dochód mniejszy z powodu, iż w skutek korzystniejszego w ogóle wyniku administracyi nie okazała się potrzeba wyczerpania całej preliminowanej dotacyi.
2.115	—	

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazuje się wydatki		Tytuł wydatków
mniejsze	więcej	
zł.	zł.	
		Do poz. 4. Dochód większy powstał zamiast na budowę szpitala nie zostało rozpoczęte a przeto nie 5, czego i jak to preliminarzem przewidziano, lecz tylko należytość obmiarowa za te roboty wpłynęła.
—	611	
		Do poz. 5. Dochód większy z powodu ściągnięcia należytości zaległych.
		Do poz. 6. Dochód większy z powodu iż realność „Browarku“ została zwiększona p. Sapalskiemu dzierżawcy tego realności za cenę 6.000 zł. z tym warunkiem, iż po zapłaceniu przez p. Sapalskiego na dniu 1 Kwietnia 1874 pierwszej raty ceny kupna w kwocie 2000 zł. ostatnia dzierżawnego zostanie mu cena od sprzedanej kwoty umówionym z spisanie kontraktu i przelanie własności nastąpi dopiero po spłaceniu przyszłej raty (L.W. 5.tom 73) w skutek dopełnienia przez p. Sapalskiego w oznaczonym terminie spłaty 2000 zł. na ceny kupna, ostatnia dzierżawy zostaje zmniejszone z 360 zł. na 250 zł. (L.W. 1866/74)
		Do poz. 6. Dochód mniejszy po części z powodu iż po zniesieniu zakładu podrzutków stan położnic w pierwszych chwilach się zmniejszył a po części z powodu, iż przyjęte kwoty do trzechletniego przeciętnie wynikłości z roku 1870 były wyjątkowo bardzo wysoka. w skutek czego za wysoka kwota do preliminarza wstawiona została.
464	—	Do poz. 6. Dochód większy z powodu większej ilości lecznych obcokrajowców i cudzoziemców.
		Do poz. 7. Dochód mniejszy z powodu, iż po zniesieniu zakładu podrzutków w skutek rozporządzenia Wysokiego Krajowego do L.W. 1873 z r. 1878 którem zarządzono, iż należytości tej odtąd nie będą pobierane jako kosztu, rubryki w latach ubiegłych podrzutków na rubryki te zadnie dochody nie wpływały.
		Do poz. 8. Dochód większy z powodu, iż w skutek [illegible] 1874 przeniesiono na te rubryki [illegible]
		Do poz. 9. Dochód większy z powodu potrzeby.

VIII.

FUNDUSZ
SZPITALU św. DUCHA
w KRAKOWIE.

ODDZIAŁ SYFILITYCZNYCH.

ZAMKNIĘCIE RACHUNKU
za rok 1874.

Do tego rachunku dołącza się alegata pod lit. B.

1. Rachunek depozytów.
2. Wykaz należytości czynnych i biernych.
3. Poszczególnienie wydatków i dochodów, z uwzględnieniem czasu ich zrealizowania.

LW. 3029/1876

FUNDUSZ SZPITALU św. DUCHA

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Sumaryusz	Wynikłość z roku 1874 zwyczajne zł.	zwyczajne ct.	nadzwyczajne zł.	nadzwyczajne ct.	razem zł.	razem ct.
budżetu								
		Wydatki						
I.	1—12	Płace	4.708	65	—	—	4.708	65
II.	13—15	Emolumenta	173	33	—	—	173	33
III.	16	Potrzeby kancelaryjne	45	74½	—	—	45	74½
IV.	17	Remuneracye i zapomogi	568	68	—	—	568	68
V.	18	Utrzymanie budynków	760	30	—	—	760	30
VI.	19	Potrzeby gospodarcze	20.430	41½	—	—	20.430	41½
VII.	20	Podatki i daniny	—	—	—	—	—	—
VIII	21	Zaopatrzenia	73	—	—	—	73	—
IX.	22—23	Czynsze za najem pomieszkań	2.000	—	—	—	2.000	—
X.	24—26	Rozmaite wydatki	110	77	—	—	110	77
		Suma wydatków	28.870	89	—	—	28.870	89
		Dochody						
I.	1— 2	Odsetki od kapitałów	368	95	—	—	368	95
II.	3— 4	Zwroty kosztów leczenia	27.197	38	—	—	27.197	38
III.	5	Rozmaite dochody	45	—	—	—	45	—
	6	Dotacya z funduszu krajowego	1.259	56	—	—	1.259	56
		Suma dochodów	28.870	89	—	—	28.870	89

ODDZIAŁ SYFILITYCZNYCH.

Kwota preliminowana wedle ustawy z dnia 16. Stycznia 1874			Wynikłość jest zatem:						UWAGA
			mniejszą		większą		w ogóle		
zwyczajne	nadzwyczajne	razem	zwyczajne	nadzwyczajne	zwyczajne	nadzwyczajne	mniejszą	większą	
zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	
4.781	—	4.781	72	—	—	—	72	—	Z porównania wynikłości kasowych z budżetem okazują się.
218	—	218	45	—	—	—	45	—	
140	—	140	94	—	—	—	94	—	wydatki większe o . . 1.629 zł.
150	—	150	—	—	419	—	—	419	dochody mniejsze o . . 1.146 „
400	—	400	—	—	360	—	—	360	suma różnic . . . . 2.775 zł.
19.300	—	19.300	—	—	1.130	—	—	1.130	równa preliminowanej nadwyżce dochodów.
10	—	10	10	—	—	—	10	—	
73	—	73	—	—	—	—	—	—	
2.020	—	2.020	20	—	—	—	20	—	
150	—	150	39	—	—	—	39	—	
27.242	—	27.242	280	—	1.909	—	280	1.909	
								1.629	
307	—	307	—	—	62	—	—	62	
29.700	—	29.700	2.503	—	—	—	2.503	—	
10	—	10	—	—	35	—	—	35	
—	—	—	—	—	1.260	—	—	1.260	
30.017	—	30.017	2.503	—	1.357	—	2.503	1.357	
							1.146		

Wydatki.

Fundusz szpitalu św. Ducha

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi	WYDATKI	Wydatki w roku 1874 zł.	Wydatki w roku 1874 ct.	Kwota preliminowana wedle ustawy z dnia 16. Stycznia 1874 zł.
I.		**Płace.**			
	1	Dyrektor szpitalu	355	33	355
	2	Zarządca „	533	33	534
	3	Pisarz Dyrekcyi	533	33	534
	4	Woźny	200	—	200
	5	Prymaryusz	1.176	66½	1.200
	6	Kapelan	—	—	133
	7	Sekundaryusz	599	99½	600
	8	Prosektor	300	—	300
	9	Chemik patologiczny	250	—	250
	10	Zastępca prosektora	100	—	100
	11	„ chemika	100	—	100
	12	Dodatki z powodu drożyzny			
		a) Zarządca	200	—	200
		b) Pisarz	200	—	200
		c) Woźny	75	—	75
		Razem	4.623	65	4.781
	12½	Zaliczka na płacę Rządcy Swierzbińskiemu 100 zł. a po potrąceniu zwrotu 15 „	85	—	—
		Suma rubryki I.	4.708	65	4.781
II.		**Emolumenta.**			
	13	Zarządca szpitalu na mieszkanie, opał i światło	133	33	133
	14	Woźny na ubiór	40	—	40
	15	Kapelan na pomieszkanie	—	—	45
		Suma rubryki II.	173	33	218
III.		**Potrzeby kancelaryjne.**			
	16	Druki, litografie, potrzeby do pisania, oświetlenie kancelaryi itp.	45	74½	140
		Suma rubryki III.	45	74½	140
IV.		**Remuneracye i zapomogi.**			
	17	Wsparcia przypadkowe i zastępstwa	568	68	150
		Suma rubryki IV.	568	68	150

Oddział syfilitycznych.

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki		Uzasadnienie różnic
mniejsze zł.	większe zł.	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
24	—	*Do poz. 5.* Wydatek mniejszy, ponieważ po ustąpieniu emerytowanego prymaryusza Dr. Bulikowskiego posada ta nie była obsadzoną przez czas od 1—8 Maja 1874.
133	—	*Do poz. 6.* Wydatek mniejszy, ponieważ na mocy kontraktu, który obowiązywał Zgromadzenie Sióstr Miłosierdzia, ponosił fundusz szpitalu św: Łazarza płacę i emolumenta kapelana aż do 30 Września 1874. r. w całości a od 1. Października 1874 do końca t. r. posada ta niebyła obsadzoną.
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
157	—	
—	85	*Do poz. 12.* Zaliczkę udzieloną na płacę przeniesiono do tej rubryki w skutek uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 14 Października 1874.
72	—	
—	—	
—	—	
45	—	*Do poz. 15.* Wydatek mniejszy, z powodów wymienionych przy poz. 6.
45	—	
94	—	*Do poz 16.* Wydatek mniejszy, ponieważ w roku 1874 nie nakładano nowych druków manipulacyjnych, i w ogóle potrzeby tego rodzaju naprzód ściśle obliczonemi być nie mogą.
94	—	
—	419	*Do poz. 17.* Wydatek większy, ponieważ dla ciągle wzrastającej czynności kancelaryjnej zarządu przyjęto do pomocy jednego pisarza dziennego za wynagrodzeniem po 1 zł. 25 ct. dziennie, nadto po zaprowadzeniu własnej administracyi, przydzielono stałego pisarza Dyrekcyi do czynności zarządu, a na jego miejsce przyjęto dyurnistę do czynności kancelaryjnej Dyrekcyi obeznanego z manipulacyą kancelaryjną za wynagrodzeniem po 1 zł, 50 ct. dziennie; na ostatek wypłacono z tej rubryki w myśl uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 17 Października 1874. i rozporządzenia Wydziału krajowego LW. 21660/74 część jednorazowej odprawy byłego prowizora aptecznego, przypadającą na fundusz tego oddziału wedle dzielnika w kwocie 116 zł. 67 ct.
—	419	

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi	WYDATKI	Wydatki w roku 1874 zł.	Wydatki w roku 1874 ct.	Kwota preliminowana wedle ustawy z dnia 16. Stycznia 1874 zł.
V.		**Utrzymanie budynków.**			
	18	Wywiezienie nieczystości z beczek kloacznych, czyszczenie kominów i inne naprawy budynku szpitalnego . .	760	30	400
		Suma rubryki V. .	760	30	400
VI.		**Potrzeby gospodarcze.**			
	19	Żywność, lekarstwa, bielizna, pranie, opał, oświetlenie dostarczane przez Siostry Miłosierdzia, instrumenta chirurgiczne i inne potrzeby drobniejsze, przez zarząd szpitalu dostarczane	20.430	41½	19.300
		Suma rubryki VI. .	20.430	41½	19.300
VII.		**Podatki i daniny.**			
	20	7% podatek dochodowy z prowizyi pobieranej od kapitałów hipotekowanych	—	—	10
		Suma rubryki VII. .	—	—	10
VIII.		**Zaopatrzenia.**			
	21	Okońska Anastazya, była nadzorczyni chorych po 20 centów .	73	—	73
		Suma rubryki VIII. .	73	—	73
IX.		**Czynsz za najem pomieszkań.**			
	22	Za wynajęcie od gminy krakowskiej budynku szpitalnego na czas od 1. Kwietnia 1874 do 31. Marca 1875 . .	2.000	—	2.000
	23	Za wynajęcie od gminy krakowskiej sklepu Nr. 5. na trupiarnię	—	—	20
		Suma rubryki IX. .	2.000	—	2.020
X.		**Wydatki rozmaite.**			
	24	Koszta sądowe, insercyjne, portorya i inne przypadkowe .	25	49	100
	25	Chemikowi patologicznemu na odczynniki	50	—	50
	26	Depozytom na pokrycie nadwyżki wydatków . .	35	28	—
		Suma rubryki X. .	110	77	150

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki		Uzasadnienie różnic
mniejsze zł.	większe zł.	
—	360	*Do poz 18.* Wydatek większy, ponieważ zły stan budynku szpitalnego wymaga ciągłych reparacyj, ażeby choć po części odpowiedzieć potrzebom sanitarnym, nadto wypłacono w roku 1874 przełożonej Sióstr Miłosierdzia resztę należytości za roboty przedzimowe, dokonane w roku 1873 w kwocie 224 zł. 53 ct.
—	360	
—	1.130	*Do poz. 19.* Wydatek większy z powodu podwyższenia Siostrom Miłosierdzia wynagrodzenia za żywienie i pielęgnowanie chorych po 5 ct. od dnia i głowy począwszy od 1. Stycznia 1874 roku (Vide sprawozdanie z czynności Wydziału krajowego przedłożone Wysokiemu Sejmowi na posiedzeniu z dnia 27. Listopada 1873 roku)
—	1.130	
10	—	*Do poz. 20.* Wydatek mniejszy, ponieważ strony nie korzystały z przysługującego im prawa strącania podatku dochodowego.
10	—	
—	—	
—	—	
—	—	
20	—	*Do poz. 23.* Wydatek mniejszy, ponieważ gmina krakowska nie zażądała tego czynszu za rok 1874.
20	—	
74	—	*Do poz. 24.* Wydatek mniejszy, z powodu niestałości tej rubryki.
—	—	
—	35	*Do poz. 26.* Wydatek większy z powodu, iż kasa krakowska wszelkie nadwyżki dochodów bez względu czy one powstały z dochodów rzeczywistych lub też z dochodu depozytów, oddaje zawsze z końcem roku funduszowi krajowemu jako zwrot dotacyi, a gdy w r. 1874 okazała się nadwyżka wydatku depozytów w kwocie 35 zł. 28 ct. przeto musiała być pokrytą z tej rubryki.
74	35	
39	—	

Dochody.

Fundusz szpital św. Ducha.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	DOCHODY	Dochody w roku 1874 zł.	ct.	Kwota preliminowana wedle ustawy z dnia 16. Stycznia 1874 zł.
budżetu					
I.		**Odsetki od kapitałów.**			
	1	Od papierów publicznych	324	95	202
	2	Od kapitałów hipotekowanych	44	—	105
		Suma rubryki I. .	368	95	307
II.		**Zwroty kosztów leczenia.**			
	3	Z funduszu krajowego galicyjskiego	23.785	72	25.000
	4	Z funduszów obcokrajowych i od stron samopłacących . .	3.411	66	4.700
		Suma rubryki II. .	27.197	38	29.700
III.		**Rozmaite dochody.**			
	5	a) Rozmaite przypadkowe	—	—	10
		b) Zwrot zaliczki danej rządcy Swierzbińskiemu . .	45	—	—
		Suma rubryki III. .	45	—	10
	6	**Dotacya z funduszu krajowego**	1.259	56	—
		Suma dotacyi .	1.259	56	—

Oddział syfilitycznych.

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się dochody		Uzasadnienie różnic
mniejsze zł.	większe zł.	
—	123	*Do poz. 1.* Dochód większy, z powodu korzystnej fruktyfikacyi kapitałów i ponieważ odsetki te wpłynęły w całorocznej pełnej wartości, a nie w $^3/_4$ częściach, jak je preliminowano w skutek zamierzonej budowy nowego szpitalu która jednakowoż w roku 1874, niezostała rozpoczętą.
61	—	*Do poz. 2.* Dochód mniejszy, ponieważ odsetki te, jak uczy doświadczenie lat dawniejszych, nie wpływają w całorocznej swej wartości, jak się je preliminować zwykło.
—	62	
1.214	—	*Do poz. 3.* Dochód mniejszy z powodu mniejszej ilości dni leczenia, jak preliminarzem przewidziano.
1.289	—	*Do poz. 4.* Dochód mniejszy, ponieważ koszta leczenia za obcokrajowców wpłynęły tylko za 2 kwartały.
2.503	—	
10	—	*Do poz. 5. a)* Dochód mniejszy dla niestałości tej rubryki.
—	45	*Do poz. 5. b)* Dochód większy z powodu iż resztę zaliczki na płacę udzielonej rządcy Swierzbińskiemu w r. 1873 przeniesiono w skutek uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 14 Października 1874 na tę rubrykę.
—	35	
—	1.260	*Do poz. 6.* Dochód większy ponieważ dochody rzeczywiste były mniejsze od preliminowanych o . . . . . 2451 zł. dochody depozytów były mniejsze od wydatków o . . . 35 „ wydatki rzeczywiste były większe od preliminowanych o . 1549 „ Razem . . 4035 „ od tego preliminowana nadwyżka dochodów . . . . 2775 „ pozostaje do pokrycia niedobór w kwocie . . . . 1260 „
—	1.260	

IX.

FUNDUSZ SZPITALU św. DUCHA

w Krakowie.

ODDZIAŁ OBŁĄKANYCH.

ZAMKNIĘCIE RACHUNKU

za rok 1874.

Do tego rachunku dołącza się alegata pod lit. B.

1. Wykaz należytości czynnych i biernych.
2. Poszczególnienie wydatków i dochodów, z uwzględnieniem czasu ich zrealizowania.

FUNDUSZ SZPITALU św. DUCHA

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Sumaryusz budżetu	Wynikłość z roku 1874 zwyczajne zł.	zwyczajne ct.	nadzwyczajne zł.	nadzwyczajne ct.	razem zł.	razem ct.
		Wydatki						
I.	1— 7	Płace urzędników i sług	2.611	01	—	—	2.611	01
II.	8—10	Emolumenta	86	67	—	—	86	67
III.	11	Potrzeby kancelaryjne	23	½	—	—	23	½
IV.	12	Remuneracye i zapomogi	331	41	—	—	331	41
V.	13	Utrzymanie budynków	544	33	—	—	544	33
VI.	14	Koszta gospodarcze	13.455	94½	—	—	13.455	94½
VII.	15	Podatki i daniny	36	04½	—	—	36	04½
VIII.	16—17	Czynsz za najem pomieszkań	1.000	—	—	—	1.000	—
IX.	18	Rozmaite wydatki	38	83	—	—	38	83
		Suma wydatków	18.127	24½	—	—	18.127	24½
		Dochody						
I.	1— 4	Odsetki od kapitałów	654	29½	—	—	654	29½
II.	5— 6	Zwroty kosztów leczenia	14.277	82	—	—	14.277	82
III.	7	Rozmaite dochody	—	—	—	—	—	—
	8	Dotacya	3.195	13	—	—	3.195	13
		Suma dochodów	18.127	24½	—	—	18.127	24½

ODDZIAŁ OBŁĄKANYCH.

Kwota preliminowana wedle ustawy z dnia 16. Stycznia 1874			Wynikłość jest zatem:						UWAGA
			mniejszą		większą		w ogóle		
zwyczajne	nadzwyczajne	razem	zwyczajne	nadzwyczajne	zwyczajne	nadzwyczajne	mniejszą	większą	
zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	
2.677	—	2.677	66	—	—	—	66	—	W porównaniu z budżetem okazują się:
109	—	109	22	—	—	—	22	—	
60	—	60	37	—	—	—	37	—	wydatki większe o . . 341 zł.
70	—	70	—	—	261	—	—	261	dochody wraz z dotacyą mniejsze o . . . . . 2.824 „
300	—	300	—	—	244	—	—	244	W ogóle w stosunku do preliminarza wynik niekorzystniejszy o . . . 3.165 „
13.500	—	13.500	44	—	—	—	44	—	
10	—	10	—	—	26	—	—	26	
1.010	—	1.010	10	—	—	—	10	—	
50	—	50	11	—	—	—	11	—	
17.786	—	17.786	190	—	531	—	190	531	
								341	
241	—	241	—	—	413	—	—	413	
20.700	—	20.700	6.422	—	—	—	6.422	—	
10	—	10	10	—	—	—	10	—	
—	—	—	—	—	3.195	—	—	3.195	
20.951	—	20.951	6.432	—	3.608	—	6.432	3.608	
							2.824		

Wydatki.

Fundusz szpitalu św. Ducha

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	WYDATKI	Wydatki w roku 1874 zł.	Wydatki w roku 1874 ct.	Kwota preliminowana wedle ustawy z dnia 16. Stycznia 1874 zł.
I.		**Płace**			
	1	Dyrektor szpitalu	177	67	178
	2	Zarządca „	266	67	266
	3	Pisarz Dyrekcyi	266	67	266
	4	Woźny	100	—	100
	5	Prymaryusz	1.200	—	1.200
	6	Kapelan	—	—	67
	7	Sekundaryusz	600	—	600
		Suma rubryki I.	2.611	01	2.677
II.		**Emolumenta.**			
	8	Zarządca na mieszkanie, opał i światło	66	67	67
	9	Woźny na ubiór	20	—	20
	10	Kapelan na mieszkanie	—	—	22
		Suma rubryki II.	86	67	109
III.		**Potrzeby kancelaryjne.**			
	11	Druki, litografie, potrzeby do pisania, oświetlenie kancelaryi itp.	23	1/2	60
		Suma rubryki III.	23	1/2	60
IV.		**Remuneracye i zapomogi.**			
	12	Remuneracye zmienne, zapomogi i zastępstwa	331	41	70
		Suma rubryki IV.	331	41	70
V.		**Utrzymanie budynków.**			
	13	Wywiezienie nieczystości z beczek kloacznych, czyszczenie kominów i reparacye budynku szpitalnego	544	33	300
		Suma rubryki V.	544	33	300

Oddział obłąkanych.

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki		Uzasadnienie różnic
mniejsze zł.	większe zł.	
—		
—	1	
—	—	
—	—	
—	—	
67	—	*Do poz. 6.* Wydatek mniejszy z powodu, iż na mocy kontraktu, który obowiązywał Zgromadzenie Sióstr Miłosierdzia, fundusz szpitalu św. Łazarza ponosił płacę i emolumenta kapelana do 30. Września 1874 w całości, zaś od 1. Października do końca roku posada ta nie była obsadzoną, z powodu rokowań ze Zgromadzeniem XX. Misyonarzy, o objęcie czynnośei kapelana przez to Zgromadzenie.
—	—	
66		
—	—	
—	—	
22	—	*Do poz. 10.* Wydatek mniejszy, z powodu jak poz. 6.
22	—	
37	—	*Do poz. 11.* Wydatek mniejszy z powodu, iż w r. 1874 nie nakładano nowych druków manipulacyjnych, i w ogóle wydatki tego rodzaju naprzód ściśle obliczonymi być nie mogą.
37	—	
—	261	*Do poz. 12.* Wydatek większy z powodu, iż dla ciągle wzrastającej czynności kancelaryjnej zarządu, przyjęto od 1. Stycznia jednego dyurnistę za wynagrodzeniem po 1 zł. 25 ct. dziennie, nadto po zaprowadzeniu własnej administracyi, przydzielono pisarza Dyrekcyi do czynności Zarządu, a na jego miejsce przyjęto dyurnistę do czynności kancelaryjnych Dyrekcyi od 1. Października 1874 z płacą po 1 zł. 50 ct. dziennie; dalej wypłacono z tej rubryki w myśl uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 17. Października 1874 część jednorazowej odprawy byłego prowizora aptecznego, przypadającą na fundusz tego Oddziału wedle dzielnika w kwocie 58 zł. 33 ct.
—	261	
—	244	*Do poz. 13.* Wydatek większy z powodu, iż zły stan budynku szpitalnego wymaga ciągłych reparacyj, ażeby choć po części odpowiedzieć potrzebom sanitarnym, nadto wypłacono w r. 1874 przełożonej Sióstr Miłosierdzia resztę należytości za roboty przedzimowe dokonane w r. 1873 w kwocie 112 zł.
—	244	

Wydatki.

Fundusz szpitalu św. Ducha.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	WYDATKI	Wydatki w roku 1874 zł.	Wydatki w roku 1874 ct.	Kwota preliminowana wedle ustawy z dnia 16. Stycznia 1874 zł.
budżetu					
VI.		**Koszta gospodarcze.**			
	14	Żywność, lekarstwa, bielizna, pranie, opał, oświetlenie, słoma, dostarczane przez Siostry Miłosierdzia, instrumenta chirurgiczne, sprzęty domowe i inne drobniejsze potrzeby, przez Zarząd szpitalu dostarczone	13.455	94½	13.500
		Suma rubryki VI. .	13.455	94½	13.500
VII.		**Podatki i daniny.**			
	15	7% podatek dochodowy od prowizyi, pobieranej od kapitałów hipotekowanych	36	04½	10
		Suma rubryki VII. .	36	04½	10
VIII.		**Czynsz za najem pomieszkań.**			
	16	Za wynajęcie od gminy krakowskiej budynku szpitalnego na czas od 1. Kwietaia 1874 do 31. Marca 1875 . .	1.000	—	1.000
	17	Za wynajęcie od gminy krakowskiej sklepu Nr. 5. na trupiarnię	—	—	10
		Suma rubryki VIII. .	1.000	—	1.010
IX.	18	**Rozmaite wydatki**	38	83	50
		Suma rubryki IX. .	38	83	50

Oddział obłąkanych.

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki		Uzasadnienie różnic
mniejsze	większe	
zł.	zł.	
		Do poz. 14. Wydatek mniejszy, ponieważ wydatki tej rubryki nie dadzą się z wszelką ścisłością naprzód obliczyć; z uwagi zresztą na wysokość preliminowanej kwoty, jest różnica zbyt mało znaczącą.
44	—	
44	—	
		Do poz. 15. Wydatek większy z powodu, iż gdy odsetki od kapitałów hipotekowanych wpłynęły w większej ilości niżeli były preliminowane (patrz poz. 1—4 dochodów), przeto i podatek dochodowy od takowych wypadł stosunkowo większy, niżeli był preliminarzem przewidziany.
—	26	
—	26	
—	—	
10	—	*Do poz. 17.* Wydatek mniejszy z powodu, iż gmina krakowska nie zażądała tego czynszu za rok 1874.
10	—	
11	—	*Do poz. 18.* Wydatek mniejszy, z powodu niestałości tej rubryki.
11	—	

Dochody.

Fundusz szpitalu św Ducha.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi	WYDATKI	Dochody w roku 1874. zł.	ct.	Kwota preliminowana wedle ustawy z dnia 16. Stycznia 1874 zł.
I.		**Odsetki od kapitałów.**			
	1—4	Od kapitałów hipotekowanych, tudzież od papierów wartościowych	654	29½	241
		Suma rubryki I.	654	29½	241
II.		**Zwroty kosztów leczenia.**			
	5	Z funduszu krajowego galicyjskiego	12.147	38	18.000
	6	Z funduszów obcokrajowych i od stron samopłacących	2.130	44	2.700
		Suma rubryki II.	14.277	82	20.700
III.	7	**Rozmaite dochody**	—	—	10
		Suma rubryki III.	—	—	10
	8	**Dotacya**	3.195	13	—
		Suma dotacyi	3.195	13	—

Oddział obłąkanych

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się dochody		Uzasadnienie różnic
mniejsze zł.	większe zł.	
		Do rubr. I.
—	413	Dochód większy z powodu spłaty zaległości odsetkowych i ponieważ odsetki te wpłynęły w pełnej, całorocznej wysokości, a nie w $^3/_4$ częściach, jak je z powodu zamierzonej budowy nowego szpitalu, (która w roku 1874 nie przyszła do skutku) zapreliminowano.
—	413	
5.853	—	*Do poz. 5.* Dochód mniejszy z powodu, iż do preliminarza przyjęto trzechletnią wynikłość przeciętną za lata 1870 do 1872 — w ciągu tego trzechlecia wpłynęły jednakże z funduszu krajowego koszta leczenia za 17 kwartałów, przeto obliczenie wynikłości przeciętnej w preliminarzu wypadło stosunkowo za wysoko o kwotę 5.200 zł., która równa się prawie wykazanemu niedoborowi.
569	—	*Do poz. 6.* Dochód mniejszy z powodu, iż koszta leczenia za obcokrajowców wpłynęły tylko za 3 kwartały.
6.422	—	
10	—	*Do poz. 7.* Dochód mniejszy, z powodu zmienności tej rubryki.
10	—	
—	3.195	*Do poz. 8.* Dochód większy, ponieważ dochody były mniejsze od preliminowanych o . . . . . 6.019 zł. wydatki były większe od preliminowanych o . . . . . 341 „ razem wynik niekorzystniejszy . . . . . 6.360 „ od tego preliminowana nadwyżka dochodów . . . . 3.165 „ pozostaje do pokrycia dotacyą niedobór w kwocie . . . 3.195 „
—	3.195	

W porównaniu z kwotą preliminowaną się dochody	
mniejsze	większe
zł.	zł.
	113
—	113
3.393	—
369	—
6.122	—
10	
10	—
3.195	
—	3.195

Dz. V. Rozdział III. Dochody

Do rozdz. I.

Dochód większy z powodu spłaty zaległości odsetkowych i poniesionych odsetki te wpłynęły w pełnej, całorocznej wysokości, a nie w ¼ część, jak je z powodu zamierzonej budowy nowego szpitala. (Która w roku 1874 nie przyszła do skutku) zapreliminowane.

Do poz. 5. Dochód mniejszy z powodu, iż do preliminowanej przy tym tytule wynikłość przeciętną za lata 1870 do 1872 — w ciągu tego trzechletnia wpłynęły jednakże z tytułu kraiowego kosztu leczenia za IV kwartałów, przeto obliczenie wynikłości przeciętnej w preliminowanej wysokości stosunkowo za wysoko o kwotę 3.500 zł. Która mówiła się przede wykazanem niedoborem.

Do poz. 6. Dochód mniejszy z powodu, iż kosztu leczenia za obcokrajowców wpłynęły tylko za 3 kwartały.

Do poz. 7. Dochód mniejszy, z powodu zmiennosci tej rubryki.

Do poz. 8. Dochód większy, ponieważ dochody były mniejsze od preliminowanych o . . . . . 6.019 zł.

wydatki były większe od preliminowanych o . . . . . 341 „

razem wynik niekorzystniejszy . . . . . 6.360 „

od tego preliminowana nadwyżka dochodów . . . . . 3.165 „

pozostaje do pokrycia dotacyą niedobór w kwocie . . . . . 3.195 „

X.

FUNDUSZ POLICYI KRAJOWEJ.

ZAMKNIĘCIE RACHUNKU

za rok 1874.

Do tego rachunku dołącza się alegat pod lit. B:

Poszczególnienie wydatków i dochodów, z uwzględnieniem czasu ich zrealizowania.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Sumaryusz	Wynikłość z roku 1874 zwyczajne zł.	zwyczajne ct.	nadzwyczajne zł.	nadzwyczajne ct.	razem zł.	razem ct.
		Wydatki						
I.		Podatki i daniny	705	50	—	—	705	50
II.		Utrzymanie budynków	—	—	—	—	—	—
III.		Koszta gospodarcze	1.183	99½	—	—	1.183	99½
IV.		Koszta transportu korekcyonistów	—	—	—	—	—	—
V.		Zwroty grzywien policyjnych	—	—	—	—	—	—
VI.		Zwroty należytości posłańców karnych	—	—	—	—	—	—
VII.		Remuneracye	—	—	—	—	—	—
VIII.		Rozmaite	75	83	—	—	75	83
		Nadwyżka do funduszu krajowego	4.786	15½	—	—	4.786	15½
		Suma wydatków	6.751	48	—	—	6.751	48
		Oprócz powyższej sumy wydatków 6.751 zł. 48 ct.						
		pozostała reszta kasowa w kwocie 2 „ 98 „						
		którą do majątku zarodowego wydano						
		Ogólna suma wydatków 6.754 zł. 46 ct.						
		Dochody						
I.		Odsetki od obligacyj i kapitałów	6.732	48	—	—	6.732	48
II.		Dochód z realności	—	—	—	—	—	—
III.		Policyjne grzywny	—	—	—	—	—	—
IV.		Zwroty kosztów leczenia i zaopatrzenia korekcyonistów	—	—	—	—	—	—
V.		Rozmaite	21	98	—	—	21	98
		Suma dochodów	6.754	46	—	—	6.754	46

POLICYI KRAJOWEJ.

Kwota preliminowana wedle ustawy z dnia 16. Stycznia 1874			Wynikłość jest zatem:						UWAGA
			mniejszą		większą		w ogóle		
zwyczajne	nadzwyczajne	razem	zwyczajne	nadzwyczajne	zwyczajne	nadzwyczajne	mniejszą	większą	
zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	
1.884	—	1.884	—	—	—	—	1.179	—	
1.000	—	1.000	—	—	—	—	1.000	—	
1.313	—	1.313	—	—	—	—	129	—	
20	—	20	—	—	—	—	20	—	
25		25	—	—	—	—	25	—	
2	-	2	—	—	—	—	2	—	
10	—	10	—	—	—	—	10	—	
10	—	10	—	—	—	—	—	66	
—	—	—	—	—	—	—	—	4.786	
4.264	—	4.264	—	—	—	—	2.365	4.852	
								2.487	
381	—	381	—	—	—	—	—	6.351	
5.122	—	5.122	—	—	—	—	5.122	—	
50	—	50	—	—	—	—	50	—	
20	—	20	—	—	—	—	20	—	
2	—	2	—	—	—	—	—	20	
5.575	—	5.575	—	—	—	—	5.192	6.371	
								1.170	Należytości czynne wynoszą: w rubryce III. dochodów 14 zł. 45 ct. bierne — nic.

Wydatki. **Fundusz**

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi	WYDATKI	Wydatki w roku 1874 zł.	Wydatki w roku 1874 ct.	Kwota preliminowana wedle ustawy z dnia 16. Stycznia 1874 zł.
I.	1	**Podatki i daniny**	705	50	1.884
II.	2	**Utrzymanie budynków**	—	—	1.000
III.		**Koszta gospodarcze.**			
	3	Wyżywienie korekcyonistów	133	89	200
	4	Koszta leczenia	—	—	30
	5	Ubiór	—	—	100
	6	Bielizna	—	—	50
	7	Pościel	—	—	10
	8	Utrzymanie korekcyonistek	1.050	10½	800
	9	Potrzeby domowe	—	—	80
	10	Opał	—	—	15
	11	Pranie bielizny	—	—	8
	12	Rozmaite potrzeby	—	—	20
		Suma rubryki III. .	1.183	99½	1.313
IV.	13	**Koszta transportu korekcyonistów i korekcyonistek**	—	—	20
V.	14	**Zwroty grzywien policyjnych**	—	—	25
VI.	15	**Zwroty należytości posłańców karnych** . .	—	—	2
VII.	16	**Remuneracye**	—	—	10
VIII.	17	**Rozmaite**	75	83	10
	18	**Nadwyżka dochodów wydana do funduszu krajowego**	4.786	15½	—

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki		Uzasadnienie różnic
mniejsze zł.	większe zł.	
1.179	—	*Wydatek mniejszy* z powodu uiszczenia podatku tylko po dzień 15. Maja 1874 a następnie sprzedaży realności św. Maryi Magdaleny c. k. Rządowi na mocy kontraktu zawartego z c. k. Nadprokuratoryą Państwa dnia 26. Listopada 1874 (LW. 26281.)
1.000	—	*Wydatek mniejszy* z powodu sprzedaży realności jak wyżej.
66	—	*Do poz. 3, 7, 9. 16.* Wydatek mniejszy z powodu mniejszego stanu korekcyonistów przez co nie okazała się potrzeba ponoszenia wydatków w kwotach preliminowanych.
30	—	
100	—	
50	—	
10	—	
—	250	*Do poz. 8.* Wydatek większy z powodu większej ilości korekcyonistek, jak w latach poprzednich.
80	—	
15	—	
8	—	
20	—	
379	250	
129	—	
20	—	
25	—	
2	—	
10	—	
—	66	*Do poz. 17.* Wydatek większy z powodu poniesionych kosztów desinfekcyi kloaków, tudzież kosztów notaryalnych przy legalizacyi kontraktu sprzedaży realności Maryi Magdaleny, a nakoniec zwrotu zaliczki do funduszu krajowego.
—	4.786	

Dochody. Fundusz

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	DOCHODY	Dochody w roku 1874. zł.	Dochody w roku 1874. ct.	Kwota preliminowana wedle ustawy z dnia 16. Stycznia 1874 zł.
I.	1	**Odsetki od obligacyj i kapitałów.**			
		a) Odsetki od obligacyj pożyczki krajowej z roku 1873 .	462	—	380
		b) „ „ kapitałów hipotekowanych	—	—	1
		c) „ „ „ lokowanych	2	98	—
		d) „ „ od resztującej ceny sprzedanej realności św. Maryi Magdaleny Nr. 20³/₄	6.267	50	—
		Suma rubryki I. .	6.732	48	381
II.	2	**Dochód z realności**	—	—	5.122
III.	3	**Policyjne grzywny**	—	—	50
IV.	4	**Zwroty kosztów leczenia i zaopatrzenia korekcyonistów**	—	—	20
V.	5	**Rozmaite dochody**	21	98	2

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się dochody		Uzasadnienie różnic
mniejsze	większe	
zł.	zł.	
—	82	
1	—	
—	3	
—	6.267	*Dochód większy* z powodu pobrania 6% odsetków od resztującej należytośc w kwocie 96.000 zł. za sprzedaną realność Maryi Magdaleny l. 20¾.
1	6.352	
	6.351	
5.122	—	*Dochód mniejszy* z powodu sprzedaży realności.
50	—	*Dochód mniejszy*, ponieważ podobne dochody są niestałymi i w roku bieżącym niebyło żadnych zwrotów.
20	—	
—	20	*Dochód większy* z powodu otrzymania zwrotu kosztów asekuracyj sprzedadanej realności l. 20¾ za czas od 15. Maja do 23. Listopada 1874.

W porównaniu z kwotą przeliminowaną okazują się dochody		Uzasadnienie różnic
mniejsze	większe	
zł.	zł.	
—	51	
1	—	
	3	
	0.297	Dochód niższy z powodu pobrania 6% odsetków od resztujące) należytości [illegible] zł. za sprzedaną realność Maryi Magdaleny l. 20%
1	0.352	
	6.391	
	6.122	Dochód niższy z powodu sprzedaży realności
		Dochód niższy, ponieważ podatek dochody się niestałymi i w roku bieżącym [illegible] zwrotów
	20	
		Dochód niższy z powodu otrzymania zwrotu kwoty nadmiernej uprzednio dawej realności l. 20% za czas od 15. Maja do 31. Grudnia 1874.

XI.

FUNDUSZ SZKOLNY KRAJOWY

ZAMKNIĘCIE RACHUNKU

za rok 1874.

Do tego rachunku dołącza się alegata pod lit. B.

1) Wykazy wydatków sporządzone przez c. k. Radę szkolną krajową (a i b)
2) Wykaz należytości czynnych i biernych.
3) Poszczególnienie, wydatków i dochodów z uwzględnieniem czasu ich zrealizowania.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi budżetu	Sumaryusz	Wynikłość z roku 1874 zwyczajne zł.	zwyczajne ct.	nadzwyczajne zł.	nadzwyczajne ct.	razem zł.	razem ct.
1		**Wydatki**						
		Suma wydatków .	357.132	65	—	—	357.132	65
		Dochody						
I.	1— 8	Odsetki . . . . Fundusz galicyjski	12.593	24	—	—	—	—
		„ krakowski	2.226	78	—	—	14.820	02
II.	9—10	Dochody z dóbr, realności i innych praw „ galicyjski	3	86	—	—	—	—
		„ krakowski	61	60	—	—	65	46
III.	11—12	Opłaty szkolne . . . „ galicyjski	—	—	—	—	—	—
		„ krakowski	—	—	—	—	—	—
IV.	13—17	Dodatki . . . . „ galicyjski	2.497	06	—	—	—	—
		„ krakowski	—	—	—	—	2.497	06
V.	18—19	Zysk ze sprzedaży książek szkolnych wspólnie „ galicyjski	—	—	—	—	—	—
		„ krakowski	4.323	59	—	—	4.323	59
VI.	19—21	Zapisy i darowizny . . „ galicyjski	7.689	77	—	—	—	—
VII.	—	Taksy spadkowe . . „ krakowski	21	—	—	—	7.710	77
VIII.	22—23	Rozmaite dochody . . „ galicyjski	3.606	77	—	—	—	—
		„ krakowski	34	73	—	—	3.641	50
IX.	24—25	Dotacya z c. k. Skarbu Państwa „ galicyjski	30.552	96	—	—	—	—
		„ krakowski	24.390	—	—	—	54.942	96
X.	26—27	Dotacya z funduszu krajowego „ galicyjski	146.982	98½	—	—	—	—
		„ krakowski	17.525	07	—	—	164.508	05½
		Do tego:						
	28—31	a) Zwroty korelatywne i zaliczek na płace „ galicyjski	4.267	64½	—	—	—	—
		„ krakowski	245	42	—	—	4.513	06½
	32	b) Zapas z końcem roku 1873	100.110	17	—	—	100.110	17
		Suma dochodów .	357.132	65	—	—	357.132	65

KRAJOWY.

Kwota preliminowana wedle ustawy z dnia 16. Stycznia 1874			Wynikłość jest zatem:						UWAGA
			mniejszą		większą		w ogóle		
zwyczajne	nadzwyczajne	razem	zwyczajne	nadzwyczajne	zwyczajne	nadzwyczajne	mniejszą	większą	
zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	
280.746	—	280.746	43.201	—	119.588	—	43.201	119.588	*Do działu wydatków:*
								76.387	Według udzielonego przez c. k. Radę szkolną krajową rachunku wydatków, jak alegat I. pod B.
—	—	—	—	—	—	—	—	—	
14.322	—	14.322	—	—	498	—	—	498	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	
68	—	68	2	—	—	—	2	—	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	
3.256	—	3.256	759	—	—	—	759	—	
—	—	—	—	—	—	—	—		
2.368	—	2.368	—	—	1.956	—	—	1.956	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	
6.076	—	6.076	—	—	1.635	—	—	1.635	
—	—	—	—	-	—	—	—	—	
10	—	10	—	—	3.631	—	—	3.631	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	
54.943	—	54.943	—	—	—	—	—	—	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	
199.703	—	199.703	35.195	—	—	—	35.195	—	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	
—	—	—	—	—	4.513	—	—	4.513	
—	—	—	—	—	100.110	—	—	100.110	
280.746	—	280.746	35.956	—	112.343	—	35.956	112.343	
								76.387	

Dochody. Fundusz szkolny

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi	DOCHODY	Dochody w roku 1874. zł.	Dochody w roku 1874. ct.	Kwota preliminowana wedle ustawy z dnia 16. Stycznia 1874 zł.
I.		**Odsetki.**			
		a) Fundusz galicyjski.			
	1	Od obligacyj indemnizacyjnych na . . 2.650 zł. — 5%	125	19½	139
	2	Od obligacyj jednolitego długu państwa na 290.750 zł. — 5%	12.211	50	12.211
	3	Od listów hipotecznych na . . 3.800 zł. — 6%	228	—	228
	4	Od kapitałów hipotekowanych na . 2.938 zł. w. w. — 5%	28	54½	46
		b) Fundusz krakowski.			
	5	Od obligacyj indemnizacyjnych na . . 6.430 zł. — 5%	303	81	338
	6	Od obligacyj jednolitego długu państwa na . 870 zł. — 5%	35	70	36
	7	Od listów hipotecznych na . . . 3.300 zł. — 6%	198	—	198
	8	Od kapitałów hipotekowanych na . 90.512 złp. 29 gr. — 5%	1.689	27	1.126
		Suma rubryki I. .	14.820	02	14.322
II.		**Dochody z dóbr, realności i innych praw.**			
	9	a) Fundusz galicyjski	3	86	6
	10	b) „ krakowski	61	60	62
		Suma rubryki II. .	65	46	68
III.		**Opłaty szkolne.**			
	11	a) Fundusz galicyjski	—	—	—
	12	b) Fundusz krakowski	—	—	—
		Suma rubryki III. .	—	—	—
VI.		**Dodatki.**			
		a) Fundusz galicyjski.			
	13	a) Od lwowskiej kasy miejskiej	1.774	50	1.817
	14	b) Od c. k. Skarbu salin w Wieliczce	682	50	717
	15	c) Od Dominium Zaleszczyki	40	06	—
		b) Fundusz krakowski.			
	16	Od gminy chrześciańskiej miasta Chrzanowa . . .	—	—	302
	17	„ „ starozakonnej „ „ . . .	—	—	420
		Suma rubryki IV. .	2.497	06	3.256

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się dochody		Uzasadnienie różnic
mniejsze zł.	większe zł.	
14	—	*Dochód mniejszy* z powodu, iż preliminowano takowy wraz z 10% podatkiem dochodowym, który przy poborze odsetków potrąconym został.
—	—	
—	—	
17	—	*Dochód mniejszy* z powodu, że nie wszystkie należytości wpłynęły.
34	—	*Dochód mniejszy* z powodów wymienionych pod poz. 1.
—	—	
—	—	
—	563	*Dochód większy* z powodu, że oprócz preliminowanej bieżącej należytości ściągnięto zaległości z lat dawniejszych.
65	563	
	498	
2	—	*Dochód mniejszy* z powodu nieściągnięcia pełnej należytości.
—	—	
2	—	
—	—	
—	—	
—	—	W myśl uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 12. Stycznia 1874 rubryka ta odpadła, z powodu wejścia w życie ustawy krajowej z dnia 2. Maja 1873 roku.
42	—	*Dochody mniejsze*, ponieważ tak tutejsza kasa miejska, jak c. k. Skarb salin
35	—	w Wieliczce ponosi tylko pewną część rzeczywiście uiszczonych płac odnośnych gron nauczycielskich.
—	40	Dochód ten jako wątpliwy, nie był preliminowany, wpłynął zaś na rachunek zaległości z lat ubiegłych.
302	—	*Dochody mniejsze* z powodu nieściągnięcia tych należytości.
420	—	
799	40	
759	—	

Dochody. Fundusz szkolny

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi	WYDATKI	Dochody w roku 1874. zł.	ct.	Kwota preliminowana wedle ustawy z dnia 16. Stycznia 1874 zł.
V.		**Zysk ze sprzedaży książek szkolnych.**			
	18	a) Fundusz galicyjski	—	—	2.260
	19	b) „ krakowski	4.323	59	108
		Suma rubryki V. .	4.323	59	2.368
VI.		**Zapisy i darowizny.**			
VII.		**Taksy od spadków.**			
	20	a) Fundusz galicyjski	7.689	77	6.000
	21	b) „ krakowski	21	—	76
		Suma rubryki VI. i VIII. .	7.710	77	6.076
VIII.		**Rozmaite dochody.**			
	22	a) Fundusz galicyjski	3.606	77	—
	23	b) „ krakowski	34	73	10
		Suma rubryki VIII. .	3.641	50	10
IX.		**Dotacya z c. k. Skarbu Państwa.**			
	24	a) Fundusz galicyjski	30.552	96	30.553
	25	b) „ krakowski	24.390	—	24.390
		Suma rubryki IX. .	54.942	96	54.943
X.		**Dotacya z funduszu krajowego.**			
	26	a) Fundusz galicyjski	146.982	98½	199.703
	27	b) „ krakowski	17.525	07	
		Suma rubryki X. .	164.508	05½	199.703

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się dochody		Uzasadnienie różnic
mniejsze zł.	większe zł.	
2.260	—	
—	4.216	
—	1.956	*Dochód większy* z powodu znaczniejszej rozprzedaży książek szkolnych, która naprzód przewidzianą być nie może.
—	1.690	Różnica między wynikłościami poz. 20 i 21, a kwotami preliminowanemi, powstała z powodu, iż dla corocznej zmienności tych rubryk, zależnych od większej lub mniejszej ilości przyznań spadków dziedzictwa, dochody tej rubryki jedynie na podstawie trzechletniego przecięcia preliminowane być mogą.
55	—	
55	1.690	
	1.635	
—	3.606	*Dochód większy* z powodu, że na tę rubrykę zaliczane bywają w skutek przeprowadzeń rachunkowych wszelkie zwroty mylnie przez c. k. Urzęda podatkowe uskutecznionych wypłat i inne podobnej natury dochody nieprzewidziane.
—	25	
—	8.631	
—	—	
—	—	
—	—	
35.195	—	
35.195	—	*Dochód mniejszy* z powodu, iż niedobór tego funduszu z końcem roku 1874 okazał się mniejszym o kwotę 35.195 zł. Korzystny ten wynik powstał ztąd, iż część wydatków pokrył rzekomy zapas z końcem roku 1873 wykazany, który przy układaniu preliminarza na rok 1874 uwzględnionym być nie mógł, a który wynikł z zamknięcia rachunku wydatków za rok 1873. przez Departament rachunkowy c. k. Namiestnictwa po inny peryod czasu, aniżeli zamknięcie rachunku dochodów przez Wydział krajowy. (Patrz wyjaśnienie do wykazu wynikłości funduszu szkolnego za czas od 15. Listopada do końca Grudnia 1873. str. 167. zamknięcia rachunku za rok 1873.) W zamknięciu rachunku tego funduszu za czas od 15. Listopada do końca Grudnia 1873. pobrano zaliczkowo z funduszu krajowego należytość za ten czas na pokrycie niedoboru przypadającą . 112.500 zł. z powodu, iż kwota ta do funduszu szkolnego dopiero w Maju 1874 r. przez c. k. Urząd podatkowy wpłynęła, zatem już do rachunku za rok 1873 wejść nie mogła.

Dochody

Fundusz szkolny

Liczba rubryki pozycyi b udżetu	WYDATKI	Dochody w roku 1874. zł.	ct.	Kwota preliminowana wedle ustawy z dnia 16. Stycznia 1874 zł.
	Zwroty korelatywne.			
28	a) Fundusz galicyjski	3.287	60	—
29	b) „ krakowski	—	—	—
	Zwroty zaliczek.			
30	a) Fundusz galicyjski	980	04½	—
31	b) „ krakowski	245	42	—
	Suma .	4,513	66½	—
32	**Zapas z końcem roku 1873**	100.110	17	—

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się dochody		Uzasadnienie różnic
mniejsze zł.	większe zł.	
		Zaliczkę tę zwrócono w roku 1874. funduszowi krajowemu do LW. 23.686/1875 W rachunku za rok 1874. wpłynęła przez c. k. Urząd podatkowy powyższa należytość za rok 1873 w kwocie . . . . . 112.500 zł. — ct. tudzież wpłynęło na pokrycie niedoboru w roku 1874. z funduszu krajowego . . . . . 164.508 „ 05½ „ czyli razem pobrano w 1874. na tę rubrykę brutto . . 277.008 „ 05½ „ po potrąceniu zaś zwrotu funduszowi krajowemu zaliczki zwyż wykazanej w kwocie . . . . . 112.500 „ — ct. wynosi czysty dochód tej rubryki jak wykazano w zamknięciu sumarycznem a) w funduszu galicyjskim . 146.982 zł. 98½ ct. b) „ krakowskim . 17.525 „ 07 „ 164.508 zł. 05½ ct.
—	3.288	*Zwroty korelatywne* zamieszczono w zamknięciu w pełnej cyfrze, w jakiej rzeczywiście do ksiąg rachunkowych wciągnięte zostały.
—	—	Kompenzata z odnośnemi rubrykami wydatku i wstawienie czystego tylko wydatku, względnie dochodu, nie mogło nastąpić z powodu, że rachunek wydatków prowadzi Departament rachunkowy c. k. Namiestnictwa, zaś rachunek dochodów Wydział krajowy.
—	980	
—	245	*Dochód większy* z powodu, iż z natury rzeczy na tę rubrykę nic nie preliminowano.
—	4.513	
—	100.110	*Dochód większy* z podwou, iż w preliminarzu nie uwzględniono zapasu z końcem roku 1873, jak zresztą właściwość tego zapasu wymagała. (Patrz wyżej wyjaśnienie do rubr. X. poz. 26 i 27.)

W porównaniu z kwotą preliminowaną dochody	
mniejsze	większe
zł.	zł.
—	3 288
—	—
—	980
—	745
—	4.013
—	100.110

Należytość za zwrócono w roku 1874. funduszowi krajowemu do l.W. 23.656/1875
W rachunku za rok 1874. wpłynęła przez c. K. Urząd podatkowy powyższa
należytość za rok 1873 w kwocie . . . . 112.500 zł — ct.
tudzież wpłynęło na pokrycie niedoboru w roku 1874.
z funduszu krajowego . . . 104.605 „ 05½ „
czyli razem pobrano w 1874. na to rubrykę brutto . 217.005 „ 05½ „
po potrąceniu zaś zwrotu funduszowi krajowemu należytości
zwyż wykazanej w kwocie . . . 112.500 „ — ct.
wynosi czysty dochód tej rubryki jak wykazano w za-
mknięciu summaryczném
a) w funduszu galicyjskim . 146.982 zł. 98½ ct.
b) „ krakowskim . 17.959 „ 07 „ 164.505 zł. 05½ ct.

*Zmiany korelatywne zamieszczono w zamknięciu w pełnej cyfrze, w jakiej rze-
czywiście do kasy rachunkowych wciągnięte zostały.
Kompensata z odnośnemi rubrykami wydatku i wstawienie czystego tylko wy-
datku, wzgl. dochodu, nie mogło nastąpić z powodu, że rachunek wy-
datków prowadzi Departament rachunkowy c. k. Namiestnictwa, zaś ra-
chunek dochodów Wydział krajowy.

Dochód wpłacony z powodu, iż z natury rzeczy na tę rubrykę nie nie preliminowano.

Dochód wpłacony z powodu, iż w preliminarzu nie uwzględniono zapasu z końcem
roku 1873, jak zresztą właściwość tego zapasu wymagała. (Patrz
wyżej wyjaśnienie do rubr. X. poz. 26 i 27.)

XII.

FUNDUSZ DOMESTYKALNY.

ZAMKNIĘCIE RACHUNKU

za rok 1874.

Do tego rachunku dołącza się alegat pod lit. B.

Poszczególnienie wydatków i dochodów, z uwzględnieniem czasu ich zrealizowania.

LW. 31590/1875

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Sumaryusz	Wynikłość z roku 1874 zwyczajne zł.	zwyczajne ct.	nadzwyczajne zł.	nadzwyczajne ct.	razem zł.	razem ct.
		Wydatki						
I.		Płace	1.200	—	—	—	1.200	—
II.		Najem lokalności	300	—	—	—	300	—
III.		Dotacya na wydawnictwo aktów grodzkich	1.200	—	—	—	1.200	—
IV.		Koszta druku i oprawy	130	—	—	—	130	—
V.		Rozmaite	—	—	—	—	—	—
		Suma wydatków	2.830	—	—	—	2.830	—
		Oprócz powyższej sumy wydatków 2.830 zł. — ct.						
		Wydano do majątku zarodowego 2.667 „ 60 „						
		Ogólna suma wydatków 5.497 zł. 60 ct.						
		Do tego: Zapas z końcem roku 1874. w gotówce 94 „ 45½ „						
		Razem 5·592 „ 05½ „						
		Dochody						
I.		Odsetki od efektów i kapitałów	3.457	42½	—	—	3.457	42½
II.		Sprzedaż Encyklopedyi	—	—	—	—	—	—
III.		Rozmaite	—	—	—	—	—	—
		Suma dochodów	3.457	42½	—	—	3.457	42½
		Do powyższej sumy dochodów 3.457 zł. 42½ ct.						
		Zapas z początkiem roku 1874 w gotówce 2.134 „ 63 „						
		Razem jak wyżej 5.592 zł. 05½ ct.						

DOMESTYKALNY.

Kwota preliminowana wedle ustawy z dnia 16. Stycznia 1874			Wynikłość jest zatem:						UWAGA
			mniejszą		większą		w ogóle		
zwyczajne	nadzwyczajne	razem	zwyczajne	nadzwyczajne	zwyczajne	nadzwyczajne	mniejszą	większą	
zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	
1.200	—	1.200	—	—	—	—	—	—	
300	—	300	—	—	—	—	—	—	
1.200	—	1.200	—	—	—	—	—	—	
700	—	700	—	—	—	—	570	—	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	
3.400	—	3.400	—	—	—	—	570	—	
3.370	—	3.370	—	—	—	—	—	87	
400	—	400	—	—	—	—	400	—	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	
3.770	—	3.770	—	—	—	—	400	87	
							313		

Wydatki. **Fundusz**

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi	WYDATKI	Wydatki w roku 1874 zł.	ct.	Kwota preliminowana wedle ustawy z dnia 16. Stycznia 1874 zł.
I.		**Płace.**			
	1	Schneider Antoni za wydawnictwo Encyklopedyi do krajoznawstwa Galicyi, rocznie	600	—	600
	2	Wynagrodzenie pomocników	600	—	600
		Suma rubryki I.	1.200	—	1.200
II.	3	**Najem lokalności** na pomnieszczenie zbiorów Antoniego Schneidera, rocznie	300	—	300
III.	4	**Dotacya** funduszowi Al. hr. Stadnickiego na wydawnictwo starożytnych aktów grodzkich i ziemskich z archiwum bernardyńskiego za rok 1874.	1.200	—	1.200
IV.	5	**Koszta druku** i oprawa Encyklopedyi	130	—	700
V.	6	**Rozmaite** przypadkowe	—	—	—
		DOCHODY.			
I.		**Odsetki.**			
	1	Od obligacyj indemnizacyjnych	174	82½	160
	2	Od obligacyj pożyczki krajowej z roku 1873.	15	—	—
	3	Od kapitału wypożyczonego funduszowi budowy kulparkowskiej	3.201	—	3.201
	4	Od książeczek kasy oszczędności	—	—	9
	5	Od kapitałów lokowanych w banku	66	60	—
		Suma rubryki I.	3.457	42½	3.370
II.	6	**Sprzedaż Encyklopedyi**	—	—	400
III.	7	**Rozmaite**	—	—	—

domestykalny.

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki		Uzasadnienie różnic
mniejsze zł.	większe zł.	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
570	—	*Wydatek mniejszy*, wedle rzeczywistej potrzeby, która naprzód dokładnie oznaczoną być nie może.
—	—	
—	15	*Dochód większy*, z powodu korzystniejszej fruktyfikacyi majątku.
—	15	
—	—	
9	—	
—	66	
9	96	
	87	
400	—	*Dochód mniejszy*, ponieważ w roku bieżącym nie było żadnej sprzedaży.
—	—	

Uzasadnienie różnic	W porównaniu z kwotą podlicze waną obrazuje się wydatki	
	większe	mniej-sze
	—	—
	—	—
	—	—
	—	—
Kwotowa analityczna wydatku rzeczywistego) pozycyjny, która naprzód dokładnie oszacowanie	—	370
	—	—
	—	—
	15	—
Powodu wydatku, z powodu korzystniejszej frukturalnych majątku	15	—
	—	9
	66	—
	96	9
Powodu wydatku, ponieważ w roku bieżącym nie było żadnej sprzedaży	—	400
	—	—

XIII.

FUNDUSZ KULTURY KRAJOWEJ.

ZAMKNIĘCIE RACHUNKU

za rok 1874.

Do tego rachunku dołącza się alegata pod lit. B:

1. Wykaz należytości czynnych i biernych.
2. Poszczególnienie wydatków i dochodów, z uwzględnieniem czasu ich zrealizowania.

Wydatki i dochody. Fundusz kultury

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	WYDATKI	Wydatki w roku 1874 zł.	Wydatki w roku 1874 ct.	Kwota preliminowana wedle ustawy z dnia 16. Stycznia 1874 zł.
I.	1	**Zwroty kar**	26	65	12
II.	2	**Rozmaite**: a. Zasiłek dla szkoły rolniczej w Dublanach	5.000	—	5.000
		b. Wydatki nieprzewidziane.			
		1. Koszta ankiety zwołanej w sprawie założenia szkoły leśnictwa.	210	—	500
		2. Towarzystwu gospodarczemu na urządzenie kursu weterynaryi w Busku. . . .	200	—	
		3. Porta i stemple.	—	36	
	3	Nadwyżka przeniesiona do majątku zarodowego na zakupno efektów	8.190	48	—
		Suma wydatków .	13.627	49	5.512

Do powyższej sumy wydatków , . 13.627 zł. 49 ct.
Zapas z końcem roku 1874 . . 8.232 „ 22½ „
Razem 21.859 „ 71½ „

DOCHODY

I.	1	**Odsetki**: Od obligacyj indemnizacyjnych	517	65½	496
	2	„ „ pożyczki krajowej z r. 1873 . .	3.312	99	—
	3	„ książeczek kasy oszczędności . . .	98	63	145
	4	„ kapitału wypożyczonego funduszowi kulparkowskiemu	485	—	1.940
	5	„ kapitałów chwilowo lokowanych . . .	145	97	2
II.	6	**Kary za przestępstwa polowe i lasowe** . .	10.722	15	4.233
III.	7	**Rozmaite**	—	—	—
		Suma dochodów .	15.282	39½	6.816

Do powyższej sumy dochodów . . 15.282 zł. 39½ ct.
Zapas z początkiem roku 1874 . . 6.577 „ 32 „
Razem, jak wyżej 21.859 „ 71½ „

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki		Uzasadnienie różnic
mniejsze zł.	większe zł.	
—	15	*Do poz. 1.* Kary zwracane bywają na podstawie wyroków prawomocnych. *Wydatek większy*, z powodu zmienności tej rubryki
—	—	
90	—	*Wydatek mniejszy*, wedle rzeczywistej potrzeby.
—	8.191	
90	8.206	
	8.116	
—	21	*Do poz. 1.* i *2.* Dochód większy z powodu odebrania całego kapitału wypożyczonego funduszowi kulparkowskiemu i zakupna obligacyj. Rachunek kapitału przedstawiony jest w zamknięciu rachunkowem majątku zarodowego.
—	3.313	
46	—	*Do poz. 3.* i *4.* Dochód mniejszy ponieważ książeczki kasy oszczędności spieniężono, zaś kapitał od funduszu budowy zakładu kulparkowskiego w całości. odebrano i zakupiono za to obligacye pożyczki krajowej z roku 1873 od których odsetki wpłynione przedstawione są w poz. 1. i 2. zaś od tymczasowo lokowanych pieniędzy pod poz. 5.
1.455	—	
—	144	
—	6.489	*Do poz. 6.* Dochód większy z powodu niestałości tej rubryki.
—	—	
1.501	9.967	
	8.466	

W porównaniu z kwotą preliminowaną się wydatki		
mniejsze	większe	
zł.	zł.	
—	15	Do poz. 1. Koszty związane bowiem na podstawie wyroków prawomocnych Wydatek nadzwyczajny, z powodu zmienności tej rubryki
90	—	Wydatek mniejszy, wedle rzeczywistej potrzeby.
—	8130	
90	8300	
	8110	
—	21	
—	3313	
40	—	
1489	—	
—	111	
—	6480	Do poz. 6. Dochód większy z powodu niestałości tej rubryki.
—	—	
1530	9906	
	7476	

XIV.

FUNDUSZ STANOWY SIEROCINSKI

ZAMKNIĘCIE RACHUNKU

za rok 1874.

Do tego rachunku dołącza się alegat pod lit. B:

Poszczególnienie wydatków i dochodów, z uwzględnieniem czasu ich zrealizowania.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Sumaryusz	Wynikłość z roku 1874 zwyczajne zł.	zwyczajne ct.	nadzwyczajne zł.	nadzwyczajne ct.	razem zł.	razem ct.
		Wydatki						
I.		Utrzymanie sierót	1.015	—	—	—	1.015	—
II.		Rozmaite	—	00½	—	—	—	00½
		Suma wydatków .	1.015	00½	—	—	1.015	00½
		Oprócz powyższej sumy wydatków . . 1.015 zł. 00½ ct.						
		Wydano do majątku zarodowego . . 4 „ 97 „						
		Do tego: zapas z końcem roku 1874 . 756 „ 74 „						
		Razem 1.776 zł. 71½ ct.						
		Dochody						
I.		Odsetki od efektów i kapitałów	1.589	22	—	—	1.589	22
		Suma dochodów .	1.589	22	—	—	1.589	22
		Do powyższej sumy dochodów . . 1.589 zł. 22 ct.						
		Zapas z początkiem roku 1874 . . 187 „ 49½ „						
		Razem jak wyżej 1.776 zł. 71½ ct.						

SIEROCIŃSKI.

Kwota preliminowana wedle ustawy z dnia 16. Stycznia 1874			Wynikłość jest zatem:						UWAGA
			mniejszą		większą		w ogóle		
zwyczajne	nadzwyczajne	razem	zwyczajne	nadzwyczajne	zwyczajne	nadzwyczajne	mniejszą	większą	
zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	
1.407	—	1.407	—	—	—	—	392	—	
3	—	3	—	—	—	—	3	—	
1.410	—	1.410	—	—	—	—	395	—	
1.462	—	1.462	—	—	—	—	—	127	
1.462	—	1.462	—	—	—	—	—	127	

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi	WYDATKI	Wydatki w roku 1874 zł.	Wydatki w roku 1874 ct.	Kwota preliminowana wedle ustawy z dnia 16. Stycznia 1874 zł.
I.		**Utrzymanie sierót.**			
	1	7 miejsc w zakładzie św. Antoniego we Lwowie po . 120 zł.	840	—	840
	2	4 miejsca w ogrodzie botanicznym we Lwowie po . 63 „	—	—	252
	3	4 miejsca w zakładzie św. Józefa w Krakowie po . 50 „	175	—	200
	4	1 miejsce w zakładzie św. Wincentego w Krakowie na 115 „	—	—	115
		Suma rubryki I. .	1.015	—	1.407
II.	5	**Rozmaite**	—	½	3
		DOCHODY.			
I.		**Odsetki.**			
	1	Od efektów:			
		od 5% obligacyj indemnizacyjnych na . . . 3.450 zł.	163	—	163
		„ 6% „ pożyczki krajowej z r. 1873 na . 10.800 „	648	—	523
		„ 4% listów gal. Towarz. kredytow. ziemskiego na 3.300 „	132	—	—
		„ 5% „ „ „ „ „ „ 2.900 „	142	50	277
		„ 5% długu zabezpieczonego na dobrach Łosiacz 10.500 „	498	75	499
	2	„ 5% i 6% kapitału ulokowanego w banku hipotecznym 85 „41	4	97	—
		Suma rubryki I. .	1.589	22	1.462

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki		Uzasadnienie różnic
mniejsze zł.	większe zł.	
—	—	
252	—	*Wydatek mniejszy*, gdyż w roku bieżącym nie nadano żadnych stypendyów w ogrodzie botanicznym, — poleceniem Wydziału krajowego do LW. 4314/1875 udzielono 4 stypendya w tym zakładzie dopiero od 1. Listopada 1874 roku.
25	—	*Wydatek mniejszy*, ponieważ stypendyum Wołosińskiemu Wacławowi z dniem 31. Marca 1874 zamknięto, a natomiast Tomasiewiczowi Kazimierzowi z dniem 1. Października 1874 nadano.
115	—	*Wydatek mniejszy*, gdyż z powodu choroby zamknięto stypendyum Dykasowi Tomaszowi z dniem 1. Października 1873. i temuż znowu do LW. 1395/75 na rok szkolny 1875 rocznych 200 zł. zaasygnowano.
392	—	
3	—	*Wydatek mniejszy*, ponieważ nie okazała się potrzeba ponoszenia podobnego wydatku.
—	—	
—	125	
—	—	*Dochód większy* z powodu korzystniejszej fruktyfikacyi majątku.
3	—	
—	—	
—	5	
3	130	
	127	

W porównaniu z kwotą preliminowaną wzrasta się wydatki		Uzasadnienie różnic
mniej/ze zł.	większe zł.	
—	—	
252	—	Wydatek mniejszy, gdyż w roku bieżącym nie nadano żadnych stypendyów w ogrodzie botanicznym. — Poleceniem Wydziału krajowego do C.W. 4314/1875 udzielono 4 stypendya w tym zakładzie dopiero od 1. Listopada 1874 roku.
25	—	Wydatek mniejszy, ponieważ stypendyum Wołosińskiemu Wacławowi z dniem 31. Marca 1874 zamknięto, a natomiast Tomaszewiczowi Kazimierzowi z dniem 1. Października 1874 nadano.
115	—	Wydatek mniejszy, gdyż z powodu choroby zamknięto stypendyum Dykaszowi Tomaszowi z dniem 1. Października 1873. i temuż znowu do C.W. 3695/75 na rok szkolny 1875 roczuych 200 zł. zaasygnowano.
392	—	
3	—	Wydatek mniejszy ponieważ nie okazała się potrzeba ponoszenia połowne go wydatku.
—	—	
—	125	Dochód większy z powodu korzystniejszej frukcyfikacyi majątku.
—	—	
3	—	
—	—	
—	5	
3	130	
	127	

XV.

FUNDUSZ

ALEKSANDRA hr. STADNICKIEGO.

ZAMKNIĘCIE RACHUNKU

za rok 1874.

Do tego rachunku dołącza się alegat pod lit. B:

Poszczególnienie wydatków i dochodów z uwzględnieniem czasu ich zrealizowania.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi	WYDATKI	Wydatki w roku 1874 zł.	Wydatki w roku 1874 ct.	Kwota preliminowana wedle ustawy z dnia 16. Stycznia 1874 zł.
I.	1	**Płaca** Drowi Ksaweremu Liskemu za czynność około wydawnictwa aktów grodzkich i ziemskich z archiwum bernardyńskiego	800	—	800
II.	2	**30% rabat** księgarzowi za sprzedaż aktów grodzkich .	—	—	52
III.	3	**Koszta druku** tychże aktów i oprawa takowych . .	1.053	45	500
IV.	4	**Rozmaite**	—	—	25
		Suma wydatków .	1.853	45	1.377
		Oprócz powyższej sumy wydatków . . . . 1.853 zł. 45 ct.			
		wydano na zakupno asygnat i książeczki galicyjskiego banku kredytowego . . . . . 2.888 „ — „			
		„ na chwilową lokacyę w filii zakładu kredytowego dla handlu i przemysłu . . . . . 24 „ 62 „			
		Ogólna suma wydatków . 4.766 zł. 07 ct.			
		Do tego: Zapas z końcem roku 1874 w gotówce i efektach 3.559 „ 55 „			
		Razem . 8.325 zł. 62 ct.			

DOCHODY.

I.	1	**Dotacya** z funduszu domestykalnego na wydawnictwo aktów grodzkich i ziemskich	1.200	—	1.200
II.	2	**Ze sprzedaży** aktów grodzkich i ziemskich	—	—	175
III.	3	**Rozmaite**	—	—	10
—	4	**Odsetki** od efektów i kapitałów lokowanych . . .	115	55	—
		Suma dochodów .	1.315	55	1.385
		Oprócz powyższej sumy dochodów . . . . 1.315 zł. 55 ct.			
		Pobrano zakupione asygnaty i książeczkę banku . 2.888 „ — „			
		„ ulokowany w filii zakładu kredytowego dla handlu i przemysłu, kapitał . . . . . 3.922 „ 07 „			
		Ogólna suma dochodów . 8.125 zł. 62 ct.			
		Do tego: Zapas z początkiem r. 1874 w efektach . . 200 „ — „			
		Razem jak wyżej . 8.325 zł. 62 ct.			

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się dochody		Uzasadnienie różnic
mniejsze	większe	
zł.	zł.	
—	—	
52	—	*Wydatek mniejszy* z powodu, iż w roku bieżącym nie wpłynęło nic ze sprzedaży aktów grodzkich i ziemskich. (Patrz poz. 2. dochodu).
—	553	*Wydatek większy* spowodowany rzeczywistą potrzebą przy wydaniu V. tomu aktów grodzkich, oraz oprawą i zakupnem 40 ryz papieru na druk.
25	—	*Wydatek mniejszy*, gdyż w roku bieżącym nie było żadnych tego rodzaju potrzeb.
77	553	
	476	
—	—	
175	—	
10	—	*Dochód mniejszy*, ponieważ dochody tego rodzaju nie dadzą się przewidzieć.
—	116	*Dochód większy* z powodu chwilowej lokacyi gotówki rozporządzalnej.
185	116	
69		

Uzasadnienie różnic	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się dochody	
	więcéj zł.	mniéj zł.
Wydatek wniesiony z powodu, iż w roku bieżącym nie wpłynęło nic ze sprzedaży aktów grodzkich i ziemskich. (Patrz poz. 2. dochodu).	—	92
Wydatek wniesiony stosownie rzeczywistéj potrzeby przy wydziale V. tomu aktów grodzkich oraz opisu i zabezpieczenia tych aktów na druk.	553	—
Wydatek wniesiony, gdyż w roku bieżącym nie było zadnych tego rodzaju potrzeb.	—	29
	553	17
	176	
		176
Dodać należy połowę dochody tego rodzaju nie dadzą się przewidzieć. (Dodać należy z powodu [illegible]	116	10
	116	186
		69

XVI.

FUNDUSZ SZKOŁY KUCIA KONI.

ZAMKNIĘCIE RACHUNKU

za rok 1874.

Do tego rachunku dołącza się alegat pod lit. B:

Poszczególnienie wydatków i dochodów, z uwzględnieniem czasu ich zrealizowania.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi budżetu	Sumaryusz	Wynikłość z roku 1874 zwyczajne zł.	zwyczajne ct.	nadzwyczajne zł.	nadzwyczajne ct.	razem zł.	razem ct.
		Wydatki.						
		Budżetem nieobjęte.						
I.		Koszta restauracyi i przekształcenia realności .	1.114	02	—	—	1.114	2
II.		Koszta uprawy ogrodu	165	28	—	—	165	28
III.		Płaca stróża realności	115	55	—	—	115	55
IV.		Płaca nadzorcy robót	44	—	—	—	44	—
V.		Podatki	194	78	—	—	194	78
VI.		Wydatki rozmaite	924	58	—	—	924	58
		Suma wydatków .	2.558	21	—	—	2.558	21
		Dochody.						
		Budżetem objęte.						
I.		Odsetki	1.404	09½	—	—	1.404	9½
		Budżetem nieobjęte.						
II.		Czynsz z realności	1.121	16	—	—	1.121	16
III.		Dochody rozmaite	10	—	—	—	10	—
		Suma dochodów .	2.535	25½	—	—	2.535	25½
		Do powyższej sumy dochodów . .	2.535 zł. 25½ ct.					
		Zapas z początkiem roku 1874 . .	22 „ 95½ „					
		Ogółem jak wyżej .	2.558 zł. 21 ct.					

KUCIA KONI.

Kwota preliminowana wedle ustawy z dnia 16. Stycznia 1874			Wynikłość jest zatem:						UWAGA
			mniejszą		większą		w ogóle		
zwyczajne	nadzwyczajne	razem	zwyczajne	nadzwyczajne	zwyczajne	nadzwyczajne	mniejszą	większą	
zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	
—	—	—	—	—	2.558	—	—	2.558	
398	—	398	—	—	1.006	—	—	1.006	
—	—	—	—	—	1.121	—	—	1.121	
—	—	—	—	—	10	—	—	10	
398	—	398	—	—	2.137	—	—	2.137	

Wydatki. Fundusz szkoły

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	WYDATKI	Wydatki w roku 1874 zł.	ct.	Kwota preliminowana wedle ustawy z dnia 16. Stycznia 1874 zł.
budżetu					
		Budżetem nieobjęte.			
I.	1	**Koszta restauracyi i przekształcenia** budynków realności na szkołę weterynaryi	1.100	—	—
	2	Koszta restauracyi kuchni	14	02	—
II.		**Koszta uprawy ogrodu.**			
	3	Na uporządkowanie ogrodu	135	28	—
	4	Towarzystwu ogrodniczemu za szczepy	30	—	—
III.	5	**Płaca stróża realności**	115	55	—
IV.	6	**Płaca nadzorcy robót przy budowie** . . .	44	—	—
V.	7	**Podatki**	194	78	—
VI.		**Wydatki rozmaite.**			
	8	Porta i stemple	3	74	—
	9	Majer Ludwik za interwencyę przy nabyciu realności L. 466.	400	—	—
	10	C. k. Intendantura wojskowa za uczniów cywilnych za I. i II. półrocze	287	09	—
	11	Szuman, zwrot zapłaconej należytości asekuracyjnej za czas od 1. Sierpnia 1874 do 31. Maja	29	96	—
	12	Janowski, architekt za szkic i kosztorys przekształcenia realności	180	—	—
	13	Zwrot premii asekuracyjnej	20	79	—
	14	Kominiarz, wynagrodzenie za II. półrocze 1874 . . .	3	—	—
		Suma wydatków .	2.558	21	—

kucia koni.

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki		Uzasadnienie różnic
mniejsze	większe	
zł.	zł.	
—	—	Wszystkie obok poszczególnione wydatki uskuteczniono w myśl uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 9. Października 1869, co też Wysoki Sejm uchwałą z dnia 14. Października 1874. przyjął do wiadomości. W budżecie na rok 1874 nieprelimino wano jednak na ten cel kwoty pewnej. a ztąd wynikłość jest większą.
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
—	2.558	

Dochody.

Fundusz szkoły

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi	DOCHODY	Dochody w roku 1874. zł.	Dochody w roku 1874. ct.	Kwota preliminowana wedle ustawy z dnia 16. Stycznia 1874 zł.
		Budżetem objęte.			
I.		**Odsetki.**			
	1	Od obligacyj indemnizacyjnych	269	31½	—
	2	Od obligacyj pożyczki krajowej z r. 1873	957	—	—
	3	Od funduszu kulparkowskiego	134	25	—
	4	Od chwilowo lokowanych kapitałów	43	53	—
		Suma odsetków .	1.404	09½	398
		Budżetem nieobjęte.			
II.	5	**Czynsz z realności**	1.121	16	—
III.	6	**Dochody rozmaite**	10	—	—
		Razem .	2.535	25½	398

kucia koni. **Dochody.**

W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się dochody		Uzasadnienie różnic
mniejsze zł.	większe zł.	
—	—	
—	—	
—	—	*Dochód większy*, ponieważ w budżecie wstawione były tylko odsetki od papierów wartościowych, zakupić się mających za kwotę 3.520 zł. uzyskaną z rat pożyczki udzielonej funduszowi kulparkowskiemu, zaś w skutek zarządzonego do LW. 21196/1873 na dniu 18. Marca 1874 odbioru całego kapitału od funduszu kulparkowskiego w resztującej kwocie 42.333 zł. 50 ct. użyto takowej na zakupno papierów wartościowych, które znaczniejsze przynoszą odsetki.
—	—	
—	1.006	
—	1.121	*Dochód większy* z powodu, iż od nabytej realności pod l. 466 4/4 wpływać zaczęły od dnia 1. Sierpnia 1874 czynsze za wynajęte pomieszkania, które w budżecie nie były przewidziane.
—	10	Należytość dla gminy miasta Lwowa za desinfekcyę potrącono przy wypłacie resztującej ceny kupna realności.
—	2.137	

Numer konta	Wydatek zł.	Tytuł dochodu	IV porównania z Księgą pierwiastkowania dochody.
—	—		
—	—		
—	—	Dochód wpływu pomiewau w budżecie wstawione Lwiy tylko odsetki od papierów wartościowych, należące się majątek za Kwotę 8.320 zł. uzyskana z tej pożyczki indzielonej fundaszowi kultparkowskiemu, zaś w skutek zarządzenia do LIV. 21190 1875 na dnia 18. Marca 1874 odbiorn całego kapitału od tnudusza Kultarkowskiego w resztującej kwocie 42.333 zł. 90 ct. użyto takowej na zakupno papierow wartościowych, które znaczniejsze przynosą odsetki.	
—	1.000		
—	4.121	Dochód wpływu z powodu, iż od nabytej realności pod l. 160½ wpłynęć zaczęły od dnia 1. Sierpnia 1874 czynsze za wynajęte pomieszkania, które w budżecie nie były przewidziane.	
—	10	Należytość dla gminy miasta Lwowa za desinfekcye potrącono przy wpłacie resztującej ceny kupna realności	
—	5.131		

L. W. 29350/1875.
Alegat lit. **B.** do sprawozdania Wydziału krajowego o zamknięciu rachunkowem funduszów krajowych za rok 1874.

Lit. B.

ALEGATA

DO

zamknięcia rachunku

FUNDUSZÓW

preliminarzem objętych

(lit. A.)

za rok

1874.

L. W. 20330/1875.
Akcyza lit. B. do sprawozdania
Wydziału krajowego o ruchu
funduszu rachunkowego produkcyi
krajowej za rok 1874.

Lit. B.

ALEGATA

DO

ZAMKNIĘCIA RACHUNKU

FUNDUSZÓW

preliminarzem objętych

(lit. A.)

ZA ROK

1874.

INDEKS.

		Stronica.
I.	Fundusz krajowy	3
II.	Szpital lwowski, oddział chorych	49
III.	„ „ „ położnic	67
IV.	„ „ „ obłąkanych	75
V.	Fundusz podrzutków	83
VI.	Szpital św. Łazarza, oddział chorych	91
VII.	„ „ „ „ położnic i podrzutków .	103
VIII.	Szpital św. Ducha, oddział syfilitycznych	111
IX.	„ „ „ „ obłąkanych	123
X.	Fundusz policyi krajowej	131
XI.	„ szkolny	137
XII.	„ domestykalny	157
XIII.	„ kultury krajowej	163
XIV.	„ stanowy sierociński	171
XV.	„ Al. hr. Stadnickiego	177
XVI.	„ szkoły kucia koni	183

INDEKS.

Stronica.

I. Fundusz krajowy 3
II. Szpital lwowski, oddział chorych 19
III. „ „ „ położnic 67
IV. „ „ „ obłąkanych 75
V. Fundusz podróżny 83
VI. Szpital św. Łazarza, oddział chorych 91
VII. „ „ „ położnic i podróżnych 103
VIII. Szpital św. Ducha, oddział wyuleczonych 111
IX. „ „ „ obłąkanych 123
X. Fundusz policyi krajowej 131
XI. „ szkoły 137
XII. „ domostwienia 157
XIII. „ kultury krajowej 163
XIV. „ stanowy sierocinski 171
XV. „ Al. hr. Stadnickiego 177
XVI. „ szkoły kuzia koni 183

I.

FUNDUSZ KRAJOWY

w ściślejszem znaczeniu.

1. Rachunek lokacyj chwilowych.
2. Wykaz odsetków uzyskanych z chwilowych lokacyj.
3. Rachunek zaliczek na koszta leczenia, zwrotnych od gmin.
4. Rachunek szkoły gospodarstwa lasowego.
5. Rachunek myt na drogach krajowych.
6. Rachunek zaliczek przeniesionych na rubryki budżetowe.
7. Wykaz należytości czynnych rubryki VII. dochodów (zaliczek przed rokiem 1874. wypłaconych).
8. Wykaz należytości czynnych i biernych.
9. Poszczególnienie wydatków i dochodów, z uwzględnieniem czasu ich zrealizowania.

I

FUNDUSZ KRAJOWY

W ŚCIŚLEJSZEM ZNACZENIU.

1. alegat do zamknięcia rachunku funduszu krajowego za rok 1874.

Rachunek

chwilowych lokacyj

gotówki rozporządzalnej

za rok

1874.

Dochody. Rachunek chwilowych

Liczba porządkowa	Poszczególnienie	Szczegół zł.	Szczegół ct.	Ogół zł.	Ogół ct.
	A. Lokacye na rachunek bieżący.				
	Kapitały odebrane.				
1	Od Galicyjskiego towarzystwa kredytowego ziemskiego .	61.446	74	—	—
2	„ Filii zakładu kredytowego dla handlu i przemysłu .	225.806	21	—	—
3	„ Galicyjskiego banku kredytowego	—	—	287.252	95
	Zapas gotówki lokowanej z końcem roku 1874.				
4	W Galicyjskiem towarzystwie kredytowem ziemskiem na 5%	908	20	—	—
5	„ Filii zakładu kredytowego dla handlu i przemysłu na 5%	61.285	73	—	—
6	„ Galicyjskim banku kredytowym na 5%	325	19	62.519	12
	Razem . .	—	—	349.772	07
	B. Lokacye na asygnaty bankowe.				
	Kapitały odebrane.				
7	Z asygnat Galicyjskiego banku kredytowego	70.000	—	—	—
8	„ Banku włościańskiego	25.000	—	95.000	—
	Zapas asygnat bankowych z końcem roku 1874.				
9	Asygnaty Galicyjskiego banku kredytowego	—	—	150.000	—
	Razem . .	—	—	245.000	—

Zestawienie obrotu

1	Gotówka odebrana z rachunku bieżącego	287.252	95	—	—
2	„ uzyskana ze sprzedaży asygnat	95.000	—	—	—
3	Asygnaty zakupione	—	—	245.000	—
4	Suma dochodów . .	382.252	95	245.000	—
				627.252	95
5	Zapas ostateczny w bankach na rachunku bieżącym . .	—	—	62.519	12
	Razem . .	—	—	689.772	07
	Rekapitulacya zapasów lokowanych z końcem Grudnia 1874.				
1	Gotówka w bankach na rachunku bieżącym . . .	62.519	12	—	—
2	Asygnaty bankowe w kasie krajowej	150.000	—	—	—
	Razem . .	212.519	12	—	—

lokacyj w bankach. Wydatki.

Liczba porządkowa	Poszczególnienie	Szczegół zł.	Szczegół ct.	Ogół zł.	Ogół ct.
	A. Lokacye na rachunek bieżący.				
	Kapitały ulokowane.				
1	W Galicyjskiem towarzystwie kredytowem ziemskiem .	62.351	89		
2	„ Filii zakładu kredytowego dla handlu i przemysłu .	287.091	94		
3	„ Galicyjskim banku kredytowym	325	19	349.769	02
	Zapas gotówki lokowanej z początkiem roku 1874.				
4	W Galicyjskiem towarzystwie kredytowem ziemskiem na 5%	—	—	3	05
	Razem .			349.772	07
	B. Lokacye na asygnaty bankowe.				
	Kapitały ulokowane.				
5	Na asygnaty Galicyjskiego banku kredytowego . . .	220.000	—		
6	„ Banku włościańskiego	25.000	—	245.000	—
	Razem .	—	—	245.000	—

kapitałów lokowanych.

1	Gotówka ulokowana na rachunek bieżący	349.769	02		
2	„ wydana na zakupno asygnat	245.000	—		
3	Asygnaty wydane do zrealizowania	—	—	95.000	—
	Suma wydatków . .	594.769	02	95.000	
				689.769	02
4	Zapas początkowy w banku na rachunku bieżącym . .	—	—	3	05
	Razem . .			689.772	07

2. alegat do zamknięcia rachunku funduszu krajowego za rok 1874.

Wykaz odsetków

uzyskanych od pieniędzy chwilowo lokowanych.

Liczba porządkowa	Poszczególnienie	Szczegół zł.	Szczegół ct.	Ogół zł.	Ogół ct.
	A. Od gotówki lokowanej na rachunek bieżący.				
1	W Galicyjskiem towarzystwie kredytowem ziemskiem, 5%	657	17		
2	W Filii zakładu kredytowego dla handlu i przemysłu, 5%	2.090	96	2.748	13
	B. Od asygnat bankowych.				
3	Galicyjskiego banku kredytowego, 7%	2.116	27		
4	Banku włościańskiego, 6%	450		2.566	27
	Suma . .	—	—	5.314	40

3. **alegat do zamknięcia rachunku funduszu krajowego za rok 1874.**

(do rubryki III. wydatków i rubryki VII. dochodów.)

Rachunek zaliczek

na koszta leczenia

zwrotnych od gmin.

Zaliczki na koszta leczenia

Liczba porządkowa	Nazwa powiatu	Należytość								
		zaległa po koniec roku 1873			bieżąca z roku 1874			Razem		
		zł.	ct.	½	zł.	ct.	½	zł.	ct.	½
1	Biała	855	44	1	2.380	02	1	3.235	47	—
2	Bircza	1.222	03	—	1.260	31	1	2.482	34	1
3	Bóbrka	2.303	77	1	1.189	81	1	3.493	59	—
4	Bochnia	2.820	48	—	3.988	20	—	6.808	68	—
5	Bohorodczany	1.517	34	1	836	22	1	2.353	57	—
6	Borszczów	601	73	—	250	28	1	852	01	1
7	Brody	863	97	—	1.636	03	—	2.500	—	—
8	Brzesko	1.474	95	1	1.656	50	—	3.131	45	1
9	Brzeżany	566	12	—	1.262	71	—	1.828	83	—
10	Brzozów	442	68	1	1.075	90	1	1.518	59	—
11	Buczacz	788	86	1	539	10	1	1.327	97	—
12	Chrzanów	1.527	64	—	1.911	07	1	3.438	71	1
13	Cieszanów	785	50	1	446	96	1	1.232	47	—
14	Czortków	436	08	—	340	47	—	776	55	—
15	Dąbrowa	1.043	27	—	844	38	1	1.887	65	1
16	Dolina	1.116	52	1	1.307	49	—	2.424	01	1
17	Drohobycz	325	58	1	1.987	07	1	2.312	66	—
18	Gorlice	1.566	52	1	1.239	76	—	2.806	28	1
19	Gródek	1.728	23	1	2.499	90	1	4.228	14	—
20	Grybów	521	95	1	438	54	—	960	49	1
21	Horodenka	786	29	1	401	86	1	1.188	16	—
22	Husiatyn	294	72	—	226	27	1	520	99	1
23	Jarosław	403	16	1	919	14	—	1.322	30	1
24	Jasło	2.015	95	1	2.274	25	1	4.290	21	—
25	Jaworów	804	25	1	2.052	79	1	2.857	05	—
26	Kałusz	973	86	—	831	35	—	1.805	21	—
27	Kamionka	477	12	—	659	39	1	1.136	51	1
28	Kolbuszowa	761	37	1	797	92	—	1.559	29	1
29	Kołomyja	2.016	24	—	1.785	51	1	3.801	75	1
30	Kossów	1.015	78	—	551	64	—	1.567	42	—
31	Kraków	39.015	40	—	18.121	38	—	57.136	78	—
32	Krosno	1.905	91	1	1.524	89	1	3.430	81	—
33	Łańcut	916	72	1	1.260	01	1	2.176	74	—
34	Lwów	8.444	15	1	5.115	71	1	13.559	87	—
35	Lisko	1.095	40	—	1.543	78	—	2.639	18	—
36	Limanowa	1.100	15	1	1.299	44	1	2.399	60	—
37	Mielec	847	78	—	355	09	—	1.202	87	—
38	Mościska	496	38	—	950	85	1	1.447	23	1
39	Myślenice	1.482	43	—	2.113	97	1	3.596	40	1
40	Nadwórna	782	96	1	581	66	—	1.364	62	1
41	Nowy Targ	1.381	10	—	1.055	32	1	2.436	42	1
42	Nowy Sącz	2.439	02	1	1.266	21	—	3.705	23	1
33	Nisko	744	27	1	410	42	—	1.154	69	1
44	Pilzno	717	73	—	1.026	55	—	1.744	28	—
45	Podhajce	1.709	45	—	1.626	—	—	3.335	45	—
46	Przemyśl	2.195	68	1	1.781	83	—	3.977	51	1
	Do przeniesienia	97.332	05	1	77.624	07	1	174.956	13	—

zwrotne od gmin.

Uiszczenie									Zaległość								
na rachunek zaległości po koniec roku 1873			na rachunek należytości z roku 1874			Razem			z należytości po koniec roku 1873			z należytości za rok 1874			Razem		
zł.	ct.	½	zł.	ct.	½	zł.	ct.	½	zł.	ct.	½	zł.	ct.	½	zł.	ct.	½
517	89	—	1.769	14	1	2.287	03	1	337	55	1	610	88	—	948	43	1
54	31	1	186	—	1	240	32	—	1.167	71	1	1.074	31	—	2.242	02	1
1.081	96	—	341	07	1	1.423	03	1	1.221	81	1	848	74	—	2.070	55	1
997	63	—	1.686	02	—	2.683	65	—	1.822	85	—	2.302	18	—	4.125	03	—
957	89	—	351	07	1	1.308	96	1	559	45	1	485	15	—	1.044	60	1
101	94	1	47	37	1	149	32	—	499	78	1	202	91	—	702	69	1
534	77	—	1.289	49	—	1.824	26	—	329	20	—	346	54	—	675	74	—
675	83	1	898	34	1	1.574	18	—	799	12	—	758	15	1	1.557	27	1
487	34	—	703	16	—	1.190	50	—	78	78	—	559	55	—	638	53	—
186	26	1	665	96	—	852	22	1	256	42	—	409	94	1	666	36	1
344	36	1	215	09	1	559	46	—	444	50	—	324	01	—	768	51	—
650	41	1	494	21	—	1.144	62	1	877	22	1	1.416	86	1	2.294	09	—
29	57	—	40	33	—	69	90	—	755	93	1	406	63	1	1.162	57	—
138	33	1	142	89	—	281	22	1	297	74	1	197	58	—	495	32	1
187	14	1	364	59	—	551	73	1	856	12	1	479	79	1	1.335	92	—
811	98	—	650	43	1	1.462	41	1	304	54	1	657	05	1	961	60	—
245	92	—	1.802	04	1	2.047	96	1	79	66	1	185	03	—	264	69	1
346	82	1	490	35	1	837	18	—	1.219	70	—	749	40	1	1.969	10	1
724	87	1	328	32	1	1.053	20	—	1.003	36	—	2.171	58	—	3.174	94	—
211	66	1	242	77	—	454	43	1	310	29	—	195	77	—	506	06	—
349	01	1	125	15	—	474	16	1	437	28	—	276	71	1	713	99	1
84	15	—	109	81	—	193	96	—	210	57	—	116	46	1	327	03	1
247	43	—	486	65	1	734	08	1	155	73	1	432	48	1	588	22	—
782	85	1	1.102	53	1	1.885	39	—	1.233	10	—	1.171	72	—	2.404	82	—
279	49	1	733	—	—	1.012	49	1	524	76	—	1.319	79	1	1.844	55	1
649	95	1	370	16	1	1.020	12	—	323	90	1	461	18	1	785	09	—
394	15	—	447	88	1	842	03	1	82	97	—	211	51	—	294	48	—
598	85	—	397	43	—	996	28	—	162	52	1	400	49	—	563	01	1
749	41	—	280	91	—	1.030	32	—	1.266	83	—	1.504	60	1	2.771	43	1
461	46	—	109	78	—	571	24	—	554	32	—	441	86	—	996	18	—
2.458	23	1	1.553	21	—	4.011	44	1	36.557	16	1	16.568	17	—	53.125	33	1
132	60	—	700	86	1	833	46	1	1.773	31	1	824	03	—	2.597	34	1
494	61	1	661	34	—	1.155	95	1	422	11	—	598	67	1	1.020	78	1
242	08	1	399	34	1	641	43	—	8.202	07	—	4.716	37	—	12.918	44	—
221	79	—	377	86	1	599	65	1	873	61	—	1.165	91	1	2.039	52	1
377	01	1	401	87	1	778	89	—	723	14	—	897	57	—	1.620	71	—
163	93	—	143	65	1	307	58	1	683	85	—	211	43	1	895	28	1
258	64	1	307	36	1	566	01	—	237	73	1	643	49	—	881	22	1
662	34	—	840	44	1	1.502	78	1	820	09	—	1.273	53	—	2.093	62	—
149	18	—	214	62	1	363	80	1	633	78	1	367	03	1	1.000	82	—
118	46	—	276	77	1	395	23	1	1.262	64	—	778	55	—	2.041	19	—
1.571	83	—	344	57	1	1.916	40	1	867	19	1	921	63	1	1.788	83	—
557	22	—	206	18	—	763	40	—	187	05	1	204	24	—	391	29	1
559	74	—	811	50	—	1.371	24	—	157	99	—	215	05	—	373	04	—
432	60	1	704	64	—	1.137	24	1	1.276	84	1	921	36	—	2.198	20	1
428	45	—	810	38	—	1.238	83	—	1.767	23	1	971	45	—	2.738	68	1
22.712	44	1	25.626	65	1	48.339	10	—	74.619	61	—	51.997	42	—	126.617	03	—

Zaliczki na koszta leczenia

Liczba porządkowa	Nazwa powiatu	Należytość								
		zaległa po koniec roku 1873			bieżąca z roku 1874			Razem		
		zł.	ct.	½	zł.	ct.	½	zł.	ct.	½
	Z przeniesienia . .	97.332	05	1	77.624	07	1	174.956	13	—
47	Przemyślany	1.078	12	1	1.258	81	—	2.336	93	1
48	Rawa	797	82	1	1.409	50	—	2.207	32	1
49	Rohatyn	889	80	1	1.140	05	1	2.029	86	—
50	Ropczyce	534	29	—	1.015	06	—	1.549	35	—
51	Rudki	620	71	1	1.400	35	1	2.021	07	—
52	Rzeszów	2.316	56	1	2.024	54	—	4.341	10	1
53	Sambor	1.916	79	—	2.419	17	1	4.335	96	1
54	Sanok	3.149	95	—	1.493	23	1	4.643	18	1
55	Skałat	378	56	1	198	36	—	576	92	1
56	Śniatyn	453	86	1	1.184	88	—	1.638	74	1
57	Sokal	268	29	1	471	27	1	739	57	—
58	Stanisławów	2.378	09	—	1.033	26	—	3.411	35	—
59	Staremiasto	1.426	46	1	908	57	—	2.335	03	1
60	Stryj	1.362	50	1	1.589	31	—	2.951	81	1
61	Tarnobrzeg	668	70	—	336	74	—	1.005	44	—
62	Tarnopol	2.831	08	1	1.574	28	—	4.405	36	1
63	Tarnów	11.527	84	—	3.698	32	1	15.226	16	1
64	Tłumacz	1.684	62	1	1.132	20	1	2.816	83	—
65	Trembowla	664	81	1	339	35	1	1.004	17	—
66	Turka	869	47	1	908	16	—	1.777	63	1
67	Wadowice	957	35	—	1.765	21	—	2.722	56	—
68	Wieliczka	3.115	57	—	3.556	72	—	6.672	29	—
69	Zaleszczyki	1.173	03	—	604	12	1	1.777	15	1
70	Zbaraż	819	44	1	362	42	—	1.181	86	1
71	Złoczów	4.097	35	1	2.824	71	1	6.922	07	—
72	Żółkiew	1.560	03	1	1.545	97	—	3.106	—	1
73	Żydaczów	809	06	—	1.167	24	—	1.976	30	—
74	Żywiec	1.835	08	—	655	75	1	2.490	83	1
75	Skarb Państwa	31	—	—	8	—	—	39	—	—
	Suma .	147.548	37	—	115.649	68	—	263.198	05	—

zwrotne od gmin.

Uiszczenie									Zaległość								
na rachunek zaległości po koniec roku 1873			na rachunek należytości z roku 1874			Razem			z należytości po koniec roku 1873			z należytości za rok 1874			Razem		
zł.	ct.	½	zł.	ct.	½	zł.	ct.	½	zł.	ct.	½	zł.	ct.	½	zł.	ct.	½
22.712	44	1	25.626	65	1	48.339	10	—	74.619	61	—	51.997	42	—	126.617	03	—
257	28	1	289	06	1	546	35	—	820	84	—	969	74	1	1.790	58	1
31	03	1	269	03	1	300	07	—	766	79	—	1.140	46	1	1.907	25	1
889	10	—	863	63	—	1.752	73	—	—	70	1	276	42	1	277	13	—
168	94	—	346	15	—	715	09	—	365	35	—	468	91	—	834	26	—
411	73	—	489	58	1	901	31	1	208	98	1	910	77	—	1.119	75	1
624	20	—	1.210	12	—	1.834	32	—	1.692	36	1	814	42	—	2.506	78	1
1.354	81	1	1.545	92	—	2.900	73	1	561	97	1	873	25	1	1.435	23	—
682	86	—	575	67	—	1.258	53	—	2.467	09	—	917	56	1	3.384	65	1
194	84	1	141	77	—	336	61	1	183	72	—	56	59	—	240	31	—
170	41	1	470	28	—	640	69	1	283	45	—	714	60	—	998	05	—
81	43	1	306	61	—	388	04	1	186	86	—	164	66	1	351	52	1
1.076	91	—	630	91	—	1.707	82	—	1.301	18	—	402	35	—	1.703	53	—
134	94	—	258	32	—	393	26	—	1.291	52	1	650	25	—	1.941	77	1
469	59	—	356	63	1	826	22	1	892	91	1	1.232	67	1	2.125	59	—
271	04	—	222	45	—	493	49	—	397	66	—	114	29	—	511	95	—
1.128	19	1	937	36	1	2.065	56	—	1.702	89	—	636	91	1	2.339	80	1
1.299	74	1	685	35	1	1.985	10	—	10.228	09	1	3.012	97	—	13.241	06	1
1.049	60	—	377	40	1	1.527	00	1	635	02	1	654	80	—	1.289	82	1
162	11	—	226	11	—	388	22	—	502	70	1	113	24	1	615	95	—
77	21	1	180	18	1	257	40	—	792	26	—	727	97	1	1.520	23	1
872	76	1	1.373	07	—	2.245	83	1	84	58	1	392	14	—	476	72	1
477	99	1	839	91	1	1.317	91	—	2.637	57	1	2.716	80	1	5.354	38	—
432	64	—	376	11	1	808	75	1	740	39	—	228	01	—	968	40	—
149	73	—	78	65	—	228	38	—	669	71	1	283	77	—	953	48	1
1.035	26	—	901	56	1	1.936	82	1	3.062	09	1	1.923	15	—	4.985	24	1
594	07	—	703	61	1	1.297	68	1	965	96	1	842	35	1	1.808	32	—
427	23	1	542	31	—	969	54	1	381	82	1	624	93	—	1.006	75	1
741	82	1	278	21	—	1.020	03	1	1.093	25	1	377	54	1	1.470	80	—
—	—	—	8	—	—	8	—	—	31	—	—	—	—	—	31	—	—
37.979	97	—	41.410	67	1	79.390	64	1	109.568	40	—	74.238	98	1	183.807	38	1

4. alegat do zamknięcia rachunku funduszu krajowego za rok 1874.

(do rubr. VII. poz. 53 wydatków.)

Rachunek

szkoły gospodarstwa lasowego we Lwowie

za rok 1874.

Dochody. Szkoła gospodarstwa

Liczba porządkowa	Poszczególnienie	Szczegół zł.	Szczegół ct.	Ogół zł.	Ogół ct.
1	**Od galicyjskiego towarzystwa gospodarskiego**	3 520	—	3.520	—
2	**Od c. k. Skarbu państwa:**				
	a) Zasiłek na założenie szkoły	7.000	—		
	b) Zwrot podatku czynszowego	121	97½	7.121	97½
3	**Od uczniów:**				
	a) Wpisowe	48	—		
	b) Czesne	10	—	58	—
4	**Ze sprzedaży** starych drzwi i krat	16	56	16	56
	Suma dochodów . . .	—	—	10.716	53½

lasowego we Lwowie. Wydatki.

Liczba porządkowa	Poszczególnienie	Szczegół zł.	Szczegół ct.	Ogół zł.	Ogół ct.
1	**Kupno realności.**				
	a) Grabowskiemu Augustowi, cena kupna	18.000	—		
	b) 5% odsetki od reszty ceny kupna 3.000 zł. za czas od 14. Kwietnia do 14. Października 1874	75	—	18.075	—
2.	**C. k. Skarb Państwa.**				
	Należytość od przeniesienia własności.	450	—	450	—
3.	**Przekształcenie realności, urządzenie szkoły i ogrodu, tudzież zakupno sprzętów.**				
	a) Roboty murarskie, ciesielskie, ślusarskie, blacharskie, stolarskie i tapicerskie	2.705	82		
	b) Sprzęty, meble, narzędzia ogniowe, dzwonki elektryczne, portret Cesarza, napisy i t. p.	2.808	05		
	c) Utrzymanie realności i sprzętów	76	41		
	d) Drenowanie	119	70		
	e) Urządzenie ogrodu	217	53		
	f) Rozmaite pomniejsze wydatki	260	15		
	g) Niewyrachowana zaliczka przez inżyniera Reutta na roboty rozmaite.	39	55	6.227	21
4.	**Płace nauczycieli.**				
	a) Dyrektor, Strzelecki z rocznych 2.560 zł. od 15. Września 1874.	746	66		
	b) Profesor fachowy, Tyniecki „ 1.540 „ „ „ „ „	449	16		
	c) Docent matematyki i fizyki, Stanecki „ 800 „ „ 17. Paźdz. „	164	42		
	d) „ stylistyki, Dr. Zgórski „ 300 „ „ „ „ „	61	66		
	e) „ chemii, Dr. Radziszewski „ 300 „ „ 24. „ „	55	83		
	f) „ ekonomii politycznej, Dr. Till „ 200 „ „ „ „ „	37	20		
	g) „ inżynieryi, Jägermann „ 300 „ „ „ „ „	55	83		
	h) „ rysunków, Markoni „ 400 „ „ 1. Listop. „	66	66		
	i) Zastępca adjunkta, Dr. Romer „ 400 „ „ 17. Paźdz. „	82	21	1.719	63
5.	**Zasługi.**				
	Stróż i pomocnik	191	05	191	05
6.	**Koszta administracyjne.**				
	a) Podatki (patrz zwrot w dochodach poz. 2. b) . . .	147	51½		
	b) Asekuracya budynku	32	96		
	c) Koszta notaryalne i stemple	87	27½		
	d) Opał, światło i potrzeby kancelaryjne	219	41	487	16
7.	**Potrzeby naukowe**	235	37	235	37
8.	**Reszta zaliczki niewyrachowana przez Dyrekcyę szkoły**	3	67	3	67
9.	**Spłata procentu kasie oszczędności.**				
	Odsetki i drobne koszta przy zaciągnięciu pożyczki w kwocie 9.000 zł.	240	30	240	30
	Suma wydatków . . .	—	—	27.629	39
	Po odtrąceniu obocznych dochodów . . .	—	—	10.716	53½
	Zostaje czysty wydatek . . .	—	—	16.912	85½

5. alegat do zamknięcia rachunku funduszu krajowego za rok 1874.

(do rubryki X. wydatków).

Rachunek

myt na drogach krajowych

za rok 1874.

Liczba porządkowa	Poszczególnienie	Należytość zaległa zł.	ct.	bieżąca zł.	ct.	razem zł.	ct.	Uiszczenie zł.	ct.	Pozostałość ostateczna zł.	ct.	Po potrąceniu obok wykazanego wydatku zł.	ct.	Pozostaje czysty dochód zł.	ct.
	I. Myta														
	na stacyach:														
1	Annopol. 2. Tuszów.	—	—	1.758	01	1.758	01	1.758	01						
3	Babice.	—	—	1.365	—	1.365	—	1.365	—						
4	Bieńczyce. 5. Brzeznica.														
	6. Bircza. 7. Babiłice.														
	8. Bedrykowce 9. Białakarczma														
	10 Brzeżany. 11. Buczacz.														
	12. Chełmek. 13. Czortków.														
	14. Dawidów. 15. Dawidkowce.														
	16. Dąbie. 17 Dębno.														
	18. Dynów. 19. Dziuryn.														
	20, Grabownica. 21. Gródek.														
	22. Halicz. 22. Horodyszcze.														
	24. Husiatyn. 25 Jamnica.														
	26. Jezupol. 27. Kozowa														
	28 Kasperowce. 29. Korolówka.														
	30. Koszyłowce. 31. Kozaczówka.														
	32. Krogulec. 33. Manasterzyska.														
	34. Miłowanie. 35. Mogiła.														
	36. Newistka. 37. Niezwiska.														
	38. Nowy Targ. „Biały Dunajec.“														
	39. Nowy Targ. „Czarny Dunajec.“														
	40. Nozdrzec. 41. Obydowa.														
	42. Olchowce. 43. Przegorzały.														
	44. Pobereże. 45 Podwołoczyska.														
	46. Porzecze. 47 Podzagornia.														
	48. Puhary. 49. Stawczany.														
	50. Szczawnica. 51. Tłumacz.														
	52. Tłuste. 53. Tyrawa-wołoska.														
	54. Zabłocze. 55. Zaleszczyki.														
	Należytość zaległa wynosiła 2.781 zł 9 ct.														
	Odpisano do LW. 17.036/74 6 zł. 53½ ct.														
	„ „ „ 18.821/„ 250 „ — „														
	„ „ „ 23.900/„ 555 „ 53 „														
	„ „ „ „ „ 356 „ 59 „														
	„ „ „ 4.484/75 1 „ 39 „														
	„ „ „ 5.309 „ 351 „ 3½ „ 1.521 zł. 8 ct.														
	pozostaje . .	1.260	01												
	Należytość bieżąca wynosiła 82 177 zł. — ct.														
	Odpisano do LW. 20.968/74 6.835 „ 20 „														
	pozostaje . .			75.341	80	76.601	81	76.601	81						
56	Bełzec. 57 Cieszanów.														
	58. Oleszyce 59. Płazów.														
	60. Wulka-zapał.														
	Należytość bieżąca wynosiła 10.300 zł. — ct.														
	Odpisano do LW. 20.166/74 1.297 „ 25 „														
	pozostaje . .	—	—	9.002	75	9.002	75	9.002	75	—	—				
61	Białokiernica	—	—	935	50	935	50	935	50	—	—				
62	Bieśnik	—	—	324	87	324	87	246	94	77	93				
63	Bohutyn	—	—	2.260	—	2.260	—	2.260	—	—	—				
64	Borszczów	—	—	540	—	540	—	540	—	—	—				
65	Branice	—		65	62½	65	62½	65	62½	—	—				
66	Demianów 67. Podkamień.														
68	Zalipie	1.417	50	3.402	—	4.819	50	4.293	25	526	25				
69	Dobropol	—	—	1 100	—	1.100	—	1 100	—	—	—				
70	Gładyszów. 71. Ropica Ruska.														
	Do przeniesienia	2.677	51	96.095	55½	98.247	08½	98.204	88½	604	18				

za rok 1874.

Wydatki.

Liczba porządkowa	Poszczególnienie	Należytość						Uiszczenie		Pozostałość ostateczna	
		zaległa		bieżąca		razem					
		zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.

Dochody. **Rachunek myt**

Liczba porządkowa	Poszczególnienie	Należytość zaległa zł.	zaległa ct.	bieżąca zł.	bieżąca ct	razem zł.	razem ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Pozostałość ostateczna zł.	Pozostałość ostateczna ct.	Po potrąceniu obok wykazanego wydatku zł	Po potrąceniu obok wykazanego wydatku ct.	Pozostaje czysty dochód zł.	Pozostaje czysty dochód ct
	Z przeniesienia	2.677	51	96.095	55½	98.247	08½	98.204	88½	604	18				
	72. Siary	—	—	1.907	84	1.907	84	1.907	84						
73	Gnojnik. 74. Pomianowa. Należytość zaległa wynosiła 108 zł. 38 ct. Odpisano do LW. 12.364/75 108 „ 38 „														
	pozostaje	—	—	2.248	62	2.248	62	2.248	62						
75	Iwanie	—	—	800	04	800	04	800	04						
76	Iwanków	—	—	401	—	401	—	401	—						
77	Iwkowa	10	69½	278	24½	288	94	288	94						
78	Konieczna	—	—	1.050	50	1.050	50	1.050	50						
79	Kurów	9	96	457	23	467	19	467	19						
80	Łososina	—	—	900	—	900	—	900	—						
81	Miechocin	—	—	1.159	51½	1.159	51½	1.159	51½						
82	Most na Sanie pod Jarosławiem. Należytość bieżąca wynosiła 9.082 zł. 33½ ct. Odpisano do LW. 15.629/74 3777 zł. 85 ct.														
	pozostaje	—	—	5.304	48½	5.304	48½	5.304	48½						
83	Mosty wielkie (mostowe) 84. Turynka. 85. Żółkiew. Należytość bieżąca wynosiła 5.526 zł. — ct. Odpisano do LW. 14.946/74 452 zł. 50 ct.														
	pozostaje	—	—	5.073	50	5.073	50	5.073	50						
86	Mosty wielkie (drogowe)	—	—	627	90	627	90	627	90						
87	Olszany, 88, Przemyśl	—	—	4.620	60	4.620	60	4.620	60						
89	Ottynia, 90, Odaje	—	—	3.500	—	3.500	—	3.500	—						
91	Raszków	—	—	2.800	08	2.800	08	2.800	08						
92	Rzepechów	165	99	677	99	843	98	843	98						
93	Rzyszki	—	—	2.007	—	2.007	—	2.007	—						
94	Smykowce	—	—	2.062	—	2.062	—	2.062	—						
95	Strussów	—	—	1.175	42	1.175	42	1.175	42						
96	Szpilczyn	399	27	1.137	—	1.536	27	789	11	747	16				
97	Stary-Sącz	8	12	4.788	04	4.796	12	4.788	—	8	12				
98	Uście-Biskupie	—	—	1.340	04	1.340	04	1.340	04						
99	Zagrobela	—	—	5.171	—	5.171	—	5.171	—						
	Rozmaite	—	—	157	58	157	58	157	58						
	Suma	3.271	54½	145.741	14	149.012	68½	147.653	22½	1.359	46	5.204	47	142.448	75½
	II. Prowizye zwłoki grzywny etc.	2	22	260	30½	262	52½	262	52½	—	—	—	—	262	52½
	III. Kary za przestępstwa drogowe	24	50	182	34	206	84	162	34	44	50	40	50	121	84
	Razem	3.298	26½	146.183	78½	149.482	05	148.078	09	1.403	96	5.244	97	142.833	12

za rok 1874. **Wydatki.**

Liczba porządkowa	Poszczególnienie	Należytość zaległa zł.	ct.	bieżąca zł.	ct.	razem zł	ct.	Uiszczenie zł.	ct.	Pozostałość ostateczna zł.	ct.
	I. Rozmaite wydatki, a mianowicie budowa domków i zapór mytniczych, ich utrzymanie, koszta podróży w sprawach mytniczych i t. p.										
	Należytość bieżąca wynosiła . . 5.321 zł. 67 ct.										
	Odpisano . . . . . 106 „ 90 „										
	pozostaje	15	45	5214	77	5230	22	5204	47	25	75
	III. Zwroty rachunkowe kar za przestępstwa drogowe.	—	—	40	50	40	50	40	50	—	—
	Razem . .	15	45	5255	27	5270	72	5244	97	25	75

6 **alegat do zamknięcia rachunku funduszu krajowego za rok 1874.**

(do rubryki VII. dochodów.)

Rachunek zaliczek

z uwidocznieniem

przeniesienia takowych na stałe rubryki budżetowe.

Do tego załącza się imienny wykaz zaległości zaliczek na płace.

Dochody. Rachunek zaliczek

Liczba porządkowa	Przedmiot	Należytość			Uiszczenie			Pozostałość		
					na rachunek należytości			z należytości		
		zaległa po koniec roku 1873	bieżąca za rok 1874	razem	zaległej po koniec roku 1873	bieżącej z roku 1874	razem	zaległej po koniec roku 1873	bieżącej z roku 1874	razem
		zł. ct. ½	zł. ct. ½	zł. ct. ½	zł. ct. ½	zł. ct. ½	zł. ct. ½	zł. ct. ½	zł. ct. ½	zł. ct. ½
1	Od urzędników i sług, ściągnięte z płac po potrąceniu odpisanych: 505 zł. 25 ct. . dto z bieżącej zaliczki: 270 zł. — . .	7.096 81 —	— — —	18 323 81 —	5.197 35 —	3.369 49 —	8.566 84 —	1.899 46 —	7 857 51 —	*) 9 756 97 —
2	Od szpitali, wyrachowane kosztami leczenia ubogich chorych .	39.236 69 1	— — —	39 236 69 1	12 389 90 —	— — —	12.389 90 —	26 846 79 1	— —	26.846 79 1
3	Od gmin do zwrotu kosztów za leczenie ubogich chorych obowiązanych . . .	147.548 37 —	115.649 68 —	263 198 05	37.979 97 —	41.410 67 1	79.390 64 1	109.568 40 —	74 239 — —	183.807 40 1
4	Od rozmaitych stron w sprawach drogowych .	44.250 53 1	22.700 — —	66.950 53 1	4.069 47 —	15.124 11	19.193 58 —	40.181 06 1	7.575 89 1	47.756 95 1
5	Od c. k. Kas rządowych, zwrot mylnie na rachunek funduszu krajowego poczynionych wydatków . . .	8.500 58 —	18.654 48 1	27.155 06 1	8.0 8 23 1	3.548 94 1	11.607 18 —	442 34 1	15.105 54 —	15.547 88 1
6	Rozmaite zaliczki	296 584 47 1	29.944 56 —	326 529 03 1	125.810 47 1	15 161 96 —	140 972 43 1	170.774 — —	14.782 60 —	185.556 60 —
7	Zaliczki pobrane	— — —	— — —	— — —	— — —	— — —	— — —	— — —	— — —	— — —
	Razem . .	543.217 46 1	198.175 72 1	741.393 19 —	193 505 40 —	78 615 18 —	272.120 58 —	349.712 06 1	119.560 54 1	469.272 61 —

*) Uwaga. Patrz wykaz szczegółowy na stronie 28.

za rok 1874. **Wydatki.**

Liczba porządkowa	Przedmiot	Należytość: zaległa zł.	zaległa ct. ½	bieżąca zł.	bieżąca ct. ½	razem zł.	razem ct. ½	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct. ½	Pozostałość zł.	Pozostałość ct. ½
1	Urzędnikom i sługom, zwrotne z płac	—	—	11.497	—	11.497	—	11.497	—	—	—
2	Szpitalom na rachunek leczenia ubogich chorych	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
3	Szpitalom w zastępstwie gmin do zwrotu kosztów leczenia obowiązanych	109	50	115.649	68	115.759	18	115.581	93	177	25
4	Rozmaitym stronom na potrzeby drogowe	—	—	22.700	—	22.700	—	22.700	—	—	—
5	Mylnie przez c. k. Kasy rządowe, na rachunek funduszu krajowego poczynione wypłaty	—	—	18.654	48	18.654	48	18.654	48	—	—
6	Rozmaite zaliczki	—	—	29.944	56	29.944	56	29.944	56	—	—
7	Zaliczki zwrócone	64.381	35	—	—	64.381	35	2.402	28	61.979	07
	Razem	64.490	85	198.445	72	262.936	57	200.780	25	62.156	32

Uwaga. Zaległość czynna w zaliczkach wynosiła z końcem roku 1873 543.722 zł. 71½ ct.
od tego odpisano pod poz. 1. dochodów . . . . 505 „ 25 „
zostaje jak wykazano w sumie należytości zaległej . . 543.217 „ 46½ „

Przeniesienie na rubryki budżetowe na następnej stronie.

Dochody.

Rachunek zaliczek

W skutek uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 14 Października 1874. przeniesiono wynikłości zaliczek na

Liczba porządkowa	Nazwa rubryki	Należytość			Uiszczenie na rachunek należytości			Pozostałość z należytości		
		zaległa po koniec roku 1873	bieżąca za rok 1874	razem	zaległej po koniec roku 1873	bieżącej z roku 1874	razem	zaległej po koniec roku 1873	bieżącej z roku 1874	razem
		zł. ct. ½	zł. ct. ½	zł. ct. ½	zł. ct. ½	zł. ct. ½	zł. ct. ½	zł. ct. ½	zł. ct. ½	zł. ct. ½
	Rub. II. Płace.									
	Oddział									
	„ konceptowy	— — —	2.360 — —	2.360 — —	—	800 25 —	800 25 —	—	1.559 75 —	1.559 75 —
	„ rachunkowy	— — —	3.827 50 —	3.827 50 —	—	901 51 —	901 51 —	—	2.925 99 —	2.925 99 —
	„ kasowy	— — —	1 787 — —	1.787 — —	—	816 10 —	816 10 —	—	970 90 —	970 90 —
	„ techniczny	— — —	— — —	— — —	—	— — —	— — —	—	— — —	— — —
	„ manipulacyjny	— — —	2.262 50	2.262 50 —	—	364 13 —	364 13 —	—	1 898 37 —	1 898 37 —
	Rub. VII. Wynagrodzenie Członków Rady szkolnej krajowej .	— — —	499 98 —	499 98	—	349 98 —	349 98 —	—	150 — —	150 — —
	Rub. X. Płace inżynierów drogowych . . .	— — —	690 — —	690 — —	—	337 50 —	337 50 —	—	352 50 —	352 50 —
	Rub. I. poz. 6. (drobne wydatki sejmowe) .	— —	200 — —	200 — —	—	200 — —	200 — —	—	— — —	— —
	„ **II.** poz. 23. Koszta kancelaryjne . . .	— — —	1.001 61 —	1.001 61 —	—	1.001 61 —	1.001 61 —	—	— — —	— — —
	„ **III.** Od szpitali	— — —	500 —	500 — —	—	75 — —	75 — —	—	425 — —	425 — —
	„ „ „ gmin, koszta leczenia .	— — —	115 649 68 —	115.649 68 1	—	41.410 67 1	41.410 67 1	—	74.239 00 1	74.239 00 1
	Rub. VII. poz. 53 Szkoła gospodarstwa lasow.	— — —	20.826 06 1	20.826 06 1	—	12.826 06 1	12.826 06 1	—	8.000 —	8.000 —
	„ **X.** Drogi krajowe	— —	22.700 — —	22.700 — —	—	15.124 11 —	15.124 11 —	—	7.575 89 —	7.575 89 —
	„ **XIII.** Wydatki budżetem nieprzewidziane.	— — —	25.871 — —	25.871 39 —	—	4 408 25 —	4.408 25 —	—	21.463 14 —	21.463 39 —
	„ **VII.** Dochodów	543.217 46 1	[illegible] —	543.217 46 1	193.505 40	— — —	193 505 40 —	349.712 06 1	— — —	349.712 06 01
	Razem . .	543 217 46 1	198 175 72 1	741 393 19 —	193.505 40 —	78.615 18	272 120 58 —	349.712 06 1	119 560 54 1	469.272 61 —

za rok 1874 Wydatki.

i stosownie do uwagi komisyi sejmowej do L. 472/S. z roku 1875.

następujące stałe rubryki budżetowe:

Liczba porządkowa	Nazwa rubryki	Należytość						Uiszczenie			Pozostałość		
		zaległa			bieżąca			razem					
		zł.	ct.	½	zł.	ct.	½	zł.	ct.	½	zł.	ct.	½
	Rub. II. Płace.												
	Oddział konceptowy	—	—		2.630	—		2.630	—	—	2.630	—	
	„ rachunkowy	—	—		3.827	50		3.927	50	—	3.827	50	
	„ kasowy	—	—		1.787	—		1.787	—	—	1.787	—	
	„ techniczny	—	—		—	—		—	—	—	—	—	
	„ manipulacyjny	—	—		2.262	50		2.262	50		2.262	50	
											—		
	„ VII. Wynagrodzenie Członków Rady szkolnej krajowej		—		499	98	—	499	98	—	499	98	—
	„ X. Płace inżynierów drogowych		—		690	—		690	—		690	—	
	„ I. poz. 6. Drobne wydatki sejmowe	—	—		200	—		200	—	—	200	—	—
	„ II. „ 23. Koszta kancelaryjne	—			1.001	61	—	1.001	61		1.001	61	—
	„ III. Szpitalom na rachunek kosztów leczenia ubogich chorych	—			500	—	—	500	—	—	500	—	
	„ „ „ w zastępstwie gmin za koszta leczenia	109	50		115.649	68	—	115.759	18	—	115.581	93	—
	„ VII. poz. 53 Szkoła gospodarstwa lasowego	—	—		20.826	06	1	20.826	06	1	20.826	06	1
	„ X. Drogi krajowe	—	—		22.700	—	—	22.700	—	—	22.700	—	—
	„ XIII. Wydatki budżetem nieprzewidziane	64.381	35		25.871	39	—	90.252	74	—	28.273	67	—
	Razem	64.490	85		198.445	72	1	262.936	57	1	200.780	25	1

Wykaz zaliczek na płace

zaległych z końcem roku 1874.

Liczba porządkowa	Nazwisko dłużnika	zł.	ct.	Liczba porządkowa	Nazwisko dłużnika	zł.	ct.
					Z przeniesienia .	5.528	83
1	Bielski . . .	70	—	27	Niewiadomski . . .	240	—
2	Bujnowski . . .	166	25	28	Niedzielski Wacław . .	93	75
3	Bieńkowski Ludwik . .	1.150	—	29	Orzechowski . . .	162	50
4	Bieńkowski Feliks . .	300	—	30	Olpiński	75	—
5	Ciołkowski	80	—	31	Olszewski	150	—
6	Czaderski	45	—	32	Ożwad	110	—
7	Chrzanowski . . .	37	50	33	Olewiński	120	—
8	Dulęba	60	—	34	Prokopowicz . . .	70	—
9	Dziakiewicz . . .	65	—	35	Pohowski	100	—
10	Ekielski	30	—	36	Raciborski	60	—
11	Grott	135	—	37	Stadnicki	113	75
12	Gołębski	255	—	38	Stroner	236	18
13	Grzegorzewski . . .	187	50	39	Sapałaczyński . . .	144	—
14	Horoszkiewicz . . .	275	—	40	Semetkowski . . .	195	—
15	Iwanicki	693	75	41	Silkiewicz	200	—
16	Kotiers	75	—	42	Sidorowicz	235	90
17	Krobicki	113	75	43	Skarzyński	70	—
18	Kiszelka	130	—	44	Starkel	150	—
19	Krzeczkowski . . .	539	46	45	Tranda	120	—
20	Kunisch	187	50	46	Tarnawski	1.175	—
21	Kalita	125	87	47	Topolnicki	30	—
22	Łoziński	6	25	48	Urbański	10	—
23	Mochnacki	350	—	49	Wiktor	166	25
24	Marek	210	—	50	Zienkowicz	105	—
25	Michalczewski . . .	221	—	51	Żółkiewski	37	50
26	Mrozowicki . . .	20	—	52	Żorawski	58	31
	Do przeniesienia .	5.528	83		Razem .	9.756	97

7. alegat do zamknięcia rachunku funduszu krajowego za rok 1874.

Wykaz zaległości zaliczek rozmaitych, wydanych przed rokiem 1874.

zamieszczonych jako należytość czynna w rubryce VII. dochodów.

Liczba porządkowa	Poszczególnienie	zł.	ct.
1	Urzędnicy na płace	1.899	46
2	Szpitale na koszta leczenia	26.846	79½
	Zaliczki drogowe.		
3	Bełzec-Jarosław, za materyały przedsiębiorcy Rosenfelda, reszta	6.000	—
4	Brzeżany-Podwołoczyska, za postawienie rogatki	28	10
5	Fedorowicz Józef, zasługi drogowego za Marzec i Kwiecień 1862	20	—
	Bełzec-Jarosław konkurencya drogowa, budowa mostu na Sanie	416	94
6	Konkurencya drogowa, reparacya budowy wodnej nad Wisłą obok Sarnowiec	70	62
7	„ „ „ Sielec-Zaleszczyki zwrot od gmin	3.750	—
8	„ „ „ Baligród-Lutowiska	4.866	44½
9	„ „ „ Bełzec-Jarosław, przedsiębiorca Rosenfeld	10.461	92
10	„ „ „ Sanok-Przemyśl, konserwacya drogi	679	25
11	„ „ „ Stanisławów-Bursztyn (dawny obwód Stanisławowski	1.000	—
12	„ „ „ Czortków, drogi obwodowe	4.000	—
13	Węgierski fundusz krajowy, budowa drogi Sącz-Niedzickiej	3	96½
14	Konkurencya drogi Nowy-Sącz c. k. Naczelnikowi obwodowemu na budowy dróg	3.799	15
15	Nowy-Sącz, zastępca inżyniera okręgowego na roboty konserwacyjne	999	98
16	Tarnopol, jak wyżej	1.000	—
17	Przemyśl, inżynier jak wyżej	7	91
18	„ koszta podróży Raciborskiego droga Sanok-Przemyśl	60	67
19	Tarnopol inżynier Zienkowicz	1.000	—
20	Rymaszewski „ okręgu Sandeckiego	200	—
21	Zienkowicz „ okręgowy	1.000	—
22	Niewiadomski „ dróg Prusko-Szląskiej i Lubelskiej	265	45
23	Zienkowicz „ okręgu Tarnopol	500	—
24	Rymaszewski, z ryczałtu 152 zł.	50	66½
25	Jezierzany-Zabłotów, koszta podróży inżyniera (Poźniaka)	18	90
	Mylne wypłaty w c. k. kasach rządowych.		
26	Kasa Jaworów	4	89½
27	„ Kałusz	45	—
28	„ Rzeszów	50	—
29	„ Podhajce	42	45
30	„ Nowy Sącz	300	—
	Do przeniesienia	69.388	56½

Liczba porządkowa	Poszczególnienie	zł.	ct.
	Do przeniesienia	69.388	56½
	Zaliczki rozmaite.		
31	Bałaharówka, gmina, zapomoga głodowa z roku 1865	4	32
32	Barycz „ „ „ „ „	350	—
33	Chałupki Dusowskie „ „ „ „	178	—
34	Dostawa koni z roku 1859. reszta	19	85
35	Czajkowskiego fundusz stypendyjny, wynagrodzenie Madejskiego . .	103	14
36	Inwalidów „ należytość patentowa mylnie wypłacona . .	19	20½
37	Kameralny „ koszta komisyi w sprawie nagrody za uratowanie życia	6	70
38	Lwów szpital	147.013	99½
39	Glixeli Juliusz, właściciel domu, zwrot po 1000 zł. w półrocznych ratach	7.000	—
40	Jabłonica, gmina, koszta podróży Dra. Muczkowskiego z powodu epidemii	24	76
41	Łukawiec, gmina, należytość cymentnicza	5	10
42	Machin Jędrzej, koszta leczenia (szpital Kraków)	1	96
43	Medyka, gmina, zapomoga z powodu wylewu w roku 1865 . . .	103	32
44	Monasterz „ „ „ pożaru „ „ . . .	36	54
45	Miłoszowice „ „ „ „ „ „ . . .	175	75
46	Namiestnictwo, koszta sanitarne wyłączone z etatu politycznego . .	5	98½
47	Pożdziacz, gmina, zapomoga z powodu wylewu w r. 1865 . . .	74	30
48	Prokuratorya skarbu, koszta komisyi Jakubowskiego	7	59½
49	Skarb państwa, koszta podróży Dra Lewickiego z powodu obdukcyi .	19	27
50	„ „ „ chirurga Tangolda z powodu tyfusu . . .	19	60
51	„ „ „ Eliasiewicza „ epidemii . . .	6	72
52	„ „ „ Bernsteina „ zarazy bydła . .	11	25
53	„ „ „ Feuersteina „ szczepienia ospy .	5	88
54	„ „ wynagrodzenie Bilińskiego za ubite bydło . . .	22	66½
55	Skład, gmina, zapomoga z powodu wylewu w r. 1865	454	—
56	Skołoszów „ „ „ „	164	—
57	Słubienko „ „ „ „	4	39
58	Świniary „ „ „ „	107	92
59	Tarnopol, szpital, na wybudowanie szpitalu reszta	5.215	16½
60	Tarnowskiego powiatu gminy, reszta należytości cechowniczej . . .	17	20½
61	Thulie, koszta podróży z powodu komisyi serwitutowej	46	40
62	Uwtyl Tomasz, koszta leczenia w szpitalu wojskowym w Krakowie . .	4	48
63	Fundusz zapomogi z roku 1868, reszta z 25.000 zł.	8.977	03½
64	Tarnopol, fundusz budowy szpitalu	265	—
65	Rawa, Wydział powiatowy, zwrot kosztów podróży Baranowskiego . .	83	60
66	Skarzyński, zaliczka na potrzeby sejmowe	200	—
67	Od gmin do zwrotu kosztów leczenia obowiązanych	109.568	40
	Suma	349.712	06½

8. **alegat do zamknięcia rachunku funduszu krajowego za rok 1874.**

Wykaz należytości

czynnych i biernych z końcem roku 1874.

Liczba porządkowa	Poszczególnienie	Należytości czynne zł.	ct.	bierne zł.	ct.
	Wydatki.				
	Rubr. I. poz. 4. Koszta druków.				
1	Zwrot za wiadomości statystyczne. . .	—	94	—	—
	„ II. „ 11. **Płace urzędników.**				
2	Zwrot zaliczek	1.559	75	—	—
3	„ II. „ 12. dtto dtto	2.925	99	—	—
4	„ II. „ 13. dtto dtto	970	90	—	—
5	„ II. „ 17. dtto dtto	1.898	37	—	—
	„ II. „ 23. *i)* **Potrzeby kancelaryjne.**				
6	Zwrot należytości stemplowej . .	13	—	—	—
	„ II. „ 24. **Koszta podróży.**				
7	Zwroty od stron obowiązanych . .	610	85	—	—
	„ III. **Koszta leczenia ubogich.**				
8	Rozmaitym szpitalom	—	—	371	80
9	Zwroty od stron obowiązanych . . .	88.730	93	—	—
	„ IV. **Koszta szczepienia.**				
10	Koszta podróży i dyet lekarzom . . .	—	—	37	76
11	Zwroty od stron obowiązanych . . .	295	53	—	—
	„ V. **Wydatki sanitarne.**				
12	Zwroty od stron obowiązanych . . .	362	24½	—	—
	„ VII. **Stypendya dla uczniów seminaryów nauczycielskich.**				
13	Raty uczniom	—	—	132	—
14	Zwroty od uczniów	114	—	—	—
	„ VII. **Członkowie krajowej Rady szkolnej.**				
15	Zwrot zaliczki	150	—	—	—
	Do przeniesienia . .	97.632	50½	541	56

Liczba porządkowa	Poszczególnienie	Należytości czynne zł.	ct.	bierne zł.	ct.
	Z przeniesienia . .	97.632	50½	541	56
	Rubr. VII. Szkoła gospodarstwa lasowego.				
16	Niewyrachowana reszta zaliczki . . .	3	67	—	—
	„ IX. **Kwaterunkowe żandarmeryi.**				
17	Zwroty rozmaite	2	94	—	—
	„ X. **Drogi krajowe.**				
	A. Koszta zarządu.				
18	Zasługi drożników	—	—	56	09
19	Zaliczki zwrotne z płac	502	50	—	—
20	Zaliczki do wyrachowania Wydziałom powiatowym na sprawienie i naprawienie narzędzi drożniczych	—	—	85	85
21	Za sprzedane zużyte narzędzia drożnicze .	2	58	—	—
21½	Koszta podróży rozmaitym	—	—	8	25
22	Zwroty kosztów podróży od przedsiębiorców .	65	37½	—	—
	B. Nowe budowy i rekonstrukcye dróg.				
23	Wynagrodzenie za grunta zajęte pod szutrowisko i drogi dojazdowe do szutrowisk, tudzież niezrealizowane kredyta asygnowane przedsiębiorcom za dostawę szutru i roboty budowlane .	—	—	2.777	53
24	Od konkurencyi drogi Dembicko-Nadbrzeziańskiej reszta z zaliczki 10.000 zł. udzielonej na budowę wałów nad Sanem i Wisłą tudzież od Wydziału powiatowego w Jarosławiu, za sprzedany stary materyał z mostu . .	2.465	11½	—	—
	C. Utrzymanie dróg.				
25	Niezrealizowane kredyta dla przedsiębiorców, wynagrodzenie za kamieniołomy, tudzież zaliczki Wydziałom powiatowym i inżynierom okręgowym na roboty we własnym zarządzie	—	—	40.331	62½
26	Od konkurencyi dróg Sanok-Przemyśl i Bełzec Jarosław zwrot zaliczek od Wydziałów powiatowych za sprzedane stare materyały drogowe, tudzież niewyrachowane zaliczki przez inżynierów okręgowych	16.449	04½	—	—
27	Zasiłki dla dróg powiatowych i gminnych Wydziałom powiatowym	—	—	2.700	—
28	Od Wydziałów powiatowych w Nisku i Stryju, zwrot reszty udzielonych zasiłków . .	2.050	—	—	—
	„ XIII. **Rozmaite wydatki.**				
29	Różnym stronom	—	—	61.979	07
30	Od różnych stron	39.780	32½	—	—
	Do przeniesienia . .	158.954	05½	108.479	97½

Liczba porządkowa	Poszczególnienie	Należytości czynne zł.	ct.	bierne zł.	ct.
	Z przeniesienia . .	158.954	05½	108.479	97½
	Dochody.				
	Rubr. III. **Dochody z myt.**				
	Rozmaitym stronom	—	—	25	75
	Od stron obowiązanych	1.403	96	—	—
	„ VI. **Dodatki do podatków.**				
	Od stron obowiązanych	84.238	16½	—	—
	„ VII. **Dochody rozmaite.**				
	Zwroty rozmaite od stron obowiązanych .	375.962	06½	—	—
	Lokacye.				
	Zapas kapitałów lokowanych w bankach na rachunku bieżącym	62.519	12	—	—
	Suma . .	683.077	36½	108.505	72½
	Nadwyżka należytości czynnych	—	—	574.571	64
		683.077	36½	683.077	36½
	Nadwyżka należytości czynnych wynosiła:				
	z końcem roku 1873 .	628.000	76		
	„ „ 1874 .	574.571	64		
	Suma zaległości zmniejszyła się w roku 1874 o kwotę . .	53.429	12		
	Zaległości czynne wykazywano do egzekucyi pod L. L. W. 15990, 16213, 16414, 18236, 19702, 22302, 23361, 23548, 24598, 24668, 30000, 30379 z roku 1875.				

9. alegat do zamknięcia rachunku funduszu krajowego za rok 1874.

Poszczególnienie

wydatków i dochodów

z uwzględnieniem czasu ich zrealizowania.

a) w ciągu roku 1874.
b) w I. półroczu 1875.
na rachunek roku 1874.

Fundusz krajowy

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi	Summarysz
		Wydatki.
	I.	Koszta reprezentacyi kraju . . . . .
	II.	„ zarządu . . . . .
	III.	„ leczenia . . . . .
	IV.	„ szczepienia . . . . .
	V.	Wydatki sanitarne . . . . .
	VI.	Zasiłki dla zakładów dobroczynności . . . . .
	VII.	„ „ „ naukowych i wychowania publicznego . . . .
	VIII.	Utrzymanie pomników historycznych . . . . .
	IX.	Kwaterunkowe żandarmeryi . . . . .
	X.	Drogi krajowe . . . . .
	XI.	Dotacye dla zakładów krajowych . . . . .
	XII.	Wydatki na szupaśnictwo . . . . .
	XIII.	Rozmaite wydatki . . . . .
		Suma wydatków . . .
		Dochody.
	I.	Z odnajmu ubikacyj sejmowych . . . . .
	II.	Odsetki od pieniędzy chwilowo lokowanych . . . . .
	IV.	Nadwyżki dochodów od zakładów dotowanych . . . . .
	V.	Zapas kasowy (pozostałość rachunkowa) z roku 1873 . . . . .
	VI.	Dodatki do podatków po 30 centów . . . . .
	VII.	Rozmaite dochody . . . . .
	VIII.	Pożyczka zaciągnięta na hipotekę realności zakupionej na szkołę gospodarstwa lasowego
		Suma dochodów . . .

w ściślejszem znaczeniu.

Zwyczajne						Nadzwyczajne						Uwaga
Wynikłość												
w roku 1874		w I. półroczu 1875		razem		w roku 1874		w I. półroczu 1875		razem		
zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	
79.847	32	2.286	95½	82.134	27¼							
179.651	49½	3.084	97	182.736	46½							
157.895	48	103.444	58	261.340	06							
19.259	61½	9.014	12½	28.273	74							
25.983	31½	42.123	20½	68.106	52							
93.650	50	750	—	94.400	50							
257.598	57½	7.022	33½	264.620	91							
1.500	70	750	—	2.250	70	5.000				5.000		
56.620	50	—	—	56.620	50							
340.080	73	86.042	66½	426.123	39½	145.830	26	34.625	67	180.455	93	
158.433	06½	11.307	56	169.740	62½							Suma wydatków
1.697	21	1.175	69	2.873	90							a) zwyczajnych } 1.858.543 zł. 58 ct.
200.214	6	19.107	93	219.321	99							b) nadzwyczajnych } 185.455 „ 93 ct.
1,572.433	56½	286.110	01½	1,858.543	58	150.830	26	34.625	67	185.455	93	Razem 2.043.999 zł. 51 ct.
1.006	11	40	—	1.046	11							
4.563	09	751	31	5.314	40							
4.786	15½	—	—	4.786	15½							
262.208	55	—	—	262.208	55							
1,272.554	66½	769.539	69½	2,042.094	36							
164.216	31½	30.628	48½	194.844	80							
—	—	9.000	—	9.000	—							
1,709.334	88½	809.959	49	2,519.294	37½							

Część I.

Wydatki.

Wydatki. Fundusz krajowy

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie
I.		**Koszta reprezentacyi kraju.**
	1—6	*A)* Sejm krajowy . . . . .
	7—9	*B)* Wydział krajowy . . . . .
		Suma rubryki I. . .
II.		**Koszta zarządu.**
	10—17	Płace urzędników i woźnych . . . . .
	18	Dyurniści . . . . .
	19	Zasługi . . . . .
	20	Emolumenta . . . . .
	21	Najem pomieszkania . . . . .
	22	Remuneracye . . . . .
	23	Potrzeby kancelaryjne . . . . .
	24	Koszta podróży i dyety . . . . .
	25	Pensye i zaopatrzenia . . . . .
	26	Dary z łaski . . . . .
		Suma rubryki II. . .
III.		**Koszta leczenia ubogich chorych.**
	27	W szpitalach powszechnych w Galicyi, w zagranicznych i wojskowych . . .
IV.	28. 29	**Koszta szczepienia** . . . . .
V.	30. 31	**Wydatki sanitarne** . . . . .
VI.		**Zasiłki dla zakładów dobroczynności.**
	32—34	Szpitale Sióstr Miłosierdzia . . . . .
	35	Dom ubogich i sierot w Krakowie . . . . .
	36	Amortyzacya pożyczki kulparkowskiej . . . . .
		Suma rubryki VI. . .
VII.		**Zasiłki dla zakładów naukowych i wychowania publicznego.**
		A) Stypendya . . . . .
		B) Zasiłki . . . . .
		C) Na cele naukowe i wykształcenia . . . . .
		Suma rubryki VII. . .

w ściślejszem znaczeniu. **Wydatki.**

Zwyczajne						Nadzwyczajne						Uwaga
Wynikłość												
w roku 1874		w l. półroczu 1875		razem		w roku 1874		w l. półroczu 1875		razem		
zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	
55.580	68	2.195	29½	57.775	97½							
24.266	64	91	66	24.358	30							
79.847	32	2.286	95¼	82.134	27½							
109.574	99	548	85	110.123	84							
25.156	20	383	20	25.539	40							
2.436	57	23	23	2.459	80							
3.685	36½	25	95	3.711	31½							
13.285	34	658	69	13.944	03							
3.424	80	—	50	3.425	30							
13.028	22½	1.042	97	14.071	19½							
2.277	66	263	18	2.540	84							
5.737	34½	113	40	5.850	74½							
1.045	—	25	—	1.070	—							
179.651	49½	3.084	97	182.736	46½							
157.895	48	103.444	58	261.340	06							
19.259	61½	9.014	12½	28.273	74							
25.983	31½	42.123	20½	68.106	52							
1.198	—	—	—	1.198	—							
4.674	—	750	—	5.424	—							
87.778	50	—	—	87.778	50							
93.650	50	750	—	94.400	50							
15.036	—	4.214	—	19.250	—							
16.000	—	—	—	16.000	—							
226.562	57½	2.808	33½	229.370	91							
257.598	57½	7.022	33½	264.620	91							

Wydatki. Fundusz krajowy

Liczba rubryki budżetu	pozycyi	Poszczególnienie	
VIII.		**Utrzymanie pomników historycznych.**	
	56	Odnowienie „Sukiennic“	
	57	Restauracye pomników w ogóle	
	58	Zakład Ossolińskich	
		Suma rubryki VIII.	
IX.	59—75	**Kwaterunkowe żandarmeryi**	
X.		**Drogi krajowe.**	
		A) Koszta zarządu	
		B) Nowe budowy i rekonstrukcye	
		C) Utrzymanie	
		D) Zasiłki dla dróg powiatowych i gminnych	
		Suma	
		Od tego potrąca się dochody z myt	
		Zostaje czysty wydatek rubryki X.	
XI.		**Dotacye dla zakładów krajowych.**	
	120	Szpital powszechny we Lwowie	
	121	Fundusz podrzutków we Lwowie	
	122	Szpital św. Łazarza w Krakowie	
	—	Szpital św. Ducha w Krakowie	
		Suma rubryki XI.	
XII.	123	**Wydatki na szupaśnictwo**	
XIII.		**Rozmaite wydatki.**	
	124	Do rozporządzalności Wydziału krajowego	
	125	Utrzymanie słupów granicznych	
	—	Wild Karol	
	—	Ś. p. Ławrowskiego sieroty	
	—	Towarzystwo opieki narodowej	
	—	„ Proświta	
	—	Szpital dziecięcy św. Zofii we Lwowie	
	—	„ „ w Krakowie	
	—	Na pokrycie dachu i podniesienie 2go piętra w szpitalu lwowskim	
	—	Budowa domu obłąkanych w Kulparkowie	
	—	Budżetem nieprzewidziane	
		Suma rubryki XIII.	

w ściślejszem znaczeniu. **Wydatki.**

Zwyczajne						Nadzwyczajne						Uwaga
Wynikłość												
w roku 1874		w l. półroczu 1875		razem		w roku 1874		w l. półroczu 1875		razem		
zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	
—	—	—	—	—	—	5.000	—	—	—	5.000	—	
1.500	70	500	—	2.000	70	—	—	—	—	—	—	
—	—	250	—	250	—	—	—	—	—	—	—	
1.500	70	750	—	2.250	70	5.000	—	—	—	5.000	—	
56.620	50	—	—	56.620	50							
82.731	27½	20.794	03½	103.525	31							
—	—	—	—	—	—	145.830	26	34.625	67	180.455	93	
327.818	00½	79.513	20	407.331	20½							
52.688	92	5.411	08	58.100	—							
463.238	20	105.718	31½	568.956	51½	145.830	26	34.625	67	180.455	93	
123.157	47	19.675	65	142.833	12	—	—	—	—	—	—	
340.080	73	86.042	66½	426.123	39½	145.830	26	34.625	67	180.455	93	
100.505	41	—	—	100.505	41							
40.201	48½	—	—	40.201	48½							
13.271	48	11.307	56	24.579	04							
4.454	69	—	—	4.454	69							
158.433	06½	11.307	56	169.740	62½							
1.698	21	1.175	69	2.873	90							
25.010	60½	4.914	90	29.925	50½							
—	—	—	—	—	—							
6.000	—	—	—	6.000	—							
1.500	—	—	—	1.500	—							
1.000	—	—	—	1.000	—							
3.000	—	—	—	3.000	—							
750	—	—	—	750	—							
10.000	—	—	—	10.000	—							
5.823	31	—	—	5.823	31							
125.000	—	—	—	125.000	—							
22.150	14½	14.193	03	36.323	17½							
200.214	06	19.107	93	219.321	99							

Część II.

Dochody.

Dochody. Fundusz krajowy

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi	Poszczególnienie
I.		**Z odnajmu ubikacyj sejmowych** . . . . .
II.		**Odsetki od pieniędzy chwilowo lokowanych** . . . . .
IV.		**Nadwyżki dochodów od zakładów dotowanych** . . . . .
V.		**Zapas kasowy (pozostałość rachunkowa) z roku 1873** . . .
VI.		**Dodatki do podatków po 30 centów** . . . . .
VII.		**Rozmaite dochody** . . . . .
VIII.		**Pożyczka zaciągnięta dla szkoły lasowej** . . . . .

w ściślejszem znaczeniu. Dochody.

Zwyczajne						Nadzwyczajne						Uwaga
Wynikłość												
w roku 1874		w l. półroczu 1875		razem		w roku 1874		w l. półroczu 1875		razem		
zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	
1.006	11	40	—	1.046	11							
4.563	09	751	31	5.314	40							
4.786	15½	—	—	4.786	15½							
262.208	55	—	—	262.208	55							
1,272.554	66½	769.539	69½	2,042.094	36							
164.216	31½	30.628	48½	194.844	80							
—	—	9.000	—	9.000	—							

II.

Fundusz szpitalu lwowskiego.

Oddział chorych.

1. Rachunek depozytów.
2. Wykaz należytości czynnych i biernych.
3. Rachunek podniesienia 2go piętra i pokrycia dachu.
4. Poszczególnienie wydatków i dochodów, z uwzględnieniem czasu ich zrealizowania.

1. alegat do zamknięcia rachunku funduszu szpitalu lwowskiego za rok 1874. Oddział chorych.

Rachunek depozytów.

Przy tem wykaz depozytów pozostałych z końcem roku 1874.

Rachunek depozytów szpitalu

Liczba porządkowa	Dochody	Należytość						Uiszczenie		Pozostałość ostateczna		Uwaga
		zaległa		bieżąca		razem						
		zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	
1	Kaucye i wadya . .			10.863	09	10.863	09	10.863	09			
2	Fundusz wynagrodzenia służby . . .			15	50	15	50	15	50			
3	Rozmaite depozyta . .			688	51½	688	51½	688	51½			
4	Depozyta chorych . .			4.936	10½	4.936	10½	4.936	10½			
	Suma .			16.503	21	16.503	21	16.503	21			
	do tego zapas początkowy											
	1. w kaucyach, wadyach i innych.											
	a) gotówką 131·63½							4.817	63½			
	b) efektami 4.686·—											
	2. depozytów chorych.											
	a) gotówką 524·77							1.134	91			
	b) w kosztownościach 53.59											
	c) w efektach 556.55											
	Razem .							22.455	75½			

powszechnego we Lwowie.

Liczba porządkowa	Wydatki	Należytość: zaległa zł.	zaległa ct.	bieżąca zł.	bieżąca ct.	razem zł.	razem ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Pozostałość ostateczna zł.	Pozostałość ostateczna ct.	Uwaga
1	Kaucye i wadya . .	4.751	—	10.863	09	15.614	09	9.305	13	6.308	96	
2	Fundusz wynagrodzenia służby . . .	3	10	15	50	18	60	18	60	—	—	
3	Rozmaite depozyta . .	63	53½	688	51½	752	05	521	04½	231	00½	
4	Depozyta chorych . .	1.134	91	4.936	10½	6.071	01½	4.147	23	1.923	78½	
	Suma .	5.952	54½	16.503	21	22.455	75½	13.992	00½	8.463	75	
	do tego zapas ostateczny 1. w kaucyach, wadyach i innych.											
	a) gotówką 451·00½											
	b) efektami 6.088·96—							6.539	96½			
	2. depozytów chorych.											
	a) gotówką 948·33½											
	b) w kosztownościach 104·05											
	c) w efektach 871·40—							1.923	78½			
	Razem .							22.455	75½			

Wykaz depozytów pozostałych z końcem roku 1874.

Liczba porządkowa	Poszczególnienie	Gotówka zł.	Gotówka ct.	Efekta zł.	Efekta ct.
	I. Kaucye i wadya.				
1	Baumgartena masa	—	—	50	—
2	Białczyński Stanisław	40	—	—	—
3	Daszkiewicz Julian	—	—	600	—
4	Teodorowicz Mikołaj	—	—	100	—
5	Friedrich Edward	30	—	—	—
6	Hillich Jan	—	—	800	—
7	Kam Adolf	25	—	—	—
8	Krajewski	25	—	—	—
9	Mańkowski Adolf	—	—	448	96
10	Miączyński Piotr	—	—	100	—
11	Margulies Daniel	—	—	40	—
12	Mokrzycki Jędrzej	—	—	2.000	—
13	Nathana Bauman synowie	—	—	400	—
14	Rosenberg Izak	—	—	600	—
15	Rosner Mojżesz	—	—	100	—
16	Ujejski Kornel	—	—	150	—
17	Underka Franciszek	—	—	600	—
18	Weinheim Marek	—	—	100	—
19	Wierzbicki Ignacy	100	—	—	—
	Suma	220	—	6.088	96
	II. Rozmaite depozyta.				
1	Koszta leczenia Arnaudkiego	25	96	—	—
2	„ „ Baurowicza Adama	2	40	—	—
3	„ „ Fedia	10	25	—	—
4	„ „ Hrynia Daniła i Hnata	49	95	—	—
5	„ „ Putzkiego Aleksandra	29	14	—	—
6	„ „ Szynala Jana	1	47	—	—
7	„ „ Werhale Maryanny	1	96	—	—
8	Podatek dochodowy od płac lekarzy i urzędników	109	87½	—	—
	Suma	231	00½	—	—
	III. Depozyta chorych	948	33½	975	45
	Rekapitulacya				
	I. Kaucye i wadya	220	—	6.088	96
	II. Rozmaite depozyta	231	00½	—	—
	III. Depozyta chorych	948	33½	975	45
	Razem	1.399	34	7.064	41
				8.463	75

2. alegat do zamknięcia rachunku funduszu szpitalu lwowskiego. (Oddział chorych).

Wykaz należytości

czynnych i biernych z końcem roku 1874.

Liczba porządkowa	Poszczególnienie	Należytości czynne zł.	ct.	bierne zł.	ct.
	A. W wydatkach.				
	Rub. I. Place.				
1	Kapelan Tworowski Franciszek			—	01
	„ **II. Odstawne.**				
2	Graas Maciej			—	08
	„ **VI. Pensye.**				
3	Wagner Ludwika			250	—
	„ **VII. Zaopatrzenia i dary z łaski.**				
4	Christl Laura			10	50
5	Hammer Joanna			63	—
	„ **XIV. Koszta gospodarcze.**				
6	Remuneracya za obliczanie codzienne wydatków na kuchnię			100	—
7	Braciom Łazowskim, aptekarzom, za medykamenta			496	77
	„ **XV. Zwrot kosztów utrzymania chorych zakładowi klinicznemu i położnic.**				
8	Funduszowi położnic za II. kwartał 1872 .			70	90
	„ **XVI. Utrzymanie budynków.**				
9	Na roboty brukarskie około nowego prosektoryum			375	—
	„ **XVII. Rozmaite.**				
10	Funduszowi krajowemu, zwrot udzielonych zaliczek na wydatki ogólne . . .			166.216	99
11	Funduszowi położnic dtto			1.718	11½
12	„ chorych dtto do rachunku z r. 1875			2.196	55½
	Do przeniesienia	—	—	171.497	92

Liczba porządkowa	Poszczególnienie	Należytości czynne zł.	ct.	bierne zł.	ct.
	Z przeniesienia . .			171.497	92
	B. W dochodach.				
	Rub. I. Zapisy i legaty.				
13	Należytości od stron zaległe	4.385	05		
	„ **III. Dodatki.**				
14	Od kasy miejskiej, na utrzymanie trupiarni .	53	84½		
	„ **IV. Zwroty kosztów leczenia.**				
15	Od samopłacących, od funduszów obcokrajowych, od funduszu krajowego galicyjskiego i od rozmaitych zakładów publicznych .	201.716	76		
16	Od gminy miasta Lwowa, za leczenie ubogich chorych Lwowian	49.175	31		
	„ **V. Rozmaite.**				
17	Fundusz krajowy zwrot wydatków na oparkanienie placu pod dom dla położnic .	209	24		
18	Fundusz podrzutków za łóżko dziecinne do sali mamek	11	—		
19	Tenże za zakupno perkalu, płótna, taśmy, dymy i szycie bielizny do sali mamek .	199	26		
20	Fundusz budowy II. piętra i dachu za wikt i pieczywo dla sługi przeznaczonego dla konduktora robót	105	35		
21	Ten sam za najem pomieszkania dla konduktora robót	80	—		
22	Ten sam, reszta za wikt dla konduktora robót	6	72½		
23	Majątek zarodowy zwrot wydanych kosztów na wewnętrzne urządzenie prosektoryum .	1 024	07		
24	Fundusz obłąkanych za udzieloną pożyczkę .	2.523	67		
25	Lekarze zwrot za przekroczenie normy lekarskiej	1.726	61½		
26	Grabowicz Piotr. za resztę niespłaconej zaliczki	150	—		
27	Jezierski Eustachy za resztę niespłaconej zaliczki	100	—		
28	Dr Feigel Longin za resztę niespłaconej zaliczki .	100	—		
29	Dr. Rudnicki Władysław, były prosektor za resztę niespłaconej zaliczki	240	—		
30	Burkart Józef, były pisarz, za resztę niespłaconej zaliczki	30	75		
31	Bujno, za roboty konserwacyjnę i zakupno rur kutych i mufów do przeprowadzenia wody .	255	60		
32	Rozner, dostawca, za słomę	5	—		
	Do przeniesienia . .	262.101	24½	171.497	92

Liczba porządkowa	Poszczególnienie		Należytości czynne zł.	ct.	bierne zł.	ct.
		Z przeniesienia . .	262.101	24½	171.497	92
33	**Rub. V.**	Domeradzki za szczudło	20	—		
34		C. k. Prokuratorya za marki stemplowe .	10	—		
35		Tomaszewski, za aparat do nóg . . .	60	—		
36		Łepska Karolina, za recypient na mocz . .	6	50		
37		Fabień Paweł za szczudło	19	—		
38		Tryło Ignacy „	10	—		
39		Różek Rozalia „	19	—		
40		Michaliszyn Teodozya „	10	—		
41		Dmitryszyn „	19	—		
42		Szuba „	10	—		
43		Jodkiewicz Sobek „	19	—		
44		Jawa Szczepan „	21	—		
45		Kornachy Semko „	11	—		
46		Wnuka Maciej „	11	—		
47		Kreppe Henryk „	11	—		
48		Kiślewicz „	11	—		
49		Kliszcz Piotr „	11	—		
50		Strabińska Franciszka „	20	—		
51		Myszkowski Józef „	11	—		
52		Kirschbaum Szaje „	20	—		
53		Wolańska Anna „	11	—		
54		Depniak Barbara „	11	—		
55		Rupp Jakób za but	6	—		
56		„ „ sznurówka na kolano . . .	5	97		
57		Lewandowicz Mikołaj za pasek przepuklinowy	3	—		
58		Kuchański za „ „	3	—		
59		Zgółka, za suspensoryum	1	20		
60		Bruche Saltzman, aparat przepuklinowy . .	3	—		
61		Zarząd, zo opaskę i suspensoryum dla chorego Nr. 52. W. II.	4	—		
62		Tranda zastępca zarządcy na fiakry . .	15	—		
63		Malinowski zarządca na fiakry . . .	55	—		
64		Ten sam na drobne zakupna	50	—		
65		Pelichowski za skradzione mu rzeczy . .	15	30		
66		Wartość znajdujących się 7 wieprzy po 18 zł. 27½ ct.	127	92		
67	Depozyta .	. . . . .	—	—	8.463	75
		Suma . . .	262.742	13½	179.961	67
		Nadwyżka należytości czynnych . . .	—	—	82.780	46½
			262.742	13½	262.742	13½

Liczba porządkowa	Poszczególnienie	Należytości	
		zł.	ct.
	Z przeniesienia	262.101	24½
33	**Rub. V.** Domeradzki za szczudło	20	—
34	C. k. Prokuratorya za marki stemplowe	10	—
35	Tomaszewski, za aparat do nóg	60	—
36	Lepska Karolina, za recypisat na mocz	6	50
37	Fabien Paweł za szczudło	15	—
38	Trylo Ignacy „	10	—
39	Różek Rozalia „	15	—
40	Michaliszyn Teodozya „	10	—
41	Dmitryszyn „	15	—
42	Szuba „	10	—
43	Jodkiewicz Sobek „	15	—
44	Jawa Szczepan „	21	—
45	Kotnarzy Semko „	11	—
46	Wnuka Maciej „	11	—
47	Krepke Henryk „	11	—
48	Kiślewicz „	11	—
49	Klisacz Piotr „	11	—
50	**Strabińska Franciszka** „	20	—
51	Wyszkowski Józef „	11	—
52	Kirschbaum Szaje „	20	—
53	**Wolańska Anna** „	11	—
54	**Lepuisk Barbara** „	11	—
55	Rupp Jakob za bat	6	—
56	„ szantrowka na kolano	5	97
57	Lewandowicz Mikołaj za pasek przepuklinowy	3	—
58	**Kuchański za** „ „	5	—
59	Zgółka, za suspensoryum	7	20
60	Bruche Saltzman, aparat przepuklinowy	5	—
	Zaraząd, za opaske i suspensoryum dla chorego		
61	Nr. 52. W. K.	4	—
62	Trauda Zastępca za zadov na fiakry	15	—
63	Malinowski zaraząca na fiakry	06	—
64	Ten sam na drobne zakupna	90	—
65	Felchowski za skradzione mu rzeczy	15	30
66	Warzoké znajdujących się 7 wierzy		
	po 1s zł. 17½ ct.	127	02
67	Depozyta	—	—
	Suma	262.742	13½
	Należytości należytości czynności	—	—
		262.742	13½

Należytości	
czynne	
zł.	ct.
262.101	24½
—	—
—	—
—	—
6	50
15	—
10	—
15	—
10	—
15	—
10	—
15	—
21	—
11	—
11	—
11	—
11	—
11	—
20	—
11	—
20	—
11	—
11	—
6	—
5	97
3	—
5	—
7	20
5	—
4	—
15	—
06	—
90	—
15	30
127	02
—	—
262.742	13½
—	—
262.742	13½

bierne	
zł.	ct.
171.497	92

3. **alegat do zamknięcia rachunku funduszu szpitalu lwowskiego za rok 1874. (Oddział chorych).**

Rachunek

podniesienia 2go piętra i pokrycia dachu.

za rok 1874.

Dochody. Rachunek podniesienia 2go piętra

Pozycya	L. W.	Przedmiot	zł.	ct.
		Uchwałą z dnia 14. Stycznia 1874 przeznaczył Wysoki Sejm na budowę II. piętra i pokrycie dachu w szpitalu tutejszym kwotę . .	78.923	—
		zaś na pokrycie kosztów tej budowy wyznaczył sumę 61.469 zł. 11 ct. Od gminy miasta Lwowa tytułem zwrotu kosztów leczenia ubogich chorych Lwowian za czas od r. 1867 do końca 1873, należną i w 5 latach po 12.293 zł. 82 ct. spłacić się mającą kwotę, tudzież wszelkie oszczędności i nadwyżki dochodów, jakie się w funduszu szpitalnym okażą.		
		Ponieważ w roku 1874. na poczet powyższej należytości od gminy miasta Lwowa wpłynąć miała kwota	12.294	—
		przeznaczył przeto Wysoki Sejm uchwałą z dnia 16. Stycznia 1874. zastępczo z funduszu krajowego wymagany kredyt na rok 1874. w kwocie	66.629	—
		zwrócić się mający ze spłaty rat należnych od gminy miasta Lwowa.		
		W ciągu r. 1874 do funduszu budowy wpłynęło:		
1		Od funduszu krajowego otrzymane zaliczki na rachunek powyższego kredytu . . . . . 18.117 zł. 11 ct.		
2		Od gminy miasta Lwowa przypadające raty . 12.293 „ 80 „		
3		Od majątku obrotowego zaliczka zwrotna na pokrycie wydatków jak obok poz. 2 . . . 192 „ 07½ „	30.602	98½
		Suma	97.231	98½

Uwaga. Powyżej wykazano niewyczerpany kredyt z r. 1874 w kwocie 60.640 zł. 37½ ct.
zaś Wysoki Sejm uchwalił na rok 1875. pod dniem 11. Maja 1875 r. wyższy kredyt w kwocie . . . . . 60.806 zł. — ct.
Różnica w zaokrąglonej kwocie . . . . . 165 zł. — ct.
z powodu, iż natenczas kiedy uchwalono kredyt nie były jeszcze zarachowane wydatki utrzymania kierującego budową w kwocie . . . . . 192 zł. 07½ ct.
jakoteż nie był potrącony zwrot kosztów podróży w interesie budowy, przypadający od przedsiębiorców w kwocie 26 „ 76 ct.
po potrąceniu którego okazuje się różnica, jak wyżej . 165 zł. 31½ ct.

i pokrycia dachu. **Wydatki.**

Pozycya	L. W.	Przedmiot	zł.	ct.
1	7100/74	Zarząd szpitalu na częściowe pokrycie wydatków poniesionych w zastępstwie funduszu budowy, za pomieszkanie i wikt konduktora doglądającego roboty wraz z obsługą tegoż	231	—
2	4391/75	Reszta za wikt, pomieszkanie i obsługę powyższego konduktora . .	192	07½
3	11110/74	Janowski architekta kierujący budową, za oględziny materyału budowlanego	38	—
4	16623/74	dtto za przerobienie kosztorysów	100	—
5	7301/74	dtto płaca za czas od 1. Kwiet. do 31. Grud. 1874 z roczn. 1000 zł.	750	—
6	16534/74 19720/74	Rawski i Sadłowski, przedsiębiorcy budowy, tytułem zaliczek na wykonanie roboty	16.000	—
7	22498/74	„ za postawienie pieców	623	67
8	17674/74	Jaskólski, za materyały do bióra technicznego	42	88
9	169/74	Rostkowski, konduktor doglądający robót, dodatek do płacy za czas od 17. Kwietnia do 31. Grudnia 1874	304	80
		Razem kosztowała w 1874. budowa II. piętra . . .	18.282	42½
		Zwrot częściowy wydatków funduszowi krajowemu poczynionych w zastępstwie funduszu budowy II. piętra (z rat zapłaconych przez gminę lwowską)	12.293	80
		Razem . .	30.576	22½
		Należytość bierna, a mianowicie:		
		a) do funduszu krajowego za wypłacone zastępczo zaliczki na budowę . . . . . 5.823 zł. 31 ct.		
		b) do majątku obrotowego funduszu chorych, za utrzymanie kierujących budową . . . . . 192 zł. 07½ ct.	6.015	38½
		Z końcem roku 1874. pozostał kredyt niewyczerpany w kwocie . .	60.640	37½
		Suma . . .	97.231	98½

4. alegat do zamknięcia rachunku funduszu szpitalu lwowskiego za rok 1874.
(Oddział chorych.)

Poszczególnienie

wydatków i dochodów

z uwzględnieniem czasu ich zrealizowania.

a) w ciągu roku 1874.
b) w I. półroczu 1875.
na rachunek roku 1874.

Szpital główny we Lwowie.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Sumaryusz
		Wydatki.
I.		Płace urzędników, lekarzy i sług
II.		Odstawne
III.		Adjuta
IV.		Substytucye
V.		Dyurny
VI.		Pensye
VII.		Zaopatrzenia i dary z łaski
VIII.		Odprawy
IX.		Emolumenta
X.		Wydatki kapliczne
XI.		Najem pomieszkania
XII.		Potrzeby kancelaryjne
XIII.		Remuneracye i zapomogi
XIV.		Koszta gospodarcze
XV.		Zwrot kosztów utrzymania chorych
XVI.		Utrzymanie budynków
XVII.		Rozmaite
		Suma wydatków
		Dochody.
I.		Zapisy i legaty
II.		Dochody z realności
III.		Dodatki
IV.		Zwroty kosztów leczenia
V.		Rozmaite
VI.		Dotacya
		Suma dochodów

Oddział chorych.

Zwyczajne						Nadzwyczajne						Uwaga
Wynikłość												
w roku 1874		w I. półroczu 1875		razem		w roku 1874		w I. półroczu 1875		razem		
zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	
29.934	54	1.352	43	31.286	97							
52	24	5	76	58	—							
1.799	97	—	—	1.799	97							
518	97	—	—	518	97							
1.882	24	—	—	1.882	24							
3.673	20	116	67	3.789	87							
270	83	—	—	270	83							
—	—	—	—	—	—							
1.220	19½	102	70	1.322	89½							
—	—	—	—	—	—							
8.732	—	—	—	8.732	—							
1.034	72½	16	38	1.051	10½							
640	—	—	—	640	—							
67.131	71	14.781	21	81.912	92							
971	04	—	—	971	04							
5.973	07½	343	02	6.316	09½							
3.605	76	96	05	3.701	81							
127.440	49½	16.814	22	144.254	71½							
7.288	97½	—	—	7.288	97½							
320	50	53	41	373	91							
29.199	70	—	—	29.199	70							
87.251	48½	—	—	87.251	48½							
9.506	61	2.196	03½	11.702	64½							
6.687	68	1.750	32	8.438	—							
140.254	95	3.999	76½	144.254	71½							

III.

Fundusz szpitalu lwowskiego

Oddział położnic.

1) Wykaz należytości czynnych i biernych.
2) Poszczególnienie wydatków i dochodów, z uwzględnieniem czasu ich zrealizowania.

1. **alegat do zamknięcia rachunku funduszu szpitalu lwowskiego.** (Oddział położnic.)

Wykaz należytości

czynnych i biernych z końcem 1874 roku.

Liczba porządkowa	Poszczególnienie	Należytości czynne zł.	ct.	bierne zł.	ct.
	A. **W wydatkach.**				
	Rub. I. Place.				
1	Grocholska Marya akuszerka . . .				04
	„ **VI. Pensye.**				
2	Ostrowska Honorata			17	50
3	Pfau Henryka				03
	„ **VII. Zaopatrzenia i dary z łaski.**				
4	Hammer Joanna			4	41
5	Swoboda Marya			13	80
	„ **XV. Koszta gospodarcze.**				
6	Lekarstwa			24	41
	Razem .			60	19
	B. **W dochodach.**				
	„ **II. Dodatki.**				
7	Z kasy miejskiej na utrzymanie trupiarni .	6	03		
	„ **III. Zwroty kosztów leczenia.**				
8	Od samopłacących i z funduszów publicznych	2.409	71		
	„ **IV. Rozmaite.**				
9	Od funduszu chorych zaliczka zwrotna .	1.718	$11^1/_2$		
10	„ obłąkanych „ „ .	4.952	68		
11	Od lekarzy za przekroczenie normy lekarskiej		$33^1/_2$		
	Suma .	9.086	87	60	19
	Nadwyżka należytości czynnych . . .	—	—	9.026	68
		9.086	87	9.086	87

2. alegat do zamknięcia rachunku funduszu szpitalu lwowskiego za rok 1874.
(Oddział położnic.)

Poszczególnienie

wydatków i dochodów,

z uwzględnieniem czasu ich zrealizowania.

a) w ciągu roku 1874.
b) w I. półroczu 1875
na rachunek roku 1874.

Szpital główny we Lwowie.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi	Sumaryusz	
		Wydatki.	
I.		Płace	
II.		Odstawne	
III.		Adjuta	
IV.		Substytucye	
V.		Dyurna	
VI.		Pensye	
VII.		Zaopatrzenia	
VIII.		Odprawy	
IX.		Emolumenta	
X.		Wydatki kapliczne	
XI.		Najem pomieszkania	
XII.		Potrzeby kancelaryjne	
XIII.		Remuneracye i zapomogi	
XIV.		Koszta gospodarcze	
XV.		Utrzymanie budynków	
XVI.		Odsetki od kapitałów dłużnych	
XVII.		Zapomoga dla położnic	
XVIII.		Koszta utrzymania dzieci	
XIX.		Rozmaite	
		Suma wydatków	
		Dochody.	
I.		Dochód z realności	
II.		Dodatki	
III.		Zwroty kosztów leczenia	
IV.		Rozmaite	
V.		Dotacya	
		Suma dochodów	

Oddział położnic.

Zwyczajne						Nadzwyczajne						Uwaga
Wynikłość												
w roku 1874		w l. półroczu 1875		razem		w roku 1874		w l. półroczu 1875		razem		
zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	
1.494	29	1.128	17	2.622	46							
—	—	4	—	4	—							
—	—	—	—	—	—							
—	—	—	—	—	—							
—	—	156	21	156	21							
163	30	134	30	297	60							
40	95	11	44	52	39							
—	—	—	—	—	—							
—	—	66	25	66	25							
—	—	—	—	—	—							
—	—	2.364	—	2.364	—							
—	80	74	19	74	99							
—	—	70	—	70	—							
2.498	80	2.492	18	4.990	98							
25	—	375	—	400	—							
352	02	—	—	352	02							
1.446	—	12	—	1.458	—							
5	05	—	—	5	05							
3.077	85	15	65	3.093	50							
9.104	06	6.903	39	16.007	45							
35	90	5	98	41	88							
6	03	325	01	331	04							
789	49	—	—	789	49							
22	50	1	03	23	53							
14.821	51	—	—	14.821	51							
15.675	43	332	02	16.007	45							

IV.

Fundusz szpitalu lwowskiego.

Oddział obłąkanych.

1. Wykaz należytości czynnych i biernych.
2. Poszczególnienie wydatków i dochodów, z uwzględnieniem czasu ich zrealizowania.

1. **alegat do zamknięcia rachunku funduszu szpitalu lwowskiego.** (Oddz. obłąkanych.)

Wykaz należytości

czynnych i biernych z końcem roku 1874.

Liczba porządkowa	Poszczególnienie	Należytości czynne zł.	ct.	bierne zł.	ct.
	A. **W wydatkach.**				
	Rubr. VI. Pensye.				
1	Wagner Ludwika			75	—
	„ **VII. Zaopatrzenia i dary z łaski.**				
2	Hammer Joanna			6	78½
	„ **VIII. Koszta gospodarcze.**				
3	Lekarstwa			72	73
	„ **XVI. Rozmaite.**				
4	Zaliczka do zwrotu funduszowi chorych .			2.523	
5	dtto dtto dtto położnic .			4.952	
	B. **W dochodach.**				67
					68
	Rubr. II. Dodatki.				
6	Z kasy miejskiej na utrzymanie trupiarni .	24	12½		
	„ **III. Zwroty kosztów leczenia.**				
7	Od samopłacących i z funduszów publicznych	80.016	76	—	—
	„ **IV. Rozmaite.**				
8	Od gminy Żuraki zwrot kosztów podróży rekonwalescenta Mielniczuk . . .	1	80		
9	„ „ Od depozytu sądowego w Przemyślu zwrot należytości rządowej od zapisu po śp. kr. Weissenwolf	74	—		
10	„ „ Od funduszu klinicznego, zaliczka zwrotna .	100	—		
11	„ „ Od lekarzy za przekroczenie normy . .	67	13		
	Suma . .	80.283	81½	7.675	86½
	Nadwyżka należytości czynnych . .	—	—	72.607	95
		80.283	81½	80.283	81½

2. **alegat do zamknięcia rachunku funduszu szpitalu lwowskiego za rok 1874.**
(Oddział obłąkanych.)

Poszczególnienie

wydatków i dochodów,

z uwzględnieniem czasu ich zrealizowania.

a) w ciągu roku 1874.
b) w I. półroczu 1875.
na rachunek roku 1874.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi	Sumaryusz	
		Wydatki.	
I.		Płace	
II.		Odstawne	
III.		Adjuta	
IV.		Substytucye	
V.		Dyurna	
VI.		Pensye	
VII.		Zaopatrzenia i dary z łaski	
VIII.		Odprawy	
IX.		Emolumenta	
X.		Wydatki kapliczne	
XI.		Potrzeby kancelaryjne	
XII.		Remuneracye i zapomogi	
XIII.		Koszta gospodarcze	
XIV.		Utrzymanie budynków	
XV.		Odsetki od kapitałów dłużnych	
XVI.		Rozmaite	
		Suma wydatków	
		Dochody	
I.		Dochód z realności	
II.		Dodatki	
III.		Zwroty kosztów leczenia	
IV.		Rozmaite	
V.		Dotacya	
		Suma dochodów	

Zwyczajne						Nadzwyczajne						Uwaga
Wynikłość												
w roku 1874		w l. półroczu 1875		razem		w roku 1874		w l. półroczu 1875		razem		
zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	
10.404	97	2.535	47	12.940	44							
—	—	8	—	8	—							
—	—	—	—	—	—							
60	—	—	—	60	—							
—	—	278	89	278	89							
26	25	202	—	228	25							
129	—	20	08	149	08							
—	—	—	—	—	—							
70	—	120	08	190	08							
344	67½	10	77	355	44½							
13	34	133	74	147	08							
620	29	125	04	745	33							
46.058	22	17.000	74	63.058	96							
17	54	1.501	—	1.518	54							
1.408	06	—	—	1.408	06							
9.518	63½	28	14	9.546	77½							
68.670	98	21.963	95	90.634	93							
143	60	23	93	167	53							
24	12½	1.300	06	1.324	18½							
11.774	30½	—	—	11.774	30½							
108	25	14	76	123	01							
76.182	60	1.063	30	77.245	90							
88.232	88	2.402	05	90.634	93							

V.

Fundusz podrzutków

we Lwowie.

1) Wykaz należytości czynnych i biernych.
2) Poszczególnienie wydatków i dochodów, z uwzględnieniem czasu ich zrealizowania.

V.

Funduss podrzutków

we Lwowie.

1) Wykaz należytości czynszu i dzierżeb.
2) Rozszerzenie wydatków i dochodów, z uwzględnieniem czasu ich zrealizowania.

1. **alegat do zamknięcia rachunku funduszu podrzutków za rok 1874.**

Wykaz należytości

czynnych i biernych z końcem roku 1874.

Liczba porządkowa	Poszczególnienie	Należytości czynne zł.	ct.	bierne zł.	ct.
	Dochody.				
1	**Rub. II.** Taksy od przyjęcia dzieci obcokrajowych .	289	50	—	—
2	„ „ „ „ tutejszokrajowych .	369	50	—	—
3	„ **III.** Zwroty utrzymania dzieci, od funduszów obcych .	7.118	25½	—	—
4	„ „ „ „ tutejszych żywicielek	73	13	—	—
	Wydatki.				
5	„ **VI.** Potrzeby kancelaryjne	—	—	25	93
6	„ **VII.** Remuneracye i zapomogi	—	—	4	20
7	„ **VIII.** Koszta utrzymania dzieci	—	—	8.798	85½
	Suma .	7.850	38	8.828	98½
	Nadwyżka należytości biernych . . .	978	60	—	—
		8.828	98½	8.828	98½

Wykaz należytości

czynszu i dzierżawy z końcem roku 1874.

Liczba porządkowa	Poszczególnienie	Należytości czynsze zł.	Należytości czynsze ct.	Należytości dzierżawy zł.	Należytości dzierżawy ct.
	Dochody.				
1	Oddz. II. Taksy od przyjęcia dzieci obcokrajowych .	299	30	—	—
2	„ III. Zwroty utrzymania dzieci, od funduszów obcych .	360	30	—	—
3	„ „ „ „ „ „ tutejszokrajowych .	7.118	25½	—	—
4	„ „ „ „ „ „ tutejszych zakładek	73	13	—	—
	Wydatki.				
5	„ VI. Potrzeby kancelaryjne	—	—	25	98
6	„ VII. Remonty i zaponogi	—	—	4	20
7	„ VIII. Koszta utrzymania dzieci	—	—	8.708	89½
	Suma	7.850	38	8.838	08½
	Należytości dzierżawy i dzierżawy . . .	975	80	—	—
		6.875	08½	8.838	08½

2. alegat do zamknięcia rachunku funduszu podrzutków za rok 1874.

Poszczególnienie

wydatków i dochodów

z uwzględnieniem czasu ich zrealizowania.

a) w ciągu roku 1874.
b) w I. półroczu 1875.
na rachunek roku 1874.

Fundusz podrzutków

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie
		Wydatki.
I.		Płace urzędników . . . . .
II.		Zasługi . . . . .
III.		Czynsze . . . . .
IV.		Emolumenta . . . . .
V.		Dyurny . . . . .
VI.		Potrzeby kancelaryjne . . . . .
VII.		Remuneracye i zapomogi . . . . .
VIII.		Koszta utrzymania dzieci . . . . .
IX.		„ leczenia dzieci . . . . .
X.		Rozmaite wydatki . . . . .
		Suma wydatków .
		Dochody.
	1	Zwroty kosztów utrzymania dzieci . . . . .
	2	Dotacya z funduszu krajowego . . . . .
		Suma dochodów .

we Lwowie.

Zwyczajne						Nadzwyczajne						Uwaga
Wynikłość												
w roku 1874		w l. półroczu 1875		razem		w roku 1874		w l. półroczu 1875		razem		
zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	
1.953	66											
180	—											
277	95											
—	—											
—	—											
225	52											
417	35											
36.823	62½											
5	03											
386	—			40.269	13½							
40.269	13½	—	—	40.269	13½							
—	—	137	15	—	—							
40.201	48½	—	—	40.338	63½							
40.201	48½	137	15	40.338	63½							

VI.

Fundusz szpitalu św. Łazarza

w Krakowie.

Oddział chorych.

1. Rachunek depozytów.
2. Wykaz należytości czynnych i biernych.
3. Poszczególnienie wydatków i dochodów, z uwzględnieniem czasu ich zrealizowania.

1. alegat do zamknięcia rachunku funduszu szpitalu św. Łazarza. (Oddział chorych).

Rachunek depozytów

za rok 1874.

Przy tem wykaz depozytów pozostałych z końcem roku 1874.

Rachunek

Liczba porządkowa	Dochody	Należytość						Uiszczenie		Pozostałość ostateczna		Uwaga
		zaległa		bieżąca		razem						
		zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	
1	Kaucye i wadya											
	a. Efektami	—	—	13.750	—	13.750	—	13.750	—			
	b. Gotówką	—	—	15	75	15	15	15	75			
2	Depozyta rozmaite .	—	—	17.181	24½	17.181	24½	17.181	24½			
3	Od funduszu chorych zwrot gotówki udzielonej do wyrównania rachunku	—	—	15	75	15	75	—	—	15	75	
	Suma dochodów .	—	—	30.962	74½	30.962	74½	30.946	99½	15	75	

depozytów.

Liczba porządkowa	Wydatki	Należytość						Uiszczenie		Pozostałość ostateczna		Uwaga
		zaległa		bieżąca		razem						
		zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	
1	Kaucye i wadya											
	a. Efektami	8.330	—	13.750	—	22.080	—	5.750	—	16.330	—	
	b. Gotówką	548	44½	15	75	564	19½	—	—	564	19½	*
2	Depozyta rozmaite gotówką . . .	—	—	17.181	24½	17.181	24½	17.181	24½	—	—	
3	Gotówka wydana do funduszu chorych .	—	—	15	75	15	75	15	75	—	—	
	Suma wydatków .	8.878	44½	30.962	74½	39.841	18½	22.946	99½	16.894	19½	

*) UWAGA. Rachunkiem powyższym objęte są tylko depozyta w kasie krakowskiej, depozyta zaś znajdujące się w kasie krajowej mieszczą się w rachunku wszystkich depozytów w ogóle.

Wykaz depozytów

pozostałych z końcem roku 1874.

Liczba porządkowa	Poszczególnienie	Gotówka zł.	Gotówka ct.	Efekta zł.	Efekta ct.
1	Bornstein Schapira, kaucya	10	50		
2	Ertel Jan „	—	—	900	—
3	Fischer Samuel, a względnie żona jego Karolina, kaucya	—	—	650	—
4	Fieber kaucya	—	—	4.500	—
5	Jakliński Aleksander „	—	—	400	—
6	Jędrzejowski Napoleon „	4	26	—	—
7	Kurkiewicz „	—	—	2.100	—
8	Machnicki Stanisław „	—	—	2.400	—
9	Okoń „	—	—	100	—
10	Opid Adolf „	—	—	1.000	—
11	Rosenzweig „	15	75	600	—
12	Sapalski Antoni „	20	—	600	—
13	Tyrkalski Andrzej „	—	—	3.000	—
14	Weisslitz Jakób „	—	—	80	—
15	Wojciechowski „	481	62	—	—
16	Kasa miejska, na rzecz szpitalu izraelickiego	—	30	—	—
17	Lewicki, reszta spłaconego kapitału	20	50	—	—
18	Zakupno obligacyj indemnizacyjnych	11	26½	—	—
	Suma	564	19½	16.330	—
				16.894	19½

2. alegat do zamknięcia rachunku funduszu szpitalu św. Łazarza.

(Oddział chorych.)

Wykaz należytości

czynnych i biernych z końcem roku 1874.

Liczba porządkowa	Poszczególnienie	Należytości czynne zł.	ct.	bierne zł.	ct.
	WYDATKI.				
	Rubr. II. **Zasługi.**				
1	Leśny w dobrach „Rączna“			5	11
	„ V. **Zapisy.**				
2	Z funduszu śp. biskupu Szembeka . . .			18	75
	„ VIII. **Remuneracye i zapomogi.**				
3	Jodłowski, praktykant lekarski za zastępstwo .			100	—
4	Goldhaber Juliusz, za zastępstwo sekundaryusza			80	—
	„ IX. **Utrzymanie budynków.**				
5	Na urządzenie oświetlenia gazowego . .			3.774	—
	„ XI. **Fundusz krajowy.**				
6	Zwrot dyet i kosztów podróży urzędników delegowanych do Krakowa	690	16		
	„ XIII. **Odsetki od kapitałów dłużnych.**				
7	4% od kapitału 4.000 złp. kościoła p. Maryi w Krakowie			20	—
	„ XIV. **Rozmaite wydatki.**				
8	Dyety dla dyurnisty technicznego . . .			230	—
9	Inżynier Machalski, za czynność w dobrach szpitalnych			7	16
10	Z Wodzisławia nadesłana kwota 300 złp. .			75	—
11	Z funduszu Małeckiego, za wiele pobrane odsetki			18	37½
	Do przeniesienia . .	690	16	4.328	39½

Liczba porządkowa	Poszczególnienie	Należytości czynne zł.	ct.	bierne zł.	ct.
	Z przeniesienia . .	690	16	4.328	39½
12	Rubr. XIV. Depozyta instytutowe z niewiadomego powodu .			3	41
13	Funduszowi położnic i podrzutków, zwrot zasiłku otrzymanego na pokrycie niedoboru w r. 1873			999	28
14	Depozytom, zwrot gotówki wziętej do wyrównania rachunku			15	75
	„ „ Fundusz budowy szpitalu,				
15	Honoraryum Dra Luckiego	100	—		
16	„ „ Zwrot kosztów inseracyjnych, portoryów i innych .	118	35½		
	DOCHODY.				
17	Rubr. I. **Odsetki od kapitałów.**	12.369	11½		
	„ II. **Dochody z realności i dóbr.**				
18	Rączna	145	74		
19	Pustki	46	38		
20	Prądnik Czerwony	1.504	—		
	„ III. **Zwroty kosztów leczenia.**				
21	Z funduszów obcokrajowych i od stron samopłacących	45	50		
	„ IV. **Rozmaite dochody.**				
22	4% odsetki zwłoki od Machnickiego Stanisława, za nieuiszczenie czynszu dzierżawnego z „Tropiszowa“ -	35	75		
23	Zysk z ażya	22	37		
24	**Depozyta**	15	75	16.894	19½
	Suma . .	15.093	12	22.241	03
	Nadwyżka należytości biernych	7.147	91	—	—
		22.241	03	22.241	03

3. **Załącznik do zamknięcia rachunku funduszu szpitalu św. Łazarza za rok 1874.**
(Oddział chorych).

Poszczególnienie

wydatków i dochodów,

z uwzględnieniem czasu ich zrealizowania

a) w ciągu roku 1874.
b) w I. półroczu 1875.
na rachunek roku 1874.

Szpital św. Łazarza.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie
		Wydatki.
I.		Płace . . . . .
II.		Zasługi . . . . .
III.		Emolumenta . . . . .
IV.		Pensye i zaopatrzenia . . . . .
V.		Zapisy . . . . .
VI.		Wydatki z prawa patronatu i konkurencyi wynikłe . . . . .
VII.		Potrzeby kancelaryjne . . . . .
VIII.		Remuneracye i zapomogi . . . . .
IX.		Utrzymanie budynków . . . . .
X.		Podatki i daniny . . . . .
XI.		Dyety i koszta podróży . . . . .
XII.		Koszta gospodarcze . . . . .
XIII.		Odsetki od kapitałów dłużnych . . . . .
XIV.		Rozmaite wydatki . . . . .
		Suma wydatków .
		Dochody.
I.		Odsetki od kapitałów . . . . .
II.		Dochody z realności i dóbr. . . . .
III.		Zwroty kosztów leczenia . . . . .
IV.		Rozmaite . . . . .
		Suma dochodów .

Oddział chorych.

Zwyczajne				Nadzwyczajne				Uwaga
Wynikłość								
w roku 1874		w l. półroczu 1875		razem		w roku 1874		w l. półroczu 1875		razem		
zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	
8.174	69½	439	45½	8.614	15							**Suma wydatków:**
12	50	7	39	19	89							a) zwyczajnych . 70.028 zł. 55 c.
279	07	—	—	279	07							b) nadzwyczajnych 92 „ — „
350	—	—	—	350	—							Razem . 70.120 zł. 55 c.
75	40	—	—	75	40							
2	26	—	—	2	26							
157	80½	—	—	157	80½							
1.705	68	131	75	1.837	43							
7.351	19	—	—	7.351	19	15	89	76	11	92	—	
1.853	15	—	—	1.853	15							
710	15	93	—	803	15							
33.992	14	5.325	82½	39.317	96½							
—	—	—	—	—	—							
8.937	62	429	47	9.367	09							
63.601	66	6.426	89	70.028	55	15	89	76	11	92	—	
18.850	10	2.190	41	21.040	51							
6.735	47	—	—	6.735	47							
30.512	05½	11.813	58	42.325	63½							
16	83½	2	—	18	93½							
56.114	56	14.005	99	70.120	55							

Uwaga	Nadzwyczajne				Zwyczajne	
	w roku 1874		w l. poprzed. 1875		w roku 1874	
	złr.	ct.	złr.	ct.	złr.	ct.
	15	—	76	11	92	—
	15	—	76	11	92	—

VII.

Fundusz szpitalu św. Łazarza

w Krakowie.

Oddział położnic i podrzutków.

1. Wykaz należytości czynnych i biernych.
2. Poszczególnienie wydatków i dochodów, z uwzględnieniem czasu ich zrealizowania.

VII.

Fundusz szpitalu św. Łazarza

w Krakowie.

Oddział położnic i poduszkowy.

I. alegat do zamknięcia rachunku funduszu szpitalu św. Łazarza.

(Oddział położnic i podrzutków.)

Wykaz należytości

czynnych i biernych z końcem roku 1874.

Liczba porządkowa	Poszczególnienie	Należytości czynne zł.	ct.	bierne zł.	ct.
	WYDATKI.				
1	Rubr. I. **Zaliczka z płacy akuszerki.** . . .	75	—		
	„ V. **Utrzymanie budynków.**				
2	Na urządzenie oświetlenia gazowego . . .			1.934	—
3	Podatek z młyna w Prądniku Białym . . .	9	23		
	„ VII. **Koszta gospodarcze.**				
4	Na umieszczenie podrzutka Sawiły w zakładzie „ciemnych“			100	—
	„ IX. **Koszta utrzymania podrzutków.**				
5	Od stron samopłacących i od funduszów obcokrajowych	84	25		
	DOCHODY.				
6	Rubr. I. **Odsetki od kapitałów**	203	39		
	„ II. **Dochody z realności i dóbr.**				
7	Czynsz z młyna w Prądniku Białym	1.306	71½		
	„ III. **Zwroty kosztów leczenia.**				
8	Z funduszów obcokrajowych i od stron samopłacących	37	—		
	„ V. **Rozmaite dochody.**				
9	Od funduszu chorych, zwrot zasiłku udzielonego temuż na pokrycie niedoboru w r. 1873. .	999	28		
	Suma . .	2.714	86½	2.034	
	Nadwyżka należytości czynnych.			680	86½
		2.714	86½	2.714	86½

2. **Załącznik do zamknięcia rachunku funduszu szpitalu św. Łazarza za rok 1874.**
(Oddział położnic i podrzutków.)

Poszczególnienie

wydatków i dochodów,

z uwzględnieniem czasu ich zrealizowania.

a) w ciągu roku 1874.
b) w 1. półroczu 1875.
na rachunek roku 1874.

Szpital św. Łazarza.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi	Poszczególnienie
		Wydatki.
I.		Płace . . . . .
II.		Emolumenta . . . . .
III.		Potrzeby kancelaryjne . . . . .
IV.		Remuneracye i zapomogi . . . . .
V.		Utrzymanie budynków . . . . .
VI.		Podatki i daniny . . . . .
VII.		Koszta gospodarcze . . . . .
VIII.		Odsetki od kapitałów dłużnych . . . . .
IX.		Koszta zaopatrzenia podrzutków . . . . .
X.		Koszta utrzymania dzieci zrodzonych na bezpłatnym oddziale położnic . . .
XI.		Zapomogi dla położnic . . . . .
XII.		Wydatki rozmaite . . . . .
		Suma wydatków . .
		Dochody.
I.		Odsetki od kapitałów . . . . .
II.		Dochody z realności i dóbr . . . . .
III.		Zwroty kosztów leczenia . . . . .
		„ „ utrzymania podrzutków . . . . .
IV.		Rozmaite . . . . .
V.		Dotacya . . . . .
		Suma dochodów . .

Oddział położnic i podrzutków.

Zwyczajne						Nadzwyczajne						Uwaga
Wynikłość												
w roku 1874		w I. półroczu 1875		razem		w roku 1874		w I. półroczu 1875		razem		
zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	
2.485	83½	306	10½	2.791	94							
139	54	—	—	139	54							
115	21½	—	—	115	21½							
918	71½	—	—	918	71½							
3.390	15½	—	—	3.390	15½							
226	25	—	—	226	25							
13.861	65	—	—	13.861	65							
5	—	—	—	5	—							
20.520	15	—	—	20.520	15							
201	40	—	—	201	40							
638	—	—	—	638	—							
14	88½	300	—	314	88½							
42.516	79½	606	10½	43.122	90							
2.056	66	—	—	2.056	66							
1.451	96	376	26	1.828	22							
4.410	45	1.991	75	6.402	20							
—	—	—	—	—	—							
8.256	78	—	—	8.256	78							
24.579	04	—	—	24.579	04							
40.754	89	2.368	01	43.122	90							

VIII.

Fundusz szpitalu św. Ducha

w Krakowie.

Oddział syfilitycznych.

1) Rachunek depozytów.
2) Wykaz należytości czynnych i biernych.
3) Poszczególnienie wydatków i dochodów, z uwzględnieniem czasu ich zrealizowania.

VIII.

Fundusz szpitalu św. Ducha

w Krakowie.

Ogólna sytuacyjna.

1) Rachunek doprowadzenia.
2) Wykaz należytości czynszowych i lennych.
3) Uwagi nadzorujące wydatków i dochodów, z uwzględnieniem czasu ich wpadania.

1. **Załącznik do zamknięcia rachunku funduszu szpitala św. Ducha za rok 1874.**
(Oddział syfilitycznych.)

Rachunek depozytów

za rok 1874.

Przy tem wykaz depozytów pozostałych z końcem roku 1874.

Rachunek depozytów

Liczba porządkowa	Dochody	Należytość: zaległa zł.	zaległa ct.	bieżąca zł.	bieżąca ct.	razem zł.	razem ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Pozostałość ostateczna zł.	Pozostałość ostateczna ct.	Uwaga
1	Kaucye i wadya . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
2	Depozyta rozmaite.											
	a) gotówką . . .	—	—	4	80	4	80	4	80	—	—	
	b) efektami . .	—	—	303	52	303	52	303	52	—	—	
3	Gotówka z funduszu oddziału syfilitycznych	—	—	35	28	35	28	35	28	—	—	
	Suma dochodów .	—	—	343	60	343	60	343	60	—	—	

za rok 1874.

Liczba porządkowa	Wydatki	Należytość zaległa zł.	ct.	bieżąca zł.	ct.	razem zł.	ct.	Uiszczenie zł.	ct.	Pozostałość ostateczna zł.	ct.	Uwaga
1	Kaucye i wadya gotówką	13	12½	—	—	13	12½	—	—	13	12½	*)
2	Depozyta rozmaite.											
	a) gotówką . . .	49	74	4	80	54	54	40	08	14	46	
	b) efektami . . .	—	—	303	52	303	52	303	52	—	—	
3	Zwrot gotówki funduszowi oddziału syfilityczuych	—	—	35	28	35	28	—	—	35	28	
	Suma .	62	86½	343	60	406	46½	343	60	62	86½	

*) UWAGA. Pozostała z końcem r. 1873. w kasie krajowej kaucya Ignacego Swierżbińskiego w kwocie 500 zł. została przeniesioną do rachunku depozytów w ogóle.

Wykaz depozytów

pozostałych z końcem roku 1874.

Liczba porządkowa	Poszczególnienie	Należytość bierna			
		Gotówka		Efekta	
		zł.	ct.	zł.	ct.
1	Z masy Chwastowskiego dla Maryi Borysionki . . .	4	55		
2	Biesiagowa Marya, kaucya	13	12½		
3	Dr. Hajdukiewicz, nadesłane odsetki od kapitału złp. 800 z hipoteki na realności Nr. 563—4 V/381 . . .	5	91		
5	Dubielówna Ludwika, koszta leczenia za II. kwartał 1871 .	4	—		
	Suma depozytów . .	27	58½		

2. alegat do zamknięcia rachunku funduszu szpitalu św. Ducha za rok 1874.
(Oddział syfilitycznych).

Wykaz należytości

czynnych i biernych z końcem roku 1874.

Liczba porządkowa	Poszczególnienie	Należytości czynne zł.	ct.	bierne zł.	ct.
	Wydatki.				
1	Rubr. I. Zaliczka na płacę rządcy Swierżbińskiego . .	85	—		
	„ X. Wydatki rozmaite.				
2	Kubicki, były kasyer, zwrot nadpłaconej płacy .	—	42½		
3	Dyety inżyniera Machalskiego			4	48
	Dochody.				
4	Rubr. I. Odsetki od kapitałów hipotekowanych . . .	1.254	40		
	„ II. Zwroty kosztów leczenia.				
5	Z funduszów obcokrajowych i od stron samopłacących	90	16		
	„ X. Rozmaite dochody.				
6	Od depozytów, zwrot gotówki wydanej na pokrycie niedoboru depozytów	35	28		
7	Depozyta			62	86½
	Suma .	1.465	26½	67	34½
	Nadwyżka należytości czynnych . . .			1.397	92
		1.465	26½	1.465	26½

Wykaz należytości

Nr.	Posz.	Pozycja	Należytości	
			złr.	nkr.
		Wydatki.		
1		Ilość 1. Zaliczka na place radcy Swierzbinskiego	—	50
2		Stówek 5, bryl kwarc. wrot nadplaconej placy	—	25
3		Dwoy [illegible] Warbalskiego	1	45
		Dochody.		
4		[illegible]	1.291	40
5		[illegible]	30	10
6		[illegible]	35	25
7		[illegible]	62	80
		Suma	1.625	20
		[illegible]	67	34
			1.297	92
			1.565	20

3. alegat do zamknięcia rachunku funduszu szpitalu św. Ducha za rok 1874.

(Oddział syfilitycznych.)

Poszczególnienie

wydatków i dochodów

z uwzględnieniem czasu ich zrealizowania.

a) w ciągu roku 1874.
b) w I. półroczu 1875.
na rachunek roku 1874.

Szpital św. Ducha.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie
		Wydatki.
I.		Place . . . . .
II.		Emolumenta . . . . .
III.		Potrzeby kancelaryjne . . . . .
IV.		Remuneracye i zapomogi . . . . .
V.		Utrzymanie budynków . . . . .
VI.		Potrzeby gospodarcze . . . . .
VII.		Podatki i daniny . . . . .
VIII.		Zaopatrzenia . . . . .
IX.		Czynsz za najem pomieszkań . . . . .
X.		Rozmaite wydatki . . . . .
		Suma wydatków .
		Dochody.
I.		Odsetki od kapitałów . . . . .
II.		Zwroty kosztów leczenia . . . . .
III.		Rozmaite dochody . . . . .
IV.		Dotacya . . . . .
		Suma dochodów .

Oddział syfilitycznych.

Zwyczajne						Nadzwyczajne						Uwaga
Wynikłość												
w roku 1874		w I. półroczu 1875		razem		w roku 1874		w I. półroczu 1875		razem		
zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	
4.579	37	129	28	4.708	65							
173	33	—	—	173	33							
45	74½	—	—	45	74½							
505	59	63	09	568	68							
750	30	10	—	760	30							
17.390	07½	3.040	34	20.430	41½							
—	—	—	—	—	—							
73	—	—	—	73	—							
1.000	—	1.000	—	2.000	—							
103	44	7	33	110	77							
24.620	85	4.250	04	28.870	89							
368	—	—	95	368	95							
26.060	36	1.137	02	27.197	38							
45	—	—	—	45	—							
—	—	1.259	56	1.259	56							
26.473	36	2.397	53	28.870	89							

Uwagi	Nadzwyczajne				Zwyczajne			
	Wydziały							
	w roku 1874		w 1 procencu 1875		w roku 1874		w 1 procencu 1875	
	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.

IX.

Fundusz szpitalu św. Ducha

w Krakowie.

Oddział obłąkanych.

1. Wykaz należytości czynnych i biernych.
2. Poszczególnienie wydatków i dochodów, z uwzględnieniem czasu ich zrealizowania.

1. **alegat do zamknięcia rachunku funduszu szpitalu św. Ducha.** (Oddział obłąkanych.)

Wykaz należytości

czynnych i biernych z końcem 1874 roku.

Liczba porządkowa	Poszczególnienie	Należytości			
		czynne		bierne	
		zł.	ct.	zł.	ct.
	DOCHODY.				
1	Rubr. I. **Odsetki od kapitałów**	820	89		
	„ II. **Zwroty kosztów leczenia.**				
2	Z funduszów obcokrajowych i od stron samopłacących	65	10		
	Suma . .	885	99	—	—

2. **załącznik do zamknięcia rachunku funduszu szpitalu św. Ducha za rok 1874.**
(Oddział obłąkanych).

Poszczególnienie

wydatków i dochodów,

z uwzględnieniem czasu ich zrealizowania

a) w ciągu roku 1874.
b) w I. półroczu 1875.
na rachunek roku 1874.

Szpital św. Ducha.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi	Poszczególnienie
		Wydatki.
	I.	Płace . . . . .
	II.	Emolumenta . . . . .
	III.	Potrzeby kancelaryjne . . . . .
	IV.	Remuneracye i zapomogi . . . . .
	V.	Utrzymanie budynków . . . . .
	VI.	Koszta gospodarcze . . . . .
	VII.	Podatki i daniny . . . . .
	VIII.	Czynsz za najem pomieszkania . . . . .
	IX.	Rozmaite . . . . .
		Suma wydatków . . .
		Dochody.
	I.	Odsetki od kapitałów . . . . .
	II.	Zwroty kosztów leczenia . . . . .
	III.	Rozmaite . . . . .
		Dotacya . . . . .
		Suma dochodów . . .

Oddział obłąkanych.

Zwyczajne						Nadzwyczajne						Uwaga
Wynikłość						Wynikłość						
w roku 1874		w I. półroczu 1875		razem		w roku 1874		w I. półroczu 1875		razem		
zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	
2.552	68	58	33	2.611	01							
86	67	—	—	86	67							
23	00½	—	—	23	00½							
303	—	28	41	331	41							
544	33	—	—	544	33							
13.139	78½	316	16	13.455	94½							
36	04½	—	—	36	04½							
500	—	500	—	1.000	—							
38	83	—	—	38	83							
17.224	34½	902	90	18.127	24½							
619	41½	34	88	654	29½							
14.125	38	152	44	14.277	82							
—	—	—	—	—	—							
—	—	3.195	13	3.195	13							
14.744	79½	3.382	45	18.127	24½							

Zwyczajne				Nadzwyczajne				Uwagi
w roku 1874		w 1. półroczu 1875		razem		w roku 1874	w 1. półroczu 1875	razem		
zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	

X.

Fundusz policyi krajowej

za rok 1875.

1. Poszczególnienie wydatków i dochodów, z uwzględnieniem czasu ich zrealizowania.

X.

Fundusz policyi krajowej

Alegat do zamknięcia rachunku funduszu policyi krajowej za rok 1874.

Poszczególnienie

wydatków i dochodów,

z uwzględnieniem czasu ich zrealizowania.

a) w ciągu roku 1874.
b) w I. półroczu 1875.
na rachunek roku 1874.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi	Poszczególnienie
		WYDATKI.
I.	1	Podatki i daniny . . . . .
II.	2	Utrzymanie budynków . . . . .
III.	3	Koszta gospodarcze . . . . .
IV.	4	Koszta transportu korekcyonistów . . . . .
V.	5	Zwroty grzywien . . . . .
VI.	6	Zwroty należytości posłańców karnych . . . . .
VII.	7	Remuneracye . . . . .
VIII.	8	Rozmaite . . . . .
	9	Nadwyżka do funduszu kwajowego . . . . .
		Suma wydatków .
		DOCHODY.
I.	1	Odsetki od efektów i lokacyj . . . . .
	2	„ „ resztującej ceny kupna realności l. $20^{3}/_{4}$ Maryi Magdaleny . . .
II.	3	Dochód z realności . . . . .
III.	4	Policyjne grzywny . . . . .
IV.	5	Zwroty kosztów leczenia i zaopatrzenia korekcyonistów . . . . .
V.	6	Rozmaite . . . . .
		Suma dochodów .

krajowej.

Zwyczajne						Nadzwyczajne						Uwaga
Wynikłość												
w roku 1874		w l. półroczu 1875		razem		w roku 1874		w l. półroczu 1875		razem		
zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	
705	50	—	—	705	50							
—	—	—	—	—	—							
575	80	608	19½	1.183	99½							
—	—	—	—	—	—							
—	—	—	—	—	—							
—	—	—	—	—	—							
—	—	—	—	—	—							
75	83	—	—	75	83							
4.786	15½	—	—	4.786	15½							
6.143	28½	608	19½	6.751	48							
464	98	—	—	464	98							
6.267	50	—	—	6.267	50							
—	—	—	—	—	—							
—	—	—	—	—	—							
—	—	—	—	—	—							
21	98	—	—	21	98							
6.754	46	—	—	6.754	46							

XI.

Fundusz szkół początkowych.

1) Wykaz wydatków sporządzony przez c. k. Radę szkolną krajową.
2) Wykaz należytości czynnych i biernych.
3) Poszczególnienie wydatków i dochodów, z uwzględnieniem czasu ich zrealizowania.

XI

WYKAZ ROZCHODÓW

FUNDUSZU SZKÓŁ LUDOWYCH

zapisanych w dziennikach c. k. Urzędów podatkowych za czas od 1. Grudnia 1873 po koniec Czerwca 1875, a zarachowanych w dziennikach c. k. Głównej kasy krajowej za czas od 1. Stycznia 1874 po koniec Lipca 1875.

Liczba porządk.	Poszczególnienie rubryk		Wynikłości w roku 1874. Kwota wal. austr. zł.	ct.
1	Płace stałe	fundusz galicyjski	3.300	—
		„ krakowski	2.143	75
2	Dodatki do płac	„ galicyjski	478	74
		„ krakowski	—	—
3	Dodatki na pomieszkanie dla nauczycieli	„ galicyjski	192	50
		„ krakowski	—	—
4	Płace sług	„ galicyjski	329	—
		„ krakowski	138	60
5	Dodatek na pomieszkanie dla sług	„ galicyjski	110	–
		„ krakowski	—	—
6	Substytucye	„ galicyjski	509	25
		„ krakowski	—	—
7	Adjuta	„ galicyjski	2.847	9½
		„ krakowski	641	32½
8	Remuneracye i zapomogi	„ galicyjski	16.743	54½
		„ krakowski	1.842	50
9	Subwencye (dodatki)	„ galicyjski	62.945	40
		„ krakowski	13.317	20½
10	Zasiłki	„ galicyjski	—	—
		„ krakowski	—	—
11	Uposażenia korporacyj	„ galicyjski	1.256	33
		„ krakowski	—	—
12	Fundacye i stypendya	„ galicyjski	—	—
		„ krakowski	—	—
13	Czynsze najmu	„ galicyjski	1.164	58
		„ krakowski	2.175	—
14	Potrzeby szkolne i urzędowe	„ galicyjski	87	10
		„ krakowski	100	—
15	Utrzymanie budynków	„ galicyjski	51	61
		„ krakowski	168	68
16	Podatki i daniny	„ galicyjski	39	40
		„ krakowski	—	—
17	Koszta podróży i dyet	„ galicyjski	40	—
		„ krakowski	—	—
18	Koszta zarządu	„ galicyjski	527	5
		„ krakowski	153	80
19	Wydatki na gimnastykę	„ galicyjski	210	—
		„ krakowski	50	—
20	Rozmaite wydatki	„ galicyjski	3.900	85
		„ krakowski	1.011	87½
21	Pensye nauczycieli	„ galicyjski	5.685	97½
		„ krakowski	1.346	45½
22	Emerytury wdów	„ galicyjski	2.538	91
		„ krakowski	282	88
23	Na wychowanie sierót	„ galicyjski	85	83½
		„ krakowski	60	80
24	Dary z łaski	„ galicyjski	1.072	96½
		„ kzakowski	269	98½
25	Odprawy i kwartały pozgonne	„ galicyjski	—	—
		„ krakowski	—	—
	do przeniesienia	„ galicyjski	104.116	13½
		„ krakowski	23.702	85½

funduszu szkolnego za rok 1874.

w czasie od 1. Stycznia 1875 do końca Maja 1875.				w Czerwcu 1875.				Razem		Do tego wynikłości z I. półrocza 1874 rachunkiem za rok 1873. nieobjęte		Suma ogólna	
Zaległość		Nowo asygnowano		Zaległość		Nowo asygnowano							
zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct	zł.	ct.	zł.	ct.
—	—	—	—	—	—	—	—	3.300	—	—	—	3.300	—
—	—	—	—	—	—	—	—	2.143	75	175	—	2.318	75
—	—	—	—	—	—	—	—	478	74	13	75	492	49
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	192	50	17	50	210	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	329	—	7	—	336	—
—	—	—	—	—	—	—	—	138	60	50	40	189	—
—	—	—	—	—	—	—	—	110	—	10	—	120	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
90	50	—	—	—	—	—	—	599	75	35	—	634	75
67	91	—	—	—	—	—	—	67	91	—	—	67	91
450	66	—	—	—	—	—	—	3.297	75½	435	65	3.733	40½
170	81	—	—	—	—	—	—	812	13½	174	98	987	11½
948	23½	—	—	—	—	—	—	17.691	78	2.388	28½	20.080	6½
169	—	—	—	—	—	—	—	2.011	50	401	50	2.413	—
—	—	—	—	—	—	—	—	62.945	40	—	—	62.945	40
—	—	—	—	—	—	—	—	13.317	20½	1.037	7½	14.354	28
14.104	90½	—	—	435	—	—	—	14.539	90½	—	—	14.539	90½
2.008	4½	—	—	—	—	—	—	2.008	4½	—	—	2.008	4½
16	74	—	—	—	—	—	—	1.273	7	—	—	1.273	7
20	87	—	—	—	—	—	—	20	87	—	—	20	87
31	20	—	—	—	—	—	—	31	20	31	20	62	40
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	1.164	58	1.638	89	2.803	47
—	—	—	—	—	—	—	—	2.175	—	—	—	2.175	—
—	—	—	—	—	—	—	—	87	10	85	23	172	33
—	—	—	—	—	—	—	—	100	—	—	—	100	—
—	—	—	—	—	—	—	—	51	61	32	28	83	89
—	—	—	—	—	—	—	—	168	68	282	22½	450	90½
31	66½	—	—	—	—	—	—	71	6½	2	94	74	½
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	35	½	35	½
—	—	—	—	—	—	—	—	40	—	137	52	177	52
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	527	5	237	28½	764	33½
—	—	—	—	—	—	—	—	153	80	12	—	165	80
—	—	—	—	—	—	—	—	210	—	—	-	210	—
—	—	—	—	—	—	—	—	50	—	—	—	50	—
25	86½	304	39½	—	—	—	—	4 231	11	52	50	4.283	61
—	—	—	—	—	—	—	—	1.011	87½	—	—	1.011	87½
524	36	—	—	27	56	—	—	6.237	89½	750	46	6.988	35½
122	40½	—	—	—	—	—	—	1.468	86	122	44½	1 591	30½
348	28½	—	—	16	32½	—	—	2.903	52	486	75	3.390	27
32	8	—	—	—	—	—	—	314	96	14	58	329	54
6	79½	—	—	—	—	—	—	92	63	10	8½	102	71½
4	66	—	—	—	—	—	—	65	46	7	—	72	46
324	71½	—	—	—	—	—	—	1.397	68	115	86½	1.513	54½
16	68½	—	—	3	33	—	—	290	—	20	1½	310	1½
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
16.903	92½	304	39½	478	88½	—	—	121.803	34	6.488	19	128.291	53
2.612	46½	—	—	3	33	—	—	26.318	65	2.332	22½	28.650	87½

Liczba porządk.	Poszczególnienie rubryk		Wynikłości w roku 1874. Kwota wal. austr. zł.	ct.
	z przeniesienia . . .	fundusz galicyjski . .	104.116	13½
		„ krakowski . .	23.702	85½
26	Emerytury dla nauczycieli którzy utracą posady wskutek organizacyi	„ galicyjski . .	—	—
		„ krakowski . .	—	—
27	Potrzeby szkół ogólnej natury	„ galicyjski . .	3.165	50
		„ krakowski . .	—	—
28	Konferencye krajowych nauczycieli	„ galicyjski . .	3.323	—
		„ krakowski . .	—	—
29	Dodatki pięcioletnie	„ galicyjski . .	620	40
		„ krakowski . .	—	—
30	Dodatki dla funduszów szkół okręgowych . . .	„ galicyjski . .	38.200	—
		„ krakowski . .	—	—
31	Zasiłki na budowę szkół	„ galicyjski . .	—	—
		„ krakowski . .	—	—
	Razem	„ galicyjski . .	149.425	3½
		„ krakowski . .	23.702	85½
	Fundusz krajowy.			
32	Uzupełnienie płac nauczycielskich I. A. . . .	„ galicyjski . .	—	—
		„ krakowski . .	—	—
	„ jednorazowe I. B.	„ galicyjski . .	—	—
		„ krakowski . .	700	—
	Subwencye na utrzymanie szkół II. A. . . .	„ galicyjski . .	—	—
		„ krakowski . .	997	50
	„ na budowę szkół II. B.	„ galicyjski . .	—	—
		„ krakowski . .	—	—
	Suma . . .	„ galicyjski . .	149.425	3½
		„ krakowski . .	25.400	35½

C. k. Departament

Do powyższej sumy wydatku . . . . . 345.519 zł. 22½ ct.

dolicza się przeprowadzenia rachunkowe według załączonego na str. 145 wykazu . . . . . 11.613 zł. 42½ ct.

Ogólna suma wydatków . 357.132 zł. 65 ct.

(Patrz zamknięcie rachunku pod lit. A.)

funduszu szkolnego za rok 1874.

w czasie od 1. Stycznia 1875. do końca Maja 1875.				w Czerwcu 1875.				Razem		Do tego wynikłości z I. półrocza 1874. rachunkiem za rok 1873. nieobjęte		Suma ogólna	
Zaległość		Nowo asygnowano		Zaległość		Nowo asygnowano							
zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
16.903	92½	304	39½	478	88½	—	—	121.803	34	6.488	19	128.291	53
2.612	46½	—	—	3	33	—	—	26.318	65	2.322	22½	28.650	87½
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	3.115	83	—	—	100	—	6.381	33	—	—	6.381	33
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	3.323	—	—	—	4.323	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1.023	61	—	—	18	33	—	—	1.662	34	—	—	1.662	34
27	7	—	—	—	—	—	—	27	7	—	—	27	7
34.000	—	26.095	33	—	—	4.158	75	102.454	8	—	—	102.454	8
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
51.927	53½	29.515	55½	497	21½	4.258	75	235.624	9	6.488	19	242.112	28
2.639	53½	—	—	3	33	—	—	26.345	72	2.332	22½	28.677	94½
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	65	—	65	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
150	—	—	—	—	—	—	—	150	—	23.298	50	23.448	50
—	—	—	—	—	—	—	—	700	—	—	—	700	—
1.000	—	—	—	—	—	—	—	1.000	—	16.700	87	17.700	87
—	—	—	—	—	—	—	—	997	50	—	—	997	50
2.300	—	—	—	770	—	—	—	3.070	—	28.747	13	31.817	13
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
55.377	53½	29.515	55½	1.267	21½	4.258	75	239.844	9	75.299	69	315.143	78
2.639	53½	—	—	3	33	—	—	28.043	22	2.332	22½	30.375	44½

rachunkowy Namiestnictwa.

Lwów dnia 18. Stycznia 1876.

Breitenberger *w. r.*

b. Wykaz

przeprowadzeń książkowych na rok 1874

we funduszu szkolnym krajowym.

Liczba porządkowa	Przedmiot	Pojedyńczo zł.	ct.	Razem zł.	ct.
	Dodatki pięcioletnie we funduszu krakowskim.				
1	Lawczowski Teofil, nauczyciel w Trzebini, dodatek pięcioletni z rocznych 25 zł. za Wrzesień, Październik i Listopad 1874	6	25	—	—
2	Majewski Edward, nauczyciel w Krzeszowicach, dodatek pięcioletni z rocznych 50 zł. za Wrzesień, Październik i Listopad 1874	12	50	18	75
	Zasiłki we funduszu krakowskim.				
3	Gmina Brodło, na utrzymanie nauczyciela jednorazową subwencyę, rozporządzeniem 1. Lipca 1874. l. 6438 . .	100	—	—	—
4	Kozłowska Bronisława, nauczycielka przy szkole w Jaworźniu z rocznej płacy 300 zł. za Październik 1874. rozporządzeniem 16. Września 1874 l. 9622	25	—	—	—
5	Bednarowska Ludwika, naucz. przy szkole w Jaworźniu, z rocznych 300 zł. za Październik 1874. rozp. 2 Lutego 1874. l. 774	25	—	—	—
6	Paszkowski Franciszek, opiekun główny zakładu ochronek dla małych dzieci w Krakowie, subwencyę, rozporządzeniem 11. Kwietnia 1874 l. 3368	550	—	—	—
7	Gmina Bielany i Przegorzały, na utrzymanie szkoły w Bielanach, rozp. 31. Marca 1874. l. 2619	50	—	—	—
8	Zgromadzenie pp. Duchaczek u św. Tomasza w Krakowie, subwencyę, rozporz. 16. Marca 1874. l. 2177 . . .	200	—	—	—
9	Zgromadzenie pp. Augustyanek na Kazimierzu, w celu utrzymania szkoły żeńskiej, rozporz. 16. Marca 1874 l. 2178 .	400	—	1.350	—
	Uposażenia korporacyj naukowych we funduszu krakowskim.				
10	Zgromadzeniu Franciszkanek u św. Jędrzeja na utrzymanie szkoły żeńskiej rozporz. 16. Marca 1874 l. 2179 . .	500	—	500	—
	Rozmaite wydatki funduszu krakowskiego.				
11	Odnośnie do odezwy św. Wydziału krajowego z dnia 31. Marca 1874. l. 7157. pozostałą resztę przy zamknięciu rachunku za rok 1872 w kwocie . . . . . przeprowadzono książkowo z majątku obrotowego do majątku zarodowego, rozp. l. 3308.	2.891	61	2.891	61
	Do przeniesienia .			4.760	36

Liczba porządkowa	Przedmiot	Pojedyńczo zł.	Pojedyńczo ct.	Razem zł.	Razem ct.
	Z przeniesienia .			4.760	36
	Rozmaite wydatki funduszu galicyjskiego.				
12	Odnośnie do odezwy Wydziału krajowego z dnia 31. Marca 1875. do l. 7157. pozostałą resztę przy zamknięciu rachunków za rok 1872. w kwocie	6.844	40½	6.844	40½
	Razem . .	—	—	11.604	76½
	Departament rachunkowy c. k. Namiestnictwa.				
	Lwów dnia 18. stycznia 1876.				
	Bartmański w. r.				
	Breitenberger w. r.				
13	Do tego wydane na zakupno książeczki kasy oszczędności do majątku zarodowego	—	—	8	66
	Suma . .	—	—	11.613	42½

2. alegat do zamknięcia rachunku funduszu szkolnego za rok 1874.

Wykaz należytości

czynnych i biernych z końcem roku 1874.

Liczba porządkowa	Poszczególnienie	Należytości czynne zł.	Należytości czynne ct.	Należytości bierne zł.	Należytości bierne ct.
	Wydatki.				
1	Rubr. VII. Adjuta	—	—	196	17½
2	„ IX. Fundacye i stypendya	—	—	46	80
3	„ X. Dodatki (Subwencye)	—	—	3.956	10½
4	„ XIII. Remuneracye i zapomogi	—	—	177	44
5	„ XVI. Podatki i daniny	—	—	32	—
6	„ XX. Emerytury dla nauczycieli	—	—	229	71
7	„ XXI. Emerytury dla wdów po nauczycielach	—	—	252	16½
8	„ XXIII. Dary z łaski	—	—	10	75
9	„ XXIV. Dodatki pięcioletnie	—	—	145	—
10	„ XXVIII. Rozmaite wydatki	—	—	2.598	39½
	Dochody.				
11	Rubr. I. Odsetki fundusz galicyjski 621 zł. 88½ ct. „ krakowski 41 „ 99½ „	663	88	—	—
12	„ II. Dochody z dóbr i realności „ galicyjski 12 „ 81 „ „ krakowski — „ — „	12	81	—	—
13	„ IV. Dodatki „ galicyjski 1596 „ 19 „ „ krakowski 1610 „ 67 „	3.206	86	—	—
14	„ VII. Taksy spadkowe „ galicyjski 3 „ 07 „ „ krakowski — „ — „	3	07	—	—
15	„ VIII. Rozmaite dochody „ galicyjski 168 „ 20 „ „ krakowski 9061 „ 5½ „	9.229	25½	—	—
16	Zwroty korelatywne „ galicyjski 6028 „ 59 „ „ krakowski 2395 „ 25 „	8.423	84	—	—
17	Zwroty zaliczek „ galicyjski 2880 „ 56 „ „ krakowski 185 „ 57½ „	3.066	13½	—	—
	Suma . .	24.605	85	7.644	54
	Nadwyżka należytości czynnych	—	—	16.961	31
		24.605	85	24.605	85

3 **alegat do zamknięcia rachunku funduszu szkolnego za rok 1874.**

Poszczególnienie

wydatków i dochodów,

z uwzględnieniem czasu ich zrealizowania.

a) w ciągu roku 1874.
b) w I. półroczu 1875.
na rachunek roku 1874.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie		
		WYDATKI.		
1		Płace stałe	Fundusz	galicyjski
			„	krakowski
2		Dodatki do płac	„	galicyjski
			„	krakowski
3		Dodatki na pomieszkanie dla nauczycieli . . .	„	galicyjski
			„	krakowski
4		Płace sług	„	galicyjski
			„	krakowski
5		Dodatki na pomieszkanie dla sług	„	galicyjski
			„	krakowski
6		Substytucye	„	galicyjski
			„	krakowski
7		Adjuta	„	galicyjski
			„	krakowski
8		Remuneracye i zapomogi	„	galicyjski
			„	krakowski
9		Subwencye (dodatki)	„	galicyjski
			„	krakowski
10		Zasiłki	„	galicyjski
			„	krakowski
11		Uposażenie korporacyj	„	galicyjski
			„	krakowski
12		Fundacye i stypendya	„	galicyjski
			„	krakowski
13		Czynsze najmu	„	galicyjski
			„	krakowski
14		Potrzeby szkolne i urzędowe	„	galicyjski
			„	krakowski
15		Utrzymanie budynków	„	galicyjski
			„	krakowski
16		Podatki i daniny	„	galicyjski
			„	krakowski
17		Koszta podróży i dyet	„	galicyjski
			„	krakowski
18		Koszta zarządu	„	galicyjski
			„	krakowski
19		Wydatki na gimnastykę	„	galicyjski
			„	krakowski
		Do przeniesienia	„	galicyjski
			„	krakowski

Zwyczajne				Nadzwyczajne				Uwaga
Wynikłość								
w roku 1874		w I. półroczu 1875		razem		w roku 1874	w I. półroczu 1875	razem		
zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	
3.300	—	—	—	3.300	—					
2.318	75	—	—	2.318	75					
492	49	—	—	492	49					
—	—	—	—	—	—					
210	—	—	—	210	—					
—	—	—	—	—	—					
336	—	—	—	336	—					
189	—	—	—	189	—					
120	—	—	—	120	—					
—	—	—	—	—	—					
544	25	90	50	634	75					
—	—	67	91	67	91					
3.282	74½	450	66	3.733	40½					
816	30½	170	81	987	11½					
19.131	83	948	23½	20.080	6½					
2.244	—	169	—	2.413	—					
62.945	40	—	—	62.945	40					
14.354	28	—	—	14.354	28					
—	—	14.539	90½	14.539	90½					
—	—	2.008	4½	2.008	4½					
1.256	33	16	74	1.273	7					
—	—	20	87	20	87					
31	20	31	20	62	40					
—	—	—	—	—	—					
2.803	47	—	—	2.803	47					
2.175	—	—	—	2.175	—					
172	33	—	—	172	33					
100	—	—	—	100	—					
83	89	—	—	83	89					
450	90½	—	—	450	90½					
42	34	31	66½	74	½					
35	½	—	—	35	½					
177	52	—	—	177	52					
—	—	—	—	—	—					
764	33½	—	—	764	33½					
165	80	—	—	165	80					
210	—	—	—	510	—					
50	—	—	—	50	—					
95.904	13	16.108	90½	112.013	3½					
22.899	4½	2.436	63½	25.335	68					

Liczba rubryki budżetu	Poszczególnienie	
	Z przeniesienia fundusz	galicyjski
	„	krakowski
20	Rozmaite wydatki	„ galicyjski
	„	krakowski
21	Pensye nauczycieli	„ galicyjski
	„	krakowski
22	Emerytury wdów	„ galicyjski
	„	krakowski
23	Na wychowanie sierót . . . f . . .	„ galicyjski
	„	krakowski
24	Dary z łaski	„ galicyjski
	„	krakowski
25	Odprawy i kwartały pozgonne	„ galicyjski
	„	krakowski
26	Emerytury dla nauczycieli, którzy utracą posady w skutek organizacyi	„ galicyjski
	„	krakowski
27	Potrzeby szkół ogólnej natury	„ galicyjski
	„	krakowski
28	Konferencye nauczycielskie	„ galicyjski
	„	krakowski
29	Dodatki pięcioletnie	„ galicyjski
	„	krakowski
30	Dodotki dla funduszu szkół okręgowych . . .	„ galicyjski
	„	krakowski
31	Zasiłki na budowę szkół	„ galicyjski
	„	krakowski
32	Uzupełnienie płac nauczycieli I. A	„ galicyjski
	„	krakowski
	Uzupełnienie płac nauczycieli jednorazowe I. B. . .	„ galicyjski
	„	krakowski
	Subwencye i utrzymania szkół II. A.	„ galicyjski
	„	krakowski
	Subwencye na budowę szkół II. B.	„ galicyjski
	„	krakowski
	Suma wydatków Fundusz	galicyjski
	„	krakowski
	Do tego suma przeprowadzeń książkowych	
	Suma ogólna .	

Zwyczajne						Nadzwyczajne						Uwaga
Wynikłość												
w roku 1874		w l. półroczu 1875		razem		w roku 1874		w l. półroczu 1875		razem		
zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	
95.904	13	16.108	90½	112 013	3½							
22.899	4½	12.436	63½	25.335	68							
3.953	35	330	26	4.283	61							
1.011	87½	—	—	1.011	87½							
6.436	43½	551	92	6.988	35½							
1.468	90	122	40½	1.591	30½							
3.025	66	364	61	3.390	27							
297	46	32	8	329	54							
95	92	6	79½	102	71½							
67	80	4	66	72	46							
1.188	83	324	71½	1.513	54½							
290	—	20	1½	310	1½							
—	—	—	—	—	—							
—	—	—	—	—	—							
—	—	—	—	—	—							
—	—	—	—	—	—							
3.165	50	3.215	83	6.381	33							
—	—	—	—	—	—							
3.323	—	—	—	3.323	—							
—	—	—	—	—	—							
620	40	1.041	94	1.662	34							
—	—	27	07	27	07							
38.200	—	64.254	08	102.454	08							
—	—	—	—	—	—							
—	—	—	—	—	—							
—	—	—	—	—	—							
65	—	—	—	65	—							
—	—	—	—	—	—							
23.298	50	150	—	23.448	50							
700	—	—	—	700	—							
16.700	87	1.000	—	17.700	87							
997	50	—	—	997	50							
28.747	13	3.070	—	31.817	13							
—	—	—	—	—	—							
224.724	72½	90.419	5½	315.143	78							
27.732	58	2.642	86½	30.375	44½							
11.613	42½	—	—	11.613	42½							
264.070	73	93.061	92	357.132	65							

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie
		DOCHODY.
		Ogólny dochód . . . . . Fundusz galicyjski „ krakowski
		Suma dochodów .
		Zapas początkowy . . . . . Fundusz galicyjski „ krakowski
		Razem . .

Zwyczajne						Nadzwyczajne						Uwaga
Wynikłość												
w roku 1874		w I. półroczu 1875		razem		w roku 1874		w I. półroczu 1875		razem		
zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	
157.183	60	55.334	28	212.517	88							
14.349	67½	30.154	92½	44.504	60							
171.533	27½	85.489	20½	257.022	48							
				89.435	80							
				10.674	37							
				357.132	65							

XII.

Fundusz domestykalny.

Poszczególnienie wydatków i dochodów, z uwzględnieniem czasu ich zrealizowania.

Alegat do zamknięcia rachunku funduszu domestykalnego za rok 1874.

Poszczególnienie

wydatków i dochodów,

z uwzględnieniem czasu ich zrealizowania.

a) w ciągu roku 1874.
b) w I. półroczu 1875.
na rachunek roku 1874.

Fundusz

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi	Poszczególnienie
		Wydatki.
I.	1	Płaca Antoniemu Schneiderowi za wydawnictwo Encyklopedyi . . . . .
	2	Wynagrodzenie pomocników . . . . .
II.	3	Najem lokalności na pomieszczenie powyższego biura . . . . .
III.	4	Dotacya funduszowi Al. hr. Stadnickiego, na wydawnictwo aktów grodzkich . .
IV.	5	Koszta druku i oprawy Encyklopedyi . . . . .
		Suma wydatków .
		Dochody.
I.	1	*a)* Odsetki od efektów . . . . .
		b) „ „ kapitału wypożyczonego funduszowi kulparkowskiemu . . .
		Suma dochodów .

domestykalny.

Zwyczajne						Nadzwyczajne						Uwaga
Wynikłość												
w roku 1874		w I. półroczu 1875		razem		w roku 1874		w I. półroczu 1875		razem		
zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	
600	—	—	—	600	—							
600	—	—	—	600	—							
300	—	—	—	300	—							
1.200	—	—	—	1.200	—							
130	—	—	—	130	—							
2.830	—	—	—	2.830	—							
256	42½	—	—	256	42½							
3.201	—	—	—	3.201	—							
3.457	42½	—	—	3.457	42½							

dodatkowe informacje:

Wyszczególnienie	Należności		Zobowiązania	
	na koniec roku	na początek roku	na koniec roku	na początek roku
	zł	gr	zł	gr
Należności z tytułu dostaw i usług				
Należności z tytułu podatków, ceł, ubezpieczeń społecznych i zdrowotnych oraz innych świadczeń				
Należności z tytułu wynagrodzeń				
Należności z tytułu rozliczeń międzyokresowych				
Należności z tytułu dotacji				
Należności z tytułu pozostałych rozrachunków				
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług				
Zobowiązania z tytułu podatków, ceł, ubezpieczeń społecznych i zdrowotnych oraz innych świadczeń				
Zobowiązania z tytułu wynagrodzeń				
Zobowiązania z tytułu rozliczeń międzyokresowych				
Zobowiązania z tytułu dotacji				
Zobowiązania z tytułu pozostałych rozrachunków				

XIII.

Fundusz kultury krajowej

1. Wykaz należytości czynnych i biernych.
2. Poszczególnienie wydatków i dochodów, z uwzględnieniem czasu ich zrealizowania.

XIII.

Fundusz kultury krajowej

1. Wykaz należytości czynszowych i dzierżawnych.
2. Poszczególnienie wydatków i dochodów z uwzględnieniem czasu ich zrealizowania.

1. alegat do zamknięcia rachunku funduszu kultury krajowej za rok 1874.

Wykaz należytości

czynnych i biernych z końcem roku 1874.

Liczba porządkowa	Poszczególnienie	Należytości			
		czynne		bierne	
		zł.	ct.	zł.	ct.
	DOCHODY.				
1	Rubr. II. Kary za przestępstwa polowe i lasowe . . .	11.337	24	—	—
	Suma .	11.337	24	—	—

Liczba porządkowa	Poszczególnienia	Należytości	
		czynne	bierne
		zł. gr.	zł. gr.
	DOCHODY.		
1	Rub. II. Kary za przestępstwa polowe i lasowe .	17,387 24	— —
	Razem .	17,387 24	— —

2. alegat do zamknięcia rachunku funduszu kultury krajowej za rok 1874.

Poszczególnienie

wydatków i dochodów,

z uwzględnieniem czasu ich zrealizowania.

a) w ciągu roku 1874.
b) w I. półroczu 1875.
na rachunek roku 1874.

Fundusz kultury

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie
budżetu		
		Wydatki.
I.	1	Zwroty kar . . . . .
II	2	Rozmaite: *a*) Zasiłek dla szkoły rolniczej w Dublanach . . . . .
	3	*b*) Wydatki nieprzewidziane . . . . .
—	4	Nadwyżka przeniesiona do majątku zarodowego na zakupno efektów . . .
		Suma wydatków . . .
		Dochody.
I	1	Odsetki od kapitałów . . . . .
II.	2	Kary za przestępstwa polowe i lasowe . . . . .
III	3	Rozmaite . . . . .
		Suma dochodów . . .

krajowej.

Zwyczajne						Nadzwyczajne						Uwaga
Wynikłość												
w roku 1874		w l. półroczu 1875		razem		w roku 1874		w l. półroczu 1875		razem		
zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	
26	65	—	—	26	65							
5.000	—	—	—	5.000	—							
410	36	—	—	410	36							
8.190	48	—	—	8.190	48							
13.627	49	—	—	13.627	49							
4.560	24½	—	—	4.560	24½							
8.701	73	2.020	42	10.722	15							
—	—	—	—	—	—							
13.261	97½	2.020	42	15.282	39½							

Nazwy	Należności				Zwłoka			
	Razem		w tym		Razem		w tym	
			1852	w 1 półroczu			1852	w tym 1854
	zł.	gr.	zł.	gr.	zł.	gr.	zł.	gr.

XIV.

Fundusz stanowy sierociński.

Poszczególnienie wydatków i dochodów, z uwzględnieniem czasu ich zrealizowania.

Alegat do zamknięcia rachunku funduszu stanowego sierocińskiego za rok 1874.

Poszczególnienie

wydatków i dochodów,

z uwzględnieniem czasu ich zrealizowania

a) w ciągu roku 1874.
b) w I. półroczu 1875.
na rachunek roku 1874.

Fundusz stanowy

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie
		WYDATKI.
I.	1	Utrzymanie sierót . . . . .
II.	2	Rozmaite . . . . .
		Suma wydatków .
		DOCHODY.
I.	1	Odsetki od efektów i kapitałów . . . . .
II.	2	Rozmaite . . . . .
		Suma dochodów .

sierociński.

Zwyczajne						Nadzwyczajne						Uwaga
Wynikłość												
w roku 1874		w I. półroczu 1875		razem		w roku 1874		w I. półroczu 1875		razem		
zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	
595	—	420	—	1.015	—							
—	½	—	—	—	½							
595	½	420	—	1.015	½							
1.201	34½	387	87½	1.589	22							
—	—	—	—	—	—							
1.201	34½	387	87½	1.589	22							

XV.

Fundusz Aleksandra hr. Stadnickiego.

Poszczególnienie wydatków i dochodów, z uwzględnieniem czasu ich zrealizowania.

Alegat do zamknięcia rachunku funduszu Al. hr. Stadnickiego za rok 1874.

Poszczególnienie

wydatków i dochodów,

z uwzględnieniem czasu ich zrealizowania

a) w ciągu roku 1874.
b) w I. półroczu 1875.
na rachunek roku 1874.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie
		WYDATKI.
I.	1	Płaca Drowi Liskemu, za czynność około wydawnictwa aktów grodzkich . .
II.	2	30% rabat księgarzom . . . . .
III.	3	Koszta druku i oprawa . . . . .
IV.	4	Rozmaite . . . . .
		Suma wydatków .
		DOCHODY.
I.	1	Dotacya z funduszu domestykalnego . . . . .
II.	2	Sprzedaż aktów grodzkich . . . . .
III.	3	Rozmaite . . . . .
IV.	4	Odsetki od efektów i kapitałów . . . . .
		Suma dochodów .

Hr. Stadnickiego.

Zwyczajne						Nadzwyczajne						Uwaga
Wynikłość												
w roku 1874		w l. półroczu 1875		razem		w roku 1874		w l. półroczu 1875		razem		
zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	
733	28	66	72	800	—							
—	—	—	—	—	—							
312	—	741	45	1.053	45							
—	—	—	—	—	—							
1.045	28	808	17	1.853	45							
1.200	—	—	—	1.200	—							
—	—	—	—	—	—							
—	—	—	—	—	—							
36	62	78	93	115	55							
1.236	62	78	93	1.315	55							

XVI.

Fundusz szkoły kucia koni.

Poszczególnienie wydatków i dochodów, z uwzględnieniem czasu ich zrealizowania.

XVI.

Tuchusz szkoły kucia koni.

L. W. **29350**/1875
Alegat lit. **C.** do sprawozdania Wydziału krajowego o zamknięciu rachunkowem funduszów krajowych za rok 1874.

Lit. C.

ZAMKNIĘCIE RACHUNKU

FUNDUSZÓW SAMOISTNYCH

(niedotowanych)

preliminarzem nieobjętych

za rok

1874.

INDEKS.

	Stronica
Sumaryusz	6
Fundusz pożyczki z roku 1873	10
„ pomnika Kościuszki	24
Fundusze stypendyjne	28
Fundusz administracyi Winnik	42
„ zakładu obłąkanych w Kulparkowie .	50
„ galicyjski inwalidów	58
„ niżankowicki inwalidów	62
„ Komarnickich	66
„ zakładu Ossolińskich	70
„ zapomogi byłego obwodu tarnowskiego . .	74
„ zapomogi z roku 1868	80
„ „ pozostałej z roku 1866 . .	86
„ budowy domu podrzutków . . .	94
„ depozytów serwitutowych . . .	98
„ Pelagii Russanowskiej . . .	132
„ szkół ludowych z roku 1872 . . .	136
„ Wincentego Łodzia Ponińskiego . .	140
Depozyta	144

L. W. **29350**/1875
Alegat lit. **C.** do sprawozdania Wydziału krajowego o zamknięciu rachunkowem funduszów krajowych za rok 1874.

Lit. C.

SUMARYUSZ

zamknięć rachunkowych

FUNDUSZÓW SAMOISTNYCH

(niedotowanych)

preliminarzem nieobjętych

za rok 1874.

Sumaryusz zamknięć rachunkowych funduszów

Liczba porządk.	Nazwa funduszu	Dochody					
		Rzeczywiste		Lokacye chwilowe		Razem	
		zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
1	Fundusz pożyczki krajowej z roku 1873	1,927.833	68	413.213	75	2,341.047	43
2	„ pomnika Kościuszki	495	91½	—	—	495	91½
3	Fundusze stypendyjne	149.752	41½	97.282	41	247.034	82½
4	Fundusz administracyi dóbr Winniki	15.612	69	—	—	15.612	69
5	„ budowy domu obłąkanych w Kulparkowie	157.398	11	851	45	158.249	56
6	„ galicyjski inwalidów	2.184	23½	1.381	96	3.566	19½
7	„ niżankowicki „	152	25	105	—	257	25
8	„ posagowy Jana i Filipiny Komarnickich	70	87½	—	—	70	87½
9	„ zakładu narodowego imienia Ossolińskich	29.205	08	—	—	29.205	08
10	„ zapomogi byłego obwodu tarnowskiego	209	10½	4.596	09½	4.805	20
11	„ „ z roku 1868 (powodziowy)	943	06	—	—	943	06
12	„ „ pozostałej z roku 1866	191.384	62	125.650	55	317.035	17
13	„ budowy domu podrzutków	—	—	—	—	—	—
14	„ depozytów gminnych serwitutowych	702.231	68½	121.168	95	823.400	63½
15	„ Pelagii Russanowskiej	—	—	—	—	—	—
16	„ szkół ludowych z roku 1872	—	—	—	—	—	—
17	„ Wincentego Łodzia Ponińskiego	3.781	48	5.043	43	8.824	91
18	Depozyta	813.855	06½	—	—	813.855	06½
	Suma	3,995.110	26½	769.293	59½	4,764.403	86

samoistnych (niedotowanych) preliminarzem nieobjętych.

Wydatki						Zapas ostateczny		Zaległości				UWAGA
Rzeczywiste		Lokacye chwilowe		Razem				Czynne		Bierne		
zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	et.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	
682.158	70	276.967	87	959.126	57	1,381.920	86	1,093.053	96	2,672.483	11	
495	91½	—	—	495	91½	—	—	—	—	—	—	*Do poz. 10.* (Fundusz zapomogi obwodu tarnowskiego). W dochodach i w zapasie opuszczono skrypta na 550 zł. jako niemające żadnej wartości.
82.838	12	151.523	07½	234.361	19½	12.673	63	198.360	49	14.558	19	
15.612	69	—	—	15.612	69	—	—	3.335	22	178	23	
90.774	08½	850	—	91.624	08½	66.625	47½	2.000	—	—	—	*Do poz. 12.* (Pozostały fundusz zapomogi z roku 1866). W dochodach i w wydatkach opuszczono zniszczone wylosowane obligacye na 2,499.800 zł. jako niemające żadnej wartości.
1.370	—	1.493	19	2.863	19	703	½	—	—	25	—	
72	—	105	—	177	—	80	25	—	—	—	—	
47	25	—	—	47	25	23	62½	—	—	—	—	*Do poz. 13, 15* i *16.* W tych funduszach był tylko obrót w majątku zarodowym. (Patrz sumaryczne zestawienie pod lit. D.).
28.652	57½	—	—	28.652	57½	552	50½	—	—	—	—	
—	—	2.192	92	2.192	92	2.612	28	258	86½	—	—	
943	06	—	—	943	06	—	—	3.406	14½	9.001	76½	
57.408	59	128.134	17½	185.542	76½	131.492	40½	63.678	08½	56.100	—	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
50.680	06½	117.221	28½	167.901	35	655.499	28½	—	—	—	—	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
2.502	18	5.022	74	7.524	92	1.299	99	—	—	20	69	
547.563	53	—	—	547.563	53	266.291	53½	—	—	—	—	
1,561.118	76	683.510	25½	2,244.629	01½	2,519.774	84½	1,364.092	76½	2,752.366	98½	
										1,388.274	22	

Fundusz pożyczki krajowej z roku 1873.

Zamknięcie rachunku

za rok 1874.

z 4 alegatami.

Liczba porządkowa	Dochody	Należytość						Uiszczenie		Pozostałość ostateczna		Uwaga
		zaległa		bieżąca		razem						
		zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	
1	Sprzedaż obligacyj pożyczki krajowej z roku 1873 po kursie emisyjnym 82 za 100 zł.	—	—	161.048	—	161.048	—	161.048	—	—	—	Nadwyżka kursu patrz poz. 7. a
2	Zwrot pożyczek udzielonych Wydziałom powiatowym:											
	a) w kapitale . . .	—	—	1,087.995	76	1,087.995	76	94 973	60½	993.022	15½	
	b) w odsetkach . .	1.184	19½	60.229	95	61.414	14½	53.664	98	7.749	16½	Alegat 2.
3	10% odsetki zwłoki od Wydziałów powiatowych, za niedotrzymanie terminów rat	—	—	403	89½	403	89½	403	89½	—	—	
4	Odsetki od chwilowo lokowanych kapitałów . . .	—	—	4.045	94	4.045	94	4.045	94	—	—	
5	Odsetki od kapitałów wypożyczonych funduszom krajowym	—	—	319	44	319	44	319	44	—	—	
6	Zwroty za kupony od sprzedanych obligacyj . . .	—	—	2.391	42	2.391	42	2.391	42	—	—	
7	Rozmaite:											
	a) nadwyżka kursu przy sprzedaży obligacyj .	—	—	8.881	75	8.881	75	8.881	75	—	—	
	b) dochód z wylosowanych na korzyść funduszu obligacyj	—	—	1.900	—	1.900	—	1.900	—	—	—	
	c) od Wydziału powiatowego w Grybowie za falsyfikat	1	—	—	—	1	-	1	—	—	—	
	d) raty mylnie nadesłane od Wydziałów powiatowych	—	—	850	—	850	—	850	—	—	—	
	e) dotacye na wypłatę kuponów, wyrachowane przez banki	—	—	18.230	—	18.230	—	16.671	8	1 558	92	
8	Lokacye chwilowe kapitałów w bankach:											
	a) na rachunku bieżącym	136.969	60	38.167	87	175.137	47	174 413	75	723	72	
	b) na asygnaty: gotówka	—	—	58.100	—	58.100	—	58 100	—	—	—	
	efekta	—	—	179.700	—	179.700	—	179.700	—	—	—	
9	Karty dłużne od Wydziałów powiatowych: efekta	5.000	—	368.800	—	373.800	—	283.800	—	90.000	—	
10	Winkulacya obligacyj . .	—	—	1.000	—	1 000	—	1.000	—	—	—	
	Suma dochodów: gotówką	138.154	79½	1,442.564	2½	1,580.718	82	577.664	86	1,003 053	96	
	efektami	5.000	—	549.500	—	554 500	—	464.500	—	90.000	—	
	Zapas początkowy w gotówce	—	—	—	—	—	—	123.882	57	—	—	
	w efektach	—	—	—	—	—	—	1,175.000	—	—	—	
	Razem: gotówka	—	—	—	—	—	—	701.547	43	—	—	
	efekta	—	—	—	—	—	—	1,639 500	—	—	—	

Liczba porządkowa	Wydatki	Należytość						Uiszczenie		Pozostałość ostateczna		Uwaga
		zaległa		bieżąca		razem						
		zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	
1	Umorzenie pożyczki przez losowanie obligacyj . .	—	—	1,600.000	—	1,600.000	—	9.600	—	1,590.400	—	
2	Wypłata kuponów od obligacyj w obiegu będących	—	—	78.507	—	78.507	—	75.393	—	3,114	—	
3	Pożyczki udzielone Wydziałom powiatowym . .	—	—	368.800	—	368.800	—	368.800	—	—	—	Alegat 2.
4	Odsetki od kapitałów chwilowo wypożyczonych . .	—	—	56	78	56	78	56	78	—	—	
5	Koszta administracyjne:											
	a) podatki i stemple . .	—	—	8.906	62	8.906	62	6.276	52	2.630	10	
	b) płace dzienne . . .	—	—	603	—	603	—	603	—	—	—	
	c) koszta emisyjne . ,	45	17	2.070	23	2.115	40	2.076	39	39	1	
	d) potrzeby kancelaryjne, druki, inseraty . . .	—	—	387	10	387	10	387	10	—	—	
	e) porta, telegramy i tp. drobne	—		25	91	25	91	25	91	—	—	
6	Rozmaite:											
	a) eskont od kapitałów podniesionych z lokacyi	—	—	60	—	60	—	60	—	—	—	
	b) zwrot rat nadpłaconych przez Wydziały powiatowe	—	—	850	—	850	—	850	—	—	—	
	c) dotacye bankom na wypłatę kuponów . . .	—	—	18.230	—	18.230	—	18.230	—	—	—	
7	Lokacye chwilowe kapitałów:											
	a) na rachunku bieżącym	—	—	38.167	87	38.167	87	38.167	87	—	—	
	b) na asygnaty; gotówka	—	—	179 700	—	179.700	—	179.700	—	—	—	
	efekta	—	—	58.100	—	58.100	—	58.100	—	—	—	
8	Karty dłużne	—	—	1,076.300	—	1,076.300	—	—	—	1,076.300	—	
9	Winkulacya obligacyj . .	—	—	1.000	—	1.000	—	1.000	—	—	—	
10	Rachunek obligacyj . .	1.500	—	198.300	—	199.800	—	199.800	—	—	—	Alegat 3.
	Suma wydatków: gotówką	45	17	2,296 364	51	2,296.409	68	700.226	57	1,596.183	11	
	efektami	1.500	—	1,333.700	—	1,335.200	—	258.900	—	1,076.300	—	
	Zapas ostateczny w gotówce	—	—	—	—	—	—	1.320	86	—	—	
	w efektach	—	—	—	—	—	—	1,380.600	—	—	—	
	Razem: gotówka	—	—	—	—	—	—	701.547	43	—	—	
	efekta	—	—	—	—	—	—	1,639.500	—	—	—	

Wyjaśnienia.

A. Dochody.

Do poz. 1. „Sprzedaż obligacyj pożyczki krajowej z roku 1873. rachując po kursie emisyjnym“.

Sprzedano obligacyj pożyczki krajowej z roku 1873.

po kursie 86 zł. 50 ct. imiennej wartości	. . . . .	181.900 zł. — ct.
86 „ 75 „ „ „	. . . . .	11.500 „ — „
87 „ — „ „	. . . . .	3.000 „ — „
	Razem .	196.400 zł. — „
licząc po kursie 82 zł. za 100 zł. nominalnej wartości, otrzymano gotówką	.	161.048 „ — „

uzyskaną zaś nadwyżkę kursu w kwocie 8881 zł. 75 ct. zamieszczono pod poz. 7. a.

Do poz 2. „Zwrot pożyczek udzielonych Wydziałom powiatowym“.

(Patrz alegat 1.)

Do poz. 3. „10% odsetki zwłoki od Wydziałów powiatowych za niedotrzymanie terminów rat“.

Spłata rat przez Wydziały powiatowe przypada na dzień 1. Maja i 1. Listopada każdego roku, w razie niedotrzymania tych terminów płacą Wydziały powiatowe na podstawie okólnika do LW. 3025/73 i nadesłanych kart dłużnych, 10% odsetki zwłoki; dochód tej rubryki wynosi w roku 1874. . . . . 403 zł. 89½ ct.

Do poz. 4. „Odsetki od chwilowo lokowanych kapitałów“

Według obrachunków z bankami przedkładanych półrocznie do LW. 14911, 15019 z roku 1874 i 1371. 2052 z roku 1874. uzyskano odsetki w kwocie . . . . 3.579 zł. 40 ct.

Od spieniężonych 7% asygnat bankowych	. . . . .	488 „ 47 „
	Razem	4.067 zł. 87 ct.
Do LW. 4896/74 zakupiono od funduszu szpitalu Św. Łazarza w Krakowie 7% asygnaty bankowe na kwotę 23.600 zł. przy czem zwrócono odsetki		21 „ 93 ct.
przeto czysty dochód tej rubryki wynosi	. . . . .	4.045 zł. 94 „

Do poz. 5. „Odsetki od kapitałów wypożyczonych funduszom krajowym“.

Brak gotówki na bieżące potrzeby w kasie krajowej spowodował, że nie lokowano w bankach nadsyłanych przez Wydziały powiatowe rat, tylko zasilano rozporządzalną gotówką w miarę potrzeby fundusz krajowy, który według obliczenia do LW. 22671/74 zapłacił tytułem 5% odsetków: od kwoty

20.000 zł. za 43 dni	. . . . .	119 zł. 44 ct.
20.000 „ „ 42 „	. . . . .	116 „ 67 „
30.000 „ „ 20 „	. . . . .	83 „ 33 „
	Razem .	319 zł. 44 „

Do poz. 6. „Zwroty za kupony od sprzedanych obligacyj“.

Od różnych stron pobrano przy sprzedaży obligacyj imiennej wartości 196.400 zł. zwrot za kupon . . . . . 2189 zł. 35 ct.

Od Wydziału powiatowego w Rzeszowie od subskrybowanych 10.000 zł. obligacyj zwrot za kupon i 6% odsetki zwłoki za niedotrzymanie rat subskrybcyjnych . . . . . 202 zł. 07 ct.

Razem . 2.391 zł. 42 ct.

Do poz. 7. „Rozmaite“.

a). „Nadwyżka kursu przy sprzedaży obligacyj.“

Od sprzedanych obligacyj po nad kurs emisyjny 82 zł. za 100 zł. nominalnej wartości, przypada nadwyżka kursu po

4 zł. 50 ct. za 100 zł. od sprzedanych 181.900 zł	. . .	8.185 zł. 50 ct.
4 „ 75 „ „ „ „ „ „ 11.500 „	. . .	546 „ 25 „
5 „ — „ „ „ „ „ „ 3.000 „	. . .	150 „ — „
	Razem .	8.881 zł. 75 ct.

b) „Dochód z wylosowanych obligacyj na korzyść funduszu“.

Wylosowano dnia 3. Lutego 1874	1.500 zł.	— ct.
„ „ 1. Sierpnia „	400 „	— „
Razem	1.900 zł.	— ct.

c) „Od Wydziału powiatowego w Grybowie za falsyfikat“

Zwrot za nadesłany przy I. racie do LW. 18377/73 falsyfikat . . 1 zł. — ct.

d) „Raty mylnie nadesłane przez Wydziały powiatowe“.

Przy spłacie III. raty z dnia 1. Listopada 1874 nadesłano za wiele:

1) Wydział powiatowy w Rawie do LW. 21849	4 zł.	— ct.
2) „ „ „ Gorlicach do LW. 22172	846 „	— „
Razem	850 zł.	— ct.

które to kwoty zwrócono tymże Wydziałom powiatowym.

e) „Dotacye wyrachowane przez banki wypłatą kuponów“

Dla dogodności właścicieli obligacyj pożyczki krajowej zajmowały się banki w zastępstwie Wydziału krajowego wypłatą kuponów i wylosowanych obligacyj, na który to cel wysłano następującym bankom dotacye:

1) Zivnostenska banka pro Cechy a Moravu w Pradze do	LW. 5510/74	360 zł.	
	„ 19942/74	360 „	
	„ 22323/74	700 „	1.420 zł.—ct.
2) Filii Zivnosteńska banka pro Cechy a Moravu w Wiedniu do	LW. 5510/74	—	3.610 „ — „
3) Bankowi galic. dla handlu i przemysłu w Krakowie	„ 5510/74	4.000 zł.	
	„ 16376/74	300 „	
	„ 19942/74	5.000 „	
	„ 23687/74	2.500 „	
	„ 25384/74	1.400 „	13.200 zł.—ct.
	Razem		18.230 zł.—ct.

Z powyższych dotacyj wyrachowały się banki nadesłanymi kuponami, należytością za porto, stemple i umówioną prowizyą.

ad 1) w łącznej kwocie	1.012 zł.	58 ct.	
ad 2) „ „	3.610 „	— „	
ad 3) „ „	12.048 „	50 „	16.671 zł. 08 ct.

Pozostaje do dalszego wyrachowania w bankach należytość czynna:

1) Živnostenska banka pro Cechy a Moravu w Pradze	407 zł.	42 ct.
2) Bank galic. dla handlu i przemysłu w Krakowie	1.151 „	50 „ 1.558 zł. 92 ct.

Do poz. 8. „Chwilowe lokacye kapitałów w bankach“

a) „Na rachunku bieżącym“

Według zamknięcia rachunku za rok 1873 pozostało w bankach	136.969 zł.	60 ct.
W roku 1874 ulokowano	38.167 „	87 „
Razem	175.137 zł.	47 ct.
W roku 1874 podniesiono gotówkę z lokacyj	174.413 „	75 „
Pozostaje z końcem roku 1874 na rachunku bieżącym wykazane jako należytość czynna	723 zł.	72 ct.

b) „Na asygnaty“.

Według zamknięcia rachunku za rok 1873 mieściło się w ostatecznym zapasie kasy krajowej asygnat 7% w kwocie	10.500 zł.	— ct.
W roku 1874 zakupiono 7% asygnaty	179.700 „	— „
Razem	190.200 „	— „
Potrąciwszy spieniężone w roku 1874 asygnaty	58.100 „	— „
Pozostaje w zapasie kasowym z końcem roku 1874 7% asygnat bankowych na	132.100 zł.	— ct.

Do poz. 9. „Karty dłużne od Wydziałów powiatowych".

Według zamknięcia rachunku za rok 1873 wynosiła wartość zapasu kart dłużnych w kasie krajowej . . . . . 792.500 zł. — ct.
W roku 1874 nadesłały Wydziały powiatowe kart dłużnych w wartości 283.800 „ — „
Wykazano zatem łączną wartość kart dłużnych w zapasie ostatecznym kasy krajowej jakoteż i należytość bierną do zwrócenia Wydziałom powiatowym po spłacie pożyczki . . . . . 1,076.300 zł. — ct.
Według alegatu 1. udzielono Wydziałom powiatowym pożyczek w roku 1873 i 1874 w kwocie . . . . . 1,166.300 „ — „
Po koniec roku nienadesłały kart dłużnych:

Wydział powiatowy w Horodence . . .	15.000 zł.	
„ „ „ Nadwórnie . . .	25.000 „	
„ „ „ Sanoku . . .	20.000 „	
„ „ „ Sączu . . .	15.000 „	
„ „ „ Sokalu . . .	10.000 „	
„ „ „ Stanisławowie . .	5.000 „	90.000 zł. — ct.

Kwotę tę wykazano zatem jako należytość czynną. Zauważa się jednak że skrypta te w ciągu roku 1875. już nadesłane zostały (LW. 26624. 4012. 5501. 1949. 8764 i 6854).

Do poz. 10. „Winkulacya obligacyj"

Do LW. 19025/74 nadesłała c. k. kasa krajowa w Gracu obligacye pożyczki krajowej z r. 1873 do zawinkulowania na kaucyę służbową p. Franciszka Steuera w kwocie 1.000 zł. — ct.
po zawinkulowaniu odesłano takowe napowrót.

B. Wydatki.

Do poz. 1. „Umorzenie pożyczki przez losowanie".

Emitowano obligacyj pożyczki krajowej . . . . . 1,600.000 zł. — ct.
z których według planu amortyzacyjnego sporządzonego do LW. 16009/73. wylosowano na dniu:

3. Lutego 1874 patrz LW. 1904/74 . . .	5.000 zł.	
1. Sierpnia „ „ „ 15642/74 . . .	5.100 „	
Razem	10.100 zł.	
Różnym stronom wypłacono po ściągnięciu obligacyj z obiegu	9.600 zł.	9.600 zł. — ct.
Pozostaje należytość bierna do wypłaty w roku 1875 .	500 zł.	

Ogólna należytość bierna obligacyj do ściągnięcia z obiegu i wypłacenia nominalnej wartości . . . . . 1,590.400 zł. — ct.

Do poz. 2. „Wypłata kuponów od obligacyj w obiegu będących".

Według planu amortyzacyjnego do LW. 16.009/73. przypadały do wypłaty kupony:

Dnia 1. Maja 1874 w kwocie	48.000 zł.	
„ 1. Listop. „ „	47.850 zł.	95.850 zł. — ct.

Potrąciwszy od niewypuszczonych w obieg obligacyj

pierwszy kupon z dnia 1. Maja 1874 od	405.500	obligacyj po 3 zł.	12.165 zł.	
drugi „ „ 1. Listop. „ „	172.600	„ „ „	5.178 „	17.343 zł. — ct.

Pozostawało do wypłaty w roku 1874 . . . . 78.507 „ — „
Zalega z powodu niezgłoszenia się stron po wypłatę:

pierwszego kuponu z dnia 1. Maja 1874 z kwotą	477 zł.	
drugiego „ „ 1. Listop. „ „	2.637 „	3.114 zł. — ct.

które wykazano jako należytość bierną.
W roku 1874 wypłacono rzeczywiście różnym stronom . . . 75.393 zł. — ct.

Do roz. 3. „Pożyczki udzielone Wydziałom powiatowym".

(Patrz alegat 2.)

Do poz. 4. „Odsetki od kapitałów chwilowo wypożyczonych".

Funduszowi stypendyjnemu księcia Sapiehy, za wypłacone odsetki dodatkowo za rok 1873. . . . . 45 zł. 11 ct.
Bankowi galic. dla handlu i przemysłu w Krakowie za 7% odsetki od kuponów wypłaconych po wyczerpaniu dotacyj . . . . 11 „ 67 „
Razem 56 „ 78 „

Do poz. 5. „Koszta administracyjne“.

a) „Podatki i stemple“.

Należytości stemplowe od pojedyńczych kuponów	1.367 zł.	32 ct.
10% podatek dochodowy od kuponów ściągniętych z obiegu według poz 2. w kwocie 75.393 zł. wynosi	7.539 „	30 „
Razem	8.906 zł.	62 „
W roku 1874 wypłacono c. k. Skarbowi Państwa	6.276 „	52 „
Pozostaje jako należytość bierna	2.630 zł.	10 „

którą uiszczono w roku 1875.

b) „Płace dzienne“.

Pisarz dzienny do prowadzenia tego funduszu, począwszy od 1. Stycznia do 31. Marca 1874 po . .	1 zł. 20 ct.	108 zł.	— ct.
od 1. Kwietnia „ 31. Grudnia „ „ . .	1 „ 80 „	495 „	— „
Wypłacono w roku 1874.		603 zł.	— „

c) Koszta emisyjne.

Bankom, prowizya od zrealizowanych kuponów	39 zl.	23 ct.
Bankom, courtage od sprzedanych obligacyj	32 „	50 „
Bonifikacya 7% odsetków od subskrybowanych i naprzód wypłaconych obligacyj	2004 „	66 „
Razem	2.076 zł.	39. ct

d) „Potrzeby kancelaryjne, druki, inseraty“.

Druk kart dłużnych i pełnomocnictw	26 zł.	— ct.
Introligatorowi za oprawę książek	28 „	50 „
Ogłoszenie losowania w dziennikach	32 „	60 „
Remuneracye urzędnikom, z powodu nadzwyczajnego zajęcia się sprawami pożyczkowemi	300 „	— „
Razem .	387 zł	10 „

e) „Porta, telegramy i t. p. drobne“.

Porta w sprawach pożyczkowych	32 zł.	09 ct.
C. k. krajowa Dyrekcya poczt zwróciła	22 „	52 „
Pozostaje wydatek rzeczywisty	9 zł.	57 ct.
Telegramy	3 „	55 „
Stemple na rachunki bieżące z bankami	2 „	12 „
Rozmaite pomniejsze	10 „	67 „
Razem .	25 zł.	91 ct.

Do poz. 6. „Rozmaite“.

a) „Eskont od kapitałów podniesionych z lokacyj“

Z powodu udzielania pożyczek Wydziałom powiatowym w roku 1874 zapłacono eskont bankowi od pobranych z lokacyj 60.000 zł. w kwocie . . . . 60 zł. — ct.

b) „Zwrot rat nadpłaconych przez Wydziały powiatowe“.

(Patrz wyjaśnienia do poz. 7. Dochody).

c) „Dotacye bankom na wypłatę kuponów“.

(Patrz wyjaśnienia do poz. 7. d. Dochody.)

Do poz. 7. „Lokacye chwilowe kapitałów“.

(Patrz wyjaśnienia do poz. 8. a. i b. Dochody)

Do poz. 8. „Karty dłużne“.

(Patrz wyjaśnienia do poz. 9. Dochody).

Do poz. 9. „Winkulacya obligacyj“.

(Patrz wyjaśnienia do poz. 10. Dochody).

Do poz. 10. „Rachunek obligacyj“.

(Patrz alegat 3.)

Wykaz należytości i uiszczenia rat przypadłych od Wydziałów powiatowych 1. Maja i 1. Listopada 1874.

Liczba porz.	Przedmiot	Szczegół zł.	Szczegół ct.	Ogół zł.	Ogół ct.
	Wydziałom powiatowym udzielono pożyczki według:				
d)	I. planu umorzenia LW. 3.025/73	670.000	—		
b)	II. „ „ „ 14.332/73	110.500	—		
c)	III. „ „ „ 17.465/73	78.000	—		
d)	VI. „ „ „ 7.287/74	230.800	—		
e)	osobnego „ „ „ 5.177/74 Wydział pow. Dąbrowa .	20.000	—		
f)	„ „ „ „ 7.186/73 „ „ Jasło .	4.475	—		
g)	„ „ „ „ 23.246/74 fundusz krajowy w zastępstwie powiatu Jasło, stosownie do uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 9. Października 1874	10.525	—		
h)	osobnego planu umorzenia l. 22.449/73 Wydział pow. Mielec .	2.000	—		
i)	„ „ „ „ 21.264/74 „ „ Nadwórna .	25.000	—		
k)	„ „ „ „ 25.015/74 „ „ Horodenka	15.000	—	1,166.300	—
		kapitał zł.	kapitał ct.	odsetki zł.	odsetki ct.
	Wedle powyższego rozdzielenia przypadające w roku 1874 raty wynoszą: *ad a)*	70.303	10	34.484	90
	b)	11.125	14	6.466	46
	c)	3.868	80	7.800	—
	d)	9 324	32	9.232	—
	e)	6.000	—	800	—
	f)	261	91	402	75
	g)	615	99	947	25
	h)	299	65	96	59
		101.798	91	60.229	95
	Do kapitału odsetki . .	60.229	95		
	Razem . .	162.028	86		
	Uwaga. Od udzielonej Wydziałom powiatowym w Nadwórnej i Horodence pożyczki, pierwsza rata przypada dopiero w roku 1875.				
	Na pokrycie wyżej wykazanej należytości w kapitale i odsetkach uiściły Wydziały powiatowe jak następuje:				
1	Wydział powiatowy w Biale	524	65	257	35
2	„ „ „ Birczy	413	52	262	68
3	„ „ „ Bochni	3.147	90	1.544	10
4	„ „ „ Borszczowie	503	40	292	60
5	„ „ „ Brzesku	3.672	55	1.801	45
6	„ „ „ Brzeżanach	805	44	468	16
7	„ „ „ Brzozowie	1.130	65	857	35
8	„ „ „ Chrzanowie	503	40	292	60
9	„ „ „ Dąbrowej	10.197	20	2.858	80
10	„ „ „ Dolinie	157	39½	77	20½
11	„ „ „ Gorlicach	1.977	95	1.172	5
12	„ „ „ Grybowie	4.830	76	2.158	90
13	„ „ „ Jarosławiu	3.602	14	4.194	66
14	„ „ „ Jaśle	1.311	21	917	45
15	„ „ „ Jaworowie	1.212	—	1.200	—
16	„ „ „ Kolbuszowej	6-133	57	4.327	44
	Do przeniesienia . .	40.123	73½	22.682	79½

Liczba porz.	Poszczególnienie	kapitał zł.	kapitał ct.	odsetki zł.	odsetki ct.
	Z przeniesienia . .	40.123	73½	22.682	79½
17	Wydział powiatowy w Krakowie	2 308	46	1.152	34
18	„ „ „ Krośnie	1.330	9	725	51
19	„ „ „ Limanowej	206	60½	53	2
20	„ „ „ Lisku	1.010	—	659	—
21	„ „ „ Łańcucie	2.906	60	1.829	40
22	„ „ „ Mielcu	3.972	20	1.757	—
23	„ „ „ Mościskach	1.342	84	704	36
24	„ „ „ Myślenicach	3.777	48	1.839	44
25	„ „ „ Nadwórnej	1.010	—	1.000	—
26	„ „ „ Nisku	2.655	79	1.423	81
27	„ „ „ Nowym Targu	1.259	16	617	64
28	„ „ „ Pilźnie	2.199	28	1.087	92
29	„ „ „ Podhajcach	1.006	80	585	20
30	„ „ „ Przemyślanach	816	6½	450	53½
31	„ „ „ Rawie	1.028	5	549	95
32	„ „ „ Ropczycach	1.383	24	744	36
33	„ „ „ Rudkach	2077.	35	1.064	65
34	„ „ „ Rzeszowie	913	70	115	47
35	„ „ „ Samborze	808	—	800	—
36	„ „ „ Sanoku	1.447	32	383	90
37	„ „ „ Sączu Nowym	827	4	1.054	16
38	„ „ „ Sokalu	2.069	95	1.772	5
39	„ „ „ Stanisławowie	705	40	492	60
40	„ „ „ Staremmieście	1.037	84	811	76
41	„ „ „ Tarnobrzegu	3.357	76	1.647	4
42	„ „ „ Tarnowie	2.264	56	1.387	44
43	„ „ „ Trembowli	503	40	292	60
44	„ „ „ Wadowicach	2.855	45	1.577	27
45	„ „ „ Wieliczce	5.005	20	2.858	80
46	„ „ „ Żydaczowie	302	4	175	56
47	„ „ „ Żywcu	2.462	20	1.389	40
		94.973	60½	53.664	98
	do kapitału odsetki	53.664	98		
	Razem uiszczono	148.638	58½		
	Należytość zaś wynosi	162.028	86		
	Pozostaje jako zaległość	13.390	27½		
	Do tego zaległość wedle zamknięcia rachunków z r. 1873.	1.184	19½		
	Razem . . .	14.574	47		
	a to:				
1	Wydział powiatowy w Birczy	425	92	400	28
2	„ „ „ Grybowie	415	74	1248	—
3	„ „ „ Kolbuszowej	—	—	194	59
4	„ „ „ Limanowej	3	25½	49	92
5	„ „ „ Lisku	—	—	341	—
6	„ „ „ Mielcu	—	—	141	4
7	„ „ „ Myślenicach	—	—	13	48
8	„ „ „ Rohatynie	202	—	200	—
9	„ „ „ Rzeszowie	941	4	966	98½
10	„ „ „ Sanoku	2.317	12	1977	26
11	„ „ „ Sączu nowym	1.904	24	1269	36
12	Fundusz kraj: za Wydział pow: w Jaśle	615	99	947	25
		6.825	30½	7.749	16½
	Do kapitału odsetki	7.749	16½		
	Razem jak wyżej	14.574	47		

	kapitał		odsetki	
	zł.	ct.	zł.	ct.
Wydziałom powiatowym udzielono pożyczek:				
w roku 1873 wedle zamknięcia rachunku . . . 797.500 zł.				
„ 1874 . . . . . 368.800 „	1,166.300	—		
Wydziały powiatowe spłaciły w kapitale:				
w roku 1873 . . . . . 78.304 zł. 24				
„ 1874 . . . . . 94.973 „ 60½	173.277	84½		
Pozostaje do wpłacenia należytość w kapitale . . .	993.022	15½		

Alegat 2.

Wykaz pożyczek udzielonych Wydziałom powiatowym w roku 1874.

Liczba Wydziału krajowego	Data	L. p.	**Wydziałom powiatowym**	Artykuł dziennika kasy	Pojedyńczo zł.	Pojedyńczo ct.	Razem zł.	Razem ct.
10.611/74	10/6	1	w Brzozowie	4.833	—	—	15.000	—
5.177/ „	12/5	2	„ Dąbrowej	4.157	—	—	20.000	—
5.733/ „	13/5	3	„ Gorlicach	4.166	—	—	10.000	—
25.015/ „	22/12	4	„ Horodence	10.102	—	—	15.000	—
4.198/ „	16/3	5	„ Jarosławiu	2.411	30.000	—	—	—
17.134/ „	1/9		„ „	6.700	6.000	—	36.000	—
5,092/ „	6/4	6	„ Jaworowie	4.053	20.000	—	—	—
11.906/ „	30/6		„ „	5.112	10.000	—	30.000	—
2.693/ „	20/2	7	„ Kolbuszowej	1.402	—	—	20.000	—
7.995/ „	25/5	8	„ Lisku	4.324	—	—	25.000	—
10.094/ „	5/6	9	„ Łańcucie	4.771	10.000	—	—	—
16.915/ „	29/8		„ „	6.450	10.000	—	20.000	—
11.498/ „	23/6	10	„ Nadwórnej	4.982	25 000	—	—	—
21.264/ „	5/11		„ „	8.961	25.000	—	50.000	—
7.995/ „	18/5	11	„ Nisku	4.232	—	—	6.000	—
10,466/ „	6/6	12	„ Rohatynie	4.819	—	—	5.000	—
11.128/ „	18/6	13	„ Ropczycach	4.931	—	—	1.000	—
5.092/ „	6/4	14	„ Samborze	4.054	—	—	20.000	—
17.465/73	19/2	15	„ Sanoku	1.383	2.000	—	—	—
5.798/74	11/5		„ „	4.122	15.000	—	—	—
9.943/ „	4/6		„ „	4.741	3.000	—	20.000	—
17.465/73	19/2	16	„ Sączu nowym	1.382	9.000	—	—	—
5.733/74	15/5		„ „	4.182	15.000	—	24.000	—
17.465/73	19/2	17	„ Sokalu	1.384	—	—	10.000	—
5.733/74	15/5	18	„ Stanisławowie	4.183	—	—	5.000	—
17.465/73	19/2	19	„ Staremmieście	1.385	—	—	4.000	—
„	„	20	„ Tarnowie	1.386	—	—	1.000	—
„	„	21	„ Wadowicach	1.387	2.000	—	—	—
5.733/74	15/5		„ „	4.184	800	—	2.800	—
„	„	22	„ Wieliczce	4.181	—	—	20.000	—
7.995/74	18/5	23	„ Żywcu	4.231	—	—	9.000	—
			Udzielono zatem pożyczek w roku 1874 razem		—	—	368.800	—
			„ wedle zamknięcia rachunków za rok 1873		—	—	797.500	—
			Ogółem udzielono pożyczek . .		—	—	1,166.300	—

Alegat 3. Fundusz pożyczki krajowej z roku 1873.

Wykaz emitowanych i spieniężonych obligacyj pożyczki krajowej z roku 1873.

Liczba porz.	Poszczególnienie	Dochody zł.	Dochody ct.	Wydatki zł.	Wydatki ct.
1	Kasa krajowa otrzymała emitowanych obligacyj pożyczki krajowej z roku 1873:				
	Serya A. po 100 zł. 8.000 sztuk . . 800.000 zł.				
	„ B. „ 300 „ 400 „ . . 120.000 „				
	„ C. „ 500 „ 880 „ . . 440.000 „				
	„ D. „ 1.000 „ 240 „ . . 240.000 „	1,600.000	—	—	—
2	Według zamknięcia rachunków za rok 1873 wydano obligacyj:				
	a) Subskrybentom . . . . . 1,050.100 zł.				
	b) Sprzedano . . . . . 179.400 „	—	—	1,229.500	—
3	W roku 1874 sprzedano różnym stronom obligacyj w łącznej kwocie	—	—	196.400	—
4	Na korzyść funduszu pożyczki krajowej z roku 1873 wylosowano obligacyj:				
	a) Dnia 3 Lutego 1874 . . . . 1.500 zł.				
	b) „ 1 Sierpnia „ . . . . . 400 „	—	—	1.900	—
	Razem . .	1,600.000	—	1,427.800	—
5	Stan obligacyj pożyczki krajowej z roku 1873 w kasie krajowej z dniem 31 Grudnia 1874:				
	Serya A. po 100 zł. 1.700 sztuk . . 170.000 zł.				
	„ B. „ 500 „ 4 „ . . 1.200 „				
	„ C. „ 500 „ 2 „ . . 1.000 „				
	„ D. „ 1.000 „ — „ . . —			172.200	—
	Suma . .	1,600.000	—	1,600.000	—

Alegat 4.

Wykaz należytości czynnych i biernych.

Liczba porz.	Poszczególnienie	Gotówka zł.	Gotówka ct.	Efekta zł.	Efekta ct.
	A. Należytości czynne.				
1	Od Wydziałów powiatowych zaległości w kapitale:				
	a) Raty do wpłaty od roku 1875 do 1883. 986.196 zł. 85 ct.				
	b) Zaległości rat z roku 1874 . . 6.825 „ 30½ „	993.022	15½	—	—
2	Od Wydziałów powiatowych zaległości rat w odsetkach . .	7.749	16½	—	—
3	Od Banków za niewyrachowane dotacye udzielone na wypłatę kuponów:				
	a) Zivnostenska banka pro Cechy a Morawu w Pradze . . . . . 407 zł. 42 ct.				
	b) Bank galic. dla handlu i przemysłu w Krakowie . . . . . 1.151 „ 50 „	1.558	92	—	—
4	Od banków za ulokowane kapitały na rachunku bieżącym:				
	a) W galic. banku kredytowym . . 722 zł. 75 ct.				
	b) W galic. banku hipotecznym . . — 97 „	723	72	—	—
	Do przeniesienia .	1,003.053	96	—	—

Liczba porz.	Poszczególnienie	Gotówka zł.	Gotówka ct.	Efekta zł.	Efekta ct.
	Z przeniesienia . .	1,003.053	96	—	—
5	Od Wydziałów powiatowych za nienadesłane w roku 1874 karty dłużne:				
	a) Horodenka . . . . 15.000 zł. ct.				
	b) Nadwórna . . . . 25.000 „ —				
	c) Sanok . . . . . 20.000 „ —				
	d) Sączu . . . . . 15.000 „ —				
	e) Sokal . . . . . 10.000 „ —				
	f) Stanisławów . . . . 5.000 „ —	—	—	90.000	—
	Suma należytości czynnych . .	1,003.053	96	90.000	—
	B. Należytości bierne.				
1	Właścicielom obligacyj do spłacenia:				
	a) Za obligacye od roku 1875 do roku 1910 wylosować się mające według planu losowania	1,589.900	—	—	—
	b) Wylosowane na dniu 1 Sierpnia 1874 obligacye, a dotychczas nie prezentowane do wypłaty	500	—	—	—
2	Różnym stronom za przypadłe, a nie prezentowane kupony od obligacyj:				
	a) Pierwszy kupon z dnia 1 Maja 1874 . . 477 zł.				
	b) Drugi „ „ 1 Listopada 1874 . 2.637 „	3.114	—	—	—
3	C. k. Skarbowi Państwa za 10% podatek dochodowy od zrealizowanych w miesiącu Grudniu 1874 kuponów, (wypłacony w roku 1875)	2.630	10	—	—
4	Różnym stronom bonifikacya 7% odsetków od subskrybowanych i naprzód całkowicie wpłaconych obligacyj odnośnie do LW. 6657/74	39	1	—	—
5	Wydziałom powiatowym za zwrócić się mające po spłacie pożyczek karty dłużne	—	—	1,076.300	—
	Suma należytości biernych . .	1,596.183	11	1,076.300	—
	Wykaz zapasu ostatecznego z końcem roku 1874.				
	W kasie krajowej zapas z dnia 31 Grudnia 1875:				
1	Gotówką	1.320	86	—	—
2	Efektami:				
	a) Karty dłużne od Wydziałów powiatowych . . .	—	—	1,076.300	—
	b) 7% Asygnaty galic. banku kredytowego . . .	—	—	132.100	—
	c) Obligacye pożyczki krajowej z roku 1873 niewypuszczone w obieg	—	—	172.200	—
	Suma zapasów w kasie krajowej . .	1.320	86	1,380.600	—

Liczba porz.	Poszczególnienie	Pojedyńczo zł.	ct.	Razem zł.	ct.
	Bilans majątkowy z końcem roku 1874.				
	A. Stan czynny.				
1	Zapas w kasie krajowej z dniem 31. Grudnia 1874:				
	a) Gotówką	1.320	86		
	b) Efektami a to:				
	1) 7% Asygnaty galic. banku kredytowego	132.100	—		
	2) Obligacye pożyczki krajowej z roku 1873 w nominalnej wartości	172.200	—	305.620	86
2	Należytości czynne:				
	Od Wydziałów powiatowych zwrot pożyczek:				
	a) w kapitale	993.022	15½		
	b) w odsetkach zaległych z roku 1874	7.749	16½	1,000.771	32
	Od różnych banków:				
	a) Niewyrachowane dotacye na wypłatę kuponów	1.558	92		
	b) Lokacye na rachunkach bieżących	723	72	2.282	64
	Suma stanu czynnego	—	—	1,308.674	82
	B. Stan bierny.				
1	Należytości bierne:				
	a) Umorzenie pożyczki losowaniem obligacyj	1,590.400	—		
	b) Wypłata kuponów zapadłych w roku 1874	3.114	—		
	c) C. k. Skarbowi Państwa 10% podatak dochodowy od wykupionych w Grudniu 1874 kuponów	2.630	10		
	d) Bonifikacya 7% odsetków subskrybentom	39	1		
	Suma stanu biernego	—	—	1,596.183	11
	Z porównania ze stanem czynnym okazuje się przewyżka stanu biernego	—	—	287.508	29
	Wyszczególnienie zysków i strat.				
	A. Zyski.				
1	Od Wydziałów powiatowych:				
	a) 6% odsetki od wypożyczonych kapitałów w roku 1873	31.300	—		
	„ „ 1874	60.229	95	91.529	95
	b) 10% odsetki zwłoki za niedotrzymanie terminu w spłacie rat w roku 1873	83	7½		
	„ „ 1784	403	89½	486	97
2	Od banków i fuduszów krajowych:				
	a) Odsetki od chwilowo lokowanych kapitałów w roku 1873	2.708	82		
	„ „ 1874	4.045	94	6.754	76
	b) Odsetki od chwilowo wypożyczanych kapitałów w roku 1873	510	57		
	„ „ 1874	319	44	830	1
3	Od subskrybentów i nabywców obligacyj:				
	6% odsetki zwłoki za niedotrzymanie terminów rat subskrybcyjnych i zwroty za kupon w roku 1873	3.707	68		
	„ „ 1874	2.391	42	6.099	10
4	Od sprzedanych obligacyj nadwyżka kursu w roku 1873	6.356	65		
	„ „ 1874	8.881	75	15.238	40
	Suma zysków w roku 1873 i 1874	—	—	120.939	19

Liczba porz.	Poszczególnienie	Pojedyńczo zł.	Pojedyńczo ct.	Razem zł.	Razem ct.
	B. Straty.				
1	Na obligacyach w kapitale. Z emitowanych bligacyj 1,600.000 wypuszczono w obieg . . . . . 1,427.800 zł. potrącając wylosowane na korzyść funduszu 1.900 „ otrzymano za resztę . . . 1,425.900 „ gotówką w roku 1873 . 1,008.190 zł. 1874 . 161.048 „ 1,169.238 zł.	—	—	256.662	—
2	Wypłata kuponów od obligacyj w biegu będących: a) Pierwszy kupon z dnia 1 Maja 1874	35.835	—		
	b) Drugi „ „ 1 Listopada 1874 . . .	42.672	—	78.507	—
3	Bankom i funduszom krajowym odsetki od wypożyczonych kapitałów . . . . . w roku 1873	40.601	24		
	„ „ 1874	56	78	40.658	2
4	Koszta administracyjne: a) C. k. Skarbowi Państwa podatki i stemple w roku 1873	10.871	95		
	„ „ 1874	8.906	62	19.778	57
	b) Płace pisarzowi dziennemu . . w roku 1873	183	—		
	„ „ 1874	603	—	786	—
	c) Koszta emisyjne . . . . w roku 1873	1.498	42		
	„ „ 1874	2.115	40	3.613	82
	d) Kancelaryjne druki i inseraty . . w roku 1873	7.283	42		
	„ „ 1784	387	10	7.670	52
	e) Porta telegramy i t. p. . . . w roku 1873	240	84		
	„ „ 1874	25	91	266	75
5	Rozmaite . . . . . w roku 1873	444	80		
	„ „ 1874	60	—	504	80
	Suma strat w roku 1873 i 1874	—	—	408.447	48
	Potrąciwszy wyż wykazane zyski w kwocie . . .	—	—	120.939	19
	Okazuje się strata czyli przewyżka stanu biernego . .	—	—	287.508	29

Fundusz pomnika Kościuszki.

Zamknięcie rachunku

za rok 1874.

L. W. 30438/1875.

Fundusz pomnika

Liczba porząd.	Dochody	Należytość						Uiszczenie		Pozostałość ostatec zna	
		zaległa		bieżąca		razem					
		zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
	A. Majątek zarodowy.										
1	Otrzymano od Komitetu w Krakowie obligacyę indemnizacyjną imiennej wartości	—	—	1000	—	1000	—	1000	—	—	—
	Do tego:										
2	Zapas z początkiem roku: a) w obligacyach indemnizacyjnych imien. wartości . . . 2800 zł. b) w 4% listach zastawnych imien. wartości . 8500 zł.	—	—	—	—	—	—	11.300	—	—	—
	Razem .	—	—	—	—	—	—	12.300	—	—	—
	B. Majątek obrotowy.										
1	Odsetki od obligacyj indemnizacyjnych	—	—	155	91½	155	91½	155	91½	—	—
2	Odsetki od listów zastawnych . .	—	—	340	—	340	—	340	—	—	—
	Razem .	—	—	495	91½	495	91½	495	91½	—	—

Majątkiem tym zarządza samodzielnie Komitet istniejący w Krakowie i przedkłada Wydziałowi krajowemu corocznie sprawozdanie ze swych czynności. Patrz LW. 5745/1867 i 12150/1867.

Kościuszki.

Liczba porząd.	Wydatki	Należytość						Uiszczenie		Pozostałość ostateczna	
		zaległa		bieżąca		razem					
		zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
	A. Majątek zarodowy.										
1	Zapas z końcem roku 1874:										
	a) w obligacyach indemnizacyjnych imiennej wartości . . 3800 zł.										
	b) w 4% listach zastawnych imien. wartości . 8500 zł.	—	—	—	—	—	—	12.300	—	—	—
	Razem .	—	—	—	—	—	—	12.300	—	—	—
	B. Majątek obrotowy.										
1	Odesłano Komitetowi w Krakowie odsetki	—	—	495	91½	495	91½	495	91½	—	—
	Razem .	—	—	495	91½	495	91½	495	91½	—	—

Poszczególnienie papierów wartościowych tego funduszu z końcem roku 1874.

a) 4% Listy zastawne:
Nr. 13403, 13521, 14091, 15647, 16368, 18570, i 18573 po 1000 zł. . 7000 zł.
Nr. 7012 i 7399 po 500 zł. . . . . 1000 „
Nr. 17225, 17419, 20357, 11505 i 21506 po 100 zł. . . . . 500 „
b) Obligacye indemnizacyjne:
1 Okręgu lwowskiego: Nr. 1703 na . . . . . 500 „
Nr. 70, 526, 2788 i 36748 po 100 zł. . . . 400 „
2. Okręgu krakowskiego: Nr. 11662 i 3313 po 1000 zł. . . . . 2000 „
Nr. 3950, 7927, 8046, 14067, 16227, 16665, 16939, 16940 i 17252 po 100 zł. . . . . 900 „
Razem . 12300 zł.

Fundusze stypendyjne.

Zamknięcie rachunku

za rok 1874.

Ogólne zestawienie wynikłości majątku zarodowego

Liczba porząd.	Dochody	Należytość: zaległa zł.	zaległa ct.	bieżąca zł.	bieżąca ct.	razem zł.	razem ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Pozostałość ostateczna zł.	Pozostałość ostateczna ct.
	A. Majątek zarodowy.										
1	Fundacye nowo przybyłe:										
	a) Biera . . . zł. 6.000·00										
	b) Chełmeckiego . 1.200·00										
	c) Korzelińskiej . 220·00										
	d) Petryczyna . 76.659·65½										
	e) Tarnowska . . 1.466·32										
	f) Tchórznickiej . 2.000·00	—	—	87.545	97½	87.545	97½	87.545	97½		
2	Wpływy gotówką	—	—	145	40	145	40	145	40		
3	Efekta zakupione	—	—	169.177	90	169.177	90	169.177	90		
4	„ odebrane i przepisane .	273.500	—	127.765	—	401.265	—	397.065	—	4.200	—
	Suma . .	273.500	—	384.634	27½	658.134	27½	653.934	27½	4.200	—
5	Zapas początkowy	—	—	—	—	—	—	1,185.841	87½		
	Razem . .	—	—	—	—	—	—	1,839.776	15		
6	Do tego wartość dóbr i realności	—	—	—	—	—	—	364.501	35		
	Suma dochodów .	—	—	—	—	—	—	2,204.277	50		

wszystkich funduszów stypendyjnych.

Liczba porząd.	Wydatki	Należytość						Uiszczenie		Pozostałość ostateczna	
		zaległa		bieżąca		razem					
		zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
	A. Majątek zarodowy.										
1	Efekta spieniężone	—	—	95.071	92	95.071	92	95.071	92		
2	„ wydane i przepisane .	136.822	27½	123.665	—	260.387	27½	125.565	—	134.822	27½
3	Gotówka przeniesiona do majątku obrotowego	—	—	7.974	6½	7.974	6½	7.974	6½		
	Suma . .	136.822	27½	226.610	98½	363.433	26	228.610	98½	134.822	27½
4	Zapas ostateczny	—	—	—	—	—	—	1,611.165	16½		
5	Do tego wartość dóbr i realności	—	—	—	—	—	—	364.501	35		
	Suma wydatków .	—	—	—	—	—	—	2,204.277	50		

Ogólne zestawienie wynikłości majątku obrotowego

Liczba porząd.	Dochody	Należytość						Uiszczenie		Pozostałość ostateczna	
		zaległa		bieżąca		razem					
		zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
	B. Majątek obrotowy.										
1	Zwrot stypendyów	—	—	78	75	78	75	78	75	—	—
2	Kapitały spłacone	124.712	69	—	—	124.712	69	5.998	82	118.713	87
3	Odsetki od efektów	40	—	74.985	65½	75.025	65½	63.474	40½	11.551	25
4	„ „ kapitałów hipotek .	1.817	75	5.320	34	7.138	9	4.128	33	3.009	76
5	„ „ „ lokowanych	—	—	750	2	750	2	750	2	—	—
6	Dochody z dóbr i realności .	344	37	25.454	86½	25.799	23½	17.658	19½	8.141	4
7	„ ze sprzedaży realności	46.947	49½	8.180	—	55.127	49½	7.011	—	48.116	49½
8	Dodatki od funduszów . . .	—	—	137	15	137	15	32	15	105	—
9	Zwrot wydatków na cele dobroczynne i naukowe . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
10	Zwrot subwencyj	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
11	„ wsparć jednorazowych .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
12	„ płac i pensyj	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
13	„ dodatków na pomieszkanie	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
14	„ kosztów zarządu i kancelaryjnych	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
15	„ remuneracyj i zapomóg .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
16	„ alimentacyj	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
17	„ podatków i danin . .	—	—	375	—	375	—	—	—	375	—
18	„ wydatków konserwacyjnych	2.513	74	4.916	—	7 429	74	1.529	74	5.900	—
19	Dochody rozmaite	163	25½	13.030	77	13.194	2½	13.057	26½	136	76
20	Zwrot wydatków rozmaitych .	645	54½	111	99	757	53½	89	3	668	50½
21	Kapitały podniesione z lokacyi	1.782	34	3.433	11	5.215	45	3.572	64	1.642	81
22	Gotówka otrzymana ze sprzedaży efektów	—	—	93.709	77	93,709	77	93,709	77	—	—
23	Gotówka pobrana z majątku zarodowego	—	—	7.974	6½	7.974	6½	7.974	6½	—	—
	Razem . .	178.967	18½	238.457	48½	417.424	67	219.064	18	198.360	49
24	Zapas początkowy	—	—	—	—	—	—	27.970	64½		
	Suma dochodów .							247.034	82½		

wszystkich funduszów stypendyjnych.

Liczba porząd.	Wydatki	Należytość						Uiszczenie		Pozostałość ostateczna	
		zaległa		bieżąca		razem					
		zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
	B. Majątek obrotowy.										
1	Stypendya: zaległość 2.114 zł. 75 ct. odpisano 972 „ 50 „	1.142	25	58.580	41	59.722	66	58.643	10	1.079	56
2	Zwrot kapitałów spłaconych .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
3	„ odsetków wyrównawczych i biernych	10	50	66	75	77	25	77	25	—	—
4	„ odsetków od kapit. hipotekowanych	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
5	„ odsetków od kapit. lokowanych	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
6	„ dochodów z dóbr i realności	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
7	„ dochodów ze sprzedaży realności	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
8	Dodatki do funduszów . . .	—	—	32	15	32	15	32	15	—	—
9	Wydatki na cele dobroczynne i naukowe	—	—	1.760	—	1.760	—	1.760	—	—	—
10	Subwencye	57	54	546	—	603	54	467	46	136	8
11	Wsparcia jednorazowe . . .	—	—	400	—	400	—	400	—	—	—
12	Płace i pensye: zaległość 400 zł. odpisano 400 „	—	—	5.123	70	5.123	70	4.956	71½	166	98½
13	Dodatek na pomieszkanie . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
14	Koszta zarządu i kancelaryjne	—	—	22	—	22	—	20	—	2	—
15	Remuneracye i zapomogi . .	—	—	801	55	801	55	801	55	—	—
16	Alimentacye	—	—	465	—	465	—	465	—	—	—
17	Podatki i daniny	—	—	7.118	3½	7.118	3½	7.118	3½	—	—
18	Wydatki na budowę i konserw.	—	—	6.480	57	6.480	57	6.480	57	—	—
19	Zwrot dochodów rozmaitych .	632	49½	12.522	16½	13.154	66	143	93	13.010	73
20	Wydatki rozmaite	59	69½	1.575	50	1.635	19½	1.472	36	162	83½
21	Kapitały lokowane	—	—	3.433	11	3.433	11	3.433	11	—	—
22	Gotówka wydana na zakupno efektów	—	—	148.089	96½	148.089	96½	148.089	96½	—	—
23	Gotówka wydana do mająt. zarod.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Razem . .	1.902	48	247.016	90½	248.919	38½	234.361	19½	14.558	19
24	Zapas ostateczny							12,673	63		
	Suma wydatków .							247.034	82½		

Bilans majątkowy

funduszów stypendyjnych za r. 1874.

A. Stan czynny.

1.	Zapas majątku zarodowego	1,611.165 zł. 16½ ct.
2.	Wartość dóbr i realności	364.501 „ 35 „
3,	Należytości czynne:	
	a) majątku zarodowego	4.200 „ — „
	b) „ obrotowego	198.360 „ 49 „
4.	Zapas gotówką majątku obrotowego	12.673 „ 63 „
	Suma stanu czynnego	2,190.900 zł. 63½ ct.

B. Stan bierny.

1.	Skrypta dłużne do zwrotu dłużnikom po spłacie kapitałów	134.822 zł. 27½ ct.
2.	Należytości bierne	14.558 „ 19 „
	Suma stanu biernego	149.380 zł. 46½ ct.

Z porównania stanu czynnego z biernym okazuje się przewyżka stanu czynnego o	2,041.520 zł. 17 ct.
gdy zaś z końcem r. 1873 wynosiła takowa . . .	1,897.694 „ 80 „
wynosi przeto wzrost	143.825 zł. 37 ct.
mianowicie w kapitałach nowoprzybyłych fundacyj 87.545 zł. 97½ ct.	
w zkapitalizowanych nadwyżkach gotówki 56.279 „ 39½ „	
razem jak wyżej . . .	143.825 zł. 37 ct.

Wykaz wynikłości wedle poszczególnych funduszów stypendyjnych.

Liczba porząd.	Fundusze	Dochody majątku				Wydatki majątku				Stan ostateczny majątku			
		zarodowego		obrotowego		zarodowego		obrotowego		zarodowego		obrotowego	
		zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
	A. Gotówką i w efektach												
1	Artymowicz	2.014	99½	135	—	—	00½	134	99	2.014	99	—	01
2	Bem	5.987	97	461	36	64	60	113	97	5.923	37	347	39
3	Bier	12.200	—	5.467	40½	5.400	—	5.467	40½	6.800	—	—	—
4	Brześciańska	3.367	02	244	12	53	57	209	05	3.313	45	35	07
5	Brzeski	3.984	02	259	88	65	74	259	88	3.918	28	—	—
6	Brzeżany	1.577	13	72	11	—	—	72	11	1.577	13	—	—
7	Chełmecki	1.262	70	125	70	—	—	94	20	1.262	70	31	50
8	Cesarz Franciszek Józef	50.217	90	7.165	01½	245	40	7.165	01	49.972	50	—	00½
9	Cieszewski i Zawadzki	6.500	—	—	—	—	—	—	—	6.500	—	—	—
10	Czajkowski	4.016	48	180	70	—	—	180	70	4.016	48	—	—
11	Czuczawa	3.588	74	311	19½	—	—	231	32	3.588	74	79	87½
12	Dydyński	64.352	71	12.154	59	5.000	—	12.154	59	59.352	71	—	—
13	Egierski dla Egierskich I.	11.637	30	2.852	47	5.600	—	2.852	47	6.037	30	—	—
14	Egierski dla Egierskich II.	4 148	42	175	—	—	—	175	—	4.148	42	—	—
15	Egierski dla Siedleckich I.	5.274	84	413	84	—	—	413	84	5.274	84	—	—
16	Egierski dla Siedleckich II.	4.175	14	201	72	—	—	201	72	4.175	14	—	—
17	Falkenfels	201	05	95	05	101	05	95	05	100	—	—	—
18	Głowiński	240.234	55	47.039	80	4.172	61	47.039	80	236.061	94	—	—
19	Gizella	3 235	58	301	18	75	—	301	18	3.160	58	—	—
20	Gołuchowski	25.421	10	5.908	68	5.099	04	5.786	68	20.322	06	122	—
21	Harbut	1.511	63½	115	04½	14	87½	84	06	1.496	76	30	98½
22	Hauer	1.802	50	113	03	—	—	113	03	1.802	50	—	—
23	Horecki	4.644	47	228	14	—	—	228	14	4.644	47	—	—
24	Janowski	2.562	80	205	55	51	05	205	55	2.511	75	—	—
25	Jarosław	9.868	86	691	23	47	97	691	23	9.820	89	—	—
26	Karol-Ludwik	7.048	94	338	62	—	—	244	05	7.048	94	94	57
27	Kiślicki	4.731	42	425	76½	—	—	309	05	4.731	42	116	71½
28	Koniecki	51.160	54	3.951	90	—	—	3.951	90	51.160	54	—	—
29	Kopiński	2.217	09	120	03	—	—	120	—	2.217	09	—	03
30	Koenigsberg	17.660	09	1.349	06½	307	88	1.154	26	17.352	21	194	80½
31	Korzelińska	220	—	—	—	—	—	—	—	220	—	—	—
32	Kraków	64.077	64	7.262	53½	400	—	5.727	05½	63.677	64	1.535	48
33	Krakowiec	2.527	29	125	—	—	—	125	—	2.527	29	—	—
34	Krausnecker	21.501	84	2.226	09	—	—	1.595	53	21.501	84	630	56
35	Krościenko	1.497	89	82	97	—	—	82	97	1.497	89	—	—
36	Krzeczunowicz Ignacy	11.410	08	430	22	70	46	430	22	11.339	62	—	—
37	Krzeczunowicz Walery	6.174	06	294	50	—	—	288	50	6.174	06	6	—
38	Kulczycki	9.061	19	338	25½	76	73	302	55½	8.984	46	35	70
39	Lewicki	20.524	20	1.027	19½	—	—	393	97	20.524	20	633	22½
40	Łoś	33.779	74½	2.070	02½	—	—	1.397	65	33.779	74½	672	37½
41	Małecki	1.024	20	70	87½	—	—	70	87	1.024	20	—	00½
	Do przeniesienia	728.404	12½	105.030	85½	26.845	98	100.464	55½	701.558	14½	4.566	30

Wykaz wynikłości wedle poszczególnych funduszów stypendyjnych.

Liczba porząd.	Fundusze	Dochody majątku				Wydatki majątku				Stan ostateczny majątku			
		zarodowego		obrotowego		zarodowego		obrotowego		zarodowego		obrotowego	
		zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
	Z przeniesienia .	728.404	12½	105.030	85½	26.845	98	100.464	55½	701.558	14½	4.566	30
42	Matczyński	18.460	62	1.423	81½	—	—	1.423	81½	18.460	62	—	—
43	Mikiewicz	1.538	88	138	47	—	—	138	47	1.538	88	—	—
44	Mikołajów	7.787	73	442	21½	200	—	417	01	7.587	73	25	20½
45	Mieroszewski . . .	19.648	69	1.776	90½	3.920	—	1.526	37	15.728	69	250	53½
46	Monasterzyska . . .	2.143	28	220	92½	22	46	111	42	2.120	82	109	50½
47	Morawski familijny .	692	15	71	38	—	—	40	85	692	15	30	53
48	Morawski niefamilijny	6.685	54	1.248	19	2.200	—	1.227	40	4.485	54	20	79
49	Moszczeńska	1.016	67	28	16	—	—	28	16	1.016	67	—	—
50	Nahaczów	783	70	34	05	—	—	19	90	783	70	14	15
51	Nielepiec	963	93	72	68	—	—	44	61	963	93	28	07
52	Niezabitowska . . .	23.787	73	3.521	37½	394	52	3.479	88	23.393	21	41	49½
53	Olszewski	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
54	Otowski	574	29	27	96½	—	—	25	98	574	29	1	98½
55	Paprocki	5.460	33	385	25	—	—	385	25	5.460	33	—	—
56	Petryczyn	263.218	83½	78.914	55½	165.953	61½	76.394	80	97.265	22	2.519	75½
57	Pniewski	2.052	49	99	—	—	—	94	50	2.052	49	4	50
58	Popkiewicz	5 763	87	586	94	537	75	586	94	5.226	12	—	—
59	Potocki	22.727	63	2.298	47½	39	94	2.298	47½	22.687	69	—	—
60	Przemyśl	2.333	69	105	95½	—	—	105	95½	2.333	69	—	—
61	Radymno I.	1.162	23	77	57½	—	—	71	57	1.162	23	6	00½
62	Radymno II. . . .	3.013	81	269	01½	71	52	252	89	2.942	29	16	12½
63	Rappaport	1.178	02	70	76	—	—	48	42	1.178	02	22	34
64	Rudolf	2.194	65	148	40	—	—	—	—	2.194	65	148	40
65	Russyan	21.775	75	1.357	18	—	—	1.357	18	21.775	75	—	—
66	Rzeszów	4.837	95	1.864	15	2.259	77	1.844	90	2.578	18	19	25
67	Sapieha ks. Leon . .	19.781	53	2.302	83	601	—	1.536	03	19.180	53	766	80
68	Sącz, dom roboczy . .	18.765	66	800	90½	9.110	—	589	58	9.655	66	211	32½
69	Sącz, fundusz stypendyj.	15.040	88	401	87½	9.210	—	318	75	5.830	88	83	12½
70	Seidler	1.975	44	156	69	61	85	156	69	1.913	59	—	—
71	Sielecka	9.462	56	674	08	93	25	644	31	9.369	31	29	77
72	Skibiński	10.000	—	—	—	—	—	—	—	10.000	—	—	—
73	Stanisławów	593	54	111	51	72	68	111	51	520	86	—	—
74	Stawek	2.718	—	201	52	—	—	104	83	2.718	—	96	69
75	Szmoniewski	1.668	22	102	—	—	—	96	—	1.668	22	6	—
76	Tarnów	2.929	88	1.331	09	1.330	09	1.331	09	1.599	79	—	—
77	Tchórznicka	2.000	—	55	60	—	—	55	60	2.000	—	—	—
78	Towarnicki Bazylewicz	18.917	84	922	34	—	—	18	84	18.917	84	903	50
79	Towarnicki Jan dr. .	329.884	09	21.288	58	1.342	95	18.810	85	328.541	14	2.477	73
80	Unia Lubelska . . .	531	91	48	24½	—	—	23	02	531	91	25	22½
81	Zawadzki Korwin . .	50.438	64	4.154	99	—	—	4 154	99	50.438	64	—	—
82	Zawadzki Rogala . .	6.731	40	703	54	326	66	703	54	6.404	74	—	—
83	Zalchocki	48.983	49	5.948	03½	3.981	38	5.948	03½	45.002	11	—	—
84	Żebrowski	35.408	86	1.777	78	—	—	1.777	78	35.408	86	—	—
85	Żurakowski	115.737	62	5.838	97½	35	57	5.590	45	115.702	05	248	52½
	Suma .	1,839.776	15	247 034	82½	228.610	98½	234.361	19½	1,611.165	16½	12.673	63

B. Dobra i realności.

1. Dydyński.	a) dobra „Godowa“ z przyległościami wartości		39.972 zł. — ct.
	b) realność w „Strzyżowie“ Nr. 97. „ .		3.527 „ — „
2. Głowiński:	a) budynek „ad St. Nicolaum“ oszacowany w roku 1849 na		197.213 „ — „
	b) dobra Winniki wartości z końcem roku 1873 . .	92.653 zł. 20 ct.	
	zaś po strąceniu kwoty pobranej w ciągu roku 1874 za sprzedane tamże realności, okazuje się wartość „Winnik“ z końcem roku 1874	7.011 „ — „	85.642 „ 20 „
3. Dr. Towarnicki — realność w Rzeszowie oszacowana na			38.147 „ 15 „
	Ogólna zatem wartość dóbr i realności		364.501 zł. 35 ct.

Wyjaśnienia

do zamknięcia rachunkowego funduszów stypendyjnych za rok 1874.

A. Wyjaśnienia ogólne.

Do końca r. 1873 przedkładane były W. Sejmowi zamknięcia rachunkowe nieobjętych budżetem funduszów stypendyjnych wspólnie z innymi budżetowymi funduszami w ten sposób, iż wynikłości tak dochodowe jak wydatkowe pierwszej połowy roku następnego, odnoszące się jeszcze do roku poprzedniego, za które przedkładano zamkięcia, wstawiane bywały na rachunek tegoż roku. Sposób powyższy utrudniał o tyle szybkie lokowanie ostatecznych zapasów gotówki, iż z fruktyfikowaniem tychże wstrzymywać się musiano aż do wykontowania przez Oddział rachunkowy dzienników kasy krajowej za pierwsze półrocze roku następnego, co więcej, aż do nadejścia odnośnych dzienników c. k. kas rządowych, których obrachunki zawsze dopiero w kilka miesięcy później Oddziałowi rachunkowemu nadsyłane bywają. W skutek tej utrudniającej manipulacyi lokowano zapasy gotówki, zamknięciami rachunkowemi wykazywane, dopiero po upływie pierwszego półrocza.

Obecnie, wychodząc z zasady, iż W. Sejm dodatkowego kredytu udziela jedynie funduszom budżetowym, przystąpiono z rokiem 1874 do przedkładania zamknięć niebudżetowych funduszów stypendyjnych na podstawie zestawienia wynikłości ściśle za rok słoneczny, tj. z uwzględnieniem tych tylko wynikłości, które od 1. Stycznia do ostatniego Grudnia 1874 roku dziennikami kasy krajowej, względnie dziennikami kas rządowych wykazane zostały.

W ten sposób możliwem stanie się nadal fruktyfikowanie zapasów ostatecznych gotówki przy pojedyńczych funduszach najdalej już w połowie Marca każdego roku następnego, co przy znacznych częstokroć zapasach nader korzystnie wpłynie na podniesienie się majątków zarodowych.

Gdy jednak niektóre fundacye posiadają kapitały w listach zastawnych gal. Tow. kredytowego, rentach państwowych i akcyach kolei Karola Ludwika, od których odsetki na poczet drugiego półrocza roku poprzedniego wpływały dotychczas dopiero z początkiem roku następnego, z powodu, iż nawał pracy z końcem roku uniemożliwiał kasie krajowej zrealizowanie odsetków od nader licznych efektów wszystkich funduszów krajowych na dniu 31. Grudnia, a zatem takowe w przedłożonem obecnie zamknięciu rachunkowem pobrane być nie mogły, przeto okazały się w pewnej liczbie fundacyj z dniem 31. Grudnia 1874 pozorne, chwilowe niedobory, które pobranemi z początkiem r. 1875 zapadłemi odsetkami wyrównane już zostały.

Pokrycie tego rzekomego niedoboru, wynoszące dla wszystkich owych fundacyj 12.430 zł. 01 ct. zawartem jest pod poz 19. dochodów majątku obrotowego pod rubr. „dochody rozmaite“, zwrot zaś takowego uwidoczniono w korrelatywnej rubryce wydatków, opiewającej ogółem na kwotę 13.010 zł. 73., ct. jako zaległość bierną.

Mimo tego pozornego niedoboru w pewnej części fundacyj, który oczywiście nie tylko na ich stan majątkowy żadnego nie ma wpływu, lecz który nawet po wpłynięciu zaległości czynnych zmienił się w roku 1875 w znaczną nadwyżkę, dodatkowo zfruktyfikować się mającą, okazał się z końcem r. 1874 w ogólnym kompleksie funduszów stypendyjnych zapas gotówki w kwocie 12.673 zł. 63 ct., który ku powiększeniu odnośnych majątków zarodowych w roku 1875 bezzwłocznie użytym został.

B. Wyjaśnienia szczegółowe.

I. Majątek Zarodowy.

Dochody.

Do poz. 2. Wpływy gotówką powstały z dalszych w ciągu roku 1874 zebranych składek na rzecz funduszu stypendyjnego im. Najjaśniejszego Pana.

do poz. 4. Należytość zaległa w kwocie 273.500 zł. dotyczy rent państwowych, przesłanych w r. 1873 c. k. Namiestnictwu celem dewinkulacyi, a odebranych w r. 1874. Wykazana jako pozostałość ostateczna kwota 4200 zł. odnosi się do skryptu dłużnego, mającego wpłynąć od c. k. Namiestnictwa na rzecz fundacyi stypendyjnej ks. Olszewskiego.

Wydatki.

do poz. 2. Pozostałość ostateczna 134.822 zł. 27½ ct. wykazuje ogół skryptów dłużnych wydać się mających po spłacie kapitałów hipotekowanych. Takowy wynosił z końcem

roku 1873	136822 zł. 27½	ct.
w roku 1874 wydano z fundacyi Głowińskiego skrypt dłużny Tekli Padlewskiej hipotekowany na dobrach Rusin, na	2000 „ —	„
zostaje z końcem r. 1874 . . .	134822 zł. 27½	ct.

która to kwota mieści się w ogólnym zapasie ostatecznym majątku zarodowego, wykazanym w kwocie 1,611.165 zł. 16½ ct.

Dobra i realności poszczególnione są w osobuym załączonym wykazie. Wartość takowych wynosiła

z końcem roku 1873	371512 zł. 35	ct.
po strąceniu zaś wpłynionej w ciągu roku 1874 kwoty ze sprzedaży realności w Winnikach	7011 „ —	„
zmniejszyła się wartość tychże z końcem roku 1874 na	364501 zł. 35	ct.

Majątek obrotowy.

Dochody.

do poz. 1. Zwrot wykazanego stypendyum nastąpił z funduszu Zebrowskiego do funduszu Głowińskiego, ponieważ stypendysta Hankiewicz po wypłacie II. raty stypendyjnej z fundacyi Głowińskiego otrzymał od II. półrocza 1873/4 podwyższone stypendyum z tej drugiej fundacyi.

do poz. 2. Różnica między wykazanymi do spłaty na rzecz funduszów stypendyjnych kapitałami hipotekowanymi w kwocie . . . . . 118713 zł. 87 ct.
a wykazanymi do poz. 2. wydatków majątku zarodowego skryptami dłużnymi w kwocie . . . . . 134822 „ 27½ „
powstała z powodu, iż wartość skryptów podano w walucie na jaką opiewają, tudzież, że nie wszystkie pretensye fundacyj pokryte są dokumentami.
W roku 1874 spłacono następujące kapitały dłużne:

a)	we fundacyi Dr. Towarnickiego	na skrypt Maryi Charzewskiej (Hr. Mailly)	303 zł. 82	ct
b)	„ „ Głowińskiego	„ „ Tekli Padlewskiej	2100 „ „	„
c)	„ „ Krakowskiej	„ „ M. Rocha Jabłonowskiego . .	1995 „ „	„
d)	„ „ Niezabitowskiej	spłacony kapitał hipotekowany na real. Nr. 732¼	1600 „ „	„
		Razem, jak wykazano .	5998 zł. 82	ct.

do poz. 3. Zaległość czynna powstała z powodu niepobrania na rachunek r. 1874 odsetków od efektów, które dopiero z początkiem roku 1875 wpłynęły. (Patrz wyjaśnienia ogólne).

do poz. 4. Zaległość odsetków od kapitałów hipotekowanych wynosiła z końcem r. 1874:

a) we fundacyi Kiślickiego	49 zł.	71	ct.
b) „ „ Krakowskiej	210 „	—	„
c) „ „ Łosia	469 „	07½	„
d) „ „ Russyana	262 „	50	„
e) „ „ Sądeckiej	10 „	35	„
f) „ „ Zawadzkiego Korwina	433 „	12½	„
g) „ „ Żebrowskiego	1575 „	—	„
Razem jak wykazano	3009 zł.	76	ct.

do poz. 6. Zaległość w tej rubryce powstała w głównej części w skutek spłacenia czynszu za II. półrocze 1874 przez c. k. fundusz naukowy za odnajęty gmach „ad Nicolaum„ dopiero z początkiem roku 1875.

do poz. 7. Pozostałość ostateczna za sprzedane realności, należące do funduszu Głowińskiego składa się:

a) z dłużnej należytości od funduszu obłąkanych w kwocie	28161 zł.	19½	ct.
b) „ „ „ „ położnic „	7070 „	30	„
c) „ „ od pojedyńczych nabywców realności w Winnikach, razem	12915 „	—	„
Ogółem, jak wykazano	48116 zł.	49½	ct.

do poz. 8. Zaległość czynna w kwocie 105 zł. powstała w skutek niewpłynięcia w roku 1874 przynależnego dodatku z funduszu naukowego na rzecz fundacyi Jarosławskiej.

do poz. 17. 5% dodatek czynszowy do podatków gminnych od gmachu św. Mikołaja winien uiszczać czynszownik, zatem c. k. fundusz naukowy. W myśl obowiązujących przepisów magistratualnych wypłacił fundusz Głowińskiego w zastępstwie tegoż za rok 1874 częściową należytość 375 zł., która do zwrotu w r. 1875 od czynszownika wykazaną została.

do poz. 18. Pod zwrotem wydatków konserwacyjnych rozumie się złożenie rachunków z zaliczek wypłaconych inżynierom Wydziału krajowego, tudzież kuratoryi fundacyi Dydyńskiego na konserwacye i budowy.

do poz. 19. Patrz wyjaśnienia ogólne.

do poz. 20. Zwrot wydatków rozmaitych zawiera dłużne za lata dawniejsze zwroty, mianowicie:

we funduszu Głowińskiego	24 zł.	95	ct.
„ „ Jarosławia	72 „	33	„
„ „ Brzeskiego	7 „	20	„
„ „ Egierskiego	71 „	—	„
„ „ Dra Towarnickiego	382 „	53½	„
„ „ Falkenfelsa	10 „	49	„
tudzież tytułem złożenia rachunku z zaliczki danej c. k. notaryuszowi Henzemu w sprawie procesowej dóbr Kozice z funduszu Zawadzkiego Korwina	100 „	—	„
pozostałość ostateczna, jak wykazano	668 zł.	50½	ct.

Wydatki.

do poz. 1. Zaległość bierna z r. 1873 wynosiła 2114 zł. 75 ct.
odpisano z powodu śmierci stypendystów i nie uczęszczania tychże do szkół publicznych 972 zł. 50 ct.
okazuje się przeto należytość zaległa 1142 zł. 25 ct.
Niepodniesionych do końca r. 1874 lub wstrzymanych stypendyów aż do dopełnienia przepisanych warunków wykazuje się w pozostałości ostatecznej na 1079 „ 56 „

do poz. 13. Z tytułu dodatku na pomieszkanie dla Administratora fundacyi Dydyńskiego należała się ś. p. Thieremu, jako właścicielowi realności w Strzyżowie za lata dawniejsze zaległość w kwocie 400 zł., gdy tenże jednak zmarł, realność zaś jego nabytą została w r. 1872 na rzecz wymienionej fundacyi, przeto zaległość powyższą odpisuje się.

do poz. 19. Patrz wyjaśnienia ogólne.

Zaległości czynne wynoszą z końcem r. 1874	198360 zł.	49 ct.
„ bierne „ „ „ .	14558 „	19 „
okazuje się przeto przewyżka zaległości czynnych o	183802 zł.	30 ct.
W porównaniu zaś z rokiem 1873	175692 „	20½ „
zwiększyła się takowa o	8110 zł.	09½ ct.

Wykaz kursu
zakupionych i spieniężonych efektów.

A. Zakupno.

Liczba porządkowa	Dzień	Artykuł dziennika kasy krajowej	Nazwa efektu		Wartość imienna zł.	Wartość imienna ct.	Kurs za 100 zł.	Kurs za 100 ct.
I.			**Obligacye indemnizacyjne.**					
	30/1	761	dtto	dtto	150	—	77	50
	3/11	8860	dtto	dtto	3100	—	83	75
	3/11	8862	dtto	dtto	100	—	83	75
	3/11	8864	dtto	dtto	1200	—	83	75
	3/11	8866	dtto	dtto	1200	—	83	75
II.			**Obligacye pożyczki krajowej z r. 1873.**					
	1/1	134	dtto	dtto	2000	—	82	—
	17/2	1365	dtto	dtto	2000	—	82	—
	24/2	1493	dtto	dtto	600	—	83	20
	5/3	2032	dtto	dtto	100	—	83	20
	1/5	3946	dtto	dtto	100	—	87	—
	1/5	3948	dtto	dtto	100	—	87	—
	1/5	3950	dtto	dtto	100	—	87	—
	1/5	3952	dtto	dtto	300	—	87	—
	1/5	3954	dtto	dtto	1200	—	87	—
	12/5	4149	dtto	dtto	200	—	86	50
	5/6	4766	dtto	dtto	300	—	86	50
	16/6	4905	dtto	dtto	700	—	86	50
	24/6	5006	dtto	dtto	500	—	86	50
	2/7	5465	dtto	dtto	300	—	86	50
	3/8	6220	dtto	dtto	200	—	86	50
	16/9	6865	dtto	dtto	1200	—	88	75

Liczba porządkowa	Dzień	Artykuł dziennika kasy krajowej	Nazwa efektu		Wartość imienna zł.	Wartość imienna ct.	Kurs za 100 zł.	Kurs za 100 ct.
III.			**5% Listy zastawne galicyjskiego Towarzystwa kredytowego ziemskiego.**					
	18/2	1435	dtto	dtto	30000	—	83	50
	18/2	1437	dtto	dtto	35000	—	83	75
	5/3	2021	dtto	dtto	3000	—	84	60
	5/3	2023	dtto	dtto	1000	—	84	60
	28/3	2731	dtto	dtto	700	—	83	75
IV.			**6% Listy zastawne Zakładu kredytowego krakowskiego.**					
	25/11	9349 / 9352	dtto	dtto	9000	—	87	75
V.			**6% Listy zastawne Banku hipotecznego.**					
	22/2	1450	dtto	dtto	17000	—	88	50
	5/3	2034	dtto	dtto	1600	—	88	40
	1/4	3056	dtto	dtto	1800	—	87	90
	3/4	3092	dtto	dtto	100	—	87	90
	25/4	3412	dtto	dtto	300	—	88	—
	1/5	3942	dtto	dtto	2400	—	87	70
	1/5	3944	dtto	dtto	800	—	87	70
	12/5	4154	dtto	dtto	500	—	87	60
	26/5	4349	dtto	dtto	100	—	87	40
	21/7	5863	dtto	dtto	5700	—	88	—
	10/9	6785	dtto	dtto	600	—	89	75
	26/9	6951	dtto	dtto	7000	—	90	—
	5/10	7829	dtto	dtto	1600	—	90	—
	5/10	7831	dtto	dtto	8300	—	90	—
	7/10	7874 / 7902	dtto	dtto	17600	—	90	—
	10/10	7982	dtto	dtto	100	—	90	—
	10/10	7984	dtto	dtto	100	—	90	—
	10/10	7986	dtto	dtto	100	—	90	—
	10/10	7996	dtto	dtto	3100	—	90	—
	12/10	8056	dtto	dtto	1700	—	90	—
	14/10	8133	dtto	dtto	1400	—	89	75
			B. Sprzedaż.					
I.			**Obligacye indemnizacyjne.**		Mon. konwenc.		al pari	
			Wylosowane					
	1/5	3742	dtto	dtto	1000	—	„	
	2/11	8749	dtto	dtto	100	—	„	
	2/11	8751	dtto	dtto	1000	—	„	
	2/11	8753	dtto	dtto	1000	—	„	
	2/11	8755	dtto	dtto	2500	—	„	
	2/11	8767	dtto	dtto	1000	—	„	
	2/11	8769	dtto	dtto	100	—	„	

Liczba porządkowa	Dzień	Artykuł dziennika kasy krajowej	Nazwa efektu		Wartość imienna zł.	ct.	Kurs za 100 zł.	ct.
II.			**Obligacye pożyczki krajowej z r. 1873.**		wal. austr.		al pari	
			Wylosowane					
	1/5	3729 3733	dtto	dtto	700	—	„	
	2/11	8771	dtto	dtto	100	—	„	
	2/11	8773	dtto	dtto	100	—	„	
	2/11	8775	dtto	dtto	100	—	„	
III.			**4% Listy zastawne galicyjskiego Towarzystwa kredytowego ziemskiego.**		wal. anstr.		al pari	
			Wylosowane					
	22/1	597	dtto	dtto	500	—	„	
	27/6	5044	dtto	dtto	5000	—	„	
IV.			**5% Listy zastawne galicyjskiego Towarzystwa kredytowego ziemskiego.**		wal. austr.		al pari	
			Wylosowane					
	22/1	595	dtto	dtto	100	—	„	
V.			**6% Listy zastawne Banku hipotecznego.**		wal. austr.		al pari	
			Wylosowane					
	1/9	6693	dtto	dtto	5000	—	„	
	1/9	6695	dtto	dtto	300	—	„	
	10/9	6790	dtto	dtto	1000	—	„	
VI.			**Renta państwowa srebrem oprocentowana.**					
	5/10	7834	dtto	dtto	100	—	70	—
	10/10	7994	dtto	dtto	3850	—	73	75
	12/10	8052	dtto	dtto	200	—	73	75
VII.			**Renta państwowa w papierach oprocentowana.**					
	12/10	8054	dtto	dtto	2000	—	69	80

Uwaga. Reszta wynikłości zawarta w rubrykach „zakupione“ i „spieniężone efekta“, dotyczy książeczek kasy oszczędności i asygnat bankowych, które jako kursowi nie podlegające, niniejszym wykazem objęte nie zostały.

Fundusz stypendyjny Głowińskiego.

Zamknięcie rachunku

administracyi dóbr Winniki.

za rok 1874.

Zamknięcie rachunku administracyi dóbr Winniki

Liczba porządk.	Dochody	Należytość						Uiszczenie		Pozostałość ostateczna	
		zaległa		bieżąca		razem					
		zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
	Gospodarstwo gruntowe.										
	I. **Czynsze dzierżawne.**										
1	Moskwa Ilko za dzierżawę łąki Łęgowina	3	—	—	—	3	—	3	—	—	—
2	Herz Henryk za dzierżawę 2 budek	4	20	—	—	4	20	—	—	4	20
3	Myśkow Michał za dzierżawę łąki Łęgowina	—	—	52	50	52	50	52	50	—	—
4	Wolf Fryd. za grunt Banachówka	2	72	—	—	2	72	2	72	—	—
5	Bredy Jakób za grunt na leśniczówce	1	50½	—	—	1	50½	1	50½	—	—
6	Steindl Antoni za dzierżawę ogrodu zamkowego	12	85	—	—	12	85	—	—	12	85
7	Czerwiński Wacław za plac położony za stajnią browaru . .	3	96½	—	—	3	96½	3	96½	—	—
8	Grund Antoni za łąkę Blich . :	34	34	—	—	34	34	—	—	34	34
9	Michalski Franciszek za ogród dawniej rządcy	4	20	—	—	4	20	—	—	4	20
10	Tuspisiewicz M. za grunt Łęgowina i Stawisko	6	6½	—	—	6	6½	6	6½	—	—
11	Moskwa Jurko za grunt na Stawisku Boruchowem	—	37	—	—	—	37	—	37	—	—
12	Bergmann Chaja za budkę . .	—	—	2	10	2	10	—	—	2	10
13	Gmina Winniki za dzierżawę domu zarządcy	—	—	204	—	204	—	204	—	—	—
14	Birubach Mojżesz za plac na dwie budki	4	20	4	20	8	40	—	—	8	40
15	Charaton Gitla za dzierżawę budki	—	—	2	10	2	10	—	—	2	10
16	Deligtisch Selig za dzierżawę jatki	4	20½	41	50	45	70½	45	70½	—	—
17	Tand Salamon za łąkę Blich .	—	—	180	—	180	—	180	—	—	—
18	Breuer Jakób za dzierżawę ogrodu	—	—	77	70	77	70	77	70	—	—
19	Czerwiński Wacław za dzierżawę placu za stajnią browarnika .	—	—	7	60	7	60	—	—	7	60
20	Weinreb Izrael za dzierżawę parceli przy pomieszkaniu piwowara	1	25	1	25	2	50	—	—	2	50
21	Czerwiński Wacław za dzierżawę ogrodu zarządcy	46	—	46	—	92	—	92	—	—	—
22	Grabowski Franciszek za dzierżawę gruntu Banachówka . .	—	—	26	10	26	10	26	10	—	—
23	Zyzon Anastazya, za dzierżawę										
24	odcinka „Żupan“	—	—	5	15	5	15	5	15	—	—
25	Włoch Jan za dzierżawę łąki bednarza	—	—	21	10	21	10	21	10	—	—
26	Bredy Filip za dzierżawę łąki Łączek	—	—	24	50	24	50	24	50	—	—
27	Gmina Winniki za pomieszkanie bednarza na cele szkolne . .	—	—	36	—	36	—	18	—	18	—
28	Kuziemski Jakób za dzierżawę budki w Winnikach	—	10	2	10	2	20	—	—	2	20
	Do przeniesienia . .	128	97	733	90	862	87	764	38	98	49

funduszu stypendyjnego Głowińskiego.

Liczba porządk.		Wydatki	Należytość						Uiszczenie		Pozostałość ostateczna	
			zaległa		bieżąca		razem					
			zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
	I.	**Gospodarstwo gruntowe.**										
1		Utrzymanie budynków gospodarskich i nowe budowy . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
2		Rozmaite wydatki gospodarstwa gruntowego	—	—	48	36	48	36	48	36	—	—
		Suma rubryki I. . .	—	—	48	36	48	36	48	36	—	—
	II.	**Gospodarstwo lasowe.**										
1		Utrzymanie budynków leśnych i nowe budowy	—	—	839	69	839	69	839	69	—	—
2		Koszta wyrąbania drzewa opałowego	—	—	835	65	835	65	835	65	—	—
3		Koszta wyrąbania drzewa materyałowego	—	—	103	60	103	60	103	60	—	—
4		Rozmaite wydatki lasowe, a to: na premię asekuracyjną, na obkorowanie osiczyny i t. d. .	—	—	708	92	708	92	708	92	—	—
		Suma rubryki II. .	—	—	2.487	86	2.487	86	2.487	86	—	—
	III	**Koszta zarządu.**										
	a)	*Płace urzędników lasowych i służby.*										
1		Tarczyński Ignacy, leśniczy . .	—	—	400	—	400	—	400	—	—	—
2		Kijan Jan, leśny	—	—	100	80	100	80	100	80	—	—
3		Szakalski Andrzej, leśny . . .	—	—	100	80	100	80	100	80	—	—
4		Brama Michał, tymczasowy gajowy	—	—	67	20	67	20	67	20	—	—
5		Chrabowski And., leśny . . .	—	—	100	80	100	80	100	80	—	—
6		Węgrzyn Tomasz, leśny . . .	—	—	100	80	100	80	100	80	—	—
7		Kijan Aleksander, leśny . . .	—	—	100	80	100	80	100	80	—	—
8		Tuśpisiewicz Mateusz, kominiarz	—	—	105	—	105	—	78	75	26	25
		Razem . .	—	—	1.076	20	1.076	20	1.049	95	26	25

Zamknięcie rachunku administracyi dóbr Winniki

Liczba porządk.		Dochody	Należytość zaległa zł.	ct.	bieżąca zł.	ct.	razem zł.	ct.	Uiszczenie zł.	ct.	Pozostałość ostateczna zł.	ct.
		Z przeniesienia .	128	97	733	90	862	87	764	38	98	49
29		Fabryka tytoniu w Winnikach .	—	—	25	—	25	—	25	—	—	—
		Zaległość wynosiła 171 zł. 81 ct. od tego odpisano do LW. 6316/74 42 „ 84 „ Zostaje . . . 128 zł. 96 ct.										
		Suma rubryki I. . .	128	97	758	90	887	87	789	38	98	49
	II.	**Dochody z propinacyi.**										
1		Döller Emanuel	847	86	—	—	847	86	—	—	847	86
2		Gmina Winniki	—	—	8.120	—	8.120	—	7.120	—	1.000	—
		Suma rubryki II. .	847	86	8.120	—	8.967	86	7.120	—	1.847	86
	III	**Dochody z młynów.**										
1		Lem Fedko	111	20	—	—	111	20	—	—	111	20
		Suma rubryki III. .	111	20	—	—	111	20	—	—	111	20
	IV	**Zwrot kosztów zarządu.**										
1		Od c. k. Dyrekcyi poczt we Lwowie, zwrot przez pomyłkę pobranego porta	—	15	—	—	—	15	—	—	—	15
2		Gmina Winniki, zwrot za czyszczenie kominów	—	—	45	94	45	94	—	—	45	94
		Suma rubryki IV. .	—	15	45	94	46	9	—	—	46	9
	V.	**Dochody rozmaite.**										
		a.) Odsetki zwłoki.										
1		Od Jana Piotra	112	43	—	—	112	43	—	—	112	43
2		„ Schreiera Piotra	1	46	—	—	1	46	—	—	1	46
3		„ Gminy Winniki	—	—	21	65	21	65	21	65	—	—
4		„ Deligtischa Seliga	—	—	2	04½	2	04½	2	04½	—	—
5		„ Włocha Jana	—	—	—	48½	—	48½	—	48½	—	—
6		„ Breuera Jakuba	—	—	2	96	2	96	2	96	—	—
		Do przeniesienia . .	113	89	27	14	141	03	27	14	113	89

funduszu stypendyjnego Głowińskiego.

Liczba porządk.	Wydatki	Należytość						Uiszczenie		Pozostałość ostateczna	
		zaległa		bieżąca		razem					
		zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
	b) *Pensye wdowom i dary z łaski.*										
1	Hauptmann Franciszka . . .	—	—	149	45	149	45	149	40	—	5
2	Neuber Flora	12	20	35	—	47	20	29	18	18	2
3	Hauptmann Karolina	4	—	24	—	28	—	28	—	—	—
	Razem .	16	20	208	45	224	65	206	58	18	7
	c) *Emolumenta drzewem i gotówką wypłacone.*										
1	Tarczyński Ignacy, leśniczy, za konia i drzewo	—	—	161	10	161	10	161	10	—	—
2	Tarczyński Ignacy, tytułem dodatku drożyźnianego . . .	—	—	100	—	100	—	100	—	—	—
3	Leśni za drzewo	10	50	376	36½	386	86½	386	86½	—	—
	Razem .	10	50	637	46½	647	96½	647	96½	—	—
	d) *Koszta kancelaryjne i podróży*	20	72	106	93	127	65	106	93	20	72
	Razem .	20	72	106	93	127	65	106	93	20	72
	e) *Rozmaite wydatki kosztów zarządu.*										
1	Dr. Radziszewskiemu Bronisławowi, prof. chemii we Lwowie, tytułem wynagrodzenia . . .	—	—	50	—	50	—	50	—	—	—
2	Dr. Freundowi Augustowi, prof. chemii tytułem wynagrodzenia	—	—	50	—	50	—	50	—	—	—
3	Temuż dodatkowo do powyższego wynagrodzenia.	—	—	30	—	30	—	30	—	—	—
	Razem .	—	—	130	—	130	—	130	—	—	—
	Suma rubryki III. pod *a* wynosi	—	—	1.076	20	1.076	20	1.049	95	26	25
	„ „ „ „ *b* „	16	20	208	45	224	65	206	58	18	7
	„ „ „ „ *c* „	10	50	637	46½	647	96½	647	96½	—	—
	„ „ „ „ *d* „	20	72	106	93	127	65	106	93	20	72
	„ „ „ „ *e* „	—	—	130	—	130	—	130	—	—	—
	Ogólna suma rubryki III. .	47	42	2.159	4½	2.206	46½	2.141	42½	65	4
IV	**Podatki i daniny.**	—	—	3 628	34	3 628	34	3.628	34	—	—
	Suma rubryki IV. .	—	—	3.628	34	3.628	34	3.628	34	—	—

Zamknięcie rachunku administracyi dóbr Winniki

Liczba porząd.	Dochody	Należytość						Uiszczenie		Pozostałość ostateczna	
		zaległa		bieżąca		razem					
		zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
	Z przeniesienia .	113	89	27	14	141	03	27	14	113	89
	b.) Zwrot premii asekuracyjnej.										
7	Od gminy Winniki	15	—	—	—	15	—	—	—	15	—
8	„ C. k. Dyrekcyi fabryki tytoniu	—	—	5	40	5	40	5	40	—	—
	c.) Zwroty rozmaite.										
9	Od Döllera Zygmunta, za niewyrachowane materyały . . .	581	25½	—	—	581	25½	—	—	581	25½
10	Od Schreiera Piotra zwrot podatku	—	05½	—	—	—	05½	—	—	—	05½
11	„ 12 gospodarzy z Młynowic, reszta za prawo paszenia bydła	120	—	—	—	120	—	—	—	120	—
12	Od C. k. Prokuratoryi Skarbu, za koszta stemplowe	28	49	—	—	28	49	—	—	28	49
13	Od gminy Winniki, za koszta reparacyi szkoły	3	10	—	—	3	10	—	—	3	10
14	Od C. k. Dyrekcyi poczt, za portorya	—	—	—	10	—	10	—	—	—	10
	Zaległość razem z przeniesionemi zaliczkami wynosiła . . . 869 zł. 86 ct. od tego odpisano do LW. 6316/74 8 „ 07 „										
	Zostaje . . . . 861 „ 79 „										
	Suma rubryki V. . . .	861	79	32	64	894	43	32	54	861	89
VI	**Gospodarstwo lasowe.**										
1	Sprzedaż drzewa opałowego . .	—	—	6.452	75	6.452	75	6.452	75	—	—
2	„ „ materyałowego .	70	23	1.045	89	1.116	12	1.045	89	70	23
3	Dochody ze szkód lasowych . .	290	62	5	32	295	94	5	32	290	62
4	Zwroty kosztów rąbania . . .	—	84	67	80	68	64	67	80	—	84
5	Rozmaite leśne dochody . . .	8	½	99	½	107	1	99	1	8	—
	Suma rubryki VI. . . .	369	69½	7.670	76½	8.040	46	7.670	77	369	69
	Rekapitulacya.										
I	Czynsze dzierżawne	128	97	758	90	887	87	789	38	98	49
II	Dochody z propinacyi	847	86	8.120	—	8.967	86	7.120	—	1.847	86
III	„ z młynów	111	20	—	—	111	20	—	—	111	20
IV	Zwrot kosztów zarządu . . .	—	15	45	94	46	9	—	—	46	9
V	Dochody rozmaite	861	79	32	64	894	43	32	54	861	89
VI	Gospodarstwo lasowe	369	69½	7.670	76½	8.040	46	7.670	77	369	69
	Suma dochodów .	2.319	66½	16.628	26½	18.947	91	15.612	69	3.335	22

funduszu stypendyjnego Głowińskiego.

Liczba porząd.		Wydatki	Należytość: zaległa zł.	zaległa ct.	bieżąca zł.	bieżąca ct.	razem zł.	razem ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Pozostałość ostateczna zł.	Pozostałość ostateczna ct.
	V.	**Wydatki z prawem patronatu połączone.**										
	a)	*Płace nauczycieli i księży.*										
1		Lewicki Wojciech, nauczyciel .	—	—	53	76	53	76	40	32	13	44
2		Abrysowski Emil „ .	—	—	52	50	52	50	43	75	8	75
3		Pelz Franciszek, pleban . . .	—	—	546	—	546	—	455	—	91	—
		Razem .	—	—	652	26	652	26	539	7	113	19
	b)	*Inne wydatki z prawem patronatu połączone.*										
1		Radzie szkolnej w Winnikach, datek na zakupienie premii dla uczniów szkoły tamtejszej . .	—	—	5	—	5	—	5	—	—	—
		Razem .	—	—	5	—	5	—	5	—	—	—
		Suma rubryki V. pod *a* wynosi	—	—	652	26	652	26	539	7	113	19
		„ „ „ „ *b* „	—	—	5	—	5	—	5	—	—	—
		Suma rubryki V. .	—	—	657	26	657	26	544	7	113	19
	VI.	**Nadwyżka z roku 1874.**										
		Przeniesiona do fundacyi Głowińskiego	—	—	6.762	63½	6.762	63½	6.762	63½	—	—
		Suma rubryki VI. .	—	—	6.762	63½	6.762	63½	6.762	63½	—	—
		Rekapitulacya.										
I		Gospodarstwo gruntowe . . .	—	—	48	36	48	36	48	36	—	—
II		„ lasowe	—	—	2.487	86	2.487	86	2.487	86	—	—
III		Koszta zarządu	47	42	2.159	04½	2.206	46½	2.141	42½	65	4
IV		Podatki i daniny	—	—	3.628	34	3.628	34	3.628	34	—	—
V		Wydatki z prawem patronatu połączone	—	—	657	26	657	26	544	7	113	19
VI		Nadwyżka z roku 1874 . . .	—	—	6.762	63½	6.762	63½	6.762	63½	—	—
		Suma wydatków .	47	42	15.743	50	15.790	92	15.612	69	178	23

Wyjaśnienia.

Zaległości czynne wynoszą	3.335 zł. 22 ct.
„ bierne „	178 „ 23 „
Nadwyżka zaległości czynnych	3.156 „ 99 „

Rubryka „Depozytów“ przeniesioną została do ogólnego rachunku depozytów, przeto ani zaległości biernej tychże, ani zapasu ostatecznego tu się nie wykazuje, toż samo stało się z rubryką „Zaliczki,“ którą przeniesiono do rubryki „Rozmaite dochody.“

Zaległość czynna wzrosła w stosunku do roku 1873 o . .	851 zł. 28½ ct.

Najwyższą zaległość wykazuje rubryka: „Dochody z propinacyi“, a to z powodu, iż prowadzi się w ewidencyi zaległość z dawnych lat

w kwocie	847 zł. 86 ct.

Gmina Winniki nie uiściła czynszu na poczet należytości za 4. kwartał

1874 w kwocie	1.000 „ — „

która to kwota pokrytą została z kaucyi w roku 1875.

Dochody z roku 1874 wynoszą	15.612 zł. 69 ct.
w roku 1873 wynosiły takowe	17.351 „ 63½ „
przeto mniej o . . .	1738 „ 94½ „

uwzględniając jednak 1.000 zł. należące się za propinacyę, które w ciągu roku 1875 wpłynęły, właściwie dochód umniejszył się tylko o 738 zł. 94½ ct, a to przeważnie w rubryce czynszów, z powodu sprzedaży czynsz przynoszących realności.

Fundusz budowy zakładu obłąkanych w Kulparkowie.

Zamknięcie rachunku

za rok 1874.

Zamknięcie rachunku majątku obrotowego

Liczba porządk.		Dochody	Należytość						Uiszczenie		Pozostałość ostateczna	
			zaległa		bieżąca		razem					
			zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
	I	**Odsetki od kapitałów.**										
1		a) Od reszty kapitału lokowanego w Filii zakładu kredytowego dla handlu i przemysłu w kwocie 1 zł. 45 ct. za czas od 1. Stycznia do 14 Lutego 1874 — zł. 01 ct. b) Od asygnat kasowych banku hypotecznego na 850 zł. 6½% i 7% . 36 „ 44 „	—	—	36	45	36	45	36	45	—	—
	II	**Dochody z realności.**										
2		Dzierżawa folwarku za rok 1874	—	—	370	—	370	—	370	—	—	—
3		**Dochody z propinacyi.**										
		Za rok 1874	—	—	400	—	400	—	400	—	—	—
4		**Dochody z ogrodu.**										
		a) Za sprzedane siano . . 35 zł. b) Za wyrządzone szkody w tymże przez robotników . 16 „	—	—	51	—	51	—	51	—	—	—
	III	**Rozmaite dochody.**										
		a) Zaliczka do wyrachowania dyrektorowi budowy 2000 zł. — ct. b) Prowizya zwłoki za czynsz niespłacony w terminie . . . 5 „ 98 „ c) Kara konwencyonalna za nieuskutecznienie robót w terminie 101 „ — „	2.000	—	106	98	2.106	98	106	98	2.000	—
		Do przeniesienia .	2.000	—	964	43	2.964	43	964	43	2.000	—

funduszu budowy zakładu obłąkanych w Kulparkowie.

Liczba porządk.		Wydatki	Należytość: zaległa zł.	zaległa ct.	bieżąca zł.	bieżąca ct.	razem zł.	razem ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Pozostałość ostateczna zł.	Pozostałość ostateczna ct.
	I	**Koszta administracyjne.**										
1		**Płace.** Kuhn Adolf, architekt, płaca za rok 1874	—	—	4.000	—	4.000	—	4.000	—	—	—
2		**Dyurna.** a) Technik dziennie po 4 zł. 50 ct. za rok 1874 . 1642 zl. 50 ct. b) Rysownik po 2 zł. 50 ct. za r. 1874 912 „ 50 „ c) 2. Rysownik po 2·50 od 1/7 do 31/12 1874 460 „ — „ d) Magazynier po 2 zł. za r. 1874 . 730 „ — „	—	—	3.745	—	3.745	—	3 745	—	—	—
3		**Zasługi.** a) Ogrodnik za r. 1874 . 400 zł. b) Stróż „ „ . 240 „	—	—	640	—	640	—	640	—	—	—
4		**Koszta podróży.** a) Kołodziejski Walery, z powodu założenia pralni w łaźni parowej . . . . . 60 zł. — ct. b) Müller Ignacy, z powodu sporządzenia ogólnego zestawienia wydatków budowy . . 38 „ 50 „ c) Ziembicki, z powodu trasy drogi . 38 „ — „ d) Różni, z powodu lokalnych komisyj . 25 „ 90 „	—	—	162	40	162	40	162	40	—	—
5		**Wydatki kancelaryjne**	—	—	227	10	227	10	227	10	—	—
6		**Podatki.** Podatek gruntowy i domowy od posiadłości za r. 1874. 143 zł. 38 ct. Podatek dochodowy od propinacyi za rok 1874 . . . 54 „ 46 „	—	—	197	84	197	84	197	84	—	—
7		**Utrzymanie budynków** . . .	—	—	786	29 1/2	786	29 1/2	786	29 1/2	—	—
		Suma kosztów administracyjnych	—	—	9.758	63 1/2	9.758	63 1/2	9.758	63 1/2	—	—
	II	**Koszta budowy.**										
8		Kupno i dostawa piasku . . .	—	—	1.971	96	1.971	96	1.971	96	—	—
9		„ cementu i gipsu . . .	—	—	679	96	679	96	679	96	—	—
10		„ i gaszenie wapna . . .	—	—	118	78	118	78	118	78	—	—
11		„ materyałów żelaznych . .	—	—	6.769	27 1/2	6.769	27 1/2	6.769	27 1/2	—	—
12		„ kamienia	—	—	3.127	69	3.127	69	3.127	69	—	—
13		„ sprzętów i rekwizytów .	—	—	319	14	319	14	319	14	—	—
		Do przeniesienia .	—	—	12.986	80 1/2	12.986	80 1/2	12.986	80 1/2	—	—

Zamknięcie rachunku majątku obrotowego

Liczba porządk.	Dochody	Należytość						Uiszczenie		Pozostałość ostateczna	
		zaległa		bieżąca		razem					
		zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
	Z przeniesienia . .	2.000	—	964	43	2.964	43	964	43	2 000	—
IV	**Dotacya od funduszu krajowego**	—	—	125.000	—	125.000	—	125.000	—	—	—
	Suma dochodów .	2.000	—	125.964	43	127.964	43	125.964	43	2.000	—
	Do tego:										
	a) Kapitał odebrany z Filii zakładu kredytowego dla handlu i przemysłu	1	45	—	—	1	45	1	45	—	—
	b) Gotówka ze sprzedaży asygnat kasowych 7% banku hypotecznego	—	—	850	—	850	—	850	—	—	—
	Ogólna suma dochodów .	2.001	45	126.814	43	128.815	88	126.815	88	2.000	—
	Do tego zapas początkowy w gotówce .							30.583	68		
	w efektach .							850	—		
	Razem .							158.249	56		

funduszu budowy zakładu obłąkanych w Kulparkowie.

Liczba porządk.		Wydatki	Należytość zaległa zł.	Należytość zaległa ct.	Należytość bieżąca zł.	Należytość bieżąca ct.	Należytość razem zł.	Należytość razem ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Pozostałość ostateczna zł.	Pozostałość ostateczna ct.
		Z przeniesienia . .	—	—	12.986	80½	12.986	80½	12.986	80½	—	—
14	II	Wyrób cegły, wraz z drzewem i dostawą	—	—	20.335	17½	20.335	17½	20.335	17½	—	—
15		Roboty murarskie	—	—	16.362	11	16.362	11	16.362	11	—	—
16		„ stolarskie	—	—	13.333	60½	13.333	60½	13.333	60½	—	—
17		„ kamieniarskie	—	—	2.284	52½	2.284	52½	2.284	52½	—	—
18		„ ciesielskie	—	—	3.021	96	3.021	96	3.021	96	—	—
19		„ ślusarskie	—	—	5.020	58	5.020	58	5.020	58	—	—
20		„ ziemne	—	—	760	26	760	26	760	26	—	—
21		„ w kamieniołomie . . .	—	—	1.642	26	1.642	26	1.642	26	—	—
22		„ szklarskie	—	—	1.304	36	1.304	36	1.304	36	—	—
23		„ lakiernickie	—	—	1.224	63	1.224	63	1.224	63	—	—
24		Rozmaite:										
		a) Remuneracye udzielone pracownikom technicznym i sługom 260 zł. — ct.										
		b) Za wypracowanie planów i kosztorysu do drenowania gruntów . . 25 „ 72 „										
		c) Ziembicki, za trasowanie drogi . 64 „ 75 „										
		d) Wywóz gruzu, rozścielanie tegoż po korytarzach, jakoteż wywóz i odrzucanie śniegu . . 827 „ 40 „	—	—	1.177	87	1.177	87	1.177	87	—	—
		Suma kosztów budowy	—	—	79.454	14	79.454	14	79.454	14	—	—
	III	**Założenie ogrodu**	—	—	1.561	31	1 561	31	1.561	31	—	—
		Rekapitulacya.										
	I	Suma kosztów administracyjnych	—	—	9.758	63½	9.758	63½	9.758	63½	—	—
	II	„ „ budowy	—	—	79.454	14	79.454	14	79.454	14	—	—
	III	„ „ założenia ogrodu .	—	—	1.561	31	1.561	31	1.561	31	—	—
		Suma wydatków .	—	—	90.774	8½	90 774	8½	90.774	8½	—	—
		Do tego:										
		Spieniężone 7% asygnaty kasowe banku hypotecznego	—	—	850	—	850	—	850	—	—	—
		Ogólna suma wydatków .	—	—	91.624	8½	91.624	8½	91.624	8½	—	—
		Doliczywszy zapas ostateczny w gotówce							66.625	47½		
		Razem .							158.249	56		

Zamknięcie rachunku majątku zarodowego

Liczba porząd.	Dochody	Należytość						Uiszczenie		Pozostałość ostateczna	
		zaległa		bieżąca		razem					
		zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
	Majątek zarodowy.										
1	Wartość budynków z końcem roku 1873	—	—	—	—	—	—	515.094	3	—	—
2	Wartość tychże, wedle wydatków poniesionych w roku 1874 90.774 zł. $8^1/_2$ ct. a po odtrąceniu dochodu pod poz. 4. wykazanego . 51 „ — „	—	—	—	—	—	—	90.723	$8^1/_2$	—	—
	Suma .	—	—	—	—	—	—	605.817	$11^1/_2$	—	—

funduszu budowy zakładu obłąkanych w Kulparkowie.

Liczba porząd.	Wydatki	Należytość						Uiszczenie		Pozostałość ostateczna	
		zaległa		bieżąca		razem					
		zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
	Majątek zarodowy.										
	Stan wartości budynków z końcem roku 1874	—	—	—	—	—	—	605.817	11½	—	—
	Suma	—	—	—	—	—	—	605.817	11½	—	—

Fundusz galicyjski inwalidów wojskowych.

Zamknięcie rachunku

za rok 1874.

Fundusz galicyjski

Liczba porządkowa	Dochody	Należytość						Uiszczenie		Pozostałość ostateczna	
		zaległa		bieżąca		razem					
		zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
	A. Majątek zarodowy.										
1	Kapitał odebrany z Filii zakładu kredytowego dla handlu i przemysłu, na 5%	38	16	—	—	38	16	38	16	—	—
2	Efekta zakupione	—	—	1.579	19	1.579	19	1.579	19	—	—
	Suma dochodów .	38	16	1.579	19	1.617	35	1.617	35	—	—
	Do tego:										
3	Zapas początkowy	—	—	—	—	—	—	33.700	—		
	Razem .							35.317	35		
	B. Majątek obrotowy.										
1	Odsetki:										
	a) Od listów zastawnych na 33.900 zł. 4%	—	—	1.356	—	1.356	—	1.356	—	—	—
	b) Od gotówki ulokowanej w banku	—	—	—	23	—	23	—	23	—	—
2	Gotówka uzyskana ze sprzedaży efektów	—	—	1.381	96	1.381	96	1.381	96	—	—
	Suma dochodów .	—	—	2.738	19	2.738	19	3.738	19	—	—
	Do tego:										
3	Zapas początkowy	—	—	—	—	—	—	828	00½		
	Razem .							3.566	19½		

inwalidów wojskowych.

Liczba porządkowa	Wydatki	Należytość						Uiszczenie		Pozostałość ostateczna	
		zaległa		bieżąca		razem					
		zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
	A. Majątek zarodowy.										
1	Gotówka na zakupno efektów . .	—	—	38	16	38	16	38	16	—	—
2	Efekta sprzedane	—	—	1.367	23	1.367	23	1.367	23	—	—
	Suma wydatków .	—	—	1.405	39	1.405	39	1.405	39	—	—
	Do tego:										
3	Zapas ostateczny w efektach . .	—	—	—	—	—	—	33.911	96		
	Razem .							35.317	35		
	B. Majątek obrotowy.										
1	Stypendya	25	—	1.370	—	1.395	—	1.370	—	25	—
2	Gotówka wydana na zakupno efektów	—	—	1.493	19	1.493	19	1.493	19	—	—
	Suma wydatków .	25	—	2.863	19	2.888	19	2.863	19	25	—
	Do tego:										
3	Zapas ostateczny w gotówce . .	—	—	—	—	—	—	703	00½		
	Razem .							3.566	19½		

Wyjaśnienia.

Efekta sprzedane: książeczka kasy oszczędności Nr. 11.528 na . . 689 zł. 23 ct.
„ „ „ „ 15.115 „ . . 678 „ — „
Razem jak wykazano . . 1.367 „ 23 „

Efekta zakupione: 4% listy zast. kred. po kursie 74 zł 50 ct. za 100 na 200 zł. — ct.
Ulokowano na książeczki kasy oszczędności . . 1.379 „ 19 „
Razem jak wykazano . . 1.579 „ 19 „

inwalidów wojskowych.

Tytuł	Wydatki:	Należytości			Uwagi
		ruchome	nieruchome	razem	
		zł. ct.	zł. ct.	zł. ct.	
	A. Majątek zarodowy.				
1	Folwarek na zakupnie elektora . .	— —	38 16	38 16	
2	Klacie sprzedane		1.867 29	1.867 29	
	Suma wydatków		1.905 45	1.905 45	
	Do tego:				
1	Zapas ostatecznej w elektach . .	— —	— —	— —	
	Razem				
	B. Majątek obrotowy.				
1	Stypendya	25 —	1.870 —	1.895 —	
2	Gotówka w kasie na zakupno elektów		1.905 10	1.905 10	
	Suma wydatków	25 —	3.775 10	3.800 10	
	Do tego:				
3	Zapas ostateczny w gotówce . .	— —	— —	— —	
	Razem				

Wyjaśnienia.

Elekta sprzedane: kilkadziesiąt kart oszczędnościowych Nr. 11.528 na 689 zł. 23 ct.
" " " 19.110 " 678 " — "
Razem jak wyżazano 1.367 " 23 "

Elekta zakupione: 4% listy zast. kred. po kursie 74 zł 50 ct. za 100 na 200 zł. — ct.
Ulokowano na kilkadziesiąt kart oszczędnościowych 1.379 " 19 "
Razem jak wyżazano 1.379 " 19 "

Fundusz niżankowicki inwalidów wojskowych.

Zamknięcie rachunku

za rok 1874.

LW. 29 345/1875.

Liczba porząd.	Dochody	Należytość						Uiszczenie		Pozostałość ostateczna	
		zaległa		bieżąca		razem					
		zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
	A. Majątek zarodowy.										
1	Kapitał odebrany z Filii zakładu kredytowego dla handlu i przemysłu, na 5%	30	74	—	—	30	74	30	74	—	—
2	Efekta zakupione	—	—	121	22	121	22	121	22	—	—
	Suma dochodów .	30	74	121	22	151	96	151	96	—	—
3	Zapas początkowy w efektach . .	—	—	—	—	—	—	2.050	—		
	Razem .							2.201	96		
	B. Majątek obrotowy.										
1	**Odsetki.**										
	a) Od obligacyj indemnizacyjnych	—	—	96	85½	96	85½	96	85½	—	—
	b) Od ulokowanej w banku kwoty 30 zł. 74 ct.	—	—		19	—	19	—	19	—	—
2	Gotówka przeniesiona z majątku zarodowego	—	—	30	74	30	74	30	74	—	—
3	Gotówka za spieniężone efekta .	—	—	105	—	105	—	105	—	—	—
	Suma dochodów .	—	—	232	78½	232	78½	232	78½	—	—
	Do tego:										
4	Zapas początkowy	—	—	—	—	—	—	24	46½		
	Razem .							257	25		

inwalidów wojskowych.

Liczba porząd.	Wydatki	Należytość						Uiszczenie		Pozostałość ostateczna	
		zaległa		bieżąca		razem					
		zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
	A. Majątek zarodowy.										
1	Gotówka wydana do majątku obrotowego	—	—	30	74	30	74	30	74	—	—
2	Efekta spieniężone	—	—	100	—	100	—	100	—	—	—
	Suma wydatków .	—	—	130	74	130	74	130	74	—	—
	Do tego:										
3	Zapas ostateczny w efektach . .	—	—	—	—	—	—	2.071	22		
	Razem .							2.201	96		
	B. Majątek obrotowy.										
1	Stypendya dla dwóch inwalidów, rocznie po 36 zł.	—	—	72	—	72	—	72	—	—	—
2	Gotówka wydana na zakupno efektów	—	—	105	—	105	—	105	—	—	—
	Suma wydatków .	—	—	177	—	177	—	177	—	—	—
	Do tego:										
3	Zapas ostateczny	—	—	—	—	—	—	80	25		
	Razem							257	25		

Wyjaśnienia.

Efekta spieniężone: Wylosowana obligacya indemnizacyjna okr. lwow. na 100 zł. m. k.

Efekta zakupione: Obligacya indemnizacyjna okr. lwow. po kursie 83 zł. 78 ct. . . . . 100 zł. — ct.
i książeczka kasy oszczędności na . . 21 „ 22 „
razem jak wykazano . 121 zł. 22 ct.

Tytuły wydatków	Wydatki	Należytości		Opłaty		Dziesięciny		Pozostałość należytości
		zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł. ct.
	A. Majątek narodowy.							
1	Gotówka wydana do majątku ogólnego	—	—	30	74	30	74	—
2	Elekta spieniężone	—	—	100	—	100	—	—
	Suma wydatków	—	—	130	74	130	74	—
	Do tego:							
3	Zapas ostateczny w elektach	—	—	—	—	2.071	22	
	Razem					2.201	96	
	B. Majątek obrotowy.							
1	Stypendya dla dwóch inwalidów, po 36 zł.	—	—	72	—	72	—	—
2	Gotówka wydana na zakupno elektów	—	—	105	—	105	—	—
	Suma wydatków	—	—	177		177	—	
	Do tego:							
3	Zapas ostateczny	—	—	—	—	20	29	
	Razem					197	29	

Wyjaśnienia.

Elekta spieniężone: Wyłosowana obligacya indemnizacyjna obj. lwow. na 100 zł. m. k

Elekta zakupione: Obligacya indemnizacyjna obj. lwow. po
kursie 83 zł 75 ct.
i kaligraficzna kasy oszczędności na
razem jak wyżazano 177 zł 25 ct.

Fundusz posagowy Jana i Filipiny Komarnickich.

Zamknięcie rachunku

za rok 1874.

Fundusz posagowy

Liczba porząd.	Dochody	Należytość						Uiszczenie		Pozostałość ostateczna	
		zaległa		bieżąca		razem					
		zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
	A. Majątek zarodowy.										
1	Zapas początkowy w obligacyi indemnizacyjnej na	—	—	—	—	—	—	1.000	—	—	—
	Razem .	—	—	—	—	—	—	1.000	—	—	—
	B. Majątek obrotowy.										
1	Odsetki od obligacyi indemnizacyjnej	—	—	47	25	47	25	47	25	—	—
	Do tego:										
2	Zapas początkowy							23	62½		
	Razem .							70	87½		

Jana i Filipiny Komarnickich.

Liczba porząd.	Wydatki	Należytość						Uiszczenie		Pozostałość ostateczna	
		zaległa		bieżąca		razem					
		zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
	A. Majątek zarodowy.										
1	Zapas ostateczny w obligacyi indemnizacyjnej na	—	—	—	—	—	—	1.000	—	—	—
	Razem .	—	—	—	—	—	—	1.000	—	—	—
	B. Majątek obrotowy.										
1	Posag dla jednej dziewczyny z Magierowa	—	—	47	25	47	25	47	25	—	—
	Do tego:										
2	Zapas ostateczny gotówką . . .							23	62½		
	Razem .							70	87½		

Wyjaśnienie.

Majątek zarodowy stanowi obligacya indemnizacyjna okręgu lwowskiego Nr. 23347 na . . 1000 zł.

Odsetki od tejże wpływają do majątku obrotowego, które wydaje się jako posag dla jednej dziewczyny z Magierowa; taki posag wydano w r. 1874 do l. 11438/1874.

Półroczne odsetki w Listopadzie pobrane, stanowią zwykle pozostałość ostateczną w gotówce, którą z odsetkami w Maju pobranymi w myśl statutów jako posag się wypłaca.

Zakład narodowy imienia Ossolińskich.

Zamknięcie rachunku

za rok 1874.

LW. 31.667/1875.

Zamknięcie rachunku zakładu

Liczba porządk.	Dochody	Gotówka zł.	Gotówka ct.	Efekta zł.	Efekta ct.
1	W Styczniu 1874	4.427	19	5.000	—
2	„ Lutym „	300	—	—	—
3	„ Marcu „	1.740	—	—	—
4	„ Kwietniu „	26	60	—	—
5	„ Maju „	4.070	58½	100	—
6	„ Czerwcu „	4.711	56	—	—
7	„ Lipcu „	1.266	20	115	20
8	„ Sierpniu „	—	—	—	—
9	„ Wrześniu „	2.000	—	—	—
10	„ Październiku „	274	—	—	—
11	„ Listopadzie „	4.713	76½	2.420	36
12	„ Grudniu „	5.011	54½	—	—
13	Suma dochodów . .	28.541	44½	7.635	56
14	Do tego zapas początkowy	663	63½	149.100	—
	Razem . .	29.205	08	156.735	56

narodowego imienia Ossolińskich.

Liczba porządk.	Wydatki	Gotówka zł.	Gotówka ct.	Efekta zł.	Efekta ct.
1	W Styczniu 1874	5.064	57	—	—
2	„ Lutym „	300	—	—	—
3	„ Marcu „	1.740	—	—	—
4	„ Kwietniu „	320	—	—	—
5	„ Maju „	3.777	19	100	—
6	„ Czerwcu „	3.625	—	100	—
7	„ Lipcu „	2 352	76½	—	—
8	„ Sierpniu „	—	—	—	—
9	„ Wrześniu „	2.000	—	—	—
10	„ Październiku	274	—	—	—
11	„ Listopadzie „	5.327	76	100	—
12	„ Grudniu „	3 871	29	—	—
13	Suma wydatków	28.652	57½	300	—
14	Do tego zapas ostateczny	552	50½	156.435	56
	Razem	29.205	08	156.735	56

Wyjaśnienie.

W sumie wydatków 28.652 zł. 57½ ct. (poz. 13) mieści się ulokowana na rzecz zakładu w banku hipotecznym kwota 5.055 zł. 53 ct.

Pozostałość w efektach:

1.	Listy zastawne imiennej wartości	45.400 zł.	— ct.
2.	Obligacye inndemnizacyjne „	106.300 „	— „
3.	Renty państwowe „	2.500 „	— „
4.	Obligacye pożyczki papieskiej „	300 franków	
5.	Książeczka kasy oszczędności	35 „	56 „
	Razem	154.535 „	56 „

Do tego kaucye:

a)	Trzeciaka, dzierżawcy dóbr, w listach zastawnych	1.000 zł.	— ct.
b)	Vogla, dzierżawcy drukarni, w obligacyach indemnizacyjnych	900 „	— „
	Ogółem	156.435 „	56 „

Funduszem tym zarządza Kuratorya zakładu i prowadzi specyalny rachunek kasowy, który w osobnej drodze przez Wydział krajowy sprawdzanym bywa; — zaś kasa krajowa przechowuje tylko zapasy pieniężne unduszu zarodowego i nadwyżki majątku obrotowego; nadto pobiera sumarycznie dochody i uskutecznia wydatki na podstawie asygnacyj Kuratoryi. — Obecne zamknięcie rachunków, wykazujące sumarycznie obrót pieniężny, zgodne jest z rachunkiem specyalnym za rok przedmiotowy do LW 21554/1875 zrewidowanym i załatwionym.

Fundusz zapomogi byłego obwodu tarnowskiego.

Zamknięcie rachunku

za rok 1874.

z 2. alegatami.

Zamknięcie rachunku funduszu

Liczba porząd.	Dochody	Należytość						Uiszczenie		Pozostałość ostateczna	
		zaległa		bieżąca		razem					
		zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
1	Zwrot od zapomożonych:										
	a) w kapitale	192	39½	—	—	192	39½	10	—	182	39½
	b) w odsetkach	69	19	7	28	76	47	—	—	76	47
2	Odsetki od kapitałów:										
	a) wypożyczonych pozostałemu funduszowi zapomogi z roku 1866. i lokowanych	68	7	38	80	106	87	106	87	—	—
	b) od obligacyj pożyczki krajowej z roku 1873. na 2.500 zł .	—	—	75	—	75	—	75	—	—	—
3	Kapitały wypożyczone pozostałemu funduszowi zapomogi z r. 1866	2.083	67½	10	—	2.093	67½	2.093	67½	—	—
4	Lokacye chwilowe kapitałów na rachunku bieżącym	2	42	—	—	2	42	2	42	—	—
5	Zakupno obligacyj pożyczki krajowej z r. 1873. (efekta) . .	—	—	2.500	—	2.500	—	2.500	—	—	—
6	Suma dochodów w gotówce . .	2.415	75	131	8	2.546	83	2.287	96½	258	86½
	w efektach . .	—	—	2.500	—	2.500	—	2.500	—	—	—
7	Zapas początkowy w gotówce .	—	—	—	—	—	—	17	23½		
	w efektach .	—	—	—	—	—	—	550	—		
	Razem w gotówce .	—	—	—	—	—	—	2.305	20		
	w efektach .	—	—	—	—	—	—	3.050	—		

zapomogi byłego obwodu tarnowskiego.

Liczba porząd.	Wydatki	Należytość						Uiszczenie		Pozostałość ostateczna	
		zaległa		bieżąca		razem					
		zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
1	Kapitał wypożyczony chwilowo pozostałemu funduszowi zapomogi z r. 1866	—	—	10	—	10	—	10	—	—	—
2	Zakupione obligacye pożyczki krajowej z r. 1873 na 2.500 zł. po kursie 86 zł. 50 ct. 2.162 zł 50 ct. zwrot za kupon do 19. Czerwca . . 20 zł. 42 ct.	—	—	2.182	92	2.182	92	2.182	92	—	—
3	Suma wydatków w gotówce .	—	—	2.192	92	2.192	92	2.192	92	—	—
	w efektach . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
4	Zapas ostateczny w gotówce . .	—	—	—	—	—	—	112	28		
	w efektach . .	—	—	—	—	—	—	3.050	—		
	Razem w gotówce .	—	—	—	—	—	—	2.305	20		
	w efektach .	—	—	—	—	—	—	3.050	—		

Alegat I. Fundusz zapomogi byłego obwodu tarnowskiego.

Rachunek dłużników funduszu zapomogi byłego obwodu tarnowskiego za rok 1874.

Liczba porządk.	Imię i nazwisko dłużnika	Należytość						Uiszczenie						Pozostałość				Uwaga
		Kapitał		Odsetki				Kapitał		Odsetki				Kapitał		Odsetki		
				zaległe		bieżące				zaległe		bieżące						
		zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	
1	Skrobot Michał . .	15	—	16	71	—	60	—	—	—	—	—	—	15	—	17	31	
2	Łępa Jan	10	—	11	40	—	40	—	—	—	—	—	—	10	—	11	80	
3	Paździor Wawrzyniec	50	—	17	91½	1	60	10	—	—	—	—	—	40	—	19	51½	
4	Czermak Jędrzej .	10	—	6	35½	—	40	—	—	—	—	—	—	10	—	7	5½	
5	Piorkowski Jan . .	5	—	10	39	—	20	—	—	—	—	—	—	5	—	10	59	
6	Robak Wojciech . .	25	38½	1	1	1	1	—	—	—	—	—	—	25	38½	2	2	
7	Robak Maciej . .	25	38	1	1	1	1	—	—	—	—	—	—	25	38	2	2	
8	Niejadlik Józef . .	25	38	1	1	1	1	—	—	—	—	—	—	25	38	2	2	
9	Niejadlik Jan . .	26	25	2	10	1	5	—	—	—	—	—	—	26	25	3	15	
10	Tyrka Katarzyna .	—	—	—	99	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	99	
	Razem .	192	39½	69	19	7	28	10	—	—	—	—	—	182	39½	76	47	

Alegat II. Fundusz zapomogi byłego obwodu tarnowskiego.

Bilans majątkowy z końcem roku 1874.

A. Stan czynny.

1. Zapas ostateczny w kasie krajowej:			
a) gotówka		112 zł. 28 ct.	
b) efekta: 6% obligacye pożyczki krajowej z roku 1873 na 2.500 zł. rachując po kursie z dnia 31 Grudnia 1874 r. 90 zł. za 100		2.250 „ — „	
zaś karty dłużne w kwocie 550 zł. jako niemające wartości opuszcza się ze stanu czynnego.			
2. Należytości czynne ciążące na zapomożonych:			
a) w kapitale . . .	182 zł. 39½ ct		
b) w odsetkach . . .	76 „ 47 „	258 „ 86½ „	2.621 zł. 14½ ct.

B. Stan bierny.

1. Należytości bierne. Karty dłużne w kwocie 550 zł. znajdujące się w zapasie kasowym, jako niemające wartości opuszcza się ze stanu biernego przeto: Nic			— „ — „
Czysty stan czynny z końcem roku 1874			2.621 zł. 14½ ct.
Z porównania z czynnym stanem wykazanym z końcem roku 1873. w kwocie			2.432 „ 98½ ct.
Okazuje się pomnożenie majątku			188 zł. 16 ct.
które pochodzi z zysków w roku 1874 a to:			
1) Przypisane odsetki od zapomożonych . . .		7 zł. 28 ct.	
2) Uzyskane odsetki od kapitałów		113 „ 80 „	
3) Nadwyżka kursu przy 2.500 zł. obligacyj pożyczki krajowej z roku 1873 po 3 zł. 50 ct. . .		87 „ 50 „	
	Razem .	208 „ 58 „	
Od których potrąca się zwrot za kupon od 1. Maja do 19. Czerwca 1874		20 „ 42 ct.	
	pozostaje jak wyżej	188 zł. 16 „	

Wyjaśnienia.

A. Dochody

Do poz. 1. „Zwroty od zapomożonych“.
Wawrzyniec Paździor przez c. k. Starostwo w Pilźnie złożył na kapitał kwotę 10 zł. — ct.

Do poz. 2. „Odsetki od kapitałów lokowanych“.
Pobrano odsetki:

a) Od pozostałego funduszu zapomogi z roku 1866	106 zł.	86 ct.
b) „ Filii Zakładu kredytowego dla handlu i przemysłu, z rachunku i bieżącego	— „	01 „
c) „ obligacyj pożyczki krajowej z roku 1873. na 2.500 zł. . .	75 „	— „
Razem	181 zł.	87 ct.

Do poz 3. „Kapitały wypożyczone pozostałemu funduszowi zapomogi z roku 1866“.

Według zamknięcia rachunku za rok 1873. wypożyczono	2.083 zł.	$67^1/_2$ ct.
zaś w roku 1874	10 „	— „
Razem	2.093 zł.	$67^1/_2$ ct.

która to kwota zwróconą została w roku 1874.

Do poz. 4. „Lokacye chwilowe kapitałów na rachunku bieżącym“.
Od Flii Zakładu kredytowego dla handlu i przemysłu pobrano z rachunku bieżącego resztę z ulokowanych w roku 1873. w kwocie . . . 2 zł. 42 ct.

Do poz. 5. „Zakupno obligacyj pożyczki krajowej z roku 1873.“
Celem lepszej fruktyfikacyi rozporządzalnej gotówki zakupiono 6% obligacye pożyczki krajowej z roku 1873. na . . . . . 2.500 zł. — ct.

B. Wydatki.

Do poz. 1. „Chwilowe wypożyczenie kapitału pozostałemu funduszowi zapomogi z roku 1866.“
(Patrz poz. 3 dochodu).

Do poz. 2. „Zakupno obligacyj pożyczki krajowej z roku 1873.“

Za 2.500 zł. obligacyj po kursie 86 zł. 50 ct.	2.162 zł.	50 ct.
Zwrot za kupon od 1. Maja do 19. Czerwca 1874	20 „	42 „
wypłacono	2.182 zł.	92 ct.

W zapasie ostatecznym w efektach mieszczą się skrypta zapomożonych, niemające żadnej właściwie wartości, a opiewające na 550 zł.

Fundusz zapomogi z roku 1868.

Zamknięcie rachunku.

za rok 1874.

z 2. alegatami.

LW. 10.250/1875

Zamknięcie rachunku funduszu

Liczba porząd.	Dochody	Należytość						Uiszczenie		Pozostałość ostateczna	
		zaległa		bieżąca		razem					
		zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
1	Zwroty od zapomożonych										
	a) w kapitale	4.030	54½	—	—	4.030	54½	870	44	3.160	10½
	b) w odsetkach	281	21	—	—	281	21	35	17	246	4
	c) w odsetkach zwłoki . . .	—	—	27	45	27	45	27	45	—	—
2	Rozmaite:										
	Zwrot od c. k. Kasy poborowej w Grybowie, za uszkodzone banknoty	10	—	—	—	10	—	10	—	—	—
	Suma dochodów .	4.321	75½	27	45	4.349	20½	943	6	3.406	14½

zapomogi z roku 1868.

Liczba porząd.	Wydatki	Należytość						Uiszczenie		Pozostałość ostateczna	
		zaległa		bieżąca		razem					
		zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
1	Zwrot częściowy bezprocentowej zaliczki funduszowi krajowemu	9.920	9½	—	—	9.920	9½	943	6	8.977	3½
2	Zwrot nadpłaty przez zapomożonych w c. k. Kasach poborowych	24	73	—	—	24	73	—	—	24	73
	Suma wydatków .	9.944	82½	—	—	9.944	82½	943	6	9.001	76½

Wykaz należytości czynnych i biernych.

L. porządk.	Poszczególnienie	Należytość w kapitale zł.	ct.	w odsetkach zł.	ct.	razem zł.	ct.
	A. Należytości czynne.						
1	Powiat **Bircza**, gmina Łopuszanka	90	—	6	75	—	—
	„ Łopusznica	68	66	3	43	—	—
	„ Michowa	100	—	7	50	—	—
	„ Przedzielnica	156	74	5	—	—	—
	„ Rosenburg	156	50	11	74½	—	—
	„ Starzawa	70	45½	—	—	—	—
	„ Grązlowa, Wna, Nowosielecka	300	—	22	50	—	—
	„ Łodzina „ Tergonde	300	—	22	50	—	—
	„ Wojtkówka, Wni Laskowscy	117	33	5	87	—	—
		1.359	68½	85	29	1.444	98
2	Powiat **Grybów**, gmina Mogilna, Wny Głębocki Feliks	266	66	20	—	—	—
	„ „ „ „ Franciszek	266	66	20	—	—	—
	„ Krużlowa Wyżna, Wny Reklewski	333	33	25	—	—	—
	„ Lipniczka, Wna Rożnowa	266	66	20	—	—	—
		1.133	31	85	—	1.218	31
3	Powiat **Jarosław** gmina Surochów	6	48	10	—	16	48
4	„ **Lisko** „ Weremień	18	04	2	57½	20	61½
5	„ **Przemyśl** „ Krowniki	37	87	16	67	—	—
	„ Krzywcza	83	33	9	17	—	—
	„ Łuczyce	9	—	—	45	—	—
	„ Sliwnica	83	33	4	17	—	—
	„ Stanisławczyk	8	78	3	33	—	—
	„ Stubienko	141	33	12	22	—	—
		363	64	46	01	409	65
6	Powiat **Rzeszów**, gmina Boguchwała	71	—	7	50	—	—
	„ Pobitno i Załęże	27	78	6	33	—	—
	„ Ruskawieś z Rudkami	66	66	3	33	—	—
		165	44	17	16	182	60
7	Powiat **Tarnobrzeg** „ Baranów	113	51	—	—	113	51
	Suma należytości czynnych	—	—	—	—	3.406	14½
	B. Należytości bierne.						
1	Funduszowi krajowemu, reszta z udzielonej bezprocentowej pożyczki	—	—	—	—	8.977	03½
2	Zwrot nadpłat przez zapomożonych w c. k. Kasach poborowych					24	73
	Suma należytości biernych	—	—	—	—	9.001	76½
	Z porównania okazuje się przewyżka należytości biernych	—	—	—	—	5.595	62

Alegat II. Fundusz zapomogi z roku 1868.

Bilans majątkowy z końcem roku 1874.

A. Stan czynny.			
Należytości czynne	3.406 zł.	14½	ct.
B. Stan bierny.			
Należytości bierne	9.001 „	76½	„
C. Czysty stan bierny.	5.595 zł.	62	ct.
który w porównaniu z czystym stanem biernym z r. 1873.	5.623 „	07	„
zmniejszył się o	27 zł.	45	ct.

z powodu zapłaconych przez zapomożonych odsetków zwłoki

Fundusz zapomogi z roku 1868.

Wyjaśnienia.

A. Dochody.

„Do poz. 1. Zwroty od zapomożonych.“ (Patrz alegat 1.)

a) W kapitale.

Według zamknięcia rachunku za rok 1873. wynosiła należytość od zapomożonych	4.030 zł. 54½ ct.
W roku 1874. wpłacono do kasy krajowej	870 „ 44 „
Pozostaje należytość czynna z końcem roku 1874	3.160 zł. 10½ ct.

b) W odsetkach.

Według zamknięcia rachunku za rok 1873. wynosiła należytość od zapomożonych	281 zł. 21 ct.
W roku 1874. wpłacono do kasy krajowej	35 „ 17 „
Pozostaje należytość czynna z końcem roku 1874	246 zł. 04 ct.

c) W odsetkach zwłoki.

Gmina Duńkowice (powiat Jarosław) nadesłała 5% odsetki zwłoki za niedotrzymanie rat, w kwocie (Patrz LW. 21788/73 i 5871/74).	27 zł. 45 ct.

Do poz. 2. „Rozmaite.“

C. K. Kasa poborowa w Grybowie nadesłała za uszkodzone dwa banknoty po 5 zł. kwotę	10 zł. — ct.

B. Wydatki.

Do poz. 1. „Zwrot zaliczki bezprocentowej funduszowi krajowemu.“

Z końcem roku 1873. pozostała należytość bierna do funduszu krajowego z udzielonych 25.000 zł. jako zaliczka	9.920 zł. 09½ ct.
W roku 1874. użyto wpływów od zapomożonych na częściowe spłacenie tego długu w kwocie	943 „ 06 „
Pozostaje należytość bierna z końcem roku 1874	8.977 zł. 03½ ct.

Do poz. 2. „Zwrot nadpłat przez zapomożonych w c. k. Kasach poborowych.“

W c. k. Kasie poborowej w Birczy do LW. 5020/73 asygnowano Franciszkowi Löfflerowi zwrot nadpłaty	24 zł. 15 ct.
W c. k. Kasie poborowej w Grybowie do LW. 3472/73 asygnowano Ignacemu Dobrzyńskiemu zwrot nadpłaty	— „ 58 „
Ponieważ obydwie asygnaty jeszcze nie są zrealizowane, przeto okazuje się należytość bierna	24 zł. 73 ct.

Pozostały fundusz zapomogi z roku 1866.

Zamknięcie rachunku

za rok 1874.

do tego dołącza się:

a. Wyjaśnienia.
b. Wykaz udzielonych powiatom pożyczek.
c. „ należytości czynnych i biernych.
d. „ zysków i strat.

LW. 29639/1875.

Zamknięcie rachunku funduszu

Liczba porządk.	Dochody	Należytość						Uiszczenie		Pozostałość ostateczna	
		zaległa		bieżąca		razem					
		zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
1	Pozostało w zaległości z końcem 1873. roku:										
	Zwrotów od zapomożonych w r. 1866,										
	a) w kapitale 14.410 zł. 38½ ct.										
	odpisano 158 „ 07 „	14.252	31½	—	—	14.252	31½	8.575	66	5.676	65½
	b) w odsetkach 954 „ 71 „										
	odpisano 28 „ 79 „	925	92½	—	—	925	92½	748	30	177	62½
	c) w kosztach administracyi 1.465 zł. 38 ct.										
	odpisano . 6 „ 45 ct.	1.458	93	—	—	1.458	93	814	69	644	24
	d) zakupna zboża	3.946	72	—	—	3.946	72	1.835	34½	2.111	37½
2	Pożyczki udzielone Wydziałom powiatowym, zwrotne w ratach planem umorzenia obliczonych										
	a) w kapitale	2.649	99	55.900	—	58.549	99	4.200	79	54.349	20
	b) w odsetkach	4	68	3.145	31½	3.149	99½	3.000	60½	149	39
3	Odsetki zwłoki od gmin i Wydziałów powiatowych, za niedotrzymanie terminów płacenia . .	—	—	127	13½	127	13½	127	13½	—	—
4	Odsetki od chwilowo lokowanych kapitałów	—	—	1.546	42	1.546	42	1.546	42	—	—
5	Rozmaite:										
	a) zwrot nadpłaconych kuponów	—	—	394	80	394	80	274	80	120	—
	b) pożyczka otrzymana od funduduszu zapomogi byłego obwodu tarnowskiego	—	—	10	—	10	—	10	—	—	—
	c) zwroty kosztów sądowych i innych	10	—	20	—	30	—	1	67	28	33
6	Lokacye chwilowe kapitałów w bankach:										
	a) na rachunkach bieżących . .	21	32	30.540	50	30.561	82	30.140	55	421	27
	b) na asygnaty i książeczki kasy oszczędności . . gotówka .	—	—	10.500	—	10.500	—	10.500	—	—	—
	efekta .	—	—	85.000	—	85.000	—	85.000	—	—	—
7	Karty dłużne od Wydziałów powiatowych efekta .	—	—	55.900	—	55.900	—	55.900	—	—	—
8	Suma dochodów: gotówka .	23.269	88	102.184	17	125.454	5	61.775	96½	63.678	8½
	efekta .	—	—	140.900	—	140,900	—	140.900	—	—	—
9	Zapas początkowy: w gotówce .	—	—	—	—	—	—	114.341	7½	—	—
	w efektach .	—	—	—	—	—	—	2,499.818	13	—	—
10	Razem: gotówka .	—	—	—	—	—	—	176.117	4	—	—
	efekta .	—	—	—	—	—	—	2,640.718	13	—	—

pozostałej zapomogi z roku 1866.

Liczba porządk.	Wydatki	Należytość						Uiszczenie		Pozostałość ostateczna	
		zaległa		bieżąca		razem					
		zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
1	Pożyczki udzielone Wydziałom powiatowym	10	—	55.900	—	55.910	—	55.910	—	—	—
2	Odsetki od chwilowo wypożyczonych kapitałów	68	7	38	79	106	86	106	86	—	—
3	Koszta administracyjne, płace 2 pisarzy	—	—	1.315	80	1.315	80	1.315	80	—	—
4	Rozmaite:										
	a) porta, remuneracye, stemple	—	—	55	93	55	93	55	93	—	—
	b) pożyczka zwrócona funduszowi zapomogi byłego obwodu tarnowskiego	2.083	67½	10	—	2.093	67½	2.093	67½	—	—
	c) dotacye na koszta sądowe i inne	—	—	20	—	20	—	20	—	—	—
5	Lokacye chwilowe kapitałów w bankach:										
	a) na rachunkach bieżących	—	—	30.540	50	30.540	50	30.540	50	—	—
	b) na asygnaty i książeczki kasy oszczędności gotówka .	—	—	85.000	—	85.000	—	85.000	—	—	—
	efekta .	—	—	10.500	—	10.500	—	10.500	—	—	—
6	Umorzenie pożyczki przez losowanie gotówka .	200	—	—	—	200	—	—	—	200	—
	efekta .	—	—	2,499.800	—	2,499.800	—	2,499.800	—	—	—
7	Karty dłużne od Wydziałów powiatowych efekta .	—	—	55.900	—	55.900	—	—	—	55.900	—
8	Suma wydatków: gotówka .	2.361	74½	172.881	2	175.242	76½	175.042	76½	200	—
	efekta .	—	—	2,566.200	—	2,566.200	—	2,510.300	—	55.900	—
9	Zapas ostateczny: w gotówce .	—	—	—	—	—	—	1.074	27½	—	—
	w efektach .	—	—	—	—	—	—	130.418	13	—	—
10	Razem: gotówka .	—	—	—	—	—	—	176.117	4	—	—
	efekta .	—	—	—	—	—	—	2,640.718	13	—	—

Alegat a. Pozostały fundusz zapomogi z r. 1866.

Wyjaśnienia.

A. Dochody.

Do poz. 1. Zwroty od zapomożonych w roku 1866.

Wedle zamknięcia rachunku za rok 1873. wynosiła zaległość, ciążąca na gminach zapomożonych w roku 1866 . . . . . 20777 zł. 20 ct.

W roku 1874 uiszczono . . . . . 11973 zł. 99½ c t.

Stosownie zaś do polecenia Wysokiego Sejmu z $^{17}/_{10}$ 1874 l. 303. odpisano dług Antoniego Stasickiego . . . . 193 „ 31 „ . . . 12167 „ 30½ „

pozostaje jako zaległość czynna z końcem roku 1874 . . . . . 8609 zł. 89½ ct.

a to: w kapitale . . . . . 5676 zł. 65½ ct.
w odsetkach . . . . . 177 „ 62½ „
w kosztach administracyi . . 644 „ 24 „
„ „ zakupna zboża . 2111 „ 37½ „
Razem jak wyżej . 8609 zł. 89½ ct.

Do poz. 2. Zwrot pożyczek udzielonych Wydziałom powiatowym.

(Patrz alegat 1).

Do poz. 3. Odsetki zwłoki od gmin i Wydziałów powiatowych, za niedotrzymanie terminów rat.

Gminom przydłużano termina spłat otrzymanych zapomóg pod warunkiem opłacania 5%, zaś Wydziały powiatowe są obowiązane, wedle przedłożonych kart dłużnych, opłacać 10% odsetki zwłoki.

Dochód z tej rubryki wynosi w roku 1874 . . . . . 127 zł. 13½ ct.

Do poz. 4. Odsetki od chwilowo lokowanych kapitałów.

Wszelką zbyteczną gotówkę lokowano na rachunku bieżącym w Filii austr. zakładu kredytowego dla handlu i przemysłu we Lwowie, lub na 7% asygnaty kasowe gal. banku kredytowego. Uzyskane ztąd odsetki wynoszą:

a) z rachunku bieżącego . . . . . 400 zł. 50 ct.
b) od asygnat kasowych . . . . . 1048 „ 42 „
c) od funduszu krajowego, za wypożyczone kapitały . . . . 97 „ 50 „
Razem . . . 1546 zł. 42 ct.

Do poz. 5. Rozmaite dochody.

a) *Zwrot nadpłaty w kuponach.*

Wykazana zaległość w kwocie 120 zł. wpłynęła w ciągu roku 1875.

b) *Pożyczka otrzymana od funduszu zapomogi byłego obwodu tarnowskiego.*

Do LW. 2112/73 zarządzono, by wszelką rozporządzalną gotówką funduszu zapomogi byłego obwodu tarnowskiego, zasilać za opłatą 4% fundusz pozostały zapomogi z r. 1866:

w roku 1873 otrzymano . . 2083 zł. 67½ ct.
„ „ 1874 „ . . 10 „ — „
Razem . . 2093 zł. 67½ ct.

którą to kwotę zwrócono funduszowi zapomogi byłego obwodu tarnowskiego.

c) *Zaliczki na koszta sądowe i inne*

1. Zaległość z roku 1873 w c. k. Urzędzie podatkowym w Horodence . . 10 zł. — ct.
2. Udzielono delegatowi sądowemu z Wiśniowczyka, celem przeprowadzenia licytacyi realności Władysława Cikowskiego . 20 zł.

z tego zwrócono . . . . . 1 „ 67 ct. 18 „ 33 „

Pozostaje jako zaległość czynna . . . . 28 zł. 33 ct.

Do poz. 6. Lokacye chwilowe kapitałów w bankach.

a) Na rachunkach bieżących

Pozostałość z roku 1873 wynosiła	21 zł.	32 ct.
W bieżącym roku ulokowano	30540 „	50 „
Razem	30561 „	82 „
Pobrano z rachunku bieżącego w roku 1874	30140 „	55 „
pozostaje na rok 1875. reszta ulokowana	421 zł.	27 ct.

b) Na asygnaty i książeczki kasy oszczędności.

Zakupiono w tym roku 7% asygnat na	84900 zł.	
W ciągu roku spieniężono	10500 „	
Pozostaje w kasie krajowej na rok 1875 asygnat na	74400 „	
Wedle zamknięcia rachunku za rok 1873. zostawała jedna książeczka kasy oszczędności na	18 „	13 ct.
W roku 1874. dokupiono dwie książeczki po 50 zł.	100 „	— „
Pozostaje zatem w książeczkach kasy oszczędności	118 „	13 „

Do poz. 7. Karty dłużne od wydziałów powiatowych.

Na udzielone pożyczki przysyłają Wydziały powiatowe karty dłużne, które jako ważne dokumenta wartościowe pobiera się w stan efektów.

W roku 1874. wpłynęło kart dłużnych wartości imiennej . . . . 55900 zł.

B. Wydatki.

Do poz. 1. Pożyczki udzielone Wydziałom powiatowym.

(Patrz alegat 1).

Do poz. 2. Odsetki od chwilowo wypożyczonych kapitałów.

Patrz wyjaśnienia do poz. 5 lit. *b*) dochodów.

Do poz. 3. Koszta administracyi.

Do prowadzenia książek i innych czynności opłaca fundusz dwóch pisarzy dziennych po 1 zł. 80 ct. co wynosi . . . . . 1315 zł. 80 ct.

Do poz. 4. Rozmaite wydatki.

a) Porta, remuneracye i stemple.

Wydatki tej rubryki powstają:

1. z wypłaconych bankom za porta i stemple	— zł.	43 ct.
2. z wypłaconej remuneracyi	50 „	— „
3. z kosztów poniesionych przy paleniu obligacyj	5 „	50 „
Razem	55 zł.	93 ct.

b) Pożyczka zwrócona funduszowi zapomogi byłego obwodu tarnowskiego.

Patrz wyjaśnienia do poz. 5 b. dochodów.

c) Zaliczki na koszta sądowe i inne

Patrz wyjaśnienia do poz. 5 c, dochodów.

Do poz. 5. Lokacye chwilowe kapitałów w bankach.

Patrz wyjaśnienia do poz. 6 lit. a, b, dochodów.

Do poz. 6. Umorzenie pożyczki przez losowanie.

W obieg wypuszczono obligacyj na	2500000 zł.	
Ściągnięto z obiegu i przechowano w kasie krajowej	2499800 „	
Pozostaje w obiegu obligacyj na	200 zł.	

Obligacye ściągnięte z obiegu nie przedstawiały rzeczywistej wartości pieniężnej; przeto do LW. 21.983 zarządzono wyłączenie tychże ze stanu efektów kasy krajowej, zaś komisya uskuteczniła zniszczenie obligacyj wraz z kuponami według protokołu do LW. 25.886.

Do poz. 7. Karty dłużne od Wydziałów powiatowych.

Kart dłużnych otrzymano na 55900 zł, które wykazuje się jako należytość bierną, gdyż po uiszczeniu pożyczek przez Wydziały powiatowe, zostaną tymże zwrócone.

Alegat b. do poz. 2 dochodów — Pozostały fundusz zapomogi z r. 1866.

Wykaz udzielonych Wydziałom powiatowym pożyczek.

L. porządk.	Wydziałowi powiatowemu:	Udzielono pożyczki					
		do Lwkr	Data miesiąc	Data dzień	do artykułu dziennika	Kwota udzielona zł.	Kwota udzielona ct.
1	W Tarnowie dla gminy Niecieczy	2.572	Luty	20	1.407	4.000	—
2	„ Brzesku	6.682	Kwiecień	28	3.454	10.000	—
3	„ Bochni	7.338	Maj	4	3.965	19.000	—
4	„ Staremmieście	12.313	Lipiec	10	5.652	5.900	—
5	„ Rawie	8.077	Maj	18	4.240	10.000	—
5	„ Lisku	13.374	Lipiec	11	5 682	2.000	—
7	„ Mościskach	17.677	Wrzesień	14	6.839	5.000	—
	Razem udzielono w roku 1874	—	—	—	—	55.900	—
	W latach poprzednich udzielono wedle zamknięcia rachunków	—	—	—	—	4.500	—
	Razem . .	—	—	—	—	60.400	—

Od powyżej wykazanych pożyczek udzielonych Wydziałom powiatowym w r. 1874. przypadłe raty wynoszą:

		w kapitale zł.	w kapitale ct.	w odsetkach zł.	w odsetkach ct.	razem zł.	razem ct.
1	Od Wydziału powiatowego w Rzeszowie	833	33	48	36½		
2	„ „ „ „ Tarnobrzegu	200	—	35	—		
3	„ „ „ „ Tarnowie	572	46	231	54		
4	„ „ „ „ Brzesku	500	—	598	33		
5	„ „ „ „ Bochni	950	—	1.111	50		
6	„ „ „ „ Rawie	500	—	561	67		
7	„ „ „ „ Staremmieście . . .	295	—	280	25		
8	„ „ „ „ Lisku	100	—	95	—		
9	„ „ „ „ Mościskach	250	—	188	34		
		4.200	79	3.149	99½		
	Do kapitału odsetki	3.149	99½	—	—	7.350	78½
	Wpłacono do kasy krajowej	—	—	—	—	7.201	39½
	Pozostaje jako zaległość	—	—	—	—	149	39
	A to:						
	Wydział powiatowy w Staremmieście niedopłacił w odsetkach	157	95½				
	Wydział powiatowy w Rzeszowie niedopłacił w odsetkach	8	56½				
	Jak wyżej . .	149	39				

Uwaga. Jak wyżej wykazano, udzielono Wydziałom powiatowym pożyczek . . . . 60.400 zł. — ct.
Wpłacono w latach poprzednich:
a to do roku 1874. 1.850 zł. 01 ct.
w roku 1874. 4.200 „ 79 „ 6.050 „ 80 „
Pozostaje do wpłacenia w kapitale 54.349 zł. 20 ct.

Alegat c. Pozostały fundusz zapomogi z r. 1866.

Wykaz należytości czynnych i biernych, oraz bilans majątkowy.

Liczba porz.	Poszczególnienie		Szczegół zł.	Szczegół ct.	Ogół zł.	Ogół ct.
	A. Należytości czynne.					
1	Należytości od zapomożonych w roku 1866:					
	a) w kapitale	5.676 zł. 65½ ct				
	b) w odsetkach	177 „ 62½ „				
	c) w kosztach administracyjnych .	644 „ 24 „				
	d) w „ zbożowych . . .	2.111 „ 37½ „	8.609	89½	—	
2	Należytości od Wydziałów powiatowych:					
	a) w kapitale	54.349 zł. 20 ct.				
	b) w odsetkach	149 „ 39 „	54.498	59	—	—
3	Zwrot mylnie wypłaconych kuponów		120	—	—	—
4	Zaległe zwroty należytości z zaliczek udzielonych . . .		28	33	—	—
5	Pozostałość kapitałów lokowanych w bankach		421	27	—	—
6	Zapas ostateczny w kasie krajowej:					
	a) w gotówce		1.074	27½	—	—
	b) w efektach a to:					
	Karty dłużne Wydziałów powiatowych .	55.900 zł. — ct.				
	7% asygnaty gal. banku kredytowego .	74.400 „ — „				
	Książeczki kasy oszczędności . . .	118 „ 13 „	130.418	13	195.170	49
	B. Należytości bierne.					
	Pozostałe w obiegu obligacye dotąd niewykupione		200	—	—	—
	Karty dłużne, zwrócić się mające Wydziałom powiatowym po spłaceniu pożyczek		55.900	—	56.100	—
	Czysty stan czynny .		—	—	139.070	49
	Z porównania z czystym stanem czynnym z roku 1873 . .		—	—	135.460	65
	okazuje się zwiększenie majątku o		—	—	3.609	84

Alegat d.

Wykaz zysków i strat.

Liczba porz.	Poszczególnienie	Szczegół zł.	Szczegół ct.	Ogół zł.	Ogół ct.
	A. Zyski.				
1	Odsetki:				
	a) Od Wydziałów powiatowych	3.145	31½	—	—
	b) „ tychże za zwłokę	127	13½	—	—
	c) „ lokowanych kapitałów	1.546	42	—	—
2	Zwrot nadpłaconych kuponów	394	80	5.213	67
	B. Straty.				
1	Należytość odpisana Antoniemu Stasickiemu z Łuki . . .	193	31	—	—
2	Odsetki od wypożyczonych kapitałów	38	79	—	—
3	Płace 2 pisarzy po 1 zł. 80 ct. dziennie	1.315	80	—	—
4	Porta, telegramy, stemple, remuneracye	55	93	1.603	83
	Czysty zysk .	—	—	3.609	84

Fundusz budowy domu podrzutków we Lwowie.

Zamknięcie rachunku

majątku zarodowego

za rok 1874.

LW. 30.350/1875.

Zamknięcie rachunku funduszu

Liczba porządk.	Dochody	Należytość						Uiszczenie		Pozostałość ostateczna	
		zaległa		bieżąca		razem					
		zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
1	**Odsetki od kapitałów.**										
	a) Od obligacyj indemnizacyjnych na 4200 zł.	—	—	194	89	194	89	194	89	—	—
	b) Od obligacyj pożyczki krajowej z roku 1873. na 200 zł. . .	—	—	12	—	12	—	12	—	—	—
	c) Od książeczki kasy oszczędności	—	—	—	02	—	02	—	02	—	—
2	**Sprzedaż i zakupno efektów.**										
	a) Gotówka uzyskana ze sprzedaży książeczki galicyjskiej kasy oszczędności	—	—	25	91	25	91	25	91	—	—
	b) Efekta zakupione:										
	Obligacye indemnizacyjne na*) .	—	—	250	—	250	—	250	—	—	—
	Książeczki galicyjskiej kasy oszczędności na	—	—	30	72	30	72	30	72	—	—
3	**Rozmaite.**										
	Zaliczka od funduszu krajowego .	—	—	7	05½	7	05½	7	05½	—	—
4	Suma dochodów .	—	—	520	59½	520	59½	520	59½		
5	Do tego zapas początkowy:										
	a) w gotówce	—	—	—	—	—	—	—	½		
	b) w efektach	—	—	—	—	—	—	4.281	24		
6	Razem .	—	—	—	—	—	—	4.801	84		

*) Patrz kurs przy poz. 2. wydatków.

budowy domu podrzutków we Lwowie.

Liczba porządk.	Wydatki	Należytość						Uiszczenie		Pozostałość ostateczna	
		zaległa		bieżąca		razem					
		zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
	Sprzedaż i zakupno efektów.										
1	Wydane do spieniężenia książeczki kasy oszczędności	—	—	25	91	25	91	25	91	—	—
2	Gotówka wydana na zakupno efektów:										
	a) za obligacye indemnizacyjne na 150 zł. po kursie 81 zł. 75 ct. i za kupony 87 ct. . .	—	—	123	50	123	50	123	50	—	—
	b) za takąż obligacyę na 100 zł. po kursie 84 zł. 65 ct. i za kupon 1 zł. 01 ct.	—	—	85	66	85	66	85	66	—	—
	c) za książeczki kasy oszczędności	—	—	30	72	30	72	30	72	—	—
3	**Rozmaite.**										
	Zwrot zaliczki funduszowi krajowemu	—	—	7	05½	7	05½	—	—	7	05½
4	Suma wydatków .	—	—	272	84½	272	84½	265	79	7	05½
5	Do tego zapas z końcem r. 1874. w efektach	—	—	—	—	—	—	4.536	05		
6	Razem .	—	—	—	—	—	—	4.801	84		

Wyjaśnienia

Wykaz zapasu kasowego z końcem roku 1874:

I. Efekta.

a)	5% Obligacye indemnizacyjne okręgu lwowskiego Nr. 29.184 i 29.237 po 1.000 zł. 2.000 zł. Nr. 4.567 na 800 zł. Nr. 6.809 na 350 Nr. 22.585, 31.433, 42.045 42.048, i 45.150 po 100 zł. 500 zł. Nr. 3.483 na 50 zł.	3.700 zł.	— ct.
b)	Obligacye indemnizacyjne okręgu krakowskiego Nr. 25.671, 25.675, 25.676, 25.677 25.679 i 25.680 po 100 zł.	600 „	— „
c)	Obligacye galic. pożyczki krajowej z roku 1873. Ser. A. Nr. 5.297 i 5.298 po 100 zł.	200 „	— „
d)	Książeczka kasy oszczędności Nr. 32.682/1871 na 35 zł. 31 ct. i Nr. 37.885 na 74 ct.	36 „	05 „

II. Gotówka. . . . . — zł. — ct.

	Razem .	4.536 zł.	05 ct.
Stan majątkowy z początkiem roku 1874 wynosił	— „ ½ „	4.281 „	24 „
Zapas ostateczny zmniejszył się w gotówce o	— „ ½ „	— „	— „
Powiększył się zaś w efektach o		254 zł.	81 ct.

Depozyta gminne serwitutowe.

Zamknięcie rachunku

za rok 1874.

do tego rachunku załącza się:

1. Wykaz kursu obligacyj zakupionych.
2. Rachunek szczegółowy według gmin.

Zamknięcie rachunku

Liczba porządk.	Dochody	Gotówka zł.	Gotówka ct.	Obligacye indemnizacyjne zł.	Obligacye indemnizacyjne ct.	Książeczki kasy oszczędności zł.	Książeczki kasy oszczędności ct.	Razem zł.	Razem ct.
1	Kapitały otrzymane	23.633	6½	37.630	—	114	61		
2	Odsetki od obligacyj	27.492	39	—	—	—	—		
3	Obligacye zakupione	—	—	18.600	—	—	—		
4	Książeczki kasy oszczędności	—	—	—	—	22.110	98		
5	Gotówka otrzymana za wylosowane obligacye	12.757	50	—	—	—	—		
6	Gotówka za spieniężone książeczki kasy oszczędności	4.828	51	—	—	—	—		
7	Zamiana obligacyj	—	—	62.750	—	—	—		
8	Zaliczki pobrane od innych gmin	121	96	—	—	—	—		
9	Suma dochodów . .	68.833	42½	118.980	—	22.225	59		
10	Do tego zapas początkowy	23.249	40	581.830	—	8.282	22		
	Razem . .	92.082	82½	700.810	—	30.507	81	823.400	63½

depozytów gminnych serwitutowych.

Liczba porządk.	Wydatki	Gotówka zł.	Gotówka ct.	Obligacye indemnizacyjne zł.	Obligacye indemnizacyjne ct.	Książeczka kasy oszczędności zł.	Książeczka kasy oszczędności ct.	Razem zł.	Razem ct.
1	Kapitały wydane	10.786	52½	39.890	—	—	—		
2	Zwrot nadebranych odsetków	3	54	—	—	—	—		
3	Na zakupno obligacyj (według kursu p. aleg. I.)	15.396	82½	—	—	—	—		
4	Ulokowano w kasie oszczędności	22.110	98	—	—	—	—		
5	Obligacye wylosowane	—	—	12.150	—	—	—		
6	Książeczki kasy oszczędności wydane do spieniężenia	—	—	—	—	4.690	2		
7	Zamiana obligacyj	1	50	62.750	—	—	—		
8	Zaliczki wydane	121	96	—	—	—	—		
9	Suma wydatków . .	48.421	33	114.790	—	4.690	2		
10	Do tego zapas ostateczny	43.661	49½	586.020	—	25.817	79		
	Razem . .	92.082	82½	700.810	—	30.507	81	823.400	63½

1. alegat do zamknięcia rachunku

depozytów gminnych serwitutowych.

za rok 1874.

Wykaz kursu zakupionych obligacyj indemnizacyjnych.

Alegat 1. Zamknięcie rachunku depozytów serwitutowych za rok 1874.

Wykaz kursu zakupionych obligacyj indemnizacyjnych.

W roku 1874		Kupiono obligacye imiennej wartości	Zapłacono					
			po kursie za 100		za kupony		razem	
W miesiącu	Dnia	zł.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
Lutym	10	100	78	—	1	30	79	30
Marcu	5	200	78	45	3	64	160	54
„	19	100	79	—	1	82	80	82
Kwietniu	13	1000	78	70	21	25	808	25
„	14	300	79	—	6	52	243	52
„	25	100	80	50	2	29	82	79
Maju	19	4.700	80	50	11	74	3.795	24
„	20	50	82	—	—	13	41	13
Czerwcu	9	100	81	50	—	50	82	—
Wrześniu	26	350	82	70	6	65	296	10
Listopadzie	3	3.800	83	75	—	99	3.183	50
„	4	7.700	83	85	2	2	6.458	47
Grudniu	12	100	84	50	—	66½	85	16½
Razem		18.600	—	—	—	—	15.396	82½

2. alegat do zamknięcia rachunku

depozytów gminnych serwitutowych.

Rachunek szczegółowy według gmin

za rok 1874.

Rachunek szczegółowy

Liczba porządkowa	Nazwa gminy	Nazwa powiatu	Pozostałość z końcem roku 1873						Dochody w roku 1874					
			Gotówka		Obligacye indemnizacyjne		Książeczki kasy oszczędności		Gotówka		Obligacye indemnizacyjne		Książeczki kasy oszczędności	
			zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
1	Augustówka	Brzeżany	49	90½	1.100	—	—	—	51	97	150	—	—	—
2	Alwernia	Chrzanów	72	32½	680	—	—	—	137	12	250	—	—	—
3	Borynicze	Bóbrka	—	—	—	—	—	—	1.896	3	—	—	940	97
4	Bohorodczany	Bohorodczany	12	64½	3.750	—	—	—	177	18	—	—	—	—
5	Buków	Brzozów	75	68½	600	—	—	—	345	70½	550	—	—	—
6	Brzozów	„	—	—	—	—	—	—	42	66	—	—	21	30
7	Buszcze	Brzeżany	15	35½	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
8	Byszki	„	46	01	550	—	—	—	12	99	600	—	—	—
9	Budyłów	„	—	½	600	—	15	51	44	34	—	—	—	—
10	Bobrek	Chrzanów	34	60½	150	—	—	—	7	08	—	—	—	—
11	Budzanów	Czortków	65	98	800	—	—	—	37	80	—	—	—	—
12	Budzanów i Skomorosze	„	16	35½	700	—	—	—	33	07	—	—	—	—
13	Biała Wyżna	Grybów	—	—	—	—	156	50	—	—	—	—	—	—
14	Binczarowa	„	—	—	—	—	649	62	—	—	—	—	—	—
15	Bogusza	„	—	—	—	—	490	94	533	97	600	—	20	67
16	Brzyska Kłodowa	Jasło	79	20½	1.350	—	—	—	63	78	50	—	—	—
17	Bukowiec	Kolbuszowa	41	58½	150	—	—	—	7	08	—	—	—	—
18	Bachlowa	Lisko	—	—	—	—	—	—	44	18½	450	—	22	92
19	Basiówka	Lwów	61	99½	1.000	—	—	—	47	25	100	—	—	—
20	Biedaczów	Łańcut	54	39	1.400	—	—	—	66	15	100	—	—	—
21	Brzoza Królewska	„	63	17	7.100	—	—	—	335	47	500	—	—	—
22	Brzoza Stadnicka	„	19	26	2.400	—	—	—	113	40	600	—	—	—
23	Budy Łańcuckie	„	4	42½	600	—	—	—	28	35	—	—	—	—
24	Brzyska Wola	„	3	47½	5.200	—	—	—	245	70	5.100	—	—	—
25	Babule	Mielec	33	03½	300	—	—	—	14	17	100	—	—	—
26	Balice	Mosciska	38	18½	200	—	—	—	9	44	—	—	—	—
27	Bystra i Jordanów	Myślenice	36	13	1.600	—	—	—	75	60	100	—	—	—
28	Barnowiec	Nowy-Sacz	7	51	600	—	—	—	28	35	—	—	—	—
29	Bącz	„ „	64	13½	700	—	—	—	33	07	100	—	—	—
30	Bilsko z Białą i Rozmirową	„ „	42	24	250	—	—	—	11	81	—	—	—	—
31	Brzyna	„ „	53	89	300	—	—	—	14	17	100	—	—	—
32	Bujne	„ „	—	—	—	—	55	67	58	61	—	—	—	—
33	Białokiernica	Podhajce	1	66	1.300	—	—	—	30	71	100	—	—	—
34	Byków	Przemyśl	—	—	—	—	—	—	627	02	—	—	627	02
35	Błędowa	Rzeszów	41	16	200	—	—	—	9	45	—	—	—	—
36	Boguchwała	„	14	33½	1.350	—	—	—	63	78	100	—	—	—
37	Budy	„	68	74½	5.320	—	—	—	251	37	300	—	—	—
38	Bratkowice	„	15	57½	7.700	—	—	—	363	82	—	—	—	—
39	Bukaczowce	Rohatyn	—	—	—	—	—	—	143	95	900	—	17	69
40	Bukowa	Sambor	7	01½	1.600	—	—	—	75	60	—	—	—	—
41	Bykowce	Sanok	3	26	650	—	—	—	80	85	—	—	—	—
42	Biliłówka	Skałat	48	57½	450	—	—	—	21	26	50	—	—	—
43	Bilka z Koziną	„	75	62	1.100	—	—	—	51	97	100	—	—	—
44	Borki Małe	„	53	18	2.800	—	—	—	237	29	350	—	—	—
45	Bucyki	„	8	99½	1.700	—	—	—	1.025	32	1.300	—	—	—
		1. do przeniesienia	1.329	62	56.250	—	1368	24	7.498	89	12.650	—	1.650	57

depozytów gminnych serwitutowych.

Razem						Wydatki						Pozostałość z końcem roku 1874					
Gotówka		Obligacye indemnizacyjne		Książeczki kasy oszczędności		Gotówka		Obligacye indemnizacyjne		Książeczki kasy oszczędności		Gotówka		Obligacye indemnizacyjne		Książeczki kasy oszczędności	
zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
101	87½	1.250	—	—	—	—	—	150	—	—	—	101	87½	1.100	—	—	—
209	44½	930	—	—	—	167	75	150	—	—	—	41	69½	780	—	—	—
1.896	03	—	—	940	97	1.896	03	—	—	940	97	—	—	—	—	—	—
189	82½	3.750	—	—	—	—	—	—	—	—	—	189	82½	3.750	—	—	—
421	39	1.150	—	—	—	322	98	450	—	—	—	98	41	700	—	—	—
42	66	—	—	21	30	42	66	—	—	21	30	—	—	—	—	—	—
15	35½	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	15	35½	—	—	—	—
59	—	1.150	—	—	—	59	—	1.150	—	—	—	—	—	—	—	—	—
44	34½	600	—	15	51	44	34½	600	—	15	51	—	—	—	—	—	—
41	68½	150	—	—	—	—	—	—	—	—	—	41	68½	150	—	—	—
103	78	800	—	—	—	—	—	—	—	—	—	103	78	800	—	—	—
49	42½	700	—	—	—	—	—	—	—	—	—	49	42½	700	—	—	—
—	—	—	—	156	50	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	156	50
—	—	—	—	649	62	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	649	62
533	97	600	—	511	61	505	62	—	—	490	94	28	35	600	—	20	67
142	98½	1.400	—	—	—	—	—	50	—	—	—	142	98½	1.350	—	—	—
48	66½	150	—	—	—	—	—	—	—	—	—	48	66½	150	—	—	—
44	18½	450	—	22	92	22	92	—	—	—	—	21	26½	450	—	22	92
109	24½	1.100	—	—	—	—	—	100	—	—	—	109	24½	1.000	—	—	—
120	54	1.500	—	—	—	—	—	100	—	—	—	120	54	1.400	—	—	—
398	64	7.600	—	—	—	—	—	500	—	—	—	398	64	7.100	—	—	—
132	66	3.000	—	—	—	—	—	600	—	—	—	132	66	2.400	—	—	—
32	77½	600	—	—	—	—	—	—	—	—	—	32	77½	600	—	—	—
249	17½	10.300	—	—	—	—	—	5.100	—	—	—	249	17½	5.200	—	—	—
47	20½	400	—	—	—	—	—	100	—	—	—	47	20½	300	—	—	—
47	62½	200	—	—	—	—	—	—	—	—	—	47	62½	200	—	—	—
111	73	1.700	—	—	—	—	—	100	—	—	—	111	73	1.600	—	—	—
35	86	600	—	—	—	—	—	—	—	—	—	35	86	600	—	—	—
97	20½	800	—	—	—	—	—	100	—	—	—	97	20½	700	—	—	—
54	05	250	—	—	—	—	—	—	—	—	—	54	05	250	—	—	—
68	06	400	—	—	—	—	—	100	—	—	—	68	06	300	—	—	—
58	61	—	—	55	67	58	61	—	—	55	67	—	—	—	—	—	—
32	37	1.400	—	—	—	32	37	1.400	—	—	—	—	—	—	—	—	—
627	02	—	—	627	02	627	02	—	—	—	—	—	—	—	—	627	02
50	61	200	—	—	—	—	—	—	—	—	—	50	61	200	—	—	—
78	11½	1.450	—	—	—	—	—	100	—	—	—	78	11½	1.350	—	—	—
320	11½	5.620	—	—	—	—	—	300	—	—	—	320	11½	5.320	—	—	—
379	39½	7.700	—	—	—	—	—	—	—	—	—	379	39½	7.700	—	—	—
143	95	900	—	17	69	17	69	100	—	—	—	126	26	800	—	17	69
82	61½	1.600	—	—	—	—	—	—	—	—	—	82	61½	1.600	—	—	—
84	11	650	—	—	—	1	18	50	—	—	—	82	93	600	—	—	—
69	83½	500	—	—	—	—	—	50	—	—	—	69	83½	450	—	—	—
127	59	1.200	—	—	—	—	—	100	—	—	—	127	59	1.100	—	—	—
290	47	3.150	—	—	—	251	63	150	—	—	—	38	84	3.000	—	—	—
1.034	31½	3.000	—	—	—	1.005	31	1.000	—	—	—	29	—½	2.000	—	—	—
8.828	51	68.900	—	3.018	81	5.055	11½	12.600	—	1.524	39	3.773	39½	56.300	—	1.494	42

Rachunek szczegółowy

Liczba porządkowa	Nazwa gminy	Nazwa powiatu	Pozostałość z końcem roku 1873						Dochody w roku 1874					
			Gotówka		Obligacye indemnizacyjne		Książeczki kasy oszczędności		Gotówka		Obligacye indemnizacyjne		Książeczki kasy oszczędności	
			zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
46	Biała	Tarnopol	80	82	950	—	—	—	104	38	100	—	52	23
47	Bedrykowce z Żyrawką	Zaleszczyki	76	37	5.050	—	—	—	238	61	100	—	—	—
48	Błyszczanka	„	65	32	350	—	—	—	16	53	—	—	—	—
49	Bałuczyn	Złoczów	76	30½	8.000	—	—	—	483	—	1.600	—	—	—
50	Brzyszcze, Szabelnia i Żuki	Żółkiew	59	89	350	—	—	—	16	53	—	—	—	—
51	Czystopady	Brody	64	90	400	—	—	—	18	90	—	—	—	—
52	Charzewice	Brzesko	30	37½	1.150	—	—	—	54	33	50	—	—	—
53	Ceniów	Brzeżany	48	09	2.550	—	—	—	225	48	350	—	—	—
54	Chełmek	Chrzanów	37	90	200	—	—	—	9	45	100	—	—	—
55	Cytynia	Cieszanów	47	16	200	—	—	—	9	45	—	—	—	—
56	Cmolas	Kolbuszowa	44	63½	1.100	—	—	—	51	97	100	—	—	—
57	Cergowa	Krosno	56	24½	350	—	—	—	16	53	—	—	—	—
58	Choceń	Lisko	5	44½	200	—	34	—	9	45	—	—	—	—
59	Czarna Łańcucka	Łańcut	48	63½	200	—	—	—	9	45	—	—	—	—
60	Czarna i Kołki	„	22	98	1.950	—	—	—	92	13	150	—	—	—
61	Chałupki	„	40	70	150	—	—	—	7	08	50	—	—	—
62	Czajkowa	Mielec	—	74½	800	—	—	—	37	80	100	—	—	—
63	Czermin	„	24	55½	900	—	—	—	42	52	100	—	—	—
64	Czaczów	Nowy-Sącz	39	01	800	—	—	—	37	80	100	—	—	—
65	Czorsztyn	Nowy-Targ	6	01	100	—	—	—	4	72	—	—	—	—
66	Czarny Dunajec	„ „	—	—	—	—	—	—	2.597	34½	3.020	—	2.597	34
67	Ciche	„ „	—	—	—	—	—	—	2.521	78½	2.940	—	2.521	78
68	Chochołów	„ „	—	—	—	—	—	—	1.322	98½	1.540	—	1.322	98
69	Choronów	Rawa	8	59	1.600	—	—	—	75	59	100	—	—	—
70	Czahrów	Rohatyn	—	—	—	—	—	—	90	10	2.400	—	33	40
71	Czarna	Ropczyce	73	81½	6.450	—	—	—	934	75	1.250	—	—	—
72	Cierpisz	„	33	23	950	—	—	—	44	88	200	—	—	—
73	Chliple	Rudki	53	50½	1.000	—	—	—	47	25	100	—	—	—
74	Czudec	Rzeszów	57	47	1.000	—	—	—	47	25	100	—	—	—
75	Czudeckie przedmieście	„	24	75½	900	—	—	—	42	52	100	—	—	—
76	Czaple	Sambor	45	21	200	—	—	—	9	45	—	—	—	—
77	Chlebów i Tarasówka	Skałat	8	22½	2.650	—	—	—	125	21	100	—	—	—
78	Chmielów	Tarnobrzeg	43	95	2.150	—	—	—	101	58	—	—	—	—
79	Czasław i Wzary	Wieliczka	18	32	100	—	—	—	4	72	100	—	—	—
80	Czerniechowce	Zbaraż	—	—	—	—	—	—	45	65½	200	—	40	93
81	Dąb	Chrzanów	34	11½	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
82	Dubie	Brody	—	—	—	—	—	—	9	41	200	—	2	33
83	Drohowycze	Bóbrka	—	—	—	—	—	—	1.010	92½	—	—	501	62
84	Dydnia	Brzozów	3	25½	3.350	—	—	—	158	28	100	—	—	—
85	Dołhe	Drohobycz	—	—	—	—	—	—	199	33½	1.550	—	162	72
86	Dąbrówka	Jasło	37	93½	300	—	—	—	14	17	—	—	—	—
87	Dziurdziów	Lisko	—	—	—	—	—	—	83	10	850	—	42	94
88	Daszówka	„	29	92½	100	—	—	—	4	72	—	—	—	—
89	Dąbrówka	Łańcut	48	47½	700	—	—	—	33	07	100	—	—	—
90	Dembno	„	30	17	7.500	—	—	—	354	37	1.000	—	—	—
		2. do przeniesienia	1.427	03½	54.700	—	34	—	11.364	56	18.850	—	7.278	27

depozytów gminnych serwitutowych.

Razem						Wydatki						Pozostałość z końcem roku 1874					
Gotówka		Obligacye indemnizacyjne		Książeczki kasy oszczędności		Gotówka		Obligacye indemnizacyjne		Książeczki kasy oszczędności		Gotówka		Obligacye indemnizacyjne		Książeczki kasy oszczędności	
zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
185	20	1.050	—	52	23	135	07	50	—	—	—	50	13	1.000	—	52	23
314	98	5.150	—	—	—	—	—	100	—	—	—	314	98	5.050	—	—	—
81	85	350	—	—	—	—	—	—	—	—	—	81	85	350	—	—	—
559	30½	9.600	—	—	—	503	26	1.100	—	—	—	56	04½	8.500	—	—	—
76	42	350	—	—	—	—	—	—	—	—	—	76	42	350	—	—	—
83	80	400	—	—	—	—	—	—	—	—	—	83	80	400	—	—	—
84	70½	1.200	—	—	—	—	—	50	—	—	—	84	70½	1.150	—	—	—
273	57	2.900	—	—	—	251	63	150	—	—	—	21	94	2.750	—	—	—
47	35	300	—	—	—	—	—	100	—	—	—	47	35	200	—	—	—
56	61	200	—	—	—	—	—	—	—	—	—	56	61	200	—	—	—
96	60½	1.200	—	—	—	—	—	100	—	—	—	96	60½	1.100	—	—	—
72	77½	350	—	—	—	—	—	—	—	—	—	72	77½	350	—	—	—
14	89½	200	—	34	—	—	—	—	—	—	—	14	89½	200	—	34	—
58	08½	200	—	—	—	—	—	—	—	—	—	58	08½	200	—	—	—
115	11	2.100	—	—	—	—	—	150	—	—	—	115	11	1.950	—	—	—
47	78	200	—	—	—	—	—	50	—	—	—	47	78	150	—	—	—
38	54½	900	—	—	—	—	—	100	—	—	—	38	54½	800	—	—	—
67	07½	1.000	—	—	—	—	—	100	—	—	—	67	07½	900	—	—	—
76	81	900	—	—	—	—	—	100	—	—	—	76	81	800	—	—	—
10	73	100	—	—	—	—	—	—	—	—	—	10	73	100	—	—	—
2.597	34½	3.020	—	2.597	34	2.521	34	—	—	—	—	—	—½	3.020	—	2.597	34
2.521	78½	2.940	—	2.521	78	2.597	78	—	—	—	—	—	—½	2.940	—	2.521	78
1.322	98½	1.540	—	1.322	98	1.322	98	—	—	—	—	—	—½	1.540	—	1.322	98
84	18	1.700	—	—	—	—	—	100	—	—	—	84	18	1.600	—	—	—
90	10	2.400	—	33	40	33	40	—	—	—	—	56	70	2.400	—	33	40
1.008	56½	7.700	—	—	—	1.006	52½	650	—	—	—	2	04	7.050	—	—	—
78	11	1.150	—	—	—	—	—	200	—	—	—	78	11	950	—	—	—
100	75½	1.100	—	—	—	—	—	100	—	—	—	100	75½	1.000	—	—	—
104	72	1.100	—	—	—	—	—	100	—	—	—	104	72	1.000	—	—	—
67	27½	1.100	—	—	—	—	—	100	—	—	—	67	27½	900	—	—	—
54	66	200	—	—	—	—	—	—	—	—	—	54	66	200	—	—	—
133	43½	2.750	—	—	—	—	—	100	—	—	—	133	43½	2.650	—	—	—
145	53	2.150	—	—	—	—	—	—	—	—	—	145	53	2.150	—	—	—
23	04	200	—	—	—	—	—	100	—	—	—	23	04	100	—	—	—
45	65½	200	—	40	93	40	93	—	—	—	—	4	72½	200	—	40	93
34	11½	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	34	11½	—	—	—	—
9	41	200	—	2	33	2	33	100	—	—	—	7	08	100	—	2	33
1.010	92½	—	—	501	62	1.010	92½	—	—	501	62	—	—	—	—	—	—
161	53½	3.450	—	—	—	—	—	100	—	—	—	161	53½	3.350	—	—	—
199	33½	1.550	—	162	72	162	72	—	—	—	—	36	61½	1.550	—	162	72
52	10½	300	—	—	—	—	—	—	—	—	—	52	10½	300	—	—	—
83	10	850	—	42	94	42	94	—	—	—	—	40	16	850	—	42	94
34	64½	100	—	—	—	—	—	—	—	—	—	34	64½	100	—	—	—
81	54½	800	—	—	—	—	—	100	—	—	—	81	54½	700	—	—	—
384	54	8.500	—	—	—	—	—	1.000	—	—	—	384	54	7.500	—	—	—
12.791	59½	73.550	—	7.312	27	9.631	83	4.900	—	501	62	3.159	76½	68.650	—	6.810	65

Rachunek szczegółowy

Liczba porządkowa	Nazwa gminy	Nazwa powiatu	Pozostałość z końcem roku 1873						Dochody w roku 1874					
			Gotówka		Obligacye indemnizacyjne		Książeczki kasy oszczędności		Gotówka		Obligacye indemnizacyjne		Książeczki kasy oszczędności	
			zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
91	Dembina	Łańcut	63	34	900	—	—	—	96	20	150	—	—	—
92	Dornbach	„	—	58	1.550	—	—	—	73	23	50	—	—	—
93	Domacyny	Mielec	50	51½	900	—	—	—	42	52	100	—	—	—
94	Dobrowody	Podhajce	62	46	2.300	—	—	—	54	33	150	—	—	—
95	Drohojów	Przemyśl	31	14	1.800	—	—	—	85	05	100	—	—	—
96	Drozdowice	„	67	34	700	—	—	—	138	07	200	—	—	—
97	Dmytrowice	„	75	98½	900	—	—	—	—	—	—	—	—	—
98	Dzianisz	Nowy Targ	—	—	—	—	—	—	1.064	81	1.240	—	1.064	81
99	Dubrynów	Rohatyn	60	13	550	—	—	—	25	98	50	—	—	—
100	Domatków	Ropczyce	15	36½	1.350	—	—	—	63	78	100	—	—	—
101	Dublany	Sambor	33	16½	350	—	—	—	16	53	50	—	—	—
102	Dolina ad Załuż	Sanok	11	73½	200	—	—	—	59	58	50	—	—	—
103	Dolina	„	22	38	300	—	—	—	14	17	100	—	—	—
104	Dobrzany	Stryj	38	77½	3.900	—	—	—	184	27	—	—	—	—
105	Dąbrowica	Tarnobrzeg	38	90½	2.050	—	—	—	1.146	86	1.550	—	—	—
106	Dolina	Tłumacz	54	96	450	—	—	—	21	25	50	—	—	—
107	Fryców	Nowy Sącz	14	60½	150	—	—	—	7	08	50	—	—	—
108	Futoma	Rzeszów	26	86	50	—	—	—	2	36	—	—	—	—
109	Fojna	Żółkiew	19	66	200	—	—	—	9	45	100	—	—	—
110	Grojec	Biała	19	14	200	—	—	—	9	45	100	—	—	—
111	Grabownica Starzeńska	Brzozów	62	37½	400	—	—	—	18	90	—	—	—	—
112	Gorajec	Cieszanów	21	57	1.900	—	—	—	89	77	100	—	—	—
113	Gorzów	Chrzanów	16	13½	150	—	—	—	7	08	50	—	—	—
114	Gromiec z Szyjkami	„	30	16½	250	—	—	—	11	81	50	—	—	—
115	Głojsce	Krosno	—	—	—	—	—	—	274	20	—	—	274	20
116	Glisne	Limanowa	30	61½	300	—	—	—	119	17	200	—	—	—
117	Gielarowa	Łańcut	15	45	6.900	—	—	—	326	02	100	—	—	—
118	Gilersdorf	„	49	49½	700	—	—	—	33	07	100	—	—	—
119	Gniewczyn	„	35	46½	1.100	—	—	—	51	97	100	—	—	—
120	Grzęska	„	9	26½	700	—	—	—	33	07	100	—	—	—
121	Głuchów	„	55	73½	1.000	—	—	—	47	25	100	—	—	—
122	Grochów	Mielec	69	07½	1.100	—	—	—	51	97	100	—	—	—
123	Głowaczowa z Gołąbkami	Pilzno	—	—	—	—	353	55	655	58	600	—	141	70
124	Gdeszyce	Przemyśl	77	36	400	—	—	—	18	90	—	—	—	—
125	Godowa	Rzeszów	42	34½	300	—	—	—	14	17	—	—	—	—
126	Grzymałów	Skałat	75	88½	1.350	—	—	—	63	78	50	—	—	—
127	Gilowice	Żywiec	111	42	1.750	—	—	—	82	68	—	—	—	—
128	Huta Komorowska	Kolbuszowa	—	84½	850	—	—	—	40	16	50	—	—	—
129	Hodowice	Lwów	41	63	2.850	—	—	—	134	66	150	—	—	—
130	Hryniówka	Bohorodczany	25	56	350	—	—	—	16	53	150	—	—	—
131	Humniska (zagrodnicy)	Brzozów	75	02	450	—	—	—	—	—	—	—	—	—
132	dtto (kmiecie)	„	—	—	—	—	—	—	52	52	900	—	31	26
133	Hudziejowa	Dolina	20	42	900	—	—	—	42	52	100	—	—	—
134	Hadykówka	Kolbuszowa	38	70½	450	—	—	—	21	26	100	—	—	—
135	Hucisko Kolbuszowa	„	1	74	860	—	—	—	40	63	100	—	—	—
		3. do przeniesienia	1.613	31½	43.810	—	353	55	5.362	64	7.390	—	1.511	97

depozytów gminnych serwitutowych.

Razem						Wydatki						Pozostałość z końcem roku 1874					
Gotówka		Obligacye indemnizacyjne		Książeczki kasy oszczędności		Gotówka		Obligacye indemnizacyjne		Książeczki kasy oszczędności		Gotówka		Obligacye indemnizacyjne		Książeczki kasy oszczędności	
zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
159	54	1.050	—	—	—	80	75	100	—	—	—	78	79	950	—	—	—
73	81	1.600	—	—	—	—	—	50	—	—	—	73	81	1.550	—	—	—
93	03½	1.000	—	—	—	—	—	100	—	—	—	93	03½	900	—	—	—
116	79	2.450	—	—	—	116	79	2.450	—	—	—	—	—	—	—	—	—
116	19	1.900	—	—	—	—	—	100	—	—	—	116	19	1.800	—	—	—
205	41	900	—	—	—	167	75	100	—	—	—	37	66	800	—	—	—
75	98½	900	—	—	—	75	98½	900	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1.064	81	1.240	—	1.064	81	1.064	81	—	—	—	—	—	—	1.240	—	1.064	81
86	11	600	—	—	—	—	—	50	—	—	—	86	11	550	—	—	—
79	14½	1.450	—	—	—	—	—	100	—	—	—	79	14½	1.350	—	—	—
49	69½	400	—	—	—	—	—	50	—	—	—	49	69½	350	—	—	—
71	31½	250	—	—	—	—	—	100	—	—	—	71	31½	150	—	—	—
36	55	400	—	—	—	—	—	100	—	—	—	36	55	300	—	—	—
223	04½	3.900	—	—	—	—	—	—	—	—	—	223	04½	3.900	—	—	—
1.185	76½	3.600	—	—	—	1.174	27½	1.150	—	—	—	11	49	2.450	—	—	—
76	21	500	—	—	—	—	—	50	—	—	—	76	21	450	—	—	—
21	68½	200	—	—	—	—	—	50	—	—	—	21	68½	150	—	—	—
29	22	50	—	—	—	—	—	—	—	—	—	29	22	50	—	—	—
29	11	300	—	—	—	—	—	100	—	—	—	29	11	200	—	—	—
28	59	300	—	—	—	—	—	100	—	—	—	28	59	200	—	—	—
81	27½	400	—	—	—	—	—	—	—	—	—	81	27½	400	—	—	—
111	34	2.000	—	—	—	—	—	100	—	—	—	111	34	1.900	—	—	—
23	21½	200	—	—	—	—	—	50	—	—	—	23	21½	150	—	—	—
41	97½	300	—	—	—	—	—	50	—	—	—	41	97½	250	—	—	—
274	20	—	—	274	20	274	20	—	—	—	—	—	—	—	—	274	20
149	78½	500	—	—	—	80	75	200	—	—	—	69	03½	300	—	—	—
341	47	7.000	—	—	—	—	—	100	—	—	—	341	47	6.900	—	—	—
82	56½	800	—	—	—	—	—	100	—	—	—	82	56½	700	—	—	—
87	43½	1.200	—	—	—	—	—	100	—	—	—	87	43½	1.100	—	—	—
42	33½	800	—	—	—	—	—	100	—	—	—	42	33½	700	—	—	—
102	98½	1.100	—	—	—	—	—	100	—	—	—	102	98½	1.000	—	—	—
121	04½	1.200	—	—	—	—	—	100	—	—	—	121	04½	1,100	—	—	—
655	58	600	—	495	25	627	23	—	—	487	68	28	35	600	—	7	57
96	26	400	—	—	—	—	—	—	—	—	—	96	26	400	—	—	—
56	51½	300	—	—	—	—	—	—	—	—	—	56	51½	300	—	—	—
139	66½	1.400	—	—	—	—	—	50	—	—	—	139	66½	1.350	—	—	—
194	10	1.750	—	—	—	—	—	—	—	—	—	194	10	1.750	—	—	—
41	00½	900	—	—	—	—	—	50	—	—	—	41	00½	850	—	—	—
176	29	3.000	—	—	—	—	—	150	—	—	—	176	29	2.850	—	—	—
42	09	500	—	—	—	—	—	150	—	—	—	42	09	350	—	—	—
75	02	450	—	—	—	75	02	450	—	—	—	—	—	—	—	—	—
52	52	900	—	31	26	31	26	—	—	5	—	21	26	900	—	26	26
62	94	1.000	—	—	—	—	—	100	—	—	—	62	94	900	—	—	—
59	96½	550	—	—	—	—	—	100	—	—	—	59	96½	450	—	—	—
42	37	960	—	—	—	—	—	100	—	—	—	42	37	860	—	—	—
6.975	95½	51.200	—	1.865	52	3.768	82	7.800	—	492	68	3.207	13½	43.400	—	1.372	84

Rachunek szczegółowy

Liczba porządkowa	Nazwa gminy	Nazwa powiatu	Pozostałość z końcem roku 1873						Dochody w roku 1874					
			Gotówka		Obligacye indemnizacyjne		Książeczki kasy oszczędności		Gotówka		Obligacye indemnizacyjne		Książeczki kasy oszczędności	
			zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
136	Horodek	Lisko	58	81	550	—	—	—	25	98	—	—	—	—
137	Hoczew	„	—	—	—	—	—	—	145	08½	1.350	—	—	—
138	Hussów	Łańcut	42	52½	900	—	59	90	42	52	500	—	—	—
139	Hohenbach	Mielec	52	32	1.100	—	—	—	51	97	100	—	—	—
140	Hyki z Dębiakami	„	21	27½	200	—	—	—	9	45	100	—	—	—
141	Hucisko	Nisko	75	57	1.350	—	—	—	63	78	150	—	—	—
142	Homrzyska	Nowy-Sącz	30	58½	1.800	—	—	—	85	05	100	—	—	—
143	Homrzyska	„ „	73	82	650	—	—	—	30	71	50	—	—	—
144	Hałuszowa	Nowy-Targ	39	93	150	—	—	—	7	08	—	—	—	—
145	Hołhocze	Podhajce	8	81	2.550	—	—	—	267	06	300	—	74	10
146	Humieniec	Sambor	35	62½	250	—	—	—	116	81	150	—	—	—
147	Horbowiec z Huciskiem	Żółkiew	42	19½	250	—	—	—	11	81	50	—	—	—
148	Juszkowce	Bóbrka	27	84	900	—	—	—	42	52	—	—	—	—
149	Iwanie	Brzeżany	4	60½	3.350	—	—	—	158	28	50	—	—	—
150	Jabłonka	Brzozów	62	69	2.100	—	—	—	99	22	—	—	—	—
151	Jamelna	Gródek	64	67	1.300	—	—	—	61	42	50	—	—	—
152	Iwanówka	Husiatyn	33	96	300	—	—	—	14	17	—	—	—	—
153	Iwonicz	Krosno	1	80	1.550	—	—	—	73	23	50	—	—	—
154	Iwla	„	—	—	—	—	—	—	200	—	—	—	200	—
155	Jasna	Limanowa	—	—½	—	—	286	87	292	42	—	—	—	—
156	Jankowce	Lisko	14	17	300	—	8	40	14	17	—	—	—	—
157	Jaślany i Pierzchne	Mielec	7	50½	900	—	—	—	42	52	100	—	—	—
158	Jozefsdorf	„	47	35½	600	—	—	—	28	35	100	—	—	—
159	Janda i Ruda	Nisko	54	74½	1.100	—	—	—	51	97	100	—	—	—
160	Jelna	„	7	36	3.400	—	—	—	160	65	100	—	—	—
161	Jazowsko	Nowy-Sącz	69	75½	400	—	—	—	18	90	—	—	—	—
162	Jasienna	„ „	43	01½	700	—	—	—	16	53	50	—	—	—
163	Janów	Sambor	18	68	100	—	—	—	21	04	100	—	—	—
164	Jastrzębica	Sokal	47	46	2.000	—	—	—	94	50	100	—	—	—
165	Jaśkowice	Tarnobrzeg	66	61	700	—	—	—	33	07	150	—	—	—
166	Jadachy	„	53	99½	1.250	—	—	—	164	06	250	—	—	—
167	Jastkowice	„	—	—	—	—	—	—	1.528	60	—	—	1.528	60
168	Inwald	Wadowice	34	24	700	—	—	—	33	07	150	—	—	—
169	Jaszczurowa i Jamniki	„	28	35½	1.200	—	145	19	182	35	1.600	—	—	—
170	Kwików	Brzesko	21	78	100	—	—	—	—	—	—	—	—	—
171	Koniuchy	Brzeżany	48	08½	3.900	—	—	—	184	73	—	—	—	—
172	Kozówka	„	21	26	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
173	Krzywe	Brzozów	60	37½	2.650	—	—	—	62	60	2.800	—	—	—
174	Krasiejowa	Buczacz	29	97½	1.200	—	—	—	56	70	100	—	—	—
175	Korosiatyn	„	20	79½	200	—	—	—	9	45	100	—	—	—
176	Koropiec z Przewoźcem	„	—	—	—	—	1854	44	—	—	—	—	—	—
177	Kąclowa	Grybów	—	—	—	—	219	20	—	—	—	—	—	—
178	Kąśna Górna	„	—	—	—	—	—	—	253	80	—	—	297	60
179	Komorów	Kolbuszowa	31	90	400	—	—	—	18	89	100	—	—	—
180	Kolbuszowa Dolna	„	58	70	500	—	—	—	23	62	100	—	—	—
		4. do przeniesienia	1.463	15	41.550	—	2574	00	4.798	13½	9.000	—	2.100	30

depozytów gminnych serwitutowych.

Razem						Wydatki						Pozostałość z końcem roku 1874					
Gotówka		Obligacye indemnizacyjne		Książeczki kasy oszczędności		Gotówka		Obligacye indemnizacyjne		Książeczki kasy oszczędności		Gotówka		Obligacye indemnizacyjne		Książeczki kasy oszczędności	
zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
84	79	550	—	—	—	—	—	—	—	—	—	84	79	550	—	—	—
145	08½	1.350	—	—	—	80	76	—	—	—	—	64	32½	1.350	—	—	—
85	04½	1.400	—	59	90	—	—	500	—	—	—	85	04½	900	—	59	90
104	29	1.200	—	—	—	—	—	100	—	—	—	104	29	1.100	—	—	—
30	72½	300	—	—	—	—	—	100	—	—	—	30	72½	200	—	—	—
139	35	1.500	—	—	—	—	—	150	—	—	—	139	35	1.350	—	—	—
115	63½	1.900	—	—	—	—	—	100	—	—	—	115	63½	1.800	—	—	—
104	53	700	—	—	—	—	—	50	—	—	—	104	53	650	—	—	—
47	01	150	—	—	—	—	—	—	—	—	—	47	01	150	—	—	—
275	87	2.850	—	74	10	155	39	300	—	41	31	120	48	2.550	—	32	79
152	43½	400	—	—	—	83	87½	150	—	—	—	68	56	250	—	—	—
54	00½	300	—	—	—	—	—	50	—	—	—	54	00½	250	—	—	—
70	36	900	—	—	—	—	—	—	—	—	—	70	36	900	—	—	—
162	88½	3.400	—	—	—	—	—	50	—	—	—	162	88½	3.350	—	—	—
161	91	2.100	—	—	—	—	—	—	—	—	—	161	91	2.100	—	—	—
126	09	1.350	—	—	—	—	—	50	—	—	—	126	09	1.300	—	—	—
48	13	300	—	—	—	—	—	—	—	—	—	48	13	300	—	—	—
75	03	1.600	—	—	—	—	—	50	—	—	—	75	03	1.550	—	—	—
200	—	—	—	200	—	200	—	—	—	—	—	—	—	—	—	200	—
292	42½	—	—	286	87	292	42½	—	—	286	87	—	—	—	—	—	—
28	34	300	—	8	40	—	—	—	—	—	—	28	34	300	—	8	40
50	02½	1.000	—	—	—	—	—	100	—	—	—	50	02½	900	—	—	—
75	70½	700	—	—	—	—	—	100	—	—	—	75	70½	600	—	—	—
106	71½	1.200	—	—	—	—	—	100	—	—	—	106	71½	1.100	—	—	—
168	01	3.500	—	—	—	—	—	100	—	—	—	168	01	3.400	—	—	—
88	65½	400	—	—	—	—	—	—	—	—	—	88	65½	400	—	—	—
59	54½	750	—	—	—	59	54½	750	—	—	—	—	—	—	—	—	—
39	72	200	—	—	—	18	68	100	—	—	—	21	04	100	—	—	—
141	96	2.100	—	—	—	—	—	150	—	—	—	141	96	2.000	—	—	—
99	68	850	—	—	—	—	—	150	—	—	—	99	68	700	—	—	—
218	05½	1.500	—	—	—	167	75	—	—	—	—	50	30½	1.350	—	—	—
1.528	60	—	—	1.528	60	1.528	60	750	—	—	—	—	—	—	—	1.528	60
67	31	850	—	—	—	—	—	150	—	—	—	67	31	700	—	—	—
210	70½	2.800	—	145	19	210	70½	2.800	—	145	19	—	—	—	—	—	—
21	78	100	—	—	—	21	78	100	—	—	—	—	—	—	—	—	—
232	81½	3.900	—	—	—	—	—	—	—	—	—	232	81½	3.900	—	—	—
21	26	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	21	26	—	—	—	—
122	97½	5.450	—	—	—	122	97½	5.450	—	—	—	—	—	—	—	—	—
86	67½	1.300	—	—	—	—	—	100	—	—	—	86	67½	1.200	—	—	—
30	24½	300	—	—	—	—	—	100	—	—	—	30	24½	200	—	—	—
—	—	—	—	1.854	44	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1.854	44
—	—	—	—	219	20	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	219	20
253	80	—	—	297	60	253	80	—	—	43	80	—	—	—	—	253	80
50	79	500	—	—	—	—	—	100	—	—	—	50	79	400	—	—	—
82	32	600	—	—	—	—	—	100	—	—	—	82	32	500	—	—	—
6.261	28½	50.550	—	4674	30	3.196	28½	12.200	—	517	17	3.065	00	38.350	—	4.157	13

Rachunek szczegółowy

Liczba porządkowa	Nazwa gminy	Nazwa powiatu	Pozostałość z końcem roku 1873						Dochody w roku 1874					
			Gotówka		Obligacye indemnizacyjne		Książeczki kasy oszczędności		Gotówka		Obligacye indemnizacyjne		Książeczki kasy oszczędności	
			zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
181	Kupno	Kolbuszowa	5	71	2.750	—	—	—	129	93	50	—	—	—
182	Kułaczkowce	Kołomyja	39	60 ½	150	—	—	—	7	08	—	—	—	—
183	Kobaki	Kossów	—	—	—	—	600	—	—	—	—	—	—	—
184	Kombornia	Krosno	33	95	2.000	—	—	—	94	50	100	—	—	—
185	Kopytowa z Stanowiskiem	„	56	06 ½	350	—	—	—	16	53	50	—	—	—
186	Kobylany	„	—	— ½	700	—	64	13	138	07	100	—	—	—
187	Kamienica	Limanowa	68	07 ½	200	—	—	—	9	45	—	—	—	—
188	Kasiuka mała	„	51	46 ½	400	—	—	—	18	90	—	—	—	—
189	Krzywczyce	Lwów	—	—	—	—	442	85	458	95	—	—	—	—
190	Kalnica	Lisko	9	45	400	—	56	45	18	90	—	—	—	—
191	Krzemienica	Łańcut	40	86 ½	1.300	-	—	—	61	42	200	—	—	—
192	Kuryłówka	„	43	66 ½	5.750	—	—	—	271	67	150	—	—	—
193	Kondziołki	Mielec	43	25	350	—	—	—	—	—	500	—	—	—
194	Kłyżowa	Nisko	1.720	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
195	Königsberg	„	68	21 ½	1.200	—	—	—	56	70	100	—	—	—
196	Kotów	Nowy Sącz	35	14	350	—	—	—	16	53	50	—	—	—
197	Kunin	„ „	35	32 ½	500	—	—	—	23	62	100	—	—	—
198	Kłuszkowce	Nowy Targ	58	63	350	—	—	—	16	53	—	—	—	—
199	Krośnica	„ „	16	61	300	—	—	—	14	17	—	—	—	—
200	Knichnicze	Rohatyn	48	52	150	—	—	—	3	54	—	—	—	—
201	Kozara	„	—	—	—	—	—	—	1.165	92	1.200	—	87	57
202	Kozodrza	Ropczyce	—	—	3.350	—	—	—	158	27	100	—	—	—
203	Kotowania	Sambor	57	48	500	—	—	—	23	62	200	—	—	—
204	Kowenice	„	23	11 ½	300	—	—	—	14	17	100	—	—	—
205	Klimkówka	Sanok	8	13 ½	650	—	—	—	30	71	—	—	—	—
206	Kałaharówka	Skałat	16	54 ½	1.750	—	—	—	82	68	150	—	—	—
207	Kokoszyńce	„	32	98	1.700	—	—	—	80	32	300	—	—	—
208	Kręciłów	„	23	27 ½	100	—	—	—	4	72	50	—	—	—
209	Kościeszyn	Sokal	—	—	—	—	—	—	94	81 ½	900	—	52	29
210	Krządki	Tarnobrzeg	56	27	2.900	—	—	—	137	02	—	—	—	—
211	Krawce	„	4	03 ½	800	—	—	—	37	80	—	—	—	—
212	Kasperowce	Zaleszczyki	5	63 ½	200	—	28	07	114	45	100	—	—	—
213	Kotłów	Złoczów	35	51 ½	100	—	—	—	—	—	—	—	—	—
214	Kniaże	„	9	67	1.150	—	—	—	159	33	1.200	—	—	—
215	Krechów	Żółkiew	78	00 ½	500	—	—	—	23	62	200	—	—	—
216	Krzeszów	Zywiec	27	40	4.650	—	—	—	219	71	—	—	—	—
217	Kukowa	„	48	62 ½	1.800	—	—	—	85	05	150	—	—	—
218	Kurów	„	33	98 ½	1.250	—	—	—	59	06	—	—	—	—
219	Kocoń	„	23	09 ½	1.050	—	—	—	154	61	200	—	—	—
220	Leszczawa Górna	Bircza	18	90	800	—	151	—	37	80	—	—	—	—
221	Lesiówka	Bohorodczany	52	01	200	—	—	—	9	45	—	—	—	—
222	Libiąż Wielki	Chrzanów	26	75	250	—	—	—	12	06	50	—	—	—
223	Lubień Wielki	Gródek	—	—	3.700	—	—	—	174	82	—	—	—	—
224	Lubień Mały	„	3	05	1.200	—	—	—	57	51 ½	100	—	—	—
		5. do przeniesienia	2.959	02	46.100	—	1342	50	4.294	01	6.400	—	139	86

depozytów gminnych serwitutowych.

Razem						Wydatki						Pozostałość z końcem roku 1874					
Gotówka		Obligacye indemnizacyjne		Książeczki kasy oszczędności		Gotówka		Obligacye indemnizacyjne		Książeczki kasy oszczędnośei		Gotówka		Obligacye indemnizacyjne		Książeczki kasy oszczędności	
zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
135	64	2.800	—	—	—	—	—	50	—	—	—	135	64	2.750	—	—	—
46	68 ½	150	—	—	—	—	—	—	—	—	—	46	68 ½	150	—	—	—
—	—	—	—	600	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	600	—
128	45	2.100	—	—	—	—	—	100	—	—	—	128	45	2.000	—	—	—
72	59 ½	400	—	—	—	—	—	50	—	—	—	72	59 ½	350	—	—	—
138	07 ½	800	—	64	13	83	87 ½	100	—	—	—	54	20	700	—	64	13
77	52 ½	200	—	—	—	—	—	—	—	—	—	77	52 ½	200	—	—	—
70	36 ½	400	—	—	—	—	—	—	—	—	—	70	36 ½	400	—	—	—
458	95	—	—	442	85	458	95	—	—	442	85	—	—	—	—	—	—
28	35	400	—	56	45	—	—	—	—	—	—	28	35	400	—	56	45
102	28 ½	1,500	—	—	—	—	—	200	—	—	—	102	28 ½	1 300	—	—	—
315	33 ½	5.900	—	—	—	—	—	150	—	—	—	315	33 ½	5.750	—	—	—
43	25	850	—	—	—	43	25	850	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1.720	—	—	—	—	—	1.720	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
124	91 ½	1.300	—	—	—	—	—	100	—	—	—	124	91 ½	1.200	—	—	—
51	67	400	—	—	—	—	—	50	—	—	—	51	67	350	—	—	—
58	94 ½	600	—	—	—	—	—	100	—	—	—	58	94 ½	500	—	—	—
75	16	350	—	—	—	—	—	—	—	—	—	75	16	350	—	—	—
30	78	300	—	—	—	—	—	—	—	—	—	30	78	300	—	—	—
52	06	150	—	—	—	52	06	150	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1.165	92	1.200	—	87	57	87	57	1.000	—	—	—	1.078	35	200	—	87	57
158	27	3.450	—	—	—	—	46	100	—	—	—	157	81	3.350	—	—	—
81	10	700	—	—	—	—	—	200	—	—	—	81	10	500	—	—	—
37	28 ½	400	—	—	—	—	—	100	—	—	—	37	28 ½	300	—	—	—
38	84 ½	650	—	—	—	—	—	—	—	—	—	38	84 ½	650	—	—	—
99	22 ½	1.900	—	—	—	—	—	150	—	—	—	99	22 ½	1.750	—	—	—
113	30	2.000	—	—	—	—	—	300	—	—	—	113	30	1·700	—	—	—
27	99 ½	150	—	—	—	—	—	50	—	—	—	27	99 ½	100	—	—	—
94	81 ½	900	—	52	29	52	29	—	—	—	—	42	52 ½	900	—	52	29
193	29	2.900	—	—	—	—	—	—	—	—	—	193	29	2.900	—	—	—
41	83 ½	800	—	—	—	—	—	—	—	—	—	41	83 ½	800	—	—	—
120	08 ½	300	—	28	07	83	87	100	—	—	—	36	21 ½	200	—	28	07
35	51 ½	100	—	—	—	35	51 ½	100	—	—	—	—	—	—	—	—	—
169	00	2.350	—	—	—	167	75	1.100	—	—	—	1	25	1.250	—	—	—
101	62 ½	700	—	—	—	—	—	200	—	—	—	101	62 ½	500	—	—	—
247	11	4.650	—	—	—	—	—	—	—	—	—	247	11	4.650	—	—	—
133	67 ½	1.950	—	—	—	—	—	150	—	—	—	133	67 ½	1.800	—	—	—
93	04 ½	1.250	—	—	—	—	—	—	—	—	—	93	04 ½	1.250	—	—	—
177	70 ½	1.250	—	—	—	167	75	100	—	—	—	9	95 ½	1.150	—	—	—
56	70	800	—	151	—	—	—	—	—	—	—	56	70	800	—	151	—
61	46	200	—	—	—	—	—	—	—	—	—	61	46	200	—	—	—
38	81	300	—	—	—	—	—	50	—	—	—	38	81	250	—	—	—
174	82	3.700	—	—	—	—	82 ½	—	—	—	—	173	99 ½	3.700	—	—	—
60	56 ½	1.300	—	—	—	—	—	100	—	—	—	60	56 ½	1.200	—	—	—
7.253	03	52.500	—	1.482	36	2.954	16 ½	5.700	—	442	85	4.298	86 ½	46.800	—	1.039	51

Rachunek szczegółowy

Liczba porządkowa	Nazwa gminy	Nazwa powiatu	Pozostałość z końcem roku 1873						Dochody w roku 1874					
			Gotówka		Obligacye indemnizacyjne		Książeczki kasy oszczędności		Gotówka		Obligacye indemnizacyjne		Książeczki kasy oszczędności	
			zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
226	Lipnica Dolna	Jasło	55	37½	550	—	—	—	130	98	250	—	—	—
227	Lubno Opackie	Krosno	44	03½	300	—	—	—	14	17	100	—	—	—
228	Lacka Wola	Mościska	31	46	2.000	—	—	—	94	50	200	—	—	—
229	Lipnica Wielka	Nowy Sącz	2	36	100	—	86	22	4	72	—	—	—	—
230	Lipia	Rzeszów	29	77	1.850	—	—	—	137	98	400	—	—	—
231	Lutoryż	„	78	81	1.100	—	—	—	51	97	100	—	—	—
232	Leżanówka	Skałat	—	—	1.700	—	—	—	80	32	100	—	—	—
233	Liwcze	Sokal	—	—	—	—	150	—	156	72	—	—	—	—
234	Laszki Murowane	Staremiasto	57	95½	850	—	—	—	40	16	100	—	—	—
235	Lisiatycze	Stryj	12	90	200	—	—	—	9	99½	—	—	—	—
236	Lachowice	Żywiec	37	06	4.050	—	—	—	191	36½	100	—	—	—
237	Las	„	101	94½	1.950	—	—	-	92	13	—	—	—	—
238	Łuczany	Bóbrka	—	—	—	—	—	—	15	18	150	—	8	10
239	Łęki	Brzesko	7	14	800	—	—	—	37	80	100	—	—	—
240	Łowce	Jarosław	37	37½	2.100	—	—	—	99	22	100	—	—	—
241	Łęki Kobylańskie	Krosno	—	—	50	—	378	48	2	36	—	—	—	—
242	Łososina Górna	Limanowa	68	63½	400	—	—	—	18	90	—	—	—	—
243	Łabowiec	Myślenice	20	56½	1.650	—	—	—	77	96	50	—	—	—
244	Łoniska v. Łowisko	Nisko	47	10	1.750	—	—	—	82	68	150	—	—	—
245	Łukowa	„	32	81½	1.000	—	—	—	47	25	100	—	—	—
246	Łazów ad Brzyna	Nowy Sącz	24	87	100	—	—	—	4	72	—	—	—	—
247	Łososina Dolna z Sadową i Łączną	„ „	13	11	50	—	—	—	2	36	50	—	—	—
248	Łęgi	„ „	41	78	700	—	—	—	33	07	100	—	—	—
249	Łysie v. Łosie	„ „	47	37	150	—	—	—	7	08	50	—	—	—
250	Łuka Mała	Skałat	40	65½	1.200	—	—	—	56	69	100	—	—	—
251	Łany	Stanisławów	55	50½	500	—	—	—	23	62	50	—	—	—
252	Łękawica ad Kalwarya	Wadowice	74	09½	6.300	—	—	—	297	67	100	—	—	—
253	Łatacz	Zaleszczyki	62	59½	400	—	—	—	18	90	—	—	—	—
254	Łowczyce	Żydaczów	191	50	3.800	—	—	—	—	—	4.300	—	—	—
255	Łysina	Żywiec	48	77½	250	—	—	—	11	81	50	—	—	—
256	Łękawica ad Okrajnik	„	57	77½	300	—	—	—	14	17	100	—	—	—
257	Monasterzyska	Buczacz	99	56½	1.100	—	—	—	51	97	—	—	—	—
258	Malczyce	Gródek	9	33	2.000	—	—	—	94	50	—	—	—	—
259	Michalcza	Horodenka	19	66½	150	—	—	—	7	08	—	—	—	—
260	Miękisz Nowy	Jarosław	8	80½	1.700	—	—	—	80	31	150	—	—	—
261	Mechawiec	Kolbuszowa	36	61	250	—	—	—	11	81	50	—	—	—
262	Mszana Dolna	Limanowa	47	12	2.300	—	—	—	108	67	100	—	—	—
263	Medynia Łańcucka	Łańcut	54	28	200	—	—	—	9	45	—	—	—	—
264	Mirocin	„	38	54	400	—	—	—	18	90	100	—	—	—
265	Maciejów	Nowy Sącz	58	88½	850	—	—	—	40	16	100	—	—	—
266	Mokre	Pilzno	40	04	100	—	—	—	4	72	—	—	—	—
267	Mełna	Rohatyn	—	—	—	—	—	—	834	84	—	—	834	84
268	Mrówla	Rzeszów	56	42½	2.890	—	—	—	136	54	100	—	—	—
269	Mojnicz	Sambor	60	69½	150	—	—	—	7	08	—	—	—	—
270	Mazorówka	Skałat	32	20½	500	—	—	—	23	62	100	—	—	—
		6. do przeniesienia	1885	49½	48.740	—	614	70	3.286	09½	7.600	—	842	94

depozytów gminnych serwitutowych.

Razem						Wydatki						Pozostałość z końcem roku 1874					
Gotówka		Obligacye indemnizacyjne		Książeczki kasy oszczędności		Gotówka		Obligacye indemnizacyjne		Książeczki kasy oszczędności		Gotówka		Obligacye indemnizacyjne		Książeczki kasy oszczędności	
zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
186	35 ½	800	—	—	—	167	75	150	—	—	—	18	60 ½	650	—	—	—
58	20 ½	400	—	—	—	—	—	100	—	—	—	58	20 ½	300	—	—	—
125	96	2.200	—	—	—	—	—	200	—	—	—	125	96	2.000	—	—	—
7	08	100	—	86	82	—	—	—	—	—	—	7	08	100	—	86	22
167	75	2.250	—	—	—	167	75	200	—	—	—	—	—	2.050	—	—	—
130	78	1.200	—	—	—	—	—	100	—	—	—	130	78	1.100	—	—	—
80	32	1.800	—	—	—	—	25	100	—	—	—	80	07	1.700	—	—	—
156	72	—	—	150	—	156	72	—	—	150	—	—	—	—	—	—	—
98	11 ½	950	—	—	—	—	—	100	—	—	—	98	11 ½	850	—	—	—
22	89 ½	200	—	—	—	—	—	—	—	—	—	22	89 ½	200	—	—	—
228	42	4.150	—	—	—	—	—	100	—	—	—	228	42	4.050	—	—	—
194	07 ½	1.950	—	—	—	50	58	—	—	—	—	143	49 ½	1.950	—	—	—
15	18	150	—	8	10	8	10	—	—	—	—	7	08	150	—	8	10
44	94	900	—	—	—	—	—	100	—	—	—	44	94	800	—	—	—
136	59 ½	2 200	—	—	—	—	—	100	—	—	—	136	59 ½	2.100	—	—	—
2	36	50	—	378	48	—	—	—	—	—	—	2	36	50	—	378	48
87	53 ½	400	—	—	—	—	—	—	—	—	—	87	53 ½	400	—	—	—
98	52 ½	1.700	—	—	—	—	—	50	—	—	—	98	52 ½	1.650	—	—	—
129	78	1.900	—	—	—	—	—	150	—	—	—	129	78	1.750	—	—	—
80	06 ½	1.100	—	—	—	—	—	100	—	—	—	80	06 ½	1.000	—	—	—
29	59	100	—	—	—	—	—	—	—	—	—	29	59	100	—	—	—
15	47	100	—	—	—	—	—	50	—	—	—	15	47	50	—	—	—
74	85	800	—	—	—	—	—	100	—	—	—	74	85	700	—	—	—
54	45	200	—	—	—	—	—	50	—	—	—	54	45	150	—	—	—
97	34 ½	1.300	—	—	—	—	—	100	—	—	—	97	34 ½	1.200	—	—	—
79	12 ½	550	—	—	—	—	—	50	—	—	—	79	12 ½	500	—	—	—
371	76 ½	6.400	—	—	—	—	—	100	—	—	—	371	76 ½	6.300	—	—	—
81	49 ½	400	—	—	—	—	—	—	—	—	—	81	49 ½	400	—	—	—
191	50	8.100	—	—	—	191	50	8.100	—	—	—	—	—	—	—	—	—
60	58 ½	300	—	—	—	—	—	50	—	—	—	60	58 ½	250	—	—	—
71	94 ½	400	—	—	—	—	—	100	—	—	—	71	94 ½	300	—	—	—
151	53 ½	1.100	—	—	—	—	—	—	—	—	—	151	53 ½	1.100	—	—	—
103	83	2.000	—	—	—	—	—	—	—	—	—	103	83	2.000	—	—	—
26	74 ½	150	—	—	—	—	—	—	—	—	—	26	74 ½	150	—	—	—
89	11 ½	1 850	—	—	—	—	—	150	—	—	—	89	11 ½	1.700	—	—	—
48	42	300	—	—	—	—	—	50	—	—	—	48	42	250	—	—	—
155	79	2.400	—	—	—	—	—	100	—	—	—	155	79	2.300	—	—	—
63	73	200	—	—	—	—	—	—	—	—	—	63	73	200	—	—	—
57	44	500	—	—	—	—	—	100	—	—	—	57	44	400	—	—	—
99	04 ½	950	—	—	—	—	—	100	—	—	—	99	04 ½	850	—	—	—
44	76	100	—	—	—	—	—	—	—	—	—	44	76	100	—	—	—
834	84	—	—	834	84	834	84	—	—	—	—	—	—	—	—	834	84
192	96 ½	2.990	—	—	—	—	—	100	—	—	—	192	96 ½	2.890	—	—	—
67	77 ½	150	—	—	—	—	—	—	—	—	—	67	77 ½	150	—	—	—
55	82 ½	600	—	—	—	—	—	100	—	—	—	55	82 ½	500	—	—	—
5.171	59	56.340	—	1.457	64	1.577	49	10.950	—	150	—	3.594	10	45.390	—	1.307	64

Rachunek szczegółowy

Liczba porządkowa	Nazwa gminy	Nazwa powiatu	Pozostałość z końcem roku 1873						Dochody w roku 1874					
			Gotówka		Obligacye indemnizacyjne		Książeczki kasy oszczędności		Gotówka		Obligacye indemnizacyjne		Książeczki kasy oszczędności	
			zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct	zł,	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
271	Mucharz	Wadowice	56	70	2.400	—	70	90	236	89	3.000	—	—	—
272	Milatyn	Mościska	—	—½	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
273	Nowa-wieś	Biała	—	—	—	—	—	—	37	80	—	—	37	80
274	Niewoczyn	Bohorodczany	4	34	950	—	—	—	569	88	200	—	—	—
275	Niwra	Borszczów	37	10	600	—	—	—	28	35	100	—	—	—
276	Niebocko	Brzozów	55	32	250	—	—	—	116	80½	100	—	—	—
277	Nagórzanka	Buczacz	42	48½	3.800	—	—	—	179	54	1.100	—	—	—
278	Nowosiółki	„	28	28½	150	—	—	—	7	08	50	—	—	—
279	Nowesioło	Cieszanów	29	61	100	—	—	—	4	72	—	—	—	—
280	Nienadówka Górna	Kolbuszowa	78	53⅓	3.000	—	—	—	141	75	100	—	—	—
281	Nienadówka Dolna	„	38	97	4.000	—	—	—	294	—	100	—	—	—
282	Nowa wieś	„	34	67⅓	350	—	—	—	16	53	100	—	—	—
283	Niwiska	„	7	81	1.000	—	—	—	47	25	—	—	—	—
284	Nadwórna	Nadwórna	—	—	—	—	—	—	712	87	—	—	712	87
285	Nowojowa	Nowy Sącz	15	35½	1.800	—	—	—	85	05	1.100	—	—	—
286	Niżyniec	Przemyśl	72	63½	900	—	—	—	42	52	—	—	—	—
287	Nowosiółki	„	—	—	—	—	—	—	137	75½	1.000	—	114	13
288	Nowoszyn	Rohatyn	—	—	—	—	—	—	36	67½	700	—	20	14
289	Nowa-wieś	Rzeszów	62	09	550	—	—	—	25	98	50	—	—	—
290	Nowosiółka	Skałat	79	69½	1.350	—	—	—	63	78	50	—	—	—
291	Nieżuchów	Stryj	3	22⅓	4.100	—	—	—	193	72	1.100	—	—	—
292	Olchowce	Brzeżany	53	33	950	—	—	—	74	94	50	—	—	—
293	Olesin	„	45	58	200	—	—	—	9	45	—	—	—	—
294	Opary	Drohobycz	—	—	—	—	—	—	179	16½	1.250	—	149	63
295	Ostrów	Jarosław	43	39½	4.250	—	—	—	200	81	50	—	—	—
296	Ostrówa	Kamionka Strumił.	7	86½	1.700	—	—	—	130	46	50	—	—	—
297	Ostrów z Toporowem	Kolbuszowa	75	96	1.500	—	—	—	124	55	250	—	—	—
298	Ostrów ad Baranów	„	63	91½	1.150	—	—	—	54	33	100	—	—	—
299	Ozanna	Łańcut	46	15	2.100	—	—	—	152	90	1.300	—	—	—
300	Obidza v. Obidna	Nowy Sącz	70	45	3.150	—	—	—	253	83	1.150	—	—	—
301	Ostrów Wojtawski	Ropczyce	47	40	650	—	—	—	30	71	100	—	—	—
302	Ostapie	Skałat	29	61½	5.100	—	—	—	1.298	06	1.300	—	—	—
303	Okno	„	36	79	2.900	—	—	—	137	02	100	—	—	—
304	Orzechowice	„	38	78	2.300	—	—	—	108	67	100	—	—	—
305	Olesko	Złoczów	170	52½	3.350	—	—	—	—	—	—	—	—	—
806	Okrajnik	Żywiec	28	72	1.550	—	—	—	178	23	250	—	—	—
307	Oczków	„	75	27½	1.750	—	—	—	82	68	50	—	—	—
308	Polanka Wielka	Biała	56	31½	2.550	—	—	—	120	48	100	—	—	—
309	Pachówka	Bohorodczany	45	33½	700	—	—	—	33	07	100	—	—	—
310	Potutory	Brzeżany	18	36½	1.850	—	—	—	87	41	100	—	—	—
311	Potok	„	33	87½	450	—	—	—	10	63	550	—	—	—
312	Poruczyn	„	38	00½	600	—	—	—	28	35	100	—	—	—
313	Płotycze	„	1	00½	200	—	30	48	45	99½	200	—	—	—
314	Poremba Żegota	Chrzanów	32	64½	4.750	—	—	—	224	43	1.00	—	—	—
315	Popiele	Drohobycz	—	—	—	—	—	—	1.666	20	— 0	—	1.666	20
		7. do przeniesienia	1.706	13	69.000	—	101	38	8.211	31⅓	17.100	—	2.700	77

depozytów gminnych serwitutowych.

Razem						Wydatki						Pozostałość z końcem roku 1874					
Gotówka		Obligacye indemnizacyjne		Książeczki kasy oszczędności		Gotówka		Obligacye indemnizacyjne		Książeczki kasy oszczędności		Gotówka		Obligacye indemnizacyjne		Książeczki kasy oszczędności	
zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
293	59	5.400	—	70	90	293	59	5.400	—	70	90	—	—	—	—	—	—
—	— ½	—	—	—	—	—	— ½	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
37	80	—	—	37	80	37	80	—	—	—	—	—	—	—	—	37	80
574	22	1.150	—	—	—	574	22	1.150	—	—	—	—	—	—	—	—	—
65	45	700	—	—	—	—	—	100	—	—	—	65	45	600	—	—	—
172	12 ½	350	—	—	—	80	75	100	—	—	—	91	37 ½	250	—	—	—
222	02 ½	4.900	—	—	—	—	—	1.100	—	—	—	222	02 ½	3.800	—	—	—
35	36 ½	200	—	—	—	—	—	50	—	—	—	35	36 ½	150	—	—	—
34	33	100	—	—	—	—	—	—	—	—	—	34	33	100	—	—	—
220	28 ½	3.100	—	—	—	—	—	100	—	—	—	220	28 ½	3.000	—	—	—
332	97	4.100	—	—	—	80	75	100	—	—	—	252	22	4.000	—	—	—
51	20 ½	450	—	—	—	—	—	100	—	—	—	51	20 ½	350	—	—	—
55	06	1.000	—	—	—	—	—	—	—	—	—	55	06	1.000	—	—	—
712	87	—	—	712	87	712	87	—	—	—	—	—	—	—	—	712	87
100	40 ½	2.900	—	—	—	—	—	1.100	—	—	—	100	40 ½	1.800	—	—	—
115	15 ½	900	—	—	—	—	—	—	—	—	—	115	15 ½	900	—	—	—
137	75 ½	1.000	—	114	13	114	13	—	—	—	—	23	62 ½	1.000	—	114	13
36	67 ½	700	—	20	14	20	14	—	—	—	—		3 ½	700	—	20	14
88	07	600	—	—	—	—	—	50	—	—	—	88	07	550	—	—	—
143	47 ½	1.400	—	—	—	—	—	50	—	—	—	143	47 ½	1.350	—	—	—
196	94 ½	5.200	—	—	—	—	—	1.100	—	—	—	196	94 ½	4.100	—	—	—
128	27	1.000	—	—	—	128	27	1.000	—	—	—	—	—	—	—	—	—
55	03	200	—	—	—	—	—	—	—	—	—	55	03	200	—	—	—
179	16 ½	1.250	—	149	63	149	63	—	—	—	—	29	53 ½	1.250	—	149	63
244	20 ½	4.300	—	—	—	—	—	50	—	—	—	244	20 ½	4.250	—	—	—
138	32 ½	1.750	—	—	—	—	—	100	—	—	—	138	32 ½	1.650	—	—	—
200	51	1.750	—	—	—	80	75	200	—	—	—	119	76	1.550	—	—	—
118	24 ½	1.250	—	—	—	—	—	100	—	—	—	118	24 ½	1.150	—	—	—
199	05	3.400	—	—	—	80	75	1.250	—	—	—	118	30	2.150	—	—	—
324	28	4.300	—	—	—	—	—	1.250	—	—	—	324	28	3.050	—	—	—
78	11	750	—	—	—	—	—	100	—	—	—	78	11	650	—	—	—
1.327	67 ½	6.400	—	—	—	1.049	75	1.000	—	—	—	277	92 ½	5.400	—	—	—
173	81	3.000	—	—	—	—	—	100	—	—	—	173	81	2.900	—	—	—
147	45	2.400	—	—	—	—	—	100	—	—	—	147	45	2.300	—	—	—
170	52 ½	3.350	—	—	—	170	52 ½	3.350	—	—	—	—	—	—	—	—	—
206	95	1.800	—	—	—	167	75	150	—	—	—	39	20	1.650	—	—	—
157	95 ½	1.800	—	—	—	—	—	50	—	—	—	157	95 ½	1.750	—	—	—
176	79 ½	2.650	—	—	—	—	—	100	—	—	—	176	79 ½	2.550	—	—	—
78	40 ½	800	—	—	—	78	40 ½	800	—	—	—	—	—	—	—	—	—
105	77 ½	1.950	—	—	—	—	—	100	—	—	—	105	77 ½	1.850	—	—	—
44	50 ½	1.000	—	—	—	44	50 ½	1.000	—	—	—	—	—	—	—	—	—
66	35 ½	700	—	—	—	5	37 ½	100	—	—	—	60	98	600	—	—	—
47	—	400	—	30	48	47	—	400	—	30	48	—	—	—	—	—	—
257	07 ½	5.750	—	—	—	—	—	1.000	—	—	—	257	07 ½	4.750	—	—	—
1.666	20	—	—	1.666	20	1.666	20	—	—	—	—	—	—	—	—	1.666	20
9.917	44 ½	86.100	—	2.802	15	5.583	16 ½	22.800	—	101	38	4.334	28	63.300	—	2.700	77

Rachunek szczegółowy

Liczba porządkowa	Nazwa gminy	Nazwa powiatu	Pozostałość z końcem roku 1873						Dochody w roku 1874					
			Gotówka		Obligacye indemnizacyjne		Książeczki kasy oszczędności		Gotówka		Obligacye indemnizacyjne		Książeczki kasy oszczędności	
			zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
316	Przybyłów	Grybów	—	—	—	—	—	—	11	36	—	—	11	36
317	Pruchnik	Jarosław	—	—	—	—	—	—	951	14	—	—	472	52
318	Przewrotno	Kolbuszowa	78	85½	3.230	—	—	—	257	61	500	—	—	—
319	Pogwizdów	„	29	78½	910	—	—	—	42	98	100	—	—	—
320	Porąb	„	40	84½	550	—	—	—	25	98	350	—	—	—
321	Poręby z Rudką i Dymarką	„	22	19	300	—	—	—	14	17	100	—	—	—
322	Postołów	Lisko	11	81	500	—	24	80	23	62	—	—	—	—
323	Polanka	Lwów	3	53	2.550	—	59	95	120	48	150	—	—	—
324	Podzwierzeniec	Łańcut	60	86½	600	—	—	—	28	35	100	—	—	—
325	Przychajce	„	16	07	1.850	—	—	—	87	41	100	—	—	—
326	Pławo	Mielec	67	44	800	—	—	—	38	07½	100	—	—	—
327	Padew, kolonia	„	—	—	1.000	—	—	—	47	25	100	—	—	—
328	Padew	„	3	48	2.500	—	—	—	118	12	100	—	—	—
329	Piechoty	„	50	43	200	—	—	—	114	45	100	—	—	—
330	Podole	„	77	30	1.000	—	23	92	47	24	100	—	—	—
331	Przykop	„	70	62½	400	—	—	—	18	90	-	—	—	—
332	Przedmieście	Łańcut	79	56	700	—	—	—	33	07	100	—	—	—
333	Pysznica	Nisko	3.273	30½	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
334	Paszyn	Nowy-Sącz	45	53⅓	1.400	—	—	—	1.123	23½	1.500	—	—	—
335	Posadów i Bartków	„ „	3	17½	100	—	—	—	4	72	—	—	—	—
336	Podczerwone	Nowy-Targ	—	—	—	—	—	—	799	11½	930	—	799	11
337	Packowice	Przemyśl	1	52	300	—	—	—	14	17	—	—	—	—
338	Pleszowice	„	—	—	—	—	—	—	418	80	—	—	418	80
339	Przemyślany	Przemyślany	55	36½	2.400	—	—	—	213	66	50	—	—	—
340	Popowice	Przemyśl	—	—	—	—	—	—	288	46	—	—	288	46
341	Poświerz	Rohatyn	—	—	—	—	—	—	38	61½	250	—	32	71
342	Pajówka	Skałat	6	52½	950	—	—	—	44	88	100	—	—	—
343	Podlesie	„	50	68½	1.200	—	—	—	110	38	150	—	—	—
344	Przewodów	Sokal	—	—	—	—	—	—	114	80	2.000	—	20	30
345	Podhorce	Stryj	76	96	500	—	—	—	23	62	200	—	—	—
346	Pietniczany	„	10	20½	1.200	—	—	—	56	70	100	—	—	—
347	Piotrowice	Wadowice	—	—	—	—	—	—	327	20	—	—	327	20
348	Pieczarna	Zaleszczyki	10	54	50	—	—	—	2	36	50	—	—	—
349	Prowała	Żółkiew	28	48½	200	—	—	—	9	45	100	—	—	—
350	Pokrowce	Zydaczów	24	24	750	—	—	—	35	43	—	—	—	—
351	Pawełka	Żywiec	70	28½	850	—	—	—	40	16	—	—	—	—
352	Paweł	„	86	16½	1.850	—	—	—	87	41	—	—	—	—
353	Ruda i Rysie	Brzesko	21	06	150	—	—	—	7	08	50	—	—	—
354	„ „ i 3 Sołtysów	„	27	97	350	—	—	—	16	53	100	—	—	—
355	Rohaczyn miasteczko	Brzeżany	29	31½	400	—	—	—	123	90	200	—	—	—
356	„ wieś	„	31	86½	500	—	—	—	23	62	100	—	—	—
357	Rabczyce	Drohobycz	—	—	—	—	—	—	246	51	1.950	—	200	44
358	Rozdziele	Gorlice	72	63	200	—	—	—	9	45	—	—	—	—
359	Rodatycze	Gródek	—	—	3.550	—	—	—	167	73	1.050	—	—	—
360	Ruda	Kamionka	13	49	700	—	—	—	33	07	—	—	—	—
		8. do przeniesienia	4.552	15½	34.690	—	108	67	6.361	26	10.880	—	2.570	90

depozytów gminnych serwitutowych.

Razem						Wydatki						Pozostałość z końcem roku 1874					
Gotówka		Obligacye indemnizacyjne		Książeczki kasy oszczędności		Gotówka		Obligacye indemnizacyjne		Książeczki kasy oszczędności		Gotówka		Obligacye indemnizacyjne		Książeczki kasy oszczędności	
zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
11	36	—	—	11	36	11	36	—	—	—	—	—	—	—	—	11	36
951	14	—	—	472	52	951	14	—	—	472	52	—	—	—	—	—	—
336	46 ½	3.730	—	—	—	335	50	200	—	—	—	—	96 ½	3.530	—	—	—
72	76 ½	1.010	—	—	—	—	—	100	—	—	—	72	76 ½	910	—	—	—
66	82 ½	900	—	—	—	—	—	350	—	—	—	66	82 ½	550	—	—	—
36	36	400	—	—	—	—	—	100	—	—	—	36	36	300	—	—	—
35	43	500	—	24	80	—	—	—	—	—	—	35	43	500	—	24	80
124	01	2 700	—	59	95	—	—	150	—	—	—	124	01	2.550	—	59	95
89	21 ½	700	—	—	—	—	—	100	—	—	—	89	21 ½	600	—	—	—
103	48	1.950	—	—	—	—	—	100	—	—	—	103	48	1.850	—	—	—
105	51 ½	900	—	—	—	—	—	100	—	—	—	105	51 ½	800	—	—	—
47	25	1.100	—	—	—	—	27 ½	100	—	—	—	46	97 ½	1.000	—	—	—
121	60	2.600	—	—	—	—	—	100	—	—	—	121	60	2.500	—	—	—
164	93	300	—	—	—	83	87 ½	100	—	—	—	81	05 ½	200	—	—	—
124	54	1.100	—	23	92	—	—	100	—	—	—	124	54	1.000	—	23	92
89	52 ½	400	—	—	—	—	—	—	—	—	—	89	52 ½	400	—	—	—
112	63	800	—	—	—	—	—	100	—	—	—	112	63	700	—	—	—
3.273	30 ½	—	—	—	—	3.273	30 ½	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1.168	77	2.900	—	—	—	1.049	75	1.200	—	—	—	119	02	1.700	—	—	—
7	89 ½	100	—	—	—	—	—	—	—	—	—	7	89 ½	100	—	—	—
799	11 ½	930	—	799	11	799	11	—	—	—	—	—	— ½	930	—	799	11
15	69	300	—	—	—	—	—	—	—	—	—	15	69	300	—	—	—
418	80	—	—	418	80	418	80	—	—	—	—	—	—	—	—	418	80
269	02 ½	2.450	—	—	—	2	36	150	—	—	—	266	66 ½	2.300	—	—	—
288	46	—	—	288	46	288	46	—	—	—	—	—	—	—	—	288	46
38	61 ½	250	—	32	71	32	71	—	—	—	—	5	90 ½	250	—	32	71
51	40 ½	1.050	—	—	—	—	—	100	—	—	—	51	40 ½	950	—	—	—
161	06 ½	1.350	—	—	—	80	75	100	—	—	—	80	31 ½	1.250	—	—	—
114	80	2.000	—	20	30	20	30	—	—	—	—	94	50	2.000	—	20	30
100	58	700	—	—	—	—	—	200	—	—	—	100	58	500	—	—	—
66	90 ½	1.300	—	—	—	—	—	100	—	—	—	66	90 ½	1.200	—	—	—
327	20	—	—	327	20	327	20	—	—	—	—	—	—	—	—	327	20
12	90	100	—	—	—	—	—	50	—	—	—	12	90	50	—	—	—
37	93 ½	300	—	—	—	—	—	100	—	—	—	37	93 ½	200	—	—	—
59	67	750	—	—	—	—	—	—	—	—	—	59	67	750	—	—	—
110	44 ½	850	—	—	—	—	—	—	—	—	—	110	44 ½	850	—	—	—
173	57 ½	1.850	—	—	—	—	—	—	—	—	—	173	57 ½	1.850	—	—	—
28	14	200	—	—	—	—	—	50	—	—	—	28	14	150	—	—	—
44	50	450	—	—	—	—	—	100	—	—	—	44	50	350	—	—	—
153	21 ½	600	—	—	—	82	—	200	—	—	—	71	21 ½	400	—	—	—
55	48 ½	600	—	—	—	—	—	100	—	—	—	55	48 ½	500	—	—	—
246	51	1.950	—	200	44	200	44	—	—	—	—	46	07	1.950	—	200	44
82	08	200	—	—	—	—	—	—	—	—	—	82	08	200	—	—	—
167	73	4.600	—	—	—	—	40	1.050	—	—	—	167	33	3.550	—	—	—
46	56	700	—	—	—	—	—	—	—	—	—	46	56	700	—	—	—
10.913	41 ½	45.570	—	2.679	57	7.957	73 ½	5.200	—	472	52	2.955	68	40.370	—	2.207	05

Rachunek szczegółowy

Liczba porządkowa	Nazwa gminy	Nazwa powiatu	Pozostałość z końcem roku 1873						Dochody w roku 1874					
			Gotówka		Obligacye indemnizacyjne		Książeczki kasy oszczędności		Gotówka		Obligacye indemnizacyjne		Książeczki kasy oszczędności	
			zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
361	Rzepniów	Kamionka strum.	—	—	—	—	140	82	145	13	—	—	—	—
362	Rusinów i Wola Rusinowska	Kolbuszowa	8	01½	1.400	—	—	—	—	—	50	—	—	—
363	Raniszau, kolonia	„	—	—	—	—	275	78	288	71	—	—	—	—
364	Rakowczyk	Kołomyja	—	—	500	—	23	04	23	62	—	—	—	—
365	Radziejów	Lisko	73	39	700	—	—	—	33	07	—	—	—	—
366	Rybne	„	48	33	400	—	—	—	18	90	—	—	—	—
367	Rozbórz	Łańcut	50	95⅓	550	—	—	—	25	98	50	—	—	—
368	Rzuchów	„	33	67½	1.100	—	—	—	51	97	200	—	—	—
369	Reichsheim	Mielec	57	85½	800	—	—	—	37	80	100	—	—	—
370	Rzyska	„	64	33	300	—	—	—	14	57	—	—	—	—
371	Radochońce	Mościska	35	78	1.300	—	—	—	166	42	200	—	—	—
372	Raba Wyżna	Myślenice	43	86	400	—	—	—	18	90	100	—	—	—
373	Rabka	„	—	—	—	—	—	—	33	26½	400	—	23	81
374	Rdzawka	„	—	—	—	—	—	—	42	73	800	—	23	83
375	Rostoka Mała	Nowy-Sącz	65	28	450	—	—	—	21	26	50	—	—	—
376	Rostoka Mała ze Składzistem	„	14	07	1.000	—	—	—	47	24	600	—	—	—
377	Rzeczyca z Hubinkiem	Rawa	—	—	—	—	—	—	124	11	—	—	124	11
378	Rzyczki	„	—	—	—	—	—	—	15	12	50	—	—	—
379	Rakowa	Sanok	43	84⅓	1.300	—	—	—	61	42	—	—	—	—
380	Rudki	Tarnów	29	79½	500	—	—	—	23	62	100	—	—	—
381	Racichowice	Wieliczka	27	56	150	—	—	—	7	08	50	—	—	—
382	Ruda i Chamy	Żółkiew	42	12	250	—	—	—	11	81	50	—	—	—
383	Rudniki	Żydaczów	9	86½	1.900	—	—	—	89	77	100	—	—	—
384	Rychwałek	Żywiec	72	63	450	—	—	—	21	26	—	—	—	—
385	Sadzawa	Bohorodczany	46	83⅓	1.100	—	—	—	51	97	200	—	—	—
386	Sapahów	Borszczów	34	22½	2.900	—	—	—	137	02	100	—	—	—
387	Szyszkowice	Brody	—	—	—	—	—	—	9	28	—	—	9	28
388	Strzelce Wielkie	Brzesko	56	12½	1.150	—	—	—	159	33	300	—	—	—
389	Szybalin	Brzeżany	49	87½	2.150	—	—	—	101	58	50	—	—	—
390	Sniatynka	Drohobycz	21	23	950	—	—	—	44	88	—	—	—	—
391	Stara-wieś	„	65	32	300	—	—	—	14	17	100	—	—	—
392	Słońsko	„	—	—	—	—	—	—	147	36½	1.350	—	115	47
393	Siołkowa z Sofinowem	Grybów	—	—	—	—	304	20	—	—	—	—	—	—
394	Spas	Kamionka strum.	34	11	600	—	—	—	14	17½	100	—	—	—
395	Siedlanka	Kolbuszowa	33	25⅓	1.100	—	—	—	51	97	100	—	—	—
396	Stupnica Królewska	Limanowa	30	65½	2.800	—	—	—	132	30	300	—	—	—
397	Słomka	„	46	45½	800	—	—	—	37	80	100	—	—	—
398	Serednie Wielkie	Lisko	22	44½	950	—	76	24	44	88	—	—	—	—
399	Stare-miasto	Łańcut	30	04	4.600	—	—	—	217	35	—	—	—	—
400	Strażów	„	39	54½	500	—	—	—	23	62	100	—	—	—
401	Smolarzyny	„	26	50½	250	—	—	—	11	81	50	—	—	—
402	Sonina	„	77	59	1.450	—	—	—	68	51	50	—	—	—
403	Szenauger	Mielec	13	80½	900	—	—	—	42	52	—	—	—	—
404	Skawa	Myślenice	32	64½	100	—	—	—	4	72	—	—	—	—
405	Skomielna Biała	„	—	—	—	—	—	—	54	96	400	—	45	51
		9. do przeniesienia	1.382	01½	36.050	—	820	08	2.693	96½	6.200	—	342	51

depozytów gminnych serwitutowych.

Razem						Wydatki						Pozostałość z końcem roku 1874					
Gotówka		Obligacye indemnizacyjne		Książeczki kasy oszczędności		Gotówka		Obligacye indemnizacyjne		Książeczki kasy oszczędności		Gotówka		Obligacye indemnizacyjne		Książeczki kasy oszczędności	
zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
145	13	—	—	140	82	145	13	—	—	140	82	—	—	—	—	—	—
8	01½	1.450	—	—	—	8	01½	1.450	—	—	—	—	—	—	—	—	—
288	71	—	—	275	78	288	71	—	—	275	78	—	—	—	—	—	—
23	62	500	—	23	04	—	—	—	—	—	—	23	62	500	—	23	04
106	46	700	—	—	—	—	—	—	—	—	—	106	46	700	—	—	—
67	23	400	—	—	—	—	—	—	—	—	—	67	23	400	—	—	—
76	93½	600	—	—	—	—	—	50	—	—	—	76	93½	550	—	—	—
85	64½	1.300	—	—	—	—	—	200	—	—	—	85	64½	1.100	—	—	—
95	65½	900	—	—	—	—	—	100	—	—	—	95	65½	800	—	—	—
78	90	300	—	—	—	—	—	—	—	—	—	78	90	300	—	—	—
202	20	1.500	—	—	—	167	75	100	—	—	—	34	45	1.400	—	—	—
62	76	500	—	—	—	—	—	100	—	—	—	62	76	400	—	—	—
33	26½	400	—	23	81	23	81	—	—	—	—	9	45½	400	—	23	81
42	73	800	—	23	83	23	83	—	—	—	—	18	90	800	—	23	83
86	54	500	—	—	—	—	—	50	—	—	—	86	54	450	—	—	—
61	31	1.600	—	—	—	—	—	600	—	—	—	61	31	1.000	—	—	—
124	11	—	—	124	11	124	11	—	—	—	—	—	—	—	—	124	11
15	12	50	—	—	—	—	—	—	—	—	—	15	12	50	—	—	—
105	26½	1.300	—	—	—	—	—	—	—	—	—	105	26½	1.300	—	—	—
53	41½	600	—	—	—	—	—	100	—	—	—	53	41½	500	—	—	—
34	64	200	—	—	—	—	—	50	—	—	—	34	64	150	—	—	—
53	93	300	—	—	—	—	—	50	—	—	—	53	93	250	—	—	—
99	63½	2.000	—	—	—	—	—	100	—	—	—	99	63½	1.900	—	—	—
93	89	450	—	—	—	—	—	—	—	—	—	93	89	450	—	—	—
98	80½	1.300	—	—	—	—	—	200	—	—	—	98	80¼	1.100	—	—	—
171	24½	3.000	—	—	—	—	—	100	—	—	—	171	24½	2.900	—	—	—
9	28	—	—	9	28	9	28	—	—	—	—	—	—	—	—	9	28
215	45¼	1.450	—	—	—	167	75	200	—	—	—	47	70½	1.250	—	—	—
151	45½	2.200	—	—	—	—	—	50	—	—	—	151	45½	2.150	—	—	—
66	11	950	—	—	—	—	—	—	—	—	—	66	11	950	—	—	—
79	49	400	—	—	—	—	—	100	—	—	—	79	49	300	—	—	—
147	36½	1.350	—	115	47	115	47	—	—	—	—	31	89½	1.350	—	115	47
—	—	—	—	304	20	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	304	20
48	28½	700	—	—	—	48	28½	700	—	—	—	—	—	—	—	—	—
85	22½	1.200	—	—	—	—	—	100	—	—	—	85	22½	1.100	—	—	—
162	95½	3.100	—	—	—	—	—	300	—	—	—	162	95½	2.800	—	—	—
84	25½	900	—	—	—	—	—	100	—	—	—	84	25½	800	—	—	—
67	32½	950	—	76	24	—	—	—	—	—	—	67	32½	950	—	76	24
247	39	4.600	—	—	—	—	—	—	—	—	—	247	39	4.600	—	—	—
63	16½	600	—	—	—	—	—	100	—	—	—	63	16½	500	—	—	—
38	31½	300	—	—	—	—	—	50	—	—	—	38	31½	250	—	—	—
146	10	1.500	—	—	—	—	—	50	—	—	—	146	10	1.450	—	—	—
56	32½	900	—	—	—	—	—	—	—	—	—	56	32½	900	—	—	—
37	36½	100	—	—	—	—	—	—	—	—	—	37	36½	100	—	—	—
54	96	400	—	45	51	45	51	—	—	—	—	9	45	400	—	45	51
4.075	98	42.250	—	1.162	09	1.167	65	5.000	—	416	60	2.908	33	37.250	—	745	49

Rachunek szczegółowy

Liczba porządkowa	Nazwa gminy	Nazwa powiatu	Pozostałość z końcem roku 1873						Dochody w roku 1874					
			Gotówka		Obligacye indemnizacyjne		Książeczki kasy oszczędności		Gotówka		Obligacye indemnizacyjne		Książeczki kasy oszczędności	
			zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
406	Słonne	Myślenice	—	—	—	—	—	—	106	14	600	—	91	96
407	Sarzyny	Nisko	49	43½	7.000	—	—	—	435	75	100	—	—	—
408	Studzieniec	„	30	36	600	—	—	—	28	35	—	—	—	—
409	Sławikowa	Nowy-Sącz	36	29½	200	—	—	—	9	45	—	—	—	—
410	Siedlec	„	20	65	400	—	—	—	18	90	100	—	—	—
411	Sromowce Niżne	Nowy Targ	29	87	500	—	—	—	23	62	—	—	—	—
412	Sromowce Wyżne	„	60	70	500	—	—	—	23	62	—	—	—	—
413	Sokołów z Chatami	Podhajce	27	88	50	—	—	—	2	36	50	—	—	—
414	Szwejków	„	—	—	—	—	—	—	172	12½	200	—	167	40
415	Sierakośce	Przemyśl	45	70	150	—	—	—	7	08	100	—	—	—
416	Stroniowice	„	45	58½	350	—	—	—	16	53	—	—	—	—
417	Siedliska	Rawa	44	23	850	—	—	—	204	27½	400	—	—	—
418	Sałasze	„	15	16	100	—	—	—	4	72	100	—	—	—
419	Słobudka	Rohatyn	—	—	—	—	—	—	12	96½	300	—	5	88
420	Sulkowice	Rudki	32	26½	400	—	—	—	18	90	100	—	—	—
421	Szklary	Rzeszów	26	38	400	—	—	—	123	90	100	—	—	—
422	Strachociny	Sanok	32	66	500	—	—	—	76	12	200	—	—	—
423	Stróże Małe	„	21	97	6.650	—	—	—	314	21	100	—	—	—
424	Stawki	Skałat	30	98	400	—	—	—	18	90	200	—	—	—
425	Suszyca	Stare miasto	67	76½	1.400	—	—	—	66	15	—	—	—	—
426	Strzałków	Stryj	25	65½	1.900	—	—	—	89	77	100	—	—	—
427	Siechów	„	—	—	—	—	—	—	367	14	—	—	367	14
428	Sobów	Tarnobrzeg	52	70	200	—	—	—	9	45	—	—	—	—
429	Stale	„	70	51½	1.500	—	22	72	70	87	—	—	—	—
430	Strzyżawa	Żywiec	31	23	4.850	—	—	—	229	16	—	—	—	—
431	Sucha	„	32	98	3.900	—	—	—	184	27	—	—	—	—
432	Ślemień	„	109	74	3.400	—	—	—	160	65	—	—	—	—
433	Trościanicc	Brzeżany	43	28	1.300	—	—	—	61	42	100	—	—	—
434	Trześniów	Brzozów	65	88½	4.250	—	—	—	200	81	100	—	—	—
435	Temeszów	„	47	87½	500	—	—	—	23	62	—	—	—	—
436	Turzepole	„	—	—	—	—	—	—	29	58½	250	—	23	68
437	Trzebinie	Chrzanów	48	08	200	—	—	—	9	45	—	—	—	—
438	Tuchla	Jarosław	—	—	1.700	—	—	—	80	32	100	—	—	—
439	Tuczempy	„	44	16	3.100	—	—	—	249	28	300	—	102	32
440	Tarnowiec	Jasło	37	96	300	—	—	—	14	17	100	—	—	—
441	Tadanie	Kamionka strum.	99	08½	950	—	—	—	45	21½	100	—	—	—
442	Trzeboś	Kolbuszowa	35	31	150	—	—	—	7	08	50	—	—	—
443	Trzciana	Krosno	—	—	—	—	—	—	163	20	—	—	163	20
444	Tuszów Polski	Mielec	33	20½	1.700	—	—	—	80	32	200	—	—	—
445	Tuszów, kolonia	„	74	35	400	—	—	—	18	90	—	—	—	—
446	Twierdza	Mościska	21	53	5.600	—	—	—	369	60	400	—	—	—
447	Toporzyska	Myślenice	57	00½	900	—	—	—	42	52	100	—	—	—
448	Tarnogóra	Nisko	54	68	900	—	—	—	42	52	100	—	—	—
449	Trzetrzewina	Nowy-Sącz	57	32½	550	—	—	—	133	34½	300	—	—	—
450	Tyszkowice	Przemyśl	11	74½	400	—	94	16	18	90	—	—	—	—
		10. do przeniesienia	1.672	18	59.100	—	116	88	4.385	63	4.950	—	921	58

depozytów gminnych serwitutowych.

Razem						Wydatki						Pozostałość z końcem roku 1874					
Gotówka		Obligacye indemnizacyjne		Książeczki kasy oszczędności		Gotówka		Obligacye indemnizacyjne		Książeczki kasy oszczędności		Gotówka		Obligacye indemnizacyjne		Książeczki kasy oszczędności	
zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
106	14	600	—	91	96	91	96	—	—	—	—	14	18	600	—	91	96
485	18½	7.100	—	—	—	80	75	100	—	—	—	404	43½	7.000	—	—	—
58	71	600	—	—	—	—	—	—	—	—	—	58	71	600	—	—	—
45	74½	200	—	—	—	—	—	—	—	—	—	45	74½	200	—	—	—
39	55	500	—	—	—	—	—	100	—	—	—	39	55	400	—	—	—
53	49	500	—	—	—	—	—	—	—	—	—	53	49	500	—	—	—
84	32	500	—	—	—	—	—	—	—	—	—	84	32	500	—	—	—
30	24	100	—	—	—	—	—	50	—	—	—	30	24	50	—	—	—
172	12½	200	—	167	40	167	40	—	—	—	—	4	72½	200	—	167	40
52	78	250	—	—	—	—	—	100	—	—	—	52	78	150	—	—	—
62	11½	350	—	—	—	—	—	—	—	—	—	62	11½	350	—	—	—
248	50½	1 250	—	—	—	248	50½	200	—	—	—	—	—	1.050	—	—	—
19	88	200	—	—	—	—	—	100	—	—	—	19	88	100	—	—	—
12	96½	300	—	5	88	5	88	—	—	—	—	7	08½	300	—	5	88
51	16½	500	—	—	—	—	—	100	—	—	—	51	16½	400	—	—	—
150	28	500	—	—	—	83	87½	100	—	—	—	66	40½	400	—	—	—
108	78	700	—	—	—	83	87½	150	—	—	—	24	90½	550	—	—	—
336	18	6.750	—	—	—	57	93½	100	—	—	—	278	24½	6.650	—	—	—
49	88	600	—	—	—	—	—	200	—	—	—	49	88	400	—	—	—
133	91½	1.400	—	—	—	—	—	—	—	—	—	133	91½	1.400	—	—	—
115	42½	2.000	—	—	—	—	—	100	—	—	—	115	42½	1.900	—	—	—
367	14	—	—	367	14	367	14	—	—	—	—	—	—	—	—	367	14
62	15	200	—	—	—	—	—	—	—	—	—	62	15	200	—	—	—
141	38½	1.500	—	22	72	—	—	—	—	—	—	141	38½	1.500	—	22	72
260	39	4.850	—	—	—	—	—	—	—	—	—	260	39	4.850	—	—	—
217	25	3.900	—	—	—	—	—	—	—	—	—	217	25	3.900	—	—	—
270	39	3.400	—	—	—	—	—	—	—	—	—	270	39	3.400	—	—	—
104	70	1.400	—	—	—	—	—	100	—	—	—	104	70	1.300	—	—	—
266	69½	4.350	—	—	—	—	—	100	—	—	—	266	69½	4.250	—	—	—
71	49½	500	—	—	—	—	—	—	—	—	—	71	49½	500	—	—	—
29	58½	250	—	23	68	23	68	—	—	—	—	5	90½	250	—	23	68
57	53	200	—	—	—	—	—	—	—	—	—	57	53	200	—	—	—
80	32	1.800	—	—	—	1	08	100	—	—	—	79	24	1.700	—	—	—
293	44	3.400	—	102	32	112	33	200	—	70	81	181	11	3.200	—	31	51
52	13	400	—	—	—	—	—	100	—	—	—	52	13	300	—	—	—
144	30	1.050	—	—	—	—	—	100	—	—	—	144	30	950	—	—	—
42	39	200	—	—	—	—	—	50	—	—	—	42	39	150	—	—	—
163	20	—	—	163	20	163	20	—	—	—	—	—	—	—	—	163	20
113	52½	1.900	—	—	—	—	—	200	—	—	—	113	52½	1.700	—	—	—
93	25	400	—	—	—	—	—	—	—	—	—	93	25	400	—	—	—
391	13	6.000	—	—	—	335	50½	100	—	—	—	55	62½	5.900	—	—	—
99	52½	1.000	—	—	—	—	—	100	—	—	—	99	52½	900	—	—	—
97	20	1.000	—	—	—	—	—	100	—	—	—	97	20	900	—	—	—
190	67	850	—	—	—	161	50	200	—	—	—	29	17	650	—	—	—
30	64½	400	—	94	16	—	—	—	—	—	—	30	64½	400	—	94	16
6.057	81	64.050	—	1.038	46	1.984	61½	2.850	—	70	81	4.073	19½	61.200	—	967	65

Rachunek szczegółowy

Liczba porządkowa	Nazwa gminy	Nazwa powiatu	Pozostałość z końcem roku 1873						Dochody w roku 1874					
			Gotówka		Obligacye indemnizacyjne		Książeczki kasy oszczędności		Gotówka		Obligacye indemnizacyjne		Książeczki kasy oszczędności	
			zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
451	Tarnoszyn	Rawa	44	77½	250	—	—	—	12	88	—	—	—	—
452	Tunirz	Stanisławów	14	06	700	—	—	—	33	07	—	—	—	—
453	Tatarsko	Stryj	—	—	750	—	—	—	35	43	100	—	—	—
454	Turbia z Obojną	Tarnobrzeg	61	46½	2.650	—	—	—	232	57	300	—	—	—
455	Tustogłowy	Złoczów	31	27	350	—	—	—	16	53	—	—	—	—
456	Tarnawa	Żywiec	38	97	3.200	—	—	—	151	20	100	—	—	—
457	Uhryń Wyżny	Nowy Sącz	36	60½	750	—	—	—	17	71½	350	—	—	—
458	Uhryń Niżny	„ „	21	42	350	—	—	—	8	26	200	—	—	—
459	Ulicko Zarębane	Rawa	59	33½	400	—	—	—	18	89	50	—	—	—
460	Ulhówek	„	23	69½	950	—	—	—	44	88	100	—	—	—
461	Uchersko	Stryj	59	49½	3.100	—	—	—	146	47	100	—	—	—
462	Wolica	Bochnia	27	67	50	—	—	—	2	36	50	—	—	—
463	Wysocko vel Wysoka	Brody	40	05½	1.050	—	—	—	49	61	300	—	—	—
464	Wertełka	„	28	80	200	—	—	—	9	45	—	—	—	—
465	Wiérzbów	Brzeżany	73	35	1.000	—	—	—	47	25	100	—	—	—
466	..acowice	Drohobycz	76	74½	750	—	—	—	35	43			—	—
467	Wysoka	Jasło	2	35½	1.250	—	—	—	59	06	50	—	—	—
468	Wola-Wilcza	Kolbuszowa	161	48½	2 840	—	—	—	—		50	—	—	—
469	Widełka	„	48	29	3.150	—	—	—	2.143	83	2.650	—	13	93
470	Wojkówka	Krosno	33	73	200	—	—	—	13	89½	100	—	—	—
471	Wola Skrzydlańska	Limanowa	33	37½	500	—	—	—	128	62	200	—	—	—
472	Wola Gorzańska	Lisko	45	38	400	—	—	—	18	90			—	—
473	Wola Postołowa	„	8	26½	350	—	45	90	16	53			—	—
474	Wola Bliższa	Łańcut	67	64½	400	—	—	—	18	90			—	—
475	Wola Dalsza, mała	„	7	37½	1.200	—	—	—	56	70	100	—	—	—
476	Wulka v. Wola Niedzwiedzka	„	55	02	2.250	—	—	—	106	31	50	—	—	—
477	Wierzaniec	„	71	17	7.050	—	—	—	333	11	50	—	—	—
478	Wola Pławska	Mielec	41	95	400	—	—	—	18	90	100	—	—	—
479	Wojków	„	29	50	900	—	—	—	42	52	100	—	—	—
480	Wojsław i Smoczek	„	61	80	900	—	—	—	112	46½	100	—	69	94
481	Wyłowa vel Wylewa	„	72	48	450	—	—	—	—		650	—	—	—
482	Wysoka	Myślenice	20	99	50	—	—	—	2	36			—	—
483	Wola Zarzycka	Nisko	50	10	9.350	—	—	—	441	80	50	—	—	—
484	Wulka Łętowska	„	55	09	650	—	—	—	30	71	300	—	—	—
485	Wronowice z Łyczanką	Nowy-Sącz	19	94	50	—	—	—	2	36	50	—	—	—
486	Witów	Nowy-Targ	—	—	—	—	—	—	1.099	10½	1.280	—	1.099	10
487	Wróblówka	„ „	—	—	—	—	—	—	799	11½	930	—	799	11
488	Wołoszczyzna	Podhajce	36	80	1.000	—	—	—	47	25			—	—
489	Wiszniów	Rohatyn	—	—	—	—	—	—	78	23	1.350	—	46	34
490	Wola Chlipelska	Rudki	28	24	250	—	—	—	11	81			—	—
491	Wyżne z Piekarówką	Rzeszów	52	31	600	—	—	—	28	35	100	—	—	—
492	Wysoka	„	59	92	550	—	—	—	25	98	50	—	—	—
493	Więckowice	Sambor	37	28	3.300	—	—	—	155	92	300	—	—	—
494	Wola Rajnowa	„	18	80½	100	—	—	—	4	72			—	—
495	Wola v. Wulka Więckowska	„	71	78	1.300	—	—	—	61	42	100	—	—	—
		11. do przeniesienia	1.828	78½	55.940	—	45	90	6.720	86½	10.460	—	2.028	42

depozytów gminnych serwitutowych.

Razem						Wydatki						Pozostałość z końcem roku 1874					
Gotówka		Obligacye indemnizacyjne		Książeczki kasy oszczędności		Gotówka		Obligacye indemnizacyjne		Książeczki kasy oszczędności		Gotówka		Obligacye indemnizacyjne		Książeczki kasy oszczędności	
zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
57	65 ½	250	—	—	—	—	—	—	—	—	—	57	65 ½	250	—	—	—
47	13	700	—	—	—	—	—	—	—	—	—	47	13	700	—	—	—
35	43	850	—	—	—	—	33 ½	100	—	—	—	35	09 ½	750	—	—	—
294	03 ½	2.950	—	—	—	161	50	200	—	—	—	132	53 ½	2.750	—	—	—
47	80	350	—	—	—	—	—	—	—	—	—	47	80	350	—	—	—
190	17	3.300	—	—	—	—	—	100	—	—	—	190	17	3.200	—	—	—
54	32	1.100	—	—	—	54	32	1.100	—	—	—	—	—	—	—	—	—
29	68	550	—	—	—	29	68	550	—	—	—	—	—	—	—	—	—
78	22 ½	450	—	—	—	—	—	50	—	—	—	78	22 ½	400	—	—	—
68	57 ½	1.050	—	—	—	—	—	100	—	—	—	68	57 ½	950	—	—	—
205	96 ½	3.200	—	—	—	—	—	100	—	—	—	205	96 ½	3.100	—	—	—
30	03	100	—	—	—	—	—	50	—	—	—	30	03	50	—	—	—
89	66 ½	1.350	—	—	—	—	—	300	—	—	—	89	66 ½	1.050	—	—	—
38	25	200	—	—	—	—	—	—	—	—	—	38	25	200	—	—	—
120	60	1.100	—	—	—	—	—	100	—	—	—	120	60	1.000	—	—	—
112	17 ½	750	—	—	—	—	—	—	—	—	—	112	17 ½	750	—	—	—
61	41 ½	1.300	—	—	—	—	—	50	—	—	—	61	41 ½	1.250	—	—	—
161	48 ½	2.890	—	—	—	161	48 ½	2.890	—	—	—	—	—	—	—	—	—
2.192	12	5.800	—	13	93	2.192	12	1.950	—	—	—	—	—	3.850	—	13	93
47	62 ½	300	—	—	—	—	—	100	—	—	—	47	62 ½	200	—	—	—
161	99 ½	700	—	—	—	83	87 ½	200	—	—	—	78	12	500	—	—	—
64	28	400	—	—	—	—	—	—	—	—	—	64	28	400	—	—	—
24	79 ½	350	—	45	90	—	—	—	—	—	—	24	79 ½	350	—	45	90
86	54 ½	400	—	—	—	—	—	—	—	—	—	86	54 ½	400	—	—	—
64	07 ½	1.300	—	—	—	—	—	100	—	—	—	64	07 ½	1.200	—	—	—
161	33	2.300	—	—	—	—	—	50	—	—	—	161	33	2.250	—	—	—
404	28	7.100	—	—	—	—	—	50	—	—	—	404	28	7.050	—	—	—
60	85	500	—	—	—	—	—	100	—	—	—	60	85	400	—	—	—
72	02	1.000	—	—	—	—	—	100	—	—	—	72	02	900	—	—	—
174	26 ½	1.000	—	69	94	69	94	100	—	—	—	104	32 ½	900	—	69	94
72	48	1.100	—	—	—	72	48	1.100	—	—	—	—	—	—	—	—	—
23	35	50	—	—	—	—	—	—	—	—	—	23	35	50	—	—	—
491	90	9.400	—	—	—	—	—	50	—	—	—	491	90	9.350	—	—	—
85	80	950	—	—	—	85	26 ½	500	—	—	—	—	53 ½	450	—	—	—
22	30	100	—	—	—	—	—	50	—	—	—	22	30	50	—	—	—
1.099	10 ½	1.280	—	1.099	10	1.099	10	—	—	—	—	—	— ½	1.280	—	1.099	10
799	11 ½	930	—	799	11	799	11	—	—	—	—	—	— ½	930	—	799	11
84	05	1.000	—	—	—	—	—	—	—	—	—	84	05	1.000	—	—	—
78	23	1.350	—	46	34	46	34	—	—	—	—	31	89	1.350	—	46	34
40	05	250	—	—	—	—	—	—	—	—	—	40	05	250	—	—	—
80	66	700	—	—	—	—	—	100	—	—	—	80	66	600	—	—	—
85	90	600	—	—	—	—	—	50	—	—	—	85	90	550	—	—	—
193	20	3.600	—	—	—	—	—	300	—	—	—	193	20	3.300	—	—	—
23	52 ½	100	—	—	—	—	—	—	—	—	—	23	52 ½	100	—	—	—
133	20	1.400	—	—	—	—	—	100	—	—	—	133	20	1.300	—	—	—
8.549	65	66.400	—	2.074	32	4.855	55	10.690	—	—	—	3.694	10	55.710	—	2 074	32

Rachunek szczegółowy

Liczba porządkowa	Nazwa gminy	Nazwa powiatu	Pozostałość z końcem roku 1873						Dochody w roku 1874					
			Gotówka		Obligacye indemnizacyjne		Książeczki kasy oszczędności		Gotówka		Obligacye indemnizacyjne		Książeczki kasy oszczędności	
			zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
496	Wołoszcza z Zadami	Sambor	52	19	1.250	—	—	—	134	53	100	—	—	—
497	Wojskie	Sanok	18	14	3.770	—	—	—	178	12	100	—	—	—
498	Wysoczany i Kożuszne	„	—	—	—	—	205	—	—	—	—	—	—	—
499	Wolica	Skałat	67	34	1.400	—	—	—	66	15	150	—	—	—
500	Wychwatyńce	„	42	59½	400	—	—	—	18	89	100	—	—	—
501	Wołcza Dolna	Staremiasto	43	69	300	—	—	—	14	17	—	—	—	—
502	Wierczany	Stryj	—	—	1.300	—	—	—	61	42	100	—	—	—
503	Wolica	„	77	79½	300	—	—	—	14	17	—	—	—	—
504	Wownia	„	39	89½	1.250	—	—	—	59	06	—	—	—	—
505	Wownia (26 włościan)	„	15	07	50	—	—	—	2	73	—	—	—	—
506	Wola Rzerzycka	Tarnobrzeg	—	—	—	—	477	70	—	—	—	—	—	—
507	Werniaki	Zbaraż	—	—	—	—	—	—	31	83	100	—	29	47
508	Zadarowa v. Zadarówka	Buczacz	74	08½	1.400	—	—	—	66	15	100	—	—	—
509	Załośce	Brody	47	59	400	—	—	—	18	90	—	—	—	—
510	Załuże	Gródek	21	26	300	—	98	97	14	17	—	—	—	—
511	Żurawiczki Długie	Jarosław	—	—	—	—	—	—	2.134	03	—	—	—	—
512	Zarąbek z Dubasem	Kolbuszowa	31	33	250	—	—	—	11	80	100	—	—	—
513	Zmiąca	Limanowa	74	12½	1.100	—	—	—	51	97	100	—	—	—
514	Żorniska	Lwów	—	—	250	—	20	65	11	81	—	—	—	—
515	Zalesie	Łańcut	47	70½	350	—	—	—	16	53	50	—	—	—
516	Żołynia	„	30	54½	1.850	—	—	—	87	41	150	—	—	—
517	Zarównie	Mielec	36	15½	600	—	—	—	28	35	—	—	—	—
518	Zachwiejów	„	23	39	100	—	—	—	4	72	—	—	—	—
519	Zaduszniki z Majdanem	„	76	93½	600	—	—	—	—	—	50	—	—	—
520	Zaryte	Myślenice	—	—	—	—	—	—	14	40	250	—	8	49
521	Zapuście ad Przyszów	Nisko	92	04½	2.450	—	—	—	—	—	—	—	—	—
522	Złotne	Nowy-Sącz	36	75	650	—	—	—	30	71	100	—	—	—
523	Zastawce	Podhajce	30	60½	600	—	—	—	28	35	150	—	—	—
524	Zrotowice	Przemyśl	15	88	600	—	—	—	28	35	—	—	—	—
525	Zadwórze	Przemyślany	—	—	—	—	—	—	22	48	—	—	22	48
526	Zaborze	Rawa	51	59	350	—	—	—	16	53	50	—	—	—
527	Zalipie	Rohatyn	—	—	—	—	—	—	35	87½	650	—	20	52
528	Żurawienko	„	—	—	—	—	—	—	68	85	500	—	57	04
529	Zaborów	Rzeszów	56	17½	300	—	—	—	14	17	—	—	—	—
530	Zabajki	„	77	79	2.650	—	—	—	125	21	50	—	—	—
531	Załuż	Sanok	16	74½	1.830	—	—	—	191	46	350	—	—	—
532	Zamurze	Skałat	43	71	350	—	—	—	16	53	100	—	—	—
533	Zielona	„	24	74	1.650	—	—	—	77	96	100	—	—	—
534	Zagórnik v. Zagrodnik	Wadowice	62	41½	300	—	—	—	14	16½	—	—	—	—
535	Zembrzyce	„	35	28½	2.850	—	—	—	134	66	100	—	—	—
536	Zezawa	Zaleszczyki	43	92	200	—	—	—	9	45	—	—	—	—
537	Zbaraż	Zbaraż	23	01	3.900	—	—	—	—	—	3.900	—	—	—
		12. do przeniesienia	1.430	50	35.900	—	802	32	3.856	06	7.500	—	138	00

depozytów gminnych serwitutowych.

Razem						Wydatki						Pozostałość z końcem roku 1874					
Gotówka		Obligacye indemnizacyjne		Książeczki kasy oszczędności		Gotówka		Obligacye indemnizacyjne		Książeczki kasy oszczędności		Gotówka		Obligacye indemnizacyjne		Książeczki kasy oszczędności	
zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
186	72	1.350	—	—	—	186	72	1.350	—	—	—	—	—	—	—	—	—
196	26	3.870	—	—	—	—	—	100	—	—	—	196	26	3.770	—	—	—
—	—	—	—	205	00	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	205	00
133	49	1.550	—	—	—	—	—	150	—	—	—	133	49	1.400	—	—	—
61	48½	500	—	—	—	—	—	100	—	—	—	61	48½	400	—	—	—
57	86	300	—	—	—	—	—	—	—	—	—	57	86	300	—	—	—
61	42	1.400	—	—	—	4	44½	100	—	—	—	56	97½	1.300	—	—	—
91	96⅓	300	—	—	—	—	—	—	—	—	—	91	96½	300	—	—	—
98	95⅓	1.250	—	—	—	—	—	—	—	—	—	98	95½	1.250	—	—	—
17	80	50	—	—	—	—	—	—	—	—	—	17	80	50	—	—	—
—	—	—	—	477	70	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	477	70
31	83	100	—	29	47	29	47	—	—	—	—	2	36	100	—	29	47
140	23½	1.500	—	—	—	—	—	100	—	—	—	140	23½	1.400	—	—	—
66	49	400	—	—	—	—	—	—	—	—	—	66	49	400	—	—	—
35	43	300	—	98	97	—	—	—	—	—	—	35	43	300	—	98	97
2.134	03	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2.134	03	—	—	—	—
43	13	350	—	—	—	—	—	100	—	—	—	43	13	250	—	—	—
126	09½	1.200	—	—	—	—	—	100	—	—	—	126	09½	1.100	—	—	—
11	81½	250	—	20	65	—	—	—	—	—	—	11	81½	250	—	20	65
64	23½	400	—	—	—	—	—	50	—	—	—	64	23½	350	—	—	—
117	95½	2.000	—	—	—	—	—	150	—	—	—	117	95½	1.850	—	—	—
64	50½	600	—	—	—	—	—	—	—	—	—	64	50½	600	—	—	—
28	11	100	—	—	—	—	—	—	—	—	—	28	11	100	—	—	—
76	93½	650	—	—	—	76	93½	650	—	—	—	—	—	—	—	—	—
14	40	250	—	8	49	8	49	—	—	—	—	5	91	250	—	8	49
92	04½	2.450	—	—	—	92	04½	2.450	—	—	—	—	—	—	—	—	—
67	46	750	—	—	—	—	—	100	—	—	—	67	46	650	—	—	—
58	95½	750	—	—	—	—	—	150	—	—	—	58	95½	600	—	—	—
44	23	600	—	—	—	—	—	—	—	—	—	44	23	600	—	—	—
22	48	—	—	22	48	22	48	—	—	—	—	—	—	—	—	22	48
68	12	400	—	—	—	—	—	50	—	—	—	68	12	350	—	—	—
35	87½	650	—	20	52	20	52	—	—	—	—	15	35½	650	—	20	52
68	85	500	—	57	04	57	04	—	—	—	—	11	81	500	—	57	04
70	34⅓	300	—	—	—	—	—	—	—	—	—	70	34½	300	—	—	—
203	00	2.700	—	—	—	—	—	50	—	—	—	203	00	2.650	—	—	—
208	20½	2.180	—	—	—	167	75½	250	—	—	—	40	45	1.930	—	—	—
60	24	450	—	—	—	—	—	100	—	—	—	60	24	350	—	—	—
102	70	1.750	—	—	—	—	—	100	—	—	—	102	70	1.650	—	—	—
76	58	300	—	—	—	—	—	—	—	—	—	76	58	300	—	—	—
169	94½	2.950	—	—	—	—	—	100	—	—	—	169	94½	2.850	—	—	—
53	37	200	—	—	—	—	—	—	—	—	—	53	37	200	—	—	—
23	01	7.800	—	—	—	23	01	7.800	—	—	—	—	—	—	—	—	—
5.286	56	43.400	—	940	32	688	91	14.100	—	—	—	4.597	65	29.300	—	940	32

Zestawienie

Liczba porządkowa	Stronica przeniesień	Pozostałość z końcem roku 1873						Dochody w roku 1874					
		Gotówka		Obligacye indemnizacyjne		Książeczki kasy oszczędności		Gotówka		Obligacye indemnizacyjne		Książeczki kasy oszczędności	
		zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
1	Stronica . . 104	1.329	62	56.250	—	1.368	24	7.498	89	12.650	—	1.650	57
2	„ . . 106	1.427	03½	54.700	—	34	—	11.364	56	18.850	—	7.278	27
3	„ . . 108	1.613	31½	43.810	—	353	55	5.362	64	7.390	—	1.511	97
4	„ . . 110	1.463	15	41.550	—	2.574	—	4.798	13½	9 000	—	2.100	30
5	„ . . 112	2.959	02	46.100	—	1.342	50	4.294	01	6.400	—	139	86
6	„ . . 114	1.885	49½	48.740	—	614	70	3.286	09½	7.600	—	842	94
7	„ . . 116	1.706	13	69.000	—	101	38	8.211	31½	17.100	—	2.700	77
8	„ . . 118	4.552	15½	34 690	—	108	67	6.361	26	10.880	—	2.570	90
9	„ . . 120	1.382	01½	36.050	—	820	08	2.693	96½	6.200	—	342	01
10	„ . . 122	1.672	18	59.100	—	116	88	4.385	63	4.950	—	921	58
11	„ . . 124	1.828	78½	55.940	—	45	90	6.720	86½	10.460	—	2.028	42
12	„ . . 126	1.430	50	35 900	—	802	32	3.856	06	7.500	—	138	—
	Suma . .	23.249	40	581830	—	8.282	22	68.833	42½	118980	—	22.225	59

przeniesień.

Razem						Wydatki						Pozostałość z końcem roku 1874					
Gotówka		Obligacye indemnizacyjne		Książeczki kasy oszczędności		Gotówka		Obligacye indemnizacyjne		Książeczki kasy oszczędności		Gotówka		Obligacye indemnizacyjne		Książeczki kasy oszczędności	
zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
8.828	51	68.900	—	3.018	81	5.055	11½	12.600	—	1.524	39	3.773	39½	56.300	—	1.494	42
12.791	59½	73.550	—	7.312	27	9.631	83	4.900	—	501	62	3.159	76½	68.650	—	6.810	65
6.975	95½	51.200	—	1.865	52	3.768	82	7.800	—	492	68	3.207	13½	43.400	—	1.372	84
6.261	28½	50.550	—	4.676	30	3.196	28½	12.200	—	517	17	3.065	00	38 350	—	4.157	13
7.253	03	52.500	—	1.482	36	2.954	16½	5.700	—	442	85	4.298	86½	46.800	—	1.039	51
5.171	59	56.340	—	1.457	64	1.577	49	10.950	—	150	—	3.594	10	45.390	—	1.307	64
9.917	44½	86.100	—	2.802	15	5.583	16½	22.800	—	101	38	4.334	28	63.300	—	2.700	77
10.913	41½	45.570	—	2.679	57	7.957	73½	5.200	—	472	52	2.955	68	40.370	—	2.207	05
4.075	98	42.250	—	1.162	09	1.167	65	5.000	—	416	60	2.908	33	37.250	—	745	49
6.057	81	64.050	—	1.038	46	1.984	61½	2.850	—	70	81	4.073	19½	61.200	—	967	65
8.549	65	66.400	—	2.074	32	4.855	55	10.690	—	—	—	3 694	10	55.710	—	2.074	32
5.286	56	43.400	—	940	32	688	91	14.100	—	—	—	4.597	65	29.300	—	940	32
92.082	82½	700.810	—	30.507	81	48.421	33	114.790	—	4.690	02	43.661	49½	586.020	—	25.817	79

przeniesień.

Razem			Wydatki			Pozostałość z końcem roku 1874		
Gotówka	Obligacye indemnizacyjne	Kwity kasy oszczędności	Gotówka	Obligacye indemnizacyjne	Książeczki kasy oszczędności	Gotówka	Obligacye indemnizacyjne	Książeczki kasy oszczędności
zł. ct.	zł. ct.	zł. ct.	zł. ct.	zł. ct.	zł. ct.	zł. ct.	zł. ct.	zł. ct.
[illegible]	65.900 —	3.01[illegible]	5.055 11½	12.000 —	1.[illegible]	3.778 39½	56.300 —	1.494 42
12.791 59½	78.050 —	7.31[illegible]	9.08[illegible]	4.900 —	501 05	3.150 76½	[illegible]	6.810 05
6.975 95½	61.200 —	1.50[illegible]	3.70[illegible]	7.500 —	192 05	3.207 13½	43 100 —	1.372 84
6.261 25½	50.050 —	4.07[illegible]	3.198 25½	12.200 —	617 17	3.008 00	85 350 —	4.157 13
7.253 03	52.300 —	1.45[illegible]	2.254 16½	5.700 —	142 [illegible]	4.205 [illegible]	16.600 —	1.089 01
5.171 [illegible]	56.350 —	1.46[illegible]	1.377 [illegible]	10.050 —	150 —	3.394 10	45.300 —	1.307 04
9.017 44½	86.100 —	2.50[illegible]	5.583 16½	22.800 —	101 [illegible]	4.334 [illegible]	63.300 —	2.700 77
10 918 41½	46.050 —	2.07[illegible]	7.397 [illegible]	5.200 —	472 02	2.505 08	40 370 —	2.207 05
4.075 [illegible]	42.250 —	1.16[illegible]	1.167 65	5.000 —	416 60	2.908 33	37.250 —	745 40
6.057 81	64.050 —	1.08[illegible]	1.394 61½	2.850 —	70 — 1	4.073 19½	61.200 —	967 65
[illegible]	66.400 —	2.07[illegible]	4.856 56	10.600 —		3 050 10	56.710 —	2.074 72
5.286 50	43.100 —	[illegible]	[illegible]	14.100 —		4.597 65	20.300 —	[illegible]
[illegible]	700.810 —	30.507 81	[illegible]	[illegible]	4.690 02	45.661 19½	8[illegible].020 —	25 817 70

Fundusz Pelagii Russanowskiej

dla inwalidów polskich.

Zamknięcie rachunku

za rok 1874.

Zamknięcie rachunku funduszu

Liczba porząd.	Dochody	Należytość: zaległa zł.	zaległa ct.	bieżąca zł.	bieżąca ct.	razem zł.	razem ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Pozostałość ostateczna zł.	Pozostałość ostateczna ct.
	Majątek zarodowy.										
1	Efekta odebrane od c. k. Sądu krajowego: *a*) 4% listy zastawne galicyjskiego Towarzyst. kredytowego imiennej wartości 66.000 zł. — ct. *b*) 5% renta państwowa . . . 200 „ — „ *c*) 5% książeczki krakowskiej kasy oszczędności 1.771 zł. 27 ct.	—	—	67.971	27	67.971	27	67.971	27	—	—
2	Odsetki od powyższych efektów .	—	—	4.012	55	4.012	55	4.012	55	—	—
3	Gotówka uzyskana ze sprzedaży efektów: *a*) Wylosowane listy zastawne na . . . . . 2 000 zł.	—	—	2.000	—	2.000	—	2.000	—	—	—
	b) Sprzedana renta państwowa na 200 zł. po kursie 74. 40 za 100	—	—	148	90	148	90	148	90	—	—
	c) Książeczki kasy oszczędności (bez narosłych odsetków, które pod poz 2. zamieszczono) . .	—	—	1.771	27	1.771	27	1.771	27	—	—
4	Efekta zakupione, a mianowicie 4% listy zastawne galicyjskie imiennej wartości (po kursie jak pod poz. 2. wydatków) . . .	—	—	6.300	—	6.300	—	6.300	—	—	—
	Suma dochodów . .	—	—	82.203	99	82.203	99	82.203	99	—	—

Pelagii Russanowskiej dla inwalidów polskich.

Liczba porząd.	Wydatki	Należytość						Uiszczenie		Pozostałość ostateczna	
		zaległa		bieżąca		razem					
		zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
	Majątek zarodowy.										
1	Efekta wydane, a mianowicie: *a*) Wylosowane listy zastawne galicyjskie na 2.000 zł. — ct. *b*) Sprzedana renta państwowa . . 200 „ — „ *c*) Sprzedane książeczki kasy oszczędności na . 4.771 zł. 27 ct.	—	—	3.971	27	3.971	27	3.971	27	—	—
2	Gotówka wydana na zakupno efektów, a mianowicie: za 4% listy zastawne galicyjskie, imiennej wartości 6.300 zł. po kursie 75 zł. 25 ct. za 100 zł. . . 4.740 zł. 75 ct. od tego zwrot za kupony 4 „ 40 „	—	—	4.739	35	4.739	35	4.739	35	—	—
	Suma wydatków .	—	—	8.710	62	8.710	62	8.710	62	—	—
3	Zapas ostateczny w gotówce . .	—	—	—	—	—	—	3.193	37	—	—
	w efektach . .	—	—	—	—	—	—	70.300	—	—	—
	Razem .	—	—	—	—	—	—	82.203	99	—	—

Wyjaśnienia.

Fundacya Pelagii Russanowskiej dla inwalidów polskich przeszła pod zarząd Wydziału krajowego w Grudniu 1874.

Odebrany do kasy krajowej majątek zarodowy tej fundacyi składał się z efektów (wykazanych w zamknięciu rachunku pod poz. 1. dochodów) imiennej wartości . . . . 67.971 zł. 27 ct.

Z tego zapasu wydano efekta wylosowane i sprzedane imiennej wartości . 3.971 „ 27 „

pozostało . 64.000 zł. — ct.

Z gotówki uzyskanej z odsetków	4.012 zł. 55 ct.	
i ze sprzedaży efektów (dochodów poz. 2. i 3.) . .	3.920 „ 17 „	
razem z kwoty .	7.932 „ 72 „	
użyto kwoty	4.739 „ 35 „	
na zakupuo 4% listów zastawnych galicyjskich imien. wart.	— „ — „	6.300 zł. —
reszta zaś gotówki w kwocie	3.193 zł. 37 ct.	
pozostała w zapasie kasowym		
Stan efektów z końcem roku 1874. wynosi		70.300 zł. —

Fundusz szkół ludowych z roku 1872.

Zamknięcie rachunku

za rok 1874.

LW. 29.188/1875.

Liczba porząd.	Dochody	Należytość						Uiszczenie		Pozostałość ostateczna	
		zaległa		bieżąca		razem					
		zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
	Majątek zarodowy.										
1	Dochody ze składek, *a*) Odebrane z galicyjskiej kasy oszczędności, w książeczkach tejże kasy	—	—	73.290	11	73.290	11	73.290	11	—	—
	b) Składki dalsze w gotówce . .	—	—	34	16	34	16	34	16	—	—
2	Gotówka uzyskana z rozprzedaży dzieła „Renegat“ ofiarowanego przez Henryka hr. Łączyńskiego	—	—	30	80	30	80	30	80	—	—
3	Odsetki : *a*) od książeczek kasy oszczędności	—	—	1 593	83	1.593	83	1.593	83	—	—
	b) od obligacyj pożyczki krajowej z roku 1873	—	—	2 568	—	2.568	—	2.568	—	—	—
4	Gotówka uzyskana ze sprzedaży książeczek kasy oszczędności .	—	—	73.290	11	73.290	11	73.290	11	—	—
5	Efekta zakupione : *a*) Obligacye pożyczki krajowej z roku 1873. imiennej wartości . . . 85.600 zł. — ct. (po kursie jak poz. 2. wydatków)										
	b) Książeczka kasy oszczędności . 32 zł. 47 ct.	—	—	85.632	47	85.632	47	85.632	47	—	—
6	Gotówka otrzymana za wylosowane obligacye pożyczki krajowej z r. 1873 na 400 zł.	—	—	400	—	400	—	400	—	—	—
	Suma dochodów . .	—	—	236.839	48	236.839	48	236 839	48	—	—

ludowych z roku 1872.

Liczba porząd.	Wydatki	Należytość						Uiszczenie		Pozostałość ostateczna	
		zaległa		bieżąca		razem					
		zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
	Majątek zarodowy.										
1	Efekta wydane:										
	a) Sprzedane książeczki kasy oszczędności	—	—	73.290	11	73.290	11	73.290	11	—	—
	b) Wylosowane obligacye pożyczki krajowej z roku 1873. . . .	—	—	400	—	400	—	400	—	—	—
2	Gotówka wydana na zakupno efektów:										
	a) Za obligacye pożyczki krajowej z roku 1873. imiennej wartości 85.600 zł. po kursie 86 zł. 50 ct. za 100 — 74.044 zł. — ct. i za kupony . 807 „ 47 „	—	—	74.851	47	74.851	47	74.851	47	—	—
	b) Za książeczki kasy oszczędności	—	—	32	47	32	47	32	47	—	—
3	Suma wydatków . .	—	—	148.574	5	148.574	5	148.574	5	—	—
4	Zapas ostateczny:										
	a) w gotówce . 3.032 zł. 96 ct.										
	b) w obligacyach pożyczki krajowej 85.200 „ — „										
	c) w książeczce kasy oszczędności 32 „ 47 „	—	—	—	—	—	—	88.265	43	—	—
	Razem . .	—	—	—	—	—	—	236.839	48	—	—

Wyjaśnienia.

Fundusz szkół ludowych powstał ze składek dobrowolnych, zebranych na oświatę ludową w roku 1872, które to składki lokowane były przez komitet w galicyjskiej kasie oszczędności.

W roku 1874 odebrano do kasy krajowej uzyskane w ten sposób książeczki opiewające na kwotę			73.290 zł. 11 ct
W ciągu roku 1874 wpłynęły dalsze wkładki w kwocie			34 „ 16 „
a z rozprzedaży dzieła „Renegat“ ofiarowanego przez Henryka hr. Łączyńskiego w 700 egzemplarzach, uzyskano za pośrednictwem Wydziałów powiatowych za 102 egzemplarze po cenie przeciętnej 30 ct. kwotę			30 „ 80 „
Razem przeto wynosił po koniec roku 1874. dochód ze składek i darów kwotę . .			73.355 „ 07 „
Z gotówki uzyskanej:			
a) ze sprzedaży książeczek kasy oszczędności . .		73.290 zł. 11 ct.	
b) z odsetków narosłych od tych książeczek . .		1.593 „ 83 „	
c) ze składek i sprzedaży „Renegata“ . . .		64 „ 96 „	
		74.948 zł. 90 ct.	
użyto na zakupno obligacyj pożyczki krajowej z roku 1873. imiennej wartości			85.600 „ — „
kwoty	74.851 zł. 47 ct.		
na zakupno książeczki kasy oszczędności kwoty	32 „ 47 „	74.883 „ 94 „	32 „ 47 „
poczem wynosiła gotowka		64 „ 96 „	efekta 85.632 „ 47 „
Z wyżej zakupionych obligacyj pożyczki krajowej wylosowano i zrealizowano 4 obligacye po 100 zł.		400 „ — „	400 „ — „
pozostało przeto po doliczeniu odsetków od obligacyj pożyczki kraj.		2.568 „ — „	
w zapasie z końcem roku 1874 w gotówce . . .		3.032 zł. 96 ct.,	w efektach 85.232 zł. 47 ct.

Fundusz Wincentego Łodzia Ponińskiego

dla czeladników rzemieślniczych.

Zamknięcie rachunku

za rok 1874.

LW. 29.339/1875.

Zamknięcie rachunku funduszu

Liczba porządk.	Dochody	Należytość						Uiszczenie		Pozostałość ostateczna	
		zaległa		bieżąca		razem					
		zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
	A. Majątek zarodowy.										
1	Zapas odebrany od c. k. Krajowej kasy głównej: a) Obligacye indemnizacyjne imiennej wartości 51.550 zł. — ct. b) Książeczki kasy oszczędności 10 „ 45 „ c) Gotówka . . 13 „ 80½ „	—	—	51.574	25½	51.574	25½	51.574	25½	—	—
2	Gotówka uzyskana ze sprzedaży książeczki kasy oszczędności 10 zł. 45 ct. wraz z procentem 1 „ 38 „	—	—	11	83	11	83	11	83	—	—
3	Zakupione książeczki kasy oszczędności na	—	—	25	63	25	63	25	63	—	—
	Suma dochodów .	—	—	51.611	71½	51.611	71½	51.611	71½	—	—
	B. Majątek obrotowy.										
1	Zapas odebrany od c. k. krajowej kasy głównej w książeczkach kasy oszczędności na	—	—	1.287	03	1.287	03	1.287	03	—	—
2	Odsetki: a) Od obligacyj indemnizacyjnych 2.435 zł. 73 ct. b) Od książeczek kasy oszczędności . 58 „ 72 „	—	—	2.494	45	2.494	45	2.494	45	—	—
3	Zakupione książeczki kasy oszczędności	—	—	2.517	85	2.517	85	2.517	85	—	—
4	Gotówka uzyskana ze sprzedaży książeczek kasy oszczędności .	—	—	2.504	89	2.504	89	2.504	89	—	—
5	Rozmaite dochody, a mianowicie zaliczka otrzymana od funduszu krajowego na pokrycie niedoboru przy zamknięciu rachunku . .	—	—	20	69	20	69	20	69	—	—
	Suma dochodów .	—	—	8.824	91	8.824	91	8.824	91	—	—

Wincentego Łodzia Ponińskiego.

Liczba porządk.	Wydatki	Należytość						Uiszczenie		Pozostałość ostateczna	
		zaległa		bieżąca		razem					
		zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
	A. Majątek zarodowy.										
1	Książeczki kasy oszczędności wydane do spieniężenia	—	—	10	45	10	45	10	45	—	—
2	Gotówka wydana na zakupno książeczek kasy oszczędności . .	—	—	25	63	25	63	25	63	—	—
3	Suma wydatków .	—	—	36	08	36	08	36	08	—	—
4	Zapas z końcem roku 1874: a) Obligacye indemnizacyjne 51.550 zł. — ct. b) Książeczka kasy oszczędności 25 „ 63 „ c) Gotówka . . . — „ —½ „	—	—	—	—	—	—	51.575	63½	—	—
	Razem .	—	—	—	—	—	—	51.611	71½	—	—
	B. Majątek obrotowy.										
1	Premie wypłacone, a mianowicie: I. premium 6/18 . . 822 zł. II. „ 5/18 . . 685 „ III. „ 4/18 . . 548 „ IV. „ 3/18 . . 411 „	—	—	2.466	—	2.466	—	2.466	—	—	—
2	Koszta z powodu losowania: a) inseraty . . . . 20 zł. 70 ct. b) potrzeby pomniejsze przy losowaniu . . 15 „ 48 „	—	—	36	18	36	18	36	18	—	—
3	Gotówka wydana na zakupno książeczek kasy oszczędności . .	—	—	2.517	85	2.517	85	2.517	85	—	—
4	Książeczki kasy oszczędności wydane do spieniężenia	—	—	2.504	89	2.504	89	2.504	89	—	—
5	Rozmaite wydatki, a mianowicie zwrot zaliczki otrzymanej od funduszu krajowego do zamknięcia rachunku	—	—	20	69	20	69	—	—	20	69
6	Suma wydatków .	—	—	7.545	61	7.545	61	7.524	92	20	69
7	Zapas z końcem roku 1874 w książeczkach kasy oszczędności	—	—	—	—	—	—	1.299	99	—	—
	Razem .	—	—	—	—	—	—	8 824	91	—	—

Wyjaśnienia.

A. Majątek zarodowy.

Fundacya Wincentego Łodzia Ponińskiego, przeznaczona na wyposażenie czeladników rzemieślniczych, przeszła pod zarząd Wydziału krajowego dnia 28 Marca 1874.

Odebrany majątek zarodowy składał się:

a) Z obligacyj indemnizacyjnych, winkulowanych imiennej wartości		51 550 zł. — ct.
b) „ książeczki galicyjskiej kasy oszczędności na . .		10 „ 45 „
c) „ gotówki		13 „ 80½ „
	wynosił przeto razem	51.574 „ 25½ „
Gotówkę uzyskaną ze sprzedaży książeczki kasy oszczędności .	10 zł. 45 ct.	
wraz z narosłemi odsetkami	1 „ 38 „	
i odebranym zapasem gotówki	13 „ 80 „	
to jest razem kwotę	25 „ 63 „	

ulokowano w kasie oszczędności, w skutek czego stan majątku z końcem roku 1874 wynosi:

a) Obligacye indemnizacyjne	51.550 zł. — ct.	
b) Książeczka kasy oszczędności	25 „ 63 „	
c) Gotówka	— „ ½ „	51.575 zł. 63½ ct.

B. Majątek obrotowy.

Majątek obrotowy stanowią odsetki od wyżej poszczególnionych efektów.

Odsetki te stosownie do postanowień §. 17. aktu fundacyjnego, lokuje się w kasie oszczędności, aż do czasu, w którym na wypłatę premiów używane bywają. Losowanie premiów odbywa się corocznie na dniu Św. Wincentego t. j. 19. Lipca. Sumę uzyskaną z odsetków w ciągu roku, po odtrąceniu odpowiedniej kwoty na koszta losowania, dzieli się na cztery premia, z których pierwsze wynosi $^{6}/_{18}$ części całej rozporządzalne kwoty, drugie $^{5}/_{18}$, trzecie $^{4}/_{18}$, a czwarte $^{3}/_{18}$.

Pozostałość kasowa z końcem roku, wynosząca 1.299 zł. 99 ct. powstała z odebranych w Listopadzie 1874 odsetków od obligacyj indemnizacyjnych i resztki nierozdzielonej przy losowaniu. Rozdział tej kwoty nastąpi przy najbliższem losowaniu.

Zwrot do funduszu krajowego wykazanej w zaległości biernej kwoty 20 zł. 60 ct. nastąpił w roku 1875

DEPOZYTA.

Zamknięcie rachunku

za rok 1874.

Do tego dołącza się:

Wykaz szczegółowy depozytów, pozostałych z końcem r. 1874.

Uwaga. W wykonaniu uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 14. Października 1874. oddzielono depozyta od funduszu krajowego i zestawiono w niniejszym rachunku.

LW. 16.248/1875.

Dochody. Zamknięcie rachunku

Liczba porz.	Poszczególnienie	Gotówka zł.	Gotówka ct.	Efekta zł.	Efekta ct.
1	Kaucye służbowe urzędnikow i sług, tudzież kaucye i wadya przedsiębiorców	18.693	91	25.719	56
2	Kaucye, wadya i inne depozyta ze spraw drogowych wynikłe	13.791	70½	105.056	51
3	Podatek dochodowy od płac urzędników	4.168	55	—	—
4	Mylne pobory c. k. Kas rządowych	7.645	06½	—	—
5	Depozyta rozmaite	67.012	83½	416.408	36
6	Depozyta funduszów stypendyjnych	6.216	—	5.116	—
7	Depozyta funduszu administracyi dóbr „Winniki“	3 531	—	3.000	—
8	Depozyta funduszu kultury krajowej	—	—	—	—
9	Depozyta funduszu szpitalu św. Łazarza	—	—	544	12½
10	Depozyta funduszu szpitalu św. Ducha	—	—	303	52
11	Suma dochodów	121.059	06½	556.148	07½
12	Zapas początkowy	20.133	35½	116.514	57
	Razem	141.192	42	672.662	64½

Uwaga do poz. 12. Zapas początkowy depozytów w gotówce wynosił . . . . . 21.633 zł. 35½ ct.
Pod LW. 2161/1875 wykreślono ze stanu depozytów kwotę 1.500 „ — „
przeznaczoną dla pogorzelców w Dobromilu i przeniesiono do zapasu funduszu krajowego,
pozostało zatem depozytów . . . . 20.133 „ 35½ „
(Patrz zamknięcie rachunku funduszu krajowego pod A. — Sumaryusz.)

depozytów za rok 1874. Wydatki.

Liczba porz.	Poszczególnienie	Gotówka zł.	Gotówka ct.	Efekta zł.	Efekta ct.
1	Kaucye służbowe urzędników i sług, tudzież kaucye i wadya przedsiębiorców	18.089	56½	15.395	72
2	Kaucye, wadya i inne depozyta ze spraw drogowych wynikłe .	8.959	82½	58.877	—
3	Podatek dochodowy od płac urzędników	2.852	—	—	—
4	Mylne pobory c. k. Kas rządowych	2.914	30	—	—
5	Depozyta rozmaite	64.682	63½	360.722	93
6	Depozyta funduszów stypendyjnych	6.216	—	4.200	—
7	Depozyta funduszu administracyi dóbr „Winniki“ . . .	1.039	79	—	—
8	Depozyta funduszu kultury krajowej	—	—	—	—
9	Depozyta funduszu szpitalu św. Łazarza	—	—	3.310	24½
10	Depozyta funduszu szpitalu św. Ducha	—	—	303	52
11	Suma wydatków .	104.754	11½	442.809	41½
12	Zapas ostateczny	36.438	30½	229.853	23
	Razem .	141.192	42	672.662	64½

Wykaz szczegółowy depozytów

Liczba porz.	Poszczególnienie	Gotówka zł.	Gotówka ct.	Efekta zł.	Efekta ct.
	I. Kaucye służbowe urzędników, tudzież kaucye i wadya przedsiębiorców.				
1	Białczyński Stanisław, przedsiębiorca	—	—	165	23
2	Drescher Wolf, przedsiębiorca	—	—	130	—
3	Dyrekcya sceny polskiej, na zabezpieczenie mebli w lokalnościach sejmowych	200	—	—	—
4	Dyszkiewicz Władysław, kasyer szpitalu lwowskiego	—	—	1.050	—
5	Ekstein Jan, przedsiębiorca	108	49	—	—
6	Goligowska Apolonia, przedsiębiorczyni	—	—	100	—
7	Gołogórski Antoni, przedsiębiorca	—	—	1.625	91
8	Grabowicz Piotr, rachmistrz szpitalu lwowskiego	—	22	531	52
9	Grodzki Michał, dzierżawca propinacyi i gruntów kulparkowskich	—	—	300	—
10	Gryglaszewski Erazm, przedsiębiorca	—	—	405	64
11	Heilberg Hersch, przedsiębiorca	—	—	100	—
12	Hermiński Walenty, woźny kasy krajowej	—	—	480	—
13	Horoszkiewicz Julian, kasyer kasy krajowej	—	—	2.700	—
14	Kłosowski Ignacy i Neuwohner Berl, przedsiębiorcy	300	—	700	—
15	Köstlich Ferdynand, kasyer zakładu podrzutków	—	—	554	—
16	Lachowicz Antoni i Józef, przedsiębiorcy	50	—	—	—
17	Lewicki Jan, przedsiębiorca	—	—	600	—
18	Łączyński i Spółka, przedsiębiorcy	—	—	286	77
19	Malinowski Erazm, rządca szpitalu lwowskiego	—	—	800	—
20	Neuwohner Mendel Izak, przedsiębiorca	250	—	—	—
21	Olszewski Konstanty, adjunkt kasy krajowej	—	—	1.350	—
22	Rawski Wincenty i Gryglaszewski Erazm, przedsiębiorcy	—	—	1.952	25
23	Rawski Wincenty i Sadłowski Wiktor, przedsiębiorcy	—	1/2	14.221	19
24	Radoszewski Aleksander, przedsiębiorca	—	—	1.000	—
25	Riedel Józef, przedsiębiorca	—	—	1.000	—
26	Sadłowski Wiktor, przedsiębiorca	210	—	2.800	—
27	Sawracki Hipolit, przedsiębiorca	336	74	—	—
28	Sidorowicz Władysław, adjunkt kasy krajowej	8	20	1.208	—
29	Silkiewicz Władysław, kontrolor „	—	—	1.950	—
30	Steinig Markus i Geuser Alba, przedsiębiorcy	200	—	—	—
31	Sternal Ludwik, adjunkt kasy krajowej	—	—	145	65
32	Świerczewski Erazm, kontrolor zakładu podrzutków	—	—	398	—
33	Tyszownicki Aleksander, przedsiębiorca	50	-	—	—
34	Szeiniger N., przedsiębiorca	—	—	50	—
35	Widacki Kasper, przedsiębiorca	—	—	800	84
36	Wierzbiański Michał, froter	20	—	—	—
	Suma	1.733	65 1/2	37.405	—
	II. Kaucye, wadya i inne depozyta ze spraw drogowych wynikłe.				
37	Abraham Jan Bogumił	—	—	300	—
38	Aufschauer Berl i Fränkel Markus	25	—	1.100	—
39	Baranowski Stefan	10	—	—	—
40	Bardach Israel i Hersch	—	—	920	—
	Do przeniesienia	35		2.320	—

pozostałych z końcem roku 1874.

Liczba porz.	Poszczególnienie	Gotówka zł.	Gotówka ct.	Efekta zł.	Efekta ct.
	Z przeniesienia .	35		2.320	
41	Bednarski Emilian	—	—	480	—
42	Bejnarowicz Jan	—	—	3.000	—
43	Biechoński Wojciech	69	—	200	—
44	Biechoński Wojciech i Nęcki Aleksander	—	—	1.000	—
45	Binder Jakób	—	—	4.300	—
46	Binek Hugon	298	33½	160	—
47	Bloch Rafael	200	84	—	—
48	Bobrownicki Ignacy	—	—	1.100	—
49	Borodajkiewicz Emil	5	62½	—	—
50	Bobczyński Aleksander	—	—	400	—
51	Braksmeyer Leib	50	—	—	—
52	Braksmeyer Leib, Gotesman i Braksmeyer Hersch	139	—	—	—
53	Braksmeyer Josel i Wieser Leib	23	—	600	—
54	Braksmeyer Feige	66	83½	—	—
55	Braksmeyer Mojżesz	90	—	—	—
56	Brodheim Samuel	45	—	—	—
57	Bukowski Romuald	214	—	—	—
58	Cetner Samuel i Rosenzweig	—	—	2.250	—
59	Chajęcki	2	50	—	—
60	Dobrowolski Stefan	37	50	—	—
61	Einleger Józef	—	—	400	—
62	Ekstein Mojżesz	—	—	100	—
63	Falk Mojżesz	100	—	—	—
64	Falk Haskel i Spółka	38	—	100	—
65	Folkman Nathan	66	66	200	—
66	Feldman Samuel	—	—	400	—
67	Fränkel Markus i Dworzaczek Wincenty	100	—	100	—
68	Fréundlich Isak	68	—	—	—
69	Friedman Aron	—	—	100	—
70	Friedman Isak	506	—	150	—
71	Gacko Józef	20	85	—	—
72	Gedrojc Gedeon i Gralewski Mateusz	29	17	—	—
73	Gimpel Moszko	104	—	—	—
74	Goldfinger Jakób i Glücksman Samuel	—	—	200	—
75	Goldschläger Srul i Mehler Schaje	—	—	200	—
76	Gralewski Mateusz i Jasiński Teodor	—	—	400	—
77	Gralewski Mateusz	—	—	450	—
78	Haspel Majer	44	17	500	—
79	Holender Israel	—	—	1.200	—
80	Jahr Leib, Kries Mendel i Parnas Chaim	—	—	1.650	—
81	Jankowski Kazimierz	—	—	3.000	—
82	Kałłauer Szymon	—	—	1.398	—
83	Kaufman Jakób	—	—	250	—
84	Klagsbrun Isak	15	—	250	—
85	Kleinberger Jakób	—	—	400	—
86	Klinger Hersch	155	92	—	—
87	Kopernicki Franciszek i Kinel Ignacy	—	—	4.200	—
88	Kresch Abraham	60	—	391	—
89	Kresch Abraham i Bergstein Dawid	—	—	2.600	—
	Do przeniesienia .	2.584	40½	34.449	—

Wykaz szczegółowy depozytów

Liczba porz.	Poszczególnienie	Gotówka zł.	Gotówka ct.	Efekta zł.	Efekta ct.
	Z przeniesienia .	2.584	40½	34.449	—
90	Kwaśniewski Władysław	8	—	441	32
91	Lachowicz Michał	—	—	435	—
92	Landesberg Israel	53	—	—	—
93	Lauschner Jan	65	50	100	—
94	Lehner Mejer	—	—	400	—
95	Lehrer Ruchla	2	47½	—	—
96	Maciniewicz Jan	259	—	—	—
97	Maciniewicz Jan i Cyrwus Michał	34	—	—	—
98	Machalski Maurycy	14	90½	—	—
99	Martyniak Oleksa	18	30	—	—
100	Martyniak Oleksa i Heilberger Srul	11	70	—	—
101	Meller Jakób	38	—	—	—
102	Merl Franciszek	70	—	—	—
103	Michalczewski Antoni	133	33	—	—
104	Miecznikowski Kazimierz	—	—	913	95
105	Mosner Iser i Gutstein Itzyk	12	66	—	—
106	Nawrocki Ananiasz	693	—	—	—
107	Nemrower Abraham	3	—	500	—
108	Nęcki Aleksander	350	—	2.000	—
109	Niemczewski Erazm	49	95	—	—
110	Odyniec Jarosław i Spółka	500	—	1.200	—
111	Parnas Naftali i Parnas Mojżesz Leib	16	—	200	—
112	Petion Eustachy	200	—	2.800	—
113	Plaisner Isak	50	—	—	—
114	Plas Wawrzyniec	70	—	—	—
115	Polak Boruch	320	—	—	—
116	Rauch Leib	—	—	1.650	—
117	Reitman Leib i Kries Mojżesz Leib	50	—	100	—
118	Reitman Leib i Grün Mojżesz	48	—	200	—
119	Ritterman Abraham	27	—	—	—
120	Rittersporn Aron Selig	125	—	—	—
121	Rosner Schaje	18	—	100	—
122	Schenkelbauch Markus	78	—	50	—
123	Schwarzbauch Berl	357	—	200	—
124	Silberschütz Bernard	—	—	50	—
125	Skotnicki Antoni	7	—	900	—
126	Steinreich Jeruchim	18	—	800	—
127	Stanko Ignacy	—	—	555	56
128	Szifer Mojżesz	—	—	1.250	—
129	Seiden Chaim	—	—	700	—
130	Szyrajew Antoni	—	—	550	—
131	Wallach Markus	418	—	—	—
132	Wadowski Jan i Ungar	—	—	300	—
133	Weiselberger Mendel i Rathauser Hersch	—	—	8.500	—
134	Wereszczyński Jan	1.434	61	—	—
135	Wisniewski Leonard	150	—	18.500	—
136	Wisniewski Leonard i Chodorowski Aleksander	—	—	427	—
137	Zakrzewski Gustaw	—	—	3.200	—
138	Zakrzewski Gustaw i Jasiński Teodor	111	38	—	—
	Do przeniesienia .	8.399	21½	81.471	83

pozostałych z końcem roku 1874.

Liczba porz.	Poszczególnienie	Gotówka zł.	Gotówka ct	Efekta zł.	Efekta ct.
	Z przeniesienia .	8.399	21½	81.471	83
139	Zeisler Leib	374	77	—	—
140	Zimmerman Aron	180	—	—	—
141	Matwijów Andrzej	179	33	—	—
142	Rudnik Dawid i Safir Dawid	81	20	200	—
143	Zucker Stanisław i Zipper Hersch	—	—	450	—
	Suma .	9.214	51½	82.121	83
	III. Podatek dochodowy.				
144	Od płac Marszałka i Członków Wydziału	2.143	19	—	—
145	„ urzędników	988	59	—	—
	Suma .	3.131	78	—	—
	IV. Mylne pobory c. k. Kas rządowych.				
146	W c. k. Kasie w Brodach	13	14½	—	—
147	„ „ Brzesku	1	—	—	—
148	„ „ Brzeżanach	18	13	—	—
149	„ „ Brzozowie	—	36	—	—
150	„ „ Buczaczu	—	67½	—	—
151	„ „ Gródku	2	40	—	—
152	„ „ Horodence	12	90	—	—
153	„ „ Jarosławiu	1	40	—	—
154	„ „ Jaśle	5	—	—	—
155	„ „ Kamionce	4	10	—	—
156	„ „ Krakowie	142	62	—	—
157	„ „ Lwowie	31	46	—	—
158	„ „ Podhajcach	340	22	—	—
159	„ „ Rohatynie	8	77½	—	—
160	„ „ Ropczycach	8	92½	—	—
161	„ „ Rzeszowie	5	—	—	—
162	„ „ Sanoku	3.984	89	—	—
163	„ „ Sączu	32	75	—	—
164	„ „ Sniatynie	2	58½	—	—
165	„ „ Stanisławowie	111	51	—	—
166	„ „ Tarnobrzegu	20	61½	—	—
167	„ „ Tarnopolu	1	50	—	—
168	„ „ Tarnowie	5	59	—	—
169	„ „ Tłumaczu	4	14	—	—
170	„ „ Wieliczce	33	75	—	—
171	„ „ Zbarażu	92	4	—	—
172	„ „ Złoczowie	262	50	—	—
173	„ „ Żółkwi	18	74	—	—
174	„ głównej kasie krajowej	18	—	—	—
175	„ Dyrekcyi skarbu	9	—	—	—
	Suma .	5.193	72	—	—

Wykaz szczegółowy depozytów

Liczba porz.	Poszczególnienie	Gotówka zł.	Gotówka ct.	Efekta zł.	Efekta ct.
	V. Rozmaite.				
176	Bier Joel, legat	—	—	90	30
177	Ciemnych zakład,—fundusz	—	—	76	79
178	Chuwas Efroim, na rzecz funduszu policyjnego	1	—	-	—
179	Głuchoniemych zakład,—fundusz	—	—	76	79
180	Gosches Adolf, legat dla zakładu obłąkanych	—	—	298	50
181	Hołhocze, Wolna, Wierzbów, Dobrowody i Zastawne, gminy, fundusz ubogich	287	17	14.559	2
182	Hłasko Julian, premium stemplowe	—	83	—	—
183	Iwaczów gmina, koszta egzekucyi wojskowej	—	96	—	—
184	Kałusz, Wydział powiat. za 1 egzemp. wiadomości statystycznych	1	—	—	—
185	Konkurencya drogi Sanok-Przemyskiej	105	98	—	—
186	Koszta leczenia przez różne strony nadesłane i aż do ostatecznego wyjaśnienia spraw poszczególnych w depozycie tymczasowo zatrzymane	827	70½	—	—
187	Koszta szczepienia i sanitarne od Bac Onufrego	1	—	—	—
188	„ „ „ od gminy Bochnia	20	65	—	—
189	„ „ „ „ Hołubice	2	83½	—	—
190	„ „ „ „ Koszenice	24	17	—	—
191	„ „ „ „ Kraszenica	12	18	—	—
192	„ „ „ „ Swierzawa	2	55	—	—
193	„ „ „ „ Tomaszówka	4	24	—	—
194	Kraczyło Antoni, premium stemplowe	1	06½	—	—
195	Krzemiński Antoni, przedsiębiorca, należytość stemplowa od kontraktu	38	—	—	—
196	Łazarza dom ubogich we Lwowie, odsetki od kapitału na dobrach Winniki lokowanego	52	50	—	—
197	Łazarza szpital, fundusz budowy	8.984	72	3.550	89
198	Miłoszowice gmina, skrypt	—	—	1.000	—
199	Nowak Michał, uiszczona kara	2	—	—	—
200	Nycz Karol, kontrolor szpitalu św. Łazarza w Krakowie	92	14	400	—
201	Okólska, kupony od obligacyj indemnizacyjnych	—	—	398	45
202	Pineles Saul, przedsiębiorca, należytość stemplowa od kontraktu	255	—	—	—
203	Podhajce c. k. kasa, dodatek konkurencyjny dla drogi Bursztyn-Stanisławów	42	45	—	—
204	Różne gminy i strony, efekta do dewinkulacyi, zrealizowania lub zakupienia nowych efektów	2.026	67	53.900	—
205	Sanok powiat, nieudokumentowana pozycya dochodu	7	—	—	—
206	Śniatyn, fundusz szpitalu	—	½	—	—
207	Sobek Emil, premium stemplowe	3	94	—	—
208	Stypendyjny fundusz Englowej	15	30	218	80
209	Świątkiewicz, premium stemplowe	—	83	—	—
210	Szeliski Henryk, taksa na fundusz podrzutków	4	72½	—	—
211	Szpital lwowski, fundusz dla dwóch pisarzy	210	—	—	—
212	Szpital lwowski, odsetki od kapitału majątku zarodowego	231	45	—	—
213	Tartaków gmina, fundusz ubogich	365	60	23.915	32
214	Topolnicki Jan, asystent Oddziału rachunkowego	120	—	—	—
215	Utiasz Anastazya, uiszczona kara	1	—	—	—
216	Weinberg, należytość stemplowa od kontraktu	8	75	—	—
217	Złoczów, fundusz budowy szpitalu	188	85	1.838	68
	Suma	13.944	26½	100.323	54

pozostałych z końcem roku 1874.

Liczba porz.	Poszczególnienie	Gotówka zł.	Gotówka ct.	Efekta zł.	Efekta ct.
	VI. Kultury krajowej.				
218	Lwów magistrat, ściągnięta grzywna w Hołosku Wielkiem .	5	38	—	—
	Suma .	5	38	—	—
	VII. Stypendyjne.				
219	„Sokół“, towarzystwo gimnastyczne, datek z funduszu Doktora Towarnickiego	—	—	300	—
220	Ładuński Stanisław	—	—	516	—
221	Wichler Antoni	—	—	100	—
	Suma .	—	—	916	—
				—	—
				—	—
	VIII. Administracya Winnik.			—	—
				—	—
222	Bojaruk Filip	12	60	—	—
223	Breuer Jakub	19	42½	—	—
224	Bredy Filip	5	—	—	—
225	Cizon Anastazya	1	29	—	—
226	Czerwiński Wacław	26	99	—	—
227	Deligtisch Selig	22	25	—	—
228	Glanz Hersch	21	—	—	—
229	Gorgosz Ferdynand	1	70	—	—
230	Gostyński Eranciszek	33	60	—	—
231	Grabowski Franciszek	6	52½	—	—
232	Grund Antoni	22	69	—	—
233	Grund Ferdynand	228	—	—	—
234	Hauptman, kontrolor	—	07	—	—
235	Kondracki Kazimierz	3	28	—	—
236	Kowes Aureli	10	18½	—	—
237	Kuziemski Jakób	2	10	—	—
238	Lem Fedko	40	07½	—	—
239	Lem Pańko	1	—	—	—
240	Michalski Franciszek	2	04	—	—
241	Minczeles Nathan i Romer Wolf	2	68	—	—
242	Myszków Michał	5	—	—	—
243	Nichel Iwan	1	05	—	—
244	Nikolisz Józef	3	50	—	—
245	Pitschak, koncepista	13	20	—	—
246	Posławski Michał	1	—	—	—
247	Rochmes Samuel	21	—	—	—
248	Rozmaici	11	11	—	—
249	Socha Pelagia	37	80	—	—
250	Sratz Jan	2	10	—	—
251	Steindl Antoni	4	—	—	—
252	Taud Salamon	2.500	—	3.000	—
253	Tuspisiewiez Mateusz	2	44	—	—
	Do przeniesienia .	3.064	70	3.000	—

Wykaz szczegółowy depozytów pozostałych z końcem roku 1874.

Liczba porz.	Poszczególnienie	Gotówka zł.	Gotówka ct.	Efekta zł.	Efekta ct.
	Z przeniesienia	3.064	70	3.000	
254	Weinreb Israel	—	31	—	—
255	Winniki gmina	144	35½	3.000	—
256	Włoch Jan	4	—	—	—
257	Wolf Karol	1	31	—	—
258	Zacz Jan	—	31½	—	—
	Suma	3.214	99	6.000	—
	IX. Szpital św. Łazarza w Krakowie.				
259	Jędrzejewski Napoleon, były rządca szpitalu	—	—	570	—
260	Suski Adam, dzierżawca Prądnika Czerwonego	—	—	750	—
261	Szeyrychowie, dzierżawcy Rącznej	—	—	1.266	86
	Suma	—	—	2.586	86
	X. Szpital św. Ducha w Krakowie.				
262	Świerzbiński Ignacy, rządca szpitalu	—	—	500	—
	Suma	—	—	500	—
	Rekapitulacya.				
I.	Kaucye i wadya.	1.733	65½	37.405	—
II.	Depozyta drogowe	9.214	51½	82.121	83
III.	Podatek dochodowy	3.131	78	—	—
IV.	Mylne pobory	5.193	72	—	—
V.	Rozmaite	13.944	26½	100.323	54
VI.	Kultury krajowej	5	38	—	—
VII.	Stypendyjne	—	—	916	—
VIII.	Administracyi Winnik	3.214	99	6.000	—
IX.	Szpitalu św. Łazarza w Krakowie	—	—	2.586	86
X.	„ „ Ducha „	—	—	500	—
	Razem	36.438	30½	229.853	23
		266.291 zł. 53½ ct.			
	Zapas powyższy znajduje się:				
	a) w kasie krajowej	34.790	20½	201.676	67
	b) w kasach rządowych	1.648	10	28.176	56
	Razem jak wyżej	36.438	30½	229.853	23
		266.291 zł. 53½ ct.			

L. W. 29350/1875
Alegat litera **D.** do sprawozdania Wydziału krajowego o zamknięciu rachunkowem funduszów krajowych za rok 1874.

Lit. **D.**

Sumaryczne zestawienie

zamknięć rachunkowych wszystkich funduszów krajowych, z wykazaniem ogólnego ruchu kasy w majątku obrotowym i zarodowym, wreszcie rachunku zapasów kasowych i lokacyj pieniędzy rozporządzalnych

za rok 1874.

A. Majątek

Liczba porządkowa	Nazwa funduszów.	Rzeczywiste						Lokacye					
		Dochody			Wydatki			Dochody			Wydatki		
		zł.	ct.	½	zł.	ct.	½	zł.	ct.	½	zł.	ct.	½
	I. Fundusze dotowane ze środków kraju												
1	Fundusz krajowy w ściślejszem znaczeniu	2,519.294	37	1	2,043.999	51	—	627.252	95	—	689.769	02	—
2	„ szpitalu głównego we Lwowie												
	a) Oddział chorych . . .	144.254	71	1	144.254	71	1	22.455	75	1	13.992	—	1
	b) „ położnic . . .	16.007	45	—	16.007	45	—	—	—	—	—	—	—
	c) „ obłąkanych . .	90.634	93	—	90.634	93	—	—	—	—	—	—	—
3	„ podrzutków we Lwowie . . .	40.338	63	1	40.269	13	1	15	30	—	84	80	—
4	„ szpitalu św. Łazarza w Krakowie												
	a) Oddział chorych	70.120	55	—	70.120	55	—	39.276	99	1	22.946	99	1
	b) „ położnic i podrzutków	43.122	90	—	43.122	90	—	—	—	—	—	—	—
5	„ szpitalu św. Ducha w Krakowie												
	a) Oddział syfilitycznych .	28.870	89	—	28.870	89	—	343	60	—	343	60	—
	b) „ obłąkanych . .	18.127	24	1	18.127	24	1	—	—	—	—	—	—
6	„ policyi krajowej	6.754	46	—	6.751	48	—	—	—	—	2	98	—
7	„ szkolny	357.132	65	—	357.132	65	—	—	—	—	—	—	—
	I. Suma funduszów dotowanych . .	3,334.658	80	—	2,859.291	45	1	689.344	60	—	727.139	40	—
	II. Fundusze samoistne (niedotowane) *preliminarzem objęte.*												
8	Fundusz domestykalny	5.592	05	1	2.830	—	—	—	—	—	2.667	60	—
9	„ kultury krajowej	21.859	71	1	13.627	49	—	—	—	—	—	—	—
10	„ stanowy sierociński . . .	1.776	71	1	1 015	—	1	—	—	—	4	97	—
11	„ Aleksandra hr. Stadnickiego	1.515	55	—	1.853	45	—	6.810	07	—	2.912	62	—
12	„ szkoły kucia koni	2.558	21	—	2.558	21	—	—	—	—	—	—	—
	II. Suma funduszów samoistnych, preliminarzem objętych. . . .	33.302	24	1	21.884	15	1	6.810	07	—	5.585	19	—
	III. Fundusze samoistne. *preliminarzem nieobjęte.*												
13	Fundusz pożyczki krajowej z r. 1873.	1.927.833	68	—	682.158	70	—	413.213	75	—	276.967	87	—
14	„ pomnika Kościuszki . . .	495	91	1	495	91	1	—	—	—	—	—	—
15	Fundusz stypendyjne	149.752	41	1	82.838	12	—	97.282	41	—	151.523	07	1
16	Fundusz stypendyjny administracyi dóbr Winniki	15.612	69	—	15.612	69	—	—	—	—	—	—	—
17	„ budowy domu obłąkanych w Kulparkowie	157.398	11	—	90.774	08	1	851	45	—	850	—	—
18	„ galicyjski inwalidów . . .	2.184	23	1	1.370	—	—	1.381	96	—	1.493	19	—
19	„ niżankowicki „	152	25	—	72	—	—	105	—	—	105	—	—
20	„ posagowy Komarnickich .	70	87	1	47	25	—	—	—	—	—	—	—
21	„ Zakładu narod. Ossolińskich	29.205	08	—	28.652	57	1	—	—	—	—	—	—
22	„ zapomogi byłego obwodu tarnowskiego	209	10	1	—	—	—	4.596	09	1	2.192	92	—
23	„ zapomogi z r. 1868 . . .	943	06	—	943	06	—	—	—	—	—	—	—
24	„ „ pozostałej z r. 1866	191.384	62	—	57.408	59	—	125.650	55	—	128.134	17	1
25	„ depozytów gminnych serwitutowych	702.231	68	1	50.680	06	1	121.168	95	—	117.221	28	1
26	„ Wincentego Łodzia Ponińskiego	3.781	48	—	2.502	18	—	5.043	43	—	5.022	74	—
27	Depozyta	813.855	06	1	547.563	53	—	—	—	—	—	—	—
	III. Suma funduszów samoistnych preliminarzem nieobjętych . .	3,995.110	26	1	1,561.118	76	—	769.293	59	1	683.510	25	1
	Rekapitulacya												
I	Fundusze dotowane	3.334.658	80	—	2.859.291	45	1	689.344	60	—	727.139	40	—
II	„ samoistne, preliminarzem objęte	33.302	24	1	21.884	15	1	6.810	07	—	5.585	19	—
III	„ „ „ nieobjęte	3.995.110	26	1	1.561.118	76	—	769.293	59	1	683.510	25	1
	Ogólna suma majątku obrotowego .	7.363.071	50	—	4.442.294	37	—	1.465.448	26	1	1.416.234	84	1

obrotowy.

Razem						Zapasy ostateczne z końcem roku 1874			Zaległości						Uwaga
Dochody			Wydatki						czynne			bierne			
zł	ct.	½	zł.	ct.	½	zł.	ct	½	zł.	ct.	½	zł.	ct	½	
3,146.547	32	1	2,733.768	53	—	412.778	79	1	683.077	36	1	108.505	72	1	Przy funduszach szpitalu lwowskiego (oddział chorych) szpitalu św. Łazarza (oddział chorych) szpitalu św. Ducha (oddział syfilitycznych) i funduszu podrzutków zamieszczono w przedziałce „Lokacye“ obrót depozytów w kasach tychże zakładów.
166.710	47	—	158.246	72	—	8.463	75	—	262.742	13	1	179 961	67	—	
16.007	45	—	16.007	45	—	—	—	—	9.086	87	—	60	19	—	
90.634	93	—	90.634	93	—	—	—	—	80.283	81	1	7.675	86	1	
40.353	93	1	40.353	93	1	—	—	—	7.850	38	—	8 828	98	1	
109.397	54	1	93.067	54	1	16.330	—	—	15.093	12	—	22.241	03	—	
43.122	90	—	43 122	90	—	—	—	—	2.714	86	1	2 034	—	—	
29.214	49	—	29.214	49	—	—	—	—	1.465	26	1	67	34	1	
18.127	24	1	18.127	24	1	—	—	—	885	99	—	—	—	—	
6.754	46	—	6.754	46	—	—	—	—	14	45	—	—	—	—	
357.132	65	—	357.132	65	—	—	—	—	24.605	85	—	7.644	54	—	
4,024.003	40	—	3,586.430	85	1	437.572	54	1	1,087.820	10	1	337.019	35		
5.592	05	1	5.497	60	—	94	45	1	—	—	—	—	—	—	
21.859	71	1	13.627	49	—	8 232	22	1	11 337	24	—	—	—	—	
1.776	71	1	1.019	97	1	756	74	—	—	—	—	—	—	—	
8.325	62	—	4.766	07	—	3.559	55	—	—	—	—	—	—	—	
2.558	21	—	2.558	21	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
40.112	31	1	27.469	34	1	12.642	97	—	11.337	24	—	—	—	—	
2,341.047	43	—	959.126	37	—	1,381.920	86	—	1,093.053	96	—	2,672.483	11		
495	91	1	495	91	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
247.034	82	1	234.351	19	1	12.673	63	—	198.360	49	—	14.558	19	—	
15.612	69	—	15.612	69	—	—	—	—	3.335	22	—	178	23	—	
158.249	56	—	91.624	08	1	66.625	47	1	2.000	—	—	—	—	—	
3.566	19	1	2.863	19	—	703	00	1	—	—	—	25	—	—	
257	25	—	177	—	—	80	25	—	—	—	—	—	—	—	
70	87	1	47	25	—	23	62	1	—	—	—	—	—	—	
29.205	08	—	28.652	57	1	552	50	1	—	—	—	—	—	—	
4.805	20	—	2.192	92	—	2.612	28	—	258	86	1	—	—	—	
943	06	—	943	06	—	—	—	—	3.406	14	1	9.001	76	1	
317.035	17	—	185.542	76	1	131.492	40	1	63.678	08	1	56.100	—	—	
823.400	63	1	167.901	35	—	655.499	28	1	—	—	—	—	—	—	
8.824	91	—	7.524	92	—	1.299	99	—	—	—	—	20	69	—	
813.855	06	1	547.563	53	—	266.291	53	1	—	—	—	—	—	—	
4,764.403	86	—	2,244.629	01	1	2,519.774	84	1	1,364.092	76	1	2,752.366	98	1	
4,024.003	40	—	3,586.430	85	1	437.572	54	1	1,087.820	10	1	337.019	35		
40.112	31	1	27.469	34	1	12.642	97	—	11.337	24	—	—	—	—	
4.764.403	86	—	2,244.629	01	1	2,519.774	84	1	1,364.092	76	1	2,752.366	98	1	
8,828.519	57	1	5,858.529	21	1	2,969.990	36	—	2,463.250	11	—	3,089.386	33	1	

do poz 22.
w zapasie ostatecznym nie wykazuje się skryptów na długi zaciągnięte, imiennej wartości . . 550 zł.
którą to kwotę doliczywszy do zapasu ostatecznego wykazanego na stronie 4
5,791 182 „48½ ct
okazuje się zapas . . 5,791.732 „48½ ct zgodny z wykazem wszystkich zapasów ostatecznych na stronie 6.

B. Majątek

Liczba porządkowa	Nazwa funduszów.	Dochody zł.	ct	½	Wydatki zł.	ct.	½	Zapasy ostateczne z końcem roku 1874 zł.	ct.	½
	I. Fundusze dotowane ze środków kraju.									
1	Fundusz krajowy w ściślejszem znaczeniu	18.525	—	—	—	—	—	—	—	—
2	„ szpitalu głównego we Lwowie:									
	a) Oddział chorych	137.885	61	1	45.541	10	—	11.303	27	1
	b) „ położnic	10.399	60	1	10	20	—	1.409	40	1
	c) „ obłąkanych	45.999	47	—	78	28	—	6.650	19	—
3	„ szpitalu św. Łazarza w Krakowie:									
	a) Oddział chorych	873.145	64	—	224.111	65	1	294.617	80	—
	b) „ położnic i podrzutków	146 785	18	—	61.653	80	—	32 278	80	—
4	„ szpitalu św. Ducha w Krakowie:									
	a) Oddział syfilitycznych	9.064	85	—	339	05	—	5.511	05	—
	b) „ obłąkanych	7.645	50	—	14	70	—	2.380	05	—
5	„ policyi krajowej	145 337	44	1	113.587	82	1	31.722	37	—
6	„ szkolny	415.937	85	—	9.708	86	1	318.924	68	—
	I. Suma funduszów dotowanych . . .	1,810.726	15	1	455.045	47	1	704.797	62	—
	II. Fundusze samoistne, niedotowane.									
7	Fundusz domestykalny	7.700	15	—	2.474	99	—	5 225	16	—
8	„ kultury krajowej	165.070	47	—	119.620	71	1	45.449	75	1
9	„ stanowy sierociński	31 165	20	1	200	00	1	30 965	20	—
10	„ szkoły kucia koni	243.140	20	1	176.490	20	1	—	—	—
11	„ pomnika Kościuszki	12.300	—	—	—	—	—	12.300	—	—
12	Fundusze stypendyjne	2,204.277	50	—	228.610	98	1	1,611.165	16	1
13	Fundusz budowy domu obłąkanych w Kulparkowie .	605.817	11	1	—	—	—	—	—	—
14	„ galicyjski inwalidów	35.317	35	—	1.405	39	—	33 911	96	—
15	„ niżankowicki „	2.201	96	—	130	74	—	2.071	22	—
16	„ posagowy Komarnickich	1.000	—	—	—	—	—	1.000	—	—
17	„ Zakładu narodowego Ossolińskich	156.735	56	—	300	—	—	156.435	56	—
18	„ budowy domu podrzutków	4.801	84	—	265	79	—	4.536	05	—
19	„ Pelagii Russanowskiej	82 203	99	—	8.710	62	—	73.493	37	—
20	„ szkół ludowych z roku 1872	236.839	48	—	148 574	05	—	88.265	43	—
21	„ Wincentego Łodzia Ponińskiego	51.611	71	1	36	08	—	51.575	63	1
	II. Suma funduszów samoistnych niedotowanych .	3,840.182	54	—	686 819	57	—	2,116.394	50	1
	Rekapitulacya.									
I.	Fundusze dotowane	1,810.726	15	1	455.045	47	1	704.797	62	—
II.	„ samoistne	3,840.182	54	—	686.819	57	—	2,116.394	50	1
	Ogólna suma majątku zarodowego . . .	5,650.908	69	1	1,141.865	04	1	2,821.192	12	1
	do tego ogólna suma majątku obrotowego . . .	8,828.519	57	1	5,858.529	21	1	2,969.990	36	—
	Razem . .	14,479.428	27	—	7,000.394	26	—	5,791.182	48	1

zarodowy.

Wartość dóbr i realności			Kapitały hipotekowane i lokowane			Należytości czynne			Należytości bierne			Uwaga
zł.	ct.	½	zł.	ct.	½	zł.	ct.	½	zł.	ct.	½	
18.525	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	*do poz 1* Jako wartość realności zakupionej na szkołę gospodarstwa lasowego wstawiono:
81.041	24	—	—	—	—	47.098	98	—	7.099	45	1	
8.980	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	a.) Cenę kupna . . . . 18 075 zł.
39.271	—	—	—	—	—	298	50	—	30	—	—	b.) Należytość rządową od przeniesienia własności 450 „
302.332	70	—	52 083	48	1	—	—	—	500	—	—	Razem . . 18 525 „
50.492	50	—	2.360	08	—	—	—	—	100	—	—	
—	—	—	3 214	75	—	—	—	—	—	—	—	
—	—	—	5.250	75	—	—	—	—	—	—	—	
—	—	—	27	25	—	96.054	89	—	—	—	—	
63.441	99	1	23.862	31	—	—	—	—	18.242	92	—	
564.084	43	1	86 798	62	1	143.452	37	—	25.972	37	1	
—	—	—	—	—	—	64.645	97	—	—	—	—	
—	—	—	—	—	—	3	46	1	—	—	—	
—	—	—	—	—	—	90	38	—	—	—	—	
66.650	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
364.501	35	—	—	—	—	4.200	—	—	134.822	27	1	
605.817	11	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	7	05	1	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
1,036.968	46	1	—	—	—	68.939	81	1	134.829	33	—	
564.084	43	1	86.798	62	1	143.452	37	—	25.972	37	1	
1,036.968	46	1	—	—	—	68.939	81	1	134.829	33	—	
1,601.052	90	—	86.798	62	1	212.392	18	1	160 801	70	1	Ogólna suma dochodów . . 14,479 428 zł 27 ct.
—	—	—	—	—	—	2,463.250	11	—	3,089.386	33	1	„ „ wydatków . . 7,000 394 „ 26 „
1,601.052	90	—	86.798	62	1	2,675.642	29	1	3,250.188	04	—	Zapasy ostateczne wraz z wartością realności i kapitałami . . . . . 7,479 034 „ 01 „
7,479.034 zł. 01 ct.									*574 545 zł. 74.*		½	

Winien.

1) Rachunek zapasu

Liczba porządkowa	Nazwa funduszów.	Majątek.	Gotówka. zł.	ct.	½	Efekta. zł.	ct.	½
1	Do funduszu krajowego w ściślejszem znaczeniu	obrotowy	250 157	54	1	150.000	—	—
2	„ „ szpitalu głównego we Lwowie:							
	a) Oddział chorych	zarodowy	639	22	1	10 664	05	—
	b) „ położnic	„	75	98	—	1.333	42	1
	c) „ obłąkanych	„	575	93	1	6.274	25	1
3	Do funduszu szpitalu św. Łazarza w Krakowie	„	—	—	—	326 896	60	—
4	„ „ „ św. Ducha „	„	—	—	—	7.891	10	—
5	„ „ policyi krajowej	„	—	—	—	31.722	37	—
6	„ „ szkolnego	„	35	81	—	318.888	87	—
7	„ „ domestykalnego	zarodowy i obrotowy	94	45	1	5 225	16	—
8	„ „ kultury krajowej	„ „	14 548	59	—	39.133	39	—
9	„ „ stanowego sierocińskiego .	„ „	756	74	—	30.965	20	—
10	„ „ Aleksandra hr. Stadnickiego .	obrotowy	471	55	—	3.088	—	—
11	„ „ pożyczki krajowej z r. 1873 .	„	1.320	86	—	1,380.600	—	—
12	„ „ pomnika Kościuszki	zarodowy	—	—	—	12.300	—	—
13	„ „ stypendyjnych	zarodowy i obrotowy	13.493	63	—	1,610.345	16	1
14	„ „ budowy zakładu obłąkanych w Kulparkowie	obrotowy	66.625	47	1	—	—	—
15	„ „ inwalidów — galicyjskiego . .	zarodowy i obrotowy	703	00	1	53.911	96	—
16	„ „ „ — niżankowickiego	„ „	80	25	—	2 071	22	—
17	„ „ posagowego Komarnickich .	„ „	23	62	1	1.000	—	—
18	„ „ zakładu Ossolińskich . .	„ „	552	50	1	156.435	56	—
19	„ „ zapomogi byłego obwodu tarnowskiego	obrotowy	112	28	—	3.050	—	—
20	„ „ zapomogi pozostałej z r. 1866	„	1.074	27	1	130.418	13	—
21	„ „ budowy domu podrzutków . .	zarodowy	—	—	—	4.536	05	—
22	„ „ depozytów serwitutowych . .	obrotowy	43.661	49	1	611.837	79	—
23	„ „ Pelagii Russanowskiej . .	zarodowy	3.193	37	—	70.300	—	—
24	„ „ szkół ludowych z roku 1872 .	„	3.032	96	—	85.232	47	—
25	„ „ Wincentego Łodzia Ponińskiego	zarodowy i obrotowy	—	—	1	52 875	62	—
26	„ Depozytów	obrotowy	34 790	20	1	201.676	67	—
	Suma		435.819	77	—	5,288.673	05	1

2) Rachunek zapasu osta

1	Do funduszu krajowego w ściślejszem znaczeniu		12 621	25	—	—	—	—
2	„ „ szpitalu głównego we Lwowie: Oddział chorych .		1.399	34	—	7.064	41	—
3	„ „ „ św. Łazarza w Krakowie		—	—	—	16.330	—	—
4	„ depozytów		1.648	10	—	28.176	56	—
	Suma		15.668	69	—	51.570	97	—
	Do tego zapas w kasie krajowej		435 819	77	—	5,288.673	05	1
	Razem . . .		451.488	46	—	5,340.244	02	1

5,791.732 zł 48 ½

ostatecznego w kasie krajowej.

Ma.

Liczba porządkowa.	Nazwa kasy.	Majątek.	Gotówka. zł.	ct.	½	Efekta. zł.	ct.	½
1	Od rachunku kasy krajowej, wedle dziennika zamkniętego po koniec r. 1874. z uwzględnieniem wynikłości z roku 1875. na rachunek roku 1874	zarodowy i obrotowy	435.819	77	—	5,288.673	05	1
	Suma . . .		435.819	77	—	5,288.673	05	1

tecznego w obcych kasach.

1	Od c. k. Kas poborowych — kaucye i wadya przedsiębiorców drogowych i dzierżawców myt		1.648	10	—	28.176	56	—
2	„ kasy szpitalu głównego we Lwowie . . .		1.399	34	—	7.064	41	—
3	„ „ poborowo-zbiorowej w Krakowie, *a)* zapas funduszu krajowego . . .		12.621	25	—	—	—	—
	b) depozyta szpitalu św. Łazarza w Krakowie		—	—	—	16.330	—	—
	Suma		15.668	69	—	51.570	97	—
	Do tego zapas w kasie krajowej		435.819	77	—	5,288.673	05	1
	Razem		451.488	46	—	5,340.244	02	1
			5,791.732 zł. 48½ ct.					

Uwaga. W zamknięciu rachunków nie jest wykazany zapas skryptów dłużnych przy funduszu zapomogi byłego obwodu tarnowskiego imiennej wartości . . . . . 550 zł. z powodu, iż niemają żadnej wartości.

Winien. **Rachunek pieniędzy**

Liczba porządkowa	Nazwa funduszów.	Gotówka. zł.	ct.	½
1	Do funduszu krajowego	62.519	12	
2	„ „ policyi krajowej	54	89	
3	„ „ domestykalnego	2.704	97	
4	„ „ kultury krajowej	3	46	1
5	„ „ szkoły kucia koni	—	54	1
6	„ „ stanowego sierocińskiego	90	38	
7	„ „ pożyczki krajowej z roku 1873	723	72	
8	„ „ stypendyjnego	1.642	81	
9	„ „ zakładu narodowego imienia Ossolińskich	5 055	53	
10	„ „ zapomogi pozostałej z roku 1866	421	27	
	Suma	73.216	70	—

lokowanych w bankach.

Ma.

Liczba porządkowa	Nazwa banków.	Gotówka zł.	ct.	½
1	Od galicyjskiego banku kredytowego	5.545	—	—
2	„ „ towarzystwa kredytowego ziemskiego	908	20	—
3	„ filii zakładu kredytowego dla handlu i przemysłu	61.707	—	—
4	„ galicyjskiego banku hipotecznego	5.056	50	—
	Suma . . .	73 216	70	—

Alegat do zamknięcia rachunku funduszu szkoły kucia koni za rok 1874.

Poszczególnienie

wydatków i dochodów,

z uwzględnieniem czasu ich zrealizowania.

a) w ciągu roku 1874.
b) w I. półroczu 1875.
na rachunek roku 1874.

Fundusz szkoły

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi	Poszczególnienie
		Wydatki.
	I.	Koszta restauracyi i przekształcenia realności . . . . .
	II.	Koszta uprawy ogrodu . . . . .
	III.	Płaca stróża realności . . . . .
	IV.	Płaca nadzorcy robót . . . . .
	V.	Podatki . . . . .
	VI.	Wydatki rozmaite . . . . .
		Suma wydatków . . .
		Dochody.
	I.	Odsetki od kapitałów . . . . .
	II.	Czynsz z realności . . . . .
	III.	Rozmaite . . . . .
		Suma dochodów . . .

kucia koni.

Zwyczajne						Nadzwyczajne						Uwaga
Wynikłość												
w roku 1874		w l. półroczu 1875		razem		w roku 1874		w l. półroczu 1875		razem		
zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	
1.114	02	—	—	1.114	02							
130	—	35	28	165	28							
115	55	—	—	115	55							
44	—	—	—	44	—							
194	78	—	—	194	78							
785	49	139	09	924	58							
2.383	84	174	37	2.558	21							
1.404	09½	—	—	1.404	09½							
1.121	16	—	—	1.121	16							
10	—	—	—	10	—							
2.535	25½	—	—	2.535	25½							

Alegat do sumarycznego zestawienia lit. D.

WYKAZ OBROTU

MAJĄTKU ZARODOWEGO

FUNDUSZU SZKOŁY KUCIA KONI

za rok 1874.

Wykaz obrotu majątku

L. porząd.	Dochody.	Gotówka zł.	Gotówka ct.	Efekta zł.	Efekta ct.
1	Od funduszu Kulparkowskiego zwrot:				
	a) wypożyczony kapitał	42.680	—	—	—
	b) odsetki	399	25	—	—
2	Za wylosowane obligacye indemnizacyjne	2.100	—	—	—
3	Za spieniężone książeczki kasy oszczędności:				
	a) na 1777 zł. 97 ct. z narosłemi odsetkami 46 zł. 26 ct.	1.824	23	—	—
	b) na 1055 „ 39 „ „ „ 16 „ 58 „	1.071	92	—	—
4	Zakupione efekta:				
	a) Obligacye indemnizacyjne	—	—	2.300	—
	b) Obligacye pożyczki krajowej z roku 1873 . . .	—	—	27.300	—
	c) Asygnaty Banku kredytowego 7%	—	—	20.000	—
	d) Książeczki kasy oszczędności	—	—	1.055	39
5	Za spieniężone efekta:				
	a) Obligacye indemnizacyjne na 4.200 zł. po kursie 84 zł. z przypadłemi odsetkami . . 17 zł. 02½ ct.	3.545	02½	—	—
	b) Obligacye pożyczki kraj. z r. 1873 na 21.500 zł. po kursie 86 zł. 50 ct. z przypadłemi odsetkami . . . . . 322 „ 50 „	18.920	—	—	—
	c) na 5.800 zł. po kursie 88 zł. 50 ct. z przypadłemi odsetkami . . 19 „ 20 „	5.152	20	—	—
	d) Asygnaty Banku kredytowego na 20.000 zł. z przypadłemi 7% odsetkami . . 521 „ 10 „	20.521	10	—	—
6	Lokacya w Banku kredytowym:	6.425	51	—	—
7	Od funduszu kultury krajowej na zaspokojenie resztującej ceny kupna realności l. 466¼ szkoły kucia koni . . .	17.517	61	—	—
	Razem .	120.156	84½	50.655	39
	Do tego zapas z początkiem roku 1874:				
	a) w obligacyach indemnizacyjnych . . .	—	—	3.900	—
	b) w książeczkach kasy oszczędności	—	—	1.777	97
	Ogólna suma dochodów .	120.156	84½	56.333	36

zarodowego za rok 1874.

L. porząd.	Wydatki.	Gotówka zł.	Gotówka ct.	Efekta zł.	Efekta ct.
1	Do spieniężenia wydane wylosowane obligacye indemnizacyjne .	—	—	2.000	—
2	Do spieniężenia:				
	a) Książeczki kasy oszczędności	—	—	1.777	97
	b) Książeczki kasy oszczędności	—	—	1.055	39
3	Na zakupno efektów:				
	a) Obligacye indemnizacyjne po kursie 78 zł. 45 ct. z doliczeniem zapadłych kuponów . . . 37 zł. 44 ct.	1.841	79	—	—
	b) Obligacye pożyczki krajowej z r. 1873 po kursie 86 zł. 50 ct. z doliczeniem zapadłych kuponów w kwocie . . . 596 „ 95 „	24.211	45	—	—
	c) Asygnaty banku kredytowego 7%	20.000	—	—	—
	d) Książeczki kasy oszczędności	1.055	39	—	—
4	Do spieniężenia wydane efekta:				
	a) Obligacye indemnizacyjne po kursie 84 zł. . . .	—	—	4.200	—
	b) Obligacye pożyczki kraj. z r. 1873 po kursie 86 zł. 50 ct.	—	—	21.500	—
	c) Obligacye pożyczki kraj. z r. 1873 po kursie 88 zł. 50 ct.	—	—	5.800	—
	d) Asygnaty Banku kredytowego	—	—	20.000	—
5	Na lokacyę w Banku kredytowym	6.398	21½	—	—
6	Na zakupno realności l. 466¼ dla szkoły kucia koni . .	66.650	—	—	—
	Razem .	120.156	84½	56.333	36
	Do tego zapas z końcem roku 1874	—	—	—	—
	Ogólna suma wydatków .	120.156	84½	56.333	36

Wyjaśnienia.

Na mocy uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 9. Października 1869, użyto całego majątku zorodowego funduszu szkoły kucia koni na zakupno realności pod 466¼ w celu urządzenia tejże szkoły.

Za realność rzeczoną wypłacono 66.650 zł.

Fundusz szkoły kucia koni, po wycofaniu takowego z funduszu Kulparkowskiego i po zrealizowaniu książeczek Kasy oszczędności w kwocie 1.777 zł. 97 ct. i wylosowanej obligacyi indemnizacyjnej na 1.000 zł. a zakupieniu papierów wartościowych, wynosił:

a) Obligacye indemnizacyjne imiennej wartości . . . 5.200 zł.
b) Obligacye pożyczki krajowej z r. 1873. imiennej wartości 27.300 „
c) 7% asygnaty kasowe imiennej wartości . . . . 20.000 „
Czyli razem kwotę 52.500 zł.

Przy zrealizowaniu tych efektów i lokacyi uzyskano gotowiznę w kwocie 49.132 zł. 39 ct.
a brak w kwocie . . . . . 17.517 „ 61 „

w moc uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 14. Października 1874. r. pokryto z funduszu kultury krajowej.

Wartość realności wynosi zatem powyższe . . . . . 66.650 zł. —
nieliczące w to następnie uskutecznionych adaptacyj.

Wykaz

sprzedanych efektów dla funduszu szkoły kucia koni w r. 1874.

Data			Imienna wartość efektów zł.	ct	Za obligacye indemnizacyjne zł	ct.	Za obligacye pożyczki krajowej z r. 1873 zł.	ct.	Za asygnat banku kredytowego zł.	ct.	Za książeczki kasy oszczędności zł.	ct.	Po kursie za sto zł.	ct.	Za kupon zł.	ct.	Razem zł.	ct.
a) **Obligacye indemnizacyjne.**																		
Maj . . .	1874	1	1.000	—	1.050	—	—	—	—	—	—	—	wylos.	—	—	—	1.050	—
Listopad .	„	2	1.000	—	1.050	—	—	—	—	—	—	—	„	—	—	—	1.050	—
„ .	„	25	2.000	—	1.680	—	—	—	—	—	—	—	84	—	6	30	1.686	30
Grudzień .	„	4	900	—	756	—	—	—	—	—	—	—	84	—	3	90	759	90
„ .	„	11	1.300	—	1.092	—	—	—	—	—	—	—	84	—	6	82½	1.098	82½
b) **Obligacye pożyczki krajowej z r. 1873.**																		
Lipiec . . .	„	26	11.100	—	—	—	9.601	50	—	—	—	—	86	50	166	50	9.768	—
„ . . .	„	26	10.400	—	—	—	8.996	—	—	—	—	—	86	50	156	—	9.152	—
Listopad . .	„	20	200	—	—	—	177	—	—	—	—	—	88	50	—	63	177	63
„ . .	„	20	600	—	—	—	531	—	—	—	—	—	88	50	1	90	532	90
„ . .	„	21	5.000	—	—	—	4.425	—	—	—	—	—	88	50	16	67	4.441	67
c) **Książeczki kasy osczędności.**																		
Marzec . .	1874	4	1.777	97	—	—	—	—	—	—	1.777	97	—	—	46	26	1.824	23
„ . .	„	18	5	39	—	—	—	—	—	—	5	34	—	—	—	—	5	34
„ .	1875	15	1.050	—	—	—	—	—	—	—	1.050	—	—	—	16	58	1.066	58
d) **Asygnaty banku kredytowego.**																		
Lipiec . .	1874	26	20.000	—	—	—	—	—	20.000	—	—	—	—	—	521	10	20 521	10
Razem .			56.333	36	5.628	—	23.730	50	20.000	—	2.833	31	—	—	942	66½	53.134	47½
do tego zaotrzymane kupony od powyższych efektów . .					17	02½	341	70	521	10	62	84						
Ogółem .					5.645	02½	24.072	20	20.521	10	2.896	15						

Wykaz

zakupionych efektów dla funduszu szkoły kucia koni w r. 1874.

Data		Imienna wartość efektów zł.	ct.	Za obligacye indemnizacyjne zł.	ct.	Za obligacye pożyczki krajowej z r. 1873 zł.	ct.	Za asygnat banku kredytowego zł.	ct.	Za książeczki kasy oszczędności zł.	ct.	Po kursie za sto zł.	ct.	Za kupon zł.	ct.	Razem zł.	ct.
a) **Obligacye indemnizacyjne.**																	
Marzec	5	2.300	—	1.804	35	—	—	—	—	—	—	78	45	37	44	1.841	79
b) **Obligacye pożyczki krajowej z r. 1873.**																	
Marzec	18	26.100	—	—	—	22.576	50	—	—	—	—	86	50	595	95	23.172	45
Maj	6	1.200	—	—	—	1.038	—	—	—	—	—	86	50	1	—	1.039	—
c) **Książeczki kasy oszczędności.**																	
Marzec	6	5	39	—	—	—	—	—	—	5	39	—	—	—	—	5	39
Listopad	9	1.050	—	—	—	—	—	—	—	1.050	—	—	—	—	—	1.050	—
d) **Asygnaty banku kredytowego.**																	
Marzec	19	20.000	—	—	—	—	—	20.000	—	—	—	—	—	—	—	20.000	—
Razem .		50.655	39	1.804	35	23.614	50	20.000	—	1.055	39			634	39	47.108	63
Do tego za otrzymane kupony od powyższych efektów .				37	44	596	95	—	—	—	—						
Ogółem .				1.841	79	24.211	45	20.000	—	1.055	39						

*

W y k a z

zakupionych efektów dla fundusu zasiłkowego Kasy Kolei w r. 1874.

Data	Imienna wartość efektów zł.	ct.	Za obligacye indemnizacyjne zaczęte zł.	ct.	Za obligacye pożyczki kolejowej z r. 1873 zł.	ct.	Za asygnaty banku kredytowego zł.	ct.	Za kwity kasy oszczędności zł.	ct.	Po kursie za sto zł.	ct.	Za kupon zł.	ct.	Razem zł.	ct.
a) Obligacye indemnizacyjne																
Marzec .	5	2.800	—	1.504	35	—	—	—	—	—	75	45	37	44	1.841	79
b) Obligacye pożyczki kolejowej z r. 1873																
Marzec .	18	20.100	—	—	—	22.376	30	—	—	—	50	80	595	95	23.172	45
Maj .	16	1.800	—	—	—	1.058	—	—	—	—	80	80	1	—	1.039	—
c) Kasy oszczędności																
Marzec .	5	500	—	—	—	—	—	—	—	5	39	—	—	—	5	39
Lipiec .	6	1.000	—	—	—	—	—	—	—	1.000	—	—	—	—	1.050	—
d) Asygnaty banku kredytowego.																
Marzec .	10	20.000	—	—	—	—	—	20.000	—	—	—	—	—	—	20.000	—
		50.055	39	1.504	35	23.434	30	20.000	—	1.055	39			594	30	47.105	03
10% tego za otrzymane kupony od powyższych efektów						596	95	—	—	—	—						
Ogółem .				1.504	35	24.211	15	20.000	—	1.055	39						

Wykaz omyłek drukarskich

w zamknięciu rachunków za rok 1874.

W sprawozdaniu, alegat c) str. 22. w pierwszych dwóch rubrykach powinno być:

w 3 wierszu od góry 127.440 zł. 49½ i 16.814 zł. 22 ct.
„ 4 „ „ „ 9.104 „ 6 i 6.903 „ 39 „
„ 5 „ „ „ 68.670 „ 98 i 21.963 „ 95 „
w sumie u dołu 2,407.423 „ 66½ i 473.751 „ 94½ ct.

W zamknięciu lit. A. — w nagłówkach na str. 44 i 45, 62 i 63, 74 i 75, 88 i 89, 98 99, 112, 124 i 125, 134, 144, 152, 158 i 159, 160 — 163, 190 i 191. zamiast „Wydatki“ powinno być „Dochody“ na str. 72 i 86 zamiast „Dochody“ powinno być „Wydatki“*).

str. 62 poz. 5. zamiast 12070 zł. powinno być 12.700 zł.
„ „ „ 8. centy niepotrzebne.
„ „ Suma rubryki IV. 48½ ct.
„ „ Rubr. VI. 8438 zł.
str. 63 wiersz 6. od góry, suma zamiast 6.102 zł. powinno być 6.802 zł.
„ „ „ 5. od dołu „ 8.095 „ „ „ 8.905 „
„ 82 poz. 29 „wydatki“ powinno być 7 zł. 26 ct.
„ „ „ 30 „ „ „ 7 „ 82 „
„ „ „ 32 „ „ „ 106 „ 50 „
„ „ „ 33 „ „ „ 22 „ 50 „
„ „ Suma rubr. VII „ „ 149 „ 8 „
„ „ poz. 32. kwota prelim. „ „ 92 „
„ „ „ 33 „ „ „ „ 81 „
„ „ „ 43 wydatki „ „ 7 „ 9 „
„ „ suma rubr. IX. „ „ 190 „ 8 „
„ 102. rubr. IV dochodu pod „razem“ „ 18 „ 93½
„ 149. wynikłość większa w ogóle „ 1179 „

W alegatach lit. B. na str. 20 poz. 97. w rubryce „Należytość bieżąca“ — zamiast 04 ct. powinno być 00. na str. 26 w przedostatnim wierszu od dołu w rubryce „Należytość bieżąca za rok 1874“ cyfra 543.217 zł. jest niepotrzebną.

str. 77 poz. 7. powinno być w należytości biernej 45 zł.
„ 85 w sumie należytości czynnych, powinno być 38½. ct.

W zamknięciu lit. C. str. 20. w sumie gotówki u dołu; powinno być 86 ct.
str. 29 poz. 2. należytość bieżąca, powinno być 123.565 zł.
„ 140 „ 2. „ razem, powinno być 83 ct.

W zestawieniu lit. D. str. 2. w sumie u dołu, w rubryce pierwszej, powinno być 31 ct.
str. 5. w uwadze pod b) u góry powinno być 450 zł.
u dołu: suma dochodów 14,479.428 zł. 27 ct.
„ wydatków 7,000.394 „ 26 „

*) UWAGA: W znacznej części egzemplarzy zamknięć lit. A. omyłka w nagłówkach została sprostowaną przez naklejenie słów właściwych.

Wykaz omyłek drukarskich

w zamknięciu rachunków za rok 1874.

L. 1766.

Aleg. III.

Sprawozdanie

z czynności Wydziału krajowego za czas od 1. Lutego 1875 do 31. Grudnia 1875.

Wysoki Sejmie!

Stosownie do postanowień §. 26. statutu krajowego przedkłada Wydział krajowy niniejszem sprawozdanie z czynności swoich za czas od 1. lutego do 31. grudnia 1875.

I. Prośby do Najjaśniejszego Pana.

Z powodu śmierci Najjaśniejszego Cesarza i Króla Ferdynanda I. wystosowaliśmy adresy kondolecyjne do Jego Ces. i król. Ap. Mości Cesarza Franciszka Józefa I. i do pozostałej wdowy Najjaśniejszej Cesarzowej i Królowej Maryi Anny. Niemniej wysłaliśmy za poprzednio uzyskanem zezwoleniem Najjaśniejszego Pana deputacyę do obrzędu pogrzebowego w Wiedniu, składającą się z członków Wydziału krajowego Oktawa Pietruskiego i Dra Józefa Wereszczyńskiego.

Wedle pisma kancelaryi gabinetowej z dnia 16. lipca 1875, raczył Jego Ces. i król. Apostolska Mość, polecić najmiłościwiej, ażeby Wydziałowi krajowemu wyrażono w Jego Najdostojniejszym imieniu podziękowanie za objawy kondolencyi z powodu zgonu Jego Ces. Mości ś. p. Cesarza Ferdynanda.

Niemniej otrzymaliśmy zawiadomienie c. k. Prezydyum Namiestnictwa, z dnia 11. Lipca 1875 L. 5094, wedle którego Jej C. k. Mość Cesarzowa

Marya Anna raczyła między innemi i Wydziałowi krajowemu wyrazić podziękowanie za serdeczne dowody współczucia z powodu tego zgonu.

Z powodu śmierci ś. p. Namiestnika Agenora hr. Gołuchowskiego, wystosowaliśmy do Najjaśniejszego Pana załączony pod ·/. adres, który Najaśniejszy pan Najwyższem postanowieniem z dnia 26 sierpnia 1875, najłaskawiej przyjąć raczył.

Allegat 1.

II. Ustawy i uchwały, podlegające Najwyższej Sankcyi.

A. Sankcyonowane.

Najwyższem postanowieniem z dnia 11. października 1875 raczył Jego ces. i król. Apost. Mość zatwierdzić najłaskawiej uchwalony przez Sejm krajowy rozkład dodatków na rok 1876ty, a mianowicie: dla funduszów indemnizacyjnych Galicyi wschodniej i zachodniej po 51 centów, — dla funduszu indemnizacyjnego Wielkiego Księstwa Krakowskiego po 41 centów, a dla funduszu krajowego po 34 centów od jednego złotego wal. austr. podatków bezpośrednich z dodatkiem jednej trzeciej części.

Jego ces. i król. Apostolska Mość raczył Najwyższem postanowieniem z dnia 21. maja 1875 r. udzielić najłaskawiej Najwyższej sankcyi, uchwalonemu przez Wys. Sejm projektowi do ustawy, zezwalającej gminie m. Strzyżowa, pow. Rzeszowskiego, na pobór opłaty gminnej od słodzonych napojów spirytusowych w latach 1875, 1876 i 1877.

Jego ces. i król. Apostolska Mość raczył Najwyższem postanowieniem z dnia 21. maja 1875 r. najłaskawiej zatwierdzić uchwałę Wys. Sejmu, którą udzielono gminie m. Kut, pow. Kosowskiego, zezwolenie na pobór 75% dodatku do podatku konsumcyjnego od mięsa, na przeciąg lat dziewięciu.

Jego ces. i król. Apostolska Mość raczył Najwyższem postanowieniem z dnia 7. lipca 1875 r. udzielić najłaskawiej Najwyższej sankcyi uchwalonemu przez Wys. Sejm projektowi do ustawy o rozłączeniu osady Obarzym i Temeszów pow. Brzozowskiego.

Jego ces. i król. Apostolska Mość raczył Najwyższem postanowieniem z dnia 8. lipca 1875 r. najłaskawiej zatwierdzić uchwałę Wys. Sejmu, którą udzielono gminie m. Rzeszowa zezwolenie na pobór 100% dodatku do podatku konsumcyjnego od wina na przeciąg lat sześciu.

Jego ces. i król. Apostolska Mość raczył Najwyższem postanowieniem z dnia 14. lipca 1875 r. najłaskawiej zatwierdzić uchwałę Wys. Sejmu, którą udzielono gminom: Barczków pow. Bocheńskiego, Jaworówka i Bania pow. Kałuskiego i Piadyki powiatu Kołomyjskiego, na pobór wyższych dodatków gminnych.

Jego ces. i król. Apostolska Mość raczył Najwyższem postanowieniem z dnia 19. czerwca 1875 r. najłaskawiej zatwierdzić uchwałę Wys. Sejmu, którą udzielono gminie m. Wadowice zezwolenie na pobór 75% dodatku do podatku konsumcyjnego od mięsa i wina na przeciąg lat dziesięciu, od 1. stycznia 1876 r. począwszy.

Jego ces. i król. Apostolska Mość raczył Najwyższem postanowieniem z dnia 2. września 1875 r. udzielić najłaskawiej Najwyższej sankcyi uchwalonemu przez Wys. Sejm projektowi do ustawy względem przemiany zawartych w istniejących ustawach krajowych oznaczeń miar i wag, na miary i wagi metryczne.

Jego ces. i król Apostolska Mość raczył Najwyższem postanowieniem z dnia 5. października 1875 r. najłaskawiej zatwierdzić uchwałę Wys. Sejmu, którą udzielono gminie m. Buczacza zezwolenie na pobór 75% dodatku do podatku konsumcyjnego od mięsa i wina na przeciąg lat trzech, począwszy od 1. stycznia 1876 r.

Jego ces. i król. Apostolska Mość raczył Najwyższem postanowieniem z dnia 23. września 1875 r. najłaskawiej zatwierdzić uchwałę Wys. Sejmu, którą udzielono gminie Czudec pow. Rzeszowskiego, zezwolenie na pobór w r. 1876 — 86% dodatku do podatków bezpośrednich.

Jego ces. i król. Apostolska Mość raczył Najwyższem postanowieniem z dnia 26. września 1875 r. udzielić najłaskawiej Najwyższej sankcyi uchwalonemu przez Wysoki Sejm projektowi do ustawy zezwalającej gminie Tyczyna pow. Rzeszowskiego, na pobór opłat gminnych od słodzonych napojów spirytusowych , na przeciąg lat trzech, od 1. stycznia 1876 począwszy.

Jego ces. i król. Apostolska Mość raczył Najwyższem postanowieniem z dnia 23. października 1875 r. udzielić najłaskawiej Najwyższej sankcyi uchwalonemu przez Wys. Sejm projektowi do ustawy o zmianie przyzwolonego gminie m. Kalwaryi, pow. Wadowickiego, ustawą z dnia 1. marca 1873 dz. ust. i rozp. kraj. Nr. 236 poboru opłat od napojów spirytusowych.

Jego ces. i król. Apostolska Mość raczył Najwyższem postanowieniem z dnia 5. października 1875 najłaskawiej zatwierdzić uchwałę Wys. Sejmu, którą udzielono gminie Podhajce, zezwolenie na pobór 80% dodatku do podatku konsumcyjnego od mięsa w latach 1875, 1876 i 1877.

Jego ces. i król. Apostolska Mość raczył Najwyższem postanowieniem z dnia 5. października 1875 najłaskawiej zatwierdzić uchwałę Wys. Sejmu, którą udzielono gminie Budzanowa pow. Czortkowskiego, zezwolenie na pobór 80% dodatku do podatku konsumcyjnego od mięsa, moszczu i wina, w latach 1875, 1876 i 1877.

Jego ces. i król. Apostolska Mość raczył Najwyższem postanowieniem z dnia 26. września 1875 r. udzielić najłaskawiej Najwyższej sankcyi uchwalonemu przez Wys. Sejm projektowi do ustawy, zezwalającej gminie m. Bóbrka na pobór opłat gminnych od nafty w obręb gminy wprowadzanej i tamże spotrzebowanej w latach 1875 i 1876.

Jego ces. i król. Apostolska Mość raczył Najwyższem postanowieniem z dnia 26. września 1875, udzielić najłaskawiej Najwyższej sankcyi uchwalonemu przez Wys. Sejm projektowi do ustawy, zezwalającej gminie m. Jasła

na pobór opłat gminnych od napojów spirytusowych i od piwa, na przeciąg lat sześciu od 1. stycznia 1876 począwszy.

Jego ces. i król. Apostolska Mość raczył Najwyższem postanowieniem z dnia 26. września 1875 r. najłaskawiej zatwierdzić uchwałę Wys. Sejmu, którą udzielono gminie m. Jasła zezwolenie na pobór 100% dodatku do podatku konsumcyjnego od wina, na przeciąg lat sześciu, od 1. stycznia 1876 począwszy.

Według półurzędowych wiadomości miała ustawa o wykupnie prawa propinacyi otrzymać Najwyższą sankcyę; Wydział krajowy jednak do chwili zamknięcia niniejszego sprawozdania, o tem urzędowo uwiadomionym nie został.

Najwyższem postanowieniem z dnia 6. marca 1875 raczył Najjaśniejszy Pan użyczyć sankcyi uchwalonemu przez Wys. Sejm projektowi do ustawy, zmieniający postanowienia art. 11, 12. i 13. ustawy z dnia 2. maja 1873 o stosunkach prawnych stanu nauczycielskiego w publicznych szkołach ludowych.

Najwyższem postanowieniem z dnia 9. kwietnia 1875 raczył Jego ces. i król. Mość użyczyć najłaskawiej Najwyższej sankcyi uchwalonemu przez Wysoki Sejm projektowi do ustawy, uznającej drogę z Rzeszowa przez Głogów i Nisko do Nadbrzezia wiodącą, za drogę krajową.

Jego ces. i król. Apostolska Mość raczył Najwyższem postanowieniem z dnia 13. lutego 1875 r. najłaskawiej zatwierdzić uchwałę Sejmu krajowego, którą gminie miasta Stryja udzielono pozwolenie do pobierania opłaty kopytkowej.

Jego ces. i król. Apostolska Mość raczył Najwyższem postanowieniem z dnia 20. czerwca 1875 r. najłaskawiej zatwierdzić uchwały Sejmu krajowego, któremi udzielono prawo do pobierania opłat mytniczych, jako to:

1) Wydziałowi powiatowemu w Krośnie, prawo do pobierania myta mostowego od mostu na rzece Wisłoku przy drodze z Krosna do Korczyna;
2) Radzie powiatowej w Lisku, do pobierania myta przewozowego na rzece Sanie pod Liskiem, przy drodze powiatowej Baligrodzkiej;
3) Obszarowi dworskiemu w Przeworsku, powiatu Łańcuckiego, prawo do pobierania myta przewozowego na rzece Wisłoku, we wsi Korniakłowie;
4) Obszarowi dworskiemu w Ilkowicach powiatu Tarnowskiego do poboru myta przewozowego na rzece Dunajcu, przy drodze komunikacyjnej z Tarnowa do Radłowa;
5) Obszarowi dworskiemu w Podłężu, powiatu Chrzanowskiego, prawo do pobierania myta przewozowego na rzece Wiśle, pomiędzy Podłężem, a Spytkowicami;
6) Obszarowi dworskiemu w Podmichalu do pobierania myta przewozowego na rzece Łomnicy we wsi Podmichalu.

Jego ces. i król. Apost. Mość raczył Najwyższem postanowieniem z dnia 24. lipca 1875 r. najłaskawiej zatwierdzić uchwały Sejmu krajowego, nadające prawo do pobierania opłat mytniczych, a mianowicie:

1) Gminie i obszarowi dworskiemu w Zembrzycach, powiatu Wadowickiego, prawo do poboru myta mostowego od mostu na rzece Skawie we wsi Zembrzycach;
2) Obszarowi dworskiemu w Wiktorowie, powiatu Stanisławowskiego, prawo do poboru myta mostowego od mostu na rzece Łukawicy w Wiktorowie;

3) Obszarowi dworskiemu w Wygnance, powiatu Czortkowskiego, prawo do poboru myta mostowego od mostu na rzece Serecie w Wygnance;
4) Gminie Podgać, powiatu Mościskiego, prawo do poboru myta mostowego od mostu na rzece Wiszni, na rzecz gmin: Podgaci, Mościska, Ludniki, Sokale, Zawada i Wola arłamowska;
5) Radzie powiatowej w Dąbrowy, prawo do poboru myta mostowego od mostu na rzece Brniu w Słupcu, przy drodze powiatowej ze Szczucina do Otałęży;
6) Obszarowi dworskiemu w Błaszkowie, powiatu Jasielskiego, prawo do poboru myta przewozowego od przewozu na rzece Wisłoce w Błaszkowej;
7) Radzie powiatowej w Krakowie, prawo do pobierania myta drogowego przy drodze powiatowej Lisiecko-Czernichowskiej.

Jego ces. i król. Apostol. Mość raczył Najwyższem postanowieniem z d. 5. października 1875 najłaskawiej zatwierdzić uchwały Sejmu krajowego, nadające prawo do pobierania opłat mytniczych:

1) Radzie powiatowej w Chrzanowie, do pobierania myta drogowego przy drodze powiatowej z Chrzanowa do Jaworzna;
2) Obszarowi dworskiemu w Woli mieleckiej, powiatu Mieleckiego, do pobierania myta przewozowego od przewozu na rzece Wisłoce.

Najwyższem postanowieniem z dnia 8. maja 1875 raczył Jego ces. i król. Apostolska Mość najłaskawiej zatwierdzić uchwałę powziętą przez Wysoki Sejm na posiedzeniu dnia 14. października 1874, mocą której Zakład dla sporadycznie chorych w Krakowskim szpitalu św. Łazarza, tudzież oddział syfilitycznych w tamtejszym szpitalu św. Ducha, uznany został za Zakład krajowy, z tem zastrzeżeniem, że warunki ustanowione w r. 1866, przy oddaniu tych Zakładów w zarząd Reprezentacyi kraju mają pozostać nienaruszone. (Uchwała powyższa powzięta przez Sejm jeszcze w roku 1874, została wykazaną w sprawozdaniu z czynności Wydziału krajowego za czas od 1. lipca 1874 do 31. stycznia 1875 jako jeszcze oczekująca sankcyi, gdyż do chwili zamknięcia sprawozdania nie nadeszło jeszcze postanowienie Monarsze.)

B. Których sankcya jeszcze nie nastąpiła.

Do chwili zamknięcia niniejszego sprawozdania Wydział krajowy nie otrzymał uwiadomienia o zasankcyonowaniu:

Ustawy o ochronie własności polnej;

Ustawy o zniesieniu prawa propinacyi w król. stoł. mieście Lwowie;

Ustawy przeciw pijaństwu.

ani też o zatwierdzeniu:

Uchwały zezwalającej gminie Kiczni na pobór 200% dodatku do podatków bezpośrednich.

III. Sprawy przez Wys. Sejm Wydziałowi krajowemu poruczone.

Petycye gmin Budynina i Olchowiec o zapomogę dla pogorzelców.

Uchwałami z dnia 26. Maja 1875 do LL. 423/S i 403/S przekazał Wys. Sejm petycye gmin Budynina (pow. Sokal) i Olchowiec (pow. Sanok) o zapomogę dla tamtejszych pogorzelców Wydziałowi krajowemu do zbadania i załatwienia.

Zapytani pp. Starostowie donieśli nam, że zezwolone tamże składki nie wystarczyły na wspomożenie wszystkich uboższych pogorzelców tych gmin, wskutek czego odesłaliśmy dnia 13. i 23. lipca 1875 do ll. 16412 i 17410 na ręce Prezesów Rad powiatowych w Sokalu i w Sanoku, z funduszu dyspozycyjnego po 100 złr., celem rozdania tych kwot pomiędzy uboższych pogorzelców wsparcia potrzebujących.

Na posiedzeniu dnia 26. maja 1875 po uchwaleniu preliminarza funduszów samoistnych na rok 1876 wydał Wysoki Sejm następującej treści uchwałę: „Wydział krajowy przestrzegać ma, aby Wydawnictwo Encyklopedyi krajoznastwa Galicyi z Wielkiem Ks. Krakowskiem pozostało w właściwych, celom wydawnictwa zakreślonych granicach, bez przybierania rozmiarów temu nieodpowiednich".

W skutek tego polecenia Wydział krajowy zarządził zbadanie dotąd wydanych zeszytów Encyklopedyi i wskazał Wydawnictwu pismem z dnia 10. sierpnia 1875 l. 13645 spostrzeżone usterki, które przy dalszem wydawnictwie usunąć należy.

Przy tem oznajmiliśmy wydawnictwu Encyklopedyi, że Wydział krajowy przedłoży do aprobaty Akademii umiejętności w Krakowie, plan ściśle oznaczający granice, w których Wydawnictwo trzymać się powinno, poczem plan ten Wydawnictwu do zastosowania się udzielonem zostanie.

Pismem z dnia 27. sierpnia 1875 l. 20217 przedłożyliśmy Akademii umiejętności w Krakowie plan czyli szemat artykułów dla Encyklopedyi krajoznawstwa Galicyi do przejrzenia i aprobaty lub do zmodyfikowania. Odpowiedź Akademii umiejętności z dnia 7. stycznia 1876 l. 2 nadeszła do Wydziału krajowego właśnie przed zamknięciem niniejszego sprawozdania i zawiera wskazówki dotyczące modyfikacyi przedłożonego szematu. Na podstawie tej opinii Akademii umiejętności Wydział krajowy nieomieszka udzielić Wydawnictwu Encyklopedyi dalsze wskazówki celem sprowadzenia Encyklopedyi w dalszych jej zeszytach do rozmiarów, w powołanej uchwale Wysokiego Sejmu wskazanych.

Na posiedzeniu z dnia 20. maja 1875 Wysoki Sejm powziął następującą uchwałę:

„1. Sejm cofa uchwałę z dnia 14. października 1874, postanawiającą założyć stałą publiczną szkołę weterynaryi wraz ze szkołą kucia koni i ze szpitalem dla zwierząt we Lwowie, i uznającą ją za zakład krajowy;

2. Sejm wzywa Rząd, ażeby założył we Lwowie szkołę weterynaryi wraz ze szkołą kucia koni i szpitalem dla zwierząt, ofiarując Rządowi na ten cel zabudowania w realności pod l. 466¾ we Lwowie położonej i od-

powiedni obszar gruntu, niemniej roczną subwencyę w sumie 2.000 złr. z funduszu krajowego, obowiązując się nadto do ratalnego spłacania pożyczki hipotecznej na tę realność zaciągniętej;

3. Wydział krajowy przeprowadzi rozpoczęte już w realności pod l. 466 4/4 we Lwowie położonej, na umieszczenie w niej szkoły weterynaryi wraz ze szkołą kucia koni i ze szpitalem dla zwierząt przeznaczone roboty budowlane o tyle, aby przez ich zaniechanie fundusz krajowy i realność nie poniosły szkody;
4. Wydział krajowy preprowadzi w tej mierze rokowania z Rządem, zastrzegając, ażeby własność realności przez krai na urządzenie szkoły weterynaryi ofiarowanej, w razie zwinięcia tej szkoły wróciła do kraju,— jakoteż, ażeby postanowienia statutu organizacyjnego dla tej szkoły przez Sejm uchwałą z d. 14. października 1874. do wiadomości przyjęte, o ile to możliwem będzie, utrzymanemi zostały, szczególnie, aby język polski jako wykładowy zatrzymany został;
5. Wydział krajowy starać się będzie o należyte tymczasowe zużytkowanie tej realności;
6. Na opłatę podatków, spłatę rat od pożyczki hipotecznej na tę realność zaciągniętej, umieszcza się w budżecie krajowym na rok 1876 suma 2.000 złr."

Allegat 2. Przystępując do wykonania powyższej uchwały Wysokiego Sejmu, Wydział krajowy odezwą z dnia 1. czerwca 1875 r. l. 11.575 2/. udał się do Prezydyum c. k. Namiestnictwa z prośbą, ażeby Rząd jak najspieszniej objawił swoje zapatrywanie na tę sprawę i rozpoczął rokowania o założeniu we Lwowie kosztem skarbu Państwa szkoły weterynaryi wraz ze szkołą kucia koni i ze szpitalem dla zwierząt Pomimo dwóch przypomnień nie nadeszła odpowiedź na to wezwanie aż do chwili zamknięcia tego sprawozdania.

Ponieważ uchwałą Wysokiego Sejmu z dnia 20. maja 1875 r. roboty budowlane i adaptacyjne w realności pod l. 466 4/4 nie zostały zaniechane, lecz tylko w rozmiarach swoich ścieśnione, przeto Wydział krajowy prowadził dalej rokowania z galicyjską kasą oszczędności we Lwowie o zaciągnięcie pożyczki na podstawie niecofniętego ustępu poprzedniej uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 14. października 1874, odnoszącego się do tej pożyczki. Pismem z dnia 7. maja 1875. l. 840. Dyrekcya kary oszczędności oświadczyła gotowość udzielenia pożyczki w kwocie 16.000 złr., zwrotnej w 54 półrocznych ratach pod pewnymi warunkami. Po wykonaniu tych warunków kasa oszczędności wypłaciła dnia 16. lipca 1875. urzędnikom kasy krajowej całą pożyczkę w kwocie 16 000 złr.

Stosując się do trzeciego ustępu powyżej przytoczonej uchwały Wysokiego Sejmu z d. 20. maja 1875, Wydział krajowy ograniczył roboty budowlane i adaptacyjne w realności szkoły weterynaryi do takich rozmiarów, jakich wymagało ukończenie już rozpoczętych robót i zabezpieczenie włożonych wydatków od zmarnowania. Roboty te prowadzone pod kierunkiem oddziału technicznego, skończyły się 15. listopada 1875. i w tym dniu nastąpił prowizoryczny odbiór budynków pod nadzór ustanowionego tamże zawiadowcy.

Właściwa kolaudacya nie odbyła się do chwili zamknięcia niniejszego sprawozdania, gdyż obliczenia, mające służyć za podstawę tej czynności, nie mogły być tak rychło ukończone przy szczupłym zasobie sił technicznych, któremi rozporządza Wydział krajowy.

Ponieważ zamknięcie rachunków za r. 1875. przedłożone zostanie Wysokiemu Sejmowi dopiero na sesyi przyszłej, przeto przedstawiamy poniżej obraz wydatków, wyłożonych na budowę krajowej szkoły weterynaryi i administracyę realności, w ogólnych zarysach:

W czasie od 1. stycznia do 19. grudnia wynosiły wydatki:

1.	Płaca konduktora budowy	808 złr.	— ct.
2.	Dodatek budowlany inżyniera asystenta wyznaczonego do prowadzenia budowy	420 „	— „
3.	Zasługa stróża	238 „	26 „
4.	Rozmaite wydatki administracyjne: uprawa ogrodu, koszenie siana, naprawa dachu i t. d. . .	1268 „	68½ „
5.	Wynagrodzenie przedsiębiorców przy budowie przekształcenia realności	26.105 „	12 „
6.	Prowizya dla kasy oszczędności . . .	480 „	— „
7.	Zaliczki dla nadinżyniera na drobne wydatki przy budowie	3000 „	— „
8.	Zaliczka dla przedsiębiorcy robót murarskich .	300 „	— „
9.	Podatek od realności	1036 „	11 „
10.	Należytość za przeniesienie własności . .	2785 „	12½ „
	Suma wydatków	36.441 złr.	30 ct.

W tym samym okresie czasu dochody wynosiły:

1.	Czynsz za wynajęte pomieszkania . . .	759 złr.	29 ct.
2.	Dochody z ogrodu:		
	a) za siano	250 „	— „
	b) za ziemniaki. . . .	9 „	90 „
	c) za lód ze stawu . . .	150 „	— „
3.	Dochód ze sprzedaży starego materyału . .	100 „	23 „
4.	Zwrot za cegły i cement od zarządu realności zakupiony na budowę gmachu sejmowego . . .	12 „	50 „
5.	Pożyczka z kasy oszczędności	16.000 „	— „
6.	Zwrot z zaliczek, asygnowanych nadinżynierowi .	150 „	— „
7.	Zwrot zaliczki udzielonej przedsiębiorcy robót murarskich	244 „	— „
8.	Zwrot odpisanych podatków	318 „	60 „
9.	Podniesiono z banku	— „	56 „
	Suma dochodów	17.995 złr.	08 ct.

Z porównania wydatków w kwocie 36.441 złr. 30 ct. z dochodami w kwocie 17.995 złr. 8 ct. okazuje się niedobór w kwocie 18.446 złr. 22 ct., który to niedobór w myśl uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 14. października 1874.

i z dnia 26. maja 1875 roku z funduszu kultury krajowej pokrytym zostanie

Dochody z realności, osiągnięte w ubiegłym roku, nie mogą być uważane za normalne. W czasie budowy bowiem, która od wiosny do późnej jesieni trwała, wszystkie pomieszkania w głównym budynku musiały być opróżnione po części dla pomieszczenia w nich służby technicznej, która kierowała robotami, po części zaś dla przekształcenia niektórych pomieszkań na sale wykładowe dla szkoły weterynaryi.

Zaraz po ukończeniu robót budowlanych i adaptacyjnych, Wydział krajowy czyniąc zadość wezwaniu zawartemu w piątym ustępie powyżej przytoczonej uchwały Wys. Sejmu z dnia 20. maja 1875, poczynił potrzebne zarządzenia celem jak najkorzystniejszego wydzierżawienia wszystkich pomieszkań w głównym budynku realności. Sale wykładowe stanowiły i stanowią wyjątek, gdyż nie posiadając warunków mieszkalnego lokalu, mogłyby być wynajęte dopiero po zarządzeniu prowizorycznych readaptacyi, na co Wydział krajowy mógłby się zgodzić tylko w takim razie, gdyby znalazł czynszownika gotowego do wykonania i ewentualnego usunięcia tych readaptacyi za stosownem zniżeniem czynszu dzierżawnego, ale bez żadnego zobowiązania, co do trwania kontraktu najmu na pewien z góry umówiony okres czasu, co w obec oczekiwanego ciągłe otwarcia szkoły kosztem skarbu Państwa jest niedopuszczalnem.

Z powodu odległości budynków od miasta i z powodu spóźnionej pory, w której pomieszkania mogły być wynajęte, Wydział krajowy nie zdołał znaleść od razu czynszowników na wszystkie lokalności mieszkalne. Dochód z czynszu zatem osiągnie normalną wysokość dopiero około wiosny.

Mając zawsze na uwadze piąty ustęp uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 20. maja 1875, Wydział krajowy nie pomijał żadnej sposobności, która mogła doprowadzić do korzystniejszego użytkowania realności, a jeżeli skutek nie zupełnie odpowiedział oczekiwaniom, to przypisać to należy tej okoliczności, że realność adaptowana na szkołę weterynaryi i mająca w tym stanie pozostać aż do stanowczego rozstrzygnięcia sprawy, nie może przynosić przy użyciu na inne cele korzyści, odpowiadających procentowi od wyłożonego kapitału.

Takiego zawodu doznał Wydział krajowy w powziętym zamiarze wydzierżawienia całej realności jednemu przedsiębiorcy. W październiku 1875 wniósł do Wydziału krajowego p. Franciszek Wagner, przedsiębiorca dostawy materyałów dla Towarzystwa budowniczego we Lwowie, ofertę, w której objawił gotowość wydzierżawienia całej realności na trzy lata, z obowiązkiem ustąpienia z takowej w razie otwarcia szkoły weterynaryi za poprzedniem sześciomiesięcznem wypowiedzeniem. Czynsz roczny ofiarowany przez oferenta wynosił 3.200 złr. W skutek tej oferty Wydział krajowy rozpisał licytacyę ofertową na wydzierżawienie całej realności, wyznaczając termin na dzień 25. października 1875.

Rozpisanie licytacyi było uzasadnione następującemi powodami: Zachodziła najpierw wątpliwość, czy czynsz dzierżawny ofiarowany przez p. Wagnera odpowiada wartości, a ponieważ w obec tylu wyjątkowych i anormalnych warunków, pod jakiemi realność przekształcona na szkołę weterynaryi, mogła być wydzierżawioną prywatnemu przedsiębiorcy, bez żadnej ujmy dla jej celu

i funduszu, nie ma utartego w innych tego rodzaju interesach, kryteryum do ocenienia stosowności czynszu dzierżawnego, przeto pozostała jedynie droga licytacyi publicznej. Drugi ważniejszy powód licytacyi polegał na tem, że Wydział krajowy musiał w ewentualnym kontrakcie wystąpić z wielu zastrzeżeniami, któreby z jednej strony ułatwiły ile możności prywatnemu przedsiębiorcy wyzyskanie wydzierżawionej realności za pomocą nieszkodliwych i łatwo usunąć się dających readaptacyi, a z drugiej strony dawały Wydziałowi krajowemu zapewnienie, że w razie otwarcia szkoły weterynary kosztem ska bu Państwa w myśl uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 20. maja 1875 realność będzie mogła przejść w ręce rządu bezzwłocznie i w takim stanie, któryby bez nowych wydatków z funduszu krajowego odpowiadał warunkom wspomnionej uchwały.

Te konieczne zastrzeżenia udaremniły plan wydzierżawienia całej realności. Ponieważ w terminie wyznaczonym do wnoszenia ofert, nie wpłynęła ani jedna oferta, przeto Wydział krajowy, niezrażając się tym zawodem, ponowił rokowania z pierwotnym oferentem p. Wagnerem. Przedsiębiorca ten w ustnych rokowaniach okazywał się skłonnym do wielu niezbędnych ustępstw od pierwotnej oferty, a Wydział krajowy, uznając znaczne korzyści, wynikające z oddania całej realności w ręce jednego dzierżawcy, pragnął ocalić plan pewnemi modyfikacyami pierwotnych zastrzeżeń. Mimo to rokowania nie osiągnęły pożądanego skutku, gdyż przedsiębiorca w ostatniej chwili odstąpił od zamiaru, nie wskazawszy nawet powodów tego kroku. Snać rachuba, na której oparł swoją ofertę, okazała się dlań błędną lub niepewną.

Po tem zerwaniu rokowań nie pozostało Wydziałowi krajowemu nic innego, jak tylko wynajmywanie każdego pomieszkania z osobna i wyzyskiwanie wszystkich innych źródeł dochodu, który przynieść może ogród, staw i t. d. Dochód w ten sposób z realności uzyskany, nie dorówna czynszowi ofiarowanemu za wydzierżawienie całej realności, gdyż nie wchodzą w rachubę budynku przeznaczone na szpital zwierzęcy, prorektoryum i kuźnie. Ubytek w dochodach ztąd wynikający, powetowany zostanie tą korzyścią, że wspomnione budynki pozostaną w stanie nowym i nie będą wystawione na sposób używania, który może niezupełnie dałby się pogodzić z właściwemi ich celami. Korzyść ta jest według zasięgniętej opinii rzeczoznawców tak ważną, że Wydział krajowy wyrzekłby się jej tylko w takim razie, gdyby nią wypadło okupić bardzo korzystne dla funduszu wydzierżawienie całej realności, lub gdyby dzierżawcy pojedyńczych budynków, ofiarowali obok bardzo korzystnego czynszu także najzupełniej wystarczającą rękojmię, że późniejsze użycie tych budynków na cele właściwe, będzie mogło nastąpić w każdej chwili bez nowych wydatków.

Badanie kraju co do przyrodniczych jego właściwości. Stypendya górnicze.

Na posiedzeniu z dnia 26. maja 1875 powziął Wysoki Sejm następującą uchwałę:

1. Sejm uznając potrzebę systematycznego wszechstronnego zbadania kraju co do jego przyrodniczych właściwości, wyznacza w tym celu dla komisyi fizyograficznej przy Akademii umiejętności w Krakowie, roczny zasiłek w ilości 3000 złr.

2. Komisya fizyograficzna corocznie zdawać będzie sprawę Wydziałowi krajowemu o postępie i skutku dokonanych badań.
3. Sejm przeznacza celem wykształcenia specyalnego w zawodach przemysłu z górnictwem się stykających, a nasz kraj bliżej obchodzących, z funduszu krajowego dla ukończonych akademików górniczych dwa stypendya, każde po 1000 złr. rocznie i na czas trzyletni.

W wykonaniu powyższej uchwały odniósł się Wydział krajowy dnia 1. czerwca 1875 L. 13.528 do komisyi fizyograficznej przy Akademii umiejętności w Krakowie, aby jeszcze w ciągu roku 1875 zechciała poczynić odpawiednie przygotowanie i wypracowała plan przedsięwziąść się mających badań, któryby Wysokiemu Sejmowi na najbliższej kadencyi został przedłożonym, obok tego zaś objawiła Wydziałowi krajowemu zapatrywanie swe w kwestyi warunków, pod jakiemi nastąpić ma nadanie wyznaczonych przez Wysoki Sejm stypendyów górniczych. Wezwaniu temu komisya fizyograficzna dotąd tylko w części uczyniła zadość, przedkładając bardzo szczegółowe propozycye co do warunków rozpisać się mającego konkursu na stypendya górnicze, tudzież postępowanie przy ocenianiu kwalifikacyi kandydatów. Z uwzględnieniem pomienionych propozycyi rozpisał Wydział krajowy dnia 7. listopada 1875 L. 24.351 w myśl przywiedzionej uchwały Wysokiego Sejmu, konkurs na dwa stypendya, oznaczając jako ostateczny termin zgłoszenia się 1. luty 1876.

Co do planu badań nadmienić wypada, że komisya fizyograficzna we wspomnionem wyżej piśmie swem przywiodła na usprawiedliwienie zwłoki w wypracowaniu takowego okoliczność, że w ciągu lata przeważna większość członków komisyi przebywała po za obrębem Krakowa, skutkiem czego czynności komisyi były w zawieszeniu.

Szarańcza.

W gminie Zeżawa powiatu Zaleszczyckiego pojawił się w Czerwcu roku ubiegłego w znacznej ilości owad, który wzięty przez tamtejsze c. k. Starostwo za szarańczę, dał powód c. k. Prezydyum Namiestnictwa do odświeżenia dawniejszych rozporządzeń, odnoszących się do tępienia szarańczy. Obok tego objawiło c. k. Prezydyum Namiestnictwa Wydziałowi krajowemu życzenie, aby i władze autonomiczne wspierały według możności usiłowania ludności w tępieniu tego szkodnika. Uznając konieczność współdziałania władz autonomicznych dla odwrócenia grożącej klęski, wystosował Wydział krajowy dnia 13. lipca 1875 l. 16.327 do wszystkich Wydziałów i Rad powiatowych odpowiednie polecenie, do którego dołączył instrukcyę c. k. Prezydyum Namiestnictwa z dnia 3. lipca 1860 l. 4.070, pouczającą o naturze szarańczy i środkach, któremi przeciw niej skutecznie walczyć można.

Na szczęście jednakże okazały się powyższe kroki zaradcze w tym wypadku zbytecznemi, gdyż w owadzie, o którym wyżej była mowa, zbadanym naukowo przez komisyę fizyograficzną przy Akademii umiejętności w Krakowie, rozpoznano zwykłego konika polnego.

Stypendya dla uczniów szkół weterynaryi i Akademii rolniczej w Wiedniu.

Na posiedzeniu z dnia 25. maja 1875 uchwalił Wysoki Sejm następującą rezolucyę:

„Jeżeliby w roku 1876 szkoła weterynaryi we Lwowie otwartą nie została, Wydział krajowy upoważnia się do użycia tej sumy 2000 złr.

(przeznaczonej pierwotnie na stypendya dla uczniów szkoły weterynaryi we Lwowie) na stypendya dla uczniów innych szkół weterynaryi lub dla uczniów Akademii rolniczej w Wiedniu, albo też na zasiłki na podróże w celach naukowych dla ukończonych uczniów Akademii rolniczej w Wiedniu".

Powziąwszy przekonananie, że otwarcie szkoły weterynaryi we Lwowie w najlepszym razie dopiero z początkiem roku szkolnego 1876/77 mogłoby przyjść do skutku, że przeto uczniowie tej szkoły z dotacyi przeznaczonej na stypendya w r. 1876 korzystać nie będą, podzielił Wydział krajowy w myśl powyższej rezolucyi oddaną mu do rozporządzenia kwotę 2.000 złr. a. w. *a)* trzy stypendya po 200 złr. dla uczniów szkoły weterynaryi w Wiedniu, *b)* dwa stypendya po 400 złr. dla słuchaczów Akademii rolniczej w Wiedniu; *c)* jedno stypendyum w kwocie 600 złr. na podróż naukową dla ukończonego ucznia Akademii rolniczej w Wiedniu.

Na wszystkie wymienione stypendya rozpisano konkurs dnia 22. września 1875 l. 21 695, oznaczając jako ostateczny termin zgłoszenia się dla kategorye *a)* i *b)* 20. października 1875 dla kategoryi *c)* 1. styczeń 1876.

Kandydatów zgłosiło się w kategoryi: *a)* siedmiu, w kategoryi *b)* sześciu, — nadano zaś wszystkie stypendya kat. *a)* i *b)* rozporządzeniem z dnia 2. Listopada 1875. l. 24.533 kandydatom, którzy dają wszelką rękojmię, że się odwdzięczą krajowi za doznane odeń poparcie.

W kategoryi *c)* zgłosił się tylko jeden kandydat, lecz i ten dopiero z upływem bieżącego roku szkolnego kończy studya swe w Akademii rolniczej. Stypendyum przeto, przeznaczone jako zasiłek na podróż naukową, musiało tymczasowo pozostać opróżnione.

Sprawa uznania szkół rolniczych w Dublanach za Zakłady krajowe.

Wydział krajowy podjął w tej sprawie polecone sobie rokowania tak z Rządem jakoteż z komitetem c. k. galic. Towarzystwa gospodarskiego we Lwowie i zda o nich Wysokiemu Sejmowi sprawę w osobnem przedłożeniu, skoro tylko rokowania doprowadzą do pomyślnego wyniku.

Petycya Stowarzyszenia pracy kobiet we Lwowie o subwencyę z funduszu krajowego.

Na posiedzeniu dnia 30 kwietnia 1875, wydał Wysoki Sejm nad petycyą Stowarzyszenia pracy kobiet we Lwowie, o udzielenie subwencyi z funduszu krajowego, następującej treści uchwałę:

„Petycyę Stowarzyszenia pracy kobiet odsyła się do Wydziału krajowego dla bliższego zbadania i ocenienia, czyli rzeczywiście rozwinięcie się działalności tegoż Stowarzyszenia, upoważnia go do żądania od kraju uwzględnienia, a w takim razie poleca się Wydziałowi krajowemu udzielenie jednorazowego datku temuż Stowarzyszeniu do wysokości 500 złr. w. a. z funduszu dyspozycyjnego".

W wykonaniu tej uchwały Wysokiego Sejmu zajął się Wydział krajowy przedewszystkiem zbadaniem stosunków Stowarzyszenia pracy kobiet, i poruczył tę czynność p. Juliuszowi Starklowi, członkowi Rady szkolnej.

Z złożonego w tej mierze sprawozdania p. J. Starkla powziął Wydział krajowy przekonanie, że Stowarzyszenie to zasługuje za wszech miar na poparcie, że posiada wszelkie warunki silnego utrwalenia się i szerokiego rozwinięcia swej pożytecznej działalności, wskutek tego wyasygnował uchwałą z dnia 28. Czerwca 1875 l. 10471, kwotę przez Wysoki Sejm na ten cel przeznaczoną.

Petycya gminy Rzepiennika biskupiego, o nadanie prawa do poboru opłaty od gorących napojów.

Na posiedzeniu dnia 7. maja 1875 roku, przekazał Wysoki Sejm Wydziałowi krajowemu do zbadania i sprawozdania petycyę gminy Rzepiennika biskupiego, o zezwolenie w drodze ustawodawstwa krajowego na pobór opłat gminnych od napojów spirytusowych w obręb gminy wprowadzanych, i tamże spotrzebowanych.

Petycya ta nie mogła być przedmiotem merytorycznego załatwienia, ponieważ nie były w niej należycie uwzględnione obowiązujące w tej mierze postanowienia ustawy gminnej.

Wydział krajowy przesłał ją zatem reskryptem z dnia 13. maja 1875 l. 10998 Wydziałowi powiatowemu w Gorlicach, z wezwaniem o dokładne zbadanie potrzeby nałożenia w mowie będących opłat, uzupełnienie sprawy w myśl wyż wspomnianych postanowień ustawy gminnej i jak najspieszniejsze przedłożenie Wydziałowi krajowemu do dalszej czynności urzędowej.

Wezwaniu temu Wydział powiatowy w Gorlicach do chwili zamknięcia niniejszego sprawozdania nie uczynił zadość, przeto też i Wydział krajowy nie jest jeszcze w możności wywiązać się z powołanego na wstępie polecenia Wysokiego Sejmu.

Polecenie względem zaopatrzenia gmin i obszarów dworskich w ustawy i przepisy, odnoszące się do ustawy polowej

Na posiedzeniu dnia 21. maja 1875 r. po uchwaleniu ustawy o ochronie własności polowej, wydał Wysoki Sejm następującej treści uchwałę:

„Zważywszy, że w projekcie do ustawy o ochronie własności polnej, powołane są postanowienia, których znajomość przy wykonaniu ustawy jest potrzebną, Sejm wzywa Wydział krajowy:

1. aby równocześnie z ogłoszeniem niniejszej ustawy, polecił wydrukować książeczkę w obu językach krajowych, któraby prócz tej ustawy zawierała ustawy i postanowienia, na jakie się ona powołuje,
2) aby książeczkę tę jak najrychlej wszystkim gminom i przełożonym obszarów dworskich bezpłatnie rozesłał.“

Poleceniu temu Wydział krajowy nie mógł jeszcze zadość uczynić, jak to bowiem na właściwem miejscu wspomniano, ustawa o ochronie własności polnej do chwili zamknięcia niniejszego sprawozdania nie otrzymała jeszcze Najwyższej sankcyi.

Petycya gminy Bohorodczany o wyjednanie zatwierdzenia odbywania jarmarków.

Na posiedzeniu dnia 24. maja 1875 r. odstąpił Wysoki Sejm petycyę gminy Bohorodczany o wyjednanie zatwierdzenia odbywania jarmarków, Wydziałowi krajowemu do załatwienia.

W wykonaniu tej uchwały Wysokiego Sejmu odniósł się Wydział krajowy odezwą z dnia 15. czerwca 1875 r. l. 12.113 do c. k. Namie-

stnictwa, i załączając w mowie będącą petycyę, upraszał o uwzględnienie życzeń gminy m. Bohorodczany, o ile stosunki miejscowe iwzględy słuszności wymagać tego będą.

Allegat 3. W odpowiedzi na to otrzymał Wydział krajowy załączoną pod ³/. odezwę c. k. Namiestnictwa, z której Wysoki Sejm o niemożności uwzględnienia tej petycyi przekonać się zechce.

O tej odpowiedzi uwiadomioną została gmina, za pośrednictwem właściwego Wydziału powiatowego.

Wypłata subwencyi dla Zakładów sióstr Miłosierdzia.

Uchwalając kwotę 1198 złr. tytułem subwencyi dla zakładów sióstr Miłosierdzia, polecił Wysoki Sejm, aby kwotę tę rozdzielił Wydział krajowy w porozumieniu z wizytatorką sióstr Miłosierdzia między szpitale w Czerwonogrodzie, Bursztynie i Rozdole.

Porozumienie to przyszło do skutku, i stosownie do repartycyi przez wizytatorkę zaprojektowanej, wypłaciliśmy z początkiem stycznia Zakładowi sióstr Miłosierdzia w Rozdole 398 złr. w. a., — Zakładom zaś w Bursztynie i Czerwonogrodzie po 400 złr. w. a.

Równocześnie zarządziliśmy wypłatę datku jednorazowego dla Zakładu sióstr Miłosierdzia w Nowosiółkach, jaki Wysoki Sejm przyznał uchwałą z d. 26. maja 1875, w kwocie 400 złr. w. a. na potrzeby szkolne i szpitalne.

Petycya Czesława Pieniążka o subwencyę 750 złr. w. a. dla Wydawnictwa pism ludowych „Wieniec“ i „Pszczółka“.

Uchwałą z dnia 8. maja 1875. przekazał nam Wysoki Sejm do urzędowania petycyę p. Czesława Pieniążka o subwencyę w kwocie 750 złr. w. a. dla wydawnictwa „Wieńca“ i „Pszczółki“, lub o zaprenumerowanie na koszt krajowy dla gmin lub szkółek 500 egzemplarzy tych pisemek.

Zasięgnęliśmy przedewszystkiem zdania Krajowej Rady szkolnej o tendencyi i pożyteczności publikacyi p. Pieniążka. Zdanie to, nie odmawiając dobrych dążności wydawnictwu „Wieńca“ i „Pszczółki“, nie było dlań jednak w całej pełni korzystnem, dlatego, wytknąwszy niedostatki w myśl wskazówek Rady szkolnej, wstrzymaliśmy się z daniem subwencyi, naznaczając p. Pieniążkowi koniec października 1875. jako termin, w którym miał się wykazać, iż w dalszych zeszytach zastosował się do zakomunikowanych mu uwag.

Do chwili zamknięcia niniejszego sprawozdania nie wznowiono jednak petycyi o udzielenie subwencyi.

Fundusz szkół ludowych z r. 1872.

Na posiedzeniu z 10. października 1874. uchwalił Wysoki Sejm rezolucyę, wzywającą c. k. Rząd, aby dla zebranego w r. 1872. ze składek funduszu szkolnego, z którego niezamożnym gminom mają być udzielane bezpowrotne zasiłki na budowy domów szkolnych, wyjednał na drodze właściwej uwolnienie od należytości skarbowej.

Rezolucya ta nieodniosła pożądanego skutku, jednakowoż c. k. Prezydyum Namiestnictwa zawiadomiło Wydział krajowy, iż c. k. Ministerstwo Skarbu oznajmiło reskryptem z dnia 9. kwietnia 1875 r. l. 31.686 swoją gotowość, przyzwolić w swoim zakresie działania na wszelkie możliwe ulżenia, celem

uiszczenia w stosownych ratach należytości, jakie od funduszu tego, stosownie do istniejących przepisów, przypaduą.

Wymierzenie należytości, o których mowa, dotąd nie nastąpiło. Mając jednak powyższe zapewnienie c. k. Ministerstwa skarbu, zamierza Wydział krajowy prosić o rozłożenie spłaty należytości na 20 rat rocznych.

Ponieważ każda z tych rat wynosiłaby stosownie do istniejących przepisów i pierwotnej wysokości majątku fundacyi około 360 złr., fundacya zaś ma obecnie stałych rocznych dochodów około 5.400 złr., przeto znaczniejsza do 5.000 złr. sięgająca część onych dałaby się już obecnie obracać na właściwe cele fundacyi, gdyby spłata należytości rządowej rzeczywiście na lat 20 rozłożoną została.

Mając na uwadze z jednej strony powyższy skład rzeczy, zaś z drugiej strony postanowienia listu fundacyjnego, według którego przyznawać ma zasiłki na budowę szkół, Wydział krajowy na wniosek Rady szkolnej krajowej, która znowu opierać się ma na propozycyach Rad szkolnych okręgowych i Wydziałów powiatowych, — zawezwaliśmy z początkiem września 1875. roku c. k. Radę szkolną krajową, ażeby zechciała postarać się o materyały do sporządzenia wniosku, tak, iżby zasiłki na budowę szkół już z początkiem wiosny r. b. mogły być przyznane.

Ile właściwie już w roku bieżącym będzie mogła fundacya wydać na zasiłki, to zależeć będzie od ostatecznego załatwienia sprawy wymiaru należytości skarbowej, zawsze jednak spodziewamy się, że już w r. b. z funduszu tego 10 do 15 gmin z dobrodziejstwa fundacyi skorzystają.

Petycya p. Julii Romankiewiczowej.

Uchwałą z dnia 26. maja 1875. r. odstąpił Wysoki Sejm Wydziałowi krajowemu do załatwienia petycyę p. Julii Romankiewiczowej, wdowy po b. profesorze szkół wyższych gimnazyalnych, o udzielenie pomocy i przeznaczenia funduszu na utrzymanie małoletnich dzieci.

Petycyę tę załatwił Wydział krajowy, udzielając petentce jednorazowy zasiłek w kwocie dwiestu złr. w. a.

W sprawie konserwacyi pomników i zabytków historycznych.

W miarę środków, służących do dyspozycyi, udzielaliśmy jak po inne lata subwencyi na restauracyę budowli pomników i zabytków historycznych, wysłuchawszy zawsze poprzód w tym względzie zdania c. k. konserwatorów z rayonu oddanego pod ich opiekę.

Nie wchodząc w szczegóły działalności naszej w tym dziale, dotkniemy tylko wypadków, które były przedmiotem uchwał Wysokiego Sejmu.

Jeszcze w uchwale Wysokiego Sejmu z dnia 16. października 1871. r. postanowił Wysoki Sejm, załatwiając petycyę ks. Tomasza Jaszczora z Biecza, aby Wydział krajowy, zbadawszy potrzeby kościoła w Bieczu, przyszedł im o tyle w pomoc, o ile by dzieła sztuki i pomnikowe tego wymagały.

Uchwała ta po dziś dzień nie weszła w życie, właściwy konserwator podówczas nie był obecny, inni wahali się funkcyonować w cudzym rayonie, dopiero obecnie mamy zapewnioną pomoc właściwego c. k. konserwatora, a skoro opinję jego poznamy, przystąpimy do wykonania woli Wysokiego Sejmu.

W roku zeszłym wniósł do Wysokiego Sejmu petycyę konwent XX. Dominikanów z Krakowa, prosząc o pomoc z funduszu krajowego na wykończenie urządzenia wewnętrznego tej świątyni, dźwigniętej z gruzów po pamiętnym pożarze z 1850 r.

W skutek uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 26. maja 1875 r. petycya powyższa dostała się Wydziałowi krajowemu do bliższego zbadania.

Zażądaliśmy informacyi od p. Pawła Popiela, c. k. konserwatora pomników historycznych w Krakowie, gdy zaś odpowiedź jego, uznając zapobiegliwość konwentu w odbudowaniu spalonego kościoła dała poznać, iż zasoby klasztoru pozwolą powoli na ozdobienie, jak przystoi wnętrza, wstrzymaliśmy się z dalszą ingerencyą w tej sprawie, przez wzgląd na rozliczne wydatki fundusz krajowy obciążające.

W przedmiocie wniosku posła Biłousa o pomnożenie szkół średnich.

Na posiedzeniu z dnia 29. maja 1875 przekazał Wydział krajowy wniosek posła Biłousa i towarzyszy treści następującej:

„Poleca się Wydziałowi krajowemu, aby starania gmin Zaleszczyk, Żółkwi, Sanoka i innych około utworzenia niższych szkół średnich u Wys. Rządu poparł, i otwarcie takowych dla uboższej młodzieży niezbędnie potrzebną, z uwzględnieniem językowych stosunków w kraju, przyspieszył", Wydziałowi krajowemu jako petycyę do urzędowania.

Gdy dotacya szkół średnich powinna prawidłowo ze Skarbu Państwa nastąpić, przeto Wydział krajowy wniosek ten pismem z dnia 15. czerwca 1875 l. 13.534 odstąpił c. k. krajowej Radzie szkolnej z poparciem do użytku urzędowego.

Odpowiedź krajowej Rady szkolnej z dnia 22. Listopada 1875 l. 10970 załączamy pod *Allegat 4.* ⁴/. Z niej raczy się Wys. Sejm przekonać, że nie ma żadnej nadziei, iżby w drodze, przez posła Biłousa obranej, przyjść do jakichkolwiek rezultatów. Tworzenie nowych szkół średnich przychodzi zwykle w ten sposób do skutku, iż na podstawie najdokładniej wykazanej potrzeby i przy ofiarach przez gminę dotyczącą zabezpieczonych, c. k. Rząd takie szkoły na etat szkół Państwowych przyjmuje.

Poparcie, choćby najgorliwsze, zostanie bez skutku, jeżeli powyższe warunki nie są wypełnione.

W przedmiocie wniosku posła Krzyżanowskiego, dotyczącego nauki języka niemieckiego w szkołach ludowych i średnich.

Na posiedzeniu z dnia 29. Maja 1875 powziął Wys. Sejm nad wnioskiem posła Krzyżanowskiego, dotyczącym nauki języka niemieckiego w szkołach ludowych i średnich, uchwałę treści następującej:

„Wniosek posła Krzyżanowskiego odstępuje się Wydziałowi krajowemu z poleceniem, aby go w porozumieniu z Radą szkolną krajową zbadał i Sejmowi na najbliższej kadencyi stosowne sprawozdanie wraz z wnioskiem, gdyby takowy uznał za potrzebny, przedłożył."

Ponieważ rokowania z c. k. krajową Radą szkolną nie doprowadziły jeszcze do żadnego rezultatu, przeto nie jesteśmy jeszcze w możności ocenienia, czy i w jakim kierunku będziemy mogli postawić wniosek.

Uchwała Wysokiego Sejmu upoważniająca Wydział krajowy do przystąpienia do regulacyi rzeki Brnia i przyznająca na ten cel jednorazową subwencyę 6000 zł.

Na posiedzeniu dnia 25. Maja 1875 powziął Wysoki Sejm nad petycyą Mieleckiego Wydziału powiatowego o subwencyę na regulacyę rzeki Brnia następującą uchwałę:

„1) Upoważnia się Wydział krajowy do przystąpienia do wykonania regulacyi Brnia jednorazowym datkiem 6.000 złr., jednakże tylko w takim razie, jeżeli c. k. Rząd na pokrycie $^1/_4$ części kosztów tej regulacyi udzieli subwencyi z funduszu Państwa a strony interesowane zobowiążą się do pokrycia reszty kosztów.

2) W budżecie na rok 1876 zamieszcza się na powyższy cel kwotę 6.000 złr.“

O uchwale tej uwiadomił Wydział krajowy c. k. Namiestnictwo, upraszając przytem, ażeby zechciało wyjednać u c. k. Rządu żądany zasiłek z funduszu Państwowego i zajęło się jak najrychlejszem przeprowadzeniem zamierzonej regulacyi.

Allegat 5.

Na zapytanie c. k. Namiestnictwa, czy przyzwolona przez Wysoki Sejm subwencya 6.000 złr. tyczy się tylko regulacyi Starego Brnia, czy też regulacyi rzeki Brnia w ogóle, odpowiedział Wydział krajowy załączoną $^5/_.$ odezwą, iż, jakkolwiek Wydział krajowy nie jest upoważnionym do interpretowania uchwały Wys. Sejmu, to jednak przyjęte bez dyskusyi sprawozdanie komisyi sejmowej wskazuje, że Wysoka Izba, przyzwalając warunkowo na subwencyę na regulacyę rzeki Brnia, miała na względzie tylko te roboty regulacyjne przy pomienionej rzece w powiecie Mieleckim, które Reprezentacya rzeczonego powiatu wszelkiemi siłami stara się doprowadzić do skutku, i których projekt wypracował delegowany przez c. k. Namiestnictwo urzędnik techniczny, obliczając koszta na 94.051 złr. 34 ct. w. a.

Petycya Piotra Kwaśniewskiego o wypłacenie wynagrodzenia za roboty nadkosztorysowe przy budowie mostu na Sanie pod Jarosławiem, wykonane w latach 1867 i 1868.

Uchwałą z dnia 30. Kwietnia 1875 przekazał Wysoki Sejm Wydziałowi krajowemu do urzędowania petycyę Piotra Kwaśniewskiego, byłego przedsiębiorcy budowy mostu na Sanie pod Jarosławiem, o wypłatę kwoty 1077 złr. 31 ct., przyznanej mu orzeczeniem c. k. Namiestnictwa z 27. lutego 1871, tytułem należytości za roboty nadkosztorysowe.

W załatwieniu tej petycyi wypłacił Wydział krajowy Kwaśniewskiemu i tegoż wspólnikom, Aleksandrowiczowi i Rutkowskiemu kwotę 315 złr. 83 ct. za roboty w 1868 r. wykonane, co się zaś tyczy reszty należytości, która przypada na konkurencyę za roboty, uskutecznione w r. 1867, odstąpił Wydział krajowy sprawę c. k. Namiestnictwu do dalszego zarządzenia.

Petycya Reprezentacyi powiatowej w Nisku o uwolnienie powiatu od zwrotu 2000 złr., udzielonych na budowę mostu na Tanwi.

Uchwałą z dnia 7. maja 1875 przekazał Wysoki Sejm petycyę Reprezentacyi powiatowej Niżańskiej, o uwolnienie powiatu od zwrotu subwencyi 2000 złr., udzielonej w 1872 r. na budowę mostu na Tanwi pod Ulanowem, do ściślejszego zbadania rzeczy i stosownego uwzględnienia.

W wykonaniu tej uchwały zbadał Wydział krajowy sprawę raz jeszcze, a nie mogąc uwolnić powiatu Niżańskiego od zwrotu subwencyi z powodu, iż prawo do pobierania myta na moście wyżej wymienionym udzielonem zo-

stało Ustawą krajową z dnia 17. kwietnia 1874 z warunkiem zwrotu subwencyi z dochodów mytniczych: uwzględnił przytoczone w petycyi powody, iż zwrot pożyczki w czteroletnim okresie trwania koncesyi mytniczej byłby dla powiatu zbyt uciążliwym, i rozłożył spłatę reszty dłużnej sumy 1750 złr. na dziesięć równych rat rocznych.

Petycya gminy Roztoki o wynagrodzenie za grunt zajęty na rzecz drogi Waszycko-Lubelskiej.

Uchwałą z dnia 8. maja 1875 odstąpił Wysoki Sejm Wydziałowi krajowemu do właściwego załatwienia petycyę gminy Roztoki o wynagrodzenie za grunt zajęty na rzecz drogi Waszycko- Lubelskiej.

Petycyę tę przesłał Wydział krajowy Wydziałowi powiatowemu Jasielskiemu z poleceniem, ażeby stosownie do wyniku sprawy, gminę o swem postanowieniu uwiadomił, i względem wywłaszczenia gruntu zajętego do c. k. Starostwa się odniósł, lub, jeżeli takowe zastąpiło, gminę co do dalszych pretensyi na właściwą drogę odesłał.

Petycya Rady powiatowej w Nowym Sączu o połączenie drogi krajowej Brzesko-Sądeckiej z drogą krajową Tarnowsko Niedzicką, przez zbudowanie mostu na Dunajcu i obejście góry pod Zbyszycami.

Na posiedzeniu dnia 11. maja 1875 przekazał Wysoki Sejm Wydziałowi krajowemu do zbadania i stosownego załatwienia petycyę Rady powiatowej Nowosądeckiej o połączenie drogi krajowej Brzesko Sądeckiej z drogą krajową Tarnowsko-Niedzicką, przez zbudowanie mostu na Dunajcu i obejście góry pod Zbyszycami.

W załatwieniu tej petycyi, której przedmiot był już badanym, oznajmił Wydział krajowy Wydziałowi powiatowemu w Nowym Sączu, iż w obec szczupłych funduszów, któremi rozporządza, nie może orzekać o projekcie przedstawionym i ograniczyć się musi na teraz do przeprowadzenia pomniejszych rekonstrukcyi na drodze krajowej Tarnowsko Niedzickiej.

Petycya Wydziału powiatowego Kolbuszowskiego o udzielenie subwencyi w sumie 9 000 złr.

Uchwałą z dnia 11. maja 1875 przekazał Wysoki Sejm Wydziałowi krajowemu do ostatecznego załatwienia petycyę Wydziału powiatowego Kolbuszowskiego o udzielenie subwencyi w sumie 9.000 złr. na budowę drogi Głogowsko-Kolbuszowskiej.

Petycya ta została załatwioną postanowieniem Wydziału krajowego, którem na ukończenie budowy rzeczonej drogi udzielił zasiłek w kwocie 3000 złr. z dotacyi 1875 r.

Petycya Wydziału powiatowego w Drohobyczu o subwencyę na budowę mostu gminnego w Oparach.

Uchwałą z dnia 22. maja 1875 odstąpił Wysoki Sejm Wydziałowi krajowemu petecyę Wydziału powiatowego Drohobyckiego o subwencyę 1000 złr. na budowę mostu gminnego w Oparach.

W załatwieniu tej petycyi postanowił Wydział krajowy udzielić zasiłek w kwocie 500 złr. stawiając z swej strony warunki, zabezpieczające wykonanie zamierzonej budowy. Wydział powiatowy Drohobycki zgodził się na te warunki i upraszał o odroczenie asygnacyi do roku 1876.

Polecenie Wysokiego Sejmu w sprawie wyjednania dotacyi z funduszu Państwowego, na całkowite utrzymanie czterech dróg wojskowych w zachodniej części kraju.

Uchwałą z dnia 25. maja 1875 polecił Wysoki Sejm Wydziałowi krajowemu, aby uczynił przedstawienie do c. k. Rządu o wyjednanie przyjęcia do budżetu Państwa odpowiednej dotacyi na całkowite utrzymanie czterech dróg wojskowych w zachodniej części kraju, mianowicie: Podgórsko-Bialskiej, Proszowsko-Niepołomickiej, Gdowsko-Gorlickiej i Gorlicko-Żmigrodzkiej.

Alegat 6.

W wykonaniu tego polecenia wystosował Wydział krajowy załączoną °/. odezwę do c. k. Prezydyum Namiestnictwa, które przedłożyło ją następnie JE. panu Ministrowi spraw wewnętrznych z wnioskiem przychylnym, dotąd jednak żadnej odpowiedzi nie otrzymało.

Polecenie Wysokiego Sejmu względem niezwłocznego rozpoczęcia budowy drogi krajowej z Krasnego do Buska.

W wykonaniu uchwały Wysokiego Sejmu z d. 25. maja 1875, przystąpił Wydział krajowy do budowy drogi krajowej z Krasnego do Buska, przez co załatwioną została odnośna petycya Wydziału powiatowego złoczowskiego, przekazana uchwałą Wysokiego Sejmu z d. 29. maja 1875.

Petycya Reprezentacyi powiatowej Krośnieńskiej o udzielenie subwencyi z funduszu krajowego, na budowę mostu na Wisłoku pod Krosnem, na drodze powiatowej Krośnieńsko-Żmigrodzkiej.

Na posiedzeniu d. 25. maja 1875 powziął Wysoki Sejm nad petycyą Reprezentacyi powiatowej Krośnieńskiej w przedmiocie budowy mostu na Wisłoku pod Krosnem na drodze powiatowej Krośnieńsko-Żmigrodzkiej, następującą uchwałę:

„Petycyę Rady powiatowej Krośnieńskiej o udzielenie z funduszów krajowych na budowę mostu na Wisłoku pod Krosnem subwencyi w kwocie 5.297 złr. w. a. przekazuje się Wydziałowi krajowemu do uwzględnienia, a to w wysokości, o ile możności odpowiedniej wykazanej potrzebie.“

W wykonaniu tej uchwały przeznaczył Wydział krajowy na wykazaną potrzebę w granicach możności kwotę 3.000 złr. z dotacyi 1875 r.

Petycya Wydziału powiatowego w Birczy o subwencyę 10 000 złr. na cele drogowe.

Uchwałą z dnia 25. maja 1875 przekazał Wysoki Sejm Wydziałowi krajowemu do urzędowania petycyę Wydziału powiatowego birczańskiego o subwencyę 10.000 złr. na cele drogowe.

Petycyę tę załatwił Wydział krajowy odmownie dla braku dat potrzebnych, oznajmiając przytem, iż w myśl uchwały Wysokiego Sejmu z 1874 r. wsparcie z funduszu krajowego udzielone być może tyko do budowy drogi.

Petycya Wydziału powiatowego Tarnowskiego o udzielenie subwencyi z funduszu krajowego na rekonstrukcyę dróg powiatowych.

Uchwałą z dnia 25. maja 1875 przekazał Wysoki Sejm petycyę Wydziału powiat. Tarnowskiego o udzielenie subwencyi z funduszu krajowego na rekonstrukcyę dróg powiatowych do możliwego uwzględnienia.

W wykonaniu tej uchwały przeznaczył Wydział krajowy tytułem zasiłku na cel żądany kwotę 4.000 złr., a mianowicie 200 złr. z dotacyi 1875 r., drugą zaś połowę z dotacyi roku następnego.

Petycya Wydziału powiatowego w Rudkach o subwencyę 4.000 złr. na budowę drogi z Komarna do Gródka.

Uchwałą z dnia 25. maja 1875, przekazał Wysoki Sejm Wydziałowi krajowemu petycyę Wydziału powiatowego w Rudkach, o subwencyę 4.000 złr. na dokończenie budowy drogi powiatowej z Komarna do Gródka.

W załatwieniu tej petycyi postanowił Wydział krajowy, udzielić zasiłek w kwocie 1000 złr. z warunkiem, iż reszta sumy potrzebnej na dokończenie budowy drogi rzeczonej, z funduszów powiatowych pokrytą zostanie.

Petycye Wydziałów powiatowych w Nisku i Kolbuszowej w sprawie budowy drogi krajowej z Rzeszowa do Nadbrzezia.

Na posiedzeniu dnia 29. Maja 1875 powziął Wysoki Sejm nad petycyą Wydziału powiatowego w Kolbuszowie i Nisku w sprawie budowy drogi krajowej z Rzeszowa do Nadbrzezia następującej treści uchwałę:

„Uchwała sejmowa z 13. października 1874 r., postanawiająca budowę drogi krajowej z Głogowa na Nisko do Nadbrzezia, pozostać ma niezmienioną — zaś prośby Wydziałów powiatowych Kolbuszowy i Niska: czyli droga ta na Sokołów, czyli na Ranizów ma być prowadzoną, odstępuje się Wydziałowi krajowemu do zbadania i przedłożenia sprawozdania Sejmowi.“

W wykonaniu tej uchwały zbadał Wydział krajowy poruczoną sprawę i przedłoży Wysokiemu Sejmowi w tym przedmiocie osobne sprawozdanie.

Petycya obszaru dworskiego i gminy Parchacz o nadanie im prawa do pobierania myta mostowego od mostu na rzece Racie.

Na posiedzeniu dnia 3. Maja 1875 r. Wysoki Sejm przekazał Wydziałowi krajowemu jako komisyi petycyę obszaru dworskiego i gminy Parchacz o nadanie im prawa do pobierania myta mostowego od mostu na rzece Racie. —

W skutku tego Wydział krajowy rozporządzeniem z dnia 9. Maja 1875 r. l. 10553, polecił Wydziałowi powiatowemu w Sokalu, przeprowadzić na koszt strony interesowanej komisyonalne dochodzenie, stosownie do obowiązujących przepisów mytniczych i złożyć sprawozdanie wraz ze swoją opinią.

Odnośne sprawozdanie dotąd nie nadeszło.

Petycya gminy Jodłowa o nadanie jej prawa do pobierania myta mostowego.

Na posiedzeniu dnia 14. maja 1875 r. Wysoki Sejm przekazał Wydziałowi krajowemu jako komisyi, petycyę gminy Jodłowa, o nadanie jej prawa do pobierania opłat mytniczych od mostów na drogach Jodłowsko-Rygielskiej i Jodłowsko-Dembowskiej.

W skutku tego przeprowadzone zostało przez Wydział powiatowy Pilzneński komisyonalne dochodzenie na miejscu, które wykazało, że żaden z mostów do omycenia proponowanych, nie posiada przepisanych ku temu warunków; rozporządzeniem więc z dnia 16. Sierpnia 1875 r. l. 19.096 udzielono stronie interesowanej odmowną decyzyę.

Petycya gminy miasteczka Brzeska w sprawie regulacyi rzeki Uszwicy i naprawy drogi z Brzeska do Okocima.

W załatwieniu przekazanej uchwałą Wysokiego Sejmu z dnia 29. maja 1875 niezałatwionej w Wysokiej Izbie petycyi gminy miasteczka Brzeska w sprawie regulacyi rzeki Uszwicy i naprawy drogi z Brzeska do Okocima, objawił Wydział krajowy gotowość użyczenia pomocy technicznej celem wykonania robót regulacyjnych i ochronnych.

Petycya Nicefora Morawieckiego, właściciela obszaru dworskiego w Strzałkowicach w sprawie kierunku budowy drogi krajowej z Krzywcza do Borszczowa.

Uchwałą z dnia 26. maja 1875 przekazał Wysoki Sejm Wydziałowi krajowemu niezałatwioną w Wysokiej Izbie petycyę Nicefora Morawieckiego, właściciela obszaru dworskiego w Strzałkowicach o zatrzymanie dotychczasowego kierunku drogi krajowej z Krzywcza do Borszczowa.

Petycyę powyższą uważamy za załatwioną, albowiem ogólny kierunek, obrany przez Wydział krajowy przy budowie drogi krajowej z Krzywcza do Borszczowa, nie różni się od kierunku przez petenta wskazanego

Petycya gminy Zarzecza, tudzież petycya Anieli Kostheimowej, właścicielki obszaru dworskiego w tejże miejscowości, w sprawie wykonania budowli wodnych.

Przekazane uchwałą Wysokiego Sejmu z dnia 29. maja 1875 jako niezałatwione w Wysokiej Izbie petycye gminy Zarzecza, tudzież Anieli Kostheimowej, właścicielki obszaru dworskiego w tejże miejscowości o wezwanie c. k. Rządu do jak najrychlejszego wykonania budowli wodnych na Sanie pod Zarzeczem, odstąpił Wydział krajowy c. k. Namiestnictwu, które w odpowiedzi na odnośną odezwę przesłało Wydziałowi krajowemu sprawozdanie c. k. Starosty w Tarnobrzegu, zawierające powody, dla których żądane roboty obecnie wykonane być nie mogą.

Petycye w sprawie zmiany ustawy drogowej.

Przekazane uchwałą Wysokiego Sejmu z 29. maja 1875 jako niezałatwione w Wysokiej Izbie petycye: Wydziału powiatowego Żywieckiego, Wydziału powiatowego Pilzneńskiego, Józefa Wernickiego Prezesa, Rady powiatowej Czortkowskiej, Reprezentacyi powiatowej Krakowskiej, Towarzystwa c. k. uprz. kolei Arcyksięcia Albrechta etc., w sprawie zmiany ustawy drogowej, wziął Wydział krajowy pod rozwagę, lecz nie znalazł w przedstawionych projektach nic takiego, coby wpłynąć mogło na zmianę zapatrywania Wydziału krajowego w tym przedmiocie.

Petycya gminy miasta Szczerca o udzielenie subwencyi z funduszu krajowego na budowę drogi dojazdowej, wiodącej z miasta do dworca kolejowego.

Uchwałą z dnia 29. Maja 1875 przekazał Wysoki Sejm Wydziałowi krajowemu niezałatwioną w Izbie petycyę gminy miasta Szczerca, o udzielenie subwencyi z funduszu krajowego na budowę drogi dojazdowej, wiodącej z miasta do dworca kolejowego.

W załatwieniu tej petycyi oznajmił Wydział krajowy, iż w ocenienie powyższej prośby wejdzie wtedy dopiero, gdy powźmie wiadomość, czy i o ile mieszkańcy powiatu gotowi są przyczynić się do kosztów budowy rzeczonej drogi. Przytem wezwał Wydział krajowy Wydział powiatowy Lwowski, ażeby poczynił z swej strony kroki, celem zabezpieczenia znaczniejszej części kosztów zamierzonej budowy tak przez dobrowolne ofiary stron, bezpośrednio interesowanych, jak i z funduszów powiatowych.

Petycya gminy i obszaru dworskiego w Krynicy o uznanie drogi powiatowej z Krynicy do Muszyny za drogę krajową.

Przekazana uchwałą Wysokiego Sejmu z dnia 29. maja 1875 r. jako niezałatwiona w Wysokiej Izbie petycya gminy i obszaru dworskiego w Krynicy o uznanie drogi powiatowej z Krynicy do Muszyny za drogę krajową, została załatwioną postanowieniem Wydziału krajowego udzielenia subwencyi z funduszu krajowego na rekonstrukcyę tej drogi, aż do wysokości $^1/_3$ części

całego wydatku z warunkiem, iż fundusz powiatowy i fundusz kameralny przyczynią się w równej mierze do kosztów tej rekonstrukcyi.

Petycya komitetu c. k. galic. Towarzystwa gospodarczego, o uznanie drogi ze Zboisk do Dublan za krajową.

W załatwieniu przekazanej uchwałą Wysokiego Sejmu z 29. maja 1875 r. niezałatwionej w Izbie petycyi Komitetu c. k. galic. Towarzystwa gospodarczego o uznanie drogi ze Zboisk do Dublan za krajową, oznajmił Wydział krajowy gotowość udzielenia subwencyi z funduszu krajowego na budowę tej drogi jako drogi gminnej, wszakże tylko w takim razie, jeżeli znaczniejsza część kosztów potrzebnych, staraniem Towarzystwa gospodarczego w inny sposób zabezpieczoną zostanie.

Petycya gmin w Leszniowie i Piaskach w powiecie Brodzkim, o udzielenie subwencyi na urządzenie drogi gminnej z Leszniowa do Bielawiec wiodącej.

Wydział krajowy nie uwzględnił przekazanej do załatwienia uchwałą Wysokiego Sejmu z dnia 29. maja 1875 r. petycyi gmin w Leszniowie i Piaskach o udzielenie subwencyi na urządzenie drogi gminnej z Leszniowa do Bielawiec wiodącej, albowiem prestacye tych gmin, przepisane ustawą drogową, wystarczają na wykonanie robót potrzebnych.

Petycya gminy Brzegi w powiecie Wielickim o wykonanie przekopu rzeki Wisły.

Przekazaną nam uchwałą Wysokiego Sejmu z dnia 29. maja 1875. niezałatwioną w W. Izbie petycyę gminy Brzegi w powiecie Wielickim o wykonanie przekopu rzeki Wisły, odstąpiliśmy c. k. Namiestnictwu z poparciem. O skutku odnośnej odezwy naszej nie otrzymaliśmy jeszcze stanowczej odpowiedzi.

Petycya Wydziału powiatowego Rzeszowskiego o udzielenie subwencyi w sumie 24.000 złr. na wybudowanie dwóch mostów na drodze powiatowej Boguchwalsko-Strzyżowskiej.

Wydział krajowy nie uwzględnił przekazanej mu do załatwienia uchwałą Wysokiej Izby z 29. maja 1875. petycyi Wydziału powiatowego Rzeszowskiego o udzielenie subwencyi w sumie 24.000 złr. na wybudowanie dwóch mostów na drodze powiatowej Boguchwalsko-Strzyżowskiej — ponieważ z jednej strony zastąpienie przewozów mostami należy do rzędu robót mających na celu u t r z y m a n i e drogi, a w myśl uchwały Wysokiego Sejmu z 16. października 1874 r. wsparcie z funduszu krajowego udzielone być może tylko do b u d o w y drogi, — z drugiej zaś strony żądanie Wydziału powiatowego jest zbyt wygórowane i przekracza granice możności.

Petycya Wydziału powiatowego Lwowskiego o uznanie drogi ze Zboisk do Kukizowa za krajową, ewentualnie o udzielenie subwencyi z funduszu krajowego na naprawę tej drogi.

Uchwałą z dnia 29. maja 1875. przekazał Wys. Sejm Wydziałowi krajowemu niezałatwioną w Izbie petycyę Wydziału powiatowego lwowskiego o uznanie drogi ze Zboisk do Kukizowa za krajową, ewentualnie o udzielenie subwencyi z funduszu krajowego na naprawę tej drogi. Merytoryczne załatwienie pierwszego z pomienionych żądań nie należy do zakresu Wydziału krajowego, ani też nie mógłby Wydział krajowy przedstawiać Wysokiemu Sejmowi projektu ustawy, uznającej rzeczoną drogę za krajową. Co się zaś tyczy subwencyi, nie uwzględnił Wydział krajowy petycyi z powodu, iż ani gminy i obszary dworskie w Żydiatyczach i Podliskach ani też Reprezentacya powiatowa nie objawiły dotąd zamiaru budowania tej drogi.

Petycya Wydziału powiatowego Nadwórniańskiego o udzielenie subwencyi na wykonanie niezbędnych robót wodnych przy rzece Bystrzycy.

Uchwałą z dnia 29. maja 1875 przekazał nam Wysoki Sejm niezałatwioną w Izbie petycyę Wydziału powiatowego Nadwórniańskiego, o udzielenie subwencyi na wykonanie niezbędnych robót wodnych przy rzece Bystrzycy. Nie rozporządzając dotacyą na podobne cele, odstąpił Wydział krajowy rzeczoną petycyę c. k. Namiestnictwu, które odpowiedziało, iż fundusz budowli wodnych nie mógłby się przyczynić do kosztów zamierzonych robót wodnych, przy których nie zachodzą szczególne względy publiczne.

Petycya Wydziału powiatowego Rawskiego o subwencyę 8000 złr. na budowę drogi powiatowej z Michałówki do Uhnowa.

Uchwałą z dnia 29. maja 1875 przekazał Wysoki Sejm Wydziałowi krajowemu niezałatwioną w Izbie petycyę Wydziału powiatowego Rawskiego o udzielenie subwencyi w sumie 8000 złr. na budowę drogi powiatowej z Michałówki do Uhnowa.

Wydział krajowy załatwił tę petycyę udzieleniem zasiłku w sumie 3250 złr. i użyczeniem pomocy technicznej przez wysłanie swego inżyniera, który przez kilka miesięcy kierował budową drogi na miejscu.

Petycya zwierzchności gminnej miasta Sądowej Wiszni o zniesienie prawa poboru myta przez obszar dworski w Sądowej-Wiszni pobieranego.

Uchwałą z dnia 29. maja 1875 przekazał Wysoki Sejm Wydziałowi kraj. niezałatwioną w Izbie petycyę zwierzchności gminnej miasta Sądowej Wiszni o zniesienie prawa poboru myta przez obszar dworski w Sądowej Wiszni pobieranego.

Merytoryczne załatwienie tej petycyi nie należy do zakresu działania Wydziału krajowego, albowiem obszar dworski w Sądowej Wiszni pobiera myto na mocy ustawy krajowej z dnia 12. lipca 1870, wprowadzonej w wykonanie orzeczeniem c. k. Starostwa w Mościskach.

Wydział krajowy, uważając atoli sprawę oraz za spór mytniczy, przewidziany §. 29. ustawy drogowej, polecił Wydziałowi powiatowemu w Mościskach, ażeby po zbadaniu rzeczy odniósł się ewentualnie do c. k. władz politycznych, którym przysługuje prawo rozstrzygania sporów mytniczych i moc usunięcia rogatek bezprawnie ustanowionych.

Petycya Wydziału powiatowego w Lisku o uznanie drogi powiatowej Baligrodzkiej za drogę krajową.

Uchwałą z dnia 29. maja 1875 przekazał Wysoki Sejm Wydziałowi krajowemu niezałatwioną w Izbie petycyę Wydziału powiatowego w Lisku, o uznanie drogi powiatowej Baligrodzkiej za drogę krajową.

Nie mogąc się wdawać w merytoryczne załatwienie przedmiotu petycyi, przekraczającego zakres działania Wydziału krajowego, oznajmiliśmy Wydziałowi powiatowemu w Lisku, iż do udzielenia zasiłku z funduszu krajowego nie mamy podstawy, albowiem Wydział powiatowy nie przedstawił w tej mierze dat potrzebnych.

Petycya gmin Dołżanki, Domamorycz i Zabójki o uwolnienie ich od opłat mytniczych przy drodze Tarnopolsko-Brzeżańkiej.

Uchwałą powziętą na posiedzeniu dnia 26. maja 1875 Wysoki Sejm przekazał Wydziałowi krajowemu do załatwienia petycyę gmin:

Dołżanki, Domamorycz i Zabójki, o uwolnienie ich od opłat mytniczych przy drodze krajowej Tarnopolsko-Brzeżańskiej, lub o zniżenie takowych.

Po zażądaniu wyjaśnień od Wydziału powiatowego w Tarnopolu, Wydział krajowy rozporządzeniem z dnia 22. października 1875 l. 24304, polecił Wydziałowi powiatowemu przedsięwziąść stosowne kroki, ażeby gminy Dołżanka i Domamorycz, jako w przejeździe do Tarnopola omyconych mostów zupełnie nie używające, ponosiły na przyszłość samą tylko opłatę drogową. Co do innych uwolnień, takowe wedle przepisów miejsca mieć nie mogą, uwzględniając jednak wyjątkowe położenie gmin proszących, upoważniono Wydział powiatowy, ażeby przy zawieraniu kontraktów mytniczych w drodze dobrowolnej ugody wpływał na dzierżawców o stosunkowe obniżanie taryfy na stacyi Zagrobeli dla mieszkańców gmin poszczególnionych, pod warunkiem jednak, jeżeli z tego tytułu fundusz krajowy na żadną stratę wystawionym nie będzie.

Petycya Zwierzchności gminnych z Posady Chyrowskiej i ze Słochyni, o przyjęcie na fundusz krajowy drogi z Chyrowa na Fulsztyn do Sambora, lub o omycenie takowej.

Wysoki Sejm uchwałą z dnia 29. maja 4875 przekazał Wydziałowi krajowemu do załatwienia petycyę zwierzchności gminnych z Posady Chyrowskiej i ze Słochyni o przyjęcie na fundusz krajowy drogi prowadzącej z Chyrowa na Fulsztyn do Sambora, lub też o omycenie takowej w Słochyniach „na Poharze“. Sprawa przyjęcia jakiejkolwiek drogi na fundusz krajowy zależy od decyzyi Wysokiego Sejmu. Co zaś do proponowanego omycenia, po przeprowadzeniu przez Wydział powiatowy w Staremmieście komisyonalnego dochodzenia na miejscu okazało się, że takowe w myśl przepisów mytniczych zastosować się nie da, o czem Wydział krajowy rozporządzeniem z dnia 2. listopada 1875 l. 24 684 strony interesowane zawiadomić polecił.

Sprawa budowy domu dla zakładu położnic.

Sprawę budowy domu dla położnic przedkładamy osobnem sprawozdaniem.

Uchwała upoważniająca Wydział kraj. do przeniesienia kwoty 60,806 zł. na pokrycie dachu i podwyższenie 2. piętra szpitala na r. 1875.

W myśl uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 11. maja 1875 przeniesiono kwotę 60.806 złr., pozostałą z przyzwolonego uchwałą z d. 16. stycznia 1874 kredytu na pokrycie dachu i podwyższenie drugiego piętra szpitala lwowskiego na rachunek r. 1875, jako kredyt dodatkowy na cele zamierzonej budowy.

Sprawa urządzenia latrynowego w szpitalu lwowskim.

Stosownie do uchwały Wysokiego Sejmu z 20. maja 1875, którą przeznaczył na wykonanie rekonstrukcyi latryn w głównym gmachu szpitalnym kwotę 5.600 zlr., poleciliśmy architekcie Janowskiemu sporządzenie planów i kosztorysów.

Wedle zdania technicznego, podobne roboty najlepiej uskuteczniać w miesiącach zimowych, wstrzymywaliśmy zatem wykonanie tychże robót aż do nadejścia stosownej pory.

Uchwała przyznająca pisarzowi dyrekcyi przy szpitalu św. Ducha w Krakowie dodatek do płacy w kwocie 200 złr. rocznie.

W wykonaniu uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 25. maja 1875, przyznającej pisarzowi Dyrekcyi przy szpitalu św. Ducha w Krakowie dodatek

do płacy w kwocie 200 złr.. przyznaliśmy rzeczony dodatek Juliuszowi Hłasce, tymczasowemu zastępcy pisarza przy szpitalu św. Ducha.

Polecenie względem ponowienia rokowań z Rządem o wydatki sanitarne, tudzież co do kontroli przy szczepieniu ospy i co do ustanowienia na koszt gmin, lekarzy stałych i weterynarzy z wezwaniem do c. k. Rządu o pomnożenie liczby lekarzy powiatowych i ustanowienia posad powiatowych weterynarzy, tudzież o reformę dotychczasowego sposobu szczepienia ospy.

W tym przedmiocie przedłoży Wydział krajowy odrębne sprawozdanie Wysokiemu Sejmowi.

Dwie petycye małżonków Gołębiowskich o wynagrodzenie za dostarczone pieczywo dla lwowskiego szpitala.

Zażądano aktów od Dyrekcyi szpitala i rozpoznano pretensye petentów, które się okazały bezpodstawne.

Polecenie względem obniżenia rub. XII. poz. 50 (konserwacya i reparacya budynku) w przyszłorocznym preliminarzu stosownie do umieszczenia obłąkanych na Kulparkowie.

Celem dokładnego wypełnienia uchwały Wysokiego Sejmu z 26. maja 1875 o obniżenie kwoty preliminowanej w r. 1877 na konserwacye i reparacye budynku szpitala lwowskiego, stosownie do umieszczenia obłąkanych w całkiem nowym budynku, zarządziliśmy komisyonalne zbadanie i obliczenie tej rubryki budżetu.

Wynik tego obliczenia umieszczony jest w preliminarzu.

Polecenie co do przedłożenia projektu o uregulowaniu stosunków szpitala lwowskiego i zakładu obłąkanych na Kulparkowie do funduszu krajowego.

W tym przedmiocie przedkładamy Wysokiemu Sejmowi osobne sprawozdanie.

Sprawa utworzenia nowych trybunałów I. instancyi.

Wskutek uchwały Wys. Sejmu z dnia 4. maja 1875 w przedmiocie ustanowienia nowych trybunałów I. instancyi w zachodniej, czyli w tej części Galicyi, która przynależy do okręgu sądu wyższego w Krakowie — udaliśmy się dnia 25. czerwca 1875, do l. 10803 do c. k. Ministerstwa sprawiedliwości i przedłożyliśmy Mu do dalszego zarządzenia powyższą uchwałę z dnia 4. maja 1875, przedstawiając zarazem powtórnie dawniejszą uchwałę Wys. Sejmu z dnia 15. Grudnia 1873 — gdyż obie te uchwały obejmują w sobie całą sprawę utworzenia nowych trybunałów I. instancyi w Galicyi.

Rownocześnie odstąpiliśmy c. k. Ministerstwu sprawiedliwości uchwałę Wys. Sejmu z dnia 29. maja 1875, mocą której petycye gmin powiatu sądowego w Rozwadowie, Rady powiatowej Mieleckiej, i Wydziału powiatowego w Nisku, domagające się ustanowienia trybunału dla północnéj części byłego obwodu Rzeszowskiego — c. k. Rządowi odnośnie do powyższej uchwały Sejmu z dnia 4. maja 1875 odstąpione zostały.

Wreszcie tegoż samego dnia 25. Czerwca 1875 odstąpiliśmy c. k. Prezydyum Wyższego Sądu krajowego we Lwowie, uchwałę Wys. Sejmu z dnia 29. maja 1875, mocą której petycya Wydziału powiatowego w Kałuszu, doma-

gająca się przydzielenia okręgów sądów powiatowych w Kałuszu i Wojniłowie do trybunału I. instancyi w Stanisławowie c. k. Rządowi do uwzględnienia odstąpioną została.

Następnie w skutek przedstawienia Rady powiatowej w Jaśle o przyspieszenie utworzenia trybunału w Jaśle, udaliśmy się ponownie do c. k. Ministerstwa sprawiedliwości, a to dnia 14. Grudnia 1875, do l. 29673 z przedstawieniem, ażeby uchwały Wys. Sejmu z dnia 15. grudnia 1873 i z 4. maja 1875, o ile może być jak najrychlej, a przychylnie załatwione zostały.

Na powyższe pisma nasze nie otrzymaliśmy dotąd żadnej odpowiedzi.

Nadmieniamy wreszcie, iż nowo-utworzony trybunał I. instancyi w Kołomyi wchodzi w życie dnia 1. stycznia b. r.

Sprawa terytoryalnego podziału kraju na okręgi Sądów powiatowych.

C. k. Prezydyum Namiestnictwa zawiadomiło nas dnia 5. stycznia 1876 do l. 44, iż wskutek uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 29. maja 1875 w przedmiocie przeprowadzenia zmian w obecnym podziale kraju na okręgi Sądów powiatowych, a mianowicie względem:

I. utworzenia nowych Sądów powiatowych,

II. zwinięcia niektórych Sądów powiatowych,

III. przeniesienia siedzib niektórych Sądów, — i

IV. przydzielenia pojedyńczych miejscowości do okręgów innych, obecnie istniejących Sądów powiatowych, postanowił p. Minister sprawiedliwości ograniczyć się obecnie tylko na przeprowadzenie zmian wymienionych w IV. ustępie projektu Wysokiego Sejmu; alkowiem wszystkie zmiany zawarte w rzeczonym projekcie nie dadzą się na razie i jednocześnie przeprowadzić, a mnogie trudności, na które zrealizowanie tego projektu natrafić musi, przewlekłyby te zmiany, które są objęte w IV. ustępie, a które są dla ludności nader ważne i doniosłe.

P. minister zamierza więc zatrzymać na razie ilość obecnie istniejących Sądów powiatowych, pozostawiając takowe w swych teraźniejszych siedzibach, — a przeprowadzić tymczasowo jedynie te zmiany, które dotyczą według IV. ustępu wyłączenia pojedyńczych miejscowości z dotychczasowych okręgów i wcielenia takowych do okręgów innych obecnie istniejących Sądów powiatowych.

W tym celu udzielił rzeczone projekta c. k. wyższym Sądom krajowym we Lwowie i w Krakowie z tem poleceniem, by takowe objawiły swe zapatrywanie co do zaprojektowanych zmian, i przedstawiły p. Ministrowi wniosek co do terminu, w którym te zmiany mają wejść w życie, a który termin najpóźniej na dzień 1. czerwca 1876 ustanowionym być ma.

O środkach zapobieżenia kradzieży koni.

W tej nam uchwałą Wysokiego Sejmu z dnia 10. stycznia 1874 poleconej sprawie donosimy, iż c. k. Nadprokuratorya Państwa we Lwowie dostarczyła nam dopiero dnia 10. stycznia 1876 pierwszy wykaz popełnionych kradzieży koni za czas od 1. stycznia do końca września 1875.

Z tego wnosimy, iż dalsze zbieranie potrzebnych do tej sprawy materyałów wymagać będzie zapewnie jeszcze dłuższego czasu, nim nabędziemy możności do stosownego załatwienia tej sprawy.

Uchwały Wysokiego Sejmu z d. 21. maja 1875 r. względem reformy ustaw o należytościach prawnych, — tudzież postępowania w spadkowych sprawach sierocińskich.

C. k. Prezydyum Namiestnictwa zawiadomiło nas dnia 5. stycznia 1876 do l. 46, iż uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 21. maja 1875 wzywające c. k. Rząd w roformę ustawodawstwa względem należytości prawnych, a tymczasowo o uchylenie w drodze administracyjnej usterek i wadliwości w zastosowywaniu odnośnych przepisów dotychczasowych, wreszcie o reformę ustawy z dnia 9. sierpnia 1854 co do postępowania sądowego w sprawach spadkowych sierocińskich, przedłożono dnia 22. lipca 1875 Panom Ministrom skarbu i sprawiedliwości, na co jednak dotychczas nie otrzymano żadnej odpowiedzi.

W sprawie prowadzenia ksiąg metrykalnych dla ludności izraelickiej w Galicyi.

Odnośnie do uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 11. maja 1875, wzywającej c. k. Rząd:

a) do jak najspieszniejszego wprowadzenia w życie rozperządzenia ministeryalnego z dnia 15. marca 1875 r. do l. 12.944, normującego sposób prowadzenia ksiąg metrykalnych dla ludności izraelickiej w Galicyi, oraz do wykonywania takowego z całą energią;

b) do zarządzenia, aby księgi te prowadzone były w urzędowym języku krajowym,

udaliśmy się dnia 8. października i 30. grudnia 1875 r. do c. k. Prezydyum Namiestnictwa, przedstawiając ważność i nagłość tej sprawy wzywając dalej o udzielenie nam odpisu powyższego rozporządzenia wraz z instrukcyą ministeryalną i zapytując wreszcie, dla czego takowe nie są dotąd ogłoszone w dzienniku ustaw i rozporządzeń krajowych?

Dnia 14. stycznia 1876 udzieliła nam naczelna c. k. władza krajowa rzeczone odpisy z nadmienieniem, iż przed ogłoszeniem w dzienniku ustaw i rozporządzeń krajowych i wprowadzeniem w życie tych przepisów potrzebnem jest koniecznie uregulowanie stosunków wyznaniowych gmin żydowskich, bez czego nie możnaby spodziewać się należytego wykonywania przepisów pomienionego rozporządzenia ministeryalnego, i w którym kierunku poczynił już c. k. Rząd odpowiednie zarządzenia; wreszcie, iż Pan Minister spraw wewnętrznych według swego rekryptu z dnia 22. sierpnia 1875 r. do l. 10 639 nie może przyzwolić na zmianę §. 6. instrukcyi ministeryalnej, zawierającego postanowienia co do języka, w którym księgi metrykalne ludności izraelickiej w Galicyi prowadzone być mają.

W sprawie rekrutacyi czyli poboru do wojska.

Odnośnie do niezałatwionej dotąd rezolucyi Wysokiego Sejmu z dnia 22. Stycznia 1873, która udzielając c. k. Namiestnictwu petycyę Rady powiatowej Kolbuszowskiej w sprawie uchylania się żydów od służby wojskowej, wezwała c. k. Rząd krajowy, ażeby wpłynąć zechciał na rychłe załatwienie postawionych przez Wydział krajowy do l. 4.299/870, do l. 7.003/871, do l. 14.589/871, do l. 22.203/872 i do l. 16.527/873 wniosków dążących do ulepszeń w sprawie przeprowadzenia poborów do wojska, — przypominaliśmy ponownie tę sprawę w odezwach naszych wystosowanych do c. k. Prezydium

Namiestnictwa, a to w dniu 8. października i w dniu 30. grudnia 1875. do l. 23.211 i do l. 31.602, — jednakże dotąd nie otrzymaliśmy w tej mierze żadnej odpowiedzi.

Sprawa funduszów indemnizacyjnych.

Uchwałą z dnia 11. maja 1875. wezwał Wysoki Sejm c. k. Rząd, aby przystąpił do ostatecznego załatwienia rokowań między c. k. Rządem a Wydziałem krajowym względem dotacyi galic. funduszów indemnizacyjnych i oddania ich w zarząd Reprezentacyi kraju — dawno już przeprowadzonych.

Pismem z dnia 11. maja 1875. l. 284 (Sejmow.) zawiadomionem zostało o tej uchwale Prezydyum c. k. Namiestnictwa bezpośrednio, gdy jednak ostateczne załatwienie tej sprawy tylko w Radzie Państwa i w Delegacyach wspólnych nastąpić może, udał się Wydział krajowy pismem z dnia 17. sierpnia 1875. l. 11.501 do c. k. Prezydyum Namiestnictwa — z prośbą, ażeby przy nastąpić mającem zwołaniu Delegacyi wspólnych i Rady Państwa — raczyło tę sprawę u c. k. Rządu poruszyć i przychylnie poprzeć, zwłaszcza, że tak Wysoki Sejm jak i Wydział krajowy od roku 1871. — rok rocznie ponawiają swe uchwały, a względnie podania o załatwienie powołanych rokowań.

Wydział krajowy nieotrzymał jednak żadnej odpowiedzi, sprawa ta zatem dotąd pozostaje w zawieszeniu.

Pożyczka krajowa z roku 1873.

Zeszłorocznem sprawozdaniem z czynności Wydziału krajowego donieśliśmy Wysokiej Izbie, że w chwili zamknięcia tego sprawozdania pisma publiczne doniosły, iż w Izbie posłów Rady Państwa uchwalono projekt do Ustawy uwalniającej od opłaty stemplowej kupony pożyczki krajowej bieżące do roku 1882.

Pozostaje nam uzupełnić to doniesienie tem — że projekt ten uzyskał najwyższą Sankcyę, i że odnośna ustawa z dnia 28. marca 1875. została już ogłoszoną w Dzienniku Ustaw Państwa (Nr. 60 z r. 1875).

W myśl tej ustawy, obligacye i kupony pożyczki krajowej przez Królestwo Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem na mocy ustawy krajowej z dnia 12. lutego 1873 (Dz. ust. kr. Nr. 86) na zaradzenie niedostatkowi w sumie 1,600,000 złr. zaciągniętej, uwolnione zostały od należących się opłat stemplowych, o ile ta pożyczka użytą została do celów wskazanych w artykule II. powołanej ustawy krajowej. Uwolnienie to trwa do końca roku 1882. Prócz tego postanawia ustawa w §. 2., że obligacye tej pożyczki mogą być używane do umieszczenia w nich kapitałów fundacyjnych tych zakładów, które zostają pod nadzorem publicznym, tudzież pieniędzy sierocińskich, depozytów, kaucyi służbowych i przemysłowych.

Obligacye i kupony pożyczki krajowej będą z tem uwolnione od podatku stemplowego do końca roku 1882, zaś podatek dochodowy od kuponów pozostaje i opłacanym być musi tak teraz jak i nadal.

W sprawozdaniu z czynności Wydziału krajowego z r. 1874. i w dawniejszem sprawozdaniu z dnia 18. listopada 1873. l. 17.142, którem wnieśliśmy projekt do ustawy z dnia 17. kwietnia 1874. (Dz. ust. Kraj. Nr. 31.) upoważniającej Wydział krajowy do udzielenia powiatom pożyczek do końca

r. 1874., przedstawiliśmy Wysokiemu Sejmowi trudności, z jakiemi Wydział krajowy walczyć musiał w tej sprawie — z powodu, że c. k. Ministerstwo sprzeciwiało się uwolnieniu obligacyi i kuponów pożyczki krajowej od opłat rządowych.

Donieśliśmy też Wysokiej Izbie już w powołanych dawniejszych sprawozdaniach, iż wynik ten uwzględniający choć w części żądania Reprezentacyi krajowej zawdzięczać należy głównie osobistym zabiegom galicyjskich posłów Rady Państwa.

Z ukończeniem tej sprawy spełnił Wydział krajowy wszystkie polecenia Wysokiego Sejmu dotyczące zrealizowania pożyczki krajowej i przeprowadzenia spraw z nią połączonych.

Dalszy tok sprawy pożyczkowej odnosi się tylko do obrotu kasowego funduszem pożyczkowym, a co do szczegółów tego obrotu, powołujemy się na odnośne zamknięcie rachunkowe, które przedkładamy Wysokiej Izbie osobnem sprawozdaniem w raz z zamknięciem rachunkowem funduszu krajowego i innych funduszów, któremi zarządzamy, nadmieniając przy tem, że rachunek z roku 1873., a zatem z pierwszego roku istnienia tego funduszu, został Wysokiej Izbie przedłożonym już w roku 1874., i że tego roku przedkładamy dalsze zamknięcie rachunkowe za rok 1874.

W przedmiocie uregulowania stosunków prawnych, technicznych i policyjnych przy wydobywaniu oleju ziemnego, smoły ziemnej i wosku ziemnego.

Na posiedzeniu dnia 12. Maja 1875 wydał Wys. Sejm następującej treści uchwałę:

„Sejm ponawia uchwałę swą z dnia 16. stycznia 1874 w całej osnowie i wzywa Rząd, ażeby przedłożył Sejmowi projekt do ustawy, regulującej stosunki prawne, techniczne i policyjne przy wydobywaniu oleju ziemnego, smoły ziemnej i wosku ziemnego na zasadach wyrażonych w powyższej uchwale sejmowej.“

Uchwała ta została zakomunikowaną c. k. Prezydyum Namiestnictwa bezpośrednio z Biura Sejmowego; — na zapytanie Wydziału krajowego z d. 23. października 1875 l. 23.496 zawiadomiło Prezydyum Namiestnictwa, że w mowie będąca uchwała Wys. Sejmu została przedłożoną relacyą z dnia 28. czerwca 1875. r. JE. panu Ministrowi rolnictwa, że jednak dotychczas żadna w tej mierze odpowiedź nie nadeszła.

W przedmiocie założenia szkoły górnictwa w Krakowie.

Uchwała Wys. Sejmu na posiedzeniu dnia 26. maja 1875 w tym przedmiocie powzięta, była również zakomunikowaną c. k. Prezydyum Namiestnictwa bezpośrednio z Biura Sejmowego, a Wydział krajowy zapytywał odezwą z dnia 23. października 1875 r., czy i co Wys. Rząd w skutek tej uchwały zarządził.

W odpowiedzi na to zapytanie zawiadomiło nas c. k. Prezydyum Namiestnictwa, że projekt reorganizacyi Instytutu technicznego w Krakowie przedstawiony został JE. P. Ministrowi oświaty, i że od jego decyzyi zależeć będzie, o ile nauka górnictwa w nowym Zakładzie uwzględnioną będzie.

W przedmiocie republikacyi przepisów o szynkowaniu, tudzież o wyjednanie zmian w ustawach cywilnych mających na celu zaostrzenia prawne przeciw pijaństwu.

Uchwała Wys. Sejmu na posiedzeniu dnia 28. maja 1875 w tym przedmiocie powzięta, była również bezpośrednio z Biura Sejmowego c. k. Prezydyum Namiestnictwa zakomunikowaną, a Wydział krajowy odezwą z dnia 23. października 1875 l. 23.495 zapytywał o skutku takowej. W odpowiedzi na to zapytanie zawiadomiło c. k. Prezydyum Namiestnictwa Wydział krajowy, że uchwała w mowie będąca została wraz z projektem do ustawy przeciw pijaństwu przedłożoną JE. Panu Ministrowi spraw wewnętrznych, zaś ze strony c. k. Prezydyum Namiestnictwa poczyniono odpowiednie zarządzenia celem jak najściślejszego wykonywania już obowiązujących w tej mierze ustaw i przepisów policyjnych.

Powody, dla których Wydział krajowy nie wnosi projektu reformy urządzeń gminnych.

Uznając potrzebę zmiany w obowiązujących postanowieniach ustawy gminnej, przedkładał Wydział krajowy Wys. Izbie w latach 1872, 1873 i 1874 projekt przekształcenia urządzeń gminnych. Przedłożenia te przekazywane do rozpoznania komisyi gminnej, nie doszły w latach 1872 i 1873 do rozpraw w Wys. Izbie, a w roku 1874 przychylił się Wys. Sejm na 19em posiedzeniu, odbytem dnia 14. października, do wniosku przedstawionego przez komisyę przejścia do porządku dziennego nad przedłożeniem Wydziału krajowego.

Komisya przytacza w swem sprawozdaniu, że zastanawiała się, czy nie należałoby ułożyć zasad głównych przyszłej organizacyi gmin i powiatów i przedłożyć ich Wys. Izbie do uchwalenia, przekazując Wydziałowi krajowemu ułożenie ustawy. Komisya nie przedłożyła jednak takich zasad i owszem wypowiedziała zdanie, że obowiązek inicyatywy, zwłaszcza co do ustaw takiej doniosłości, cięży głównie na Rządzie, który winien badać i rozpoznawać zmieniające się prądy i potrzeby społeczne, a nowym potrzebom i objawom życia społecznego zadosyć czynić projektami do nowych ustaw.

W obec takiego stanu sprawy mniema Wydział krajowy, iż działa po myśli Wys. Izby, nie występując znowu z projektem reformy urządzeń gminnych, zwłaszcza, gdy Wys. Sejm nie podzielając zapatrywań Wydziału nie wypowiedział odmiennych zasad, na których nowy projekt oprzeć należałoby, — a kadencya z roku 1875 nie przyniosła żadnych zmian w położeniu tej sprawy.

Nadto podnoszono słusznie uwagę, że reformy takiej doniosłości winne być oparte na ustalonej już i w kraju powszechnie przyjętej opinii o ich konieczności i pożytku, mianowicie w sprawach, dla których przeprowadzenia prawie każdy do współdziałania powołanym być musi. O potrzebie przekształcenia urządzeń gminnych wprawdzie odzywają się od czasu do czasu, acz poważne, jednak tylko pojedyncze głosy; ogół zaś nie bierze tak czynnego udziału w rozprawach, ażeby przypuścić można, iż pewne zapatrywanie na tę sprawę w opinii powszechnej obecnie już się ustaliło.

Kończący się peryod legislacyjny Wys. Izby poda krajowi przy nadchodzących wyborach poselskich i naradach te wybory poprzedzający, najlepszą sposobność wyrażenia zdania swego o stosowności i potrzebie podjęcia tej tak ważnej i żywotnej sprawy, niemniej o kierunku, w jakim ją załatwić należałoby. Sprawy tak żywo każdego obchodzące, i tak związane z dobrem ogółu,

jeżeli dojrzeją, stają się hasłem wyborczem, a Sejm pod tem hasłem wybrany najlepiej przedstawia zapatrywanie kraju.

Dla tego też Wydział krajowy zajmował się sprawą gminną przynajmniej w tym kierunku, że starał się zbadać wszechstronnie stosunki gminne w kraju naszym, i wydał w tej mierze dnia 25. czerwca 1875 do l. 14.165 okólnik do Wydziałów powiatowych, który pod *Alleg. 7 z subaleg. ⁄.* ⁄. z alegatami przedkłada się. Wynik tych badań, zestawiony przez krajowe biuro statystyczne, ogłoszonym zostanie w tegorocznych wiadomościach statystycznych. W ten sposób będzie mógł ogół powziąć przekonanie o istniejących obecnie stosunkach w całym kraju, o wynikach obowiązującej ustawy, jakoteż o czynnikach, które z użytkować należałoby przy zamierzonej reformie.

Wykonywanie nadzoru nad powiatami i gminami w myśl §. 48 Ust. o Repr gm. i §§. 98 i 102 Ust. gmin. i odnośnych nowel.

Szczególniejszą uwagę zwrócił Wydział krajowy na uregulowanie systematycznego nadzoru nad gminami, ze stanowiska naczelnego nadzoru nad zakładowym majątkiem gmin i zakładów gminnych (§. 98. Ust. gm. i nowela z d. 18. grudnia 1875) niemniej ze stanowiska nadzoru, ażeby Zwierzchności gminne obowiązki własnego zakresu działania wykonywały. (§. 102. Ust. gm. i nowela z d. 17. czerwca 1874).

Ponieważ wprowadzenie pewnej jednolitości i systemu w wykonywaniu tego nadzoru było wielce pożądanem, przeto wydał Wydział krajowy odpowiedną Instrukcyę, która opierając się na postanowieniach ustawy gminnej i ustawy o reprezentacyi powiatowej, na utartej praktyce i na porozumieniu się w szczególnych wypadkach z c. k. Władzą krajową podaje Wydziałom powiatowym możność zaprowadzenia w gospodarstwach gminnych ładu i porządku, zostawiając im co do sposobu wykonania postanowień Instrukcyi, niemniej co do bliższych szczegółów zupełną swobodę.

Instrukcya dzieli się na dwie części, a mianowicie o wykonywaniu nadzoru nad gminami wiejskiemi, i o wykonywaniu nadzoru nad gminami miejskiemi.

Dotychczasowa bowiem praktyka wykazała dowodnie, że gminy wiejskie wymagają ze względu na szczupłe zasoby umysłowe i materyalne, więcej opiekuńczego prowadzenia i pomocy, zaś gminy miejskie tylko czujnej kontroli. Stanowisko wyższych Władz nadzorczych jest przeto w obec gmin miejskich i wiejskich odmienne.

Pomijając zresztą własny zakres policyi miejscowej (§. 27. Ust. gm.), której wykonywanie w gminach opiera się częściowo na dawniejszych rozporządzeniach rządowych, częściowo zaś na nowszych ustawach, które gminom przy poszczególnych sposobnościach w sposób pouczający republikowane były, ogranicza się instrukcya dla Wydziałów powiatowych do wskazówek o wykonywaniu nadzoru nad gospodarstwem gminnem w ściślejszem tego słowa znaczeniu t. j. nad właściwym zarządem majątku gminnego, nad dochodami i wydatkami gminy.

Z tych względów zawiera instrukcya bliższe pouczenie o budżecie gminnym, jako też o tych wydatkach, które w budżecie zamieszczone być mogą, następnie o inwentarzu i o sposobie jego sporządzenia, następnie

o sprawdzaniu rachunków gminnych i o skontrowaniu kas gminnych, a w końcu o skutecznej kontroli.

Do każdej z tych gałęzi gospodarstwa gminnego dołączony jest formularz, jaki z praktyki najodpowiedniejszym się wydał, nie żądając jednak bezwarunkowego zastosowania się do przesłanych formularzy.

W wykonaniu tej instrukcyi okazały Wydziały powiatowe po największej części wiele gorliwości i dobrych chęci. Nakład 10.000 egzemplarzy każdego formularza jest w skutek ciągłych żądań Wydziałów powiatowych w znacznej części wyczerpany, samej instrukcyi musiał być drugi nakład sporządzony.

Sposób wykonywania instrukcyi jest w powiatach rozmaity, po większej zaś części wykonują ją Wydziały powiatowe w ten sposób, że dzielą powiat na większą lub mniejszą ilość okręgów, ustanawiając dla każdego okręgu delegatów, którzy przydzielone gminy ponczać i nadzorować mają.

Dalsze usiłowania powiatów do wprowadzenia porządku w gospodarstwie, gminnem i osiągnięte rezultaty będą przedmiotem następnych sprawozdań, gdyż czynności wywołane instrukcyą zostały zaledwie rozpoczęte.

W tem miejscu podnieść musimy tę okoliczność, że Wydział krajowy wyraził w pomienionej instrukcyi życzenie, ażeby gminy przedkładały Inwentarze majątku gminnego według zaleconego wzoru, w dwóch egzemplarzach, z których jeden przedłożony być ma Wydziałowi krajowemu. Inwentarze gminne uporządkowane według powiatów dostarczą należytej ewidencyi majątków wszystkich gmin kraju naszego.

Również należy w tem miejscu nadmienić, że wielostronne skargi na wyniszczanie lasów gminnych spowodowały Wydział krajowy do wydania okólnika do Wydziałów powiatowych. Skutkiem tego zajęły się Wydziały powiatowe tą ważną częścią majątków gminnych; inwentarze lasowe zostały sporządzone (w wielu powiatach z wielką starannością) i Wydziałowi krajowemu w odpisie przedłożone.

W dalszym ciągu wykonywania nadzoru nad gminami zwrócił Wydział krajowy uwagę na zakłady i fundacye gminne, które w bardzo znacznej ilości, a częstokroć z znacznemi funduszami, szczególniej w celach dobroczynnych w kraju istnieją. Fundacye te i zakłady przeszły po większej części w roku 1867 pod zarząd i nadzór Władz autonomicznych.

Nadzór nad temi fundacyami i zakładami gminnemi był bardzo niejednostajny, w wielu powiatach niewglądano bliżej ani w utrzymanie zakładowego majątku, ani w sposob administracyi.

Nadto nie posiadał Wydział krajowy dotąd dokładnej ewidencyi pomienionych zakładów i fundacyi, ani też bliższych dat co do celów im wytkniętych, co do zakładowego majątku i t. d.

Chcąc temu zaradzić, zarządził Wydział kraiowy w całym kraju ogólną lustracyę pomienionych zakładów i fundacyi i wezwał Wydziały powiatowe do przedłożenia wyniku z należytem wyjaśnieniem następnych pytań:

1. jaki był stan zakładu lub fundacyi w dniu oddania takowej w zarząd gminy (według protokołu oddawczego)?

2. jaki był stan administracyi tego zakładu lub fundacyi od dnia oddania ich w zarząd gminy aż do dnia dzisiejszego?
3. jaki jest stan obecny zakładu lub fundacyi, a mianowicie stan majątku zakładowego w pieniądzach (efektach), w realnościach i gruntach, z dokładnem opisaniem tych ostatnich?
4. kto prowadzi bezpośrednią administracyę?
5. czyli zarząd zakładu lub fundacyi prowadzi się zgodnie z wolą fundatora i odpowiednio wyznaczenemu celowi?
6. Kto składa rachunki i czyli takowe są należycie sprawdzane?

Do wyjaśnień tych ma być dołączony odpis aktu fundacyjnego, jakoteż statuta zarządu, jeżeli takowe istnieją.

Zarządzenie to okazało się odpowiedniem, relacye Wydziałów powiatowych wpływają; Wydział krajowy zyskuje przez nie dokładny pogląd na tę gałęź gospodarstwa gminnego, a Wydziałom powiatowym nadarza się sposobność do usunięcia nieprawidłowego postępowania, gdzie istniało (co się też w kilku miejscach zdarzyło).

Z nadejściem ostatniej relacyi zestawiony będzie szczegółowy wykaz wszystkich zakładów i fundacyi pozostających pod zarządem władz autonomicznych.

W tem miejscu należy również nadmienić, że lustracya i skontrowanie kas pożyczkowych, należących również do kategoryi zakładów gminnych, była przedmiotem osobnych zarządzeń z podaniem odpowiednych formularzy, ułatwiających tę czynność Wydziałom powiatowym.

Niektóre z fundacyi gminnych posiadające znaczniejsze kapitały jak np. zakład dla chorych w Krakowcu, powiatu jaworowskiego, z majątkiem zakładowym 43.800 złr., jakoteż fundacye dobroczynne w Bieczu a mianowicie fundacya Bochniewicza z majątkiem zakładowym 44.415 złr. 37 ct., fundacya królowej Jadwigi z kapitałem 60.766 złr. 19 ct. i inne, były przedmiotem szczegółowego zbadania zarządzonego przez Wydział krajowy, które ostatecznie do uporządkowania tych fundacyi doprowadzić winno.

Zbliżająca się pora wprowadzenia w wykonanie ustawy krajowej o założeniu ksiąg gruntowych mająca największą doniosłość dla majątków gmin i zakładów gminnych, spowodowała Wydział krajowy do wydania załączonego *Allegat 8.* %. okólnika do wszystkich Wydziałów powiatowych, w którym wskazując na ważność chwili zawezwaliśmy, ażeby ze swego ramienia wyznaczały Delegatów celem przypilnowania, ażeby majątek gmin pozostający częstokroć w nieprawnem używaniu członków gminy, w całości i w należyty sposób w księgach gruntowych był zapisany.

Czynność ta zbiega się z czynnością sporządzenia dokładnych inwentarzów, tak, że jedna wspierać będzie drugą.

Równocześnie udał się Wydział krajowy do c. k. Sądów krajowych wyższych we Lwowie i Krakowie, upraszając je o udzielenie pomocy Władzom autonomicznym.

C. k. Sąd krajowy wyższy w Krakowie pospieszył z uprzejmością zadość uczynić prośbie Wydziału krajowego i udzielił na mocy uchwały odpis odezwy Wydziału krajowego, jakoteż odpis okólnika do Wydziałów powiatowych

wszystkim c. k. Sądom powiatowym do stosownego zarządzenia z poleceniem, ażeby przy wykonywaniu czynności ustawą hipoteczną wskazanych przy sposobności zakładania ksiąg gruntowych, zwróciły szczególną uwagę na majątki gminne i zakładów gminnych i ażeby o rozpoczynać się mających dochodzeniach, a następnie o wyłożeniu arkuszów posiadania właściwe Wydziały powiatowe zawiadamiały. (Odezwa z dnia 24. listopada 1875 l. 15.970). Natomiast c. k. Sąd krajowy wyższy we Lwowie uznał wprawdzie ważność przedmiotu i potrzebę nadzoru ze strony wyższych Władz autonomicznych, uchylił się wszelako od żądanego zawiadomienia Wydziałów powiatowych o rozpoczynaniu czynności w poszczególnych gminach, ponieważ ani ustawa hypoteczna, ani rozporządzenie ministeryalne nie nakłada na c. k. Sądy tego obowiązku. Obowiązek nadzoru nad gminami sprowadzał niejednokrotnie potrzebę zarządzenia likwidacyi majątku gminnego lub dochodzenia dyscyplinarnego, celem zastosowania ostrzejszych środków przeciw członkom Zwierzchności gminnej, przekraczającym lub zaniedbującym obowiązki na większe rozmiary.

Czynność tę wykonywały Wydziały powiatowe bądź samoistnie, bądź przy dodaniu im fachowej pomocy przez Wydział krajowy, bądź też Wydział krajowy bezpośrednio przez wysełanie komisyi ze swego ramienia, które to ostatnie zarządzenie następywało wyjątkowo tylko w tych razach, gdy Wydziały powiatowe o to dopraszały, albo gdy Wydział powiatowy mimo zawezwania obowiązkom swym wcale zadość nie czynił, lub też tylko w nienależyty sposób.

Na podstawie likwidacyi i dochodzeń dyscyplinarnych, przeprowadzonych przez Wydziały powiatowe, złożono za zgodą Wydziału krajowego z urzędu naczelników gmin: w Babinie powiatu Samborskiego, w Uścieczku powiatu Zaleszczyckiego, w Sułkowczyznie powiatu Mościskiego, w Gródku powiatu Gródeckiego, w Podliskach powiatu Mościskiego, w Wołczatycach powiatu Bobreckiego, w Łuczy powiatu Kołomyjskiego, w Sokołowie powiatu Stryjskiego, w Firlejowie powiatu Przemyślańskiego, w Mikłaszowicach powiatu Bocheńskiego, w Manasterze powiatu Jarosławskiego, w Lipnicy górnej powiatu Bocheńskiego, wraz z wszystkimi członkami Zwierzchności gminnej, w Słobódce powiatu Zaleszczyckiego, w Toporzysku powiatu Myślenickiego, w Krynicy powiatu Drohobyckiego, w Stróżach małych powiatu Sanockiego, w Markowcach powiatu Sanockiego, w Króliku wołoskim powiatu Sanockiego, w Romanowie i Brzozdowcach powiatu Bobreckiego, w Zarszynie powiatu Sanockiego, w Mołotowie powiatu Bobreckiego, w Kossowie powiatu Czortkowskiego, w Weleśnicy powiatu Nadwórniańskiego, w Lesiecznikach powiatu Zaleszczyckiego, w Rybnej i w Wężyni powiatu Żydaczowskiego, w Wierzbowie powiatu Podhajeckiego, w Zalasowej powiatu Tarnowskiego, w Bełzcu powiatu Rawskiego, w Wielkich oczach powiatu Jaworowskiego, w Sielcu powiatu Stanisławowskiego, w Tymonie powiatu Brzeskiego i w Bedrykowcach powiatu Zaleszczyckiego.

Wyliczone tutaj złożenia z urzędu nie wyczerpują bynajmniej całej listy, wielu bowiem z naczelników gmin usunęło się z urzędowania przed użyciem ostatecznego środka.

Zresztą złożenie z urzędu wójta działającego ze szkodą gminy, jest połączone z długotrwającą czynnością urzędową, jeżeli się zważy, że aż 4 władze

przy tem interweniować muszą, a mianowicie: Wydział powiatowy, c. k. Starostwo, Wydział krajowy i c. k. Namiestnictwo.

Już wyżej nadmieniliśmy, że Wydział krajowy zmuszony był wysełać ze swego ramienia komisye do przeprowadzenia likwidacyi i ścisłego dochodzenia, a mianowicie do Oświęcima, gdzie skonstatowane nieporządki i nadużycia znaczniejszych rozmiarów sprowadziły złożenie z urzędu Naczelnika gminy i rozwiązanie reprezentacyi gminnej, następnie do Jarosławia. Sprawa załatwiona w drodze administracyjnej oddaną została c. k. Prokuratoryi Państwa z powodu poszlak czynów karygodnych.

Likwidacya majątku gminy miasta Gródka i dochodzenie dyscyplinarne wdrożone przeciw Zwierzchności gminnej, znajdują się na ukończeniu, sprowadzą ostateczne uporządkowanie spraw miejskich i położą zarazem kres skargom i agitacyom, których widownią pomieniona gmina w ostatnich latach była.

Również zbadano stan gospodarstwa gminnego w Kulikowie i przeprowadzono dochodzenie dyscyplinarne przeciw naczelnikowi gminy. W chwili zamknięcia sprawozdania nie jest sprawa ta ostatecznie załatwioną.

Do prośby Wydziału powiatowego w Buczaczu o wysłanie komisyi celem przeprowadzenia likwidacyi majątku gminy Buczacza i dochodzenia dyscyplinarnego nie mógł się Wydział krajowy przychylić i udzielił temuż Wydziałowi powiatowemu jedynie fachowej pomocy przez wysłanie urzędnika rachunkowego, który likwidacyę przeprowadził i pomocnym był delegatowi Wydziału powiatowego przy dochodzeniu dyscyplinarnem. Merytoryczne załatwienie sprawy nie nastąpiło dotychczas.

Również udzielił Wydział krajowy fachowej pomocy Wydziałowi powiatowemu w Mościskach na jego prośbę celem przeprowadzenia likwidacyi majątków gminnych w Mościskach i Sądowej Wiszni.

Celem przeprowadzenia niezbędnie potrzebnej likwidacyi majątku gminnego w Obertynie i dochodzenia dyscyplinarnego przeciw tamtejszemu naczelnikowi gminy, zmuszony był Departament spraw gminnych z powodu wszechstronnych czynności tego rodzaju, zasilić się pomocą innego Departamentu. Likwidacyę majątku i dochodzenie dyscyplinarne przeprowadzono ostatecznie i odesłano akta c. k. Prokuratoryi Państwa do dalszej czynności urzędowej.

Natomiast byliśmy zmuszeni odmówić z braku sił potrzebnych do pracy prośbom wielu powiatów o wydelegowanie komisyi a między innemi prośbie Wydziału powiatowego w Jarosławiu o zbadanie rachunków powiatowych, prośbie Wydziału powiatowego w Krośnie o przeprowadzenie likwidacyi gmin Krosna i Korczyny, prośbie Wydziału powiatowego w Bohorodczanach o przeprowadzenie likwidacyi majątku gminy Bohorodczan i dyscyplinarnego dochodzenia, mimo tego, że Wydział powiatowy wykazywał, że czynności tych dla braku sił przeprowadzić nie jest w stanie.

Oprócz tych powyżej wymienionych czynności wynikających ze stanowiska nadzoru (pomijając zresztą inne liczne sprawy, w których Wydział krajowy na mocy postanowień ustawy gminnej i ustawy o reprezentacyi powiatowej występował), były przedmiotem zajęcia się Wydziału krajowego, sprawy

Sprawy tyczące się ogólnego dobrobytu.

mające wpływ na dobrobyt ogółu, a mianowicie sprawa zaprowadzenia nowych wag i miar.

W tej mierze wydaliśmy okólnik do Wydziałów powiatowych, w którym wskazując na ważność chwili, doradziliśmy użycia stosownych środków do obznajomienia ludności wiejskiej z nowemi miarami i wagami, ażeby nie stała się ofiarą wyzyskiwania.

Również wymagała sprawa zniżenia cen soli w ogóle i dozwolenia gminom korzystania ze źródeł solnych, przeprowadzenia licznych korespondencyj z Władzami rządowemi.

Ostatecznie otrzymaliśmy od c. k. Dyrekcyi krajowej skarbu odpowiedź, że c. k. Ministerstwo skarbu orzekło reskryptem z d. 1. lutego 1875 l. 32.559 co do pozwolenia wolnego poboru surowicy gminom, na których obszarze źródła solne się znajdują, że na zmianę dotychczas obowiązujących w tym względzie postanowień zezwolić nie można, że zatem i nadal na każdą prośbę którejkolwiekbądź gminy o pozwolenie bezpłatnego poboru surowicy dla bydła, stosunki ekonomiczne proszącej gminy dokładnie mają być zbadane, prośby zaś wraz z wynikiem dochodzenia c. k. Ministerstwu skarbu przedkładane, które uwzględniając zachodzące okoliczności, orzeknie, czyli i pod jakiemi warunkami zadość uczynić można tej prośbie. Przy tem zauważa się, iż przy udzielaniu pozwolenia do bezpłatnego użytku surowicy i dotychczas nie czyniono żadnych trudności przechodzących granicę, jakich bezpieczeństwo monopolu wymaga.

O ogólnem rozszerzeniu zaś dobrodziejstwa wolnego poboru surowicy dla wszystkich gmin krajowych bez wyjątku, mowy być nie może.

Odpowiedź tę c. k. Rządu komunikowaliśmy Wydziałom powiatowym. (Okólnik z 9. kwietnia 1875 l. 8.153).

Również była sprawa niedostatku zagrażającego ludowi w szczególności dla braku karmy dla bydła, przedmiotem najstaranniejszego zbadania.

Wynik tego badania przedstawimy w razie zachodzącej potrzeby osobnem sprawozdaniem.

Nadzór nad gminami miast Lwowa i Krakowa.

Ze spraw bezpośredniego nadzoru nad gminami miast Lwowa i Krakowa podnosimy jedynie, że zawezwaliśmy obie gminy do przedłożenia projektu ustawy budowniczej, którą już wszystkie znaczniejsze miasta monarchii w drodze ustawodawstwa krajowego dla siebie uzyskały.

Wydanie nowej ustawy budowniczej dla Lwowa i Krakowa stało się nagłą potrzebą, albowiem dawniejsze rozporządzenia nieodpowiadają w znacznej części potrzebom, o czem w praktyce przekonaliśmy się, a nadto rozporządzenia te musiałyby w każdym razie uledz zmianom z powodu zaprowadzenia nowych miar i wag.

Nadzór nad powiatami.

Nadzór Wydziału krajowego nad reprezentacyami powiatowemi w granicach §. 48. Ust. o repr. pow. nastręczał wiele czynności, które jednak będąc szczegółowemi, nie nadają się do ogólnego sprawozdania. Składają się one z całego szeregu wyjaśnień na stawiane zapytania, objawiania zdania w razie

zarzuconego przekroczenia zakresu działania i uchylenia nieporozumień, gdzie się takowe w łonie reprezentacyi powiatowej zakradły.

Celem wykonywania nadzoru nad majątkiem powiatowym zawezwaliśmy Wydziały powiatowe do przedłożenia odpisu budżetów powiatowych.

W jednym wypadku spowodowały nas wielostronne skargi na nieodpowiednie szafowanie funduszami powiatowemi przy budowie drogi powiatowej do wysłania komisyi na miejsce.

Sprawę załatwiła sama Rada powiatowa, a wybór nowego Wydziału powiatowego pozwala ufać, że wytknięte nieporządki rychło usunięte a straty powetowane zostaną.

Fundacya ś. p. Wincentego Łodzia Ponińskiego.

Fundacya ś. p. Wincentego Łodzia Ponińskiego dla czeladników rzemieślniczych całego kraju przeszła w roku 1874 w myśl statutu krajowego jako fundacya krajowa w zarząd Wydziału krajowego.

Pierwotny statut fundacyi z dnia 23. czerwca 1862 l. 16.493, zmieniony został przez c. k. Namiestnictwo uchwałą z dnia 12. marca 1874 l. 9606 na podstawie poprzedniego porozumienia się z Wydziałem krajowym.

Fundacya ta przeznaczoną jest dla czeladników rzemieślniczych, urodzonych w Królestwie Galicyi i Lodomeryi lub we Wielkiem księstwie Krakowskiem religii katolickiej, którzy prowadzą życie moralne i wyuczyli się rzemiosła, ale dla ubóstwa nie są wstanie urządzić sobie samoistnego prowadzenia rzemiosła.

Kapitał zakładowy fundacyi wynosi 52847 złr. 48 ct. Odsetki od kapitału dzielą się w sposób statutem wskazany na cztery premia, które czeladnicy przypuszczeni przez komisyę do losowania, dnia 19. lutego losem wyciągają.

W skład komisyi wchodzą:

Delegat Wydziału krajowego jako przewodniczący, radca Magistratu lwowskiego członek Rady miejskiej miasta Lwowa, Członek Izby handlowo-przemysłowej i przełożony lwowskiego stowarzyszenia katolickiej czeladzi rzemieślniczej.

W roku 1875 wpłynęło podań o przypuszczenie do losowania 710, przypuszczonych do losowania było 689 czeladników.

Premia wynosiły:

I) — 828 złr.
II) — 690 złr.
III) — 552 złr.
IV) — 414 złr.

Krajowe biuro statystyczne.

W zeszycie 1. pierwszego Rocznika „Wiadomości statystycznych“ umieszczone było sprawozdanie z pierwszego roku istnienia biura statystycznego utworzonego tymczasowo na lat trzy w skutek uchwały Wysokiego Sejmu z 17. grudnia 1873 r. Obecnie czynimy toż samo za drugi rok działalności bióra 1875.

W ubiegłym roku biuro prowadziło dalej prace rozpoczęte, o których była wzmianka w poprzedniem sprawozdaniu. Wówczas zajmowało się biuro statystyczne przeważnie badaniami w następującym kierunku:

1) o ciałach administracyjnych najniższego rzędu w Galicyi,
2) o majątkach gminnych w Galicyi,
3) o ustroju reprezentacyi powiatowych w Galicyi i ostatnich do nich wyborach,
4) o składzie reprezentacyi gminnych w miastach i miasteczkach Galicyi,
5) pogląd na przemysł szynkarski w Galicyi i na spożycie napojów rozpalających,
6) pogląd na stypendya szkolne w Galicyi.

Z rozpoczętych wówczas prac:

1sza. o ciałach administracyjnych, jest już gotową do druku i wkrótce będzie ogłoszoną;

2ga praca o majątkach gminnych wyszła pod tytułem: „Ziemska własność gmin w Galicyi“ przez Dra Ochenkowskiego w 1. zeszycie I. rocznika „Wiadomości statystycznych“;

3. Tamże pojawiła się rezprawa obejmująca „Ustrój reprezentacyi powiatowych w Galicyi“ przez prof. Tad. Pilata.

4. W 2. zeszycie I. rocznika tenże prof. Pilat ogłosił pracę: „Skład reprezentacyi miejskich w Galicyi w r. 1874“.

5. „Pogląd na przemysł szynkarski w Galicyi“ został rozszerzony do przedstawienia stosunków propinacyjnych w Galicyi, i umieszczony będzie w najbliższym zeszycie „Wiadomości statystycznych“.

Z pomiędzy więc 6 prac zapowiedzianych w przeszłem sprawozdaniu, 3 zostały już dawniej ogłoszone a 2 zostały wykończone i w najbliższym czasie zostaną ogłoszone.

Nadto w 2. zeszycie I. rocznika pojawiły się dwie inne prace nie zapowiadane poprzednio:

1. prof. Pilata: Licytacye sądowe posiadłości włościańskich i małomiejskich w Galicyi,

2. Dra J. Kleczyńskiego: Rzut oka na preliminarze budżetów 1875 r. w austryackich krajach koronnych.

Praca prof. Pilata, która posłużyła posłowi Rydzowskiemu do poparcia faktami wniosków jego o lichwie jednomyślnie uchwalonych w Sejmie i przyjętych w głównych zarysach w Radzie państwa, przerobiona przez autora na język niemiecki, została ogłoszoną w listopadowym zeszycie „Statistische Monatsschrift“ wydawanym przez biuro centralnej komisyi statystycznej w Wiedniu.

W roku zeszłym podczas obrad Sejmu biuro statystyczne wydało jeszcze w oddzielnej broszurze: „Materyały statystyczne do sprawy propinacyjnej“ przez J. Kleczyńskiego, obejmujące 14 tablic, odnoszących się do stosunków propinacyjnych.

Obok tych prac częścią wydanych, częścią przygotowanych do druku, rozpoczęło biuro statystyczne badania następujących spraw, które znowu w części postąpiły tak daleko, że wkrótce będą ogłoszone, częścią zaś w ciągu roku powinny być ukończone. Do takich należą:

1. Stosunki gminne w Galicyi.
2. Galicyjskie kasy pożyczkowe.
3. Pogląd na stosunki przemysłu domowego w Galicyi.
4. Pogląd na położenie ludności wiejskiej w Galicyi w skutek nieurodzaju i braku paszy w początku r. 1876.
5. Galicyjskie kasy oszczędności.
6. Targi i jarmarki w Galicyi.

Liczne te prace przy stosunkowo małych siłach biura statystycznego nie pozwoliły na ścisłe spełnienie zamiaru zasilania pism czasowych drobnemi wiadomościami statystycznemi. W tym kierunku jednak członkowie biura zestawiali dla komitetu c. k. galic. Towarzystwa gospodarskiego co dwa tygodnie wiadomości o urodzajach w Galicyi wschodniej, ogłaszane w „Gazecie lwowskiej“ i w innych pismach politycznych.

Stosunki zawarte poprzednio z rządowemi biurami statystycznemi w Wiedniu, Buda-Peszcie, Berlinie, Dreznie, Monachium i Hamburgu, tudzież z miejskiem biurem statystycznem w Buda-Peszcie przez wymianę wzajemnych publikacyi i naukową korespondencyę trwają dalej, i utrzymują biuro statystyczne w związku z centralnemi punktami ruchu naukowego. Biuro statystyczne krajowe otrzymuje uwiadomienia o czynnościach komisyi przygotowawczej dla IX. międzynarodowego kongresu statystycznego, które ma się odbyć w jesieni 1876 w Budapeszcie, i zostało zarazem zaproszone do współpracownictwa nad zestawieniem bibliografii statystycznej międzynarodowej, gdzie mu przypadnie zadanie zestawienia polskich publikacyi statystycznych. Pracy tej biuro tem chętniej się podjęło, że da ona sposobność zapoznania obcych z usiłowaniami podjętemi u nas w kierunku tyle ważnym ze względu na rozwój nauki i postępu materyalnego w kraju.

W ciągu roku ubiegłego zgłosił się Wydział prawa i administracyi uniwersytetu Jagiellońskiego z prośbą o nadsyłanie mu wydawnictw biura dla seminaryum statystyki i administracyi, a pod koniec roku biuro statystyczne miasta Pragi nadesłało nam swe wydawnictwa, prosząc o stałą wzajemną wymianę publikacyi.

Stosunki z biurami statystycznemi pomnażają bibliotekę naszą nader cennemi pracami i w tym bowiem roku otrzymywaliśmy w zamian publikacye biura centralnej komisyi statystycznej w Wiedniu, królewskiego biura statystycznego węgierskiego, król. biura statystycznego Pruskiego, biura statystycznego Cesarstwa niemieckiego, król. biur statystycznych w Dreznie i Monachium, biura statystycznego w Hamburgu i miejskich biur statystycznych we Lwowie, w Pradze, w Budapeszcie i Monachium. Obok tych nadchodzą również bezpłatnie publikacye Akademii umiejętności w Krakowie, c. k. Ministerstw rolnictwa, oświaty, handlu i skarbu. W skutek tych nadsyłek, oraz przez zakupywanie nowych dzieł z dotacyi wyznaczonej przez Wys. Sejm, biblioteka Wydziału krajowego wzrosła w ubiegłym roku o 150 dzieł i około 250 tomów tak, iż obecnie liczy 1500 dzieł a 4000 tomów. Biblioteka jest uporządkowaną i posiada katalog kartkowy, według autorów ułożony. Kartki do katalogu rzeczonego są już gotowe i rozłożone zostaną podług materyi, skoro tylko biuro zyska swobodniejszą chwilę.

Kończąc sprawozdanie z czynności biura zauważyć wypada, że zebranie jakichkolwiek dat w naszym kraju wymaga nader wielkiej ostrożności z powodu małej wprawy do tego rodzaju prac, ztąd wypada bardzo często żądać sprostowań i uzupełnień, a przezto praca około kontroli dat nadsyłanych dochodzi do niezwykłych gdzieindziej rozmiarów i opóźnia wielce zestawienie materyału nawet przy największej czynności.

Wydawnictwa biura statystycznego znalazły przychylne przyjęcie w kraju; oprócz krótszych wzmianek pochlebnych w pismach peryodycznych, pojawiały się nawet obszerniejsze artykuły, oparte na danych dostarczonych w pracach biura statystycznego, mianowicie w sprawach lichwy i budżetowych, przez co rozpowszechnione zostały wywody dotyczące stanowiska naszego kraju w ogólnym budżecie państwa. Za dowód uznania może także służyć prawie zupełne wyczerpanie nakładu 1. zeszytu I. rocznika i odbyt, jaki znalazły inne zeszyty wydawnictwa biura. Pomimo, że dość znaczna liczba egzemplarzy tak polskich, jak z niemieckiemi nagłówkami tablic bywa rozsyłaną bezpłatnie pp. posłom sejmowym, bibliotekom, władzom rządowym i autonomicznym, Wydziałom krajowym innych krajów koronnych, a wreszcie biurom statystycznym, zostającym z nami w stosunkach i mężom specyalnie poświęcającym się nauce statystyki, ekonomii i administracyi, dalej pomimo że cena publikacyi oznaczoną bywa jak najniżej, bo nie przenosi kosztów druku, uzyskano przecie od chwili założenia biura ze sprzedaży jego wydawnictw, przychód 212 złr. 50 ct. Przychód ten w r. 1873 wynosił 48 złr. 50 ct., w r. 1874 — 53 złr. 56 ct., a w r. 1875 już 110 zł. 44 ct., czyli przeszło dwa razy tyle, co w latach poprzednich, chociaż księgarze posiadający nakłady biura, dotychczas jeszcze nie złożyli rachunków z ostatniego roku, tak, iż niewątpliwie ogół przychodu na rok 1875 będzie znacznie wyższym.

Krajowa szkoła gospodarstwa lasowego.

W dziale kultury krajowej przedmiot szczególnej troskliwości Wydziału krajowego stanowiła krajowa szkoła gospodarstwa lasowego.

Działając bądź w porozumieniu z Kuratoryą, bądź też, o ile statut organizacyjny dozwala, na podstawie bezpośrednich wniosków Dyrekcyi szkoły, dążył Wydział krajowy w ciągu roku ubiegłego do wykończenia organizacyi Zakładu, jak niemniej w miarę funduszów jakiemi na cele te mógł rozporządzać, do zaopatrzenia szkoły w te ubikacye, których brak okazał się w praktyce najdotkliwszym i pomnożenia zasobu nielicznych jeszcze i nie zupełnie dostatecznych środków naukowych.

Aby wykończyć organizacyę Zakładu, należało przedewszystkiem uzupełnić grono nauczycieli, czego dokonał Wydział krajowy, udzielając zatwierdzenie uchwałom Kuratoryi, na mocy których z dniem 1. Kwietnia 1875 r. Dr. Zygmunt Romer, który poprzednio obowiązki adjunkta szkoły pełnił prowizorycznie, powołanym został na stałego adjunkta z pensyą etatową w kwocie 800 złr., wakującą zaś do owej pory posadę docenta miernictwa i niwelacyi, do której przywiązana jest płaca w kwocie 500 złr., poruczono p. Bonifacemu Dębkowskiemu, inżynierowi przy kolei Albrechta.

Nadmiar czynności urzędowych przy kolei nie dozwolił jednakże p. Dębkowskiemu zajmować posady tej dłużej, jak do końca roku szkolnego 1874/5, — z początkiem zaś następnego roku szkolnego objął p. Józef Jägermann, profesor przy c. k. Akademii technicznej we Lwowie, wykładający już w szkole lasowej naukę inżynieryi, obok pomienionej docentury także i wykład nauki miernictwa i niwelacyi.

Nieobsadzoną pozostała natomiast katedra łowiectwa, dla której kategoryi nie zdołała dotąd pozyskać odpowiedniego kandadata.

Dalszą pracą organizacyjną było wydanie pod dniem 17. maja 1875 l. 8.942 instrukcyi, określającej stosunek Szkoły lasowej do lasów Winnickich jako przestrzeni leśnej, która do pewnego stopnia ma służyć szkole za środek naukowy.

Wreszcie wspomnieć jeszcze wypada o zmianie, jaka w ciągu roku ubiegłego zaszła w składzie Kuratoryi. — W miejsce bowiem JO. księcia Adama Sapiehy, reprezentującego w Kuratoryi c. k. gal. Towarzystwo gospodarskie, który urząd swój złożył, powołał Komitet c. k. gal. Towarzystwa gospodarskiego Wgo Dra Piotra Grossa; opróżniony zaś po p. Grossie urząd zastępcy członka Kuratoryi, zamianowanego przez Wydział krajowy, poruczył Wydział krajowy Wmu Hipolitowi Bohdanowi.

Pod względem urządzenia szkoły uznał Wydział krajowy zgodnie z zapatrywaniem Kuratoryi, że należy przedewszystkiem postarać się o stosowne pomieszczenie dla grubszych okazów leśnych, nie mogących dla objętości swej znaleść umieszczenia w budynku szkolnym i zostających z tego powodu w znacznej części pod gołem niebem, gdzie im zagraża rychłe zepsucie.

Pragnąc zaś niedostatek ten usunąć jak najmniejszym kosztem, wyjednał u miejskiego urzędu budowniczego zezwolenie na wzniesienie odnośnej budowy z drzewa, poczem biuro techniczne Wydziału krajowego wypracowało plan i kosztorys werandy, mieszczącej w sobie oprócz ubikacyi dla wspomnianych okazów leśnych dwie izby, przeznaczone na pracownię zoologiczną, która dotąd część jednej z sal wykładowych zajmuje, tudzież na warstat stolarski. — Na pokrycie kosztów budowli tej, obliczonych na 1250 złr., miały być zużyte oszczędności w budżecie szkoły z roku 1874, niedostającą zaś kwotę zamierzał Wydział krajowy udzielić z funduszu dyspozycyjnego. — Plan wszakże wypracowany przez biuro techniczne niezupełnie zadowolnił Kuratoryę. Gdy zaś Kuratorya nie podała jeszcze zmian i poprawek, jakie do planu pomienionego wprowadzić pragnie, wypadło tymczasem odroczyć wykonanie tej budowy. Natomiast wykonane zostały w ciągu roku ubiegłego na podstawie wniosków Kuratoryi we własnym zarządzie Wydziału krajowego następujące pomniejsze budowle i urządzenia przy krajowej Szkole gospodarstwa lasowego:

1. stare i do upadku się chyląće wychodki zastąpiono nowemi, co spowodowało wydatek w kwocie 470 złr. 50 ct.;
2. przez urządzenie mieszkania dla stróża z jednej części piwnic budynku szkolnego został przystęp do reszty utrudnionym; aby więc usunąć brak odpowiedniego pomieszczenia dla rozmaitych przyrządów gospodarczych, które dotąd z uszczerbkiem dla trwałości swej w starej szopie złożone były, urządzono nakładem 46 złr. 30 ct. zewnętrzny wchód do piwnic;

3. naprawiono dach i drzwi wchodowe do budynku szkolnego, co pociągnęło za sobą wydatek w kwocie 41 złr. 15 ct.

Wszystkie wydatki powyższe w łącznej kwocie 557 złr. 95 ct. pokryto z oszczędności w budżecie szkoły z r. 1874. Gdy zaś skutkiem znacznego pomnożenia się liczby uczniów z początkiem bieżącego roku szkolnego okazała się potrzeba sprawienia 15 nowych stołów rysunkowych, których koszt zakupna wynosi 202 złr. 50 cnt., wyczerpnięto na ten cel fundusz pozostały z r. 1874 prawie w zupełności. — Rozporządzając zaś oszczędnościami w budżecie szkoły z r. 1875, postanowił Wydział krajowy użyć w części na naprawę parkanu przy szkole lasowej, który mianowicie od strony Pełtwi w najopłakańszym znajduje się stanie, i przeznaczył na ten cel na podstawie sporządzonego przez biuro techniczne kosztorysu kwotę 140 złr. z poleceniem, aby w ciągu zimy zakupiono i przygotowano potrzebne materyały, a naprawę parkanu wykonano, skoro tylko pora roku na to zezwoli.

Z tego samego wreszcie źródła zaczerpnął Wydział krajowy fundusz na zaspokojenie potrzeb Szkoły pod względem środków naukowych. — Szczupła bowiem kwota przeznaczona budżetem Szkoły na środki naukowe, wystarcza zaledwie na opędzenie wydatków bieżących. Powziąwszy zaś z kilkakrotnie ponawianych przedstawień Kuratoryi i Dyrekcyi przekonanie, że pomnożenie zbiorów narzędzi i t. d. stanowi jeden z najkardynalniejszych warunków rozwoju szkoły, przeznaczył Wydział krajowy jako fundusz nadzwyczajny: na zbiór minerałów 130 złr., na sprawienie instrumentów mierniczych 150 złr., na sprawienie narzędzi do upraw leśnych 70 złr., na uzupełnienie biblioteki i okazów ściennych 50 złr., ogółem przeto 400 złr., przez co najdotkliwiej czuć się dające braki w zasobie środków naukowych szkoły zapełnione zostały.

Starania i nakłady, mające rozwój szkoły na celu, przy gorliwem i na wszelkie uznanie zasługującem współdziałaniu Kuratoryi, Dyrekcyi i grona nauczycieli, w stosunku do czasu istnienia Zakładu i środków materyalnych, jakiemi rozporządza, najzupełniej zadowalniający wydały rezultat. — Przy otwarciu liczyła szkoła na I. kursie 18, na II. 5, ogółem więc 23 uczniów. — Pierwotni uczniowie drugiego kursu ukończyli już studya, a mianowicie: dwaj z postępem dobrym, trzej z postępem dostatecznym, poczem dwóch z nich wstąpiło w służbę państwową, jeden w służbę miasta Lwowa, jeden w służbę prywatną, a jeden z własnej woli pozostał w Zakładzie, aby powtórzyć studya na kursie drugim. — Z pierwotnych uczniów kursu pierwszego jednego utraciła Szkoła przez śmierć, drugi zaś doszedłszy wieku popisowego, zmuszony był w ciągu roku szkolnego 1874/75 opuścić Zakład, aby wstąpić do wojska, ponieważ władze państwowe nie uwzględniły jeszcze prośby Wydziału krajowego z dnia 10. listopada 1874 l. 22.709 o przyznanie uczniom krajowej Szkoły gospodarstwa lasowego prawa do takich samych ulg w dopełnieniu jednorocznej służby wojskowej, jakich doznają uczniowie szkół leśnych w Weisswasser i Eulenbergu.

Wypadek ten spowodował Wydział krajowy do ponowienia wspomnianej prośby pismem wystosowanem do Wys. Ministerstwa rolnictwa dnia 26. sierpnia 1875 r. l. 19.960, na które odpowiedziało reskryptem z dnia 2. września 1875 r. l. 10.293, zawierającym uwiadomienie, że w myśl podania Wy-

działu krajowego poczyniło kroki u władz właściwych, aby wyjednać przyspieszenie tej sprawy.

Gdy zaś pośrednictwo Wys. Ministerstwa rolnictwa w ciągu następnych dwóch miesięcy nie odniosło pożądanego skutku, Wydział krajowy z uwagi, że w bieżącym roku szkolnym znacznej liczbie uczniów krajowej szkoły gospodarstwa lasowego grozi oderwanie od studyów przez asenterunek, wystosował dnia 7. grudnia 1875 r. l. 28.348 prócz ponownego podania do Wys. Ministerstwa rolnictwa, także przedstawienie wprost do Wysokiego ministerstwa obrony krajowej, udając się jednocześnie do Jego Eksc. Pana Ministra Ziemiałkowskiego z prośbą o udzielenie tym krokom swego poparcia. Dotąd jednakże te zabiegi zostały bezskutecznemi.

Z pozostałych uczniów kursu pierwszego, dwóch tylko przy końcu przeszłego roku szkolnego wykazało postęp mniej dostateczny, reszta zaś po największej części dobry lub nawet bardzo dobry i celujący.

Z początkiem bieżącego roku szkolnego, liczba uczniów znacznie urosła, a obecnie liczy szkoła na kursie I. 18 zwyczajnych i 2 nadzwyczajnych, na kursie II. 16 zwyczajnych i 2 nadzwyczajnych, ogółem więc 34 zwyczajnych i 4 nadzwyczajnych uczniów, czyli 15 więcej jak w poprzednim roku szkolnym, co o pomyślnem rozwijaniu się szkoły najwymowniej świadczy. Jest przeto uzasadniona nadzieja, że fundusze łożone przez kraj na urządzenie i utrzymanie Zakładu tego, okażą się wydatkiem produktywnym, i że krajowa Szkoła gospodarstwa lasowego przyniesie krajowi pożytek.

Z sprawami Szkoły lasowej stoi w ścisłym związku rozporządzenie Wydziału krajowego z dnia 20. sierpnia 1875 r. l. 19.297, mocą którego udzielony został na wniosek Kuratoryi pp. Henrykowi Strzeleckiemu Dyrektorowi i Drowi Z. Romerowi adjunktowi szkoły zasiłek w kwocie 300 złr. na podróż celem zwiedzenia przeszłorocznej wystawy środków naukowych w Mödling pod Wiedniem, zaś p. Władysławowi Tynieckiemu, drugiemu profesorowi szkoły zasiłek w kwocie 100 złr. na podróż celem zbadania południowo-wschodniej części byłego obwodu Czortkowskiego pod względem leśno-botanicznym i geognostycznym, wszystkim z warunkiem, aby z podróży tych Wydziałowi krajowemu zdali sprawę, — p. Tyniecki zaś prócz tego zebrane w ciągu podróży okazy oddał do zbiorów Szkoły. Przy tej sposobności wspomnieć jeszcze wypada, że p. Strzeleckiemu udzielił Wydział krajowy prócz powyższego zasiłku pod takiemiż warunkami dalszą pomoc w kwocie jeszcze 100 złr. na podróż celem wzięcia udziału w zjeździe leśników Morawsko-Szlązkich i zwiedzenia tamtejszej szkoły lasowej.

Nakoniec sprawa użycia funduszu przeznaczonego przez Wysoki Sejm na stypendya dla uczniów szkoły gospodarstwa lasowego, uregulowaną została na podstawie wniosku kuratoryi rozporządzeniem Wydziału krajowego z dnia 13. Lutego 1875 r. l. 3.279, w którem oznaczono ilość, wysokość i sposób wypłaty pomienionych stypendyów, poczem Wydział krajowy rozporządzeniem z dnia 13. kwietnia 1875 r. l. 8.603 nadał na rok szkolny 1874/75 trzem uczniom stypendya po 200 złr., siedmiu uczniom po 100 złr. i dwom po 50 złr. Z funduszu oszczędzonego przez śmierć jednego stypendysty w ciągu roku szkolnego, tudzież zamknięcia wypłaty stypendyów dwóm stypendystom dla niedostatecznych postępów, nadano w sierpniu jednemu uczniowi stypen-

dyum w kwocie 50 złr., dodatkowo zaś uzyskał w tymże samym miesiącu jeden uczeń zapomogę w kwocie 70 złr., drugi w kwocie 30 złr. Na bieżący rok szkolny wreszcie nadał Wydział krajowy rozporządzeniem z dnia 24. grudnia 1875 r. l. 30.459 czterem uczniom II. kursu stypendya po 200 złr., a dalszym czterem uczniom II. kursu stypendya po 100 złr., odraczając nadanie stypendyów uczniom I. kursu aż do końca pierwszego półrocza szkolnego.

Reforma ustawy lasowej.

W dziedzinie leśnictwa zajmowała Wydział krajowy w ciągu roku ubiegłego przedewszystkiem nader ważna dla kraju sprawa zamierzonej przez Wysokie Ministerstwo rolnictwa reformy dotychczasowej ustawy lasowej.

Zawezwany przez c. k. Namiestnictwo odezwą z dnia 20. czerwca 1875 l. 24.160 do udziału w naradach komisyi, mającej podobnie jak we wszystkich innych krajach koronnych w Radzie państwa reprezentowanych sprawę tę wszechstronnie zbadać, Wydział krajowy wezwaniu temu skwapliwie uczynił zadość.

W tym celu zamianował delegatami pp. Dra Pawła Skwarczyńskiego, Włodzimierza Hr. Dzieduszyckiego, Piotra Grossa, Wincentego Gebauera, Dra Ernesta Tilla, Bronisława Drwęckiego, tudzież Henryka Strzeleckiego, poruczając ostatniemu korreferat. W skład komisyi weszli prócz tego: ze strony c. k. Namiestnictwa pp. Radcy dworu Eckhardt i Heilig, Radcy namiestnictwa Löbl i Dr. Orlecki, ostatni jako referent krajowy, Inspektor lasów Lettner i Lustrator lasów skarbowych Mikolasch, wreszcie jako delegat Komitetu c. k. gal. Towarzystwa gospodarskiego p. Dr. Tadeusz Pilat. Z pomiędzy delegatów Wydziału krajowego pp. Dr. Skwarczyński i Gross nie mogli brać udziału w naradach, które się rozpoczęły w c. k. Namiestnictwie dnia 23. listopada 1875 pod przewodnictwem Wiceprezydenta Namiestnictwa p. Bartmańskiego, pierwszy dla choroby obłożnej, drugi zaś dla własnych zajęć urzędowych, — zastąpieni zostali w ciągu trwania narad przez pp. Macieja Serwatowskiego i Edmunda Mochnackiego. Wspomniany Komitet do tej pory o tyle się wywiązał z swego zadania, że niedostaje tylko jeszcze ostatecznego zredagowania powziętych uchwał.

Konkurs na ułożenie popularnego rysu nauki gospodarstwa lasowego.

Wysokie Ministerstwo rolnictwa rozpisało w czerwcu roku ubiegłego konkurs na ułożenie w języku niemieckim popularnego rysu nauki gospodarstwa lasowego dla użytku gmin, mniejszych właścicieli i straży leśnej, wyznaczając jako nagrodę kwotę 500 do 1000 złr., i nadesłało Wydziałowi krajowemu odnośne ogłoszenie. Z tej sposobności uważał Wydział krajowy za obowiązek swój skorzystać, aby przedstawić Wysokiemu Ministerstwu rolnictwa w dłuższym wywodzie, że zarządzenia jego w przedmiocie pomienionego konkursu, jakkolwiek samo przez się uznania godne, dla Galicyi przecież żadnej nie ma wartości. Z jednej strony bowiem nie ulega prawie wątpliwości, że leśnicy galicyjscy z powodu trudności, jakie nastręcza forma dziełka w języku obcym, dla nich napisać się mającego, w ubieganiu się o wyznaczoną nagrodę udziału nie wezmą. Z drugiej strony mogłoby dziełko

samo ludności galicyjskiej tylko w przekładzie stać się przystępnem, przyczem zalety oryginału się zatracają. Co więcej obawiać się wypada, że rozprawa konkursowa pomimo, a raczej właśnie dla tego, że według intencyi Wysok. Ministerstwa ma uwzględniać stosunki wszystkich krajów koronnych, galic. gospodarstwa lasowego dość wyczerpująco nie roztrząśnie, zawierając równocześnie niejedno dla tutejszych właścicieli lasów zbyteczne, lub też utrudniające im zrozumienie rzeczy. Ponieważ zaś potrzeba rozpowszechnienia znajomości prawideł leśnictwa w Galicyi nie mniej silnie uczuwać się daje, jak w innych krajach Monarchii i ponieważ Galicya ma prawo domagać się takiego samego zaspokojenia tej potrzeby, jakie osiągną prawdopodobnie na drodze przez Wys. Ministerstwo obranej inne kraje koronne Monarchii, przeto zdawało się Wydziałowi kraj., że może liczyć na uwzględnienie prośby, aby Wys. Ministerstwo rolnictwa albo samo rozpisało konkurs na dziełko podobne w języku polskim umyślnie dla Galicyi ułożone, albo też udzieliło Wydziałowi krajowemu potrzebnych na ten cel funduszów, które Wydział krajowy gotówby nawet w razie potrzeby uzupełnić z funduszów krajowych.

Przedstawienie powyższe z dnia 14. września 1875 L. 14.300 nie odniosło, na razie pomyślnego skutku, jednakowoż Wys. Ministerstwo rolnictwa uznało w reskrypcie do c. k. Namiestnictwa z dnia 12. października 1875 l. 11.103, którego treść c. k. Namiestnictwo Wydziałowi krajowemu udzieliło, słuszność wywodów w tem przedstawieniu zawartych, odraczając atoli wprowadzenie w życie projektu Wydziału do czasu, gdy rezultat dawniej rozpisanego konkursu już będzie wiadomym.

Subwencya na wydawnictwo podręcznika gospodarstwa lasowego.

W uznaniu potrzeby systematycznego podręcznika gospodarstwa lasowego dla użytku uczniów szkoły lasowej, udzielił był Wydział krajowy w r. 1873 p. Henrykowi Strzeleckiemu subwencyę w kwocie 300 złr. na wydawnictwo obejmujące wszystkie wykłady, jakie p. Strzelecki miał swego czasu na kursach leśnych urządzonych we Lwowie staraniem Komitetu c. k. gal. Towarzystwa gospodarskiego.

Z pomocą zasiłku tego wydał p. Strzelecki jeden tom wstępu pod tytułem „Las w stanie natury“ i jeden tom wykładów, poczem w braku funduszów na dalszą publikacyę, udał się do Wydziału krajowego ponownie z prośbą o subwencyę. Do prośby tej przychylił się Wydział krajowy, uwzględniając znaczne koszta wydawnictwa, brak pokupu na tego rodzaju dzieło, a przedewszystkiem pożyteczność takowego i udzielił petentowi rozporządzeniem z dnia 24. grudnia 1875 L. 30.458 z funduszu dyspozycyjnego powtórną subwencyę w kwocie 300 złr.

Szkoły rolnicze w Dublanach i Czernichowie.

Nad szkołami rolniczemi w Dublanach i Czernichowie wykonywał Wydział krajowy podobnie jak w latach poprzednich nadzór w myśl uchwał Wysokiego Sejmu z dnia 28. marca i 24. grudnia 1866, tudzież warunków nadzoru, wyszczególnionych w rozporządzeniu Wydziału krajowego z dnia 21. stycznia 1867 L. 4431 a mianowicie nad szkołami Dublańskiemi, bezpośrednio przez delegatów z grona Wydziału krajowego, nad szkołą Czernichowską zaś

za pośrednictwem ustanowionego ad hoc komisarza w osobie p. Józefa bar. Bauma. Co zaś do szkoły Czernichowskiej, to zasługuje na wzmiankę, że Wydział krajowy skutecznie był pomocnym komitetowi c. k. Towarzystwa gospodarczo-rolniczego w Krakowie w staraniach o uzyskanie ze skarbu Państwa znaczniejszej subwencyi na dokończenie budowy gmachu szkolnego w Czernichowie. Wys. Ministerstwo rolnictwa bowiem, przychylając się w ciągu roku ubiegłego w zasadzie do prośby komitetu o przyznanie na cel pomieniony zasiłku w kwocie 10.900 złr., postawiło pomiędzy innemi za warunek wypłaty tej subwencyi, aby Wydział krajowy zbadał przedłożony przez Komitet plan i kosztorys budowy, a w następstwie objął formalny nadzór nad jej wykonaniem. W dopełnieniu warunku tego i gdy Komitet zgodził się na zmiany i poprawki proponowane przez wysłanego na miejsce budowy inżyniera okręgu Krakowskiego, oznajmił Wydział krajowy c. k. Namiestnictwu gotowość do objęcia nadzoru nad wykonaniem budowy, poczem nastąpiła niebawem wypłata pierwszej raty przyrzeczonej przez Wys. Ministerstwo rolnictwa subwencyi w kwocie 5000 złr. na ręce Komitetu. Druga zaś rata w kwocie 5.900 złr. doręczoną będzie Komitetowi w ciągu roku bieżącego, z którego upływem budowa winna być ukończoną.

Zapomogi dla uczniów Akademii rolniczej w Wiedniu.

W tem miejscu podnieść jeszcze wypada, że Wydział krajowy uznając potrzebę popierania młodzieży krajowej, kształcącej się na Akademii rolniczej w Wiedniu, udzielił był już rozporządzeniem z dnia 23. kwietnia 1875 l. 7301 z funduszu dyspozycyjnego dwóm szczególniej się odznaczającym słuchaczom tejże Akademii jednorazowych zapomóg w kwocie 300 złr. i 150 złr.

Hodowla koni.

W przedmiocie podniesienia chowu koni otrzymał Wydział krajowy w końcu lipca r. z. od komitetu c. k. galicyjskiego Towarzystwa gospodarskiego memoryał ankiety, która z inicyatywy tegoż komitetu kwestyę chowu koni w Galicyi gruntownie roztrząsnęła, przeznaczony dla Wysokiego Ministerstwa rolnictwa i poparł pismem z dnia 31. Sierpnia 1875 L. 15.038 zapatrywań i wniosków ankiety. Podobnego poparcia udzielał Wydział krajowy w ciągu roku ubiegłego po kilkakroć podaniom Wydziałów Rad powiatowych o utworzenie nowych stacyi ogierów rządowych ub stosowniejsze i dogodniejsze dla hodowców umieszczenie stacyi już istniejących, w pierwszym jednakże kierunku usiłowania jego rozbijały się zwykle o ograniczone cyfry budżetu państwowego.

Wreszcie wystosował Wydział krajowy skutkiem zażalenia jednego z Wydziałów Rad powiatowych, przeciw nieprawidłowej a dla chodowców uciążliwej neutralizacyi dorocznych spisów koni, dnia 10. listopada 1875 l. 24.525 odpowiednie przedstawienie do c. k. Namiestnictwa z prośbą, aby c. k. Namiestnictwo zaleciło c. k. Starostwom ścisłe przestrzeganie przepisów zawartych w rozporządzeniu Wys. Ministerstwa spraw wewnętrznych, rolnictwa i obrony krajowej z dnia 1. siepnia 1873 roku.

Subwencya na cele kultury krajowej.

Oprócz wymienionych już powyżej subwencyj na cele kultury kraj., udzielił Wydział krajowy z funduszu dyspozycyjnego w ciągu roku ubiegłego następujce:

1) Komitetowi c. k. galic. Towarzystwa gospodarskiego na urządzenie kursów weterynaryi, których potrzebę i praktyczność kilkakrotne doświadczenie stwierdziło, 400 złr. w połowie z funduszu kultury krajowej, w połowie z funduszu dyspozycyjnego;
2. Drowi Rudolfowi Günsbergowi, profesorowi przy c. k. Akademii technicznej we Lwowie, za którego staraniem zawiązało się we Lwowie dnia 13. sierpnia r. u. Towarzystwo gorzelnicze, na podróż, celem zbadania najnowszych doświadczeń w dziedzinie gorzelnictwa, a mianowicie na zwiedzenie gorzelniczej stacyi doświadczalnej w Berlinie, 150 złr.
3. Towarzystwu ogrodniczo-sadowniczemu we Lwowie, na dokończenie budowy i urządzenie szkoły ogrodniczej 400 złr., — na koniec
4. Drowi Teofilowi Ciesielskiemu, profesorowi przy c. k. Uniwersytecie we Lwowie, na pokrycie niedoboru wydawnictwa „Bartnik postępowy“, pismo które ze wszech miar zadaniu swemu odpowiada, i w ciągu jednorocznego istnienia swego pozyskało sobie już 640 prenumeratorów, lecz dla taniości swej i znacznej liczby bezpłatnie udzielanych egzemplarzy znacznego jeszcze wymaga nakładu — niemniej w uznaniu zasług Dra Ciesielskiego około podniesienia pszczelnictwa krajowego — 400 złr.

Kasy pożyczkowe gminne

Z końcem r. 1874 było w kraju 941 gminnych kas pożyczkowych z kapitałami w ogólnej kwocie 724.497 złr. 96 ct. w. a. W ciągu roku 1875 założono 303 nowych kas, w skutek czego jest ich obecnie 1246, a kapitały tych kas z częściowem uwzględnieniem przyrostu przez oprocentowanie wynoszą poważną sumę 1,047.437 złr. 76 ct. a. w. Tak znaczne sumy będące własnością gmin i zakładów gminnych, a ulokowane w gminnych kasach pożyczkowych, musiały zwrócić uwagę na sposób zarządu temi kasami, i wywołać starania około urządzenia odpowiedniej kontroli nad tym zarządem. Do licznych usiłowań Wydziału krajowego w tym kierunku ciągnących się od pierwszego okólnika z dnia 25. lutego 1868 l. 1634, w którym po raz pierwszy wezwano Wydziały powiatowe do zakładania kas pożyczkowych, a zarazem zalecono im staranną opiekę nad temi zakładami przybyły dalsze usiłowania, z których zdajemy sprawę. W jesieni r. 1874 złożył Wydział krajowy komisyę, która zaprojektowała ulepszenia w statutach kas pożyczkowych, wyjednał przyzwolenie c. k. Namiestnictwa na te zmiany, i rozesłał poprawne statuta Wydziałom powiatowym. Zarazem zarządził Wydział krajowy skontrowanie kas pożyczkowych we wszystkich powiatach, wezwał Wydziały powiatowe do przedłożenia sprawozdania o rezultatach skontrowania wraz z uwagami o stanie kas pożyczkowych w ogólności. Sprawozdania nadesłane z 43 powiatów, posłużyły biurowi statystycznemu za materyał do osobnej pracy „o stanie kas pożyczkowych-gminnych“, która osobno przedkłada się Wys. Sejmowi, i wyjaśnia szczegółowo stosunki tych instytucyi.

Wniosek posła Bartoszewskiego.

Przekazany Wydziałowi krajowemu na jednej z ostatnich sesyi wniosek posła Bartoszewskiego w sprawie zbadania przyczyn zubożenia ludności wiejskiej i małomiejskiej w naszym kraju w przeszłym roku, spowodował pracę

biura staystycznego „o licytacyach sądowych“, która poparła znane wnioski posła Rydzowskiego w sprawie lichwy tak w Sejmie jak w Radzie państwa. W tym roku przedsięwzięto dalsze prace odnoszące się do smutnego objawu zubożenia, którego przyczyny dadzą się śledzić we wszystkich kierunkach życia społecznego i ze wszelkiemi stosunkami zostają w wielorakich związkach, tak, że wykazanie tych przyczyn nie może być zadaniem jednej pracy, ale całego szeregu prac i stale wchodzić musi w program czynność i Wydziału krajowego i biura statystycznego. Z obecnych prac biura statystycznego odnoszą się do tego przedmiotu wspomniane w ustępie o czynnościach biura prace:

o stosunkach przemysłu domowego w Galicyi,

o położeniu ludności wiejskiej w Galicyi w skutek obecnego nieurodzaju i braku paszy,

o targach i jarmarkach w Galicyi.

Prócz tego ułożono w krajowem biurze statystycznem kwestyonarz, obejmujący stosunki, z których dałyby się ocenić niewykazane dotąd przyczyny zubożenia.

Z prac Wydziału krajowego zaś w tym kierunku podjętych podnosimy przedewszystkiem starania jego o tworzenie nowych kas zaliczkowych i czuwanie nad istniejącemi — niemniej ciągły nadzór jego nad mieniem gmin i zakładów gminnych, równie jak wszelkie kroki podjęte w dziale spraw kultury krajowej.

Zmiany w składzie reprezentacyi krajowej.

Od ostatniego zebrania się Wys. Sejmu zaszły liczne i bolesne zmiany w składzie reprezentacyi krajowej. I tak mamy do zapisania życie ś. p. Agenora hr. Gołuchowskiego, posła z okręgu większych posiadłości b. obwodu Czortkowskiego, ś. p Krzysztofa Bogdanowicza, posła z okręgu wyborczego m. Kołomyi, ś. p. Franciszka Trzecieskiego, posła z okręgu większych posiadłości b. obwodu Sandeckiego, wreszcie ś. p. Leonarda Wężyka, posła z okręgu większych posiadłości b. obwodu Krakowskiego. Wybory uzupełniające w okręgach wyborczych większych posiadłości obwodu Czortkowskiego, Sandeckiego, m. Kołomyi, jakoteż w okręgu wyborczym gmin wiejskich Limanowy i Skrzydlny w miejsce Tomasza Gawronka, który mandat poselski utracił, rozpisało c. k. Namiestnictwo na dzień 16. lutego 1876.—O rozpisanie wyboru w miejsce ś. p. Leonarda Wężyka udaliśmy się również do c. k. Namiestnictwa.

Sprawozdanie o rezultacie wyboru w miejsce księdza Ozarkiewicza z okręgu wyborczego gmin wiejskich Śniatyna i Załłotowa przedłożymy Wys. Sejmowi osobno; tu podajemy tylko, iż wybranym został ksiądz Michał Korzyński, gr. kat. proboszcz.

Zmiany w składzie Wydziału krajowego.

Jego ces. i król. Apost. Mość raczył najwyższem postanowieniem z dnia 24. listopada 1875 zamianować najmiłościwiej Marszałka krajowego Galicyi c. k. tajnego Radcę Alfreda hr. Potockiego Namiestnikiem królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

W skutek tej nominacyi pożegnał Jego Ekscelencya Wydział krajowy dnia 1. Grudnia 1875 i zdał urzędowanie w ręce zastępcy Marszałka krajowego, członka Wydziału krajowego Oktawa Pietruskiego.

Allegat 9. Protokół w tym względzie spisany załączamy pod %.

W czasie nieobecności członków Wydziału krajowego pp. Badeniego, Skwarczyńskiego, Smolki, Serwatowskiego i Wereszczyńskiego zastępowali ich w Wydziale krajowym zastępcy członków Wydziału krajowego: pp. Czajkowski, Hausner, Podlewski, Szemelowski i Sawczyński.

Zmiany w składzie urzędników Wydziału krajowego.

O zmianach w etacie urzędników przy Wydziale krajowym nie mamy wiele do doniesienia. W oddziale konceptowym mianowicie nie zaszła żadna zmiana, mamy jedynie do zanotowania, iż p. Tytus Zienkowicz, adjunkt konceptowy uzyskał obywatelstwo austryackie, w skutek czego nie stoi nic na zawadzie przeciw stabilizowaniu go na zajmowanej posadzie. P. Ciepielowskiego nie stabilizowaliśmy dotychczas na posadzie assystenta konceptowego, gdyż nie wykazał się jeszcze z posiadania studjów przepisanych w ustanowie dla urzędników konceptowych, naznaczyliśmy w tym względzie jako ostateczny termin uczynienia zadość warunkowi nominacyi dzień 31. marca b. r. W miesiącu lutym 1875 r. utraciliśmy przez śmierć ś. p. Karola Iwanickiego, jednego z adjunktów Oddziału Rachunkowego. Przystąpiliśmy do obsadzenia tej posady w dniu 4. czerwca 1875 r., a zarazem do obsadzenia wakującej od dawna posady czwartego adjunkta Oddziału kasowego. Nie ogłosiliśmy konkursu, znając bowiem stan sił pracujących w naszym oddziale rachunkowym, byliśmy pewni zrobienia dobrego wyboru przez posunięcie na wyższe posady asystentów Oddziału Rachunkowego i zamianowania asystentów z grona dyetaryuszów Oddziału Rachunkowego. Adjunktem Oddziału Rachunkowego zamianowaliśmy p. Karola Niedziałkowskiego, adjunktem Oddziału kasowego p. Franciszka Kotiersa, którzy obydwa byli dotychczas asystentami, opróżnione zaś po nich posady asystentów Oddziału Rachunkowego przyznaliśmy dyetariuszom pp. Jabóbowi Gordonowi i Zbigniewowi Iłowieckiemu. Pan Zbigniew Iłowiecki posiadał wszelkie w ustanowie dla służby krajowej wymagane kwalifikacye, p. Gordon uzyskał w skutek uchwały Wys. Sejmu z dnia 19. kwietnia 1875 r. veniam aetatis et studiorum. Ponieważ tak p. Karol Niedziałkowski jak pp. Jakób Gordon i Zbigniew Iłowiecki w chwili nominacyi nie byli obywatelami austryackimi, przeto wydając nominacyę zastrzegliśmy warunek, iż posadę utracą, jeżeli w oznaczonych im terminach obywatelstwa austryackiego nie uzyskają. Pan Karol Niedziałkowski uzyskał niebawem obywatelstwo, tak samo jak uzyskali je równocześnie pp. Wiktor Żórawski i Teofil Ciołkowski, mianowani dawniej również warunkowo asystentami Oddziału Rachunkowego.

Donosimy jeszcze co do Oddziału Rachunkowego, iż stabilizowaliśmy 2. asystentów Oddziału Rachunkowego, pp. Włodzimierza Bujnowskiego i Teodora Szajnoka, pierwszego mianowicie skoro uzupełnił studja, jakie mu jeszcze zbywały, drugiego zaś po upływie normalnego roku prowizorycznej służby.

W oddziale manipulacyjnym nie zaszła zmiana od czasu ostatniego sprawozdania, o oddziale technicznym zamieszczamy sprawozdanie w dziale spraw drogowych, tu dodajemy jeszcze, że we wszystkich oddziałach posiłkowaliśmy się pracą dyetaryuszów, mając jednak zawsze na oku, by nieprzekroczyć dotacyi, jakich na ten cel użyć można.

Uważamy za swój obowiązek podnieść okoliczność, iż prace Wydziału krajowego od r. 1868, to jest od czasu, od którego Wydział krajowy począł wchodzić w zakres działania jemu statutem krajowym przeznaczony, w sposób nieproporcyonalny do jego sił wzmagają się.

I tak, kiedy w r. 1868 liczba protokołu podawczego wynosiła 15.076, wzrosła ona w r. 1872 do 22.416, w r. 1873 do 22.702, w r. 1874 do 26.839, a w roku 1875 do 31.691, a więc od siedmiu lat pomnożyło się o więcej jak w dwójnasób.

W tym roku sądząc po dotychczasowym wpływie i gdy przybędą sprawy propinacyi, przyrost znowu będzie bardzo znaczny.

Zabezpieczenie na życie urzędników przez Wys. Sejm większemi zaliczkami na płace obdarzonych.

Urzędnicy Wydziału krajowego Bieńkowski Teodor Ludwik, Krzeczkowski Władysław, Kunisch Leon, Olszewski Konstanty, Sidorowicz Władysław, i Tarnawski Teofil, którzy od Wys. Sejmu wyższe niż trzymiesięczne zaliczki na swoje płace otrzymali, złożyli stosownie do postawionego im warunku police asekuracyjne opiewające na ich imiona.

Ponieważ z powodu śmierci adjunkta oddziału rachunkowego Iwanickiego, który równie miał wyższą niż trzymiesięczną zaliczkę na swoją płacę i złożył był policę asekuracyjną na swoje imię opiewającą, pokazało się, iż polica taka opiewająca na imię tego, który opłaca premie, mogłaby narazić fundusz krajowy na konkurencyę innych wierzycieli zabezpieczonego, a tem samem narazić fundusz krajowy, jeżeli nie na stratę, to przynajmniej na dłuższą, bo sądowemi formalnościami spowodowaną zwłokę w uzyskaniu swej należytości, przeto Wydział krajowy za zgodą powyższych urzędników postarał się o przepisanie polic opiewających na imiona tych urzędników, na imię Wydziału krajowego.

Tym sposobem fundusz krajowy zabezpieczony został na wszelki wypadek.

Gmach na umieszczenie Wys. Sejmu i Wydziału krajowego.

W celu rozpoczęcia budowy przedkładamy stosowne wnioski osobnem sprawozdaniem.

Zakład narodowy imienia Ossolińskich.

W sprawach zakładu narodowego imienia Ossolińskich, zostającego w myśl ustawy zakładowej pod nadzorem Wydziału krajowego, nie zaszło w ciągu r. 1875 nic takiego, coby z tytułu rzeczonego nadzoru szczegółowego podniesienia wymagało.

Sprawy zakładu postępują w ogóle zwyczajnym trybem.

Ostatnie sprawozdanie, które Wydział krajowy otrzymał, obejmuje sprawy z r. 1874. Według sprawozdania tego wynosił majątek zakładu z koń-

cem r. 1874 w efektach: 156.435 złr. 56 ct., zaś w dobrach nieruchomych, w kapitałach lokowanych na nieruchomościach, tudzież w chwilowej lokacyi, dalej w ruchomościach, nakładach będących na sprzedaż, wreszcie w należytościach czynnych i w zapasach kasowych razem 482.024 złr. 42½ ct.

Wyżej wykazany zapas w efektach mieści w sobie depozyta i kaucye w łącznej ilości 96.000 zł., właściwy więc stan majątku zakładowego w efektach wynosił 60.435 złr. 56 ct.

Ponieważ z końcem roku 1873 wynosiła wartość dóbr, kapitałów, ruchomości i t. d. 479.449 złr. 87 ct., efektów zaś 53.100 złr., przeto przybyło do majątku zakładowego w ciągu r. 1874 w dobrach, kapitałach i t. d. 2.574 złr. 55½ ct., zaś w efektach 7.335 złr. 56 ct., czyli łącznie 9.910 złr. 11½ ct. w. a.

Dochody i wydatki Zakładu obejmują kilka odrębnych działów, co do których, w myśl przepisów obowiązujących w sprawach zakładu, prowadzą się odrębne rachunki.

Tak istnieją osobno fundusze: biblioteczny, stypendyjny, rezerwowy i fundusz Stadnickiego, dalej mają osobne rachunki: zasiłki i lokacye. Dochody wszystkich tych działów uczyniły w r. 1874 ogólną sumę w gotówce 43.499 złr. 64 ct., zaś w efektach 7.635 złr. 56 ct. Doliczywszy do tego zapasy początkowe 1.463 złr. 92½ ct. w gotówce, tudzież 149.100 złr. w efektach, otrzymamy łącznie w dochodach 44.963 złr. 56½ ct. w gotówce i 156.735 złr. 56 ct. w efektach.

Wydatki wynosiły w tym samym czasie we wszystkich powyższych działach 43.860 złr. 71 ct. w gotówce i 300 złr. w efektach, zatem zapas ostateczny z końcem r. 1874. — 1.102 złr. 85 ct. w gotówce i 156.435 złr. 56 ct. w efektach.

Właściwy fundusz biblioteczny miał w r. 1874 w dochodach 16.317 złr. 61 ct., zaś w wydatkach 14.398 złr. 58½ ct., nadwyżka więc wynosiła 1.919 złr. 2½ ct.

W sprawie zaniedbanej gospodarki w lasach należących do dóbr Zakładu narodowego imienia Ossolińskich, o czem wspomnieliśmy w zeszłorocznem sprawozdaniu, złożonem Wysokiemu Sejmowi (str. 29) udzieliło nam c. k. Namiestnictwo z końcem r. 1875 odpisu relacyi c. k. Starostwa w Mielcu, z której wypływa, że zarządzenia tegoż c. k. Starostwa mające na celu uporządkowanie rzeczonych lasów i utrzymanie w nich nadal gospodarstwa prawidłowego w myśl postanowień ustawy lasowej, częścią już wykonane zostały, częścią zaś w wyznaczonych ku temu terminach wykonane będą.

Zarządzenia te mają na oku sporządzenie planu gospodarczego, który ma być poddany zatwierdzeniu c. k. Namiestnictwa, dalej powstrzymanie wyrębu i paszenia bydła w lasach spustoszonych, wreszcie zadrzewienie spustoszonych przestrzeni lasów, które to ostatnie w znacznej części już dokonane zostało.

Fundacya Stanisława hr. Skarbka.

Nadzieja wyrażona w przeszłorocznem naszem sprawozdaniu, iż w ciągu r. 1875 instytut Drohowyzki dla ubogich i sierót otworzonym zostanie, ziściła się.

Na mocy uchwały Rady administracyjnej fundacyi z dnia 17. marca 1875, zatwierdzonej przez Wydział kraj. d. 26. marca 1875, i przez c. k. Namiestnictwo d. 16. kwietnia 1875 l. 15822, zmienione zostały art. XII, XIII i XIV aktu fundacyjnego z dnia 1. sierpnia 1843, traktujące o płacach i emolumentach funkcyonaryuszów zakładu, jako już nieodpowiedne stosunkom czasu.

Niemniej zatwierdziło c. k. Namiestnictwo 15. kwietnia 1875 l. 15822 uchwalony 17. marca 1875 przez Radę administracyjną, a zatwierdzony przez Wydział krajowy dnia 26. marca 1875, statut organizacyjny tegoż zakładu.

Według tego statutu przyjmować się będzie stopniowo w miarę wystarczających środków 600 sierót i 400 ubogich.

Na razie zaś przygotowane być ma umieszczenie dla 250 chłopców, 150 dziewcząt i 50 ubogich. Gmach wystarcza już teraz na tę ostatnią ilość sierot i starców. Urządzenie ma być dostarczone do lat 4, w miarę przybywającej młodzieży, co jest dostatecznem, albowiem dopiero w miarę posunięcia się już przyjętej młodzieży do wyższych klas, młodzież nowo przybywająca, przyjętą być może.

Dyrektorem zakładu mianowano zaszczytnie znanego p. Juliusza Starkla, który przez swoje prace literackie na polu wychowania publicznego, przez swoją wytrwałą i gruntowną pracę, tak jako członek krajowej Rady szkolnej, jakoteż jako pracownik w Wydziale krajowym, niemniej przez gorliwą swoją pracę przy ułożeniu statutu organizacyjnego tego zakładu, zjednał sobie słusznie zaufanie J. O. księcia kuratora, Rady administracyjnej, Wydziału krajowego i c. k. Rządu, a po oznakach, jakich byliśmy świadkami przy uroczystem otwarciu zakładu także i szerszej publiczności. Spodziewać się należy z wszelką otuchą, iż p. Juliusz Starkel odpowie swojemu zadaniu i urzeczywistni nadzieje, jakie kraj przywiązuje do tego zakładu.

Po mianowaniu Dyrektora rozpisano konkurs w celu przyjęcia sierot, obsadzono posady, zabezpieczono żywność i otwarto zakład z dniem 1. października 1875 faktycznie, a 24. października 1875 uroczyście w obec reprezentantów władz kościelnych, c. k. rządowych i autonomicznych i przy licznym udziale zaproszonych gości.

Cały ustrój zakładu zrobił jak najlepsze wrażenie, sale przestronne i widne, kurytarze obszerne służyć mogą do przechadzki w niekorzystnej porze, kuchnie, łazienki, pralnie trafnie urządzone, ogród bardzo obszerny, dobrze założony, w przyszłości będzie znakomitą ozdobą zakładu. Wszędzie wzorowa czystość i porządek. Wikt dostateczny i dobry. Stosownie do statutu organizacyjnego nauka podzielona na dwie epoki. W pierwszej trwającej 4. lata, pobiera młodzież naukę elementarną, w drugiej na 3 lata urządzonej udzielane będą nauki techniczne przy pracy warstatach.

Zakład ten przyjął na razie 76 chłopców i 44 dziewcząt, razem 144 sierot, które pobierają naukę w dwóch klasach.

Starców nie przyjęto jeszcze żadnych.

Urządza się dopiero odpowiedne lokalności.

W miarę postępu w tej pracy, nastąpi przyjęcie.

W sprawozdaniu komisyi Wys. Sejmu, wysadzonej w zeszłej sesyi do sprawdzenia czynności Wydziału krajowego zauważano, że Wydział krajowy nie zrobił wzmianki o inwentarzu majątku fundacyjnego.

Obecnie Wydział krajowy jest w możności zdać dokładną sprawę w tym względzie.

Inwentarz całego majątku już jest sporządzony, a to na podstawie oszacowania przedsięwziętego podług zasad, ułożonych przez Radę administracyjną, a zatwierdzonych przez Wydział krajowy.

Wedle tego inwentarza, który jeszcze nie został wprawdzie złożony w Wydziale krajowym, bo znajduje się dopiero w stadyum obrad Rady administracyjnej, który wszakże nie dozna prawdopodobnie żadnej zmiany, bo jest oparty na powyż wzmiankowanym oszacowaniu, wynosi wartość czysta:

A) Majątku zaro owego	. .	2,581.838 zł. 84½ ct.
B) majątku obrotowego	. .	182.740 „ 33½ „
	Razem	2,764.579 zł. 18 ct.

Allegat 10. Pojedyńcze rubryki tego rezultatu znajdują się w alegacie 10.

Rachunki za rok 1874 przedłożył J. O. kurator Radzie administracyjnej, która ich wszelako jeszcze nie załatwiła.

Skoro Rada administracyjna ukończy swoją czynność, nastąpi ostateczne ich załatwienie przez Wydział krajowy.

Od niespełna 10 lat znajduje się fundacya ta w rękach statutem przepisanej administracyi, pod kontrolą Wydziału krajowego i pod opieką Wysokiego Sejmu.

Nie bez pewnego zadowolenia możemy spoglądnąć na rezultaty tych organów.

Przywilej teatralny tak bardzo ciężący na fundacyi zniesiony, inwentarz sporządzony, administracya lasów po większej części uregulowana, dochód z lasów, dzierżaw i z gmachu teatralnego znacznie podniesiony, asekuracya od ognia własna a w rezultacie korzystna zaprowadzona, długi nieznaczne już tylko i na amortyzacyi oparte, teatr polski a nawet i opera polska na stopniu, na jaki wśród danych liczyć tylko można, nareszcie i głównie instytut Drohowyzki wprowadzony w życie z nadzieją pomyślnego dalszego rozwoju, oto po krótce rezultaty pracy zarządu autonomicznego pod opieką W. Sejmu sprawowanego.

Teatr polski we Lwowie.

Stosunki sceny i opery polskiej we Lwowie weszły na stałe tory. Na mocy uchwały Rady administracyjnej fundacyi skarbkowskiej z dnia 3. czerwca 1875, rozwiązał J. O. książe kurator Karol Jabłonowski kontrakt, zawarty z dotychczasowymi dzierżawcami lokalności teatralnych w gmachu fundacyjnym, to jest z pp. Władysławem Woleńskim, Karolem Hubertem i Bolesławem Ładnowskim i wydzierżawił te lokalności nowym przedsiębiorcom, t. j. pp. Janowi D brzańskiemu i Janowi Tańskiemu, kontraktem z dnia 9. czerwca 1875, na czas do niedzieli Wielkanocnej 1881 r.

Nowi dzierżawcy objęli przedsiębiorstwo z tym dniem i odtąd daje się czuć znaczne polepszenie sceny i opery polskiej.

Zaprzeczyć się nie da, że ci przedsiębiorcy dokładają wszelkich starań, aby słusznym wymaganiom publiczności zadość uczynić.

Personal sceny polskiej jest liczny i doborowy, repertoarz z małemi wyjątkami odpowiedni i urozmaicony, staranie około wyposażenia przedstawień w odpowiednią wystawę widoczne, a jeżeli okazują się gdzieniegdzie niewłaściwości w doborze utworów, szczególnie z rzędu operetek i w ich przedstawieniu, staraniem Wydziału jest, takowe usunąć.

Równie i opera polska w warunkach, w jakich w naszem mieście żyć musi, na wszelkie zasługuje uznanie.

Wiadomo, że tak dramat, jak i opera polska głównie utrzymywać się muszą z publiczności polskiej, gdyż ludność niemiecka i izraelicka małym tylko udziałem te przedsiębiorstwa wspierają. Niemniej i to jest pewnem, że szczupłe jest koło artystów śpiewaków i śpiewaczek polskich, a tem samem nabycie ich dla naszej opery połączone jest z niestosownie wielkiemi kosztami.

W końcu i tej okoliczności z oka spuścić nie możemy, że krytyka publiczna nie liczy się zawsze z okolicznościami, ale wymaga rezultatów, których tylko tam się spodziewać można, gdzie przy licznej i zamożnej publiczności, przy znacznej bardzo subwencyi z zasobów publicznych, i przy łatwym wyborze artystów do dyspozycyi stojących, warunki utrzymywania dobrej opery są znacznie ułatwione.

Mimo to potrafiło nowe przedsiębiorstwo i pod względem opery polskiej słusznym wymaganiom odpowiedzieć.

Sąd ten nasz opierany na ogólnem w publiczności naszej rozszerzonem zdaniu i na zdaniu komitetu artystycznego, jak niemniej i na tej okoliczności, iż przedsiębiorstwo opery polskiej podczas swojego pobytu w Krakowie przychylne w publiczności krakowskiej znalazło uznanie.

Jest wszelka nadzieja, że pod teraźniejszym kierunkiem dramat i opera polska dalej do lepszego rozwijać się będą. Widać bowiem w tem przedsiębiorstwie energię, znajomość rzeczy, kroczenie za nowemi utworami dramatycznemi i muzykalnemi, poczucie swojego obowiązku z jednej, a i zrozumienie interesu własnego z drugiej strony.

Subwencyę przez Wys. Sejm na rok 1875 w sumie 12,000 złr. uchwaloną, wypłaciliśmy w sumie 4000 złr. dawnemu przedsiębiorstwu na podstawie zdania naszego komitetu artystycznego, w sumie zaś 8000 zł. nowemu przedsiębiorstwu.

Ze względu, iż w obec nowego przedsiębiorstwa nie zdawało nam się potrzebnem utrzymywać ingerencyą naszą w majątkowy zarząd przedsiębiorstwa, cofnęliśmy naszego delegata, warując sobie prawo ustanowienia takowego na nowo, jeżeliby stosunki potrzebę tego okazały.

Natomiast zatrzymaliśmy nasz komitet artystyczny, ustanowiony dla ocenienia sceny i opery polskiej pod względem artystycznym.

Sprawa przeistoczenia i odnowienia sali teatralnej w gmachu Skarbkowskim.

Załatwiając petycyę mieszkańców Lwowa przeznaczył Wysoki Sejm w uchwale z dnia 26. maja 1875 na przeistoczenie i odnowienie sali teatralnej w gmachu Skarbkowskim kwotę 2.000 złr pod warunkiem, jeżeli gmina m. Lwowa z równym przynajmniej datkiem się przyczyni, a administracya fundacyi hr. Skarbka resztę kosztów restauracyi poniesie.

Zawiadomiliśmy o tej uchwale tak Magistrat m. Lwowa jak i Administracyę Skarbkowską, wzywając tę ostatnią, by sprawę restauracyi wzięła w swe ręce, sporządziła kosztorys, postarała się o przyrzeczenie gminy, iż wypłaci ze swej strony 2.000 złr. w. a., by wreszcie dołączywszy własne oświadczenie przedstawiła rzecz Wydziałowi krajowemu, poczem, jeżeli zamierzone restauracye okażą się odpowiedniemi znacznym ofiarom kraju i gminy miasta Lwowa, przyrzekliśmy zaasygnować przyzwoloną przez Wys. Sejm sumę, nie prędzej wszelako jak po 1. Stycznia 1876.

Odpowiedź administracyi fundacyi hr. Sarbka wypadła odmownie i wymijająco, w kierunku, by Wydział krajowy wziął sprawę odnowienia sali teatralnej w swoje ręce, gdyż kwestya odnowienia sali nie jest dla fundacyi naglącą, inicyatywa do poruszenia tej sprawy i uzyskania zasiłku nie wyszła ze strony fundacyi, Administracya fundacyi więc nie widziała powodu zajęcia się tą sprawą.

W piśmie do ks. Kuratora staraliśmy się przedstawić, by sprawy odnowienia sali nie zbywać lekko, lecz wziąć ją jeszcze raz pod rozwagę, poddając ją nadto pod rozbiór Rady Administracyjnej.

Czyli remonstracya nasza wpłynie na zmianę zajętego stanowiska, nie wiemy, do chwili jednak zamknięcia niniejszego sprawozdania nie mamy wiadomości o dalszym przebiegu sprawy, która i tak mogłaby być faktycznie podjętą dopiero znów letnią porą, kiedy można zaprzestać reprezentacyi.

Fundacya Aleksandra hr. Stadnickiego.

Z początkiem r. 1876 rozpoczęto druk VI. tomu wydawnictwa aktów grodzkich wdrożonego w skutek fundacyi ś. p. Aleksandra hr. Stadnickiego. Tom ten oddany będzie do rąk publiczności w lipcu r. b.

Zdając sprawę z czynności Wydziału krajowego nadmieniła wybrana w tym celu specyalna komisya w sprawozdaniu swojem, złożonem Wysokiemu Sejmowi w ciągu sesyi z r. 1875 z powodu kierunku, jaki przybrało wydawnictwo, o którem mowa — że „przyspieszenie właściwego wydawnictwa aktów grodzkich i ziemskich, a mianowicie zapisków sądowych jest bardzo pożądanem, a to przez wzgląd na bledniejące coraz pismo tych aktów, jak niemniej ze względu, że ku nim właśnie zwracała się głównie myśl fundacyi.“

Kierunek nadany wydawnictwu usprawiedliwiliśmy po części w sprawozdaniu naszem, przedstawionem Wysokiemu Sejmowi w r. 1870, z powodu zaś powyższej wzmianki w sprawozdaniu Komisyi Sejmowej, przytaczamy jeszcze co następuje:

Materyały złożone w tujejszym archiwum tak zwanem Bernadyńskiem, dzielą się co do swej treści na oblaty dokumentów i zapiski sądowe.

Ustanowiona przez Wydział krajowy osobna komisya, zajmująca się wydawnictwem, uznała, że dla celów, którym ma służyć wydawnictwo, publikacya oblatowanych dokumentów nierównie większą będzie mieć wagę, niż ogłaszanie zapisków sądowych, że zatem od pierwszych należy rozpocząć wydawnictwo, ile że poprzednie ogłoszenie oblat, przyczyni się do zrozumiałości przyszłej publikacyi zapisków sądowych.

Oblaty same w Archiwum Bernadyńskiem zwłaszcza zaś późniejsze, wpisywane były do ksiąg sądowych z taką niedbałością, że aż nadto często znajdują się w nich nietylko poszczególne słowa, ale nawet całe ustępy niezrozumiałe, co nasuwa przy ogłaszaniu ich trudności, które pomimo wszelkich starań często uchylić się nie dadzą.

Ażeby więc publikować się mające oblaty sprawdzić i o ile możności w zupełnie poprawnym tekscie wydać, starała się komisya korzystać z oryginałów oblatowanych w archiwum Bernadyńskiem dokumentów, a któreto oryginały znajdują się rozrzucone po całym kraju, bądź w rozlicznych zbiorach, bądź też pojedyńczo w rękach prywatnych.

To co tym sposobem weszło do wydawnictwa, nosi na sobie cechę autentyczności i nabiera tem samem rzetelnej wagi.

Postępowanie to komisyi dało jednak powód do mylnego mniemania, jakoby wydawnictwo odbiegło od właściwego celu swojego, a mianowicie, jakoby zawierało w ogóle co innego, niż materyały zawarte w archiwum Bernadyńskiem.

Wiadomo jest jednak, że według zwyczaju sądownictwa dawnej Rzeczypospolitej Polskiej każdy przywilej, każdy dokument, zwłaszcza odnoszący się do własności, prawie bez wyjątku oblatowano rychlej lub później, wszystkie więc dokumenta pomieszczone w wydawnictwie są niezawodnie oblatowane w aktach tych grodów i ziem, których pozostałe zabytki złożone są właśnie w Archiwum Bernadyńskiem.

Przy wielu dokumentach pomieszczonych w wydawnictwie wskazano też wyraźnie, gdzie w archiwum Bernadyńskiem znajduje się dotyczące oblata.

Że zaś pomieszczono w wydawnictwie i niektóre takie dokumenta, których oblaty nie dały się na razie odszukać w archiwum Bernadyńskiem, uczyniono to przez wzgląd na treść tych dokumentów będącą niejako objaśnieniem takich, które rzeczywiście znajdują się w pomienionem archiwum i przyczyniają się do zrozumienia tych ostatnich.

Postępowanie takie uważać należy raczej za stronę dodatnią wydawnictwa, które przez to, że mieści w sobie i dokumenta wzięte zkąd inąd, przecież nie przestaje być wydawnictwem z archiwum Bernadyńskiego.

Że wydawnictwo dotąd nie przeszło jeszcze do zapisków sądowych, tłumaczymy koniecznością zachowania pewnego systemu, który nie dozwala mieścić w jednym tomie materyały zanadto od siebie odbiegające.

Niedługo jednak przyjdzie kolej i na zapiski sądowe, materyały bowiem, których ogłoszenie w najbliższym czasie zajmująca się wydawnictwem komisya ma na oku, wystarczą prawdopodobnie zaledwie już tylko na zapełnienie tomu VI. i VII., a wówczas nastąpi serya, która mieścić będzie przeważnie akta sądowe.

Wydawnictwo już obecnie zwróciłoby się i ku temu ostatniemu kierunkowi, gdyby nie szczupłość dotacyi, która dozwala zaledwie co półtora roku ogłosić tom jeden, a tem samem niedopuszcza równoczesnego rozwinięcia się wydawnictwa również i w kierunku wskazanym w sprawozdaniu komisyi sejmowej.

Sprawy fundacyi stypendyjnych.

W chwili oddania do druku niniejszego sprawozdania, zamknięcie rachunkowe funduszów stypendyjnych za r. 1875 nie mogło być jeszcze dokonane. Jakkolwiek bowiem fundusze te są samoistne i na zamknięcie ich rachunków nie wpływa dłuższy termin dozwolony w tej mierze dla funduszów dotowanych z funduszu krajowego, to jednakowoż dokładne obliczenie wynikłości ostatecznej ich obrotu majątkowego zawisłem jest od nadesłania obrachunków c. k. kas rządowych, które trudnią się poborem niektórych dochodów i wypłatą wielu asygnat funduszów stypendyjnych, — te zaś kasy nadsełają obrachunki, o których mowa, zazwyczaj dopiero w kilka tygodni po upływie tego miesiąca, za który obrachunek składają. Nadmienić możemy tylko w ogóle, że w tym samym stosunku jak w latach poprzednich, rozwijały się sprawy funduszów stypendyjnych, a w szczególności ich majątkowe stosunki, również i w r. 1875, dążąc stale ku lepszemu.

Systemizowanych stypendyów było w r. 1875 ogółem 423 z roczną kwotą 74.546 złr. 37 ct. Najmniejsze stypendyum wynosiło 24 złr., największe zaś 1.000 złr. rocznie, w przecięciu więc każde po 176 złr. 23 ct.

Szczegółowy wykaz majątku wszystkich fundacyi stypendyjnych, tudzież uwagi, które nastręczą się po sprawdzeniu rachunków za r. 1875, przedłożymy Wysokiemu Sejmowi jako osobny alegat do niniejszego sprawozdania, skoro zamknięcie rachunków będzie mogło być wykończone i wydrukowane.

Ze spraw ogólnych, tyczących się fundacyi stypendyjnych, wspomnieć musimy o wdrożonej już dawniej, a w r. 1875 dokonanej zamianie obligacyi długu stanu, należących do majątku fundacyi stypendyjnych, na inne papiery. Jak już nadmieniliśmy w poprzednich sprawozdaniach, posiadały fundacye w liczbie 31 obligacye długu stanu w łącznej imiennej wartości 267.350 złr., t. j. sumę 240.800 złr. w obligacyach oprocentowanych w monecie papierowej, tudzież 26.550 złr. w obligacyach oprocentowanych srebrem.

W skutek powiększenia podatku od kuponów i uchylenia losowania przy obligacyach długu stanu, stała się lokacya majątku w obligacyach tego rodzaju mniej korzystną.

W ciągu roku 1875 spieniężył więc Wydział krajowy cały zapas rzeczonych obligacyi po kursie 71 złr. 10 ct. i 71 złr. 15 ct. za rentę papierową, zaś po kursie 75 złr. 70 ct. za rentę srebrną, a za uzyskaną stąd gotówkę w sumie 191.384 złr. 85 ct. zakupiono 5% listy zastawne Towarzystwa kredytowego ziemskiego, dalej 6% listy hipoteczne i 6% listy zastawne krakowskiego zakładu kredytowego ziemskiego.

Wszystkie te papiery należą do rzędu tych, w których według ustaw obowiązujących mogą być lokowane majątki pupilarne i fundacyjne. Z zasobów poszczególnych fundacyi dodano do ceny kupna nowych papierów kwotę 2.588 złr. 5 ct., a fundacye otrzymały efekta w łącznej imiennej wartości

216.600 złr. w. a. Zmniejszyła się więc imienna wartość majątków zarodowych dotyczących fundacyi, o łączną kwotę 50.750 złr., natomiast jednak dochody znacznie się pomnożyły. — Gdy bowiem spieniężone obligacye długu stanu dawały rocznego dochodu 11.198 złr. 70 ct., przynoszą nowonabyte efekta 12.214 złr. rocznie; nadwyżka rocznych dochodów wynosi zatem 1.015 złr. 30 ct., czyli o przeszło 9% więcej.

Zważywszy, że wartość nominalna efektów, należących do funduszów stypendyjnych, ma dla tychże tylko drugorzędną wagę (gdyż fundacye niepotrzebują pozbywać się raz nabytych efektów), dalej, że główną rzeczą stanowi dla fundacyi samo pomnożenie dochodów, i że to ostatnie przez nabycie papierów ulegających losowaniu, jest i na przyszłość stale ubezpieczone, ile że z nowo nabytych efektów już w pierwszych ciągnieniach pewna ilość efektów została wylosowaną, można uważać dokonaną zamianę lokacyi majątków stypendyjnych za operacyę bardzo korzystną.

Nowo nabyte efekta, zostały równie jak dawniejsze, zastrzeżone na imię dotyczących fundacyi.

Z kapitałów należących do fundacyi stypendyjnych, a ulokowanych na niski procent na dobrach i realnościach, została znaczniejsza część wypowiedzianą, a po części i ściągniętą.

Dla kapitałów tego rodzaju istnieje osobna księga terminów, za której pomocą umożliwione jest ściśle czuwać nad regularnem wpływaniem tak odsetek bieżących, jakoteż płatnych kapitałów.

Z fundacyi, o których utworzeniu zawiadomiliśmy Wysoki Sejm w poprzednich sprawozdaniach, weszła w wykonanie w r. b. fundacya Majera Kallira, z której wypłaca się na teraz jedno stypendyum o rocznych 250 złr., dalej fundacya Juliana Wierzbickiego, dająca 4 stypendya po 340 zł.

Znaczniejszy zaś postęp zanotować możemy w sprawach fundacyi Zygmunta i Maryi Wiktoryi Laskowskich, której majątek zarodowy około 75.000 złr. wpłynął już do kasy krajowej, dalej w fundacyi ś. p. Stanisława Ładuńskiego, która prawdopodobnie już w r. 1876 będzie mogła być wykonaną, gdyż należytość rządowa w części już uiszczoną została. Sprawy innych fundacyi postępują zwykłym trybem i o ile to od Wydziału krajowego zawisło, spiesznie.

Nowe fundacye.

Od ostatniego sprawozdania naszego przybyło znowu kilka nowych fundacyi stypendyjnych, i tak:

Fundacya ś. p. Franciszka Parzelskiego.

Ostatniej woli rozporządzeniem z dnia 28. maja 1865 przeznaczył ś. p. Franciszek Parzelski cały kapitał, jaki pozostanie po nim na majątku Wgo Kazimierza Mołodeckiego, na utworzenie fundacyi stypendyjnej.

Ś. p. fundator odebrał wprawdzie jeszcze za życia całą wierzytelność swoją od Wgo Mołodeckiego, jednakowoż złożyli spadkobiercy jego, szanując wolę testatora, na utworzenie fundacyi sumę 3.000 złr. M. K. w obligacyach indemnizacyjnych z kuponami od 1. listopada 1874 r. bieżącymi.

List fundacyjny został już wygotowany i zatwierdzony. Według takowego korzystać mogą z fundacyi ubodzy uczniowie szkół publicznych, pochodzący z ojca narodowości polskiej. Prawo zarządu i rozdawnictwa wykonywać będzie Wydział krajowy.

Ponieważ ś. p. Franciszek Parzelski postanowił, że stypendya z tej fundacyi wynosić mają najmniej po 150 złr. rocznie, zaś dochody fundacyi sięgają dotąd tylko rocznej kwoty 141 złr. 75 ct., gdy wreszcie z pierwszych dochodów będzie musiała byc pokrytą 10% należytość rządowa od majątku zakładowego, przeto wykonanie fundacyi będzie mogło nastąpić prawdopodobnie dopiero w roku szkolnym 1876/7.

Fundacya ś. p. Józefa Dąbkowskiego.

Zmarły w Krakowie w sierpniu 1874 ś. p. Józef Dąbkowski wyznaczył ostatniej woli rozporządzeniem z dnia 15. stycznia 1871 pomiędzy innemi dobroczynnemi legatami również sumę 4000złr. w. a. w 4% listach zastawnych galic. Towarzystwa kredytowego ziemskiego na utworzenie fundacyi przeznaczonej dla uczniów Wydziału lekarskiego w uniwersytecie Jagiellońskim, Polaków, wyznania katolickiego.

Dochody tej fundacyi mają być dzielone na trzy części, z których każda stanowić będzie jedno stypendyum, dwa z tych stypendyów otrzymywać będą uczniowie, poświęcający się zawodowi aptekarskiemu, trzecie zaś przeznaczone jest dla ucznia medycyny.

Stypendye mają być wypłacane uczniom w czasie, gdy takowi kończą składanie egzaminów.

Względem zarządu i rozdawnictwa stypendyów, ś. p. fundator nic niepostanowił, — z tego też względu, otrzymawszy wiadomość o zapisie, Wydział krajowy udał się do c. k. Namiestnictwa, ażeby takowe, zajmując się zrealizowaniem fundacyi, zawiadomiło nas swojego czasu o sposobie urządzenia fundacyi.

Dotąd w tej sprawie nie mamy dalszych wiadomości, gdyż pertraktacya spadkowa jeszcze nie została ukończoną.

Fundacya ś. p. ks. Jana Kucharskiego.

Dnia 8. listopada 1874 zeszedł z tego świata ks. Jan Kucharski, niegdyś profesor teologii, a ostatniemi czasy proboszcz Trembowelski

Testamentem z dnia 25. września 1874 wyznacrył on kilka legatów na cele dobroczynne, a mianowicie zapisał on 10.000 zł. w listach hipotecznych na cele tutejszego t. z. małego seminaryum obrz. łać.; 2000 zł. w tych samych papierach dla zakładu sióstr miłosierdzia w Budzanowie na utrzymanie w tymże zakładzie jednej sieroty z ubogiej familii; 6000 zł. w listach hipotecznych na założenie w Plebanówce (powiatu Trembowelskiego) domu dla dwóch sióstr Felicyanek, któreby się trudniły wychowaniem wiejskiej młodzieży; 4000 zł. na fundusz zapomogi dla 2 ubogich chorych księży; 1000 zł. na założenie szpitała w Trembowli, a ewentualnie na 2 stypendya dla uczniów szkoły Trembowelskiej; 1000 zł. w obligacyach indemnizacyjnych na założenie fundacyi posagowej dla ubogich dziewcząt z Plebanówki lub Chatek

powiatu Trembowelskiego; 6000 zł. w akcyach banku hipotecznego dla zakładów ciemnych i głuchoniemych po połowie, wreszcie oprócz fundacyj na czytanie mszy świętych, 5000 zł. w 6% listach hipotecznych na stypendyum dla jednego ucznia szkoły Dublańskiej, lub, gdyby szkoła ta zwiniętą została, dla jednego ucznia szkoły technicznej we Lwowie. Względem tej ostatniej fundacyi przyznał ś. p. fundator prawo rozdawnictwa Wydziałowi krajowemu, a ewentualnie władzy, któraby w miejsce Wydziału krajowego wstąpiła.

Korzystać mogą z tej fundacyi tylko synowie prawdziwie ubogich rodziców narodowości polskiej, obrządku łacińskiego, z pierwszeństwem dla synów ubogich urzędników prywatnych, pomiędzy którymi znowu szlachta przedewszystkiem ma być uwzględnioną.

Pertraktacya spadkowa po ś. p. Kucharskim jeszcze jest w toku, a zabezpieczenie praw fundacyi postępuje zwykłym trybem.

Fundacya Wgo Seelinga Saulenfelsa.

Wysłużony c. k. starszy Radca skarbowy, p. Ferdynand Seeling-Saulenfels, przeznaczył zapisem z 10. lipca 1872, 500 zł. w obligacyach i gotówkę 11 zł. 80 ct. na utworzenie fundacyi stypendyjnej dla jednego ukończnego ucznia szkoły głównej w Podgórzu.

Zarząd fundacyi ma przejść w ręce Wydziału krajowego, któremu też kapitał zakładowy już rzeczywiście oddany został.

Ponieważ w projektowanym liście fundacyjnym zastrzeżony był pewien wpływ dla Rady szkolnej okręgowej w Krakowie, a dotyczące postanowienia projektu obopólny stosunek pomiędzy Wydziałem krajowym, Radą szkolną i osobami prywatnemi, dla których prawo nadawania stypendyum zastrzeżono, nie dość jasno wyrażały, przeto okazała się potrzeba niektórych zmian w liście fundacyjnym; zresztą urządzenie tej fundacyi nie będzie ulegać trudnościom, chociaż wykonanie onej ze względu na obowiązek opłacenia należytości rządowej jeszcze się odwlecze.

Fundacya Piotra Rostockiego.

O fundacyi tej była już wzmianka w jednem z dawniejszych sprawozdań Wydziału krajowego. Mianowicie zawiadomiliśmy Wysoki Sejm, iż zmarły w Bazylei w Szwajcaryi Piotr Jakób 2 im. Rostocki, zapisał testamentem z 3. lutego 1869 kapitał 20.000 złp. w 4% listach zastawnych królestwa Polskiego na fundacyą, której dochody służyć mają na utrzymanie w szkołach jednego ubogiego młodzieńca z familii fundatora.

Zarząd fundacyi zamierzył fundator oddać w ręce OO. Bazylianów, lub też tej władzy, która dzierżyć będzie zarząd szkół ludowych i gimnazyalnych w Drohobyczu, jak na teraz więc Radzie szkolnej krajowej.

Ze względu jednak, że Rada szkolna krajowa, nie mając własnych organów, którymby mogła poruczyć wykonywanie czynności z zarządem fundacyi połączonych, zajęcia się tą sprawą odmówiła; — przeto przeszedł zarząd fundacyi za porozumieniem się z c. k. Namiestnictwem do rąk Wydziału krajowego.

Zrealizowany już majątek fundacyi uczynił 5800 zł. w 5% listach zastawnych Towarzystwa kredytowego ziemskiego i 21 zł. 8 ct. w gotówce, ulokowanej w kasie oszczędności, i znajduje się już w kasie krajowej.

Ponieważ list fundacyjny już uzyskał zatwierdzenie, przeto ogłosiliśmy konkurs, celem nadania pierwszego stypendyum o rocznych 200 zł. w. a.

Fundacya pod nazwą „Jacobs Stipendien".

Zmarły w Jarosławiu dnia 26. września 1872 Eliasz Pineles zapisał testamentem z 14. listopada 1871 z należącej mu się od jednego z Towarzystw asekuracyjnych premii 10.000 zł., — legat rocznej renty 200 zł. na utworzenie dwóch stypendyów, które pod nazwą „Jacobs Stipendien" przeznaczone będą dla dwóch izrealitów, słuchaczy akademii technicznej lwowskiej, rodem z Jarosławia, a w braku ostatnich rodem ze Lwowa.

Kapitał fundacyjny złożony jest jeszcze w depozycie sądowym, względem ułożenia zaś listu fundacyjnego i wykonania fundacyi rozpoczęte już zostały rokowania między c. k. Namiestnictwem a Wydziałem krajowym; gdy bowiem fundator względem zarządu fundacyi nic nie postanowił, przeto przejść ma zarząd ten do rąk Wydziału krajowego.

Pogląd na czynności Rady szkolnej krajowej.

W zakresie szkół ludowych postąpiły prace reorganizacyjne tych szkół w myśl ustaw z dnia 2. maja 1873 tak dalece, że z końcem roku 1875 weszło w życie 2362 szkół reorganizowanych, a to:

A. 14 szkół wydziałowych;

B. 2348 szkół pospolitych, a między temi:

a) 3 szkoły o 7 nauczycielach;
b) 1 szkoła o 6 nauczycielach;
c) 21 szkół o 5 nauczycielach;
d) 106 szkół o 4 nauczycielach;
e) 27 szkół o 3 nauczycielach;
f) 132 szkół o 2 nauczycielach;
g) 1190 etatowych szkół o 1 nauczycielu;
h) 868 filialnych szkół.

Pozostaje jeszcze nieznaczna liczba szkół według dawniejszych przepisów systemizowanych, które nie zostały zorganizowane. Szkoły te zostaną w ciągu roku 1876 zorganizowane, o ile zatem przemawiać będą miejscowe fundusze szkolne i przybywające siły nauczycielskie.

Reorganizacya szkół i polepszenie bytu nauczycieli wpływa bardzo zbawiennie na rozwój szkolnictwa.

Świadkiem tego jest ciągle wzmagająca się frekwencya w szkołach ludowych, skutkiem której przy bardzo wielu szkołach w r. 1875 musiano oprócz posad etatowych utworzyć tymczasowe posady nauczycielskie.

Odpowiednych budynków szkolnych jest wielki brak.

Krajowa Rada szkolna dąży wszystkiemi sposobami do przekształcenia istniejących, a gdzie zachodzi potrzeba i stawienia nowych budynków szkolnych.

Przy powszechnem ubóstwie w kraju napotyka się w tym względzie na nieprzezwyciężone prawie trudności, którym częściowo zapobiega się udzielaniem gminom już to bezzwrotnych zasiłków, już to zwrotnych zaliczek.

Z przyzwolonego na ten cel w roku 1875 kredytu w kwocie 60.000 złr. udzieliła krajowa Rada szkolna w roku 1875 następującym gminom bezzwrotnych zasiłków, mianowicie:

Gminie Leżajsk 2500 złr., gminie Gorlice 2000 złr., gminie Bóbrka 1000 złr., gminie Sanok 900 złr., gminie Janów i Kolbuszowa po 700 złr., gminom: Rozkochów, Nowosiołki, Gniewosz, Piekary, Rożnów, Siedlec, Wyciąże, Wola przemykowska, Sieniawa i Jankowica po 500 złr., gminom Baworów i Szynwald po 400 złr., gminom: Dobcza, Jabłonów, Kosina, Bajkowice, Czystyłów, Kurzany, Podwysokie, Dereniówka, Białka, Iławcze, Szymanówka, Grzędna dolna i Kąkolćwka po 300 złr., gminom: Kaszyce, Dębrowica, Rokitno, Batyjów, Zaputów, Wierzbiany, Wolica Baryłowa i Siedliska po 200 złr., gminom: Poręba, Żegota i Żmigrod po 150 złr., gminie Rudenko 120 złr., gminom: Buczyna, Żulice, Lipnica górna, Krościeńko, Mokrzany, Bojaniec i Morawsko po 100 złr., gminie Piaski 80 złr., gminie Baryłów 60 złr., a gminie Toki 50 złr.

Następującym zaś gminom udzielono zwrotnych zaliczek, mianowicie: gminie Lisowice w kwocie 900 złr., gminie Boniszyn w kwocie 500 złr., gminie Żulice w kwocie 400 złr., a gminie Kobierzyn z Łukawą 250 złr.

Uzdolnionych należycie nauczycieli ciągle jeszcze brak. Liczba uczniów w seminarych nauczycielskich w roku 1875 jest w porównaniu z poprzedniemi latami daleko znaczniejsza. Przyczynia się do tego polepszenie bytu nauczycieli szkół ludowych i zaprowadzenie kursów przygotowawczych przy seminaryach nauczycielskich, a zresztą liczne stypendya z funduszów państwowych i krajowych tak dla uczniów seminaryj nauczycielskich, jakoteż dla uczniów klasy przygotowawczej.

Liczba uczniów klasy przygotowawczej przy wszystkich seminarych nauczycielskich wynosi obecnie 226.

Spodziewać się należy, że uczniowie seminaryj wydadzą w najbliższej przyszłości liczny zastęp uzdolnionych nauczycieli szkół ludowych.

Obecnie działają bardzo skutecznie na powiększenie liczby nauczycieli kursa feryalne i przypuszczenie do egzaminów kwalifikacyjnych prywatystów.

W roku 1875 otrzymało przy obu komisyach egzaminacyjnych we Lwowie i Krakowie patenta kwalifikacyjne 20 kandydatów i 50 kandydatek na nauczycieli szkół wydziałowych, a 94 kandydatów i 51 kandydatek na nauczycieli do szkół ludowych pospolitych. Razem przybyło w roku 1875 sił nauczycielskich 215.

Urządzone przy trzech seminaryach nauczycielskich żeńskich ogrody freblowskie, pod kierownictwem egzaminowanych nauczycielek dla ogrodów freblowskich, rozwijają się bardzo pomyślnie i spodziewać się należy, że kandydatki pomienionych seminaryj zaznajomiwszy się z wychowaniem dzieci w ogródkach freblowskich, przyczynią się znacznie do rozszerzenia takich ogrodów.

Biblioteki szkolne okręgowe i miejscowe zasila krajowa Rada szkolna tak jak w zeszłych latach pożytecznemi dziełkami i przyborami.

Komisya do układania książek szkolnych odesłała w roku 1875 do druku wypracowaną II. książkę do czytania dla szkół ludowych, a oprócz tego sprostowaną gramatykę języka niemieckiego.

W sprawie przeniesienia wydawnictwa polskich książek dla szkół ludowych z Wiednia do kraju, są w toku rokowania z zakładem imienia Ossolińskich. Wynik tych rokowań będzie w roku 1876 przedłożony Panu Ministrowi z ostatecznemi wnioskami.

Terytoryalnego podziału kraju na okręgi szkolne w myśl ustawy z 25. czerwca 1873 nie przeprowadzono jeszcze, a to z następujących przyczyn:

Reskryptem z dnia 10. maja 1875 l. 15.743, którego odpis załączany *Allegat 11.* [11]. oświadczył Pan Minister oświecenia krajowej Radzie szkolnej, iż inspektorowie szkolni okręgowi mają pozostać jak dotąd tymczasowymi, nie stanowiąc osobnego etatu urzędników państwa, że inspektorowie powołani z pośród nauczycieli szkół ludowych, mieliby pobierać prócz rocznych ryczałtów, dyet i kosztów podróży przyznanych im przez Pana Ministra z funduszów państwa, jeszcze płace nauczycielskie z właściwych funduszów szkolnych (miejscowych, okręgowych, względnie z funduszu szkolnego krajowego), powołanych zaś na ich miejsce zastępców nauczycieli miałby opłacać również fundusz szkolny krajowy.

Oraz oświadczył Pan Minister, że w razie nieprzychylenia się Wydziału krajowego do pokrywania powyższych kosztów z funduszów szkolnych krajowych, inspektorów takich musiałby pozostawić przy ich czynnościach nauczycielskich. Zapytała więc krajowa Rada szkolna pismem z dnia 15. września 1875 l. 5.034, czyli Wydział krajowy zezwala na powyższe obarczenie krajowego funduszu szkolnego i oświadczyła, że mianowanie inspektorów szkolnych okręgowych z grona nauczycieli ludowych przy jednoczesnem pozostawieniu ich przy szkole, byłoby dla szkoły zgubnem. Pismem z dnia 24. września *Allegat 12.* 1875 l. 22.161 [12]. oświadczył Wydział krajowy, iż na takie nowe obarczenie krajowego funduszu szkolnego nie zezwala, i że się zastrzega przeciw komulowaniu obowiązków inspektora okręgowego z obowiązkami nauczyciela szkół ludowych.

Nadmienić tu nareszcie wypada, że z ważniejszych spraw odnoszących się do szkół ludowych, załatwiła krajowa Rada szkolna w roku 1875 sprawę co do przyznawania nauczycielem szkół ludowych dodatków pięcioletnich, wykonała nowelę odnoszącą się do polepszenia płac nauczycieli szkół ludowych, zaprowadziła w seminaryach nauczycielskich męzkich we Lwowie, Stanisławowie i Tarnopolu celem wykształcenia nauczycieli tak dla szkół ludowych z językiem wykładowym polskim, jako też dla szkół z językiem wykładowym ruskim, wykłady tak w języku polskim, jakoteż ruskim, i zarządziła, ażeby przy szkole ćwiczeń w tych seminaryach były utworzone, o ile zgłosi się odpowiednia liczba dzieci, klasy paralelne z wykładowym językiem ruskim.

W składzie krajowej Rady szkolnej zaszła w roku 1875 ta zmiana, że w miejsce delegata reprezentacyi miasta Lwowa pana Juliusza Starkla, który z końcem września 1875 ustąpił, wszedł do krajowej Rady szkolnej jako delegat reprezentacyi gminy miasta Lwowa dr. Euzebiusz Czerkawski, rektor magnificus uniwersytetu Lwowskiego.

W zakresie szkół średnich nie nastąpiło od czasu ostatniego naszego sprawozdania powiększenie liczby zakładów tej kategoryi, przybyły tylko z d. 1. września 1875 nowe klasy w zakładach rozszerzających się stopniowo; w gimnazyum Jasielskim klasa VIII., w szkole realnej Stryjskiej klasa VI.,

w szkole realnej Stanisławowskiej klasa V., w gimnazyum Złoczowskiem klasa III.; prócz tego zarządził Pan Minister oświecenia w gimnazyum niższem realnem w Brodach prowizoryczne otwarcie klasy V. z językiem wykładowym niemieckim.

W gimnazyum akademickiem we Lwowie zaprowadzono w myśl ustawy krajowej z dnia 31. maja 1874 język ruski, jako wykładowy także w klasie VItej.

Starania o przeniesienie kosztów utrzymania gimnazyum Jasielskiego na fundusz naukowy zostały uwieńczone pomyślnym skutkiem. Na mocy Najwyższego postanowienia z dnia 28. sierpnia 1875 przeszło to gimnazyum z dniem 1. stycznia 1876 pod bezpośredni zarząd Państwa, a gmina Jasielska, która mimo udzielonej przez rząd subwencyi tylko z wielkiem wysileniem swoich funduszów utrzymywała to gimnazyum, przyczyniać się będzie nadal stałym rocznym datkiem 500 złr. na środki naukowe, dostarczać sprzętów i urządzenia szkolnego, opału i oświetlenia, opłacać służbę szkolną, a wreszcie ma w przeciągu trzech lat wybudować nowy gmach szkolny, w którym prócz sal dla nauki i gabinetów, ma się także mieścić pomieszkanie dla dyrektora gimnazyalnego i służby szkolnej.

W tem miejscu zaznaczyć musimy, że Pan Minister oświecenia zażądał za pośrednictwem krajowej Rady szkolnej od Wydziału krajowego, aby wyrobił u Wysokiego Sejmu subwencyę na to gimnazyum z funduszu krajowego.

Wydział krajowy oświadczył, iż do urzeczywistnienia tego zamiaru nie poda swej ręki, ponieważ dotacya szkół średnich należy zasadniczo do Skarbu Państwa, ponieważ fundusz krajowy i tak już ponosi ogromne wydatki na szkoły ludowe, ponieważ nakoniec samo c. k. Ministerstwo przy intymowaniu sankcyi Najwyższej na ustawę finansową zwróciło uwagę Wysokiego Sejmu na znaczne obciążenie kraju przez dodatki do podatków.

Uzasadnione podanie gminy Bocheńskiej o rozszerzenie tamtejszego gimnazyum niższego na gimnazyum wyższe realne, przedłożyła Rada szkolna Ministerstwu z wnioskiem polecającym, również podanie gminy Sanockiej o utworzenie w Sanoku wyższego gimnazyum realnego.

W ostatnich miesiącach przeszłego roku ukończono już budowę nowych gmachów szkolnych dla gimnazyów realnych w Wadowicach i w Kołomyi, a prawdopodobnie już w tym roku także szkoła realna w Jarosławiu i gimnanazyum w Złoczowie będą się mieścić w nowych budynkach szkolnych. W tym roku rozpocznie się także budowa gmachu szkolnego dla gimnazyum w Bochni i dla szkoły realnej w Stryju, jakoteż dla gimnazyum w Tarnowie. Koszta tych budowli ponoszą same gminy z wyjątkiem Tarnowa; gmina Bocheńska zaś otrzyma na ten cel przyzwoloną już przed kilkoma laty subwencyę rządową w kwocie 8.400 złr.

Dogodne umieszczenie tych zakładów usunie jednę z najważniejszych trudności, działających niepomyślnie na zdrowie młodzieży szkolnej, a poniekąd także na karność i postęp w nauce. W wielu zakładach bowiem są klasy przepełnione dla braku umieszczenia, albo oddziały równorzędne muszą się mieścić w lokalnościach niedogodnych lub nawet odległych.

Najwięcej oddziałów klasowych liczy gimnazyum Franciszka Józefa we Lwowie (19), szkoły realne we Lwowie i w Krakowie po 18, gimnazyum św. Anny w Krakowie 15, gimnazyum w Tarnowie 13, prócz tego są w 2 zakładach po 4, w jednym zakładzie 3, w 3 zakładach po 2, a w 11 zakładach po jednej klasie więcej nad normalną liczbę klas.

Gimnazyum Franciszka Józefa jest także największym zakładem co do liczby uczniów; liczy bowiem 939 uczniów publicznych; w szkole realnej Lwowskiej jest 799, w szkole realnej Krakowskiej 775, w gimnazyum św. Anny w Krakowie 612 uczniów, prócz tego wynosi liczba uczniów w jednym Zakładzie przeszło 500 uczniów, w jednym przeszło 450, w dwóch przeszło 400, w trzech przeszło 350, a w sześciu przeszło 300.

Za potrzebą większej liczby szkół średnich przemawia zatem liczba uczniów, która w tym roku szkolnym powiększyła się znowu o 321 (w gimnazyach przybyło 463, w szkołach realnych ubyło 142), a nie stoi temu na przeszkodzie zwykle podnoszony brak egzaminowanych nauczycieli; jest bowiem zastępców nauczycieli posiadających kwalifikacyę nauczycielską, wymaganą do uzyskania stałej posady 55, mianowicie: 44 z kwalifikacyą dla gimnazyów, 11 z kwalifikacyą dla szkół realnych.

Z powodu wielkiej liczby godzin szkolnych (w gimnazyach 227, w szkołach realnych 218) pochodzącej głównie ztąd, że dla nauki języka niemieckiego przypada w gimnazyach i w szkołach realnych po 35 godzin tygodniowo nie wystarcza mianowicie w gimnazyach etatowa liczba 10 rzeczywistych nauczycieli prócz dyrektora i katechetów. Mając to na względzie, przedstawiła Rada szkolna krajowa Panu Ministrowi oświecenia konieczną potrzebę powiększenia etatu nauczycieli w gimnazyach zupełnych o dwóch nauczycieli, tudzież wniosek na zmianę przepisów egzaminacyjnych w tym kierunku, ażeby kwalifikacya z języka wykładowego i niemieckiego uprawniała do otrzymania posady nauczycielskiej w gimnazyaah.

Usiłowania te odniosły na razie ten skutek, że na mocy Najwyższego postanowienia z dnia 2. sierpnia 1875 w gimnazyach państwowych zupełnych powiększony został etat rzeczywistych nauczycieli o jedną posadę przeznaczoną według zarządzenia Pana Ministra oświecenia przedewszystkiem dla nauczycieli, mających legalną kwalifikacyę do nauczania języka niemieckiego.

Na ponowny wniosek Rady szkolnej o powiększenie etatu nauczycieli w szkole realnej Lwowskiej i Krakowskiej, nim sprawa utworzenia drugiej szkoły realnej w tych miastach będzie mogła być załatwioną, nie nadeszła dotychczas odpowiedź Ministerstwa.

Ces. rozporządzenie z d. 23. października 1875, ograniczające dotychczasowy zakres działania krajowej Rady szkolnej.

Poczytujemy sobie za obowiązek umieścić w tem miejscu doniesienie o ces. rozporządzeniu z dnia 23. października, ograniczającem dotychczasowy zakres działania krajowej Rady szkolnej.

Cesarskie to rozporządzenie brzmi:

„Jego ces. i król. Apostolska Mość raczył Najwyższem postanowieniem z dnia 23. października 1875 rozporządzić, że na przyszłość mianowanie Dyrektorów państwowych szkół średnich w Galicyi podlegać ma Najwyższej San-

kcyi Cesarskiej, a mianowanie nauczycieli przy tychże szkołach należeć ma do Ministra wyznań i oświecenia; dalej, że w obu wypadkach galicyjska krajowa Rada szkolna przedkładać ma swoje wnioski ministrowi oświecenia, do którego należy także załatwienie w toku instancyi służbowych spraw całego personalu nauczycielskiego".

Rozporządzenie to silne wywołało w kraju naszym wrażenie. Znaczny postęp, jakie szkolnictwo nasze od czasu rządów krajowej Rady szkolnej zrobiło, zjednał tej władzy nowej uznanie kraju i kilkakrotne objawy zaufania Wysokiej Izby i był przyczyną, iż kraj z małemi tylko wyjątkami patrzył z nadzieją lepszej przyszłości na tę instytucyę. To też zauważano, że przez odjęcie krajowej Radzie szkolnej najważniejszej atrybucyi, to jest prawa mianowania dyrektorów i nauczycieli szkół średnich, pozbawioną została ta władza najgłówniejszego jej wpływu na szkolnictwo, bo odebrano jej władzę powoływania do kierownictwa i nauczania tych mężów, ktorych w danych okolicznościach za najodpowiedniejszych uzna, i tam, gdzie stosunki w naszym tylko kraju dokładnie znano, na tego a nie innego męża wskaznją. Zgodzono się na zdanie, że przez powyż cytowane ces. rozporządzenie krajowa Rada szkolna w podwalinach swoich wstrząśnięta, pozbawioną została najważniejszej części swojego zakresu, swojej powagi, że to, co pozostaje, już tylko mniejszą część stanowi, zagrożoną dalszemi uszczupleniami.

Poprzestajemy na konstatowaniu wrażenia, jakie powyższe ces. rozporządzenie w kraju naszym wywarło, nie wchodząc w jego bliższy rozbiór w obec okoliczności, iż to rozporządzenie pochodzi od Najjaśniejszego Pana. Ale równie jak to uczynił nasz delegat do krajowej Rady szkolnej przy publikacyi powyższego ces. rozporządzenia, wynurzyć musimy nasze przekonanie, że krajowa Rada szkolna przez cały czas swojej działalności, nie dała żadnego powodu do tego ścieśnienia jej praw.

Że zaś i to ścieśnienie już Panu ministrowi oświaty nie wystarcza, ale zachęciło go do kroczenia dalej na tej drodze ścieśnienia atrybucyi krajowej Rady szkolnej, dowodzi następujące zdarzenie:

Według ces. rozporządzenia z dnia 25. czewca 1867 — a mianowicie według ustępu 3. art. III. należą do atrybucyj krajowej Rady szkolnej mianowanie i wszelkie stosunki służbowe dyrektorów i nauczycieli szkół średnich.

Na podstawie tego ustępu, a mianowicie słów: „wszelkie stosunki służbowe", należało prawo pensyonowania nauczycieli szkół średnich do kraj. Rady szkolnej. To też krajowa Rada szkolna przez cały czas swojego istnienia, prawo to bez najmniejszego za strony c. k. Ministerstwa oświaty zarzutu wykonywała.

Ces. rozporządzenie z dnia 23. października 1875 nienaruszyło tego prawa, bo tylko zastrzegło c. k. Ministerstwo oświaty ingerencyi w toku instanc,i, to jest: decyzyi ostatecznej w razie rekursu.

Oparta na tem niewątpliwem rozumowaniu przeniosła krajowa Rada szkolna już po wydaniu powyższego rozporządzenia profesora Stefana Waremskiego w stan spoczynku. Lecz p. Minister uważał ten akt jako naruszenie powyższego ces. rozporządzenia i orzekł, że prawo pensyonowania należy do jego atrybucyi.

Krajowa Rada szkolna obstała wszelako przy swojem zapatrywaniu się i oświadczyła P. Ministrowi, że jak długo Najj. Pan inaczej nie rozporządzi, od wykonywania tego prawa nie odstąpi.

Odpowiedź na to oświadczenie jeszcze nie nadeszła.

Nie możemy jak tylko z obawą patrzeć w przyszłość. Dzieło reorganizacyi i rozwoju szkolnictwa naszego tak oględnie, tak pracowicie, tak zacnie rozpoczęte, a tak hojnie przez W. Sejm wspierane, natrafiło na nieprzewidziane zapory, których końca dopatrzeć nie możemy.

Szkoła sztuk pięknych w Krakowie.

Ażeby szkołę sztuk pięknych w Krakowie jej wysokiemu powołaniu godnie umieścić, przedkładamy odpowiedni wniosek osobnem sprawozdaniem.

Sprawa instytutu technicznego i jego reorganizacyi.

Gdy wszystkie poprzednie kroki W. Sejmu i Rady miejskiej Krakowskiej w przedmiocie reorganizacyi instytutu technicznego w Krakowie spełzły na niczem, a uchwalone przez W. Sejm na posiedzeniu z dnia 10. listopada 1869 ustawy i statuty dla akademii technicznych we Lwowie i Krakowie nie otrzymały Najwyższej sankcji, uchwalił W. Sejm na posiedzeniu z dnia 17. stycznia 1874 rezolucję treści następującej:

„Wzywa się c. k. Rząd o przedsięwzięcie odpowiednich kroków celem utworzenia w Krakowie z tamecznego instytutu technicznego szkoły budowniczo-inżynierskiej i szkoły mechaniki, a następnie szkoły górnictwa.“

Rezultatem wszystkich tych zabiegów jest, iż Najj. Pan najwyższem postanowieniem z dnia 18. maja 1875 r. zezwolić raczył na przekształcenie Krakowskiego instytutu technicznego na wyższą szkołę przemysłową, składającą się z trzech oddziałów czyli szkół fachowych, mianowicie: szkoły budowniczo-technicznej, szkoły mechaniczno-technicznej i szkoły chemiczno-technicznej.

Allegat 13/.

Wedle uwiadomienia c. k. Prezydyum Namiestnictwa z dnia 10. sierpnia 1875 l. 4716 [13]/. będą w tej szkole przemysłowej udzielane nauki w obszerniejszym rozmiarze niżeli w szkołach tego rodzaju w innych krajach Austrji, a mianowicie ma być szkoła ta tak urządzoną, iżby reprezentowała w rzeczywistości wyższy stopień nauki, aniżeli ten, którego dostarczają uczniom wykłady instytutu technicznego. Uwiadomiono oraz Wydział krajowy, iż z rokiem szkolnym 1875/876 zwinięty już zostanie pierwszy kurs instytutu technicznego, że zaś pierwszy kurs każdego z trzech oddziałów przyszłej szkoły przemysłowej otwarty zostanie o rok później, to jest z r. szk. 1876/877. Gdy wedle tego uwiadomienia wykłady w nowej szkole przemysłowej miały nadawać wyższy stopień wykształcenia, niż wykłady w instytucie technicznym, sądziliśmy, iż nowa szkoła przemysłowa zbliżać się będzie raczej już do akademii, a tem samem, że do niej wstępywać będą uczniowie z ukończoną wyższą szkołą realną. W tem przypuszczeniu widzieliśmy w późniejszem otworzeniu szkoły przemysłowej o rok później, krzywdę dla tej młodzierzy, szczególnie zachodniej części kraju, która ukończywszy w r. 1874/875 wyższe szkoły realne, nie mogłaby studjów kontynuować, bo niemogłaby wstąpić ani do nowej szkoły, gdyż ta za rok dopiero zostałaby otwartą, ani do instytutu

technicznego, bo jego pierwszy kurs zwinięty zostal z r. szk. 1875/876. Dla tego udaliśmy się pismem z dnia 20. sierpnia 1875 l. 19423 [14]. do c. k. Namiestnictwa z prośbą o utworzenie prowizoryczne z r. 1875/1876 pierwszych kursów nowej szkoły przemysłowej. Na to otrzymaliśmy odmowną odpowiedź c. k. Namiestnictwa z dnia 23. sierpnia 1875 l. 42006 [15].

Allegat 14/.

Allegat 15/.

W tej odezwie wyraźnie jest wypowiedzianem, że do nowej szkoły przemysłowej nie mają wstępywać uczniowie ukwalifikowani do wstąpienia do akademii technicznej, lecz uczniowie z niższem przygotowaniem, uczniowie, którzy ukończyli niższe gimnazyum, niższą szkołę realną lub czteroklasowe gimnazyum realne.

Z całego przebiegu tej sprawy widać:

1. że o oddziale górniczym niema w nowej szkole mowy,
2. że nowa szkoła będzie jakimścić rodzajem szkoły średniej, z której trudno się będzie spodziewać wyższego wykształcenia, niż je dawał młodzieży instytut techniczny krakowski,
3. że wszystkie usiłowania W. Sejmu, podjęte od szeregu lat w kierunku podniesienia instytutu technicznego do rzędu akademii, albo zreorganizowania go i uzupełnienia przez oddział górniczy, spełzły na niczem.

W przedmiocie założenia we Lwowie drugiego gimnazyum z językiem wykładowym polskim.

W przeszłorocznem naszem sprawozdaniu donieśliśmy Wysokiemu Sejmowi, iż pismem naszem z dnia 3. listopada 1874 l. 21.778 zwróconem do Reprezentacyi miasta Lwowa staraliśmy się ją nakłonić, aby przyjęła na siebie ofiary wymagane od niej przez c. k. Rząd przy założeniu i utrzymaniu drugiego gimnazyum z językiem wykładowym polskim.

W czerwcu 1875 otrzymaliśmy tu załączoną odmowną odpowiedź. [16].

Allegat 16.

Nie poprzestaliśmy na tej odpowiedzi, ale gdy c. k. Namiestnictwo pismem z d. 4. września 1875 l. 8859 przesłało nam odpis reskryptu c. k. Ministerstwa oświecenia z dnia 8. sierpnia 1875 l. 12160, w którem toż c. k. Ministerstwo obstaje przy warunkach przez siebie postawionych, a nieuważa ofiar przez miasto Lwów proponowanych za dostateczne, udaliśmy się w piśmie poufnem do prezydenta miasta dnia 14. września 1875 l. 21280 wystosowanem, w którem przedstawiając obowiązek moralny gminy do poparcia urzeczywistnienia zamiaru Najj. Pana, staraliśmy się ponownie nakłonić gminę do ponoszenia ofiar od niej wymaganych.

Odpowiedź p. Prezydenta miasta Lwowa z dnia 13. grudnia 1875 l. 729/pr. [17]. dowodzi, że i to pismo nasze zostało bez skutku. Lecz treść tego pisma przekona W. Sejm, że wzbranianie się gminy od ponoszenia dalszych ofiar nie jest bez uprawnienia, że mianowicie argument, wedle którego tak przeważnie liczniejsza ludność polska m. Lwowa nie ma żadnego gimnazyum wyłącznie kosztem skarbu państwa utrzymywanego, gdy tymczasem dla ludności ruskiej i niemieckiej istnieją we Lwowie gimnazya tylko ze skarbu Państwa utrzymywane, jest nie do zwalczenia.

Allegat 17.

Dla tego też Wydział krajowy oświadczył c. k. krajowej Radzie szkolnej przy pismie z dnia 4. stycznia 1876 l. 30993/75 [18]., iż w obec powodów przez gminę przytoczonych, dalej na nią nalegać nie będzie.

Allegat 18.

W sprawie utworzenia drugiej szkoły realnej we Lwowie i w Krakowie.

Na posiedzeniu z dnia 21. maja 1875 powziął Wysoki Sejm uchwałę następującej treści:

„Wzywa się c. k. Rząd, aby poczynił stosowne kroki celem założenia osobnej i zupełnej drugiej szkoły realnej we Lwowie, oraz drugiej osobnej zupełnej szkoły realnej w Krakowie.“

W sprawie tej odnieśliśmy się do Prezydyum c. k. Namiestnictwa zapytując w piśmie z d. 9. października 1875 do l. 23147 o jej dalszy przebieg od chwili wezwania sejmowego, i właśnie przed zamknięciem niniejszego sprawozdania otrzymaliśmy zawiadomienie z Prezydyum c. k. Namiestnictwa, iż już w sprawozdaniu z d. 16. sierpnia 1875 do l. 8381 przedstawiła Rada szkolna krajowa Ministerstwu oświecenia konieczną potrzebę powiększenia etatowej liczby rzeczywistych nauczycieli w szkołach realnych Lwowskiej i Krakowskiej o 4 a to, nim sprawa utworzenia w tych miastach drugiej szkoły realnej będzie mogła być załatwioną. Odpowiedź c. k. Ministerstwa na ten wniosek Rady szkolnej krajowej jeszcze nie nadeszła, z końcowej wzmianki pisma Prezydyum c. k. Namiestnictwa widać nadto, iż sprawę założenia drugiej szkoły realnej podniesie Rada szkolna krajowa więcej stanowczo dopiero wtedy, kiedy sprawa założenia drugiego polskiego gimnazyum we Lwowie dojdzie do swego ostatecznego załatwienia.

W sprawie uwolnienia uczniów szkół średnich od opłaty szkolnej.

Na posiedzeniu z dnia 15. października 1874 roku, powziął Wysoki Sejm następującą uchwałę:

„Wzywa się c. k. Rząd, ażeby postanowił co następuje:

a) uczniowie I. klasy szkół średnich już w pierwszym kursie mogą uzyskać uwolnienie od opłaty szkolnej;

b) oprócz uwolnienia od całości, dozwala się w szkołach średnich uwolnienie od połowy opłaty szkolnej.“

Według pisma Prezydyum c. k. Namiestnictwa z d. 20. czerwca 1875 do l. 4157 przyzwolił J. E. Pan Minister wyznań i oświaty reskryptem z dnia 6. maja 1875 l. 456, żeby począwszy od roku szkolnego 1875/6 aż do końca roku szkolnego 1877/8 uwalniano uczniów w państwowych szkołach średnich w Galicyi od połowy opłaty szkolnej według postanowień reskryptu ministeryalnego z dnia 19. stycznia 1872 l. 15.173 ex 1871 (Dziennik rozp. min. Nr. 10).

Zarazem polecił pan Minister krajowej Radzie szkolnej, aby w ciągu roku szkolnego 1877/8 przedłożyła spis udzielonych do tego czasu uwolnień od opłaty szkolnej, wykazywała oddziaływanie uwolnień od połowy opłaty szkolnej na dochód z tejże opłaty i przedstawiła wniosek co do dalszego trwania tego ułatwienia.

Natomiast nie przyzwolił Pan Minister na uwolnienie od opłaty szkolnej uczniów, którzy nie ukończyli jeszcze pierwszego półrocza w szkołach średnich, ponieważ decyzya w tej mierze nastąpić może tylko na podstawie opinii o postępach i zachowaniu się ucznia, jaką tenże sobie zjedna w szkole średniej, ile że w skutek §. 58. statutu organizacyjnego, uchyloną została łączność po-

między szkołą ludową i szkołą średnią, a przyjęcie do szkoły średniej nastąpić może tylko na podstawie egzaminu wstępnego w tejże szkole odbytego.

W sprawie utworzenia Wydziału lekarskiego przy Uniwersytecie lwowskim.

Uchwałą z dnia 21. maja 1875 r. wezwał Wysoki Sejm c. k. Rząd, iżby zgodnie z uchwałą Rady państwa w roku 1870 wydaną, przystąpił do utworzenia Wydziału lekarskiego w Uniwersytecie lwowskim na koszt Skarbu.

Podnieśliśmy tę sprawę w piśmie do Prezydyum c. k. Namiestnictwa z dnia 9. października 1875 do L. 23.146, a w odpowiedzi uzyskaliśmy wiadomość, iż sprawę tę przedłożono c. k. Ministerstwu wyznań i oświaty relacyą z dnia 30. czerwca 1875 do l. 4.253; decyzya jednak dotychczas nie jest znaną.

W sprawie wezwania Wys. Sejmu wystosowanego do c. k. Rządu, aby prawo polskie należało do rzędu przedmiotów wchodzących w skład pierwszego egzaminu ścisłego dla osiągnięcia stopnia doktora praw na uniwersytetach w Krakowie i we Lwowie.

Uchwałą powziętą na posiedzeniu z dnia 25. maja 1875 wezwał Wys. Sejm c. k. Rząd o wprowadzenie prawa polskiego między przedmioty obowiązkowe pierwszego rygorosum prawniczego na Uniwersytetach we Lwowie i w Krakowie a to przez dopuszczenie kandydatom wolnego wyboru między historyą państwa i prawa niemieckiego, a prawem polskiem jako przedmiotem egzaminu.

Zapytywaliśmy się c. k. Namiestnictwo o postęp dalszy sprawy w powyższem wezwaniu poruszonej; według jednak odpowiedzi Prezydyum c. k. Namiestnictwa z dnia 13. Października 1875 do l. 7463 sprawa ta poówczas o tyle naprzód postąpiła, iż c. k. Namiestnictwo przedstawiło ją c. k. Ministerstwu wyznań i oświaty.

W sprawie zrównania feryi jesiennych na Uniwersytetach z feryami w szkołach średnich

Sprawa zrównania t. z. jesiennych feryi w Uniwersytetach z feryami w szkołach średnich w naszym kraju znalazła oddźwięk w uchwale Wys. Sejmu z dnia 21. maja 1875, wzywającej c. k. Rząd o zarządzenie, co w tej mierze jest potrzebnem.

Według pisma c. k. Namiestnictwa z dnia 11. października 1875 do l. 7361/pr. kwestyę zrównania feryi przedstawiono c. k. Ministerstwu wyznań i oświaty ze strony c. k. Namiestnictwa, relacya ta jednak pozostała poówczas bez odpowiedzi.

Wypłata subwencyi udzielonych wyższym szkołom żeńskim w Tarnowie, Rzeszowie, Stanisławowie, Wadowicach, Jarosławiu i Kołomyi.

Wypłata subwencyi przyznanych przez Wys. Sejm na rok 1875 szkołom żeńskim utrzymywanym przez filie Towarzystwa pedagogicznego nastąpiła jak po inne lata w dwóch półrocznych ratach, po otrzymanych przez nas za pośrednictwem Wydziałów powiatowych sprawozdań i rachunków subwencyonowanych instytucyi. — Pragnąc nabyć dokładniejszego poglądu na rozwój wyżwspomnianych instytucyi, wydaliśmy okólnik do kontrolujących Wydziałów powiatowych ze wskazówkami, jakich wymagamy na przyszłość sprawozdań, by przystępując do asygnowania zasiłków mieć świadomość nietylko tego, czy subwencyonowana instytucya na poparcie zasługuje, lecz także, czy poparcia potrzebuje.

Prócz tego udaliśmy się do krajowej Rady szkolnej, by dzieliła się z nami opinią, jaką o subwencyonowanych zakładach składają inspektorowie krajowi po powrocie ze swych lustracyjnych objazdów.

Bezprocentowa pożyczka 8.000 złr. w. a. udzielona pp. Benedyktynkom w Przemyślu na rozszerzenie gmachu szkolnego.

Uchwałą z dnia 26. maja 1875 udzielił Wys. Sejm klasztorowi pp. Benedektynek w Przemyślu bezprocentową pożyczkę w kwocie 8.000 złr. w. a. z zastrzeżeniem wszelako, że Wydział krajowy znajdzie bezpieczeństwo zwrotu.

Przeprowadziliśmy w drodze korespondencyi rokowania z przełożoną Konwentu. Warunki i sposób spłaty jest już prawie ułożony, ponieważ jednak klasztor zaciągając pożyczkę musi mieć pozwolenie zwierzchniej władzy duchownej i c. k. Władzy politycznej, przeto do wypłaty pożyczki jeszcze nie przyszło i oczekujemy zgłoszenia się Konwentu.

Petycya o subwencyę Redaktorów „Dzwonka“ i „Zgody“.

Między petycyami niezałatwionemi w Izbie, które w skutek uchwały Wys. Sejmu z dnia 30. maja 1875 dostały się Wydziałowi krajowemu do załatwienia, była i petycya Redaktorów „Dzwonka“ i „Zgody“, czasopism ludowych, wychodzących w Tarnowie, o subwencyę w kwocie 400 złr. w. a. — Mimo, że na dotychczas praktykowanej drodze staraliśmy się poinformować, o ile wydawnictwa te zasługują na poparcie, w chwili zamknięcia niniejszego sprawozdania zbywa nam jeszcze na tej ocenie, bez której nie mogliśmy przystąpić do przyznania subwencyi.

Subwencya dla teatru krakowskiego.

W październiku 1875 złożyła Dyrekcya Teatru polskiego w Krakowie sprawozdanie za czas od 1. października 1874 do ostatniego września 1875, dołączając nadto imienną listę gaży artystów w każdym miesiącu i specyalizując wydatki na pomnożenie garderoby, biblioteki teatralnej i sprawienia nowych dekoracyi.

Z zestawienia dochodów z wydatkami widać, iż w skutek mniejszej frekwencyi w miesiącach letnich pomimo subwencyi bez niedoboru się nie obyło.

O ile nam wiadomo o działalności teatru krakowskiego, Dyrekcya nie szczędzi zabiegów, by scenę utrzymać na przyzwoitej stopie, ma jednak trudność w zastąpieniu ubytku kilku znakomitszych artystów, którzy bądź zmarli, bądź scenę tamtejszą opuścili.

Drugą połowę subwencyi za rok 1875 wypłaciliśmy Dyrekcyi w Lipcu ubiegłego roku.

Subwencya dla Towarzystwa pedagogicznego na wydawnictwo czasopisma „Szkoły“.

Wypłatę subwencyi na rok 1875 dla wydawnictwa „Szkoły“, przeznaczonej uchwałą Wysokiego Sejmu z dnia 17. października 1874, zarządziliśmy w dniu 20. maja 1875 otrzymawszy wyciąg z rachunków wydawnictwa „Szkoły“ za rok 1874, potwierdzony przez komisyę lustracyjną VIII. walnego zgro-

madzenia Towarzystwa pedagogicznego. Skoro Zarząd Towarzystwa pedagogicznego przedłoży nam rachunek z wydawnictwa „Szkoły“ za rok 1875, przystąpimy do zarządzenia wypłaty subwencyi, jaką Wysoki Sejm uchwałą z dnia 26. maja 1875 przyznał dla wydawnictwa „Szkoły“ na rok 1876 w kwocie 500 złr. w. a.

Subwencya na szkoły gimnastyczne we Lwowie.

Wychodząc z tego samego stanowiska, jakie zajęliśmy przy rozdziale subwencyi dla szkół gimnastycznych we Lwowie udzielonej na rok 1875, rozdzieliliśmy subwencyę tegoroczną w tym samym stosunku t. j. dla zakładu p. Madejskiego Edwarda wyznaczyliśmy kwotę 250 złr. w. a., dla zakładu zaś utrzymywanego przez Stowarzyszenie „Sokoła“ kwotę 750 złr. w. a., a to ze względu, iż oba zakłady udzielają nauki gimnastyki młodzieży szkół średnich w jednakiej mierze, zakład zaś „Sokoła“ prócz tego udziela gimnastyki bezpłatnie znacznej liczbie uczniów szkół ludowych. Za udzielenie nauki uczniom szkół średnich pobierają oba Zakłady jednakie subwencye z funduszu naukowego.

Pięcioprocentowa pożyczka dla pp. Kanoniczek św. Ducha w Krakowie.

Po usunięciu formalnych przeszkód, jakie stały na zawadzie wprowadzeniu w życie uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 17. października 1874. roku, wypłaciliśmy Zgromadzeniu pp. Duchaczek w Krakowie pięcioprocentową pożyczkę w kwocie 5.000 złr. w. a., zwrotną w ratach w ciągu lat dziesięciu. Tak w sprawie zabezpieczenia powziętej pożyczki jak i przez punktualne wypełnienie zobowiązań na dotychczasowych terminach spłaty, Zgromadzenie pp. Kanoniczek św. Ducha zasłużyło sobie na pełne uznanie.

Subwencya dla teatru Ruskiego, zostającego pod zarządem kasyna „Ruskoji Besidy“.

W miesiącu marcu u. r. wypłaciliśmy na ręce „Besidy“ resztę subwencyi za rok 1874, następie w czerwcu roku 1875 pierwszą, a z początkiem stycznia b. r. drugą połowę subwencyi za rok 1875, zawsze na podstawie relacyi Komitetu powołanego przez Wydział krajowy do czuwania nad instytucyą teatru ruskiego i sprawozdań Wydziału Ruskiej Besidy.

Uważamy za nasz obowiązek skreślić przy tej sposobności pokrótce koleje teatru ruskiego w ciągu ubiegłego półtora roku. W II. półroczu 1874. roku dawała przedstawienia trupa subwencyonowanego teatru ruskiego w Borszczowie, Ułaszkowcach, Horodence, Kołomyi, Stanisławowie, w Kałuszu i w Rożniatowie.

We Lwowie przy dawaniu przedstawień (już z początkiem 1875. roku) napotkała trupa p. Teofili Romanowiczówny, dyrektorki subwencyonowanej trupy, na przeszkody w uzyskaniu stosownego dodawania reprezentacyi, lokalu — dawniej przedstawienia teatru ruskiego odbywały się w sali Domu Narodniego, tym razem Zarząd tegoż domu odmówił pozwolenia, a teatr ruski zmuszony był szukać pomieszczenia w sali Ogrodu Pojezuickiego, prócz tego jednak wystąpiło Towarzystwo dramatyczne ruskie i na szerszej arenie i przed liczniejszą publicznością, bo dało kilka przedstawień w Teatrze Skarbkowskim. — Przedstawienia doznały życzliwego przyjęcia od licznie zgromadzonej pu-

bliczności, co w każdym razie świadczyć musi, iż trupa p. Romanowiczówny w danych warunkach zadaniu swemu odpowiada, umiejąc zainteresować nie tylko publiczność miast prowincyonalnych, ale także i publiczność stołeczną. Ze Lwowa ruszyło subwencyonowane Towarzystwo w dalszą wędrówkę po prowincyi, dawając przedstawienia w Tarnopolu, Ułaszkowcach, Śniatynie i Stanisławowie, gdzie dotąd przebywa; odnawiając jednak kontrakt z p. Romanowiczówną, zastrzegł Wydział Besidy danie kilku reprezentacyj we Lwowie. Prócz tego zastrzegł Wydział Besidy, aby jak dotąd przedstawiano tylko utwory zatwierdzone przez Wydział „Ruskiej Besidy“ i aby przez dobranie nowych a dobrych sił starała się ile możności podnieść tak działalność teatru w ogóle, jak i artystyczne wykształcenie zaangażowanych już aktorów.

Nad zbogaceniem repertoaru czuwa Wydział Besidy rozpisując konkursa i wyznaczając premie dla najlepszych utworów dramatycznych.

Subwencya dla Zakładu głuchoniemych we Lwowie.

Załatwiając petycyę Dyrekcyi Zakładu głuchoniemych we Lwowie o przyjęcie tegoż zakładu na fundusz krajowy, ewentualnie o udzielenie stałej subwencyi w kwocie 4000 złr. w. a., przeszedł Wys. Sejm w uchwale z dnia 25. maja 1875 nad żądaniem o przyjęcie zakładu na fundusz krajowy, do porządku dziennego, dalej zaś z uwagi, że Zakład głuchoniemych jest jedynym w kraju a utrzymuje i kształci 64 dzieci, przeznaczył dla Zakładu głuchoniemych we Lwowie roczną subwencyę w kwocie 4000 złr. w. a.

Uchwałę tę zakomunikowaliśmy tak Dyrekcyi Zakładu głuchoniemych, jak i c. k. Namiestnictwu, które równocześnie udzieliło nam wniosek c. k. krajowej Rady zdrowia, wyrażający życzenie, aby jedyny instytut głuchoniemych uznano za Zakład wychowawczy i rozprzestrzeniono objętość tegoż.

C. k. Namiestnictwo, komunikując nam wniosek powyższy c. k. krajowej Rady zdrowia, postawiło prośbę o zarządzenie w tej mierze, co potrzeba i o zawiadomienie go w swoim czasie o wyniku.

Wychodząc ze stanowiska, jakie zajmujemy względem Zakładu głuchoniemych od początku, jak Wydział krajowy powołany jest do istnienia, bacząc na wyż zacytowaną uchwałę Wys. Sejmu, sądziliśmy, iż do dalszej ingerencyi nie mamy tytułu; swoją zaś drogą wyznaczona na r. 1876 wyższa subwencya pomoże zarządowi Zakładu do rozwinięcia tej pożytecznej i dobroczynnej instytucyi.

Przyznaną na rok 1876 subwencyę wyasygnowaliśmy do wypłaty w dniu 2. stycznia b. r. i 1. lipca b. r., co wywołało ze strony Dyrekcyi Zakładu remonstracyę, iż zarządzenie asygnaty li tylko na jeden rok jest niewłaściwem, gdyż zdaniem Dyrekcyi subwencya przyznana ma być stałą, zatem asygnata winnaby opiewać i na dalsze lata.

Nie uwzględniliśmy przedstawienia Dyrekcyi, raz, że w uchwale Wys. Sejmu z dnia 25. maja 1875 nie ma mowy o wyznaczeniu subwencyi stałej, powtóre że wydanie asygnaty stałej byłoby bezskutecznem, gdyby Wys. Sejm pozycyi tej w budżetach następnych nie wstawił.

Wypłata subwencyi dla „Proświty“

W uchwale powziętej na posiedzeniu z dnia 17. października 1874 przyznał Wys. Sejm dla Towarzystwa Proświty subwencyę 2000 złr. w. a., z tem jednak zastrzeniem, aby kwota ta użytą została na wydawnictwo gimnazyalnych książek szkolnych.

Składając sprawozdanie za II. półrocze r. 1874, zastósował się już Wydział „Proświty“ po części do woli Wys. Sejmu, dla tego w miesiącu marcu 1875 wypłaciliśmy pierwszą połowę subwencyi za rok 1875, objawiliśmy jednak żądanie, by zgłaszając się o dalszą wypłatę Wydział Proświty wykazywał nam nie tylko rozpoczęcie druku książek szkolnych, lecz aby przychodził już z materyałem więcej gotowym, wykazując nam zarazem, że drukujące się lub do druku przygotowane dzieła uzyskały aprobatę krajowej Rady szkolnej.

Na posiedzeniu dnia 26. maja 1875 przy rozprawie nad budżetem funduszu krajowego na rok 1876, zamieścił również Wys. Sejm w skutek petycyi Towarzystwa Proświty w budżecie na rok 1876, kwotę subwencyjną 2000 zł., polecając ponownie Wydziałowi krajowemu, iżby kwotę tę o tyle Towarzystwu wypłacił, o ile się wykaże potrzebami wydawnictwa ruskich książek szkolnych. W ślad za zawiadomieniem o powyższej uchwale otrzymaliśmy z Wys. Sejmu w skutek uchwały z dnia 29. maja 1875 do l. 522 pismo Towarzystwa Proświty, w którem Towarzystwo to, czując się dotkniętem dyskusyą przy uchwaleniu subwencyi, zrzekło się tejże z wnioskiem, aby Wydział krajowy wydawnictwo ruskich książek szkolnych poruczył komu trzeciemu.

Wychodząc z zapatrywania, iż książki szkolne w języku ruskim są koniecznie potrzebne, że subwencya, której Proświta się zrzekła, ma swoje przeznaczenie w uchwale Sejmowej jasno określone, udaliśmy się do krajowej Rady szkolnej o radę, jakby należało urządzić wydawnictwo ruskich szkoluych książek, a nadto dołączyliśmy i propozycję, czyby Rada szkolna sprawy tej nie wzięła w swoje ręce.

Odpowiedź Rady szkolnej krajowej wypadła pomyślnie, oświadczono nam bowiem po porozumieniu z komisyą ustanowioną do ocenienia i układania ruskich książek szkolnych, iż komisya ta gotową jest zająć się w r. 1876 układaniem potrzebnych książek szkolnych ruskich i wydawać je z pomocą zasiłku 2000 złr., ze strony Wys. Sejmu na ten cel przeznaczonego.

Na propozycyę tę, aby wydawnictwo szkolnych książek ruskich pod kierunkiem Rady szkolnej krajowej oddać komisyi, do ocenienia i wydawania tychże książek ustanowionej, zgodziliśmy się, oświadczając gotowość asygnowania z zawotowanej na r. 1876 dotacyi 2000 złr., byle tylko wydanie asygnacyi żądane było przed końcem marca 1877 i byśmy mieli podane daty, odnoszące się do wydawnictwa książek wydawanych z pomocą subwencyi.

Drugą połowę subwencyi przyznanej Towarzystwu „Proświta“ na rok 1875, wypłaciliśmy jeszcze Wydziałowi Stowarzyszenia, uzyskawszy poświadczenie Rady szkolnej krajowej, iż książki wydane staraniem Towarzystwa uzyskały aprobatę i zaliczone zostały w poczet książek dozwolonych do użytku szkolnego.

W sprawie ustawy drogowej.

Wiadome są Wysokiej Izbie trudności, jakie napotyka poruszona jeszcze w 1868 r. sprawa zmiany Ustawy drogowej.

Projekt Wydziału krajowego przedstawiony Wysokiemu Sejmowi w 1872 r., jak również projekt wypracowany przez komisyę drogową podczas sesyi sejmowej w tymże samym roku, nie mogły być załatwione dla krótkości czasu. Takiegoż losu doznał projekt Wydziału krajowego w 1873 r. ponownie przedłożony.

W 1874 r. po dokładnych badaniach kwestyi drogowej i ustawodawstwa drogowego w ogóle, wypracował Wydział krajowy projekt odmienny od poprzednich i przedłożył go Wysokiej Izbie sprawozdaniem z 25. lipca 1874 r. l. 12.397. Projekt ten, przyjęty bez zmian zasadniczych przez większość komisyi drogowej, nie przyszedł pod obrady Wysokiej Izby, nie tyle może dla braku czasu, ile raczej dla tego, iż nie znalazł u większości posłów tego poparcia, któreby mu mogło zapewnić powodzenie w pełnej Izbie.

Z powodu zmian nieznacznych, które komisya drogowa zrobiła była w projekcie rzeczonym, zastanawiał się Wydział krajowy przed sesyą sejmową 1875 r. ponownie nad nim, poddał raz jeszcze ścisłemu rozbiorowi wszystkie zawarte w nim postanowienia, wziął pod rozwagę różnorodne zdania, objawione w komisyi drogowej i przez pojedyńczych posłów na zebraniach pozasejmowych, tudzież opinie wyrażone na zgromadzeniu Prezesów Rad powiatowych, odbytém we Lwowie w lutym 1875 r. i, zamiast osłabić, umocnił się w przekonaniu, iż zmiana Ustawy drogowej winna opierać się na zasadach, Wysokiemu Sejmowi przez Wydział krajowy zaleconych. Sprawozdaniem z dnia 12. marca 1875 r. l. 5.830 przedłożył zatem Wydział krajowy Wysokiemu Sejmowi ponownie swój projekt z nieznacznemi modyfikacyami. Większość komisyi drogowej zgodziła się na ten projekt prawie bez zmian żadnych i zaleciła go Wysokiemu Sejmowi sprawozdaniem z dnia 7. maja 1875 l. 288/S. Mimo gorącej obrony, jakiej ten projekt doznał ze strony sprawozdawcy większości komisyi drogowej, mimo wymownych słów, jakiemi profesor ekonomii społecznej, poseł Dr. Dunajewski i inni posłowie zalecali go Wysokiej Izbie, nareszcie mimo szczerego poparcia, jakiego mu użyczył c. k. Rząd przez usta swego komisarza, — rezultat głosowania przedsięwziętego na posiedzeniu dnia 15. maja 1875 r. okazał, iż większość posłów, zasiadających w Wysokiej Izbie, nie życzy sobie dokonania zmiany Ustawy drogowej na zasadach, proponowanych przez Wydział krajowy i komisyę drogową.

Wydział krajowy, jakkolwiek trwa niezmiennie przy swoim projekcie Ustawy drogowej, podczas ostatniej sesyi Wysokiej Izbie przedstawionym, nie może w obec tak wyraźnie przez większość Wysokiego Sejmu objawionej woli, przedstawiać go ponownie Wysokiej Izbie. Również nie może Wydział krajowy, nie mając wyraźnego polecenia, przedstawiać Wysokiemu Sejmowi żadnego innego projektu zmiany ustawy drogowej, nie będąc zwłaszcza przekonanym o jego użyteczności, i nie sądząc, ażeby przy tak różnorodnych zapatrywaniach i opiniach, jakie w Wysokiej Izbie o tej sprawie objawiono — jakikolwiek projekt ustawy drogowej mógł być załatwionym podczas sesyi, która potrwa tylko czas krótki i zdaniem Wydziału krajowego zaledwie wystarczy na załatwienie spraw najnaglejszych. Wysoki Sejm, mając jednak materyał przysposobiony, może każdej chwili ująć tę sprawę w swe ręce, równie

jak Wydział krajowy na polecenie Wysokiego Sejmu gotów jest w każdej chwili ponowić swój projekt lub też wypracować na najbliższą kadencyę inny projekt ustawy drogowej oparty na zasadach, które mu Wysoki Sejm wskazać raczy.

W sprawie budowy dróg kosztem Państwa.

Allegat 19.

Załączoną [19]/. odezwą, wystosowaną do c. k. Namiestnictwa, poparł Wydział krajowy prośbę Wydziału powiatowego Krośnieńskiego o wyjednanie połączenia gościnca państwowego Duklańskiego z węgiersko-galicyjską koleją w Mező-Laborc przez zbudowanie eraryalnego gościńca z Barwinka do gościńca w Csertecznu na Węgrzech.

Mimo powtórnej odezwy w tym przedmiocie do c. k. Namiestnictwa wystosowanej, nie otrzymał Wydział krajowy jeszcze żadnej odpowiedzi.

W sprawie regulacyi Sanu między Przemyślem a Składem Solnym.

W sprawie regulacyi Sanu między Przemyślem a Składem Solnym, na którą Wysoki Sejm uchwałą z dnia 3. października 1874 przeznaczył warunkowo datek aż do wysokości sumy 50.000 złr. w. a., oznajmił według odezwy c. k. Namiestnictwa z dnia 20. marca 1875 l. 9461 J. E. pan minister spraw wewnętrznych reskryptem z dnia 20. stycznia 1875 l. 19.257, „że w razie podzielenia robót na 4 lata, wypadałoby żądać od Reprezentacyi Państwa niezwykle wysokiej dotacyi, na której zezwolenie ze względu na wydatki na inne budowy wodne liczyć nie można".

Stanowcze jednak orzeczenie o tej regulacyi zastrzegł sobie pan minister po przedłożeniu wyniku pertraktacyi konkurencyjnej. Ponieważ zaś pertraktacya przedsięwzięta dnia 25. Stycznia 1875 i podana do wiadomości Wysokiego Sejmu w ostatniem sprawozdaniu nie zapewniła kwoty, przypadającej na konkurencyę, a nadto zachodziła potrzeba uwiadomienia stron konkurencyjnych o osnowie wyżej przytoczonego reskryptu ministeryalnego, przeto zarządziło c. k. Namiestnictwo ponowną rozprawę konkurencyjną, która odbyć się ma w sposób określony w odezwach załączonych [20]/.

Allegat 20.

Sprawa regulacyi Dniestru, Strwiąża i Błożewki.

Regulacya górnego Dniestru i jego dopływów Strwiąża i Błożewki celem osuszenia bagien i moczarów na ogromnych przestrzeniach i przemienienie okolic niezdrowych i nieurodzajnych na pola żyzne i do uprawy przydatne, ma wielkie znaczenie, nietylko dla stron bezpośrednio interesowanych, lecz także dla państwa i kraju.

Tej sprawy, tak ważnej dla kultury krajowej, nie spuszcza Wydział krajowy z oka już od lat kilku.

W skutek odezw Wydziału krajowego z dnia 22. i 25. maja, tudzież z 6. i 14. czerwca 1872 r. oznajmiło c. k. Namiestnictwo pismem z dnia 13. września 1872 l. 27332, iż zamierzone osuszenie moczarów zwiększyćby mogło kapitał podatkowy i że z tego powodu przychyliłoby się może c. k. Ministeryum do przyjęcia na fundusz budowli wodnych $^1/_4$ części kosztów, jeżeli właściciele gruntów okażą tę samą gotowość do poniesienia po-

trzebnych wydatków, zwławszcza zaś, jeżeli udzieloną zostanie pomoc z funduszu krajowego.

W obec tak określonego stanowiska c. k. Rządu, wypadało przedewszystkiem zbadać dokładnie stosunki inundacyjne ze strony technicznej i obliczyć koszta preliminowanych robót.

Wydział krajowy starał się usilnie skłonić c. k. Rząd do wypracowania projektu robót regulacyjnych, lecz po długich w tym przedmiocie rokowaniach otrzymał odpowiedź, że dotychczas nie nastąpiło jeszcze powiększenie etatu urzędników technicznych i że z tego powodu nie może c. k. Namiestnictwo przeznaczyć urzędników do wypracowania projektu zamierzonego.

Nowa ustawa wodna podaje wprawdzie możność utworzenia „spółki wodnej“ dla osuszenia moczarów — czy to za dobrowolnem porozumieniem się interesowanych, czy też za uchwałą większości interesowanych, lecz utworzenie spółki takiej poprzedzić powinny dokładne studya na gruncie i wypracowanie przynajmniej przybliżonego projektu, na co jednak Wydział krajowy funduszu odpowiedniego nie posiada.

W sprawie budowy dróg żelaznych, a w szczególności kolei drugorzędnych.

Odezwą z dnia 28. kwietnia 1875 l. 2755/pr. uwiadomiło nas c. k. Prezydyum Namiestnictwa, iż według reskryptu J. E. pana Ministra spraw wewnętrznych z dnia 17. kwietnia 1875 l. 5336 uchwała Wysokiego Sejmu z d. 13. października 1874 w sprawie wyjednania subwencyi państwowej na wybudowanie dwóch linii kolei drugorzędnych w trójkącie między granicą rosyjsko-polską a kolejami lwowsko-brodzką i lwowsko-tomaszowską, udzieloną została ze strony c. k. Ministerstwa spraw wewnętrznych, c. k. Ministerstwu handlu „do orzeczenia i możliwego uwzględnienia“.

W sprawie dróg żelaznych dla ekonomicznego rozwoju kraju naszego niezbędnie potrzebnych, poczynił Wydział krajowy następujące dalsze kroki:

Allegat 21. 1. Wystosował załączoną [21]/. odezwę do J. E. pana Ministra handlu.

Allegat 22. 2. Wystosował załączone [22]/. pismo do koła posłów galicyjskich na Radę państwa.

O rezultacie tych usiłowań niemamy dotąd żadnej wiadomości.

W sprawie mostu granicznego na Dunajcu pod Niedzicą.

W sprawie mostu granicznego na Dunajcu pod Niedzicą nie zaszła żadna zmiana od czasu ostatnich rokowań, których tok przedstawiliśmy Wys. Sejmowi w ostatniem sprawozdaniu. Władze węgierskie nie przesłały żadnych wyjaśnień rachunkowych, a Wydział krajowy nie uznawał potrzeby nalegania w sprawie, której rychłe załatwienie pożądanem być może tylko w interesie Węgier, mających do żądania od kraju naszego sumę około 12.000 złr. w. a. w zamian za odstąpienie prawa własności połowy mostu, z którego dochód roczny czyni zaledwie 500 złr.

Na usprawiedliwienie wyczekiwania z naszej strony służy jeszcze i ta okoliczność, iż suma, którą kraj nasz miałby Węgrom zapłacić, gdyby ugoda

przyszła do skutku, zmniejsza się z każdym rokiem, albowiem na jej umorzenie idzie połowa czystego dochodu z myta, podczas gdy fundusz krajowy galicyjski nie może być obowiązanym do uiszczenia procentów od kapitału, którego wypłata opóźniła się z winy władz węgierskich.

W sprawie kierunku drogi powiatowej z Czarnej do Radomyśla.

Spór zachodzący miedzy reprezentacyą powiatową Mielecką a radą powiatową Pilznieńską co do kierunku drogi powiatowej z Czarnej do Radomyśla w obrębie powiatu Pilznieńskiego, z których pierwsza była za kierunkiem na Zdziarzec, Przerytybór i Jaźwiny, druga zaś oświadczyła się za kierunkiem na Borowę i Zasów, rozstrzygnął Wydział krajowy, utrzymując uchwałę Rady powiatowej Pilznieńskiej. — Orzeczeniem tem załatwioną została ostatecznie petycya gminy Radomyśla, wniesiona do Wys. Sejmu w czasie przedostatniej sesyi.

W sprawie policyi drogowej.
Allegat 23.

Na przestrzeganie przepisów policyi drogowej zwracał Wydział krajowy jak zawsze baczną uwagę i wydał w tym przedmiocie załączony [23]/. okólnik.

Wszelkie atoli rozporządzenia Wydziału krajowego w tej mierze stosować się muszą do przepisów obowiązujących, które zmian wymagają. Wydział krajowy wstrzymuje się jednak z przedstawieniem projektu ustawy o policyi drogowej aż do reformy ustawy gminnej, która dałaby możność należytego wykonywania policyi miejscowej.

W sprawie polepszenia urządzeń pocztowych w naszym kraju.
Allegat 24.

W załączeniu [24]/. podajemy do wiadomości Wysokiego Sejmu odezwę c. k. krajowej Dyrekcyi poczt i odpowiedź naszą w sprawie polepszenia urządzeń pocztowych w kraju.

Drogi krajowe.
Stan dróg krajowych.
a) Konserwacya.

Na posiedzeniu Wys. Sejmu z dnia 13. maja 1875 przy rozprawie nad projektem Ustawy drogowej przedstawiony został imieniem Wydziału krajowego szczegółowo stan dróg krajowych. (Stenogr. spraw. z sesyi Sejmowej z 1875 r. str. 295, 296 i 297).

Przedstawienie to obejmowało nie tylko stan dróg ówczesny, lecz zazarazem streściło rezultaty działania Wydziału krajowego przez cały peryod lat od 1866 po koniec kwietnia 1875 roku.

Oprócz dat powyższych z zarządem i stanem dróg w związku będących, do wiadomości Wys. Sejmu podanych, komisya sejmowa do zbadania czynności Wydziału krajowego wybrana, przedłożyła Wys. Sejmowi wykazy szczegółowe stan dróg krajowych obejmujące. (Alegat CIV. l. 472/S. 1875.)

W przeciągu kilku miesięcy, dzielących nas od czasu, w którym wykazy powyższe zostały przedłożone, nie zaszły w stanie dróg krajowych zmiany takie, na któreby należało zwrócić szczególniejszą uwagę Wysokiego Sejmu.

Ogólną jednak Wydział krajowy zrobić może wzmiankę, że stan dróg krajowych w ogóle jak w latach poprzednich, tak i w ciągu ostatniego roku ciągle się polepsza.

Wydział krajowy przestrzegając przedewszystkiem oszczędności, nie stawia zwiększonego żądania na dotacyę dla utrzymania istniejących dróg krajowych.

Dotacya ta w latach ostatnich znacznie obniżona, mimo podniesienia się cen materyałów i robocizny, mianowicie ciągłej, pozostaje niezmienioną, a w porównaniu z 1874 jest ona w roku bieżącym o 82.854 złr. mniejszą i w takiejże mierze na rok przyszły 1877 preliminowaną.

Badanie rzeczywistego stanu dróg, celem dokładnego poznania ich potrzeb, badanie na miejscu faktycznych cen i warunków dostaw dla każdej drogi i porównanie rezultatu tych badań z cyframi, zawartemi w przedkładanych urzędownie cenach targowych stałe systematyczne zaspakajanie potrzeb poszczególnych dróg, wszesne zabezpieczanie dostaw i robót, ocenianie obok sumy ofertowej także moralnej rękojmi leżącej w osobistościach przedsiębiorców, sumaryczne i o ile być może ugodowe załatwianie wszystkich przez przedsiębiorców podnoszonych pretensyi i reklamacyi, przestrzeganie ścisłego wykonywania obowiązków ze strony służby drogowej, słuszne jej wynagradzanie z funduszów przez Wys. Sejm na ten cel przeznaczonych, równie jak bezwzględne zastosowywanie kar zasłużonych, kontrola zapewniona pozyskaniem do współudziału w zarządzie zaufanych i znakomitych obywateli kraju, nieprzerwane inspekcye techniczne i inspekcye przez referenta spraw drogowych osobiście przedsiębrane, uproszczenia w manipulacyi urzędowej; oto środki, których Wydział krajowy dla podniesienia stanu dróg używa, i z pomocą których równie jak przy chętnej pomocy ze strony Wydziałów powiatowych i Inspektorów drogowych, pragnie i ma nadzieję postawienia i utrzymania dróg krajowych na stopniu ich zadaniu odpowiednim.

b) Budowa nowych dróg i rekonstrukcya istniejących.

Uchwałą z dnia 13. października 1874 Wys. Sejm postanowił zaniechać zrealizowania pożyczki krajowej w r. 1872 na cele drogowe w sumie 3,900.000 złr. ustanowionej, a dalszą uchwałą z dnia 16. października 1874 polecił rozpocząć budowę nowych dróg i rekonstrukcyę starych z dotacyi 500.000 złr. wynoszącej, która powtórnie na rok 1876 w takiejże samej wysokości została przyzwoloną.

Pierwsza zatem dotacya wyznaczoną była na rok upłyniony 1875, który jest też pierwszym, w którym budowa i rekonstrukcya z funduszu tego rozpoczęte zostały.

Zanim wszakże Wydział krajowy przystąpić mógł do wykonania ważnej i doniosłej dla kraju uchwały o budowie dróg nowych, winien był przeprowadzić następujące czynności przygotowawcze:

a) Gdy w myśl uchwały Wys. Sejmu z dnia 13. października 1874 wybór dróg, których budowa przed innemi miała być rozpoczętą, zależał także od ofiarności stron bezpośrednio interesowanych, przeto zarządzenia techniczne poprzedzić musiało przeprowadzenie rokowań z reprezentacyami powiatowemi, celem zebrania odpowiednich deklaracyi.

Rokowania te wymagały wymiany bardzo obszernej korespondencyi, wyjaśnienia zachodzących lub podnoszonych wątpliwości i zaledwo w marcu 1875 doprowadziły do rezulatu, który uwidocznia załączony wykaz [25]/. *Allegat 25.*

Gdy oznaczenie zatem dróg tych, których budowa najpierw rozpoczętą być miała, w ten sposób musiało doznać opóźnienia, przystępywaliśmy na wiosnę 1875 do rozpoczęcia budowy bez żadnych przygotowań na gruncie,

bez wywłaszczenia kamieniołomów, bez żadnych zapasów w materyałach, z administracyą świeżo zorganizowaną, nie obeznaną ani z potrzebami drogi, ani z nowo wydaną instrukcyą obowiązującą, zatem ani z atrybucyami, ani z obowiązkami swemi.

Dodać jeszcze należy, że uchwała Wys. Sejmu z dnia 29. maja 1875, wstrzymująca w skutek wniesionej petycyi o zmianę uchwalonej trasy, rozpoczętą w okolicy Sokołowa budowę drogi Głogów-Nisko-Nadbrzezie, przysporzyła nam mnogich trudności. W wielu miejscach podniesione zostały partykularne interesa stron domagających się coraz to nowych kierunków, albowiem w skutek obudzonej nadziei, że nawet w obec powziętych uchwał Wydziału krajowego i na ich podstawie rozpoczętych robót, pozostaje jeszcze zawsze możność uzyskania zmian interesom prywatnym dogadzających, chociaż często sprzecznych z interesami całych okolic i niekorzystnych dla funduszu krajowego.

Wszelkie w tej mierze podnoszone spory i pretensye, które musiały być dochodzone i rozstrzygane, sprawiły nie małą w rozpoczęciu robót zwłokę.

b) Równocześnie z rokowaniami o dobrowolne ofiary, Wydział krajowy zająć się musiał i zajął się ustanowieniem dla każdej drogi kierownictwa jej budowy.

Zgodnie z zapatrywaniami dawniej Wysokiemu Sejmowi przedstawionemi, zorganizował komitety obywatelskie, których zadaniem jest bezpośrednie czuwanie nad wszystkiemi szczegółami budowy, utrzymanie kasy, jak również wszechstronna kontrola.

Z organizacyą komitetów ustanowioną została służba techniczna budowy.

Alegat 26. Załączony wykaz [26]/. podaje skład komitetów budowy i inżynierów do nich delegowanych.

c) Dla określenia stosunku komitetów budowy do Wydziału krajowego, jak również dla nadania jednostajnego kierunku wszystkim czynnościom budowy, wydane zostały odpowiednie instrukcye: techniczno-administracyjna i rachunkowa.

d) Większa część budujących się dróg przecina okolice, w których Wydział krajowy nie prowadził dotąd bezpośredniego gospodarstwa drogowego. Zbadanie dokładne miejscowych warunków, istnienia materyałów budowlanych i ich cen, wymagały dłuższego czasu, rozwagi i studyów. Od zbadania tych danych zależało ocenienie i wybór systemu budowy, ocenienie ofert i warunków przez przedsiębiorców podanych, trwałość i koszta budowy. Rezultat tych wstępnych badań, jakkolwiek przyczynić się one musiały do opóźnienia w rozpoczęciu robót, dziś już okazał się dobroczynnym i korzystnym pod względem obniżenia kosztów budowy.

Oprócz tego trasy mających się budować dróg robione były przed parą jeszcze laty. Ślady tras tych poginęły na gruncie, obecnie potrzeba je było odnawiać, nie jedno zmienić lub poprawić.

Ogromne śniegi spadłe w kwietniu b. r., w ogóle wiosna rozpoczynająca się zaledwo z początkiem maja, mokre lato i niezwykle wczesna zima, która zaskoczyła nawet zbieranie ziemiopłodów, musiały również oddziaływać szkodliwie na postęp robót przy budowie dróg w ubiegłym roku, gdy nawet za nadejściem dogodniejszej pory, zmuszeni byliśmy oglądać się na niezbędną

potrzebę nieodrywania sił roboczych od zapóźnionych wszędzie robót około roli.

W obec wszystkich powyżej przytoczonych okoliczności, Wydział krajowy nie może wykazać się takim postępem w budowie, jakby był pragnął i jakiby w innych okolicznościach niewątpliwie musiał był uzyskać. To też rok 1875 uważać należy właściwie jako rok przygotowawczy, który dla budowy nie stanowił całości.

Rezultaty tego, co w ciągu niego zdziałano, dadzą się uwidocznić dopiero w bieżącym roku i w następnych, w których budowa już śmielej rozwijać się może.

W roku 1875 następujące roboty zostały zarządzone:

a) Budowa na liniach zupełnie nowych.

1) z Suchej do Zatora,
2) z Tarnowa do Szczucina,
3) z Tarnopola do Zbaraża,
4) z Brzeżan do Rohatyna,
5) z Głogowa do Niska,
6) z Krasnego do Buska.

b) Budowa dróg dawniej za krajowe uznanych a nieukończonych.

7) z Krzywcza do Borszczowa,
8) z Mostów do Krzystynopola,
9) z Tarnobrzegu do Nadbrzezia.

c) Przebudowania i budowy na drogach istniejących.

10) Most w Śniatynie wraz z dojazdami i ubezpieczeniami wodnemi,
11) Rekonstrukcya drogi Przemysko-Sanockiej, celem obejścia góry Olszańskiej między Prałkowcami i Olszanami.

Allegat 27. Załączony wykaz [27]. uwidocznia wszelkie szczegóły budowy z r. 1875 i 1876, oraz plan budowy i preliminarz potrzeb na przyszłość.

Z wykazu tego wynika, że:

1) w roku 1875 rozpoczęto budowę dróg, których łączna długość wynosi 200½ kilometrów, oraz przebudowanie jednej drogi na 9. kilometrach i budowę jednego wielkiego mostu;
2) koszta ogólne powyższych robót, według dotychczasowych doświadczeń i na podstawie już zawartych częściowych kontraktów z przedsiębiorcami obliczone, wynieść powinny 1,358.400 złr., jeżeli nieprzewidziane okoliczności cen obecnych nie zmienią.
3) W roku 1875 wykonano:
   A) roboty ziemne na 68½ kilometrach,

B) wybudowano 72 mostów (z tych jeden 212 metrów długi z dojazdami),

C) dostarczono kamienia 24.933 metrów sześciennych,

D) otworzono komunikacyę na 14½ kilometrach nowo wybudowanych dróg.

Oprócz tego:

4) wydano na rok 1875 i 1876 wszelkie potrzebne zarządzenia do budowy dróg na przestrzeni 135½ kilometrów i budowy mostu w Śniatynie. Koszt tych robót według obliczeń, opartych na cenach kontraktowych i cenach własnego zarządu, wynieść powinien sumę 923.880 złr.

Z powyższej sumy przypada:

a) na budowę 6 linii zupełnie nowych . . 594.600 złr.

b) na budowę dróg dawniej za krajowe uznanych 259.280 złr.

c) na przebudowanie drogi Przemysko-Sanockiej 25.000 złr.

d) na budowę mostu w Śniatynie wraz z dojazdami 45.000 złr.

5) Jeżeli powyższe zarządzenia nasze zostaną wykonane, to na rok 1877 pozostałoby do budowy 74 kilometrów, których koszt wynieść powinien sumę 434.520 złr.

6) Jeżeli Wys. Sejm raczy uchwalić na rok 1877 taką sumę na budowę i rekonstrukcyę, jaka przyznaną została na lata 1875 i 1876; trzechletnia ta dotacya, wynosząca ogółem 1,500.000 złr., według powołanego wykazu powinnaby pokryć koszta robót preliminowanych jak wyżej, razem na 1,358.400 złr. a nadto da nadwyżkę 141.600 złr. potrzebną w latach 1876 i 1877 na konserwacyę dróg nowo zbudowanych, przeprowadzenie częściowej rekonstrukcyi na drogach starych, a ewentualnie i budowę mostu w Kasparowcach lub Gołkowicach (Kadcza).

Gdyby po wybudowaniu sześciu dróg nowych w r. 1875 rozpoczętych, Wys. Sejm postanowił budować cztery pozostałe, również za nagłe uznane, mianowicie:

ze Szklar do Przeworska,
ze Zborowa do Załoziec,
ze Smykowic do Kopeczyniec,
z Borszczowa do Jezierzan;

obliczając koszta ich budowy w braku innych pewniejszych danych, na podstawie cen dziś praktykowanych przy obecnie budujących się drogach, potrzebowałyby one sumy 770,000 złr. (przy niekorzystnych warunkach do 900.000 złr.).

Na rekonstrucyę dróg starych preliminowano w roku 1872 sumę 1,250.000 złr.

Rekonstrukcya ta polegać miała głównie na tem, aby warstwę szutrową na istniejących drogach doprowadzić do normalnej grubości (średnio 6" wied.). Oprócz tego za powyższą sumę zamierzano dobudować przerwy w istniejących drogach, poznosić wysokie spadki, sprawić nowe metryczne znaki drogowe, przebudować mosty i inne pomniejsze roboty, do uporządkowania dróg potrzebne.

Jakkolwiek zasada dopełniania warstwy szutrowej w teoryi na nauce oparta, ma za sobą słuszną podstawę, to jednak w praktyce okaże się, że dobroć drogi bitej uzyskaną być może równie udzielaniem jej corocznem

systematycznem kamienia konserwacyjnego, chociażby w mniejszej ilości dawanego, przy umiejętnem użyciu tego materyału, i że systematyczne takie postępowanie ważniejszem nawet będzie od jednorazowego dopełnienia grubości warstwy kamiennej zasadami teoryi przepisanej. Dla tego też Wydział odstępuje od zamiaru dopełniania grubości warstwy szutrowej, jako zbyt kosztownej i postanawia systematycznem corocznem zaopatrywaniem warstwy szutrowej, nowym zasiłkiem i umiejętnym jego użyciem utrzymać ją w stanie celowi komunikacyi zupełnie odpowiednim.

Co do innych robót, jakie z funduszu rekonstrukcyjnego w r. 1872 preliminowanego zamierzano wykonywać, to część ich już ze zwykłych dotacyi w latach poprzednich przez Wys. Sejm wyznaczonych, w znacznych rozmiarach została uskutecznioną. Wykaz tych robót obejmuje sprawozdanie referenta Departamentu drogowego na posiedzeniu z dnia 13. maja 1875 Wys. Sejmowi złożone.

Inne wydatki pomniejsze w zakres rekonstrukcyjnych robót wliczone, jak sprawienie znaków drogowych i nowych miar metrycznych dla służby drogowej, są już obecnie pokrywane z funduszu na konserwacyę dróg wyznaczonego.—W ogóle Wydział krajowy ma ugruntowaną nadzieję zredukowania potrzeby pierwotne na 1,250.000 złr. obliczonej, do rozmiarów znacznie obniżonych.

Wprawdzie istnieje jeszcze droga krajowa, która jeśli nadal pozostać ma wyłączną arteryą komunikacyjną swej okolicy, wymagać będzie niezbędnie olbrzymiej rekonstrukcyi, mianowicie: część drogi Zakluczyn - Sącz - Niedzica.

Rekonstrukcye te preliminować należy na sumę 130.000 złr., a łącznie z mostem (pod Gołkowicami) 180.000 złr.

I ten jednak nakład nieunikniony, mógłby stać się zbędnym, a przynajmniej mógłby być zredukowanym do stosunkowo mało znacznych rozmiarów, gdyby Wys. Sejm raczył przystępując do przedłożonego sobie poprzednio umotywowanego zdania Wydziału krajowego, przyzwolić na wybudowanie drogi ze Szczawnicy do Piwnicznej.

Staraniem naszem usilnem i nieprzerwanem będzie, aby cyfry w przybliżeniu wyżej podane, w rzeczywistości nie zostały przekroczone. — Dziś już niechaj wolno będzie Wydziałowi krajowemu wyrazić nadzieję, że jeżeli okoliczności nieprzewidziane nie zajdą, przypuszczenia jego na obliczeniu oparte, już w najbliższym czasie skutkiem zostaną stwierdzone.

Zarząd dróg krajowych.

Zarząd dróg krajowych odbywał się według zasad podanych już do wiadomości Wysokiego Sejmu.

W dalszem rozwinięciu tych zasad wydał Wydział krajowy następujące normy:

1. Odnośnie do §. 27. ustanowy służby krajowej i §. 5. uchwały administracyjnej, powziętej przez Wysoki Sejm na posiedzeniu z dnia 15. września 1868 r. załączony [28]/. okólnik w sprawie przyjmowania innych obowiązków ze strony organów służby drogowej.

Allegat 28.

Allegat 29. 2. Załączone [29]/. rozporządzenie w sprawie udzielania urlopów członkom służby drogowej.

Allegat 30. 3. Załączony [30]/. okólnik w sprawie składania rachunków z kredytów asygnowanych przez Wydział krajowy na roboty przy drogach krajowych w zarządzie własnym wykonywane.

Allegat 31. 4. Załączone [31]/. rozporządzenie w sprawie koramizacyi kwitów, na podstawie których podnoszone bywają kredyty przez Wydział krajowy asygnowane.

Celem ulżenia funduszowi krajowemu bezpotrzebnego ciężaru utrzymania części dróg krajowych, wiodących przez miasta posiadające prawo do pobierania opłaty kopytkowej z warunkiem utrzymywania w dobrym stanie dróg, ulic i placów miejskich, wydał Wydział krajowy załączone [32]/. rozporządzenia, określając odnośne obowiązki gmin miejskich w Tarnopolu, Przemyślu i Brzeżanach. *Allegat 32.*

W jednem z poprzednich sprawozdań, przedłożonych Wysokiemu Sejmowi, wspomniał Wydział krajowy, iż przy zawieraniu kontraktów o wykonanie robót i dostaw starał się obowiązki przedsiębiorców jak najściślej określić, przewidując ile możności i usuwając wszystko, coby potem podać mogło przedsiębiorcom powód do wnoszenia reklamacyi i roszczenia rozmaitych pretensyi.

Jakkolwiek cel pod tym względem prawie zupełnie osiągniętym został, kwestya kamieniołomów i szutrowisk, których obfitość nie została ściśle zbadaną, bywa nieraz przez przedsiębiorców dla wnoszenia pretensyi wyzyskiwaną. Dla tego wyszukanie kamieniołomów i szutrowisk pod względem oddalenia dogodnych, łatwych do exploatacyi i obfitujących w dobry materyał, oraz właściwe miejscowym stosunkom urządzenie exploatacyi i ile możności dokładne oznaczenie obfitości kamieniołomów i szutrowisk, stanowi jedną z najważniejszych potrzeb w zarządzie drogowym. Potrzeby tej nie spuszczał Wydział krajowy z oka, a rozpocząwszy czynność odnośną już pierwej wysłał ponownie w ostatnim roku inżyniera górnictwa, który od 15. maja do 20. grudnia 1875 r. wykonał rewizyę kamieniołomów i szutrowisk dla dróg krajowych Sielecko-Zaleszczyckiej, Horodeńsko-Śniatyńskiej, Tyśmienicko-Kołomyjskiej, Żółkiewsko-Mosteńskiej i Lwowsko-Rohatyńskiej, i w ciągu tego czasu wyszukał 14 nowych łomów i 5 nowych szutrowisk, a uporządkował 12 starych łomów i 2 dawne szutrowiska.

W etacie służby drogowej zaszła tylko ta zmiana, iż inżynier okręgu Lwowskiego Feliks Bieńkowski powołanym został czasowo do pełnienia obowiązków inżyniera w Oddziale technicznym a zawiadywanie okręgiem Lwowskim oddanem zostało czasowo inżynierowi Ignacemu Kurniewiczowi.

Powodem do tej zmiany było powiększenie czynności w Oddziale technicznym Wydziału krajowego. Konserwacya dróg istniejących, roboty wykonywane w zarządzie własnym przez urzędników technicznych, czynności techniczne z powodu naczelnego nadzoru nad budową i utrzymaniem dróg powiatowych i gminnych, sprawdzenie robót architektonicznych i inne przez Wydział krajowy poruczane Oddziałowi technicznemu czynności specyalne, wymagały już wytężenia sił do dyspozycyi pozostających.

Z budową dróg nowych przybyły nowe mnogie czynności, jak n. p. sprawdzanie planów i kosztorysów, nadzór nad wykonującemi się robotami, — od ścisłości i dokładności których zawisła znaczna oszczędność w kosztach budowy.

Administracya myt krajowych.

a) Rezultat licytacyi mytniczych.

Z końcem grudnia 1875 r. upłynął termin dzierżawny na 28. stacyach mytniczych.

Rozprawy licytacyjne odbyły się we właściwych Wydziałach powiatowych, oraz w Wydziale krajowym w sposób wykazany w poprzednich sprawozdaniach.

Cena wywołania dla pomienionych 28. stacyj wynosiła łącznie kwotę . . . . . 39.122 złr. 71 ct.
oferty zatwierdzone czynią kwotę . . . . . 41.186 „ 18 „
czyli, że ogólny rezultat licytacyjny wypadł z korzyścią dla funduszu krajowego, dając rocznie wyżej o kwotę . 2.063 „ 47 „

Allegat 33. jak allegat 33/.

Zauważyć wszakże należy, że w powiatach: Bobreckim, Horodeńskim, Krakowskim, Nowo-Sandeckim, Przemyskim i Złoczowskim skutkiem czy to zmiany ruchu handlowego, czy też z powodu zmowy przedsiębiorców, licytacye powiatowe wypadły niepomyślnie, a Wydział krajowy zmuszonym był polecić dodatkowe pelicytacyjne rozprawy.

b) porównanie ogólnych dochodów mytniczych.

Allegat 34. Załączone zestawienie rachunkowe 34/. obejmuje dochody mytnicze w latach 1875 i 1876.

Dochody te spodziewane są na podstawie kontraktów dzierżawnych lub zatwierdzonych ofert licytacyjnych.

W r. 1875 wynosić mają kwotę . . . . 153.335 złr. 34½ ct.
w roku zaś 1876 kwotę . . . . . 155.893 „ 81½ „

Cyfra jednak ostateczna zmieniać się musi w rzeczywistości na większą lub mniejszą, jest bowiem zawisłą od wysokości wydatków korelatywnych, jako to: budowy domków, kosztów komisyi, wypadków elementarnych i t. p., przedewszystkiem zaś od zaprowadzania nowych stacyi mytnicych, a to w miarę postępu budowy dróg i mostów krajowych.

Prawdziwa zatem cyfra każdorocznego dochodu wykazaną być może dopiero z końcem miesiąca czerwca następnego roku, to jest po zamknięciu ksiąg rachunkowych.

Z tej wychodząc zasady, Wydział krajowy podać może obecnie rzeczywistość dochodów mytniczych tylko z r. 1874, co w sprawozdaniu poprzedniem zamieszczone być nie mogło.

Z początkiem roku 1874 przypuszczalny dochód kontraktowy obliczony był na kwotę . . . . . 150.700 złr. 43½ ct.
Po potrąceniu od tego przyznanych wynagrodzeń elementarnych, w kwocie . . . . . 11.910 „ 49½ „
wykazano w ostatniem sprawozdaniu spodziewany dochód kontraktowy w kwocie . . . . . 138.789 „ 94 „

Tymczasem zamknięcie rachunkowe przekonywa, że ogólny dochód mytniczy w tym roku uczynił kwotę . . . . 147.653 złr. 22½ ct.,
od której po potrąceniu wydatków korelatywnych w kwocie . . . . . 5.204 „ 47 „
pozostało czystego dochodu . . . . . 142.448 „ 75½ „

Nadto prowizya za zwłokę w opłacie czynszów i kary za przestępstwa drogowe wyniosły dodatkową kwotę 384 złr. 36½ ct.

Taką różnicę w spodziewanym dochodzie z r. 1874 tłumaczy głównie ta okoliczność, że w wykazie kontraktowym z tegoż roku nie były wliczane nowo zaprowadzone w ciągu roku stacye mytnicze, jako to: w Gładyszowie, Ropicy ruskiej, w Siarach, pod Załuczynem i w Branicach, z których dochód sposobem próby pobierany był we własnym zarządzie.

Wreszcie wypada zaznaczyć w tym ustępie, że zaległości dzierżawne, w latach dawnych licznie praktykowane, w roku 1875 zupełnie miejsca nie miały.

c) Nowe stacye mytnicze.

Rozporządzeniem z dnia 1. października 1875 r. l. 21439 zarządził Wydział krajowy omycenie mostu na rzece Prucie pod Śniatynem, a zarazem drogi krajowej z Horodenki przez Śniatyn do Załucza.

Tymczasowy własny zarząd do pobierania myta mostowego pod Śniatynem, którego wartość z góry ocenić się nie dała, zaprowadzony został dnia 26. listopada, to jest z chwilą ukończonej kolaudacyi technicznej i oddania mostu do użytku publicznego.

Dochód uzyskany w pierwszym miesiącu wnosić pozwala, że stacja mostowa pod Śniatynem należeć będzie do wydatniejszych.

Dwie, ewentualnie trzy stacye dla myta drogowego otworzone będą niezwłocznie po ukończeniu czynności komisyi pertraktacyjnej, która w myśl §. 29. ustawy drogowej ma oznaczyć miejsca do ustawienia zapór, a względnie do wybudowania domków stacyjnych.

Przy drodze krajowej Żółkiewsko-Krystynopolskiej ukończono budowę mostu na rzéce Błotni i przeprowadzono już komisyę względem omycenia tegoż mostu.

Czynność tę jednak uważać należy jako przygotowawczą; most bowiem na Błotni leży przy drodze będącej w trakcie budowy, pobieranie więc opłat mytniczych nastąpi po zupełnem ukończeniu tej części drogi, która do mostu prowadzi i po oddaniu takowej na użytek publiczny.

d) Budowa domków mytniczych, zakupno takowych od właścicieli prywatnych, reparacya domków.

Wydział krajowy niejednokrotnie podnosił, jak ważną jest rzeczą, ażeby każda stacya mytnicza zaopatrzoną była w domek mieszkalny, własność funduszu krajowego stanowiący.

Zapewnione pomieszczenie dla poborcy nie tylko wpływa na wartość dochodów mytniczych, lecz przy tem w razie potrzeby ułatwia wprowadzenie sekwestracyi lub własnego zarządu.

Już w zeszłorocznem sprawozdaniu wykazano, że projektowana dawniej budowa 20. najpilniejszych domków może przychodzić do skutku tylko częściowo, napotkano bowiem trudności przy nabywaniu gruntów pod budowę, a c. k. Namiestnictwo odmówiło zarządzenia przymusowego wywłaszczenia potrzebnych gruntów.

W roku 1875 Wydział krajowy zarządził budowę czterech domków mytniczych, z których trzy są ukończone i oddane w posiadanie dzierżawców, a mianowicie:

1. w Branicach, przy drodze Lubelskiej, koszta budowy wraz z zaporą 508 złr. 28 ct., czynsz roczny 24 zł.;
2. w Annapolu, przy drodze Dębicko-Nadbrzezińskiej, koszta budowy 345 złr., czynsz roczny 20 zł.;
3. w Bóbrce (Spilczyzna), koszta budowy 494 zł. 42 ct., czynsz mieszkalny wliczony jest w ogólny czynsz dzierżawny.

Budowa czwartego domku mytniczego przy stacyi drogowej w Malinie (dawniej Tuszów) jest dotąd prowadzoną przez Wydział powiatowy we własnym zarządzie.

Prócz tego zakupił Wydział krajowy na własność funduszu krajowego pięć innych domków, które znaglony potrzebą, wybudował lub nabył dzierżawca Leonard Wiśniewski:

1. w Buczaczu, przy drodze Monasterzysko-Czortkowskiej, za kwotę 80 zł., z czynszem rocznym po 20 zł.;
2. w Podzagórniu, przy drodze Prusko-Szląskiej, za kwotę 100 zł., z czynszem rocznym po 15 zł.;
3. w Czortkowie, przy drodze Czortkowsko-Monasterzyskiej, cena szacunkowa domku wraz z gruntem oznaczoną była na kwotę 484 zł. 74 ct., Wydział krajowy nabył takowy za kwotę 300 zł., z czynszem rocznym po 30 złr.;
4. w Binczycach, przy drodze Barańskiej, za kwotę 198 zł. 85 ct., z czynszem rocznym po 24 zł.; i
5. w Korolówce, przy drodze Skalsko-Zaleszczyckiej, za kwotę 109 złr. 13 ct., z czynszem rocznym 20 złr.

Wysokość cen kupna, jak również czynszów mieszkalnych, nastąpiła po porozumieniu się w tym względzie z odnośnymi Wydziałami powiatowymi.

Reparacyę domków mytniczych uskuteczniono:

W Dynowie, przy drodze krajowej Sanocko-Rzeszowskiej;

i w Dawidowie, przy drodze krajowej Lwowsko-Rohatyńskiej.

e) Budowa i reparacya promów przewozowych.

Zarząd oraz nową budowę promu przewozowego prez rzékę Dunajec pod Kurowem, przy drodze Słotwina-Brzesko-Sandeckiej, i reparacyą promu przez rzékę Seret w Kasperowcach, przy drodze krajowej Skalsko-Zaleszczyckiej.

f) Wypadki elementarne i wynagrodzenia przyznane dzierżawcom.

Z powodu nadzwyczajnych zasp śnieżnych przy drodze krajowej Brzeżańsko Złoczowskiej przez czas od dnia 3. marca po koniec tegoż miesiąca 1875 r. urządzonym być musiał przejazd do Brzeżan drogami bocznemi, z zupełnem ominięciem rogatki.

Skutkiem tego na mocy § 16. kontraktu dzierżawnego, wypłacono dzierżawcy stosunkowo do rocznego czynszu wynagrodzenie w kwocie 278 złr. 88 ct.

Za czas trwania przez dni 20 reparacyi promu przewozowego w Kasperowcach, otrzymał dzierżawca podobne wynagrodzenie w kwocie 20 zł. 9 ct.

g) Własny zarząd dochodów mytniczych.

Stacya myta drogowo-mostowego w Borszczowie do r. 1875 dzierżawioną była za kwotę 540 zł.

Mając wiarygodne wskazówki, że dochody na tej stacyi są wyższe, Wydział krajowy nie przyjął wyniku licytacyjnego, jakkolwiek ten wypadł nad cenę fiskalną o zł. 30; — natomiast zaprowadził tamże pobieranie opłat mytniczych we własnym zarządzie.

Zarząd trwał przez pierwsze dwa miesiące 1875 r., poczem stacya, o której mowa, wydzierżawioną została od dnia 1. marca z wolnej ręki za czynsz roczny w kwocie 640 złr., a zatem wyżej od pierwotnego wyniku licytacyjnego o złr. 70.

Na stacyach myta drogowego w Bedrykowcach i przewozowego w Kasperowcach przez czas od 25. maja po koniec czerwca, własny zarząd okazał się potrzebny na koszt i stratę przedsiębiorcy, miejscowy bowiem poddzierżawca zapadł był na słabość umysłową.

h) Uregulowanie myt prywatnych i nadzór nad temi mytami.
Allegat 35.

Po porozumieniu się z c. k. Namiestnictwem zaprowadził Wydział krajowy odpowiednią kontrolę nad wszystkiemi mytami prywatnemi i jak załączony okólnik [35]/. przekonywa, wydał w tym przedmiocie do Wydziałów powiatowych stosowne rozporządzenie.

Tym sposobem sprawę uregulowania myt prywatnych w granicach obowiązujących dotąd przepisów za ostatecznie załatwioną uważać wypada.

Drogi powiatowe.

W sprawie dróg powiatowych podajemy Wys. Sejmowi następujące szczegóły:

Droga z Podhajec do kolei żelaznej w Haliczu.

1. W myśl propozycyi zrobionej przez nas Reprezentacyi powiatowej Podhajeckiej i podanej do wiadomości Wysokiej Izby w ostatniem sprawozdaniu, uznała Rada rzeczonego powiatu drogę wiodącą z Podhajec do Horożanki za drogę powiatową i przystała na wszystkie warunki propozycyą Wydziału krajowego objęte, upraszając tylko, ażeby jej wolno było snmę 21.920 złr. w. a., przeznaczoną z funduszu powiatowego na budowę drogi z Podhajec do Zawałowa, zamiast w trzech wypłacić, Wydziałowi krajowemu w pię-

ciu równych po sobie następujących ratach. Wydział krajowy uwzględnił tę prośbę, a obejmując naczelny nadzór i kierunek budowy drogi, ustanowił komitet z miejscowych obywateli złożony, powołując na przewodniczącego Wgo Emila Torosiewicza, na członków WW. Kazimierza Zarębę i księdza Huzara z Zawałowa i dodając komitetowi swego inżyniera jako kierownika technicznego.

Inspekcya odbyta przez Szefa departamentu komunikacyi Wydziału krajowego wykazała, że komitet budowy drogi Podhajecko-Zawałowskiej spełnia swe zadanie z wzorową gorliwością i prawdziwie obywatelskiem poświęceniem, i że osiągnięte zostały rezultaty bardzo pomyślne tak co do postępu, jak i kosztów budowy rzeczonej drogi. Jakkolwiek z całą ścisłością nie można jeszcze oznaczyć kosztów budowy wykonanej, jednak dziś już okazuje się, iż budowa drogi z Podhajec do Zawałowa, która według kosztorysu przez Wydział powiatowy Podhajecki przedstawionego, wymagała wydatku w sumie 43.840 złr., w rzeczy samej niespełna 17.000 złr. kosztować będzie.

Te nadzwyczajne oszczędności skłoniły Radę powiatową Podhajecką do postanowienia dalszej budowy drogi z Zawałowa w najbliższym kierunku do kolei żelaznej w Haliczu.

Wydział krajowy zatwierdził odnośną uchwałę i oświadczył gotowość udzielenia subwencyi z funduszu krajowego aż do wysokości sumy przeznaczonej z funduszu powiatowego, na rzecz budowy pierwotnie zamierzonej z warunkiem, iż Reprezentacya powiatowa umówione raty regularnie uiszczać będzie, wstawiając na ten cel przez pięć po sobie następujących lat w rubrykę wydatków budżetu powiatowego kwotę 4.384 złr. aż do umorzenia sumy 21.920 złr.

Nadmieniamy przytem, iż Wydział krajowy ująwszy w swe ręce zarząd i kierunek budowy drogi Podhajecko-Halickiej, wykonuje nad nią ścisłą kontrolę tak pod względem technicznym, jakoteż administracyjnym i rachunkowym zupełnie tak samo, jak przy budowie dróg krajowych.

Droga z Giermakówki do Iwankowa.

2. Rada powiatowa Borszczowska uznała drogę z Giermakówki do Iwankowa za drogę powiatową, a Wydział krajowy postanowił przyjść jej w pomoc zasiłkiem z funduszu krajowego w sumie 10.000 złr. płatnej w tylu latach, na ile Rada powiatowa budowę tej drogi rozłoży, z warunkiem, iż Rada powiatowa wyraźną w tym względzie powziąść się mającą uchwałą obowiąże się przez pewien przeciąg lat wyznaczać potrzebne fundusze na budowę rzeczonej drogi i do budżetu powiatowego wstawiać w rubrykę wydatków taką kwotę, jaka na ten cel prócz subwencyi wyżej wymienionej niezbędną się okaże.

Drogi powiatowe w powiecie Nowosądeckim.

3. Rokowania w sprawie dróg powiatowych w powiecie Nowosądeckim przedstawione Wysokiemu Sejmowi w ostatniem sprawozdaniu naszem, a dążące do uporządkowania gospodarstwa drogowego w rzeczonym powiecie, nie doprowadziły jeszcze do pożądanego rezultatu, lecz postąpiły o tyle, iż spra-

wa ta przynajmniej co do niektórych kwestyi będzie mogła być załatwioną w ciągu 1876 r.

Droga z Krynicy do Muszyny.

Uważając z powodu bliskiego otwarcia kolei Tarnowsko - Leluchowskiej rekonstrukcyę jednej z dróg powiatowych Nowosądeckich, mianowicie drogi z Krynicy do stacyi w Muszynie za niezbędną, nagłą i bardzo pożądaną dla rozwoju zakładu zdrojowego w Krynicy, oświadczył Wydział krajowy w przypuszczeniu, iż ogólny koszt koniecznych robót nie przeniesie sumy 20.000 zł., gotowość udzielenia na ten cel subwencyi z funduszu krajowego do wysokości $^1/_3$ całego wydatku z warunkiem atoli, iż powiat Nowosądecki pokryje również $^1/_3$ kosztów, a fundusz kameralny obowiąże się do pokrycia reszty. — Przytem oznajmił Wydział krajowy, iż rekonstrukcyę rzeczoną należy poruczyć komitetowi złożonemu z reprezentantów stron konkurencyjnych, któremu dodany być powinien inżynier fachowy jako kierownik techniczny, i że plany i kosztorysy, których wykonanie Wydział powiatowy Nowosądecki już zarządził, musiałyby być sprawdzone przez Oddział techniczny Wydziału krajowego. Rokowania w tym przedmiocie nie są jeszcze ukończone, wszakże c. k. galicyjska Dyrekcya domen i lasów oświadczyła nam w zastępstwie funduszu kameralnego, iż gotową jest do udzielenia datku dobrowolnego w sumie 5.000 złr.

Droga z Uhnowa do Michałówki.

4. Usiłowania reprezentacyi powiatowej Rawskiej, dążące do zbudowania drogi powiatowej z Uhnowa do Michałówki, wspierał Wydział krajowy nietylko zasiłkami pieniężnemi, lecz także użyczaniem pomocy technicznej.

Do końca 1875 roku wybudowano 1200 sążni bieżących drogi, na przestrzeni z Uhnowa do Józefówki za sumę około 16.000 złr.

Droga z Komarna do Gródka.

5. Budowa drogi powiatowej z Komarna do Gródka w powiecie Rudeckim postępuje ciągle. Ogółem zbudowano dotąd tam 3.334 sążni bieżących drogi, z których 2.226 sążni zupełnie ukończono, a 1.108 sążni tylko co do robót ziemnych i mostów za sumę około 20.000 złr,

O postępie budowy tej drogi w powiecie Gródeckim nie zdano nam jeszcze sprawy.

Droga Wielicko-Dobczycka.

6. Wydział powiatowy Wielicki prowadzi dalej budowę drogi powiatowej Wielicko-Dobczyckiej.

Do obecnej chwili zbudowano 1 milę 1484 s. b., wydawszy sumę 77.584 złr. 87 ct. w. a. Przestrzeń niezbudowana wynosi 1196 sążni bieżących.

Droga Bocheńsko-Łapanowska i Lutowisko-Ustrzycka.

7. Między Wydziałami powiatowemi, które do dnia zamknięcia niniejszego sprawozdania przedłożyły daty o postępie budowy dróg, zasługują jeszcze na wymienienie: Wydział powiatowy Bocheński, który zbudował w r.

1875 — 2.650 s. b. drogi powiatowej Bocheńsko-Łapanowskiej i Wydział powiatowy Turczański, który w tym czasie wykonał budowę 1700 sążni s. b. drogi powiatowej Lutowisko-Ustrzyckiej.

Drogi uznane za powiatowe.

8. Rada powiatowa Chrzanowska, która przedtem uznała drogę z Chrzanowa do Jaworzna za powiatową, przyjęła następnie drogę z Jaworzna przez Niedzieliska i Wysoki-Brzeg ku granicy pruskiej wiodącą, w poczet dróg powiatowych.

Również Rada powiatowa Mościska uznała drogę z miasta do dworca kolei żelaznej w Sądowej-Wiszni za drogę powiatową.

Drogi powiatowe do zaniechania proponowane.

9. Oprócz Reprezentacyi powiatowej Nowosądeckiej, która żąda zaniechania drogi z Żegestowa do Muszyny i ze Starego-Sącza przez Piwniczną do granicy węgierskiej — wystąpiły jeszcze inne Rady powiatowe z podobnemi życzeniami, mianowicie: Reprezentacya powiatowa Liska oświadczyła się za zaniechaniem części drogi powiatowej Baligrodzko-Lutowiskiej, na przestrzeni z Cisny do granicy Węgierskiej; Rada zaś powiatowa Krosnieńska uchwaliła zaniechanie drogi powiatowej Żmigrodzko Grabskiej. Wydział krajowy nie udzielił jednak dotąd przyzwolenia na zaniechanie rzeczonych dróg jako powiatowych i dopiero po gruntownem zbadaniu wszystkich okoliczności wyda orzeczenie w porozumieniu z c. k. Namiestnictwem, które co do zaniechania drogi Żmigrodzko-Grabskiej już oświadczyło, iż tak długo stanowczej decyzyi w tym przedmiocie powziąć nie może, dopóki nie zostanie stanowczo rozstrzygnięta kwestya, czy droga, która dla ułatwienia komunikacyi z Węgrami potrzebną jest ze względów strategicznych, ma być budowaną kosztem Państwa w kierunku na Iwla-Grab, czy też w kierunku drogi Żmigrodzko-Grabskiej.

Droga Mszana-Stradcz-Janów.

10. Wielostronne skargi tak na stan budowy drogi powiatowej Mszana-Stradcz-Janów w powiecie Grodeckim, jako też na zarząd funduszami na budowę wyznaczonemi, spowodowały Wydział krajowy do bliższego rozpatrzenia stanu rzeczy, tak ze stanowiska naczelnego nadzoru, jak i z powodu udzielania subwencyi na budowę rzeczonej drogi. — W tym celu wysłał Wydział krajowy dwie komisye na miejsce, techniczną i administracyjną, które przeprowadzić miały dochodzenie, celem skonstantowania faktycznego stanu i zbadania, na kim ewentualnie ciąży odpowiedzialność za straty powiatu.

Obie komisye skonstatowały bardzo niekorzystne rezultaty, tak pod względem technicznego kierunku jak i pod względem zarządu funduszami i Wydział krajowy podał je w pismie z dnia 1. października 1875 l. 22541 do wiadomości Rady powiatowej jako organu stojącego bezpośrednio na straży interesów powiatowych celem obmyślenia i uchwalenia środków zabezpieczających na przyszłość powiat od strat materjalnych i celem zarządzenia, ażeby poniesione już straty powetowane być mogły. — Bezpośredniem następstwem wspomnionego pisma było ustąpienie Prezesa i Wydziału Rady powiatowej

i dokonanie nowych wyborów, które dają rejkojmię, iż wytknięte braki w jak najkrótszym czasie uzupełnione zostaną i że gospodarstwo drogowe w powiecie Grodeckim prowadzone będzie z korzyścią dla ogółu.

Droga z Ropczyc do Czekaja.

11. Droga powiatowa z Ropczyc do Czekaja zbudowana dawniej jeszcze wbrew przyjętym zasadom technicznym, uległa mimo najusilniejszych starań Reprezentacyi powiatowej Ropczyckiej zupełnemu zniszczeniu, czyli jak Wydział powiatowy donosi: skutki budowy prowadzonej przez „niefachowego inżyniera“ objawiły się w ten sposób, iż „cienka warstwa pokładu zmieszała się z rzadką gliuką tak, iż droga szutrowana zupełnie znikła.“ Rada powiatowa Ropczycka, która nie szczędzi ofiar na swe komunikacye, zarządziła odbudowanie drogi zniszczonej.

Ogólne uwagi w drogach powiatowych.

Wydział krajowy nie przedstawia tym razem szczegółowego wykazu o stanie dróg powiatowych z powodu, iż przeważna część Wydziałów powiatowych nie przedłożyła do dnia zamknięcia niniejszego sprawozdania dat potrzebnych. — Wykaz w ostatniem sprawozdaniu przedstawiony nie uległ jednak znacznym zmianom i przy szczegółach wyżej podanych służyć może jescze zawsze do informacyi o ogólnym stanie dróg powiatowych.

Wydział krajowy z swej strony wpływał ile możności na rozwój komunikacyi powiatowych, zachęcając, doradzając i spiesząc z pomocą tam, gdzie widział ofiarność i szczere, a gorliwe zajęcie się sprawą.

Śledząc bacznie zwiększający się z każdym rokiem ruch około budowy dróg powiatowych, przekonał się Wydział krajowy, iż tam tylko osiągnięte zostały rezultaty pomyślne, gdzie robotami kierowali ludzie fachowi i sumienni, tam zaś gdzie budowę prowadzili dyletanci nie posiadający ani teoretycznych, ani praktycznych wiadomości, zmarnowano zupełnie lub w części wyłożone fundusze.

Daty wyjęte ze sprawozdań Wydziałów powiatowych wykazują, iż budowa dróg powiatowych przy największej nawet staranności i sumienności wymaga znaczniejszych wydatków, jeżeli prowadzoną jest ściśle według zasad technicznych, których zastosowanie daje budowie trwałość, zmniejsza w przyszłości koszta konserwacyi i zapewnia niewątpliwe oszczędności, podczas gdy budowa dróg nieumiejętnie wykonana, wydaje się na pozór bardzo tanią a w rzeczy samej jest najdroższą budową, gdyż po niejakim czasie nawet przy starannej konserwacyi ulega zniszczeniu i wymaga ciągłych rekonstrukcyi narażających na bardzo przykre zawody i pochłaniających nieraz ogromne sumy.

Dla tego między Wydziałami powiatowemi, prowadzącemi budowę dróg, poczyna się coraz bardziej ustalać przekonanie, że racyonalne i oszczędne gospodarstwo drogowe zależnem jest nie tylko od dobrego kierunku administracyjnego oraz od sumienności i uczciwości organów wykonawczych, lecz także od ścisłego zastosowania zasad technicznych, które podaje nauka i doświadczenie.

Ztąd też pochodzi, iż Wydziały powiatowe domagają się coraz to liczniej i częściej pomocy technicznej i delegowania Inżynierów Wydziału krajowego,

który życzeniom tym czyni zadość w miarę możności i sił technicznych, któremi rozporządza.

Subwencya dla dróg powiatowych.

W ocenieniu rzeczywistych dążności ku rozwojowi i polepszeniu komunikacyi powiatowych, asygnował Wydział krajowy z przeznaczonej przez Wys. Sejm dotacyi następujące subwencye Wydziałom powiatowym:

Bocheńskiemu na budowę drogi powiatowej Bocheńsko-Łapanowskiej . . . . . 2000 złr.

Borszczowskiemu na budowę drogi powiatowej z Giermakówki do Iwankowa . . . . . 1000 złr.

Brzeskiemu na budowę drogi powiatowej z Jurkowa do Wytrzyski . . . . . 1500 złr.

Chrzanowskiemu na budowę drogi powiatowej z Chrzanowa na Jaworzno ku granicy pruskiej . . . . . 1500 złr.

Jarosławskiemu na drogę Jarosławsko-Pruchnicką . 1500 złr.

Krośnieńskiemu na budowę mostu pod Krosnem na drodze powiatowej Krośnieńsko-Żmigrodzkiej . . . . 3000 złr.

Mieleckiemu na budowę drogi powiatowej z Mielca do Radomyśla . . . . . 1500 złr.

Rawskiemu na budowę drogi powiatowej z Michałówki do Uhnowa . . . . . 3250 złr.

Ropczyckiemu na budowę mostu w Ropczycach na drodze powiatowej Ropczycko-Wielopolskiej . . . . . 1500 złr.

Tarnopolskiemu na rekonstrukcyę drogi powiatowej Smykowiecko-Grzymałowskiej . . . . . 2500 złr.

Tarnowskiemu na rekonstrukcyę dróg powiatowych . 2000 złr.

Turczańskiemu na budowę drogi z Ustrzysk do Lutowisk . . . . . 500 złr.

Wielickiemu na budowę drogi powiatowej Wielicko-Dobczyckiej . . . . . 2500 złr.

Na budowę drogi powiatowej z Podhajec na Zawałów ku dworcowi kolei żelaznej w Haliczu, wydano z dotacyi przez Wysoki Sejm na zasiłki przeznaczonej kwotę . . . . . 14.432 złr. 70 ct.

Drogi gminne.

Rozwój dróg gminnych postępuje zawsze jeszcze bardzo powoli, a to nie tylko może z powodu niedostateczności obowiązującej ustawy drogowej, ile z tej przyczyny, iż większa część tych, którzy obowiązani są do utrzymania i budowy dróg gminnych, daleką jest od należytego ocenienia wartości i doniosłości komunikacyi dla ich własnego dobra.

Należyte użycie prestacyi przepisanych ustawą drogową, mogłoby w przeciągu lat kilkunastu doprowadzić drogi gminne do stanu znośnego, lecz prestacye te w przeważnej części bądź nie są wcale żądane, bądź też nie bywają uiszczane, a często niedołężnie użyte, są istnem marnotrawieniem pracy. — Wszakże nie tylko obowiązani do prestacyi drogowych nie chcą

pracować dla własnej pomyślności, także znaczna część Wydziałów powiatowych nie spełnia swego obowiązku w tej mierze, nie troszcząc się wcale o rozwój komunikacyi gminnych. A jednak przy dobrych chęciach, przy jakiej takiej zapobiegliwości możnaby w tym zakresie wiele zdziałać, nawet mimo niedostateczności dzisiejszej ustawy drogowej. — Dowodem tego są te Reprezentacye powiatowe, które stojąc rzeczywiście na straży ekonomicznych spraw swego powiatu, nie spuszczają także z oka stanu dróg gminnych, w tym kierunku gorliwie pracują i wykazać już mogą znakomite rezultaty.

Chcąc i te Reprezentacye powiatowe, które nie zajmują się wcale poprawą dróg gminnych, pobudzić do żywszego zajęcia się tą żywotną sprawą; zażądał Wydział krajowy od wszystkich Wydziałów powiatowych przedłożenia dat statystycznych co do dróg gminnych w okresie autonomicznym zbudowanych lub zrekonstruowanych, ażeby po zestawieniu rezultatów autonomicznej pracy na tym polu przykłady godne naśladowania podać do wiadomości tych Wydziałów powiatowych, które zdają się zapominać o znaczeniu dróg gminnych i o obowiązku, jaki na nich w tej mierze wkłada ustawa drogowa.

Jeżeli gospodarstwo drogowe w gminach wiejskich znajduje się po większej części niemal w stanie pierwotnym, i tylko w miarę rozpowszechnienia oświaty i pojęć ekonomicznych pomiędzy ludem, przeprowadzenia zmian w ustawie drogowej i gminnej, oraz w miarę spotęgowania pracy Reprezentacyi powiatowych, pomyślniej rozwijać się może, to gospodarstwo drogowe w gminach miejskich jako stosunkowo oświeceńszych i zamożniejszych, przedstawia więcej warunków do rychlejszego rozwoju, choć w rzeczy samej znajduje się niemal w równem zaniedbaniu.

W ostatniem sprawozdaniu przedłożonem Wys. Sejmowi, wspomniał Wydział krajowy, iż sprawa uregulowania administracyi w gminach miejskich nie mogła być jeszcze załatwioną dla braku żądanych, lecz niedostarczonych wówczas dat statystycznych.

W ciągu jednak pierwszej połowy 1875 roku otrzymaliśmy od przeważnej części Wydziałów powiatowych wykazy żądane. Z wykazów tych okazuje się, iż w małej tylko części gmin miejskich wprowadzono w wykonanie postanowienie ustawy drogowej co do uiszczania prestacyi drogowych. W przeważnej części gmin rzeczonych pokrywane bywają wydatki drogowe z dochodów gminnych bez względu na postanowienie Wydziału krajowego z 5. maja 1874 l. 6313 wydane w porozumieniu z c. k. Namiestnictwem, w myśl którego użycie pewnych kwot na drogi w gminach miejskich nastąpić wprawdzie może także z pominięciem prestacyi drogowych, lecz jedynie w tym wypadku, jeżeli gmina z własnego majątku (§. 67. ust. gm.) rozporządzać może dochodem takim, który po pokryciu innych wydatków gminnych wystarcza także na naprawę i utrzymanie dróg bez potrzeby nakładania dodatków do podatków.

W wielu zaś gminach miejskich nieuwzględniane bywają wcale potrzeby drogowe jedynie tylko z powodu ociągania się mieszkańców od prestacyi drogowych.

Ażeby wymienionym brakom ile możności zapobiedz, włożył Wydział krajowy załączonym *Allegat 36.* [36]/, okólnikiem na Wydziały powiatowe obowiązek

prowadzenia ścisłej kontroli nad gospodarstwem drogowem w gminach miejskich.

Nieco odmiennie starał się Wydział krajowy uporządkować gospodarstwo drogowe w tych gminach miejskich, które mają prawo do poboru opłaty kopytkowej z warunkiem utrzymywania w dobrym stanie placów, ulic i dróg miejskich.

W tej mierze udzielił następujących wskazówek odnośnym Wydziałom powiatowym:

1. Wszystkie place, ulice, drogi, mosty, kanały i t. p. w obrębie gminy mającej prawo do poboru opłaty kopytkowej, doprowadzone być mają do dobrego stanu w czasie przez Wydział powiatowy oznaczyć się mającym, na podstawie projektu i kosztorysu robót potrzebnych, jakoteż preliminarza dochodów, jakiemi gmina na cele drogowe rozporządzać może.
2. Przy uporządkowaniu ulic i placów miejskich należy ile możności dążyć do wybrukowania takowych w sposób właściwy, gdyż tylko na tej podstawie da się usprawiedliwić pobór opłaty kopytkowej na potrzeby nadzwyczajne, wyjątkowo dozwolonej, podczas gdy prestacye wskazane ustawą drogową służyć mają na zwyczajne potrzeby.
3. Jeżeliby roboty potrzebne do uporządkowania wszystkich dróg, ulic i placów miejskich w krótkim czasie uskutecznione być nie mogły, natenczas rozłożyć je należy na czas dłuższy, oznaczając dokładnie, jakie budowy nowe i rekonstrukcyjne prócz zwykłych robót konserwacyjnych w każdym roku wykonane być mają.
4. Jeżeli gmina nie zechce przeznaczyć na raz większej sumy na należyte uporządkowanie swych dróg, ulic i placów, wydatek roczny na ten cel w skutek zarządzenia Wydziału powiatowego użyć się mający, nie powinien przekraczać dochodu z myta kopytkowego łącznie z wartością prestacyi wskazanych ustawą drogową.
5. Wydział powiatowy czuwać ma nad tem, ażeby roboty na każdy rok preliminowane, w całości i należycie wykonane zostały.
6. Gdyby gmina nie zastosowała się ściśle do rozporządzeń Wydziału powiatowego, mających na celu doprowadzenie wszystkich dróg, ulic i placów miejskich do dobrego stanu, lub gdyby dalsza tychże konserwacya była w czemkolwiekbądź zaniedbywaną, donieść ma o tem Wydział powiatowy Wydziałowi krajowemu, który po przekonaniu się, iż gmina nie dopełnia warunku, z jakim nadanem jej zostało prawo do pobierania opłaty kopytkowej, odniesie się do c. k. władz politycznych o wstrzymanie dalszego wykonywania ustawy nadającej rzeczone prawo, a ewentualnie przedstawi Wysokiemu Sejmowi projekt ustawy znoszącej to prawo.

Dotychczas wydał Wydział krajowy specyalne rozporządzenia w sprawie uporządkowania dróg, ulic i placów w gminach miejskich w Kołomyi, Nowym Sączu, Tarnowie i Rzeszowie.

Droga Wełdzirska.

Uszkodzenia na drodze Wełdzirskiej wymagały większych robót rekonstrukcyjnych, których wykonanie w r. 1875 znacznie postąpiło.

Z subwencyi 10.0000 złr. przeznaczonej na ten cel w 1875 r., asygnował Wydział krajowy dopiero 6000 złr.

O postępie robót w ostatnim czasie i o wydatkach poczynionych przez Wydział powiatowy Doliński na rachunek reszty przyrzeczonej subwencyi, nie otrzymaliśmy jeszcze sprawozdania.

Droga Hodynie-Sambor.

Pomiędzy drogami gminnemi, które w ostatnich czasach staraniem reprezentacyi powiatowych zostały zbudowane, zasługuje na wzmiankę droga gminna Hodynie-Sambor w powiecie Mościskim.

Droga ta łączy dworzec kolei żelaznej z miastem w Mościskach, a następnie idzie od gościńca eraryalnego ku Samborowi i wybudowaną została przez Wydział powiatowy Mościski na przestrzeni 3.000 sążni bieżących, starannie, gruntownie i z zastosowaniem się do potrzeb komunikacyi drugorzędnych tak, iż pokład kamienny ma tylko 2 sążnie szerokości.

Koszta budowy, utrzymania i administracya tej drogi czynią dotąd 31.164 złr. 63 ct. pochodzących z subwencyi kolei Karola Ludwika, dodatku powiatowego, oraz z pożyczki i zasiłku przez Wydział krajowy udzielonych.

Drogi gminne w powiecie Sokalskim.

Powiat Sokalski należy do tych powiatów, w których z powodu braku kamienia, utrzymanie dróg szutrowanych jest dla gmin niemożliwem. Niezrażony trudnościami temi Wydział powiatowy Sokalski, czyni co może, ażeby drogi gminne swego powiat doprowadzić do stanu lepszego materyałem, który znajduje pod ręką t. j. piaskiem, a w niektórych miejscach faszynami. Tej staranności rzeczonego Wydziału powiatowego należy zawdzięczyć, iż c. k. Rząd, który dla trudności komunikacyjnych zamierzał szybkowóz kursujący między Wielkiemi Mostami a Sokalem zastąpić zwykłą karyolką, cofnął na teraz swe odnośne postanowienia.

Usiłowania Reprezentacyi powiatowej wsparł Wydział krajowy zasiłkiem w kwocie 1000 złr.

Subwencye dla dróg gminnych.

Z funduszu przeznaczonego przez Wysoki Sejm na subwencye, udzielił Wydział krajowy na rzecz dróg gminnych następujące zasiłki Wydziałom powiatowym:

A) Z dotacyi 1874 r. Rubr. X. poz. 119.

Czortkowskiemu na budowę drogi z Czortkowa do Biały 1000 złr. — ct.
Staromiejskiemu tytułem subwencyi na most w Turzu, dawniej przyrzeczonej a niepodniesionej . . . 500 „ — „
Tłumackiemu, tytułem reszty subwencyi udzielonej jeszcze w 1873 r. w sumie 2000 złr. na rekonstrukcyę drogi

gminnej Uściańsko-Maryampolskiej i Uściańsko-Zaduro wskiej	800	złr.	— ct.
Sokalskiemu na rekonstrukcyę drogi z Mostów do Sokala	111	„	8 „

B) Z dotacyi 1875 r. Rubr. X. poz. 138.

Brodzkiemu na budowę mostu gminnego w Łabaczu .	300	złr.	— ct.
Brzeskiemu na budowę drogi gminnej z Przybyłowic do Bogumiłowic	1000	„	— „
Brzozowskiemu na budowę drogi Brzozowsko-Nozdrzeckiej	1500	„	— „
Dolińskiemu na rekonstrucyę drogi Wełdzirskiej .	6000	„	— „
Dąbrowskiemu na budowę drogi gminnej Czyżów-Ujście Jezuickie	2500	„	— „
Grybowskiemu na budowę drogi gmin. z Ciężkowic do Kąśny	500	„	— „
Jarosławskiemu na budowę drogi gminnej od drogi krajowej Bełzecko-Jarosławskiej do Radymna . .	500	„	— „
Jasielskiemu na uregulowanie dróg gminnych .	300	„	— „
Kamioneckiemu na budowę drogi z Nowosiółki do Zadwórza	1000	„	— „
Kolbuszowskiemu na bud. drogi z Głogowa do Kolbuszowy	3000	„	— „
Krakowskiemu na rekonstr. drogi gmin. Raciborowieckiej	500	„	— „
Liskiemu na ukończenie bud. drogi z Liska do Łukawicy	200	„	— „
Łańcuckiemu na bud. drogi gminnej z Łańcuta do Leżajska	1500	„	— „
Mościskiemu na budowę drogi z Mościsk do Zakościela (Hodynie-Sambor)	1000	„	— „
Nowosądeckiemu na budowę dróg gminnych Tropie-Gródek i Sienna-Wojnarowa	2000	„	— „
Skałackiemu na budowę mostu w gminie Tarnorudzie	200	„	— „
Sokalskiemu na rekonstrukcyę drogi gminnej z Mostów do Sokala	888	„	92 „
Wadowickiemu na rekonstrukcyę drogi Czernichowskiej	500	„	— „
Złoczowskiemu na budowę drogi łączącej powiat Tarnopolski z drogą dojazdową do dworca kolei w Jeziernie	250	„	— „
Z dotacyi 70.000 złr. w. a., przeznaczonej przez Wysoki Sejm na subwencyę dla dróg powiatowych i gminnych w 1875 r., pozostaje wprawdzie jeszcze kwota	7678	„	38 „

która jednak otrzymała już przeznaczenie i użytą zostanie na częściowe pokrycie zasiłków przyrzeczonych, a z powodu niedopełnionych warunków dotąd nie asygnowanych, jak n. p. na rekonstrukcyę drogi powiatowej z Muszyny do Krynicy, na rekonstrukcyę drogi gminnej Wełdzirskiej, na budowę mostu gminnego w Oparach i t. d.

Szpital krajowy we Lwowie.
a) Statut dla lwowskiego szpitala i etat posad i płac.

Statut dla lwowskiego szpitala, tudzież etat posad i płac tegoż zakładu, uchwalony przez Wysoki Sejm na posiedzeniu dnia 22. maja 1875, wchodzi w życie z dniem 1. stycznia 1876.

Ponieważ oprócz posady dyrektora zakładu, którą stale zajmuje Dr. Bolesław Głowacki, mianowany przez Najjaśniejszego Pana na przedstawienie Wydziału krajowego, niemniej posady prymaryusza w zakładzie położnic, którą posadę piastuje w myśl §. 16. statutu każdoczesny c.k. profesor położnictwa, obecnie Dr. Adam Czyżewicz, reszta posad służby lekarskiej i administracyjnej była tylko prowizorycznie obsadzoną, przystąpił Wydział krajowy do stałego obsadzenia tych posad.

Etat posad i płac krajowego szpitala we Lwowie ustanawia dla zakładu chorych sześć posad prymaryuszów, lecz ponieważ przy podziale szpitala na oddziały, okazała się potrzeba utworzenia siódmego oddziału, tak zwanego obserwacyjnego dla umysłowo-chorych, tudzież dla chorób nerwowych, postanowił Wydział krajowy oprócz sześciu etatowych stałych prymaryuszów, mianować jednego nad etat prowizorycznie, a natomiast nieobsadzać jednej posady lekarza pomocniczego na Kulparkowie i jednej posady sekundaryusza w szpitalu lwowskim i całą tę sprawę przedstawić Wysokiemu Sejmowi, co w osobnem sprawozdaniu uskuteczniamy.

W skutek tego zamianował Wydział krajowy stałymi prymaryuszami dla zakładu chorych:

Dra. Jana Chądzyńskiego,
„ Oskara Widmana,
„ Wiktora Opolskiego,
„ Józefa Rożańskiego,
„ Edwarda Sawickiego i
„ Józefa Kilarskiego.

Nadetatowym prymaryuszem zamianował Wydział krajowy Dra. Jana Szeparowicza, prosektorem: Dra. Longina Feigla, chemikiem: Dra. Tadeusza Żulińskiego.

Sekundaryuszami dla zakładu chorych mianowano:

Dra. Klemensa Knichynieckiego,
„ Piotra Szuszkiewicza,
„ Władysława Bogdańskiego,
„ Emila Decykiewicza,
„ Ignacego Krowczyńskiego i
„ Henryka Mehrera,

dla zakładu położnic zaś Dra. Józefa Małaczyńskiego.

Asystentami lekarskimi mianowano:

Dra. Edwarda Strojnowskiego,
„ Kazimierza Berezowskiego,
„ Jakóba Mahla i
„ Józefa Schora.

Akuszerką mianowano: Maryę Grocholskę.

Dla służby administracyjnej mianowano:

Rządcą: Erazma Malinowskiego,
Oficyałami: Piotra Grabowicza i Ferdynanda Koestlicha,
Pisarzami: Aleksandra Czajkowskiego i Eustachego Jezierskiego,
Woźnym mianowano: Karola Piro — a
Oddźwiernym: Raymunda Kukawskiego.

Przed wprowadzeniem w życie statutu i etatu szpitala powszechnego we Lwowie pełnił asystent rządowy obowiązki sekundarjusza na oddziale położniczym za wynagrodzeniem z funduszu krajowego. Po zamianowaniu sekundarjusza na wspomnionym oddziale zarządziliśmy uwolnienie rzeczonego asystenta od tych obowiązków i zamknięcie poboru udzielanej remuneracji.

Postanowienia statutu wprowadzamy w życie z dniem 1. stycznia 1876

b) Administracja.

Z powodu wejścia w życie z dniem 1. stycznia 1876 nowych miar i wag, Wydział krajowy zaprowadził system metryczny w normie żywienia, przyczem stosownie do nabytego doświadczenia zaprowadzone zostały odpowiednie redukcye w wymiarze potraw i napojów.

Celem udzielenia Wysokiemu Sejmowi jasnego poglądu na stan gospodarstwa szpitala lwowskiego, wykazującego o ile takowe jest droższe lub tańsze od lat poprzednich, pozwalamy sobie przedstawić zestawienie wydatków tudzież udzielonych dotacyi z ostatnich trzech lat.

Nie mogąc dla braku zamknięć rachunkowych uskutecznić tego za cały rok, bierzemy za podstawę okres czasu od 1. stycznia po koniec września każdego roku.

Ogół wydatków tudzież udzielonych dotacyi po tenże czas wynosił:

Rok	Oddział chorych				Oddział położnic				Oddział obłąkanych			
	wydatki		dotacye		wydatki		dotacye		wydatki		dotacye	
	po koniec września każdego roku											
	złr.	ct.	złr.	ct.	złr.	ct.	złr.	ct.	złr.	ct.	złr.	ct.
1873	193.513	39½	76.795	.	7.504	11	10.257	91	52.942	11	44.089	.
1874	192.040	21½	51.308	.	12.015	5	11.969	.	68.954	46	60.314	70
1875	206.055	79	50.208	.	11.393	3	12.147	.	80.459	89½	60.191	.

Od wydatków za rok 1875 w kwocie . . 206.055 złr. 79 ct.
należy jednak odtrącić zarachowany zwrot funduszowi krajowemu rachunkiem kosztów leczenia za II. i III. kwartał 1874 r. w kwocie . . . . . 35.626 złr. 15 ct.
na umorzenie zaliczek i przekroczonych dotacyj, które to zwroty w wydatkach lat poprzednich nie są zarachowane.

Właściwy zatem wydatek ogólny oddziału chorych z r. 1875 przedstawia się tylko w kwocie . . 170.429 złr. 64 ct. a zatem mniejszy od lat poprzednich.

Zwroty te w wydatkach lat poprzednich nie są zarachowane. były bowiem przeprowadzone w księgach bez udziału kasy.

Na oddziale położnic wydatek z r. 1873 jest niższym z powodu, iż czynsz najmu był niższym około 1000 złr., że zapomogi dla położnic, wynoszące rocznie tysiąc pareset zł., nie były w tym czasie płacone, wreszcie że niektóre wydatki zarachowane zostały dopiero w późniejszych miesiącach; jest on jednak korzystniejszym od wydatku z r. 1874.

Natomiast wynik dotacyi z r. 1875 przedstawia się najkorzystniej, jeśli się uwzględni, iż z udzielonych dotacyi w kwocie 12.147 zł. pozostało z końcem września 1875 w zapasie kasowym 1052 zł. 91 ct. i że wypożyczono funduszowi chorych 4000 złr.

Najwyższy wydatek w wykazazem trzechleciu był w r. 1875 na oddziele obłąkanych.

Różnica ta jednak znajduje dostateczne usprawiedliwienie w nadzwyczajnych wydatkach z powodu przeniesienia obłąkanych, w zaprowadzeniu od 1. czerwca 1875 osobnej administracyi i oddzielnej kuchni, wreszcie w zwiększonej ilości kosztów leczenia, które wynosiły:

w r. 1873	114.562 dni
zaś w r. 1874	121.321 dni.

Uwzględniając przeto powyższe okoliczności, okazuje się, iż wydatki i na tym oddziale nie są niekorzystniejsze jak w latach poprzednich a udzielona dotacya w r. 1875 jest nawet mniejsza od dotacyi z r. 1874.

Reasumując wydatki każdego działu, przychodzimy do przekonania, iż w ogólności gospodarka szpitalna w wykazanym okresie roku 1875 nie tylko nie była droższą od lat poprzednich, ale nawet w uwzględnieniu różnorodnych czynników przyczyniających się do wzrostu wydatków, wcale pomyślny przedstawia rezultat.

Opierając się na tem zestawieniu, oraz ufni w pomyślny rezultat usiłowań naszych do uzyskania jak największych oszczędności w wydatkach sanitarnych, na wino, w obniżeniach uzyskanych przy zabespieczeniu artykułów żywności na rok 1876, mamy nadzieję, iż potrafimy zadość uczynić postanowionemu przez Wysoki Sejm w przeszłorocznych kadencyach postulatowi do przywrócenia równowagi między wydatkami a dochodami szpitala.

Z upływem roku 1875 skończył się kontrakt zawarty przed dziesięciu laty przez c. k. Rząd z aptekarzami lwowskimi na dostawę leków.

Celem zabezpieczenia dalszej dostawy staraliśmy się wejść w rokowania z aptekarzami lwowskimi, które jednakowoż nie doprowadziły do pomyślnego rezultatu.

Z tego powodu udaliśmy się do c. k. Rządu o pozwolenie prowadzenia w szpitalu lwowskim apteki we własnym zarządzie, a równocześnie ogłosiliśmy licytację na dostawę leków dla szpitala lwowskiego i dla zakładu na Kulparkowie przez r. 1876.

Wynik tego ogłoszenia uwieńczony został nader korzystnym skutkiem, gdyż uzyskaliśmy 50% opustu od obowiązującej taksy rządowej.

Sprawę zorganizowania dobrej i pożytecznej służby szpitalnej uważamy jako jedną z pierwszych dźwigni do postawienia szpitalu na stanowisko zakładu prawdziwie humanitarnego.

Do uzyskania ukwalifikowanej posługi dla szpitalu uważamy za konieczne podniesienie płac, rozszerzenie ingerencyi dyrektora szpitalu w przyjmowaniu i oddalaniu posługaczy, jednolite umundurowanie, zaprowadzenie wspólnego stołu, zaprowadzenie szkoły posługaczy, zaprowadzenie służby nocnej, przyjmowanie w miarę możności dozorców wysłużonych w tutejszym wojskowym garnizonowym szpitalu wyćwiczonych w służbie szpitalnej a przywykłych do ładu i karności, wreszcie zastąpienie służby męzkiej na niektórych oddziałach służbą żeńską.

Mając tak wytknięty program przystąpimy niebawem z całą ścisłością do jego wykonania.

Dotychczas w szpitalu lwowskim czuć się dawał wielki brak funkcyonaryusza, którymby się można było wyręczyć w utrzymywaniu porządku około gmachu szpitalnego, dopilnowaniu zarządzonych reparacyi, przenoszeniu chorych z jednych sal do drugich, najbliższym dozorze nad służbą szpitalną w ogólności, w sprawach, które wymagają spiesznego załatwienia.

Poruczyliśmy przeto sprawowanie tych czynności jednemu z dyetaryuszów szpitalnych, wyznaczając mu za to mieszkanie opalane i oświetlenie, oraz wikt drugiej klasy.

Z wejściem w życie uchwalonego przez Wysoki Sejm na dniu 22. maja 1875 r. statutu i etatu dla krajowego szpitala lwowskiego zachodzi potrzeba zmiany instrukcyi dla całej służby lekarskiej i administracyjnej odpowiednio do postanowień statutu. Czynność ta jest w toku.

Uważając zaprowadzenie oświetlenia gazowego jako sprawę nader ważną dla szpitala lwowskiego, zawezwaliśmy fabrykanta gazu z Wrocławia Suckow & Comp. do urządzenia gazowego oświetlenia w gmachu szpitala lwowskiego i prosektoryum na wzór oświetlenia gazowego zaprowadzonego w Krakowie.

Pan Suckow zobowiązał się wykonać całe urządzenie za kwotę 5.614 złr
koszta postawienia budynku na umieszczenie gazometra obliczone na 2.184 „
Całe urządzenie kosztować będzie 7.798 „

Roboty zostały już w zupełności prawie ukończone, a jedynie ostrość zimy nie dozwala wprowadzenia w życie oświetlenia gazowego.

Sprawę budowy pralni, łaźni, oraz studni, przedłożymy Wys. Sejmowi osobnem sprawozdaniem.

Roboty około podniesienia drugiego piętra i pokrycie gmachu nowym dachem oraz w związku z tą budową zostające przekształcenia wewnętrzne, zostały z dniem oznaczonym w kontrakcie z przedsiębiorcami t. j. z końcem października wykończone.

Po sporządzeniu rachunków przez zarząd techniczny, przystąpimy do kolaudacyi tychże robót.

c) Organizacya zakładu podrzutków.

Z powodu uchwały Wys. Sejmu z 28. listopada 1872 o zwinięciu zakładu podrzutków, sankcyonowanej Najwyższem postanowieniem z 10. maja 1873 zmniejszyły się czynności biurowe tegoż zakładu tak dalece, iż zredukowaliśmy siły pracujące tegoż biura o jednego urzędnika, poruczając prowadzenie czynności kasyera dotychczasowemu kontrolorowi Erazmowi Świerczewskiemu.

Zakład obłąkanych w Kulparkowie.

a) Statut dla zakładu obłąkanych na Kulparkowie i etat posad i płac.

Statut dla zakładu obłąkanych na Kulparkowie, tudzież etat posad i płac tegoż zakładu, uchwalony przez Wysoki Sejm na posiedzeniu dnia 25. maja 1875 wchodzi w życie z d. 1. Stycznia 1876.

Przystępując w myśl przywiedzionej uchwały do organizacyi zakładu, zamianowaliśmy dlań prowizorycznie:

dyrektorem: dr. Maksymiliana Marescha, przyznając mu zarazem dodatek osobisty w kwocie 800 złr.

lekarzami: Dra Włodzimierza Dobińskiego i Dra Oresta Litwinowicza,

rządcą: Władysława Dyszkiewicza,

oficyałem: Leona Jaroszyńskiego,

pisarzem: Karola Kalitę,

nadzorcą służby: Jana Danilewicza,

woźnym: Wincentego Rudnickiego,

odźwiernym: Jakóba Sterniuka.

Etatem zakładu objęte także posąda trzeciego lekarza i nadzorczyni służby na razie nie zostały obsadzone.

b) Administracya

W miesiącu maju 1875 nastąpiło przeniesienie umysłowo-chorych z szpitala głównego do przysposobionych na ten cel lokalności zakładu, po uprzednio odbytej komisyi lekarsko-technicznej, która znalazła zakład pod względem przepisów policyi sanitarnej i budowniczej, w stanie zadawalniającym.

Wydział krajowy zaprowadził prowizoryczną organizacyę zakładu, na czas od wprowadzenia tamże obłąkanych po koniec grudnia 1875.

W tym czasie z upoważnienia naszego sprawowała Dyrekcya szpitala głównego bezpośredni zarząd w zakładzie przy współudziale rządcy i prymaryuszów odnośnych oddziałów, do zakładu dojeżdżających, jak również przy pomocy exponowanych lekarzy i dwóch urzędników administracyjnych, tudzież potrzebnej służby szpitalnej. Tymczasowa administracya stosownie do wydanych ztąd rozporządzeń prowadzoną była na zasadach szpitala głównego, a zakład uważany jako jego filia zaopatrywany był w surowe artykuły i inne potrzeby. — Specyalnie prowadzenie kuchni i innych czynności wskazanych w kontrakcie z 1. grudnia 1870 poruczyliśmy Siostrom Miłosierdzia również przydzielonym z szpitala głównego. — Pralnia szpitala głównego obsługiwała także i zakład. Podczas trwania prowizoryum poświęcaliśmy szczególniejszą uwagę zakładowi od czasu do czasu wglądając w jego sprawy na miejscu, za pośrednictwem naszych delegatów. Wprowadzając zaś w ślad uchwały Wysokiego Sejmu z 25. maja 1875 stałą organizacyę zakładu, poruczył Wydział

krajowy przeprowadzenie aktu odbioru i oddania, tudzież unormowanie czynności administracyjnych komisyi ad hoc delegowanej.

Wzmiankowane przeniesienie umysłowo-chorych wywołało nadzwyczajne koszta, tak w dziale robót budowlanych, jak i w dziale robót, zmierzających do tymczasowego urządzenia zakładu, tudzież inne wydatki, łączące się z prowizoryczną administracyą, które będziemy mieli zaszczyt wykazać z osobna Wysokiemu Sejmowi.

W powyższym względzie wskazane istotną potrzebą zarządzone i wykonane zostały roboty w gmachu głównym i budynku ekonomicznym, a mianowicie główniejsze:

a) przysposobiono sale wraz z korytarzami przeznaczone tymczasowo dla pobytu chorych i służby;

b) przysposobiono odpowiednią część ogrodu dla przechadzki chorych i zarazem odgrodzono parkanem oddane do użytku chorych budynki od miejsca nowo prowadzących się budowli;

c) ustawiono potrzebną ilość pieców kaflowych i gdzieniegdzie kamyczkowych, a to na podstawie opinii komisyi lekarsko-technicznej, przenoszącej dla zakładu zwykłe nad sztuczne ogrzewanie;

d) podjęto sprawę latrynową w systemie d'Arceta w samych początkach, jednakże posługiwano się klosetami sprowadzonymi z szpitala głównego;

e) urządzono prowizoryczną kuchnię w budynku ekonomicznym;

f) dla sprowadzenia żywności, drzewa opałowego, sprzętów, bielizny i t. p., urządzono w gmachu głównym dwie windy przez inżyniera Antoniego Freisslera wykonane;

g) po sprawdzeniu niedogodności wspólnego oprania bielizny w szpitalu głównym, zarządzono urządzenie prowizorycznej pralni w zakładzie, która niebawem oddaną zostanie do właściwego użytku;

h) podjęto urządzenie tymczasowe niezbędnych zabudowań gospodarskich, nim takowe na stałe wprowadzone zostaną w myśl programu obecnej budowy;

i) zgodnie z propozycyą naczelnika straży ogniowej miasta Lwowa, zaopatrzono zakład w potrzebne rekwizyta ogniowe, których jakość komisyjnie została wypróbowaną;

k) idąc za zdaniem lekarskiem zarządzono pokostowanie podłóg w zakładzie, i odnośne roboty w znacznej części wykonane zostały przez chorych.

Przyczem się nadmienia, iż w porze letniej zatrudniano umysłowo-chorych przy robotach polnych w szczególności koło ogrodu, jak również w tym czasie i obecnie obmyślano dla nich zajęcia w urządzonych na ten cel warstatach stolarskich, szewskich i krawieckich, tudzież w pracowni mat i kapeluszy słomianych, specyalnie na oddziale kobiet postarano się o odpowiednie zatrudnienia w pracowni szycia bielizny, haftowania i t. p., jak również przy gospodarstwie domowem.

Oprócz wyżprzywiedzionych podjęliśmy i inne sprawy dla zakładu, oddziaływające także na stałe urządzenie onegoż, z pomiędzy których podnosimy:

1. Według przyjętego przez nas projektu inżyniera kultury krajowej, zarządziliśmy roboty drenarskie najpierw na parcelach najbliższych budynkom

zakładu, szczególniej zaś gmachowi głównemu, oraz pod ogrodami i parkiem już urządzonym i na gruntach pod dalszy park i sady zająć się mające. Roboty pomienione już w latach poprzednich zamierzał Wydział krajowy przeprowadzić, co jednakże dla trudności dostania odpowiednich rurek drenarskich z roku na rok odraczano, aż w roku 1875 część drenowania uskuteczniono, zaś w r. 1876 pozostaje reszta do zdziałania w tym względzie.

2, Na przedstawienie prow. Zarządu zakładu w sprawie wody do picia i gotowania zesłaliśmy komisyę na grunt.

Woda w studni zakładowej na podstawie analizy chemicznej i badań dokonanych w roku 1867 uznaną została pod każdym względem dobrą i obfitą, tymczasem komisya ostatnia zgodnie z prow. Zarządem zakładu podała, iż woda ta popsuła się, obecnie ma smak wody miękkiej, zapach jej wskazuje na składnik siarki wodoru, w celach gospodarskich mniej przydatna a do picia niezdrowa, na to źródło jej mniej dostateczne, ztąd wskazana potrzeba kopania i założenia drugiej studni.

Gdy komisya ta w porze zimowej nie mogła przeprowadzić ścisłych dochodzeń także geologicznych, na razie podjęliśmy zalecone nam środki zaradcze, zaś w swoim czasie podejmiemy sprawę na nowo i następnie doniesiemy Wysokiemu Sejmowi o dalszym przebiegu onejże i zarządzeniach z naszej strony.

3. Celem zapewnienia dobrej i bezpiecznej komunikacyi między miastem a zakładem podaliśmy technicznemu zbadaniu drogi prowadzącej traktem Grodeckim i idącej przez Wulkę. Uznaliśmy drugi kierunek drogi w zboczeniu od rogatki Wuleckiej wprost do zakładu za najodpowiedniejszy i następnie zawiązaliśmy rokowania z właścicielami gruntów, które nowa droga przeciąćby miała. Pertraktacya w tym względzie początkowa nie odniosła pomyślnego rezultatu, co nas zniewoliło zaniechać na razie dalszych rokowań, a natomiast podjąć rekonstrukcyę drogi wiodącej od rogatki Grodeckiej do zakładu.

Po przeprowadzonej rozprawie przez Lwowski Wydział powiatowy, odnieśliśmy się do Pana Prezydenta miasta o zarządzenie wzmiankowanej rekonstrukcyi, wzywając zarazem gminę i obszar dworski w Sygniówce do prestacyi w myśl ustawy drogowej, nadto Dyrekcyę kolei Czerniowieckiej względem utrzymania w dobrym stanie wyjazdów po obu stronach rampy przecinającej wspomnioną drogę.

Mimo zarządzonych napraw droga ta ostatnia jest zła, trwamy przy projekcie nowej drogi i w swoim czasie nie omieszkamy w tym względzie zdać sprawę Wys. Sejmowi.

4. Sprawę wewnętrznych urządzeń budynków zakładowych podjęliśmy przy współudziale ankiety lekarsko-technicznej i przyjmując wskazówki onejże, poleciliśmy Dyrekcyi budowy wypracowanie szczegółowych projektów wraz z kosztorysami i porozumienie się z fabrykantami odnośnych urządzeń.

Przedłożony przez Dyrekcyę program wraz z ofertami przedsiębiorców obejmuje:

I. pompowanie i rozprowadzanie wody zimnej,

II. urządzenie łazienek wannowych, parowych i natryskowych,

III. urządzenie pralni i suszni,

IV. urządzenie kuchni,

V. urządzenie oświetlenia gazowego,

VI. urządzenie piły cyrkularnej.

Z powodu ważności sprawy i różnicy, zachodzącej między kosztami preliminowanymi, a cenami w ofertach podanymi, zamierzamy operat techniczny wraz z ofertami poddać ściślejszemu rozpatrzeniu ankiecie lekarsko-technicznej i Dyrektorowi zakładu. Sprawozdanie w tej mierze przedłożymy później Wys. Sejmowi.

5. W dopełnieniu uchwały Wys. Sejmu z dnia 15. października 1874, poruczył Wydział krajowy pp. Tomaszowi Gamskiemu i Eugeniuszowi Pfeiferowi wykonanie dalszych części zakładu a to: budowę dalszych części bocznych gmachu głównego wraz z przyległemi częściami dla furyatów, budowę oddzielnego budynku na trupiarnię i lokal sekcyjny, tudzież wystawienie zabudowań gospodarskich.

W myśl kontraktu z 2. maja 1875 roku zobowiązali się pomienieni przedsiębiorcy pierwszy dział wzmiankowanych robót w murach, w sklepieniach i belkowaniach do końca października 1875 w zupełności ukończyć i należycie dachem pokryć, zaś z końcem września 1876 całkowicie wykonać i do użytku oddać, tudzież w tym ostatnim terminie uskutecznić drugi i trzeci dział pomienionych robót.

Z robót przywiedzioną umową wskazanych, co do pawilonu prawego oddziału kobiet, dotrzymali przedsiębiorcy terminu, zaś pawilon lewy oddziału mężczyzn wyprowadzili tylko do połowy pierwszego piętra i na czas przerwy w porze zimowej należycie zabespieczyli.

Opóźnienie robót w pawilonie drugim znajduje przyczynę przez nas za pośrednictwem rzeczoznawców stwierdzoną w fundamentach. Zarządzone próby stwierdziły, iż grunt pod tym pawilonem powstaje z ruchomego piasku iłowatego, i że w tem miejscu nie mogą być fundamenta w zwykły sposób ułożone, lecz że należy je na całej przestrzeni, gdzie tego iłowaty grunt wymaga, ułożyć z betonu. — Ta okoliczność spowodowała zwłokę w robotach i nadto wywołała zwiększenie wydatków w kosztorysie nieprzewidzianych. — Mimo tego opóźnienia mamy nadzieję, że podjęte budowle w przedsiębiorstwie pp. Gamskiego i Pfeiffra przy użyciu odpowiednich sił roboczych w oznaczonym czasie wykonane zostaną.

Przy tej sposobności pozwalamy sobie nadmienić, iż plany na prosektoryum i zabudowania gospodarskie rozpatrzyliśmy z rzeczoznawcami i zamyślamy obecnie po uzupełnieniu onychże wraz z kosztorysami przez Dyrekcyę budowy wprowadzić w wykonanie.

6. Uchwałą z dnia 15. października 1874 polecił Wys. Sejm Wydziałowi krajowemu przedłożenie projektu wraz z kosztorysami na pomieszczenie administracyi Zakładu.

Chcąc zaś temu poleceniu należycie odpowiedzić, uznaliśmy potrzebnem wstrzymać się z podjęciem tej sprawy aż do wprowadzenia stałej organizacyi Zakładu.

Po wysłuchaniu Dyrektora Zakładu i po sprawdzeniu wszystkich towarzyszących okoliczności, będziemy w możności przedłożyć Wys. Sejmowi uzasadnione sprawozdanie względem pomieszczenia administracyi zakładu.

W końcu mamy zaszczyt podać do wiadomości Wys. Izby co następuje:

Dla spraw wykończenia budowy w istniejących częściach zakładu, dla spraw nowych budowli w przedsiębiorstwie pp. Tomasza Gamskiego i Eugeniusza Pfeiffra, dla spraw wewnętrznych urządzeń budynków zakładowych i t. d. zorganizowaliśmy bióro techniczne budowy na czas do końca grudnia 1876. W tym celu pod kierownictwem p. Adolfa Kuhna jako dyrektora budowy zatrzymaliśmy techników pp. Stanisława Chołoniewskiego i Ignacego Müllera na peryod czasu wyż wskazany i przyjęliśmy ze śmiercią Rudyńskiego, na pisarza fabrycznego p. Michała Podwińskiego na czas do końca czerwca 1876, oraz powołaliśmy na czas nadzwyczajnych prac budowlanych dwóch pracowników technicznych p. Floryana Baczewskiego do końca czerwca 1876 i p. Romualda Winiarskiego do 15. marca 1876.

Budowa zakładu przez Wydział krajowy w roku 1867 podjęta, przechodziła do naszych czasów przez różne fazy przeobrażenia, na co głównie wpłynęła uchwała Wys. Sejmu z 14. października 1871 modyfikująca pierwotne plany i kosztorysy przez Wydział krajowy naówczas przedstawione, wskutek czego przekształcenia i uzupełnienia w pierwotnym zarysie wprowadzonej, a później zmienionej budowy stały się nieodzownemi i musiały być wykonane.

Istniejące już teraz budowle jak gmach główny, budynek ekonomiczny i łazienki, wykonane zostały w robotach grabarskich, murarskich, kamieniarskich, ciesielskich, stolarskich, ślusarskich, blacharskich, szklarskich, lakierniczych, rzeźbiarskich, brukarskich i asfaltowych przez oddzielnych przedsiębiorców; częściowo także w własnym zarządzie.

Z wykonaniem przez przedsiębiorców wymienionych robót, nastał czas dla zamknięcia rachunków za ubiegły peryod budowy, dla ostatecznego obliczenia się z przedsiębiorcami, jak również dla poddania krytycznemu rozpatrzeniu istniejących budowli, tak co do sposobu wykonania jak i co do wydatków ztąd powstałych.

Uznając w danych okolicznościach doniosłe znaczenie czynności powyższą sprawą wskazanych, powołaliśmy specyalnie ad hoc pp. Ignacego Chrzanowskiego, Seweryna Karpuszkę i Ferdynanda Hilbrichta, przyrzekając im w ostatnich czasach dla przyspieszenia robót współudział Dyrekcyi budowy i odpowiednią pomoc ze strony naszej.

W instrukcyi wydanej dla tejże komisyi technicznej, określiliśmy zakres czynności i sposób wykonania takowej. W szczególności zadaniem komisyi jasne i dokładne wykazanie wszystkiego, cokolwiek w istniejących już budynkach zakładu zrobiono, wiele komu i na jakiej podstawie za wykonane roboty wypłacono, jakie w budowie zachodziły zmiany; uwidocznienie tych zmian i wykazanie zarazem, jakie roboty skutkiem zmian zniesione zostały i dziś nie istnieją i co w miejsce onychże wykonano; wygotowanie całkowitego materyału kolaudacyjnego, co się tyczy robót wykonanych przez przedsiębiorców i w własnym zarządzie szczegółowo dla każdej kategoryi oddzielnie. W ten sposób poleciliśmy sporządzenie dokładnych planów z uwzględnieniem wszelkich możliwych zmian w ciągu budowy i rachunków przedkolaudacyjnych.

Wydatek ztąd nieprzewidziany, a później przez nas mający być wykazany—mamy nadzieję, że Wysoki Sejm uzna uzasadnionym w obec ważności powyżej przedstawionej sprawy.

Szpitale św. Łazarza i św. Ducha w Krakowie.

W etacie lekarzy i urzędników szpitali św. Łazazarza i św. Ducha zaszły następujące zmiany:

a) Zmiany w składzie lekarzy i urzędników obu szpitali.

Przeniesionemu od dnia 1. maja 1874 w stały stan spoczynku Drowi Franciszkowi Benedyktowi dw. im. Bulikowskiemu, byłemu prymaryuszowi szpitala św. Ducha wyznaczyliśmy emeryturę o rocznych 750 złr. tymczasowo i zaliczkowo z funduszu krajowego, ponieważ rokowania w tej sprawie z c. k. Rządem jeszcze nie są ukończone.

W skutek ustąpienia Dra Edwarda Korczyńskiego z posady prymaryusza szpitala św. Łazarza rozpisaliśmy konkurs na rzeczoną posadę, po upływie którego mianowaliśmy uchwałą z dnia 1. czerwca 1875 l. 9145 prymaryuszem Dra. Stanisława Pareńskiego, docenta diagnostyki lekarskiej w c. k. uniwersytecie jagiellońskim.

Opróżnione posady sekundaryuszy przy szpitalu św. Łazarza nadaliśmy Drowi. Tomaszowi Zarębie i Drowi. Janowi Radkowi; płatnymi praktykantami zaś przy tymże szpitalu zamianowani zostali: Dr. Ferdynand Obtułowicz i Dr. Jan Jodłowski.

Przy szpitalu św. Ducha mianowaliśmy sekundaryuszem Dra. Stanisława Skobla. Co do służby administracyjnej mamy następujące zmiany do zaznaczenia:

Opróżnioną posadę kontrolora przy szpitalu św. Łazarza nadaliśmy Michałowi Januaremu dw. im. Olszewskiemu, dyetaryuszowi naszego oddziału rachunkowego, a po jego rezygnacyi Wiktorowi Wojciechowskiemu dotychczasowemu pisarzowi przy szpitalu św. Ducha.

Opróżnionej zaś w skutek tego posady pisarza nie obsadziliśmy jeszcze, lecz na tymczasowego zastępcy pisarza przy rzeczonym szpitalu powołany został Julian Hłasko, dyetaryusz przy Wydziale krajowym, któremu przyznaczyliśmy wszelkie pobory z tą posadą połączone, a mianowicie także począwszy od dnia 1. stycznia 1876 dodatek w kwocie 200 złr., uchwałą Wysokiego Sejmu z dnia 25. maja 1875 przyznany pisarzowi Dyrekcyi pełniącemu obowiązki kontrolora przy szpitalu św. Ducha.

b) Petycya Antoniny Osińskiej o wyznaczenie jej pensyi wdowiej.

Uchwałą Wysokiego Sejmu z dnia 29. maja 1875 do załatwienia nam przekazaną petycyę Antoniny Osińskiej, wdowy po kanceliście przy szpitalu św. Łazarza Ludwiku Osińskim, załatwiliśmy udzielając Osińskiej tytułem jednorazowej zapomogi kwotę 150 złr.

c) Norma żywienia.

Uchwałą z dnia 7. grudnia 1875 l. 25.133 wprowadziliśmy normę żywienia chorych przerobioną na nowe wagi i miary, a obowiązującą od dnia 1. stycznia 1876.

d) Pomieszczenie szpitala św. Ducha.

Szpital św. Ducha mieści się w realności miejskiej pod l. 405 Dz. I.

Gdy kontrakt najmu z gminą miasta Krakowa z końcem września 1875 upłynął, Wydział krajowy podjął rokowania względem przedłużenia kontraktu

najmu na dalszy peryod od 1. października 1875 do 30. września 1877, a względnie do 31. marca 1878.

Postawione przez Radę miejską warunki, mianowicie podwyższenie czynszu z rocznych 3000 złr. na 6000 złr., jak również inne warunki przedstawione Wysokiemu Sejmowi w osobnem sprawozdaniu w sprawie budowy szpitala u św. Łazarza, Wydział krajowy przyjął i upoważnił komitet administracyjny do zawarcia odnowionego kontraktu.

e) Zaprowadzenie oświetlenia gazowego w szpitalu św. Łazarza.

Dopełniając naszego sprawozdania zeszłorocznego o zaprowadzeniu oświetlenia gazowego, mamy zaszczyt donieść Wysokiej Izbie, że zawarliśmy kontrakt z fabrykantem z Wrocławia Suckowem i spółką w przedmiocie urządzenia gazometru w szpitalu św. Łazarza.

Wszystkie roboty są już ukończone i oświetlenie gazowe zostało w życie wprowadzonem.

Kolaudacya zaś robót nastąpi niebawem.

f) Szpital św. Ludwika dla dzieci w Krakowie.

Wysoki Sejm uchwalił dnia 10. stycznia 1874, udzielić Towarzystwu opieki szpitalnej dla dzieci w Krakowie, pożyczkę bezprocentową w kwocie 10.000 złr. polecając Wydziałowi krajowemu, ażeby rozpoczął z Towarzystwem rokowania w celu zawarcia ugody o przyjęcie od szpitala św. Łazarza obowiązku leczenia pewnej ilości dzieci w szpitalu Towarzystwa leczyć się mających za umówionem wynagrodzeniem.

W wykonaniu tego polecenia Wysokiego Sejmu rozpoczęliśmy rokowania z rzeczonym Towarzystwem, komunikując mu warunki następujące, pod którymi dzieci chore przyjęte przez Zarząd szpitala św. Łazarza, odsyłane będą do szpitala Towarzystwa:

1) Towarzystwo jest obowiązane każde przez Zarząd szpitala św. Łazarza do szpitala św. Ludwika oddane dziecię przyjąć i leczyć, a otrzyma za to wynagrodzenie ryczałtowe w kwocie 50 ct. dziennie za każde dziecię.
2) Towarzystwo zobowiąże się dostarczać materyału dla kliniki dziecięcej.

Towarzystwo zgodziło się prawie w zupełności na wymienione warunki tak, że niebawem przystąpimy do zawarcia ugody.

Szpitale prowincyonalne.

1. Szpital w Białej.

Rozporządzeniem do L. W. 3205 a względnie L. W. 9337/75 podwyższono taksę leczenia za dorosłych na 60 ct., za dzieci do lat 7 na 30 ct. dziennie.

Wezwano do rozpisania licytacyi na budowę nowego i adaptacyę starego szpitala, przyczem oznajmiono zwierzchności gminnej, że przyrzeczoną przez nas pożyczkę w kwocie 4000 złr. udzielimy w formie zaliczki na rachunek kosztów leczenia, i to wtenczas, gdy okaże się potrzeba udzielenia tejże na wykończenie robót około szpitala. Rozporządzeniem zaś do L. W. 14659/75 zatwierdzono ofertę Gustawa Bleicherta na powyższe roboty w kwocie 19044 złr. 88 ct. z opustem $10^1/_2\%$ od tejże sumy.

Do L. W. 27719/75 zezwolono na dewinkulacyę obligacyi indem. Nr. 2536 na 2050 złr. m. k. i użycie tej sumy na pokrycie należytości przedsiębiorcy robót.

Rozporządzeniem do L. W. 13517/75 przyjęto rezygnacyę dotychczasowego lekarza ordynującego Edwarda Schwarza i poruczono tymczasowe zastępstwo Józefowi Kupka z ponownem poleceniem rozpisania konkursu na powyższą posadę, wskutek czego do L. W. 22099 zatwierdzono nominacye Dra. Jana Machera i to po usunięciu trudności, które przedstawiamy osobno w sprawozdaniu z czynności.

2 Szpital w Bochni. Udzielono zaliczkę z funduszu krajowego na rachunek kosztów leczenia w kwocie 1000 złr. — Z powodu zajścia między prowizorycznym rządcą Alojzym Koszałkowskim a dozorcą chorych, wskutek czego wytoczono przeciwko pierwszemu śledztwo karne, usunięto Koszałkowskiego z tejże posady, i nadano ją tymczasowo Józefowi Fitsche (L. W. 24165/75), zarazem zarządzono dyscyplinarne śledztwo przeciw służbie szpitalnej o nadużycia.

Zatwierdzono ofertę Antoniego Christa na dostawę żywności dla szpitala w r. 1876 (L. W. 26787/75).

3. Szpital w Brodach. Po śmierci lekarza ordynującego w r. 1874 poruczając tymczasowe zastępstwo tegoż Drowi Goldhaberowi — polecono zarazem rozpisanie konkursu na powyższą posadę. Zwierzchność gminna jednak wzbraniała się dość długo poleceniom w tym względzie zadość uczynić. Wreszcie przedstawiła do L. W. 10815/75 wynik konkursu z wnioskiem pozostawienia Dra. Goldhabera, który nadto był lekarzem ordynującym w szpitalu izraelickim i fizykiem miejskim.

Ponieważ Dr. Goldhaber nie zrzekł się tych posad, do czego dwukrotnie był wzywany, przeto usunięto go z tymczasowej posady lekarza przy szpitalu powszechnym i nadano zastępstwo Drowi Janowi Drozdowskiemu.

Rozporządeniem do L. W. 2523 i 10817/75 odmówiono zezwolenia do użycia wylosowanej obligacyi indem. na 1050 złr. na bieżące potrzeby szpitala (gdyż stanowi ona część majątku żelaznego), niemniej odroczono sprawę użycia procentów od kapitału żelaznego na cel powyższy aż do rozpatrzenia sporu czy szpital ten jest chrześciańskim, i w jaki sposób powstał majątek szpitala.

Po przedłożeniu aktów rozwiązano do L. W. 24661/75 tę kwestyę w ten sposób, że szpital według brzmienia aktów erekcyjnych jest chrześciańskim i nie stracił tej cechy przez uznanie go za powszechny i publiczny—a zatem szpitał chrześciański przyjąwszy na się obowiązki szpitala powszechno publicznego musi wszystko ściśle wypełniać, co od tego ostatniego odnośne przepisy i ustawy wymagają.

Udzielono zaliczkę 1600 złr, zezwolono na użycie procentów od kapitału żelaznego, rozłożono ściąganie zaliczek na zmniejszone raty po 200 złr. kwartalnie, a w końcu odmówiono prośbie chirurga Braunsteina o pozostawienie go na posadzie, z płacą roczną 100 złr., gdyż jest zbytecznym. Zarazem u-

dzielono ztąd dwa szkice na budowę szpitala do wyboru, z wezwaniem przystąpienia do budowy.

4. Szpital w Brzeżanach. Usunąwszy trudności ze strony zwierzchności gminnej stawiane w opiekowaniu się szpitalem, którą to sprawę przedstawiamy osobno w sprawozdaniu z czynności, udzieliliśmy zaliczkę na rachunek kosztów leczenia w kwocie 1500 złr.

Odroczono ściąganie dawniej udzielonych zaliczek w ogólnej sumie 3250 złr. do IV. kwartału 1875 (L. W. 3118/75).

Podwyższono taksę leczenia dla dorosłych na 60 ct., zaś dla dzieci do lat 7 na 30 ct. dziennie (L. W. 7791 i 11989/75).

Rozporządzeniem do L. W. 8210/75 zatwierdzono zamknięcie rachunku szpitala za rok 1874. Zniesiono bezpodstawne zarządzenie zwierzchności gminnej, ażeby zwierzchność gminy orzekała o przyjmowaniu chorych do szpitala i odbierała wszystkich ozdrowieńców. Tę sprawę przedstawiamy również osobno w sprawozdaniu z czynności.

5. Szpital w Drohobyczu. Józef Jarema zasuspendowany rządca szpitala wniósł petycyę do Wys. Sejmu (l. w. 23.357/74) o restytuowanie go na tejże posadzie, podnosząc zarazem zarzuty przeciw lekarzowi ordynacyjnemu Drowi Lechowskiemu. Ponieważ Wys. Sejm nie załatwił powyższej petycyi i nam do urzędowania ją odstąpił, przeto zarządziliśmy ścisłe dochodzenie podniesionych zarzutów, które się okazały bezpodstawnemi, prośbie zaś Jaremy o restytuowanie odmówiono (l. w. 26.270/74 dnia 1. marca 1875).

Zamianowano rządcą Kajetana Grabaszewskiego.

Brak funduszów nie zezwala przystąpić do budowy własnego budynku szpitalnego, a przeniesienie obecnego do lepszego zabudowania nastąpić nie mogło (pomimo kilkakrotnych z naszej strony wezwań l. w. 7468, 18.454/75 etc.) dla braku odpowiedniego na cele szpitalne budynku do najęcia i w ogóle wygórowanych cen pomieszkań.

6. Szpital w Jaśle. Celem podźwignięcia ku upadkowi chylącego się zakładu, podwyższyliśmy taksę leczenia dla dorosłych na 60 ct., zaś dla dzieci na 30 ct. dziennie (L. W. 17012 i 18452/75), jak niemniej udzieliliśmy zaliczkę na rachunek kosztów leczenia w kwocie 2000 zł.

W uznaniu długoletniej i skutecznej pracy Dr. Saula Zauderera przyznaliśmy mu jednorazową zapomogę w kwocie 300 zł. (L. W. 15013/75).

7. Szpital w Kołomyi. Przybudowano oficyny dla rozszerzenia zakładu i udzielono w tym celu zaliczkę w kwocie 1200 zł. (L. W. 6167 i 11414/75).

8. Szpital w Podhajcach Nadano posadę lekarza ordynującego tymczasowo Dr. Ludwikowi Żminkowskiemu (L. W. 10232/75), a to po usunięciu trudności, którą to sprawę przedstawiamy osobno w sprawozdaniu z czynności.

Rządcą w tymże szpitalu mianowano Władysława Łosia.

Udzielono zaliczkę na rachunek kosztów leczenia w kw. 2000 zł. (L. W. 13312/75).

W końcu zezwolono gminie Podhajeckiej zwrócić zaległe koszta leczenia w kwocie 1232 zł. 77 ct., dla jej ubóstwa nie naraz, lecz w trzech latach (L. W. 24719/75).

9. Szpital w Przemyślu.

Zdefraudowane przez zmarłego rządcę Józefa Skalskiego koszta leczenia w kwocie 213 złr. 93 ct, zezwolono do L. W. 5245/75 odpisać, a to z powodu braku jakiegokolwiek majątku po zmarłym, na którymby stratę tę poszukiwać można.

Na zapłacenie należytości przedsiębiorcom budowy nowego szpitala, który już ukończono, przesłano dewinkulowane przez c. k. dyrekcę skarbu papiery imiennej wartości 15850 złr.

Zamianowano do L. W. 18998/75 prowizorycznie rządcą Aleksandra Mierzeńskiego.

W końcu przeniesiono rozporządzeniem do L. W. 19448 i 2042ɔ/75 trzydzieści obłąkanych kobiet z Kulparkowa i umieszczono je w szpitalu w Przemyślu, przyznając jako wynagrodzenie z funduszu krajowego za utrzymanie i pielęgnowanie obłąkanych po 70 ct. dziennie od osoby. Natomiast obowiązała się zwierzchność gminna do zwrotu funduszowi krajowemu należytości w ogólnej sumie 1083 zł. 59 ct. w 10 ratach z kosztów pielęgnowania obłąkanych — za rzeczy przywiezione z obłąkanymi.

10. Szpital w Rzeszowie.

Nadano posadę rządcy Tadeuszowi Possingerowi z płacą 400 złr. i zezwolono potrącać na zaliczki pobrane z funduszu krajowego na rachunek kosztów leczenia zamiast 40% tylko $^1/_4$ część z kwartalnych rachunków kosztów leczenia (L. W. 13421/75).

11. Szpital w Samborze.

Zamknięcie rachunku funduszu szpitalnego za lata 1867 do 1873 sprawdzono co do L. W. 9998/75. Podwyższono taksę leczenia na 60 ct. od dorosłych i na 30 ct. dziennie od dzieci do lat 7.

12. Szpital w Sanoku.

Z powodu nadzwyczaj złego umieszczenia szpitala w najętej realności postanowiono wybudować szpital własny. W tym celu zbiera zwierzchność gminna fundusze. Rozporządzeniem do L. W. 4311 i 10680/75 przyrzekliśmy gminie przyjść w pomoc udzieleniem bezzwrotnej subwencji w kwocie 1000 zł. (z funduszu dyspozycyjnego), a to w razie jeżeli zwierzchność gminna wykaże dostateczny fundusz, ażeby rozpocząć budowę.

Tymczasowo przeniesiono szpital do odpowiedniejszego budynku (L. W. 15014/75).

13. Szpital w Nowym Sączu.

Po długim oporze zwierzchności gminnej w sprawie rozpisania konkursu na posadę rządcy i lekarza ordynującego, zdołano przekonać gminę o niewłaściwości jej zachowania się i spowodowano rozpisanie konkursu. Sprawę tę przedstawiamy osobno w sprawozdaniu z czynności.

Zatwierdzono na posadzie rządcy Józefa Sudę z płacą 400 złr. rocznie, zaś na posadzie ordynującego lekarza Dr. Józefa Kołączkowskiego z płacą 300 zł. rocznie (L. W. 24809 i 21207/75).

14. Szpital w Śniatynie.

Celem lepszego pomieszczenia chorych zakupiono budynek na szpital, zrestaurowano go, i przeniesiono tamże chorych (L. W. 10300/75). Na kupno tegoż budynku udzielono zaliczkę na rachunek kosztów leczenia w kwocie 1500 złr. (L. W. 9999/75). Podwyższono taksę leczenia dla dorosłych na 55 ct., zaś dla dzieci do lat 7 na 30 ct. dziennie (L. W. 18771 i 21844/75).

W końcu zatwierdzono na stałej posadzie rządcy Henryka Lama i rozpisano konkurs na posadę lekarzą ordynującego.

15. Szpital założyć się mający w Sokalu.

Dwukrotnie udawał się Wydział powiatowy do W. Sejmu i Wydziału krajowego o subwencyę bezzwrotną na budowę szpitala w Sokalu, lecz na razie bez skutku. Dopiero uchwałą Wydziału krajowego do L. W. 5921/75 przyrzeczono (z fundusu dyspozycyjnego) kwotę 3000 złr. jako bezzwrotną subwencyę na cel powyższy, pod warunkiem wszakże, że Wydział powiatowy wykaże dostateczny fundusz, aby przystąpić do budowy i że plany i kosztorysy przedłoży Wydziałowi krajowemu do zatwierdzenia.

W skutek tego przedłożył Wydział powiatowy ponownie prośbę o udzielenie przyrzeczonej subwencyi wykazując częściowe spełnienie postawionych przez nas warunków do L. W. 20430/75. Ponowną uchwałą Wydziału krajowego do L. W. 23896/75 udzielono przyrzeczoną kwotę 3000 złr. pod dodatkowym jednakże warunkiem przedkładania nam kwartalnie raportów o stanie zebranych składek. W myśl tegoż rozporządzenia przedłożono nam pierwszy raport do L. W. 29478/75 wykazujący w zebranych i przyrzeczonych pieniądzach pewnych około 14000 złr.

W końcu przesłano Wydziałowi powiatowemu dwa szkice do wyboru i zastosowania przy budowie szpitala (L. W. 26002 i 29478/75).

16. Szpital w Stanisławowie.

Z powodu nieporządków, jakie w skutek nieodpowiedniego zarządu do gospodarstwa szpitalnego się wkradły, zasuspendowano dawniejszego rządcę i nadano tymczasowo posadę tę Julianowi Dejczakowskiemu.

Co do nieodpowiedniego pokrycia dachu na budującym się skrzydle szpitala zarządzono, ażeby w myśl wniosku komisyi w tym celu wydelegowanej dach ten na koszt przedsiębiorcy zrestaurowano (L. W. 7377/75).

Odmówiono prośbie Trinczera, przedsiębiorcy dostawy żywności dla szpitala w roku 1873 o dodatkowe wynagrodzenie za rzekomo poniesione straty.

Z powodu samowolnego oddalenia się kontrolora Rudolfa Zajączkowskiego zarządzono przeprowadzenie likwidacyi rachunków z całego czasu jego służby, zasuspendowano go w czynnościach kontrolora i wytoczono śledztwo dyscyplinarne do L. W. 21353, 25972, 28112/75.

Roboty około budowy skrzydła szpitala i inne restauracye ukończone (L. W. 30824/75).

17. Szpital w Stryju.

Na prośbę zwierzchności gminnej o udzielenie pożyczki 20000 zł. z funduszu zapomogi z r. 1866 na budowę szpitala nowego, oznajmiono jej, że pożyczka ta może być udzieloną jedynie Wydziałowi powiatowemu, ten zaś może ją udzielić gminie.

Pożyczka winna być zwróconą w 16 latach po 6% (L. W. 2571/75).

Przesłano zwierzchności gminnej sprawozdanie wydelegowanego do Stryja architekty Janowskiego co do zakupić się mających na szpital budynków zajętych przez wojsko (L. W. 7366/75). Przedłożone przez zwierzchność gminną plany z kosztorysami do zatwierdzenia uznano za nieodpowiedne (L. W. 28193/75) i przesłano natomiast tejże zwierzchności gm. dwa szkice do wyboru.

Z powodu, że zwierzchność gminna zaniedbała wypowiedzieć kontrakt najmu domu, w którym obecny szpital się mieści, przedłużono tenże kontrakt na trzy lata pod warunkiem, iż gmina zwróci z tego powodu wynikłe straty, gdyby nowy szpital przed trzema laty oddanym był do użytku. (L. W. 10355/75.)

18. Szpital w Tarnopolu.

Dokonano niektórych zmian niezbędnych w budynku szpitalnym do L. W. 5210/75.

Z powodu śmierci lekarza ordynującego, udzielono tymczasowe zastępstwo Dr. Eckhardtowi z poleceniem rozpisania konkursu (L. W. 16882/75).

W tem mieście istnieje obok powyższego szpitala jeszcze drugi dotąd niewykończony gmach na nowy szpital, którego budowę rozpoczęto w roku 1858, a zaniechano dla braku funduszów w r. 1861.

W roku 1869 poleciło c. k. Namiestnictwo Tarnopolskiemu c. k. Starostwu oddać powyższy niewykończony gmach w zarząd gminy, która jednak przeciwko temu orzeczeniu wniosła rekurs do c. k. Ministerstwa spraw wewnętrznych. C. k. Ministerstwo rozp. z dnia 24. stycznia 1874 l. 18383 zniosło wprawdzie rozp. c. k. Namiestnictwa, lecz przekazało dalsze w tym względzie zarządzenie Wydziałowi krajowemu, do którego nadzór i najwyższe kierownictwo administracyjne i ekonomiczne szpitali należy (L. W. 3171/74).

C. k. Namiestnictwo odstąpiło nam w skutek tego wszystkie akta i rachunki tyczące się powyższego szpitala.

Wedle tychże miały wynosić koszta budowy niewykończonego gmachu

około	72.694	złr. 08	ct.
dochody zaś kwotę	72.593	„ 80	„
a względnie	66.870	„ 79½	„

Różnica ta w dochodach wynikła z niedokładnego i niezasługującego na wiarę prowadzenia książek.

W skutek dalszego badania okazało się, iż c. k. urząd poborowy Tarnopolski pobrał od ówczesnego c. k. starosty kwotę 500 złr. dnia 24. marca 1866 do depozytów politycznych, a następnie przesłał ją do c. k. głównej kasy krajowej, podczas gdy c. k. starosta przeznaczył kwotę tę zebraną ze składek na częściowe umorzenie zaliczki udzielonej z funduszu krajowego w kwocie 5400 złr. na budowę szpitala. W ten sam sposób postąpił tenże c. k. urząd poborowy i z kwotą 3727 złr. 50 ct. ofiarowaną przez gminę Tarnopolską na budowę szpitala. Ponieważ w pierwszym wypadku ponosiłby fundusz krajowy straty 500 złr, zaś w drugim fundusz budowy szpitala kwotę 3727 złr. 50 ct., przeto zarządzono w obu sprawach ścisłe dochodzenie (l. w. 8535, 17.384, 22.069/75).

Rozporządzeniem do l. w. 3171/74 poleciliśmy gminie bezzwłocznie objąć tenże gmach w swój zarząd, jednakże bez skutku. Gmina bowiem opiera się na powodach wymienionych w swym rekursie do c. k. Ministerstwa, a mianowicie, że przyczyniając się do budowy tego szpitala pewnym datkiem, zastrzegła się wyraźnie przeciw obowiązkowi utrzymywania szpitala.

W skutek zapytania tutejszej jeneralnej komendy co do przedaży powyższego budynku, zarządził Wydział krajowy l. w. 17.650 i 17.824/75 dochodzenie jego wartości i przydatności budynku na umieszczenie szpitala, skutkiem czego wydelegowana komisya zbadała stan tegoż budynku i orzekła, że mogłoby być w nim pomieszczonych 200 chorych, a wykończenie jego wymagałoby nakładu około 60.000 złr.

Wydelegowana powtórnie komisya w celu przeprowadzenia rokowań z gminą w objęcie tegoż budynku w zarząd pod bardzo korzystnymi warunkami dla gminy, a mianowicie: że ułatwimy jej uzyskanie pożyczki na wykończenie budynku i założymy w nim filię obłąkanych z liczbą 100 chorych, płacąc od osoby po 85 ct. dziennie, w obec bezprzykładnego oporu gminy, nie osiągnęło pożądanego skutku.

19. Szpital w Tarnowie.

W skutek uwięzienia rządcy Brzezińskiego dla poszlak o defraudacyę (sprawa dotąd w c. k. Sądzie niezałatwiona) udzielono tymczasowe zastępstwo rządcy Koszałkowskiemu, któremu później w skutek rozpisanego konkursu nadano rzeczywistą posadę rządcy (l. w. 1364, 7463, 22.020, 22.766/75 etc.).

Przeprowadzono śledztwo karne przeciw Romanowi Machnickiemu i Onufremu Kotlarskiemu o oszustwo i przeniewierzenie, w skutek czego skazano obydwóch na 5 lat więzienia i zwrot wyrządzonej szpitalowi szkody. (L. w. 9726, 17.1666 20.311/75 etc.). Skazani zgłosili rekurs.

Odrzucono zażalenie Grabowicza, byłego lekarza w tymże szpitalu, przeciwko orzeczeniu komisyi iustytutu ubogich i chorych, usuwającemu go z tejże posady (l. w. 8294/75).

Nieuwzględniono zażalenia Dra. Kreutzera, byłego lekarza w tymże szpitalu wniesionego do Wys. Sejmu przeciwko orzeczeniu naszemu, którem odmówiono mu emerytury lub odprawy dla braku prawnej do tego podstawy (l. w. 13.016/75).

Zezwolono gminie Tarnowskiej spłacać na rachunek zaległych kosztów leczenia w kwocie 8537 złr. 45½ ct. po 250 złr. miesięcznie (l. w. 8372/75).

Odmówiono zaś prośbie jej, ażeby i bieżące koszta leczenia w ten sposób spłacać mogła.

20. Szpital w Wadowicach. Odmówiono prośbie o bezzwrotną subwencyę na potrzeby szpitala, a względnie darowanie udzielonych zaliczek w kwocie 800 złr.

Natomiast odroczono ściąganie powyższych zaliczek do IV. kwartału 1875.

Nie podwyższono płacy odznaczających się gorliwością lekarza i rządcy dla braku funduszów szpitalnych (l. w. 1702, 13.913/75).

21. Szpital w Zaleszczykach. Odroczono ściąganie zaliczki udzielonej do l. w. 14.635/74 w kwocie 500 złr. do I. kwartału 1876 (l. w. 5728/75); dla braku funduszów nie można podwyższyć odpowiednio płacy lekarza i rządcy, których gorliwej pracy i oszczędności zawdzięczyć należy byt tegoż zakładu (podobnie jak w Wadowicach).

22. Szpital w Złoczowie Dla podniesienia zakładu odesłano na fundusz rezerwowy kwotę 2144 złr. 86 ct. pozostałą w kasie krajowej z kwoty użytej na przebudowanie szpitala (l. w. 3016/75).

23. Szpital w Żółkwi. Rozszerzono szpital najęciem filii (l. w. 5465/75) i wybudowano (l. w. 11.737/75) nową filię za cenę 8390 złr. z opustem $8^3/_4\,\%$. Na częściowe pokrycie tej należytości przyrzeczono udzielić szpitalowi na rachunek kosztów leczenia zaliczkę 3000 złr. jednakże dopiero po zkolaudowaniu robót.

Pogłoski, jakoby obłąkani w skutek złego żywienia i pielęgnowania umierali, okazały się bezpodstawne, jak raport z komisyi inspektora szpitali do l. w. 17.803/75.

Wykaz udzielonych w roku 1875 z funduszu krajowego zaliczek na rachunek kosztów leczenia, niemniej niewyrachowanych z lat przeszłych załączamy pod [37]/. *Alegat 37.*

W końcu przedstawiamy w wykazie statystycznym ruch chorych w szpitalach powszechnych jak alegat [38]/. *Alegat 38.*

Sprawa obsadzenia posady lekarza przy szpitalu w Biale. Ponieważ posadę lekarza ordynującego przy szpitalu w Biale, zajmował lekarz nieposiadający doktoratu medycyny, a nadto piastujący posadę lekarza miejskiego, polecił był Wydział krajowy zwierzchności gminnej w Biale, żeby celem obsadzenia posady lekarza przy szpitalu inną osobistością, posiadającą odpowiednią kwalifikacyę, rozpisała konkurs.

Zwierzchność gminna w Biale oparła się temu, odmawiając Wydziałowi krajowemu kompetencyi do wydania podobnego zarządzenia i wniosła zażalenie do c. k. Ministerstwa spraw wewnętrznych. W skutek tego zażądało c. k.

Namiestnictwo aktów i wyjaśnień. Wydział krajowy stojąc na straży swych praw autonomicznych, zastrzegł się stanowczo przeciw wszelkiej kompetencyi c. k. władz do rozpoznawania i rozstrzygania tej sprawy.

Jakoż i c. k. Ministerstwo podzielając zdanie Wydziału krajowego uznało, że nie ma kompetencyi do rozstrzygania tej sprawy i wydało następujące rozporządzenie:

„C. k. Minister spraw wewnętrznych ddto Wiedeń 9. sierpnia 1875 l. 8570 do c. k. Namiestnictwa we Lwowie:

Przy zwrocie załączek zażalenia ministeryalnego wniesionego przez zwierzchność gminną w Białej w sprawie obsadzenia posady tamtejszego lekarza ordynującego przeciw zarządzeniu galicyjskiego Wydziału krajowego z dnia 21. lipca 1874 l. 10.928 i przy zwrocie reszty załączek sprawozdania z dnia 31. maja 1875 l. 23919, wzywa się c. k. Namiestnictwo, ażeby uwiadomiło rzeczoną zwierzchność gminną, że Ministerstwo spraw wewnętrznych nie może nic zarządzić z powodu tego zażalenia naczelnika gminy bialskiej.“

Podając do naszej wiadomości to rozporządzenie c. k. Ministerstwa, oznajmiło c. k. Namiestnictwo co następuje:

L. 40.369. Odezwa. Udziela się Świetnemu Wydziałowi krajowemu w miejscu, do wiadomości odnośnie do szacownej odezwy z dnia 31. grudnia 1874 l. 16.743 zwracając w załączeniu ℣. odpis statutów szpitala w Białej z oznajmieniem, że równocześnie polecono c. k. staroście w Białej, by stosownie do zażądania Swietnego Wydziału krajowego zawartego w szacownem piśmie z dnia 21. lipca 1874 l. 10.928, którego załączniki się zwraca, wpłynął z wszelką energią na zwierzchność gminą i na radę miejską w Białej, celem punktualnego wykonania polecenia Św. Wydziału kraj., co do obsadzenia posady ordynującego lekarza przy szpitalu w Białej, by sprawy tej ściśle dopilnował, w razie potrzeby zastosował się do przepisów objętych §. 107 ust. gm. i o wyniku doniósł najdalej do 15. września r. b., poczem c. k. Namiestnictwo nieomieszka zawiadomić Św. Wydział krajowy o tem. Lwów, dnia 17. sierpnia 1875.

Tym sposobem weszła sprawa na właściwe tory, a lubo zwierzchność gminna w Biale jeszcze przed urzędowem zawiadomieniem jej o powyższym reskrypcie ministeryalnym przystąpiła do rozpisania konkursu, lecz ponieważ uczyniła to wskutek rezygnacyi dawniejszego lekarza, a nie wskutek uznania, że opór jej nie miał podstawy i wykraczał przeciw ustawie, uważamy powyższy reskrypt ministeryalny jako pożądaue ponczenie gminy Biała o winnem powodowaniu się rozporządzeniom zwierzchniczej władzy w granicach ustaw.

Sprawa obsadzenia lekarza przy szpitalu w Nowym Sączu

Podobnie jak w Biale natrafiliśmy w Nowym Sączu na trudności przy obsadzeniu posady lekarza przy tamtejszym szpitalu.

Ponieważ wszelkie usiłowania ze strony Wydziału powiatowego, a nawet nałożenie grzywny na burmistrza, niemniej i polecenia Wydziału krajowego nie odniosły pożądanego skutku, wydał Wydział krajowy następujące rozporządzenie do burmistrza w Nowym Sączu:

W sprawozdaniu z dnia 27. stycznia 1875 l. 199 uprasza tamtejszy Pan burmistrz:

a) o uwolnienie od grzywny w kwocie 20 złr. w. a. nałożonej nań rozporządzeniem tamtejszego Wydziału powiatowego z 19. grudnia 1874 l. 1.615;

b) o pouczenie, jak postąpić należy w przedmiocie rozpisania konkursu na posadę lekarza przy tamtejszym szpitalu powszechnym.

Udzielając rzeczoną relacyę do l. 199 Wydziałowi powiatowemu do sprawozdania co do orzeczonej kary przy uwzględnieniu, o ile Pan burmistrz okaże się chętnym do spełnienienia poleceń w niniejszem reskrypcie zawartych, oznajmiamy zwierzchności gminnej na zapytanie w sprawie rozpisania konkursu na posadę lekarza — co następuje:

Przedewszystkiem należy zwołać Radę gminną i oświadczyć jej:

że od maja 1874 posada lekarza przy tamtejszym szpitalu nie jest stale obsadzoną, a nawet nie rozpisano dotąd konkursu pomimo trzechkrotnych poleceń Wydziału krajowego, a mianowicie z dnia 4. września 1874 l. 9.739, z 8. listopada 1874 l. 20.100 i 17. grudnia 1874 l. 25.538, że taki stan tymczasowości oddziaływa niekorzystnie na dobro tamtejszego szpitala, że postępowanie Rady gminnej w tej sprawie cechuje się jako jawny opór przeciw rozporządzenin Wydziału krajowego, któremu w myśl art. II. ustępu 3. ustawy krajowej z 12. grudnia 1869 l. 8 dz. ust. kraj. służy naczelny kierunek i nadzór nad tamtejszym szpitalem; że taki stan rzeczy żadną miarą cierpianem być nie może, albowiem gmina zaniedbuje najkardynalniejsze swe obowiązki włożone na nią §. 27 lit. *i.* ust. gm., a oraz działa wbrew istniejącym ustawom;

że przy dalszem trwaniu Rady gminnej w oporze, Wydział krajowy zniewolonym będzie zastosować §. 107 ust. gm. i spowodować zarządzenie środków zaradczych, a oraz bezzwłocznie przystąpić do wykonania zagrożenia zawartego w tutejszym reskrypcie z 4. września 1874 l. 9.739 i poczyni natychmiast odpowiedne kroki celem odjęcia tamtejszemu szpitalowi cechy zakładu powszechnego i publicznego, a natenczas spadnie cały ciężar utrzymania tamtejszego szpitala na gminę;

że obecnie wcale nie idzie o obsadzenie posady lekarza, lecz tylko o rozpisanie konkursu, więc nie idzie o to, czy dr. Richter odpowiada zadaniu lekarza szpitalnego lub nie i kto tę posadę otrzyma, lecz jedynie o to, żeby obsadzić tę posadę drogą prawidłową t. j. przez rozpisanie konkursu, a oraz spełnić polecenia Wydziału krajowego w moc ustawy do tych zarządzeń powołanego i dać dowód, że Rada gminna chce i umie uszanować rozporządenia wyższej władzy, bez czego dobra administracya jest wprost niemożliwą.

Tuszymy, że tamtejsza Rada gminna we własnym dobrze zrozumianym interesie nie będzie dłużej trwać w bezpodstawnym oporze i oczekujemy sprawozdania o rozpisaniu konkursu na posadę lekarza najdalej do 8miu dni.

Po upływie konkursu na posadę rządcy należy natychmiast przystąpić do obsadzenia tej posady i przedłożyć nam dotyczącą uchwałę Rady gminnej za pośrednictwem rady szpitalnej do zatwierdzenia.— Lwów dnia 5. marca 1875.

To polecenie Wydziału krajowego zostało przez zwierzchność i Radę gminną jak najściślej spełnione.

Sprawa obsadzenia posady lekarza szpitala w Podhajcach.

W tej sprawie natrafił Wydział krajowy na trudności ze strony Wydziału powiatowego w Podhajcach, wydał przeto rozporządzenie następującej treści:

Rozporządzeniem z dnia 4. kwietnia 1875 l. 6.636 odmówił Wydział krajowy Drwi Władysławowi Januszewskiemu zatwierdzenia na posadzie ordynującego lekarza w szpitalu Podhajeckim i polecił Wydziałowi powiatowemu, żeby z pośród ubiegających się o tę posadę innego mianował kandydata.

Sprawozdaniem z 22. kwietnia 1875 do l. 331 podaje Wydział powiatowy do naszej wiadomości, że na posiedzeniu dnia 20. kwietnia przy powtórnem obsadzeniu rzeczonej posady, trzy głosy otrzymał Dr. Władysław Januszewski, zaś dwa, a licząc głos przewodniczącego, również trzy głosy, oświadczyły się za nominacyą Dra Zminkowskiego. Przy tym składzie rzeczy, sądzi Wydział powiatowy, że Dr. Januszewski otrzymał większość głosów, uprasza przeto o zatwierdzenie jego nominacyi, zaś mniejszość Wydziału powiatowego składająca się z dwóch członków, do której przyłączył się oraz Prezes Rady powiatowej uprasza o zatwierdzenie Dra Ludwika Zminkowskiego na pomienionej posadzie. Atoli Wydział krajowy nie może się przychylić ani do żądania większości, ani też mniejszości Wydziału powiatowego, a w szczególności nie może zatwierdzić nominacyi Dra Zminkowskiego, albowiem nie otrzymał wymaganej większości głosów, zaś co do nominacyi Dra Januszewskiego, Wydział krajowy w obec kategorycznie wypowiedzianego polecenia z 4. kwietnia 1875 do l. 6.636, żeby Wydział powiatowy z wykluczeniem Dra Januszewskiego, innego mianował kandydata, nie może się ani wdawać w rozbiór kwestyi, czy Dr. Januszewski na posiedzeniu Wydziału powiatowego z 20. kwietnia otrzymał większość głosów lub nie, albowiem gdyby nawet wszystkie otrzymał głosy, jego powtórna nominacya nie może stanowić przedmiotu rozpatrzenia jej w Wydziale krajowym, a o jej zatwierdzeniu mowy być nie może.

Skoro bowiem Wydział krajowy stanowczo uchylił kandydaturę Dra Januszewskiego, Wydział powiatowy był obowiązany zastosować się bezwzględnie do tego zarządzenia i nie brać tej kandydatury w żadną kombinacyę. Ustawa bowiem z 12. grudnia 1869 Nr. 8. d. u. k. przyznaje Wydziałowi krajowemu naczelny kierunek i nadzór nad szpitalami powszechnymi i publicznemi, a na wstępie art. II. podaje jako powód przyznania tej atrybucyi Wydziałowi krajowemu: „udział funduszu krajowego w opędzaniu kosztów pielęgnowania chorych“. Owoż prawo powyższe odpowiada obowiązkowi płacenia za ubogich chorych, a jest to obowiązek tem cięższy, ile że obecnie cały koszt leczenia ubogich chorych spada na fundusz krajowy, a nie tajno będzie Wydziałowi powiatowemu, że właśnie te prestacye funduszu krajowego stanowią najważniejsze źródło dochodu tamtejszego szpitala. Jako loiczny wypływ prawa naczelnego kierunku i nadzoru, postanawia rzeczona ustawa w ustępie *b)* art. II. dalej: „że wszelka zmiana w etacie osób służby szpitalnej zawisła od zatwierdzenia Wydziału krajowego.“

Jasno wypływa z tego postanowienia, że Wydział krajowy może odmówić zatwierdzenia i tym sposobem stanowczo uchylić kandydata, którego uzna za nieodpowiedniego, a Wydział powiatowy może w tym wypadku mianować osobę tylko z pośród tych kandydatów, których Wydział krajowy niewyklucza. Inaczej bowiem, to jest, gdyby Wydział powiatowy przez ponowne mianowanie osoby od kandydatury uchylonej — mógł Wydziałowi krajowemu narzucić kandydata do zatwierdzenia, postanowienie ustawy o naczelnym kierunku i nadzorze stałoby się czczem słowem — martwą literą. — A miałbyż i wtenczas obowiązek funduszu krajowego do ponoszenia tak znacznych kosztów, jak koszta pielęgnowania ubogich chorych, pozostać nienaruszony? Wydział powiatowy winien był uprzytomnić sobie ten właśnie przedstawiony stan rzeczy i po uchyleniu kandydatury Dra. Januszewskiego nie brać jej w żadnę kombinacyę, a ponieważ Wydział powiatowy postąpił inaczej i nie spełnił tutejszego polecenia z 4. kwietnia 1875 do l. 6636, Wydział krajowy odraczając na razie aż do dalszego zarządzenia stałe obsadzenie posady ordynującego lekarza przy tamtejszym szpitalu — w moc służącego mu prawa naczelnego kierunku i nadzoru wzywa Wydział powiatowy, ażeby z otrzymaniem niniejszej odezwy powołał tymczasowo Dra. Ludwika Zminkowskiego na posadę ordynującego lekarza przy tamtejszym szpitalu i usunął bezzwłocznie Dra Władysława Januszewskiego z dotychczas prowizorycznie zajmowanej posady przy rzeczonym szpitalu. O ścisłem spełnieniu niniejszego polecenia oczekujemy sprawozdania do trzech dni. Lwów 4. czerwca 1875.

Polecenie to zostało jak najściślej spełnione i posadę lekarza szpitala zajął Dr. Zminkowski.

Sprawy ekonomiczne i administracyjne szpitala w Brzeżanach.

Z końcem roku 1874 wydała zwierzchność gminna w Brzeżanach do tamtejszego szpitala rozporządzenie, że od 1. stycznia 1875 mają być pokrywane potrzeby szpitala tylko w miarę wpływania kosztów leczenia, i odmówiła szpitalowi wszelkiej pomocy ze środków gminych.

W skutek tego odniósł się zarząd szpitala do Wydziału krajowego z zapytaniem, co ma począć z chorymi, którzy w szpitalu przebywają, gdyż nie ma żadnych funduszów na ich utrzymanie i leczenie.

Wydział krajowy wydał na to następujące rozporządzenie:

Ze sprawozdania zarządu Brzeżańskiego szpitala z dnia 30. Grudnia 1874 l. 133 powzięliśmy wiadomość, żo tamtejsza zwierzchność gminna wydała dnia 29. grudnia 1874 do l. 4987 kasie miejskiej polecenie, żeby od dnia 1. stycznia 1875 pokrywać potrzeby tamtejszego szpitala tylko w miarę wpływania funduszów szpitalnych. Ten krok stara się zwierzchność gminna tem uzasadnić, że niema obowiązku zasilać szpitala funduszami swemi w zastępstwie osób trzecich i że Wydział krajowy niezałatwił dotychczas prośby gminy miasta Brzeżan o udzielenie trzechtysięcznej zaliczki na rzecz szpitala.

Snadź Zwierzchność gminna nie pojmuje należycie swych obowiązków w obec tamtejszego szpitala i ucieka się do błahych powodów, aby usprawiedliwić swój niewłaściwy krok. Kwestya bowiem udzielania zaliczki z funduszu krajowego mogłaby być załatwioną dopiero przy zatwierdzeniu budżetu,

który ma wykazać gospodarkę szpitala i udowodnić rzeczywistą potrzebę udzielenia zaliczki.

Wprawdzie przedłożono nam budżet Brzeżańskiego szpitala do zatwierdzenia dnia 25. grudnia 1874 do l. 26487, lecz ten akt jest tak niedokładny i tak pobieżnie zestawiony, że nie może być zatwierdzony w przedłożonej treści i formie, lecz musi być do uzupełnienia zwrócony.

A ponieważ zwierzchność gminna miasta Brzeżan, nie czekając na załatwienie budżetu i prośby o udzielenie zaliczki swem rozporządzeniem z 29. grudnia 1874 l. 4987, zakwestyonowała racyę bytu rzeczonego zakładu i ciężko wykroczyła przeciw ustawie, zaniedbując najkardynalniejsze swe obowiązki, albowiem w obec zakładu niosącego pomoc cierpiącej ludzkości, a przypuszczać nie możemy, żeby rozporządzenie do l. 4987 polegało na uchwale rady gminnej — wzywamy wydział powiatowy, żeby na podstawie §. 41. ust. gm. zażądał natychmiastowego zwołania rady gminnej do obrad nad niniejszą sprawą.

Gdyby rada gminna nie widziała się spowodowaną znieść rozporządzenia zwierzchności gminej z 29. grudnia 1874 l. 4987, lub gdyby to rozporządzenie polegało na poprzedniej uchwale rady, a ta nie widziała się spowodowaną cofnąć swej pierwotnej uchwały i nie sprowadziła tej sprawy na właściwe tory, natenczas nie pozostaje jak tylko w myśl §. 107 ust. gminnej odnieść się do c. k. Starostwa o zarządzenie środków zaradczych.

W załączeniu udzielamy Wydziałowi powiatowemu doniesienie zarządu szpitala wraz z rozporządzeniem zwierzchności gminnej do l. 4987 i oczekujemy co rychlej sprawozdania o skutku niniejszego naszego rozporządzenia, o którem zawiadamiamy bezpośrednio Brzeżańską zwierzchność gminną, tamtejszą radę szpitalną, zarząd szpitala i c. k Starostwo.

Zwierzchność i rada gminna poddała się na razie temu zarządzeniu, lecz już w lecie roku 1875 wydała zwierzchność gminna do zarządu szpitala dwa rozporządzenia nielicujące z obowiązującemi ustawami i przepisami, a mające na celu ochronienie gminy od wydatków na szpital, a mianowicie: 1) żeby o przyjęciu chorych do szpitala stanowił burmistrz, a nie lekarz ordynujący i 2) żeby wszystkich ozdrowieńców bez różnicy po ich uwolnieniu ze szpitala odstawiać do zwierzchności gminnej do dalszego urzędowego z nimi postępowania. Gdy wskutek tego Wydział krajowy zażądał od zwierzchności gminnej sprawozdania, oznajmiła ta, że w sprawach szpitalnych gmina wedle własnego upodobania zarządzać może, a gdyby jej tę władzę ścieśniano, natenczas prosi, żeby ją uwolniono od zarządu szpitalem, a oraz od obowiązku utrzymywania tego zakładu.

W skutek tego Wydział krajowy widział się spowodowany wydać następującej treści rozporządzenie:

W załatwieniu sprawozdania z 20. września 1875 do l. 4102 i 7. listopada 1875 l. 4861 oznajmiamy zwierzchności gminnej co następuje:

Ze sprawozdania do l. 4102 powzięliśmy przekonanie, że zwierzchność gminna nie pojmuje należycie swych praw i obowiązków względem tamtejszego szpitala.

Ustawa gminna, a mianowicie §. 27. lit. f) i e) wkłada na tamtejszą gminę obowiązek utrzymymywania miejscowego szpitala, który jest zakładem

gminnym. Od tego obowiązku nie może się gmina żadną miarą uchylić. Równie nie może byc uwzględnionem żądanie, żeby ją uwolnić od zarządu tamtejszym szpitalem, albowiem §. 56. ust. gm. porucza zarząd zakładami gminnemi wyraźnie Naczelnikowi gminy.

Dalej oświadczamy zwierzchności gminnej, że wprawdzie sprawy szpitalne należą do własnego zakresu działania gminy, to jest do zakresu, w którym gmina samodzielnie zarządać i rozporządzać może, jednak zawsze tylko „z zachowaniem ustaw“ (§. 27. ust. gm.).

Otóż te ustawy i przepisy normują zupełnie odmienny sposób postępowania przy przyjmowaniu i wydalaniu chorych, jak ten którego zwierzchność gminna przestrzega — a mianowicie: Szpital uznany za powszechny i publiczny winien przyjąć każdego zgłaszającego się chorego, którego stan zdrowia potrzebę pielęgnowania lekarskiego udowadnia (z wyjątkiem chorych nie uleczalnych).

Uznanie, czy zgłaszający się do szpitala jest rzeczywiście chorym, nie mniej, czy choroba kwalifikuje go do przyjęcia, nie może żadną miarą zależeć od burmistrza (jak tego zwierzchność gminna żąda), lecz jedynie od lekarza, a owe czynniki, które zdaniem zwierzchności gminnej mają wpływać na przyjęcie lub nieprzyjęcie chorego do szpitala i o których sprawozdanie do l. 4102 wspomina, a mianowicie: moralne zachowanie się, stosunki familijne, majątkowe i zarobkowe, nie mogą być wzięte w rachubę, albowiem czy zgłaszający się jest moralny, czy niemoralny, musi być przyjęty do szpitrla, skoro jest chory, a szpital zakładem powszechnym i publicznym.

Co do wydalania chorych, należy rozróżnić chorych wyleczonych niewyleczonych i nie uleczalnych.

Chorych pierwszej kategoryi należy po wyzdrowieniu wprost ze szpitala wydalić, lecz nie idzie zatem, żeby zwierzchość gminna wykonując policyę miejscową, nie miała prawa domagać się odstawienia wyleczonego ze szpitala do urzędu gminnego.

Postępowanie takie nie może jednak stanowić regułę dla wszystkich wyleczonych chorych.

Niewyleczony chory, który opuszcza szpital (w wypadkach przyzwolonych), gdy sam tego żąda, lub jego rodzice, opiekun, kurator, krewni, właściwa gmina lub inna władza, na której żądanie chorego do szpitala przyjęto, powinien być oddany ze szpitala wprost do dalszego pielęgnowania.

Tu już względy ludzkości nie pozwalają na oddanie chorego urzędowi gminnemu do dalszego urzędowego z nim postąpienia z wyjątkiem wypadków, w których zachodzi konieczna tego potrzeba, jak np. jeśli chory zostaje pod śledztwem sądowem i t. p.

Wreszcie co do nieuleczalnych chorych, postępowanie z niemi jest jak najdokładniej unormowane rozporządzeniem ministeryalnem z dnia 17. czerwca 1869 r. l. 28. d. u. kr., przeto przepisów tego rozporządzenia jak najściślej przestrzegać należy.

Takie a nie inne postępowanie co do przyjmowania i wydalania chorych jest prawidłowem, i mamy nadzieję, że zwierzchność gminna zastosuje się

do tych przez nas udzielonych wskazówek, zwłaszcza, że tamtejszy szpital jest powszechny i publiczny i czerpie środki swego utrzymania głównie z funduszów krajowych.

Gdyby zwierzchność gminna nie poszła za naszemi wskazówkami, musielibyśmy poczynić kroki celem odjęcia tamtejszemu szpitalowi cechy zakładu powszechnego i publicznego.

W przedmiocie nieprzyjmowania obłąkanych do szpitali prowincyonalnych, lecz oddawania tychże do zakładów dla umysłowo-chorych.

Bardzo często zdarzały się wypadki, że umysłowo chorych oddawano do szpitali prowincyonalnych, zamiast odsyłania ich wprost do zakładu dla obłąkanych.

W skutek tego widział się Wydział krajowy spowodowany w instrukcyi wydanej dla lekarzy szpitali prowincyonalnych zamieścić postanowienie:
że do szpitali prowincyonalnych nie wolno przyjmować umysłowo-chorych.

Gdy w wykonaniu tego postanowienia lekarze szpitali prowincyonalnych, niemniej zarządcy tych zakładów wzbraniali się przyjąć obłąkanych do szpitala, odnieśli się niektórzy c. k. Starostwie z zażaleniem do c. k. Namiestnictwa, które rzeczone zażalenia nam udzieliło.

W skutek tego widział się Wydział krajowy spowodowany wystosować do c. k. Namiestnictwa odezwę następującej treści:

Na szacowne pismo z 7. i 15. lipca, tudzież 28. października 1874 r. l. 30,147, 32,517 i 51,181 mamy zaszczyt przy zwrocie komunikatów oznajmić co następuje:

Zdaniem naszem szpitale powszechne, które nie są oraz zakładami dla obłąkanych, nie powinny i nie mogą przyjmować chorych na umyśle, albowiem zakłady te nie mają do tego celu niezbędnie potrzebnego urządzenia. Jak więc z jednej strony nie mogą chorym na umyśle użyczyć potrzebnej lekarskiej pomocy, tak z drugiej strony bywają narażane na wielorakie niedogodności, albowiem obłąkani, choćby tylko tymczasowo przyjęci, niepokoją innych chorych i naruszają zwykły porządek domowy, a częstokroć z powodu swej gwałtowności, zagrażają niebespieczeństwem własnej osobie jak i całemu otoczeniu. Przyjęcie obłąkanych do szpitali prowincyonalnych nie ma przeto dla tego rodzaju chorych żadnego pożytku, a jest połączone z wielką ujmą dla rzeczonych zakładów i daleko snadniej można obłąkanych przez czas obserwacyi lub w ogóle aż do chwili oddania do zakładu, przetrzymać w domu przy rodzinie, lub w miejscu, które wskaże władza bezpieczeństwa, niż w szpitalu nie mającym do tego celu stosownego urządzenia.

Z tego wychodząc założenia, zamieściliśmy w instrukcyi wydanej dnia 28. stycznia 1874 r. l. 1221 dla ordynujących lekarzy w szpitalach powszechnych w §. 18. postanowienie, że do szpitali prowincyonalnych obłąkanych przyjmować nie należy, i trwamy przy tej zasadzie. Najwymowniej przemawia za naszem zdaniem ministeryalne rozporządzenie z 14. maja 1874 r. l. 71 dz. u. p. (ogłoszone już po wydaniu pomienionej instrukcyi), albowiem: §. 23. rzeczonego minister. rozporz. wkładając na gminy obowiązek opiekowania się chorymi na umyśle, stanowi wyraźnie, że gminy mają mieć stara-

nie, aby ubodzy obłąkani zostali umieszczeni co rychlej w „zakładach dla chorych na umyśle“ nie zaś w szpitalach w ogóle.

Toż samo postanowienie zawiera §. 24 rzeczonego rozporządzenia, wkładając na władze polityczne obowiązek nieść pomoc gminom i rodzinie ubogich obłąkanych celem umieszczenia ich w „zakładach dla chorych na umyśle“. Z tych tedy względów sądzimy, że postanowienie §. 18. instrukcyi z 28. stycznia 1874 do l. 1221 jest pod każdym względem uzasadnionem. We Lwowie dnia 2. marca 1875.

Na to pismo nieotrzymaliśmy od c. k. Namiestnictwa żadnej odpowiedzi i przestrzegamy nadal postanowienie zawarte w §. 18. pomienionej instrukcyi.

Sprawa kosztów komisyjnych z powodu badania stanu umysłowego chorych umieszczonych w zakładzie dla obłąkanych w Kulparkowie.

Po trzykroć zwracał się do nas c. k. Sąd powiatowy miejsko - delegowany Sek. II. we Lwowie z żądaniem, żeby mu każdą czynność komisyjną podjętą na Kulparkowie z powodu badania stanu umysłowego chorych, umieszczonych w zakładzie Kulparkowskim wynagrodzić w wysokości 19 złr. 98 centów.

Ponieważ takie podróże komisyjne bardzo często się odbywają, z powodu ustanowienia kuratora lub zdjęcia kurateli — uznał Wydział krajowy za stosowne traktować tę rzecz zasadniczo i raz na zawsze zastrzedz się przeciw podobnym wymaganiom c. k. Sądu, wydał przeto następującą odezwę:

Do świetnego c. k. Sądu powiatowego miejsko deleg. S. II. w miejscu. Odezwa: Na szacowne pismo z 28. lipca 1875 r. l. 6114 mamy zaszczyt oznajmić, że Wydział krajowy nie może zadość uczynić żądaniu świetnego c. k. Sądu, względem pokrycia kosztów komisyjnych, spowodowanych potrzebą badania stanu umysłowego Leonory Kulczyckiej. Przy tej sposobności zastrzega się Wydział krajowy na przyszłość przeciw obciążeniu funduszu krajowego podobnemi wydatkami, albowiem jako władza zarządzająca zakładem obłąkanych na Kulparkowie spełnił Wydział krajowy tylko swój obowiązek, jaki na nim ciężył w myśl §. 189 ust. cyw., tudzież w myśl § 9. rozporządz. minist. z 14. maja 1874 r. l. 71 d. u. p., lecz nie idzie za tem, żeby uczynienie doniesienia włożyło nań jakikolwiek obowiązek do ponoszenia kosztów, gdyż czynności sądowe spowodowane potrzebą ustanowienia opiekuna lub kuratora, nie bywają przedsiębrane ani w interesie zakładu, ani w interesie Wydziału krajowego. Nieprzesądzając zdaniu świetnego c. k. Sądu, lecz mając na względzie, że ustanowienie opiekunów i kuratorów dla osób pozbawionych własnowolności, jest wypływem władzy opiekuńczej i nadzorczej, która służy Państwu, tudzież ze względu, że w tego rodzaju wypadkach rozwijają c. k. Sądy swą czynność z urzędu, sądzimy, że gdzie nie ma innych źródeł, a mianowicie własnego majątku osoby, dla której opiekun albo kurator ma być ustanowiony, wszelkie koszta z wykonywaniem tej władzy opiekuńczej i nadzorczej połączone, ponieść winien, równie jak przy postępowaniu karnem,

skarb Państwa. — We Lwowie dnia 20. sierpnia 1875. Na tę odezwę nieotrzymaliśmy od c. k. Sądu żadnej odpowiedzi.

W sprawie gminnej opłaty czynszowej od pomieszkań we Lwowie.

C. k. Namiestnictwo udzieliło nam dnia 17. grudnia 1875 r. odpis reskryptu Pana Ministra spraw wewnętrznych z dnia 11. grudnia 1875 r. do l. 11,719 wydanego zgodnie z reskryptami c. k. ministerstwa wojny i obrony krajowej, w których uznano, iż uchwalony przez Radę miejską we Lwowie w dniu 26. marca 1374 r. pobór opłaty czynszowej od pomieszkań, a mianowicie w tym punkcie o ile dotyczy osób wojskowych, tudzież urzędników i sług państwa zamieszkałych bezpłatnie w budynkach rządowych, jako sprzeciwiający się ustawom, wykonany być nie może, gdyż eraryalne budynki c. k. skarbu nie podlegają podatkowi domowemu i nie mogą być przedmiotem opłaty czynszowej na rzecz gminy; w skutek tego też naczelna c. k. polityczna władza krajowa zakazała wykonanie powyższego punktu na mocy §. 108. statutu miasta Lwowa.

W sprawie uregulowania Szupaśnictwa.

W tejże sprawie donosimy Wysokiemu Sejmowi o następującem położeniu rzeczy:

A. W dniu 12. stycznia 1875 r. do l. 24,358 udzieliliśmy c. k. Namiestnictwu opracowany przez nas projekt co do uregulowania całego szupaśnictwa w kraju.

B. Następnie w skutek reklamacyi Szląskiego Wydziału krajowego, iż w asygnowaniu zwrotów szupasowych wykreślamy koszta powstałe z nieprawnego szupasowania, tudzież z uwagi, iż i w likwidacyach szupasowych innych krajów Austyi przeciwko nam wnoszonych, wzmagają się coraz częściej wypadki nieprawnego szupasowania i mnożą się ztąd konflikta pomiędzy Wydziałami krajowymi, gdyż ustawa państwowa z d. 27. lipca 1871. Nr. 88. dz. u. p. nie zawiera w sobie żadnej normy co do postępowania względem takich kosztów, — udaliśmy się dnia 10. września 1875 do l. 18112 do c. k. Ministerstwa spraw wewnętrznych z przedłożeniem naszych wniosków w tej mierze, a mianowicie: w jaki sposób należałoby uzupełnić uregulowanie szupaśnictwa we wszystkich w radzie państwa reprezentowanych krajach, ażeby zapobiedz nieprawnemu postępywaniu w tej sprawie, przedstawiliśmy oraz, iż nasze wnioski wypadałoby udzielić wszystkim Pp. Namiestnikom i prezydentom krajowym do rozpoznania i wydania za stosowne uznanych rozporządzeń, a to w porozumieniu się z odnośnymi Wydziałami krajowymi, które zawiadomiliśmy o tem równocześnie.

W tej ostatniej sprawie nie otrzymaliśmy dotąd żadnej odpowiedzi z c. k. Ministerstwa, chociaż prawie wszystkie z tych Wydziałów krajowych, które nam dotąd odpowiedziały, odświadczyły się zgodnie ze zdaniem naszem.

ad A. Tymczasowo, a to w dniu 30. września 1875 pojawiło się w dzienniku ustaw i rozporządzeń krajowych pod Nr. 57 rozporządzenie c. k. Prezydyum Namiestnictwa z dnia 21. sierpnia 1875 do l. 4287, wydane wszakże

bez ostatecznego porozumienia się z Wydziałem krajowym, a regulujące „policyjne wydalenie i odsyłanie pod strażą“.

Wydział krajowy, który już 10. września 1875 zawiadomił c. k. Namiestnictwo o swych wnioskach do P. Ministra, a w dalszych swych odezwach z dnia 10. i 17. września 1875 do l. 21177 i do l 21779, rozpoczął na nowo swe dawniejsze rokowania w sprawie uregulowania szupaśnictwa w kraju, zastrzegł sobie w swej odezwie z dnia 26. listopada 1875 do l. 25744 dalsze prowadzenie tych rokowań, a stosując się tymczasowo do faktycznego położenia wydał swe zarządzenie osnute na tle powyższego rozporządzenia prezydyalnego Nr. 57 (dz. kr. z r. 1875), a mianowicie:

1. Zarządzenia Wydziału krajowego odnoszące się do wykonywań szupasowych wydane na mocy końcowego ustępu §. 19. ustawy państwowej z 27. lipca 1871.

2. Obwieszczenie Wydziału krajowego ustanawiające ryczałty szupasowe na lata 1876, 1877 i 1878 wydane na mocy art. IV. ustawy kraj. z d. 15. listopada 1874 Nr. 65.

Obydwa te obwieszczenia udzieliliśmy 26. listopada 1875 c. k. naczelnej władzy krajowej w celu zamieszczenia takowych w dzienniku ustaw i rozporządzeń krajowych.

W końcu nadmieniamy, iż w skutek osobistych porozumiewań się członków Wydziału krajowego z Jego Ekscellencyą P. Namiestnikiem nabyliśmy uzasadnioną nadzieję, iż cała ta sprawa uregulowania szupaśnictwa wewnątrz kraju naszego już wnet z uwzględnieniem dobra tak gmin jak i funduszu krajowego załatwioną, a zatem do pożądanego skutku doprowadzoną zostanie.

W sprawie ustanowienia nowych stacyi szupasowych.

W związku z powyż nadmienioną regulacyą stoi i sprawa utworzenia nowych stacyi szupasowych, w skutek czego powiększą się wydatki na ryczałty zarządu przy tych nowych stacyach szupasowych.

Już w sprawozdaniu naszem do Wys. Sejmu z dnia 28. sierpnia 1874 do l. 15801 przewidywaliśmy potrzebę utworzenia nowych stacyi szupasowych, co też stwierdziły rezultaty faktyczne. Albowiem rozporządzenie c. k. Prezydyum Namiest. z dnia 21. sierpnia 1875 do l. 4287 ustanowiło 258 stacyi, a już 8. grudnia 1875 przedstawiło nam c. k. Namiestnictwo do zaopiniowania wnioski kilku starostów względem potrzeby ustanowienia niektórych nowych stacyi.

Oświadczyliśmy dnia 4. stycznia 1876 do l. 31159 c. k. Namiestnictwu zdanie nasze za utworzeniem nowych stacyi w powiecie Żółkiewskim, Rawskim, Sokalskim, Kossowskim, Kołomyjskim i Nowo-Sandeckim.

Wreszcie nadmieniamy, iż ze względu na stosunki praktyczne okaże się jeszcze niezawodnie potrzeba dalszego ustanowienia nowych stacyi szupasowych, których ogółowa liczba wzrośnie prawdopodobnie aż do ilości 300., gdyż jakkolwiek baczymy usilnie nad interesem funduszu krajowego, niepodobna wszakże odmawiać uwzględnienia miejscowych stosunków i wykazanej ztąd potrzeby.

W sprawie pokrywania kosztów szupasowych.

Wysoki Sejm przeznaczył w celu pokrycia wydatków szupasowych na na rok 1875 sumę 10.000 złr. w. a.

Na rachunek r. 1875 asygnowaliśmy od 1. kwietnia 1875 aż do 15. stycznia 1876:

I. Dla Austryi niższej, Austryi wyższej, Istryi, Karyntyi, Goryci, Krainy, Solnogrodu, Styryi, Triestu i Szląska łączną sumę . . . 996 złr. 4 ct.

II. dla c. k. Starostwa Tarnopolskiego jako zwrot szupasowy za podddanych rosyjskich łączną kwotę . . . . 20 „ 54 „

czyli razem 1.016 „ 58 „

W toku cenzurowania znajdują się likwidacye Wydziałów krajowych w Szląsku, Niższej Austryi i Krainy obejmujące w sobie łączną pretensyę w kwocie . . . . . 825 złr. — ct.

Prócz tego gdyby się zgłosiły i inne Wydziały krajowe w ciągu I. kwartału 1876, zaspokoilibyśmy je w ciągu tego kwartału na rachunek roku 1875.

Wreszcie z rub. XII. „wydatki na szupaśnictwo na r. 1875“ pokrywamy i koszta przyjęcia jednego pisarza dziennego w oddziale rachunkowym z dzienną płacą 1 złr. 80 centów czyli łącznie na cały rok w kwocie 657 złr. w. a.

Zaś gminom naszym nie asygnowaliśmy w r. 1875 żadnych kosztów szupasowych z powodu, iż uregulowanie tej sprawy jest jeszcze w toku.

Fundacya ś. p. Pelagii Russanowskiej i sejmowa petycya kuratora o przemianę lokacyi.

W sprawie uchwały Wys. Sejmu z dnia 7. maja 1875 odstępującej nam do załatwienia petycyę Piotra hr. Moszyńskiego jako kuratora fundacyi ś. p. Pelagii Russanowskiej o przemianę kapitału fundacyjnego na 6% listy zastawne, donosimy: iż zgodziliśmy się na wnioski kuratora i uskuteczniliśmy przemianę lokacyi majątku fundacyjnego w sposób następujący:

Z pierwotnego kapitału wynoszącego w 4% listach zastawnych gal. Towarzystwa kredytowego we Lwowie łączną imienną wartość 70.300 złr., wylosowano w czerwcu 1875 dwa listy na 500 złr. czyli razem 1000 złr., w grudniu 1875 do wypłaty przypadających, resztę zaś zrealizowaliśmy dnia 9. lipca 1875 na gotówkę w kwocie 54.936 złr. 9 ct. w. a. Z tej gotówki zakupiliśmy 10. i 12 lipca 1875:

a) niżej kursu dziennego winkulowane 6% listy zastawne galic. zakładu kredytowego ziemskiego w Krakowie w imiennej wartości 30.000 złr. za gotówkę 27.605 złr.

b) po kursie dziennym winkulowane 6% listy zastawne akcyjnego banku hypotecznego we Lwowie w nominalnej wartości:

28.700 złr. za gotówkę **27.364** złr. **39** ct. czyli razem zakupiliśmy 6% listy w łącznej nominalnej wartości 58.700 złr. za gotówkę **54.969** złr. **39** ct. w której zawarte były i dawniejsze w drobnych kwotach pozostałe zaoszczędzenia.

c) Wreszcie za gotówkę w kwocie 1020 złr. z dwóch wylosowanych 4% listów z kuponem grudniowym zakupiliśmy z końcem grudnia 1875 winkulowany 6% list hypoteczny w imiennej wartości 1000 złr. w. a. lokując pozostałą resztę gotówki w galic. kasie oszczędności.

W skutek tej przemiany wynosi obecnie cały kapitał majątku fundacyjnego w powyższych 6% listach zastawnych imienną sumę 59.700 złr. w. a.,

tudzież pozyskaliśmy dochód zwiększony, który na przyszłość wynosić będzie całorocznie 3.582 złr., a zatem rocznie o 770 złr. więcej niż dawniej.

Odnosząc się dalej do zeszłorocznego sprawozdania naszego donosimy, iż w skutek wniosków kuratora utworzyliśmy wsparcia dożywotnie, a to: dnia 27. marca 1875 do l. 7.506 dla dziewięciu osób obdarzonych, zaś w skutek zwiększonego dochodu utworzyliśmy dnia 8. października 1875 do l. 22.650 dwa nowe miejsca wsparć dożywotnich, obok równoczesnego podwyższenia wsparć dla siedmiu obdarzonych. Zatem też na mocy nadania kuratora i wydanych przez nas dekretów pobierają obecnie z tej fundacyi wsparcia dożywotnie osoby następujące: 1) Tomasz Konarski o rocznej kwocie 500 złr., 2) Dyonizy Masłowski, 3) Feliks Bliziński, 4) Jan Szelechowski, 5) Stanisław Strzemieczny, 6) Konstanty Herubowicz, 7) Henryk hr. Poniński, 8) Ludwik Nabielak, 9) Seweryn Goszczyński, 10) Roch Rupniewski i 11) Jan Brawacki każdy po 300 złr. rocznie, czyli wszyscy razem 3.500 złr. w. a.

Galicyjski fundusz dla c. k. inwalidów z lat 1813, 1814 i 1815.

Poruszaliśmy kilkakrotnie tę sprawę, a w szczególności zapytaliśmy c. k. Prezydyum Namiestnictwa, a to: dnia 10. stycznia 1876 do l. 28.891, jakie przeszkody stoją na zawadzie, iż fundusze te, które przejść mają pod zarząd reprezentacyi krajowej, a do których objęcia oświadczyliśmy gotowość pod warunkami ze strony c. k. Rządu zaproponowanymi, nie są dotąd oddane do rąk naszych.

W sprawie posterunków żandarmeryjnych.

W roku 1875 weszły w kraju naszym następujące nowe posterunki żandarmeryjne w życie, a to:

w Lubyczy d. 9. czerwca,
w Dunajowie d. 25. lipca,
w Żołyni d. 29. lipca,
w Łące d. 20. sierpnia i
w Uścieczku d. 4. października.

Wysoki Sejm raczy niniejsze sprawozdanie przyjąć do wiadomości.

Wydział krajowy królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem księstwem Krakowskiem.

We Lwowie 21. stycznia 1876.

Przewodniczący i sprawozdawca
Oktaw Pietruski w. r.

Odpis.

L. 18.648.

Alegat 1.

Najjaśniejszy Panie, Najmiłościwszy Cesarzu i Królu!

W obec otwartego grobu, w którym złożono zwłoki nieodżałowanego zastępcy Waszej Ces. i Król. Apostolskiej Mości, Agenora hr. Gołuchowskiego, poczuwa się najwierniejszy Wydział krajowy Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem do obowiązku być tłumaczem uczuć, któremi cała ludność tego kraju z powodu tej śmierci jest przejętą.

Agenor hr. Gołuchowski niezmordowany pracownik około dobra Monarchii i kraju łączył w swojej osobie wypróbowaną wierność do Najwyższego Tronu z uczuciem głębokiego przywiązania do ziemi rodzinnej i był w tej mierze uosobnieniem uczuć całej ludności naszego kraju.

Najwierniejszy wykonawca woli Waszej Ces. i Król. Apostolskiej Mości, doświadczony administrator i roztropny polityk, zdołał on utrzymać w harmonii rozmaite żywioły tego kraju, przeważnym swoim wpływem utrwalić węzły łączące kraj nasz z monarchią, spotęgować uczucia prawdziwego przywiązania do Najdostojniejszego Domu Waszej Ces. i Król. Apost. Mości i tym sposobem umożebnić znaczny postęp w moralnym i materyalnym rozwoju naszego kraju.

Jeżeli więc smutek za tym współobywatelem jest ogólnym i głębokim, to niemniej głębokiem jest uczucie wdzięczności, iż Wasza Ces. i Król. Apostolska Mość raczyłeś najłaskawiej ster Rządów tego kraju przez tak długie lata poruczyć mężowi tak dokładnie obznajomionemu z jego potrzebami, właściwościami i stosunkami, że nadto Wasza Ces. i Król. Apostolska Mość raczyłeś pamięć jego uczcić przez wysłanie na obrzęd pogrzebowy reprezentanta Twojej Najjaśniejszy Panie, Najdostojniejszej osoby.

Ze swej strony kraj uczci pamięć tego nieodżałowanego męża przez to, iż w rozpoczętem dziele swojego wewnętrznego rozwoju trzymać się będzie drogi przez niego wskazanej niezłomnej wierności do Najwyższego tronu i wzmocnienie dobra całej monarchii.

Składając u stóp Najwyższego Tronu uczucia najgłębszej wdzięczności i niezłomnej wierności, najwierniejszy Wydział krajowy prosi najpokorniej, ażeby Wasza Ces. i Król. Mość raczył i nadal krajowi naszemu zachować swoją Najwyższą łaskę.

Oby Bóg Wszechmocny raczył Waszą Ces. i Król. Apostolską Mość strzedz, ochraniać i błogosławić.

We Lwowie, dnia 6. sierpnia 1875.

Alegat 2.

Odpis.

odezwy Wydziału krajowego z dnia 1. czerwca 1875 r. l. 11.575 do c. k. Prezydyum Namiestnictwa w miejscu.

W odpowiedzi na szacowne pismo z dnia 17. maja 1875 r. l. 3276/pr. mamy zaszczyt podać do wiadomości Świetnego c. k. Prezydyum, że na posiedzeniu z dnia 20. maja 1875 powziął Wysoki Sejm uchwałę następującej treści:

1. Sejm cofa uchwałę z dnia 14. października 1874 postanawiającą założyć stałą publiczną szkołę weterynaryi wraz ze szkołą kucia koni i ze szpitalem dla zwierząt we Lwowie i uznającą ją za zakład krajowy:

2. Sejm wzywa rząd, ażeby założył we Lwowie szkołę weterynaryi wraz ze szkołą kucia koni i ze szpitalem dla zwierząt, ofiarując Rządowi na ten cel zabudowania w realności pod l. 466⁴/₄ we Lwowie położonej i odpowiedni obszar gruntu, niemniej roczną subwencyę w sumie 2,000 złr. z funduszu krajowego, obowiązując się nadto do ratalnego spłacania pożyczki hypotecznej na tę realność zaciągniętej.

3. Wydział krajowy przeprowadzi rozpoczęte już w realności pod l. 466⁴/₄ we Lwowie położonej na umieszczenie w niej szkoły weterynaryi wraz ze szkołą kucia koni i ze szpitalem dla zwierząt przeznaczone roboty budowlane o tyle, aby przez ich zaniechanie fundusz krajowy i realność nie poniosły szkody.

4. Wydział krajowy przeprowadzi w tej mierze rokowania z Rządem, zastrzegając, ażeby własność realności przez kraj na urządzenie szkoły weterynaryi ofiarowanej, w razie zwinięcia tej szkoły, wróciła do kraju, — jakoteż, ażeby postanowienia statutu organizacyjnego dla tej szkoły przez Sejm uchwałą z dnia 14. października 1874 do wiadomości przyjęte, o ile to możliwem będzie utrzymanemi zostały, szczególnie, aby język polski jako wykładowy zatrzymany został.

5. Wydział krajowy starać się będzie o należyte tymczasowe zużytkowanie tej realności.

6. Na opłatę podatków, spłatę rat od pożyczki hypotecznej na tę realność zaciągniętej i pokrycie innych kosztów administracyjnych tej realności umieszcza się w budżecie krajowym na r. 1876 kwota 2,000 złr. a. w.

Do tej uchwały skłoniła Wys. Sejm głównie okoliczność, że utworzenie zakładu weterynaryjnego leży przedewszystkiem w interesie skarbu państwa, który z powodu braku uzdolnionych weterynarzy łoży rok rocznie krocie na wydatki połączone z stłumieniem zarazy, mianowicie na pałkowanie zarazą dotkniętego i podejrzanego bydła rogatego, niemniej dalsza okoliczność, że Izba Posłów w Radzie Państwa uznając nieodzowną potrzebę tworzonia zakładów tego rodzaju, zawezwała

Rząd na 106., dnia 1. lutego 1875 odbytem posiedzeniu, ażeby zaradził powszechnemu brakowi zakładów kształcących weterynarzy przez staranie się o utworzenie takiego zakładu, między innemi także w północno-wschodniej grupie krajów monarchii.

Jakkolwiek zatem Wys. Sejm w r. 1874 poszedł był za radą udzieloną w szacownem piśmie Świetnego c. k. Prezydyum Namiestnictwa z dnia 27. września 1874 r. l. 7933/pr. i postanowił utworzyć podobny zakład, jako zakład krajowy, „aby panu Ministrowi rolnictwa umożliwić zrealizowanie wyrażonej w reskrypcie intencyi wyjednania subwencyi na cele rzeczonej szkoły już na r. 1876“, to jednak powyżej podniesiona uchwała Izby posłów w Radzie państwa uznająca tworzenie zakładów tego rodzaju głównie za sprawę państwową, zestawioną z nieotrzymaniem stanowczej odpowiedzi na kilkakrotne zapytania nasze, czyli i jakim datkiem Rząd przyczynić się zechce do utworzenia i utrzymywania krajowego zakładu weterynaryi, i z uznaną potrzebą zaoszczędzeń w wydatkach krajowych, zmusiły Wys. Sejm do zastanowienia się nad tem, czyli nie da się zaradzić nieodzownej potrzebie utworzenia zakładu tego rodzaju w kraju naszym bez obciążania nad miarę funduszu krajowego.

Powyższa uchwała Wys. Sejmu jest wynikiem tego zastanowienia się; mamy zatem zaszczyt podać ją do wiadomości świetnego c. k. Prezydyum załączając pod ·/. statut organizacyjny dla tej szkoły ułożony na podstawie uchwały Wys. Sejmu z dnia 14. października 1874 i upraszamy uprzejmie Świetne c. k. Prezydyum Namiestnictwa, ażeby o ile to być może, jak najspieszniej zawiadomić nas zechciało o zapatrywaniu Wysok. Rządu na tę sprawę, i rozpocząć z nami rokowania o założenie we Lwowie kosztem skarbu Państwa szkoły weterynaryi wraz ze szkołą kucia koni i ze szpitalem dla zwierząt.

D. j. w.

Allegat 3.

Odpis

odezwy c. k. Namiestnictwa we Lwowie z dnia 21. sierpnia 1875 l. 30.037 wystosowanej do Wydziału krajowego we Lwowie.

W załatwieniu szacownej odezwy z dnia 15. czerwca 1875. l. 12113 w sprawie petycyi gminy m. Bohorodczany do Sejmu krajowego o wyjednanie zatwierdzenia ośmiu odbywających się tamże jarmarków, c. k. Namiestnictwo ma zaszczyt oświadczyć, iż nie widzi dostatecznej podstawy do uchylenia lub zmiany prawomocnego orzeczenia z dnia 12. czerwca 1874, l. 20294, mocą którego gminie miasteczka Bohorodczany mającej już przywilej na cztery jarmarki i targi tygodniowe odmówiono koncesyi na dalsze cztery jarmarki, zwyczajem tam wprowadzone i nielegalnie się odbywające, albowiem powołane orzeczenie zapadło po poprzedniem ścisłem zbadaniu stosunków miejsca i okolicy i zgodnie z opinią Lwowskiej Izby handlowej i przemysłowej. — Gdy jednak o ile powziąść można z osnowy petycyi gminy Bohorodczany, na tem zależy, by wiosenne i jesienne jarmarki tamże były utrzymane, to jest: aby dnie uprzywilejowanych jarmarków zniesione były w ten sposób, by dwa z tych jarmarków odbywały się w porę wiosenną, a dwa w porę jesienną, przeto polecono równocześnie Panu c. k. Staroście w Bohorodczanach, aby wezwał Reprezentacyę gminy tamtejszej do wyraźnego oświadczenia się, czy życzy sobie zmiany dni uprzywilejowanych jarmarków, — C. k. Naminstnictwo zaś chętnie zadość uczyni życzeniom gminy miasteczka Bohorodczany w tej mierze wyrażonym, o ile tylko nie staną temu na przeszkodzie stosunki handlowe okolicy tamtejszej.

D. j. w.

Allegat 4.

Odpis

odezwy Rady szkolnej krajowej z dnia 22. listopada 1875, do l. 10970 wystosowanej do Wydziału krajowego we Lwowie.

Szanowną odezwą z d. 15. czerwca br. l. 13534 przesłał Świetny Wydział krajowy Radzie szkolnej krajowej odpis wniosku posła Biłousa i towarzyszy w sprawie utworzenia niższych szkół średnich w kraju, który to wniosek uchwałą Wysokiego Sejmu krajowego z dnia 29. maja br. odstąpiony został świetnemu Wydziałowi krajowemu do dalszego zarządzenia. Stosownie do życzenia objawionego w szanownej odezwie z d. 5. z. m. l. 23148 ma Rada szkolna krajowa zaszczyt przedstawic Swietnemu Wydziałowi krajowemu, w jakiem stadyum znajduje się obecnie kwestya utworzenia niższych szkół średnich w myśl wspomnianego wniosku posła Biłousa. Wniosek posła Biłousa wskazuje imiennie trzy miejscowości mianowicie: Zaleszczyki, Żółkiew i Sanok. Co się tyczy pierwszej miejscowości musi Rada szkolna krajowa zauważać, że przynajmniej w ostatnich latach było niewiadomo, ażeby Zaleszczyki ubiegały się o utworzenie szkoły średniej. Na odnośne podania miasta Żółkwi odpowiedziano gminie za pośrednictwem tamtejszego p. c. k. Starosty udzielając stosownych wyjaśnień jeszcze reskryptem z dnia 29. maja 1874. l. 2855 i odtąd nie doszła Rady szkolnej krajowej żadna dalsza prośba tej gminy. Podanie miasta Sanoka poparte w swoim czasie przez Świetny Wydział krajowy petycyą do Rady państwa i odezwą do Rady szkolnej krajowej z dnia 24. lipca 1874, l. 5596 przedłożono Panu Ministrowi oświecenia z wnioskiem na założenie w Sanoku wyższego gimnazyum realnego w myśl stanowczego życzenia tej gminy i wystawionej w tym celu deklaracyi. Prócz tych trzech miast wymienionych we wniosku Posła Biłousa starały się o niższe szkoły średnie także gminy Nowego Targu i Myślenic. Na podanie gminy Nowego Targu nadeszła jeszcze na początku przeszłego roku odmowna odpowiedź Wys. Ministerstwa Oświecenia, gminie Myślenic zaś, która prosiła o założenie szkoły średniej albo szkoły wydziałowej, wskazano na razie, że sprawę założenia szkoły wydziałowej będzie można dopiero później wziąść pod rozwagę i wezwano przytem Radę szkolną okręgową w Wadowicach do rozpatrzenia się, ażali w myśl art. 3. ustawy z dnia 2. maja 1873 (Dz. ust. i rozp. kraj. l. 250) nie należałoby przy szkole czteroklasowej w Myślenicach utworzyć kursa w którym z zawodów praktycznych wskazanych stosunkami miejscowemi. Prócz tego zażądał także Wydział powiatowy Sokalski bliższej informacyi co do warunków i kosztów utrzymania niższego gimnazyum realnego, której to informacyi Rada szkolna krajowa wspomnianemu Wydziałowi powiatowemu odezwą z d. 24. października b. r. l. 6862 udzieliła. — Czyniąc niniejszem zadość szanownej odezwie z dnia 5. zm. l. 23148 ma Rada szkolna krajowa zaszczyt przesłać Swietnemu Wydziałowi krajowemu

w załączeniu wykaz szkół średnich w Galicyi i udziału gmin w wydatkach na utrzymanie tych szkół dla wiadomości Świetnego Wydziału krajowego i ewentualnego zużytkowania mianowicie w wypadkach, jeżeli bądźto gminy, bądźto Wydziały powiatowe starają się o informacyę co do warunków względnie datków z strony gmin, pod któremi zazwyczaj Wys. Ministerstwo Oświecenia przyzwala na założenie szkoły średniej. Ostatnim zakładem średnim, który na mocy Najwyższ. postanowienia z d. 28. sierpnia ma z dniem 1. stycznia 1876 przejść na fundusz naukowy, jest gimnazyum Jasielskie. Zobowiązania gminy Jasielskiej na rzecz tego gimnazyum mogą zatem być najwłaściwszą miarą żądań pana Ministra zwłaszcza od gmin uboższych, do których niewątpliwie gminę Jasielską wypada zaliczyć. Z objęciem gimnazyum Jasielskiego na fundusz naukowy wiąże się zresztą także żądanie pana Ministra o stałą subwencyę z funduszu krajowego, w której to sprawie Rada szkolna krajowa wkrótce będzie miała zaszczyt odnieść się do Świetnego Wydziału krajowego gdy uzyska przygotowane w tym celu statystyczne materyały z innych krajów koronnych.

D. j. w.

Allegat 5.

Odpis

odezwy Wydziału krajowego z dnia 26. listopada 1875 l. 27.700 do c. k. Namiestnictwa w miejscu.

W załatwieniu i przy zwrocie ·/. szacownej odezwy z dnia 9. listopada r. b. l. 49.804 Wydział krajowy ma zaszczyt oznajmić, iż jakkolwiek uchwała Wysokiego Sejmu z dnia 25. maja r. b. zakomunikowana Świetnemu c. k Namiestnictwu odezwą tutejszą z dnia 10. lipca r. b. l. 13.536 brzmi tak, iż zdawaćby się mogło, że przyzwolona subwencya w sumie 6.000 złr. a. w. tyczy się regulacyi rzeki Brnia w ogóle, to jednak petycya Wydziału powiatowego Mieleckiego z dnia 30. kwietnia r. b. l. 450 wniesiona do Wys. Sejmu dnia 8. maja r. b. za l. 283/S, oraz sprawozdanie komisyi budżetowej o tej petycyi odczytane na posiedzeniu sejmowem dnia 25. maja r. b., których odpisy załączamy, jak również okoliczność, iż wniosek komisyi uchwalonym został bez zmiany i rozprawy, jak świadczy protokół 28. posiedzenia VI. sesyi III. peryodu Sejmu galicyjskiego z dnia 25. maja 1875 r., nie pozostawiają zdaniem Wydziału krajowego żadnej wątpliwości, iż Wysoki Sejm przyzwalając warunkowo na subwencyę 6.000 złr. na regulacyę Brnia miał na względzie tylko te roboty regulacyjne przy pomienionej rzece w powiecie Mieleckim, które Reprezentacya rzeczonego powiatu wszelkiemi siłami stara się doprowadzić do skutku, i których projekt wypracował delegowany przez Świetne c. k. Namiestnictwo urzędnik techniczny, obliczając koszta na 94.051 złr. 34 ct. w. a.

D. j. w.

Allegat 6.

Odpis

odezwy Wydziału krajowego z dnia 9. lipca 1875 l. 13.754 do c. k. Prezydyum Namiestnictwa.

Na posiedzeniu dnia 25. maja r. b. powziął Wysoki Sejm następującą uchwałę:

„Poleca się Wydziałowi krajowemu, aby uczynił przedstawienie do c. k. Rządu o wyjednanie przyjęcia do budżetu państwa odpowiednej dotacyi z funduszu państwa na całkowite utrzymanie czterech dróg wojskowych w zachodniej części kraju, mianowicie: Podgórsko-Bialskiej, Proszowsko-Niepołomickiej, Gdowsko-Gorlickiej i Gorlicko-Zmigrodzkiej".

W wykonaniu tego polecenia uprasza Wydział krajowy odnośnie do swych odezw z dnia 16. grudnia 1871 l. 15 881, 29. października 1875 l. 16.142, 1. kwietnia 1874 l. 2.998 i 8. maja 1874 l. 8.051, ażeby Świetne c. k. Prezydyum raczyło poprzeć ponownie wyrażone w powyższej uchwale życzenie Reprezentacyi krajowej, za którem przemawiają wszelkie względy sprawiedliwości. Gościńce wyżej wymienione zbudowane zostały dla celów strategicznych, a przeto dla celów całej Monarchii. Utrzymanie ich zatem odbywać się powinno wspólnemi środkami, a zatem wyłącznie na koszt Państwa. Obciążenie odnośnych gmin wydatkami na drogi, które nie są gminnemi, sprzeciwia się przyjętej zasadzie, według której przedmioty państwowe przez Państwo, krajowe przez kraj, powiatowe przez powiat, a gminne przez gminę utrzymywane być winne.

Pociąganie gmin do konkurencyi na rzecz dróg państwowych niezgodnem jest z zasadami ustawy drogowej z dnia 18. lipca 1866 r., jakkolwiek według szanownej odezwy z dnia 10. listopada 1866 l. 7689/pr. Najwyższa Sankcya tej ustawy udzieloną została z uwagą, że przepisy konkurencyjne tyczące się nakazanej Najwyższem pismem gabinetowem z dnia 23. kwietnia 1855 budowy tak zwanych dróg wojskowych (Militärparallelstrassen), mają pozostać nienaruszone. Konkurencya ta oparta na przepisach, które tylko w części dawniejszego okręgu administracyjnego krakowskiego zastosowane zostały i sprzeciwiająca się zaprowadzonemu na mocy konstytucyi ustrojowi autonomicznemu, powinna być co rychlej zniesioną i w tym kierunku raczy Świetne c. k. Prezydyum Namiestnictwa przedstawić wniosek Wysokiemu c. k. Ministeryum spraw wewnętrznych.

Wydział krajowy z swej strony zapewnić może Świetne c. k. Prezydyum Namiestnictwa, iż Reprezentacya krajowa niezrażona odmownemi odpowiedziami, zakomunikowanemi nam szacownemi odezwami z dnia 20. lutego 1873 l. 1368/pr. i 2. kwietnia 1874 l. 6537/pr., nie przestanie tak długo upominać się o zniesienie odnośnych przepisów, które w obec dzisiejszego ustroju autonomicznego straciły racyę istnienia, dopóki słusznym w tej mierze życzeniom interesowanych gmin i powiatów, tudzież kraju zadość się nie stanie.

O skutku niniejszej odezwy raczy nas Świetne c. k. Prezydyum Namiestnictwa w swoim czasie uwiadomić, ażebyśmy na przyszłej sesyi mogli zdać sprawę Wysokiemu Sejmowi. — D. j. w.

Allegat 7.

Odpis

rozporządzenia Wydziału krajowego z dnia 25. czerwca 1875 L. 14.165 wystosowanego do wszystkich Wydziałów powiatowych.

Od chwili niemal wprowadzenia w życie ustawy gminnej z 12. sierpnia 1866 r., z wielu stron kraju, tak w urzędowych sprawozdaniach Rad i Wydziałów powiatowych, jak w licznych głosach reprezentantów kraju i pism publicznych, objawiają się różnorodne twierdzenia co do stosowności obecnej organizacyi gminnej. Powszechnie uznaną została potrzeba zaprowadzenia zmian w postanowieniach obowiązującej ustawy, jak tego nawet dowodzą nowele przez Wys. Sejm uchwalone a przez Najjaśniejszego Pana sankcyonowane, modyfikujące niektóre postanowienia. Coraz częściej objawiają się zdania, przemawiające za potrzebą radykalnej reformy i powstają projekty nowej organizacyi urządzeń gminnych. — Dotychczas nie spotykamy jednak planów reformy dokładnie określonych, któreby uzyskały poparcie znacznej części naszegu społeczenstwa. Nie można się temu dziwić, gdy ustawa z 1866 r. jeszcze dość jest świeżą; chociaż więc uznano jej niedostatki, za krótkie były doświadczenia, oparte na zastosowaniu tej ustawy, aby w społeczeństwie samem wyrobić się mogło przeświadczenie o kierunku, w jakim reforma ma być przeprowadzona, iżby odpowiadała stosunkom kraju, mianowicie zaś w sprawie tak ważnej i trudnej, jak organizacya gminy.

Skoro jednak powszechne panuje przekonanie o potrzebie reformy, należy o ile możności jak najdokładniej zbadać obecnie istniejące stosunki w gminach, celem dania nieodzownej podstawy ustawodawczemu działaniu Wys. S-jmu. W dziele tak wielkiej wagi dla teraźniejszości i przyszłości naszej, bezsprzecznie pierwszy głos należeć musi reprezentacyi powiatowej, która z urzędowego stanowiska swego, i z patryotycznego poczucia obowiązków obywatelskich, wchodzi w najbliższe zetknięcie z gminą, od lat wielu przygląda się działalności rad i zwierzchności gminuych, udziela gminom potrzebnych rad i wskazówek, rozciąga kontrolę nad zarządem gmin, a przeto posiada możność poznania istotnych stosunków w gminach naszych. — Jakkolwiek zatem Wydział krajowy wie, jak licznemi pracami obarczoną jest reprezentacya powiatowa, zaprasza ją jednak do wzięcia przynależnego jej udziału w pracach około reformy gminnej, będąc pewnym, że w sprawie tak zasadniczej i tak wielkiej wagi dla rozwoju stosunków społecznych i zadość uczynienia najżywotniejszym interesom kraju. Wydziały powiatowe chętnie poświęcą czas i pracę dla dostarczenia władzy ustawodawczej dostatecznych podstaw do ocenienia obecnego stanu stosunków gminnych.

Z dawniejszych doświadczeń Wydział krajowy powziął przekonanie, iż mnożenie pytań i rozszerzanie ich na wiele szczegółów, niedoprowadziłoby do rezultatu i bez korzyści zwiększyłoby

pracę Wydziałów powiatowych, gdyż w skutek nieuregulowanej administracyi gminnej, nie wszędzie dają się uzyskać zupełnie dokładne wiadomości. Ograniczamy zatem badania nasze do mniejszej ·/. liczby szczegółów, wymienionych w załączonych pytaniach i formularzach ·/., upraszając o ścisłe zastosowanie się do podanych tam wskazówek i uwag. Żądane wyjaśnienia przeważnie mogą być zaczerpnięte z aktów Wydziałów powiatowych i tylko stosunkowo nieznaczna liczba pytań wymaga odwołania się do miejscowych zarządów gminnych, przytem staraliśmy się o to, aby zebranie wyjaśnień nie przedstawiało wielkiej trudności. O ile jednak byliśmy zniewoleni szczuplejsze ramy naznaczyć niniejszym badaniom, o tyle ważniejszem jest dla nas, aby szczegóły pytaniami naszemi objęte, podane zostały ze wszelką możliwą dokładnością. Ponieważ zaś materyał na tej drodze osiągnięty zawsze będzie dość obfitym, a poczuwamy się do obowiązku zużytkowania przed nadejściem przyszłego Sejmu, wzywamy Wydział powiatowy jak najuprzejmiej i jak najusilniej, aby odpowiedź nadesłał nam ile możności pospiesznie a koniecznie najdalej do dnia 1. października r. b. Nie da się zaprzeczyć, że zbadanie stosunków istniejących, przedstawiające wierny obraz obecnego stanu rzeczy, będzie najskuteczniejszem poparciem potrzeby przekształcenia urządzeń gminnych i że Wydziały powiatowe oddadzą istotnie wielką usługę krajowi, pomagając rozpatrzeć się w działalności gmin naszych. Spodziewamy się, że powyższe względy będą dostatecznym bodźcem do ścisłego i rychłego zajęcia się sprawą, którą niniejszszem powierzamy obywatelskiej gorliwości Wydziału powiatowego.

D. j. w.

---

suballegat ¹/₁ do alleg. 7.

Pytania odnoszące się do stosunków gminnych.

1) Wykaz gmin, które od r. 1867 połączyły się z innemi gminami lub obszarami dworskiemi, celem wspólnego zawiadywania wszystkiemi, albo tylko niektóremi sprawami, na mocy §. 2. i §. 95. ust. gminnej.

W każdym wypadku należy określić, czy połączenie nastąpiło do wszystkich lub do niektórych spraw, a w ostatnim razie wskazać, do jakich spraw wspólność została przyjętą, oraz określić bliżej rodzaj umowy, zawartej w tej mierze.

---

2) Wykaz gmin, które połączyły się z innemi gminami lub z obszarami dworskimi dla wspólnych zakładów w specyalnych celach ich zakresu działania. §. 97 ust. gm.

W każdym wypadku należy podać treść zawartej umowy oraz uczynić wzmiankę, czy Wydział powiatowy interweniował w myśl ust. gm. §. 97.

---

3) Wykaz gmin posiadających radnych bez wyboru w myśl §. 16 ust. gm. a to według następującego formularza: A).

Gmina	Imię i nazwisko radnych bez wyboru	Zatrudnienie radnych bez wyboru	Uwaga

Dane żądane odnoszą się tylko do stosunków, jakie istnieją w danej chwili. Radny bez wyboru może być tylko w gminach wiejskich §. 13 ust. gminnej. W formularzu mają być wypisane tylko te gminy, w których znajdują się radni bez wyboru.

---

4) Wykaz urzędów w gminach wiejskich, tak z wyboru jak z nominacyi. Ponieważ liczba tych urzędów jest zwykle ograniczoną, przeto wystarczy zastosowanie do gmin wiejskich następującego formularza B).

(załączony na osobnych arkuszach.)

Przy wypełnianiu formularza B) należy uwzględniać następne wskazówki:

a) w rubrykach „stosunków osobistych“ wójta i przysiężnych (rubr. 2 i 4) należy wpisać ich zatrudnienie, jednak tylko w tym razie, jeżeli wójt lub przysiężny nie jest włościaninem rolnikiem, dalej czy umie czytać i pisać.

b) w rubryce stosunków osobistych pisarza gminnego (r. 6) należy podać, czyli tenże wyłącznie zajmuje się pisarstwem gminnem, lub też ma obok tego inne zatrudnienie i jakie; czy pełni te same obowiązki w innych gminach i w ilu, oraz ile możności kwalifikacye i uzdolnienie jego do urzędu;

c) pod wyrazem „policyant“ rozumiemy każdego stale zobowiązanego do czuwania w gminie nad spokojem, porządkiem lub bezpieczeństwem osób i mienia. Nie należą tu zatem mieszkańcy gminy, którym koleją poruczane bywa odbywanie wart nocnych i tym podobnych funkcyj.

W rubryce stosunków osobistych (rubr. 8) należy podać, czyli policyant pełni te obowiązki równocześnie i w innych gminach i w ilu?

d) Ponieważ przysiężnych jest najmniej dwóch, osób zaś zaliczonych do kategoryi policyantów może być również więcej niż po jednej w tej samej gminie , przeto należy podać szczegóły żądane dla każdego z nich z osobna, wypisując daty o dalszych podane pod datami o pierwszym.

e) W rubrykach dotyczących płacy, nie wystarcza wymienienie płacy w gotówce, ale należy podać zarazem ten rodzaj wynagrodzenia, który pobierany bywa w naturze, lub przez pewne ulgi, np. jeżeli gmina za wójta płaci podatki, uwalnia go od pewnych prestacyi lub zobowiązuje się obrobić mu część pola, dać grunt w używanie, dostarczać drzewa pisarzowi gminnemu itp. Rodzaj płacy należy zawszo wymienić, chociażby przytem i wartość tejże miała być podaną.

f) W rubryce uwagi najpierw należy dać wiadomość o urzędach powyżej nie należących, np. jeżeli gmina utrzymuje kasyera osobnego. Dalej należy podać, w jaki sposób gminy, nie utrzymujące stałych urzędników, zaradzają potrzebie czynienia zadość obowiązkom gospodarstwa gminnego, administracyi miejscowej i bezpieczeństwa publicznego. Wreszcie w tej rubryce można kilkoma słowy określić specyalne uwagi, jakie nastręczy Wydziału powiatowemu zarząd pewnej gminy.

---

5) Wydział powiatowy przedstawi ilość posiedzeń rady gminnej w r. 1874 w każdej gmiuie odbytych.

---

6) Ilość orzeczeń, jakie wydała zwierzchność gminy każdej w ciągu r. 1874, bez względu na ich treść oraz na to, czy orzeczenia podobne wydano w sprawach własnego lub poruczonego zakresu działania.

Dla obu tych pytań, użyć należy formularza C).

Gmina	Ilość posiedzenia rady gminnej	Ilość orzeczeń zwierzchności gminnej	Uwaga
	w ciągu roku 1874		

Ponieważ według §. 48 ust. gm. uchwały rady gminnej są zapisywane do księgi, przeto z protokołów posiedzeń rady gminnej przekonać się można o ilości posiedzeń rady.

Również orzeczenia stosownie do §. 60. winny być zapisywane do oddzielnej księgi. Wydział powiatowy o ilości posiedzeń i orzeczeń, doniesie nam też jedynie na podstawie powyżej wzmiankowanych ksiąg, gdyż te tylko posiedzenia i orzeczenia, których protokół względnie treść wpisane zostały do właściwej księgi, mogą służyć za miarę prawidłowego funkcyonowania zarządu gminnego.

---

7) Wykaz gmin wiejskich, którym własne dochody wystarczają na pokrycie potrzeb.

---

8) Wykaz gmin wiejskich, które nakładają opłaty, a mianowicie dodatki do podatków bezpośrednich lub podatku konsumcyjnego wraz z oznaczeniem stopy podatkowej lub innych opłat, a to według wzoru wspólnego dla pytań pod 7 i 8. — D),

D.

Gmina	Stopa podatków bezpośrednich	Stopa podatku konsumcyjnego od mięsa, wina i moszczu	Uwaga

Co do użycia tego formularza należy trzymać się następujących wskazówek:

Jeżeli dochód własny gminy wystarcza na pokrycie wszelkich potrzeb, w takim razie przy stopie podatkowej położy się kreski, a w rubryce uwagi należy to zapisać: dochód własny wystarcza. Jeżeli obok dopłaty podatków pobierane są inne opłaty, należy także w uwagach zamieścić, a mianowicie tam, gdzie pobierane bywawają składki na potrzeby gminne od domów lub pól, w takim razie należy napisać: „składki wyłącznie“, lub „częściowo“ oraz dodać, w jaki sposób te składki są naznaczane.

---

9) Pytania 4. 7. i 8. odnoszą się do gmin wiejskich; w gminach miejskich zamiast żądanych tam szczegółów należy przedstawić odpisy całkowite budżetów miast i miasteczek na r. 1874 wraz z zamknięciami rachunków z tegoż roku. Gdyby zaś z tych budżetów nie można było zasięgnąć bliższych wiadomości o urzędach gminnych, należy wymienić stałych urzędników gminy, oraz płace pobierane przez zwierzchność i urzędy gminne.

---

10) Wydział powiatowy poda ze swoich ksiąg ilość rekursów przeciw orzeczeniom zwierzchności gminnych, jakie w r. 1874 rozstrzygał wraz z rozróżnieniem ilości rekursów, które pozostały bez skutku, lub też załatwione zostały w taki sposób, że nastąpiła zmiana orzeczenia zwierzchności lub rady gminnej.

---

11) Wydział powiatowy poda ilość wypadków, w których w ciągu r. 1874 z mocy §. 102 ust. gm. występował przeciw zwierzchnościom gminnym.

---

12) Wydział powiatowy poda ilość wypadków, w ciągu r. 1874 utraty posady wójta w skutek czynów karygodnych wedle §. 25 ust. 2. u. gm.

---

13) Wydział pow. zawiadomi nas, ile było w r. 1874 wypadków wstrzymania wykonania uchwał rady gminnej w myśl §. 105. u. gm.

---

14) Wydział pow. zawiadomi nas, ile w r. 1874 było wypadków zarządzenia środków zaradczych w myśl §. 107. ust. gm.

---

15) Wydział powiatowy zawiadomi nas, w ilu wypadkach w ciągu r. 1874 polityczna władza powiatowa nałożyła kary na naczelnika gminy, w myśl §. 108 ust. gm.

Na powyżej postawione pytania, Wydział powiatowy na każde oddzielnie nadeszle żądane szczegóły z wszelką możliwą dokładnością. Gdyby zaś na które pytanie lub jego część nie można było uzyskać pewnej odpowiedzi lub też odpowiedzi szczegółowej, w takim razie należy uczynić wzmiankę, z jakich powodów odpowiedź nastąpić nie może wsposób żądany i przynajmniej ogólnie scharakteryzować stosunki, do jakich się ona odnosić miała. Odpo-

wiedzi mają być ile możności zwięzłe i treściwe, a przedewszystkiem dokładne; gdzieby zaś ten ostatni przymiot nie mógł się do nich odnosić, wolimy szczere przyznanie się do tego, aniżeli podawanie szczegółów, za których prawdziwość Wydział powiatowy nie mógłby przyjąć odpowiedzialności.

Uwaga końcowa. Uprasza się o odznaczenie odznaczenie odpowiedzi liczbami temi samemi jakie przy zapytaniu są postawiene. Wykazy w liczbie sześciu, żądane w pytaniach 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7 i 8 mają być zestawione każdy wykaz na oddzielnym arkuszu.

O d p i s

okólnika Wydziału krajowego z dnia 12. listopada 1875 l. 26.239 wystosowanego do Wydziałów powiatowych.

Ponieważ czas się zbliża, w którym c. k. Sądy czynności założenia i urządzenia ksiąg gruntowych na mocy ustawy krajowej z dnia 20. marca 1874 i rozporządzenia Ministerstwa sprawiedliwości z dnia 18. maja 1874 rozpoczną, przeto uważa Wydział krajowy za niezbędnie potrzebne, przypomnieć Wydziałom powiatowym, że mają wypełnić nader ważny obowiązek wypływający z tytułu nadzoru zakładowego majątku gmin i zakładów gminnych (§. 98. ust. gmin. i ust. z dnia 17. czerwca 1874), a mianowicie czuwać najbaczniej nad tem, ażeby wszystkie nieruchomości gminne, należące do zakładowego majątku gminy i zakładów gminnych, jakoteż prawa za nieruchomości poczytane, do ksiąg hipotecznych należycie i w całej objętości zapisane były (§. 2. ust. hipot.). — Podnoszenie ważności tej sprawy jest zupełnie zbyteczne.

Wprawdzie według obowiązujących ustaw powołaną jest w pierwszym rzędzie Zwierzchność gminna, jako prawny zastępca gminy do uskutecznienia tych czynności, ale Wydziałom powiatowym znaną jest najlepiej nieudolność Naczelników gmin wiejskich do przeprowadzenia spraw tego rodzaju, a niekiedy nawet i zła wola, wypadki bowiem, że członkowie Zwierzchności gminnej lub gminy w ogólności porozdzielali pomiędzy siebie grunta gminne lub takowe pozbyli, nie należą do zbyt rzadkich wyjątków.

Zresztą zdarzyć się może bardzo łatwo, że będzie potrzeba zastosowwyać §. 103 ust. gm. i ustanowić dla gminy zastępcę.

To wszystko powodować winno Wydział powiatowy do obmyślenia zawczasu skutecznych środków, ażeby cały majątek gmin był tabnlarnie zabezpieczony.

Czyli Wydział powiatowy zechce czuwać nad tem przez ustanowionego delegata, z tokiem spraw obznajomionego, a mianowicie w najważniejszych dwóch momentach, to jest podczas dochodzenia i wyśledzania praw własności (§§. 21—26 ust. hip.), i przy wyłożeniu do powszechnego przejrzenia arkuszów posiadania (§. 28 ust. hip.), lub czyli poczyni inne zarządzenia, pozostawiamy jego własnemu ocenieniu, zwracając tylko uwagę na wielką odpowiedzialność w razie zaniedbania tego czuwania i na straty, które gminy ponieść mogą.

Załatwienie poszczególnionych czynności zbiega się z załatwieniem czynności poleconych Wydziałom powiatowym instrukcyą o nadzorze nad zakładowym majątkiem gmin i zakładów gminnych. Jeżeli bowiem Wydział powiatowy zajmie się jak najdokładniejszem sporządzeniem Inwen-

tarzów gminnych, czego instrukcya wymaga, to natenczas czynność jego nadzorcza przy wpisywaniu majątku gminnego do ksiąg gruntowych będzie bardzo ułatwioną.

O poczynionych zarządzeniach w tej mierze zechce nas Wydział powiatowy zawiadomić, niemniej z czasem o rezultacie starań.

D. j. w.

O d p i s

odezwy Wydziału krajowego z dnia 12. listopada 1875 l. 26.239 do c. k. Sądu krajowego wyższego w Krakowie i we Lwowie.

Według postanowienia ustaw krajowych, a w szczególności według ustawy krajowej z dnia 18. lutego 1875 prowadzi Wydział krajowy naczelny nadzór nad zakładowym majątkiem gmin i zakładów gminnych, mając ku pomocy Wydziały powiatowe, które w myśl §. 98. i 99. ust. gm. i ustawy z dnia 17. czerwca 1874 l. 50 bezpośrednio nad tem czuwają, ażeby zakładowy majątek gmin i zakładów gminnych nie zostały uszczuplone.

Nadzór ten jest jedną z najważniejszych czynności Władz administracyjnych i wcale nie łatwy, jeżeli się zważy, że według statystycznych obliczeń własność ziemska gmin tylko w 61 powiatach 505.742 morgów 973 sążni wynosi.

Obecnie zbliża się czas, w którym c. k. Sądy czynności swe celem założenia i wewnętrznego urządzenia ksiąg hipotecznych na mocy ustawy krajowej z dnia 20. marca 1874 i rozporządzenia Ministerstwa sprawiedliwości z dnia 18. maja 1874 rozpoczną.

Chwila ta jest dla zabezpieczenia majątków gminnych nadzwyczaj ważną i św. c. k. Sąd krajowy wyższy potrafi to sam najlepiej ocenić, jak ważnem zadaniem jest to, ażeby zakładowy majątek gmin i zakładów gminnych do ksiąg gruntowych należycie i w całej objętości był zapisany.

Ustawy powołują wprawdzie w pierwszym rzędzie Zwierzchności gminne i Rady gminne do zastępowania i warowania majątku gminnego.

Ale w obec bardzo częstej nieudolności Zwierzchności gmin wiejskich i Rad gminnych, a czasem nawet złej woli, trudno się spodziewać owej troskliwości, którą każdy dobry gospodarz swe mienie otacza. Z tego powodu polecamy Wydziałom powiatowym okólnikiem w odpisie załączonym ·/., ażeby przy sposobności zakładania ksiąg gruntowych czuwali gorliwie nad zakładowym majątkiem gmin i zakładów gminnych. Zarazem upraszamy najuprzejmiej św. c. k. Sąd krajowy wyższy, ażeby wydał do c. k. sądów powiatowych polecenie, ażeby przy wykonywaniu czynności ustawą hipoteczną wskazanych, zwrócić zechcieli szczególną uwagę na majątki gminne i zakładów gminnych i ażeby o rozpoczynać się mających dochodzeniach, a następnie o wyłożeniu arkuszów posiadania właściwe Wydziały powiatowe zawiadamiały. Zresztą pozostawiamy światłej decyzyi św. c. k. Sądu, czyli jakie dalsze wskazówki dążące do wykazanego celu, nie będą potrzebne. W końcu mamy zaszczyt upraszać św. c. k. Sąd wyższy krajowy, ażeby raczył zawiadomić Wydział krajowy o zarządzeniach poczynionych w tej mierze.

D. j. w.

Allegat 9.

Odpis

do Lw. 29.340|75.

Protokół spisany dnia 1. grudnia 1875 przy zdaniu urzędowania i uroczystości pożegnalnej Jego Ekscelencyi Alfreda hr. Potockiego, Marszałka krajowego, obecnie zaś Namiestnika Jego ces. kr. Apostolskiej Mości w Królestwie Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

W godzinie, na którą Jego Ekscelencya Alfred hr. Potocki zapowiedział swoje przybycie, t. j. o godzinie jedynastej w dniu powyżej wspomnianym przed południem, zebrali się członkowie Wydziału krajowego i urzędujący Zastępcy; jako to: W. Oktaw Pietruski, JW. Władysław hr. Badeni, W. Maciej Zenon Serwatowski, W. Julian Szemlowski, W. Otto Hausner, jakoteż większa część urzędników Wydziału krajowego w sali radnej Wydziału krajowego w domu pod l. 20 przy ulicy Kopernika. Za przybyciem odezwał się Jego Ekscelencya Alfred hr. Potocki do zebranych w następujące słowa:

„Powołany wolą Monarszą do objęcia posady Namiestnika, przychodzę do Panów, by się z Wami pożegnać. Przykra to dla mnie chwila, bo w ciągu mego krótkiego tutaj urzędowania, pomimo, iż objąłem je w dość drażliwych okolicznościach, spotkałem się zawsze z poparciem pełnem życzliwości i sumienną pracą. Z przykrością więc prawdziwą przychodzi mi żegnać tylu zacnych ludzi.“

Zwracając się następnie do P. Oktawa Pietruskiego, dodał Jego Ekscelencya:

„W. Oktawa Pietruskiego uważać muszę jako mianowanego już dawniéj Zastępcą Marszałka, za przewodniczącego w Wydziale krajowym, zdaję więc w jego ręce niniejszem urzędowanie aż do mianowania przez Jego ces. król. Apostolską Mość nowego Marszałka“.

Na przemowę Jego Ekscelencyi odpowiedział W. Oktaw Pietruski następnie: „Ze smutkiem, ale zarazem z uczuciem radości przystępujemy do tego aktu pożegnania. Ze smutkiem, bo żegnamy naszego łaskawego Marszałka, z uczuciem radości, bo widzimy, iż Najjaśniejszy Pan poruczył ster kraju opiece męża, którego cały kraj, wszyscy bez różnicy narodowości, wyznania i stanu pełnem otaczają zaufaniem. Nie polecamy losów kraju naszego Waszej Ekscelencyi. Sam fakt, iż Wasza Ekscelencya idąc za jednomyślnem życzeniem kraju, idąc za przykładem tylu zasłużonych swych przodków, raczyłeś przyjąć to ważne urzędowanie — jest najwybitniejszym dowodem Jego patryotyzmu, miłości dla kraju i ofiarności, bo komuż nie wiadomo, ile to ofiar składasz Wasza Ekscelencya na ołtarzu Ojczyzny, biorąc całe brzemię rządów kraju na swoje barki. Nie pozostaje nam w obec tego nic innego, jak tylko złożyć Waszej Ekscelencyi za ten akt wysokiego patryotyzmu najserdeczniejsze imieniem kraju podziękowanie. Wszystkie prowizorya mają swe ujemne strony, dlatego dołączamy prośbę, byś wpływem raczył u Monarchy wyjednać, by osierociała laska marszałkowska dostała się rychło w ręce równie gorliwe i pieczołowite. Co do Wydziału krajowego, to pozwoli Wasza Ekscelencya,

abym Ci również jego imieniem złożył prawdziwe podziękowanie za nader życzliwy sposób, w jaki raczyłeś nas wspierać w naszem urzędowaniu wytrawną radą, szerokim poglądem na dobro kraju, a nigdy nam nie wygaśnie z pamięci, jak od pierwszej chwili przewodniczenia nam zidentyfikowałeś się z nami, dodając nam tem samem otuchy w pełnieniu naszego urzędowania pełnego odpowiedzialności. Pozwoli jeszcze Wasza Ekscelencya podziękować mnie osobiście za to, iż raczyłeś mnie pozostawić przy zastępstwie Marszałka krajowego w Wydziale krajowym, a tem samem dałeś mi tak wysoki dowód swego zaufania.

W końcu prosimy Waszą Ekscelencyę, abyś raczył przyjąć zapewnienie, iż w całem naszem urzędowaniu wiedzeni jesteśmy tylko chęcią służenia krajowi i pomnożenia jego dobra, że rękojmię skuteczności naszych działań widzimy w zgodnem postępowaniu z rządem, dlatego prosimy, abyś Wasza Ekscelencya przy zapatrywaniu się na nasze czynności raczył je z tego stanowiska oceniać, a pewni jesteśmy, że pójdziemy ręka w rękę.“ —

Po przemówieniu tem zabrał jeszcze głos Jego Ekscelencya Alfred hr. Potocki: „Wypada mi jeszcze dodać słów parę. Wierzajcie Panowie, iż jak dawniej objąłem posadę Marszałka, kierując się tylko dobrem kraju, tak dziś na nowem stanowisku wiedziony jestem tą samą myślą; zadaniem mojem nie będzie bynajmniej osłabienie stanowiska Wydziału krajowego lub uszczuplenie praw jego, przeciwnie pragnę działania Wasze popierać, stanowisko wzmacniać. Każdy, kto mnie zna, przyzna, iż przy objęciu posady Namiestnika mogła mi w stosunku moim do Wydziału krajowegn tylko ta a nie inna myśl przewodniczyć.“ — Na tem zakończyła się uroczystość pożegnalna. D. j. w.

Alfred Potocki w. r., Oktaw Pietruski w. r., Badeni w. r., Maciej Zenon Serwatowski w. r., Otton Hausner w. r., Julian Szemelowski w. r. (L. S,)

Alegat 10.

Inwentarz

majątku fundacyi śp. St. hr. Skarbka z końcem 1874 roku.

		Wiedeń				Ma			
	A) **Zarodowego.**	gotówka		efekta		gotówka		efekta	
I.	**Instytut w Drohowyżu.**	złr.	ct.	złr.	ct.	złr.	ct.	złr.	ct.
	1. gmach główny	392065	85½						
	2. budynki uboczne	28569	70						
	3. grunta i ogród	5100							
II.	**Dobra ziemskie:**								
	1. Brzozdowce	199069							
	2. Drohowyże	606396							
	3. Opary i Słońsko	172668							
	4. Ostałowice	80752							
	5. Rożniatów	160162							
	6. Smorze i Klimiec	96206							
	7. Żabie	116080							
	8. Żydaczów	182842							
III.	**Realności lwowskie:**								
	1. Gmach teatru	581255	20						
	2. Kortomówka	34927	59						
IV.	**Papiery wartościowe** . . .	.	.	320090					
V.	**Długi hipoteczne**	.	.	.	.	74254	50		
	Razem	2656093	34½	320090		74254	50		
	Saldo stan czysty czynny . . .	.	.	.	.	2581838	84½	320090	
	Zgodnie	2656093	34½	320090		2656093	34½	320090	
	B) **Obrotowego.**								
1.	Zapasy kasowe	65255	97	19840					
2.	Należytości a) czynne	44225	78½						
	b) bierne	.	.	.	.	1225	96½		
3.	Ruchomości	74484	54½						
	Razem	183966	30	19840		1225	96½		
	Saldo stan czysty czynny . . .	.	.	.	.	182740	33½	19840	
	Zgodnie	183966	30	19840		183966	30	19840	
	Saldo majątku A) . . . . . stan czysty czynny . . .	2581838	84½	320090					
	Saldo majątku B) . . . . . stan czysty czynny . . .	182740	33½	19840					
	Razem	27645 9	18	339930					

Allegat 11.

Odpis

reskryptu c. k. Ministerstwa Wyznań i Oświaty z 10. Maja 1875 do l. 15.743 do c. k. Namiestnictwa we Lwowie wystosowanego.

In Erledigung des Berichtes vom 26. Oktober 1874 Z. 11.007, betreffend das Institut der Bezirksschulinspektoren in Galizien, kann ich grundsätzlich den k. k. Landesschulrath nur auf meinen Erlass vom 15. Mai 1874 Z. 484 verweisen. Die Bestimmung des §. 36 des galizischen Landesgesetzes vom 25. Juni 1873, welche mit Varianten auch in Gesetzen einzelner anderer Länder sich findet (vide Gesetz für Kärnthen vom 11. Februar 1873 §. 15 im Ministerial-Verordnungsblatte Nr. 25), gibt für sich allein dem Ministerium nicht die Möglichkeit, das Land Galizien in fraglicher Beziehung anders, als die übrigen Länder zu behandeln, und insbesondere die Staatsauslagen für diesen Zweck in Galizien ganz unverhältnissmässig zu erhöhen. Dermalen gestatten nur wiederholte Resolutionen des Reichsrathes bezüglich des zu regelnden Bezirksschulinspektorates die nachstehende, für mehrere Länder bereits mit Erfolg durchgeführte Einrichtung „Die Bezirksschulinspektoren werden auf Grund eines Terna-Vorschlages des Landesschulrathes vom Unterrichtsminister ernannt und in der Regel dem Lehrerstande entnommen. Auf den Vorschlag des Landesschulrathes bestimmt der Unterrichtsminister die Zahl der Bezirksschulinspektoren und weist jedem das Inspektionsschulgebiet zu. Die Inspektoren gehören kraft ihrer Ernennung zu den ordentlichen Mitgliedern der Bezirksschulräthe, für welche sie bestellt sind. Active Lehrpersonen, welche zu Bezirksschulinspektoren ernannt wurden, sind für die Dauer dieser Funktion (welche in Galizien an keine bestimmte Frist gebunden ist) von ihrem Lehramte zu entheben und an ihrer Anstalt zu suppliren. Hievon wird nur bezüglich jener Bezirke Umgang genommen, in denen diese Einrichtung wegen Mangels geeigneter Personen oder wegen anderer wichtiger Ursachen nicht sofort ausführbar oder nach Umständen, wie namentlich bezüglich der Stadtschulbezirke (in Galizien Lemberg und Krakau) nicht geboten erscheint. Die Kosten der Supplirung werden bei Volksschullehrern aus dem Normal-, beziehungsweise Landesschulfonde, bei Lehrern und Direktoren von Mittelschulen und Lehrerbildungsanstalten beziehungsweise staatlichen Uebungsschulen aus Staatsmitteln bestritten. Lehrpersonen an Mittelschulen, welche nicht Staatsanstalten sind, können nur mit Zustimmung derjenigen, welche die Mittelschule erhalten, zu Bezirksschulinspektoren ernannt werden. Die aus der Mitte der Lehrer oder Staatsbeamten berufenen Bezirksschulinspektoren verblei-

ben bei ihren Gehaltsbezügen und erhalten noch aus Staatsmitteln ein entsprechendes, über Antrag des Landesschulrathes vom Unterrichtsminister zu bestimmendes Diäten- und Reisekosten-Pauschale.

Die auf diesem Posten zugebrachten Dienstjahre werden ihnen nach jeder Beziehung hin namentlich auch hinsichtlich des Anspruchs auf Quinquenalzulagen, in die effektive Dienstzeit so eingerechnet, als ob sie dieselben in ihrem eigentlichen Amte zugebracht hätten. Ich muss wünschen, dass diese Einrichtung auch für Galizien baldigst zur Durchführung komme, da die Erhöhung des Staatsaufwandes, welcher schon die nothwendige Vermehrung der bisherigen 22 Bezirksschulinspektoren auf 37 erheischt, die weiteren Zugeständnisse zum Nachtheile des Staatsschatzes nicht länger gestattet, welche durch die Ministerial-Verordnung vom 1. Dezember 1870 R. G. B. Nr. 137 bei dem geringeren Status dieser Funktionäre provisorisch gemacht worden waren. Nur vorübergehend könnte ich noch die Entschädigung für den Abgang des etwaigen Einkommens aus Staatsmitteln für die dem Privatstande entnommenen Bezirksschulinspektoren und nur unter der Bedingung gestatten, dass Bezirksschulinspektoren dieser Art nicht ganz entbehrlich gemacht werden können, und ihr Domizil nothwendig am Sitze des Bezirksschulrathes nehmen müssten. Sollte der den Landes-Ausschuss, mit welchem wegen der Durchführung der obigen Einrichtung das Einvernehmen zu pflegen ist, auf die Bedeckung der Supplirungskosten für die dem Stande der Volksschullehrer entnommenen Bezirksschulinspektoren aus dem Landesschulfonde nicht eingehen, bliebe nichts anderes übrig, als Bezirksschulinspektoren dieser Art in ihrem Lehramte zu belassen. Von einer auf die sämmtlichen bisherigen, dem Volksschullehrer- oder Privatstande angehörigen Bezirksschul-Inspektoren sich erstreckenden provisorischen Aufbesserung der Bezüge aus Staatsmitteln kann dermalen schon darum keine Rede sein, weil für diesen Zweck im Finanzgesetze pro 1875 keine Mittel zu Gebothe stehen.

Hinsichtlich der Befugnisse des k. k. Landesschulrathes, dass sich eventuell keine tüchtigen Männer für das fragliche Amt finden werden, kann ich nur darauf hinweisen, dass eine solche Noth in keinem anderen Lande besteht, indem sich überall tüchtige Lehrer finden, welche, wenn sie in vollen Gehaltsbezügen bleiben, gegen ein angemessenes Diäten- und Reisekosten-Pauschale das fragliche Ehrenamt gerne übernehmen. Nicht verständlich ist mir aber die Befugniss des k. k. Landesschulrathes, dass die gegenwärtig fungirenden, dem Volksschul-Lehrstande entnommenen Bezirksschulinspektoren wegen der durch das Landesgesetz vom 2. Mai 1873 erfolgten Verbesserung der Lehrergehalte, eventuell auf ihre Lehrposten zurücktreten würden, deshalb, weil es doch im Sinne des §. 36. der Ministerial-Verordnung vom 1. Dezember 1870 liegt, dass dieselben an dieser Gehaltsverbesserung Theil zu nehmen haben. — Dem gegenwärtigen Erlasse entsprechend, ist zur Regelung des Institutes der Bezirksschulinspektioren zu schreiten und sind mir auch die Vorschläge für die Ernennug der noch mangelnden Bezirksschulinspektoren im geeigneten Zeitpunkte zu erstatten. Dem nächsten bezüglichen Berichte wird eine tabellarische Uebersicht der bestehenden Bezirksschulinspektoren, ihrer Bezüge, der Fonde, aus denen diese und die Stellvertretungskosten bezahlt werden u. s. f. beizuschliessen sein. Von Konkursausschreibungen ist, wie ich diess dem Herrn Staathalter bereits im Schreiben vom 18. März d. J. Z. 2.429 bemerkt habe, in Hinkunft Umgang zu nehmen. Indem ich die Beilage des Eingangs citirten Berichts, dann die Beilagen des mit diesem zusammenhängenden Berichts vom 28. Dezember 1874 Z. 13.489 zurückschliesse, bewillige ich dem Bezirksschulinspektor, Pfarrer Stroczyński eine Erhöhung der bisherigen Entschädigung pr. 300 fl. für den Abgang seines Einkommens auf den Jahresbetrag von Vierhundert (400) Gulden, anfangend vom 1. April 1875, kann aber weitere vorübergehende Zugeständnisse dieser Art nur von Fall zu Fall auf spezielles Ansuchen einzelner Inspektoren gegen genaue Nachweisung ihrer persönlichen Verhältnisse in Erwägung ziehen. — D. u. s.

Odpis.

odezwy Wydziału krajowego z dnia 24. września 1875 r. l. 22.161 do Świetnej c. k. Rady szkolnej w miejscu wystosowanej.

Na szacowną odezwę z dnia 15. września 1875 r. l. 5034 w przedmiocie organizacyi inspektoratów szkolnych okręgowych, Wydział krajowy ma zaszczyt oświadczyć, iż w obec Art. 35. ustawy z dnia 2. maja 1873 o zakładaniu i utrzymywaniu publicznych szkół ludowych, który wyraźnie wylicza cele, na które szkolny fuudusz krajowy może być użytym, Wydziałowi krajowemu nie wolno zezwolić, że zatem nie zezwala na to, aby fundusz ten w jakikolwiekbądź sposób do dotacyi inspektorów okręgowych pociągniętym został. Niemniej musiałby Wydział krajowy widzieć zupełne zwichnięcie ducha ustawy szkolnej w tem, jeżeliby nauczyciele pełniący obowiązki w szkole mieli obok tych pełnić obowiązki inspektorów okręgowych. Obowiązki tych nauczycieli w szkole są takich rozmiarów i tak wyłącznie wymagają działalności nauczyciela, że jeżeli tenże miałby przy nich pełnić jeszcze obowiązki inspektora okręgowego, szkoła musiałaby znacznie ucierpieć lub zupełnie pójść w odstawkę, czego Wysoki Sejm nie zamierzał, wotując ustawy szkolne i tak znaczny dodatek na fundusz szkolny krajowy. Tylko mężowie, którzy się wyłącznie mogą poświęcić inspektoratowi, których i tak jest stosunkowo za mało w kraju, mogą i powinni być inspektorami i przynieść ten pożytek, jakiego po nich §. 31. do 36. ustawy szkolnej wymagają.

D. j. w.

Alegat 13.

Odpis

odezwy c. k. Prezydyum Namiestnictwa we Lwowie z dnia 10. sierpnia 1875 r. l. 4.716|pr. do Wydziału krajowego w miejscu.

Według reskryptu Jego Ekscellencyi Pana Ministra wyznań i oświecenia z dnia 19. czerwca b. r. l. 7538 raczył Najjaśniejszy Pan przyzwolić Najwyższem postanowieniem z dnia 18. maja b. r. na przekształcenie Krakowskiego Instytutu technicznego na wyższą szkołę przemysłową, podobną zakładom naukowym tej kategoryi istniejącym w Brnie, w Czerniowcach i w Bielsku.

Krakowska szkoła przemysłowa będzie się składać z trzech oddziałów czyli szkół fachowych. Specyalnemi oddziałami tego zakładu będą mianowicie: szkoła budowniczo-techniczna, szkoła mechaniczno-techniczna i szkoła chemiczno-techniczna.

W krakowskiej szkole przemysłowej będą przeto udzielane nauki w obszerniejszym rozmiarze, niźli w szkołach tego rodzaju w innych krajach Austryi, albowiem każda z istniejących w monarchii szkół przemysłowych liczy tylko dwa oddziały fachowe.

Wyższa szkoła przemysłowa w Krakowie będzie nadto według intencyi Pana Ministra tak urządzoną, ażeby reprezentowała w rzeczywistości wyższy stopień nauki, aniżeli ten, który dostarczają uczniom wykłady instytutu technicznego.

Podając te postanowienia do wiadomości Świetnego Wydziału krajowego odnośnie do szacownej odezwy tamtejszej z dnia 17. stycznia 1874 r. l. 443/s. nadmieniam oraz, że nadchodzący rok szkolny 1875/6 został przeznaczony na przygotowawcze czynności w celu otworzenia pierwszego kursu każdego z trzech fachowych oddziałów szkoły przemysłowej z początkiem roku szkolnego 1876/7, i że natomiast pierwszy kurs nauk w technicznym instytucie już z początkiem nadchodzącego roku szkolnego 1875/6 zwiniętym zostanie.

D. j. w.

Alegat 14.

Odpis

odezwy Wydziału krajowego z dnia 20. sierpnia 1875 r. l. 19.423 do c. k. Prezydyum Namiestnictwa w miejscu.

Uprzejmem pismem z dnia 10. sierpnia b. r. l. 4716/pr. raczyło nas Świetne c. k. Prezydyum uwiadomić, iż Jego Ces. i Król. Ap. Mość Najwyższem postanowieniem z dnia 18. maja 1875 raczył przyzwolić na przekształcenie Instytutu technicznego krakowskiego na wyższą szkołę przemysłową o trzech specyalnych oddziałach. — Nie wątpimy, że owoce tej szkoły wyższej będą obfite, uważać wszelako musimy, że czas wprowadzenia tej szkoły w życie nie tylko nie jest szczęśliwie obrany, ale nawet wielką uczącej się młodzieży wyrządza krzywdę, jeżeli postanowienie c. k. Ministerstwa oświecenia zwinięcia pierwszego roku instytutu technicznego już z rokiem szkolnym 1875/6, a wprowadzenie nowej szkoły dopiero z następującym rokiem istotnie przeprowadzonem zostanie. Skutek bowiem będzie ten, że młodzież zachodniej Galicyi, która ukończyła szkołę realną w Krakowie, i którąby chciała się kształcić dalej, będzie przez cały rok pozbawiona możności uczęszczania do wyższego zakładu — nie będzie mogła uczęszczać do instytutu technicznego, ponieważ rok pierwszy będzie już zamknięty, ani też do wyższej szkoły przemysłowej, bo jej kursa dopiero za rok będą otwarte. Młodzież ta będzie zatem musiała cały rok darmo stracić, zapominając w wielkiej części to, czego się dotychczas nauczyła. Nadto i w materyalnym względzie musi ucierpieć, bo wszyscy ci uczniowie, którzy mają nadane stypendya, muszą takowe utracić, gdyż nie będą uczęszczać do szkół publicznych, a przepisy wymagają, aby stypendysta koniecznie był uczniem publicznym.

Nie można zarzucić, że uczniowie tacy mogą tymczasem uczęszczać do akademii technicznej we Lwowie, bo uczniowie szkół realnych pochodzą zwykle z rodzin niezamożnych i bardzo tylko mała część posiada środki, aby się udać do Lwowa i tam o własnych kosztach przepędzić cały rok na nauce w akademii technicznej.

W takim stanie rzeczy upraszamy w interesie młodzieży zachodniej, aby Świetne c. k. Prezydyum raczyło ująć się za tą młodzieżą i wyjednać u c. k. Ministerstwa prowizoryczne otworzenie pierwszych kursów nowej szkoły przemysłowej w Krakowie już z początkiem roku szkolnego 1875/6.

Takie prowizoryczne zaprowadzenie nowej szkoły ma za sobą liczne już precedensa w naszym kraju, i łatwe jest do przeprowadzenia, jeżeli się zważy, że są i siły naukowe w gronie nauczycieli instytutu technicznego i środki naukowe znajdujące się w tym samym instytucie. — A chociażby takie prowizoryczne otwarcie spóźniło się o pół lub cały miesiąc, to taka strata dałaby się łatwo wyrównać przez przeciąg całego roku i nie byłaby do porównania ze stratą, jaką młodzież poniesie, jeżeliby c. k. ministerstwo obstało przy swojej decyzyi.

D. j. w.

Alegat 15.

Odpis

odezwy c. k. Namiestnictwa we Lwowie z dnia 23. sierpnia 1875, l. 42.006 do Wydziału krajowego w miejscu.

Na szanowną odezwę z dnia 20. bm. l. 19.423 mam zaszczyt oświadczyć świetnemu Wydziałowi krajowemu, że Namiestnictwo przyczyniłoby się chętnie z swej strony do przyspieszenia otwarcia szkoły przemysłowej w Krakowie, gdyby nie zachodziła ta okoliczność ważna, że wskazany powyżej nowopowstający zakład naukowy wymaga koniecznie starannej organizacyi a rzeczywiste otworzenie zakładu nawet i pod względem lokalności takich przygotowań, które przed upływem co najmniej jednego roku i bez wypróżnienia choć w części gmachu tym wykonane być nie mogą, zawsze więc zajdzie koniecznie dłuższa przerwa między zakończeniem nauk instytutu technicznego, a rozpoczęciem kursów nowego zakładu. Wszelkie doraźne kroki, mianowicie zaś prowizoryczne otworzenie pierwszych kursów nauk fachowych szkoły przemysłowej z początkiem nadchodzącego roku wpłynęłyby tylko niekorzystnie na urządzenie i przyszłą działalność zakładu, który będąc jedynym w swoim rodzaju zakładem naukowym w kraju, nie może rozpocząć swego działania na wątłych podstawach, lecz wymaga zupełnej swemu celowi odpowiadającej organizacyi.

Obawa zaś wyrażona w szanownej odezwie, jakoby młodzież kończąca nauki w Krakowskiej szkole realnej narażoną była na straty z powodu, że 1. kurs nauk w szkole przemysłowej dopiero w roku 1876/7 otworzonym zostanie, nie jest uzasadnioną, albowiem do szkoły przemysłowej nie mają wstępywać uczniowie, ukwalifikowani do wstąpienia do akademii technicznej, lecz uczniowie z niższem przygotowaniem, uczniowie, którzy ukończyli niższe gimnazyum, niższą szkołę realną lub czteroklasowe gimnazyum realne, zatem z tych nie będzie żaden narażony na konieczność udawania się na akademię techniczną do Lwowa, a wątpić należy, ażeby do szkoły przemysłowej choćby już w nadchodzącym roku otworzoną została, zwłaszcza przy prowizorycznem jej urządzeniu zgłosili się abiturjenci wyższej szkoły realnej.

Młodzież zaś, która obecnie ukończyła nauki niższego oddziału jakiejkolwiek szkoły średniej, a zamierza wstąpić do szkoły przemysłowej, może odbyć jeszcze tymczasowo jeden rok nauk w wyższym oddziale zakładów powyżej wskazanych, a to dla wybranego zawodu, którego kształcić ją ma nowa szkoła z większą korzyścią, niżli uczęszczając na 1. rok instytutu technicznego.

Zresztą na urządzenie choćby tylko tymczasowe pierwszych kursów wszystkich trzech oddziałów, nie wystarczają dotychczasowe siły nauczycielskie, a trudny zaś jest wybór, któremu z tych oddziałów dać pierwszeństwo przy otworzeniu kursu.

D. j. w.

Alegat 16.

Odpis

sprawozdania Magistratu miasta Lwowa z dnia 7. czerwca 1875 l. 36.670|74 wystosowanego do Wydziału krajowego.

W załączeniu przedkłada Magistrat odnośnie do rozporządzenia z dnia 3. listopada 1874 l. 21.778 sprawozdanie złożone Wysokiej Radzie szkolnej krajowej w odpowiedzi na reskrypt tejże z dnia 24. października 1874 r. l. 8468/pr. w sprawie drugiego (względnie 4.) gimnazyum we Lwowie z językiem wykładowym polskim. Z tego sprawozdania raczy Wysoki Wydział krajowy powziąć przekonanie, że Reprezentacya miasta uczyniła w myśl powołanego rozporządzenia wszystko, na co tylko dochody gminne dozwalają, ażeby tak pożytecznemu zamiarowi c. k. rządu podać pomocną rękę.

Przyjmując z wdzięcznem uznaniem za ofiarowany na ten cel przez Wys. Wydział krajowy zasiłek 3,000 złr. z funduszów krajowych, oznajmia Magistrat niniejszem, że skoro warunki w dołączonem sprawozdaniu wyłuszczone przez Wysokie Władze rządowe przyjęte zostaną, gmina oczekuje wypłaty przyrzeczonej kwoty. D. j. w.

Subalegat ⁄. Do Alegatu 16.

Odpis

relacyi Magistratu król. stoł. miasta Lwowa z d. 7. czerwca 1875 l. 36.670|74 do Wys. Rady szkolnej krajowej.

Na skutek reskryptu Wysokiej Rady szkolnej kraj. z dnia 24. października 1874 roku l. 8468/pr., którym Reprezentacya miasta zawiadomioną została o Najwyższem postanowieniem Cesarskiem z dnia 2. września 1874 zezwalającem na utworzenie czwartego względnie drugiego gimnazyum z językiem wykładowym polskim we Lwowie, wzięła Reprezentacya miasta warunki, od których dopełnienia ze strony gminy miasta Lwowa wykonanie rzeczonego Najwyższego postano-

wienia zależeć ma, pod dokładną rozwagę i powzięła uchwałę, którą Magistrat niniejszem wraz z motywami przedstawia. Przedewszystkiem wynurza Reprezentacya miasta swoją najwyższą wdzięczność dla Najjaśniejszego Pana za najłaskawsze uwzględnienie potrzeb kraju i gminy co do szerzenia oświaty w języku narodowym. Głównie tem uczuciem powodowana, przychyliła się Reprezentacya miasta do przyjęcia warunku przez Wys. Radę szkolną wyrażonego, mianowicie: dostarczenia lokalności na umieszczenie zakładu, wszelako z pewnemi modyfikacyami i zastrzeżeniami, które wynikają ze szczególnych stosunków gminy miasta Lwowa.

1. Nie może się gmina obowiązywać do dostarczenia lokalności na umieszczenie gimnazyum raz na zawsze lub na czas nieograniczony, a to z powodu, że gmina nie posiada na ten cel żadnego własnego gmachu. Wiadomo Wys. Radzie szkolnej kraj., że dotychczas gimnazyum Franciszka Józefa mieści się w lokalnościach najętych, i że takowe zostanie dopiero po dokonaniu budowy własnego gmachu do tegoż przeniesionem. Zważywszy jednakże, że lokalności w gmachu OO. Bernardynów, w których się obecnie gimnazyum Franciszka Józefa częściowo mieści, zostały według umowy zawartej z konwentem OO. Bernardynów na dniu 6. października 1874 stosownie do uchwały Rady miejskiej z dnia 11. czerwca 1874 l. 80. na nowo na przeciąg lat dziesięciu t. j. do 31. lipca 1884 najęte, że przeto lokalności te zostaną do dyspozycyi gminy po przeniesieniu z nich gimnazyum Franciszka Józefa (co ile możności najrychlej nastąpi), postanowiła Reprezentacya miasta, aczkolwiek z ujmą dla szkół ludowych, które tamże pomieścić zamierzała, oświadczyć się, że jest gotową przelać wszystkie prawa nabyte na mocy tej umowy do lokalności w gmachu Konwentu OO. Bernardynów wynajętych, na rzecz Państwa, jako założyciela nowo utworzyć się mającego gimnazyum. W skutek tego oddałaby gmina z dniem 1. września 1875 w posiadanie Wysokich Władz rządowych wszystkie w gmachu OO. Bernardynów najęte lokalności na umieszczenie gimnazyum. Przelanie tych praw na Wysoki Rząd nie może wszakże gminy dłużej wiązać jako do wygaśnięcia umowy zawartej z konwentem OO. Bernardynów t. j. do 31. lipca 1884, a zatem tylko na ten czas obowiązuje się Reprezentacya miasta imieniem gminy przelać swoje prawa na Państwo.

2. Gmina odstąpiłaby rzeczone prawa bezpłatnie, a zatem obowiązki przez nią powyższą umową w obec konwentu OO. Bernardynów przyjęte ciężyłyby aż do wygaśnięcia umowy na gminie. Obowiązki te zawierają się w ust. II., III. i IV. umowy, której odpis się załącza.

3. Nadto przyjmuje Reprezentacya miasta w imieniu Gminy obowiązek dostarczania dla nowo otworzyć się mającego gimnazyum przez cały czas trwania umowy z konwentem OO. Bernardynów zawartej t. j. aż do końca lipca 1884 trzydzieści sągów drzewa z lasów miejskich co roku na opał i dwadzieścia pięć (25) złr. rocznie na oświetlenie.

4. Celem ułatwienia tymczasowego rozdziału dzisiejszego gimnazyum na dwa oddzielne zakłady, obowiązuje się Reprezentacya miasta imieniem gminy donająć w prywatnym budynku pokój na kancelaryę Dyrektora i pokój na konferencye dla nauczycieli, aż do czasu, gdy gimnazyum Franciszka Józefa będzie mogło w nowym gmachu być umieszczonem.

5. Po przeniesieniu gimnazyum Franciszka Józefa do nowego gmachu zostaną Wysokim Władzom rządowym oddane do użytku dla nowego gimnazyum wszystkie ubikacye, które na mocy umowy z dnia 6. października 1874 r. z Konwentem OO. Bernardynów zawartej, w gmachu tegoż konwentu dla gimnazyum Franciszka Józefa są przeznaczone. Oprócz tych ubikacyi nie obowiązuje się Reprezentacya miasta żadnych innych ubikacyi dostarczyć.

6. Warunki niniejsze a mianowicie pod 1., 2., 3., 4. wymienione obowiązywać mają gminę miasta Lwowa tylko w tym wypadku, jeżeli nowo utworzyć się mające gimnazyum wejdzie

w życie z następującym rokiem szkolnym t. j. z dniem 1. września 1875 r. Że Reprezentacya miasta do przyjęcia tylko tych, a nie innych warunków się obowiązuje, do tego skłoniły ją następujące powody:

a) Jakkolwiek Reprezentacya miasta przyjęła z najżywszą wdzięcznością łaskę Najjaśniejszego Pana wyświadczoną krajowi przez postanowienie założenia drugiego polskiego gimnazyum we Lwowie i jakkolwiek nie może odmówić swego uznania tej okoliczności, że gimnazyum ma być urządzone i utrzymywane kosztem Państwa, to jednak musiała Reprezentacya miasta pilnie baczyć na to, aby przez przyjmowanie ciężarów nadobowiązkowych nieuwłóczyć obowiązkom, które z nieodpartą koniecznością wedle ustaw spełnienia swego od gminy się domagają. Miała tu na myśli Reprezentacya miasta tę okoliczność, że ustawy rozkładają wielce sprawiedliwie obowiązek utrzymania szkół w ten sposób, iż szkoły średnie i wyższe w ogóle mają być utrzymywane kosztem Państwa, zaś szkoły ludowe kosztem gmin z pomocniczem poparciem kraju. — Nie zapoznaje Reprezentacya miasta tego, że gmina stołecznego miasta zwłaszcza nie powinna się usuwać od popierania Państwa w jego powołaniu zakładania szkół wyższych. Jest to obowiązek moralny, jednakże w którego pełnieniu należy zawsze uważać na to, aby nie wyczerpnąć sił gminy do tego stopnia, iżby przez to musiała zaniedbać obowiązek prawny zakładania i utrzymywania szkół ludowych. Rozważywszy, co już gmina czyni dla szkół średnich, a co uczynić winna jeszcze dla innych gałęzi oświaty, przyszła Reprezentacya miasta do tego przekonania, że ofiarując się do spełniania wyżej wymienionych warunków, staje u kresu, po za który jej w obec sił materyalnych, jakie posiada, i obowiązków ustawami na nią włożonych, wykraczać nie wolno.

b) Dla faktycznego wyjaśnienia rzeczy zwraca reprezentacya miasta uwagę Wysokiej Rady szkolnej krajowej na następujące okoliczności: Pominąwszy już to, co wyżej nadmieniono, że lokalności, które gmina gotowa jest ustąpić na umieszczenie gimnazyum, były właściwie przeznaczone na umieszczenie szkoły wzorowej, która dzisiaj dosyć niewłaściwie mieści się w gmachu ratuszowym, że zatem z jednej strony cele oświaty, z drugiej strony majątkowe stosunki gminy są wystawione na uszczerbek, uprasza Reprezentacya miasta uwzględnić, że obowiązki przyjęte przez nią według umowy z konwentem OO. Bernardynów zawartej, pociągają także za sobą znaczne koszta. Ustępem II. *a.* tej umowy przyjęła gmina obowiązek pokrycia pewnej części gmachu ogniotrwałym materyałem, co według obliczenia w przybliżeniu przez m. Urząd budowniczy uczynionego kosztować będzie przeszło 13,000 złr. doliczywszy do tego czynsz najmu wynoszący według art. L. umowy 600 złr. w. a. rocznie t. j. 6,000 złr. w. a. za lat 10, opał, co wyniesie przynajmniej 300 złr., a zatem 3,000 złr. za lat 10 — i oświetlenie 250 złr. w ciągu tego czasu, nareszcie inne koszta, które obecnie w pewną cyfrę ująć się nie dadzą, wyniesie koszt przyjęty na fundusz gminy około 25,000 złr. czyli 2,500 złr. rocznie. Taka jest ofiara gminy nie licząc postradanego zysku, jakiby mogła mieć przez przeniesienie do gmachu OO. Bernardynów szkół ludowych z miejscowości dziś przez nie zajmowanych.

c) Ofiara ta, do której gmina bynajmniej prawnie obowiązaną nie jest, przybiera tem większe znaczenie, gdy się zważy, że na budowę gimnazyum imieniem Franciszka Józefa i szkoły realnej była gmina zniewoloną okolicznościami zaciągnąć dług w kwocie 300,000 złr. w. a., którego umorzenie będzie obciążać budżet gminy przez lat 27.

d) Obowiązki prawne, jakie wedle ustawy z dnia 2. maja 1873 Dz. ust. i rozp. kraj. 250 ciężą na gminie pod względem utrzymania szkół ludowych, pociągają za sobą koszt na utrzymanie już objętych przez gminę 5 szkół ludowych, z których tylko dwie są umieszczone w budyn-

kach własnych. Dla tych i przybyć mających szkół będzie gmina musiała z czasem wybudować osobne gmachy, co znów znacznego kapitału wymagać będzie.

W obec tego stanu rzeczy tuszy sobie Reprezentacya miasta, że wielkość ofiary, jaką Reprezentacya miasta imieniem gminy ponieść jest gotowa, znajdzie słuszne ocenienie u Wysokich Władz rządowych i uprasza, ażeby Wysoka Rada szkolna raczyła poprzeć gdzie należy prośbę Reprezentacyi miejskiej, iżby Wysoki Rząd chciał wpłynąć na otworzenie drugiego gimnazyum polskiego, a względnie 4° we Lwowie już od 1. września 1875, a zarazem poczynić kroki stosowne, ażeby do utrwalenia i stałego utrzymania tej instytucyi tak fundusze państwowe jakoteż i krajowe się przyczyniły.

D. j. w.

Alegat 17.

O d p i s

sprawozdania Prezydenta królews. stołecz. miasta Lwowa z dnia 13. grudnia 1875 roku l. 729|pr. do Wydziału krajowego w miejscu.

Na reskrypt z dnia 14. września 1875 l. 21.280 zawierający poufne uwagi Wysokiego Wydziału krajowego w sprawie utworzenia czwartego gimnazyum we Lwowie z językiem wykładowym polskim, ośmielam się najuprzejmiej niniejszem odpowiedzieć:

Każdy przyznać musi zupełną słuszność uczynionym uwagom, o ile takowe dotyczą Najwyższego aktu łaski, którym Najjaśniejszy Pan najłaskawiej zezwolić raczył na założenie czwartego gimnazyum państwowego we Lwowie z językiem wykładowym polskim, to też i Reprezentacya miejska na posiedzeniu z dnia 22. kwietnia b. r. jednogłośnie uchwaliła najgłębsze i najuniżeńsze podziękowanie za ten Najwyższy akt łaski, o który się już dawniej ubiegała, wnosząc w tym względzie kilkakrotnie prośby do Wysokiego Rządu, a nawet najuniżeńszą prośbę przez osobną deputacyę do stóp tronu Najjaśniejszego Pana.

We wszystkich tych prośbach wykazywano już wówczas niemożność przyczynienia się z funduszów gminy do założenia tego gimnazyum.

Gdy więc do pomienionego Najwyższego aktu łaski dołączone zostało żądanie, by gmina tutejsza zobowiązała się dostarczyć lokalności potrzebne na umieszczenie tego gimnazyum, utrzymywać te lokalności, ponosić koszta opału i oświetlenia, tudzież na środki naukowe przyczynić się corocznie przynajmniej kwotą 1.000 złr., Reprezentacya gminy musiała pod ścisłą wziąć rozwagę czy jej fundusze na poniesienie takiej ofiary wystarczą.

Po najgłębszem i najściślejszem zbadaniu, po kilkakrotnych obradach w Magistracie, w dotyczącej sekcyi i na pełnej Radzie zapadła dnia 22. kwietnia b. r. uchwała, że fundusze gminy nie pozwalają żądaniu Wysokiego Rządu w całości zadość uczynić, by zaś dać dowody najlepszych chęci, ofiarowała Reprezentacya gminy ubikacye w klasztorze OO. Bernardynów, w których obecnie gimnazyum polskie się mieści, na czas, na jaki je gmina wynajęła, która ofiara, chociaż czynsz nie jest wysoki, ze strony gminy zawsze była znaczną, bo gmina zobowiązała się w czasie najmu, pokryć budynek materyałem ogniotrwałym, co przy obszerności budynku znaczniejszego wymagać będzie wydatku. Tę uchwałę powtórzyła Reprezentacya gminy jednogłośnie na posiedzeniu dnia

28. października b. r., odstąpiła tylko od warunku pierwotnie postawionego, by gimnazyum to już z początkiem bieżącego roku szkolnego zostało otwarte.

Nie są to więc trudności, jakieby gmina stawiała, ale są to ułatwienia, które gmina z własnym uszczerbkiem ponosi, byle tylko przyczynić się do utworzenia zakładu naukowego tak w kraju potrzebnego.

Mogę tylko zapewnić Wysoki Wydział krajowy, że w Reprezentacyi miejskiej wszystkie uwagi w reskrypcie z dnia 14. września b. r. l. 21.280 poczynione, były podnoszone, że więc i najważniejsza strona tej kwestyi, którą Wysoki Wydział krajowy tak słusznie podnosi, pominiętą nie została.

Reprezentacya gminy zostawała widocznie pod obawą, że w obec wielkich jeszcze wydatków, jakie ją czekają, w dalszym rozwoju szkół ludowych, nie sprosta obowiązkom na się przyjętym i przyjdzie w położenie, jakie spotkało już inne gminy, które skwapliwie podobne obowiązki przyjmowały, że w krótkiem stosunkowo czasie muszą błagać o zwolnienie ich z obowiązków przyjętych.

Wiadomo Wysokiemu Wydziałowi krajowemu, że tutejsza gmina stawia obecnie budynek na gimnazyum i szkołę realną za pieniądze pożyczone, bo za pożyczkę 300.000 złr. w galic. kasie oszczędności zaciągniętą, a w następnym roku musi znowu pożyczka być zaciągniętą, by postawić budynki na szkoły ludowe u św. Antoniego i u św. Anny, które obecnie bardzo nieodpowiednio są umieszczone.

Do wydatków podobnych na szkoły ludowe gmina jest obowiązaną — jakby się jednak dało usprawiedliwić takie gospodarstwo, któreby dozwalało zaciągać pożyczki na ponoszenie wydatków, które nie są ściśle obowiązkowe a narażające gminę na niedobory, których pokrycie staje się niemożliwem?

Przy obradach w tym przedmiocie podniesiono w Radzie pełnej także fakt, że w mieście Lwowie, który przy każdej sposobności tak dobitnie manifestuje swój charakter polski, istnieje gimnazyum z językiem wykładowym niemieckim, tudzież gimnazyum z językiem wykładowym ruskim, oba założone i utrzymywane tylko z funduszów państwowych, gdy zaś idzie o utrzymanie gimnazyum z językiem wykładowym polskim, bywa gmina pociąganą do ciężkich ofiar.

Wysoki Wydział krajowy raczy łaskawie usprawiedliwić te uwagi, które tu czynię jedynie z tego powodu, by ochronić gminę, która już tylekroć dała dowód czystego patryotyzmu, od zarzutu, jakoby w niniejszym wypadku nie powodowała się podobnem uczuciem, by przedstawić właściwe zapatrywanie się Reprezentacyi gminy na tę sprawę i wykazać niemożliwość ponoszenia wydatków przez Wysoki Rząd wymaganych.

W tym celu ośmielam się załączyć pod ⁄. odpis memoryału do c. k. Ministerstwa oświaty wystosowanego i proszę, by Wysoki Wydział krajowy uchwałę Reprezentacyi gminy w tej sprawie do przychylnej wiadomości łaskawie przyjąć raczył.

D. j. w.

Odpis

odezwy Wydziału krajowego z dnia 4. stycznia 1876 l. 30993, do c. k. krajowej Rady szkolnej w miejscu.

W skutek szanownej odezwy z dnia 24. października 1874 l. 8468 w przedmiocie otworzenia II. gimnazyum z językiem wykładowym polskim, udał się Wydział krajowy pismem z dnia 3. listopada 1874 l. 21778 do Reprezentacyi miasta Lwowa z gorącem wezwaniem do ofiarności a nawet przyrzekł udzielić gminie zasiłku 3000 złr. z funduszów dla ulżenia jej ciężaru na nią spadającego. Gmina miasta Lwowa powołując się na niekorzystne swoje finansowe położenie oświadczyła nam pismem z dnia 7. czerwca 1875, l. 36.670/74, że nad ciężary, jakie w piśmie swem jednocześnie do świetnej c. k. krajowej Rady szkolnej wysłanem na siebie przyjęła, innych przyjąć nie może.

Gdy ponownem pismem Świetnej c. k. Rady szkolnej z dnia 4. Września 1875 l. 8859 uwiadomieni zostaliśmy, iż Jego Ekscelencya p. minister oświecenia nie zadawalnia się datkami przez gminę miasta Lwowa ofiarowanemi, ale wyższych się domaga, wystosowaliśmy ponownie dnia 14. września 1875, l. 21280 do Prezydenta miasta Lwowa pismo, w którem kładąc główny nacisk na konieczność przyjścia ludności polskiej nowym zakładem w pomoc, staraliśmy się nakłonić gminę do większej ofiarności. Na to nasze wezwanie otrzymaliśmy sprawozdanie p. Prezydenta miasta Lwowa z dnia 13. grudnia 1875 l. 729/pr. którego odpis załączamy pod */.

Sprawozdanie to podnosi po pierwsze, niemożność gminy ponoszenia dalszych ofiar, po drugie, pokrzywdzenie narodowości polskiej przy dotowaniu zakładów gimnazyalnych we Lwowie. Wobec tak wyczerpujących motywów tak za jednem jak drugiem, Wydział krajowy nie widzi się już więcej w możności nalegania dalej na gminę. Niewątpliwą jest rzeczą, że gmina stawiając gmach dla pomieszczenia gimnazyum Franciszka Józefa, organizując szkoły ludowe, umieszczając szkołę realną, znaczne ponosi ofiary, a jeżeli nie podołała sprostać wymaganiom ustawy z r. 1873, to szukać należy przyczynę właśnie w ofiarności jej dla szkół średnich. Ale w czem najgłówniej gminie miasta Lwowa przypisać należy słuszność to w tem, że chociaż przeważna część ludności miasta Lwowa jest narodowości polskiej, chociaż potrzeba utworzenia II. gimnazyum z językiem wykładowym polskim jest naglącą i piekącą, bo liczba uczniów i klas równorzędnych doszła w tem gimnazyum do liczby w szkołach średnich niepraktykowanej a w obec wymagań nauki niemożliwych, to przecież c. k. rząd wzbrania się przyjść ze swoich środków ludności polskiej w pomoc, chociaż dla narodowości ruskiej i niemieckiej utrzymuje własnym kosztem wyłącznie dwa zakłady odrębne. Wydział krajowy ma nadzieję, iż i świetna c. k. Rada szkolna podzieli to zapatrywanie się i przyczynić się zechce, aby i dla młodzieży narodowości polskiej wymierzoną została sprawiedliwość i daną jej została możność kształcenia się tak jak to się stało dla narodowości niemieckiej i ruskiej.

D. j. w.

O d p i s

odezwy Wydziału krajowego z dnia 30. czerwca 1875 l. 6.208 wystosowanej do Świetnego c. k. Namiestnictwa w miejscu.

Wydział krajowy ma zaszczyt przesłać w załączeniu Świetnemu c. k. Namiestnictwu prośbę Wydziału powiatowego Krośniańskiego o wyjednanie połączenia gościńca państwowego Duklańskiego z Węgiersko-Galicyjską koleją w Mezö Laborcz przez zbudowanie gościńca z Barwinka do gościńca Cserteczu na Węgrzech i uprasza przytem, ażeby Świetne c. k. Namiestnictwo raczyło sprawę tę przedstawić Wysokiemu c. k. Ministerstwu spraw wewnętrznych z opinią przychylną i równocześnie Wydział krajowy o tem uwiadomiło. W sprawie tej popartej przez Wydział krajowy w odezwie z d. 2. stycznia 1872. l. 19.431 wystosowanej do Świetnego c. k. Namiestnictwa a następnie w odezwach z 26. lipca 1873 l. 9.451, wystosowanych do Wysokiego c. k. Ministeryum spraw wewnętrznych i c. k. Ministeryum handlu, zapadło według szanownej odezwy z dnia 6. czerwca 1873 l. 45542, orzeczenie odmowne, lecz w obec załączonej w odpisie odezwy Wys. c. k. państwowego Ministeryum wojny z d. 30. stycznia r. b., konstatującego ważność drogi pod względem strategicznym, godzi się spodziewać, iż Wysokie c. k. Ministeryum spraw wewnętrznych po ponownem zbadaniu sprawy raczy przychylić się do prośby Wydziału powiatowego Krośniańskiego.

D. j. w.

O d p i s

odezwy c. k. Starostwa w Przemyślu z d. 9. września 1875 l. 10.745, wystosowanej do Wydziału krajowego.

Odnośnie do reskryptu c. k. Namiestnictwa z dnia 20. marca r. b. do l. 9.461 mam zaszczyt Świetny Wydział uwiadomić co do nastąpić mającej ponownej rozprawy konkurencyjnej względem uregulowania Sanu między Przemyślem a Składem Solnym, nie będę według dotychczasowego zwyczaju wszystkich stron konkurencyjnych naraz zwoływał, lecz rozłożę termina na dni kilka i będę na każdy dzień tylko te strony wzywał, których interesa więcej się ze sobą łączą, sądzę bowiem, że jeżeli ta sprawa jest w ogóle do przeprowadzenia, to tylko w ten sposób udać się może. Świetny Wydział krajowy zechce mnie przeto uwiadomić, czy delegat tamtejszy będzie mógł wziąść udział przez cały czas rozprawy, która na każdy sposób kilka dni potrwa, czyli też oświadczenie swe co do subwencyi 50000 złr. złoży w tenczas, gdy pertrakcya z stronami będzie już zupełnie ukończoną. W końcu mam zaszczyt zwrócić uwagę Świetnego Wydziału krajowego, że deklaracya co do rzeczonej subwencyi winna być w myśl reskryptu c. k. Namiestnictwa z d. 20. marca b. r. l. 9461 stanowczą, gdyż dopóki nie jest wiadomem, komu Świetny Wydział krajowy pomocy udziela, nie można obliczyć, ile wynosi ogólna kwota, którą spłacą strony, życzące sobie wykonania regulacyi.

D. j. w.

O d p i s

odezwy Wydziału krajowego z dnia 22. września 1875 l. 21.534 wystosowanej do c. k. Starostwa w Przemyślu.

W załatwieniu odezwy szacownej z d. 9. września r. b. l. 10745 w sprawie regulacyi Sanu między Przemyślem a Składem solnym mamy zaszczyt upraszać Świetne c. k. Starostwo,

ażeby po zupełnem ukończeniu zamierzonych pertraktacyi z pojedyńczemi grupami stron interesowanych raczyło o wyniku onych uwiadomić Wydział krajowy, który następnie wyszle swego delegata celem złożenia deklaracyi co do zasiłku, którym fundusz krajowy w myśl uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 3. października 1874 miałby się przyczynić do kosztów rzeczonej regulacyi. — Nadmieniamy przytem, iż delegat Wydziału krajowego będzie zarazem upoważnionym do oznaczenia, którym stronom konkurencyjnym i jakiemi kwotami przyjdzie ewentualnie w pomoc fundusz krajowy.

D. j. w.

O d p i s

przedstawienia Wydziału krajowego z dnia 9. lipca 1875 l. 10.119 do Jego Excel. pana Jana de Chlumeckyego c. k. Ministra handlu, kawalera żelaznej korony I. kl. i orderu Franciszka Józefa, Jego ces. i król. Apost. Mości rzeczywistego radcy tajnego etc. etc. w Wiedniu.

Euere Excellenz! Das k. k. Statthalterei-Präsidium in Lemberg hat mit der Note vom 28. April l. J. Z. 2.755/pr. den gefertigten Landesausschuss in die Kenntniss gesetzt, dass laut des Erlasses des hohen k. k. Ministerium des Innern vom 17. April l. J. Z. 5336 der zur Vorlage gebrachte Beschluss des galizischen Landtages vom 13. October 1874, betreffend die Förderung des Baues zweier Vicinalbahnen in dem Dreiecke zwischen der russisch-polnischen Grenze und der Lemberg-Brodyer und Lemberg-Tomaszower Eisenbahnen durch Gewährung einer Staatssubvention Euerer Excellenz zur Würdigung und thunlichster Berücksichtigung gleichzeitig mitgetheilt worden ist. —

Wiewol der gefertigte Landesausschuss die Ueberzeugung hegt, dass Euere Excellenz den Handels- und Verkehrsinteressen Galiziens dieselbe wohlwollende Theilnahme und hochgeneigte Fürsorge angedeihen lassen werden, welche Eure Excellenz als k. k. Ackerbauminister den agricolen Verhältnissen dieses Landes zuzuwenden geruhet haben und dass somit alle gerechten Wünsche der Landesvertretung bei Euerer Excellenz williges Ohr finden werden, so erachtet es derselbe doch für seine Pflicht, jene Motive hervorzuheben, welche dem genannten Landtagsbeschlusse zu Grunde liegen.

Der Mangel an Communicationsmitteln in Galizien ist allgemein bekannt und namentlich was die Anzahl von Chausseen anbelangt, nimmt unser Land unter allen österreichischen Kronländern die letzte Stelle ein, wie aus der nachstehenden Vergleichstabelle ersichtlich ist:

Auf 1□ Meile entfällt in:	
Unterösterreich . .	1·9 Meilen.
Oberösterreich . . .	1·75 „
Salzburg	0·75 „
Kärnthen	1·05 „
Küstenland	3·3 „

Tirol	0·56	Meilen.
Böhmen	2·4	„
Mähren	2 05	„
Schlesien	2·6	„
Galizien	0·48	„

Dass in Folge dieses ungünstigen Verhältnisses die Volkswirthschaft verfällt oder doch in ihrer Entwickelung gehemmt wird und dass dabei nicht nur das Wohl des Landes aber auch das ökonomische Interesse des Staates im hohen Grade beeinträchtigt wird, braucht nicht bewiesen zu werden.

Um diesem Uebelstande wenigstens theilweise abzuhelfen, hat der galizische Landtag in den letzten Jahren eine Reihe von Beschlüssen gefasst, welche die Bildung des für die gedeihliche Entwickelung des Landes unentbehrlichsten Strassennetzes anstreben. So wurden in den Jahren 1872—1874 die Strassenzüge:

a)	Zator-Sucha	4 M. 2730	Kl.
b)	Tarnów-Szczucin	4 M. 3870	„
c)	Rzeszów-Nadbrzezie	12 M. 3040	„
d)	Przeworsk-Dynów	4 M. 1810	„
e)	Krasne-Busk	— 2690	„
f)	Zborów-Załośce	3 M. 380	„
g)	Tarnopol-Zbaraż	2 M. 3120	„
h)	Smykowce-Kopeczyńce	7 M. 3730	„
i)	Brzeżany-Rohatyn	4 M. 880	„

als Landstrassen erklärt und nachdem jener Theil des Landesanlehens vom Jahre 1873, welcher die zur Erbauung derselben nöthigen Mittel verschaffen sollte, in Folge der Ablehnung des diesbezüglichen Gesuches um Steuer- und Gebührenfreiheit nicht realisirt worden ist, wurde für die Jahre 1875 und 1876 von dem galizischen Landtage ein Credit von je 500.000 Gulden ö. W. votirt, welcher den gefertigten Landesausschuss in den Stand gesetzt hat, den Bau von sieben Landesstrassen in Angriff zu nehmen.

Neben den obigen Baukosten betragen die Erhaltungskosten der galizischen Landesstrassen sammt den Subventionen für Bezirks- und Gemeindestrassen 541.112 Gulden ö. W. so, dass das jährliche Erforderniss im galizischen Landesbudget für Strassenzwecke 1,041.112 Gulden ö. W. beträgt, welches mittelst Umlage von Landessteuern und zwar eines Landeszuschlages von 15·78 Neukreuzer von je einem Gulden unmittelbaren Steuern gedeckt wird, und 41.8 Perzent des ganzen Landesbudgets repräsentirt.

In diesem Verhältnisse sorgt kein österreichisches Kronland um die Vermehrung und Verbesserung seiner Communikationsmittel, wie dies die nachstehenden Vergleichstabellen erweisen:

I.

Unterösterreich deckt seine jährlichen Communicationsbedürfnisse						
	mittelst	eines	Landeszuschlages	von	8·32	Kreuzer.
Oberösterreich	„	„	„	„	8·05	„
Salzburg	„	„	„	„	9·11	„
Steiermark	„	„	„	„	6·06	„
Kärnthen	„	„	„	„	13·30	„
Görz	„	„	„	„	2·34	„

Voralberg deckt seine jährlichen Communicationsbedürfnisse mittelst eines Landeszuschlages von					—	Kreuzer
Böhmen	„	„	„	„	1·71	„
Mähren	„	„	„	„	2·38	„
Schlesien	„	„	„	„	1·13	„
Galizien	„	„	„	„	15·78	„
Bukowina	„	„	„	„	0·87	„

II.

In Unterösterreich beträgt das Communicationsbudget im Verhältnisse zum ganzen Landesbudget					34·8%
In Oberösterreich	„	„	„	„	16·8%
In Salzburg	„	„	„	„	17·6%
In Steiermark	„	„	„	„	14·4%
In Kärnthen	„	„	„	„	20·1%
In Görz	„	„	„	„	7·3%
In Vorarlberg	„	„	„	„	—
In Böhmen	„	„	„	„	6·0%
In Mähren	„	„	„	„	7·9%
In Schlesien	„	„	„	„	6·8%
In Galizien	„	„	„	„	41·8%
In Bukowina	„	„	„	„	2·6%

Zu so grossen Ausgaben ist Galizien deshalb genöthigt, weil daselbst auf deu Bau und Erhaltung der Staatsstrassen verhältnissmässig weniger verwendet wird, als in anderen österreichischen Kronländern. In ganz Cisleithanien, welches 14,799.515 Einwohner und an Flächenraum 5852 öster. Quadratmeilen zählt, beträgt die Gesammtlänge der Aerarialstrasen 1622 Meilen, wogegen in Galizien, welches 5,418.000 Einwohner zählt, auf einem Flächenraum von 1364 Quadratmeilen die Gesammtlänge der Aerarialstrassen nur 380 Meilen beträgt.

Aus der Vergleichung dieser Ziffern ergibt sich, dass Galizien, wenn das Verhältniss der Bevölkerung von ganz Cisleithanien in's Auge gefasst wird — um 214 Meilen weniger, wenn dagegen der Flächenraum dieses Landes dem Flächenraum aller Kronländer Cisleithaniens entgegengestellt wird, um 192 Meilen weniger Strassen besitzt, als es im Falle einer gleichmässigen Behandlung seitens der hohen Regierung besitzen sollte.

Die Bevorzugung anderer österreichischen Länder im Vergleiche mit Galizien geht auch aus der nachstehenden Zusammenstellung hervor:

Auf eine Quadratmeile Flächenraum entfällt an jährlichen Ausgaben aus dem Staatsfonde für Aerarialstrassen u. Wasserbauten:

In Unterösterreich	5.389	Gulden.
In Oberösterreich	3.251	„
In Salzburg	1.862	„
In Steiermark	1.185	„
In Kärnthen	1.227	„
In Böhmen	2.206	„
In Mähren	845	„
In Schlesien	2.000	„

In Galizien 1.106 Gulden.
In Bukowina 962 „

In dieser Reihenfolge nimmt Galizien den drittletzten Rang ein, während es in der Belastung des Landesbudgets für Strassenzwecke allen österreichischen Kronländern vorangeht.

Trotz dieser Opferwilligkeit ist es der Landesvertretung nicht möglich, in allen Gegenden des Landes die nöthigsten Strassenzüge zu schaffen. Dies gilt namentlich von der Gegend in dem Dreiecke zwischen der russisch-polnischen Grenze und den Lemberg-Brodyer und Lemberg-Tomaszower Eisenbahnen.

Der galizische Landtag hat zwar seit jeher und dies im vorzüglichen Masse auf diese Gegend sein Augenmerk gerichtet und in Folge des Landtagsbeschlusses vom 14. October 1871 wurden auf den diesbezüglichen Linien:

a) von Lemberg bis zur Reichsgränze bei Stojanów,
b) von Krystynopol bis zur Reichsgränze bei Dołhobyczów und
c) von Sokal bis Lubycza in Verbindung mit Krystynopol

techniche Vorarbeiten zur Anlegung von Strassenzügen angeordnet, aber bei Vornahme jener Arbeiten stellte es sich heraus, dass die genannten Linien sich zu Chausseen nicht eignen, weil deren Bau und Erhaltung wegen Mangel an Steinmaterial, welches nur aus entfernten Gegenden zu äusserst hohen Preisen bezogen werden könnte, mit allzugrossen, die Mittel des Landes erschöpfenden Kosten verbunden wäre.

Da aber dieser äusserst fruchtbare Theil Galiziens, welcher auf einem Flächenraume von beinahe 100 Quadratmeilen mit Ausnahme von einer Aerarialstrasse Lemberg-Belzec (14 Meilen) und einer Landstrasse Żółkiew-Krystynopol ($5^1/_2$ Meilen) fast gar keine Communicationswege besitzt, welche den Productentransport ermöglichen würden und es nicht nur das Wohl der Bewohner, sondern auch das Interesse des Staates und Landes nothwendig erheischen, in jenen Gegenden neue Communicationsmittel zu schaffen, so tauchte der Gedanke auf die daselbst projektirten Chausseen durch Sekundärbahnen zu ersetzen, deren geringere Kosten leichter als jene der Normalbahnen erschwinglich wären und die überhaupt in der letzten Zeit vielfache Anerkennung und Anwendung gefunden haben.

Man reflectirte dabei noch auf den Umstand, dass diese Bahnen nicht bloss dem Productentransporte dienen, aber auch die Zufuhr von Stein und anderem Material zur Anlage von Chausseen in jenen verwahrlosten Gegenden, ermöglichen würden.

In Erwägung der angeführten Umstände fasste der galizische Landtag am 5. December 1872 folgenden diesbezüglichen Beschluss:

I. Zur Anlage von Sekundärbahnen und zwar:
   A) Von Lemberg nach Stojanów,
   B) von einem geeignetem Punkte der projektirten Lemberg-Tomaszower Linie zwischen Żółkiew und Bełz, eventuell von einem geeigneten Punkte der Karl-Ludwigbahn, über Bełz-Sokal bis zur Reichsgränze gegen Kongress-Polen oder Wołynien,

   wird aus dem Landesfonde eine Summe von 100.000 Gulden ö. W. per Meile bestimmt davon 50.000 Gulden subwentionsweise ohne Pflicht zum Ersatze als 5% Darlehen.

II. Der Landesausschuss wird ermächtigt, mit den Unternehmern wegen Anlage von Secundärbahnen bindende Verträge zu schliessen, insofern hiedurch die obige Geldsumme oder die von derselben entfallenden 6% Zinsen nicht überschritten werden.

Die Ausführung des obigen Landtagsbeschlusses scheiterte aber hauptsächlich an der Unzulänglichkeit der Geldmittel, welche das Land Galizien, dessen Leistungsfähigkeit in dieser

Richtung bereits ihr Maximum erreicht hat, diesem Unternehmen hätte zuwenden sollen. Da aber anderseits die Anlage von Bahnen in der oben bezeichneten Gegend nicht blos im ökonomischen Interesse des Landes und Staates, aber auch aus strategischen Rücksichten höchst erwünscht sein müsste und die Bedeutung der daselbst projectirten Linien für den allgemeinen Verkehr in dem Erlasse des hohen k. k. Handelsministeriums vom 9. Mai 1873 Z. 11.701 Ausdruck gefunden hat, worin denselben in Anbetracht ihrer Wichtigkeit eventuell der Charakter von Normalbahnen beigelegt wird, so fasste der galizische Landtag am 13. October 1874 den Eurer Excellenz zur Würdigung mitgetheilten Beschluss betreffend die Förderung des Baues zweier Vicinalbahnen in der oben genannten Gegend durch Gewährung einer Staatssubwention von 150.000 Gulden ö. W. für je Eine Meile.

Auf Grund obiger Erörterungen bittet der gefertigte Landesausschuss, Euere Excellenz geruhen dem in diesem Landtagsbeschlusse ausgesprochenem Wunsche des Landes Galizien hochgeneigte Unterstützung zu gewähren.

D. u. s.

Allegat 22.

Odpis

odezwy Wydziału krajowego z dnia 7. grudnia 1875 l. 29.211 do Jaśnie Wielmożnego Dra. Kazimierza Grocholskiego c. k. Ministra, jako prezesa koła deputowanych galicyjskich w Wiedniu.

Jaśnie Wielmożny Panie!

W chwili, w której program kolejowy J. E. pana Ministra handlu stał się przedmiotem rozpraw w Wydziale kolejowym Rady Państwa, skąd wyjść mają wnioski tak ściśle związane z rozwojem ekonomicznym krajów austryackich, podpisany Wydział krajowy śledzi z natężoną uwagą, czego kraj nasz w tej sprawie spodziewać się może.

Jakkolwiek bowiem jest wielkie prawdopodobieństwo, iż z dwóch przeciwnych zdań zyska większość tak w Wydziale kolejowym jak i w pełnej Izbie to zapatrywanie, według którego odroczenie budowy dróg żelaznych przyniesćby mogło wprawdzie chwilową ulgę w trudnem finansowem położeniu państwa, lecz odjęłoby mu zarazem możność dziwignięcia się w przyszłości, spotęgowania produkcyi i pomnożenia przez to dochodów niezbędnych do zaprowadzenia równowagi w budżecie państwowym — to jednak dotychczasowe doświadczenie budzi obawę, czy potrzeby i życzenia kraju naszego sprawiedliwie ocenione i należycie uwzględnione zostaną.

Wydział krajowy żywi głębokie przekonanie, iż życzenia, które wyraził w tej mierze Wysoki Sejm krajowy w załączonych w odpisie uchwałach z dnia 13. października 1874 i z dnia 29. maja 1875 znajdują gorliwych orędowników w posłach galicyjskich zasiadających w Radzie państwa, mniema jednak, iż dopełnia obowiązku, jeżeli powołując się na dołączone w odpisie pismo swe z dnia 20. listopada 1874 l. 23387, wystosowane na ręce Jaśnie Wielmożnego Pana, porucza ponownie opiece koła delegacyi polskiej rezolucyą sejmową z dnia 13. października 1874 „wzywającą c. k. Rząd, aby wyjednał subwencyę ze skarbu Państwa po 150.000 złr. a. w. na milę na wybudowanie dwóch linii kolei drugorzędnych w trójkącie między granicą polsko-rosyjską a kolejami lwowsko-brodzką i lwowsko-tomaszowską“.

Krok ten uzasadnia Wydział krajowy głównie tą okolicznością, iż obecna chwila wydaje mu się być najstosowniejszą do wyjednania subwencyi przez Wys. Sejm żądanej, zwłaszcza, że c. k. Rząd przyjął rzecz przychylnie, i według oznajmienia c. k. Prezydyum Namiestnictwa z dnia 28. kwietnia r. b. l. 2755/pr. c. k. Ministeryum spraw wewnętrzych odstąpiło przytoczoną wyżej rezolucyę

sejmową z dnia 13. październiką 1874 c. k. Ministerstwu handlu z zaleceniem „możliwego uwzględnienia".

Na odezwę swą z dnia 9. lipca r. b. l. 10119 wystosowaną w tym przedmiocie do J. E. pana Ministra handlu, nie otrzymał Wydział krajowy dotąd wprawdzie żadnej odpowiedzi, lecz nie wątpi, że c k. Rząd wytrwa na stanowisku, jakie od pierwszej chwili w tej sprawie zajął i poprze ze swej strony usiłowania Reprezentacyi krajowej, która nie mogąc znacznej i żyźnej części kraju, pozbawionej niemal wszelkich komunikacyi, zaopatrzyć w gościńce bite dla braku materyału kamiennego; gotową jest zastąpić je drogami żelaznemi nawet o torach szerszych, byle tylko Reprezentacya państwowa zechciała przyczynić się do kosztów budowy tak pożądanej.

Lecz nie tylko c. k. Rząd, także ci posłowie z innych krajów austryackich, którzy są zwolennikami uzupełnienia sieci dróg żelaznych, a zwłaszcza ci, którzy jak n. p. deput. Dr. Brestel i dep. Dumba stawiają na pierwszym planie budowę kolei pobocznych, mających zasilać transportami istniejące już linie główne, powinni uznać doniosłość propozycyi Sejmu galicyjskiego, która przy stosunkowo małych i z góry określonych ofiarach ze strony Państwa daje możność zbudowania dwóch kolei pod względem ekonomicznym bardzo ważnych i w interesie Państwa również pożądanych.

Dla tego Wydział krajowy uprasza Jaśnie Wielmożnego Pana, ażebyś raczył pismo niniejsze podać do wiadomości koła delegacyi polskiej, celem powzięcia uchwały w sprawie rezolucyi sejmowej z dnia 13. października 1874 r.

Przy tej sposobności racz Jaśnie Wielmożny Panie przyjąć wyrazy głębokiego szacunku.

D. j. w.

Allegat 23.

O d p i s

okólnika Wydziału krajowego z dnia 28. kwietnia 1875 l. 9.778 wystosowanego do wszystkich Wydziałów powiatowych, zarządzających drogami krajowemi.

Z mocy przepisów o policyi drogowej obowiązujących co do dróg rządowych, a w skutek rozporządzenia c. k. Namiestnictwa z 27. maja 1857 l. 21.571 zastosowanych także i do dróg krajowych, zakazanem jest tratowanie rowów gościńca przy uprawianiu roli, równie jak przejeżdżanie rowów furami gospodarczemi i sprzętami rolniczemi. — Rozporządzenie zaś c. k. Namiestnictwa z 6. czerwca 1863 l. 14,947, wydane ze względu na przepis o sadzeniu drzew wzdłuż gościńców, według którego drzewa o $1\frac{1}{2}$ stopy od krajn rowu lnb nasypki gościńcowej sadzone być winny, zawiera postanowienie, iż 2 stopy po za rowem lub skarpą gościńca rządowego lub drogi krajowej, stanowią własność funduszu drogowego i wolne być winny od zaorania.

Ze względu na te przepisy i z uwagi na to, iż wzdłuż zewnętrznego kraju rowu drogogowego, jak niemniej przeciwskarp drogowych, koniecznie potrzebną jest pewna przestrzeń wolna tak dla zabezpieczenia rowu od obsypywania się ziemi przy oraniu i od rujnowania przeciwskarp, jakoteż do wygartywania błota, a niekiedy i do składania szutru, — postanowił Wydział krajowy: ażeby dla należytego zachowywania powyższych przepisów, pozostawiania wzdłuż rowów i przeciwskarp drogowych wolnego pasa na dwie stopy szerokości, ze strony właścicieli przyległych obok dróg gruntów, jak najściślej przestrzegano. — W tym celu poleca się równocześnie inżynierom okręgowym, ażeby służbie drogowej czuwanie nad dokładnem zachowaniem przepisów powyższych polecili, Wydział powiatowy zaś wzywa się, ażeby w tym względzie bezzwłocznie tak obszary dworskie, jak zwierzchności gmin przyległych obok dróg krajowych pouczył, i to ostatnie do interwencyi według przepisów policyi drogowej, w razie doniesień ze strony służby drogowej o spostrzeżonych nadużyciach zawezwał; a w razie przekroczeń ze strony obszarów dworskich, do c. k. Starostwa się odniósł.

D. j. w.

Alegat 24.

O d p i s

odezwy c. k. krajowej Dyrekcyi poczt we Lwowie z dnia 17. maja 1875 l. 9.884 wystosowanej do Wydziału krajowego.

Wywody szacownej odezwy z 24. września 1872 l. 4.464 jakoteż sprawozdań Wydziałów powiatowych tą odezwą zakomunikowanych, w sprawie polepszenia urządzeń pocztowych, poruszają w szczególności: I. zaprowadzenia poczt wiejskich; II. godzin urzędowych; III. manipulacyi; IV. języka urzędowego; V. środków przewozowych; VI. sieci pocztowej; VII. pomnożenia urzędów pocztowych.

Zniosłszy się w tej sprawie z wys. c. Ministerstwem handlu, mam zaszczyt świetnemu Wydziałowi w odpowiedzi na powyżej przytoczoną szacowną odezwę i w skutek polecenia wys. Ministerstwa handlu z 27. z. m. do l. 867/874, następujące przysłać wyjaśnienie:

ad I. Instytucya poczt wiejskich weszła już w kraju naszym w życie. Niema jednak warunków potemu, by ją natychmiast ogólnie zaprowadzić, gdyż u nas jeszcze brak należytego rozwoju stosunków obrotowych, ludność nader miernie korzysta z tejże instytucyi, nawet gdzie ją zaprowadzono, a brak wszelkiego stosunku między kosztami a dochodami jest rażącym. Z tych to powodów z rozszerzeniem tej instytucyi tylko w miarę podniesienia się ruchu pocztowego, a zatem okazującej się potrzeby postępować można, zwłaszcza, że oczekiwania rozwoju ruchu w skutek zaprowadzenia poczty wiejskiej zawiodły i w wielu miejscach przeważnie w tem oczekiwaniu zaprowadzone poczty wiejskie, okazały się drogą a zbyteczną instytucyą i musiały być zniesione.

ad II. Rozszerzenie godzin urzędowych na czas południowy przy wszystkich urzędach pocztowych, musiałoby wywołać nadzwyczajne wydatki, któreby w stosunku do ruchu pocztowego nie były usprawiedliwione. Natomiast nieomieszkałem i nieomieszkam na przyszłość uwzględniać w tym względzie miast większych, gdzie się potrzeba rozszerzenia godzin urzędowych rzeczywiście okazała, lub na przyszłość okaże.

ad III. Pod względem poruszonych kwestyj manipulacyjnych nie ma: 1) potrzeby do zaprowadzenia przeliczenia pieniędzy niżej 100 złr. w listach przy nadaniu, albowiem obieg przekazów do tej kwoty rozszerzono na wszystkie istniejące c. k. urzęda pocztowe, a każdemu niechcącemu powierzyć zakładowi pocztowemu przesyłek bez przeliczania pieniędzy do tej kwoty, wolno jest używać pocztowych przekazów. Natomiast 2) poruszyłem dogodność i potrzebę zaprowadzenia przekazów w ruchu pieniężnym urzędowym, a rozpoczęto w tym względzie rokowania, prawdopodobnie niebawem będą pomyślnym uwieńczone skutkiem. 3) Dotowanie wszystkich c. k. urzędów

pocztowych w fundusze zawsze wystarczające na bezzwłoczne wypłaty przekazów i pobrań pocztowych, jakkolwiek dla publiczności pożądane i dla rozwoju tych instytucyj przydatne, rozbija się o trudność ustanowienia wysokości tegoż funduszu.

Sądzę jednak, że osiągnięto dla dogodności publiczności już bardzo wiele, jeżeli się w miarę obrotu przekazów w handlowniejszych miejscach dotacyę pieniężną urzędów pocztowych stosunkowo powiększa, a nadto urzędom nieeraryalnym pocztowym pozwala, zaliczki na wypłatę przekazów i pobrań pocztowych w najbliższym c. k. urzędzie eraryalnym i to nawet bez zniesienia się z c. k. Dyrekcyą poczt, bezzwłocznie pobierać. Nareszcie 4) zwrotne recepisa do przekazów pocztowych zostały w najnowszym czasie zaprowadzone.

ad IV. Zażądanie wniesione z powodu naruszania ustawy o języku urzędowym zdaje się odnosić do przeszłości, albowiem czuwam ściśle nad przestrzeganiem dotyczących postanowień.

ad V. Co do użycia wozów i sanek odpowiedniejszych stosunkom kraju, ze względu na szacowną odezwę z 24. z. m. l. 9116, zażądała c. k. Dyrekcya pośrednictwa izb handlowych celem uzyskania pozytywnych projektów od fachowych przemysłowców.

ad VI. Wnioski w sprawie zmian sieci pocztowych odpadły po największej części bądź w skutek zaprowadzenia kursów nowych z inicyatywy c. k. Dyrekcyi poczt, bądź w skutek rozszerzenia sieci kolejowej i zaszłej w skutek tego zmiany związków bocznych rut pocztowych. Nadto pomnożenie związków z Węgrami wymaga nie zawsze zgodnego zapatrywania się zarządu poczt kr. węgierskich, a zaprowadzenie kursów do ces. ros. stacyj pocztowych, dłuższej pertraktacyi z odnośną ces. ros. władzą. Z mniejszych rut zaprowadzono kurs między Rawą a Krystynopolem, a rokowania celem urządzenia związku między Szczucinem a ces. ros. stacyą pocztową w Stopnicy, są w toku.

ad VII. Co do projektowanego otworzenia nowych urzędów pocztowych nie można pominąć uwagi, że znaczna część istniejących już urzędów jest bierną, t. j. nie przynosi w dochodach pokrycia wydatków i sprawia tak znaczny niedobór w rocznym bilansie pocztowym, że daje świadectwo ubóstwa ruchowi pocztowemu w kraju, którego rozwój jedynie pomnożenie zakładów pocztowych usprawiedliwić by mógł.

Dlatego wyczerpnąwszy zasób argumentów za utrzymaniem in statu quo ogólnej ilości urzędów pocztowych obecnie istniejących, które przerzedzić w wyższych sferach zamierzano, muszę na teraz przynajmniej zawahać się popierać pomnożenia tychże. Tak poważne źródło poruszenia tej sprawy wkłada jednak na mnie obowiązek najściślejszego dochodzenia stosunków ruchu każdej z podanych miejscowości, względnie ruchu ogółu wsi do okręgu doręczenia każdego z proponowanych urzędów pocztowych przydzielić się mających i zbadania dróg łączących, ażeby ocenić potrzebę urządzenia zakładu pocztowego w tych okolicach, lubo z góry zastrzedz sobie muszę, że przy opisanych stosunkach na razie poparcie moje tylko na wypadki najniezbędniejszej potrzeby ograniczyć mogę. Jakkolwiek zaprzeczyć się nie da, że zakład pocztowy zostający w ciągłym rozwoju, rok rocznie rozszerzać się powinien, to przecież rozwój tego może tylko w miarę rozwoju stosunków ekonomicznych i handlowych i społecznych kraju postępować, a życzliwe zarządzenia wys. Rządu światłe uchwały Sejmu dają rękojmię, że dzisiejszy ustrój pocztowy w niedalekiej przyszłości na wielką rozwinie się skalę.

L. 11.679. D. j. w.

1) Wszystkim Wydziałom powiatowym,

2) Izbie handlowej a) we Lwowie, b) w Krakowie i c) w Brodach,

3) Towarzystwu gospodarczo-rolniczemu a) we Lwowie, b) w Krakowie *ad 1, 2, 3,* do wiadomości.

We Lwowie dnia 30. czerwca 1875.

O d p i s

odezwy Wydziału krajowego z dnia 30. czerwca 1875 l. 11.679 do c. k. Dyrekcyi poczt w miejscu.

Biorąc do wiadomości szacowną odezwę z dnia 17. maja r. b. l. 9884 Wydział krajowy ma zaszczyt złożyć Świetnej c. k. Dyrekcyi podziękowanie za tak gorliwe poparcie usiłowań mających na celu polepszenie urządzeń pocztowych w naszym kraju, wyrażając przytem niepłonną nadzieję, że Świetna c. k. Dyrekcya raczy i nadal równie sprężystą jak skuteczną opieką wspierać rozwój naszych zakładów pocztowych, dążąc do stopniowego wprowadzenia ulepszeń we wszystkich kierunkach.

Wydział krajowy uprasza przytem Świetną c. k. Dyrekcyę, ażeby raczyła nie spuszczać z oka wniosków zawartych w odezwie tutejszej z d. 24. września 1872 l. 4464, o ile wykonaniu takowych nie stoją w drodze przeszkody niedające się usunąć, w szczególności zaś uprasza, ażeby świetna c. k. Dyrekcya po zbadaniu stosunków ruchu ogółu wsi do okręgu doręczenia każdego z proponowanych urzędów pocztowych przydzielić się mających, raczyła wyjednać otworzenie nowych dla stosunków ekonomicznych i handlowych kraju niezbędnie potrzebnych urzędów pocztowych.

D. j. w.

Alegat 25.

Wykaz

datków dobrowolnych na budowę dróg krajowych w roku 1875.

Droga Tarnów-Dąbrowa-Szczucin.

24808/75

A. Powiat Dąbrowa.

		złr.	ct.	złr.	ct.
1.	Rada powiatowa w Dąbrowie . . .	6000	—		
2.	„ gminna „ „ . . .	1000	—		
3.	Rogaliński Mieczysław	200	—		
4.	Kisielewski Seweryn	200	—		
5.	Zieliński Paweł	100	—		
6.	Freund Edward	100	—		
7.	Jaworska Aniela	50	—		
8.	Bielewicz Stanisław	50	—		
9.	Sroczyński Maryan	300	—		
10.	Gmina Szczucin	200	—		
11.	„ Łęka Szczucińska	10	—		
12.	Husarzewska hr. Helena	1500	—		
13.	Potocki hr. Artur (vide poz. I. drogi Sucha-Zator)	1500	—		

B. Powiat Tarnów.

14.	Sanguszko ks. Paweł, w materyale . .	1145	—		
15.	Gmina miasta Tarnowa	1000	—		
16.	„ Lisia Góra	150	—		
17.	„ Krzyż	100	—		
	do przeniesienia	13605	—		

			zł.	ct.	zł.	ct.
		z przeniesienia	13605	—	—	—
	18.	Gmina Zaczarnia	100	—		
	19.	„ Kobieszyk	60	—		
	20.	„ Pawęzów	50	—		
	21.	Męciński Józef, w materyale	500	—		
	22.	Rada powiatowa w Tarnowie	2000	—		
	23.	Szauer Henryk	100	—		
	24.	Gmina Lubacz	60	—	16475	—

Droga Zator-Sucha.

13228/75	1.	Artur hr. Potocki (vide poz. 13 drogi Tarnów-Szczucin)	1500	—		
1547/75	2.	Chrząszczowa Ludwika, część w gruncie i gotówką	200	—		
	3.	Gmina miasta Wadowic	519	18		
	4.	„ „ Zatora	436	50		
	5.	„ Graboszyce	100	—		
	6.	„ Radoczy	50	—		
	7.	Gminy powiatu Wadowickiego	1317	66½		
	8.	Potocki hr. Maurycy, w materyale	500	—		
	9.	Gmina Tomice, 20 pryzm szutru	65	62	4688	96½

Droga Brzeżany-Rohatyn.

26316/75	1.	Gmina miasta Brzeżany	1000	—		
	2.	Jakubowicze Józef i Hortenzya w materyale 4000 zł. z zastrzeżeniem, że gdyby materyał okazał się nieużytecznym, natenczas gotówką 2000 zł.	4000	—		
	3.	Gmina miasta Rohatyna	500	—		
	4.	„ „ Strutyna	25	—		
	5.	„ wsi Strutyna w robociźnie	72	50		
	6.	„ Dubryniowa w robociźnie	83	50		
	7.	„ Lipica górna gotówką	100	—		
		„ „ „ 100 stosów kamieeia	100	—		
	8.	„ Pukowa	100	—		
	9.	Rozalia z hr. Krasickich Orłowska 50 sztuk dębów licząc po 6 zł. za sztukę	300	—	2281	00½

Droga Rzeszów-Nadbrzezie.

1647/75	1.	Rada powiatowa Niżańska	9000	—		
	2.	Mnischowa hr. Jadwiga	400	—		
	3.	Hompesch hr. Ferdynand	2000	—		
		do przeniesienia	11400	—	23444	97

			złr.	ct.	złr.	ct.
		z przeniesienia	11400	—	23444	97
	4.	Kostheimowa Aniela	400	—		
	5.	Kinsky hr. Eugeniusz, gotówką	5000	—		
		w materyale . . .	3000	—	19800	—

Droga Zbaraż-Tarnopol.

2540/75.	1.	Rada powiatowa w Zbarażu	6000	—		
	2.	Gmina miasta Zbaraża	3000	—		
	3.	De Ligne ks. Eugeniusz	200	—	9200	—

Droga Krzywcze-Borszczów.

5767/75	1.	Schutzmann Salomon	300	—		
	2.	Feldschuh Izaak	300	—		
	3.	Gmina Krzywcze dolne	100	—		
	4.	„ „ górne	200	—	900	—

Droga Krasne-Busk.

26315/75	1.	Rada powiatowa w Kamionce Str. . . .	2000	—		
	2.	Mier hr. Henryk w materyale	3000	—	5000	—
		Razem . .			58344	97

Alegat 26.

	Nazwa drogi	Powiat	Skład komitetu
1.	Zator - Sucha	Wadowicki i Żywiecki	Józef baron Baum (przewodniczący) Ferdynand baron Baum Wincenty hr. Bobrowski Aleksander Gostkowski Józef Ulkowski (inżynier)
2.	Tarnów - Szczucin	Tarnowski i Dąbrowski	Mieczysław Rogaliński (przewodniczący) Józef Męciński Paweł Zieliński Seweryn Kisielewski ks. Maciej Wojnowski Adolf Kukiel Eugeniusz Kessler (inżynier)
3.	Rzeszów - Nadbrzezie	Rzeszowski Kolbuszowski i Niżański	Olivier hr. Rességnier (przewodniczący) Henryk Lewiecki Ferdynand hr. Hompesch Cyryak Accord (inżynier)
4.	Prałkowce - Olszany	Przemyski	Adam ks. Sapieha (przewodniczący) Ignacy Frankowski Władysław Mniszek Józef Leniecki (inżynier)
5.	Mosty - Krystynopol	Żółkiewski i Sokalski	Artur Głogowski (przewodniczący) Stanisław Polanowski Adolf Udrycki Stanisław Jodłowski (inżynier)
6.	Tarnopol - Zbaraż	Tarnopolski	Maryan Maniewski (przewodniczący) Juliusz Korytowski Wacław Jełowicki Karol Rieger (inżynier-zastępca)
7.	Detto	Zbarazki	Juliusz Sochanik (przewodniczący) Juliusz Opolski Feliks Kamieński Henryk Czaplicki (inżynier)
8.	Brzeżany - Rohatyn	Brzeżański	Józef Jakubowicz (przewodniczący) Emanuel Merl Feliks Poradowski Władysław Szyszkowski (inżynier)
9.	Detto	Rohatyński	Wład. Tustanowski (przewodniczący) Mieczysław Onyszkiewicz Franciszek Hirsch Władysław Turski (inżynier)
10.	Krzywcze - Borszczów	Borszczowski	Miecz. hr. Borkowski (przewodniczący) Jan Jocz Aleksander Kęszycki Tytus O' Byrn (inżynier)
11.	Krasne - Busk	Złoczowski i Kamionecki	Wincenty Gnoiński (przewodniczący) Kazimierz Obertyński Michał Tokarzewski Grzegorz Ziembicki (inżynier)

Alegat 27.

Wykaz

robót zarządzonych i wykonanych przy budowie i rekonstrukcyi dróg krajowych w roku 1875 i plan tychże robót na lata 1876 i 1877.

Numer porządkowy	Nazwa drogi	Długość w kilometrach	W r. 1875 zarządzono i rozpoczęto roboty i: na kilometrach	wykonano roboty ziemne na kilometrach	Wybudowano mostów	dostawiono kamienia metr. sz.	otworzono komunikacyę na kilometrach	W r. 1875 preliminowano i asygnowano złr.
	A. Nowe drogi.							
1.	Sucha-Zator (od Zatora do Wadowic) . .	14.3$_{00}$	6	6	20	„	„	30000
2.	Tarnów-Szczucin	37.7$_{00}$	12	10	14	5500	4	75000
3.	Rzeszów-Nadbrzezie (część od Głogowa do Niska	50.	4	2	2	3500	2	45000
4.	Krasne-Busk	6.	„	„	„	„	„	37000
5.	Tarnopol-Zbaraż	20.	10	2	„	1000	„	40000
6.	Brzeżany-Rohatyn	32.	12	12	„	2633	„	44000
	Razem budowa nowych dróg . . .	160.$_{000}$	44	32	36	12633	6	271000
	B. Drogi dawniej rozpoczęte.							
1.	Mosty-Krystynopol	15.	5	8	6	4000	4	45000
2.	Krzywcze-Borszczów	16.	6	4	„	„	„	30000
3.	Dębica-Nadbrzezie (od Zakrzowa do Nadbrzezia)	9.5$_{00}$	4.5	4.5	10	3800	4 5	25000
	Razem budowa dawniej zaczętych dróg	40.5	15.5	16.5	16	7800	8.5	100000
	C. Budowa mostów i rekonstrukcya istniejących dróg.							
1.	Sanok-Przemyśl (rekonstrukcya od Prałkowiec do Olszan)	9.	9	9	19	4500	„	25000
2.	Most w Śniatynie z dojazdami i zabezpieczeniami wodnemi	„	„	„	1	„	„	45000
3.	Na konserwacye dróg wybudowanych, rekonstrukcye starych i budowę wielkich mostów	„	„	„	„	„	„	„
	Razem budowa mostów etc.	9.	9	9	20	4500	„	70000
	Zestawienie ogólne sum.							
	A. Nowe drogi	160.$_{000}$	44	32	36	12633	6	271000
	B. Drogi dawniej rozpoczęte	40.5$_{00}$	15.5	16.5	16	7800	8.5	100000
	C. Mosty, rekonstrukcya etc.	9.$_{000}$	9	9	20	4500	„	70000
	Suma	209.5$_{00}$	68.5	57.5	72	24933	14.5	441000

W 1876 łącznie z r. 1875 zarządzono i wykonano robót			Pozostaje do wykonania w 1877			Preliminowany ogólny koszt budowy złr.	Uwagi odnoszące się do 1875 i 1876 r.
na kilometrach	kilometr po złr.	za sumę preliminowaną ogółem złr.	na kilometrach	kilometr po złr.	za preliminowaną sumę ogółem złr.		
10	7000	70000	4.3$_{00}$	7000	30100	100100	Wszystkie roboty prowadzone są dotąd we własnym zarządzie.
24	5800	139200	13.7$_{00}$	5800	79460	218660	Dostawę kamienia na 24 kilom. zapewniono w drodze przedsiębiorstwa. Inne roboty wykonywują się we własnym zarządzie. Oprócz tego zapewniono przez przedsiębiorstwo dostawę kamienia z za Wisły, pod Szczucinem na spodni pokład na dwóch kilometrach.
18	5000	90000	32	5000	160000	250000	Wszystkie roboty prowadzone są we własnym zarządzie.
6	12000	72000	„	„	„	72000	Dostawa kamienia i roboty ziemne zapewnione zą w drodze przedsiębiorstwa.
14	7000	98000	6	7000	42000	140000	Wszystkie roboty zapewnione są w drodze przedsiębiorstwa.
22	5700	125000	10	5700	57000	182400	Roboty ziemne prowadzone są w przedsiębiorstwie, dostawa kamienia obecnie we własnym zarządzie.
94		594600	66		368560	963160	
11	10800	118800	4	10800	43200	162000	Dostawa kamienia i roboty ziemne prowadzone są we własnym zarządzie. Budowa mostów w przedsiębiorstwie.
12	5690	68280	4	5690	22760	91040	Wszystkie roboty zapewnione są w drodze przedsiębiorstwa.
9.5	7600	72200	„	„	„	72200	Roboty ziemne i budowa mostów prowadzone są we własnym zarządzie, dostawa kamienia zabezpieczoną jest w drodze przedsiębiorstwa.
32.5		259280	8		65960	325240	
9	2777	25000	„	„	„	25000	Wszystkie roboty zabezpieczone w drodze przedsiębiorstwa.
„	„	45000	„	„	„	45000	Budowę mostu i roboty ubezpieczające wodne wykonano w drodze przedsiębiorstwa, roboty ziemne we własnym zarządzie.
„	„	70800	„	„	70800	141600	
9	2777	140800	„	„	70800	211600	
94		594600	66		368460	963160	
32.5		259280	8		65960	325240	
9		140800	„		70800	211600	
135.5		994680	74		505320	1500000	

Alegat 28.

O d p i s

rozporządzenia Wydziału krajowego z dnia 9. grudnia 1874 l. 24.218 wystosowanego do wszystkich inżynierów okręgowych.

Z powodu specyalnego wypadku, w którym inżynier okręgowy razem z pomocnikiem swoim uczestniczył w komisyi sądowej bez wiedzy swej władzy przełożonej, postanowił Wydział krajowy odnośnie do §. 27. ustanowy służby krajowej, tudzież §. 5. uchwały administracyjnej, powziętej przez Wysoki Sejm na posiedzeniu z dnia 15. Września 1868 r. wydać następujące rozporządzenie:

1. Członek służby drogowej nie może bez zezwolenia Wydziału krajowego przyjmować żadnego obowiązku, bez względu, czy obowiązek tęn odnosi się do czynności przy drogach powiatowych lub gminnych, czy do innych ubocznych zatrudnień lub też poruczeń ze strony władz publicznych.

2. Jeżeli członek służby drogowej wezwanym zostanie przez władzę publiczną do czynności, która zwłoki nie cierpi, np. jako rzeczoznawca do komisyi sądowej lub politycznej, natenczas przyjąć może wezwanie, lecz równocześnie winien donieść o tem Wydziałowi krajowemu z podaniem bliższych szczegółów, mianowicie zaś co do czasu, w którym poruczona czynność ma się odbyć.

3. W żadnym razie nie może inżynier razem z pomocnikiem swoim brać równocześnie udziału w komisyi, do której przez władzę publiczną mogliby być wezwani.

4. Niniejsze rozporządzenie zastosowane ma być także do zobowiązań już istniejących, w skutek czego każdy członek służby drogowej, mający stałe uboczne zatrudnienie po za urzędem swoim, obowiązany jest najdalej do końca bież. roku donieść o tem Wydziałowi krajowemu, który orzeknie, czy pozostający w służbie nadal temu zatrudnieniu oddawać się może.

5. Pomocnicy inżynierów wnieść mają swe ewentualne podanie za pośrednictwem tychże, konduktorowie zaś za pośrednictwem Wydziałów powiatowych, przy dołączeniu opinii inżyniera.

D. j. w.

Alegat 29.

O d p i s

okólnika Wydziału krajowego z dnia 16. listopada 1875 l. 26.323 do wszystkich Wydziałów pow. zarządzających drogami krajowemi i do wszystkich inżynierów.

Z powodu specyalnego wypadku, w którym członek służby drogowej wydalił się był z miejsca swej urzędowej siedziby, a przybywszy do Lwowa, nie przedstawił się wcale w Wydziale krajowym, postanowiliśmy wydać w sprawie udzielenia urlopów następujące rozporządzenie:

1. Żadnemu członkowi służby drogowej nie wolno bez pisemnego urlopu wydalać się z miejsca swej urzędowej siedziby, a względnie uchylać się od urzędowania w biurze lub na drodze.
2. W razie choroby winien członek służby drogowej zawiadomić o tem natychmiast swą władzę przełożoną, a na żądanie, lub w razie dłuższej choroby wykazać się świadectwem lekarza.
3. Inżynierowie okręgowi, inżynierowie zajęci przy konserwacyi lub budowie dróg krajowych, zastępcy inżynierów itp. donoszą o swej chorobie Wydziałowi krajowemu; pomocnicy inżynierów itp. właściwemu inżynierowi przełożonemu; konduktorowie, dozorcy drogowi itd. zarządzającemu Wydziałowi powiatowemu (zarządowi drogowemu) a względnie komitetowi budowy drogi i właściwemu inżynierowi.
4. Jeżeli choroba trwa dłużej niż ośm dni, donieść ma o tem właściwy inżynier Wydziałowi krajowemu.
5. Urlopy udzielane być mogą nawet z pozostawieniem płacy, lecz tylko w razach wyjątkowych, jeżeli tego wymagają koniecznie względy zdrowia, stosunki rodzinne lub majątkowe.
6. Urlopów do dni ośmiu udzielać może: pomocnikom inżynierów itp. właściwy inżynier przełożony, — konduktorom zaś, dozorcom drogowym itd. Wydział powiatowy drogą zarządzający (zarząd drogowy) a względnie komitet budowy drogi w porozumieniu z właściwym inżynierem.
7. O udzieleniu urlopu na mocy 6. punktu niniejszego rozporządzenia donieść należy równocześnie Wydziałowi krajowemu.

8. Urlopów na czas dłuższy, jak również urlopów inżynierom i zastępcom inżynierów, udziela Wydział krajowy.
9. W departamencie IV. Wydziału krajowego utrzymywany będzie wykaz udzielonych urlopów.
10. Każdy członek służby drogowej, przybywający do Lwowa, obowiązany jest przedstawić się Szefowi departamentu IV. Wydziału krajowego i wylegitymować upoważnieniem, na podstawie którego wydalił się z miejsca swego urzędowania.
11. Członkowie służby drogowej wykraczający przeciw powyższym przepisom, pociągnięci będą do odpowiedzialności, i mogą być karani nawet oddaleniem ze służby.

Prawidła powyższe podać należy do wiadomości służby drogowej.

D. j. w.

Odpis

okólnika Wydziału krajowego z dnia 12. października 1875 l. 22.936, do wszystkich Wydziałów powiatowych zarządzających drogami krajowymi i do wszystkich inżynierów.

Przedkładane rachunki kasowe i rachunki z kredytów asygnowanych na roboty we własnym zarządzie przy drogach krajowych tak przez Wydziały powiatowe, jakoteż pp. Inspektorów, Inżynierów i innych zdawców rachunków, w znacznej części nie odpowiadają wymogom rachunkowym bo sprzeciwiają się instrukcyi administracyjnej z dnia 8. marca 1870 do l. 15.079/1869 i wydawanym okólnikom jakoteż specjalnym rozporządzeniom. — Wielokrotnie wytykane usterki powtarzają się zbyt często, a w składanych rachunkach znajdują się prawie zawsze te same błędy, a to: niedotrzymywanie terminów, niepowoływanie lub mieszanie kredytów, niedołączanie lub załączanie pobieżnie sporządzonych a często nielegalnych dokumentów, brak wszelkiej łączności i jednolitości w przedkładaniu.

Celem uporządkowania i wprowadzeaia ładu w składaniu rachunków, Wydział krajowy postanawia:

I. Termin do ostatniego grudnia 1875, do złożenia wszelkich rachunków z kredytów asygnowanych na rachunek r. 1874 dla robót we własnym zarządzie przy drogach krajowych, również do złożenia rachunków z otrzymanych zaliczek przez pp. Inspektorów, Inżynierów i inne trzecie osoby.

II. Wszelkie niewyrachowane reszty z udzielonych Wydziałom powiatowym i pp. Inżynierom kredytów lub z otrzymanych od kogokolwiek zaliczek, mają być złożone w c. k. kasie poborowej na rzecz funduszu krajowego do dnia 31. grudnia 1875, zaś kredyta niepodniesione jakoteż reszty tychże niewyczerpane z końcem roku 1875, wykreślone będą w tym terminie z ewidencyi.

Wydział powiatowy administrujący drogami krajowemi, również p. Inżynier, na którego imie kredyta otwierane bywają, powinni czuwać, by w przyszłości przy podnoszeniu kredytów i przy składaniu jakichkolwiek rachuków z robót dokonanych we własnym zarządzie, przestrzegane były następujące dyrektywa:

a) Kredyta asygnowane w c. k. kasie poborowej na roboty we własnym zarządzie przy drogach krajowych, należy podnosić tylko w takich kwotach, jakie w ciągu jednego miesiąca przypuszczalnie spotrzebowane być mogą. To rozporządzenie zachowywać ma Wydział powiatowy lub osoba, której kredyt otworzono, dla udzielania trzecim osobom zaliczek w miarę postępu robót i rzeczywistej potrzeby, gdyż podejmo-

wanie całego kredytu na raz, jakoteż udzielanie zaliczek w kwotach nadto wysokich jest niewłaściwe i mnoży niepotrzebnie zapas rozporządzalnej gotówki w kasach Wydziałów powiatowych i u innych zdawców rachunków.

b) Rachunki kasowe mają być składane przez Wydział powiatowy w myśl §. 40. instrukcyi admin. z końcem każdego miesiąca, zaś rachunki z kredytów asygnowanych p. Inżynierom przedkładane być winny przez tychże w myśl okólnika z dnia 18. marca 1874 l. W. 4593, ustęp 2, najdalej do 8 dni po upływie każdego kwartału i powinny obejmować:

1.) Zapas czyli pozostałość kasową z poprzedniego miesiąca, jako pierwszą pozycyę dochodu, zaś dalsze dochody i wydatki winny być wpisywane treściwie w chronologicznym porządku jak wpływają lub wydawane zostają z kasy Wydziału powiatowego lub z kasy Inżyniera okręgowego i to zawsze z powołaniem kredytu, z którego pobór nastąpił lub wypłata uskuteczniona została.

2.) Wszelkie pobory pochodzące ze sprzedaży starych materyałów, zużytych narzędzi lub kar za przestępstwa drogowe, należy wciągać do dochodu rachunku kasowego w dniu złożenia tychże przez trzecie osoby do kasy Wydziału powiatowego, które to dochody mają być złożone na raz z końcem każdego miesiąca do c. k. kasy poborowej przy dołączeniu wykazu, na który dział pojedyńcze kwoty przypadają, zaś do wydatku rachunku kasowego należy dołączyć kwit c. k. kasy poborowej.

3.) W składanych rachunkach muszą być wszelkie pozycye wydatków udokumentowane kwitami, listami płacy robotników lub innym legalnym dowodem; w razie udzielenia p. Inspektorowi, Inżynierowi, albo innej trzeciej osobie zaliczki do wyrachowania, winien być dołączony niestemplowany kwit rzeczywistego odbioru.

4.) Wszelkie dołączone do rachunku kwity przedsiębiorców, również kwity na zakupione materyały, narzędzia i t. d. muszą być należycie ostęplowane.

5.) Listy płacy robotników tak za wynagrodzeniem dziennem jakoteż od wymiaru, powinny być dokładnie sporządzane według przepisów instrukcyi administracyjnej i podpisane przez p. Inspektora a sprawdzone przez inżyniera okręgowego lub pełniącego obowiązki tegoż, zaś rzeczywiście uskuteczniona wypłata ma być potwierdzoną przez dotyczącego percypienta lub przez właściwą Zwierzchność gminną, przy wyciśnięciu pieczęci urzędowej. Wrazie wypłacenia jednej listy płacy z dwóch lub więcej kredytów, ma być umieszczone na końcu listy płacy zestawienie, jaka kwota na który kredyt przypada.

6.) Partykularze odbytych podróży nie mogą być bez poprzedniego sprawdzenia oddziału rachunkowego Wydziału krajowego wypłacone z kasy Wydziału powiatowego; takowe winny być przedkładane bądź przy odnośnych aktach komisyjnych, bądź też osobnemi relacyami w najkrótszym czasie po odbytej podróży do Wydziału krajowego, zkąd dopiero asygnowanie sprawdzonej należytości nastąpi osobnem rozporządzeniem.

c) Na Wydziale powiatowym i Inżynierze cięży obowiązek składania z udzielonych przez nich trzecim osobom zaliczek w najkrótszym czasie, nieprzekraczającym terminu jednomiesięcznego udokumentowanego rachunku, który opatrzony uwagami Wydziału powiatowego, a względnie Inżyniera, ma być przedłożony Wydziałowi krajowemu przy najbliższym rachunku kasowym, [rachunku kwartalnym Inżyniera] lub też osobną relacyą, przyczem uwzględnić należy:

1.) Rezultat wynikający z rachunku złożonego z zaliczek trzecim osobom udzielonych, nie powinien być powtórnie wciąganym do rachunku kasowego Wydziału powiatowego, tylko w razie złożenia w kasie powiatowej (okręgowej) niespotrzebowanej reszty pieniędzy przez zdawcę rachunku należy wciągnąć takową do dochodu, ma się rozumieć z powołaniem kredytu, z którego pochodzi-

2.) Z końcem każdego kwartału tak Wydział powiatowy jakoteż Inżynier, któremu asygnowano kredyta w c. k. kasie poborowej (krajowej), sporządzić ma wykaz rozporządzalnej gotówki i wydanych trzecim osobom zaliczek według dołączonego wzoru; przy przedkładaniu tych wykazów należy ściśle przestrzegać, by wszelkie udzielone trzecim osobom zaliczki wyrachowane były przez tę władzę lub osobę, która takowe udzieliła.

W końcu dołącza się Wydziałowi powiatowemu puszczoną w niepamięć instrukcyę administracyjną z dnia 8. marca 1870 do l. W. 15.079/869 i okólniki z dnia 18. maja 1871 l. W. 4.966 i 5.795, jakoteż z dnia 18. marcu 1874 l. W. 4.593 z poleceniem ścisłego przestrzegania w przyszłości zawartych w tychże przepisów administracyjnych.

D. j. w.

Odpis

okólnika Wydziału krajowego z dnia 23. listopada 1875, l. 25.020 do wszystkich Wydziałów pow. zarządzających drogami krajowemi i do wszystkich Inżynierów.

Koramizacya kwitów, za którymi podniesione być mogą kredyty asygnowane przez Wydział krajowy, uważaną bywa zwykle za formalność nie wkładającą na powołanego do koramizacyi żadnego obowiązku, prócz położenia na kwicie podpisu swego. — Atoli Wydział krajowy asygnując kredyt w kasie za kwitem koramizowanym przez osobę trzecią, czyni koramizującego, współodpowiedzialnym za należyte użycie funduszu asygnowanego, albowiem prawo koramizacyi mieści w sobie prawo odmówienia koramizacyi, jeżeli są dotego powody.

Dlatego powołany do koramizacji powinien w takim tylko razie położyć swój podpis na kwicie, jeżeli ma przeświadczenie, iż robota, na wykonanie której zażądano kredytu, jest niezbędnie potrzebną i to w rozmiarach proponowanych, a uskuteczniana bywa należycie i z jak największą możliwą oszczędnością funduszu krajowego.

Jeżeli tych warunków brakuje, lub gdy powołany do koramizacyi ma w ogóle pewne wątpliwości uzasadnione co do właściwego użycia kredytu asygnowanego, natenczas ma nietylko prawo, lecz obowiązek odmówienia koramizacyi i równoczesnego uwiadomienia o tem Wydziału krajowego z wymienieniem powodów.

Wydział powiatowy zechce przyjąć do wiadomości powyższą informacyę i dołożyć wszelkich starań, ażeby w praktyce była ściśle zastosowywaną, ile razy podniesienie kredytu przez Wydział krajowy asygnowanego, zależnem będzie od dopełnienia warunku koramizacyi.

D. j. w.

O d p i s

rozporządzenia Wydziału krajowego z dnia 12. kwietnia 1875 l. 8.815 do Zwierzchności gminnej w a). Tarnopolu, b). Przemyślu, c). Brzeżanach.

ad a. b. c. Ustawą *ad a.* z 16. lutego 1873 r. *ad b.* z 18. kwietnia 1874. *ad c.* z 2. lipca 1874. *ad a. b. c.* dz. ust. i rozp. kraj. *ad a.* część XIII. Nr. 96. *ad b.* część XXVI. Nr. 40. *ad c.* część XXXII. Nr. 54. *ad a. b. c.* nadanem zostało gminie miasta *ad a.* Tarnopola *ad b.* Przemyśla *ad c.* Brzeżan *ad a. b. c.* prawo poboru kopytkowego z obowiązkiem *ad a.* utrzymywania w dobrym stanie dróg i placów w obrębie miasta położonych. *ad b.* i *c.* utrzymania własnym kosztem i w dobrym stanie placów, ulic i dróg miejskich.

ad a. b. c. Na mocy tego w art. I. ustawy wypowiedzianego warunku winna gmina przypadającą na obręb miasta część drogi krajowej *ad a.* i *c.* Brzeżany-Podwołoczyskiej, *ad b.* Sanok - Przemyskiej, *ad c.* i Brzeżany-Złoczowskiej, *ad a. b. c.* jako do komplexu dróg miejskich należącą, w zarząd swój objąć i w należytym stanie utrzymywać.

Gdy objęcie to dotąd nie nastąpiło, a przypuścić należy, iż od chwili wprowadzenia opłaty kopytkowej *ad a.* z początkiem roku 1873. *ad b.* w pierwszej połowie r. 1874. *ad c.* w drugiej połowie r. 1874. *ad a. b. c.* skutkiem przybyłego stąd dla gminy nowego źródła dochodowego stosunki jej finansowe się wzmogły i uregulowały, przeto postanowił Wydział krajowy specyalne powyższe postanowienie ustawy z początkiem roku 1876 wprowadzić w wykonanie. W tym celu poleca Wydział krajowy równocześnie inżynierowi okręgowemu, ażeby wymiar przypadającej na obręb miasta części *ad a.* i *b.* drogi pomienionej *ad c.* dróg pomienionych, *ad a. b. c.* uskutecznił i takową za interwencyą delegata Wydziału powiatowego w swoim czasie wyznaczonym przez Zwierzchność gminną delegatom miejskim na podstawie protokołu inwentaryalnie oddał.

Zwierzchność gminną zaś wzywa się, ażeby o postanowieniu tem bezzwłocznie Radę gminną zawiadomiła i tejże celem wzięcia przypadającej na obręb miejski części drogi krajowej już na rok 1876 w preliminarz drogowy pod względem potrzeb konserwacyi i naprawy stosowne wnioski przedstawiła; na wezwanie zaś Wydziału powiatowego i w porozumieniu z inżynierem okręgowym tak do pomiaru drogi w granicach miasta, jakoteż do odbioru tejże ze swej strony delegatów wyznaczyła.

ad a. i *c.* W końcu nadmienia się, iż w tych samych warunkach także części nowej drogi krajowej *ad a.* Tarnopolsko-Zbaraskiej, *ad c.* Brzeżany-Rohatyńskiej, *ad a.* i *c.* w granicach miasta po wybudowaniu tejże w swoim czasie gminie przydzieloną zostanie.

D. j. w.

Odpis

rozporządzenia Wydziału krajowego z dnia 26. października 1875. l. 24.439. do Zwierzchności gminy miasta Przemyśla.

Przekonawszy się z przedstawionego przez Inżyniera okręgowego planu sytuacyjnego drogi krajowej Sanocko-Przemyskiej w obrębie gminy miasta Przemyśla, iż postanowienia art. I. ust. kraj. z 18. kwietnia 1874 r. (dz. ust. cz. XXVI. Nr. 40) nadającej rzeczonej gminie prawo pobierania kopytkowego pod warunkiem utrzymania własnym kosztem i w dobrym stanie placów, ulic i dróg miejskich odnosi się tylko do części drogi Sanocko-Przemyskiej na przestrzeni od rynku miasta Przemyśla do rogatki myta kopytkowego, wynoszącej 720·48 m. czyli 380 sążni bieżących, uwzględnia Wydział krajowy przedstawienie Zwierzchności gminnej z dnia 19. września r. b. l. 3.151 o tyle, iż pozostawiając w mocy rozporządzenie swe z dnia 12. kwietnia r. b. l. 8.815 co do utrzymywania kosztem gminy i w dobrym stanie przez przeciąg pobierania kopytkowego, wyżej oznaczonej części drogi krajowej Sanocko-Przemyskiej jako stanowiącej ulicę miejską — przenosi utrzymanie dalszej części tejże drogi na przestrzeni od rogatki myta kopytkowego aż do granicy terytoryum gminy Kruhel mały, jako nie stanowiącej drogi miejskiej i graniczącej tylko z jednej strony z gruntami gminy miasta Przemyśla a z drugiej z gruntami gminy Pralkowiec, na rachunek funduszu krajowego i uwiadamia równocześnie o tem postanowieniu tak Wydział powiatowy Przemyski jak i inżyniera okręgu przemyskiego.

D. j. w.

Odpis

rozporządzenia Wydziału krajowego z dnia 3. grudnia 1875 r. l. 27.368 do Zwierzchności gminnej miasta Brzeżan.

W załatwieniu podania zwierzchności gminnej z dnia 18. czerwca r. b. l. 1678 Wydział krajowy po zbadaniu sprawy, określa, odnośnie do rozporządzenia swego z dnia 12. kwietnia r. b. l. 8.815 obowiązek gminy miasta Brzeżan, wypływający z postanowienia art. I. ust. krajowej z dnia 2. lipca 1874, dz. ust. część XXXII. Nr. 54 jak następuje:

1. Tylko te części dróg krajowych przecinających terytoryum gminy miasta Brzeżan, mają być zaliczone do dróg i ulic miejskich, które znajdują się w obrębie miasta t. j. w terytoryum zamkniętem rogatkami poboru myta kopytkowego, a zatem. gdy droga krajowa Brzeżańsko-Złoczowska po za tym obrębem się znajduje, zaliczone być mają do kategoryi dróg i ulic miejskich:
   a) część drogi krajowej Brzeżańsko-Podwołoczyskiej od rogatki Tarnopolskiej do początku drogi w śródmieściu, na przestrzeń 1.500 metrów bieżących;
   b) część zbudować się mającej drogi krajowej Rohatyńsko-Brzeżańskiej, od rogatki Leśnickiej ku miastu do końca drogi.
2. Wyżej oznaczona część drogi krajowej Brzeżańsko-Podwołoczyskiej ma być natychmiast przydzieloną gminie do utrzymania w sposób przepisany rozporządzeniem Wydziału krajowego z dnia 12. kwietnia r. b. l. 8.815, część zaś drogi krajowej Rohatyńsko-Brzeżańskiej, bezzwłocznie po jej zbudowaniu i skolaudowaniu.
3. Obowiązek gminy do utrzymania tych części dróg krajowych, stanowiących drogi i ulice miejskie, trwać będzie przez przeciąg pobierania myta kopytkowego.
4. Jakkolwiek Wydział krajowy mógłby żądać, ażeby gmina miasta Brzeżan w myśl ustawy z dnia 2. lipca 1874, nadającej jej prawo poboru myta kopytkowego z warunkiem utrzymywania własnym kosztem i w dobrym stanie placów, ulic i dróg miejskich, utrzymywała także wszystkie mosty i przepusty na tych drogach, to jednak z uwagi na nie zbyt pomyślne stosunki majątkowe gminy przydziela jej na teraz Wydział krajowy tylko utrzymanie pokładu kamiennego i bankietów, tudzież rowów bocznych i odpływowych lub ścieków na pomienionych częściach dróg krajowych z warunkiem atoli, że gmina dokonywać będzie tej konserwacyi, w sposób przez Inżyniera okręgowego przepisany, opędzać także koszta bezpośredniego dozoru, narzędzi drożniczych i t. p., czuwać nad ścisłem przestrzeganiem przepisów policyi drogowej obowiązujących na drogach krajowych w ogóle, a przytem wszystkie swe place, ulice, drogi, kanały, ścieki i t. p. utrzymywać w dobrym stanie, używając na cele komunikacyjne nietylko dochody z myta kopytkowego, lecz także prestacyi drogowych, przepisanych §§. 12 — 16. ust. drog.
5. Części dróg krajowych przydzielone gminie pozostaną i nadal co do należytego ich utrzymania pod kontrolą Wydziału powiatowego i nadzorem Inżyniera okręgowego, który przedstawiać będzie Zwierzchności gminnej preliminarze potrzeb tych dróg, brać udział w kolaudacyi

materyałów dostawionych i czuwać pod własną odpowiedzialnością nad należytym bezpośrednim nadzorem i wykonaniem wszystkich do należytego utrzymania potrzebnych robót konserwacyjnych.

6. W razie zaniedbania należytej konserwacyi dróg, ulic i placów miejskich lub nieprzestrzegania przepisów policyi drogowej, przedsięwzięte będą środki zaradcze w myśl obowiązujących ustaw.

7. Koszta utrzymania mostów, przepustów, poręczy i znaków drogowych, oraz koszta wyniknąć mogące z nadzwyczajnych wypadków elementarnych z wyjątkiem zasp śniegowych na częściach dróg krajowych gminie przydzielonych, lub przydzielić się mających, pokrywane będą z funduszu krajowego w takim tylko razie, jeżeli gmina wszystkim niniejszem rozporządzeniem bliżej określonym zobowiązaniom w zupełności zadość uczyni.

D. j. w.

Alegat 33.

Rezultat licytacyi mytniczych w r. 1875.

Nr.	Powiat	Nazwa stacyi	Cena wywołania zł.	Cena wywołania ct.	Rezultat zatwierdzony zł.	Rezultat zatwierdzony ct.	Uwagi
	Bobrecki						
1		Repechów . . .	677	99	980	.	na rok jeden
2		Bóbrka	550	.			
	Borszczowski						
3		Iwanków . . .	471	.	531	75	na lat trzy
	Brzeski						
4		Pomianowa . . .	1745	10			
5		Gnojnik	503	52			
6		Kurów	420	.	5600	.	na lat trzy
7		Góra Just . . .	1250	.			
8		Iwkowa	300	.			
9		Bieśnik	1401	50	2138	50	na rok jeden
	Chrzanowski						
10		Babice	640	.	1268	.	na lat trzy
	Krakowski						
11		Branice	525	.			
12		Przeginia duchowna	877	.	750	.	
	Horodeński						
13		Raszków	2800	.	2550	.	na lat trzy
14		Serafińce					
	Mielecki						
15		Rzyska	2007	.	2406	.	na lat trzy
	Nowo-Sandecki						
16		Łącko	4841	.	4600	.	na rok jeden
17		Łękcica					
18		Stary Sącz . . .					
		do przeniesienia	19009	11	20824	25	

Nr.	Powiat	Nazwa stacyi	Ceny wywołania zł.	ct.	Rezultat zatwierdzenia zł.	ct.	Uwagi
		z przeniesienia	19009	11	20824	25	
19	Przemyski	Olczany	4620	60	3784	16	na lat trzy
20		Przemyśl					
21	Rohatyński	Zalipie					
22		Podkamień . . .	2550	.	3095	.	na lat trzy
2		Demianów . . .					
24	Tarnopolski	Śmykowce . . .	2062	.	7960	.	na lat trzy
25		Zagrobela . . .	5121	.			
26	Tłumacki	Otynia	3500	.	3521	17	na lat trzy, z wzajemnem jednak prawem wypowiedzenia dzierżawy na dalsze lat dwa przed końcem września 1876 r.
27		Odaje					
28	Złoczowski	Bohutyn i Rozhadów	2260	.	2001	60	na lat trzy
		W ogóle na 28 stacyach . . .	39122	71	41186	18	

Rezultat więc licytacyi mytniczych w roku 1875, licząc zbiorowo z 28 stacyi, czyni wyżej nad cenę wywołania o kwotę 2063 zł. 47 ct.

Allegat 34.

Wykaz

czynszów z myt na drogach krajowych za rok 1875 i 1876 na podstawie kontraktów dzierżawnych lub zatwierdzonych ofert dzierżawnych.

	Nazwa stacyi mytniczych	Czynsz dzierżawny za rok			
		1875 wykazany w sprawozdaniu za rok 1875		1876 wedle zatwierdzonych ofert i kontraktów	
		złr.	ct.	złr.	ct.
1	Annopol, i Tuszów (Malina)	2269	—	2289	—
2	Babińce, Bedrykowce, Białakarczma, Bienczyce, Bircza, Brzeźnica, Brzeżany, Buczacz, Chełmek, Czortków, Dawidów, Dawidkowce, Dąbie, Dębno, Dynów, Dzurzyn, Grabownica, Gródek, Halicz, Horodenka, Husiatyn, Jamnica, Jezupol, Koszyłowce, Kasperowce, Korolówka, Kozaczówka, Kozowa, Krogulec, Monasterzyska, Miłowanie, Mogiła, Newistka, Niezwiska, Nowy Targ przy Białym-Dunajcu, Nowy Targ przy Czarnym Dunajcu, Nozdrzec, Obydowa, Olchowce, Porzecze, Podwołoczyska, Pobereże, Podzagórnia, Przegorzały, Puhary, Stawczany, Szczawnica, Tłumacz, Tłuste, Tyrawa wołoska, Zabełcze i Zaleszczyki	75306	12½	75455	12½
3	Babice, Branice i Przeginia duchowna	2042	—	2018	—
4	Białokiernica	1082	—	1082	—
5	Bohutyn i Rozhadów	2260	—	2001	60
6	Borszczów	540	—	640	—
7	Bieśnik	1401	50	2138	50
8	Bełzec, Cieszanów, Oleszyce, Płazów i Wulka zapałowska	9050	—	9050	—
	Do przeniesienia . . .	93950	62½	94674	22½

	Nazwa stacyi mytniczych	Czynsz dzierżawny na rok 1875 wykazany w sprawozdaniu za rok 1875 zł.	ct.	1876 wedle zatwierdzonych ofert i kontraktów zł.	ct.
	Z przeniesienia . .	93950	62½	94674	22½
9	Demianów, Podkamień i Zalipie	2550	—	3095	—
10	Dobropol i Strusów	2581	76	2581	76
11	Gnojnik, Iwkowa, Just, Kurów i Pomianowa . .	4218	62	5600	—
12	Gładyszów, Ropica ruska i Siary	4270	—	4296	—
13	Iwanie	2354	50	2554	50
14	Iwanków	471	—	531	75
15	Jarosław (most na Sanie)	7260	—	7260	—
16	Konieczna	800	75	800	75
17	Łękica, Maszkowice i Stary Sącz	4841	—	4600	—
18	Miechocin	1250	50	1250	50
19	Otynia i Odaje	3500	—	3521	17
20	Olszany i Przemyśl	4620	60	3784	16
21	Repechów i Szpilczyn	1227	99	980	—
22	Raszków i Serafińce	2800	—	2550	—
23	Rzyszki	2007	—	2406	—
24	Smykowce i Zagrobela	7233	—	7960	—
25	Uście biskupie	1368	—	1418	—
26	Wielkie Mosty (drogowe)	788	—	788	—
27	„ „ (mostowe) i Żółkiew	5242	—	5242	—
	Razem	153335	34½	155893	81½
	W porównaniu dochodu spodziewanego w roku 1875 z podobnym dochodem z r. 1876 okazuje się nadwyżka w kwocie			2558	47
	Nadwyżka ta powstaje:				
1.	Z rezultatu licytacyjnego w r. 1875 otrzymanego z wydzierżawienia 28 stacyi mytniczych, który w porównaniu z czynszem dawniejszym okazał się wyższym o kwotę	2063	47		
2.	Z wydzierżawienia w ciągu roku 1875 stacyi mytniczej w Borszczowie z korzyścią nad dawniejszą cenę czynszową o kwotę	100	—		
3.	Z różnicy zapewnionej kontraktami o trzyletnią dzierżawę stacyi mytniczych w Iwaniu i w Uściu biskupiem, wedle której czynsz roczny na dalsze lat dwa wyższym jest od czynszu z r. 1875 kwotę .	250	—		
	Do przeniesienia	2413	47	2558	47

	Nazwa stacyi mytniczych	Czynsz dzierżawny za rok 1875 wykazany w sprawozdaniu za rok 1875 złr.	ct.	Czynsz dzierżawny za rok 1876 wedle zatwierdzonych ofert i kontraktów złr.	ct.
	Z przeniesienia	2413	47	2558	47
4.	Za domek mytniczy w Czortkowie w roku 1875 przypadał tylko czynsz półroczny, to jest od daty zakupna w kwocie 15 złr.; w r. 1876 czynsz ten wliczono w stosunku całorocznym to jest w kwocie 30 złr. czyli wyżej o kwotę	15	—		
5.	Pozostała nadwyżka w kwocie . . . . . odnosi się do należytości mieszkalnych z nowo wybudowanych lub zakupionych domków mytniczych, jako złączonych dodatków z dawniejszemi czynszami dzierżawnymi.	130	—		
	Razem jak wyżej	—	—	2558	47

Zauważyć wreszcie wypada, że wykaz spodziewanych dochodów w r. 1876 nie obejmuje nowo zaprowadzonej stacyi myta mostowego pod Śniatynem, gdzie sposobem próby prowadzony jest własny zarząd, rzeczywista więc wysokość dochodu oznaczyć się jeszcze nie da.

Allegat 35.

Odpis

okólnika Wydziału krajowego z dnia 13. lipca 1875 l. 11169 do wszystkich Wydziałów powiatowych.

Na podstawie paragrafu 6. ust. drog. zezwolenie na myto, jako też oznaczenie taryfy, należy do ustawodawstwa krajowego.

Z tej wychodząc zasady, władze autonomiczne mają obowiązek utrzymymać ścisłą kontrolę nad wszelkiemi opłatami mytniczemi, a zarazem czuwać nad zachowaniem ogólnie obowiązujących przepisów, z uwzględnieniem §. 29 powołanej ustawy.

Z tego też powodu, Wydział krajowy za pośrednictwem Wydziałow powiatowych i c. k. Starostw, zbierał stopniowo wszelkie wiadomości o istniejących w kraju mytach prywatnych gminnych i powiatowych, obecnie zaś postanowił przeprowadzić uregulowanie takowych.

Wykazy tym sposobem sporządzone, odnoszą się do opłat mytniczych istniejących przed wprowadzeniem w życie ustawy drogowej, a praktykowanych dotąd bez koncesyj krajowych.

Nie przesądzając, czy wykazy, o których mowa, są już dokładne, Wydział krajowy ma przekonanie, że przy dobrej woli i współdziałaniu Wydziałów powiatowych napotkane wątpliwości z wszelką łatwością usunąć się dadzą.

Prywatne myta dawniejsze, podzielić wypadło na natępujące kategorye:

A) na myta istniejące na podstawie dawnych koncesyj rządowych z terminem nieograniczonym,

B) na myta podobne, bez oznaczenia wszakże żadnego terminu,

C) na myta, których koncesye dotąd są nie znane lub takowych zupełnie nie było,

D) na myta, dla których prawomocne koncesye już wygasły.

Po porozumieniu się i zgodzie z opinią c. k. Namiestnictwa z dnia 26. marca r. b. l. 7901. Wydział krajowy nie kwestyonuje na teraz myt, odnoszących się do pozycyj *A* i *B*, o ile strony interesowane stosować się zechcą do obowiązujących przepisów mytniczych.

Co zaś do myt objętych pozycyą *C* mianowicie takich, które chociażby od najdawniejszych lat były pobierane, żadną wszakże koncessyą usprawiedliwione być nie mogą, to myta te traktowane być mają na stopie równej z mytami pozycyą *D* objętemi, to jest: uznane być muszą jako istniejące bezprawnie.

O ile więc myta *ad C* i *D* w granicach powiatu istnieją, polecamy zawezwać niezwłocznie strony interesowane, ażeby najpóźniej przed upływem lat dwóch, licząc od daty dzisiejszej, wniosły podania o pozyskanie na przyszłość prawomocnych koncessyj krajowych, stosując się przy tej czynności do okólnika z dnia 28. sierpnia 1869 r. l. 9649.

Niedopełnienie postawionego warunku uznać ma Wydział powiatowy jako dobrowolne zrzeczenie się strony od pobierania dalszych opłat mytniczych i przy pomocy c. k. Władzy politycznej przedsięweźmie w czasie właściwym odpowiednie środki, celem ostatecznego zniesienia takowych.

Prócz tego przestrzegać ściśle wypada, ażeby przy wszystkich mytach prywatnych, do jakiejkolwiek kategoryi zaliczonych, zachowywano przepisy obowiązujące przy drogach krajowych i rządowych.

Przedewszystkiem więc zwracamy uwagę Wydziału pow., że przedmioty omycone, utrzymywane być powinny w dobrym stanie i kosztem stron koncesyonowanych.

Dla ułatwienia powyższej czynności i dla prowadzenia dalszej kontroli nad mytami poszczególnionemi przesyłamy do użytku Wydziału pow. wyciąg myt tamtejszych, zestawiony z ogólnego wykazu w Wydziale krajowym ułożonego.

Co się tyczy opłat mytniczych, do których prawo nadanem lub odnowionem zostało przez Wysoki Sejm krajowy, zwracamy uwagę Wydziału pow., że opłaty takie uprawnione są tylko na pewien czas ograniczony z wyjątkiem bardzo małej liczby myt powiatowych, i kilku opłat kopytkowych.

Niezależnie więc od kontroli w Wydziale krajowym zaprowadzonej, Wydział powiatowy utrzymywać ma własną a dokładną ewidencyę myt podobnych, bądź to już istniejących, bądź też w przyszłości powstać mogących, i wcześnie wzywać będzie strony interesowane do odnawiania gasnących koncesyi.

W razie przeciwnym przy pomocy c. k. Władzy politycznej zawiadamiając o tem Wydział krajowy, znosić natychmiast należy bezprawnie pobierane opłaty.

Przy ścisłem wykonaniu obecnego rozporządzenia sprawa uregulowania wszelkich opłat myt niższych na drogach powiatowych, gminnych lub prywatnych względnie do dzisiejszych ustaw i przepisów załatwioną ostatecznie będzie.

Dla tego zatem, Wydział krajowy zastrzega składanie szczegółowych raportów przy każdej sposobności, jakaby wpłynąć mogła na zmianę w dotychczasowej ewidencyi, i zarządzonej kontroli nad mytami tego rodzaju, przytem spodziewa się, że Wydział powiatowy raz zaprowadzony porządek skutecznie utrzymać potrafi.

(D. j. w.)

Odpis

rozporządzenia Wydziału krajowego z dnia 19. lipca 1875 l. 1076 do I.) Wydziałów powiatowych: Bohorodczany, Brody, Brzeżany, Czortków, Dąbrowa, Grybów, Husiatyn, Kamionka strumiłowa, Kosów, Łańcut, Nisko, Podhajce, Przemyślany, Rawa, Nowy Sącz, Stryj, Złoczów, Żółkiew. II.) do reszty Wydziałów powiatowych z wyjątkiem Krakowskiego.

ad I. Pomimo ponownego wezwania nie przedłożył Wydział powiatowy dotąd wykazów żądanych okólnikiem z 31. marca 1874 l. 1146 co do wydatków, jakie gminy miejskie powiatu tamtejszego na cele drogowe ponoszą oraz czy i o ile przepisane ustawą prestacye drogowe odbywają.

dla Wydziałów powiatowych Podhajce i Nowy Sącz.

dla obu. Mianowicie nie przedłożył Wydział pow. wykazów tych

dla Podhajec ani co do gminy samych Podhajec ani co do gmin małomiejskich jak Zawałów.

dla Sącza co do gmin Starego Sącza, Zbyszyc, Piwnicznej, Muszyny i Tylicza

dla wszystkich. Z przedłożonych wszakże takich wykazów od reszty powiatów.

ad II. Z wykazów przedłożonych przez Wydział powiatowy w skutek okólnika naszego z dnia 31. marca 1874, do l. 1146.

ad I. i *II.* przyszedł Wydział krajowy do przekonania, iż w przeważnej części gmin miejskich postanowienia ustawy drogowej co do obowiązku utrzymywania dróg gminnych a wszczególności §. 12. o odbywaniu prestacyi drogowych według ilości rodzin, dotąd wcale nie weszły w życie. Bowiem gminy te pokrywają potrzeby drogowe albo wprost z dochodów gminnych, albo z osobnych w tym celu nakładanych opłat, albo też nieuwzględniając wcale potrzeb drogowych, pozostawiają drogi gminne, ulice i place miejskie w zupełnem zaniedbaniu.

W okólniku Wydziału krajowego z 5. maja 1874, l. 6313, wypowiedziano stanowczo zasadę, w jakich warunkach gminom miejskim używać wolno dochodów gminnych na cele drogowe z pominięciem prestacyi.

Z tego samego okólnika wypływa, że jeśli gmina nieposiada takiego dochodu z własnego majątku, któryby po pokryciu innych wydatków gminnych także na potrzeby drogowe wystarczał, wówczas obowiązaną jest bezwarunkowo na ten cel używać wyłącznie przepisanych ustawą prestacyi drogowych. Opłaty zaś osobne na cele drogowe nakładać może gmina tylko w razie, gdyby prestacye w naturze lub spłaty za takowe w myśl §. 16. ust drog. na utrzymanie dróg nie wystarczały.

Z przedłożonych nam relacyj okazuje się jednak, iż wiele gmin postanowienia powyższego okólnika wcale nie uwzględnia.

Chcąc w tej mierze należyty porządek ustalić, a mianowicie postanowienie ustawy drog. co do normalnego używania prestacyi drogowych upowszechnić, postanowił Wydz. kraj. przedewszystkiem na Wydziały powiatowe włożyć obowiązek prowadzenia ścisłej kontroli nad gminami miejskiemi, ażeby podobnie jak w innych gałęziach gospodarstwa gminnego, utrzymywały także i co do dróg gminnych należytą budżetem objętą ewidencyę pod względem rocznej potrzeby, środków i wydatków na cele drogowe i równie jak dopełnienia innych powinności gminnych, domagały się także od członków swych odbywania obowiązkowych prestacyj drogowych, lub spłaty za takowe wedle cen przez Radę gminną ustanowionych. W tym względzie przypomina się Wydziałowi powiatowemu okólnik Wydziału krajowego z 19. kwietnia 1872 l. 5121 co do sporządzania preliminarzy względem dróg gminnych.

Postępowanie tam wskazane wpłynie nie tylko na polepszenie stanu dróg, tudzież ulic i placów miejskich, lecz przyczyni się także do podniesienia dochodów gminnych o tyle, iż część dochodów tych używana obecnie na potrzeby drogowe z pominięciem prestacyi, posłuży do zniżenia lub zupełnego zniesienia istniejących na inne cele osobnych dodatków gminnych, lub użytą być może na inne potrzeby, albo też stanowić będzie nadwyżkę w dochodach gminnych.

Z tych powodów poleca się Wydziałowi powiatowemu, ażeby zażądał według załączonego tu szematu ⁄. od wszystkich gmin miejskich, dla Brodów, Brzeżan, Kołomyi, Nowego Sącza, Przemyśla, Rzeszowa, Stanisławowa, Tarnopola i Tarnowa, wyjąwszy te, które prawo poboru kopytkowego uzyskały, dla wszystkich należytego wykazywania potrzeb drogowych i pokrycia tychże i w miarę zachodzącej potrzeby przynaglał gminy te do dopełniania powinności drogowych. Przedłożenia wykazów takich, których potrzebny zapas Wydział powiatowy gminom wedle wydanego formularza sporządzić poleci, żądać należy od gmin miejskich dla Lwowa, do których w powiecie lwowskim także Jaryczów należy,

dla wszystkich raz z początkiem każdego roku w dwóch egzemplarzach, z dokładnem wypełnieniem dat zamieszczonych w czterech pierwszych kolumnach powyższego formularza, a drugi raz z końcem roku z wypełnieniem rezultatów zamieszczonych w dalszych kolumnach od V. do VIII.

Z przedłożonych z początkiem roku dwóch egzemplarzy zwróci Wydział powiatowy jeden egzemplarz gminom po zatwierdzeniu go co do kolumn I., II., III. i IV., a po przedłożeniu tegoż wykazu przez gminę z końcem roku z wypełnieniem dalszych kolumn, uzupełni Wydział powiatowy co do tych rezultatów zatrzymany u siebie egzemplarz i przedłoży takowy Wydziałowi krajowemu.

Zauważa się jednak, iż wykazania żądanych w szemacie dat, żądać należy od gmin jak najściślej bez względu na to, czyli w gminie której potrzeby drogowe pokrywane bywają prestacyami, lub tylko z dochodów gminnych, mianowicie tyczy się to dat uwidocznionych w kolumnie III. „Stan prestacyj zakładowych“ t. j. ilość rodzin i przypadających na nie dni pieszych lub ciągłych, oraz ceny takowych. Przy czem niedostatecznem by było obliczanie samych dni pieszych po 6 na rodzinę, lecz wykazać należy rzeczywistą ilość tak dni pieszych jakoteż dni ciągłych w miarę tego, do jakiej prestacyi każdy z członków gminy wedle potrzeby byłby obowiązanym.

Przedłożenia takich wykazów żądać należy już za rok bieżący po ukończeniu robót drogowych.

W końcu nadmienia się, iż rubryki w kolumnach IV. i VII. zawarte, jak rubryka „dochód z myta lub przewozu“ podzielić można stosownie do potrzeby, gdyby osobny dochód z mostowego, a osobny z przewozowego był wykazywany. Tak samo rubryka „dochód z innych tytułów“

podzieloną być może na kilka, gdyby dochody z różnych specyalnych tytułów pochodziły, które oznaczyć wypada.

O postanowieniu niniejszem zawiadomi Wydział powiatowy bezzwłocznie dotyczące gminy ze stosownem przypomnieniem okólnika z 5. maja 1874 l. 6313.

dla Wydziału powiatowego w Bóbrce. Przedłożone relacyą z 31. lipca r. z. l. 650 plany sytuacyjne miasteczek tamtejszego powiatu, zwraca się Wydziałowi powiatowemu do własnego użytku.

Dla Wydziału powiatowego w Tarnopolu. Przedłożony przy relacyi z 10. stycznia roku b. l. 893 plan sytuacyjny Mikuliniec, zwraca się Wydziałowi powiatowemu do własnego użytku.

D. j. w.

Alegat 37.

Rachunek zaliczek

udzielonyeh szpitalom na koszta leczenia ubogich od 1. stycznia do 30. grudnia 1875.

L. porząd.	Nazwa szpitalu	Pozostałość z dniem 1. lutego 1875		Zaasygnowano po 31. grudn. 1875		Razem		Zwrot przez wyrachowanie kosztami leczenia		Pozostałość z dniem 31. grudn. 1875	
		złr.	ct.	złr.	ct.	złr.	ct.	złr.	ct.	złr.	ct.
1	Biała										
2	Bochnia	750		1000		1750		1750			
3	Brody	1600		1600		3200		400		2800	
4	Brzeżany	1750		1500		3250				3250	
5	Drohobycz										
6	Jasło			2000		2000		285	74	1714	26
7	Kołomyja	800		1200		2000		600		1400	
8	Kraków św. Łazarza										
9	Kraków św. Ducha										
10	Kraków kliniki										
11	Lwów	22126	93½			22126	93½	22126	93½		
12	Przemyśl	2000				2000		2000			
13	Rzeszów	4591	76			4591	76	2012	76	2579	
14	Sambor										
15	Sanok	2893				2893		1172		1721	
16	Sącz nowy	1250				1250		750		500	
17	Śniatyn	1000		1500		2500		500		2000	
18	Stare miasto przy Podhajcach			2000		2000				2000	
19	Stanisławów										
20	Stryj	624				624				624	
21	Tarnopol										
22	Tarnów	12882	90			12882	90	3238	86	9644	04
23	Wadowice	800				800				800	
24	Zaleszczyki	500				500				500	
25	Złoczów										
26	Żółkiew										
	Suma	53.568	59½	10.800		64.368	59½	34.836	29½	29.532	30

Alegat 38 *a)*.

Wykaz

statystyczny o ruchu chorych w galicyjskich szpitalach powszechnych za rok 1875.

Nazwa szpitala	Stan											
	Ilość łóżek	Pozostało z końcem r. 1874			Przyjęto w ciągu roku 1875			Suma leczonych			Uby- w y- wyleczonych		
		męż.	kob.	razem	męż.	kob.	razem	męż.	kob.	razem	męż.	kob.	razem
Biała	63	38	18	56	268	125	393	306	143	449	222	104	326
Bochnia	55	18	20	48	276	245	521	294	265	559	212	188	400
Brody	63	8	18	26	187	199	386	195	217	412	132	143	275
Brzeżany	60	9	9	18	191	126	317	200	135	335	112	81	193
Drohobycz	46	21	19	40	267	152	419	288	171	459	216	134	350
Jasło	90	13	14	27	245	202	447	258	216	474	177	145	322
Kołomyja	69	18	18	36	198	154	352	216	172	388	182	129	311
Przemyśl	150	37	43	80	426	472	898	463	515	978	316	386	702
Rzeszów	60	22	16	38	231	231	462	253	247	500	162	169	331
Nowy Sącz	65	20	26	46	239	193	432	259	219	478	100	144	244
Sambor	45	10	19	29	203	165	368	213	184	397	148	144	292
Sanok	49	13	13	26	204	180	384	217	193	410	158	138	296
Śniatyn	24	3	.	3	123	63	186	123	63	186	108	57	165
Stanisławów													
Staremiasto	60	26	13	39	237	117	354	263	130	393	159	76	235
Stryj	66	22	30	52	262	221	483	284	251	535	226	167	393
Tarnopol	70	19	20	39	349	255	604	368	275	643	255	200	455
Tarnów	140	47	48	95	454	426	880	501	474	975	385	332	717
Wadowice	44	2	9	11	80	80	160	82	89	171	63	73	136
Zaleszczyki													
Złoczów	60	22	11	33	235	127	362	257	138	395	180	99	279
Żółkiew	35	12	7	19	170	127	297	182	134	316	105	89	194
Kraków													
Szpital św. Łazarza	200	95	70	165	1402	1058	2460	1497	1128	2625	789	587	1376
Szpital św. Ducha													
oddział chorób syfilit. i skórnych	100	40	53	93	314	332	646	354	385	739	294	320	614
Lwów													
oddział chorych	545	195	181	376	3329	2448	5777	3524	2629	6153	2488	1848	4256

c h o r y c h																			
t e k																			
puszczono																			
w polepszonym stanie			nieuleczonych			umarło			Suma ubytku			Pozostało z końcem roku 1875			Ilość dni pielęgnowania		Dzienna taksa pielęgnowania	Suma wszystkich wydatków		Koszt dziennego utrzymania 1 chorego
męż.	kob.	razem	męż.	kob.	razem	męż.	kob.	razem	męż.	kob.	razem	męż.	kob.	razem	Suma wszystkich dni pielęgnowania w r. 1875	przypada przeciętn. na jednego chorego	ct.	zł.	ct.	ct.
.	.	.	2	4	6	39	17	56	263	125	388	43	18	61	16023	35	od 1/7 1875 60	8766	62	54
8	5	13	7	3	10	59	43	93	277	239	516	17	26	43	13522	24	50/30	9375	86	69
10	11	21	4	3	7	36	43	79	182	200	382	13	17	30	9626	23	50/30	5062	50	52
34	20	54	10	8	18	20	13	33	176	122	298	24	13	37	12549	37	60/30	5750	60	45
.	.	.	1	.	1	44	24	68	261	158	419	27	13	40	11254	24	50	5463	53	48
6	2	8	14	10	24	18	16	34	215	173	388	43	43	86	16231	36	60/50	8376	12	51
.	.	.	2	2	4	16	15	31	200	146	346	16	26	42	11968	31	50/30	9428	64	78
47	35	82	2	.	2	49	32	81	414	453	867	49	62	111	21821	25	60/30	11851	66	56
20	18	38	8	8	16	38	25	63	228	220	448	25	27	52	15968	31	50	7442	1	46
94	46	140	.	.	.	32	14	46	226	204	430	33	15	48	9865	20	50/30	5244	50	53
.	.	.	12	4	16	30	16	46	190	164	354	23	20	43	9524	26	50/25	9142	36	95
.	.	.	13	6	19	17	11	28	188	155	343	29	38	67	13118	38	60	6897	16	52
.	.	.	.	.	.	5	3	8	113	60	173	10	3	13	3595	19	od 1/10 1875 55	2590	14	72
35	18	53	10	5	15	23	15	38	227	114	341	36	16	52	14060	36	60	8199	33	58
.	.	.	4	9	13	32	32	64	262	208	470	22	43	65	18172	33	60/30	9685	8	53
27	15	42	19	13	32	42	20	62	343	248	591	25	27	52	16446	25	50/30	9479	66	57
.	.	.	1	.	1	65	70	135	451	402	853	50	72	122	31405	31	60/30	19275	61	61
4	4	8	.	.	.	8	5	13	75	82	157	7	7	14	4587	27	50/25	2325	25	55
18	7	25	3	2	5	30	15	45	231	123	354	26	15	41	12838	35	50	7588	50	59
29	23	52	14	2	16	23	8	31	171	122	293	11	12	23	9470	30	50	17242	29	64
.	.	.	390	275	665	226	175	401	1405	1037	2442	92	91	183	60759	23	75			
22	16	38	.	.	.	3	3	6	319	339	658	35	46	81	29449	39	98			
.	.	.	516	343	859	344	219	563	3268	2410	5678	256	219	475	153312	24	I. kl. zł. —90 II. „ „ 1·50 III. „ „ 3·—	Suma wszystkich wydatków na r. 1875 nie może być na razie podaną dla braku zamknięć rachunkowych		

Załącznik 38 *b*).

Wykaz

statystyczny o ruchu pielęgnowanych w krajowych zakładach położnic i obłąkanych we Lwowie i w Krakowie za rok 1875.

Krajowe zakłady położnic		Kraków							Lwów						
		matki				dzieci			matki				dzieci		
Ilość łóżek w zakładzie: Krakowskim 18, Lwowskim 41		klasa			razem	chłopcy	dziewczęta	razem	klasa			razem	chłopcy	dziewczęta	razem
		I.	II.	III.					I.	II.	III.				
	Z końcem r. 1874 pozostało	—	—	—	3	1	—	1	—	—	29	29	8	5	13
	W roku 1875 przybyło	—	—	—	88	—	—	—	1	—	360	361	163	139	302
	Razem	—	—	—	91	1	—	1	1	—	389	39	171	144	315
Ubytek:	Wypuszczono	—	—	—	74	—	—	—	—	—	352	352	145	128	273
	Między tymi takie, które nie rodziły	—	—	—	5	—	—	—	—	—	10	10	—	—	—
	Umarło	—	—	—	6	4	1	5	—	—	5	5	18	9	27
	Dzieci nieżywo urodzonych	—	—	—	—	8	5	13	—	—	—	—	—	—	—
	Z końcem roku 1875 pozostało	—	—	—	6	1	—	1	1	—	32	33	8	7	15
Porody:	Średni stan matek dziennie	—							24·4						
	Ilość rodzących bliźniakami	3							7						
	„ „ trojakami	—							—						
	„ porodów ulicznych	—							10						
	Ilość porodów dnia jednego: najwyższa	2							4						
	Ilość porodów dnia jednego: najniższa	—							—						
	Ilość porodów dnia jednego: średnia	0·18							0·95						
Czas pielęgnowania:	Ogólna suma dni pielęgnowania matek	4835							8665						
	Średni czas pielęgnowania matki (dni)	28·13							22·21						
	Taksa pielęgnowania dziennie	75 ct.							I. kl. 3 zł., II. kl. zł. 1·50. III. kl. 90 ct						

Suma wszystkich wydatków na r. 1875 nie może być na razie podaną dla braku zamknięć rachunkowych.

Zakłady obłąkanych:		Kraków			Lwów		
		mężczyzn	kobiet	razem	mężczyzn	kobiet	razem
Ilość łóżek		—	—	50	—	—	345
Z końcem roku 1874 pozostało		22	25	47	101	175	276
W roku 1875 przybyło		58	49	107	208	140	348
Razem		80	74	154	309	315	624
Ubytek:	Wypuszczono wyzdrowiałych	25	21	46	45	61	106
	Nieuzdrowionych lub do innego zakładu oddanych	27	24	51	75	44	119
	Umarło	11	7	18	51	37	88
	Suma ubytku . . .	63	52	115	171	142	313
	Z końcem r. 1875 pozostało . . .	17	22	39	138	175	313
Taksa pielęgnowania za osobę dziennie		98 ct.			I. klasa złr. 3·— II. „ „ 1·50 III. „ „ —·90		

Suma wszystkich wydatków na rok 1875 nie może być na razie podaną dla braku zamknięć rachunkowych.

Alegat 38. c)

Wykaz

statystyczny o ruchu pielęgnowanych w krajowych zakładach podrzutków w Krakowie i we Lwowie za rok 1875.

Zakłady podrzutków		Kraków			Lwów		
		chłopcy	dziewczęta	razem	chłopcy	dziewczęta	razem
Z końcem roku 1874 pozostało:							
	w domu	13	5	18	—	—	—
	u żywicielek	523	537	1060	691	621	1312
	razem	536	542	1178	691	621	1312
Przybyło w roku 1875:							
Ze zakładu położnic	za opłatą	—	—	—	—	—	—
	bez opłaty	—	—	—	1	3	4
	razem	—	—	—	1	3	4
Skądinąd	za opłatą	—	—	—	—	—	—
	bez opłaty	20	14	34	—	—	—
	razem	20	14	34	—	—	—
Przybyło w ogóle	za opłatą	—	—	—	—	—	—
	bez opłaty	536	556	1112	692	624	1316
	razem	536	556	1112	692	624	1316
Ubyło:							
z pielęgnowanych w domu		22	14	36	—	—	—
„ „ u żywicielek		60	70	130	134	148	282
Umarło:	w domu	—	2	2	—	—	—
	u żywicielek	27	32	59	25	22	47
Suma ubytku		110	118	227	159	170	329
Z końcem roku 1875 pozostało:							
	w domu	11	3	14	—	—	—
	u żywicielek	436	435	871	533	454	987
Suma wszystkich wydatków		Suma wszystkich wydatków na rok 1875 nie może być na razie podaną dla braku zamknięć rachunkowych			28.278 zł. 87 ct.		
Dzienny koszt utrzymania jednego dziecka		—	—	—	w I. kl. 7·66 ct. w II. kl. 6·67 ct. w III. kl. 5·67 ct.		

Wykaz kapitałów

należących do funduszów szpitali krakowskich

z dniem 31. Grudnia 1875.

A. Szpital św. Łazarza.

1		Stan kapitałów ubezpieczonych na realnościach i dobrach w okręgu krakowskim i Królestwie polskiem położonych, wynosił z dniem 1 Stycznia 1875 . . .		54443	56½		
2		Przybyło z końcem roku 1875 a mianowicie reszta ceny kupna realności „Browarkiem“ zwanej w Krowodrzy, zabezpieczona na tej realności jak L. W. 566|75		2500	.		
3		Razem . . .		56943	56½		
4		Spłacono w ciągu roku 1875					
		a) kapitał zabezpieczony w Krakowie na realności Nr. 475 gm. IV. 304 D. I. 4000 złp. czyli . . . 1000 złr. — ct.					
		b) część z kapitału 6996 złp. 15 gr. na dobrach Bolen ubezpieczonego 874 „ 56½ „					
		c) kapitał zabezpieczony na realności Nr. 81 Dz. I w Krakowie na 800 złp. czyli . . . . . 200 „ — „					
		d) dalsza rata ceny kupna dóbr Jezierzan . . . . 1353 „ — „					
		e) kapitał ubezpieczony na realności Nr. 39 Dz. I. w kwocie 20000 złp. . 5000 „ — „		8427	56½		
5		Pozostaje z końcem Grudnia 1875		48516	.		
		Za wpłaconą powyższą gotówkę tudzież za inne wpływy majątku zarodowego, zakupiono 6% i 6½% asygnaty banku kredytowego, dalej 6% książeczki tegoż banku i 6% listy zastawne banku hypotecznego po kursie 91 złr. 75 ct. i 92 złr. 25 ct.					
		Stan papierów publicznych z dniem 31. Grudnia 1875. był następujący:					
a.	6½%	Asygnaty banku kredytowego		95400	.		
b.	6%	„ „ „		500	.		
c.	6%	„ „ hypotecznego		4650	.		
d.	6%	Obligi gal. pożyczki krajowej z r. 1873 . .		226300	.		
e.	5%	Listy zastawne królestwa polskiego		5400	.		
f.	6%	„ „ galicyjskiego banku hypotecznego.		5400	.		
g.	„	Książeczki galic. banku kredytowego . . .		188	02		
h.	5%	„ „ kasy oszczędności		180	43	338018	45
		W porównaniu ze stanem z dniem 1. Stycznia 1875				326896	60
		Okazuje się zwiększenie majątku w papierach publicznych o				11121	85

B. Szpital św. Ducha.

1		Stan kapitałów hypotekowanych z dniem 1. Stycznia 1875 wynosił			8465	50	
2		Spłacono w ciągu roku a mianowicie:					
		a) kapitał ubezpieczony na realności Nr. 519 gm. IV. 340 Dz. I. w Krakowie złp. 2000 czyli	500 zł. — ct.				
		b) kapitał ubezpieczony na realności Nr. 519 gm. IV. 340 Dz. I. w Krakowie złp. 4947 czyli	1236 „ 75 „				
		c) reszta kapitału ubezpieczonego na realności Nr. 401 D. I. 609 gr. . . .	750 „ — „		2486	75	
3		Pozostaje z końcem Grudnia 1875 stan kapitałów			5978	75	
		Za spłaconą powyższą gotówkę, tudzież za inne wpływy z majątku zarodowego zakupiono $6\frac{1}{2}\%$ asygnaty banku kredytowego, 6% listy zastawne banku hypotecznego po kwocie 92 zł. 25 ct. i 6% książeczki banku kredytowego.					
		Stan papierów publicznych z dniem 31. Grudnia 1875 wynosi:					
a.	6%	Obligi pożyczki krajowej z roku 1873 . . .			7300	.	
b.	$6\frac{1}{2}\%$	Asygnaty banku kredytowego			1900	.	
c.	6%	Listy zastawne banku hypotecznego			800	.	
d.	„	Książeczki banku kredytowego			142	15	
e.	5%	„ galic. kasy oszczędności			287	35	10429 50
		W porównaniu ze stanem z dnia 1. Stycznia 1875, który wynosił					7891 10
		Okazuje się zwiększenie majątku w papierach publicznych o kwotę					2538 40

B. Kapitał św. Ducha.

L. W. 533/76.

Aleg. IV.

Sprawozdanie

Wydziału krajowego w przedmiocie umieszczenia Krakowskiej szkoły sztuk pięknych i jej kierownika.

Wysoki Sejmie!

Reskryptem z dnia 16. Lipca 1873. l. 9136. przyzwolił pan Minister oświecenia na reorganizacyę kosztem skarbu państwa, szkoły sztuk pięknych w Krakowie, jeżeli gmina miasta Krakowa dostarczy dla tej szkoły bezpłatnie potrzebnej lokalności.

Gmina miasta Krakowa ofiarowała ze swej strony grunt pod budowę gmachu odpowiedniego, niebyła wszelako w możności dostarczenia funduszu do budowy samej, a gdy pan Minister niechciał się zadowolnić tą częściową tylko ofiarą, postawił poseł Rydzowski na sesyi r. 1875. wniosek, aby Wysoki Sejm na umieszczenie tej szkoły celowi odpowiednie, wyznaczył z funduszów krajowych rocznie 5000 zł. ewentualnie sumę 100.000 zł. na wystawienie na ten cel budynku w Krakowie.

Po gruntownem uzasadnieniu przez wnioskodawcę odesłany został ten wniosek do komisyi budżetowej, która go w nieco odmiennej formie Wysokiej Izbie przedłożyła.

Wniosek ten komisyi budżetowej znalazł gorących i wymownych obrońców w posłach Majerze, Chrzanowskim i w sprawozdawcy pośle Zyblikiewiczu i został przez Wysoką Izbę w dniu 25. Maja 1875. przyjęty w słowach następujących:

„Na umieszczenie szkoły sztuk pięknych w Krakowie celowi odpowiednie, tudzież na umieszczenie jej kierownika, Sejm wyznacza z funduszu krajowego sumę 5000 zł. w. a. rocznie.“

W debacie nad tem wnioskiem zauważył sprawozdawca: „że zawiadywanie tym funduszem należyć będzie do Wydziału krajowego, który ma niem zarządzać i postarać się o umieszczenie szkoły w porozumieniu z Rządem i gminą krakowską.“

Gdy więc uchwała ta Wysokiej Izby doszła rąk Wydziału krajowego, znieśliśmy się zaraz z p. prezydentem miasta Krakowa w celu obmyślenia sposobu przeprowadzenia umieszczenia szkoły, zaś z c. k. Rządem w celu rychłej reorganizacyi tejże wychodząc z zasady, że Wysoki Sejm fundusze umieszczenia tylko dla zreorganizowanej szkoły przyzwolił.

Rezultat tych rokowań był:

a) Z c. k. Rządem, iż tenże dotychczas nie wydał planu reorganizacyi szkoły, mimo to zaś zażądał uchwalonych przez Wysoki Sejm funduszów na umieszczenie szkoły, czemu też Wydział krajowy odmówił;

b) ze p. prezydent m. Krakowa uwiadomił Wydział krajowy, iż Rada miasta Krakowa na posiedzeniu w dniu 21. Grudnia 1875 odbytem, przyjęła propozycyę Wydziału krajowego,

aby gmina m. Krakowa zaciągnęła pożyczkę zł. 100,000 z amortyzacyą 30. do 40. lat, a kraj przyjął na siebie obowiązek opłacania przez cały czas amortyzacyi kwoty procentowej i amortyzacyjnej.

Powody, dla których Wydział krajowy widział się zniewolonym dać taki kierunek sprawie, są następujące:

1) zgadza się zupełnie ze zdaniem p. prezydenta miasta Krakowa, iż zupełnie odpowiednie umieszczenie szkoły przeprowadzić się da tylko we własnym budynku, albowiem budowę zastosować można do potrzeby i wygody nawet, co się nigdy prawie nieda uskutecznić w budynku najętym:
2) że umieszczenie w budynku najętym jest zawsze niepewnem i zawisłem od woli właściciela;
3) że koszt najmu mógłby być posunięty do rozmiarów, którymby gmina m. Krakowa nie podołała, a tem samem albo fundusz krajowy zostałby narażony na nowe obciążenie, albo szkoła sama wystawiona w swym rozwoju, a może nawet w swem istnieniu na niebezpieczeństwo, szkoła, która cały kraj tak żywo obchodzi i jest jego chlubą;
4) że czynsz 5000 zł. rocznie, ciężący po wieczne czasy na funduszu krajowym, byłby ogromnym błędem w gospodarce krajowej, jeżeli się jego można pozbyć w przeciągu pewnej liczby lat małym tylko datkiem rocznym;
5) że doraźne wypłacenie całego kapitału 100.000 zł. za uciążliwem by było dla funduszu krajowego, w obec innych znacznych i nieznacznych wydatków;
6) że zatem przyjęcie na kraj obowiązku opłacania procentu i kwot amortyzacyjnych od zaciągnąć się mającej pożyczki nie tylko jest wskazanem, ale nawet koniecznem.

Załączony $^1/_1$ plan amortyzacyjny $6^0/_0$ pożyczki 100.000 zł. w. a. wykazuje, że dokładając tylko po 2000 zł. w. a. rocznie do uchwalonych już 5000 zł. rocznie, kraj pozbędzie się po 33. latach ciężaru opłacania rocznie 5000 zł., a szkoła będzie stale i odpowiednio umieszczona.

Wybitniej jeszcze występuje korzyść naszego wniosku, jeżeli postawimy następujące porównanie:

W razie nieprzyjęcia naszego wniosku zapłaci fundusz krajowy płacąc po 5000 zł. rocznie, przez lat 46 sumę 230.000 zł. w. a. i będzie dalej po 5000 zł. opłacać, podczas gdy, jeżeli sumę 230.458 zł. 64 ct. w. a. zapłaci w przeciągu lat 33, będzie od wszelkiego nadal ciężaru wolny.

Z tych tedy powodów Wydział krajowy wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1) Sejm przyjmuje na fundusz krajowy obowiązek opłacania $6^0/_0$ procentu i kwot amortyzacyjnych przez lat 33 od pożyczki w sumie 100.000 zł. w. a., jeżeli ją gmina miasta Krakowa zaciągnie na wybudowanie w Krakowie gmachu w celu odpowiedniego umieszczenia zreorganizować się mającej szkoły sztuk pięknych i jej kierownika.
2) Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, aby gminę miasta Krakowa o tej uchwale uwiadomił.

Wydział krajowy Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Lwów dnia 23. Stycznia 1876.

Oktaw Pietruski w. r.
przewodniczący i sprawozdawca.

Do L. W. 533 ex 1876

Plan umorzenia

6% pożyczki 100.000 zł. zwrotnej w ½ rocznych annuitetach po 3500 zł.

Półrocze	Kapitał do spłacenia zł.	ct.	Rata procent. zł.	ct.	Rata kapitału zł.	ct.
1	100.000	—	3000	—	500	—
2	99.500	—	2985	—	515	—
3	98.985	—	2969	55	530	45
4	98.454	55	2953	64	546	36
5	97.908	19	2937	25	562	75
6	97.345	44	2920	36	579	64
7	96.765	80	2909	97	590	03
8	96.175	77	2885	27	614	73
9	95.561	04	2866	83	633	17
10	94.927	87	2847	84	652	16
11	94.275	71	2828	27	671	73
12	93.603	98	2808	12	691	88
13	92.912	10	2787	36	712	64
14	92.199	46	2765	98	734	02
15	91.465	44	2743	96	756	04
16	90.709	40	2721	28	778	72
17	89.930	68	2697	92	802	08
18	89.128	60	2673	86	826	14
19	88.302	46	2649	07	850	93
20	87.451	53	2623	55	876	45
21	86.575	08	2597	25	902	75
22	85.672	33	2570	17	929	83
23	84.742	50	2542	28	957	72
24	83.784	78	2513	54	986	46
25	82.798	32	2483	95	1016	05
26	81.782	27	2453	47	1046	53
27	80.735	74	2422	07	1077	93
28	79.657	81	2389	73	1110	27
29	78.547	54	2356	43	1143	57
30	77.403	97	2322	12	1177	88
31	76.226	09	2286	78	1213	22
32	75.012	87	2250	39	1249	61
33	73.763	26	2212	90	1287	10
34	72.476	16	2174	28	1325	72
Do przeniesienia .					28.849	65

Półrocze	Kapitał do spłacenia zł.	ct.	Rata procent. zł.	ct.	Rata kapitału zł.	ct.
Z przeniesienia .	—	—	—	—	28.849	56
35	71.150	44	2134	51	1365	49
36	69.784	95	2093	55	1406	45
37	68.378	50	2051	36	1448	64
38	66.929	86	2007	90	1492	10
39	65.437	76	1963	13	1536	87
40	63.900	89	1917	03	1582	97
41	62.317	92	1869	54	1630	46
42	60.687	46	1820	62	1679	38
43	59.008	08	1770	24	1729	76
44	57.278	32	1718	35	1781	65
45	55.496	67	1664	90	1835	10
46	53.661	57	1609	85	1890	15
47	51.771	42	1553	14	1946	86
48	49.824	56	1494	74	2005	26
49	47.819	30	1434	58	2065	42
50	45.753	88	1372	62	2127	38
51	43.626	50	1308	80	2191	20
52	41.435	30	1243	06	2256	94
53	39.178	36	1175	35	2324	65
54	36.853	71	1105	61	2394	39
55	34.459	32	1033	78	2466	22
56	31.993	10	959	79	2540	21
57	29.452	89	883	59	2616	41
58	26.836	48	805	09	2694	91
59	24.141	57	724	25	2775	75
60	21.365	82	640	97	2859	03
61	18.506	79	555	20	2944	80
62	15.561	99	466	86	3033	14
63	12.528	85	375	87	3124	13
64	9.404	72	282	14	3217	86
65	6.186	86	185	61	3314	39
66	2.872	47	86	17	2872	47
Razem			—	—	100.000	—

Aleg. V.

Sprawozdanie

Wydziału krajowego z projektem do ustawy o nadzorze władz wyższych nad urzędnikami gmin wiejskich i małomiejskich (miasteczek).

Wysoki Sejmie!

W przeświadczeniu, że dobro gmin wymaga ściślejszego nadzoru nad działalnością wykonawczych organów gminy w sprawach własnego zakresu w ogóle, a mianowicie co do utrzymania zakładowego majątku i zakładowego dobra gmin i zakładów gminnych, uchwalił Wys. Sejm postanowienia zawarte w ustawach z dnia 18. lutego 1875 l. 14 dz. u. kr. o nadzorze nad mieniem gmin, i z dnia 17. czerwca 1874 l. 49 dz. u. kr. o władzy dyscyplinarnej nad zwierzchnością gminną.

Postanowienia zawarte w powyższych ustawach nie są jednak zazwyczaj dostatecznemi do osiągnienia zamierzonego celu. Urzędnicy gminni bowiem w gminach wiejskich i małomiejskich, czyli tak zwani pisarze gminni, przewyższając najczęściej wykształceniem umysłowem naczelnika gminy i członków zwierzchności równie jak rady gminnej, są właściwymi wykonawcami ustawy gminnej, dla nich tylko przystępnemi są pisemne rozporządzenia władz wyższych, umieją też zazwyczaj wyzyskiwać położenie to i stanowisko swoje w ten sposób, że naczelnik gminy i członkowie zwierzchności gminnej stają się tylko bezwiednemi narzędziami w ich ręku, a nawet po usunięciu przez władze wyższe w drodze dyscyplinarnej dotychczasowych członków zwierzchności gminnej, zarząd spraw gminnych nie zmienia się wcale, pozostając w ręku tych samych pisarzy gminnych, którzy zachowują dawny wpływ na nowo wybranych członków zwierzchności gminnej.

Wobec tak przeważnego wpływu tych urzędników gminnych na członków zwierzchności i Rady gminnej, staje się zależność ich i odpowiedzialność w obec reprezentacyi gminnej określona postanowieniami §§. 31. i 52. u. gm. czystem złudzeniem, a pisarze gminni są zazwyczaj nikomu nieodpowiedzialnymi zarządcami majątku gminnego i spraw gminnych.

Jeżeli zatem zamierzony cel t. j. skuteczny nadzór władz wyższych nad działalnością wykonawczych organów gminy osiągniętym być ma, to należy moc dyscyplinarną przyznaną władzom wyższym nad członkami zwierzchności gminnej rozciągnąć także na urzędników gminnych, chociażby tylko w takich gminach, w których reprezentacya gminna działalności urzędników swoich skutecznie nadzorować nie może.

Potrzebę takiego postanowienia uznaje opinia powszechna; w tym duchu przemawiają Wydziały powiatowe przy każdej nadarzającej się sposobności; zatem odzywały się głosy w Wys. Sejmie, a nawet na posiedzeniu z dnia 11. maja 1875. przedstawił poseł Golejewski wniosek dążący do tego celu.

Forma, w jakiej Wydział krajowy wniosek ten do uchwalenia przedstawia, nie uwłacza ani autonomii gminy, ani prawom jej przyznanym w obec urzędników swoich, nie narusza bowiem w niczem postanowień zawartych w §§. 31. i 52. ust. gm., lecz rozszerza jedynie władzę dyscyplinarną przyznaną w §. 102. u. gm. władzom wyższym naprzeciw członkom zwierzchności gminnej, także na urzędników gminy.

Projekt przez Wydział krajowy przedstawiony nie obejmuje właściwych miast; ponieważ reprezentacye miejskie mają w gronie swojem dostateczne siły umysłowe do wykonywania nadzoru nad swymi urzędnikami i przypuszczać należy, że w razie usunięcia członków zwierzchności w takich gminach, przekraczających lub zaniedbujących swe obowiązki, nowy wybór postawi, a przynajmniej postawić może na czele gminy mężów odpowiadających należycie swoim obowiązkom, a zatem także dostatecznie uzdolnionych do skutecznego nadzorowania urzędników gminy.

Koszta dochodzenia spowodowanego przewinieniem urzędników ponosić miałaby w pierwszej linii gmina, gdyż dochodzenie to w interesie gminy przeprowadzonem zostało i gmina z niego ostatecznie korzyść osiągnąć ma; prócz tego zaś na gminie pewna odpowiedzialność za to cięży, że nie umiała wyszukać dla siebie odpowiedniejszego urzędnika.

*/. Wydział krajowy wnosi zatem: Wysoki Sejm raczy uchwalić załączony projekt do ustawy */.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z W. Księstwem Krakowskiem.

We Lwowie dnia 25. stycznia 1876.

Przewodniczący
Oktaw z Siemuszowy Pietruski, wł. r.
Zastępca Marszałka krajowego.

Sprawozdawca
Paweł Skwarczyński, wł. r.
Członek Wydziału krajowego.

Ustawa

z dnia . . . . . dla Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem, o nadzorze władz wyższych nad urzędnikami gmin wiejskich i małomiejskich (miasteczek).

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam:

Art. I.

Przepisy działu VIII. ustawy gminnej z dnia 12. sierpnia 1866. l. 19 dz. u. kr. „O nadzorze nad gminami“ uzupełniają się następującemi postanowieniami.

Władza dyscyplinarna nad urzędnikami gminnymi.

§. 102. a)

Jeżeli urzędnik gminy wiejskiej lub małomiejskiej (miasteczka) stał się powodem przekroczenia lub zaniedbywania obowiązków przez członków zwierzchności gminnej, albo też działa w ogóle w sposób dla gminy szkodliwy, może złożyć go z urzędu na wniosek Wydziału powiatowego, polityczna władza powiatowa.

W razie niezgodności tych władz, lub gdyby przewinienie urzędnika gminnego sprawdzonem zostało przy dochodzeniu bezpośrednio z ramienia Wydziału krajowego przeprowadzonem, orzeka w tej mierze polityczna władza krajowa za zgodą Wydziału krajowego.

Koszta dochodzenia spowodowanego przez urzędnika gminy, ponosi gmina z prawem regresu do winnego.

Art. II.

Przeprowadzenie tej ustawy polecam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych.

L. 24.394.

Aleg. VI.

Sprawozdanie

Wydziału krajowego w przedmiocie budowy własnego domu dla krajowego zakładu położnic we Lwowie.

Wysoki Sejmie!

Na posiedzeniu z dnia 15. stycznia 1874. r. powziął Wysoki Sejm uchwałę treści następującej:

„Sejm uznaje nagłą potrzebę zbudowania własnego domu na zakład położnic i wzywa Wydział krajowy, aby na przyszłej sesyi sejmowej odpowiedni przedłożył projekt."

Wydział krajowy dopełnił tego polecenia sprawozdaniem z 27. września 1874. r., w którem usprawiedliwiając zakupno części ogrodu od p. Karola Höflicha zwanej „Wulka szpitalna" wynoszącej około 1400 sążni kwadratowych za cenę 5250 zł. jako osobne ciało tabularne na własność zakładu położnic zaintabulowanej przedstawił:

I. umotywowany program budowy,

II. wygotowane przez architektę Janowskiego. a przez oddział techniczny Wydziału krajowego sprawdzone i jako zgodne z programem uznane szczegółowe plany i kosztorysy budynku i wewnętrznego urządzenia według projektu profesora szkoły akuszerek Dra Czyżewicza,

III. koszta budowy i urządzenia zakładu w sumie . . . 119.237 zł. 88 ct.

IV. sposób i czas wykonania projektu z wnioskiem:

A. Upoważnia się Wydział krajowy do wykonania budowy i urządzenia własnego domu dla krajowego zakładu położnic we Lwowie według przedłożonych projektów z nakładem w wysokości do kwoty 119.237 zł. 88 ct. z funduszów krajowych.

B. Umieszcza się w tym celu w budżecie krajowym na r. 1875. kwotę 40.000 zł.

C. Wydział krajowy umieści na ten sam cel w preliminarzach do budżetów krajowych na łata 1876. i 1877. kwoty po 40.000 zł. w. a.

Komisya administracyjna sprawozdaniem z dnia 9. października 1874 r. „z uwagi, że Wysoka Izba już na zeszłej sesyi uznała naglącą potrzebę zbudowania własnego domu dla zakładu położnic, z uwagi, że zakupiony grunt położony w blizkości głównego szpitala, ze względów gospodarczych, hygienicznych i oszczędności jest odpowiedni, z uwagi, że przedłożony program stosuje się w zupełności do celów leczniczych, naukowych i hygienicznych, a przytem nie spuszcza z oka rzeczywistej potrzeby, jak to wedle pisma c. k. Namiestnictwa, c. k Rada lekarska krajowa uznała, z uwagi, że złożone na stół Izby plany i kosztorysy tak co do budynku samego, jak co do urządzenia zakładu były przez oddział techniczny Wydziału krajowego sprawdzone i za zgodne z programem uznane, a ceny w kosztorysach przyjęte zgadzają się z cenami

we Lwowie praktykowanemi, z uwagi nareszcie, że kwota 119.237 zł. 88. ct. podana w zaokrągleniu na 120.000 zł. w. a., równie jak rozłożenie budowli na lat 2, a kosztów na lat 3 sprawozdaniem Wydziału krajowego dostatecznie umotywowane;" przedstawiła Wysokiemu Sejmowi do przyjęcia wnioski Wydziału krajowego.

Mimo tego wniosku komisyi Wysoki Sejm na posiedzeniu z dnia 14. października 1874. r. powziął nad tem sprawozdaniem następującą uchwałę:

„Sejm odracza sprawę budowy domu dla krajowego zakładu położnic do następnej sesyi."

Stosując się do tej uchwały, Wydział krajowy ponowił zeszłoroczne sprawozdanie z dniem 16. marca 1875 r.

Komisya budżetowa w sprawozdaniu z dnia 20. kwietnia 1875. r. l. 164/S po ponownem rozpatrzeniu projektu stwierdziła, że „pomimo uwzględnienia celów leczniczych i wymogów hygieny rozmiar i urządzenie budynku nie przekraczają granic rzeczywistej potrzeby i wykluczają wszelkie, nakłady nieusprawiedliwione;" oświadczyła się za wykonaniem budowy przez przedsiębiorcę i proponując niektóre zarządzenia, zmniejszyła kwotę kosztorysową na 110.000 zł. z wnioskiem:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1) Upoważnia się Wydział krajowy do wykonania budowy i urządzenia własnego domu w drodze przedsiębiorstwa dla krajowego zakładu położnic we Lwowie z nakładem do kwoty . . . . . 110.000 zł. z funduszów krajowych.

2) Udziela się Wydziałowi krajowemu w tym celu dodatkowego kredytu na r. 1875. w kwocie 37.000 zł. z oszczędności r. 1874.

3) Umieszcza się w budżecie na r. 1876. kwotę 37.000 zł.

4) Wydział krajowy umieści na ten sam cel w preliminarzu do budżetu krajowego na rok 1877. kwotę 36.000 zł.

Mimo tego przez komisyę budżetową postanowionego wniosku Wysoki Sejm po dłuższej dyskusyi uchwalił na posiedzeniu z dnia 28. kwietnia 1875. r. odroczyć „sprawę wybudowania budynku na pomieszczenie oddziału położnic do następnej sesyi."

Z obowiązku przynosimy więc w obecnej sesyi po raz trzeci na stół Wysokiej Izby projekt na budowę domu dla krajowego zakładu położnic we Lwowie opracowany z polecenia uchwały z dnia 25. stycznia 1874. Program projektowanej budowy rozpatrzyły i zbadały komisye sejmowe, mianowicie w r. 1874. administracyjna, w r. 1875. budżetowa, i jako zupełnie odpowiadający celowi zalecały Wysokiemu Sejmowi do przyjęcia.

Gdy żadne nie zaszły okoliczności mogące dać powód do zmian w umotywowanym dwukrotnie a przez komisye sejmowe za odpowiedni uznanym programie, Wydział krajowy przedstawia ten sam program niezmienionej treści, mianowicie:

I.

Przystępując do rozwiązania zadania, w jaki sposób budowę tę wykonać należy, mieliśmy na względzie cele i przeznaczenie zakładu, tudzież liczebny stan chorych, który na rozmiary budynku decydująco wpływa. — Celem i przeznaczeniem zakładu jest pielęgnowanie położnic i kobiet dotkniętych chorobami płciowemi, dalej dostarczanie potrzebnych materyałów naukowych dla szkoły akuszerek, tudzież potrzebnych lokalności dla tejże szkoły, a w końcu tymczasowe utrzymywanie tych dzieci, których matki w zakładzie umarły lub z zakładu położnic do zakładu chorych przeniesione zostały, które to dzieci z powodu zwinięcia zakładu podrzutków na mocy uchwały sejmowej z dnia 28. listopada 1872. muszą być kosztem kraju utrzymywane.

Co do dziennego stanu chorych zauważamy, że przy załatwieniu tej kwestyi nie mogliśmy brać za podstawę zwykły średni, ale raczej maksymalny stan, aby z góry zaradzić potrzebie

umieszczenia większej jak średniej ilości chorych, gdyż w miarę rozwoju zakładów leczniczych i humanitarnych pomnaża się konsekwentnie także frekwencya tychże zakładów.

Przy przyjęciu podobnego stanu chorych mieliśmy także na względzie potrzebę zapobieżenia wszelkiemu możliwemu przepełnieniu zakładu, by w ten sposób uchronić zakład od wybuchów zaraźliwych chorób.

Według dat statystycznych wynosi dzienny maksymalny stan chorych na oddziale położnic od 40 do 50, zaś na oddziale ginekologicznym (chorób kobiecych) od 20 do 30 osób. Uwzględniając podobny stan, tudzież inne potrzeby jakiemi są: umieszczenie dzieci z mamkami, sale wykładowe dla uczennic szkoły akuszerek, mieszkania dla służby szpitalnej i t. p., a w ogóle uwzględniając, żeby rozmiary i urządzenie budynku nietylko do tych potrzeb zastosowane były, ale żeby także wymogom hygieny szpitalnej i celom naukowym odpowiadały, wygotowaliśmy na podstawie poprzednio zasięgniętej w tej mierze opinii fachowo uzdolniowych mężów następujący program budowy, według którego zakład powinien obejmować:

1) Pomieszczenie odpowiednie na 60 do 70 łóżek, a w tej liczbie ogólnej
a) jedną specyalną salę na 5 przynajmniej łóżek dla mamek z dziećmi;
b) cztery pokoje, każde o jednem łóżku czyli tak zwane separatki dla oddzielnie płacących;
c) reszta liczby łóżek rozdzielone na pojedyncze sale, najmniej po 6 łóżek przeznaczone w połowie mniej więcej dla brzemiennych i położnic, tudzież dla oddziału ginekologicznego.
2) Salę porodową i operacyjną zarazem;
3) Salę wykładową dla akuszerek, mogącą pomieścić do 30 słuchaczek z przyległym pokojem na gabinet i kancelaryę profesora, a zarazem prymaryusza zakładu:
4) mieszkanie dla akuszerki pierwszej;
5) mieszkanie dla akuszerki drugiej;
6) mieszkanie dla lekarza pomocniczego;
7) mieszkanie dla odźwiernego;
8) pokój do przyjmowania chorych;
9) łazienki i kuchenki w ilości odpowiedniej potrzebom sal i ich rozłożeniu:
10) Water-Klosety wewnętrzne i wychodki ogólne;
11) magazyny;
12) schody i korytarze.

Pod względem wewnętrznego urządzenia i stosunku jednych części składowych budynków do drugich, przyjęliśmy do programu tego następujące warunki:

a) na każde łóżko powinno przypadać 1000 do 1400 stóp kubicznych powietrza w salach;
b) okna powinny być wysokie, szerokie z górną częścią otwieraną do góry i na dół dla wentylacyi;
c) korytarze winny być obszerne i opalone, z posadzkami cementowemi lub asfaltowemi;
d) ściany wewnątrz winny być malowane do połowy wysokości farbą olejną;
e) separatki winny stanowić odrębność w sobie zamkniętą ze wszystkiemi potrzebami;
f) sale brzemiennych o ile można, pomieszczone na dole;
g) sala porodowa i sala dla położnic w bliskości siebie i mogą być na piątrze;
h) w bliskości sali porodowej ma się znajdować winda;
i) sala wykładowa wraz z gabinetem profesora, również ile możności w blizkości sali porodowej umieszczone być winny;
k) sale dla położnic i chorób płciowych podzielone być mają na dwa oddziały, dla położnic zdrowych i dla kobiet chorych. Oddziały te należy pomieścić w taki sposób, żeby na przypadek gorączki połogowej lub innej epidemii, a w ogóle według uznanej potrzeby, można było pewną część oddziału zupełnie od reszty zakładu odosobnić;

l) budynek cały winien być zaopatrzony wodą zimną i gorącą;
m) oświetlony gazem naftowym;
n) wentylacya wewnętrzna w salach;
o) ogrzanie piecami;
p) wychodki urządzić w sposób jak najdogodniejszy do czyszczenia i zazazem zapewniający jak największą czystość i porządek zewnętrzny.

Co do konstrukcyi budynku postawiliśmy w tymże programie ogólne warunki, żeby takowy składał się z fundamentów, z których część jako sutereny urządzone być powinny, dalej z parteru, jednego piątra i obszernego poddasza. Budynek cały żeby był silnie zmurowany, a fundamenta w części z kamienia, w części zaś z cegły palonej.

Korytarze parterowe żeby były sklepione, posadzka zaś w korytarzach obu piątr również w magazynach i wychodkach cementowa.

Posadzki we wszystkich salach dębowe. Schody ogniotrwałe, z kamienia ciosowego.

Strych żeby był wyłożony posadzką z cegły palonej, zaś dach cały przykryty blachą cynkową, a w końcu, żeby cały budynek był jak najprostszych form architektonicznych i bez wszelkich kosztownych ornamentacyj.

Z przedstawienia tego raczy Wys. Sejm przekonanie powziąść, że jakkolwiek przy wygotowaniu tego programu mieliśmy odpowiedny wzgląd na cele lecznicze i naukowe, tudzież na wymogi hygieny szpitalnej, wszelako nie spuszczaliśmy z oka także strony finansowej, a szczególniej mieliśmy na względzie, żeby rozmiary tegoż budynku i urządzenie jego nie przekroczyły w żadnym kierunku granic rzeczywistej potrzeby, któreby opodatkowanych nieusprawiedliwionymi nakładami obarczyć mogły.

W końcu zaznaczamy co do programu, że według pisma c. k. Namiestnictwa z dnia 18. września 1874. do l. 44.447 c. k. krajowa Rada zdrowotna uznała takowy jako zupełnie odpowiedny wymogom sanitarno-policyjnym i naukowym.

II.

Na podstawie tego programu zarządziliśmy wygotowanie szczegółowych planów i kosztorysów co do budynku i urządzenia jego.

Plany te zostały przez nasz oddział techniczny sprawdzone i jako zgodne z programem uznane.

Ceny przyjęte w kosztorysach uznano jako zgodne z cenami praktykowanemi we Lwowie.

W kosztorysie tym umieszczono wydatek w wysokości 10% od ogólnego kosztu budowy na roboty i koszta nieprzewidziane.

Nasz oddział techniczny oświadczył się za utrzymaniem preliminowanej kwoty, ponieważ przy każdej większej budowie, a szczególniej przy takiej jak szpitale — mimo wszelkich, chociażby najstaranniejszych obliczeń naprzód poczynionych — znajdzie się zawsze wiele robót niespodziewanych.

Wydatek umieszczony w kosztorysie na koszta administracyi i prowadzenie robót, nie wymaga — jako nieunikniony — żadnego szczegółowego uzasadnienia.

W końcu zauważamy, że teraźniejszy oddział położnic, z wyjątkiem niektórych sprzętów i nieco zużytej już bielizny, niema żadnego inwentarza, jaki będzie potrzebnym do wewnętrznego urządzenia zakładu. Zachodzi przeto także niezbędna potrzeba sprawienia odpowiedniego inwentarza.

Koszta budowy i urządzenia zakładu będą wynosiły, a mianowicie:

a) roboty kosztorysowe kwotę	94.733	zł.	80 ct.
b) 10% od tejże kwoty na roboty i koszta nieprzewidziane — kwotę .	9.473	„	38 „
c) koszta administracyjne i prowadzenia robót — kwotę . . .	7.500	„	— „
d) sprawienia inwentarza — kwotę	7.530	„	— „
razem kwotę . .	119.237	zł.	88 ct.

III.

Wykonanie projektu tej budowy należałoby rozłożyć na lat dwa, mianowicie wyprowadzić w roku pierwszym budowę z fundamentów i pokryć dachem, w drugim roku dopełnić otynkowania wewnętrznego i zewnętrznego, oraz wewnętrznego urządzenia i w ogóle ukończenia całego zakładu.

Fundusze na ten cel należałoby rozdzielić na lat trzy stanowiących ogółem okrągłą sumę 120.000 złr. projektem umotywowaną.

IV.

Wywiązując się z otrzymanego polecenia, składamy zatem na stół Wysokiej Izby projekta do budowy i urządzenia zakładu, a mianowicie:

1. plany (10 sztuk);
2. przedmiar i kosztorys;
3. analizę cen;
4. opisanie budowy, a w końcu,
5. spis sprzętów potrzebnych do wewnętrznego urządzeniu zakładu.

Nie możemy jednak przemilczeć, że analiza cen przedłożonego kosztorysu sporządzoną była przed dwoma laty na podstawie ówczesnych cen materyałów i robocizny, które w przeciągu dwóch lat przy licznych w naszem mieście budowlach wzrosły co najmniej o 10%; dodając przeto do

sumy kosztorysowej w zaokrągleniu w kwocie	120.000	zł.	— ct.
10% w kwocie	12.000	„	— „
nadto doliczając	3.000	„	— „

na oczyszczenie placu, bruki i trotoary, jesteśmy zmuszeni sumę kosztów tejże budowli przedstawić w kwocie . . . . . 135.000 zł. — ct.

Osobnem sprawozdaniem uzasadniamy potrzebę zakupna części ogrodu Höfficha, któryto nowo nabyty ogród musiałby zostać własnością funduszu położnic.

Wnosząc na zakupno ogrodu	12.000	zł.	— ct.
a na oparkanienie i urządzenie ogrodu sumę	3 000	„	— „
Razem .	15.000	zł.	— ct.

potrzebujemy na postawienie w mowie będącego krajowego zakładu położnic kredytu w wysokości . . . . . 150.000 zł. — ct.

z tego na rok 1876, 1877 i 1878 po 50.000 zł. rocznie.

Wysoki Sejm raczy przeto uchwalić:

A.

Upoważnia się Wydział krajowy do wykonania budowy i urządzenia własnego domu dla krajowego zakładu położnic we Lwowie według przedłożonych projektów z nakładem w wysokości 150.000 zł. z funduszów krajowych.

B.

Udziela się w tym celu Wydziałowi krajowemu dodatkowego kredytu na rok 1876. w kwocie 50.000 złr.; a zarazem umieszcza się w budżecie na rok 1877 kwotę 50.000 złr.

C.

Wydział krajowy umieści na ten sam cel w preliminarzu do budżetu na rok 1878. kwotę 50.000 złr.

Lwów dnia 25. stycznia 1876.

Oktaw z Siemuszowy Pietruski, wł. r.
Zastępca Marszałka krajowego.

Sprawozdawca
Maciej Zenon Serwatowski, wł. r.
Członek Wydziału krajowego.

Do LW. 4046.

Aleg. VII.

Sprawozdanie

Wydziału krajowego w przedmiocie budowy gmachu na pomieszczenie Wysokiego Sejmu i Wydziału krajowego.

Wysoki Sejmie!

Przedewszystkiem uważa Wydział krajowy za stosowne przytoczyć:

I. Bieg historyczny

tej sprawy.

Na posiedzeniu z dnia 14. października 1869 wydał Wysoki Sejm uchwałę treści następującej:

1. Ma być wybudowany lub też na własność kraju nabyty i stosownie urządzony gmach dla obrad Sejmu i pomieszczenia Wydziału krajowego;
2. Sejm przeznacza tymczasowo kwotę 10.000 złr. na roboty przygotowawcze;
3. Wydział krajowy przedłoży Sejmowi na najbliższej sesyi wnioski do operacyi finansowej na pokrycie kosztów budowy lub zakupna odpowiedniej realności, tudzież plany i kosztorysy dotyczące.

Stosownie do tego polecenia przedłożył Wydział krajowy Wysokiemu Sejmowi dnia 10. lipca 1871 swój wniosek na upoważnienie Wydziału krajowego:

1. do zakupienia na rzecz kraju odpowiedniej części ogrodu, należącego do zakładu narodowego imienia Ossolińskich;
2. do rozpisania konkursu na dostarczenie planów i kosztorysów i rozpoczęcia budowy na podstawie planu, za najstosowniejszy uznanego;
3. do poczynienia kroków celem uzyskania środków pieniężnych i przedłożenia w tej mierze Sejmowi odpowiednich wniosków.

Wysoki Sejm nie przychylił się do tego wniosku, lecz na posiedzeniu z dnia 13. października 1871 wykonanie powyższej uchwały swej z dnia 14. października 1869 względem zakupna lub wybudowania odpowiedniego gmachu odroczył do czasu, który w przyszłości uzna za właściwy, zaś nad wnioskiem Wydziału krajowego przeszedł do porządku dziennego.

Od tego czasu kwestya ta spoczywała w zawieszeniu przez trzy lata, bo do roku 1874.

W tym roku poruszył Wydział krajowy sprawozdaniem z dnia 14. sierpnia 1874 na nowo tę kwestyę w Wysokiej Izbie, a przedstawiwszy konieczność przystąpienia do wybudowania gmachu na pomieszczenie Sejmu i Wydziału krajowego, prosił Wysokiego Sejmu o upoważnienie do przedsięwzięcia przygotowawczych czynności i do udzielenia sumy 25.000 złr. na koszta z temi czynnościami połączone.

Wysoki Sejm w uznaniu powodów przez Wydział krajowy przytoczonych, wydał na posiedzeniu z dnia 5. października 1874 uchwałę treści następującej:

„Podnosząc uchwałę swoją z dnia 14. października 1869, a mianowicie ustęp jej „orzekający, iż ma być wybudowany gmach dla obrad Sejmu i pomieszczenia Wy„działu krajowego; Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, iżby bezzwłocznie przy„stąpił do przygotowawczych czynności i przedłożył Sejmowi na następnej sesyi do „uchwalenia umowę o grunt pod budowę, plany gmachu z kosztorysami i plan finan„sowy, bacząc uważnie na to, że koszt budowy nie ma przechodzić sumy 500.000 „złr., i że w końcu budowa ta ma być w drodze przedsiębiorstwa wykonaną.“

Na przygotowawcze roboty przeznaczył Wysoki Sejm sumę 15.000 złr.

W częściowem wykonaniu tej uchwały, bo krótki czas między sesyą jesienną 1874 a sesyą wiosenną 1875 nie wystarczył już na przedsięwzięcie wszystkich powyżej poleconych czynności, a mianowicie na wypracowanie konkursowych planów i kosztorysów,— przedłożył Wydział krajowy sprawozdaniem z dnia 23. marca 1875 Wysokiej Izbie wniosek na upoważnienie Wydziału krajowego do nabycia na rzecz kraju realności we Lwowie pod l. 717$^{2}/_{4}$ położonej i do asygnowania potrzebnych na to funduszów.

Jakoż Wysoki Sejm na posiedzeniu z dnia 19. kwietnia 1875 upoważnił Wydział krajowy do kupienia całej tej realności wraz z superstruktami i inwentarzem ruchomym i nieruchomym za cenę 141.128 złr. w. a. i pod warunkami zawartemi w protokole spisanym dnia 13. marca 1875 z właścicielkami tej realności, otworzył Wydziałowi krajowemu w celu wykupienia pierwszej raty ceny kupna w sumie 47.042 złr. 67 ct. i procentu po 6 od sta za rok od pozostającej reszty ceny kupna i taksy od przeniesienia własności, dodatkowy kredyt na rok 1875 w sumie 58.863 złr. w. a. i polecił, aby pozostałe dwie raty ceny kupna umieszczone zostały w budżecie funduszu krajowego, a to: na rok 1876 w sumie 47.042 złr. 67 ct. w. a. z 6% procentem, od pozostałej trzeciej raty w łącznej kwocie 49.866 złr. w. a., a na rok 1877 w sumie 47.042 złr. 66 ct. wal. austr.

Na tem się kończy przebieg historyczny tej sprawy i przystępujemy z rzędu do zdania sprawy z dalszych naszych czynności i do umotywowania i stawienia naszych wniosków.

II. Ostateczne nabycie i wynajęcie realności pod l. 717 2/4.

Skoro tylko powyższa uchwała Wysokiego Sejmu zapadła, przystąpiliśmy zaraz do rokowań o ostateczne spisanie kontraktu kupna i sprzedaży nabytej realności i usiłowania nasze, chociaż natrafiły na niejakie trudności, tak pomyślnym uwieńczone zostały skutkiem, iż już dnia 30. kwietnia 1875 podpisaliśmy ze sprzedającemi kontrakt kupna i sprzedaży tej realności 1/1, co więcej, iż tego samego dnia spisaliśmy z Wną Zofią Szydłowską 2/1 kontrakt najmu łazienek z częściowem pomieszkaniem w tak zwanym pałacu, w którym Towarzystwo gimnastyczne „Sokół“ jest umieszczone, żeśmy w dniu 1. maja 1875 odebrali kupioną realność w posiadanie fizyczne i oddali wynajęte łazienki wraz z inwentarzem Wnej Zofii Szydłowskiej, wszystko podług ścisłych inwentarzów. *Allegat 1.* *Allegat 2.*

Obrachowaliśmy się także w dniu 3. maja 1875 co do czynszów z pomieszkań, podatków, rat wierzytelności gal. kasy oszczędności i asekuracyi od ognia.

Następnie uzyskaliśmy uchwałę c. k. Sądu krajowego lwowskiego z dnia 15. maja 1875, L. 24.194, mocą której został fundusz krajowy zaintabulowany za właściciela kupionej realności.

Nakoniec wypowiedzieliśmy gal. kasie oszczędności kapitały, ciężące na tej realności, spłaciliśmy je, potrącając odpowiednią sumę z połowy ceny kupna na Wną Zofię Szydłowską przypadającej i podaliśmy o extabulacyę tych wierzytelności.

Pierwsza rata ceny kupna wraz z 6% procentem od pozostających dwóch trzecich części tej ceny została w czasie należytym wypłaconą.

III. Uregulowanie gruntu pod budowę.

Z rzędu następującą czynnością Wydziału krajowego w tej sprawie okazało się naturalnym przebiegiem rzeczy rozpisanie konkursu na plany.

Już w wyż powołanem sprawozdaniu naszem z dnia 23. marca 1875 wspomnieliśmy, iż zużycie tylko środkowej części realności nabytej pod gmach z przydaniem pewnej części realności P. Brykczyńskiego od ulicy Kościuszki, a pozbycie się boków nabytej realności od ulicy Majerowskiej i od ulicy Mickiewicza mogłoby zmniejszyć koszta budowy; — myśl ta zamiany gruntów na inne w razie potrzeby podniesioną została także pzzez posła Grossa w jego przemówieniu z dnia 19. kwietnia 1875, a poseł Skrzyński postawił nawet na tem samem posiedzeniu samoistny wniosek, rozwiązujący w tym względzie ręce Wydziałowi krajowemu.

To też Wydział krajowy nim przystąpił do rozpisania konkursu na plany, zastanowił się jeszcze raz gruntownie nad kwestyą konfiguracyi przyszłej gmachu, a tem samem nad kwestyą potrzebnego terenu.

Zwołał więc z swej strony komitet znawców, którzy po wyczerpującem zastanowieniu się nad tą kwestyą zgodzili się przedewszystkiem na to, iż budowa stanąć powinna w ten sposób, ażeby główny front zwrócony był ku ulicy Słowackiego, i żeby główny wchód i środkowa oś budynku znajdowały się naprzeciw środkowego punktu przeciwległej połaci ogrodu miejskiego.

Allegat 3. Dla dokładnego zrozumienia rzeczy przedkładamy w załączeniu 3/. planik, na którym teren nabyty przez fundusz krajowy i stanowiący obecnie realność Nr. 717²/₄ oznaczony jest literami *a*, *i*, *b*, *k*, *c*, *d*, *r*, *e*, *f*, *g*, *t*, *h*, *u*, *w*, *a*.

Następnie przystąpiono do rozwiązania pytania, jakie zakreślić kontury dla przyszłej konfiguracyi budynku, aby przy możliwej oszczędności umieścić wygodnie wszystkie potrzebne lokalności a piękności budynku nie zrobić uszczerbku.

W tym względzie przedstawiły się komisyi cztery różne sposoby:

1) Albo zająć całą przestrzeń o trzech frontach, a to: jednym o 176.$_{44}$ metrach, czyli 93.$_{03}$ sążniach od ulicy Słowackiego, drugim o 24.$_{10}$ sążniach, czyli 45.$_{71}$ metrach od ulicy Mickiewicza, trzecim o 43.$_{80}$ sążniach, czyli 83.$_{07}$ metrach od ulicy Majerowskiej.

2) Albo budować w czworobok w ten sposób, iżby z głównego frontu użyć tylko środkowych 60 sążni, czyli 113.$_{79}$ metrów od ostatnich punktów tej linii pociągnąć po obydwóch bokach proste linie aż do ulicy Kościuszki i otworzyć wzdłuż obydwóch tych linii ulice, mierzące około 7 sążni szerokości a ciągnące się od ulicy Słowackiego aż do ulicy Kościuszki. W razie przyjęcia tego sposobu należałoby zbędne przestrzenie po obu bokach każdą w szerokości 8 sążni od ulicy Słowackiego odprzedać a natomiast nabyć od p. Brykczyńskiego potrzebną przestrzeń od ulicy Kościuszki.

3) Albo dać główny front od ulicy Majerowskiej a boczne fronty od ulicy Słowackiego i od ulicy Kościuszki.

4) Albo nakoniec użyć z linii od ulicy Słowackiego tylko 100 metrów, czyli 52.$_{73}$ sążni środkowych, pociągnąć od obydwóch jej punktów końcowych proste linie do ulicy Kościuszki, odprzedać boki a natomiast nabyć od p. Brykczyńskiego potrzebny grunt wzdłuż ulicy Kościuszki. W tym wypadku niepotrzebneby już były ulice boczne, a światło potrzebne w bocznych lokalnościach danoby z dziedzińców, tak, żeby mury sąsiednich budynków już mogły przypierać do budynku naszego.

Z tych czterech sposobów odrzucono ostatecznie pierwsze trzy a przyjęto ostatni, a to z następujących powodów:

Ad 1) Wystawienie budynku o trzech frontach, z którychby jeden miał 90.$_{03}$ sążni czyli 176.$_{44}$ metrów, drugi 24.$_{10}$ sążni, czyli 45.$_{71}$ metrów, a trzeci 43.$_{80}$ sążni, czyli 83.$_{07}$ metrów, razem więc 157.$_{93}$ sążni, czyli 305.$_{22}$ metrów, zatem 3 razy więcej frontu jak główny front budynku teatralnego hr. Skarbka, byłby przy najskromniejszem uwzględnieniu strony estetycznej za nadto kosztowny.

Nadto z natury rzeczy wypadłoby, iżby sala sejmowa wraz z potrzebnemi dla Wysokiego Sejmu ubikacyami musiała się mieścić w środkowym trakcie, przezco same lokalności Wydziału krajowego byłyby przedzielone ubikacyami sejmowemi, a komunikacya między lokalnościami Wydziału kra-

jowego musiałaby się utrzymywać albo dołem, albo przez drugie piętro na przestrzeni nieproporcyonalnie długiej.

Jeżeliby zaś udało się pomieścić lokalności Wydziału krajowego w trakcie od ulicy Majerowskiej, natenczas trakt od ulicy Mickiewicza stałby się zbędnym.

Nakoniec cały budynek nie stanowiłby zamkniętej całości.

Ad 2). Równie odrzucono drugi sposób, a to z następujących powodów:

Samo odstąpienie przestrzeni około 700 sążni kwadratowych na boczne ulice kosztowałoby funduszu krajowego bez użytku około 35.000 złr.

Nadto odprzedać się mające boczne części realności przy głębokości tylko 8 sążni nie mogłyby pomieścić na sobie domów każdy z dwoma frontami, a to jeden z frontem od ulicy Majerowskiej i od nowej bocznej ulicy, drugi z frontem od ulicy Mickiewicza i od drugiej nowej ulicy — a w takim wypadku albo nie znalazłoby się kupców na odstąpić się mające boki, albo tylko pod bardzo niekorzystnemi warunkami.

Nakoniec budowa taka z czterema długiemi frontami byłaby zanadto kosztowną.

Ad 3). Niemniej odrzucono trzeci sposób, jako najniekorzystniejszy. Budynek miałby bowiem kształty nieregularne, każdy z trzech frontów musiałby być ozdobnym a przeto kosztownym.

Wewnątrz nastręczałyby się niemal te same trudności jak przy pomyśle *ad* 1, budowa byłaby niezamkniętą i kosztowałaby co najmniej o 100.000 złr. więcej, niż budowa podług sposobu *ad* 4 proponowanego.

Ad 4). Sposób ten łączy według zdania komisyi wszystkie względy w sobie, bo jest mniej kosztowny, pozwala umieścić wszystkie ubikacye, ułatwia wewnętrzną komunikacyę, stanowi zamkniętą całość i pozwala znaczną część terenu odprzedać.

Konfiguracya przez ten sposób przyjęta uwidoczniona jest na planie ³/. w obrębie liter: *w, j, k, l, z, o, p, q, r, s, u, w.*

Według tego sposobu nabyćby zatem trzeba od p. Brykczyńskiego przestrzeń *k, l, z, o, p, q, r, d, c, k,* zawierającą 2927·98 metrów kwadratowych, czyli 813·98 sążni kwadratowych, jak niemniej ze względu, że linia *z, o,* idzie przez budynek także przestrzeń *l, z, o, n, m,* zawierającą 432·58 metrów kwadratowych czyli 120·26 sążni kwadratowych; zatrzymać od ulicy Słowackiego na skwery przestrzeń *w, n, i, j,* o 671·08 metrach czyli 186·56 sążniach kwadratowych i przestrzeń *n, s, t, h,* o 687·35 metrach kwadratowych, czyli 191·08 sążniach kwadratowych, — natomiast zaś odprzedać przestrzeń *i, b, k, j, i,* z przestrzenią *s, t, g, f, e, r, s,* razem o 2812·23 metrach kwadratowych czyli 781·80 sążniach kwadratowych; razem więc nabyć od p. Brykczyńskiego 3360·56 metrów kwadratowych czyli 934·24 sążni kwadratowych, zaś odstąpić p. Brykczyńskiemu 2812·23 metrów kwadratowych, czyli 781·80 sążni kwadratowych, przyczem przestrzeń *m, n, o, z,* o 432·58 metrach kwadratowych, czyli 120·26 sążniach kwadratowych zostałaby jeszcze do pozbycia.

Allegat 4. *Allegat 5.* Protokoły obrad komitetu, służące za podstawę do powyższego wyłuszczenia, załączamy pod 4/. 5/.

Wydział krajowy przychylił się w zupełności do zdania znawców i udał się bezzwłocznie do Wgo Stanisława Brykczyńskiego w celu przeprowadzenia potrzebnej zamiany.

Allegat 6. Rezultat tych rokowań złożony jest w protokóle 6/. spisanym z p. Brykczyńskim dnia 21. czerwca 1875 *).

Z tego protokołu zechce się Wysoki Sejm przekonać, jak szczęśliwie nam się udało tę zamianę przeprowadzić. Według tego protokołu bowiem zobowiązał się p. Brykczyński:

1. Odstąpić nam potrzebnej przestrzeni 934·24 sążni kwadratowych po cenie 65 złr., zaś nabyć od nas 781·80 sążni kwadratowych po 85 złr. (zaś kosztowały po 52 złr.).

2. Dać obydwom budynkom, które się mają wyprowadzić na odstąpionych jemu częściach taką fasadę i dach, jakie sam Wydział krajowy przepisze, a postanowiliśmy i uzyskaliśmy ten warunek dlatego, aby budynki te wraz z gmachem sejmowym jedną stanowiły architektoniczną całość.

3. Zawrzeć z nami w umówionym terminie kontrakt pod karą 20.000 złr.

Ceua przestrzeni p. Brykczyńskiemu odstąpić się mającej wynosi	66.385	złr.
Cena przestrzeni od p. Brykczyńskiego nabyć się mającej .	60·710	„
Pozostaje w zysku	5.675	złr.
a po odtrąceniu należytości rządowej w przybliżeniu . .	1.675	„
zostaje czysta reszta	4.000	złr.
Do tego biorąc wartość gruntu *m*, *n*, *o*, *z*, który nam jest zbędny a który przynajmniej po cenie nabycia, to jest po 65 złr. łatwo odprzedamy	7.200	„
Razem .	11.200	złr.

przekonujemy się, iż z pierwotnie przez Wysoki Sejm wyznaczonej ceny kupna gruntu w sumie 141.128 złr. wycofamy 11.200 złr. tak, że nas grunt pod budowę już tylko 129 do 130.000 złr. kosztować będzie.

---

*) Ponieważ oznaczenie przestrzeni w tym protokóle jest inne niż na planie 3/., przeto pozwalamy sobie dla ułatwienia zrozumienia zestawić tutaj te oznaczenia:

Przestrzeń w protokóle *a, b, c, d, e, f, g, h, i, k, a*, jest ta sama co na planie 3/. *k, l, m, n, o, p, q, r, d, c, k.*

Przestrzeń w protokóle *A, a, B, C*, jest ta sama, co na planie 3/. *i, b, k, j, i.*

Przestrzeń w protokóle *D, E, F, G, H, h*, jest ta sama co na planie 3/. *s, t, g, f, e, r, s.*

Linie w protokóle *A, C*, i *D, E*, są te same jak na planie 3/ linie *j, i, — s, t.*

Gdy więc tym sposobem uzyskaliśmy teren do budynku w konfiguracyi swej przez znawców i Wydział krajowy za najstosowniejszy uznany a nadto zaoszczędziliśmy z ceny kupna przeszło 11.000 złr. w. a., przeto przystąpiliśmy do dalszej naszej czynności, którą z rzędu jest:

IV. Program budowy i rozpisanie konkursu.

Skoro tylko teren zabezpieczony został, postaraliśmy się o projekt do programu budowy i do obwieszczenia konkursu. W tym celu zwołaliśmy posiedzenie znawców na dzień 27. czerwca 1875, którzy zastanowiwszy się dokładnie nad wypracowanemi przez architektę p. Józefa Janowskiego projektami uchwalili je w brzmieniu w załącznikach *Allegat 7.* ⁷/₇ i ⁸/₇ zawartych. *Allegat 8.*

Projekty te zostały przez Wydział krajowy na posiedzeniu z dnia 28. czerwca 1875 zatwierdzone i tegoż samego dnia konkurs w gazetach krajowych i zagranicznych ogłoszony.

Z programu budowy raczy się Wysoki Sejm przekonać, żeśmy się zastosowali co do zewnętrznej architektury li tylko do wskazówek Wysokiej Izby, zaś co do ilości lokalności tylko do koniecznej potrzeby ze słusznem uwzględnieniem prawdopodobnego rozszerzenia się czynności Wydziału krajowego i tej okoliczności, iż nie należy się narażać na przyszłość albo na szukanie pomieszczenia po za obrębem budowy, lub też na podwyższenie już ukończonego budynku.

Wykaz ⁹/₇ dowodzi, iż obecnie zajmuje Wysoki Sejm i Wydział krajowy 117 ubikacyj. Program ⁷/₇ zaś wymaga 156 ubikacyj. *Allegat 9.*

Jeżeli zważymy, że dziś wszystkie przez nas zajęte lokalności tak są przepełnione, iż niepodobna więcej w nich umieścić osób, że Wysoki Sejm często nie może znaleźć pomieszczenia dla swoich komisyj a pod każdym względem niewygodnie i nieodpowiednio jest umieszczony, że w nowym budynku przybywają następujące lokalnosci:

Sala wstępowa czyli foyer	1
Pokój Wice-Marszałka i wspólny przedpokój	2
Przedpokój dla komisarza rządowego	1
Czytelnia dla posłów	2
Buffet większy jak teraz o lokalności	2
Garderoba dla posłów	1
Dla komisyi sejmowych urzędników i stenografów więcej o lokalności	12
Dla biór poczty i telegrafu przynajmniej	1
Do przeniesienia .	22

Z przeniesienia .	22
Dla portyera sejmowego	1
Dla pięciu stróżów	10
Razem . .	33

to się okaże, że pomieszczenie dla Wydziału krajowego wynosi tylko sześć ubikacyj.

Krótkość czasu, jeżeli mieliśmy W. Izbie przedłożenie zrobić już na teraźniejszej sesyi, nie pozwoliła nam zażądać od architektów oprócz planów także kosztorysów. Mieliśmy bowiem dla pracy architektów tylko 6 miesięcy czasu, to jest od 1. lipca do ostatniego grudnia 1875 roku. Pozostające dwa miesiące t. j. styczeń i luty 1876 musieliśmy zostawić na dwutygodniową wystawę planów, na rozpatrzenie się sędziów w planach i wydanie wyroku, nakoniec także na sporządzenie teraźniejszego sprawozdania i wydrukowania jego.

Że zaś wyznaczony czas sześciu miesięcy na sporządzenie planów zastosowany był do ścisłej możności, wynika, iż nietylko w petycyach do Wydziału krajowego wystosowanych, ale także w pismach publicznych wezwani bywaliśmy do wysunięcia terminu konkursowego.

Rozpisanie konkursu także na kosztorysy zdawało nam się bezowocnem, albowiem doświadczenie uczy, że kosztorysy nigdy nie zgadzają się z rezultatem. Zdawało nam się, że w obecnym wypadku tem mniej należy kłaść wagi na kosztorysy konkursowe, ile że budowa już wedle swoich rozmiarów trwać musi przez więcej lat, w których łatwo ceny materyałów i robocizny zmienić się mogą.

Natomiast zdawało nam się dużo odpowiedniejszem szukać podstawy o ile ona naprzód uzyskać się da, w zdaniu i ocenieniu znawców, to jest architektów doświadczonych i obznajomionych ze stosunkami miejscowymi.

Dlatego nie szukaliśmy podstawy do ocenienia kosztów budowy w kosztorysach niepewnych, ale postawiliśmy w rozpisaniu konkursu warunek, iż sąd polubowny orzecze także o kosztach budowy, co się też stało.

V. Rezultat konkursu.

Na nasze wezwanie zgłosiło się 111 architektów o udzielenie im programu i planów terenu i profilów a w czasie konkursem ogłoszonym nadeszło 30 wypracowanych projektów, z których 29 konkurowało o wyznaczone premie, jeden zaś ze względu, iż wymagał regulacyi ulic, zatem przeistoczenia całego terenu, sam się postawił po za kompetencyą (hors concours). Nazajutrz po zamknięciu terminu do nadesłania projektów, to jest 1. stycznia 1876 rozpoczęła się zamówiona w ogłoszeniu konkursu wystawa planów konkursowych dla publiczności i trwała do 14. stycznia 1876. Udział publiczności był bardzo liczny a i młodzież oddająca się naukom pilnie na wystawę uczęszczała i niezawodnie z niej korzystała.

Zaraz po zamknięciu wystawy rozpoczął sąd polubowny swoje prace. Sąd ten, którego skład stosownie do ogłoszonego konkursu podany był do wiadomości publicznej,

składał się pod przewodnictwem podpisanego sprawozdawcy z Członków Wydziału krajowego: hr. Władysława Badeniego i p. Józefa Wereszczyńskiego i z architektów pp. Feliksa Księżarskiego c. k. radcy budowniczego, Juliana Zachariewicza profesora architektury w c. k. Akademii technicznej we Lwowie, Ludwika Wierzbickiego nauczyciela budownictwa w tej samej akademii i z p. Antoniego Łuszczkiewicza inżyniera architekty w Krakowie.

Od dnia 16. do 28. stycznia 1876 Sąd gruntownie badał wszystkie plany, odbywał swoje posiedzenia i wreszcie 28. stycznia 1876 wydał swoje orzeczenie, które załączamy pod 10/. *Allegat 10.*

Z tego orzeczenia raczy się Wysoki Sejm przekonać:

1) Że sąd żadnego z 30 przedłożonych planów nie uważał za taki, któregoby można wziąć bez żadnej zmiany za podstawę do budowy:

„Już sama kwestya kosztów“ jak się wyraża sąd „jeżeli się ma na oku „wyznaczoną przez Wysoki Sejm sumę 500.000 złr., musiałaby wszystkie projekty „usunąć. Mając wszelako na oku, iż jest czystą niemożnością za sumę 500.000 „złr. wybudować gmach na pomieszczenie Sejmu i Wydziału krajowego, przekonawszy się z programu, iż ilość ubikacyj w niem wymienionych odpowiada tylko „potrzebie, że wybudowanie sali sejmowej, jej oświetlenie z góry, jej ogrzanie i „wentylacya, a nakoniec jej odpowiednie udekorowanie znaczniejszych wymagają „kosztów, niż przy zwykłych budynkach mieszkalnych, musiał sąd przy orzeczeniu „odjąć kwestyi kosztów to znaczenie, iżby przekroczenie sumy 500.000 złr. wyklu„czało projekt od możliwości być premiowanym.“

2) Iż sąd wychodząc z zasady, że ogłoszenie konkursu z dnia 28. czerwca 1875 nie wkłada na sąd polubowny obowiązku przyznania nagród tym tylko projektom, które pod każdym względem programowi i sztuce odpowiadają, ale oznacza, iż nagrody winne być przyznane tym projektom, które sąd za najudatniejsze i najwięcej odpowiadające warunkom uzna, po najściślejszém zbadaniu przyznał rozpisane premia projektom pod dewizami „Spes“, „Nil de nobis, sine nobis“, „Honor praemium“ i „per ardua ad astra.“

3) „Że sąd przyznał wybranym czterem projektom tak wielkie zalety pod względem „artystycznym i konstrukcyjno-technicznym tyle znakomitych myśli i szczegółów, „iż zastosowanie ich przy układaniu ostatecznego planu musi doprowadzić do naj„lepszego rezultatu, do rezultatu, który wymogom programu zupełnie odpowie. „Zebranie tych projektów“, jak ciągnie dalej sąd w swojem sprawozdaniu, „jest „właściwym celem rozpisania konkursu, a doświadczenia w całym świecie cywili„zowanym uczą, iż wyjątkowo tylko i to przy mniej skomplikowanych budowlach „otrzymuje się w drodze konkursu plan zupełnie do wykonania zdolny. Zwykle „przystępuje się na podstawie premiowanych planów do ułożenia ostatecznego już „całkiem odpowiedniego planu.“

4) Że sąd mając na uwadze wysokie zalety premiowanych planów, lecz z drugiej strony w przypuszczeniu, iż ostateczny plan dopiero będzie musiał być ułożonym, nie przystąpił już do ocenienia kosztów budowy podług premiowanych planów, ale do orzeczenia, ile koszta budowy według samej potrzeby w programie wykazanej

ze słusznem uwzględnieniem wysokiego przeznaczenia gmachu wynosić będą i w tym względzie wyraził „swoje przekonanie oparte na doświadczeniach, iż koszta „te, bez kosztów administracyi podczas budowy opędzić się dadzą sumą miliona „dwóchset tysięcy złr. w. a.“

Orzeczenia tego Wydział krajowy nie mógł zrozumieć, w żadnym razie w ten sposób, iżby którykolwiek z premiowanych planów był do wykonania niemożliwym lub nieodpowiednim. Przeciwnie, Wydział krajowy jest zdania, że budowa wykonana nawet bez zmiany podług któregokolwiek z tych projektów byłaby dobrą.

Lecz znawcy znalazłszy w każdym z premiowanych projektów szczegóły znakomicie pomyślane, sądzą, że takowe dałyby się z wszystkich czterech projektów zebrać w jedno, a wtedy utworzyłyby całość, która przewyższyłaby pod względem doskonałości wszystko, czego dostarczył konkurs i musiałoby pod każdym względem nawet najwybredniejsze wymagania zadowolnić.

Wobec tak gruntownych na doświadczeniach i głębokiej znajomości rzeczy opartych powodach, nie miał Wydział krajowy żadnej przyczyny odmawiać swej aprobaty orzeczeniu znawców zaszczytnie znanych na polu architektury. To też na posiedzeniu z dnia 6. lutego 1876 przyznał nagrody autorom w porządku przez sąd wskazanym.

Dalszy tok postępowania wynika z tego orzeczenia. Należy przystąpić do sporządzenia planu ostatecznego, co w obec tak bogatego materyału i zasobów zaoszczędzonych ze sumy 15.000 złr. przyzwolonej przez Wysoki Sejm na przedwstępne roboty, wkrótce i bez trudności przeprowadzonem być może.

Oparci na doświadczeniach i w przewidywaniu, iż przystąpić będzie trzeba do ostatecznego planu, zarządziliśmy tym funduszem tak, iżby jeszcze pozostała dostateczna kwota na opędzenie kosztów ostatecznego planu.

Przystępujemy do ostatnej części naszego zadania, to jest do finansowania.

VI. Plan finansowy.

Preliminowana przez znawców suma na te budowy wynosi 1,200.000 złr.

Na pokrycie tej potrzeby mamy następujące źródła:

1) Wykazaną w budżecie na rok 1877 sumę rozporządzalną z uzbieranych dotychczas zaoszczędzeń . . . . 450.000 złr.

Do przeniesienia . . 1,650.000 złr.

Z przeniesienia . 1,650.000 złr.

2) W budżecie na rok 1876 uchwalonym przez Wysoki Sejm nadwyżka . . . . . 94.868 „

3) Wstawiona do budżetu na rok 1876 na przyjęcie Najjaśniejszych Państwa a nie zużyta suma . . . . . 25.000 „

4) Tytułem czynszu za realność 717²/₄ wpłynęło po koniec grudnia 1875 wedle wykazu ¹¹/. czystego dochodu 4481 złr. 8 cent., tak, że z pewnością liczyć można, iż ta suma do końca marca 1876 podniesie się do . . . 5.000 „ *Allegat 11.*

5) Odsetki od umorzonej po różnych bankach gotówki w sumie 675.767 złr. wal. austr. od 1go lipca 1875 do końca czerwca 1876 r. około . . . . . 15.000 „

6) Zysk z zamiany części realności Nr. 717²/₄ na grunta pana Brykczyńskiego . . . . . 11.000 „

7) Według ksiąg rachunkowych i planu amortyzacyjnego funduszu pożyczki krajowej z roku 1873 wynosić będą, ze względu, że dłużnicy zwracają swój dług w przeciągu lat ośmiu, gdy tymczasem fundusz pożyczkowy amortyzuje swój dług do własności obligacyi w przeciągu lat czterdziestu, nadwyżki dochodów ze zwrotów kapitałów i procentów tej pożyczki w czasie od roku 1876 do roku 1880 jako prawdopodobnie ostatniego roku budowy . 383.812 złr. 72 ct.

Ze sprzedaży pozostającej jeszcze reszty tej pożyczki w sumie 163.900 złr. wal. austr. w obligacyach po kursie 92¹/₄ otrzymamy . . 151.197 „ 75 ct.

Gotówka ulokowana w bankach, a pochodząca z takich samych nadwyżek po koniec r. 1875 . . 132.100 „ „

Razem . 667.110 złr. 47 ct.

Odtrąciwszy od tej sumy sumę . . 221.294 „ 75 „

którą Wysoki Sejm uchwałą z dnia 14go października 1874 r. na wykończenie budowy zakładu obłąkanych w Kulparkowie przeznaczył, pozostaje do dyspozycyi suma . . . . . 445.815 złr. 72 ct.

Razem więc do rozporządzenia . . 1,046.683 złr. 72 ct.

*

Nie wystarczającą jeszcze do pokrycia preliminowanej na budowę sumy 1,200.000 złr. wal. austr, kwotę . . 153.316 złr. 28 ct. łatwo będzie można pokryć z nadwyżek, które podczas lat budowy albo z zaoszczędzeń wydatków, albo z większych dochodów uzyskane będą, a w braku takich, czego trudno dopuścić, według dotychczasowych doświadczeń, z pożyczki amortyzacyjnej zaciągnąć się mającej w kasie oszczędności lub innym zakładzie publicznym.

Ponieważ prowadzenie budowy wymaga oprócz jej kosztów, także kosztów administracyi podczas budowy, przeto na ich pokrycie służyć będą procenta, które w czasie budowy z tymczasowej fruktyfikacyi na budowę przeznaczonych sum wpłyną.

Co się tyczy czasu budowy, to potrwa ona prawdopodobnie do jesieni 1880 roku. Rok bowiem bieżący 1876 służyć musi do przygotowawczych czynności, któremi są: spisanie kontraktu zamiany, urządzenie organizacyi budowy z wypracowaniem instrukcyi dla wszystkich przy budowie zatrudnić się mających organów, wypracowanie ostatecznego planu tudzież planów detailicznych i kosztorysów, potrzebnych do rozpisania konkursów na przedsiębiorstwa, rozpisanie tych konkursów, zatwierdzenie ofert i spisanie odnośnych kontraktów, burzenie budynków na terenie do budowy przeznaczonym.

Jeżeli się nam uda te czynności przeprowadzić w ciągu bieżącego lata, będziemy mogli przystąpić w jesieni do położenia fundamentów.

Objętość budowy i konieczność wyprowadzenia ją trwale wymagają, aby jej nie przyspieszać, więc potrwa ona prawdopodobnie przez lata 1877, 1878, 1879, a w ostatnim roku 1880 przystąpić będzie można do przyłożenia ostatniej ręki i wprowadzić się pod jesień.

Że budowa jest nieodzowną i konieczną, sama Wysoka Izba uznała. Tu tylko niech nam wolno będzie przytoczyć po krótce, że czynsze pomieszkań nie spadają, a w ostatnich czasach właściciele budynków zajętych przez władze, niesłychanie wygórowane stawiają żądania, którym się urzędy te poddawać muszą w braku własnych zabudowań i w obec małej liczby przydatnych budynków, które nadto są już zajęte, że nakoniec w razie wymówienia nam dziś zajętej przez Wysoki Sejm lokalności, Wysoki Sejm w absolutnym braku innych lokalności niemógłby nawet odbywać swych posiedzeń.

Środki do budowy są, większa bowiem część ich pokrywa się zaoszczędzeniami, a mniejsza część, bo 445.815 złr. 72 cent. z zasobów pożyczki, zatem samą pożyczką, tanią, bo sześcioprocentową i zwrotną w przeciągu lat 38.

Suma zaoszczędzeń sięgająca do 800.000 złr. wal. austr. nie może być lepiej użytą jak na inwestycyą stałą, uwalniającą kraj na zawsze od haraczu czynszowego, którego rozmiary nie dają się nawet przewidzieć.

Jeżelibyśmy nie mieli tych oszczędności i pożyczyli całą sumę 1,200.000 złr. w. a. to opłacalibyśmy z niej tytułem amortyzacyi i procentu rocznie około 70.000 złr. Ale opłacanie takie trwałoby tylko przez pewien szereg lat, po których upływie kraj zostałby właścicielem gmachu. Więc budowanie chociażby za pożyczane pieniądze, i chociażby się przez czas amortyzacyi więcej opłacało niż czynsz wynosi, byłoby zawsze do zalecenia, bo byłby wytknięty koniec tej spłaty, bo uwolnilibyśmy się na zawsze od opłacania czynszu najmu, który niewiedzieć jakich rozmiarów sięgnie, a może z czasem i wyższym będzie niż annuitety choćby od sumy 1,200.000 złr. w. a.

Lecz my nie potrzebujemy dziś zaciągać pożyczki na całą sumę 1,200.000 złr. w. a. Wszak Wydział proponuje pożyczkę tylko w sumie 445.815 złr. 72 ct., której annuitety różnią się nie o wiele od dziś już opłacanego czynszu.

Chwila więc dzisiejsza jest najstosowniejszą do powzięcia ostatecznej decyzyi i do korzystnego ulokowania tak znacznego kapitału.

Jeżeliby te zaoszczędzenia rozeszły się na inne wydatki, wątpić należy, czy kraj będzie w możności dysponowania tak wysokiemi kapitałami. Zużycie tej sumy na budowę nie jest wydatkiem, ale tylko najkorzystniejszem dla nas ulokowaniem, ulokowaniem, które nas na zawsze uwalnia od ciężarn płacenia czynszu.

W końcu niech nam wolno będzie jeszcze przytoczyć powody, dla których wnosimy, aby osobny fundusz budowy był utworzony.

A najpierw chcemy z fruktyfikacyi kapitału budowy uzyskać źródło do pokrycia kosztów administracyi, jako to: sporządzenia planów detailicznych, kosztorysów, nadzoru artystycznego, kierownictwa i nadzoru budowy i t. p.

Wyznaczenie osobnego funduszu umożliwi Wydziałowi krajowemu ułożenie pewnego planu postępowania, rozłożenie funduszu na pojedyńcze rubryki wydatków i trzymanie się ściśle wytkniętych sobie granic.

Taka względna wolność szafowania w granicach funduszu umożliwi łatwiej oszczędności, niż jeżeli się jest w ciągłej obawie, czy wydatki, chociażby konieczne, w następującym roku znajdą przyzwolenie Wysokiej Izby. Smutne skutki postępowania przy budowie domu obłąkanych są dowodem, że przez system dotychczasowy nietylko nic nie zaoszczędziliśmy, ale owszem wydaliśmy więcej niż zamierzono, że budowa lat już przeszło 8 trwa, że zamiast prowadzić budowę podług pewnego systemu i w pewnym okresie czasu, nie jest ona dotychczas ukończoną, a nie jedno trzeba było burzyć, co się wielkim kosztem wystawiło.

Zaprowadzenie więc pewnego i niezmiennego w swoich głównych zarysach planu tak co do budowli samej jak i co do kosztów, a wolne w granicach tego planu obraca-

nie się Waszego organu wykonawczego, uważamy jako nieodzowny warunek wykończenia budowy trwale i odpowiednio w granicach czasu i funduszów.

Wszakże nie żądamy i nie pragniemy być bez kontroli choćby najostrzejszej Wysokiego Sejmu i dlatego będzie naszym obowiązkiem zdać Wysokiej Izbie na każdej sesyi sprawę z postępu budowy i z użycia powierzonego grosza. —

Z tych tedy powodów Wydział krajowy wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1. Sejm upoważnia Wydział krajowy do zawarcia z p. Stanisławem Brykczyńskim kontraktu zamiany realności Nr. 717²/₄ z realnościami pod l. 568²/₄ i 683²/₄ we Lwowie położonemi, w rozmiarach i granicach i podług warunków w protokóle z d. 21. czerwca 1875 zawartych.

2. Wyznacza na budowę gmachu dla umieszczenia Sejmu i Wydziału krajowego sumę miljona dwóchset tysięcy (1,200.000) złr. w. a.

3. Suma ta stanowić będzie osobny fundusz pod nazwą: „fundusz budowy gmachu sejmowego, i składać go będą następujące sumy:

a)	Część zaoszczędzeń funduszu krajowego już na procent ulokowanych w sumie	450.000 złr.	— ct.
b)	Odsetki od tych zaoszczędzeń za czas od 1. lipca 1875 do końca czerwca 1876	15.000 „	— „
c)	Czynsz z realności Nr. 717²/₄ w przybliżonej sumie .	5.000 „	— „
d)	Spodziewany zysk z zamiany części realności Nr. 717²/₄ na części realności Nr. 568²/₄ i 683²/₄ około . .	11.000 „	— c.
e)	Z nadwyżek dochodów funduszu pożyczki krajowej z r. 1873 pochodzącej ze zwrotów kapitału i procentów a na razie do oprocentowania i amortyzacyi zbędnych za lata 1876 do 1880	162.517 „	97 „
f)	Nieużyte z tej pożyczki obligacje w nominalnej wartości 163.900 złr. wal. austr. licząc 92¹/₄ za 100 .	151.197 „	75 „
g)	Gotówka tej pożyczki już ulokowana na procent . .	132.100 „	— „
h)	Nadwyżka dochodów już wykazana w budżecie na rok 1876	94.868 „	— „
i)	Wstawiona do budżetu na rok 1876 a niewydana suma na przyjęcie Najjaśniejszych Państwa . . .	25.000 „	— „
	Do przeniesienia .	1,046.683 złr.	72 ct.

Z przeniesienia .	1,046.683 złr. 72 ct.
k) Z najbliższych możliwych nadwyżek funduszu krajowego, które albo z zaoszczędzeń wydatków albo z większych dochodów uzyskane będą	153.316 „ 28 „
Razem . . .	1,200.000 złr.

4) Poleca Wydziałowi krajowemu, aby przystąpił bezzwłocznie do wprowadzenia w życie budowy, i ze swoich czynności jak niemniej z zarządu funduszu budowy corocznie Sejmowi zdawał sprawę.

We Lwowie dnia 15. lutego 1876.

Przewodniczący i sprawozdawca:

Oktaw Pietruski,
członek Wydziału krajowego.

Allegat 1.

Kontrakt

kupna i przedaży.

Który między pp. Anielą z Sierakowskich Hubicką i Zofią z Wędrychowskich Szydłowską, współwłaścicielkami realności pod l. 717²/₄ we Lwowie jako przedającemi z jednej strony, a Wydziałem krajowym Król. Galicji i Lodomerji z W. Ks. Krakowskim, imieniem funduszu krajowego na mocy uchwały Sejmu z dnia 19. kwietnia 1875, jako kupującym z drugiej strony, o nabycie realności pod l. 717²/₄ w następującej zawiera się osnowie:

I. p. Zofia z Wędrychowskich Szydłowska, za świadectwem tabuli miasta Lwowa właścicielka połowy realności pod l. 717²/₄ we Lwowie położonej, przestrzeń 2803 □ sążni gruntu obejmować mającej, faktycznie zaś 2714 □ sążni obejmującej, jak Dom. 210 pag. 6 n. 14, 17, 18 haer., tudzież p. Aniela z Sierakowskich Hubicka, właścicielka drugiej połowy tejże realności pod l. 717²/₄ jak Dom. 210 pag. 10 n. 38 haer. przez męża p. Karola Hubickiego na mocy plenipotencji dtto Ożydów 2. marca 1875 r. działająca, przedają realność takową pod l. 717²/₄ we Lwowie w całej rozciągłości i objętości onej, ze wszystkiemi na gruncie tejże realności znajdującemi się budynkami, w szczególności: z domem mieszkalnym jednopiętrowym tak zwanym „pałacem“ (Saal-Gebäude), domem łazienkowym i wszelkiemi do tegoż przynależytościami, z całem inwentarzem ruchomym i nieruchomym, z prawem utrzymywania w tej realności łazienek, z prawem do 89 □ sążni gruntu od gminy miasta Lwowa w myśl kontraktu z dnia 11. lutego 1855 (instr. 306 pag. 77 n. 29 ingrosowanego) rewindykować się mających, słowem ze wszystkie mi prawami i użytkami tak, jak tę realność posiadali i posiadać mieli prawo, nic zgoła dla siebie lub kogo trzeciego nie wyłączając, a mianowicie także z wszelkiemi prawami określonemi w wyż powołanym kontrakcie z dnia 11. lutego 1855 (instr. 306 pag. 77 n. 29 ingrosowanego) Wydziałowi krajowemu, względnie funduszowi krajowemu Król. Galicji i Lodomerji z W. Ks. Krakowskiem za cenę kupna ryczałtem w sumie: Sto czterdzieści jeden tysięcy sto dwadzieścia ośm złr. wal. austr. (141.128 złr.) dobrowolnie ugodzoną, licząc czterdzieści pięć złotych z jednego funta, czyli z pięciuset gramów czystego srebra.

II. Umówioną cenę kupna 141.128 złr. w. a. wypłaca kupujący Wydział krajowy w trzech równych po sobie następujących rocznych ratach, mianowicie:

A. Pierwszą ratę w ilości czterdzieści siedm tysięcy czterdzieści dwa złr. 67 ct. w. austrjacką (Nr. 47,042 złr. 67 ct.) wraz z procentem po 6 od 100 od resztującej ceny kupna 94,085 złr. 34 cent. za rok z góry obliczonym kwotę 5645 złr. 12 ct. w. a. wynoszącym, czyli łącznie pięćdziesiąt dwa tysięcy sześćset ośmdziesiąt siedm złotych 79 ct. w. a. zaraz przy podpisaniu niniejszego kontraktu, a to w jednej połowie czyli w kwocie 26.343 złr, 89½ ct. w. a. do rąk p. Anieli z Sierakowskich Hubickiej, względnie jej męża i pełnomocnika p. Karola Hubickiego, drugą zaś połowę w kwocie podobnej 26.343 złr. 89½ ct. w. a. do rąk p. Zofii z Wędrzychowskich Szydłowskiej, z której to wypłaconej raty i procentów od resztującej ceny kupna za rok z góry uiszczonych, przedające Wydział krajowy niniejszym kwitują kontraktem.

Ponieważ na połowie realności pod l. 717¼ do p. Zofii z Wędrychowskiech Szydłowskiej należące, ciężą dwie pożyczki z galicyjskiej kasy oszczędności podniesione Dom. 210 p. 19. n. 72 on. w sumie 9000 złr. wal. aust. i Dom. 210 pag. 23 n. 77 on. w sumie 3000 złr. w. a., obecnie według podania przedających z dniem 30. kwietnia 1875 do kwoty 10.099 złr. 46 ct. spłacone, które taż przedająca w całości spłacić winna, przeto potrąca Wydział krajowy ze sumy 26.343 złr. 89½ ct. przez p. Zofię z Wędrychowskich Szydłowską powyżej pokwitowanej, kwotę 10.099 złr. 46 ct., którą Wna Zofia z Wędrychowskich Szydłowska na spłacenie tego długu przekazuje i jakby jej na rachunek ceny kupna zapłaconą niniejszem przyjmuje.

B. Drugą ratę w sumie 47.042 złr. 67 ct. w. a. wraz z procentem po 6 od 100 od resztującej ceny kupna 47.042 złr. 67 ct. za rok z góry obliczonym, kwotę 2822 złr. 56 ct. w. a. wynoszącym, czyli łącznie czterdzieści dziewięć tysięcy ośmset sześćdziesiąt pięć złr. 23 ct. w. a. obowiązany jest Wydział krajowy za rok jeden od dnia podpisania niniejszego kontraktu licząc, mianowicie dnia 30. kwietnia 1876 r. wypłacić przedającym tu we Lwowie; a to w jednej połowie, czyli w kwocie 24.932 złr. 61½ ct. w. a. do rąk i za kwitem p. Anieli z Sierakowskich Hubickiej lub jej prawonabywcy, drugą zaś połowę w kwocie 24.932 złr. 61½ ct. w. a. do rąk i za kwitem p. Zofii z Wędrychowskich Szydłowskiej lub jej prawonabywcy. Koszta ostęplowania tych kwitów ponoszą przedające.

C. Trzecią i ostatnią ratę w sumie czterdzieści siedm tysięcy czterdzieści dwa złotych reńskich 67 centów walutą austrjacką winien Wydział krajowy zapłacić przedającym tu we Lwowie za lat dwa od dnia podpisania niniejszego kontraktu licząc, mianowicie na dniu 30. kwietnia 1877 r. a to w jednej połowie, czyli w kwocie 23.521 złr. 33½ ct. w. a. do rąk i za kwitem p. Anieli z Sierakowskich Hubickiej lub jej prawonabywcy, drugą zaś połowę w kwocie 23.531 złr. 33½ ct. w. a. do rąk i za kwitem p. Zofii z Wędrychowskich Szydłowskiej, albo temu, komu ona takową wypłacić przekaże. Koszta ostęplowania tych kwitów ponoszą przedające.

III. Gdyby wys. Wydział krajowy przypadającej na dniu 30. kwietnia 1876 r. raty ceny kupna, w myśl ustępu II. *B)* w terminie oznaczonym lub co najpóźniej do dni 30tu po terminie zapadłości nie zapłacił, kontrakt niniejszy uważanym będzie za rozwiązany, przedające odzyskają tem samem dawne prawa własności, każda do połowy przedanej niniejszym realności pod l. 717¼, a wypłacona przy podpisaniu kontraktu pierwsza rata ceny kupna, przypadnie bezpowrotnie na ich korzyść, jakby zadatek pobrany.

Gdyby zaś przypadająca na dniu 30. kwietnia 1877 r. trzecia rata ceny kupna w myśl ustępu II. *C*) w terminie oznaczonym nie była uiszczoną, obowiązany będzie Wydział względnie fundusz krajowy opłacać od tej kwoty procenta zwłoki po 12 od 100 od dnia zapadłości onej tj. od dnia 30. kwietnia 1877 r. aż do rzeczywistej wypłaty licząc; na ten wypadek służy oraz przedającym prawo zahipotekowania na mocy tego ustępu własnym kosztem i staraniem resztującej ceny kupna 47.042 złr. 67 c. z odsetkami po 12% w stanie biernym realności pod l. 717²/₄ dla funduszu krajowego niniejszem nabytej, mianowicie: p. Aniela z Sierakowskich Hubicka na rzecz swoją sumy 23.521 złr. 33½ cent. z 12% odsetkami zwłoki, p. Zofii z Wędrychowskich Szydlowska, sumy podobnej 23.521 złr. 33½ ct. z 12% odsetkami zwłoki.

IV. Przedające p. Aniela z Sierakowskich Hubicka i p. Zofia z Wędrychowskich Szydłowska zezwalają niniejszem wyraźnie, ażeby fundusz krajowy na mocy niniejszego kontraktu za właściciela całej realności pod l. 717²/₄ we Lwowie położonej, wedle Dom. 210 pag. 1. z części gruntu tak zwanego ogrodu Pojezuickiego w przestrzeni 2303□ sążni, z budynków na tej przestrzeni gruntu wystawionych, jako to: domu mieszkalnego jednopiętrowego „pałacem“ zwanego, domu łazienkowego z przynależytościami i z prawa utrzymywania łazienek w tej realności składającej się, dotąd w połowie na imię p. Anieli z Sierakowskich Hubickiej (jak Dom. 210 pag. 10 n. 38 haer.) w drugiej połowie na imię p. Zofii z Wędrychowskich Szydłowskiej, jak Dom. 210 pag. 6. n. 14, 17 i 18 haer. zapisanej, w stanie czynnym tejże realności pod l. 717²/₄ był zaintabulowany.

V. Fizyczne posiadanie przedanej niniejszem realności wraz z przynależytościami oddają przedające niepodzielnie Wydziałowi krajowemu symbolicznie przez podpisanie niniejszego kontraktu i obowiązują się nadto oddać takowe faktycznie na gruncie zrzeczonej realności najdalej do dni trzech od podpisania kontraktu licząc, według poszczególnie spisanego i przez strony kontraktujące podpisanego inwentarza wszelkich ruchomości i nieruchomości do przedanej realności przynależących.

VI. Przedające obowiązane są oddać Wydziałowi krajowemu przedaną niniejszem realność wolną od wszelkich ciężarów, długów i adnotacyj; gdyby przeto przed intabulacją praw własności funduszu krajowego, prócz poz. n. 72 i 77 on. w punkcie II. *A.* tegoż kontraktu wymienionych, dług jaki lub ciężar lub adnotacya na hipotekę realności pod l. 717²/₄ do tabuli weszły, obowiązane są przedające taki dług lub ciężar, każda ze swej połowy realności, najdalej do trzech miesiecy od daty kontraktu licząc własnym kosztem i staraniem z hipoteki usunąć, w przeciwnym bowiem razie zapłacą przedające za każdy tydzień zwłoki 100 złr. w. a. kary na rzecz funduszu krajowego, a nadto Wydział krajowy mocen będzie extabulację takiego długu na koszt i odpowiedzialność przedających uskutecznić i koszt wyłożony z resztującej ceny kupna potrącić, a przedająca, którą dług dotyczył, obowiązana w takim razie kwit extabulacyjny za gotówkę przyjąć. Adnotację D. 210 p. 11 n. 39 haer. i D. 210 p. 12 n. 40 haer. winna Wna. Zofia z Wędrychowskich Szydłowska do dni 30 od podpisania kontraktu wymazać i z tego się przed Wydziałem krajowym wykazać.

VII. Wszystkie dochody ze sprzedanej realności pod l. 717²/₄ po dziś dzień bieżące należą do przedających, które też po ten czas winne są zaspokoić niepodzielnie wszelkie podatki rządowe, krajowe i gminne, należytości administracyjne, raty i procenta z galicyjskiej kasy oszczędności i tym podobne wydadki z posiadaniem realności połączone. Od następującego po podpisaniu kontraktu dnia obowiązany ponosić te opłaty fundusz krajowy i do niego też należą od tego dnia wszelkie dochody i czynsze najmu kupionej niniejszem realności. Ponieważ zaś mogą być niektóre dochody naprzód pobrane, a niektóre opłaty znowu zalegające lub naprzód uiszczone, przeto strony kontrakt zawierające obliczą się najdalej do 3. maja 1875 w ten sposób, że wszystkie dochody i wydatki realności pod l. 717²/₄ dotyczące będą przyjęte po dzień podpisania kontraktu na rzecz przedających od tegoż dnia, zaś nadal bieżące na rzecz kupującego funduszu krajowego. Po czyjej stronie okaże się z rachunku tego niedobór w dochodach, lub zwyżka w wydatkach, ta strona drugiej różnicę zaszłą natychmiast zapłacić jest obowiązaną.

Przy obrachunku tym winne są przedające oddać Wydziałowi krajowemu wszystkie do własności dochodów, lub administracyi realności pod l. 717²/₄ odnoszące się dokumenta, książeczki podatkowe, asekuracyjne, fasye, kontrakty, obrachunki, pokwitowania czynszowników i tym podobne papiery.

VIII. Ponieważ tradycya niesie, iż na tej realności pod l. 717²/₄, a głównie w starym pałacu skarby są ukryte, przeto przedające pp. Aniela z Sierakowskich Hubicka i Zofia z Wędrychowskich Szydłowska zastrzegają sobie na wypadek, że gdyby skarby mniemane przy budowie lub przy jakiej innej czynności nowego właściciela zostały znalezione, prawo do połowy względnie każda z nich do jednej czwartej części skarbu, jakaby wedle ustaw obowiązujących na właściciela gruntu przypadła. Wszakże przedającym nie przysłuża żadne prawo poszukiwania za tymi skarbami.

IX. Należytość skarbową od przeniesienia własności realności pod l. 717²/₄ równie jak koszta intabulacyi prawa własności opłaci w całości fundusz krajowy bez regresu do przedających.

X. Kontrakt niniejszy spisany zostaje w trzech równobrzmiących egzemplarzach, z których jeden pozostaje w archiwum Wydziału krajowego, jeden bierze p. Aniela z Sierakowskich Hubicka, a jeden p. Zofia z Wędrychowskich Szydłowska.

Koszta stemplowe i legalizacyi podpisów ponosi każda strona od swojego egzemplarza kontraktu.

XI. Żadne z praw wynikających z kontraktu tego dla przedających nie może być na przedanej realności 717²/₄ ani też na żadnym innym majątku funduszu krajowego ani intabulowanem ani prenotowanem, wyjąwszy wypadek w art. III. tego kontraktu, co do ostatniej raty ceny kupna wzmiankowany.

XII. Zrzekając się prawa żądania unieważnienia tego kontraktu z jakiegokolwiekbądź innego niżeli w punkcie trzecim tegoż zastrzeżonego powodu, w szczególności z powodu pokrzywdzenia nad połowę wartości, strony działające takowy przy świadkach podpisują i do ksiąg hipotecznych wpisać pozwalają. Działo się we Lwowie dnia 30. kwietnia 1875 roku. Karol Hubicki wr. jako wykazany Wej Anieli z Sierakowskich Hubickiej. — Zofia z Wędrychowskich Szydłowska wr. — Alfred Hrabia Potocki wr. Marszałek krajowy. — Władysław Hrabia Badeni wr. Członek Wydziału krajowego. — Paweł Skwarczyński w. r. Członek Wydziału kraj. — Jako świadek Apolinary Kopertyński wr. — Jako świadek Dr. Antoni Grott wr. — L. S.

Uwaga. Dalej następuje legalizacja notarjalna, uskuteczniona przez c. k. notarjusza Juljusza Szemelowskiego we Lwowie do L. R. 11,737;—z kontraktem oryginalnym zszyte jest legalizowane pełnomocnictwo dla p. Karola Hubickiego od Anieli z Sierakowskich Hubickiej. W końcu następuje klauzula tabularna, w moc której galic. fundusz krajowy intabulowanym został za właściciela pomienionej realności według Dom. 210 pag. 12 n. 41 haer.

Allegat 2.

Kontrakt

który między Wydziałem krajowym, jako władzą zarządzającą funduszami krajowymi z jednej strony a panią Zofią z Wędrychowskich Szydłowską z drugiej strony, w przedmiocie najmu łazienek i pomieszkania w realności pod l. 717²/₄ we Lwowie, w następujących zawiera się warunkach:

1) Wydział krajowy królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem nabywszy dla funduszu krajowego mocą kontraktu kupna z dnia 30. kwietnia 1875 całą realność pod l. 717²/₄ wraz z inwentarzem ruchomym i nieruchomym, puszcza w najem pani Zofii z Wędrychowskich Szydłowskiej — dom łazienkowy ze wszystkiemi przyrządami, prawem używania wody, prawem składania drzewa na dziedzińcu, koło łazienek, i wszelkiemi ruchomościami łazienkowemi, tudzież pomieszkanie w domie głównym realności pod l. 717²/₄ „pałac“ zwanym, na pierwszem piętrze, — składające się z pięciu pokoi, z niżą i przedpokojem, kuchnią, strychem, magazynem, spiżarnią, piwnicą i komórką na drzewo, które to pomieszkanie obecnie zajmuje, na czas od 1. maja 1875 r. do końca marca 1876 r., to jest: na czas jedynastu miesięcy, za czynsz najmu rocznie w sumie 4.000 złr. w. a. umówiony, a więc za 11 miesięcy w kwocie: Trzech tysięcy sześciu set sześćdziesiąt sześć (3666) złr. 67 ct. w. a. należący.

2) Ugodzony czynsz najmu obowiązana Najmująca p. Zofia z Wędrychowskich Szydłowska zapłacić do kasy Wydziału krajowego w dwóch ratach z góry, — mianowicie: połowę, czyli kwotę: Tysiąc ośmset trzydzieści trzy złr. 34 ct. w. a. (Nr. 1833 złr. 34 ct. w. a.) przy podpisaniu niniejszego kontraktu, drugą połowę zaś, czyli kwotę 1833 złr. 33 ct. w. a. na dniu 1szym października 1875 r. W razie uchybienia terminu zapłaty, kontrakt najmu uważa się za rozwiązany i Wydziałowi krajowemu służy prawo Najmującą z zajętych ubikacyi w krótkiej drodze usunąć. — Wszakże wolno jest także Wydziałowi krajowemu, jeżeli to korzystniejszem dla funduszu krajowego uzna, żądać dotrzymania kontraktu, w szczególności zapłacenia nieuiszczonej w terminie raty czynszu, a w takim razie obowiązana jest Najmująca p. Zofia z Wędrychowskich Szydłowska opłacać od nieuiszczonej raty czynszu najmu procenta

zwłoki po 24 od 100, licząc od dnia zapadłości onej, t. j. od 1. października 1875 r. aż do rzeczywistej zapłaty. Jedyny dowód zapłaconego w należytym czasie czynszu najmu stanowi pokwitowanie kasy Wydziału krajowego, zaczem nie wolno pod żadnym pozorem czynszu najmu składać za ręce lub do depozytu sądowego, gdyż złożenie takie uważanem będzie jako nieniszczenie w terminie czynszu i pociągnie za sobą rygor na ten wypadek powyżej ustanowiony.

3) Z dniem ostatniego marca 1876 r. kontrakt niniejszy bez awizacji ustaje, i Najmująca pani Zofia z Wędrychowskich Szydłowska obowiązana na dniu 1szym kwietnia 1876 r. wzięte w najem lokalności ze wszystkiemi przynależytościami Wydziałowi krajowemu pod rygorem egzekucji w posiadanie i użytkowanie zwrócić. Przedłużenie niniejszego kontraktu nie może nastąpić milcząco. Jeżeliby Najmująca p. Zofia z Wędrychowskich Szydłowska życzyła sobie wymienione w punkcie 1szym lokalności po upływie niniejszego kontraktu nadal wziąść w najem, winna to życzenie swoje 14 dni przed upływem kontraktu oznajmić pisemnie Wydziałowi krajowemu. Od Wydziału krajowego zawisło, ażali na przedłużenie najmu przyzwoli. W każdym razie przedłużenie takie nie może nastąpić na dłużej jak tylko zawsze na jeden miesiąc i pod warunkiem, że Najmująca przypadający za ten miesiąc czynsz najmu w kwocie trzysta trzydzieści cztery złot. reńsk. w. a. niezwłocznie do kasy Wydziału krajowego zapłaci.

4) Najęte lokalności, a mianowicie: dom łazienkowy ze wszystkiemi przyborami i całem urządzeniem kąpielowem, niemniej pomieszkanie w pałacu w punkcie 1szym kontraktu określone, oddane zostają Najmującej p. Zofii z Wędrychowskich Szydłowskiej podług inwentarza poszczególnie spisanego i przez obie strony kontraktujące podpisanego. Pani Zofia z Wędrychowskich Szydłowska obowiązuje się przedmioty najęte w porządku utrzymywać i w takim stanie jak je odebrała, oddać według inwentarza Wydziałowi krajowemu po ukończeniu kontraktu najmu. Za uszkodzenia ze zwykłego trybu użycia wynikłe Najmująca nie jest odpowiedzialną, atoli każdą inną dezolacyę lub braki, czy to w ruchomościach, czy przyborach kąpielowych obowiązaną jest wynagrodzić według szacunku w inwentarzu zamieszczonego.

5) Wydział krajowy oddaje dom łazienkowy z przynależytościami i pomieszkanie w punkcie 1szym niniejszego kontraktu określone w takim stanie, w jakim się obecnie znajdują, nie ręczy więc ani za ilość łazienek, ani za obfitość wody, ani za dostateczność przyrządów kąpielowych, ani też w ogóle za stan lub wydatność przedsiębiorstwa; nie przyjmuje także żadnych restauracyi, naprawek, ani adaptacyi na siebie, i z tytułu tego Najmująca p. Zofia z Wędrychowskich Szydłowska nie może rościć sobie żadnych pretensyi. Wolno jej wszakże własnym kosztem i staraniem uskutecznić potrzebne przeistoczenia, zmiany lub restauracye, atoli zawsze tylko za przyzwoleniem Wydziału krajowego, i z obowiązkiem zwrócenia po upływie kontraktu najętych lokalności z przynależytościami w tym ulepszonym stanie bez regresu do wynagrodzenia kosztu łożonego.

6) Zabezpieczenie budynków od ognia należy do Wydziału krajowego. Gdyby łazienki p. Zofii z Wędrychowskich Szydłowskiej w najem puszczone zgorzały, ustaje przez się niniejszy kontrakt najmu bez wszelkiego za to wynagrodzenia. W razie zgorzenia samego domu mieszkalnego potrącona ma być kwota z czynszu najmu przypadająca za pomieszkanie w stosunku sześciu set złr. w. a. rocznie.

7) Podatek zarobkowy i dochodowy z łazienek, tudzież czynszowy grosz gminny z łazienek i pomieszkania, jakoteż opłatę za wodociąg miejski winna Najmująca Wna Zofia z Wędrychowskich Szydłowska opłacić bez regresu do Wydziału krajowego.

8) Za ścisłe dotrzymanie niniejszego kontraktu ręczy Najmująca p. Zofia z Wędrychowskich Szydłowska całym swoim majątkiem. Bez pisemnego zezwolenia Wydziału krajowego nie

wolno p. Zofii z Wędrychowskich Szydłowskiej praw z kontraktu tego wynikających komu trzeciemu ustąpić, ani też najęte lokalności z przynależytościami podnajmywać.

9) Wydział krajowy zastrzega sobie wyraźnie, iż nie wolno prawa najmu wynikającego z kontraktu tego ani intabulować, ani prenotować, bądź w stanie biernym realności pod l. $717^{2}/_{4}$, bądź na innym majątku należącym do funduszu krajowego królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem pod rygorem nieważności aktu zabezpieczenia.

10) Kontrakt niniejszy spisany zostaje w dwóch równobrzmiących egzemplarzach. Koszta stemplów i opłatę za notaryalną legalizacyę podpisów ponoszą obie strony kontrakt ten zawierające, po połowie. Działo się we Lwowie dnia 30. kwietnia 1875. Zofia z Wędrychowskich Szydłowska mp. Alfred hr. Potocki mp., Marszałek krajowy. Władysław hr. Badeni mp., Członek Wydziału krajowego. Paweł Skwarczyński mp., Członek Wydziału krajowego L. S. Jako świadek: Apolinary Kopertyński mp. Jako świadek: Dr. Antoni Grott mp.

Uwaga: Dalej następuje legalizacya notaryalna przez c. k. Notaryusza Julinsza Szemelowskiego we Lwowie do L. R. 11.741 pod datą jak wyżej.

	zawiera powierzchni w □metrach	w □sążniach	
abcdefgh	9759, 63	2713,15	
cwjxv	671, 09	186,56	
wslk	687, 85	191,08	
wkcdrw	5588, 87	1553,74	
klzopqrcd	2927, 98	813,98	
rwnvoz	483, 59	120,45	
Razem	10309, 86	2865,59	
klzopqrctrwnvoz	3360, 56	934,26	do zakupienia
zajęte ibkyt+stgfer	2812, 23	781,80	do sprzedania
Pozostaje	548, 33	152,44	do zakupienia
ibkyj	1056, 79	293,79	
stgfer	1755, 44	489,02	
Razem	2812, 23	781,80	

Skala 1/1000

Allegat 4.

Protokół

spisany w przedmiocie oznaczenia warunków, pod jakiemi zakupiona na rzecz funduszu krajowego realność pod l. 717²/₄ pod budowę gmachu na pomieszczenie Sejmu i Wydziału krajowego miałaby być użytą

dnia 3. czerwca 1875

Obecni:

JWny Oktaw Pietruski
Członek Wydziału krajowego, Zastępca Marszałka w Wydziale krajowym.

Gustaw Reut
Inżynier Wydziału krajowego.

Prowadzący pióro:
Apolinary Kopertyński
Sekretarz Wydziału krajowego.

Biegli w sztuce:

Wny Juliusz Hochberger, Dyrektor urzędu budowniczego kr. m. Lwowa.

„ Józef Kajetan Janowski, Budowniczy cywilny.

„ Feliks Księżarski, kawaler ordern Franciszka Józefa, c. k. Radca budowniczy.

„ Ludwik Wierzbicki, nadinżynier kolei żelaznej lwowsko-czerniowieckiej.

„ Julian Zachariewicz, Prof. budownictwa przy c. k. akademii technicznej.

Przedmiotem narad było ułożenie warunków, pod jakiemi zamierzona budowa gmachu na pomieszczenie Sejmu i Wydziału krajowego miałaby być wykonaną ze względu na rozległość i położenie nabytego na ten cel gruntu realności pod l. 717²/₄.

Przedewszystkiem zgodzono się na to, iż budowa stanąćby miała w ten sposób, ażeby główny front zwrócony był ku ulicy Słowackiego, tudzież ażeby główny wchód i środkowa oś takowej znajdowały się naprzeciw środkowego punktu przeciwległej połaci ogrodu miejskiego.

Co do wykonania budowy samej uwydatniły się w ciągu obrad głównie następujące zdania:

A) Jeżeliby budowa stanąć miała wyłącznie tylko na gruncie realności pod l. 717²/₄ i zająć takową w całości, natedy naturalne rozmieszczenie poszczególnych części byłoby tego rodzaju, iż we środku głównego frontu znajdowałyby się sala sejmowa z ubikacyami dla Sejmu potrzebnemi, zaś dla pomieszczenia Wydziału krajowego służyłyby trakty, zajmujące fronty od ulic Majerowskiej i Mickiewicza połączone z budynkiem sejmowym za pomocą traktów prowadzonych w kierunku ulicy Słowackiego.

Takie rozmieszczenie budowy dostarczyłoby samo przez się dostatecznej ilości ubikacyj, a nadto pozostałaby możność dobudowania jeszcze dwóch traktów pomiędzy budynkiem sejmowym a obu traktami przeznaczonemi na pomieszczenie biur Wydziału krajowego.

Przeciw takowemu przemawiałyby: najprzód ta okoliczność, że budowa mając przeszło 90 sążni frontu głównego, tudzież 24 i 43 sążni z górą frontów bocznych, musiałaby nawet przy jak najskromniejszem uwzględnieniu strony estetycznej być stosunkowo bardzo kosztowną, a samo rozmieszczenie poszczególnych części byłoby niedogodne, gdyż trakty przeznaczone na pomieszczenie biór Wydziału krajowego, będąc rozdzielone budynkiem sejmowym, miałyby nader utrudnioną komunikacyę pomiędzy sobą.

Ze względu bowiem, że główny wchód i środkowe przedsionki należałoby zachować wyłącznie tylko dla użytku Sejmu, musiałyby komunikacya wewnątrz budynku pomiędzy rozmieszczonemi w bocznych traktach, a tem samem za nadto od siebie oddalonemi biurami Wydziału krajowego odbywać się bądź dołem, bądź też przez drugie piętro sejmowego budynku, co niezawodnie byłoby bardzo niedogodne i ze stratą czasu połączone.

Jeżeliby zaś trakt przy ulicy Majera miał być wybudowany w takich rozmiarach, iżby sam pomieścił w sobie wszystkie biura Wydziału krajowego, natedy drugi boczny trakt (przy ulicy Mickiewicza), który ze względów architektonicznych przynajmniej w części swej od ulicy Słowackiego, musiałby mieć takie same rozmiary jak pierwszy, byłby zbędnym.

B) Następnie wzięto pod rozwagę projekt, według którego gmach krajowy miałby być budowany w kształcie czworoboku wolnostojącego z czterema frontami.

Z frontu realności l. 717²/₄ od ulicy Słowackiego zostałyby po obu bokach wyłączone części mierzące około 15 sążni i sięgające przez całą głąb realności. Części te miałyby być odprzedane a za uzyskaną cenę kupna miałaby być zakupioną część realności sąsiedniej Wgo. Brykczyńskiego, przylegająca od ulicy Kościuszki.

Obok odprzedanych części realności l. 717²/₄ miałyby być utworzone dwie ulice, mierzące około 7 sążni szerokości, sięgające od ulicy Słowackiego do ulicy Kościuszki, na pozostałym zaś czworoboku, którego główny front od ulicy Słowackiego mierzyłby 42 sążni, miałby stanąć gmach krajowy o czterech traktach zwróconych ku ulicy Słowackiego, ku obu nowym ulicom i ku ulicy Kościuszki. Sala Sejmowa znajdowałaby się wewnątrz czworoboku i przytykałaby do traktu od ulicy Słowackiego.

Za planem tego rodzaju przemawiałaby ta okoliczność, że gmach krajowy stałby osobno sam dla siebie, byłby bezpiecznym od pożaru, miałby podostatkiem światła z wewnątrz i bardzo ułatwioną komunikację.

Natomiast dałoby się zarzucić przeciw takowemu najprzód, iż części gruntu realności 717²/₄ przeznaczone na sprzedaż, mogłyby być odstąpione tylko z obowiązkiem dla nabywcy budowania na nich w ten sposób, iżby fronty budowli obrócone były również ku gmachowi

sejmowemu, co niezawodnie przyczyniłoby się, jak każde służebnictwo do zmniejszenia wartości a zatem i ceny tych gruntów, zwłaszcza że domy na tych gruntach pobudowane musiałyby mieć trzy fronty.

Następnie pozostałaby część gruntu wydzielona pod ulice bez użytku, a ponieważ ulice te zajęłyby około 700 sążni kwadratowych, przeto wartość gruntu, licząc tylko po 50 złr. za sążeń, wynosiłaby 35.000 złr., — tak znacznej zaś wartości nie mógłby ubogi fundusz krajowy oddać do użytku publicznego bez wynagrodzenia.

Najważniejszymi zarzutami jednak przeciw budowaniu według tego pomysłu, byłyby te, iż budynek mieszcząc się stosunkowo na małej przestrzeni, miałby za ciasne podwórza i z wewnątrz za mało światła, a następnie, iż budowa byłaby i w tym wypadku jeszcze za nadto kosztowną. Gdy bowiem główny front musi być ozdobny, niemożnaby i reszty frontów pozostawić bez kosztownych ozdób architektonicznych, w przeciwnym bowiem razie przedstawiałby budynek dla patrzącego w kierunku węgła, kontrasty zanadto rażące, przezco budowa cała zanadtoby traciła.

C) Ponieważ front zakupionego pod budowę gruntu realności pod l. 717²/₄ od ulicy Majerowskiej mierząc przeszło 43 sążni, mógłby również stanowić front główny budowy, przeto wzięto pod rozwagę i tę ewentualność.

Sala Sejmowa przylegałaby w takim razie do traktu od ulicy Majerowskiej, drugi trakt ciągnąłby się wzdłuż ulicy Słowackiego, a pewna część narożnego gruntu od ulicy Słowackiego, i od ulicy Mickiewicza mogłaby być odprzedaną, jeżeliby natomiast można było nabyć pewną część gruntu Wgo. Brykczyńskiego od ulicy Kościuszki dla pomieszczenia trzeciego traktu.

Wykonanie tej myśli nastręczyłoby jednak wiele trudności. Budynek sam miałby kształty nieregularne, każdy z trzech frontów musiałby być ozdobnym i kosztownym, szczególniej zaś front od ulicy Słowackiego, który chociaż drugorzędny, dla znacznych rozmiarów swoich wymagałby znacznych kosztów na ozdoby.

Wewnętrzne rozłożenie ubikacyj nastręczałoby niemal te same trudności i niedogodności, jak przy budowie według pomysłu omówionego pod *A.*, zaś koszta budowy wynosiłyby co najmniej o 100.000 złr. więcej.

D) Ponieważ nadto w tym wypadku i położenie głównego frontu byłoby mniej odpowiednie, przeto powrócono do pomysłu omówionego pod *A.* i zgodzono się z pewnemi modyfikacyami, iż byłby ten pomysł jeszcze najwięcej odpowiednim.

Należałoby zaś budować w ten sposób, ażeby oba trakt, przeznaczone na pomieszczenie Wydziału krajowego, zbliżono ku budynkowi środkowemu przeznaczonemu dla Sejmu.

Tym sposobem zostałyby wszystkie niedogodności omówione pod *A.* znacznie zmniejszone, gdyż front główny byłby wówczas krótszy, oddalenie obu traktów bocznych o wiele mniejsze, a budowa sama znacznie mniejszego wymagałaby kosztu.

Części gruntu jednak od ulic Majerowskiej i Mickiewicza mogłyby w takim razie służyć tylko na skwery, a dla wykończenia traktu od ulicy Majerowskiej po ulicę Kościuszki wypadałoby zakupić pewną przestrzeń z sąsiedniej realności Wgo. Brykczyńskiego.

W konkursie na plany budowy miałby być oddany do dyspozycji architekty projektującego cały grunt realności pod l. 717²/₄ z dodatkiem takiej części z realności Wgo. Brykczyńskiego, jakiejby plan wymagał.

Wny. Zacharjewicz zrobił przytem uwagę, że budując według tej myśli, niemożnaby poprzestać na zakupnie tej tylko części sąsiedniego gruntu od ulicy Kościuszki, która ewentualnie pod samą budowę miałaby być użytą, lecz że należałoby nabyć całą obecnie niezabudowaną część tego gruntu.

Gdy bowiem położenie ogrodu miejskiego i całego przeciwległego otoczenia jest amfiteatralne, przeto z każdego wyższego punktu będzie można widzieć ponad dachy gmachu sejmowego wszystkie otaczające budynki.

Gdyby więc z czasem pobudowano na sąsiednim gruncie domy dwupiętrowe, natedy tyły tych domów stanowiłyby tło gmachu krajowego, co dla tego gmachu byłoby z wielką ujmą pod względem estetycznym.

Zakupiony niezabudowany grunt sąsiedniej realności choćby pod budowę gmachu krajowego nie został użyty, byłby jednak przydatnym na urządzenie zajazdów ekonomicznych, na miejsca dla powozów, i t. p.

Na tem zakończono obrady dnia 3. czerwca i spisano niniejszy protokół.

Pietruski mp.
A. Kopertyński mp.

D. j. w.

Hochberger mp.
J. Księżarski mp.
Wierzbicki mp
Zachariewicz mp.
J. K. Janowski mp.

Allegat 5.

Protokół

spisany w przedmiocie oznaczenia warunków, pod jakiemi zakupiona na rzecz funduszu krajowego realność pod l. 717¾ pod budowę gmachu na pomieszczenie Sejmu i Wydziału krajowego miałaby być użytą, dnia 7. czerwca 1875.

Obecni:

JWny Oktaw Pietruski
Członek Wydziału krajowego, Zastępca Marszałka w Wydziale krajowym.

Gustaw Reut
Inżynier Wydziału krajowego.

Prowadzący pióro:

Apolinary Kopertyński
Sekretarz Wydziału krajowego.

Biegli w sztuce:

Wny Juliusz Hochberger, Dyrektor urzędu budowniczego kr. m. Lwowa.

„ Józef Kajetan Janowski, Budowniczy cywilny.

„ Feliks Księżarski, kawaler orderu Franciszka Józefa, c. k. Radca budowniczy.

„ Ludwik Wierzbicki, Nadinżynier kolei żelaznej lwowsko-czerniowieckiej.

„ Julian Zachariewicz, Prof. budownictwa przy c. k. akademii technicznej.

Ponieważ wszystkie projekty omówione na zebraniu dnia 3. czerwca, wymagałyby w wykonaniu, bądź zanadto wielkiego wydatku na samą budowę, bądź też na przykupno sąsiedniego gruntu, przeto przedstawił Wny Pietruski zaproszonym na dzień 7. Czerwca P. T. Panom biegłym pomysł budowania na środkowej

części zakupionego już gruntu, do którejby część gruntów przylegających, aż po ulicę Kościuszki przyłączono, odstępując zarazem boczne części gruntów realności pod l. 717¾ (od ulic Majerowskiej i Mickiewicza) na własność prywatną.

Bliższe zbadanie i omówienie tego pomysłu okazało, że takowy byłby nietylko wykonalnym, lecz nawet z dotychczas roztrząsanych najtrafniejszym. Gmach krajowy miałby w takim razie tylko dwa fronty, a to ku ulicom Słowackiego i Kościuszki i mógłby sam w sobie stanowić czworobok zamknięty. Brakowi światła w bocznych traktach prowadzonych od ulicy Słowackiego ku ulicy Kościuszki, mogłyby zapobiedz odpowiednio umieszczone podwórza wzdłuż bocznych części gruntu przeznaczonych na sprzedaż, a budowy prywatne na odstąpić się mających gruntach, mogłyby bezpośrednio nawet przypierać do gmachu sejmowego.

Pod budowę gmachu miałaby być użytą środkowa część zakupionego już gruntu a to w długości stu metrów czyli 52·85 sążni bieżących od ulicy Słowackiego i przez całą głębokość gruntu. Do tego miałaby być przyłączoną taka przestrzeń z gruntów W. Brykczyńskiego aż po ulicę Kościuszki, jaką wskażą dwie linie pociągnięte od punktów narożnych przy ulicy Słowackiego, w kierunku prostopadłym ku ulicy Kościuszki.

Z gruntu tak zakreślonego miałaby jednak być wyłączoną w znacznej części ta parcela, na której obecnie przy ulicy Kościuszki stoi domek parterowy Wgo Brykczyńskiego, tak, że gmach sejmowy sięgałby frontem swoim położonym przy ulicy Kościuszki tylko po wyżej wspomniany domek parterowy.

Dla zachowania dla gmachu sejmowego stanowiska dominującego, miałyby położone przy ulicy Słowackiego narożne części gruntu l. 717¾ pozostać niezabudowane, a to po obu stronach na 10 sążni w głąb, zaś w długości na 18·72 sążni od ulicy Mickiewicza, a na 19·13 sążni od ulicy Majerowskiej. Reszta gruntu mogłaby być odstąpioną pod budowy prywatne, z tem jednak zastrzeżeniem, że obrócone ku ulicy Słowackiego, a właściwie ku niezabudowanym narożnym gruntom fasady domów prywatnych pobudowane będą podług planów, jakie Wydział krajowy wskaże i utworzą z gmachem sejmowym niejako jedną architektoniczną całość.

Odpowiednio temu planowi należałoby więc z realności Wgo Brykczyńskiego zakupić około 910 sążni przestrzeni zaś na sprzedaż przeznaczyć z realności l. 717¾ dwa place obejmujące łącznie około 826 sążni kwadratowych.

Ponieważ grunta Wgo Brykczyńskiego są mniej korzystnie położone, zaś place odstąpić się mające należą bezsprzecznie do najpiękniejszych, przeto możnaby pierwsze nabyć, a ostatnie sprzedać po takich cenach, że dla funduszu krajowego z tytułu nabycia gruntu pod budowę nietylko nieurośnie żaden nowy wydatek, lecz nawet mógłby się okazać mały zysk.

Zalety powyższego planu byłyby następujące:

Cały gmach mógłby być zbudowany w kształcie czworoboku, co umożliwiłoby jak najdogodniejsze rozmieszczenie wszystkich potrzebnych ubikacyj. Komunikacja, tak wewnątrz gmachu jakoteż na zewnątrz byłaby pod każdym względem łatwą, przestrzeń zabudować się mająca wystarczającą a dla każdej części budynku możnaby uzyskać odpowiednią ilość światła. Gmach miałby tylko dwa fronty, z których główny przy ulicy Słowackiego mógłby być ozdobniejszy, drugi zaś od ulicy Kościuszki byłby jako drugorzędny skromniejszym.

Ta okoliczność pozwoliłaby wykonać budowę z wszelką możliwą oszczędnością, a jednak, co jest poniekąd rzeczą konieczną, ozdobnie. Pomimo zaś, że gmach sejmowy przylegałby z dwóch strón do budynków prywatnych, to jednakowoż byłby on przynajmniej od głównego frontu dostatecznie uwydatnionym i odosobnionym, a to w skutek urządzenia skwerów narożnych od ulicy Słowackiego w miejscach, gdzie taż ulica zbiega się z ulicami Mickiewicza i Majera.

Na wypadek, gdyby rzecz o odstąpienie gruntu z Wnym Brykczyńskim dała się ułożyć, oświadczyli się wszyscy obecni P. T. panowie Architekci jednogłośnie za wykonaniem budowy gmachu sejmowego na zasadzie powyższego pomysłu, który w danych warunkach byłby najtańszym i pod każdym względem najkorzystniejszym.

Na tem zakończono obrady.

Pietruski mp.
A. Kopertyński mp.

Hochberger mp.
J. Księżarski mp.
Wierzbicki mp.
Zachariewicz mp.
J. K. Janowski mp.
L. S.

Allegat 6.

Protokół

spisany dnia 21go czerwca 1875 w przedmiocie zamiany części realności Nr. 717²/₄ własność funduszu krajowego stanowiącej, z częściami realności Nr. 568²/₄ i 683²/₄ własność Wgo Stanisława Brykczyńskiego stanowiących.

O b e c n i:

Imieniem Wydziału krajowego
O k t a w P i e t r u s k i
członek Wydziału krajowego.

Wny S t a n i s ł a w B r y k c z y ń s k i
właściciel realności we Lwowie, pod l. 568²/₄ i 683²/₄ położonych.

Prowadzący pióro: A p o l i n a r y K o p e r t y ń s k i, Sekretarz Wydz. kraj.

Zawezwany przez Wydział krajowy właściciel powyższych realności Nr. 568²/₄ i 683²/₄ oświadcza się jak następuje:

I. Ja Stanisław Brykczyński, właściciel realności pod l. 568²/₄ i 683²/₄ we Lwowie położonych, obowiązuję się niniejszem, imieniem własnem i imieniem moich następców we własności tych realności, zawrzeć z Wydziałem krajowym, działającym imieniem funduszu krajowego, kontrakt zamiany pewnych części moich realności we Lwowie pod l. 568²/₄ i 683²/₄ położonych z pewnemi częściami realności pod l. 717²/₄ we Lwowie położonej, własność funduszu krajowego stanowiącej, pod następującemi warunkami:

1) Wny Stanisław Brykczyński odstępuje funduszowi krajowemu ze swoich realności pod l. 568²/₄ i 683²/₄ położonych, kompleks na załączonym planie (który to plan wszelako na absolutną akuratność służyć nie może) oznaczony literami *a, b, c, d, e, f, g, h, i, k, a.*

2) W zamian za ten kompleks odstępuje Wydział krajowy imieniem funduszu krajowego Wnemu Stanisławowi Brykczyńskiemu z realności pod l. 717¾ położonej, własność funduszu krajowego stanowiącej, dwa kompleksy na załączonym planie oznaczone, a mianowicie: jeden kompleks oznaczony literami *A*, *a*, *B*, *C*; drugi kompleks oznaczony literami *D*, *E*, *F*, *G*, *H*, *h*, wraz z budynkiem na łazienki służącym o ile na tym kompleksie stoi, wszakże bez wszelkiego inwentarza.

3) Wny Stanisław Brykczyński obowiązany jest, odstąpiony jak wyżej pod art. 1. kompleks oddać Wydziałowi krajowemu w fizyczne posiadanie zaraz przy podpisaniu formalnego kontraktu, zaś znajdujące się na tym kompleksie budynki jakiegokolwiek rodzaju najdalej we dwa miesiące po podpisaniu kontraktu własnym kosztem do gruntu rozebrać, materyał i rumowisko jako swoją własność w tym samym terminie zabrać i doły należycie powypełniać, tak, iżby rzeczony grunt w terminie rzeczonym Wydziałowi krajowemu oddany został równy i zupełnie wolny od wszystkich budynków i rumowisk.

4) Wydział krajowy obowiązany będzie również przy podpisaniu kontraktu oddać Wnemu Stanisławowi Brykczyńskiemu w fizyczne posiadanie w art. 2. opisane kompleksy.

5) Gdy Wny Stanisław Brykczyński życzy sobie używać jeszcze, jak długo nie zabuduje lub odprzeda całego lub części kompleksu powyżej w art. 2gim opisanego budynku dziś na łazienki służącego, o ile tenże na odstąpionym kompleksie stoi, przeto nie będzie Wny Stanisław Brykczyński obowiązanym budynku tego, o ile tenże na odstąpionym jemu kompleksie *D*, *E*, *F*, *G*, *H*, *h*, stoi, zaraz burzyć; wszakże to prawo przyznane tylko Wnemu Stanisławowi Brykczyńskiemu, nie może być trzeciemu odstąpione, czy to osobno, czy też razem z gruntem, owszem, skoro grunt wejdzie w posiadanie lub własność trzeciej osoby, winien budynek ten najdalej w dwa miesiące być rozebranym, za co Wny Stanisław Brykczyński ręczy.

Odstąpione Wnemu Stanisławowi Brykczyńskiemu prawo do używania budynku dziś na łazienki służącego, o ile na odstąpionym kompleksie stoi, nie może bynajmniej uwłaczać prawu Wydziału krajowego, przystąpienia bezzwłocznie lub kiedy mu się będzie podobać do rozebrania do gruntu tych części tego budynku, które na gruncie funduszu krajowego stoją, a rzeczą Wgo Stanisława Brykczyńskiego będzie, własnemi środkami i kosztami bez pociągania funduszu krajowego do najmniejszej odpowiedzialności lub jakichkolwiekbądź kosztów, zabezpieczyć się od możliwych złych skutków przedsięwziętego przez Wydział krajowy rozebrania budynku i fundamentów. Owszem, obowiązkiem jego będzie, pozostające części tego budynku murem ogniowym (Feuermauer) od gruntu funduszu krajowego w sposób bezpieczeństwo zapewniający odgraniczyć.

6) Wny Stanisław Brykczyński mieć będzie bezpłatne prawo i przelać to prawo na swoich prawonabywców, utrzymywania okien wychodzących na grunt funduszu krajowego, a to na liniach *A*, *C* i *D*, *E*. Prawo to może być wykonywane tylko wedle planów, jakie Wydział krajowy właścicielom gruntów wzdłuż tych linij położonych wyda. Plany te przepiszą ilość i wysokość piąter i okien i cały kształt fasady, jak niemniej kształt dachu, a to w tym celu, aby styl tych fasad zastósowany był do stylu gmachu sejmowego i żeby one poniekąd jedną artystyczną z gmachem sejmowym stanowiły całość. Wszakże Wydział krajowy nie może żądać, iżby budynki te miały mniej jak parter i dwa piątra. Fasady muszą stać na liniach *A*, *C* i *D*, *E*.

Do poleceń Wydziału krajowego tyczących się postanowień wszystkich w tym ustępie 6tym zawartych, winni się właściciele odstąpionych kompleksów *A*, *a*, *B*, *C* i *D*, *E*, *F*, *G*, *H*, *h*, na liniach *A*, *C* i *D*, *E*, zastósować, inaczej Wydziałowi krajowemu

wolno będzie każdą budowę sprzeciwiającą się planowi przez Wydział krajowy podanemu i na innej linii uskutecznionej zatrzymać i zniesienia tychże domagać się.

Jak długo nowe takie fasady nie będą wybudowane, właściciele kompleksów obydwóch winni będą cierpieć, iżby drzewa, które Wydział krajowy zasadzi na liniach *A*, *C* i *D*, *E* gałęzie swe rozprzestrzeniały nad kompleksami temi.

Wny Stanisław Brykczyński obowiązuje pod własną odpowiedzialnością siebie i przyrzeka swoich prawonabywców we własności powyższych kompleksów do dotrzymania tych warunków zobowiązać.

7. W. Stanisław Brykczyński obowiązany będzie wydać Wydziałowi krajowemu imieniem funduszu krajowego potrzebne deklaracye, aby z części funduszowi krajowemu odstąpionych, i z tych części realności N. 717¾, które przy funduszu krajowym pozostaną, czy to jedno, czy kilka ciał tabularnych, z jednym lub kilkoma numerami konskrypcyjnemi utworzone zostały. Nawzajem zaś takie samo prawo służyć będzie W. Stanisławowi Brykczyńskiemu lub jego prawonabywcom co do nabytych od funduszu krajowego kompleksów.

8. Nadwyżka wartości, jaka po najdokładniejszym obrachunku przestrzeni zamienianych okaże się, wynagrodzoną zostanie przy podpisaniu kontraktu w tym stosunku, iż przyjmuje się wartość odstąpionych przez W. Stanisława Brykczyńskiego funduszowi krajowemu gruntów po sześćdziesiątpięć (65) zł. w. a. za jeden niższo-austryjacki sążeń kwadratowy, zaś wartość takiego samego sążnia kwadratowego z odstąpionych przez fundusz krajowy W. Stanisławowi Brykczyńskiemu kompleksów po ośmdziesiątpięć (85) zł. w. a.

9. W. Stanisław Brykczyński winien odstąpione części swych realności oddać Wydziałowi krajowemu wolne od wszelkich ciężarów, zatem także wolne od wierzytelności galic. kasy oszczędności.

   Niemniej obowiązany będzie zezwolić, aby fundusz krajowy został zaintabulowany za właściciela odstąpionych sobie części, a nadto prawa, jakie powyżej na rzecz funduszu krajowego stypulowane zostały w stanie biernym i czynnym odstąpionych kompleksów a względnie realności na placach stanąć mające, których fasady na plac przed gmachem krajowym wychodzić będą.

10. W dniu podpisania kontraktu i oddania fizycznego posiadania nastąpi obrachunek wspólny co do ciężących na realnościach wchodzących w zamianę obowiązków, jako to: podatków i innych ciężarów, i każdemu winno być zwrócone co mu się należy.

11. Należytość rządową od przeniesienia własności Wydział krajowy całkowicie opłacić obowiązanym będzie.

II. Wny Stanisław Brykczyński obowiązuje się zawrzeć z Wydziałem krajowym imieniem funduszu krajowego na podstawie tych głównych warunków formalny kontrakt zamiany, jeżeli Wydział krajowy najdalej we dwa miesiące po otrzymaniu Najwyższej sankcyi uchwały zezwalającej na pozbycie się powyższych części realności Nr. 717¾ a powziętej na tej sesyi Wysokiego Sejmu, która najpierwsza po 1szym kwietwia 1876 obradować będzie, z tej oferty użytek zrobi, i Wny Stanisław Brykczyński winien będzie zapłacić karę konwencyonalną dwudziestu tysięcy (20.000) złr. wal. austr., jeżeliby z jakiejbądź przyczyny na wezwanie Wydziału krajowego do spisania tego formalnego kontraktu zamiany, bezzwłocznie nieprzystąpił.

Tej samej karze podlegnie Wny Stanisław Brykczyński, a nadto winien będzie wynagrodzić funduszowi krajowemu wszelkie straty, jeżeliby przez pozbycie się jakiejkolwiekbądź części kompleksu pod art. 1szym wyrażonego utrudnił lub uniemożliwił Wydziałowi krajowemu wybudowanie gmachu dla pomieszczenia Sejmu i Wydziału krajowego w tych rozmiarach i w tem położeniu, jakie zamierza przez rozpisanie konkursu na plany architektoniczne.

We Lwowie dnia 21go czerwca 1875.

Stanisław Brykczyński w. r.

Na tem protokół zakończono.
D. j. w.

Oktaw Pietruski w. r.
Członek Wydziału krajowego.

Program

budowy gmachu dla Sejmu i Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem we Lwowie.

A. Lokalności Sejmowe.

Powierzchnie w metrach

1. Sala sejmowa.

Nie oznaczając naprzód, jaką powierzchnię sala sejmowa zajmować będzie i nie przesądzając ogólnego jej kształtu, zastrzega się jednak, że pomieścić powinna:

a) 200 krzeseł poselskich z pulpitami do pisania i miejsce wolne do ewentualnego pomieszczenia dodatkowych około 30 krzeseł. Krzesła ustawione będą amfiteatralnie rzędami i przedzielone przejściami poprzecznemi — w ten sposób, żeby najmniej — dwa a najwięcej — cztery krzesła bezpośrednio przy sobie, w jednym rzędzie stały. Miejsce przez jedno krzesło zajęte, musi mieć najmniej 0.65 m. szerokości, a 1.00 m. długości wraz z pulpitem. Poza ostatnim rzędem krzeseł, wzdłuż ściany otaczającej salę, zostawione będzie wolne przejście, ułatwiające dostęp do wszystkich miejsc, przez posłów zajętych.

b) Przy ścianie naprzeciwko krzeseł poselskich, na wysokiem podniesieniu, umieszczonem będzie biuro marszałkowskie — złożone: w środku z obszernego miejsca dla marszałka, na któremby dwa wielkie fotele obok siebie stanąć mogły i po obu bokach, cokolwiek niżej, miejsca również obszerne dla 4ch sekretarzy sejmowych, po dwóch z każdej strony.

c) Przed biurem marszałkowskiem, również na wyniesieniu, lecz o parę stopni niższem, umieszczoną będzie dosyć przestronna trybuna dla mowców.

d) Przed trybuną, miejsce nieco zagłębione poniżej posadzki sali i oddzielone od sali lekką balustradą, przeznaczonem będzie dla 8 do 10 stenografów i ich przełożonego. Przystęp do tego miejsca, urządzony po pod trybuną i biurem marszałkowskiem, komunikować winien z najbliższymi kurytarzami, a przez nie z salą, przeznaczoną dla stenografów, o której poniżej.

Powierzchnie w metrach

e) Z prawej strony biura marszałkowskiego, na lekkiem podniesieniu, umieści się obszerne biuro dla komisarza rządowego i dwóch jego asystentów.

f) Nakoniec z lewej strony tegoż biura, odpowiednio powyższemu pod *e)*, stać będzie stół dla trzech referentów biura sejmowego.

W około sali, z wyjątkiem ściany, przy której będzie biuro marszałkowskie, wznosić się mają loże i galerye, a mianowicie:

a) loża dla Namiestnika,
b) „ dla Marszałka,
c) „ dla Wice-Marszałka,
d) loże dla członków Rady Państwa,
e) galerya dla dziennikarzy,
f) galerye dla publiczności.

2. Sala ustępowa, czyli foyer.

Sala ta, — przeznaczona do zebrań reprezentacyjnych, jak również służąca do zgromadzenia się posłów przed rozpoczęciem posiedzenia, lub w czasie tegoż, w celu narady lub porozumienia się, lub też w razie chwilowego zawieszenia posiedzenia dla odpoczynku, — powinna znajdować się jak najbliżej sali sejmowej i prawie w bezpośredniej zostawać z nią łączności.

Przy opracowaniu wewnętrznego udekorowania tej sali, architekt zwróci uwagę na potrzebę pomieszczenia w niej obrazu treści historycznej.

Obraz ten będzie miał 4 metry wysokości a 7 metrów szerokości, światło pada od przodu.

3. Dwa pokoje konferencyjne — razem powierzchni	90
Pokoje te — ile możności — jak najbliżej sali sejmowej położone być powinny.	
4. Pokój Marszałka sejmowego	45
5. Pokój Wice-marszałka	45
Oba te pokoje winny mieć wspólny przedpokój i być jak najbliżej sali sejmowej.	
6. Biura sejmowe:	
a) Pokój dla sekretarzy o dwóch oknach	50
b) Dwie sale do posiedzeń komisyj, każda od trzech oknach — razem . . .	130
c) Sześć sal do tegoż użytku, każda o dwóch oknach — razem	270
7. Biuro komisarza rządowego:	
a) Pokój komisarza	45
b) Pokój dla urzędników	45
c) Przedpokój.	
8. Czytelnia dla posłów:	
a) Sala o trzech oknach	70
b) Sala o dwóch oknach	50
Do przeniesienia	840

	Powierzchnie w metrach
Z przeniesienia	840
9. Buffet:	
a) Sala o trzech oknach	70
b) Dwie sale, każda o dwóch oknach	100
c) Kuchnia buffetowa powinna być pomieszczoną w suterenach, a potrawy podawać się z niej będą za pomocą zwykle używanej do tego windy.	
10. Garderoba — może być pomieszczoną na 1em piętrze, lub na parterze, odpowiednio do tego, jak projektującemu z układu jego planu wypadnie; jednakże zważać należy, żeby się znajdowała w blizkości głównych schodów, i że tak rzec można — po drodze — i zawierać	120
11. Kancelarya sejmowa:	
a) Pokój dyrektora kancelaryi o dwóch oknach	45
b) Pokój dla protokolisty o jednem oknie	25
c) Pokój dla urzędnika oddziału rachunkowego o jednem oknie	25
d) Pokój dla urzędników o trzech oknach	65
e) „ „ „ o dwóch oknach	45
f) „ „ „ o jednem oknie	25
g) Dwa przedpokoje.	
h) Pokój dla woźnych i służby sejmowej.	
12. Stenografowie.	
a) Sala pracy dla stenografów, więcej długa niż szeroka, musi być oświetlona trzema, lub czterema oknami, nie powinna być bardzo od sali sejmowej oddaloną, żeby stenografowie wiele czasu na przechodzenie nie tracili	70
b) Pokój dla przełożonego o dwóch oknach	45
c) Przedpokój.	
13. Oprócz lokalności powyższych specyalnego przeznaczenia, potrzebne są jeszcze następujące:	
a) Podjazd kryty dla posłów,	
b) obszerny westibul — a przy nim	
c) pokój dla portyera, i	
d) biura pocztowe i telegraficzne, pomieszczone bądź w oddzielnych pokojach, każdy o jednym oknie, lub też w jednym pokoju o dwóch oknach, odpowiednio przedzielonym i urządzonym.	
e) Schody główne, wyłącznie dla lokalności sejmowych służące i odpowiednio swemu przeznaczeniu architektonicznie rozwiązane.	
f) Schodów drugorzędnych — tyle, wiele ich dobrze i wygodnie urządzona komunikacya wymagć będzie.	
g) Oddzielny zajazd do lóż i galeryi — westibul i jedne, lub dwoje schodów.	
h) Wychodki — oddzielne dla lóż i galeryi — oddzielne dla lokalności właściwych sejmowych. Te ostatnie atoli nie zgromadzone w jednem miejscu, lecz rozdzielone — tak, by główne grupy, z których całość lokalności sejmowych się składa, wygodnie i łatwo obsłużone były.	
1sza suma	1475

	Powierzchnie w metrach
Z przeniesienia	1475

B. Lokalności Wydziału krajowego.

14. Biuro Marszałka:

Ponieważ Marszałek sejmowy jest zarazem Prezydującym w Wydziale krajowym, przeto biuro jego położone być powinno w pośrodku między salą sejmową a lokalnościami dla Wydziału krajowego przeznaczonemi i składać się ma:

a) z pokoju Marszałka	45
b) z sali audyencyonalnej	45
c) z sali poczekalnej, gdzie jest zarazem biuro sekretarza prezydyalnego	45
d) z przedpokoju.	

15. Sala posiedzeń Wydziału krajowego umieszczoną być powinna w bezpośredniej łączności z biurem Marszałka — tak, że nawet wejście do niej mogłoby być z tego samego przedpokoju, ale może mieć i swój oddzielny przedpokój, gdyby układ wewnętrzny na to pozwalał. Sala może być o trzech lub czterech oknach 80

16. Departament I.

a) Pokój szefa departamentu o dwóch oknach	45
b) Pokój o dwóch oknach	45
c) Pokój o jednem oknie	25
d) Przedpokój	

17. Departament II.

a) Pokój szefa departamentu	45
b) Pokój sekretarza o jednem oknie	25
c) Pokój dla urzędników o dwóch oknach	45
d) Pokój dla urzędników o jednem oknie	25
e) Przedpokój.	

18. Biuro statystyczne w łączności z II. departamentem.

a) Pokój o dwóch oknach	45
b) dwa pokoje, każdy o jednem oknie — razem	50
c) Biblioteka, — pokój o trzech oknach	70
d) Biblioteka, — pokój o dwóch oknach	50

19. Departament III.

a) Pokój szefa departamentu o dwóch oknach	45
b) Pokój dla urzędników o dwóch oknach	45
c) Pokój dla urzędników o jednem oknie	25
d) Przedpokój.	

20. Departament IV.

a) Pokój szefa departamentu o dwóch oknach	45
d) Pokój dla sekretarza o jednem oknie	25
c) Pokój dla urzędników o dwóch oknach	45
d) Pokój dla urzędników o jednem oknie	25
Do przeniesienia	2415

	Powierzchnie w metrach
Z przeniesienia	2415
e) Przedpokój.	
21. Biuro techniczne w łączności z departamentem IV.	
a) Pokój nadinżyniera o jednem oknie	25
b) Trzy pokoje dla trzech inżynierów, każdy o dwóch oknach	135
c) Sala rysunkowa o 3ch lub 4ch oknach	70
d) Przedpokój.	
22. Departament V.	
a) Pokój szefa departamentu o dwóch oknach	45
b) Pokój sekretarza o dwóch oknach	45
c) Gabinet inspektora szpitali o jednem oknie	25
d) Trzy pokoje dla urzędników, z tych jeden o 2ch oknach i dwa po jednem oknie razem	95
e) Dwa przedpokoje.	
23. Departament VI.	
a) Pokój szefa departamentu o dwóch oknach	45
b) Pokój dla urzędników o dwóch oknach	45
c) Przedpokój.	
24. Buhalterya:	
a) Pokój dyrektora o dwóch oknach	45
b) Pokój zastępcy dyrektora o dwóch oknach	45
c) Dwie sale każda o trzech oknach — razem	140
d) 14 pokoi, każdy o dwóch oknach — razem	620
e) 4 pokoje, każdy o jednem oknie — razem	100
f) 3 przedpokoje.	
25. Kasa:	
a) Kasa właściwa o trzech oknach	70
b) Likwidatura o trzech oknach	70
c) Pokój o jednem oknie	25
d) Skarbiec	45
e) Przedpokój.	
26. Archiwum:	
a) 4 sale, każda o trzech oknach — razem	280
b) Przedpokój.	
27. Kancelarya:	
a) Pokój Dyrektora o dwóch oknach	45
b) Sala o trzech oknach dla kancelistów	70
c) Pokój o dwóch oknach	45
d) Pokój o jednem oknie	25
e) Pokój o dwóch oknach na protokół podawczy	45
f) Pokój o dwóch oknach, służący zarazem za przedpokój	45
g) Dwa pokoje, każdy o dwóch oknach, dla litografii	90
h) Oprócz tego składy na druki, narzędzia techniczne, oraz zapasowe meble.	
Do przeniesienia	4750

Powierzchnie w metrach

Z przeniesienia 4750

28. Oprócz powyższych lokalności, potrzebne są jeszcze następujące:

a) Wejście, westibul i schody główne, do wyłącznego użytku głównych biur Wydziału krajowego.

b) Pokój dla odźwiernego przy temże wejściu.

c) Drugie wejście, westibul i schody.

d) Schodów wewnętrznych tyle, wiele układ i dobra a wygodna komunikacya wymagać będzie.

e) Wychodki, wygodnie rozmieszczone w różnych częściach budynku.

C. Mieszkania.

29. Mieszkanie Dyrektora kancelaryi, złożone z trzech pokoi, każdy o dwóch oknach, przedpokoju, kuchni i spiżarni razem 200

30. Mieszkanie portyera lokalności sejmowych: jeden pokój o dwóch oknach, jeden o jednem oknie i kuchnia 80

31. Mieszkanie odźwiernego lokalności Wydziału krajowego, jak powyższe 80

32. 8 pomieszkań dla stróżów, z tych każde złożone z jednego pokoju i kuchni, o powierzchni 60 metrów — czyli razem 480

Razem . 5.590

Uwaga: Powierzchnie powyżej podane, są średnie i dopuszcza się zmniejszenie o $^1/_{10}$ lub powiększenie najwyżej o $^1/_5$. — Nadto w obliczenie powierzchni nie wchodzą grubości murów.

Liczba podanych okien nie jest również ściśle obowiązującą, a służy raczej do uwydatnienia formy pokoju względnie do zajętej powierzchni.

Uwagi ogólne:

A) Co do zewnętrznej postaci gmachu.

Główny front budynku ciągnąć się będzie wzdłuż ulicy Słowackiego.

Plac przeznaczony do zabudowania, literą *A)* na planie oznaczony, położony mniej więcej w środku połaci, zawartej między ulicami Majerowską i Mickiewicza, ma 100 metrów długości od ulicy Słowackiego wyłącznie należącej do gmachu projektowanego, a na placach zbędnych, po obu stronach położonych, literami *B)* i *C)* na planie oznaczonych, pobudowane być mają zwykłe domy miejskie prywatne. Dla lepszego uwydatnienia i odosobnienia gmachu sejmowego domy rzeczone cofnięte będą w głąb na 19 metrów od linii ulicy. Na uzyskanych tym sposobem miejscach pustych, założone będą skwery. Gmach główny od ulicy Słowackiego mieć zatem będzie, oprócz głównej swej elewacyi — dwie elewacye boczne na rzeczone skwery.

Oprócz elewacyi głównej gmachu — projektujący rozwiąże jednocześnie architektonicznie elewacye domów, na placach *A* i *B* pobudować się mających. Jakkolwiek elewacye te (nie mniej jak na 2 piętra) różnić się muszą od głównej elewacyi gmachu, nie tylko wymiarami, lecz i sposobem architektonicznego traktowania, to jednakże, ponieważ będą symetrycznie względem gmachu głównego rozłożone, utworzą razem z tymże głównym gmachem poważną całość architektoniczną.

Architektura głównego gmachu winna być okazałą, poważną wytworną, nieprzeciężoną zbytecznie bogactwem ornamentacyi.

Elewecya od ulicy Kościuszki, jako drugorzędna, traktowaną być winna skromnie, lecz nie ubogo.

Elewacye wewnętrzne w dziedzińcach, chociaż trzeciorzędnej natury, muszą jednak być architektonicznie rozwiązane.

B) Co do wewnętrznego ułożenia.

Oprócz uwag, które w samym programie przy niektórych lokalnościach poczyniono, projektujący przy układaniu swoich planów starać się będą uwzględnić jeszcze następujące:

Obadwa wejścia główne tak do lokalności sejmowych jak i Wydziału krajowego znajdować się muszą od ulicy Słowackiego. W bliskości tychże wejść pomieścić należy mieszkanie portyera i odźwiernego, — (choćby w suterenach).

Sala sejmowa i wszystkie lokalności, bezpośrednio do niej należące — rozłożone być powinny na 1szem piątrze — bądź to w budynku głównym, bądź też w pawilonach tak frontowych jak i w dziedzińcach. — Gdyby jednak skutkiem usiłowania ścisłego zadośćuczynienia temu warunkowi niektóre części wypadły w zbyt wielkiem oddaleniu od sali sejmowej, to można niektóre z nich jak n. p. sale komisyi pomieścić na parterze lub na 2giem piątrze, lecz zawsze jak najbliżej sali Sejmowej.

Biuro Marszałka, sala radna Wydziału krajowego pomieszczone będą od strony ulicy Słowackiego na 1szem piątrze. — Biura kancelaryi sejmowej o ile można w bezpośredniej kumunikacyi z biurem Marszałka.

Biura Wydziału krajowego, a szczególniej, wszystkie sześć departamentów — projektujący starać się będą pomieścić w budynku od strony ulicy Słowackiego, bądź w parterze, bądź na drugiem piątrze.

Reszta lokalności Wydziału krajowego pomieszczone być mogą, albo w budynku frontowym od ulicy Kościuszki — albo w pawilonach bocznych dziedzińca, kasa, archiwum, protokół podawczy znajdować się muszą na parterze, na parterze również pomieścić należy mieszkanie Dyrektora kacelaryi, kancelarya Wydziału krajowego na 1szem piątrze — buhalterya zaś zająć może 1sze lub drugie piątro.

Przystęp do dziedzińca gmachu ułatwią przynajmniej trzy bramy przejazdowe, z których dwie byłyby od strony ulicy Słowackiego, a jedna od ulicy Kościuszki. — Przy każdej bramie pomieścić należy w suterenach mieszkanie dla stróża z bezpośredniem wejściem z tejże bramy. Pozostałe pięć mieszkań dla stróżów również w suterenach pomieszczone być mogą. — W tychże suterenach będą składy na drzewo opałowe lub węgiel.

Gdyby z ogólnego rozkładu i zaspokojenia wymaganych w programie potrzeb — czy to dla zamknięcia figury planu, lub też koniecznego dopełnienia piętra wypadło powiększyć zabudowaną powierzchnię, to zostawia się projektującym do rozporządzenia — jeszcze dodatkowo od 20 do 30 pokoji czyli od 1000 do 1500 metrów.

C) Co do konstrukcyi i wewnętrznych urządzeń.

Budynek wzniesiony na wysokich suterenach składać się będzie z parteru, 1go i 2go piętra. 2gie piętro może się wznosić, albo na całej przestrzeni zabudowanej, albo też na niektórych tylko częściach budynku — pod tym względem zostawia się zupełną swobodę projektującym, gdyż to zależeć może od układu i wyzyskania planu.

Wybudowany ma być cały na fundamentach z betonu.

Mury suterenowe z kamienia, mury zaś nad ziemią od powierzchni trotoarów aż pod dach z cegły palonej, tak jedne zaś jak drugie murowane na zaprawę hydrauliczną i tynkowane.

Izolowanie murów nadziemnych dla zabezpieczenia ich od wilgoci, jest warunkiem koniecznym. Cokoły, gzemsy, oprawy okienne mogą być z kamienia ciosowego. Ornamentacye zewnętrzne odlewane z cymentu lub wapna hydraulicznego. Wewnątrz może być także użyty kamień ciosowy — stiuk (stuc) — a do odlewów cyment, wapno hydrauliczne lub gips.

Dachy przykryte ogniotrwałym materyałem.

Powały i wiązania dachowe drewniane.

Wyjątek do tego stanowią:

Sala sejmowa, której strop i wiązania dachowe będą żelazne.

Lokalności przeznaczone na kasę i archiwum będą sklepione, sklepieniami zwykłemi na jedną cegłę grubemi.

W obu tych lokalnościach okna będą okratowane i zamknięte okiennicami żelaznemi w futrynach kamiennych. — Drzwi, szczególniej wchodowe, żelazne. — Skarbiec bez okien i bez pieca drzwiami żelaznemi od reszty lokalności kasowych oddzielony. — Korytarze sklepione.

Wszystkie schody w całym gmachu winne być ogniotrwałe kamienne lub żelazne.

Podłogi wszystkich poddaszy winny być również ogniotrwałym wyłożone materyałem.

We wszystkich przedsieniach, westibulach, korytarzach, a nadto w lokalnościach kasowych i archiwach, podłogi będą z kamienia naturalnego lub sztucznego. W wychodkach asfaltowe.

We wszystkich salach posadzki dębowe.

Sala sejmowa, oraz lokalności otwarte do niej należące, jak westibul, schody, foyer, ogrzane będą ciepłem powietrzem, systemem połączonym z wentylacyą — dokonywaną jednocześnie przez pulsacyą i aspiracyą.

Jakkolwiek szczegółowe opracowanie całego systematu ogrzania i wentylacyi nie wchodzi zupełnie w zakres konkursu, jednakże projektujący wskazać winni na planie miejsca, w których wszystkie aparaty wentylacyjne i ogrzewalne umieszczone będą. — Wskazać niemniej winni miejsca przeznaczone na pomieszczenie kotłów i machiny parowej, oraz komina aspiracyjnego.

Wszystkie inne lokalności tak do Sejmu jak i do Wydziału krajowego należące, ogrzane będą piecami kaflowemi — a wentylowane przez kanały w murach.

Sala sejmowa tak w dzień jak i w nocy oświetloną będzie z góry przez szklanny sufit. W dzień przez szklanny dach, w nocy zaś przez odpowiednie przyrządy gazowe po nad szklannym sufitem umieszczone.

Allegat 8.

Ogłoszenie konkursu.

Wydział Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem w moc uchwały Wys. Sejmu z 5. Października 1874, iż ma być wybudowany gmach dla pomieszczenia Sejmu i Wydziału krajowego; ogłasza niniejszem

KONKURS

na wypracowanie projektów budowy gmachu na pomieszczenie lokalności sejmowych i biur Wydziału krajowego, a to na podstawie szczegółowego programu określającego, ilość, przeznaczenie i wzajemny stosunek różnych części składowych budynku, jak również warunki zewnętrznego kształtu, wewnętrznych urządzeń i konstrukcyi. Zaprasza panów architektów, do wzięcia udziału w tymże konkursie, i zapewnia autorom projektów, które przez sąd polubowny za najudatniejsze, i za najwięcej odpowiadające warunkom programu uznane, jakoteż ze względu na techniczne i artystyczne rozwiązanie w całości lub z małemi zmianami do wykonania zalecone będą, następujące nagrody premiowe:

Pierwsza nagroda 4000 złr. w. a.
Druga nagroda 2500 złr. w. a., i
Dwie nagrody każda po 1500 złr. w. a.

Sąd polubowny przez Wydział krajowy mianowany, pod przewoduictwem Marszałka krajowego lub jego zastępcy obradujący, składać się będzie z 2. Członków Wydziału kraj. i 4ch Architektów, z pomiędzy najwięcej znanych, a w konkursie udziału niebiorących.

Nazwiska sędziów, ogłoszone zostaną w pismach publicznych, przed dniem przeznaczonym na zamknięcie konkursu.

Nazajutrz po zamknięciu konkursu, wszystkie nadesłane projekta, wystawione będą we Lwowie na widok publiczny, a to na przeciąg czasu dwutygodniowy. Po upływie tego czasu, oddane zostaną Sądowi do ocenienia.

Sąd polubowny orzeka o wartości projektów i wybiera cztery z pomiędzy nich, które za najwięcej godne przyznania im nagród przeznaczonych uważa; oznacza porządek w nagradzaniu względnie do wartości; i oznacza także ten projekt, który za najodpowiedniejszy do przyjęcia i wykonania uzna; oblicza przybliżenie kosztu budowy według wybranego projektu i cały operat wraz z motywami przedkłada Wydziałowi krajowemu do ostatecznego zatwierdzenia.

Opracowanie szczegółowych rysunków, oraz kierunek techniczny i artystyczny budowy, może być przedmiotem oddzielnej umowy z autorem projektu, który sąd jako odpowiedni do wykonania zaleci.

Premiowane projekta przechodzą na własność Wydziału krajowego.

Wynik konkursu ogłoszony zostanie w pismach publicznych.

Warunki konkursu.

1. Termin ostateczny do złożenia projektów naznacza się na dzień 31. Grudnia 1875. roku do godziny 12. w południe. Po upływie tego terminu żaden projekt do konkursu przyjętym nie będzie.
2. Każdy projekt składać się winien:

a) Z przekrojów poziomych czyli planów, fundamentów, suteren, parteru, wszystkich pięter i poddaszy wykonanych na skalę 0m·005 na jeden metr ($^5/_{1000}$). Na planach tych winno być wypisane przeznaczenie każdego pokoju, jego wymiary i powierzchnia, nadto wymiary ogólne różnych części gmachu.

b) Z elewacyj zewnętrznych od ulicy Słowackiego, od strony skwerów i od ulicy Kościuszki, wewnętrznych jednej lub więcej od dziedzińca, wszystkich wykonanych na skalę 0m·01 na jeden metr ($^1/_{100}$).

c) Z elewacyi frontowej od ulicy Słowackiego tylko, obu domów po skrzydłach gmachu wznieść się mających na skalę 0m·01 na jeden metr ($^1/_{100}$).

d) Z takiej liczby przecięć poprzecznych i podłużnych, żeby wewnętrzna architektura głównych części gmachu dokładnie uwydatnioną była — wykonanych na skalę 0m·01 na jeden metr ($^1/_{100}$).

3. Do każdego projektu winno być dołączone wymotywowane opisanie budowy.
4. Każdy projekt na wszystkich tablicach rysunkowych będzie opatrzony dewizą. Ta sama dewiza znajdować się powinna na wierzchu zapieczętowanej koperty, w którą projektujący włoży swe nazwisko i adres dokładny.

Do nagrodzonych tylko projektów należące koperty otworzone będą.

Wedle na wstępie powołanej uchwały Wys. Sejmu koszt tej budowy nie ma przechodzić sumy 500.000 zł. w. a.

Panowie architekci życzący sobie wziąść udział w konkursie zechcą się zgłosić do Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem we Lwowie, gdzie wydane im będą: program budowy, plan sytuacyjny, plany niwelacyjne, oraz rysunki przedstawiające naturę gruntu, na którym gmach ma być wzniesiony.

We Lwowie dnia 28. Czerwca 1875.

Alegat 9.

Wykaz

ubikacyj zajętych przez Sejm i Wydział krajowy.

1. Budynek teatralny I. piętro.						
a) Przedpókój, alkierz, pokój (Sekcya V) biuro Marszałka, — Sekretarze, — kancelaryi sejmowej przedpokój, — biuro sekcyjne, — stenografów i pokój przed salą	7 pokoi,	3 przedpokoje				
b) Sala sejmowa z 6 lożami i 2 galeryami . . .		1 sala				
c) Pokój (garderoba), dwa biura sekcyjne, — biuro komisarza rządowego (2 pokoi), przedpokój, bufet, kuchnia, (mieszkanie dozorcy)	5 pokoi,	3 przedpokoje				alkierz. kuchnia, bufet, liczony jako przedpokój kuchnie jako przed pokoje liczono.
2. Budynek pod l. 20¾ na Ulicy Kopernika na dole.						
a) Przedpokój, cztery pokoje i sklep na kasę . .	4 „	2 „				
b) Mieszkanie portyera	1 „	1 „				
c) „ dyrektora kancelaryi	4 „	2 „		1 niża		
d) Archiwum Wydziału krajowego	4 „	2 „				
e) Mieszkanie stróżów	3 „			3 komórki		
f) „ odźwiernego	2 „	1 „				
g) Protokół podawczy Wydziału krajowego . . .	1 „					
h) Część Oddziału rachunkowego i część registratury rachunkowej	2 „	1 „				
i) dtto dtto dtto	1 „					
k) Biuro statystyczne	2 „	1 „				
l) Departament II.	2 „	1 „				
m) „ I.	2 „					
n) Sala radna i biuro Marszałka	1 „	1	1 „	1 niża		
o) Biblioteka i kancelarya przyboczna	2 „					
p) Departament III.	2 „	1 „				
q) dtto VI.	3 „					
r) dtto IV.	7 „	1 „				
3. Budynek pod l. 21¾ na ulicy Kopernika na dole.						
a) Departament V.	6 „	1 „				
b) Mieszkanie woźnego i stróża	2 „			2 niże		
c) Registratura rachunkowa	3 „					
d) Kasa podrzutków, Oddział rachunkowy dla szpitali Krakowskich i prowincyonalnych	5 „	1 „				
e) Biuro Radcy Departamentu V.	1 „					
f) Oddział rachunkowy, — drogowy, szupasowy, serwitutów, dodatków pod. kultury krajowej, domestykalny, Stadnicki, emerytury, zakładów naukowych i dobroczynności. fundusz krajowy, szpitalny, sanitarny, w ogóle kontyści, cenzuranci, inkontryści, protokół i ekspedytura	12 „	1 „		1 niża		
Ogółem . .	84 pokoi, 2 sali, 23 przedpokoi, 8 niż.					kuchnie przerobiono na pokoiki

Lwów dnia 2. Lutego 1876.

Alegat 10.

Wysoki Wydziale krajowy!

Powołani przez Wysoki Wydział krajowy do ocenienia projektów budowy gmachu na pomieszczenie lokalności sejmowych i biur Wydziału krajowego, przystąpiliśmy bezzwłocznie, bo nazajutrz po zamknięciu wystawy dla publiczności, to jest 16. Stycznia 1876 do naszego zadania.

Przedewszystkiem postawiliśmy sobie pytanie, jakiem jest nasze zadanie, i po dokładnem zbadaniu ogłoszenia konkursu z dnia 28. Czerwca 1875 przyszliśmy do rezultatu, iż naszem zadaniem jest ocenienie projektów

1) pod względem rozkładu,
2) pod względem architektonicznym,
3) pod względem konstrukcyjno-technicznym,
4) pod względem finansowym.

Przystąpiliśmy więc do jak najgruntowniejszego zbadania wszystkich projektów w ilości 30.

Na pierwszy już rzut oka przekonaliśmy się, że w obec małej ilości premiów, wiele z tak wielkim mozołem i kosztem wypracowanych projektów nie będzie mogło być wynagrodzonych. Jeżeli z jednej strony okoliczność ta znacznie nam utrudniła nasze zadanie, to z drugiej strony doznaliśmy znowu ulgi przez to, iż wiele projektów aczkolwiek pod względem konstrukcyjno-technicznym i artystycznym zasługuje na wszelkie uznanie, jednak pod względem zastosowania się do terenu i do wymogów rozkładu, tak znacznie odstąpiło od programu, iż nie mogło być wzięte w rachubę.

Wyłączyliśmy więc te projekty z pod dalszego rozbioru i przystąpiliśmy do jak najskrupulatniejszego rozbioru reszty.

Badania nasze przekonały nas, że żaden z projektów nie jest tego rodzaju, iżby cały lub tylko z małemi zmianami mógł być zaleconym do wykonania. — Już sama kwestya kosztów jeżeli się ma na oku wyznaczoną przez Wysoki Sejm sumę 500.000 złr., musiałaby wszystkie projekty usunąć. Mając wszelako na oku, iż jest czystą niemożnością, za sumę 500.000 złr. wybudować gmach na pomieszcze-

nie Sejmu i Wydziału krajowego, przekonawszy się z programu, iż ilość ubikacyi w nim wymienionych odpowiada tylko potrzebie, że wybudowanie sali sejmowej, jej oświetlenie z góry, jej ogrzanie i wentylacya, a nakoniec jej odpowiednie udekorowanie znaczniejszych wymagają kosztów, niż przy zwykłych budynkach mieszkalnych, musieliśmy przy ocenieniu odjąć kwestyi kosztów, to znaczy, iżby przekroczenie sumy 500.000 złr. wykluczało projekt od możliwości być premiowanym.

Mimo to wszelako nie spuściliśmy kwestyi kosztów z oka w przekonaniu, iż przy jej wyznaczeniu tylko ścisła potrzeba i trwałość budowy przy słusznem uwzględnieniu wysokiego jej przeznaczenia uwzględnione być winne.

Konkurs ogłoszony 28. Czerwca 1875 nie wkłada na sąd polubowny obowiązku przyznania nagród tym tylko projektom, które pod każdym względem programowi odpowiadają, ale oznacza, iż nagrody winne być przyznane tym projektom, które sąd za najudatniejsze i najwięcej odpowiadające warunkom uzna.

Na tym stojąc gruncie i po najściślejszem zbadaniu, sąd polubowny wybiera z pomiędzy nadesłanych projektów jako najwięcej zbliżające się do programu a zatem jako najwięcej godne przyznania im nagród, cztéry a to w następującym porządku:

1. Spes.
2. Nil de nobis sine nobis.
3. Honor praemium.
4. Per ardua ad astra;

i zaleca je do premiowania, przyczem zauważa, iż projekt pod dewizą „Spes“ najmniej ze wszystkich czterech wymagałby zmiany, jeżeliby został wzięty za podstawę do budowy.

Przystępujemy do kwestyi kosztów:

Chociaż projekt pod dewizą „Spes“ najmniej wymagałby zmiany, to przecież wymagałby on w wykonaniu za wiele kosztów, iżbyśmy go mogli w jego teraźniejszym ustroju zalecić do wykonania.

Inne trzy projekty wymagałyby za wielkich zmian.

Ale wszystkie 4 projekty razem wziąwszy, posiadają tak wielkie zalety pod względem artystycznym i konstrukcyjno-technicznym, tyle znakomitych myśli i szczegółów, iż zastosowanie ich przy układaniu ostatecznego planu musi doprowadzić do najlepszego rezultatu, do rezultatu, który wymogom programu zupełnie odpowie.

Zebranie takich pomysłów jest właściwym celem rozpisania konkursu a doświadczenia w całym świecie cywilizowanym uczą, iż wyjątkowo tylko i to przy mniej skomplikowanych budowach otrzymuje się w drodze konkursu plan zupełnie do wykonania zdolny.

Zwykle przystępuje się na podstawie premiowanych planów do ułożenia ostatecznego już całkiem odpowiedniego planu.

Nie przystępujemy więc do ocenienia kosztów budowy podług premiowanych planów, ale do orzeczenia, ile koszta te według samej potrzeby w programie wykazanej ze słusznem uwzględnieniem wysokiego przeznaczenia gmachu wynosić będą i w tym względzie wyrażamy nasze przekonanie oparte na doświadczeniach, iż koszta te, bez kosztów administracyi podczas budowy opędzić się dadzą sumą miliona dwóchsettysięcy złr. w. a.

W końcu niech nam wolno będzie postawić wniosek, aby ze względu, iż tak wielka liczba znakomitych artystów z wielkim kosztem i nakładem pracy przesłało swoje projekty a stosunkowo tylko mała ilość mogła być premiowana, Wysoki Wydział krajowy przy odesłaniu niepremiowanych projektów, raczył autorom wyrazić swoje podziękowanie.

We Lwowie dnia 28. Stycznia 1876.

Oktaw Pietruski w. r.
jako Przewodniczący sądu polubownego.

Sędziowie:
Władysław hr. Badeni w. r.
Członek Wydziału krajowego,
Józef Wereszczyński w. r.
Członek Wydziału krajowego,
Księżarski w. r.,
Juljan Zachariewicz w. r.,
Ludwik Wierzbicki w. r.,
Antoni Łuszczkiewicz w. r.

Alegat 11.

Wykaz

dochodów z realności L. 717 2/4 za czas od 30. kwietnia 1875 do 31. stycznia 1876.

		Szczegół zł.	Szczegół ct.	Ogół zł.	Ogół ct.
1	Czynsze z odnajmu ubikacyj:				
	w Kwietniu 1875	2595	52		
	„ Maju „	315	33		
	„ Czerwcu „	263	33		
	„ Lipcu „	139	34		
	„ Sierpniu „	172	33		
	„ Wrześniu „	157	34		
	„ Październiku „	1833	33		
	„ Listopadzie „	336	68		
	„ Grudniu „	113	34		
	„ Styczniu 1876	173	34	6099	88
2	Procent zwłoki od czynszów nieopłaconych na termin	13	44		
3	Zwrot za markę stemplową i stłuczone szyby	—	97	14	41
4	Opłata za plac pod cyrk od p. Suhra	—	—	350	—
5	Dochód za sprzedaną trawę	—	—	7	—
6	Ze sprzedaży 90 prześcieradeł wybrakowanych	—	—	18	—
	Suma dochodów	—	—	6489	29
	Od tego wydatki:				
1	Asekuracya realności	130	31		
2	Podatek gruntowy i domowy od realności	1648	93		
3	Wynagrodzenie stróża	64	—		
4	Konserwacya budynków	155	12		
5	Drobne wydatki: jak światło, miotły etc.	9	85		
	Suma wydatków	—	—	2008	21
	Czysty dochód po odtrąceniu wydatków	—	—	4481	08

Lwów, dnia 2. Lutego 1876.

Aleg. VIII.

Sprawozdanie

Wydziału krajowego o środkach zaradczych celem zapobieżenia niedostatkowi grożącemu ludności wiejskiej z powodu braku paszy i nieurodzajów zeszłorocznych.

Wysoki Sejmie!

W skutek niepokojących wiadomości o nędzy grożącej ludności wiejskiej z powodu braku paszy i nieurodzajów zeszłorocznych Wydział krajowy widział się spowodowanym wystosować dnia 28. grudnia 1875 l. 31.462 okólnik do wszystkich Wydziałów powiatowych z wezwaniem, ażeby zdały sprawę o skutkach, jakie wywiera coraz silniej czuć się dający brak paszy i zboża na stan gospodarstw wiejskich. Celem nadania jednostajności tym sprawozdaniom, Wydział krajowy wystosował 8. stycznia b. r. l. 663 drugi okólnik, w którym sformułował swoje pytanie w ten sposób, ażeby odpowiedzi posłużyć mogły za wyczerpujący materyał dla szczegółowego elaboratu krajowego bióra statystycznego.

Prawie równocześnie zarządziło także i Prezydyum c. k. Namiestnictwa dochodzenie w tym kierunku. Odezwą z dnia 4. stycznia b. r. l. 9224/pr. Prezydyum c. k. Namiestnictwa przesłało Wydziałowi krajowemu sprawozdanie 42 starostów, z których wynikało, że niepokojące wiadomości o grożącym niedostatku i ogólnej sprzedaży bydła roboczego po cenach bajecznie niskich, nie tylko nie były przesadzone, lecz owszem może za słabo oddawały prawdziwy stan rzeczy w niejednej miejscowości. Na zawarte w tej odezwie pytanie, co Wydział krajowy ze swojej strony uczynić zamierza celem ulżenia ludności wiejskiej, nie mogliśmy przecież w ówczas dać stanowczej odpowiedzi, wyczekując sprawozdań zażądanych od Wydziałów powiatowych.

Powoli wpływające sprawozdania Wydziałów powiatowych, przekonały Wydział krajowy, że ogólna klęska z każdym dniem przybiera w stosunku przerażającym coraz większe rozmiary i że pomoc musi być wcześnie udzieloną, jeżeli ludności wiejska niema

być na przednowku wystawioną nie tylko na dotkliwy niedostatek, lecz nadto na zupełne wyniszczenie inwentarza żywego, coby pociągnąć musiało za sobą upadek gospodarstwa rolnego, a tem samem i dobrobytu krajowego na długi okres czasu.

Przedewszystkiem uważał Wydział krajowy za rzecz wskazaną stosunkami wyjątkowymi, udać się ponownie do c. k. Rządu w sprawie, której słusznie przypisywanym bywa znakomity wpływ na podniesienie hodowli bydła i w ogóle gospodarstwa wiejskiego, która też z tego powodu była przedmiotem rezolucyi na kilku sesyach Wysokiego Sejmu do c. k. Rządu wystowanych. Sprawą tą jest wyrób soli bydlęcej i korzystanie ze źródeł solnych znajdujących się na gruntach gminnych. Załączoną odezwą do
Alegat 1. Prezydyum c. k. Namiestnictwa z dnia 21. stycznia b. r. l. 1725, Wydział krajowy przedstawił potrzebę przyznania krajowi naszemu rozleglejszych ustępstw w tej mierze. z powodu wyjątkowych stosunków.

Powziąwszy wiadomość, że w tym roku sesya Rady państwa zostanie wcześniej zamkniętą niż w roku ubiegłym, Wydział krajowy nie czekając ostatecznego skompletowania materyałów nadsełanych przez Wydziały powiatowe, wystosował do Prezydyum
Alegat 2. c. k. Namiestnictwa załączoną odezwę z dnia 25. stycznia 1876 l. 2.213, w której starał się wykazać, że sam fundusz krajowy nie jest w stanie zaradzić klęsce ogólnie w tak wielkich rozmiarach panującej, że zatem na państwie cięży obowiązek niesienia pomocy tem więcej, ile że kilka innych prowincyj austryackich w podobnych a nawet w mniej dotkliwych wypadkach klęski, doznawało hojnego wsparcia z funduszów państwowych. W odezwie tej żądał Wydział krajowy przedewszystkiem bezzwrotnej zapomogi, rozpoczęcia projektowanych robót publicznych, ulgi przy ściąganiu podatków zalegających i ponownie niezbędnych ustępstw co do wyrobu soli bydlęcej. Dla poparcia tej odezwy przesłał Wydział krajowy d datkowo Prezydyum c. k. Namiestnictwa te sprawozdania Wydziałów powiatowych, które zawierały żądania identyczne z powyższemi, albo stanowiły wymowną ilustracyą smutnego położenia.

Dzięki przychylnemu przyjęciu odezwy Wydziału krajowego u Wysokiego Rządu. Rada Państwa otrzymała wkrótce potem przedłożenie rządowe przyznające Galicyi 200.000 złr. tytułem bezwrotnej zapomogi a pół miliona jako bezprocentową pożyczkę. Rada Państwa przyjęła to przedłożenie rządowe z uznania godnym pośpiechem, ta pomoc przez Państwo udzielona sprawi krajowi wielką ulgę.

Sprawozdania Wydziałów powiatowych o niedostatku w kraju panującym, predłożone zostaną Wysokiemu Sejmowi dopiero później w umiejętnem zestawieniu krajowego bióra statystycznego i posłużą za podstawę przy rozdziale zasiłków stososownie do sprawdzonych rozmiarów niedostatku i potrzeby. Na razie Wydział krajowy zaznacza tylko tyle, że sprawozdania te nie pozwalają uważać pomocy państwowej za zupełnie i na wszelki wypadek wystarczającą. Zawisło to w znacznej części od normalnego przebiego pory wiosennej, która w kraju naszym tak często zawodzi nawet najskromniejsze oczekiwania gospodarzy wiejskich. Gdyby Wysoki Sejm miał pomoc pieniężną ze skarbu Państwa udzieloną uzupełnić do wysokości, która by wystarczyla zupełnie nawet w razie najniepomyślniejszym, to na fundusz krajowy musiałby spaść ciężar nadto wielki i nie zostający w trafnym stosunku z innemi pilnemi potrzebami.

Zważywszy jednakże, że sama budowa dróg w r. 1876 w kraju przedsięwziąć się mająca rzuci pomiędzy ludność ubogą około 700.000 zł.,

zważywszy dalej, że inne publiczne budowy częścią już zarządzone częścią Wysokiemu Sejmowi zaproponowane wyniosą także znaczną sumę w skutek tego w cało-

ści około miliona zł. wyda fundusz krajowy na roboty dla ogółu pożyteczne i dostarczające obfite źródło zarobkowania ludności niedostatkiem dotkniętej,

Wydział krajowy stawia następujący wniosek:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

I. Upoważnia się Wydział krajowy, ażeby na wypadek, jeżeliby uchwalona przez Radę państwa suma 700.000 zł. nie wystarczała na zaradzenie niedostatkowi panującemu w kraju z powodu braku paszy i nieurodzaju zeszłorocznego, — zaciągnął bieżącą pożyczkę do wysokości 200.000 zł.

II. Z pożyczki tej udzielać będzie Wydział krajowy zwrotnych zasiłków powiatom, których ludność jest niedostatkiem zagrożoną, a to w tym celu, aby ona otrzymała:

a) przedewszyskiem zarobek przy robotach mających na celu użytek publiczny,

b) w razie koniecznej potrzeby funduszu niezbędnie na zakupno nasienia dla zasiewów wiosennych i na żywność niezbędną dla uchronienia ludzi od głodu.

III. Powiaty, które pożyczki otrzymują, będą obowiązane opłacać odsetki w wysokości 6% od dnia podniesienia pożyczki bieżące i mają zwrócić otrzymane pożyczki najdalej w ciągu lat według warunków z Wydziałem krajowym umówionych.

Lwów 6. marca 1876.

Marszałek krajowy:

Włodzimierz hr. Dzieduszycki.

Sprawozdawca:

Dr. Jan Czaykowski,

zastępca członka Wydziału krajowego.

Alegat 1.

Do Świetnego Prezydyum c. k. Namiesteictwa w miejscu.

Odezwa

Szacowną odezwą z dnia 1. października 1875 l. 5721/pr. Św. P. zawiadomiło Wydział krajowy, że J. Exc. p. minister skarbu ze względu na postanowienia ustawy z dnia 7. czerwca 1868 Dz. u. p. Nr. 70 i na dotychczasowy wynik rokowań z Węgrami prowadzonych nie może się przychylić do żądania Wysokiego Sejmu krajowego zawartego w uchwale z dnia 11. maja 1875 w przedmiocie zaprowadzenia wyrobu soli bydlęcej.

Co do dalszego w powyższej uchwale przez Wysoki Sejm krajowy wyrażonego życzenia, aby wszystkim gminom, które mają źródła solne na swych gruntach, jakoteż gminom bezpośrednio z niemi graniczącym, pozwolono korzystać z tych źródeł dla bydła, oznajmił Jego Exc. p. minister skarbu według szacownej odezwy Św. P. na wstępie powołanej, że ogólne pozwolenie na pobieranie surowicy jest niedopuszczalnem ze stanowiska monopolu, że jednak Wys. c. k. ministerstwo skarbu jak dotąd tak i nadal wydawać będzie pozwolenia tego rodzaju pojedynczym gminom na ich prośby, jeżeli zachodzić będą stosunki uwzględnienia godne i jeżeli to da się pogodzić z interesami eraryum.

Szacowną odezwą z dnia 4. b. m. 9224/pr. Św. P. uznało na podstawie sprawozdań przedłożonych przez c. k. Starostów, że wskutek zeszłorocznego nieurodzaju i klęsk elementarnych groźnym się przedstawia nietylko brak cerealiów potrzebnych na zasiewy wiosenne i wyżywienie ludności wiejskiej, lecz także nadzwyczajny, niemal ogólny brak paszy potrzebnej do przezimowania żywego inwentarza. Dalej uznało Św. P. w powołanej szacownej odezwie, że nadzwyczaj szczupły a rzeczywistym potrzebom nie dorównający zbiór paszy uzyskany przez ludność wiejską z własnych gruntów i niemożności nabycia paszy dla niezwykle wygórowanych cen zmusza włościan do pozbywania się bydła roboczego po cenach równających się wartości skóry a wyprzedaż ta już obecnie doszła do tak znacznych rozmiarów, że w niektórych okolicach kraju podniesiono słuszną obawę, iż włościanie dla braku bydła roboczego nie zdołają na wiosnę uprawić w czas wszystkich gruntów, przez co dobrobyt ludności wiejskiej byłby narażony na znaczne straty.

Tak smutny stan rzeczy zniewala Wydział krajowy do wznowienia sprawy zaprowadzenia wyrobu soli bydlęcej i korzystania ze źródeł solnych znajdujących się na gruntach gminnych. Szacowna odezwa Ś. P. z dnia 1. października 1875 l. 5721/pr. wystosowaną została w czasie, gdy opłakane skutki zeszłorocznych nieurodzajów nie wyszły jeszcze na jaw w sposób tak jaskrawy a odzywający się tu i owdzie utyskiwania na brak paszy i wysnuwane ztąd wnioski o klęsce na wiosnę ludność wiejską nawiedzić mającej, mogły być uważane za corocznie ponawiające się objawy pesymizmu i chęci uzyskiwania pomocy funduszów publicznych.

Dziś jednak, gdy prawdziwość zatrważających wieści została urzędownie stwierdzoną, można się słusznie obawiać, że niedostatek już obecnie tak ciężko dolegający ludności wiejskiej, w porze przedwiośnia przybrać może rozmiary niezwykłe i na czas bardzo długi pozostawi dotkliwe ślady w gospodarstwach włościańskich. Mianowicie hodowla bydła roboczego po wsiach dozna ciosu, z pod którego nie zdoła się podnieść w krótkim czasie własnemi siłami bez nadzwyczajnej pomocy, dopokąd w tym kierunku nie zostaną zatarte ślady dzisiejszej klęski, dotąd nawet w najskromniejszym stosunku nieodpowie potrzebom wydatność roli z konieczności niedostatecznie uprawionej, albo wcale zaniedbanej. Dobrobyt kraju zostałby w skutek tego wstrząśnięty w swoich podstawach, a dla skarbu państwowego wywiązać się ztąd może trwały i znaczny uszczerbek w dotychczasowych dochodach.

Z tych powodów Wydział krajowy żywi nadzieję, że ze względu na tak wyjątkowe położenie i nieobliczone skutki obecnej klęski, Wysoki Rząd w tej chwili okaże się skłonniejszym do uczynienia zadość uchwale Wysokiego Sejmu z dnia 11 maja 1875 jeżeli nie całkowicie, to przynajmniej bez tylu zastrzeżeń, jakie zawiera reskrypt J. Exc. p. ministra skarbu z dnia 24 lipca l. 15809 powołany w szacownej odezwie z dnia 1 października 1875 l. 5721/pr.

Wydział krajowy ma tedy zaszczyt upraszać Św. P., ażeby odnośnie do końcowego ustępu szacownej odezwy z dnia 4 b. m. l. 9224/pr. zechciało w duchu powyższych uwag przedstawić J. Exc. p. ministrowi skarbu potrzebę przyznania naszemu krajowi rozleglejszych ustępstw co do wyrobu soli bydlęcej i korzystania ze źródeł solnych znajdujących się na gruntach gminnych.

Lwów 21 stycznia 1876.

Alegat 2.

Do

Świetnego Prezydyum c. k. Namiestnictwa w miejscu.

Odezwa

Już z poprzednich pism naszych Sw. Pr. wiadomem jest, że zarządziliśmy sprawdzenie niepokojących wieści, iż ludności wiejskiej na przyszłą wiosnę głodowa zagraża klęska. Nie jesteśmy wprawdzie już obecnie w położeniu przedstawić Św. Pr. systematycznego obrazu niedostatku, ludności wiejskiej grożącego; tyle jednak pewnem jest, że nietylko zatrważająco przedstawia się niemal ogólny brak paszy potrzebnej do przezimowania koni i bydła roboczego, ale także już obecnie czuć się daje nadzwyczajny niedostatek zboża potrzebnego na zasiewy wiosenne i do wyżywienia ludności.

Brak paszy i trudność nabycia jej w obec wygórowanych cen, zmusza włościan do zbywania koni i bydła roboczego na rzeź po cenach równających się wartości skóry, a wyprzedaż ta dochodzi do tak znacznych rozmiarów, że włościanie nie zdołają, nietylko dla braku ziarna, któremu zaradzićby się dało, ale także dla braku bydła roboczego uprawić na wiosnę w czasie odpowiednim gruntów swoich pod zaziew jary przypadających. Wyprzedaż i wyrżnięcie najznaczniejszej części bydła roboczego jest zresztą klęską dla dobrobytu i gospodarstwa krajowego tem dotkliwszą, iż w skutek zmniejszenia liczby koni i bydła, ceny owych z wiosną znacznie podskoczą, a ubytek w inwentarzu żywym tegoroczną klęską spowodowany, dopiero po upływie lat kilku powetowanym być może. Krajowi naszemu zagraża zatem bardzo dotkliwa klęska gospodarcza, która dobrobyt jego i siły podatkowe na przeciąg lat wielu zniszczy, jeżeli skutkom braku paszy w czasie najbliższym zaradzonem nie zostanie. Cóż pomogą bowiem zapomogi dopiero w tym czasie rozdzielane, gdy rolnicy brakiem paszy przynagleni, najznaczniejszą część swego inwentarza roboczego na rzeź wyprzedać będą zmuszonymi, a nowy inwentarz tak prędko nabyć się nie da w kraju z koni i bydła ogołoconym?

Skutki nieurodzaju nieograniczają się zresztą do powszechnego w całym kraju braku paszy i niedostatku karmy dla koni i bydła; ale w wielu miejscowościach już nawet w obecnej chwili grozi ludności śmierć głodowa, a dziesiątkują ją choroby będące skutkiem braku żywności.

Niech nam wolno będzie jako przykład przytoczyć gminę Augustówkę w powiecie brzeżańskim. Gmina ta składa się z 82 posiadłości włościańskich, a liczba ludności w niej wynosi 640 mieszkańców. Włościanie sprzedali prawie cały swój inwentarz konie po 60 do 80 centów, a krowy i woły po 4 do 6 zł. w. a. za sztukę, tak, że na obrobienie ornej ziemi w przestrzeni 1,022 morgów nie pozostało do tej chwili, jak tylko 18 koni, i 31 sztuk bydła rogatego, i to bez nadziei wyżywienia ich do wiosny.

Straszniejszy jeszcze obraz przedstawiło szczegółowe dochodzenie zapasów na wyżywienie tamecznej ludności. Prócz półtora kopy żyta, nieznaleziono w całej gminie ani jednego snopa, ani jednego garnca zboża. Kilka chałup już zupełnie opuszczonych. Tyfus głodowy pojawił się i już kilka ofiar uległo tej chorobie, znaczna część mieszkańców wyszła za żebranym chlebem, którego nawet znaleść trudno w wynędzniałej okolicy; tem bardziej o zarobek, bo wszędzie panuje niedostatek.

Klęsce tak dotkliwej i tak ogólnej, a tak raptownie przybierającej zastraszające rozmiary, fundusz krajowy żadną miarą zaradzić nie może. Wys. Sejm bowiem uchwalając budżet na rok 1876 powodował się zasadami najwygórowańszej oszczędności, której potrzebę podniósł również i c. k. Rząd przy sankcyonowaniu uchwały finansowej na rok 1875. Dlatego też znajdują w budżecie na rok 1876 pokrycie tylko nieodzowne i ściśle określone potrzeby; o zaoszczędzeniach wcale nawet myśleć nie można.

W przekonaniu, że tylko energiczna i bezwłoczna pomoc zmniejszyć zdoła zgubne skutki klęski, która kraj nasz dotknęła, widzimy się zmuszeni przedstawić to smutne położenie kraju c. k. Rządowi, który znajduje się w tem szczęśliwem położeniu, iż od właśnie obradującej Rady Państwa wyjednać może fundusze potrzebne do zaradzenia jeszcze przed wiosną, a zatem choć w ostatniej chwili, straszliwym skutkom klęski, która kraj dotknęła.

W podobnych nawidzeniach doznawały inne kraje częstokroć pomocy od Państwa, a mianowicie, — ograniczając się tu jedynie do lat ostatnich, z mocy ustawy z dnia 10. czerwca 1872. l. 75. Dz. u. p. okolice Czech nawiedzone powodzią, a ustawami z dnia 10. kwietnia 1874 r. l. 36 Dz. u. p. i z dnia 1. kwietnia 1875. l. 53. Dz. u. p. okolice Czech dotknięte klęską kornika; jakkolwiek klęski te nikną w obec ogromu klęski, która nas obecnie dotknęła.

To też niech nam wolno będzie wyrazić otuchę, że Św. Pr. ją wyjedna krajowi naszemu od państwa skuteczną pomoc w rozpaczliwem położeniu, w jakiem obecnie znajduje się.

Pomoc ta musiałaby, ażeby skuteczną była, nie tylko składać się z pożyczki nisko oprocentowanej, ze spłatami na długi szereg lat rozłożonemi, ale także z bezzwrotnej zapomogi w znacznej sumie, rozdzielić się mającej między ludność głodem zagrożoną.

Dzielnym środkiem byłoby podjęcie znaczniejszych robót publicznych, któreby zdolnym do pracy zapewniały stały zarobek. W tym kierunku podnosimy przedewszystkiem budowanie kolei żelaznych na liniach Biała-Sącz, Grybów Zagórz, Lwów-Tomaszów, Stanisławów-Husiatyn, już w projekcie będących, jakoteż na innych możliwych liniach.

Następnie podnosimy niemożność kontrybuentów uiszczania w terminach podatków rządowych na rok 1876 przypisanych, i nieodzowną potrzebę umocowania właściwych władz w kraju do odraczania terminu wypłaty równie tych podatków, jakoteż dawniejszych zaległości na czas

po żniwach, azatem na ostatni kwartał roku bieżącego, i rozkładania zaległości w ten sposób powstałej na dalsze termina w ciągu lat najbliższych.

Niemniej nieulega wątpliwości, że ulżenia w korzystaniu ze soli i źródeł solnych w kraju naszym tak licznych w celach chowu bydła, byłoby bardzo skutecznym środkiem do podźwignienia napowrót stanu bydła roboczego, niniejszą klęską tak dotkliwie zagrożonego, a w znacznej bardzo części nawet już zniszczonego.

Udajemy się zatem do Św. Pr. z uprzejmą prośbą, ażeby c. k. Rząd o smutnem i rozpaczliwem położeniu kraju naszego uwiadomić, i spieszną dlań pomoc wyjednać zechciało.

We Lwowie dnia 25. stycznia 1876.

L. 3789/876.

Aleg. IX.

Sprawozdanie

o wniosku posła Bauma, iż obszary dworskie powstałe po wejściu w życie ustawy z 1. Listopada 1868 L. 25. Dz. u. kr., z których opłacany roczny zwyczajny podatek gruntowy nie przenosi 100 zł. w. a. rocznie, mają być wcielone do związku właściwej gminy.

Wysoki Sejmie!

Wniosek posła Bauma i towarzyszy, iż: „wszystkie obszary dworskie powstałe po „wejściu w życie ustawy z 1go Listopada 1868. L. 25. Dz. u. kr., z których opłacany zwyczajny „podatek gruntowy nie przenosi 100 zł. w. a. rocznie, mają być wcielone do związku właściwej „gminy," — przekazał Wys. Sejm na posiedzeniu z dnia 14. Stycznia 1874 Wydziałowi krajowemu z poleceniem przedłożenia odpowiedniego projektu na przyszłej sesyi sejmowej.

Chcąc należycie wywiązać się z tego zadania, zajął się Wydział krajowy zbieraniem potrzebnych dat i porównywaniem ich z wykazami wyborczemi, co wymagało dłuższego czasu. Dla tego dopiero teraz jesteśmy w stanie zdać sprawę o powyższym wniosku posła Bauma.

Przedewszystkiem podnieść musimy, że obszary dworskie są jednostkami administracyjnemi; tworzenie zaś nowych jednostek administracyjnych nie może być zawisłem ani od woli osób prywatnych, ani od aktów prawa cywilnego. Ztąd też Wydział krajowy zgodnie z władzami rządowemi tłumaczył i tłumaczy §. 1. ustawy o obszarach dworskich w ten sposób, że obszarem dworskim jest posiadłość dworska, niegdyś dominikalna, istniejąca w chwili wejścia w życie ustawy o obszarach dworskich jako odrębna posiadłość, nie należąca do związku gminnego, — dalej, że przez następne podziały takiej posiadłości, przez wydzielenie z niej pojedyńczych parcel powstają nowe posiadłości, lecz nie powstają nowe obszary dworskie, — że te nowe posiadłości pozostają i nadal częścią składową pierwotnego obszaru dworskiego pod względem administracyjnym. Zatem od wejścia w życie ustawy o obszarach dworskich t. j. od dnia 1. Listopada 1866 żaden nowy obszar dworski prawnie powstać nie mógł. Może więc być tylko mowa o posiadłościach na gruntach niegdyś dominikalnych nowo powstałych po wejściu w życie ustawy z dnia 1. Listopada 1868 o dzielności gruntów.

Potrzeba określenia stanowiska administracyjnego posiadłości powstałych w obrębie obszarów dworskich w skutek wolności dzielenia dóbr niegdyś dominikalnych jest w samej rzeczy bardzo pilną. Stanowisko administracyjne takich częściowych posiadaczy jest bowiem nie-

jasne. Ustawa o obszarach dworskich mówiąc o obszarze dworskim, ma na myśli zawsze tylko jedną posiadłość należącą do jednego właściciela, lub do kilku właścicieli w częściach niepodzielnych (n. p. w §§. 3, 8, 11, 14 i 15), a nie zawiera żadnych postanowień o tem, kto ma być przełożonym obszaru dworskiego fizycznie rozdzielonego na kilka, kilkanaście, lub kilkadziesiąt posiadłości, z których każda należy do odrębnego właściciela, ani też, do jakich obowiązków, w jakiej mierze i w jaki sposób mają być pociągani właściciele takich częściowych posiadłości. Wątpliwości tego rodzaju powstają nie tylko przy samej administracyi gminnej w ściślejszem tego słowa znaczeniu, lecz także przy wszystkich niemal innych sprawach administracyjnych.

Stanowisko administracyjne posiadłości powstałych na gruntach dominikalnych w obrębie obszaru dworskiego po wejściu w życie ustawy o obszarach dworskich, możnaby określić na przyszłość w sposób trojaki:

1) albo orzec w ustawie, że każda posiadłość powstała na gruntach niegdyś dominikalnych, a do związku gminy nie należąca, stanowi osobny obszar dworski. Takie postanowienie doprowadziłoby do absurdum. Gdyż w takim razie powstawałyby ciała administracyjne w dowolnej liczbie w nieskończoność, a posiadacz kilku nawet sążni kwadratowych dzierżyłby władzę policyjną i sprawowałby funkcye administracyjne na swoim terytorium, co musiałoby wywołać niesłychany chaos we wszelkich kierunkach administracyi i sprzeciwiałoby się względom, które były powodem utworzenia instytucyi obszarów dworskich.

2) Możnaby posiadłości tego rodzaju wprowadzić w jakiś organiczny związek z pozostałemi częściami obszaru dworskiego i ustanowić sposób wytworzenia wspólnej władzy miejscowej i sprawowania jej. I ten sposób atoli załatwienia tej sprawy przedstawia ważne niedogodności.

Podzielony bowiem obszar dworski często będzie zawierał obok obszernej posiadłości głównej, posiadłości bardzo małe, może dwu, — jednomorgowe, a nawet jeszcze mniejsze. Ustanawiając w takim wypadku

a) posiadacza największego kompleksu przełożonym dla wszystkich posiadaczy, sprzeciwilibyśmy się zasadzie wyboru przy ustanawianiu władz miejscowych w kraju naszym powszechnie uznanej, gdzie tylko nie zachodzi niemożność zastosowania jej. Nadto nierozstrzygniętą zostałaby ta kwestya, jeżeliby istniały przypadkiem w pewnej miejscowości na gruntach dominikalnych dwie posiadłości największe, równych między sobą rozmiarów.

b) Przeprowadzając zaś zasadę wyboru, poddawanoby posiadacza największej posiadłości pod większość, a zatem i władzę większej liczby posiadaczy nawet najdrobniejszych parcel, chociażby obszar znajdujący się w jego posiadaniu przewyższał stokroć lub nawet kilkaset razy ogólną objętość posiadłości wszystkich częściowych posiadaczy, — razem wziętych, — co mogłoby być najczęściej dla niego równie, albo nawet więcej niedogodne, jak wcielenie do gminy.

c) Ustanawianie zaś przełożonego obszaru dworskiego przez wyższą władzę, bądź to rządową, bądź też autonomiczną, nietylko sprzeciwiałoby się zasadzie wyboru będącej podstawą ustroju gminy, ale nadto spotkałoby niemałą trudność w złożeniu organu uchwalającego i kontrolującego, który w takim wypadku byłby nieodzownym obok mianowanego przełożonego obszaru.

3) Trzeci sposób załatwienia tej sprawy doradza poseł Baum w swoim wniosku, a tym jest wcielenie do gminy drobniejszych posiadłości na gruntach dominikalnych. Tym sposobem pozostałyby wyłączone ze związku gminnego tylko takie posiadłości, które obszarem przez się zajmowanym wybitnie różnią się od posiadłości na terytoryum gminy położonych, i które wystarczają same przez się do utworzenia odrębnego ciała administracyjnego i dopełnienia obowiązków na takie ciało włożonych.

Zachodzi tylko pytanie, jaką miarę przyjąć dla odróżnienia jednych posiadłości od drugich t. j. tych, co mają być wcielone do gminy od tych, które mają pozostać wyłączone z niej. Przyzwyczajono się u nas uważać za miarę większych lub mniejszych zasobów podatek wyżej

100 zł. lub niżej tej kwoty opłacany i taką też miarę przyjmuje wniosek posła Bauma. Jednakowoż nierównie stosowniejszą miarą dla ocenienia, czyli jakaś posiadłość może utworzyć sama dla siebie odrębne ciało administracyjne, jest obszar posiadłości. Jest to miara stała, podczas gdy podatek gruntowy zmieni się w naszym kraju niebawem wskutek odmiany systemu opodatkowania, a zresztą kwoty podatkowe z postępem uprawy i tak ciągle będą się zmieniały. Jestto dalej miara jedynie racyonalna, bo w ogóle tworzenie osobnego ciała administracyjnego z odrębną władzą jest wtenczas tylko odpowiedniem, jeżeli zarazem wyznaczymy dla tej władzy stosowny zakres terytoryalny, na którem będzie mogła rozwinąć należytą działalność. Tymczasem podatki, zarobkowy, dochodowy i domowy nie zostają w związku z obszarem terytoryalnym, a podatek gruntowy jest tylko pośrednią miarą tego obszaru, miarą niedokładną i z przytoczonych już powodów nieodpowiednią. W końcu przemawia za przyjęciem obszaru za kryteryum i ta okoliczność, że specyalne ustawy administracyjne czynią zależnem od obszaru posiadłości ustanowienie dla niej organów policyjnych z charakterem publicznem, i tak ustawa polowa dotychczas obowiązująca w §. 2. (100 morgów gruntu uprawie polnej poświęconego) uchwalona w Wys. Sejmie ustawa polowa w §. 31. (50 hektarów czyli $86^3/_{10}$ morga) a w przyszłości zapewne i prawo utrzymywania osobnej straży leśnej będzie połączone z posiadaniem pewnego minimum obszaru. W końcu zauważyć trzeba, że samoistne wykonywanie prawa polowania nietylko ze względów ekonomicznych i technicznych, lecz także i ze względu na porządek i bezpieczeństwo publiczne zależnem jest od obszaru posiadłości uprawnionej (§. 5. ces. patentu z 7. marca 1849 Nr. 154. Dz. p. p.)

Przemawia za tem i przykład innych krajów. W Morawii, gdzie niema obszarów dworskich wyłączonych ze związku gminnego, §. 84. ust. gm. pozwala poruczyć posiadaczom obszaru najmniej 200 morgów załatwianie części spraw własnego zakresu działania na żądanie owych posiadaczy. W Bukowinie ustawa z d. 14. listopada 1863 o obszarach dworskich zezwala tylko w ówczas na pozostawienie posiadłości dworskiej w odłączeniu od gminy, jeżeli posiadłość sama przez się lub w połączeniu z innemi stykającemi się z nią posiadłościami dworskiemi jest dość wielką, aby dać dostateczną rękojmię wypełniania obowiązków wypływających z odrębnego stanowiska.

Niema powodu ograniczać jak poseł Baum żąda, postanowienia co do wcielenia do gminy posiadłości dominikalnych nie dosięgających pewnej minimalnej rozległości do tych jedynie posiadłości, które powstały dopiero po wejściu w życie ustawy krajowej z dnia 1. listopada 1868, lub które po tym terminie doznały uszczuplenia. Względy, które przemawiają przeciw istnieniu drobnych ciał administracyjnych i w ogóle drobnych posiadłości wyłączonych ze związku gminnego, odnoszą się zarówno do posiadłości wcześniej jakoteż i później powstałych, a dochodzenie terminu powstania nowej posiadłości byłoby niepotrzebnem zawikłaniem rzeczy.

Zobaczmy teraz, jaki jest stan faktyczny, jaka jest liczba posiadłości niegdyś dominikalnych, które poseł Baum proponuje wcielić do gminy, a jak z drugiej strony rzecz wypadłaby, gdyby obszar przyjęto za podstawę. Według dat dostarczonych przez urzędy podatkowe było w r. 1875. (do jednego i tego samego dnia wykazy nie odnoszą się) w całym kraju 5600 posiadłości niegdyś dominikalnych, które opłacały mniej, aniżeli 100 zł. zwyczajnego podatku gruntowego.

Posiadłości te dzielą się podług rozmiaru na następujące kategorye:

do 50 hektarów	3933
od 50 do 100 hektarów	570
nad 100 hektarów	936
z nieoznaczonym obszarem	161
Razem . .	5600

Ze szczegółowych wykazów wypływa, że w powiatach:

Limanowskim jest	619
Turczańskim	461
Bocheńskim	293
Wadowickim	219
Tarnowskim	183
Brodzkim	155

takich posiadłości niegdyś dominikalnych, ze związku gminnego wyłączonych, zajmujących obszar mniejszy aniżeli 100 hektarów czyli $172^{6}/_{10}$ morgów. Te liczby same przez się dowodzą, jak naglącą jest potrzeba uregulowania administracyjnego stanowiska posiadłości tego rodzaju. Dla tego też naturalną jest rzeczą, iż wniosek ten wyszedł od posła Banma, który jest Prezesem Rady powiatowej Wadowickiej, a zatem jednego z powiatów obejmujących jak największą liczbę posiadłości tego rodzaju.

Widocznem jest nadto, że przyjmując podatek 100 zł. w. a. za warunek odrębnej posiadłości dworskiej, włączonoby do gminy także posiadłości bardzo rozległe, których pewnie i wnioskodawca nie miał na myśli. Ze szczegółowych wykazów okazuje się bowiem, że są między posiadłościami wyżej 100 hektarów także takie, które liczą wyżej 300 hektarów i wobec których nie przemawiają powyżej przytoczone względy za nieodzownem wcieleniem do gminy. Przyjęcie obszaru za podstawę rozróżnienia byłoby zatem ograniczeniem liczby posiadłości, które mają być włączone do gminy. Gdyby przyjęto proponowany przez nas rozmiar jako minimum, objętości potrzebne dla zachowania odrębnego stanowiska, wynosiłaby według powyższego wykazu liczba posiadłości do gminy włączonemi być mających sumę 4664, gdyż posiadłości z nieoznaczoną objętością należą według doniesień urzędów podatkowych wszystkie do rzędu tych, których obszar jest najmniejszy.

Dalsze przez nas projektowane wyjątkowe postanowienie, że posiadłości takie do tego samego posiadacza należące, a bezpośrednio ze sobę graniczące, mogą na żądanie posiadacza pozostać i nadal wyłączone ze związku gminnego, jeżeli razem wzięte zajmują przestrzeń przynajmniej 100 hektarów, odpowiada faktycznym stosunkom, gdyż istnieją rzeczywiście takie posiadłości w kraju, a niesłuszną byłoby rzeczą, odmawiać posiadaczowi takich posiadłości stanowiska oddzielnego obszaru dworskiego, w całym kraju uznanego i istniejącego, jedynie z tego powodu, iż obszar będący jego własnością składa się z posiadłości należących do kilku gmin katastralnych, jakkolwiek posiadłości te ze sobą bezpośrednio graniczą i tworzą jedną całość.

Gdyby co do stanowiska, jakie właściciele takich posiadłości po wcieleniu w gminie zająć mają, żadnego nie wydano postanowienia, to miałby każdy z nich z mocy §. 16. u. gm. prawo być członkiem Rady gminnej bez wyboru, — co po największej części nie odpowiadałoby ani umysłowemu wykształceniu, ani też materjalnemu położeniu tego rodzaju posiadaczy gruntowych.

W miejscowościach zresztą, w których znajduje się kilkunastu lub nawet kilkudziesięciu posiadaczy tego rodzaju, łatwo stać by się mogło, iż owładnęliby Radę gminną, a wpływ Radnych z wyborów wyszłych zeszedłby do zera. Zachodzi zatem potrzeba ograniczenia tego prawa w ten sposób, ażeby pozostawić je tylko w takich wypadkach, w których odpowiadałoby rzeczywistym stosunkom i zachodzącej potrzebie.

Gdy tworzenie reprezentacyi gminnej opartem jest na zastępstwie interesów, a wysokość podatku przyjętą została za skalę do oznaczenia miary interesów; przeto mniema Wydział krajowy, że za podstawę do oznaczenia granicy w tej mierze przyjąć należałoby wysokość opłacanych w gminie podatków bezpośrednich, a nie obszar posiadłości, zwłaszcza gdy tu rozchodzi się o wpływ na administracyę gminną, a nie o przyznanie jakiejś wyłączności w sprawowaniu władzy policyjnej, w którym to tylko wypadku objętość posiadłości mogłaby być rozstrzygającą.

Z tąd też proponujemy w art. II., ażeby tylko tacy posiadacze wcielonych do gminy posiadłości niegdyś dominikalnych korzystać mogli z powyższego prawa wypływającego z §. 16. ust. gm., którzy opłacają z niej rocznie przynajmniej 50 zł. w. a. podatków bezpośrednich, bez dodatku nadzwyczajnego.

Miara ta zdaje nam się odpowiednią; ponieważ z jednej strony taka wysokość opłacanego podatku o tyle przewyższa zwykłą miarę podatków przez członków gminy zazwyczaj opłacanych, że usprawiedliwionem będzie wyjątkowe stanowisko w gminie takim posiadaczom przyznane; — z drugiej strony zaś z nadesłanych nam przez urzędy podatkowe wykazów wypływa, że liczba takich posiadaczy w całym kraju wynosi tylko 211, nie zachodzi zatem obawa, ażeby w razie przyjęcia tej miary, Radni bez wyboru owładnąć mieli Radami gminnemi, lub paraliżować wpływ członków Rady gminnej z wyboru wyszłych.

Schodząc do sumy 25 zł. w. a. rocznie opłacanych podatków bezpośrednich, otrzymalibyśmy cyfrę 547 Radnych bez wyboru w całym kraju, według stanu z roku 1875 podanego nam przez urzędy podatkowe. Jakkolwiek cyfra ta niebyłaby jeszcze dość wysoką, ażeby przemawiać miała przeciw przyjęciu tej miary za podstawę rozróżnienia właścicieli takich posiadłości mających prawo być Radnymi bez wyboru, od takich, którzy bezwarunkowo do gminy wcielonymi być mają; jednakowoż różnica między zwykłymi członkami gminy, opłacającymi najwyższą kwotę podatków w gminie przypisanych, a takimi posiadaczami, byłaby zbyt małą, ażeby usprawiedliwiać mogła wyjątkowe stanowisko takim posiadaczom zastrzedz się mające, wejścia bez wyboru w skład Rady gminnej.

Dla tego też wnosimy, ażeby prawo to tylko takim posiadaczom zastrzeżone zostało, którzy opłacają rocznie przynajmniej sumę 50 zł. w. a. tytułem podatków bezpośrednich w gminie przypisanych.

·/. Wydział krajowy wnosi przeto: Wysoki Sejm raczy uchwalić załączony ·/. projekt ustawy.

Z Rady Wydziału krajowego.

Lwowego
We Lwowie dnia 15. ~~listopada~~ 1876.

Przewodniczący:
Oktaw Pietruski w. r.

Sprawozdawca:
Paweł Skwarczyński w. r.
Członek Wydziału krajowego.

Ustawa

z dnia . . . . . dla królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem, o wcieleniu do gminy posiadłości niegdyś dominikalnych zajmujących obszar mniejszy aniżeli 100 hektarów gruntu.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem księstwem Krakowskiem postanawiam:

Art. I.

Posiadłość ziemska niegdyś dominikalna, obecnie do związku gminnego nie należąca, zajmująca obszar gruntu mniejszy aniżeli 100 hektarów, ma być wcieloną do związku gminnego tej gminy, z którą tworzy jedną gminę katastralną.

Posiadłości ziemskie atoli, niegdyś dominikalne, obecnie do związku gminnego niewcielone, a do tego samego posiadacza należące, mogą na żądanie posiadacza pozostać i nadal wyłączone ze związku gminnego, jeżeli ze sobą bezpośrednio graniczą, do tego samego powiatu należą i razem wzięte zajmują obszar gruntu przynajmniej 100 hektarów. W tym wypadku z posiadłości takich utworzonym zostanie oddzielny wspólny obszar dworski.

Art. II.

Posiadacz majętności ziemskiej na podstawie powyższego artykułu I. do związku gminy wcielonej, tylko w tym wypadku korzystać może z prawa zastrzeżonego w §. 16. ust. gm., jeżeli opłaca z niej rocznie przynajmniej 50 zł. w. a. podatków bezpośrednich, bez dodatku nadzwyczajnego.

Art. III.

Postanowienia §. 1. ustawy z dnia 12. Sierpnia 1866. L. 20. Dz. u. kr. o obszarach dworskich i §. 16. ustawy gminnej z dn. 12. Sierpnia 1866. L. 19. Dz. u. kr., sprzeczne z postanowieniami niniejszej ustawy, zostają uchylone.

Art. IV.

Przeprowadzenie tej ustawy polecam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych.

L. W. 3701/76.

Aleg. X.

Sprawozdanie

Wydziału krajowego o zatwierdzeniu przez Pana Ministra spraw wewnętrznych statutu zakładu dla obłąkanych na Kulparkowie i niektórych postanowień etatu posad i płac pomienionego zakładu, niemniej o uzupełnieniu §. 17. rzeczonego statutu.

Wysoki Sejmie!

W roku 1874 wydał Pan Minister spraw wewnętrznych w porozumieniu z Panem Ministrem sprawiedliwości rozporządzenie z dnia 14. maja, zamieszczone w dzienniku ustaw państwa z roku 1874 pod liczbą 71, w którem z odwołaniem się do ustawy państwowej o organizacyi publicznej służby zdrowia z dnia 30. kwietnia 1870 postanawia:

Że publiczne zakłady dla obłąkanych mają mieć swój statut, stanowiący o warunkach przyjmowania i wydalania chorych i regulujący w ogólności stosunki tych zakładów:

że przy przyjmowaniu i wydalaniu chorych ze zakładu należy przestrzegać postanowień §. 9. i 12. rzeczonego rozporządzenia ministeryalnego, co do zawiadamiania c. k. Sądu o przyjęciu i wydaleniu chorego;

że protokół stanu chorych prowadzić należy wedle przepisu §. 13. tego rozporządzenia.

Wreszcie postanawia pomienione rozporządzenie w §. 21, że statut publicznego zakładu dla obłąkanych ma być zatwierdzony przez c. k. Ministerstwo spraw wewnętrznych.

Przedkładając Wysokiemu Sejmowi w roku 1875. statut świeżo w życie wejść mającego zakładu dla obłąkanych na Kulparkowie, zastosował się Wydział krajowy do wyżej streszczonych pierwszych trzech wymogów powołanego ministeryalnego rozporządzenia. Natomiast co do wymaganego zatwierdzenia statutu przez Ministerstwo spraw wewnętrznych dopatrzył Wydział krajowy niemałych trudności.

Statut bowiem krajowy postanawia w §. 25, że wydanie statutów dla zakładów krajowych — a takim jest zakład Kulparkowski — należy do Sejmu. Uchwały zaś Wysokiej Izby, o ile do ich prawomocności potrzebnem jest wyższe zatwierdzenie, mają być przedkładane jedynie do sankcyi Monarszej, a nie do zatwierdzenia c. k. Ministrów. gdyż takie postępowanie sprzeciwiałoby się postanowieniom statutu krajowego.

Chcąc pogodzić postanowienia ministeryalnego rozporządzenia z 14. maja 1874, z postanowieniami statutu krajowego, udzieliliśmy przedewszystkiem projekt statutu zakładu Kulparkowskiego, uchwalony przez Wydział krajowy, Ministerstwu spraw wewnętrznych z zapytaniem, ażali zgadza się z treścią projektowanego statutu lub czy i jakie uwagi uczynić uzna na stosowne.

Tym sposobem chcieliśmy poprzednio przyjść do porozumienia z c. k. Ministerstwem, wyjednać tegoż aprobatę, a następnie przedłożyć statut Wysokiemu Sejmowi z wnioskiem przyjęcia go do wiadomości i nadania tym sposobem statutowi mocy obowiązującej.

Odezwą z dnia 14. marca 1875 do l. 1813 zawiadomiło nas Prezydyum c. k. Namiestnictwa, że c. k. Ministerstwo spraw wewnętrznych nad przedłożonym statutem zrobiło tylko tę uwagę, że mianowanie Dyrektora zakładu mogłoby nastąpić dopiero po poprzedniem oświadczeniu się Rządu, że przeciw nominacyi tej niema nic do zarzucenia.

W myśl tego żądania zamieścił Wydział krajowy stosowne zastrzeżenie w artykule 5. projektowanego statutu.

Atoli c. k. Ministerstwo domagało się oraz, żeby mu przedłożono do zatwierdzenia statut po uchwaleniu go przez Wysoki Sejm.

Sądząc, że takie postępowanie nie dałoby się pogodzić ze statutem krajowym, nie przedłożył Wydział krajowy w zeszłorocznej sesyi Wysokiemu Sejmowi wniosku: o uchwalenie statutu dla zakładu Kulparkowskiego, lecz upraszał Wysoką Izbę o upoważnienie do wydania rzeczonego statutu w brzmieniu, w jakiem go Wysokiej Izbie przedstawił.

Potem przedłożyłby Wydział krajowy rzeczony statut ze swego ramienia jako swoję uchwałę c. k. Ministerstwu do aprobaty.

Tego rodzaju postępowanie przestrzegano już przy wydaniu statutu dla szkoły gospodarstwa lasowego we Lwowie.

Atoli Wysoki Sejm nie przychylił się do wniosku Wydziału krajowego, lecz uchwalił na posiedzeniu dnia 25. maja 1875 statut z niektóremi zmianami wedle przedłożonego projektu, niewydając Wydziałowi krajowemu żadnego szczegółowego polecenia co do dalszego postąpienia z tą uchwałą wysokiej Izby.

Przestrzegając postanowień statutu krajowego nie przesłało też biuro marszałkowskie pomienionej uchwały c. k Ministerstwu do zatwierdzenia, lecz udzieliło ją Wydziałowi krajowemu do urzędowego użytku. Wydział krajowy przesłał ten statut wraz ze statutem dla Lwowskiego szpitala niemniej z etatem posad i płac obu tych zakładów — pismem swem z dnia 10. lipca 1875 do l. 13538 do wiadomości c. k. Rządowi, któremu w myśl ustawy z dnia 30. kwietnia 1870 l. 68 dz. u. p. służy zwierzchniczy nadzór nad zakładami leczniczymi, upraszał oraz o ogłoszenie rzeczonych uchwał Wysokiego Sejmu w dzienniku ustaw i rozporządzeń krajowych.

Przy tem nieuczynił Wydział krajowy żadnej wzmianki co do przedłożenia statutu dla zakładu Kulparkowskiego c. k. Ministerstwu do zatwierdzenia.

Nieczekając też odpowiedzi c. k. Namiestnictwa przystąpił Wydział krajowy do wprowadzenia w życie pomienionych uchwał Wysokiego Sejmu, rozpisując konkurs na posadę dyrektora zakładu Kulparkowskiego rozporządzeniem z d. 3. września 1875 do l. 20635, niemniej konkurs na posady dwóch lekarzy i posady służby administracyjnej wyższej i niższej kategoryi rozporządzeniem z 19. października 1875 do l. 23246.

Po upływie konkursu na posadę dyrektora zamierzał Wydział krajowy przystąpić do jej obsadzenia i stosownie do postanowienia zawartego w §. 6 statutu przesłał pismem swem z 26. listopada 1875 do l. 22923 podania wszystkich kandydatów ubiegających się o tę posadę c. k. Namiestnictwu z zapytaniem, ażali c. k. Rząd nie oświadczy się przeciw któremu z ubiegających się kandydatów.

Odezwą z 17. grudnia 1875 do l. 9111/pr. odpowiedziało Prezydyum c. k. Namiestnictwa na nasze zapytanie.

Z tej odezwy dowiedzieliśmy się oraz, że Jego Excelencya Pan Minister spraw wewnętrznych zatwierdził uchwalony przez Wysoki Sejm statut dla zakładu obłąkanych na Kulparkowie, tudzież postanowienia zawarte w pierwszej alinei ustępu *A)* i w ustępie *B)* uchwalonego przez Wysoki Sejm etatu posad i płac pomienionego zakładu, które to ustępy stanowić mają integralną część statutu.

Alinea pierwsza ustępu *A)* uchwalonego przez Wysoki Sejm etatu posad i płac zakładu Kulparkowskiego opiewa:

„*A)* Zarząd i służba lekarska:

Dyrektor z stopniem doktora medycyny, posiadający wykształcenie teoretyczne i praktyczne w psychiatryi, pełni obowiązki naczelnego lekarza.“

Ustęp *B)* pomienionego etatu opiewa:

„*B)* Służba duchowna:

Służbę duchowną urządza Wydział krajowy w miarę potrzeby za porozumieniem się z metropolitalnymi konsystorzami obrz. łać. i obrz. grec. tudzież z przełożonymi innych wyznań.“

Z pomienionej odezwy Prezydyum c. k. Namiestnictwa do l. 9111/pr. powzięliśmy oraz wiadomość, że Jego Excelencya Pan Minister spraw wewnętrznych udzielił statutowi zakładu Kulparkowskiego swej aprobaty z tem zastrzeżeniem, że §. 17. rzeczonego statutu ma być uzupełniony dodatkowem postanowieniem.

Rzecz ta ma się w sposób następujący:

Ponieważ powołane ministeryalne rozporządzenie z 14. maja 1874 l. 71 dz. u. p. w §. 22 wymaga między innemi, żeby w publicznych zakładach dla obłąkanych przestrzegano postanowień §. 9. co do zawiadamiania c. k. Sądu o przyjęciu chorych, zamieścił był Wydział krajowy w art. 12. swego projektu do statutu dosłowne brzmienie rzeczonego paragrafu.

Pierwszy ustęp §. 9. ministeryalnego rozporządzenia brzmi:

„Dyrektor zakładu winien w przeciągu 24 godzin o przyjęciu chorego donieść trybunałowi pierwszej instancyi, w którego obrębie zakład jest położony.“

Drugi ustęp tego §. opiewa zaś:

„Takie doniesienie nie jest potrzebnem w wypadkach, gdy nieulega wątpliwości, że chory zostaje jeszcze pod władzą ojcowską.“

Atoli Wysoki Sejm na wniosek komisyi administracyjnej uchwalając §. 17. statutu opuścił ustęp drugi §. 9. powołanego ministeryalnego rozporządzenia, a to z powodu, aby włożyć na dyrektora zakładu obowiązek, żeby o każdem przyjęciu chorego bez względu na to, czy on zostaje jeszcze pod władzą ojcowską lub nie, zawiadomił c. k. Sąd, gdyż cała rękojmia zapobieżenia nadużyciom polega na tem, że o każdym oddanym do szpitala będzie Sąd zawiadomiony. C. k. Ministerstwo jednak wychodząc z zasady, że tam, gdzie chory zostaje jeszcze pod władzą ojcowską — c. k. Sąd niema podstawy do przeprowadzania czynności urzędowych, wymaganych przy ustanawianiu kurateli, — uzupełnia §. 17. statutu w tym duchu, że udzielając c. k. Sądowi doniesienie o przyjęciu chorego należy mu udzielić daty wymienione w ustępach *a)* do *h)* protokołu stanu chorych, który ma być prowadzony stosownie do przepisu §. 13. ministr. rozporządzenia z 14. maja 1874.

Daty te są następujące:

a) imię i nazwisko chorego;
b) rok urodzenia tegoż;
c) czy jest stanu wolnego lub zostaje w związku małżeńskim, czyli też jest wdowcem lub wdową i czem się trudni;
d) do której gminy należy lub gdzie w ostatnim czasie mieszkał;
e) dzień przyjęcia do zakładu;
f) nazwisko i mieszkanie osoby, która prosiła o przyjęcie chorego lub wyszczególnienie władzy, która go oddała do zakładu;
g) nazwisko i mieszkanie lekarza, który świadectwo lekarskie do przyjęcia chorego potrzebne wydał lub potwierdził i historyę choroby spisał;
h) nazwisko, zatrudnienie i mieszkanie ojca lub opiekuna, albo opiekunki i współopiekuna, lub kuratora z wyszczególnieniem jego nominacyi sądowej.

Widocznie zamierza c. k. Ministerstwo udzieleniem tych dat nastręczyć c. k. Sądowi

sposobność do ocenienia, ażali chory zostaje pod władzą ojcowską lub nie, a w dalszym wypadku czy potrzebnem jest przeprowadzenie czynności urzędowej celem ustanowienia kuratora lub nie.

C. k. Ministerstwo pozostawia przeto postanowienie §. 17. statutu uchwalone przez Wysoki Sejm, że o każdem przyjęciu chorego do zakładu ma być Sąd uwiadomiony, idzie jednak dalej w swych wymaganiach i żąda udzielenia c. k. Sądowi bliższych szczegółów, tyczących się osoby chorego.

Gdy więc życzeniom Wysokiego Sejmu, żeby o każdym wypadku przyjęcia chorego c. k. Sąd otrzymał wiadomość stało się zadość, a dalsze wymagania c. k. Ministerstwa co do większej dokładności nie stoją w żadnej sprzeczności z uchwałą Wysokiej Izby, doradzalibyśmy już z tego względu przyjęcia §. 17. w brzmieniu przez c. k. Ministerstwo zestylizowanem.

Mamy jednak jeszcze inne powody, które nas skłaniają doradzać Wysokiej Izbie tego przyjęcia, a mianowicie:

Wskutek przeniesienia oddziału obłąkanych z Lwowskiego głównego szpitala do zakładu Kulparkowskiego, odbywa c. k. Sąd dość częste komisyonalne badania stanu umysłowego obłąkanych na Kulparkowie.

Takie badania odbywają się przy ustanowieniu niemniej i przy zdjęciu kurateli, a czasem powtarzają się kilka razy co do tego samego chorego.

Otóż z powodu odległości Kulparkowa ode Lwowa, żądał c. k. miejsko delegowany Sąd Lwowski już po trzykroć za każde udanie się komisyi sądowej na Kulparków z funduszu krajowego tytułem kosztów komisyjnych — kwotę 19 zł. 98 ct.

Wydział krajowy odezwą swą z dnia 20. sierpnia 1875 do l. 19433 i w późniejszych pismach z 12. października 1875 l. 22186 i 23634 odmówił wprawdzie żądaniu c. k. Sądu i zastrzegł się raz na zawsze przeciw podobnym roszczeniom, sądząc, że jeżeli rzeczone koszta komisyjne nie mogą być pokryte własnymi funduszami chorego, winien je ponieść skarb państwa, albowiem wykonywanie władzy nadopiekuńczej i kuratelarnej jest wypływem prawa publicznego, które służy Rządowi, przeto dotyczące koszta, tak jak przy postępowaniu karnem, ponieść winien skarb państwa.

Sprawa ta nie jest jeszcze ostatecznie załatwioną, sądzimy jednak, że fundusz krajowy do ponoszenia tych kosztów żadną miarą pociągniętym być niemoże.

Inaczej przedstawiałaby się rzecz w tym wypadku, gdyby doniesienie Dyrekcyi zakładu o przyjęciu chorego spowodowało wysłanie komisyi sądowej na miejsce, a gdyby się okazało, że chory zostaje pod władzą ojcowską, ze przeto niepotrzeba przedsiębrać żadnej czynności sądowej.

W tym wypadku mógłby Sąd słusznie żądać pokrycia kosztów komisyjnych z funduszu krajowego.

Otóż właśnie dodatek, którym Pan Minister spraw wewnętrznych uzupełnia §. 17. statutu, uchyla stanowczo tę ewentualność, albowiem przez udzielenie wyciągu z protokołu stanu chorych ustęp *a*) do *h*) nastręcza się c. k. Sądowi sposobność do powzięcia wiadomości, czy przyjęty do zakładu chory, zostaje jeszcze pod władzą ojcowską lub nie, czy więc należy wydelegować komisyę sądową celem ustanowienia kurateli lub nie.

Z tego więc względu doradzamy Wysokiemu Sejmowi przyjęcia pomienionego dodatku do §. 17. statutu.

Wprawdzie dałaby się ta rzecz całkiem snadnie załatwić wydaniem Dyrekcyi zakładu odpowiedniej instrukcyi, gdyby Pan Minister nieuzupełniając statutu był żądał, żeby przy każdem zawiadomieniu c. k. Sądu o przyjęciu chorego do zakładu przesłać tej władzy wyciąg z protokołu stanu chorych ustęp *a*) do *h*). Lecz ponieważ statut dla zakładu Kulparkowskiego został ogłoszony w dzienniku ustaw i rozporządzeń krajowych z dnia 15. lutego 1876 część IV. wraz z dodatkiem Pana Ministra uzupełniającym §. 17, a gdy wszystkie postanowienia statutu zostały przez Wysoki Sejm uchwalone, a dodatek przez Pana Ministra w §. 17. zamieszczony, niebył

przedmiotem uchwały Wysokiego Sejmu, niepozostaje nam jak przedłożyć ten przedmiot Wysokiej Izbie do uchwały.

Wyłuszczywszy cały przebieg sprawy kończymy wnioskami:

I. Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Sejm Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem oświadcza, że — zdaniem jego — Pan minister spraw wewnętrznych, poddając swemu zatwierdzeniu uchwałę Sejmu z 25. maja 1875 o statucie i etacie posad i płac krajowego zakładu dla obłąkanych na Kulparkowie, postąpił w sposób niedający się pogodzić z postanowieniami statutu krajowego. Sejm zastrzega się przeto przeciw takiemu postępowaniu.

II. Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Ustęp trzeci §. 17. statutu zakładu dla obłąkanych na Kulparkowie w brzmieniu przez Sejm na dniu 25. maja 1875 uchwalonem znosi się i ma na przyszłość opiewać jak następuje:

„Dyrektor zakładu winien w przeciągu 24 godzin o przyjęciu chorego donieść trybu„nałowi pierwszej instancyi, w którego obrębie zakład jest położony, oznajmiając zarazem daty „wymienione w ustępach *a*) do *h*) protokołu stanu chorych, i z żądaniem poświadczenia otrzyma„nego doniesienia.“

Lwów dnia 15. lutego 1876.

Oktaw z Siemuszowy **Pietruski** w. r.
Zastępca Marszałka krajowego.

Maciej Zenon Serwatowski w. r.
Członek Wydziału krajowego.

Do L. W. 1942/76.

Aleg. XI

Sprawozdanie

Wydziału krajowego w przedmiocie zmiany etatu posad i płac krajowego szpitala powszechnego we Lwowie.

Wysoki Sejmie!

Na posiedzeniu dnia 22. maja 1875 uchwalił Wysoki Sejm statut, tudzież etat posad i płac krajowego szpitala powszechnego we Lwowie i ustanowił dla zakładu chorych sześć posad prymaryuszów o rocznej płacy 1200 zł. w. a. a dla zakładu położnic jednę posadę prymaryusza, którą piastuje każdoczesny profesor szkoły akuszerek.

Dla całego szpitala lwowskiego ustanowiono więc razem siedm posad prymaryuszów zamiast dotychczasowych dziesięciu utworzonych uchwałą Wysokiego Sejmu z 3. października 1871.

Zmniejszając w nowym etacie ilość tych posad z dziesięciu na siedm zgodnie z wnioskiem Wydziału krajowego, miał Wysoki Sejm na względzie dokonane zwinięcie klinik chirurgicznych z wyjątkiem kliniki położniczej a głównie: wydzielenie zakładu obłąkanych z powszechnego szpitala we Lwowie i przeniesienia go na Kulparków.

To też na posiedzeniu dnia 25. maja 1875 uchwalił Wysoki Sejm osobny statut i etat posad i płac zakładu dla obłąkanych na Kulparkowie i ustanowił oprócz posady dyrektora pełniącego oraz obowiązki naczelnego lekarza, jeszcze trzy posady lekarzy z następującemi poborami: płaca 1000 zł. rocznie, pomieszkanie z opałem i wikt.

Lubo statut tudzież etat posad i płac lwowskiego szpitala i zakładu dla obłąkanych miały wejść w życie dopiero z d. 1. stycznia 1876, wszelako ze względu, że znaczna część budynku Kulparkowskiego była już wykończoną i mogła być do użytku oddaną, przeniesiono oddział obłąkanych z Lwowskiego szpitala na Kulparków już dnia 12. Maja 1875, a zostawiając go pod kierownictwem dawniejszej Dyrekcyi, urządzono tymczasowy zarząd i obsługę lekarską, oczekując dnia, w którym miał wejść w życie statut, tudzież etat posad i płac nowego zakładu.

Przez czas tego prowizoryum zachowano dotychczasową praktykę i stosowano się do powiązujących przepisów, które też weszły w treść statutu.

Lecz niebawem spotkano się z wielkiemi trudnościami przy przyjmowaniu chorych do zakładu.

Zdarzały się bowiem wypadki, że chorzy do zakładu odsyłani, niebyli zaopatrzeni w dokumenta, od których zależy przyjęcie do zakładu w myśl obowiązujących przepisów, które są streszczone w §. 14 statutu. Gdy więc niezachodziły nagłe wypadki, odmawiał zakład takim chorym przyjęcia, a jeżeli się zwrócili do Lwowskiego szpitala z prośbą o przyjęcie, niemogła Dyrekcya uwzględnić tej prośby z powodów, że po przeniesieniu obłąkanych na Kulparków, szpital Lwowski przestał być zakładem dla obłąkanych i niemiał już odpowiedniego urządzenia.

Otóż zdarzały się wypadki, że osoby po kilkanaście mil wiezione, niemogły zostać na razie pomieszczone dla tego jedynie, że niedopełniono przepisanych formalności, lubo choroba umysłowa kwalifikowała ich w zupełności do umieszczenia w zakładzie obłąkanych.

Dopełnienie tych formalności nie jest tak drobną rzeczą, albowiem wymaganem jest: świadectwo władzy miejscowej zawierające bardzo wiele szczegółów tyczących się osoby chorego; historya choroby sporządzona przez lekarza wedle przepisanego wzoru; oświadczenie c. k. lekarza powiatowego względnie fizyka miasta Lwowa lub Krakowa, że osoba, która ma być oddaną do zakładu, kwalifikuje się do przyjęcia; wreszcie w wypadkach, jeżeli chory zagraża publicznemu bezpieczeństwu lub obyczajności publicznej, wymaganem jest poświadczenie miejscowej władzy z wymienieniem faktów.

Wiele jeszcze upłynie czasu, nim ludność nasza a nawet władze miejscowe przyzwyczają się do ścisłego przestrzegania tych postanowień, zwłaszcza, że przy pojawieniu się zboczeń umysłowych zwykle ogarnia wielka trwoga nie tylko rodzinę chorego, lecz w gminach wiejskich niemal całą gminę. Pragną przeto pozbyć się chorego jak najprędzej i odsyłają go wprost do zakładu z pominięciem lekarzy urzędowych.

Te i inne względy spowodowały Inspektora szpitali, tudzież Dyrekcyę Lwowskiego szpitala do przedłożenia Wydziałowi krajowemu wyczerpującego sprawozdania w tym przedmiocie z wnioskiem o urządzenie przy Lwowskim szpitalu oddziału obserwacyjnego w połączeniu z oddziałem dla chorób nerwowych.

Przytaczamy tu ważniejsze powody z powołanych sprawozdań. Bardzo często się zdarza, że władza policyjna umieszcza w szpitalu pojmanych delirantów z opilstwa, lub też przydybanych na ulicy epileptyków, w których nie ma powikłania z chorobą umysłową. Umieszczanie jednych i drugich w zakładzie dla obłąkanych jest niewłaściwem, jak równie niewłaściwem jest umieszczać ich (jak to się nieustannie zdarza) na oddziale chorób wewnętrznych.

Najstosowniej jest umieszczać takich chorych na oddziale obserwacyjnym, zwłaszcza, że obłęd opilczy pod wpływem stosownych środków ustępuje nieraz do dni kilku. Lecz żeby takim chorym użyczyć odpowiedniej lekarskiej pomocy, potrzebnem jest, żeby szpital posiadał oddział pod kierownictwem specyalnego psychiatry.

Często się zdarza, że do zakładu oddają ludzi zaraz przy pierwszym objawie zboczeń umysłowych, a nawet tylko podejrzanych o obłąkanie.

Tymczasem po kilku a nawet jednodniowym pobycie w zakładzie ustępują objawy zboczeń umysłowych zupełnie.

Dla takich osób byłby oddział obserwacyjny prawdziwem dobrodziejstwem, albowiem wychodząc zeń, niepozostawiają na sobie wiecznego piętna „obłąkania“, które niestety według pojęć społecznych cięży na każdym, kto miał nieszczęście być leczonym w zakładzie obłąkanych, choćby tam tylko jeden dzień zostawał.

Opinia ta straszna w skutkach prześladuje człowieka przez całe życie i wywiera wpływ na całą rodzinę, a nawet na następne pokolenia.

Nieraz bywają wypadki na oddziałach chorych w szpitalu powszechnym, że pacyent dostaje obłąkania w następstwie gorączki tyfusowej lub innej choroby. Dokąd obłąkanie nie zostanie stwierdzonem przez obserwacyę jako utrzymujące się, mijają dnie a obłąkany przebywa między gorączkującymi niepokojąc ich. Te niedogodności zostałyby usunięte w pierwszej chwili, gdyby szpital posiadał oddział obserwacyjny. Prócz wykazanych a najważniej-

szych stron dodatnich oddziału obserwacyjnego, odniósłby szpital Lwowski i tę ważną korzyść że na tym oddziale mogłyby być pomieszczone osoby dotknięte chorobami nerwowemi, które są najwięcej zbliżone do chorób umysłowych. Obecnie osoby z chorobami nerwowemi umieszcza się na oddziałach chorób wewnętrznych, jest to atoli niewłaściwem, jeżeli się zważy, że wypadki nerwowe są to bez wyjątku choroby przewłoczne, które nie powinny być mięszane z wypadkami chorób ostrych gorączkowych. Na takiej kumulacyi chorób różnorodnych cierpią przedewszystkiem chorzy nerwowi, gdyż co chwilę przykrych doznają wrażeń pozostając w otoczeniu majaczących w gorączce, zmuszeni słuchać jęków innych chorych i patrzeć na konających. Cierpią oni z tego względu, że choroby ich wymagające większych zachodów w leczeniu i zupełnie odrębnego traktowania lekarskiego, bywają o tyle zaniedbywane, o ile głównem zadaniem lekarza oddziału gorączkowego jest, pilnie i starannie leczyć chorych gorączkujących, którzy stanowią przeważny kontyngens oddziału. Łatwo to zrozumieć, jeżeli się wspomni, że większa część chorób nerwowych wymaga leczenia elektrycznością, która w zastosowaniu do terapii w ostatnich czasach zrobiła olbrzymie postępy; leczenie zaś elektrycznością wymaga specyalnego wykształcenia i połączone jest w każdym wypadku z trudem i ze stratą czasu. W szpitalach, w których niema osobnego oddziału dla chorób nerwowych, jest tak zwany domowy elektroterapeuta, mający obowiązek leczenia elektrycznością, na każdym oddziale, na który zostanie wezwany.

Otóż gdyby szpital miał oddział obserwacyjny, prymaryusz tego oddziału byłby oraz specyalistą w leczeniu elektrycznością. Doświadczenie zrobione w szpitalach we Wiedniu i Gracu poucza, że oddziały obserwacyjne oddają i zakładowi, obłąkanym i cierpiącej ludzkości wyborne usługi.

Nadmienić też wypada, że wedle najnowszych przepisów dla egzaminów fizykackich wymaganą jest trzechmiesięczna praktyka lub uczęszczanie na wizyty lekarskie na oddziale chorób umysłowych. Dla lekarzy potrzebujących świadectwa z odbytej praktyki lub frekwencyi, oddalenie Kulparkowa ode Lwowa mogłoby stawić wielką przeszkodę.

Wreszcie gdyby urządzono oddział obserwacyjny przy Lwowskim szpitalu, mogłyby komisye sądowe odbywać badania stanu umysłowego chorych we Lwowie, zamiast na Kulparkowie a to oszczędziłoby wiele kosztów, albowiem z powodu odległości Kulparkowa ode Lwowa żądał c. k. miejsko-delegowany Sąd Lwowski za każde udanie się komisyi na Kulparków kwotę 19 zł. 98 centów.

Polegając na tych powodach, proponuje Dyrekcya Lwowskiego szpitala niemniej Inspektor szpitali, urządzenie przy Lwowskim szpitalu oddziału obserwacyjnego dla umysłowochorych i utworzenie dla zakładu chorych siódmej posady prymaryusza przy równoczesnem zwinięciu jednej posady lekarza pomocniczego na Kulparkowie. —

Wszystkie te okoliczności wziął Wydział krajowy pod rozwagę. Pod względem administracyjnym zdawało mu się utworzenie oddziału obserwacyjnego przy Lwowskim szpitalu bardzo pożądanem, albowiem ustałyby na wstępie przytoczone niedogodności co do przyjmowania chorych, odsyłanych do zakładu niezaopatrzonych w przepisane do przyjęcia dokumenta.

Względy lekarskie trafiły równie do naszego przekonania, a pod względem finansowym przedstawiała się ta sprawa w sposób następujący:

Nie mając jeszcze domu administracyjnego na Kulparkowie, mamy na razie przy pomieszczeniu służby lekarskiej i administracyjnej w zakładzie Kulparkowskim z wieloma trudnościami do walczenia i jest to prawdziwem dobrodziejstwem, jeżeli wypadnie o jednego funkcyonaryusza i o tyle chorych mniej pomieścić, ile zakład obserwacyjny odejmie zakładowi Kulparkowskiemu, w przeciwnym razie musiałby Wydział krajowy w sąsiedniej wsi Sygniówce szukać odpowiedniego pomieszkania dla funkcyonaryuszów zakładu i zań drogo płacić.

Wedle etatu posad i płac krajowego zakładu dla obłąkanych na Kulparkowie przyznał Wysoki Sejm lekarzom tego zakładu następujące pobory:

a) płacy po 1000 zł. a. i
b) pomieszkanie z opałem;
c) wikt;
d) dodatku pięcioletniego po 150 zł. a.

Prymaryusz Lwowskiego szpitala pobiera zaś
a) płacy 1200 zł. a.;
b) dodatku pięcioletniego po 200 zł. a.

Wartość pomieszkania z opałem tudzież wiktu, liczyć można co najmniej na 1000 zł. a. a doliczywszy do tego płacę . . . . . 1000 zł. a. wydaje fundusz krajowy na opłacenie jednego lekarza zakładu Kulparkowskiego rocznie 2000 zł. a. nieliczące w to dodatki pięcioletnie, gdyż te dopiero po pięciu latach mogą przyjść w rachubę.

Prymaryusz Lwowskiego szpitala pobiera zaś 1200 zł. a., nieuwzględniając dodatków pięcioletnich po 200 zł. a.

Przez nieobsadzenie jednej posady lekarza na Kulparkowie oszczędza więc fundusz krajowy rokrocznie 2000 zł. a., a na utrzymanie siódmego prymaryusza przy Lwowskim szpitalu wydałby rocznie 1200 zł. a., pozostaje więc czysta oszczędność przez pierwszych pięć lat po 800 zł. a. — po pięciu latach zaś, ze względu, że dodatek pięcioletni prymaryusza wynosi 200 zł. a., a dodatek lekarza zakładu Kulparkowskiego 150, zmniejszyłaby się ta oszczędność tylko o 50 zł. rocznie, zawsze jednak byłaby znaczną, a ponieważ posady lekarzy Kulparkowskiego zakładu są równie stałemi jak posady prymaryuszów Lwowskiego szpitala, przeto i co do obciążenia funduszu krajowego prawem do emerytury nie zachodzi wielka różnica.

Gdy więc względy administracyjne, lekarskie i finansowe za urządzeniem oddziału obserwacyjnego przy Lwowskim szpitalu wymownie przemawiały, postanowił Wydział krajowy przychylić się do wniosków Dyrekcyi Lwowskiego szpitala i Inspektora szpitali i urządzić taki oddział.

Lecz w ślad za tem okazała się potrzeba mianowania siódmego prymaryusza, albowiem w myśl §. 13. statutu mogą tylko prymaryusze na oddziałach samodzielnie ordynować, a ze względu na nadzwyczajne przepełnienie Lwowskiego szpitala na wszystkich oddziałach, gdyż ilość chorych w roku 1875, nie licząc w to obłąkanych i położnic w zimowych miesiącach dochodziła liczby 600 dziennie, tudzież z uwagi, że oddział obserwacyjny wymaga osobnego specyalisty psychiatry, nie mógł Wydział krajowy urządzić odziału obserwacyjnego jako części innego oddziału.

Wydział krajowy postanowił przeto mianować jednego prymaryusza prowizorycznie nad etat a natomiast nie obsadzać jednej posady lekarza pomocniczego przy zakładzie obłąkanych na Kulparkowie i całą sprawę przedstawić Wysokiemu Sejmowi z wnioskiem o systemizowanie siódmej stałej posady prymaryusza przy Lwowskim szpitalu przy równoczesnem zminięciu jednej posady lekarza pomocniczego przy zakładzie dla obłąkanych na Kulparkowie.

Do tego ostatniego wniosku skłaniały nas następujące powody:

Liczba chorych w zakładzie obłąkanych na Kulparkowie wynosiła z końcem Grudnia

1875 mężczyzn	154
kobiet	175
Razem .	329

a oddział obserwacyjny wedle wszelkiego prawdopodobieństwa odjąłby w przyszłości zakładowi obłąkanych około czterdziestu chorych.

Zważywszy, że wedle etatu krajowego zakładu dla obłąkanych na Kulparkowie uchwalonego przez Wysoki Sejm na posiedzeniu 25. maja 1875. Dyrektor zakładu ma oraz

pełnić obowiązki naczelnego lekarza, sądził Wydział krajowy, że przy pomocy dwóch jeszcze lekarzy obsługa lekarska na Kulparkowie będzie łostatecznie zabespieczoną, zamierzał przeto proponować Wysokiemu Sejmowi zwinięcie trzeciej posady lekarza pomocniczego.

Jakoż rzeczywiście wystarczają te siły dotychczas w zupełności, lecz zważyć należy, że budowa dwóch bocznych pawilonów jest w toku i że coraz więcej chorych nawet na 1. klasę zgłasza się do zakładu; zważywszy że c. k. Namiestnictwo polegając na urzędowych datach statystycznych wykazało, że w kraju naszym jest 1400 obłąkanych i domaga się ich pomieszczenia w zakładzie, zważywszy wreszcie, że wypadnie nam odebrać umysłowo-chorych krajowców, pomieszczonych w zakładach po za granicami kraju a mianowicie w Pradze i Feldhof, gdyż żądają tego zarządy tych zakładów, okaże się prawdopodobnie w przyszłości potrzeba wzmocnienia sił lekarskich zakładu Kulparkowskiego.

Te względy powodują Wydział krajowy niedoradzać Wysokiemu Sejmowi zwinięcia trzeciej posady lekarza pomocniczego zakładu Kulparkowskiego, lecz jedynie wydania Wydziałowi krajowemu polecenia nieobsadzania tej posady aż do dalszego zarządzenia, które w swoim czasie wyda Wysoki Sejm. — Przed przedłożeniem całej tej sprawy Wysokiemu Sejmowi zdawało się nam odpowiedniem zebrać jeszcze ankietę lekarską i w skład jej powołać nowo mianowanego Dyrektora zakładu dla obłąkanych na Kulparkowie Dra Maksymiliana Marescha.

Jak świadczy obok załączony protokół */. oświadczyli się wszyscy członkowie ankiety */. jednomyślnie za urządzeniem przy Lwowskim szpitalu oddziału obserwacyjnego pod kierownictwem specyalnego psychiatry, utrzymując, że urządzenie takiego oddziału jest ze wszech miar pożądanem i zbawiennem.

Mając więc za sobą powagę ankiety lekarskiej, tem więcej poczuwamy się do obowiązku przedłożyć Wysokiemu Sejmowi wniosek o utworzenie siódmej posady prymaryusza dla zakładu chorych przy Lwowskim szpitalu.

Wniosek nasz powoduje tylko zmianę etatu posad i płac Lwowskiego szpitala, zaś statuty obu zakładów t. j. Lwowskiego szpitala i zakładu Kulparkowskiego pozostają nienaruszone, albowiem przyjmowanie chorych będzie się odbywać stosownie do przepisów §. 28. i 29. statutu dla Lwowskiego szpitala i §§. 12, 13, 14 i 15. statutu dla zakładu Kulparkowskiego, gdyż na oddział obserwacyjny będą przyjmowani tylko tacy chorzy, którzy nie będą zaopatrzeni w dokumenta, jakich wymaga §. 14. z wyjątkiem wypadków, o których wspomina §. 15. statutu.

Stosownie do §. 17. doniesie Dyrektor zakładu o każdem przyjęciu chorego Trybunałowi 1. instancyi, gdyż stanie się tym sposobem zadość objawionym życzeniom Wysokiej Izby, żeby o każdym wypadku Sąd otrzymał wiadomość; lecz gdyby badanie stanu umysłowego przez komisyę sądową już się odbyć miało w szpitalu Lwowskim na oddziale obserwacyjnym, wtenczas Dyrektor zakładu byłby obowiązanym podnieść tę okoliczność wyraźnie w doniesieniu do c. k. Sądu wystosowanem, co mu wydaniem odpowiedniej instrukcyi poleconem zostanie.

W ogóle wszystkie zmiany w stosunkach i postępowaniu, które urządzeniem oddziału obserwacyjnego przy szpitalu lwowskim spowodowaneby zostały, dadzą się bez zmiany statutów uregulować wydaniem dokładnej instrukcyi.

Wydział krajowy wnosi przeto:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

I. Ustęp 1) w dziale B) a) etatu posad i płac krajowego szpitala we Lwowie, który opiewa:

„sześciu prymaryuszów“
znosi się i ma na przyszłość opiewać:
„siedmiu prymaryuszów“.

II. Poleca się Wydziałowi krajowemu, żeby nie obsadzał trzeciej posady lekarza w zakładzie obłąkanych na Kulparkowie, aż Sejm na to wyraźnie zezwoli.

Lwów dnia 22. lutego 1876.

Przewodniczący:
Oktaw Pietruski w. r.
Członek Wydziału krajowego.

Maciej Zenon Serwatowski w. r.
Członek Wydziału krajowego.

Alegat 1.

Protokół

spisany dnia 19. stycznia 1876 r. w Wydziale krajowym w przedmiocie utworzenia oddziału obserwacyjnego dla chorób umysłowych i nerwowych w szpitalu Lwowskim.

Obecni:

Członek Wydziału krajowego Maciej Zenon Serwatowski Przewodniczący.
Dyrektor szpitala Lwowskiego Doktor Głowacki
Dyrektor zakładu dla obłąkanych na Kulparkowie Doktor Maresch
Inspektor szpitali powszechnych Doktor Stella-Sawicki,
} Członkowie ankiety.

Uchwalono:

1. Dyrektor Lwowskiego szpitala Doktor Bolesław Głowacki, tudzież Dyrektor zakładu dla obłąkanych na Kulparkowie Doktor Maksymilian Maresch, jak nie mniej Inspektor szpitali Dr. Jan Stella-Sawicki uznają, że utworzenie przy Lwowskim szpitalu oddziału obserwacyjnego w połączeniu z oddziałem dla chorób nerwowych pod kierownictwem specyalnego psychiatry jest ze wszech miar pożądanem i zbawiennem tak dla zakładu obłąkanych, jak i dla cierpiącej ludzkości z powodów wyłuszczonych w sprawozdaniu Inspektora szpitali do L. 21728 i Dyrekcyi Lwowskiego szpitala do L. 24588 i 24589.

2. Przyjmowani będą na oddział obserwacyjny tylko chorzy niemający dokumentów jakich wymaga §. 14. z wyjątkiem wypadków, o których wspomina §. 15. statutu.

3. Jako regułę stanowi się, że na oddziale obserwacyjnym chory nie może pozostawać dłużej nad 30 dni, z wyjątkiem, jeżeli prymaryusz z Dyrektorem Lwowskiego szpitala zgodzą się na dłuższe zatrzymanie chorego.

4. Skoro lekarz oddziału dostrzeże istnienie zboczenia umysłowego, doniesie bezzwłocznie o tem Trybunałowi I. Instancyi.

5. Skoro prymaryusz uzna chorego za kwalifiknjącego się do zakładu obłąkanych, Dyrekcya zarządza jego odesłanie z domieszczeniem, czy c. k. Sąd został już zawiadomiony i odbył swą czynność urzędową lub nie.

6. Oddział obserwacyjny żadną miarą nie może istnieć na Kulparkowie, gdyż wszystkie niedogodności i niestosowności podniesione w sprawozdaniach Inspektora szpitali i Dy-

rekcyi Lwowskiego szpitala istniałyby i nadal; w szczególności zaś, ponieważ zakład Kulparkowski ma swój osobny statut, musiałby odmawiać przyjęcia chorym nie zaopatrzonym w należyte dokumenta, a szpital Lwowski nie mógłby także przyjmować takich chorych.

7. Samo przez się rozumie się, iż oddział obserwacyjny przy Lwowskim szpitalu może być kierowany tylko przez specyalistę-psychiatrę i nie może istnieć jako część innego oddziału.

Maciej Zenon Serwatowski w. r.
Członek Wydziału krajowego.

Dr. **Bolesław Głowacki** w. r.
Dyrektor szpitala powszechnego.

Dr. **Maksymilian Maresch** w. r.
Dyrektor zakładu dla obłąkanych na Kulparkowie.

Dr. **Jan Stella-Sawicki** w. r.
Inspektor szpitali powszechnych we Lwowie.

L. 4.117.

Aleg. XII.

Sprawozdanie

Wydziału krajowego o budowie szpitala u św. Łazarza w Krakowie.

Wysoki Sejmie!

Sprawa budowy nowego gmachu szpitalnego w Krakowie w przeciągu czterdziestu lat przechodziła przez różne fazy tworzenia się pomysłów, wyłaniających się w różnych projektach budowlanych — nim nareszcie przybrała wyraźną postać obecnéj chwili.

Wydział krajowy, objąwszy zarząd szpitali krakowskich, pierwotnie podejmował sprawę budowy w ślad przekazanych mu projektów; pierwotnie skłaniał się do projektów rządowych, łączących sprawę klinik z budową nowego szpitala i w tym względzie wchodził w rokowania z c. k. rządem, żądając zarazem przyczynienia się dla nowej budowy z funduszów państwowych. Gdy zaś rokowania nie odniosły pożądanego rezultatu, a nadto Ministerstwo wyznań dało do zrozumienia, że c. k. rząd żądanéj pomocy nie udzieli, czuł się Wydział krajowy zniewolonym, odstąpić od pierwotnéj myśli budowy klinik, co już raz przedstawionem zostało Wys. Sejmowi w sprawozdaniu z dnia 12. września 1871.

Pierwotne projekta zamierzały wystawić nowy gmach szpitalny w systemie koszarowym i w tym względzie różnémi czasy opracowane plany nie określały ściśle granic budowy, zastosowanéj do koniecznych rzeczywistych potrzeb — a prawie do końca r. 1871. Wys. Sejm nie powziął żadnego stanowczego postanowienia w sprawie budowy. Z uchwały zaś Wysokiej Izby z dnia 17. października 1871. upoważniającéj do budowy nowego gmachu szpitalnego w Krakowie Wydział krajowy dla braku odpowiednich projektów, jak również z powodu nawiązanych rokowań z gminą m. Krakowa względem objęcia szpitala św. Łazarza pod zarząd gminny — do r. 1873. nie mógł korzystać.

Dopiéro w roku 1873. po wysłuchaniu sprawozdania znawców z odbytéj podróży za granicą i po wysłuchaniu następnie opinii ankiety lekarsko-technicznéj zebranéj w Krakowie, odstąpił Wydział krajowy od pierwotnego systemu koszarowego i oświadczył się stanowczo za budową w systemie pawilonowym i w tym celu poruczył budowniczemu Bronisławowi Muklanowiczowi wypracowanie odpowiedniego projektu. Ułożony przez niego projekt wprawdzie wprowadzał sprawę budowy na nowe tory, jednakże taksamo, jak poprzednie, nie miał ściśle oznaczonych granic, stosujących się do rzeczywistéj potrzeby i do funduszów służących do dyspozycyi.

Chcąc zaś wymaganiom w danych okolicznościach, o ile możności zadość uczynić, poruczył Wydział krajowy przerobienie przedłożonych planów przez p. Muklanowicza najpierw inżynierowi

Niewiadomskiemu następnie architekcie Janowskiemu. W skutek czego, podczas zebrania się w roku zeszłym Wysokiego Sejmu już zupełnie wykończony został i przez nas przyjęty w planach i kosztorysach pawilon dla obłąkanych. W tym czasie komisya sejmowa, wysadzona do rozpatrzenia sprawozdania z czynności Wydziału krajowego podała dnia 27. maja 1875. do wiadomości Wysokiéj Izby opinię, aprobującą w zupełności przejrzane przez Nią plany i kosztorysy na budowę pawilonu dla obłąkanych w Krakowie, objawiając zarazem życzenie, aby Wydział krajowy przystąpił co rychlej do budowy.

Odtąd zaczęła sprawa budowy dojrzewać i wkrótce wprowadzoną została w stadyum wykonania, w skutek napierających równocześnie stosunków w szpitalach krakowskich.

Oto zbliżał się 30ty września 1875., czas, w którym gasnął kontrakt najmu realności pod l. 407 Dz. I. w Krakowie dla tamtejszego szpitala św. Ducha — gmina zaś m. Krakowa na przedstawienie nasze o przedłużenie kontraktu najmu na dalszy peryod do 30. września 1877., między innymi warunkami, zawarowała sobie, że Wydział krajowy zaraz przystąpi do budowy nowego gmachu szpitalnego. Do tego nawiązywały się towarzyszące okoliczności a mianowicie: Niejednokrotnie sprawdzono, iż pomieszczenie syfilityczno-skórnych, a bardziéj jeszcze umysłowo chorych znajdujących się w wilgotnych i ponurych celach, pozbawionych potrzebnego światła i powietrza ze wszech miar nieodpowiednie; nadto iż w Krakowie nader trudno wystarać się o większy i na szpital odpowiedni budynek, zaś adaptacya takowego wymagałaby bardzo wielkiego wkładu. Szpital zaś św. Łazarza, mimo niedawnéj adaptacyi, w ostatnich czasach do tego stopnia był przepełniony, iż Dyrekcya szpitalna musiała nieraz odmówić przyjęcia zgłaszającym się na oddział chorób wewnętrznych li dla braku pomieszczenia.

Wobec takich stosunków nie pozostawało Wydziałowi krajowemu nic innego, jak dołożyć wszelkich starań, aby podjęte dzieło budowy co najrychléj przywieść do skutku.

Tym celem z naszego ramienia wysłana komisya do Krakowa rozpoznawszy sprawę budowy na miejscu i naradziwszy się z komitetem administracyjnym tamecznych szpitali i z panem Prezydentem miasta, przedłożyła nam program budowy szpitala u św. Łazarza w Krakowie. Program ten przez nas przyjęty, jako ze wszech miar odpowiadający istotnym potrzebom miejscowym a dozwalający działać w granicach rozporządzalnych funduszów, obejmuje z jednéj strony pierwéj przedstawiony dom dla obłąkanych na 50 do 60 chorych, dwa pawilony dla oddziału chorób wewnętrznych na 160 do 180 chorych, z pojemnością powietrza 1000 do 1100 stóp kubicznych powietrza na osobę i pawilon dla administracyi wykonać się mający w najbliższéj przyszłości, z drugiej zaś strony uwzględnia istniejący już budynek szpitala św. Łazarza, gdzie mają być równocześnie pomieszczonymi oddział syfilityczno-skórnych w liczbie 97; przenieść się mający z szpitala św. Ducha, daléj oddział chorób zewnętrznych w liczbie 90, i chorych z zaraźliwemi słabościami, tudzież siostry miłosierdzia mieszczące się teraz w obu szpitalach, jak również kuchnię, aptekę i składy gospodarskie i t. p. Przyczém zauważa się, iż tenże sam program budowy, w razie sprzyjających okoliczności uwzględniałby także oddział chirurgiczny i oddział syfilityczno-skórnych.

Nasze dążenia w powyższym kierunku poparł powołany do zastępywania Wydziału krajowego na miejscu w Krakowie, komitet budowy, w którego skład weszli pp. prezydent miasta Krakowa Mikołaj Zyblikiewicz, Dr. Feliks Szlachtowski i Napoleon Jędrzejowski.

W ślad przyjętego przez nas programu budowy, poruczyliśmy architekcie Janowskiemu wypracowanie szczegółowych planów i kosztorysów na wyż wzmiankowane pawilony dla oddziału chorób wewnętrznych i na pawilon dla administracyi.

Równocześnie wydaliśmy instrukcye dla powołanych przez nas organów do współudziału przy budowie szpitala u św. Łazarza w Krakowie, a mianowicie: a) dla komitetu budowy, b) technicznie kierującego budową w osobie p. Henryka Niewiadomskiego przy pomocy konduktora i rysownika budowy obecnie w osobie pp. Kazimierza Kułakowskiego i Stanisława Zielińskiego, c) tudzież dla inspicyenta budowy, powołanego do współudziału w wykonywaniu przez Wydział krajowy zwierz-

chniego technicznego i artystycznego nadzoru nad budową, poruczając odnośne czynności p. Józefowi Janowskiemu.

Wyrobione plany i kosztorysy przez oddział techniczny sprawdzone i przez nas zatwierdzone udzieliliśmy komitetowi budowy dla intymowania miejscowej władzy budowniczej i następnie do rozpisania licytacyi, według przesłanych stąd warunków przedugodnych.

Zauważa się tutaj, iż stare fundamenta na gruncie szpitala św. Łazarza uznane zostały nieprzydatnymi dla nowej budowy, przeto zarządziliśmy onychże rozebranie i odpowiednie zużytkowanie rozebranego materyału.

Polegając na uzasadnionej opinii komitetu budowy przyjęliśmy deklacacyę Antoniego Łuszczkiewicza, podejmującego się programem obecnej budowy objęte pawilon dla obłąkanych, dwa pawilony dla oddziału chorób wewnętrznych i pawilon dla administracyi z opustem 4% od cen kosztorysowych — rozpocząć z wiosną 1876, pod dach wyprowadzić i dachem pokryć do końca września 1876, następnie co do wewnętrznego ustroju tychże budynków całkowicie wykończyć i oddać do użytku z dniem 1. sierpnia 1877, nadto wyprawy zewnętrzne wykończyć do 1. sierpnia 1878 r.

Podając tedy do wiadomości Wys. Izby przebieg i obecny stan budowy szpitala u św. Łazarza w Krakowie — pozwalamy sobie uzupełnić nasze sprawozdanie jeszcze niektóremi datami.

Kwestya funduszów, oddziaływująca niemało na sprawę budowy, zwracała szczególniejszą uwagę Wydziału krajowego.

Fundusze, z których koszta budowy miałyby być pokryte. znajdują swoje źródło:

a) Taksy za muzykę szynkową w Krakowie, przeznaczone na budowę nowego szpitala, które dotąd wpływały do funduszu zarodowego szpitala św. Łazarza, wynoszące za czas od 1. kwietnia 1871. do 30. września 1875. kwotę . . . . . 544 zł. 88½ ct.
jak niemniej takież same opłaty za czas poprzedni.

b) Reszta z udzielonych przez Wysoki Sejm w latach 1868, 1869 i 1870 subwencyi na budowę nowego szpitala po 15.000 zł. jak niemniej z darów prywatnych z równem przeznaczeniem złożonych, a to z dochodu z koncertu w Krakowie w kw. 529 złr. 20 ct., z zapisu Arona Kohlera w kw. 25 zł. tudzież z odsetków uzyskanych z fruktyfikacyi powyższych wpływów w kwocie 4.851 zł. 60 ct. wynoszącą z końcem października 1875 kwotę . . . . . 10.621 zł. 32 ct.

Czyni się tu wzmiankę, że fundusze pod b) wyszczególnione, deponowane na rzecz budowy, w znacznéj części wydane zostały na inne cele, jak na opłacenie robót adaptacyjnych w szpitalu św. Łazarza zatém w swoim czasie, wrazie potrzeby mogą być refundowane.

c) W moc uchwały Wys. Sejmu z dnia 17. października 1871. przyzwalającéj użycia na cele budowy kapitałów, będących własnością szpitala świętego Łazarza i świętego Ducha, aż do wysokości . . . . . 300.000 zł. — ct.

Na rachunek budowy z tego funduszu użyto po 20. września 1875 kwotę . . . . . 24.500 „ — „

zatém pozostała reszta, w kwocie . . . . . 275.500 „ — „

Przy téj sposobności nadmienić nam wypada, że zgodnie z wyż przywiedzioną uchwałą Wysokiego Sejmu wypowiedziane i ściągnięte kapitały szpitali krakowskich w odpowiednich efektach ulokowane, w miarę potrzeby będziemy realizować i używać na pokrycie bieżących wydatków budowy.

Koszta rozpocząć się mającéj w r. b. budowy, przedstawiają się w następném obliczeniu:

1)	Pawilon dla obłąkanych według cen kosztorysowych . . .	88.733 zł. 29 ct.
2)	dwa pawilony dla oddziału chorób wewnętrznych według cen kosztorysowych po 67.188 zł. 47 ct.	134.376 „ 94 „
3)	pawilon dla administracyi według cen kosztorysowych . .	53.387 „ 97 „
	Ogółem . .	276.498 zł. 20 ct.
	Od tej zaś sumy wydatków potrąciwszy pierwéj wzmiankowane 4% opustu przedsiębiorcy	11.059 zł. 93 ct.
	Pozostaje .	265.438 zł. 27 ct.
	Doliczywszy zaś do ogólnej sumy kosztorysowej 10% na koszta wewnętrznego urządzenia budowy i na koszta prowadzenia budowy . .	27.649 zł. 82 ct
	Suma kosztów budowy .	293.088 zł. 09 ct.

W obec tego, że głównie fundusze szpitala św. Łazarza partycypować będą dla budowy i z nich w szczególności ponoszone koszta budowy domu dla obłąkanych, daléj wobec tego, że oddział obłąkanych szpitala św. Ducha prawie żadnych funduszów nie posiada a spodziewany dochód z loteryi państwowej, mimo kilkakrotnych przedstawień ze strony naszej, ostatnią razą bezskutecznie do c. k. Ministerstwa spraw wewnętrznych dnia 8. czerwca 1875, do l. 9.291 prawdopodobnie się nie ziści, następnie w obec tego, że akta erekcyjne szpitala św. Łazarza zastrzegają użycie onegoż na cele fundacyą wskazane, nakoniec w obec tego, że polecony przez Wys. Izbę rozdział funduszów szpitali krakowskich dotąd niemógł nastąpić — jak również w obec tego, że dotąd niepostanowiono, które specyalnie fundusze mają być użyte na budowę szpitala u św. Łazarza — uznał Wydział krajowy potrzebnem zarządzić utrzymywanie w osobnej księdze budowy w należytej ewidencyi wszelkich wpływów i wydatków użytych na budowę, z wymienieniem specyalnego tytułu wydatków na ten cel ponoszonych. W ten sposób po uskutecznionéj budowie da się przeprowadzić odpowiedni rozdział w podwyższym względzie.

Opierając się na wywodzie wyż- przywiedzionym wnosi Wydział krajowy:

Wysoki Sejm raczy powyższe sprawozdanie przyjąć zatwierdzająco do wiadomości.

Lwów dnia 28. stycznia 1876.

Przewodniczący

Oktaw z Siemuszowy Pietruski, wł. r.

Zastępca Marszałka krajowego.

Sprawozdawca

Maciej Zenon Serwatowski, wł. r.

Członek Wydziału krajowego.

Aleg. XIII.

Wniosek.

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Ustawa

dla Królestwa Galicyi i Lodomeryi z W. Ks. Krakowskiem zmieniająca postanowienia artykułu 14go ustawy z d. 2go Maja 1873 (dz. ustaw i rozp. kr. z d. 1go Lipca 1873. część XXVIII. l. 251).

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z W. Ks. Krakowskiem rozporządzam:

Artykuł I.

Artykuł 14ty ustawy z d. 2go Maja 1873 (dz. ustaw i rozp. kr. z d. 1go Lipca 1873 część XXVIII L. 251) znosi się w dotychczasowem brzmieniu, a natomiast opiewać ma jak następuje:

Artykuł 14ty. W każdej szkole wydziałowej, tudzież w każdej szkole ludowej pospolitej o czterech lub więcej klasach katecheta pobierać będzie za regularne udzielanie nauki religii stałe wynagrodzenie, jeżeli liczba uczniów jego wyznania przenosi trzecią część całej liczby uczniów do tej szkoły zapisanych.

Wynagrodzenie to wynosić ma w szkołach wydziałowych od 300 do 500 złr., a w szkołach pospolitych od 150 do 300 złr. a. w. rocznie i będzie przyznawane, jeżeli katecheta udziela nauki religii w liczbie godzin przeznaczonej na tę naukę planem szkoły i miewa nauki niedzielne i świąteczne. Jeżeli liczba ta godzin zwiększy się przez utworzenie w tejże szkole klas równorzędnych, natenczas katecheta pobierać będzie za każdą godzinę, która mu tygodniowo ponad plan szkoły przybyła po 20 złr. w. a. rocznie.

Nauczycielom religii wyznania mojżeszowego może być wynagrodzenie za naukę religii jedynie wtedy przyznane, kiedy udowodnią, że ukończyli szkoły rabinackie i z dobrym skutkiem złożyli egzamin dla rabinów przepisany, lub że uzyskali patent kwalifikacyjny na nauczycieli szkół ludowych i zdali z dobrym skutkiem egzamin kwalikacyjny do udzielenia nauki religii.

Nauczyciele szkół ludowych, którzy w braku duchownych udzielać będą nauki religii w szkołach ludowych, w których są nauczycielami, mają prawo do wynagrodzenia za udzielanie tejże nauki, jeżeli zajęcie ich w szkole przenosić będzie 30 godzin tygodniowo. Wynagrodzenie to wynosić ma za każdą godzinę, która nauczycielowi ponad 30 godzin tygodniowo przyrosła po 20 złr. w. a. rocznie.

Wynagrodzenie za naukę religii pokrywane być ma z tych samych funduszów, z których pokrywa się płaca nauczycieli szkół ludowych, c. k. krajowa Rada Szkolna oznacza je w każdym poszczególnym przypadku w granicach niniejszą ustawą przepisanych.

Artykuł II.

Wykonanie tej ustawy polecam Mojemu Ministrowi Wyznań i Oświecenia.

Zygmunt Sawczyński wlr.
wnioskodawca.

Czerkawski, Pietruski, Gross, Władysław Badeni, Madejski, Paszkowski, Koziebrodzki, Waygart, Szeptycki, Zuker, Józef Jasiński, Smarzewski, Smolka, Apolinary Jaworski, Torosiewicz, Słonecki, Romer, Abrahamowicz, Józef Badeni, Haller, Hoszard, Aleksander Jasiński, Wereszczyński, Tetmajer, Chełmecki, Król, Serwatowski, Fortuna, Czajkowski, Głogowski, Mikołaj Wolański.

L. W. 31616/76.

Aleg. XIV.

Sprawozdanie

Wydziału krajowego w sprawie utrzymania i nadal krajowego bióra statystycznego.

Wysoki Sejmie!

Uchwałą Wysokiego Sejmu z dnia 17. grudnia 1873. r. utworzone zostało w Wydziale krajowym tymczasowe bióro statystyczne i wyznaczono na utrzymanie tego bióra sumę do wysokości 5000 złr. corocznie przez lat trzy po sobie idących. Według sprawozdania komisyi administracyjnej i dyskusyi w Sejmie nad niem przeprowadzonej, bióro statystyczne w tym celu miało przez trzy lata być tymczasowem, aby i owoce jego działalności należycie stwierdzonemi być mogły i prace uzyskać zdołały takie rozwinięcie, żeby wykazały się wszystkie kierunki, w jakich dochodzenia statystyczne nieść będą skuteczną pomoc Sejmowi i Wydziałowi krajowemu.

W następnych dwóch latach 1874 i 1875 bióro statystyczne wydało dwa roczniki: „Wiadomości statystycznych o stosunkach krajowych“, z których pierwszy złożony z dwóch zeszytów zawiera następujące prace:

1. Ziemska własność gmin w Galicyi, ich kapitały pieniężne i stan bierny.
2. Ustrój reprezentacyj powiatowych w Galicyi i ostatnie wybory do tych reprezentacyj.
3. Skład reprezentacyj miejskich w Galicyi w r. 1874.
4. Licytacye sądowe posiadłości włościańskich i małomiejskich w Galicyi, zarządzone w latach 1867 i 1868 tudzież 1873 i 1874.
5. Rzut oka na preliminarze budżetów 1875. r. w austryackich krajach koronnych.

Drugi rocznik zawiera dwie, znacznie jednak obszerniejsze prace:

1. Stan kas pożyczkowych gminnych w Galicyi, —
2. Stosunki propinacyjne w Galicyi.

Pierwszy rocznik obejmuje str. VII i 290, drugi VI i 263 w największej ósemce z licznemi tablicami.

Prócz tego wydało bióro statystyczne w roku zeszłym dla użytku Wysokiego Sejmu w czasie obrad nad sprawą propinacyjną: materyały statystyczne do sprawy propinacyjnej str. 47 z 14 tablicami.

Następnie członkowie bióra zestawiali jeszcze dla komitetu c. k. galicyjskiego Towarzystwa gospodarskiego wiadomości o stanie zasiewów i zbiorach ogłaszane co dwa tygodnie

w Gazecie Lwowskiej i omawiali w tym dzienniku kilkakrotnie rozmaite pytania z dziedziny bieżących spraw administracyjnych.

Na przygotowywaniu i ogłaszaniu wspomnianych publikacyj nie ograniczała się działalność bióra. Obok tych prac zajmowało się bióro czynnościami służącemi przedewszystkiem wewnętrznej administracyi, układaniem nowych wykazów i formularzy dla sprawozdań statystycznych w sprawach kas pożyczkowych, w sprawach szpitalnych i drogowych i zestawieniem dat, służących za podstawę przy załatwieniu szczegółowych spraw administracyjnych, — tudzież wniosków ustawodawczych. Między innemi dostarczyło bióro podstaw statystycznych do wniosków Wydziału krajowego w przedmiocie ściślejszego nadzoru nad majątkami gminnymi i w przedmiocie wcielenia do gmin tych posiadłości dominikalnych, które obejmują mniej niż 100 hektarów.

Następnie uwzględnić wypada, że praca około kontroli dat nadsyłanych do bióra statystycznego z powodu małej w naszym kraju wprawy w zbieraniu tych dat, dochodziła do niezwykłych gdzieindziej rozmiarów i wymagała nader licznych sprostowań i uzupełnień. Ztąd też bióro musiało prowadzić bardzo liczną korespondencyę, która w r. 1874. wynosiła 530, w 1875. r. 711 numerów.

Jeżeli, jak dopiero co wspomniano, bióro statystyczne okazało się użytecznem Wydziałowi krajowemu przy załatwieniu spraw leżących w jego zakresie, to i drukowane prace bióra mogą się wykazać bezpośrednim pożytkiem. Praca o licytacyach sądowych posiadłości włościańskich i małomiejskich posłużyła posłowi Rydzowskiemu do poparcia wniosków jego o lichwie jednomyślnie uchwalonych w Sejmie i przyjętych w głównych zarysach w Radzie państwa. Materyały statystyczne do sprawy propinacyjnej okazały się pomocnemi przy obradach nad ostatecznem załatwieniem tej sprawy w komisyi sejmowej i w Sejmie, a następnie przy rozbiorze uchwalonej ustawy i uchyleniu podnoszonych przeciw niej wątpliwości w Ministerstwie. Praca o budżetach krajów koronnych na r. 1875. wykazując szczegółowy udział Galicyi w budżecie państwowym tak szczupły w porównaniu z innymi krajami, dostarczyła podstaw do żądań o większe niż dotąd uwzględnienie naszego kraju. — Umieszczona w drugim roczniku wiadomości statystycznych obszerna praca „o stosunkach propinacyjnych“ dostarcza niezbędnych podstaw do załatwienia sprawy propinacyi miast, pozostawionej dotąd w zawieszeniu, a druga praca „o stanie gminnych kas pożyczkowych“ będzie podstawą dla obrad komisyi, którą Wydział krajowy zwołał w celu rozpatrzenia stosunków kredytowych w kraju, a następnie posłuży do zarządzeń administracyjnych w przedmiocie tego ważnego działu majątków gminnych. Z pewnością oczekiwać też należy, że i przygotowane dwie prace o stosunkach gminnych, z których jedna jest już na ukończeniu, dopomogą do przyszłej reformy ustawy gminnnej; że również przygotowywane prace o przemyśle domowym w Galicyi i o wydatkach łożonych przez państwo i kraj na cele fachowego wykształcenia, posłużą za punkt wyjścia dla usiłowań około podnie sienia przemysłu i przysporzenia fachowej wiedzy rozmaitym gałęziom gospodarstwa krajowego.

Dowodem pożytecznej działalności bióra jest także odbyt jego wydawnictw, który z każdym rokiem wzrasta płatnie i przyniósł dotąd 212 zł. 50 ct. pomimo, że bardzo znaczna liczba egzemplarzy bezpłatnie rozsyłaną bywa pp. posłom, Wydziałom powiatowym, władzom naczelnym rządowym, tudzież w drodze wymiany publikacyi biórom statystycznym i władzom ogłaszającym prace statystyczne w monarchii i zagranicą. — Nakład 1. zeszytu I. rocznika jest prawie zupełnie wyczerpany.

Przytoczone tu okoliczności świadczą, że bióro statystyczne przy Wydziale krajowym w krótkim czasie prowizorycznego istnienia okazało się pożytecznem i że jest wszelka nadzieja, iż w przyszłości pożytek ten tylko wzrastać będzie. — Wydatek na utrzymanie bióra w kwocie 5000 zł. rocznie jest stosunkowo nie wielki w porównaniu z rodzajem pracy, jakiej tu potrzeba i z kosztem urządzeń podobnych gdzieindziej.

Wydatek 5000 zł. rocznie na bióro statystyczne należy przeto uważać za usprawiedliwiony i potrzebny nietylko obecnie ale i na przyszłość, a ponieważ w obecnej sesyi Wysoki Sejm weźmie pod obrady budżet krajowy na r. 1877, który to rok nie należy już do owych trzech lat, na które przyzwolony został kredyt na tymczasowe urządzenie bióra, przeto Wydział krajowy przedkłada obecnie wniosek o ustalenie bióra t. j. o przyzwolenie, aby kwota 5000 zł. rocznie wstawioną była i nadal do budżetu krajowego na utrzymanie bióra statystycznego.

Wzgląd na rozwój dalszy bióra nie pozwala poprzestać na tym wniosku.

Wydział krajowy musi być w położeniu, żeby mógł zapewnić sobie stale przynajmniej te siły pracujące w biórze statystycznym, których z powodu fachowego ich uzdolnienia i wprawy do prac statystycznych nie podobna byłoby w krótkim czasie zastąpić innemi. W tym celu Wydział krajowy wnosi o utworzenie dla bióra statystycznego jednej posady koncypisty z płacą i innemi poborami normalnemi. Posada byłaby płatną z kwoty 5000 zł. przeznaczonej na utrzymanie bióra.

Okoliczność, że teraźniejszy naczelnik bióra statystycznego prof. Tadeusz Pilat zajmuje posadę rządową, która nie dozwala mu przyjąć innej stałej posady, pozwala ograniczyć się na utworzeniu jednej tylko posady, która stosownie do okoliczności będzie mogła być nadawaną albo naczelnikowi bióra, jeśliby nim była osoba mogąca przyjąć stałą posadę w Wydziale krajowym, albo też konceptowemu współpracownikowi bióra statystycznego.

Wydział krajowy wnosi zatem:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1. Bióro statystyczne w Wydziale krajowym uchwałą z dnia 17. grudnia 1873. r. prowizorycznie utworzone zamienia się w stałe.

2. Na utrzymanie tego bióra statystycznego wyznacza się rocznie kwotę 5000 zł. w. a. z funduszu krajowego.

3. Tworzy się dla bióra statystycznego jedną posadę koncypisty, z płacą i wszelkiemi innemi poborami koncypistów krajowych, niemniej z prawami i obowiązkami konceptowych urzędników krajowych z tem atoli wyraźnem zastrzeżeniem, że płaca i wszelkie inne pobory tego urzędnika w zupełności pokrywanemi będą z ryczałtowej kwoty 5000 zł. w. a. rocznie, przeznaczonej na utrzymanie bióra statystycznego.

Z Rady Wydziału krajowego.

We Lwowie dnia 6. marca 1876.

Przewodniczący
Oktaw Pietruski w. r.
Członek Wydziału krajowego.

Sprawozdawca:
Paweł Skwarczyński w. r.
Członek Wydziału krajowego.

L. 5506.

Aleg. XV.

Sprawozdanie

Wydziału krajowego w przedmiocie próśb gmin o zezwolenie na pobór wyższych dodatków do podatków bezpośrednich na pokrycie potrzeb gminnych.

Wysoki Sejmie!

Wydziały powiatowe w Bóbrce, Trembowli, Kołomyi, Sokalu, Jaworowie, Buczaczu, Horodence, Tarnowie, Drohobyczu i Białej przedłożyły stosownie do postanowień §. 80. Ust. gm. i noweli z dnia 17. czerwca 1874 prośby kilkunastu gmin o zezwolenie na pobór wyższych dodatków do podatków na pokrycie potrzeb gminnych.

Załączony wykaz */. zawiera zestawienie tych wszystkich gmin, które potrzebują wyższych dodatków na pokrycie wydatków gminnych, jakoteż te wszystkie daty statystyczne, które wpływ mają na ocenienie przedmiotu.

Dodatki do podatków bezpośrednich, o które gminy upraszają, nie są stosunkowo wygórowane.

Wyjątek w tej mierze stanowi gmina Kozy powiatu Bialskiego, która potrzebuje 232% dodatków do podatków bezpośrednich. Ale wysokość tego dodatku do podatku jest zupełnie usprawiedliwioną, gmina bowiem buduje szkołę, której koszta według przedłożonych planów i kosztorysów wynosić mają 9918 złr. 81 ct. a. w.

Zważywszy te okoliczności,

zważywszy nadto, że przedłożone budżety gminne zawierają tylko wydatki niezbędnie potrzebne w gospodarstwie gminnem i ściśle do rzeczywistej potrzeby obliczone,

zważywszy w końcu, że Reprezentacye powiatowe popierają prośby gmin po poprzedniem sprawdzeniu budżetów,

Wydział krajowy wnosi:

Wysoki Sejm raczy przychylić się do prośby gmin i przyjąć załączony projekt do uchwały.

We Lwowie dnia 6. marca 1876.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Włodzimierz hr. Dzieduszycki w. r.
Marszałek krajowy.

Sprawozdawca
Jan Czajkowski w. r.
Zastępca Członka Wydziału krajowego.

Alleg. XV.

Sprawozdanie

Wydziału Krajowego w przedmiocie próśb gmin o zezwolenie na pobór wyższych dodatków do podatków bezpośrednich na pokrycie potrzeb gminnych.

Wysoki Sejmie!

Uchwała

Na pokrycie wydatków gminnych pozwala się na pobór dodatku do wszystkich podatków bezpośrednich (bez nadzwyczajnego dodatku) następującym gminom:

Gminie Czeremchów, powiatu Bobreckiego, w latach 1876 i 1877 w wysokości pięćdziesiąt i sześć (56)%;

gminie Podliski, powiatu Bobreckiego, w latach 1876 i 1877 w wysokości pięćdziesiąt i pięć (55)%;

gminie Wołowe, powiatu Bobreckiego, w latach 1876 i 1877 w wysokości pięćdziesiąt i cztery (54)%;

gminie Podgórzany, powiatu Trembowelskiego, w latach 1876 i 1877 w wysokości dziewięćdziesiąt (90)%;

gminie Berezów niżny, powiatu Kołomyjskiego na rok 1876 w wysokości pięćdziesiąt i cztery (54)%;

gminie Dobrowódka, powiatu Kołomyjskiego na rok 1876 w wysokości sześćdziesiąt (60)%;

gminie Młodiatyn, powiatu Kołomyjskiego na rok 1876 w wysokości sześćdziesiąt i jeden (61)%;

gminie Moszków, powiatu Sokalskiego w wysokości pięćdziesiąt i siedm (57)%;

gminie Budomierz, powiatu Jaworowskiego, na rok 1876 w wysokości ośmdziesiąt i pięć (85)%;

gminie Folwarki, powiatu Buczackiego, na rok 1876, w wysokości pięćdziesiąt i dziewięć (59)%;

gminie Wierzbowiec, powiatu Horodeńskiego na rok 1876 w wysokości sześćdziesiąt i siedem (67)%;

gminie Daleszowa, powiatu Horodeńskiego na rok 1876 w wysokości sześćdziesiąt i dziewięć (69)%;

gminie Olejów-Korniów, powiatu Horodeńskiego na rok 1876 w wysokości sześćdziesiąt i sześć (66)%;

gminie Chyszów, powiatu Tarnowskiego na rok 1876 w wysokości siedmdziesiąt i pięć (75)%;

gminie Kielanowice, powiatu Tarnowskiego na rok 1876 w wysokości ośmdziesiąt i sześć (86)%;

gminie Rzuchowa, powiatu Tarnowskiego na rok 1876 w wysokości ośmdziesiąt i cztery (84)%;

gminie Majdan, powiatu Drohobyckiego na rok 1876 w wysokości sześćdziesiąt jeden i pół (61½)%;

gminie Bór łodygowski, powiatu Bialskiego na rok 1876 w wysokości siedmdziesiąt i sześć (76)%;

gminie Bór wilkowski, powiatu Bialskiego, na rok 1876 w wysokości siedmdziesiąt i ośm (78)%;

gminie Osiek, powiatu Bialskiego, na rok 1876, w wysokości dziewięćdziesiąt i trzy (93)%;

gminie Raysko, powiatu Bialskiego na rok 1876, w wysokości pięćdziesiąt i cztery (54)%;

gminie Straconka, powiatu Bialskiego na rok 1876 w wysokości sześćdziesiąt siedm i pół (67½)%;

gminie Hecznarowice, powiatu Bialskiego na rok 1876 w wysokości siedmdziesiąt i pięć (75)%;

gminie Bujaków, powiatu Bialskiego na rok 1876 w wysokości siedmdziesiąt i ośm (78)%;

gminie Kozy, powiatu Bialskiego w latach 1876, 1877 i 1878 w wysokości dwieście trzydzieście i dwa (232)%.

Alegat 1 do 5506/76.

Gmina prosząca	Powiatu	Suma rocznych podatków bezpośrednich	Dochody gminy	Uchwalone przez radę gminną wydatki
Czeremchów	bobreckiego	138 zł. 50 ct.	4 zł. 20 ct.	82 zł. — ct.
Podliski	„	148 „ 34 „	—	80 „ — „
Wołowe	„	220 „ 63 „	45 „ — „	162 „ 75 „
Podgórzany	trembowelski	23 „ 68 „	—	21 „ 32 „
Berezów niżny	kołomyjski	442 „ 20 „	—	236 „ — „
Dobrowódka	„	81 „ 14 „	12 „ 60 „	61 „ — „
Młodiatyn	„	229 „ 37 „	—	139 „ 75 „
Moszków	sokalski	372 „ 75 „	45 „ — „	255 „ 60 „
Budomierz	jaworowski	218 „ 10 „	11 „ 50 „	237 „ 3 „
Folwarki	buczacki	491 „ 15½	32 „ 65 „	321 „ 45 „
Wierzbowiec	horodeński	674 „ 64 „	47 „ 25 „	477 „ 62 „
Daleszowa	„	346 „ 88 „	71 „ 40 „	308 „ 12 „
Olejowa-Korniow	„	367 „ 48 „	20 „ — „	250 „ 74 „

Wydatki niepokryte dochodami	Gmina uprasza o wyższy dodatek w wysokości	Na czas	Uchwała Rady powiatowej a względnie Wydziału powiatowego	Uwaga
77 zł. 80 ct.	60%	1876 i 1877	Reprezentacya powiatowa popiera prośbę gminy	4381/76. wystarczy 56%
80 „ — „	60 „	1876 i 1877	„	wystarczy 55%
117 „ 75 „	60 „	1876 i 1877	„	wystarczy 54% wyższe dodatki z powodu zwrotu kosztów leczenia.
21 „ 32 „	90 „	1876 i 1877	„	L. 4166/76.
236 „ — „	55 „	1876	„	wystarczy 54% L. 4554/76.
48 „ 40 „	60 „	1876	„	
139 „ 75 „	61 „	1876	„	wyższe dodatki z powodu zwrotu kosztów leczenia.
210 „ 60 „	60 „	1876	„	wystarczy 57% (L. 4802/76), wyższe dodatki z powodu rat na szpital powiatowy i z powodu umorzenia pożyczki zaciągniętej z funduszu powiat.
225 „ 53 „	100 „	1876	„	L. 4643/76. Ze względu na możliwe redukcye w budżecie gminnym, wnosi Wydział krajowy na 85%
288 „ 80½	59 „	1876	„	L. 4647/76
430 „ 37 ct.	67 „	1876	„	
236 „ 72 „	69 „	1876	„	L. 3875/76. Wydatki gminne wraz z szkolnemi przenoszącemi 12%.
230 „ 74 „	66 „	1876	„	

Wydatki nieperyodyczne	Ogólna suma wydatku	Na czas	Uchwała Rady powiatowej z wyjątkiem Wydziału powiatowego	Uwagi
77 zł. 80 ct.	600 „	1876 i 1877		
20 „ — „	80 „	1876 i 1877		
117 „ 75 „	80 „	1876 i 1877		
41 „ 32 „	90 „	1876 i 1877		
230 „ — „	80 „	1876		
45 „ 10 „	60 „	1876		
310 „ 75 „	61 „	1876		
210 „ 60 „	60 „	1876		
225 „ 25 „	100 „	1876		
285 „ 80 „	50 „	1876		
130 „ 37 ct.	67 „	1876		
286 „ 72 „	69 „	1876		
280 „ 74 „	66 „	1876		

Alegat 2. do L. 5506/76.

Gmina prosząca	Powiatu	Suma rocznych dodatków bezpośrednich	Dochody gminy	Uchwalone przez Radę gminną wydatki
Chyszów	tarnowski	136 zł. 20 ct.	21 zł. 27 ct.	121 zł. 84 ct.
Kielanowice	„	140 „ 16 „	—	121 „ 42 „
Rzuchowa	„	294 „ 18 „	23 „ 10 „	245 „ 54 „
Majdan	drohobycki	122 „ 17½	4 „ 50 „	79 „ — „
Bór łodygowski	bialski	46 „ 11 „	—	34 „ 94 „
Bór wilkowski	„	35 „ 98 „	—	27 „ 90 „
Osiek	„	2721 „ 20 „	173 „ 30 „	545 „ 48 „
Raysko	„	401 „ 45 „	23 „ 85 „	237 „ 76 „
Straconka	„	569 „ 10 „	216 „ 60 „	602 „ — „
Hecznarowice	„	491 „ 90 „	41 „ 41½	519 „ 52 „
Bujaków	„	327 „ 75 „	35 „ 60 ct.	290 „ 80 „
Kozy	„	1547 „ 99 „	102 „ — „	850·— 9918·81 10768·81 budowa szkoły

Niedobór niepokryty	Gmina uprasza o wyższy dodatek w wysokości	Na czas	Uchwała Rady powiatowej a względnie Wydziału powiatowego	Uwaga
100 zł. 57 ct.	75%	1876	Wydział powiatowy popiera prośbę gminy	L. 3359/76.
121 „ 42 „	91 „	1876	„	wystarczy 86%
222 „ 44 „	84 „	1876	„	
74 „ 95 „	61½ „	1876	„	L. 4039/76
34 „ 94 „	76 „	1876	„	L. 4586/76.
27 „ 90 „	78 „	1876	„	
371 „ 90 „	13% i 80% } 93%	1876	„	80% na budowę szkoły, która według kosztorysu 8227 zł. 35 ct. kosztować będzie
213 „ 91 „	54%	1876	„	
385 „ 40 „	67½ „	1876	„	
478 „ 11 „	75 „	1876	„	
255 „ 20 „	78 „	1876	„	
10666 „ 81 „	232 „	1876, 1877 i 1878	„	Rada gminna uchwaliła wybudować szkołę, której koszta wynosić będą według kosztorysu 9918 złr. 81 ct.

Do L. W. 5323/76.

Aleg. XVI.

Sprawozdanie

Wydziału krajowego o petycyach Wydziałów powiatowych: Kolbuszowskiego i Niżańskiego w przedmiocie kierunku budowy drogi krajowej z Głogowa do Nadbrzezia.

Wysoki Sejmie!

Na posiedzeniu dnia 29. maja 1875 r. powziął Wysoki Sejm z powodu petycyi Wydziałów powiatowych: Kolbuszowskiego i Niżańskiego następującą uchwałę:

„Uchwała Sejmu z dnia 13. października 1874 postanawiająca budowę drogi krajowej z Głogowa na Nisko do Nadbrzezia pozostać ma niezmienioną — zaś prośby Wydziałów powiatowych Kolbuszowy i Niska, czyli droga ta na Sokołów czyli na Raniżów ma być prowadzoną, odstępuje się Wydziałowi krajowemu do zbadania i przedłożenia sprawozdania Sejmowi.“

W wykonaniu tej uchwały przedstawia Wydział krajowy następujące sprawozdanie:

Droga z Głogowa do Nadbrzezia jest częścią drogi Rzeszowsko-Nadbrzeziańskiej, uznanej za krajową, ustawą z dnia 9. kwietnia 1875 (Dz. U. i R. kr. Część XII. Nr. 34).

Sprawa budowy drogi z Rzeszowa do Nadbrzezia poruszoną została jeszcze w 1856 r. i w owym już czasie strony interesowane podniosły spór, czy droga ta ma być budowaną w kierunku na Sokołów czy też na Raniżów.

Z uwagi na to, iż droga wiodąca na Sokołów przecina „najludniejszą i najżyzniejszą część byłego obwodu Rzeszowskiego i ułatwia także komunikacyę miasteczek Ulanowa i Rudnika z Rzeszowem, jak również ze względu na obfite szutrowiska znajdujące się za Sokołowem w Kamieniu, Nienadówce, Trzebosiu, Trzebusce dalej w Jeżowie i Rudniku“ — c. k. Ministeryum spraw wewnętrznych reskryptem z dnia 12. marca 1859 l. 5197 przyzwoliło na budowę drogi Rzeszowsko-Nadbrzeziańskiej w kierunku na Sokołów.

Na podstawie reskryptu ministeryalnego z dnia 29. grudnia 1859 l. 12034 miała być ta droga budowaną z zastosowaniem przepisów o konkurencyi do dróg krajowych.

Wypracowano projekt, obejmujący połowę długości całej drogi, lecz nie przystąpiono do budowy głównie z powodu, iż obliczone koszta były zbyt wygórowane i przechodziły siły mieszkańców do konkurencyi powołanych.

Po uchwaleniu projektu ustawy drogowej w 1866. r., według której koszta budowy drogi krajowej ponosi fundusz krajowy, podjętą została na nowo sprawa budowy drogi Rzeszowsko-Nadbrzeziańskiej.

Gdy jednak droga ta nie mogła być uważaną za krajową na mocy ustawy drogowej, poczęli mieszkańcy interesowanych powiatów starać się usilnie o wyjednanie specyalnej ustawy, uznającej ją za drogę krajową. Lecz równocześnie z tymi zabiegami odżył dawny spór o kierunek budowy. Reprezentacye powiatów Rzeszowskiego i Niżańskiego żądały kierunku na Sokołów, Nisko, Rozwadów do Nadbrzezia, reprezentacye zaś powiatów Kolbuszowskiego i Tarnobrzeskiego kierunku na Głogów, Kolbuszowę, Majdan, Tarnobrzeg do Nadbrzezia.

Usiłowania reprezentacyi powiatowej Rzeszowskiej podjęte celem pogodzenia sprzecznych interesów i wniesienia zbiorowej petycyi do Wysokiego Sejmu, nie odniosły skutku. Dnia 4. kwietnia 1868. r. odbył się wprawdzie zjazd delegatów wszystkich czterech interesowanych powiatów, lecz uchwalony na tym zjeździe wniosek, przyjmujący pośredni kierunek drogi na Głogów, Raniżów, Bojanów, Grębów i Nadbrzezie, wywołał liczne protestacye a między temi: Rad miejskich w Rozwadowie, Nisku i Ulanowie, żądających kierunku na Sokołów i nie uzyskał zatwierdzenia ze strony reprezentacyj powiatowych: Tarnobrzeskiej, Niżańskiej a nawet Kolbuszowskiej, które wniosły w 1868. r. odrębne petycye do Wysokiego Sejmu.

Załatwienie tych petycyi jak również petycyi reprezentacyi powiatowej Rzeszowskiej, zostało odroczone w skutek uchwały z dnia 9. października 1868. r., którą Wysoki Sejm polecił Wydziałowi krajowemu, ażeby przedłożył projekt sieci najpotrzebniejszych dróg krajowych.

W projekcie tym, przedstawionym Wysokiemu Sejmowi sprawozdaniem z dnia 3. sierpnia 1871 l. 9316 a obejmującym także drogę Rzeszowsko-Nadbrzeziańską, jako jednę z najbardziej potrzebnych, przyznać musiał Wydział krajowy niezaprzeczoną ważność i pierwszeństwo pod względem handlu i przemysłu kierunkowi jej wiodącemu na Rozwadów, Nisko, Sokołów z użyciem ile możności istniejącej już drogi powiatowej z Głogowa do Rzeszowa.

Sejmowa komisya drogowa, która rozbierała tak projekt Wydziału krajowego jak i petycye wniesione do Wysokiego Sejmu w sprawie budowy drogi Rzeszowsko-Nadbrzeziańskiej, oświadczyła się również w sprawozdaniu z dnia 29. września 1871 l. 441/S w większości swej za kierunkiem na Sokołów.

Na posiedzeniu dnia 14. października 1871 — po przeprowadzeniu w tym przedmiocie wyczerpującej dyskusyi — uznał Wysoki Sejm drogę z Nadbrzezia na Zalesie, Nisko, Sokołów do Rzeszowa wiodącą za jednę z dróg naglych t. j. takich, które przed wszystkiemi innemi budowane być miały i polecił Wydziałowi krajowemu wypracowanie projektu budowy.

W wykonaniu tego polecenia sporządzony został przybliżony projekt drogi Rzeszowsko-Nadbrzeziańskiej i przedstawiony Wysokiemu Sejmowi sprawozdaniem Wydziału krajowego z dnia 6. listopada 1872 l. 14889 z projektami dwunastu dróg innych.

Uchwałą z dnia 5. grudnia 1872. r. odroczył Wysoki Sejm uznanie drogi z Rzeszowa do Nadbrzezia za drogę krajową z powodu, iż zastąpienie jej koleją wicynalną zdawało się rokować większe dla kraju korzyści.

Gdy jednak wykonanie tego projektu natrafiło na trudności finansowe przedstawione Wysokiemu Sejmowi w sprawozdaniu Wydziału krajowego z dnia 27. września 1874 l. 19653, zaproponowała sejmowa komisya drogowa Wysokiemu Sejmowi w sprawozdaniu z dnia 11. października 1874 l. 455/S., ażeby w uwzględnieniu petycyi Wydziału powiatowego Niżańskiego l. 183/S. z 1874 drogę Rzeszowsko-Nadbrzeziańską uznać niezwłocznie za krajową a dla zmniejszenia kosztów budowy całej drogi przyjąć na skarb kraju istniejącą już drogę powiatową z Rzeszowa do Głogowa.

Wniosek ten poparty głównie okolicznością, iż nowo odkryte bliższe szutrowiska mianowicie na przestrzeni między Głogowem a Niskiem dawały możność zmniejszenia kosztów budowy — uchwalonym został przez Wysoki Sejm, po dłuższej dyskusyi, na posiedzeniu dnia 13. października 1874 jako projekt ustawy, uznającej drogę z Rzeszowa na Głogów, Nisko do Nadbrzezia za drogę krajową.

Jakkolwiek wszystkie wówczas już wiadome dane wskazywały, że najwłaściwszy kierunek budowy drogi z Głogowa do Niska przecina Sokołów: to jednak w obec sprzecznych interesów partykularnych i niezażegnanego sporu między powiatami — postanowił był Wydział krajowy zbadać sprawę komisyonalnie ze stanowiska technicznego, ekonomicznego i administracyjnego.

Do zbadania dwóch pierwszych względów wysłał Wydział krajowy inżyniera na miejsce i wezwał zarazem interesowane Wydziały powiatowe, mianowicie: Rzeszowski, Kolbuszowski, Niżański i Tarnobrzeski, ażeby udzieliły mu wszelkich wyjaśnień i wskazówek.

Inżynier nasz zbadał rzecz gruntownie i w raporcie złożonym Wydziałowi krajowemu dnia 5. listopada 1874 (l. W. kr. 22470) wykazał datami nie pozostawiającemi wątpliwości, iż kierunek drogi na Sokołów jest z każdego względu najwłaściwszym, albowiem odpowiad najbardziej ekonomicznym potrzebom i jest przytem najtańszym.

Pozostawało jeszcze zbadać sprawę pod względem administracyjnym. W tym celu postanowił Wydział krajowy zasięgnąć zdania konferencyi, do której zaprosił po kilku delegatów przez Wydziały *czterech* interesowanych powiatów wybrać się mających i na którą udał się osobiście referent spraw drogowych w Wydziale krajowym. Zgromadzenie to, w którem sam tylko powiat Kolbuszowski, mimo równocześnie do wszystkich wysłanego zaproszenia nie był reprezentowany, oświadczyło się na posiedzeniu odbytem w Rzeszowie dnia 27. stycznia 1875. r. protokolarnie a *jednogłośnie* za kierunkiem na Sokołów (l. W. kr. 2950/875).

Gdy prócz tego mieszkańcy, którym zależało na tym kierunku, pospieszyli z znacznemi ofiarami: zdawało się Wydziałowi krajowemu, iż ma dostateczną podstawę do zarządzenia budowy drogi z Głogowa do Niska w kierunku na Sokołów.

Dlatego też uchwałą z dnia 2. lutego 1875 przyjął Wydział krajowy rzeczony kierunek jako najodpowiedniejszy, ustanowił dwa komitety budowy: jeden w Nisku a drugi w Sokołowie i wydał wszystkie rozporządzenia do rozpoczęcia robót potrzebne.

Komitet Sokołowski, któremu poruczoną została budowa drogi w powiatach Rzeszowskim i Kolbuszowskim, przystąpił niezwłocznie do czynności przygotowawczych i obwieścił mieszkańcom osad przeciętych trasą wiodącą na Sokołów, ażeby kamień napływowy, znajdujący się na polach w mniejszych i większych bryłach przyspasabiali do dostawy na mającą się budować drogę, przyczem ich zapewnił, iż materyał ten zostanie od nich kupiony.

Włościanie okoliczni zastosowali się do tego wezwania i w krótkim czasie nagromadzone zostały w różnych punktach nie tylko na polach, lecz także na podwórzach, znaczne zapasy granitu polnego, stanowiącego materyał wybornej jakości którego przysposobienie wymagało znacznego trudu a często i kosztów, gdyż włościanie nie mogąc zwykłemi narzędziami rozbijać bloków ogromnych, rozsadzali je prochem przy pomocy górników z dalszych stron sprowadzonych.

Komitet Sokołowski, który na wyszukanie i wywłaszczenie bardzo obfitego szutrowiska w Wydrzu, na dostawę kilkudziesięciu metrów sześciennych kamienia i inne wstępne roboty wydał już był około . . . . . 1000 zł. zabierał się właśnie do dostawy kamienia na większe rozmiary: kiedy wniesione zostały do Wysokiego Sejmu petycye o zmianę kierunku budowy drogi Rzeszowsko-Nadbrzeziańskiej, obranego przez Wydział krajowy.

Mimo danego przez referenta spraw drogowych Wysokiej Izbie wyjaśnienia powodów, dla których Wydział krajowy uchwalił budowę drogi z Głogowa do Niska w kierunku na Sokołów — Wysoki Sejm w ostatniej prawie chwili, na posiedzeniu dnia 29. Maja 1875, przychylił się do wniosku komisyi drogowej polecając Wydziałowi krajowemu, ażeby zbadał rzecz ponownie i zdał sprawę Wysokiemu Sejmowi.

Bezpośredniem następstwem tego polecenia było niezwłoczne wydelegowanie nadinżyniera Oddziału technicznego celem wstrzymania robót i technicznego zbadania kierunku drogi z Głogowa na Raniżów, Nart do Niska.

*

Nadinżynier przekonawszy się na miejscu, iż nawet w razie prowadzenia budowy drogi z Głogowa na Raniżów, część jej — na przestrzeni między Kończycami a Niskiem — nie ulegnie żadnej zmianie co do kierunku: wstrzymał roboty tylko na przestrzeni między Głogowem a Kończycami i dokonawszy poleconego mu badania technicznego, objawił swą opinię w raporcie złożonym Wydziałowi krajowemu dnia 9. lipca 1875 (l. W. kr. 16211.)

Na podstawie tego raportu uważać należy za sporne kierunki budowy drogi krajo-
Aleg. I. wej z Głogowa do Niska linie: Głogów — Sokołów — Kończyce i Głogów — Raniżów — Kończyce, oznaczone na załączonym 1/. z mapy Kumersberga ściśle skopiowanym planie sytuacyjnym.

Skutkiem wstrzymania robót na linii Sokołowskiej było najpierw podniesienie sprawy wynagrodzenia szkody, poniesionej przez włościan, z powodu przysposabiania materyału kamiennego do budowy a następnie — na wypadek przyjęcia linii Raniżowskiej — cofnięcie datków dobrowolnych, ofiarowanych na rzecz budowy drogi: przez Radę powiatową Niżańską, Eugeniusza hr. Kińskiego i Ferdynanda hr. Hompescha, razem w sumie . . . . 19000 zł. (l. l. W. 791, 1407 i 2570 z 1876. r.)

Pragnąc przedstawić Wysokiemu Sejmowi wyczerpujące pod każdym względem sprawozdanie o obydwóch spornych kierunkach, zebrał Wydział krajowy daty wykazujące, który z nich odpowiada bardziej potrzebom produkcyi ogólnej tudzież przemysłu i handlu i polecił inżynierowi delegowanemu do budowy nietylko gruntowne zbadanie obydwóch tras pod względem obfitości i oddalenia szutrowisk, jakości i cen kamienia oraz tych wszystkich czynników, które wywierają stanowczy wpływ na koszt budowy drogi: lecz także wypracowanie kosztorysów porównawczych, wykazujących, który z obydwóch kierunków byłby tańszym a więc mniej obciążającym fundusz krajowy.

Badanie obfitości szutrowisk i innych danych potrzebnych do sporządzenia projektów porównawczych, odbyło się tak na linii Sokołowskiej jak i Raniżowskiej przy udziale delegata przez interesowany Wydział powiatowy wyznaczonego, z miejscowością obeznanego, mogącego zatem wskazać te wszystkie miejsca, w których kamień miał się znajdować.

Na zasadzie dat komisyonalnie zbadanych i protokolarnie spisanych (l. l. W. kr. 25626/875 i 30521/875) jak również na podstawie cenników robót i materyałów przedłożonych przez Wydziały powiatowe: Kolbuszowski i Niżański sporządzone zostały porównawcze kosztorysy budowy obydwóch linii (l. W. 31281/875)

Sprawdzeniem tych kosztorysów, dokonanem przez Oddział techniczny dnia 10. lutego r. b. zakończony został szereg badań, dających Wydziałowi krajowemu obszerną podstawę do objawienia opinii tak o linii Sokołowskiej jak i Raniżowskiej a mianowicie:

A. Pod względem produkcyi w ogóle:

Chcąc zdać sobie sprawę, który kierunek zasługuje pod tym względem na pierwszeństwo, należy okolice przecięte spornemi trasami porównać z sobą co do zaludnienia, ilości gruntów ornych, łąk, pastwisk i lasów — stanowiących główne czynniki produkcyi w ogóle.

Z dat zebranych w tej mierze i wyszczególnionych w załączonym wykazie 2/. wynika,
Aleg. 2. że trasa Głogów — Sokołów — Kończyce również jak trasa Głogów — Raniżów — Kończyce przecina **dwanaście** miejscowości i że tak na pierwszej jak i drugiej trasie znajdują się dwie pierwsze osady w powiecie Rzeszowskim, sześć następnych w powiecie Kolbuszowskim a cztery ostatnie w powiecie Niżańskim. Jakkolwiek więc trasa Raniżowska przecinałaby powiat Kolbuszowski nieco dłuższą linią: to zawsze obiedwie trasy przecinają trzy wymienione powiaty *co do ilości osad* w równej mierze. Nierówny atoli stosunek zachodzi co do zaludnienia miejscowości obiema trasami przeciętych, tudzież co do ilości gruntów ornych, łąk, pastwisk i lasów, które ludność tych miejscowości uprawia. Przy trasie Głogów Sokołów — Kończyce

jest 24506 mieszkańców, posiadających 22.822 morgów gruntów ornych, 4474 m. łąk, 2587 m. pastwisk i 10086 m. lasów — przy trasie zaś Głogów Raniżów — Kończyce 15.234 mieszkańców, posiadających 14.570 m. gruntów ornych, 3546 m. łąk, 2396 m. pastwisk i 8710 m. lasów.

Z porównania powyższych ilości okazuje się, że przy trasie Głogów — Sokołów— Kończyce jest wiecej o 61% ludności, o 57% gruntów ornych, o 26% łąk, o 8% pastwisk i o 16% lasów, aniżeli przy trasie Głogów — Raniżów — Kończyce: czyli, że najważniejsze czynniki produkcyi w miejscowościach przeciętych trasą pierwszą są znacznie większe niż w miejscowościach przeciętych trasą drugą.

Obfitszą produkcyę okolicy przeciętej trasą Sokołowską stwierdzają również daty tyczące się podatku opłacanego. Według załączonego wykazu opłacają gminy i obszary dworskie tytułem podatku rocznie;

przy trasie Raniżowskiej . . . . . razem	15843 zł. 43 ct.
przy trasie zaś Sokołowskiej	25702 zł. 75 ct.
t. j. więcej o	9859 zł. 32 ct.

czyli o 62%.

Pod względem produkcyi ogólnej zasługuje zatem okolica przecięta trasą Głogów — Sokołów — Kończyce na pierwszeństwo przed okolicą, którą przecina trasa Głogów — Raniżów — Kończyce.

B. Pod względem handlu i przemysłu.

Za najważniejszy punkt pod względem handlowym i przemysłowym na trasie Głogów — Raniżów — Kończyce uważać należy: Raniżów, na trasie zaś Głogów — Sokołów — Kończyce: Sokołów.

Porównanie tych miejscowości z sobą jest zarazem porównaniem ruchu handlowego i przemysłowego, odbywającego się na obydwóch trasach spornych.

Raniżów, osada położona w powiecie Kolbuszowskim, licząca razem z kolonią Ranischau 253 domów i 1551 mieszkańców jest wsią, mającą przywilej na targi tygodniowe, odwiedzane przez okolicznych mieszkańców. Targi te są powodem mylnego mniemania, jakoby Raniżów był miasteczkiem. Że mniemanie to jest mylne, świadczy relacya Wydziału powiatowego Kolbuszowskiego z dnia 30. września 1875 (l. W. kr. 23547/875), który jakkolwiek dla poparcia swoich żądań dzisiejszych pragnąłby tej miejscowości nadać jak największe znaczenie handlowe i przemysłowe, nie mógł jeduak zamieścić jej w przedstawionym Wydziałowi krajowemu wykazie miast i miasteczek swego powiatu.

Również zapisany jest Raniżów jako wieś w repertoryach urzędowych z 1818. i 1832. r.

Jak słabym zaś jest ruch targowy w Raniżowie, świadczy najlepiej budżet tej gminy, która n. p. w 1874 r. wydała na swój zarząd i policyę razem: sumę 210 zł. w. a. (l. W. 23547/875).

Targi tygodniowe w Raniżowie, gromadzące okolicznych włościan, mogą mieć tylko znaczenie dla właściciela prawa propinacyjnego: dla powiatu a tem mniej dla kraju nie mają znaczenia.

Ruch handlowy odbywający się między okolicą Nadsanową i Nadwiślańską a koleją żelazną, między Królestwem Polskiem a Węgrami, nie dotyka Raniżowa i wieś ta nie mająca żadnego znaczenia dla handlu krajowego, nie ma go również ani dla handlu przewozowego ani wywozowego, który głównie wywołał potrzebę połączenia Nadbrzezia z Rzeszowem gościńcem bitym i przyjęcia kosztów budowy i utrzymania tego gościńca na fundusz krajowy.

Jak pod względem handlowym tak mniej jeszcze pod względem przemysłowym różni się Raniżów od innych osad wiejskich w powiecie Kolbuszowskim. Świadczy o tem znowu relacya Wydziału powiatowego Kolbuszowskiego z dnia 11. października 1875 (l. W. 24282/875), który przedkładając wykaz zajęć przemysłowych i rzemieślniczych w całym powiecie, nie czyni żadnej wzmianki o Raniżowie i tym sposobem stwierdza, że w gminie tej nie ma przemysłowców i rzemieślników.

W odmiennych i korzystniejszych warunkach znajduje się Sokołów.

Założony na mocy przywileju Zygmunta Augusta w 1569 r., położony przy szlaku, który od niepamiętnych czasów był drogą handlową między Polską a Węgrami, przetrwał Sokołów trzy wieki i gdyby nie klęski, które go nawiedzały, należałby do zamożniejszych miasteczek naszych.

Przy organizacyi kraju w 1854. r. uznany za miasto powiatowe, podupadł Sokołów później w skutek straszliwego pożaru, który w 1863. r. pochłonął znaczną część mienia i wyrządził mieszkańcom szkodę przeszło pół miliona zł. w. a. wynoszącą.

Jakkolwiek przy następnej organizacyi w 1867. r. przestał być siedzibą władzy politycznej, począł Sokołów dźwigać się powoli; dziś jest on największą osadą w całym powiecie Kolbuszowskim, liczącą 651 domów i 4197 mieszkańców, przewyższającą znacznie powiatowe miasto Kolbuszowę, liczące tylko 302 domów i 2768 mieszkańców, posiada dwuklasową szkołę etatową, jest siedzibą sądu powiatowego i notaryatu, ma aptekę i dwóch lekarzy chirurgów, urząd pocztowy i stacyę telegraficzną.

W Sokołowie odbywa się rocznie 14 jarmarków, z których 10 zakwestyonowało c. k. Namiestnictwo jako odbywające się bez przywileju. Nie wchodząc w ostateczne rozstrzygnięcie rzeczy: zaznaczyć należy podniesienie się faktyczne ilości jarmarków z 4 na 14, świadczące o wzmagającym się ruchu jarmarcznym.

Oprócz jarmarków zanotować wypada jeszcze następujące szczegóły o Sokołowie:

Miasteczko to liczy około 80 kupców, którzy mają stosunki handlowe przedewszystkiem z sąsiedniemi miastami i miasteczkami galicyjskiemi, i wysyłają sami niektóre artykuły jak n. p. zboże, bydło, trzodę chlewną, skóry, mięso, drób, jaja, masło i t. p. poza granice kraju jak n. p. do Wiednia, Wrocławia, Szczecina, Gdańska.

Ważność Sokołowa pod względem handlowym oceniła również Rada powiatowa Kolbuszowska, która uchwałą z dnia 1. maja 1869. r. (l. W. 15.775/1869) uznała drogę z Kolbuszowy przez Raniżów do Sokołowa wiodącą za jednę z trzech głównych linii komunikacyjnych w powiecie i uchwaliła drogę tę wspólnie z gminami i przy pomocy zasiłków z funduszu krajowego do lepszego doprowadzić stanu.

Wydział krajowy uznawszy doniosłość tej uchwały, postanowił uwzględnić ile możności *specyalne* potrzeby komunikacyjne powiatu Kolbuszowskiego i udzielił mu na ten cel od 1870—1875. r. tytułem subwencyi z funduszu krajowego ogółem kwotę . . . . . 24.500 zł.

Reprezentacya powiatowa, która uznała ważność handlową Sokołowa, nie może odmówić mu także znaczenia pod względem przemysłowym, jak świadczy przytoczona wyżej relacya Wydziału powiatowego Kolbuszowskiego z dnia 11. października 1875. r., stwierdzająca datami, iż Sokołów pod względem domowego przemysłu zajmuje w całym powiecie drugie miejsce posiadając 280 rękodzielników, którzy zbywają swe wyroby korzystnie na targach miejscowych i okolicznych.

C. Pod względem technicznego wykonania i kosztów budowy.

Długość linii Głogów — Raniżów — Kończyce wynosi 37 kilometrów 100 m., długość zaś linii Głogów — Sokołów — Kończyce 35 kilometrów 900 m. Trasa pierwsza jest zatem dłuższą o 1 kilometr 200 metrów.

Różnica ta, jakkolwiek winna być wziętą w rachunek ze względu na koszt budowy, osobliwie zaś koszt konserwacyi i z uwagi na dogodność komunikacyjną, nie jest jednak tak znaczną, iżby sama przez się zapewniać miała pierwszeństwo linii Sokołowskiej. Daleko ważniejsze atoli tak pod względem wykonania jak i kosztów budowy są inne okoliczności, które wykazało badanie techniczne.

a) Co do robót ziemnych.

Roboty ziemne na obu kierunkach nie są zbyt znaczne, jednak z uwagi, iż na linii Raniżowskiej znajdują się w dłuższych przestrzeniach niziny, ulegające zalewom corocznym w czasie wiosennym i jesiennym, mianowicie pod Raniżowem, Nartem i Jattą: kierunek ten wymaga większej ilości nasypów, na które ziemia dowożoną być musi z boków czyli sposobem tak zwanej pożyczki, ponieważ wydobyta z rowów bocznych i wykopów na samej trasie byłaby niewystarczającą.

b) Co do dostawy materyału kamiennego i robót pokładowych.

Dostawa materyału kamiennego do budowy drogi jest w obecnym wypadku kwestyą najważniejszą, a zarazem wywierającą stanowczy wpływ na koszta przyszłej konserwacyi. Dla tego też pod tym względem nie zaniedbano niczego, ażeby wynik sprawy przedstawionym był wyczerpująco.

Według protokołu komisyjnego z dnia 30. października 1875 (l. W. kr. 25.626) obfitość szutrowisk na linii Raniżowskiej podaną została jak następuje:

w Stykowie	13.642 m. sz.
w Mazgajówce	7890 „ „
Razem .	21.532 m. sz.

Szutrowiska te mogłyby być przeznaczone do budowy pierwszych 20 kilometrów linii Raniżowskiej począwszy od Głogowa. W odnośnym kosztorysie grubość nasypki szutrowej przyjętą została w minimum t. j. na $0{,}^{m}15$, a jednak przestrzeń ta wymagać będzie do 14.000 m. sz. materyału: w skutek czego w wymienionych szutrowiskach pozostałoby w najlepszym razie jako zapas na przyszłą konserwacyę tylko: 7532 m. sz. szutru. Jeżeli zaś, co łatwo przewidzieć, grubość pokładu kamiennego na niektórych kilometrach w gruncie gliniastym lub moczarowatym, będzie musiała być zwiększoną przynajmniej według normy na innych drogach krajowych przyjętej do $0{,}^{m}20$: w takim razie oba wymienione wyżej szutrowiska po ukończeniu budowy będą już na wyczerpaniu i na przyszłą konserwacyę mało co pozostanie.

Wprawdzie na tej przestrzeni drogi znajdują się miejscami także bryły granitowe po polach porozrzucane, lecz ilość ich nie jest znaczną, a zbieranie, dowóz i tłuczenie tak kosztowne, iż na ten zasób materyału zbytecznie liczyć nie można. Dalsze szutrowiska znajdują się dopiero przy końcu drogi w Cisowlesie i Narcie, gdzie także i kamień granitowy liczniej na polach jest nagromadzony. Jeżeliby zatem, po wyczerpaniu poprzednich szutrowisk, musiano dostarczać kamienia z okolicy Nartu aż pod Głogów: to cena tego materyału urosłaby do ogromnej wysokości bo prawie do 9 zł. od 1 metra sześciennego, czyli do przeszło 60 zł. od sążnia i to w najlepszym razie: t. j. gdyby się okazało, że szutrowiska w okolicach Nartu i Pogorzałki są istotnie niewyczerpane: co jednak podają w wątpliwość *okoliczności* badaniu towarzyszące (l. W. kr. 31.281/1875).

Na linii Sokołowskiej rzecz się ma inaczej, albowiem badanie techniczne wykazało, że obfitość szutrowisk jest tam dostateczną tak do budowy jak i do przyszłej konserwacyi. Wprawdzie cena szutru w pierwszych 20 kilometrach jest stosunkowo nieco wyższą niż na linii Raniżowskiej z powodu dość odległego, lecz za to bardzo obfitego szutrowiska w Wydrzu: natomiast w dalszej części drogi od Górna do Kończyc cena szutru jest bardzo niską dla znacznej ilości szutrowisk w Łowisku, Kamieniu i Jeżowem przy samej prawie drodze położonych.

Po ukończeniu budowy tej drogi pozostałyby jeszcze zapasy szutru w Stykowie, Wydrzu, Kamieniu, Jeżowem, oraz nietknięte szutrowiska w Wulce Łętowskiej i samej Łętowni.

Oprócz szutrowisk na linii Sokołowskiej znajduje się jeszcze blisko drogi ogromna ilość granitu polnego w Jeżowem, w Kamieniu i Górnie, tudzież w Trzebosi i Nienadówce.

c) Co do robót budowlanych.

Z powodu większej ilości robót ziemnych na linii Raniżowskiej i znaczniejszej przestrzeni wodą zalewanej, wymagá budowa tej linii większej liczby mostów, aniżeli budowa linii Sokołowskiej.

Szczegółowe kosztorysy i plany przedstawiają rzecz wyczerpująco. Dodać tylko należy, iż na linii Raniżowskiej najwięcej będzie kosztował most w Stecach na rzece Łęgu 36,^{m}00 światła, który musiał być zaprojektowany na przyczołkach murowanych, gdyż inna konstrukcya byłaby za słabą i szkodliwemu działaniu wody oprzećby się nie zdołała. Koszta budowy tego jednego mostu wraz z konieczną regulacyą rzeki na długości około 600 metrów wyniosłyby przeszło 10.000 zł.

Dla porównania zaś kosztów ogólnych budowy obydwóch spornych kierunków, wyjmujemy z wypracowanych projektów następujące daty kosztorysowe:

Na linii Głogów-Raniżów-Kończyce.

1) Roboty ziemne	26051 zł.	15	ct.
2) Roboty pokładowe	77225 „	90	„
3) Roboty budowlane	24921 „	99	„
Razem . .	128.199 „	04	„

Na linii Głogów - Sokołów - Kończyce.

1) Roboty ziemne	20443 zł.	30	ct.
2) Roboty pokładowe	63829 „	31	„
3) Roboty budowlane	11486 „	39	„
Razem . . .	95.759 „	—	„

Z dat tych wynika, że budowa drogi krajowej z Głogowa na Raniżów do Niska kosztowałaby o . . . . . 32440 zł.
czyli o 34% więcej aniżeli budowa tej samej drogi w kierunku na Sokołów.

Zwrócić jednak należy uwagę, że ceny podane przez Wydziały powiatowe spór o kierunek wiodące, są zbyt nizkie tak, iż ogólny koszt budowy obu tych linii w rzeczywistości byłby większy, aniżeli kosztorysami objęty. Nie wpływa to atoli — w obec jednostajnego obniżenia cen i zastosowania tychże do kosztorysów obydwóch kierunków tak powiat Kolbuszowski jak i Niżański przecinających — na stosunek kosztów budowy linii Sokołowskiej do linii Raniżowskiej, który w rzeczywistości pozostaje niezmienionym jak stosunek liczby 100 : 134.

Do przewyżki kosztów budowy linii Raniżowskiej najmniej w sumie . 32440 zł.
dodać jeszcze należy:
1. Wydatek poniesiony już na linię Sokołowską w sumie około . . 1000 zł.
2. Wynagrodzenie dla włościan, którzy kamień do budowy tej linii przysposobili, mogące wynieść około (L. W. kr. 1736/876 . . . 2000 zł.

Przewyżka kosztów budowy linii Raniżowskiej czyni zatem razem najmniej . . . . . 35440 zł.

przyczem nadmienić należy, iż kosztorysy porównawcze nie obejmują kosztów wywłaszczenia gruntów do budowy potrzebnych.

Jakkolwiek koszt ten jest prawie jednakowy na obu kierunkach: to jednak i pod tym względem zasługuje linia Sokołowska na pierwszeństwo, albowiem powiat Niżański obowiązał się ponieść koszta wywłaszczenia a właściciel Sokołowa odstępuje bezpłatnie nietylko szutrowiska, lecz także grunta potrzebne do budowy rzeczonej linii na dwumilowej przestrzeni. — Rada zaś powiatowa Kolbuszowska uchwałą z dnia 14. grudnia 1874 r. uchyliła się w zupełności i jednogłośnie (l. W. kr. 1121/875) od poniesienia kosztów wywłaszczenia gruntów, jak w ogóle od wszelkich ofiar, chociaż wzywaną była do tego kilkakrotnie i chociaż Wydział krajowy w reskrypcie swym z dnia 5. grudnia 1874 l. 24921 pozostawił stronom interesowanym możność składania także deklaracyj warunkowych a przeto i możność złożenia deklaracyi z warunkiem, iż życzenie reprezentacyi powiatowej co do kierunku drogi z Głogowa do Niska uwzględnione będzie.

Niemal podobnie postąpiły gminy i obszary dworskie domagające się kierunku na Raniżów oraz te, dla których jest rzeczą obojętną, czyby droga szła na Raniżów, czy na Sokołów, byle tylko nie omijała ich terytoryum. Obowiązały sie bowiem do datków w naturze, których wartość pieniężna nawet w przybliżeniu *podaną nie została* a przy bardzo wysokiem ocenieniu razem kwoty 2000 zł. nie dochodzi.

Inny zupełnie skutek wywarło odnośne wezwanie Wydziału krajowego z dnia 26. października 1874 l. 21261 na tych mieszkańców, którzy żądają kierunku na Sokołów.

I tak ofiarowali: (oprócz gruntów i szutrowisk)

1.	Rada powiatowa Niżańska	9000 zł.
2.	Mniszchowa hr. Jadwiga	400 „
3.	Hompesch hr. Ferdynand	2000 „
4.	Kostheimowa Aniela	400 „
5.	Kińsky hr. Eugeniusz w gotówce	5000 „
	tenże w materyale	3000 „
6.	Gmina m. Sokołowa	3020 „
7.	Właściciel obszaru dworskiego w Sokołowie w gotówce .	2000 „
	tenże w materyale	1000 „
8.	Gminy Kamień i Jeżowe w robociźnie ocenionej na . .	1550 „
	Razem . .	27370 zł.

Ofiarność żądających kierunku drogi na Sokołów jak również nieznaczny udział, lub zupełne uchylanie się od ofiar ze strony tych, którzy domagają się kierunku drogi na Raniżów: jest nietylko kwestyą zwiększenia lub zmniejszenia kosztów budowy drogi z Głogowa do Niska z funduszu krajowego ponieść się mających: lecz oraz ważną wskazówką, który z tych kierunków odpowiada bardziej potrzebom ekonomicznym.

Rada powiatowa Kolbuszowska, która żadnego datku nie ofiarowała, nie złożyła wcale dowodu, iż kierunek drogi na Raniżów ma dla niej wartość ekonomiczną. Nic też w tem dziwnego. Trasa Sokołowska przecina tak samo sześć miejscowości w powiecie Kolbuszowskim jak i trasa Raniżowska, a Sokołów i Raniżów główne punkta tych tras leżą w powiecie Kolbuszowskim.

Ze stanowiska interesu powiatowego, kierunek drogi z Głogowa od Niska na Raniżów nie przedstawia zatem większej korzyści dla powiatu Kolbuszowskiego od kierunku na Sokołów.

Wobec tych okoliczności trudno jest dociec, jakiego rodzaju może być wzgląd publiczny, który powodował Wydział powiatowy Kolbuszowski do wniesienia petycyi do Wy-

sokiego Sejmu o budowę drogi z Głogowa do Niska w kierunku na Raniżów: zwłaszcza, że twierdzenie zawarte w petycyi, jakoby budowa linii Raniżowskiej była tańszą od budowy linii Sokołowskiej, oparte było tylko na domysłach niczem nie udowodnionych, które przeciwnie po dokonaniu badań technicznych i obliczeń kosztorysowych okazały się zupełnie mylnemi. Jeżeli jednak żądanie takie już zastanowić może: to zgoła nie podobna dopatrzeć względu publicznego w dalszej propozycyi Wydziału powiatowego Kolbuszowskiego Wysokiemu Sejmowi przedłożonej: ażeby w razie, gdyby droga miała iść koniecznie na Sokołów, prowadzoną była z Głogowa na Raniżów do Sokołowa t. j. ażeby budowaną była wbrew wszelkim zasadom technicznym i ekonomicznym: linią łamaną, idącą najpierw z Głogowa do Raniżowa w kierunku północno-wschodnim i zwracającą się potem niemal pod kątem ostrym w kieruuku południowo-wschodnim.

Zważywszy przeto, że kierunek drogi krajowej z Głogowa do Niska na Sokołów prowadzi przez okolicę ludniejszą i zamożniejszą, odpowiada więcej potrzebom produkcyi ogólnej, handlu i przemysłu i godzi bardziej interesy powiatów z interesem kraju, aniżeli kierunek tejże drogi na Raniżów, mający na celu wyłącznie interes lokalny;

Zważywszy, że koszt budowy drogi rzeczonej w kierunku pierwszym byłby niższy przynajmniej o . . . . . 32.440 zł.
od kosztu budowy w kierunku drugim;

Zważywszy, że w razie zaniechania rozpoczętej już budowy linii Sokołowskiej, fundusz krajowy narażony byłby na stratę sumy około 3000 zł. w części już wydanej, a w części na wynagrodzenie włościan wydać się mającej;

Zważywszy, że budowa drogi z Głogowa do Niska w kierunku na Raniżów pozbawiłaby fundusz krajowy datków dobrowolnych w sumie . . . . . 27.370 zł.
zapewniając natomiast datki zaledwie . . . . . 2000 zł.
wynoszące;

Zważywszy, że ogólna strata funduszu krajowego z powodu budowy drogi w kierunku Raniżowskim wynosiłaby przeszło . . . . . 60.000 zł.

Wydział krajowy przedstawia Wysokiemu Sejmowi projekt następującej uchwały:

„Droga krajowa z Głogowa do Niska ma być budowaną w kierunku na Sokołów.“

We Lwowie dnia 3. marca 1876.

Przewodniczący
Oktaw Pietruski w. r.
Członek Wydziału krajowego.

Sprawozdawca
Władysław hrabia Badeni w. r.
Członek Wydziału krajowego.

Alleg 1.

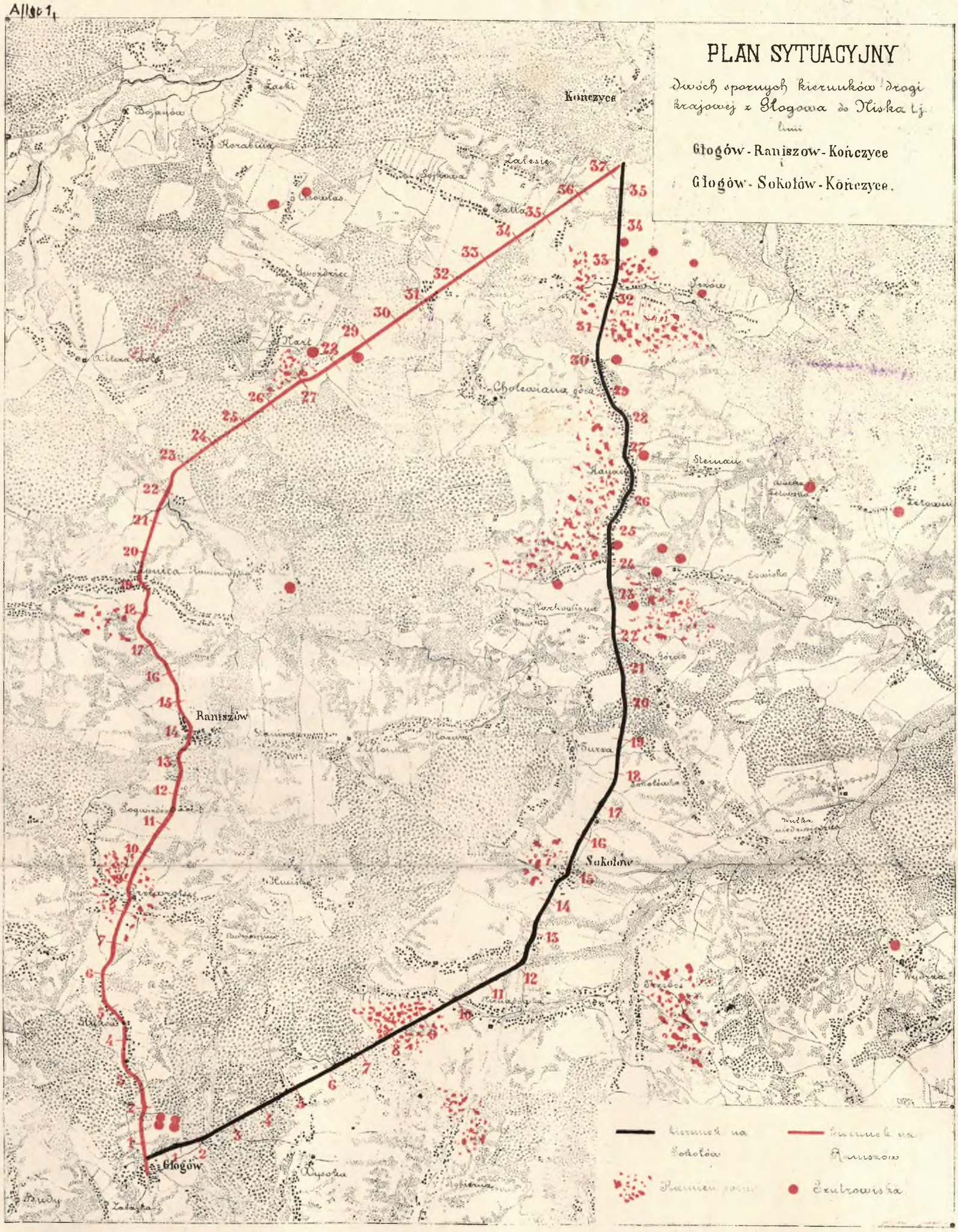
PLAN SYTUACYJNY
dwóch spornych kierunków drogi krajowej z Głogowa do Niska t.j.
linii
Głogów - Raniszow - Kończyce
Głogów - Sokołów - Kończyce.
Kończyce
Raniszów
Sokołów
Głogów
Cholewiana góra
Kierunek na Sokołów
Kierunek na Raniszów
Cmentarzyska

Aleg. 2. do L. 5323/76.

Wykaz

osad przeciętych dwoma spornymi kierunkami drogi krajowej z Głogowa do Niska, obejmujący daty * co do zaludnienia, ilości gruntów ornych, łąk, pastwisk i lasów, oraz podatków opłacanych.

I. Trasa Głogów-Sokołów-Kończyce.

Liczba bieżąca	Nazwy miejscowości	Ludność	Grunta orne	Łąki	Pastwiska	Lasy	Podatek roczny: Obszaru dworskiego zł.	ct.	gminy zł.	ct.	razem zł.	ct.	Uwagi
1	Głogów	2,580	992	106	106	1,147	624	95½	1,543	97½	2,168	93	powiat Rzeszowski
2	Wysoka	1,727	1,958	140	167	633	249	40	1,090	12½	1,339	52½	
3	Nienadówka	2,594	2.953	422	351	352	312	54	3,002	54	3,315	08	
4	Trzebuska	1.238	1,726	199	87	1,122	631	36	1,535	83	2,167	19	
5	**Sokołów**	4,198	2,195	309	49	23	691	75	4,476	67	5,168	42	Kolbuszowski
6	Turza	681	402	163	61	1,587	174	55	438	28	612	83	
7	Górno c. a.	1,119	1,522	189	174	409	456	71	859	24	1,315	95	
8	Markowizna	576	555	115	73	9	147	27	551	44	698	71	
9	Kamień	4,276	4,898	762	669	2,589	35	86	3,982	46	4,018	32	
10	Cholewiana Góra cum att.	1,568	1,316	256	108	—	37	21	1,033	51	1.070	72	
11	Jeżowe	3,532	3,984	1,579	665	780	127	49	3,132	59	3,260	08	Niżański
12	Kończyce	418	321	234	77	1.435	454	62½	112	37	566	99½	
	Razem	24,506	22.822	4,474	2,587	10,086	3,943	72	21,759	03	25,702	75	

II. Trasa Głogów-Raniżów-Kończyce.

1	Głogów	2,580	992	106	106	1,147	624	95½	1,543	97½	2,168	93	powiat Rzeszowski
2	Styków	667	623	143	37	803	60	24	340	70	400	94	
3	Przewrotna	1,810	2,670	646	318	1,019	640	02½	1,936	73½	2,576	76	
4	Pogwizdów	524	526	103	75	2	6	72	522	02	528	74	
5	**Raniżów**	1,551	1,466	432	432	1,008	460	25	1,486	26½	1,946	51½	Kolbuszowski
6 i 7	Wola Raniżowska i Stece	3,618	3,832	805	842	55	125	50	4,515	25	4,640	75	
8	Nart	955	1,219	446	243	3 241	359	76½	736	42½	1,096	19	
9	Cholewiana Góra z Pogorzałką i Gęsią Wsią	1,586	1,316	256	108	—	37	21	1,033	51	1,070	72	
10	Jatta	733	837	201	102	—	—	—	443	04	443	04	
11	Zalesie	810	768	174	56	—	—	—	403	85	403	85	Niżański
12	Kończyce	418	321	234	77	1,435	454	62½	112	37	566	99½	
	Razem	15,234	14,570	3,546	2,396	8,710	2,769	29	13,074	14	15,843	43	

*) Źródła dat podanych:
1. Orts-Repertorium des Königreiches Galizien und Lodomerien mit dem Grossherzogthume Krakau auf Grundlage der Volkszählung vom J. 1869 bearbeitet von der k. k. statistischen Central-Commission.
2. Wykazy c. k. Urzędów podatkowych w Rzeszowie, Kolbuszowie i Nisku.

Aleg. XVII.

Sprawozdanie

Wydziału krajowego w przedmiocie robót wykonanych w gmachu szpitala krajowego we Lwowie w latach 1874. i 1875. tudzież o kredytach dodatkowych potrzebnych na pokrycie kosztów do wykończenia istniejącej budowy i wykonania innych niezbędnych i nagłych robót.

Wysoki Sejmie!

Z powodu ukończenia w gmachu szpitala Lwowskiego robót przyzwolonych uchwałą Wysokiego Sejmu z dnia 14. stycznia 1874. r. dopełniamy obowiązku — składając szczegółowe sprawozdanie Wysokiemu Sejmowi o postępie tychże robót i usprawiedliwiając niektóre zarządzenia spowodowane sprawą budowy.

I.

Roboty w gmachu szpitala powszechnego we Lwowie składały się:

A. Z robót głównych objętych czterema kosztorysami:

1. podwyższenia 2. piętra i pokrycia dachem,
2. zmian w wewnętrznym rozkładzie 2. piętra,
3. postawienia nowych pieców,
4. odnowienia zewnętrznej strony gmachu.

B. Z robót dodatkowych, z których jedne były dopełnieniem lub następstwem koniecznem podjęcia i wykonania robót głównych, jako to:

1. przerobienie szczytu północnego prawego skrzydła,
2. urządzenie magazynów na poddaszu środkowej części gmachu,
3. urządzenie łazienek w wieżach wychodkowych na 2. piętrze; sprawienie drzwi żelaznych w murach ogniowych na poddaszu, nowe rury spustowe;

inne zaś, które okazały się koniecznemi tak z przyczyny nowego rozlokowania i podziału sal dla chorych i dla administracyi, jak i ze względu na wewnętrzną wygodę, a mianowicie:

4. wybudowanie nowych schodów w części środkowej gmachu z lewej strony kaplicy,
5. powiększenie sal 1. piętra w lewem skrzydle,

6. restauracya i przekształcenie parteru i części 1. piętra opróżnionych po przeniesieniu obłąkanych do Kulparkowa,

7. sprawienie dwóch nowych rezerwoarów, restauracya zniszczonych rur wodociągowych i założenie nowych prądów;

inne nakoniec, a mianowicie:

8. przekształcenie lokalności parterowych w części południowej lewego skrzydła, zajmowanych dziś przez kuchnię i magazyny, a przeznaczonych w przyszłości na pomieszczenie łazienek, zostawało w związku z odpowiedniemi przekształceniami w temże miejscu na 1. i 2. piętrze dokonanemi ze względów konstrukcyjnych, które musiało być jednocześnie z temiż wykonanem.

Roboty powyższe wykończono zupełnie, z wyjątkiem:

Z robót głównych:

pozostaje ad 4. malowanie całej zewnętrznej strony gmachu,

Z robót dodatkowych:

ad 1. wykończenie, przerobienie i restauracya szczytu północnego prawego skrzydła,

ad 3. drzwi żelazne do murów ogniowych, które są już w robocie,

ad 6. malowanie ścian i sufitów w lokalnościach przez administracyą szpitala zajętych; skrobanie, zacieranie, malowanie lub bielenie korytarza i sal w części środkowej gmachu z lewej strony i takichże w prawem skrzydle, wszystkich na parterze położonych, oraz niektórych robót na 1. piętrze.

Roboty te dla pory zimowej wstrzymane, rozpoczną się z nadchodzącą wiosną i do końca czerwca a najpóźniej lipca przyszłego roku ukończone będą.

Przez wykonanie robót powyżej wyszczególnionych, wartość gmachu, jako zakładu szpitalnego bardzo wiele zyskała na wygodzie i wewnętrznem urządzeniu.

Poddasze na całym gmachu rozdzielono murami ogniowemi na pięć części, tak iż do każdej z nich innemi schodami dostać się można; w każdej części poddasza przeprowadzono komunikacyą z systemem wodociągowym i umieszczono właściwy kran pożarowy. Ponieważ sal 2. piętra w środku gmachu około kaplicy i samej kaplicy nie podwyższono, skorzystano zatem z utworzonego w tem miejscu wysokiego i obszernego poddasza i urządzono tamże trzy wielkie i widne magazyny, a nadto pomieszczono cztery wielkie rezerwoary, z których dwa stare a dwa nowe. Wygoda i właściwość pomieszczenia rezerwoarów wodnych w samym środku gmachu, nie potrzebuje bliższego usprawiedliwienia. Rozprowadzona ztąd woda zaopatruje wszystkie części gmachu; dla skompletowania jednak systemu wodnego, dodano wiele nowych prądów. Sale 2. piętra pierwiastkowo tylko 9 stóp wysokie, podniesiono do wysokości stóp 14 a nadto przez przyłączenie do nich korytarzy, dodano im tyle światła i powietrza, że część ta gmachu jest dziś bez zaprzeczenia nie tylko najpiękniejszą ale i najzdrowszą. Podobne powiększenie sal 1. piętra dało się tylko zastosować do dwóch sal w lewem skrzydle położonych.

Pobudowanie nowych schodów w środkowej części gmachu, z lewej strony kaplicy, ułatwiło i uzupełniło komunikacyą, oraz dozwoliło podzielić gmach w kierunku pionowym na dwa wielkie działy, męski i kobiecy. Potrzeba tychże schodów motywowała się jeszcze tem, że przeniesiono lokalności zarządowe do środkowej części gmachu, że tamże utworzono główny zajazd i że dla tego należało tem samem stworzyć osobną i bezpośrednią komunikacyą z salami chorych obu działów i z nowo urządzonymi magazynami. Schody te nakoniec zostają w związku z projektowanem wybudowaniem oddzielnego budynku, na pomieszczenie pralni, kuchni, łaźni parnej i mieszkań dla służby, który to budynek ma być połączony z gmachem głównym krytą galeryą, z tychże właśnie schodów początek swój biorącą. Z przyczyny, że schody te stały się tym sposobem środkowym punktem całego ruchu administracyjnego i gospodarczego, wybudowano je ogniotrwale, t. j. z kamienia ciosowego i to od piwnic aż na poddasze.

Po przeniesieniu Zarządu i Dyrekcyi do środkowej części gmachu, opróżnione sale prawego skrzydła na parterze, przeznaczono na pomieszkania dla sekundaryuszów. W pozostałych lokalnościach parterowych, pomieszczono oddział oczny, na 1. piętrze oddział chorób

kiłowych i skórnych, całe zaś drugie piętro zajął oddział chorób gorączkowych. Przerobienie szczytu północnego prawego skrzydła było konstrukcyjnem następstwem podwyższenia 2. piętra i pobudowania nowego dachu. W przebudowaniu tem zachowano pod względem architektonicznym ten sam charakter stylowy, w jakim trzymany był szczyt rozebrany.

Roboty wszystkie powyżej wyszczególnione wykazano w latach 1874. i 1875., a mianowicie w r. 1874. postawiono nowy dach, podwyższono i przekształcono wewnętrznie 2. piętro prawego skrzydła i oddano do użytku w pierwszych dniach listopada tegoż roku. Wszystkie inne roboty tak główne jak i dodatkowe, wykończono w r. 1875. i oddano do użytku również w pierwszych dniach listopada—lokalności zaś dyrekcyjne i zarządowe w ostatnich dniach grudnia tegoż roku.

Wysoki Sejm uchwałą z dnia 14. stycznia 1874. r. zezwolił na pokrycie gmachu szpitala Lwowskiego nowym dachem ogniotrwałym i na podniesienie drugiego piętra tegoż gmachu i przyjął przedstawione przez komisyę budżetową koszta do wysokości 78.923 zł. — ct.

Na pokrycie kosztów tej budowy przeznaczył Wysoki Sejm następujące fundusze:

a) sumę . . . . . 61.469 zł. 11 ct.

od gminy miasta Lwowa tytułem zwrotu kosztów utrzymania ubogich chorych Lwowian za czas od r. 1867. po koniec r. 1873. należną i w pięciu latach po . . . . . 12.293 zł. 82 ct. spłacić się mającą;

b) na pokrycie brakującej sumy 17.454 zł. 77 ct. w porównaniu z przedstawionymi kosztami budowy, upoważnił Wysoki Sejm Wydział krajowy do użycia na ten cel wszelkich oszczędności, jakie się w wydatkach Lwowskiego powszechnego szpitala osiągnąć dadzą, niemniej do użycia nadwyżek dochodu funduszu szpitalnego, jakie się okazać mogą.

Ponieważ należytość od gminy miasta Lwowa w sumie 61.469 zł. 11 ct. przypadająca według ugody z reprezentacyą miasta Lwowa na pięć rat rocznych po . . . . . 12.293 zł. 82 ct. jest rozłożoną, z których pierwsza rata w r. 1874. była płatną, przeto Wysoki Sejm uchwałą z dnia 16. stycznia 1874. r. postanowił zamieścić na cele budowy w budżecie na r. 1874. brakującą kwotę . . . . 66.629 zł. — „

Według sprawozdania Wydziału krajowego z dnia 14. marca 1875. l. 5762 wydano na tę budowę w roku 1874. . . . 8117 zł. 11 ct. i pokryto ten wydatek pierwszą ratą od gminy miasta Lwowa w roku 1874. w sumie . . . . . 12 293 zł. 80 ct. przypadającą i zaliczką funduszu krajowego w sumie . 5823 zł. 31 ct.

Pozostała przeto z preliminowanej na ten cel w budżecie na rok 1874. sumy . . . . . 66.629 zł. niewydana, a na ukończenie budowy przeznaczona i potrzebna suma . 60.805 zł. 69 ct. jako zapas kasowy na r. 1875.

Uchwałą z dnia 11. maja 1875. r. Wysoki Sejm upoważnił Wydział krajowy, aby tęż kwotę . . . . . 60.806 zł. jako resztę z przyzwolonego uchwałą z dnia 16. stycznia 1874. r. kredytu na pokrycie dachem i podwyższenie drugiego piętra szpitala Lwowskiego przeniósł na rachunek roku 1875. jako kredyt dodatkowy i na cele podjętej budowy użył.

Na rachunek powyższego kredytu wydano na cele budowy w roku 1875. kwotę . . . . . 51.970 zł. 67½ ct.

Pozostaje niewyczerpana reszta w kwocie . . . . . 8835 zł. 21½ ct.
jako domniemany zapas kasowy z końcem r. 1875., na którym cięży reszta należytości przedsiębiorcom z rachunków zakontraktowanych robót, w sumie 14.970 zł. 59 ct.

Ponieważ roboty do zupełnego ukończenia i odbioru co najmniej do końca czerwca trwać będą, zachodzi przeto potrzeba doliczyć po ten czas wydatki z kierunkiem i dozorem technicznym połączone, mianowicie:

a) wydatki kancelaryi budowy . . . . . 20 zł.
b) płaca architekty . . . . . 500 „
c) płaca dozorcy technicznego (konduktora robót) . . 654 „
d) wikt tegoż . . . . . 172 „

suma . . . 1346 zł. — ct.

Wynika przeto potrzeba uchwalenia przez Wysoki Sejm w roku 1876. na cele budowy dodatkowego kredytu w sumie . . . . . 16.316 zł. 59 ct.

Odliczając domniemany zapas kasowy z końcem roku 1875. w sumie . . . . . 8835 zł. 21½ ct.
przekroczyliśmy dozwolony kredyt na sumę . . . . . 7481 zł. 37½ ct.

Mamy obowiązek w myśl §. 10. instrukcyi dla Wydziału krajowego przekroczenie usprawiedliwić.

Już komisya budżetowa w sprawozdaniu do Sejmu z dnia 14. stycznia 1874. r. zwróciła uwagę Wysokiego Sejmu na okoliczność, iż jakkolwiek koszta pokrycia nowym dachem i podwyższenia 2go piętra według przedłożonych planów i kosztorysów obliczono na sumę 68.929 zł. 53½ ct. ze względu jednak, że od czasu, w którym kosztorysy były robione, ceny materyałów i robocizny poszły w górę, że roboty nadkosztorysowe — przy przerabianiu starych budynków są nieuniknione, w tem przekonaniu motywowała zwiększenie sumy kosztorysowej o 15% tak, że roboty przedstawione kosztować miały sumę przez Wysoki Sejm uchwałą z dnia 14. stycznia 1874. r. przyjętą . . . . . 78.923 zł. 88 ct.

Preliminując jednak powyższą kwotę na pokrycie kosztu robót, nieuwzględniono tej okoliczności, iż kierunek i dozór architektoniczny budowy nie mógł być dopełniony siłami, jakiemi rozporządza Wydział krajowy w oddziale technicznym.

Brak bióra architektonicznego spowodował koszta urządzenia bióra budowy, które w ciągu fabryki dwuletniej wynosiły . . . . 4208 zł. 66½ ct.
obecnie doliczywszy koszt policzony do końca czerwca 1876. r. na sumę . 1346 zł. — „

razem . . 5554 zł. 66½ ct.

Przystępując do spełnienia uchwały sejmowej z dnia 11. stycznia 1874. r. przyzwolonych robót, poruczyliśmy p. architekcie Janowskiemu kierownictwo budowy.

Przejrzane i uzupełnione przez niego kosztorysy wykazały w robotach głównych:

a) podniesienia drugiego piętra i dachu ogniotrwałego sumę . . 52.527 zł. 01 ct.
b) zmian wewnętrznego podziału na drugiem piętrze sumę . . 4357 „ 28 „
c) odnowienia zewnętrznego gmachu . . . . . 4722 „ 79 „

które to roboty jako główne kontraktem z dnia 14. października 1874. r. za sumę . . . . . 61.607 zł. 8 ct.
oddaliśmy przedsiębiorcom w wykonanie.

Wyłączyliśmy jednak:

d) kosztorys czwarty na postawienie pieców, celem wezwania do konkurencyi fabrykantów tak miejscowych jak zagranicznych. Gdy jednak oferty okazały się zbyt kosztownemi, a potrzeba wczesnego opalania i osuszania sal do użytku chorych nagliła, zarządziliśmy uchwałą z dnia 15. października 1874. r. postawienie w wykończonych salach prawego skrzydła 19 pieców kamyczkowych za sumę . . . . . 623 zł. 67 ct.

Uchwałą z dnia 15. czerwca 1875. r. l. 13.387 zarządziliśmy dalsze roboty dodatkowe dla całości i przyszłej organizacyi wewnętrznej gmachu niezbędne, a których odroczenie narażałoby w przyszłości fundusz krajowy na nieporównane wyższe wydatki; a to: według kosztorysów sporządzonych przez architektę Janowskiego na podstawie analizy cen zawartego z przedsiębiorcami kontraktu; mianowicie:

1) urządzenia magazynów, zmiany wiązań dachowych nad kaplicą w sumie	4574 zł. 76 ct.
2) schodów kamiennych od piwnic do rezerwoarów nad kaplicą	5974 „ 21 „
3) przebudowania sali (Nr. 45 I. p)	568 „ 74 „
4) urządzenia łazienek w wieżach wychodkowych na 2. piętrze, drzwi żelaznych w murach ogniowych i nowych rur spustowych . .	2684 „ 03 „
5) przerobienia szczytu północnego w prawem skrzydle gmachu	2131 „ 63 „
na sumę .	15.933 zł. 37 ct.

Uznając nadto potrzebę umieszczenia rezerwoarów w samym środku gmachu nad kaplicą i sprawienia dwóch nowych rezerwoarów, zarządziliśmy to urządzenie uchwałą z d. 30. maja 1875 r. l. 9550 na sumę 1118 zł. 51 ct.

Nakoniec uchwałą z dnia 10. sierpnia 1875. r. l. 18.111 poleciśmy wystawienie reszty 30 pieców i 4 kuchni kaflowych w sumie . . 1173 zł. 90 ct.

tak, że kosztorysy zakontraktowanych i zarządzonych robót wynosiły sumę . . . . . 80.456 zł. 53 ct.

Do tego bióro budowy w sumie	5554 „ 66½ „
Należytość prawna od kontraktu z przedsiębiorcami w kwocie	393 „ 18 „
ogółem .	86.404 zł. 37½ ct.
Uchwalony kredyt ogólny wynosił	78.923 „ — „
Przekroczenie w sumie . .	7481 zł. 37½ ct.

usprawiedliwione nie dającą się odłożyć potrzebą wykazanych wyżej urządzeń.

Z doliczeniem wykazanego zapasu kasowego w sumie . .	8835 zł. 21½ ct.
potrzebny na rok 1876. kredyt dodatkowy wynosi, jak wyżej sumę . .	16.316 zł. 59 ct.

II.

Po przeniesieniu obłąkanych na Kulparków opuszczona przez nich część gmachu w parterze i na 1. piętrze nietylko była tak zdezolowaną, że do użytku szpitalnego oddaną być nie mogła i znacznej wymagała restauracyi, ale nadto z dniem 26. maja 1875. r. doniosła Dyrekcya szpitala o pękaniu belek sufitowych i zarysowaniu się sufitu w salach Nr. 27., 28. i 29. 1. piętra — dalej relacyą z dnia 13. czerwca 1875. r. o pękaniu ściany i zarysowaniu się sufitów w przyległych korytarzach.

Sprawdzenie techniczne wykazało, że belki spruchniałe nie były już w stanie utrzymać ciężaru, a bezpieczeństwo i całość budowy wymagały rychłego zaradzenia złemu przez gruntowną rekonstrukcyę tej części gmachu.

Również okazał się stan rur wodociągowych w gmachu tak nadwerężonym i zużytym, że według opinii architekty ani zbliżającej się zimy przetrwaćby nie mógł, narażając nadto ściany gmachu na zwilgocenie i zniszczenie niczem nie powetowane.

Przytem dla regularnej obsługi całego gmachu potrzebnem było uzupełnienie systemu rur wodociągowych, mianowicie:

przedłużenie poziomego prądu głównego na 2. piętrze do lewego skrzydła; spuszczenie dwóch nowych prądów pionowych w prawem skrzydle i w skrzydle przez siostry miłosierdzia zamieszkanem;

urządzenie czterech nowych wypływów w łazienkach 2. piętra tak do wanien jak i natrysków, nakoniec urządzenie czterech nowych prądów pionowych od prądu głównego na 2. piętrze do strychów, któreby w danym razie służyć mogły za rury pożarowe.

Czyniąc w ten sposób zadość przepisom policyi budowlanej, uniknie się niewygodnego ustawiania i napełniania wodą kadzi pożarowych.

Koszt robót rekonstrukcyi i restauracyi w parterze i 1. piętrze po obłąkanych, obliczony po cenach kosztorysowych głównych robót przez architektę p. Janowskiego na sumę	8067 zł. 44 ct.
na roboty nieprzewidziane, kierunek i nadzór techniczny, sporządzenie planu, kosztorysu i rachunku odbiorczego 10% w kwocie . .	806 „ 74 „
kosztorys rur wodociągowych sporządzony przez mechanika p. Bujnę, a przez architektę p. Janowskiego sprawdzony wynosi sumę . .	2355 „ 55 „
Cały nakład przedstawionych robót obliczony został na sumę .	11.229 zł. 73 ct.

Jako nadzwyczajne i nieprzewidziane nie miały powyższe koszta w budżecie roku 1875. odpowiedniego pokrycia, niezapoznając jednak ich ważności, konieczności i nagłości, postanowił Wydział krajowy uchwałą z d. 23. lipca 1875. l. 16.804 najnaglejsze i najkonieczniejsze z nich pokryć z rubryki „konserwacye budynku“, tudzież z oszczędności innych rubryk budżetu szpitalnego.

Przekonawszy się zaś przez umyślnie ad hoc złożoną komisyę odbytą 24. lipca 1875. r., że przedstawione na podstawie elaboratu przedstępnej komisyi lekarsko-technicznej objęte powyższymi kosztorysami roboty są konieczne, i że żadnej z nich wytrącić nie można, gdyż stanowią ścisły związek prowadzonej w szpitalu budowy, a wynikają z przeznaczenia i celu do jakiego służyć mają, zatwierdził powyższe kosztorysy w całości uchwałą z dnia 27. lipca 1875. roku l. 17.568 polecając Dyrekcyi szpitala, ażeby wykonanie robót w parterze i na 1. piętrze poruczyła przedsiębiorcy głównych robót budowy, zaś zaprowadzenie rur wodociągowych mechanikowi Bujnie, według planów i kosztorysów po cenach kosztorysowych; kierownictwo obu powyższych robót powierzyła architekcie Janowskiemu, z zaleceniem czuwania nad pilnym i nieprzerwanym postępem robót tak, ażeby najdalej z dniem 1. września 1875. chorzy z wypowiedzianej filii Höfliche nieodzownie mogli być do głównego gmachu przeniesieni.

Gdy z rubryki „konserwacye budynku szpitalnego“ część przypadająca na oddział obłąkanych zużytą została dla Kulparkowa, część zaś oddziałów chorych i położnic prawie zupełnie wyczerpaną na zwykłe roboty konserwacyjne w częściach gmachu do użytku szpitalnego zajętych w filii Hofmana i w prosektoryum, o oszczędnościach w inuych rubrykach budżetu szpitalnego nie można było stanowczo orzekać, uprzedzając zamknięcie rachunków, uznał Wydział krajowy potrzebę postąpienia w myśl § 10 instrukcyi dla Wydziału krajowego, uzupełnić kredyt dla tejże rubryki przyzwolony i usprawiedliwić przed Wysokim Sejmem konieczną tego potrzebę wykonaniem nadzwyczajnych i niepreliminowanych robót.

W skutek powziętej dnia 14. grudnia 1875. r. l. 28.824 uchwały, asygnowano na zapłacenie pierwszego rachunku przedsiębiorcy robót, Dyrekcyi szpitalnej dotacyą zwrotną dla funduszu chorych na rachunek rubryki XI. z funduszu krajowego sumę . 3418 zł. 36 ct.

W uznaniu motywów niniejszego sprawozdania, raczy Wysoki Sejm przyjąć jako usprawiedliwione powyższe zarządzenie, niemniej żądanie obecne kredytu dodatkowego na rok 1876. na pokrycie reszty sumy kosztorysowej w kwocie . . . . . 7811 zł. 37 ct.

III.

W szpitalu Lwowskim obok wykończenia budowy 2. piętra i dachu, pozostają do wykonania roboty tak wewnątrz gmachu jak też około budynków szpitalnych, które tak ze względu na swe przeznaczenie jak też wysokości nakładu przekraczają charakter zwykłych robót konserwacyjnych i nie mogą być pokryte z zwykłych rubryk budżetu szpitalnego.

Podejmując spełnienie polecenia Wysokiego Sejmu z dnia 26. maja 1875. r. o obniżenie w przyszłości rubryki „konserwacye budynku", delegowaliśmy dla zbadania potrzeb konserwacyjnych komisyą techniczną.

Przedstawienie komisyjne wykazało, że z wyjątkiem drugiego piętra i części parteru zaopatrzonych w okna zupełnie nowe i dla potrzeby wentylacyi odpowiednio urządzone prawie całe 1. piętro i część parteru posiada okna tak zbutwiałe, że ich zupełnie otwierać nie można.

Podłogi zaś w całym gmachu przez wiele lat używane i myciem zawilgocone zbutwieniu już uległe, mocno są zniszczone i wymagają odnowienia.

Naokoło gmachu po usunięciu oparkanień ogradzających miejsca przechadzek obłąkanych, potrzeba urządzić w dziedzińcach obrukowanie rynsztoków, wyszutrować drogę zajazdową przed front gmachu, do kuchni, do fabryki gazu, ułożyć trotoar do głównego wchodu z płyt trembowelskich i urządzić ogród.

Koszt tych robót obliczono:

1) Okien nowych 94 po 50 ct.	4700	zł.
2) nowe podłogi	2000	„
3) obrukowanie rynsztoków	768	„
4) chodnik z płyt do głównego wejścia	360	„
5) wyszutrowanie dróg przed główny front do fabryki gazu i kuchni .	2660	„
6) założenie ogrodu	1000	„
razem .	11.488	zł.

Wykonanie tych robót proponujemy rozłożyć na lat dwa w ten sposób, iż ważniejsze i naglejsze roboty zostałyby wykonane w r. 1876., inne zaś mniej pilne w r. 1877.

Według tej propozycyi przypadłyby do wykonania w r. 1876:

1) nowych okien 44	2200	zł.
2) brukowanie rynsztoków	768	„
3) chodnik z płyt	360	„
4) szutrowanie drogi	2660	„
5) założenie ogrodu	1000	„
suma .	6988	„

w roku 1877:

1) okien 50	2500	zł.
2) nowe podłogi	2000	„
suma .	4500	zł.

Zwracamy przytem uwagę Wysokiego Sejmu, że wobec niniejszego przedstawienia obniżyliśmy w myśl polecenia Wysokiego Sejmu z dnia 26. maja 1875. r.

pozycyą rubryki „konserwacye“ w preliminarzu do budżetu na r. 1877 z dotychczasowej sumy . . . . . 6400 zł.
na sumę . . . . . 3120 „

Zmniejszenie tej rubryki może się jednak ostać tylko w razie przyzwolenia przez Wysoki Sejm na powyższe roboty kredytu dodatkowego na r. 1876. w sumie . . . . . 6988 zł.
i uchwalenia na r. 1877. w budżecie nadzwyczajnego wydatku w sumie . . 4500 zł.

Reasumując wydatki każdego z poszczególnionych działów, okazują się następujące potrzeby:

I. na rok 1876.

a) na wykończenie robót głównych i dodatkowych przy podniesieniu 2. piętra i nowego dachu suma . . . . . 16.316 zł. 59 ct.
z której kwota 8835 zł. 21½ ct. stanowi zapas z przeszłorocznego kredytu i tylko przeniesioną zostaje na rok bieżący;
b) na rekonstrukcyą i restauracyą części gmachu przez obłąkanych opuszczonej i wodociągi suma . . . . . 7811 zł. 37 ct.
c) na znaczniejsze konserwacye, okna, drogi, chodniki, rynsztoki i założenie ogrodu suma . . . . . 6988 zł. — ct.
razem . 31.115 zł. 96 ct.

II. na rok 1877.

okna i podłogi suma . . . . . 4500 zł. — ct.

Wydział krajowy wnosi przeto:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Poleca się Wydziałowi krajowemu wykończenie rekonstrukcyi i restauracyi w gmachu szpitala Lwowskiego zarządzonych i proponowanych, oraz oporządzenie dziedzińców i ogrodu, udzielając na cel powyższy

A.

na rok 1876. kredyt dodatkowy w kwocie . . . . . 31.115 zł. 96 ct

B.

zaś do budżetu na rok 1877. nadzwyczajny wydatek na konserwacye w kwocie . . . . . 4500 zł. — ct.

We Lwowie dnia 22. lutego 1876. r.

Przewodniczący
Oktaw Pietruski w. r.
Członek Wydziału krajowego.

Sprawozdawca
Maciej Zenon Serwatowski w. r.
Członek Wydziału krajowego.

Alegat do l. 1760/76.

Rachunek

budowy II. piętra i pokrycia dachu tudzież urządzenia wewnętrznego w gmachu szpitala głównego we Lwowie

za rok 1875.

L. porz.	Liczba rubryki budżetu	Dochody 1875. r.	Należytość						Uiszczenie		Pozostałość ostateczna	
			zaległa		bieżąca		razem					
			zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
1		Wedle uchwały Wys. Sejmu z dnia 11. maja 1875. przeniesiono na rok 1875. kredytu niewyczerpanego w okrągłej kwocie 60.806 zł. a dokładniej	60 805	89	—	—	60.805	89				
2		W porównaniu z obok wykazaną pod poz. 17 sumą wydatków					51.970	67½				
3		Pozostaje z końcem grudnia 1875. niewyczerpanego kredytu na którym cięży wykazana w wydatkach pod poz. 9 należytość bierna w kwocie 14.970 zł. 59 ct. Z porównania 8835 „ 21½ „					8.835	21½				
4		Okazuje się brak 6135 zł. 37½ ct.										
		Uwaga										
5		Od gminy miasta Lwowa wpłynęło w r. 1875. tytułem drugiej raty zwrotów kosztów leczenia kwota 12.293 zł. 80 ct.										
6		do tego: wpłyniona w r.										
7		1874. . 12.293 zł. 80 ct.										
		Razem . 24 587 zł. 60 ct.										
8		Należytość wynosiła ogółem 61.469 zł. 11 ct.										
9		pozostaje przeto w zaległ. reszta 36.881 „ 51 ct.										
10		z której wpłynie w r. 1876. . 12.293 „ 80 ct.										
		Sumaryczne zestawienie.										
11		Wyczerpany w r. 1874. kredyt	—	—	—	—	18.117	11				
12		Przyzwolony na r. 1875. kredyt	—	—	—	—	60 805	89				
		Uchwalony kredyt ogólny .					78.923	—				

L. porz.	L. W.	Wydatki 1875. r.	Należytość zaległa zł.	zaległa ct.	bieżąca zł.	bieżąca ct.	razem zł.	razem ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Pozostałość ostateczna zł.	Pozostałość ostateczna ct.
1		Rawski i Sadłowski przedsiębiorcy budowy, reszta należytości z 1874. r.	45.607	8								
2	10.277 1875	Tymże za dodatkowe roboty w gmachu szpitalnym 20267 zł. 40 c.										
3	18.111 1875	Tymże za postawienie pieców na I. i II. piątrze . . 1173 „ 90 „										
4	9550 1875	Koszt urządzenia rezerwoaru dtto 1118 „ 51 „										
		Razem . 22 559 zł. 81 ct.										
		Odtrąciwszy od tego koszta przebudowania łazienek i sali Nr. 50, które fundusz zarodowy ponosi w kwocie . . . . 4334 zł. 3 ct.	—	—	18.225	78	63.832	86				
5		Na to wypłacono: dol. W. 3821/75 11.666 zł. 11 ct.										
6		„ 14.965/75 7.077 „ 6 „										
7		„ 18.335/75 10.642 „ 71 „										
8		„ 21.307/75 9.609 „ 77 „										
9		„ 25.457/75 9.866 „ 62 „	—	—	—	—	—	—	48.862	27	14.970	59
10		Należytość prawna od kontraktu zawartego z przedsiębiorcami	—	—	393	18	393	18	393	18		
11		Wydatki kancelaryi technicznej	—	—	12	91	12	91	12	91		
12		Płaca architekty p. Janowskiego za r. 1875.	—	—	1000	—	1000	—	1000			
13		Płaca i dodatek nadzorcy technicznego Rostkowskiego . .	—	—	1308	—	1308	—	1308	—		
14		Za wikt tegoż	—	—	229	—	229	—	229	—		
15		Suma wydatków za r. 1875. do tego	45.607	8	21.168	87	66.775	95	51.805	36	14.970	59
16		Zwrócona funduszowi chorych zaliczka za wikt nadzorcy Rostkowskiego	—	—	—	—	—	—	165	31½		
17		Razem . .	—	—	—	—	—	—	51.970	67½		
		Sumaryczne zestawienie wydatków:										
18		Za rok 1874.	—	—	—	—	—	—	18.117	11		
19		„ „ „ dodatkowo . .	—	—	—	—	—	—	165	31½		
20		„ „ 1875.	—	—	—	—	—	—	51.805	36		
21		Suma ogólna po dzień 31. grudnia 1875	—	—	—	—	—	—	70.087	78½		
22		do tego reszta niewyczerpanego kredytu	—	—	—	—	—	—	8835	21½		
		Suma jak obok	—	—	—	—	—	—	78.923	—		

L. 46/S.

Aleg. XVIII.

Wniosek.

Wysoki Sejm raczy uchwalić nowelę do ustawy drogowej z dnia 18. sierpnia 1866 roku Dz. u. i rozp. kraj. z roku 1867 l. 15 następującej treści:

Ustawa

obowiązująca w królestwie Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem zaprowadzająca zmiany w ustawie drogowej z dnia 18. sierpnia 1866. Dz. u. i rozp. kraj. l. 15 ex 1867.

Zgodnie z uchwałą Sejmu mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam co następuje:

§. 1.

Paragrafy 3, 9, 12 i 18 Ustawy z dnia 18. sierpnia 1866 Dz. u. i rozp. kraj. z roku 1867 do l. 15 w dotychczasowem brzmieniu zostają uchylone i mają brzmieć jak następuje:

§. 3.

Drogami powiatowemi są drogi, które istniały pod nazwą dróg obwodowych, i te które Rada powiatowa za drogi powiatowe uznała lub uzna.

Za drogi powiatowe uznane być mają drogi ważniejsze dla handlowego i przemysłowego ruchu

w powiecie, w szczególności zaś te, które miasta i znaczniejsze miasteczka targowe łączą tak między sobą jak i z drogami bitemi, lub stacyami kolei żelaznych.

Jeżeliby Rada powiatowa ociągała się z powzięciem takiej uchwały, natenczas Sejm krajowy po zbadaniu sprawy przez Wydział krajowy może uznać taką drogę za powiatową.

§. 9.

Zaniechana droga krajowa, nieuznana za powiatową, równie jak zaniechana droga powiatowa, stają się drogami gminnemi, jeżeli służą do użytku publicznego.

Zaniechana droga do użytku publicznego niesłużąca, sprzedaną zostanie na rzecz funduszu tej kategoryi dróg do której należała.

Wydział krajowy dla dróg krajowych, Wydział powiatowy dla dróg powiatowych i gminnych zarządzi bezzwłocznie oszacowanie gruntów przez znawców nieinteresowanych i zawezwie do zapłacenia ceny szacunkowej tych właścicieli, których grunta z drogą się stykają.

Jeżeli przez nich cena ta w przeciągu dni 60 od zawezwania złożoną nie zostanie, nastąpi sprzedaż przez licytacyę.

§. 12.

Robota (prestacya) przy drogach gminnych rozkłada się na gminę i na obszar dworski w stosunku podatku gruntowego i domowego z obszaru dworskiego i obszaru gminnego opłacanych.

Mieszkańcy gminy odbywają robotę kolejno, a to w gminach wiejskich według numerów domowych, w gminach zaś miejskich i miasteczkach według rodzin.

Więcej jak sześć dni od jednego numeru domowego lub jednej rodziny nie można w ciągu jednego roku wymagać. Od posiadaczy bydła roboczego można żądać robocizny ciągłej, lecz dzień ciągły liczy się za dwa dni piesze.

Na rachunek prestacyi na obszar dworski przypadającej pociągani będą także mieszkańcy na tymże obszarze, według tej samej miary, jak i mieszkańcy gminy.

§. 18.

Do budowy, rekonstrukcyi lub konserwacyi drogi powiatowej lub gminnej, ważnej pod względem komunikacyi, a zbyt dla powiatu lub gminy i obszaru dworskiego kosztownej, może być udzielone wsparcie z funduszu krajowego.

Artykuł II.

Wykonanie tej ustawy polecam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych.

Wysoki Sejm raczy uznać wniosek ten za nagły, a po spiesznem wydrukowaniu i rozdaniu go, polecić komisyi drogowej, aby zdała sprawę w przeciągu dni czterech.

Gniewosz, m. p.
wnioskodawca.

Podlewski,
Tetmajer,
Bartoszewski,
A. Głogowski,
Dąbrowski,
Z. Sawczyński,
Szemelowski,
Filip Zuker.
Fr. Chrapek,
X. Stępek,
Spławiński,
Konopka,
Włodek.
Wiśniewski.

L. 63.
S.

Aleg. XIX.

Wniosek

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Załączoną pod A/ B/ ustawę i rezolucyą przeciw pijaństwu.

Ks. Wojciech Stępek
wnioskodawca.

Szumańczowski, Michalski, Chrapek, Drozd, Lisiewicz, J. Badeni, Paweł Popiel, Włodek, Kobylarz, Laskorz, Kuzara, Szott, Wiśniowski, Iwaniszow, Bodnar, Sawczyński, Szurlej, Spławiński, Piotr Garbaczyński, Walenty Jaworski, Zenon Krzeczunowicz, Antoni Siwiec, Dr. Krzyżanowski, M. Rey, Tetmajer, Waygart, Zakliński, Halka, Korzyński, J. Jasiński, L. Król, Kocko, A. Pietruszewicz. Romer, Teod. Biłous, Jędrzejowski, Antoniewicz, Majer.

A.

USTAWA

przeciw pijaństwu dla Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem postanawiam co następuje:

§. 1.

Kto napotkanym będzie w stanie widocznego pijaństwa w karczmie, szynku, kawiarni, na ulicy, gościńcu lub innem jakiemkolwiekbądź miejscu publicznem, karany będzie grzywnami aż do 5 złr. w. a., a w razie niemożności ściągnięcia grzywien aresztem aż do dni trzech, przy powtornem zaś napotkaniu w tym stanie przed upływem trzech

miesięcy od dnia ostatniego zasądzenia licząc, ulegnie grzywnom aż do 15 złr. w. a. a wrazie niemożności ściągnięcia karze aresztu do dni ośmiu.

Imię i nazwisko niepoprawnego pijanicy poda władza karząca do wiadomości właściwego c. k. sądu celem możliwego ustanowienia nad nim kurateli sądowej.

§. 2.

Trudniący się wyszynkiem gorących napojów podpadnie grzywnom do 5 złr. w. a., a wrazie niemożności ściągnięcia karze aresztu do dni trzech, jeżeli osobom widocznie pijanym daje do picia napoje gorące, lub dozwala im pobytu w swych lokalnościach, lub jeżeli daje do picia gorące napoje niedorostkom niżej 12 lat liczącym; w przypadku zaś powtórnego przekroczenia niniejszego postanowienia, karanym będzie grzywnami aż do 15 złr. a. w. a wrazie niemożności ściągnięcia aresztem do dni ośmiu. W przypadku dalszych przekroczeń ulegnie tenże grzywnom 15 złr. w. a. a wrazie niemożności ściągnięcia, karze aresztu dni 8, a władza karząca doniesie jego imię i nazwisko właściwej c. k. władzy politycznej celem postąpienia z szynkarzami koncesyonowanymi w myśl §. 138 ustawy przemysłowej, co do szynkarzy zaś niekoncesyonowanych celem wzbronienia im trudnienia się wyszynkiem.

§. 3.

Kto małoletniego liczącego niżej lat 16, przez namowę lub podawanie mu do picia gorących napojów doprowadzi do stanu opilstwa, ulegnie grzywnom do 15 złr. w. a. a wrazie niemożności ściągnięcia karze aresztu do dni ośmiu.

§. 4.

Kto po jarmarkach, targach, odpustach i tym podobnych zebraniach ludności obnosząc szynkuje gorące napoje, karanym będzie grzywnami do 5 złr. a. w. a w razie niemożności ściągnięcia aresztem do dni trzech i utratą obnoszonych trunków.

§. 5.

Osoby napotkane w stanie widocznego pijaństwa w karczmach, szynkowniach, kawiarniach, na ulicach, gościńcach i innych miejscach publicznych mają być na koszt ich własny w bezpieczne miejsca odprowadzone i tam aż do wytrzeźwienia się zatrzymane.

§. 6.

Osnowa niniejszej ustawy ma być w wszystkich lokalach, gdzie się szynkuje napoje gorące, w miejscu dla każdego widocznem za szkłem w ramkach na ścianie wywieszona. Za niewypełnienie niniejszego przepisu karany będzie trudniący się wyszynkiem gorących napojów grzywnami 5 złr. w. a.

§. 7.

C. k. Żandarmerya i wszystkie inne organa bezpieczeństwa obowiązane są czuwać nad przestrzeganiem porządku pod względem zdrowia i moralności, w szynkach, karczmach, kawiarniach i tym podobnych miejscowościach, tudzież nad ścisłem wykonywaniem niniejszej ustawy i spostrzeżone przekroczenia niezwłocznie donosić władzy.

§. 8.

Prawo dochodzenia i karania przekroczeń niniejszej ustawy służy tej władzy w ogólności, której służy prawo karania za przekroczenia przepisów.

Grzywny wszelkie wpływają do kasy gminnej na rzecz funduszu miejscowej kasy zaliczkowej.

§. 9.

Karygodność przekroczeń niniejszej ustawy ustaje, jeżeli przekraczający przez trzy miesiące od dnia popełnionego przekroczenia do odpowiedzialności wezwanym nie został.

§. 10.

Niniejsza ustawa poczyna obowiązywać w 30 dni po jej ogłoszeniu.

§. 11.

Wykonanie niniejszej ustawy polecam Memu ministrowi spraw wewnętrznych.

B.

Wzywa się c. k. Rząd:

1. aby republikacyę obecnie istniejących ustaw tyczących się wykonywania zarobku przez szynkownie, równie jak i policyjnych przepisów tyczących się szynków i karczem zarządził i czuwał nad tem, aby ustawy i przepisy te jak najściślej wykonywane były.

1. aby spowodował w drodze ustawodawstwa państwowego wydanie postanowień któreby:

a) nałogowe pijaństwo samo przez się zaliczyło do powodów zaprowadzenia kurateli sądowej.

b) odmówiły prawa powództwa należytościom pochodzącym z tytułu sprzedaży cząstkowej gorących napojów na borg i polecały zwracanie właścicielom danych zastawów z tego tytułu bezpłatnie.

Aleg. XX.

Wniosek.

Zważywszy, że niegdyś bogate i obfite lasy naszego kraju, stanowiące bogactwo tej ziemi i ważne źródło dochodu, systematycznemu ulegają niszczeniu z powodu luk i braków w obecnie obowiązującej ustawie lasowej, a głównie z powodu braku odpowiednich organów czuwających nad ścisłem przestrzeganiem racyonalnej gospodarki lasowej;

zważywszy, że kraj nasz sięga z jednej strony stepowych przestrzeni, z drugiej strony ostatnich krańców wegetacyi, ma więc ważne zadanie chronienia od wpływów stepowych i zachowania i pielęgnowania wegetacyi i wilgoci na szczytach naszych gór, a więc zadanie zapobiegania tworzenia się na górach rumowisk i wysychaniu źródeł;

zważywszy, że te odrębne stosunki geologiczne i stosunki ekonomiczne naszego kraju wymagają rychłej i stanowczej ochrony lasów, które jeszcze nie uległy zniszczeniu;

zważywszy, że i c. k. Rząd poznał już grożące niebezpieczeństwo i niezbędną potrzebę spieszenia z pomocą zewsząd zagrożonej gospodarce lasowej i w ostatnich czasach żywo zajmował się tą sprawą, zasięgając zdania ludzi fachowych i zwołując ankietę, która obradowała ku końcu 1875. i w roku bieżącym;

zważywszy, że w myśl statutu krajowego i ustawy zasadniczej o reprezentacyi państwa z 21. Grudnia 1867. kompetencya Sejmu do uchwalenia ustawy lasowej nie podlega żadnej wątpliwości;

zważywszy wreszcie, że odrębne stosunki naszego kraju wymagają ochrony i opieki lasów zupełnie odmiennej natury od innych krajów koronnych, a tej ochrony i opieki może użyczyć jedynie ustawodawstwo krajowe, albowiem uwzględni należycie właściwości naszego kraju;

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Wzywa się c. k. Rząd, żeby wypracował i Sejmowi przedłożył na najbliższej sesyi projekt nowej ustawy lasowej na podstawie uchwał krajowej ankiety, która obradowała na wezwanie c. k. Rządu w końcu r. 1875. i w bieżącym roku.

Co do formalnego traktowania wnosimy, żeby wniosek ten po wydrukowaniu i rozdaniu przekazany został komisyi kultury krajowej do rozpoznania.

Abrahamowicz
wnioskodawca.

Gros
Zoll
Paszkowski
Szumańczowski
Baum
Romer
Czajkowski
Grocholski
Szeliski
Madeyski
Męciński
Kuczkowski
Koziebrodzki
Weisman.

Alg. XX.

Wurzeln.

Do L. W. 5732.

Aleg. XXI.

Sprawozdanie

Wydziału krajowego względem ustanowienia w etacie służby krajowej posady inspektora szpitali powszechnych.

Wysoki Sejmie!

Sprawozdaniem z 20. września 1871 l. 12831. przedstawił Wydział krajowy potrzebę ustanowienia inspektora dla szpitali powszechnych.

Komisya szpitalna podzielając w zupełności zapatrywanie Wydziału krajowego, przedłożyła wniosek przyjęty uchwałą Wys. Sejmu z 11. października 1871 treści następującej:

„Sejm Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem upo„ważnia Wydział krajowy do utworzenia posady inspektora szpitali z płacą i emolumentami se„kretarza 2. klasy, t. j. 1600 zł. rocznie i dodatek na mieszkanie 300 zł. Na dyety i koszta po„dróży wyznacza się 400 zł., które Wydział krajowy w miarę odbytych podróży asygnować bę„dzie. Posadę tę ma zajmować Doktor medycyny i obsadzoną być winna w drodze konkursu „i za wypowiedzialnym kontraktem.“

W wykonaniu uchwały powyższej powołał Wydział krajowy pierwotnie na tę posadę Dra. Zygmunta Dobieszewskiego i zarazem wydał dla niego odpowiednią instrukcyę służbową, o czém Wysokiemu Sejmowi w r. 1872. zdał sprawę.

Tę posadę z końcem r. 1872. opróżnioną nadał Wydział krajowy Drowi Janowi Stelli — Sawickiemu, który takową dotąd bez przerwy piastuje.

Wysoki Sejm uchwałą z 3. stycznia 1874 upoważnił Wydział krajowy w razie potrzeby podwyższyć wynagrodzenie inspektora na 2000 złr. rocznie z pozostawieniem dodatków pierwej przyznanych.

Uchwałą zaś Wydziału krajowego z dnia 6. lutego 1874 l. 2150 podwyższono obecnemu inspektorowi Doktorowi Stelli — Sawickiemu jego wynagrodzenie w myśl wyżej powołanej uchwały Wysokiego Sejmu.

W naszych sprawozdaniach do Wys. Sejmu wykazaliśmy niejednokrotnie ważność i użyteczność posady inspektora szpitali.

Komisye wybrane z grona Wys. Sejmu do zbadania czynności Wydziału krajowego stwierdziły te zapatrywania, i tak w roku 1872. między innemi położono nacisk na to, że instytucya inspektora szpitali w krótkim czasie istnienia dobre wydała owoce a w roku 1875. podniesiono, że postęp w szpitalach prowincyonalnych jest niezaprzeczony, a zawdzięcza go kraj bacznemu nadzorowi Wydziału krajowego i troskliwej gorliwości teraźniejszego inspektora szpitali.

Oprócz wyżej przywiedzionych okoliczności ma Wydział krajowy zaszczyt przedstawić jeszcze:

Czteroletnie przeszło doświadczenie przekonało dostatecznie, że posada inspektora szpitali powszechnych nietylko przyczyniła się przeważnie do skutecznej zmiany na dobre najsmu-

tniejszych stosunków szpitali powszechnych, ale nadto, że bez fachowej kontroli na miejscu kierunek i nadzór nad niemi stałby się w przyszłości niemożliwym.

Ważność podniesienia się szpitali prowincyonalnych nietylko dla zdrowotnych stosunków kraju, ale także dla funduszu krajowego, ponoszącego dziś w całości koszta leczenia ubogich ocenić można z uwagi, że koszta leczenia w szpitalach prowincyonalnych wynoszą prawie połowę kosztów, co leczenie w szpitalach krajowych; jeżeli więc z jednej strony decentralizacya w niesieniu pomocy chorym okazuje się dla funduszu krajowego korzystną, to będzie tylko możliwą i skuteczną przy nieustannej kontroli przez inspektora dokonywanej.

Skoro więc posada inspektora stale jest potrzebną, przeto niema słusznego powodu odmawiania jej charakteru urzędowego i utrzymywania jej nadal w stanie prowizorycznym zobowiązania jedynie kontraktowego.

Jako wpływowy organ władzy winien być inspektor częścią urzędu i nie stać jak obecnie po za gronem urzędników kraju, a nie być pozbawionym powagi urzędowej niepewnością dnia jutrzejszego, a mimo powierzonych mu czynności urzędowych zostawać w stosunku osobiście niezależnym.

Przeciwnie charakter urzędnika krajowego przyczyni się do większej powagi w obec stron a do ściślejszej zawisłości od władzy, której jest organem.

Nie wypada też pomijać i względów słuszności, zważywszy, że wobec czynności urzędowych, inspektor jako Doktor medycyny jest pozbawionym praktyki i starań o własną przyszłość, nie zyskując w zamian za swą szczerą pracę z biegiem lat korzyści przysługujących stałym urzędnikom.

Opierając się na powyższym wywodzie Wydział krajowy wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1) Przy Wydziale krajowym ustanawia się posadę inspektora szpitali z następującem poborami:

a) stałej płacy 2000 zł;

b) dodatku aktywalnego 360 zł;

c) dodatku pięcioletniego 200 zł;

2) inspektor szpitali jest urzędnikiem krajowym ze wszystkiemi w ustanowie służby krajowej zawartemi prawami i obowiązkami;

3) na dyety i koszta podróży do corocznego objazdu szpitali powszechnych, wyznacza się ryczałt w sumie 400 zł., które Wydział krajowy w miarę odbytej podróży wypłacać będzie;

4) z mianowaniem inspektora obecnego na tej posadzie ustaje kontrakt obecny;

5) przy pierwszorazowem obsadzaniu posady inspektora wolno Wydziałowi krajowemu nie zważać na wiek §fem 3. ustanowy służby krajowej wymagany;

6) w razie zamianowania obecnego inspektora na tę posadę, ma mu być zaliczony w lata służby krajowej czas pełnionego za kontraktem obowiązku.

We Lwowie dnia 6. marca 1876.

Włodzimierz hr. Dzieduszycki w. r.
Marszałek krajowy.

Sprawozdawca
Maciej Zenon Serwatowski w. r.
Członek Wydziału krajowego.

Aleg. XXII.

Ustawa

obowiązująca dla królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiém Księstwem Krakowskiém, o ochronie własności polnéj.

Za przyzwoleniem Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiém Księstwem Krakowskiém postanawiam co następuje:

I. O własności polnéj i przestępstwie polowém.

§. 1.

Własnością polną są wszelkie przedmioty, które z prowadzeniem gospodarstwa wiejskiego w najobszerniejszém słowa tego znaczeniu w pośrednim lub bezpośrednim zostają stosunku, a to: jak długo znajdują się na otwartém polu.

§. 2.

Przekroczenie zakazów zawartych w niniejszéj ustawie lub wydanych na jéj podstawie przez władzę do tego powołaną, uznaje się za przestępstwa polowe i mają być jako takie karane, jeżeli nie podpadają pod przepisy ogólnéj ustawy karnéj lub innych szczegółowych ustaw.

§. 3.

W szczególności uznaje się za zakazane:

a) nieprawne chodzenie, koczowanie, jeżdżenie wierzchem lub zaprzęgiem po ogrodach, rolach i łąkach, tudzież po wszelkich gruntach oznaczonych jako zamknięte, czy to przez ogrodzenia, rowy, miedze, tablice z zakazami lub inne widoczne znaki ostrzegające;

b) nieprawne wstępywanie na drogi, które w czasie dojrzewania plonów polnych i owoców w skutek zarządzenia przełożonego gminy zostały zamknięte i tablicami z zakazem lub innymi widocznymi znakami oznaczone zostały jako wzbronione;

c) nieprawne usuwanie lub uszkodzenie ogrodzeń, otwiéranie zapór u tychże i usuwanie lub zacieranie tablic z zakazami lub znaków ostrzegających;

d) samowładne tworzenie ściéżek lub dróg polnych;

e) samowładne zaorywanie, okopywanie lub inne uszkadzania wspólnych dróg polnych lub ściéżek, przenoszenie lub usuwanie znaków granicznych, niemniéj worywanie się w cudze grunta;

f) nieprawne obłamywanie lub obcinanie pni, gałęzi, konarów, kwiatu, lub owoców, niemniéj obrywanie liści z drzew i krzewów użytecznych, jakoteż wyciąganie palików ochronnych;

g) nieprawne obcinanie lub obrywanie kłosów, strączków, lub innego rodzaju roślin na uprawionych polach, daléj wyrzynanie lub wyrywanie trawy na drogach lub miedzach;

h) nieprawne zbieranie lub wykopywanie kości, szmat lub materyałów nawozowych w ogrodach lub na rolach, łąkach, lub pastwiskach i nieprawne kopanie ziemi, piasku, szutru, kamieni, tudzież zbieranie na cudzych gruntach liści i opadłych dojrzałych lub niedojrzałych owoców;

i) nieprawne składanie lub rzucanie kamieni, rumowiska, czerepów, nieczystości lub chwastów na cudze grunta lub drogi;

k) nieprawne użycie cudzych brogów, szóp lub sprzętów i narzędzi w polu pozostawionych, jakotéż ukrycie, zawleczenie lub uszkodzenie tych ostatnich;

l) samowolne rozrzucanie lub rozsypywanie cudzych kup ziemi, oborniku, półkopków zboża lub kopic siana, lub ściółki, stert siana, słomy, lub zboża, jakotéż uszkodzenie znajdujących się w polu przyrządów do suszenia paszy;

m) rozniecanie ognia na cudzym gruncie;

n) samowolne uszkodzenie lub zanieczyszczanie cudzych sadzawek na ryby i rezerwoarów do sztucznego chowu ryb, zakładów do nawodniania i odwodniania, budowli wodnych, kanałów i studzień polnych;

o) nieprawne pławienie lub pojenie zwiérząt domowych w cudzych wodach;

p) samowolne uszkodzenie lub zanieczyszczenie blichującego się płótna.

§. 4.

Popełnia również przestępstwo polowe, kto na swoim gruncie roznieca ogień, jeżeli z niego wyniknąć może niebezpieczeństwo dla cudzéj własności polnéj.

§. 5.

Pozostawianie i pasanie domowych zwierząt poza miejscami zamkniętemi lub zagrodzonemi dozwoloném jest tylko pod należytym dozorem.

§. 6.

Na pastwiskach tak małych lub tak położonych, że nawet przy dozorze zachodzi uzasadniona obawa uszkodzenia obcéj własności przez pasące się na nich zwierzęta domowe, należy takowe paść na postronkach lub przywiązywać do przedmiotów stałych.

§. 7.

W miejscowościach, gdzie zachodzi tego potrzeba a mianowicie w takich, gdzie często zdarzają się szkody nocne, może polityczna władza powiatowa zakazać pasania nocną porą.

§. 8.

Jeżeli drogi wiodące na pastwisko są tego rodzaju, iż przy przepędzaniu bydła słusznie obawiać

się należy uszkodzenia cudzéj własności, może Rada gminna a względnie przełożony obszaru dworskiego wydać zakaz, aby na wskazanych przez nich przestrzeniach dróg nie pędzono bydła na paszę inaczéj jak z zachowaniem potrzebnych środków ostrożności.

§. 9.

Polityczna władza powiatowa może ze względu na stosunki miejscowe celem ochrony własności polnéj zarządzić, aby przepęd obcych stad bydła nocną porą gościńcami lub drogami wzdłuż niezagrodzonych pól lub łanów odbywał się tylko pod dozorem poganiacza ustanowionego przez przełonego gminy a względnie przełożonego obszaru dworskiego. Prowadzący bydło winien poganiacza wynagrodzić według taryfy przez zwierzchność gminną a względnie przełożonego obszaru dworskiego ułożonéj a przez polityczną władzę powiatową zatwierdzonéj.

§. 10.

Do pędzenia, trzymania lub pasania bydła na obcych gruntach potrzeba szczegółowego tytułu prawnego lub wyraźnego zezwolenia właściciela. Przepis ten odnosi się w szczególności do pasania na ugorach i ściérniach, tudzież po drogach i miedzach polnych.

§. 11.

Pokłosie może się odbywać tylko za przyzwoleniem właściciela gruntu, w nocnéj zaś porze wzbronione jest bezwarunkowo.

II. Postanowienia karne.

§. 12.

Każde przestępstwo polowe w następnych paragrafach nie wymienione karanem będzie grzywną od 1 do 40 zł.

§. 13.

Kto jeździ wierzchem lub zaprzęgiem po cudzym gruncie (§. 3. lit. a.) podlega grzywnie po 1 zł. od sztuki bydła.

§. 14.

Kto chodzi po gruntach w §. 3. lit. a. oznaczonych lub wstępuje na drogi polne według §. 3. lit. b. wzbronione, podlega grzywnie 50 ct.

§. 15.

Kto nie zachowuje przepisów objętych w §. 5. do 10. podlega grzywnie według następującéj taksy:

od sztuki nierogacizny . . .	1 zł.	
„ sztuki bydła rogatego . . .	60	ct.
„ konia, muła lub osła . . .	50	„
„ kozy	40	„
„ owcy	20	„
„ prosięcia ssącego	10	„
„ gęsi lub indyka	10	„
„ sztuki innego drobiu . . .	5	„

§. 16.

Grzywna paragrafem poprzednim dla przestępstw §§. 5—10 postanowiona, będzie podwojona jeżeli przestępstwo popełnione zostało:

a) z umysłu;

b) pod okolicznościami utrudniającemi wykrycie sprawcy, a w szczególności porą nocną;

c) na rolach uprawionych lub obsianych, w ogrodach, na łąkach wilgotnych lub grzęskich; tudzież na gruntach ogrodzonych lub też tablicami ostrzegającemi, albo w inny, w okolicy używany sposób, jako zamknięte oznaczonych.

d) jeżeli szkodnik już raz za przestępstwo polowe w ciągu roku ukarany został.

§. 17.

Kto niszczy lub uszkadza cudze drzewa i krzewy na pniu, czy to na gruntach prywatnych, czy publicznych n. p. przy drogach. podlega grzywnie po 2 zł. od jednéj sztuki.

§. 18.

Kto bezprawnie łamie lub uszkadza gałęzie, obrywa owoce, kwiaty lub liście, psuje kosze, albo wyciąga lub psuje znajdujące się przy drzewkach pale ochronne, podlega grzywnie po 1 zł. od sztuki drzewa, krzewu, pala lub kosza.

§. 19.

Jeżeli zachodzą okoliczności na szczególne uwzględnienie zasługujące, można zniżyć grzywny w §§. 13., 14., 15., 17. i 18. ustanowione aż do połowy.

§. 20.

Grzywny zasądzone w jednéj i téj saméj sprawie karnéj przewyższać nie mogą łącznéj kwoty 40 złr.

§. 21.

Kto wyda polecenie do popełnienia przestępstwa, ulegnie takiéj saméj karze, jak gdyby był przestępstwo osobiście popełnił.

Kto zaś da powód do przestępstwa przez to, że wyda polecenie nie dość dokładne lub wyda je osobie niezdolnéj do należytego wypełnienia takowego, ulegnie grzywnie do 5 złr.

Grzywna ta nie powinna jednak nigdy być wyższą od kary postanowionéj za same przestępstwo.

§. 22.

Jeżeli przestępstwo polowe popełnioném zostało przez kilka osób, odpowiada każda z nich za wyrządzoną szkodę według postanowień §§. 1301 i 1302 ust. cyw.

§. 23.

Szkodnik obowiązany jest niezależnie od kary wynagrodzić zrządzoną szkodę.

III. O straży polowéj.

§. 24.

Dla ochrony własności polnéj od szkód, ma być ustanowioną najdaléj w rok po ogłoszeniu niniejszéj ustawy straż polowa i od niéj odebrana przysięga.

Każda gmina obowiązaną jest dla ochrony własności polnéj w jéj terytoryum położonéj, o ile właściciele gruntów nie postarają się sami w myśl §. 27 o nadzorowanie takowéj, ustanowić wspólną przysięgłą straż polową w odpowiedniéj ilości.

Równy obowiązek ciąży na obszarze dworskim co do gruntów w obrębie jego położonych.

Kilka gmin lub obszarów dworskich lub obszar dworski z gminą mogą za pozwoleniem politycznéj władzy powiatowéj ustanowić wspólną straż polową.

§. 25.

Dla wyjątkowych miejscowych przyczyn może Namiestnictwo w porozumieniu z Wydziałem krajowym uwolnić tak gminy jak obszary dworskie co do całości lub części posiadanego terytoryum od obowiązku ustanowienia straży polowéj.

§. 26.

Koszta utrzymania straży ustanowionéj przez gminy rozkładane będą na posiadaczy gruntów jéj nadzorowi powierzonych w stosunku do opłacanego przez nich z tych gruntów podatku gruntowego.

§. 27.

Jednemu lub kilku posiadaczom nieprzerwanego kompleksu gruntów, mających najmniéj 50 hektarów przestrzeni, wolno ustanowić osobną przysięgłą straż polową bez względu na to, czy rzeczone grunta położone są w jednéj, czy w kilku gminach. Postanowienie osobnéj przysięgłéj straży polowéj dla obszaru niezawierającego wyż wspomnianéj ilości hektarów, wymaga poprzedniego przyzwolenia politycznéj władzy powiatowéj.

§. 28.

Polityczna władza powiatowa zatwierdza straż polową na przedstawienie stron do ustanowienia takowéj obowiązanych, i odbiera od niéj przysięgę. Jeżeli która ze stron nie dopełni tego obowiązku w terminie §. 24. przepisanym, natenczas polityczna władza powiatowa naznaczy powtórny, nie dłuższy jednak niż miesięczny termin, po upływie którego zamianuje z urzędu na koszt ociągającego się strażnika przysięgłego, który tak długo obowiązki swoje pełnić będzie, dopóki inny odpowiedni strażnik nie zostanie przez uprawnionego politycznéj władzy powiatowéj do odebrania od niego przysięgi przedstawionym i przez tę władzę zatwierdzonym.

§. 29.

Przysięgła straż polowa jest w myśl ustawy z dnia 16. czerwca 1872. (Dz. u. p. N. 84.) strażą publiczną.

Każdy strażnik winien złożyć przysięgę według załączonéj roty.

§. 30.

Do straży polowéj przyjętym być nie może, kto nie ukończył 20 lat wieku, lub nie posiada dostatecznego fizycznego uzdolnienia, lub nie zasługuje na zaufanie.

§. 31.

Przysięgła straż lasowa i myśliwska może być zarazem ustanowioną i zaprzysiężoną jako straż polowa.

§. 32.

Każdemu przysięgłemu strażnikowi polowemu winna polityczna władza powiatowa wydać dla legitymacyi stosowny certyfikat, zawierający dokładne oznaczenie obszaru oddanego pod jego dozór.

O zachodzących w rejonie nadzorczym zmianach, należy bezzwłocznie donieść politycznéj wła-

dzy powiatowéj celem sprostowania pomienionego certyfikatu.

Przysięgły strażnik polowy, przyjmujący obowiązek u innego właściciela winien certyfikat swój przedłożyć właściwéj politycznéj władzy powiatowéj, która wyda mu nowy zmienionym stosunkom odpowiadający certyfikat, z odwołaniem się na przysięgę złożoną przy wstąpieniu do służby pierwotnéj.

Formę certyfikatu oznaczy polityczna władza powiatowa.

§. 33.

Jeżeliby zaszły takie okoliczności, dla których przysięgły strażnik nie byłby był mógł być dopuszczonym do przysięgi, natenczas winna polityczna władza powiatowa. jeżeli utrata urzędu nie nastąpiła już w skutek wyroku sądowego na mocy ustawy karnej, odwołać udzielone mu zatwierdzenie i ściągnąć wydany certyfikat.

§. 34.

Strażnik przysięgły obowiązanym jest przy wykonywaniu służby używać odznak służbowych przez polityczną władzę powiatową dla straży polowéj swego powiatu przepisanych.

§. 35.

Straż polowa przysięgła uzbrojoną być może w broń sieczną, któréj tylko w obronie własnéj użyć jéj wolno.

§. 36.

Ustawa z dnia 16. czerwca 1872. (Dz. u. p. N. 84) określa stanowisko urzędowe przysięgłego strażnika polowego. mianowicie: co do wiarogodności jego zeznań, co do prawa przytrzymywania i pogoni osób na przestępstwie polowém schwytanych, lub o takowe podejrzanych. wreszcie co do prawa fantowania.

§. 37.

Polityczna władza powiatowa obowiązaną jest prowadzić wykaz wszystkich znajdujących się w po-

wiecie przysięgłych polowych i utrzymywać ten wykaz w ciągłéj ewidencyi.

Naczelnik gminy i przełożony obszaru dworskiego, niemniéj właściciele gruntów w §. 31. wymienieni, są obowiązani pod zagrożeniem grzywny od 2 do 10 zł. donosić politycznéj władzy powiatowéj najdaléj wciągu dni 14 o każdéj zmianie w stanie ustanowionéj przez nich przysięgłéj straży polowéj.

IV. O postępowaniu i władzach do tego powołanych.

§. 38.

Prawo dochodzenia i karania przestępstw polowych, popełnionych tak w gminie jak na obszarze dworskim przy téj gminie istniejącym, wykonywa naczelnik téjże gminy wraz z dwoma asesorami (przysiężnymi) w poruczonym zakresie działania.

§. 39.

Jeżeli obwinionym o przestępstwo polowe jest sam właściciel, lub przełożony obszaru dworskiego lub jedna z osób do przeprowadzenia śledztwa i wymiaru kary według §. 38. powołanych, lub jeżeli przez przestępstwo polowe poszkodowaną została jedna z powyższych osób, natenczas postępowanie karne w pierwszéj instancyi przysłuża politycznéj władzy powiatowéj.

§. 40.

Zarządzenie postępowania karnego ma nastąpić na skutek doniesienia zaprzysiężonego strażnika polowego, lub na żądanie poszkodowanego.

§. 41.

O każdém przestępstwie polowém winien strażnik polowy ustanowiony przez gminę donieść przełożonemu gminy, ustanowiony zaś przez obszar dworski lub osoby w §. 31. wymienione, służbodawcy a zarazem przełożonemu gminy.

§. 42.

Przełożony gminy obowiązany jest zawiadomić natychmiast poszkodowanego o każdém naruszeniu własności polnéj, o takich zaś przekroczeniach, które podpadają pod powszechną ustawę karną, donieść sądowi karnemu.

§. 43.

Jeżeli szkoda na gruncie zrządzoną została przez bydło, winien strażnik polowy, w razie, jeśli poszkodowany sam nie dokonał zajęcia, także w nieobecności i na rzecz tego ostatniego tyle sztuk bydła zająć, ile do wynagrodzenia zrządzonéj szkody wystarczy (§. 1321 ust. cyw.).

Zajęcie to ma zaniechać strażnik polowy, ustanowiony przez gminę, jeżeli szkoda wyrządzoną została przez bydło należące do trzody gminnéj i zostające pod dozorem pastucha przez gminę ustanowionego.

Wrazie niemożności zajęcia drobiu wolno jest tym strażnikom polowym, którzy należą zarazem do przysięgłéj straży lasowéj i myśliwskiéj zabić takowy, na co przy ukaraniu szkodników należny wzgląd mieć należy.

Ze względu na stosunki miejscowe może polityczna władza powiatowa przyznać takie same prawo szczególnie zaufania godnym strażnikom polowym, nie należącym do powyższéj kategoryi.

Ubity drób ma być pozostawionym na miejscu dla właściciela i o tém bezzwłocznie zawiadomiony przełożony gminy.

§. 44.

Wrazie zajęcia zwierząt winien strażnik polowy ustanowiony przez gminę oddać takowe przełożonemu gminy, strażnik zaś ustanowiony przez obszar dworski, i osoby wymienione w §. 27. swemu służbodawcy, a nadto donieść o zajęciu przełożonemu gminy. Tak samo winien postąpić z rzeczami szkodnikowi odebranemi.

§. 45.

Zajęte bydło musi natychmiast być wypuszczone, jeżeli właściciel składa jako zastaw kwotę

pieniężną dostateczną do zabezpieczenia należącego się poszkodowanemu wynagrodzenia.

Wysokość takowéj oznaczy wrazie sporu przełożony gminy.

§. 46.

Przełożony gminy winien o zajęciu lub zafantowaniu niezwłocznie zawiadomić tak właściciela jak poszkodowanego a zarazem zawezwać tego ostatniego, by swoje pretensye co do wynagrodzenia szkody uzasadnił najdaléj w przeciągu 8 dni od dnia zajęcia, w przeciwnym bowiem razie winno zajęte bydło lub fant zwrócone być właścicielowi.

§. 47.

Jeżeli właściciel zajętego zwiérzęcia nie jest wiadomym, a pomimo zarządzonego poszukiwania nie zgłosi się w 30 dniach od zajęcia, natenczas poszkodowany będzie miał prawo żądać od przełożonego gminy spieniężenia zwiérzęcia.

Uzyskana z sprzedaży kwota posłuży przedewszystkiém do pokrycia przysądzonéj szkody oraz kosztów prawnych, reszta zaś złożoną będzie w politycznéj władzy powiatowéj do dalszego postępowania.

§. 48.

Przedmioty z przestępstwa polowego pochodzące, winne być natychmiast prawnemu właścicielowi oddane.

Jeżeli właściciel nie jest wiadomym, winien naczelnik gminy tymczasowo przechowanie tych przedmiotów zarządzić, a jeżeli podlegają zepsuciu, takowe spieniężyć.

Jeżeli prawy właściciel pomimo zarządzonego dochodzenia nie zgłosi się w ciągu roku, to kwota uzyskana ze sprzedaży rzeczonych przedmiotów złożoną będzie w starostwie do dalszego postępowania.

§. 49.

Przełożony gminy winien co do każdego przestępstwa polowego, które w myśl §. 38. ma być

przedmiotem dochodzenia, natychmiast sprawdzić istotę czynu i zebrać możliwe dowody, a jeżeli zachodzi potrzeba zarządzić bezzwłocznie oszacowanie szkody.

Następnie powinien usiłować doprowadzić do zgody, a jeżeli ta nie nastąpi, wydać orzeczenie i oznaczyć wysokość wynagrodzenia; przyczem należy mieć wzgląd na wartość przedmiotów w myśl §. 48. poszkodowanemu zwróconych.

§. 50.

Do oszacowania szkody wyrządzonéj przez przestępstwo polowe powołana jest przedewszystkiém przysięgła straż polowa.

Jeżeli jednak szkoda według mniemania polowego przewyższa kwotę pięciu złr. winien w takim razie przełożony gminy zarządzić oszacowanie takowéj przez jednego przysięgłego detaksatora.

§. 51.

Polityczna władza powiatowa ma ustanowić w każdéj gminie detaksatorów do taksowania szkód z przestępstw polowych pochodzących i od nich odebrać przysięgę.

§. 52.

Przełożony gminy a względnie polityczna władza powiatowa przyzna detaksatorowi za każdorazową czynność odpowiednie wynagrodzenie.

§. 53.

Co do postępowania karnego obowiązuje rozporządzenie Ministerstwa spraw wewnętrznych z dnia 5. marca 1858 r. [dz. p. p. Nr. 34].

W wyroku karnym należy również:

1. wymienić osoby do wynagrodzenia szkody obowiązane;
2. oznaczyć wysokość wynagrodzenia poszkodowanemu, przyznanego na mocy zawartéj z obwinionym ugody, lub téż na podstawie oszacowania;

3. zasądzać zwrot wydatków powstałych w skutek zajęcia i żywienia bydła, niemniéj w skutek szacowania szkody przez zaprzysiężonego detaksatora.

§. 54.

Jeżeli poszkodowany żąda wynagrodzenia przenoszącego 15 złr., wtedy w wyroku karnym można mu przyznać tylko wynagrodzenie do 15 złr. a co do reszty wynagrodzenia należy go odesłać do zwyczajnéj drogi sądowéj.

§. 55.

Narzędzia użyte do wykonania przestępstwa polowego służą przedewszystkiém do zabezpieczenia poszkodowanego.

Jeżeli jednak szkoda i koszta postępowania są pokryte, oraz grzywna zapłacona, natenczas narzędzia będące własnością szkodnika zwrócone mu być mają.

§. 56.

Od orzeczenia przełożonego gminy, służy rekurs do właściwéj politycznéj władzy powiatowéj.

Rekurs wnieść należy do przełożonego gminy ustnie lub na piśmie w przeciągu ośmiu dni, licząc od dnia ogłoszenia, a względnie doręczenia wyroku.

W przypadkach, w których polityczna władza powiatowa jest pierwszą instancyą, obowiązują co do dalszego rekursu ogólne przepisy.

Przeciw dwom równobrzmiącym orzeczeniom nie ma dalszego rekursu.

§. 57.

Kary pieniężne wpływają do funduszu pożyczkowego téj gminy, w któréj obrębie popełnioném zostało przestępstwo polowe.

Wrazie niemożności ściągnięcia kary pieniężnéj, należy ją zamienić na karę aresztu od 24 godzin do 10 dni, albo na dnie robocze do publicznych celów.

Przytém wymierzać można zamiast grzywny

do 5 złr. karę aresztu do 24 godzin, nigdy zaś poniżéj sześciu godzin.

Zwykłą miejscową płacę robotnika uważać należy jako równą jednemu dniowi roboty.

§. 58.

Prawo dochodzenia i karania przestępstw polowych ulega przedawnieniu, jeżeli w przeciągu 3 miesięcy od dnia kiedy przestępstwo zostało popełnione nie nastąpiło doniesienie do właściwéj władzy.

Pretensye o wynagrodzenie szkody, pochodzącéj z przedawnionego przestępstwa polowego, mogą być poszukiwane w drodze cywilnéj.

V. Przepisy dodatkowe.

§. 59.

Ustawa niniejsza zaczyna obowiązywać z dniem 30tym po jéj ogłoszeniu i od tego dnia tracą moc obowiązującą wszystkie dotychczasowe przepisy w sprawach objętych ustawą o ochronie własności polnéj, o ile takowe niniejszą ustawą zostały unormowane, a mianowicie rozporządzenie Ministerstwa spraw wewnętrznych i sprawiedliwości z dnia 30. stycznia 1860 (Dz. u. p. Nr. 28).

§. 60.

Wykonanie téj ustawy polecam Moim Ministrom rolnictwa i spraw wewnętrznych.

Rota przysięgi

dla straży polowéj.

Przysięgam, że powierzonéj nadzorowi memu własności polnéj dozorować i strzedz będę zawsze jak najstaranniéj i najwierniéj, że będę o wszystkich, którzyby w jakibądź sposób usiłowali takową uszkodzić lub rzeczywiście uszkadzali. lub téż w ogóle przestępstw polowych dopuszczali się, nie oglądając się na względy osobiste, sumiennie komu należy donosił, przestępców według potrzeby fantował lub przytrzymywał, że nigdy niewinnego nie będę fałszywie zaskarżał, lub podejrzywał, że będę się starał przeszkadzać wszelkiéj szkodzie, podawał i szacował dokonane szkody według najlepszéj wiedzy i sumienia mego, tudzież domagał się ich wynagrodzenia w drodze ustawą przepisanéj, że bez wiedzy i zezwolenia moich przełożonych lub bez ważnéj przeszkody nie będę nigdy zaniedbywał wykonania obowiązków moich, i że z powierzonéj mi własności polnéj każdego czasu zdam sprawę.

Tak mi Panie Boże dopomóż!

Aleg. XXIII.

Wniosek.

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Ustęp trzeci artykułu 12. ustawy o stosunkach prawnych stanu nauczycielskiego w publicznych szkołach ludowych z dnia 1. lipca 1873. l. 251 Dzien. ust. i rozp. kraj. opiewający:

„Osobom stanu nauczycielskiego, już przed wprowadzeniem téj ustawy w wykonanie, stale „zamianowanym, przyznaje się pierwszy 5-letni dodatek wtedy jedynie, jeżeli już przez piętnaście „lat w publicznéj szkole ludowéj nieprzerwanie i nienagannie służyły. Wszystkim innym już dawniéj „stale zamianowanym nauczycielom przyznawać on się będzie dopiéro z ukończonym piętnastym „rokiem służby.“

w teraźniejszém swém brzmieniu znosi się i ma opiewać:

„Osobom stanu nauczycielskiego już przed wprowadzeniem téj ustawy w wykonanie stale „zamianowanym, przyznaje się pierwszy pięcioletni dodatek w pięć lat od czasu ich zamianowania „stałymi nauczycielami, ale jedynie tym, którzy na nowy etat przeniesieni zostają.“

Spławiński,
wnioskodawca.

X. Król
Konopka
Gniewosz
M. Włodek
F. Smolka
Waygart
Walenty Jaworski
Zoll
Jasiński
Czerkawski
Zawadowski
Hóppen
Kocko
Szurlej
Janowski
J. Pełlech.

Alleg. XXIV.

Wniosek.

Zważywszy, iż Ustawa krajowa o języku wykładowym zupełnie nie odpowiada ani zasadom równouprawnienia, ani potrzebom naturalnym ludności;

wysoki Sejm raczy uchwalić:

Wzywa się komisyę edukacyjną, aby w jak najkrótszym czasie przedłożyła wys. Sejmowi do konstytucyjnego traktowania projekt do ustawy, zmieniający ustawę krajową z dnia 22. czerwca 1867. N. 13 Dz. ust. kraj. o języku wykładowym — ze słusznem uwzględnieniem równouprawnienia i naturalnych potrzeb ludności.

We Lwowie, dnia 14. marca 1876.

Dr. M. Antoniewicz
Grz. Szaszkiewicz
Janowski
Dr. Krzyżanowski
Michał Korzyński
Halka
Krasicki
Pełlech
Fecak
Zakliński
Kocko
A. Pietruszewicz
Fortuna
Jędrzejowski
Biłous
Bodnar
Hubar
Hajdamacha.

L. 87.
S.

Aleg. XXV.

Sprawozdanie

1

komisyi administracyjnej o projekcie Wydziału krajowego do ustawy o nadzorze władz wyższych nad urzędnikami gmin wiejskich i małomiejskich (miasteczek).

Wysoki Sejmie!

Zdarza się często, że urzędnicy gminni w gminach wiejskich i małomiejskich czyli tak zwani pisarze gminni przewyższając wykształceniem umysłowem członków zwierzchności i rady gminnej wywierają przeważny wpływ na tychże i umieją stanowisko swoje tak wyzyskiwać, że stają się właściwymi zarządcami majątku gminnego i spraw gminnych, a naczelnik gminy i członkowie zwierzchności gminnej bywają tylko bezwiednemi narzędziami w ich ręku, a jak Wydział krajowy przytacza, nawet po usunięciu przez władze wyższe w drodze dyscyplinarnej dotychczasowych członków zwierzchności gminnej, zarząd spraw gminnych nie zmienia się wcale pozostając w ręku tych samych pisarzy gminnych, którzy zachowują dawny wpływ na nowo wybranych członków zwierzchności gminnej. Wydział krajowy sądzi, że jeżeli skuteczny nadzór władz wyższych nad działalnością wykonawczych organów gminy osiągniętym być ma, to należy moc dyscyplinarną przyznaną władzom wyższym nad członkami zwierzchności gminy rozciągnąć także na urzędników gminnych, chociażby tylko w takich gminach, w których reprezentacya gminna działalności urzędników swoich skutecznie nadzorować nie może.

Przedłożył też Wydział krajowy sprawozdaniem z dnia 25. stycznia 1876 r. l. 1961 projekt do ustawy w głównym ustępie treści następującej:

„Jeżeli urzędnik gminy wiejskiej lub małomiejskiej (miasteczka) stał się powodem przekroczenia lub zaniedbywania obowiązków przez członków zwierzchności gminnej, albo też działa w ogóle w sposób dla gminy szkodliwy, może złożyć go z urzędu na wniosek Wydziału powiatowego polityczna władza powiatowa.

W razie niezgodności tych władz, lub gdyby przewinienie urzędnika gminnego sprawdzonem zostało przy dochodzeniu bezpośrednio z ramienia Wydziału krajowego przeprowadzonem, orzeka w tej mierze polityczna Władza krajowa za zgodą Wydziału krajowego“.

Komisya administracyjna, której pomienione sprawozdanie Wydziału krajowego na posiedzeniu wysokiego Sejmu z dnia 7. marca 1876. do zbadania przekazanem zostało, uznaje, że wiele nadużyć w zarządzie spraw gminnych przypisać należy owemu wpływowi pisarzy gminnych, którzy w urzędowaniu swojem częstokroć najmniej dbają o dobro gminy; nie może jednak komisya administracyjna przystąpić do zdania Wydziału krajowego, że dla zapobieżenia temu złemu potrzebną jest nowa, a mianowicie projektowana ustawa, wystarczą tu bowiem zupełnie postanowienia obowiązującej ustawy gminnej z dnia 12. sierpnia 1866.

Wedle §. 52. tejże ustawy podlegają urzędnicy i słudzy gminy naczelnikowi gminy, on wykonuje nad nimi władzę dyscyplinarną, on ich może w urzędowaniu suspendować, a o oddaleniu ich ze służby orzeka Rada gminna.

Władza dyscyplinarna nad zwierzchnością gminy przysłuża wedle §. §. 102. i 108. Wydziałowi powiatowemu i politycznej władzy powiatowej, a względnie politycznej Władzy krajowej, środki zaś zaradcze przeciw Radom gminnym zaniedbującym obowiązki swoje podają §. §. 107. i 109. pomienionej ustawy.

Jeżeli więc urzędnik lub sługa gminy wyzyskuje stanowisko swoje na niekorzyść gminy, lub działa w ogóle w sposób dla gminy szkodliwy, a naczelnik gminy nie pociąga go do odpowiedzialności, może taki naczelnik do pełnienia obowiązku swego z mocy obowiązującej ustawy być znaglony, a środki, jakie ustawa przeciw niedbałemu zwierzchnikowi gminy użyć pozwala, są zupełnie wystarczające, bo zwierzchnik taki może być przy ciągłem zaniedbywaniu obowiązków swoich i z urzędu złożony, a trudno przypuścić, aby naczelnik gminy poświęcał siebie dla takiego pisarza gminy, lub żeby Rada gminna chciała zatrzymać urzędnika, którego szkodliwe dla niej działanie byłoby jej wykazane.

Nie da się zaprzeczyć, że przy braku wszelkiego wykształcenia umysłowego u przeważnej części naczelników gmin wiejskich, tudzież u członków Rad gminnych wiejskich, przeprowadzenie powyżej przytoczonych postanowień ustawy gminnej niemałym podlega trudnościom, a w każdym razie sprowadza zwłokę dla interesów gminy szkodliwą, ale zaradzić temu mogą jedynie głębiej sięgające i przez całą ustawę przeprowadzone zmiany w ustawie gminnej i postępująca oświata ludu, która wyda z jednej strony większą liczbę zdolnych i uczciwych pisarzy i sług gminnych, z drugiej strony takich członków zwierzchności gmin, którzy samodzielniej obowiązki swoje pełnić zdołają, nie zaradzą zaś temu dodatkowe okolicznościowe postanowienia do obecnej ustawy gminnej.

Zważywszy więc, że postanowienia obowiązującej ustawy gminnej wystarczają do uchylenia urzędników gminy działających na szkodę tejże gminy;

zważywszy dalej, że projektowana ustawa narusza widocznie autonomię gmin, bo obok władzy dyscyplinarnej przysługującej naczelnikowi przeciw urzędnikom gminy, wprowadza bezpośrednio władzę dyscyplinarną wyższych władz, a prawo oddalania urzędników gminy przysługujące tylko reprezentacyom gminnym przelewa także na władze wyższe i to przeważnie rządowe;

zważywszy także, że projektowana ustawa mogłaby tylko zniechęcić naczelników gminy w pełnieniu obowiązku nadzorowania urzędników podwładnych i wprowadziłby mogła jeszcze większy rozstrój w gminach;

Komisya administracyjna wnosi:

Wysoki Sejm raczy nad projektowaną przez Wydział krajowy ustawą o nadzorze władz wyższych nad urzędnikami gmin wiejskich i małomiejskich przejść do porządku dziennego.

We Lwowie dnia 13 marca 1876.

Przewodniczący

Grocholski m. p.

Sprawozdawca

Aleks. Jasiński m. p.

Alcg. XXVI.

Wniosek.

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Załączoną pod ./· rezolucyą, zmierzającą do poskromienia lichwy:

Sejm ponawia uchwałę swoję z dnia 15. października 1874, i z dnia 12. maja 1875 roku, wzywa c. k. Rząd do wyjednania w drodze ustawodawstwa państwowego, ustawy dla królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiém Księstwem Krakowskiém, któraby ustawę z dnia 15. czerwca 1868, Nr. 62 Dz. ust. państwa, w tymże kraju zawiesiła, a natomiast któraby obok zniesienia patentu z dnia 2. grudnia 1803 Nr. 640 zb. ust. p. — rozporządzenia z 14. grudnia 1866 Nr. 166 Dz. ust. p. i § 485 kod. kar. zawierała w sobie następujące postanowienia:

1. Istniejące dotychczas ograniczenia prawne co do umownej stopy procentowej pożyczek pieniężnych znosi się.

2. Procenta umówione bez pewnej ich miary; jak niemniéj procenta prawne z ustawy należne wynoszą sześć od sta rocznie.

3. Najwyższe procenta umowne, jakie sąd ubezpieczać, przyznawać i drogą egzekucyi sciągać dozwolić może, wynoszą dwanaście od sta rocznie.

4. Inne postanowienia kodeksu cywilnego, powyższym nieprzeciwne co do umów, pożyczki i kary konwencyonalnéj, pozostają nietknięte.

Ks. Wojciech Stępek
wnioskodawca.

Halka, J. Jasiński, Kobylarz, Drozd, Szurlej, Żołądź, Laskorz, Oskard, Siwiec, Zakliński, Krasicki, Szaszkiewicz, Fecak, Kuczkowski, Abrahamowicz, Szeliski, Kerepin, Spławiński, Paweł Popiel, Wiśniowski, Rey, Korzyński, Mikołaj Wolański, Kamiński, J. Kuzara, Podlewski, Madeyski, J. Szujski, A. Jasiński, Gniewosz, Garbaczyński, Bartoszewski, Walenty Jaworski, Chrapek, Słonecki, Jędrzejewski, Dunajewski, H. Wodzicki, Dr. Krzyżanowski, Filip Zuker, O. Hausner, Michalski, Szott, M. Włodek, J. Pełłech, Król, Hoszard, Dzieduszycki Tadeusz.

Do L. W. 6385/76.

Aleg. XXVII.

Sprawozdanie

Wydziału krajowego w sprawie założenia szkoły garncarstwa w Kołomyi.

Wysoki Sejmie!

Wskutek wniosku posła Biłousa i towarzyszów z dnia 20. maja 1875, ażeby wezwać c. k. Rząd do utworzenia szkoły garncarstwa w Białym Kamieniu, garbarstwa w Bolechowie, kuśnierstwa w Starym Samborze, druciarstwa w Kańczudze, sadownictwa w Kulikowie i rolnictwa w Czortkowie, uchwalił Wysoki Sejm na posiedzeniu z dnia 29. maja 1875:

„Wzywa się Wydział krajowy, ażeby w porozumieniu z Radą szkolną i zarządami „muzeum przemysłowego miejskiego we Lwowie i technicznego w Krakowie i przy pomocy „bióra statystycznego zbadał, o ile stosunki miejscowe a mianowicie rodzaj przemysłu czyniłyby „odpowiedniem zaprowadzenie szkół rękodzielniczych w tych właśnie miejscach, które w tym „celu wskazuje wniosek posła Biłousa; a następnie w razie uznania to za odpowiednie, poczynił „do Rządu stosowne kroki o ich założenie, w razie zaś przeciwnym lub w uznaniu potrzeby „tego, w innych jeszcze miejscach, zdał z tego sprawę i przedstawił wnioski na najbliż- „szej sesyi sejmowej."

Czyniąc zadość powyższemu poleceniu odniósł się Wydział krajowy w tej sprawie odezwą z dnia 9. lipca 1875. l. 13.366 do Izb handlowo-przemysłowych w Krakowie, Lwowie i Brodach niemniej do Zarządów miejskiego muzeum przemysłowego we Lwowie i muzeum techniczno-przemysłowego w Krakowie, a prócz tego wystosował pod tą samą datą i liczbą okólnik do wszystkich Wydziałów Rad powiatowych z wezwaniem, aby mu podały wszelkie szczegóły o zajęciach rzemieślniczych i o przemyśle domowym ludności, któreby mogły posłużyć za wskazówki, gdzie przedewszystkiem i jakiego rodzaju szkoły rękodzielnicze, zaprowadzić by należało.

Skoro materyał zawarty w doniesieniach już otrzymanych i jeszcze nadejść mających od Izb handlowo-przemysłowych i Zarządów muzeów tudzież w relacyach Wydziałów Rad powiatowych zostanie uporządkowanym i rozpoznanym, nieomieszka Wydział krajowy na pod-

stawie zebranych dat przedłożyć Wysokiemu Sejmowi wyczerpującego ocenienia wniosku posła Biłousa. Z relacyi wszakże, jaka nadeszła od Wydziału Rady powiatowej w Kołomyi, uważa Wydział krajowy za odpowiednie zrobić już teraz użytek, raz dla tego, że sprawie poruszonej przez Wydział tego powiatu, wielką stosunkowo przypisuje wagę, powtóre zaś, że pomyślnie załatwiona sprawa ta, która z inicyatywy i za staraniem gminy miasta Kołomyi weszła już od dawna w stadyum rokowań z c. k. Rządem, zbytnich nie przedstawia trudności.

Podług sprawozdania Wydziału Rady powiatowej w Kołomyi z dnia 29. września 1875. l. 1310 zajmuje się w Kołomyi dwieście kilkadziesiąt osób wyłącznie rzemiosłem garncarskiem. Nie używając do tego ulepszonych przyrządów, a nawet zgoła ich nieznając, ograniczali się dotąd garncarze Kołomyjscy na wyrabianiu zwykłych naczyń glinianych, które w ciasnym obrębie najbliższej okolicy mają wprawdzie niejaką wziętość i chętny znajdują pokup, ale szerszego odbytu dotychczas żadną miarą wyrobić sobie niemogły. To też pomimo tak znacznej liczby garncarzy, ich zamiłowanie do rzemiosła, ich pracy wielkiej, pomimo wszelkiej obfitości szczególniejszego rodzaju gliny jaką okolica tamtejsza nastręcza, a wreszcie korzystnych warunków odbytu, panuje i panować musi zastój w rozwoju Kołomyjskiego garncarstwa, dopóki wykształcenie fachowe nie przyjdzie mu w pomoc i nie podniesie jakości wyrobów, o tyle przynajmniej, aby wyroby te i w dalszych okolicach mogły wytrzymać konkurencyę. Zdaniem Wydziału powiatowego przeto jest szkoła garncarstwa ze względu na stosunki miejscowe, dla Kołomyi istotną potrzebą, której zaspokojenie przyczyniłoby się niechybnie w wysokim stopniu do rozwoju ekonomicznego miasta i okolicy.

W poczuciu tej potrzeby gmina miasta Kołomyi już *w roku 1874.* rozpoczęła starania, aby za pośrednictwem Lwowskiej Izby handlowo-przemysłowej skłonić c. k. Rząd do założenia tamże szkoły garncarskiej, a w ciągu następnych rokowań przyjęła ona przez Izbę handlową w porozumieniu z c. k. Ministerstwem handlu postawione warunki, mianowicie zobowiązała się uchwałą Rady swej z dnia 22. grudnia 1874. r. dostarczyć na czas pierwszych pięciu lat potrzebny dla szkoły lokal z opałem, oświetleniem i usługą i preliminowała na ten cel w budżecie na rok ubiegły 480 zł. w. a.

Pomimo tej ofiarności gminy i gorącego poparcia życzeń jej ze strony Lwowskiej Izby handlowej, odmówiło jednak c. k. Ministerstwo handlu wszelkiego udziału w założeniu i utrzymywaniu szkoły, oświadczając natomiast chęć udzielenia stypendyów młodzieńcom, którzyby mieli zamiar wykształcić się w rzemiośle garncarskim w zakładach tego rodzaju, istniejących w innych krajach koronnych.

Zwierzchność miasta Kołomyi, nie zadowalniając się tą koncesyą, z której już dla braku znajomości języków obcych nikt z interesowanych korzystaćby nie mógł, pismem z dnia 18. lutego r. b. l. 665 udała się do pośrednictwa JW. Marszałka krajowego, a jednocześnie także i Wydział Rady powiatowej w Kołomyi wystosował do Wydziału krajowego ponowne w powyższym kierunku podanie, skutkiem tego uzyskał od p. Ministra handlu ustne przyrzeczenie, według którego ustanowionym będzie w Kołomyi nauczyciel garncarstwa na koszt skarbu państwa. Celem stwierdzenia tego przyrzeczenia w drodze urzędowej, przesłał Wydział krajowy wyżej wymienione podanie do c. k. Prezydyum Namiestnictwa odezwą z dnia 6. marca r. b. l. 5590, popierając takowe jak najusilniej z swej strony.

Tym sposobem utworzyć się mająca szkoła garncarstwa w Kołomyi ma już zapewnione utrzymanie. W życie jednakże może wejść dopiero wtenczas, gdy się znajdzie fundusz na pokrycie kosztów urządzenia i na zakupno najniezbędniejszych środków naukowych.

Funduszu zaś na to w danych okolicznościach tylko od kraju spodziewać się można, który wobec pomocy przyobiecanej przez Rząd i ofiarności interesowanej gminy, nie zechce się uchylić od przyczynienia się do zaspokojenia potrzeby wskazanej interesem kraju, a uznanej

za niezbędną tak przez gminę jak przez Wydział Rady powiatowej i Lwowską Izbę handlowo-przemysłową, jak wreszcie przez c. k. Rząd.

Wydział krajowy wnosi przeto:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1. Sejm upoważnia Wydział krajowy do pokrycia z funduszu krajowego aż do wysokości 2000 zł. kosztów urządzenia szkoły garncarstwa w Kołomyi i zakupna środków naukowych dla takowej pod warunkiem, jeżeli c. k. Rząd utrzymywać będzie dla tej szkoły nauczyciela fachowego na koszt skarbu państwa, a gmina miasta Kołomyi zobowiąże się dostarczać przynajmniej przez pierwszych lat pięć potrzebny dla szkoły lokal z opałem, oświetleniem i usługą.

2. Na ten cel otwiera się Wydziałowi krajowemu dodatkowy kredyt na rok 1876. do wysokości 2000 zł. w. a.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

We Lwowie dnia 14. marca 1876. r.

Marszałek krajowy
Włodzimierz hr. **Dzieduszycki** w. r.

Sprawozdawca
Jan Czajkowski w. r.
Zastępca Członka Wydziału krajowego

Do L. W. 5426.

Aleg. XXVIII.

Sprawozdanie

Wydziału krajowego w przedmiocie zbadania kraju co do jego przyrodniczych właściwości.

Wysoki Sejmie!

W sprawozdaniu z czynności Wydziału krajowego za czas od 1. lutego do 31. grudnia 1875. (str. 10—11) przedstawił Wydział krajowy stan sprawy względem zbadania kraju co do jego przyrodniczych właściwości, odnośnie do uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 26. maja 1875. mocą której na ten cel dla komisyi fizyograficznej przy akademii umiejętności w Krakowie wyznaczony został roczny zasiłek w ilości 3000 zł. w. a.

Uzupełniając to przedstawienie, Wydział krajowy przedkłada Wysokiemu Sejmowi ·/. w załączeniu ·/. plan przeprowadzić się mającego zbadania kraju, wypracowany przez wspomnioną komisyę fizyograficzną z nadmienieniem, że na podstawie tego planu zarządził dnia 4. b. m. l. 5195 wypłatę przyzwolonego zasiłku przypadającego na rok 1876.

Z Rady Wydziału krajowego

Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

We Lwowie dnia 9. marca 1876.

Marszałek krajowy

Włodzimierz hr. Dzieduszycki w. r.

Sprawozdawca

Jan Czajkowski w. r.

Zastępca Członka Wydziału krajowego

Alig. XXVIII.

Komisya fizyograficzna akademicka w Krakowie.

P l a n

zbadania kraju (Królestwa Galicyi i Lodomeryi tudzież W. Księstwa Krakowskiego) co do jego przyrodniczych właściwości przez komisyę fizyograficzną akademicką w Krakowie.

1. Ogólne określenie planu zbadania kraju.

Badanie kraju zmierzać będzie do rozwiązania następujących zadań:

a) Zbadanie i uwydatnienie na mapach rzeźby kraju i wzniesień pojedynczych jego części nad poziom morza. (Oddział topograficzno-orograficzny).

b) Zbadanie kraju pod względem geologicznym i wykreślenie dokładnej mapy geologicznej. (Oddział geologiczny).

c) Zbadanie fauny krajowej ze szczególnem uwzględnieniem zwierząt pożytecznych i szkodliwych dla gospodarstwa krajowego. (Oddział zoologiczny).

d) Zbadanie flory krajowej. (Oddział botaniczny).

e) Zbadanie składu chemicznego ziemi i wody w różnych częściach kraju, tudzież glinek, wapieniów, marglów, nafty, wosku ziemnego, łupków, węgla, rud, skał, słowem różnych kopalin przez sekcyę geologiczną w kraju wykrytych. (Oddział chemiczny).

f) Zbieranie materyałów do klimatologii krajowej a następnie skreślenie tejże, tudzież zbadanie zmienności stanu wód w rzekach krajowych. (Oddział meteorologiczny).

Wszystkie te badania uwzględniać mają nietylko to, co teoretycznie dla umiejętności jest ważnem, lecz oraz zwracać uwagę na wszystko, co przyczynić się może do podniesienia krajowego gospodarstwa rolnego i lasowego, do większego w kraju rozwoju przemysłu w ogólności a w szczególności górniczego i na wszystkie płody krajowe, któreby się mogły stać ważnemi artykułami handlu.

g) Założenie muzeum płodów krajowych przy akademii umiejętności w Krakowie, przedstawiającego naoczny obraz przyrodniczej właściwości kraju i służącego zarazem za podstawę do ostatecznego skreślenia fizyograficznego opisu kraju.

2. Ogólne określenie sposobu wykonania tego planu.

Gdy wykonanie tego planu, gdyby go nawet na dłuższy szereg lat rozłożono, przez stałych płatnych urzędników, lub przez wyłącznie tym sprawom poświęcających się pracowników, którychby pracę wynagradzano stosownie do jej wartości i poświęconego na nią czasu, potrzebowałoby funduszów o wiele przewyższających skromną kwotę, jaką komisya fizyograficzna dzięki zasiłkowi Wysokiego Sejmu i Akademii umiejętności obecnie rozporządzać będzie mogła, postanowiła ona postępować głównie tą samą jak dotąd drogą, jaką także postępowały złączone w Pradze komitety zajmujące się zbadaniem właściwości przyrodniczych Czech, chociaż miały fundusz nieco większy niż komisya Krakowska a zadanie ze względu znacznie mniejszej rozległości kraju, prawie o połowę mniejsze. Tym sposobem komisya fizyograficzna nie przewidując, o ile fundusz jej wystarczyłby na wynagradzanie jednego lub dwóch stałych pracowników,

liczyć musi przedewszystkiem na patryotyczne poświęcenie się mężów nauki w kraju naszym, którzy poświęcając swój czas wolny od zawodowych zatrudnień na zbadanie przyrodniczych właściwości kraju, za swoją pracę nie będą wymagali żadnego wynagrodzenia, którym tylko komisya dostarczy potrzebnych pomocy, jak: dzieł, map, narzędzi, tudzież przeznaczy im ryczałtową kwotę na koszta podróży i na pokrycie rzeczywistych na wskazane cele uczynionych wydatków.

Resztę funduszów użyje komisya na wydawanie corocznych sprawozdań z prac dokonanych i ogłaszanie zebranych materyałów, na rysowników, pisarzy, rachmistrzów, na wydanie fauny i flory krajowej, opisu kraju topograficzno-orograficznego, opisu geologicznego, wypadku dokonanych rozbiorów chemicznych jakościowych i ilościowych, klimatologii kraju, map geologicznych, orograficznych, hydrograficznych, klimatologicznych i t. p.

Badania wyżej pomienione zamierza komisya w bieżącym roku rozpocząć i dalej prowadzić jednocześnie we wschodniej i w zachodniej części kraju. W tym celu osobny komitet złożony z przewodniczącego komisyi i przewodniczących sekcyj corocznie przed 15. marca oznaczy, które części kraju mają być w tym roku badane. W części zachodniej kraju badanie pasami postępować ma od zachodu ku wschodowi, we wschodniej zaś od wschodu ku zachodowi. Zadaniem komitetu wspomnionego będzie, postarać się u Dyrekcyi c. k. zakładu wojskowego geograficznego w Wiedniu o fotografowane kopie map sztabu jeneralnego (wykreślone według skali 1:28.800, o ile zaś można według skali nowej 1:25.000) części kraju mających być badanemi. Przy szczupłych funduszach, jakiemi komisya rozporządza i przy małej liczbie mężów nauki, na których usposobienie naukowe do podobnych prac a oraz patryotyczne poświęcenie się liczyć można, więcej uczynić się nie da, jak tylko, że dla każdej kategoryi badań pod 1 od a) do d) wyliczonych, jeden badacz będzie corocznie przeznaczony dla wschodniej a jeden dla zachodniej części kraju. Zadaniem tych badaczy będzie obejść w miesiącach letnich całą przestrzeń do badania przeznaczoną, dokonać prace dające się tylko na miejscu załatwić, porobić potrzebne notatki, zaznaczyć je na miejscu na mapie, gdzie tego potrzeba (w hypsometrycznych, orograficznych, geologicznych badaniach), słowem zebrać potrzebny materyał. Każdy z tych badaczy w zimowych miesiącach zajmie się zestawieniem i obrobieniem tego materyału, tudzież ułożeniem sprawozdania z prac dokonanych i opisu zbadanej przez niego części kraju. Materyał zebrany, zbadany i oznaczony przez geologów, zoologów i botaników złożonym zostanie do muzeum akademii umiejętności. Sprawozdania zaś i opisy odstąpione zostaną odpowiednim sekcyom dla dalszego ich zużytkowania. Gdzie tego okaże się potrzeba, według zdania powyżej pomienionego komitetu, materyał zebrany przesłanym zostanie sekcyi chemicznej dla wykonania rozbioru.

Wielce ułatwiłby mogły zadanie wysłanym przez komisyę badaczom Rady powiatowe i nauczyciele miejscowi przez udzielanie potrzebnych wskazówek i żądanych wyjaśnień, dla tego komisya w tym względzie uprasza Wysoki Wydział o wydanie stosownych poleceń do Rad powiatowych oraz odezwę do Rady szkolnej, azeby nauczycieli historyi naturalnej i fizyki w szkołach średnich, tudzież nauczycieli szkół ludowych zachęcała do wzięcia udziału w badaniu kraju w swym zakresie przez tworzenie zbiorów zwierząt i roślin miejscowych t. j. przez badanie fauny i flory miejscowej, oraz przez robienie spostrzeżeń fenologicznych i meteorologicznych.

Okolica do zbadania w pewnym roku przeznaczona ma być jednocześnie badaną pod względem rzeźby kraju i wzniesień, pod względem geologicznym, zoologicznym i botanicznym. Tym sposobem komisya będzie mogła wydawać częściowo opisy pojedynczych części kraju pod każdym względem już zbadanych, nie czekając na wykończenie całego zadania. Zbadanie bowiem całego kraju, przy szczupłych zasobach komisyi i przy małej liczbie badaczy, potrwać musi przynajmniej lat 15, gdyż jeden badacz czy to geolog, czy zoolog, czy botanik, czy miernik, nie potrafi zbadać więcej w ciągu kilku miesięcy letnich niż 40 do 50 mil kwadratowych, a tem samem corocznie zaledwie 80 do 100 mil kwadratowych może być zbadanych: jedna po-

łowa wschodniej a druga w zachodniej części kraju. Nie skorzej też mimo większych środków postępują prace podobnych komisyj w Czechach, a nawet względnie do nierównie mniejszego, bo jednego tylko zadania, prace zakładu geologicznego w Wiedniu.

3. Zadanie sekcyi orograficzno-geologicznej.

a) Zbadanie rzeźby kraju i wzniesień nad poziom morza.

Konieczną podstawą wszystkich badań geologicznych jest dokładna mapa topograficzna i hypsometryczna, skreślona w wielkich wymiarach. Wiadomość dokładna rzeźby kraju i wzniesień nad poziom morza jego pojedynczych części, pożądaną takze jest przy badaniach flory i fauny kraju, służy do wytłumaczenia i ocenienia wielu klimatologicznych stosunków, konieczną jest przy zawodnianiu lub osuszaniu pewnych okolic, przy ocenianiu najkorzystniejszego urządzenia środków komunikacyjnych, słowem przy rozwiązywaniu wielu ważnych zadań.

Dla tego komisya przedewszystkiem zmierzać będzie, ażeby na fotograficznych kopiach map sztabu jeneralnego wykreslonych według skali 1 : 28.800 t. j. jedna mila w naturze równa 10 calom na mapie, lub o ile takie mapy nowsze są już wykończone, według skali 1 : 25.000 t. j. cztery centymetry na mapie równe jednemu kilometrowi w naturze, oznaczonem zostało wzniesienie nad poziom morza wszystkich punktów ważnych pod względem geologicznym, dla gospodarstwa roluiczego lub lesnego, tudziez najważniejszych punktów w działach wodnych.

Użytym do tego zostanie liczny materyał nagromadzony przez komisyę fizyograficzną, tudzież dawniejsze pomiary przez różnych badaczy — rozumie się po ich sprawdzeniu, a gdyby błędy wykryto, po wyrównaniu tychże.

Zadaniem wysłanych przez komisyę mierników będzie, ten materyał według instrukcyj, które komisya dla nich ułozy, uporządkować, przez pomiary trygonometryczne i barometryczne uzupełnic, miejsca wymierzone na wyżej wymienionych mapach oznaczyć i na nich wykreślić linie warstwowe, odznaczające wznoszenie się warstw: przy mniejszych spadkach dla każdych 25, przy większych dla 50 metrów. Te mapy służyć będą za podstawę do wykreślenia później mapy hypsometrycznej ogólnej Królestw Galicyi i Lodomeryi i W. Księstwa Krakowskiego, według skali 1 : 28.800 t. j. jedna mila w naturze równa jednemu calowi na mapie.

Na roboty w tym pierwszym dziale sekcyi orograficzno-geologicznej przeznacza komisya rocznie 600 zł.

b) Zbadanie kraju geologiczne.

Dwie dotąd są znane prace geologiczne obejmujące całą Galicyę i W. Księstwo Krakowskie, t. j. Pusza geologja Polski i krajów północno-karpackich, wydana w języku niemieckim w r. 1833. i mapa geologiczna bez żadnego opisu wydana przez c. k. zakład geologiczny w Wiedniu na tle mapy drogowej Galicyi w rozmiarach takich, że jeden cal na mapie odpowiada półtorej mili w naturze. Obie te prace są jednak niedokładne, tak iż rzec można, że nawet jeszcze ogółowe zbadanie kraju pod względem geologicznym nie jest dokonane. Tylko Tatry i przyległe im okolice, okrąg Krakowski i Podole są już tak dalece (po części przez dotychczasowe prace komisyi) zbadane ogółowo, że można wprost przystąpić do szczegółowych badań.

Geologowie wysłać się mający przez komisyę fizyograficzną do zbadania części kraju oznaczonej, a dotąd nawet ogółowo jeszcze nie zbadanej, mają przedewszystkiem zdejmować przecięcia wzdłuż głównych rzek karpackich, a w dolinach zrobić kilka takich wycieczek, aby przynajmniej ogółowy obraz geologiczny i podstawę dla badań szczegółowych pozyskać można.

Przechodząc zaś do badań szczegółowych zadaniem ich będzie: zbadanie składu geologicznego skał, ich wzajemnego stosunku i względnego wieku, tudzież zebranie okazów wszystkich widzianych skał, minerałów i skamielin, mogących służyć do uzasadnienia uczynionych

wniosków, nareszcie dokładne oznaczenie tychże; nadto zwrócenie uwagi na przydatność każdej skały lub minerału do celów praktycznych, tudzież zebranie wszelkich wiadomości tyczących się użytku, jaki już teraz z jednej lub drugiej skały robionym bywa. Geologowie wspomnieni powinni zwiedzać i zbadać każde miejsce, gdzie albo już z natury, albo przez jakiekolwiek roboty ludzkie wnętrze ziemi i jej pokłady są odsłonięte, a zatem wszystkie naturalne obnażenia terenu, wszystkie urwiska, jary i nagie skały, wszystkie miejscowości, gdzie albo przy budowie dróg i kolei, albo w celu odbudowy jakiego minerału lub skały robiono przekopy, wykopano doły, utworzono kamieniołomy, albo wybrano szyby lub sztolnie.

Komisya fizyograficzna do tego przez wydać się mające instrukcye zmierzać będzie, ażeby badania pod jej kierunkiem wykonać się mające, przynajmniej o tyle były szczegółowe, aby mogły dostarczyć tak dokładnego obrazu geologii kraju, by na ich podstawie każdy praktyczny górnik albo technik znaleść mógł wszystkie potrzebne wskazówki dla praktycznego wykonywania swego zawodu, mianowicie dla wynajdywania pewnych pożytecznych minerałów.

Spostrzeżenia geologów na miejscu zrobione i na kopiach fotograficznych map sztabu jeneralnego oznaczone, będą podstawą do wykreślenia mapy geologicznej na tle mapy ogólnej Galicyi i W. Księstwa Krakowskiego w jedynastu kartach wydanej przez c. k. zakład geograficzny wojskowy, według skali 1 : 28.800 t. j. jeden cal na mapie odpowiada jednej mili w naturze. Mapy te geologiczne również jak orograficzne komisya wydawać zamyśla częściowo w miarę, jak materyał uzbierany wystarczy do wykreślenia jednej z jedynastu kart.

Okazy minerałów, skał i skamielin przez geologów zebrane i oznaczone, złożone zostaną do muzeum akademii. Nie zostanie także pominiętem uwzględnienie najwyższej warstwy ziemi i jej znaczenie dla gospodarstwa rolnego i leśnego.

Na prace w tym drugim dziale sekcyi orograficzno-gelogicznej przeznacza komisya rocznie 1200 zł.

4. Zadanie sekcyi zoologicznej.

Zbadanie fauny krajowej, jakkolwiek w ostatnich latach znacznie naprzód posunięte, dalekiem jest jeszcze swego ukończenia. Poznano już znaczną ilość zwierząt krajowych, z niektórych nawet działów prawdopodobnie nie wiele przybędzie nowych dla kraju gatunków, o żadnej jednak gałęzi fauny krajowej powiedzieć nie można, żeby była wszechstronnie zbadaną, a wiele jest dotąd prawie nietkniętych. Zadaniem więc komisyi będzie uzupełnianie wiadomości o opracowanych już w części działach i zbadanie działów dotąd prawie nietkniętych, których badanie także w innych krajach Europy dopiero jest w toku, jako to: niższych pajęczaków, skorupiaków, robaków i t. d. Zmierzać także będzie komisya do tego, aby poznać rozpostarcie zwierząt na przestrzeni kraju i zależność tegoż od wpływów klimatycznych i innych okoliczności.

Aby zaś pracom swym nadać także praktyczną doniosłość, sekcya wziąść na siebie musi inne niemniej trudne zadanie: zbadania ekonomii i metarmorfoz zwierząt krajowych. Rzecz to wielkiej wagi nietylko dla nauki ale i dla gospodarstwa krajowego. Niejeden bowiem łatwy i praktyczny środek niszczenia znanych lub zapobiegania pojawieniu się nowych szkodników znaleśćby można, gdybyśmy znali ich pierwsze stany i sposób życia, gdy tymczasem obecnie zwykle dopiero wtedy, gdy już szkodnik dobrze się dał w znaki, badać trzeba jego rozwój, aby wykryć skuteczne sposoby usunięcia klęski.

Co do badań we właśnie wymienionym kierunku, tudzież co do zbierania zwierząt dla muzeum akademii w celu badania i uwidocznienia fauny krajowej, komisya wyda odpowiednie instrukcye. Oczekuje jednak, że oprócz osób przez nią wysyłanych, także nauczyciele historyi naturalnej w szkołach średnich i ludowych, tudzież urzędnicy leśni w swoim zakresie badać będą faunę miejscową i udzielać komisyi swoje spostrzeżenia, co z powodu nierównoczesnej

a często zbyt krótkiej pory pojawu zwierząt nie może być nigdy tak dokładnie dokonanem na wycieczkach, jak przez miejscowego badacza

Na prace tej sekcyi przeznacza komisya 500 zł.

5. Zadanie sekcyi botanicznej.

Zadaniem sekcyi botanicznej będzie:

a) Odszukanie, zestawienie i opisanie umiejętne wszelkich roślin flory galicyjskiej, tak we względzie ich postaci przeważających, jakoteż i zboczeń miejscowych, wywołanych wpływem podniebia i gleby, oraz porównanie jej względne z florami ościennemi.

b) Rozpołożenie roślin w pewnych szczegółowych miejscowościach, a ztąd i fizyognomia tychże oraz związek, bądź bezpośredni bądź pośredni pomiędzy okolicami odróżniającemi się od siebie, wraz z wybadaniem możliwem powodów tak podobieństwa jako i różnicy.

c) Wyprowadzenie na tych podstawach i oznaczenie ściślejsze krain geograficzno-botanicznych obok wytknięcia dla każdej z nich granic kierunku i stopnia siły rozwojowej.

d) Zapoznanie się należyte z wpływami klimatycznemi, oraz gleby, a tem samem zgłębienie przyrody wszelkiego rodzaju gruntu, oparte pierwotnie na zasadzie orograficzno-geologicznej, do czego zaliczyć wypada wzniesienie jego nad poziom, skład chemiczny, wystawienie na wpływ słońca, pochyłość względnie stron świata, stopień tejże, zwięzłość a ztąd przesiąkliwość, większą lub mniejszą łatwość wilgnięcia i wysychania, stopień średniej wilgotności, stosunkową ciepłotę, o ile takowa zawisłą być może od barwy ciemniejszej lub jaśniejszej gruntu, lub też blizkości większych stawów, bagien, jezior, rzék. Przyczem i calizna (warstwa spodnia) powinna być zbadaną zwłaszcza w miejscach, w których własności powierzchni gruntu nie zdają się być w zgodzie z jego spodziewanym wpływem na roślinność.

e) Podanie rozpostarcia i granic uprawy pewnych zbóż, ziół, roślin pastewnych, przemysłowych i okopowych, jakoteż drzew, zwłaszcza owocowych i warzyw po ogrodach i ogródkach włościańskich, wybadanie przyczyn tej uprawy w pewnych miejscowowościach i okolicach. Zanotowanie na mapie wielkości obszarów zajętych przez zarośla, gaje, dąbrowy, lasy, bory, wrzosowiska, z podaniem drzew je stanowiących i całej podszewki krzewów i roślin zielnych przeważnie je cechujących. Nakoniec zwrócenie uwagi na przyczyny uporczywego częstokroć zachwaszczania gruntu w niektórych okolicach.

Słowem sekcya zmierzać będzie do tego, ażeby nagromadzony materyał na wycieczkach jej członków, posłużył do utworzenia zielnika dającego dokładny obraz flory krajowej, a oraz do skreślenia szczegółowego opisu botaniczno-geograficznego całego kraju, opisu ważnego nie tylko pod względem naukowym, ale zawierającego oraz wskazówki i uwagi zmierzające do podniesienia rolnego i leśnego gospodarstwa. Materyały dotąd zebrane przez komisyę fizyograficzną szczególnie co do flory skrajnego zachodniego pasu i znacznych obszarów w części wschodniej kraju jakoto: w dawnym Żółkiewskim, Złoczowskim, Tarnopolskim, Czortkowskim, Kołomyjskim i Stanisławowskim obwodzie znacznie mogą się przyczynić do prędszego osiągnienia zamierzonego celu. Co do pomocy koniecznie potrzebnej miejscowych badaczy t. j. nauczycieli historyi naturalnej w szkołach średnich i leśniczych, ta sama jak przy sekcyi zoologicznej nastręcza się tu uwaga, zwłaszcza, że członek sekcyi mający na wycieczce zbadać w jednym roku większy obszar kraju, nie może we wszystkich miejscach badanego obszaru obserwować roślinność wiosenną, letnią i jesienną, wspierać go więc i jego prace uzupełniać powinni miejscowi badacze.

Na prace tej sekcyi przeznacza komisya corocznie 500 zł.

6. Zadanie sekcyi chemicznej.

Celem sekcyi chemicznej jest zbadanie skorupy naszej ziemi pod względem składu chemicznego, a mianowicie: o ile jej składniki wpływają lub wpłynąć mogą na pomyślność i dobrobyt kraju naszego. Gdy jednak sekcya geologiczna ma podobne zadanie, obie więc w porozumieniu działając, uzupełniać się nawzajem w swych pracach będą. Sekcya ta również dokonywać będnie rozbiory chemiczne potrzebne dla botanicznej lub innej sekcyi.

W wykonaniu najbliższego swego zadania, zajmować się będzie sekcya chemiczna szczególnie rozbiorem ilościowym wód studziennych Krakowskich, a następnie wód studziennych innych miast większych w kraju i wód głównych rzek krajowych, tudzież zbadaniem systematycznem glinek, wapieniów, marglów, następnie nafty, wosku ziemnego, łupków żywicznych, węgla kamiennego, torfu, rud i ziemi ornej kraju naszego.

Na prace tej sekcyi należałoby poświęcić znaczne fundusze, a utworzenie pracowni chemicznej dla chemika krajowego, któryby się temi pracami wyłącznie zajmował, byłoby wielce pożądanem. Przy szczupłych zaś obecnie funduszach, komisya budując swą nadzieję i tutaj na poświęceniu patryotycznem przez mężów nauki czasu wolnego od ich zawodowych zatrudnień dla zbadania składu chemicznego płodów krajowych, przeznacza na potrzeby tej sekcyi 300 zł.

7. Zadanie sekcyi meteorologicznej.

Celem sekcyi meteorologicznej jest wydanie klimatologii północnych i północno-wschodnich stoków Karpat, oraz skreślenie dokładnego obrazu działania siły magnetycznej ziemskiej na wspomionej przestrzeni.

Zmierzając do tego celu, zajmować się ona będzie równie jak to czyniła już przez lat dziesięć po pierwsze: dalszem nagromadzeniem potrzebnego materyału, to jest:

a) Nagromadzaniem szeregów dokładnych spostrzeżeń meteorologicznych w ścisłem znaczeniu tego wyrazu, robionych na wielu miejscach w różnych stronach kraju. Mianowicie starać się będzie sekcya, ażeby w jak można największej liczbie miejsc robiono spostrzeżenia termometryczne, w celu oznaczania średniej ciepłoty, ombrometryczne w celu oznaczania ilości wody spadłej z deszczem, śniegiem i t. p., tudzież spostrzeżenia kierunku i mocy wiatru, stanu nieba i zjawisk napowietrznych nadzwyczajnych, jako to: wichrów, burz, trąb powietrznych i wodnych, gradów, piorunów, błyskawic, mgieł gęstych, mgieł tak zwanych suchych (omroków) i t. p.

Na stacyach ważniejszych oprócz wspomnionych, będą jeszcze robione według możności spostrzeżenia barometryczne, w celu oznaczania średniego dziennego ciśnienia powietrza, psychrometryczne w celu oznaczania prężności pary i wilgotności powietrza i ozonometryczne. Nadto starać się będzie komisya o zaprowadzenie na kilku najważniejszych i znacznie od siebie odległych stacyach narzędzi samopiszących.

b) Nagromadzaniem spostrzeżeń fito- i zoofenologicznych t. j. spostrzeżeń zjawisk na roślinach i zwierzętach okresowo się powtarzających, jako to: czasu rozkwitania roślin, dojrzewania owoców, przylotu i odlotu ptaków wędrownych i t. p. Te bowiem spostrzeżenia uzupełniają niejako spostrzeżenia termometryczne i przyczyniają się znacznie do dokładniejszego określenia klimatu krajowego.

c) Nagromadzaniem spostrzeżeń stanu wód w rzekach krajowych jako uzupełniających spostrzeżenia ombro- i atmometryczne, tudzież spostrzeżeń czasu na zamarzania rzek i pękania na nich lodów, jako uzupełniających spostrzeżenia termometryczne — a nadto ważnych pod wielu względami dla gospodarstwa i handlu krajowego.

d) Nagromadzaniem spostrzeżeń magnetycznych bardzo ważnych pod względem naukowym.

Powtóre zadaniem komisyi będzie obrobienie i zestawienie tych spostrzeżeń w celu zbadania klimatu kraju naszego w ogólności, tudzież wykazania różnic klimatycznych pojedynczych jego części. Mając obecnie już zebrany materyał znaczny spostrzeżeń dokonanych przez ostatnich lat dziesięć na 38 stacyach (pomiędzy temi jest kilkanaście, na których bez przerwy albo z małemi tylko prerwami zapisywano spostrzeżenia meteorologiczne) sekcya w krótkim czasie zajmie się obrobieniem tego materyału.

Zostawiając więc ostateczne rozwiązanie swojego zadania t. j. wydanie klimatologii północnych i północno-wschodnich stoków Karpat do późniejszego czasu, gdzie temu dziełu służyć będą mogły za podstawę dłuższe szeregi spostrzeżeń robione na nierównie liczniejszych stacyach, skreśli tymczasem sekcya już na podstawie dzisiaj nagromadzonego materyału zarys klimatologii krajowej, dokładniejszy niż dotąd to uczynić było można, którym tymczasem posługiwać się będą mogli badacze fauny i flory krajowej.

Na potrzeby tej sekcyi przeznacza komisya 500 zł.

Fundusze komisyi będą więc użyte w sposób następujący:

1. Sekcya orograficzno-geologiczna:			
a) na pomiary	600		
b) na badania geologiczne .	1200	razem	1800 zł.
2. Sekcya zoologiczna			500 „
3. „ botaniczna			500 „
4. „ meteorologiczna			500 „
5. „ chemiczna			300 „
Wydanie sprawozdania z czynności corocznie przez komisyę dokonanych, druk materyałów do fizyografii krajowej, rysowanie i wydawanie map i t. p. . .			1300 „
Utrzymanie i uporządkowanie muzeum			300 „
Zakupienie map potrzebnych			120 „
Potrzeby kancelaryjne, korespondencya i inne wydatki bieżące . .			79 „
		Razem .	5399 zł.

Z tego wykazu łatwo przekonać się można, że mimo skromnych kwot jakie w tym roku naznacza komisya fizyograficzna na prace badawcze i redakcyjne, a które każdy znawca za niedostateczne do spiesznego osiągnięcia zamierzonych ważnych dla gospodarstwa krajowego celów komisyi poczyta, nie obeszło się bez znacznego dodatku z własnych funduszów akademii, dodatek ten bowiem równa się niemal zasiłkowi przez Wysoki Sejm uchwalonemu w tym celu.

W Krakowie dnia 1. marca 1876. r.

Przewodniczący komisyi fizyograficznej akademickiej

Dr. Kuczyński m. p.

Alog. XXIX.

Sprawozdanie

Wydziału krajowego w przedmiocie ustawy budowniczej dla król. stoł. miasta Lwowa.

Wysoki Sejmie!

Wydany rozporządzeniem c. k. Namiestnictwa z dnia 10. stycznia 1855. l. 26.454 dla miasta Lwowa regulamin budowniczy, nie odpowiadał obecnie z wielu względów, administracyjnych i technicznych nowoczesnym potrzebom miejscowym, a to z powodów, które tu ogólnikowo nadmieniamy, jako to: zmiana stosunków administracyjnych przez wejścia w życie samorządu gminnego; potrzeba zastosowania w budownictwie uznanych ulepszeń pod względem zdrowia, bezpieczeństwa życia i mienia, a w końcu rozwój miasta, i z tego powodu coraz więcej czuć dająca się potrzeba przeprowadzenia regulacyi ulic, kanalizacyi i t. d. niemniej także względy upiększenia i utrzymania zewnętrznej czystości i porządku.

Dotychczasowe przepisy budownicze nie dawały gminie w wielu razach odpowiednych środków do przeprowadzenia pożądanych reform.

Gdy nadto zaprowadzenie miar metrycznych zmianę prawie wszystkich postanowień dotychczasowego regulaminu budowniczego za sobą pociągnąć musiało, zwrócił Wydział krajowy w kilku reskryptach uwagę Magistratu król. stoł. miasta Lwowa na potrzebę nowej ustawy budowniczej, uchylającej dotychczasowe niedostatki.

Skutkiem tego zajął się Magistrat opracowaniem projektu do ustawy, który następnie po rozpoznaniu przez wysadzoną do tego z ludzi fachowych komisyę specyalną pod obrady sekcyi III. Rady miejskiej wzięty, o w końcu przez pełną Radę na jej posiedzeniach z dnia 24. lutego i 2. marca b. r. uchwalony, obecnie sprawozdaniem Magistratu z dnia 10. marca 1876. l. 10.227 Wydziałowi krajowemu przedłożony został.

Co do traktowania sprawy nadmienić musimy, że tak Magistrat jak i sekcya Rady miejskiej zajęły się z uznania godną gorliwością tą dla rozwoju miasta nader ważną sprawą i rozbierały przedmiot ten na licznych posiedzeniach z przybraniem sobie do pomocy z poza grona swego znanych specyalistów w zawodzie budowniczym.

Załączając projekt do ustawy budowniczej uchwalony przez Radę miejską, Wydział krajowy składa Wys. Sejmowi stosownie do postanowień §. 104 statutu dla miasta Lwowa z 14. października 1870. następne sprawozdanie:

Niemal wszystkie znaczniejsze miasta monarchii otrzymały już w drodze ustawodawstwa krajowego statuta budownicze, odpowiadające nowoczesnym wymogom. Wymieniamy

szczególnie miasta Pragę (ust. 11. maja 1864.), Czerniowce (ust. 7. grudnia 1869.), Cejlowiec (ust. 9. lutego 1872.), Berno (20. grudnia 1869.), Linz (27. czerwca 1863.), Salzburg (28. stycznia 1873.), Graz (23. lutego 1867.), Insbruck (17. listopada 1864.), Wiedeń (2. grudnia 1868.)

Istnienie tylu ustaw ułatwiło Reprezentacyi miasta Lwowa ułożenie projektu ustawy budowniczej, która rzeczywiście korzystała z tych obfitych materyałów, a w szczególności z ustawy budowniczej dla miasta Wiednia, przyswajając sobie zawarte tamże ulepszenia pod względem bezpieczeństwa i zdrowia i rozszerzając atrybucye gminy według tych precedensów, dających otuchę, że wyjęte z nich postanowienia nienarażą obecnie projektowaną ustawę na odmowę Najwyższej sankcyi.

W szczególności podnieść tu musimy prawo wywłaszczania, które gminie przysłużać ma celem regulacyi ulic i placów, w objętości, jak je gminy Salzburga i Wiednia otrzymały.

Od powyższych wzorów odstępuje projekt przedłożony w działach administracyjnych i technicznych tam tylko, gdzie stosunki miasta Lwowa tego wymagały, zatrzymując częściowo postanowienia dotychczas obowiązujących rozporządzeń jak np. w sprawie urządzenia kloak itd. i uchylając wyjątki, które w kilku z powołanych ustaw poczynione są na rzecz budowli rządowych i krajowych, co zdaniem naszem nie da się usprawiedliwić, bo prowadzenie budowy, czy to przez państwo, czy przez kraj, nie powinno w niczem naruszać zasadniczych postanowień ustawy gminnej (§. 27 lit. k) ustawy państwowej z dnia 5. marca 1862. (art. V. 9) i statutu miasta Lwowa (§. 30 lit. k) oddających gminie w jej własny zakres działania — bez ograniczenia i wyjątku — policyę ogniową, policyę budownictwa, tudzież utrzymywanie porządku budowniczego i udzielanie policyjnego pozwolenia na budowy.

Projekt ustawy budowniczej dla miasta Lwowa zawiera oprócz działów wspólnych wszystkim innym ustawom budowniczym, jeszcze dwa osobne działy, mianowicie: dział IV. wyjątkowe postanowienia dla budowli na realnościach od miasta odległych, i dział VI. utrzymanie istniejących budynków.

W pierwszym z tych działów projektuje gmina niektóre ułatwienia i zwolnienie od ogólnych ostrzejszych przepisów — a to dla budowli na realnościach odległych od przedmieść zabudowanych; w drugim zaś dziale unormowane jest postępowanie specyalne co do utrzymywania budynków, niemniej względem budynków grożących zawaleniem budynków, niedokończonych lub przymusowo opróżnionych i względem dachów gontowych. Rozdział ten opiera się przeważnie na dotychczas obowiązujących przepisach.

Przystępując do rozbioru poszczególnych paragrafów projektowanej ustawy budowniczej, uważamy za potrzebne przedstawić następujące poprawki do niektórych paragrafów projektu, a mianowicie:

a) W §fie 1. proponujemy stylistyczną poprawkę, a to: zamiast

Pozwolenia urzędowego (konsensu) potrzeba przy budowie nowych domów i t. d.

wnosimy:

„Pozwolenia urzędowego (konsensu) potrzeba do budowy nowych domów i t. d.“

Pierwsze trzy ustępy §. 1. projektu są prawie dosłownie wzięte z ustawy budowniczej dla miasta Wiednia. Jednakże ostatni wiersz trzeciej alinei projektu zawiera postanowienie, które nie zupełnie oddaje znaczenie odnośnego tekstu niemieckiego.

Zamiast przeto słów

„które praw sąsiednich dotyczą“

wnosimy

„które wywierają wpływ na prawa sąsiadów“

Pierwsze przeto sześć ustępy §. 1. opiewać mają:

„Pozwolenia urzędowego (konsensu) potrzeba: do budowy nowych domów, do przebudowań lub powiększeń budynków istniejących;

do przedsiębrania w istniejących budynkach zmian takich, które na moc i trwałość budynku lub bezpieczeństwo ogniowe oddziałują, albo z któremi przeobrażenie frontu jest połączonem albo, które wywierają wpływ na prawa sąsiadów;

do budowy studzien, wodociągów, zbiorników na wodę lub nawóz, śluz, kanałów, jam kloacznych;

do przedsiębrania robót w ogólności, z któremi wykopy ziemne są połączone, wreszcie

do odgraniczania gruntów prywatnych od ulic i placów publicznych.“

b) do paragrafu 2.

Wszystkie ustawy budownicze dzielą roboty przy budowlach ze stanowiska nadzoru budowniczo-policyjnego na trzy kategorye, a mianowicie:

1. budowy, do których potrzeba pozwolenia urzędowego;
2. zmiany i naprawy, o których przed rozpoczęciem należy zawiadomić urząd:
3. pomniejsze naprawy, przy których nie wymaga się tego zawiadomienia.

Niniejszy projekt pomija trzecią kategoryę t. j. pomniejsze naprawy, do których przedsiębrania w innych ustawach nie potrzeba poprzedniego zawiadomienia urzędu, a tem samem żąda, ażeby nawet pomniejsze naprawki, choćby nawet w wewnętrznem urządzeniu podawane były poprzednio do wiadomości urzędu, aby budowniczy lub majster zapisywał takowe w księgach na ten cel wyłożonych.

Zarządzenie to jest zbytniem obciążeniem właściciela realności i mieszkańców miasta, a nadto w praktyce nawet przy najczujniejszym nadzorze nie da się ogólnie przeprowadzić.

Tym sposobem podpadaliby tylko wyjątkowo spostrzeżeni przestępcy tego przepisu postępowaniu karnemu niniejszą ustawą określonemu, co nastręczałoby im sposobność do skarg na dowolność organów urzędu budowniczego.

Ponieważ w ustawie omijać należy takich postanowień, których wykonanie w praktyce jest wątpliwem, ponieważ inne miasta cieszą się wzorowym porządkiem budowniczym mimo że obowiązujące tam ustawy budownicze nie wymagają zawiadomienia urzędu o pomniejszych naprawach, przeto wnosimy następującą poprawkę jako drugą alineę §. 2.:

„Przy pomniejszych naprawach wewnątrz budynków, których celem jest tylko utrzymanie w dobrym stanie poszczególnych przedmiotów, nie wymaga się zawiadomienia urzędu budowniczego“.

c) do paragrafu 8.

Alineę drugą paragrafu 8. proponujemy w następnej stylizacyi:

„W podaniu tem winien wnioskodawca wykazać się albo jako prawny właściciel przedmiotu względnie gruntu pod budowę przeznaczonego, albo też przyzwoleniem właściciela, a jeżeli podanie w imieniu trzecich osób wniesionem było, jako tychże pełnomocnik.“

Paragraf 8. projektu zgodny jest co do treści z §. 4. ustawy budowniczej dla miasta Wiednia, z dodaniem tylko słów **„w razie wątpliwości“** a z opuszczeniem **„albo też przyzwoleniem właściciela“.**

Wydział krajowy proponuje powyższą stylizacyę odpowiednią stylizacyi ustawy dla Wiednia.

d) do paragrafu 11.

§. 11. projektu stanowi, ażeby plany do budowy podpisane były przez **„koncesyonowanych“** budowniczych.

Mając na uwadze, że autor planów a odpowiedzialny kierownik budowy często nie jest jedną i tą samą osobą, uważamy postanowienie to, którego w innych ustawach nie spostrzegamy, za daleko idące i nie bez wpływów na rozwój architektury.

Wszak urząd budowniczy obowiązany jest badać przedłożone plany i konsens może być odmówiony, jeżeli spostrzeżone będą w planach usterki pod względem budowniczym, a nadto bezpieczeństwu publicznemu staje się w zupełności zadość, jeżeli w §. 19. jest orzeczone, że budowa kierowaną i wykonaną może być tylko przez osobę w myśl ustawy przemysłowej do tego powołaną, która przyjmuje na siebie całą odpowiedzialność za przestrzeganie względów publicznego bezpieczeństwa.

Z tych względów wnosimy poprawkę zawartą w §. 12. ustawy budowniczej dla Wiednia, a mianowicie zamiast słów „jakoteż koncesyonowanego budowniczego“ proponujemy **„jakoteż przez autora planów, a w razie jeżli inna osoba wykonanie planów objęła, i przez tę ostatnią.“**

e) do §. 12.

Paragraf 12. projektu zawiera postanowienie, że jeżeli na przedłożonych planach podpisani są sąsiedzi i osoby inne interesowane, to uważać się to będzie jako akt zezwolenia z ich strony.

Dopiero w przeciwnym razie należy takowych przesłuchać albo na miejscu budowy, albo w urzędzie.

Postanowienie to, którego w żadnej innej ustawie nie napotykamy, mogłoby snadnie nastręczyć w wielu razach łatwą sposobność do rozmaitych nadużyć i wyzyskiwania szczególnie z formami prawnemi mniej obznajomionych mieszczan i dało by powód do rozmaitych reklamacyi i skarg.

Wydział krajowy oświadcza się przeciw tym postanowieniom i wnosi przyjęcie ogólnej nawet w ustawach cywilnych orzeczonej zasady, że przed zezwoleniem na budowę ma odbyć się formalna pertraktacya i przesłuchanie sąsiadów.

Jeżeli gmina z powodu liczniejszych komisyj na wydatki jest narażoną, to może starać się o wyjednanie w drodze ustawy krajowej o przyznanie jej prawa pobierania opłaty za przywolenie na budowę, którą inne miasta pobierają. Zamiast przeto projektowanego §. 12. proponuje Wydział krajowy co następuje:

„ §. 12.

Przeprowadzenie komisyi przed udzieleniem konsensu do budowy.

„Po wniesieniu podania o pozwolenie do budowy, przeprowadzi magistrat w najkrótszym czasie celem zbadania projektu budowy komisyę, złożoną z administracyjnego i technicznego urzędnika.

„Komisya ta powinna w ogólności odbywać się na miejscu budowy, magistrat jednak „zarządzić także może komisyą w urzędzie, wszakże i w takim razie interesowanym stronom „służy prawo żądania oględzin na miejscu.

„Do komisyi mają być zawezwani: właściciel przeprowadzić się mającej budowy albo „jego pełnomocnik, autor planów budowy, kierujący budową, sąsiedzi, w ogóle wszyscy, którzy „ przy tej budowie są interesowani.

„Komisya starać się będzie o usunięcie przeszkód w drodze dobrowolnej ugody. „Gdyby ugoda takowa do skutku nie przyszła, podniesione zaś zarzuty dotyczyły praw prywa„tnych, natenczas przekazuje się spór na drogę sądową.

„Pozwolenie do budowy może być udzielonem z wyjątkiem punktów z tytułu prawa „prywatnego zakwestyonowanych, zaś co do tych punktów orzec należy tylko, czy i o ile zamie„rzona budowa ze względów publicznych uskutecznioną być może.

„Podniesione z tytułu prawa prywatnego zarzuty, których rozstrzygnięcie na drodze „sądowej zostało zastrzeżonem, mają w załatwieniu podania wyraźnie być wymienione.

„Protokół powyższego postępowania ma być podpisany przez wszystkie obecne strony."

f) do §. 13.

Termin załatwienia podania o konsens wyznaczony do dni **30**, a w razie rozstrzygnięcia przez Reprezentacyę miasta do **60** dni, jest zbyt długi, tak, że prosząca strona może stracić najlepszy czas do budowy, zwłaszcza jeźli samo załatwienie podania o wyznaczenie linii regulacyjnej i poziomu podług §. 3. ust. do 60 dni przeciągnie.

Ustawa dla Wiednia wyznacza w pierwszym wypadku 10-dniowy termin, w drugim zaś 30-dniowy.

Wydział krajowy proponuje zmianę, a to: w pierszym wypadku dni **15** w drugim **30**.

g) W paragrafie 18. wnosi Wydział krajowy opuszczenie następującego ustępu: **„albo gdyby po udzieleniu konsensu, jednakże przed rozpoczęciem budowy, zmiana potwierdzonych planów ze względów publicznych potrzebną okazać się miała,"** — albowiem zastosowanie tego postanowienia mogłoby stronę w razie zawarcia kontraktów celem wykonania dozwolonej budowy narazić na ciężkie straty, a nadto magistrat ma pozostawiony sobie dostateczny czas i sposobność najdokładniejszego rozpoznania całego stanu rzeczy.

Wszak i bez tego mimo terminów w ustawie oznaczonych mogłaby już sama rozprawa poprzedzająca konsens trwać przeszło 3 miesiące.

h) W §fie 20. proponujemy opuszczenie słów **„i dotyczący komisaryat"**, albowiem strona uczyniła zadość swemu obowiązkowi, skoro miejski urząd budowniczy o rozpoczęciu budowy zawiadomiła. Rzeczą zaś tegoż będzie zawiadomić o tem inne do tego powołane organa.

i) W paragrafie 39. zamierza projekt zaprowadzić dwa formaty cegieł.

Co do tego postanowienia zauważać wypada, że pan Minister spraw wewnętrznych zauważał w reskrypcie z dnia 10. czerwca 1874. r. l. 7773, że używanie drugiego mniejszego formatu cegieł nie jest odpowiednem, ponieważ w takim razie byłyby potrzebne podwójne postanowienia co do grubości murów, coby różne zawikłania wprowadzić mogło.

Natomiast stowarzyszenie austryackich inżynierów i architektów obradując nad wprowadzeniem miary metrycznej, orzekło na walnem zgromadzeniu z dnia 14. marca 1874. r., że wprowadzenie mniejszego formatu cegieł zaleca się szczególnie przy budowlach gospodarczych i przemysłowych i powinno być **bezwarunkowo** dozwolonem.

Ponieważ powyżej przytoczony reskrypt p. Ministra nie zawiera w sobie wyraźnego zakazu ogólnie obowiązującego, a korzyści mniejszych cegieł są przez ludzi fachowych uznane, przeto sądzimy, że wprowadzenie mniejszego formatu cegieł do celów przemysłowych i gospodarczych nie powinno napotkać żadnych zasadniczych trudności.

k) do §. 44.

Wszystkie ustawy budownicze przyjmują jako zasadę, że komunikacya schodami ma być **ogniotrwale** urządzoną.

Takowego postanowienia wymaga bezpieczeństwo osób i mienia.

Jeżeli przeto brak odpowiedniego materyału kamiennego we Lwowie, jakoteż względy na mniejsze koszta wpłynęły na to, że w §. 44. drewniane schody są dozwolone, to ulatwienie takie mogłoby tylko tam być dopuszczone, gdzie jest zgodne z publicznem bezpieczeństwem.

Proponujemy przeto zamiast 2giej i 3ciej alinei §. 44. następne postanowienia:

„W ogóle powinny schody być sporządzone całkowicie z materyału ogniotrwałego.

Jednakże w domach parterowych i jednopiętrowych mogą być dozwolone schody drewniane.

W domach dwu — lub więcej —piętrowych muszą być główne schody sporządzone całkowicie z materyału ogniotrwałego, boczne zaś schody mogą być drewniane, jeżeli są w komunikacyi z głównemi schodami ogniotrwałemi“.

l) do §. 75. i 76.

Na posiedzeniu z dnia 24. lutego 1876. r. uchwaliła Rada miejska przeciw pierwotnemu wnioskowi magistratu i sekcyi III. Rady miejskiej, nie przekazywać magistratowi we własnym zakresie działania konsensów budowniczych.

Postanowienie to nie zgadza się z nadzorującem stanowiskiem Reprezentacyi miejskiej, która tym sposobem przyjęłaby na siebie niewłaściwie znaczną część czynności administracyjnych i wykonawczych nie tylko bez najmniejszej korzyści, ale nawet ze szkodą stron. Te bowiem mogłyby być narażone przez to na zwłoki i straty i utraciłyby instancyę rekursową. Nadto Rada miejska w swem orzeczeniu musiałaby i tak polegać na relacyach urzędu budowniczego.

Zatwierdzenie konsensów budowniczych przez Radę miejską jest jedynie w tych przypadkach uzasadnione, gdzie chodzi o przedmioty, które szczególniej interesów gminy, a przedewszystkiem jej własności dotykają.

Zgodnie przeto z postanowieniami innych ustaw budowniczych wnosimy następne poprawki: *w §. 75.* opiewać ma ustęp lit c) tak:

„lit. c) Udziela lub odmawia konsensa do budowy, a w przypadkach wymienionych w §. 76. lit. a) przedstawia swe wnioski Reprezentacyi miasta do zatwierdzenia“.

§. 76.

proponujemy w następującej stylizacyi:

„Reprezentacya miasta orzeka:

a) o przedłożonych jej przez magistrat konsensach do każdej budowy, do której odnoszą się postanowienia §. 4., 6., 7. i 14. tej ustawy i w ogólności o konsensach do budowli, które szczególnie dotyczą interesów gminy ze względu na jej własność lub ze względu na publiczną komunikacyę.

b) W drugiej instancyi we wszystkich sprawach budowniczych na podstawie wniosków magistratu.“

m) do §. 77. i 78.

Paragraf 77. projektu określa ingerencyę Wydziału krajowego w sprawach budowniczych orzekając, że Wydział krajowy jest trzecią i ostatnią instancyą w sprawach budowniczych, **decydującą na podstawie wniosków Reprezentacyi miasta.**

Postanowienie to nie określa jasno i zgodnie z statutem miasta Lwowa, jakoteż z zazadniczą ustawą państwową z dnia 5. marca 1862. r. stanowiska Wydziału krajowego.

Wydział krajowy bowiem, któremu gmina miasta Lwowa bezpośrednio w zakresie ustawami oznaczonym podlega, nie jest bynajmniej tylko instancyą rekursową, ale nadto ma

w myśl §. 106. statutu miejskiego obowiązek czuwania bezpośredniego nad tem, ażeby Zwierzchność gminna swych obowiązków nie przekraczała lub nie zaniedbywała. Nie podlega przeto żadnej wątpliwości, że zasadnicze to postanowienie odnosić się musi i do ustawy budowniczej. Również i zakres czynności c. k. Namiestnictwa nie jest dokładnie oznaczony w §. 78. projektu.

Wydział krajowy wnosi przeto zamiast §§. 77. i 78. projektu następne postanowienie:

„§. 78.

„Postanowienia statutu miasta Lwowa z dnia 14. października 1870. r. (Dziennik ust. „kraj. część XXII. Nr. 79. z r. 1870) o wykonywaniu bezpośredniego nadzoru przez Wydział „krajowy i o rozstrzyganiu rekursów, niemniej o zakresie działania c. k. politycznej władzy krajowej „stosują się w zupełności do niniejszej ustawy.“

Paragraf 79. i 80. projektu będą oznaczone jako §§. 78. i 79.

Wydział krajowy wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić załączony projekt do ustawy.

We Lwowie dnia 13. marca 1876.

Marszałek krajowy
Włodzimierz hr. Dzieduszycki w. r.

Sprawozdawca
Jan Czajkowski w. r.
Zastępca Członka Wydziału krajowego

Ustawa

budownicza dla król. stoł. miasta Lwowa z dnia . . . . . .

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem, rozporządzam co następuje:

Art I.

Król. stoł. miastu Lwowu nadaję załączoną ustawę budowniczą.

Art. II.

Równocześnie z działalnością tej ustawy tracą moc obowiązującą dotychczasowe rozporządzenia i przepisy budownicze.

Art. III.

Przeprowadzenie tej ustawy polecam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych.

Projekt

według uchwały Sekcyi III. Rady miejskiej

z dnia 8. Lutego 1876.

Ustawa budownicza

dla królewskiego stołecznego miasta Lwowa.

TREŚĆ.

Dział I.

O pozwoleniu do budowy.

1. Budowy dla których pozwolenie (konsens) jest potrzebnym.
2. Budowy, przy których wystarcza doniesienie miejskiemu Urzędowi budowniczemu.
3. Oznaczenie linii regulacyjnej i poziomu przy istniejących ulicach i placach publicznych.
4. Odszkodowanie przy zmianie linii frontowej w istniejących ulicach.
5. Ułożenie chodnika.
6. Podział gruntów pod budowle i otwarcie nowych ulic.
7. Otwarcie nowych lub rozszerzenie istniejących ulic w interesie komunikacyi publicznej.
8. Podanie o pozwolenie do budowy (konsens).
9. Plany do budowy.
10. Podziałka (skala) do planów.
11. Podpis na planach do budowy.
12. Wymogi w obec współwłaścicieli, dożywotników lub sąsiadów.
13. Udzielenie konsensu. Uwiadomienie o takowym stron interesowanych. Rekursa tychże.
14. Konsens na budowę zakładów przemysłowych lub fabryk.
15. Zakaz budowania bez konsensu albo przed uzyskaniem takowego.

16. Zastósowanie się do potwierdzonych planów. Zmiany dozwolone. Sprostowanie planów.
17. Przechowanie potwierdzonych planów i konsensu na miejscu budowy.
18. Odnowienie konsensu.

Dział II.

Przepisy szczegółowe co do budowli.

A. Co do kierownictwa budowy, bezpieczeństwa i porządku publicznego.

1. Odpowiedzialność za kierownictwo budowy.
2. Przepisy ze względu na bezpieczeństwo i porządek publiczny.

B. Co do położenia budowy.

a) Przy ulicach i placach publicznych.

1. Zabudowanie frontu przy ulicy.
2. Wysokość domów frontowych.
3. Wyskoki na frontach.
4. Fasady domów frontowych.
5. Odgraniczenie od ulicy.
6. Dachy, skapy i rynny.

b) W podwórzach.

1. Wielkość podwórz.
2. Bramy wjazdowe i przejazdy.
3. Brukowanie względnie szutrowanie podwórz.
4. Pompy i studnie.

c) Przy granicach sąsiedzkich.

Odległość przedmiotu budowy od granic sąsiedzkich.

C. Co do użytkowania.

1. Ogólne warunki dla domów mieszkalnych.
2. Wysokość ubikacyi mieszkalnych w świetle i nad terenem. Podział poziomy piętra parterowego.
3. Pomieszkania w piwnicach.
4. Pomieszkanie strychowe.
5. Kuchnie.
6. Piwnice i drewótnie.

D. Co do konstrukcyi.

1. Materyał i wykonanie budowy.
2. Format cegieł.
3. Konstrukcya ścian.
4. Grubość murów.
5. Mury ogniowe
6. Posoby.

7. Schody. Klatka schodowa.
8. Fundamentowanie, izolowanie od wilgoci.
9. Palowiska.
10. Dachy, gzymsy, okapy, dymniki.
11. Ganki otwarte.
12. Okna górne czyli latarnie dachowe.
13. Wychodki.
14. Kloaki i kanały.
15. Stajnie.
16. Gnojowniki.
17. Poddasza.

Dział III.

Budynki służące na cele przemysłowe.

1. Ogólne uwagi.
2. Budynki przemysłowe izolowane.
3. Budynki przemysłowe nieizolowane i domy mieszkalne tamże.
4. Szczegółowe przepisy dla budynków przemysłowych.

Dział IV.

Wyjątkowe postanowienia dla budowli na realnościach od miasta odległych.

1. Ogólne uwagi.
2. Szutrowanie podwórz. (do §. 29.)
3. Wysokość ubikacyj mieszkalnych. (do §. 33.)
4. Zamieszkanie pokoi strychowych. (do §. 35.)
5. Drewótnie. (do §. 37.)
6. Konstrukcya ścian. (do §. 40.)
7. Pokrycie dachów. (do §. 47.)
8. Wychodki. (do §. 50.)

Dział V.

Postępowanie po ukończeniu budowy.

1. Uporządkowanie na placu budowy.
2. Pozwolenie na zamieszkanie.

Dział VI.

Utrzymanie istniejących budynków.

1. Konserwacya budynków.
2. Budynki zawaleniem się grożące.
3. Budynki niedokończone lub przymusowo opróżnione.
4. Konserwacya dachów gontowych.

Dział VII.

Władze do przestrzegania niniejszej ustawy powołane.

1. Magistrat, Reprezentacya miejska, Wydział krajowy i c. k. Namiestnictwo jako Władze powołane.
2. Zakres czynności Magistratu.
3. dtto dtto Reprezentacyi miejskiej.
4. dtto dtto Wydziału krajowego.
5. dtto dtto c. k. Namiestnictwa.

Dział VIII.

Postępowanie karne.

1. Zastosowanie ustawy karnej.
2. Kary policyjne.

Dział I.

O pozwoleniu do budowy.

§. 1.

1. Budowy dla których pozwolenie (konsens) jest potrzebnym.

Pozwolenia urzędowego (konsensu) potrzeba:

Przy budowie nowych domów, przebudowaniach lub powiększeniach budynków istniejących;

przy przedsiębraniu w istniejących budynkach zmian takich, które na moc i trwałość budynku lub bezpieczeństwo ogniowe oddziałują, albo z któremi przeobrażenie frontu jest połączonem, albo które praw sąsiedzkich dotyczą;

przy budowie studzien, wodociągów, zbiorników na wodę lub nawóz, śluz, kanałów, jam kloacznych;

przy przedsiębraniu robót w ogólności, z któremi wykopy ziemne są połączone; wreszcie

przy odgraniczeniu gruntów prywatnych od ulic i placów publicznych.

Przy budowach c. k. Skarbu wojskowego, niemniej przy budowach kolejowych, — w końcu przy budowach w pobliżu kolei żelaznych, obowiązują szczegółowe przepisy, o ile takowe odmienne postanowienia zawierają.

§. 2.

2. Budowy przy których wystarcza doniesienie miejskiemu Urzędowi budowniczemu.

Przy mniejszych zmianach lub naprawach, w których żaden z wypadków w §. 1. podanych nie zachodzi, wystarcza, jeżeli dotyczący budowniczy lub majster zawiadomi poprzednio Urząd budowniczy przez zapisanie przedsiębrać się mającej roboty w księgach na ten cel wyłożonych. Urząd budowniczy mocen jest wykonanie robót, któreby uznał jako należące pod §. 1. wstrzymać i przedłożenia wniosku w myśl §. 8. zażądać.

§. 3.

3. Oznaczenie linii regulacyjnej i poziomu przy istniejących ulicach i placach publicznych.

Przy każdej budowie frontowej zachować należy ściśle ustanowioną linię regulacyjną i wysokość poziomu.

Jeżeli przedmiot budowy, czy to budynek czy odgraniczenie, przypierać ma do ulicy lub placu publicznego, należy przed wniesieniem podania o konsens zapewnić się, czy kierunek dotychczasowej linii frontowej celem jej zregulowania zmianie nie ulegnie.

Gdyby zmiana taka nastąpić miała, należy do Magistratu wnieść podanie o oznaczenie linii regulacyjnéj a względnie oznaczenie poziomu dla stawiać się mającego budynku z załączeniem właściwych planów w 2. egzemplarzach, a mianowicie:

Sytuacyjnego, w takiej rozciągłości, aby regulacya dokładnie rozpoznaną być mogła; i

niwelacyjnego, jeżeli teren jest pochyły lub nieregularny.

Jeżeli przedmiot budowy wpada w obręb planu regulacyjnego przez Radę miejską już uchwalonego, natenczas ma być załatwienie podania doręczone stronom w przeciągu dni 30, jeżeli zaś osobna uchwała Rady miejskiej jest potrzebną, w przeciągu dni 60.

§. 4.

4. Odszkodowanie przy zmianie linii frontowej w istniejących ulicach.

Jeżeli w skutek ustanowienia linii regulacyjnej okaże się potrzeba, aby stawiać lub przebudować się mający przedmiot budowy po za dotychczasową linię frontową został naprzód wysunięty albo wstecz cofnięty, natenczas

w pierwszym wypadku wnioskodawca obowiązany jest część gruntu leżącego pomiędzy dawniejszą linią frontową a nową linią regulacyjną nabyć od gminy na własność,

w drugim zaś wypadku przysłuża gminie m. Lwowa prawo nabyć na cele publicznej drogi części gruntu przypadające pomiędzy dawniejszą linią frontową a nową linią regulacyjną.

Gdyby w obu tych wypadkach co do kwoty wynagrodzenia ugoda dobrowolna do skutku nie przyszła, będzie cena wynagrodzenia oznaczoną przez sądowe oszacowanie.

Postanowienie co do kiernnku linii regulacyjnej i potrzeby odstąpienia gruntu należy wyłącznie do zakresu powołanej Władzy autonomicznej.

§. 5.

5. Ułożenie chodnika.

Właściciel nowo-wybudowanego domu obowiązany jest wzdłuż całej realności, jeżeli tamże chodnik jeszcze nie istnieje, takowy swoim kosztem od strony ulicy aż do $^1/_6$ szerokości tejże ułożyć. Szerokość tegoż i konstrukcya, jakoteż jakość użyć się mającego materyału zostanie przez miejski Urząd budowniczy wskazaną.

Niemniej jest rzeczą właściciela wybrukowanie części chodnika przed bramą wjazdową według wskazówek miejskiego Urzędu budowniczego uskutecznić.

Po prawidłowem wykonaniu tych robót przechodzi chodnik na własność miasta, którego kosztem konserwacya, względnie odnowienie w przyszłości, uskutecznionem będzie.

W razie gdyby w ulicach w chodniki dotąd nie zaopatrzonych, takowe kosztem gminy ułożone zostały przed zabudowaniem pustych jeszcze gruntów, winien każdy właściciel nowo w ulicach takich wybudowanego domu po ukończeniu budowy domu zwrócić funduszowi gminy koszta ułożenia chodnika przed swą realnością w miarę długości frontu.

§. 6.

6. Podział gruntu pod budowle i otwarcie nowych ulic.

Jeżeli grunt pod budowle przeznaczony ma być na części podzielonym, które osobne ciała tabularne stanowić mają, należy przed wniesieniem podania o konsens do budowy potwierdzenie planu działów uzyskać.

Tym celem należy przedłożyć plany sytuacyjne w 2 egzemplarzach i w tychże oznaczyć i pokotować czarnym kolorem granice całej podzielić się mającej realności, zaś czerwonym kolorem granice utworzyć się mających parcel, prócz tego należy podać na planach wymiar całej realności przed podziałem, jakoteż wymiar pojedyńczych nowych parcel.

Przy podziałach gruntów na części pod budowle winien grunt do sprostowania i rozszerzenia istniejących lub otwarcia nowych ulic potrzebny aż do szerokości 20 m. bezpłatnie gminie być odstąpionym.

§. 7.

7. Otwarcie nowych lub rozszerzenie istniejących ulic w interesie komunikacyi publicznej.

Gdyby w interesie publicznej komunikacyi potrzeba otwarcia nowej drogi przez grunta prywatne bądź puste bądź zabudowane, lub rozszerzenie istniejącej ulicy przez Władze autonomiczne uznaną została, obowiązanym jest właściciel dotyczącej realności odstąpić potrzebną na ten cel część gruntu za wynagrodzeniem.

Gdyby co do kwoty wynagrodzenia ugoda dobrowolna do skutku nie przyszła, zostanie cena wynagrodzenia oznaczona przez sądowe oszacowanie.

§. 8.

8. Podanie o pozwolenie do budowy (konsens).

Przed rozpoczęciem budowy należy wnieść do Magistratu podanie o pozwolenie do budowy (konsens) na podstawie planów w dwóch egzemplarzach załączyć się mających.

W podaniu tem winien wnioskodawca wykazać się w razie wątpliwości jako prawny właściciel przedmiotu względnie gruntu pod budowę przeznaczonego, a jeżeli podanie w imieniu trzecich osób wniesionem było, jako tychże pełnomocnik.

§. 9.

9. Plany do budowy.

Plany do budowy w dwóch egzemplarzach przedłożyć się mające powinny zawierać:

a) Plan sytuacyjny z uwidocznieniem położenia i granic realności na zabudowanie przeznaczonej, przedmiotu budowy tamże powstać mającego, tudzież istniejących starych zabudowań, podwórz, dziedzińców i ogrodów, nadto położenia przypierających sąsiednich realności i budynków z oznaczeniem ich właścicieli i N^rów tabularnych, wreszcie przypierającej ulicy, szerokości tejże, kierunku linii frontowej, względnie regulacyjnej ulicy i jej nazwy.

b) Plan niwelacyjny a mianowicie przekrój podłużny i poprzeczny przez środek ulicy z dokładnem oznaczeniem liczbami wszystkich znaczniejszych wzniesień i wysokości progu drzwi wchodowych nowej budowy.

c) Plany poziome wszystkich piętr, piwnic i poddasz, przekrój podłużny i poprzeczny i widok zewnętrzny budynku z oznaczeniem wysokości sąsiednich domów.

Na planie piwnic powinny być uwidocznione doły kloaczne, kanały domowe, połączenie ich z kanałem głównym, ich przekrój poprzeczny i spadek, dalej ścieki wodne i studnie.

Na planie poddasza należy przedstawić wszystkie mury strychowe, kominowe i ogniowe.

Wszelkie miary czyli koty, odstępy budynku od ulicy i sąsiednich zabudowań, szczególnie zaś grubości murów, wysokości ubikacyi i ich rozmiary winny liczbami według miary metrycznej dokładnie być oznaczone.

Niezwykłe konstrukcye, mianowicie żelazne, mają w szczególnych rysunkach być przedstawione i moc onych w dołączonym statycznym rachunku obliczona.

Przy wykonaniu reperacyi lub zmian częściowych wystarcza przedłożenie planu tej części budynku, w której zmiana ma być uskuteczniona. Wszystkie plany mają być wykonane na trwałym papierze lub płótnie.

§. 10.

10. Podziałka (skala) do planów.

Plany sytuacyjne mają być rysowane w skali planów katastralnych, wszelkie zaś inne plany według miary metrycznej, a mianowicie:

Plany niwelacyjne

co do długości, przy mniejszej rozciągłości w skali 1 : 250 czyli 10 cm. = 25 m.

przy większej rozciągłości w skali 1 : 500 czyli 10 cm. = 50 m.

co do wysokości w skali 1 : 50 czyli 10 cm. = 5 m.

Plany do budowy w skali 1 : 100 czyli 10 cm. = 10 m.

Rysunki szczegółowe i konstrukcyjne mają w takiej skali być rysowane, aby dokładne ich rozpoznanie możebnem było, a mianowicie w stosunku 1 : 10, 1 : 20, 1 : 50 itp.

§. 11.

11. Podpisy na planach do budowy.

Plany do zatwierdzenia przedłożone mają być opatrzone podpisem właściciela prawnego albo umocowanego zastępcy, jakotez koncesyonowanego budowniczego.

§. 12.

12. Wymogi w obec współwłaścicieli. dożywotników lub sąsiadów.

Jeżeli przedłożone plany do budowy opatrzone są podpisami współwłaścicieli, dożywotników, sąsiadów i tych wszystkich w ogóle, którzy przy zamierzonej budowie są interesowani, uważać się to będzie jako akt zezwolenia z ich strony.

W przeciwnym razie należy takowych przesłuchać albo na miejscu budowy albo w urzędzie w obecności właściciela przeprowadzić się mającej budowy, lub jego zastępcy przez komisyę z administracyjnego i technicznego urzędnika Magistratu złożoną; komisya ta starać się będzie o usunięcie przeszkód w drodze dobrowolnej ugody. Gdyby takowa do skutku przyjść nie miała, podniesione zaś zarzuty dotyczyły praw prywatnych, natenczas przekazuje się spór na drogę sądową.

Pozwolenie do budowy może z wyjątkiem punktów, z tytułu prawa prywatnego zakwestjonowanych, być udzielonem. Co do tychże punktów orzeka się jedynie, czy i o ile zamierzona budowa ze względów publicznych uskutecznioną być może.

Podniesione z tytułu prawa prywatnego przeszkody, których rozstrzygnięcie na drodze sądowej jest zastrzeżonem, mają w załatwieniu być wymienione.

Protokół powyższego postępowania powinien przez wszystkie obecne strony być podpisany.

§. 13.

13. Udzielenie konsensu. Uwiadomienie o takowym stron interesowanych. Rekursa tychże.

Na podstawie planów w §. 8. przepisanych i rozprawy względnie protokołu komisyi w §. 12. określonego, udziela się wnioskodawcy za zwrotem jednego exemplarza przedłożonych i klauzulą zatwierdzenia opatrzonych planów

pozwolenie do budowy (konsens) bezwarunkowo lub też z ograniczeniami bliżej poszczególnionemi.

O udzieleniu konsensu zawiadamia się oprócz wnioskodawcy wszystkie te strony, które przeciw zamierzonej budowie zarzuty podnosiły. Jeżeli takowe uważają się przez udzielenie konsensu pokrzywdzonemi, służy im droga rekursu. Rekurs powinien być wniesiony w przeciągu 14 dni od dnia doręczenia uwiadomienia o udzieleniu konsensu, w przeciwnym bowiem razie bezwzględnie odrzuconym będzie.

Załatwienie podania o konsens na budowę ma być doręczone stronom w przeciągu dni 30, jeżeli zaś sprawa podlega rozstrzygnięciu Reprezentacyi miasta, w przeciagu dni 60.

§. 14.

14. Konsens na budowę zakładów przemysłowych lub fabryk.

Przy podaniu o konsens na budowę zakładu przemysłowego lub fabryki w myśl ustawy przemysłowej, powinna celem jednoczesnego dochodzenia przez powołaną do tego komisyę równocześnie wniesioną być prośba o konsens przemysłowo-policyjny na wykonywanie odnośnej przemysłowości.

Konsens na budowę takiego zakładu odrębnie uzyskany nie uprawnia do wykonywania tamże przemysłu, które wymaga osobnego przemysłowo-policyjnego konsensu.

§. 15.

15. Zakaz budowania bez konsensu albo przed uzyskaniem takowego.

Bez konsensu na budowę a w razie wniesionego przeciw takowemu rekursu przed rozstrzygnięciem tegoż przez władzę powołaną, budowy rozpoczynać nie wolno.

§. 16

16. Zastósowanie się do potwierdzonych planów. Zmiany dozwolone. Sprostowanie planów.

Do potwierdzonych planów należy ściśle się zastósować. Odstąpienie od nich dozwolonem jest tylko w tych wypadkach, w których według §. 2. doniesienie miejskiemu Urzędowi budowniczemu wystarcza.

Przed udzieleniem pozwolenia do zamieszkania należy w powyższym wypadku plany należycie sprostowane celem ich wymiany za pierwotne przedłożyć.

Jeżeli zaś zmiany zamierzone należą do tych, które w §. 1. są wyszczególnione, należy w myśl §§. 8 i 9 o pozwolenie na takowe się postarać.

§. 17.

17. Przechowanie potwierdzonych planów i konsensu na miejscu budowy.

Potwierdzone plany i konsens na budowę mają dla użytku ich ze strony nadzorujących organow Magistratu na miejscu budowy zawsze być przechowane.

§. 18.

18. Odnowienie konsensu.

Jeżeli w przeciągu dwóch lat od udzielenia konsensu budowa rozpoczętą nie została, albo po rozpoczęciu przez dwa lata zawieszoną była, albo gdyby po udzieleniu konsensu, jednakże przed rozpoczęciem budowy, zmiana potwierdzonych planów ze względów publicznych potrzebną okazać się miała, należy powtórnie o konsens się postarać.

Dział II.

Przepisy szczegółowe co do budowli.

A. Co do kierownictwa budowy, bezpieczeństwa i porządku publicznego.

§. 19.

1. Odpowiedzialność za kierownictwo budowy.

Każda budowa winna być kierowaną i wykonywaną przez osoby w myśl ustawy przemysłowej do tego upoważnione, które przed rozpoczęciem winny do księgi na ten cel w miejskim Urzędzie budowniczym wyłożonej, oświadczenie zapisać, że odpowiedzialne kierownictwo względnie wykonanie w mowie będącej budowy obejmują.

Kierownictwo względnie wykonywanie budowy przez nieupoważnioną do tego osobę, jest zakazanem.

Każda zmiana w kierownictwie względnie wykonaniu budowy, winna miejskiemu Urzędowi budowniczemu w przeciągu 24 godzin być doniesioną.

Nowo obejmujący kierownictwo względnie wykonanie budowy, winien w tymże czasie zapisać w Urzędzie budowniczym powyżej podane oświadczenie. W czasie zmiany w kierownictwie względnie wykonaniu, winny roboty pod odpowiedzialnością właściciela budowy być zawieszone.

Kierownik względnie wykonawca budowy odpowiada za umiejętne, dokładne i trwałe jej wykonanie, za bezpieczeństwo wszelkich urządzeń pomocniczych w celu budowy przedsięwziętych i za dotrzymanie wszelkich postanowień tej ustawy i odnośnych przepisów.

§. 20.

2. Przepisy ze względu na bezpieczeństwo i porządek publiczny.

O rozpoczęciu budowy należy zawiadomić miejski Urząd budowniczy i dotyczący Komisaryat Magistratu najpóźniej 24 godzin przed takowem.

Przy każdej budowie i naprawie budynku od strony ulicy należy znaki ostrzegające umieścić, — w wypadkach zaś takich, gdzie materyały budowlane, ziemia, narzędzia i t. p. na ulicy przez noc są złożone, albo drogi i place publiczne rozkopane, należy latarnie oświetlone, a w razie potrzeby straż nocną, przed placem budowy utrzymywać.

Każdą budowę, nie wykluczając nasadzeń piętr, zmian wiązań dachowych i t. p. w śródmieściu i w bliższych, albo więcej frekwentowanych ulicach na przedmieściach, należy na czas jej trwania przed rozpoczęciem robót od strony ulicy parkanem odgrodzić.

Co do opłat placowego za wysunięcie parkanu na ulicę, jako też za dozwolone wyjątkowo składanie materyałów budowlanych na ulicach i placach publicznych, obowiązuje taryfa opłaty placowego.

Składanie materyałów budowlanych, o ile takowe według poprzedzającego ustępu nie jest dozwolonem wyjątkowo za opłatą placowego, niemniej gaszenie wapna i zarabianie zaprawy na ulicach i placach publicznych, jest zakazanem.

Wykopaną z fundamentów ziemię, niemniej rumowisko należy natychmiast odwozić.

Przy rozbieraniu budynków nie wolno rumowiska inaczej jak tylko w naczyniach lub trąbach zamkniętych z góry spószczać, również nie wolno materyału drzewnego z dachu lub piętr na ulicę zrzucać, ale tylko spuszczać.

B. Co do położenia budowy.

a) Przy ulicach i placach publicznych.

§. 21.

1. Zabudowanie frontu przy ulicy.

W ulicach głównych wolno przy froncie stawiać (tylko budynki główne, budynki zaś podrzędne służące na gospodarcze lub inne tym podobne cele jako to: stajnie, wozownie, i t. p. mają być w podwórzu umieszczone.

Gdyby ze względu na położenie miejscowe budynki te tylko przy froncie postawione być mogły, a względy publiczne temu nie stały na przeszkodzie, może pozwolenie do tego wyjątkowo być udzielonem. Natenczas wszakże należy budynki te opatrzyć odpowiednią fasadą.

Budynki frontowe muszą bezpośrednio do siebie lub do granicy sąsiedniej przypierać, w przeciwnym razie powinna odległość najmniej 12 m. wynosić, zaś fasada przyczołka domu ma być zastósowaną do fasady frontowej.

W ulicach głównych nie wolno przy froncie stawiać domów parterowych. Gdzieby to wyjątkowo dozwolonem zostało, tam należy mury w takiej grubości wyprowadzić, aby nasadzenie nań piętra w przyszłości nastąpić mogło.

Budynki główne należy stawiać bezpośrednio w linii frontowej ulicy; w razach jednakże, jeżeli utworzenie ogrodu lub zajazdu przed takowemi jest zamierzonem, może być pozwolonem cofnięcie tychże od frontu pod następującemi warunkami:

aa) Budynek cofnięty powinien tak być budowanym, jak to dla domów frontowych przepisano; jednakże stanowi się dla wil w ogrodzie położonych i w pięknej architekturze budowanych wyjątek, iż mogą być w całości lub częściowo jako budynki parterowe założone.

bb) Odstęp budynku od ulicy nie powinien mniej jak 3 m. wynosić, na placu tym niewolno ani podrzędnych budynków stawiać, ani na skład, magazyn lub w inny szpecący sposób go używać.

cc) Odgraniczenie od ulicy winno natenczas być ze sztachet lub krat ozdobnych sporządzone.

§. 22.

2. Wysokość budynków frontowych.

Domów mieszkalnych nie wolno budować wyżej jak na 4 piętra włącznie z parterem.

Mezanin służący na mieszkanie liczy się jako piętro.

Domy jednopiętrowe mogą być budowane wszędzie na froncie ulicy bez względu na jej szerokość.

Domy dwu — lub więcej piętrowe wolno tam tylko stawiać, gdzie wysokość ich szerokości ulicy w tém miejscu nie przewyższa; jednakże dozwolonem być może:

aa) W miejscu, gdzie dom już istniał, budować dom nowy w wysokości dawniejszego,

bb) W ulicy częściowo już zabudowanej wyprowadzić dom nowy do wysokości domów tamże istniejących.

Jeżeli domy według warunków §. 21 od frontu są cofnięte, wolno podnieść ich wysokość w miarę szerokości tegoż odstępu.

Wysokość frontu mierzy się od najwyższego punktu chodnika do górnej krawędzi gzymsu głównego.

§. 23.

3. Wyskoki przy frontach.

aa) Schody przed domami, kraty i poręcze wystające, drzwi na zewnątrz otwierające się, jakoteż inne tego rodzaju przedmioty po za linią frontową sięgające, nie są dozwolone.

bb) Okna lub okiennice na ulice wychodzące, które nie leżą najmniej w wysokości 3 m. nad chodnikiem, należy urządzić do otwierania na wewnątrz lub tak, aby na ulicę nie wystarczały i zupełnie do muru przylegały.

cc) Balkony otwarte dozwolone są tylko w ulicach mających więcéj jak 10 m. szerokości. Takowe muszą włącznie z poręczą z ogniotrwałego materjału być zbudowane.

Balkony kryte dozwolone są tylko w ulicach najmniej 15 m. szerokich. Długość ich nie powinna rozpiętości osi między dwoma oknami, wyskok zaś 1· 25 m. przewyższać; odległość ich od sąsiedzkiej realności ma najmniej 3 m. wynosić. Czy i o ile na większą długość zezwolić można, będzie od przypadku do przypadku rozpoznanem.

Dzwigające części balkonów krytych mają z kamienia lub żelaza być sporządzone.

dd) Na urządzenie wystaw sklepowych, godeł, markiz i t. p. należy o pozwolenie, w pierwszym wypadku z dołączeniem planów, się postarać. Wyskoki wystaw sklepowych nie powinny 25 cm. przewyższać. Wszelkie godła, latarnie, i t. p. powinny być umieszczone w wysokości najmniej 3 m., zaś markizy najmniej 2.25 m. nad chodnikiem, mierząc przy wiszących przedmiotach od punktu najniższego.

ee) Wyskoki coklów domów frontowych po za linią budowy dozwolone są aż do 10 cm. Gdyby z architektonicznych względów powiększenie wyskoku coklów, albo wysunięcie ryzalitów, bram ozdobnych, filarów, kandelabrów i t. p. na chodnik pożądanem było, należy osobne na to uzyskać pozwolenie.

§. 24.

4. Fasady domów frontowych.

Fasady domów frontowych nie powinny zasadom dobrego gustu się sprzeciwiać, ani szpecącemi lub dla oczu szkodliwemi kolorami być malowane.

§. 25.

5. Odgraniczenie od ulicy.

Każdą realność należy od drogi publicznej odgraniczyć.

W śródmieściu i przy głównych ulicach przedmieść należy podwórza przy realnościach w głębi zabudowanych odgraniczyć od ulicy murem, a ogrody ozdobnemi sztachetami, zaś place pod budowę w zabudowanych częściach miasta przynajmniej parkanem.

W odległych i ubocznych ulicach mogą podwórza i ogrody być odgraniczone od ulicy parkanem, zaś grunta do uprawy płotem lub barjerą.

§. 26.

6. Dachy, skapy i rynny.

Wszystkie dachy budynków spadkiem ku ulicy zwrócone, powinny być opatrzone rynnami przynajmniej 25 cm. szerokiemi, jakoteż rurami spustowemi z ogniotrwałego materjału o ile możności w grubości muru umieszczonemi.

Na dachach blachą krytych mają rynny nad okapem dachu leżeć, jednakże nie powinien odstęp rynny od okapu w najszerszem miejscu więcej jak 30 cm. wynosić. Gdyby z architektonicznych lub innych względów szerokość tę przekroczyć wypadało, należy zesuwaniu się śniegu z odstępu tego przez stósowne urządzenie zapobiedz.

Rury spustowe należy o ile możności wprost do kanału wprowadzić. Gdzieby to na trudnosci napotykało, należy wylot najwyżej 30 cm. nad chodnikiem umieścić.

Balkony należy w rynny odpowiedniej szerokości opatrzyć, zaś rury spustowe po frontowej ścianie bydynku prowadzić.

b) W podwórzach.

§. 27.

1. Wielkość podwórz.

Wielkość podwórz jest zależną od ich kształtu, tudzież od rozciągłości, wysokości i sposobu użytkowania przypierających budynków i ma być tak wypośrodkowaną, aby względom sanitarnym co do przystępu powietrza i światła, tudzież względom ogniowo policyjnym zadosyć uczynionem było.

§. 28.

2. Bramy wjazdowe i przejazdy.

W realności, gdzie w podwórzu zabudowania istnieją, albo w myśl §. 27. w przyszłości powstać mogą, należy bramę wjazdową we frontowym domu urządzić.

Szerokość i wysokość takiej bramy powinna najmniej 2.5 m. wynosić.

Jeżeli w jednej i tej samej realności kilka podwórz się znajduje, powinny z jednego do drugiego przejazdy w wielkości jak powyżej być urządzone.

§. 29.

3. Brukowanie, względnie szutrowanie podwórz.

Dziedzińce i podwórza należy, o ile na ogród nie są uzywane, wybrukować albo wyszutrować i opatrzyć w brukowane ścieki dla odprowadzenia wody deszczowej.

§. 30.

4. Pompy i studnie.

W każdej realności, gdzie dom najmniej jednopiętrowy ma być stawiany, należy przed rozpoczęciem budowy wybudować studnię, która w bliższych częściach ma być opatrzona w pompę, w odleglejszych zaś może pozostać otwartą, jednakże wtedy ma być parapetem najmniej 1 m. wysokim zabezpieczoną.

Studnia ta może być wspólną dla kilku przypierających realności, jeżeli z każdej z nich w podwórzu osobny do studni istnieje przystęp.

Wyjęte są tu te realności, w których spód ziemny przez gęste do koła zabudowanie jest zaplugawiony lub też gdzie zwierciadło wody zaskórnej leży w głębokości większej jak 15 m. pod poziomem ziemi, albo wreszcie gdzie przed domem studnia publiczna się znajduje.

c) Przy granicach sąsiednich.

§. 31.

1. Odległość przedmiotu budowy od granic sąsiednich.

Co do oddalenia budynków od granic sąsiednich nie stawia się ze względów publicznych żadnych ograniczeń z wyjątkiem zastrzeżeń §. 21. i postanawia się tylko, iż zbiorniki kloaczne lub nawozowe mają od granicy sąsiedniej najmniej o 2 m. być oddalone.

C. Co do użytkowania.

§. 32.

1. Ogólne warunki dla domów mieszkalnych.

Budynki na zamieszkanie przeznaczone powinny tak być zbudowane, aby ani bezpieczeństwu nie zagrażały ani zdrowia mieszkańców nie narażały. Przeto powinny być suche i zdrowe, mieć wystarczający przystęp powietrza i światła i przeciw niebezpieczeństwu pożaru jak najlepiej być zawarowane.

§. 33.

2. Wysokość ubikacyi mieszkalnych w świetle i nad terenem. Podział poziomy piętra parterowego.

Ubikacye, w których ludzie mieszkać spać lub zwykle przebywać mają, powinny mierzyć najmniej 2.85 m. w świetle przy poziomych posobach, — gdzie takowe zaś są sklepione, najmniej 3 m, mierząc w najwyższym punkcie sklepienia. Podłoga parterowych ubikacyi powinna najmniej 50 cm. nad teren być wzniesiona. Wyjątkowo dozwala się obniżenie aż do 15 cm. dla ubikacyi, które na sklepy są przeznaczone, jeżeli pod niemi piwnice się znajdują, zaś spód ziemny jest suchy, albo sztucznie od zawilgocenia zabezpieczony.

Podział poziomy piętra parterowego na dwie kondygnacye za pomocą pułapu dozwala się w lokalnościach na sklepy służących, jednakże nie wolno górnych ubikacyi zamieszkiwać, ale takowe li tylko na składy towarowe używać.

§. 34.

3. Pomieszkania w piwnicach.

Pomieszkania w piwnicach nie są dozwolone. Wyjątek stanowi się w tych tylko wypadkach, gdzie naturalna spadzistość terenu budowę znacznie nad poziom wzniesionych i świetlistych piwnic a raczej suterenów za sobą pociąga, albo jeżeli w ozdobnych domach z uwzględnieniem §. 21. w ogrodach położonych i dla zamieszkania przez jednę tylko familią urządzonych, mają służyć pojedyńcze ubikacye w piwnicach do użytku jako kuchnie, pomieszczenie dla służby i t, p.

Natenczas należy wszakże następującym warunkom zadosyć uczynić:

a) Spód ziemny powinien być zupełnie suchy i piasczysty albo opoczysty.

b) Najmniej połowa całej wysokości piwnicy w świetle, w §. 33. ustanowionej, powinna leżeć po nad przyległym terenem, zaś okno powinno najmniej 1 m. mieć wysokości.

c) Bezpośrednio na ulicę nie wolno żadnych drzwi urządzać.

§. 35.

4. Pomieszkania strychowe.

Pomieszkania w obrębie poddasza czyli strychu nie są dozwolone.

Wyjątek stanowią pojedyńcze pokoje w pałacach lub wilach ozdobnych, których dachy ze względów architektonicznych mają strome kształty i tworzą przestronne poddasza, jednakże wtedy tylko, jeżeli pałace te lub wile dla zamieszkania przez jednę tylko familią są urządzone, od najbliższej granicy sąsie-

dniej najmniej 10 m. oddalone, od strychu i sieni murowanemi lub przynajmniej ryglowemi i tynkowanemi ścianami oddzielone, i odpowiadają zresztą §§. 32 i 33.

§. 36.

5. Kuchnie. Celem odprowadzania pary i wyziewów niezdrowych mają w kuchniach pod sufitem otwory w wielkości najmiej 15 cm. w kwadrat do osobnego komina wentylacyjnego być wpuszczone i drzwiczkami lub żaluzyami żelaznemi opatrzone.

§. 37.

6. Piwnice i drewutnie. Każdy dom mieszkalny powinien celem pomieszczenia drzewa opałowego być opatrzony w odpowiednią ilość piwnic.

Bezpośrednio na ulicę niewolno z takowych żadnych drzwi urządzać.

Gdzie wysoki stan wody zaskórnej, albo techniczne przeszkody budowę piwnic utrudniają, należy w myśl §. 40 *a* dla pomieszczenia drzewa opałowego drewutnie w odpowiedniej wielkości wybudować.

D. Co do konstrukcyi.

§. 38.

1. Materyał i wykonanie budowy. Wszelkie materyały do budowy użyte, niemniej wiązania i konstrukcye, powinny takiej być dobroci i mocy, jak cel budowy według zasad technicznych ogólnie przyjętych i za dobre uznanych tego wymaga.

Murowanie w porze, w której zniszczenie kleistości zaprawy murarskiej skutkiem mrozów nastąpić może, jest wzbronionem.

§. 39.

2. Format cegieł. Zwykły format cegieł ustanawia się na:

29 cm. długości
14 „ szerokości
6.5 „ grubości

po wypaleniu.

Prócz tego dozwolonym jest wyjątkowo mniejszy format a mianowicie:

25 cm. długości
12 „ szerokości
6.5 „ grubości

na cele budowli przemysłowych, gospodarczych i t. p.

§. 40.

3. Konstrukcya ścian. Co do konstrukcyi ścian postanawia się:

a) Ściany zewnętrzne domów mieszkalnych, stajen i wszelkich budynków piętrowych jakoteż takich, w których ogniska mają być urządzone, powinny być przez wszystkie piętra z cegły lub kamienia murowane.

Budynki bez ognisk jako to: wozownie, magazyny, drewutnie itp. mogą być wprawdzie aż do wysokości 5 m. mierząc od terenu do okapu, budowane w pruski mur czyli z drzewa w ryglówkę wiązanego, jednakże powinny przedziały ryglówek cegłą być wymurowane, zaś te ściany, które do ulicy albo do granicy sąsiedzkiej przypierają, całkowicie z cegły wyprowadzone.

Ściany z drzewa można sporządać tylko dla wolno stojących wychodków, altan, gołębników, kręgielni i t. p. albo dla budynków na krótki i ściśle ograniczony przeciąg czasu stawianych, n. p. na widowiska, na skład materyałów lub narzędzi przy budowach i t. p.

b) Ściany wewnętrzne, a mianowicie: ściany dźwigające pokłady belkowe, ściany kominowe i ściany ogniochronne czyli mury ogniowe, powinny bezwarunkowo, zaś ściany przedziałowe tam, gdzie to jest możebnem, całkowicie z cegły być sporządzone. Gdzie ściany przedziałowe w różnych piętrach z powodu podziału wewnętrznego na siebie nie trafiają, tam mogą być zbudowane albo w pruski mur o przedziałach cegłą na zaprawie wapiennej wymurowanych albo z dwóch warstw tarcic w krzyżujących się kierunkach zbitych. W obu razach należy powierzchnię drzewa wytrzcinować i wyprawić. Co do oddalenia tychże ścian od kominów i ognisk stanowi §. 46.

Ściany ryglowe bez wymurowania przedziałów obu stronnie tarcicami pobite są zakazane.

4. Grubość murów.

§. 41.

Ponieważ oznaczenie grubości murów zależnem jest od każdorazowych szczegółowych warunków a mianowicie od wysokości piętr, rozpiętości ubikacyi, konstrukcyi i obciążenia pokładów belkowych, ilości i rozpiętości otworów i t. p., przeto postanawiają się tutaj tylko następujące ogólne dyrektywy:

a) Przy murach ceglanych należy grubość muru zastósować do formatu cegieł. Przeto dozwolonem jest zakładać mury tylko w grubość $^1/_2$, 1, $1^1/_2$, 2, i t. d. cegieł. Grubość tę należy przy kotowaniu planów wyrażać jak następuje:

mur	$^1/_2$	cegły	gruby przez	15 cm.
„	1	„	30	„
„	$1^1/_2$	„	45	„
„	2	„	60	„
„	$2^1/_2$	„	75	„
„	3	„	90	„

i t. d.

b) Jeżeli mury przez założenie w nich licznych lub wielkich otworów są tak osłabione, iż filary, gdyby z zwykłego muru ceglanego były sporządzone, nie posiadałyby wystarczającej siły, należy takowe wyprowadzić z cegły mocno wypalonéj na cemencie, albo z kamienia lub żelaza sporządzić, — co w planach uwidocznionem być powinno.

c) Poniżej 75 cm. grubości nie wolno murów z kamienia łamanego zakładać.

d) Mury pokładami belkowemi obciążone, a mianowicie:

Mury zewnętrzne

mają w ubikacyach najwyższego piętra, mierzących więcej jak 6, 5 m. rozpiętości, otrzymać grubość 2 cegieł, poniżej 6, 5 m. rozpiętości, grubość $1^1/_2$ cegły.

W każdym niższem piętrze, jakoteż w funtamentach należy mury o pół cegły rozszerzyć.

Mury wewnętrze

mają w najwyższem piętrze otrzymać grubość $1^1/_2$ cegły.

Z następujących pięter mogą każdorazowo dwa w jednostajnej o pół cegły stopniowo ku dołowi rozszerzonej grubości być prowadzone.

e) Mury nieobciążone, a mianowicie:

Mury zewnętrzne

mają w najwyższem i następującem niższem piętrze otrzymać grubość $1^1/_2$ cegły, — z następujcych pięter mogą każdorazowo dwa w jednostajnej o pół cegły stopniowo ku dołowi powiększającej się grubości być prowadzone.

Mury wewnętrzne

mają w najwyższem piętrze w ubikacyach, posiadających więcej jak 6·5 m. rozpiętości jakoteż w klatkach schodowych poniżej 4 m. szerokości otrzymać grubość **1** cegły, zaś w ubikacyach poniżej 6.5 m. rozpiętości grubość $^1/_2$ cegły.

W pierwszym przypadku mogą mury przez najwyższe i następujące niższe piętro w jednostajnej grubości 1 cegły być prowadzone, rozszerzając takową stopniowo jak powyżej co drugie piętro.

W drugim przypadku należy mury $^1/_2$ cegły grube w następującem niższem piętrze do 1 cegły rozszerzyć, prowadząc je odtąd co dwa piętra w jednostajnej grubości i rozszerzając takową stopniowo co drugie piętro jak powyżej.

Do klatek schodowych, które mają więcej jak 4. m. szerokości, odnoszą się przepisy dla murów zewnętrznych nieobciążonych.

f) Mury piwniczne i fundamentowe należy założyć o $^1/_2$ cegły, względnie 15 cm. mocniej, aniżeli mury parterowe.

§. 42.

5. Mury ogniowe.

Poddasza domów sąsiednich do siebie przypierających albo budynków mających więcej jak 30 m. długości, należy murami ogniowemi oddzielić.

Mury te mają o 50 cm. po nad dach być wyprowadzone, grubość ich ma najmniej 1 cegłę wynosić, przy wysokości zaś nad 3 m. mają filarami odpowiednio być wzmocnione.

Belków i wiązań dachowych nie wolno w nie wpuszczać i oprócz drzwi żadnych otworów w nich urządzać.

Drzwi te mają być żelazne albo obustronnie żelazną blachą pobite i w kamiennej oprawie osadzone.

§. 43.

6. Posoby.

Posoby piwnic należy w grubosci najmniej $^1/_2$ cegły, w bramach zaś przejazdowych i miejscach, gdzie ciężary są nagromadzone, w grubości najmniej 1 cegły przesklepić.

Posoby na piętrach mogą być albo sklepione albo z belek sporządzone.

W sieniach, przejazdach i klatkach schodowych należy użyć do sposób belek dyblowanych.

Pokłady belkowe na piętrach powinny być opatrzone powałą nakrytą rumowiskiem albo piaskiem jakoteż sufitem trzcinowanym i wyprawionym.

W wyjątkowych przypadkach zastrzega się każdorazowe odmienne postanowienie.

Powała strychowa powinna być nakryta rumowiskiem a na tem warstwa gliny ubitej 5 cm. grubej albo posadzką z cegieł, której szpary zaprawą wapienną lub gliną mają być zalane.

§. 44.

7. Schody. Klatka schodowa.

W każdym domu mieszkalnym powinna istnieć za pomocą schodów komunikacya na strych, do piwnicy, na podworze i ulicę.

W domach jednopiętrowych wystarczają jedne drewniane schody.

W domach dwu lub więcéj piętrowych powinny główne schody, jeżeli drugie boczne tamże nie istnieją, całkowicie z ogniotrwałego materyału być sporządzone. Gdzie zaś boczne schody się znajdują, tam główne schody mogą być drewniane.

Szerokość głównych schodów nie powinna mniej jak 1.25 m., bocznych schodów mniej jak 1 m. wynosić. Wysokość stopni w schodach nie powinna mierzyć więcej jak 18 cm., szerokość mniej jak 28 cm. w linii podziałowej. Linia podziałowa przyjmuje się w odstępie 45 cm. od ściany.

Poręcze schodów mają być tak urządzone, ażeby zesuwanie się na nich niemożebnem było.

Komórki i t. p. pod schodami, niemniej ogniska, otwory kominowe i t. p. w klatce schodowej nie są dozwolone.

Klatka schodowa oddzieloną być powinna od strychu pełnym murem i sklepieniem albo posobą z belek dyblowanych od dołu wytrzcinowaną i wyprawioną, od strychu zaś opatrzona posadzką ceglaną lub polepą na rumowisku. Drzwi na strych prowadzące winne być żelazne albo żelazną blachą od strony strychu pobite i w węgarach kamiennych osadzone. Drzwi leżące są niedopuszczalne.

§. 45.

8. Fundamentowanie i izololowanie od wilgoci.

Mury fundamentów wolno zakładać tylko na przydatnym na ten cel, rodowitym gruncie albo na sztucznych substrukcyach, nigdy zaś bezpośrednio na spodzie grzęskim lub nasypie. Jeżeli w grzęskim gruncie substrukcye drewniane pod fundamenta mają być użyte, należy założyć je najmniej 30 cm. poniżej zwierciadła wody zaskórnej.

Budynki w mokrym gruncie mają przeciw szerzeniu się wilgoci być opatrzone warstwą izolacyjną w wysokości 15 cm. poniżej podłogi parteru.

§. 46.

Palowiska.

a) Ogólne przepisy.

9. Palowiska.

Wszelkie palowiska należy tak urządzać, aby z nich pożar powstać nie mógł i aby dymem lub sadzą powietrza w sposób dla publiczności dokuczliwy nie zanieczyszczały.

Przy urządzeniu większych palowisk na cele przemysłowe jak n. p. suszarnie i t p. należy przedłożyć szczegółowe plany, na podstawie których w miarę okoliczności i stosunków miejscowych każdorazowe warunki postanowione będą.

b) Ogniska otwarte. Przedsionki kominowe.

W lokalnościach, w których wyrabiają się albo gromadzą materyały łatwo zapalne, nie wolno otwartych ognisk urządzać.

W ubikacyach, które nie są przesklepione, należy nad ogniskiem otwartem murowaną albo blaszaną kapę tak umieścić, aby wszechstronnie po za krawędzie o 30 cm. wystawała.

Dym z otwartych ognisk wolno tylko kominami przełazowemi odprowadzać. Podłogę do koła ogniska należy opatrzyć posadzką ceglaną albo stale przytwierdzoną płytą blaszaną w szerokości 60 cm. Przedsionki kominowe należy z kamienia lub cegły zbudować, przesklepić i opatrzyć posadzką kamienną lub płytą blaszaną i drzwiami żelaznemi albo przynajmniej blachą od środka pobitemi i w ramie kamiennej lub żelaznej osadzonemi.

c) Kominy.

Wszelkie kominy należy wyprowadzić z fundamentów budynku albo oprzeć na murowanych filarach, arkadach, sklepieniach lub żelaznych podporach, w żadnym zaś przypadku nie powinny takowe leżeć na belkach drewnianych.

Otwór ich powinien mierzyć:

dla kominów przełazowych najmniej 45 cm. w kwadrat;

dla kominów wązkich czyli rosyjskich 15 cm. albo 25 cm. w przekroju okrągłym.

Kanały wentylacyjne nie podlegają ograniczeniom.

Co do kominów fabrycznych zastrzega się każdorazowo w miarę okoliczności i stosunków miejscowych szczegółowe postanowienie.

Kominy przełazowe powinny z obowiązku być urządzone nad ogniskami otwartemi; niemniej przy piecach piekarskich i wędzarniach; jeżeli nie leżą bezpośrednio nad ogniskiem, winny mieć łatwo przystępne otwory włazowe; jeżeli szersze są nad 55 cm., należy je w takie przyrządy opatrzyć, aby przełażenie dla kominiarza możebnem było.

Do jednego i tego samego komina wolno tylko dymy z jednego i tego samego piętra wpuszczać, a mianowicie do komina 15 cm. szerokiego 2 dymy, do komina 25 cm. szerokiego 3 dymy.

Przekrój kominów wązkich powinien w całej długości być jednostajny, niemniej powinny takowe o ile możności w pionowym kierunku być prowadzone. Większa pochyłość aniżeli pod 60tym stopniem do poziomu, nie jest dozwoloną i tam tylko przypuszczalną, gdzie to jest nieuniknionem. Natenczas należy jednakże w miejscach, gdzie kierunek się zmienia, otwory do czyszczenia umieścić.

Policzki kominów powinny otrzymać grubość najmniej pół cegły; jeżeli zaś kominy mocnemu rozgrzaniu podlegają jak przy piecach piekarskich albo ogień łatwo udzielić mogą jak przy wędzarniach, należy policzkom dać grubość najmniej 1 cegły.

Jeżeli kominy wreszcie znaczną mają wysokość albo wolno stoją, należy grubość policzków powiększyć według potrzeby.

Wszelkie drzewo powinno od wewnętrznego obwodu komina najmniej o pół cegły być oddalone.

Dolne wyciory kominów wązkich mają o ile możności do piwnic być sprowadzone; tak na dole jak na poddaszu należy urządzić w nich otwory do czyszczenia w szerokości przekroju kominowego, zaś 25 cm. wysokie. Takowe mają drzwiczkami żelaznemi szczelnie być zamknięte i według piętr i ubikacyi numerowane. Na poddaszu należy je w wysokości 1 m. nad polepą, względnie posadzką umieścić.

Wszelkie drzewo powinno od tychże otworów najmniej o 60 cm. być oddalone, albo w przeciwnym razie blachą obite.

Rury piecowe mają najmniej 60 cm. od sufitu być oddalone.

Jeżeli kominy wązkie nie są od środka osobno na ten cel formowanemi cegłami murowane, albo rurami glinianemi wykładane, powinny na wewnątrz gładko być wytynkowane.

W obrębie strychu powinny kominy na zewnątrz być wyprawione, — jeżeli przechodzą przez szczyt dachu, powinny być wyprowadzone przynajmniej 60 cm. nad tenże, jeżeli zaś w innych miejscach dach przecinają, przynajmniej 1 m. nad dach albo 60 cm. nad szczyt tegoż.

Nagłówki kominów mają płytami kamiennemi być nakryte.

d) Piece piekarskie. Wędzarnie.

Piece piekarskie powinny podwójnem sklepieniem być przesklepione.

Ściany wędzarni powinny być sporządzone całkowicie z cegły i opatrzone drzwiami żelaznemi lub co najmniej blachą od środka obitemi, zaś do zawieszania wędlin hakami albo prętami żelaznemi w murze osadzonemi.

e) Piece pokojowe. Kominy blaszane.

Piece, które bezpośrednio na podłodze stoją, należy cegłą w wysokości 30 cm. podmurować. Jeżeli takowe na nóżkach stoją, wystarcza podmurowanie na 15 cm.

Piece żelazne, które nie stoją na nóżkach, należy stawiać na podmurowaniu z cegły lub kamienia 15 cm. wysokiem.

Przed drzwiczkami ogniowemi tak pieców jak kuchen należy płyty blaszane dla chwytania iskier stale przytwierdzić.

Zastąpienie murowanych kominów rurami blaszanemi wewnątrz budynku, prowadzenie takowych przez ściany drewniane, — zwłaszcza wypuszczanie ich w ścianach zewnętrznych na ulicę lub podwórze, niemniej używanie pieców żelaznych w miejscach, gdzie materyał łatwo zapaleniu podlegający się wyrabia lub gromadzi, jest zakazane.

§. 47.

10. Dachy, gzymsy, okapy, dymniki.

Wiązania czyli stolce dachowe należy zbudować oddzielnie od powały strychowej jako też od muru ogniowego i nie wolno ani w powałę ani w mur żadnych części konstrukcyjnych wpuszczać.

Pokrycie dachów należy na wszystkich budynkach w obrębie śródmieścia i przedmieść zabudowanych, jakoteż na wszystkich piętrowych domach z ogniochronnego materyału uskutecznić.

Gzymsy okapowe wolno tylko z cegły, kamienia lub blachy sporządzać.

Wyskoki okapowe w podwórzach nad gankami otwartemi mają od dołu być sufitowane.

Dymniki na dachach należy opatrzyć okiennicami do zamknięcia.

§. 48.

11. Ganki zewnętrzne.

Ganki zewnętrzne czyli korytarze otwarte; na podwórzowych frontach budynków należy na krokształynach albo podporach z ogniotrwałego materyału oprzeć i ogniotrwałemi poręczami opatrzyć. Gdzie ganki te tworzą jedyny przystęp do ubikacyj mieszkalnych albo schodów, mają być całkowicie z ogniotrwałego materyału zbudowane.

Jeżeli ganki przy wilach ozdobnych w 3. 34 i 35 uwzględnionych stanowią architektoniczne przyozdobienie, mogą być całkowicie z drzewa sporządzone.

§. 49.

12. Okna górne czyli latarnie w dachach.

Klatki okna górnego czyli latarnie w dachu winny być całkowicie z cegły murowane i ogniotrwale od poddasza zamknięte.

Ramy, okna i pręty przedzielające należy z żelaza sporządzić.

§. 50.

13. Wychodki.

W każdym domu piętrowym powinny wychodki na piętrach w połączeniu z mieszkaniem, w parterowym zaś w bliskości na podwórzu w takiej liczbie istnieć, aby na dwa pomieszkania przynajmniej jedna komórka przypadała.

Dla wil jednopiętrowych w ogrodzie położonych i urządzonych dla zamieszkania przez jednę tylko familią, wystarczają wychodki parterowe.

W klatce wychodka należy urządzić komin wentylacyjny przekroju najmniej 25 cm. celem odprowadzenia wyziewów z jamy kloacznej po nad dach.

Rury spustowe i gańce w wychodkach należy urządzić z kruszczu lub z gliny kamionkowej na ten cel wyrabianej.

W wychodkach według systemu szafowego z wolnym spadkiem urządzonych, należy wszystkie ściany na cemencie z doborowej cegły murować i narzutką cementową najmniej 1 cm. grubą wyprawić. Szalowania drewniane w wychodkach są wzbronione.

§. 51.

14. Kloaki i kanały.

Budowy dołów kloacznych należy tak wykonać, by z nich tylko płynne nieczystości do kanału publicznego lub do wody bieżącej odpływały, zaś gęste nieczystości wywożone być mogły.

Tym celem powinny nieczystości kloaczne być zbierane:

a) w beczkach,

b) w zbiornikach murowanych bez odpływu,

c) w zbiornikach murowanych z odpływem płynnych nieczystości.

Ostatni system tam tylko zastósowanie znaleźć może, gdzie istnieje połączenie z kanałem publicznym lub wodą bieżącą.

ad a. Przy systemie beczkowym powinny być opatrzone otwory pomiędzy rurą spustową a beczką wiekami szczelnie zamykającemi, zaś komórka, w której beczki się mieszczą, powinna mieć taką wielkość, aby dwóch ludzi tamże około beczki wygodnie poruszać się mogło, — niemniej powinna mieć

odpowiednio urządzony otwór dla przystępu robotników, i podnoszenia względnie spuszczania beczek.

ad b. Zbiorniki kloaczne powinny samoistnie i oddzielnie od innych budynków być zbudowane i mieć najmniej 7 m. sześciennych wymiaru.

Mury ich mają z cegły do stopniałości wypalonej na zaprawie cementowej w grubości najmniej $1^1/_2$ cegły być wyprowadzone, obustronnie zaprawą cementową wewnątrz starannie gładzoną wytynkowane, — posadzka zaś ma być z dwóch warstw sztorcem kładzionych, do stopniałości wypalonych cegieł na zaprawie cementowej sporządzona, na powierzchni warstwą tejże zaprawy, starannie gładzonej powleczona i z wyokrągleniem wszelkich rogów i kątów ze spadkiem ku jednemu punktowi urządzona. Nakrycie zbiorników powinno być opatrzone w otwór do czyszczenia, najmniej 75 cm. w kwadrat mierzący i warstwą ziemi, gruzu itp, najmniej 30 cm. grubą przykryte.

ad c. Gdzie połączenie z kanałem publicznym lub bieżącą wodą uskutecznionem być może, należy urządzić w zbiorniku tak zwanego dywizera czyli oddzielacza t. j. ścianę dziurkowaną z drzewa, płyty kruszcowej albo murowaną na cemencie z cegieł do stopniałości wypalonych, z pozostawieniem szpar 1 cm. szerokich, poniżej której przefiltrowane płyny otworem w zbiorniku na ten cel zostawionym odprowadzone być mogą do kanału publicznego lub płynącej wody a to kanałem albo rurami kamionkowemi lub żelaznemi w obrębie ulic i placów publicznych, albo trąbą drewnianą w obrębię realności przywatnych.

Oddalenie zbiorników kloacznych od granic sąsiedzkich powinno najmniej 2 m., od najbliższych zaś studzien najmniej 8 m. wynosić.

Wpust ścieków wodnych i zlewów pomyjowych należy po za jamą kloaczną na odpływie umieścić.

Kanały z kamienia lub cegły murowane powinny posadzką w kształcie odcinka koła z cegieł sztorcem kładzionych być opatrzone i fugi ich wewnątrz do wysokości 50 cm. od posadzki cementem zalane.

Cegła na ten cel użyta ma być do stopniałości wypalona. W obrębie ulic i placów publicznych, powinny kanały być sklepione albo mocnemi płytami kamiennemi pokryte i w odstępach najdalej 50 m. opatrzone kominami do wstępu, które wiekami kamiennemi lub żelaznemi szczelnie przykryte być mają.

§. 52.

15. Stajnie.

Posoby stajen, nad któremi pomieszkania się znajdują, powinny być sklepione, dla zapobieżenia zaś szerzeniu się wyziewów w pomieszkaniach należy urządzić w stajniach kanały wentylacyjne i takowe po nad dach wyprowadzić. Gdzie stajnie w osobnym na ten cel budynku się mieszczą, wystarcza posoba z belek. powałą i polepą z gliny albo posadzką na poddaszu opatrzona i z dołu sufitowana.

Składy na słomę i siano należy od innych budynków albo lokalności murem ogniowym w myśl §. 42. oddzielić.

Ścieki stajenne należy tak urządzić aby zaplugawienie spodu ziemnego, albo zawilgocenie murów nastąpić nie mogło. Co do konstrukcyi tychże ścieków obowiązują przepisy w §. 51. dla kanałów postanowione.

§. 53.

16. Gnojowniki.

Gnojowniki powinny być oddalone od studzien najmniej 8 m. i opatrzone ścianami i posadzką nieprzepuszczalną, jakoteż mocnemi szczelnie zamykającemi wiekami. Co do konstrukcyi gnojowników obowiązują przepisy w §. 51. dla zbiorników kloacznych postanowione.

§. 54.

17. Poddasza.

Celem ochrony materyałów i robót rękodzielniczych od wpływów atmosferycznych dozwala się stawiać poddasza czyli szopy otwarte na filarach murowanych albo słupkach drewnianych.

Jeżeli poddasza do granicy sąsiedzkiej przypierają, należy je z tej strony murem ogniowym w myśl §. 42. zabezpieczyć.

Co do pokrycia tych budynków obowiązuje §. 47.

Dział III.

Budowy służące na cele przemysłowe.

§. 55.

1. Ogólne uwagi.

Jako budynki przemysłowe w przeciwstawieniu do domów mieszkalnych rozumieją się fabryki, zakłady warsztatowe i magazyny.

Budynki przemysłowe dzielą się na:

a) izolowane

b) nieizolowane.

§. 56.

2. Budynki przemysłowe izolowane.

a) Odstęp izolacyjny.

Budynki przemysłowe albo kompleksa tychże uważają się za izolowane, jeżeli każdy punkt takowych od innych budynków i granic sąsiednich najmniej 20 m. jest oddalony.

Szerokość ulic, jakoteż potoków publicznych w to oddalenie się wlicza.

Jeżeli zakłady fabryczne przypierają bezpośrednio do równych zakładów fabrycznych, natenczas wystarcza oddalenie 10 m.

Odstępu izolacyjnego zabudować nie wolno.

b) Budowa domów fabrycznych izolowanych.

Budynki fabryczne izolowane, nie mające więcej jak jedno piętro wysokości i w których nie wyrabiają się albo gromadzą przedmioty łatwemu zapaleniu się podlegające, mogą z wyjątkiem ścian kominowych albo tych, które do ulic publicznych przypierają, być budowane z ryglówki o przedziałach cegłą wymurowanych.

c) Budowa domów mieszkalnych tamże.

Domy mieszkalne przy budynkach fabrycznych izolowanych, nie mające więcej jak jedno piętro wysokości i służące dla właściciela, urzędników i robotników, mogą jak powyżej z ryglówki być budowane z uwzględnieniem przepisów §. 46. Jeżeli domy te do warsztatów przypierają, mają być od takowych murem ogniowym oddzielone, niemniej mają ściany do ulicy przypierające z pełnego muru być wyprowadzone.

§. 57.

3. Budynki przemysłowe nie izolowane i domy mieszkalne tamże.

Budynki przemysłowe położone w bliższem oddaleniu jak 20 m. od innych budynków lub granic sąsiednich, jako też domy mieszkalne tamże podlegają przepisom w niniejszej ustawie dla zwykłych budynków postanowionym.

§. 58.

4. Szczegółowe przepisy dla budynków przemysłowych.

Do wszystkich budynków przemysłowych bez różnicy odnoszą się następujące przepisy:

a) Na budowę tychże należy przedłożyć plany jak to w §. 9. dla zwykłych budynków jest przepisanem.

b) Budynki, w których kotły parowe się mieszczą, mają być od innych zabudowań, w których ludzie zazwyczaj się znajdują, w jak największej odległości stawiane. — gdzie to zaś możebnem nie jest, mają od tychże murem najmniej 2 cegły grubym, być oddzielone i lekko nakryte, w żadnym zaś razie przesklepione.

c) Palowiska mają odpowiadać przepisom §. 46.

d) Ubikacye warsztatowe mają mieć najmniej 3 m. wysokości i w odpowiednią wentylacyą być opatrzone.

e) Odpływ nieczystych lub cuchnących płynów ma tak być urządzony, aby takowe otoczeniu nie były dokuczliwe lub szkodliwe.

f) Wychodki i pisoary dobrze wentylowane mają być umieszczone w odpowiedniej liczbie.

g) Za siłę i trwałość budynków, w których towary lub produkta surowe się nagromadzają, albo w których maszyny są ustawione, odpowiada właściciel.

h) Pokłady belkowe mogą być oparte na podciągach i podporach żelaznych, a nawet drewnianych, jeżeli w budynku nie mają się wyrabiać albo gromadzić przedmioty, łatwemu zapaleniu się podlegające.

i) Powała pokładów belkowych może równocześnie służyć za podłogę, która niepotrzebuje być sufitowaną.

k) Ściany przedziałowe mogą z drzewa być sporządzone z wyjątkiem tych miejsc, gdzie przedmioty, łatwemu zapaleniu się podlegające, wyrabiają się lub gromadzą.

l) Wiązania dachów mogą być bezpośrednio na pokładach belkowych oparte.

Dział IV.

Wyjątkowe postanowienia dla budowli na realnościach od miasta odległych.

§. 59.

1. Ogólne uwagi.

Dla budowli na realnościach odległych od przedmieść zabudowanych albo na gruntach takich, które za odpowiedne uznane będą, dozwolone być mogą następujące ułatwienia, — jeżeli ze względu na przeznaczenie budynku albo na otoczenie jego szczególniejszej mocy albo bezpieczeństwa od pożaru wymagać nie potrzeba.

§. 60. (do §. 29.)

2. Szutrowanie podwórz. Szutrowania podwórz nie wymaga się.

§. 61. (do §. 33.)

3. Wysokość ubikacyi mieszkalnych. Wysokość ubikacyj mieszkalnych może do 2·5 m. być obniżoną.

§. 62. (do §. 35.)

4. Zamieszkanie pokoi strychowych. Zamieszkanie pokoi strychowych jest dozwolone pod warunkiem osufitowania posoby i wszelkich drewnianych ścian tak przystępu, jak lokalności samych, jakoteż ścisłego zachowania przepisów §. 46.

§. 63. (do §. 37.)

5. Drewótnie. Na skład materjału opałowego mogą służyć drewutnie.

§. 64. (do §. 40.)

6. Konstrukcya ścian. Wszelkie parterowe budynki, które od najbliższych granic sąsiednich najmniej 20 m. są oddalone, mogą w całości z drzewa być budowane.

Budynki parterowe w bliższem położeniu mogą być budowane z drzewa ryglowego o podziałach cegłą należycie wymurowanych.

Budynki piątrowe powinny z twardego materjału być budowane. Wyjątek stanowią wile na letnie pomieszkania w ozdobnym stylu stawiane, jeżeli oddalenie ich od granicy sąsiedniej najmniej 20 m. wynosi. Ściany kominowe powinny jednakże w powyższych wypadkach z cegły być murowane i przepisy §. 46. ściśle zachowane.

§. 65.

7. Materyał do budowy. Używanie cegieł małego formatu, jakoteż sztucznych surogatów, a mianowicie betonu, pise, cegieł wapiennych i t. d. jest dozwolonem.

Przepisy co do ilości piętr, grubości murów i t. d. podlegają w miarę każdorazowych okoliczności szczegółowym postanowieniom.

§. 66. (do §. 47.)

8. Wiązania dachów i ich pokrycie. Wiązania dachów mogą być oparte na belkowaniach strychowych.

Używanie gontów na pokrycia dachów, niemniej tektury i t. p. materjałów jest dozwolonem, pokrywanie słomą wszakże wzbronionem.

§. 67. (do §. 50.)

9. Wychodki. W miejsce przepisu §. 50 postanawia się, że wychodki opatrzone być powinny dołem kloacznym co najmnie d ylami ocembrowanym.

Urządzenia wychodków na piętrach nie wymaga się.

Dział V.

Postępowanie po ukończeniu budowy.

§. 68.

1. Uporządkowanie na placu budowy.

Po ukończeniu budowy należy niezwłocznie materjał budulcowy, parkany, rusztowania, ziemię, gruz i t. p. uprzątnąć i wszystko to, co wewnątrz i zewnątrz realności z powodu budowy zmienionem, uszkodzonem albo tymczasowo usuniętem zostało, kosztem własnym do pierwotnego stanu przyprowadzić.

§. 69.

2. Pozwolenie ua zamieszkanie.

Nowo wyprowadzony budynek nie powinien pierwej być w użytek wzięty, dopóki Magistrat przekonawszy się przez komisję na miejsce zesłaną, iż przeciw użytkowaniu nowej budowy ze względów budowniczo-ogniowo i sanitarno-policyjnych żadne przeszkody nie zachodzą, pozwolenia do takowego nie udzieli.

W razie gdyby potrzeba zmian lub uzupełnień okazać się miała, orzeknie Magistrat, czy i o ile przed uskutecznieniem takowych wzięcie w użytek nowego budynku nastąpić może, jakoteż w jakim przeciągu czasu i pod jakiemi rygorami nakazane zmiany wykonane być powinny.

Komisyjne oględziny mają nastąpić w przeciągu 8miu dni po wniesieniu podania, a w następnych 8miu dniach ma załatwienie podania stronie być doręczone.

Dział VI.

Utrzymanie istniejących budynków.

§. 70.

1. Konserwacya budynków.

Każdy właściciel jest obowiązany utrzymywać realność swoją w dobrym stanie, czysto i porządnie i niepowinien dopuścić, aby budynki w skutek zaniedbania bezpieczeństwu publicznemu zagrażały, na zdrowie mieszkańców szkodliwie oddziaływały, ulice publiczne szpeciły, albo sprzeciwiały się wymaganiom publicznego porządku i czystości.

Gdyby właściciel na wezwanie władzy powstałe wadliwości w oznaczonym terminie wmyśl niniejszej ustawy nie usunął, służy prawo użycia przymusowych środków, a w ostatecznym razie przymusowego opróżnienia części lub całego budynku.

§. 71.

2. Budynki zawaleniem się grożące.

W razie zagrażającego niebezpieczeństwa mocen jest Magistrat natychmiastowe opróżnienie części albo całego upadkiem grożącego budynku i zabezpieczenie takowego, a w razie potrzeby całkowite lub częściowe rozebranie zarządzić i na wypadek oporu lub opieszałości w drodze przymusowej przeprowadzić.

§. 72.

3. Budynki niedokończone lub przymusowo opróżnione.

Jeżeli roboty około zaczętej budowy przez dłuższy przeciąg czasu jak 3 lata są zawieszone albo jeżeli budynek przymusowo opróżniony w tymże samym przeciągu czasu nie zostanie tak naprawiony, aby znów zamieszkany być mógł, względnie nie zostanie rozebrany i uprzątnięty, nateczas służy Magistratowi prawo orzec ze względów publicznych egzekucyjną sprzedaż realności w drodze publicznej licytacji i wdrożyć takową u c. k. Władz sądowych w myśl ustaw obowiązujących z warunkiem, że nabywca obowiązany będzie w ciągu jednego roku realność należycie wykończyć, odbudować lub naprawić.

§. 73.

4. Konserwacya dachów gontowych.

Łatanie istniejących dachów gontowych dozwolonem jest tylko w tych przypadkach, gdzie wiązanie stolca jest zdrowe, zaś pokrycie w tak dobrym stanie zachowane, że jednorazowe wyłatanie w granicach $^1/_4$ części płaszczyzny dachu na każdej połaci jest wystarczającem.

Naprawa dachów, których pokrycie tak jest zniszczonem, że reperacja w powyższych granicach dla nich jest niedostateczną, albo których stolce tak są nadpsute, że mniejszą trwałość aniżeli ich pokrycie, obiecują, nie jest dozwoloną. W takich przypadkach należy pokrycie ogniochronnym materjałem na nowym względnie istniejącym stolcu uskutecznić.

Przed rozpoczęciem łatania należy pozwolenie do takowego od Magistratu uzyskać.

Wszelkie dachy gontowe w śródmieściu i gęściej zabudowanych przedmieściach mają być w przeciągu lat 15 od dnia ogłoszenia niniejszej ustawy ogniochronnym materjałem pokryte.

Dział VII.

Władze do przestrzegania niniejszej ustawy powołane.

§. 74.

1. Magistrat, Reprezentacya miejska, Wydział krajowy c. k. Namiestnictwo jako władze powołane.

Władzami do przestrzegania niniejszej ustawy powołanemi są:

1. Magistrat miasta Lwowa;
2. Reprezentacja miasta Lwowa;
3. Wydział krajowy Królestwa Galicji i Lodomerji i Wielkiego Księstwa Krakowskiego;
4. C. k. Namiestnictwo Królestwa Galicji i Lodomerji.

§. 75.

2. Zakres czynności Magistratu.

Magistrat miasta Lwowa jako pierwsza instancja miejscowo-policyjna:

a) Czuwa nad wykonaniem przepisów niniejszej ustawy;

b) Sprawuje nadzór budowniczo-policyjny nad istniejącemi i nowo budującemi się domami;

c) Przedstawia Reprezentacji miasta wnioski na udzielenie konsensów na budowę i udziela takowe;

d) Orzeka w sprawach budowniczo-policyjnych kary za wykroczenia przeciw postanowieniom niniejszej ustawy i przepisom w myśl tejże wydanym.

§. 76.

3. Zakres czynności Reprezentacyi miejskiej.

Reprezentacja miasta orzeka w sprawach budowniczych w drugiej instancji na podstawie wniosków Magistratu.

§. 77.

4. Zakres czynności Wydziału krajowego.

Wydział krajowy królestwa Galicji i Lodomerji orzeka w sprawach budowniczych w trzeciej i ostatniej instancji na podstawie wniosków Reprezentacji miejskiej.

§. 78.

5. Zakres czynności c. k. Namiestnictwa.

C. k. Namiestnictmo królestwa Galicji i Lodomerji orzeka w drugiej i ostatniej instancji na podstawie wniosków Magistratu co do nałożonych grzywien za niewykonanie przepisów niniejszej ustawy i wydanych w myśl tejże poleceń.

Dział VIII.

Postępowanie karne.

§. 79.

1. Zastósowanie ustawy karnej.

Wykroczenia przeciw niniejszej ustawie, o ile pod ustawę karną podpadają, karane będą przez c. k. sądy według odnośnych przepisów.

§. 80.

2. Kary policyjne.

Wykroczenia przeciw postanowieniom §. 3. alinea 1. i §§. 15. i 19. niniejszej ustawy podlegają karom pieniężnym od 50 do 300 złr. lub aresztowi od 1 dnia do 2 miesięcy; wykroczenia przeciw innym §§. jakoteż przeciw nakazom przez powołane Władze w zakresie niniejszej ustawy wydanym, podlegają karom pieniężnym od 5 do 100 złr. lub aresztowi od 1 do 20 dni; tym karom podpada właściciel budowy lub kierujący budową o ile jeden lub drugi albo obydwaj razem przewinili.

Kara za wykroczenia nałożona nie uwalnia bynajmniej od obowiązku uchylenia popełnionej wadliwości budowy, jakoteż od dopełnienia zarządzeń Władzy, a nawet od zniesienia wadliwego przedmiotu budowy, jeżeli i o ile powołana Władza takowe za konieczne uzna.

Do L. W. kr. 5560.

Aleg. XXX.

Sprawozdanie

o kosztach sanitarnych, szczepienia ospy i powiększenia sił lekarskich w kraju.

Wysoki Sejmie!

Na posiedzeniu dnia 25. Maja 1875. r. przy rozprawie nad rubryką IV. i V. budżetu funduszu krajowego na rok 1876. wydał Wysoki Sejm uchwałę następującej treści:

Wzywa się Wydział krajowy

1. Do ponownych rokowań z c. k. Rządem, aby wydatki sanitarne ponosił skarb państwa w całości, a względnie, aby się choć w części do powiększonych coroczném szczepieniem kosztów ospy ochronnéj przyczyniał.
2. Ażeby przy ustanowieniu okręgów szczepienia i przy czynności prowadzenia kontroli zastrzegł sobie należyty wpływ i w kierunku oszczędności dalsze rokowania z c. k. Rządem przeprowadził.
3. Aby zasobniejsze gminy, a mianowicie znaczniejsze miasta, które dotąd żadnych na utrzymanie lekarzy nie ponoszą kosztów, zawezwał do przyjęcia na koszt gminy stałych lekarzy i miejscowych weterynarzy.

Wzywa się c. k. Rząd

4. do powiększenia liczby lekarzy powiatowych i do ustanowienia posad powiatowych weterynarzy, nie mniéj do poczynienia stosownych zmian w urzędowéj instrukcyi o szczepieniu ospy (dekret kancelaryi nadwornéj z dnia 9. Lipca 1836 r. l. 13.192), a mianowicie aby zatrzymano dotychczasowy objazd lekarzy po wsiach przy szczepieniu ospy i nie wprowadzano okręgów szczepienia z obowiązkiem zwożenia dzieci w miejsca zborne konkurencyjne.

Całą treść tych uchwał (cztery ustępy z Sejmu podano do wiadomości Prezydjum c. k. Namiestnistwa.

Wypełniając polecenie Wysokiego Sejmu, przystąpiliśmy do rokowań z c. k. Namiestnictwem zapytując zarazem:

a) czy nie okazała się jaka potrzeba zmiary nowych okręgów szczepienia ospy z doświadczeń zrobionych w 1875. roku;

b) jaki należałoby oznaczyć nieprzekraczalny termin szczepienia ospy, w celu uchylenia nie odpowiedniego szczepienia w zimie;

c) czy nie dałaby się zaprowadzić oszczędność przez zniesienie należytości milowéj przy szczepieniu ospy i epidemiach, a zaprowadzenie bezpłatnych podwód.

Na zapytania te c. k. Namiestnictwo w dniu 23. lutego 1876 r. do L. 4691 dało następną odpowiedź:

1. Że ponowienie rokowań z Rządem, aby fundusz państwowy ponosił wydatki sanitarne w całości, a względnie przyczyniał się choć w części do powiększonych corocznem szczepieniem ospy kosztów, żadnego nie odniosłyby skutku, ponieważ c. k. Ministerstwo spraw wewnętrznych rozporządzeniem z dnia 14. września 1874 r. l. 11.724 zakomunikowaném Świetnemu Wydziałowi tutejszą odezwą z dnia 24. września 1874 do l. 45.169 nie przychyliło się do powyższego żądania Świetnego Wydziału postawionego w piśmie z 11. listopada 1872 do l. 8415.
2. Że z doświadczeń poczynionych w roku ubiegłym okazała się potrzeba zmiany niektórych okręgów szczepienia ustanowionych w r. 1875., o czém Świetny Wydział krajowy po nadejściu sprawozdań c. k. starostów szczegółowo zawiadomionym zostanie.
3. Że zdaniem c. k. Namiestnictwa należałoby miesiąc październik oznaczyć jako nieprzekraczalny termin do ukończenia szczepienia łetniego, nie mniéj że pod tym względem c. k. Namiestnictwo w właściwym czasie poczyni odpowiednie zarządzenia.
4. Że w obec znacznéj drożyzny i smutnych stosunków materyalnych całéj prawie ludności kraju naszego, obecnie niemożebném będzie zaprowadzenie jakiejkolwiek oszczędności w wynagrodzeniu lekarzy za czynność szczepienia i leczenia chorych podczas panowania chorób nagminnych. Przy obecnie ustanowioném wynagrodzeniu bowiem lekarze prywatni, uchylają się od szczepienia, podając za powód liche wynagrodzenie, skutkiem czego czynności téj w niektórych okręgach w roku ubiegłym przeprowadzić nie było można. W razie zniesienia należytości milowéj przy szczepieniu i epidemjach, o zaprowadzeniu podwód, żaden lekarz wolno praktykujący nie podjąłby się wykonania tych czynności; cały ciężar przeto spadłby na lekarzy powiatowych, którzyby zadaniu temu podołać nie mogli. a którym jako urzędnikom państwowym przysługa prawo pobierania wyższéj należytości milowéj. Przy zaprowadzeniu podwód byłyby przeto koszta sanitarne tylko jeszcze znaczniejsze, lekarze bowiem prywatni pobierają tylko zwykłą należytość milową.
5. Że c. k. Namiestnictwo nie może świetnemu Wydziałowi wykazać miast, które dotąd żadnych wydatków na utrzymanie lekarza nie ponoszą, pod tym bowiem względem nie prowadzi żadnéj ewidencyi.
6. Że przeprowadzenie organizacyi służby zdrowia w myśl ustawy z 31. kwietnia 1870 jak się zdaje wkrótce nastąpi, a przytém zapewnie pomnożoną także zostanie liczba posad weterynarzy powiatowych w Galicyi.
7. Wreszcie zawezwano c. k. krajową Radę zdrowia do objawienia zdania, czy i o ile na podstawie poczynionych doświadczeń podczas szczepienia w roku 1875. instrukcyę szczepienia wydaną w tymże roku i udzieloną świetnemu Wydziałowi krajowemu tutejszą odezwą z dnia 29. grudnia 1874 r do l. 61.085 zmienić by należało, że atoli już w przeszłorocznej instrukcyi szczepienia polecono lekarzom, aby celem dokonania szczepienia do każdéj miescowości dojeżdżali.

Z odezwy téj c. k. Namiestnictwa Wysoki Sejm poweźmie przekonanie, że rokowanie z c. k. Rządem, aby fundusz państwowy ponosił wydatki sanitarne w całości, a względnie przyczyniał się choć w części do powiększonych corocznem szczepieniem ospy kosztów, nie doprowadziły do żadnego rezultatu.

Nic więc nie pozostało, jak przez przejrzenie instrukcyi do szczepienia ospy wspólnie z c. k. Namiestnictwem dojść do możliwych oszczędności przy teraźniejszym sposobie szczepienia. W tym celu poleciliśmy naszemu Inspektorowi szpitali wziąść udział przy obradach c. k. krajowéj Rady zdrowia nad zmianami w wyżwspomnianéj instrukcyi.

Przedewszystkiém winniśmy zauważać, że przy corocznem szczepieniu ospy prawie stanowczo powiedzieć można. że epidemja ospowa stanie się bardzo rzadką, a więc i koszta będą mniejsze.

Wydatki, które kraj ponosił na szczepienie w ciągu ostatnich lat dziesięciu były następne:

W 1866. r.	—19.067;	ilość zaszczepionych		185.087;	przeciętnie szczepienie jednego dziecka kosztowało				10.3
1867	„ —22.456;	„	„	152.355	„	„	„	„	14.7
1868	„ —20.984;	„	„	149.291	„	„	„	„	14.0
1869	„ —21.499;	„	„	180.263	„	„	„	„	11.9
1870	„ —20.705;	„	„	180.111	„	„	„	„	11.5
1871	„ —21.565;	„	„	164.625	„	„	„	„	13.1
1872	„ —23.270;	„	„	218.639	„	„	„	„	10.6
1873	„ —25.335;	„	„	202.668	„	„	„	„	12.5
1874	„ —28.273;	„	„	148.430	„	„	„	„	19.0 (epidemja)
1875	r —32.190;	„	„	—	„	„	„	„	—

Przeciętnie: w rok 23.534 złr. za szczepienie 175.718 dzieci; za jedne 13.4 ct.

Za rok 1875. data nie są jeszcze zestawione; nie można przeto oznaczyć dokładnie kosztów szczepienia.

Jeżeli weźmiemy na uwagę, że w Bawaryi, gdzie szczepienie ospy jest najlepiej i najoszczędniéj przeprowadzone, koszt szczepienia i rewizyi jednéj osoby wynosi 25 ct., a w Niemczech 30 ct., to przyjdziemy do przekonania, że u nas w kraju szczepienie odbywa się stosunkowo jeszcze bardzo tanio. Prawie wszyscy lekarze użalają się, że obecne wynagrodzenie za szczepienie jest za małe, skutkiem czego większa część lekarzy ociąga się od przyjęcia tej czynności tak dalece, że w powiecie Jasielskim i Bobreckim dla braku lekarzy w roku 1875. szczepienia we wszystkich miejscowościach w zupełności przeprowadzić nie było można. Z obawy więc, że liczba lekarzy chcących podjąć się téj czynności zmniejszać się będzie corocznie, myśleć o uszczupleniu wynagrodzenia lekarzy za szczepienie niepodobna.

Wszelako wprowadzając w dotychczas obowiązującej instrukcyi dwie zmiany: a) żeby przy wyborze miejscowości w każdym okręgu szczepienia celem założenia krowianki wybierano miejsca o ile można najbliższe od zamieszkania szczepiącego i b) zamiast co rocznego objazdu jednego z okręgów szczepienia, żeby lekarz powiatowy corocznie szczepił w innym okręgu dla przekonania się, czy w roku poprzednim szczepiący lekarz zadania swego dopełnił, — będą osiągnięte oszczędności.

Co się tyczy kontroli, będzie rzeczą pożądaną, żeby urzęda gminne prowadziły dziennik szczepienia ospy i z końcem roku przedstawiały w odpisie Wydziałowi krajowemu z poświadczeniem urzędu parafialnego; w czém Wydział krajowy nie omieszka porozumieć się z c. k. Namiestnictwem, wzywając go zarazem do obostrzenia przepisów co do kontroli nad szczepieniem ospy.

Po ułożeniu wykazów znaczniejszych miast, które dotąd żadnych na utrzymanie lekarzy nie ponoszą kosztów, zawezwiemy do przyjęcia na koszt gminy stałych lekarzy i miejscowych weterynarzy. Czynność ta dotychczas nie jest ukończoną jeszcze (L. W. 5898/76).

Opierając się na powyższem przedstawieniu rzeczy, Wydział krajowy wnosi:

Wysoki Sejm raczy niniejsze sprawozdanie przyjąć zatwierdzająco do wiadomości.

Lwów 10. Marca 1876. r.

Marszałek krajowy

Włodzimierz hr. Dzieduszycki w. r.

Sprawozdawca

Maciej Zenon Serwatowski w. r.

Członek Wydziału krajowego.

L. W. kr. 5948.

Aleg. XXXI.

Sprawozdanie

Wydziału krajowego w przedmiocie uzyskania przyzwolenia Wysokiego Sejmu do sprzedaży gmachu ad S. Nicolaum, własności fundacyj t. zw. konwiktowych.

Wysoki Sejmie!

W skład majątku fundacyj tak zwanych konwiktowych, to jest fundacyi Głowińskiego, Zawadzkiego, Russiana, Matczyńskiego, Potockiego, Krakowskiej zakordonowej, wchodzi realność pod L. 307, 308, 309, 310 — położona we Lwowie w dzielnicy I. Realność ta, jak już same numera świadczą, składa się właściwie z kilku realności, obecnie w jedną całość złączonych, zwanych powszechnie pod jedną łączną nazwą gmachu ad S. Nicolaum, kościół bowiem parafialny pod wezwaniem Św. Mikołaja otoczony jest zabudowaniami stanowiącemi własność funduszów stypendyjnych, główny gmach był niegdyś własnością klasztoru OO. Trynitarzy, stanowił z kościołem jedną całość i stąd nazwa ta utrzymała się po dziś dzień, choć się zmieniły stosunki własności.

Fundusze stypendyjne przyszły do własności realności, o której mowa, jeszcze w czasach, kiedy były w zarządzie c. k. władz rządowych, mianowicie nabyto ją od funduszu religijnego na mocy Najwyższego reskryptu z dnia 18. grudnia 1838 i dekretu nadwornej komisyi edukacyjnej z dnia 21. grudnia 1838 do L. 8275 za cenę 24874 złr. m. konw. a był to gmach, jak zwykle zabudowania, których przeznaczenie i właściciele pierwotni się zmienili, zniszczony i potrzebującym znacznych restauracyj. W roku 1845. dokupiono do realności pod L. 307 realności tak zwane hofmańskie pod L. kons. 308, 309 i 310 położone, za cenę 8300 złr. m. konw., przebudowano i zrestaurowano wszystkie budynki, dobudowano nowe bądź kosztem funduszów stypendyjnych, bądź kosztem funduszu naukowego, założono ogród botaniczny, a doprowadziwszy całą realność do stanu obecnego, zajęto je na pomieszczenie Uniwersytetu na mocy reskryptu Ministerstwa oświaty z dnia 9. grudnia 1851 do L. 12008 i rozporządzenia gubernialnego z dnia 22. grudnia 1851 do L. 4763 a to na lat 10, licząc od 1go listopada 1851 do 31. października 1861 za opłatą czynszu rocznego w kwocie 6500 złr. mon. konw. i dodatku na adaptacye w kwocie 800 złr. m. konw. Czynsz ten opłacany przez fundusz naukowy, jako lo-

katora na rzecz funduszów stypendyjnych, jako właścicieli, doznał podwyższenia w drugiej dekadzie najmu od r. 1861. — 1871. na mocy rozporządzenia C. k. Namiestnictwa z dnia 24. października 1861 do L. 69885 na kwotę 9213 złr. 75 ct. w. a. a to ze względu, iż stopa praktykowanych podówczas we Lwowie czynszów poskoczyła w porównaniu z dawniejszymi o 35%.

Ze zmianą ustroju stosunków politycznych przyszło do oddania wielu funduszów stypendyjnych w zarząd Reprezentacyi krajowej a między oddanemi fundacyami były także i fundacye konwiktowe. W dniu 16. grudnia 1868. nastąpiło ogółowe oddanie zarządu majątku fundacyj konwiktowych z wyjątkiem tylko dóbr Winnik i realności ad S. Nicolaum. Winniki przeszły niebawem w zarząd Reprezentacyi krajowej, oddanie jednak faktyczne realności ad S. Nicolaum uległo dłuższej zwłoce, pierwotnie z powodu, iż inwentarze realności nie były wykończone a z czynnością tą łączyły c. k. władze zabezpieczenie pretensyi funduszu naukowego względem niektórych części realności stypendyjnej, powtóre, iż oddanie realności związano w r. 1870. z kwestyą dalszego odnajmu realności na pomieszczenie Uniwersytetu, kończącego się w dniu 31. października 1871. roku.

Wydział krajowy znalazł się w drażliwem położeniu, żądano od niego przedłużenia umowy co do wynajęcia budynku, którego nie znał wartości, nie mógł znać, bo nie miał jeszcze realności w swym zarządzie, zachodziła więc obawa postawienia warunków niekorzystnych dla jednej lub drugiej strony. Nie stawiając z góry trudności, zwłaszcza, że szło o pomieszczenie pierwszorzędnego zakładu naukowego w kraju, obstawał Wydział krajowy przedewszystkiem przy żądaniu co rychlejszego odbioru realności stypendyjnej. Korespondencya w tej mierze przeciągła się jeszcze do lata 1871. roku, tymczasem jednak choć nie przyszło do faktycznego odbioru realności ad S. Nicolaum, uzyskał Wydział krajowy możność wglądnięcia w odnośne księgi rachunkowe c. k. Namiestnictwa. Wedle tychże wyniosły koszta przeistoczenia gmachu wraz z powyż wspomnianemi cenami kupna 188.497 zł. 64½ ct, koszta późniejszych nakładem fundacyj konwiktowych dokonanych dobudowań i restauracyj wyniosły 55.069 zł. 73 ct. w. a., z kwoty tej jednak przypadła na nowe objekta, podwyższające wartość realności, mniejsza tylko część — reszta zaś była wydaną przez c. k. Namiestnictwo na zwykłe reparacye celem utrzymania gmachu w należytym stanie, tak — że wartość gmachu na podstawie ksiąg rachunkowych wynosi kwotę 200.729 zł. 27 ct. w. a., reprezentującą łączną wartość ceny nabycia realności, wydatek wywołany pierwotnem przeistoczeniem i wydatek na późniejsze po pierwotnem przebudowaniu wykonane ulepszenia, jak wystawienie muru ochronnego, sztachet, oparkanienia i t. p. Dosledzona w ten sposób wartość realności upoważniała już do postawienia wniosku o podwyższenie czynszu najmu, który w swej wysokości po koniec października 1871. r. t. j. rocznych 9213 zł. 75 ct. w. a. przedstawiał się bardzo umiarkowanym, jeżeli się zważy, że opłata podatków rocznych pożerała 3188 zł. 67 ct. w. a., a koszta robót konserwacyjnych wynosiły corocznie przeciętnie 2028 zł. 44½ ct. w. a. — pozostawało więc dla fundacyj jako ich roczny czysty dochód z realności tylko 4000 zł. w. a.

Nie chcąc przecież w tej sprawie polegać tylko na własnem zdaniu, zaprosiliśmy w lipcu 1871. r. kilku obywateli Lwowskich, właścicieli realności, cieszących się ogólnem uznaniem i zaufaniem, by na podstawie znajomości stosunków lokalnych wsparli nas swą radą w oznaczeniu czynszu dzierżawnego. Zaproszeni stawili się w dniu 15. lipca 1871. r. i jednomyślnie uznali, iż czynsz dotychczasowy był za niski, mianowicie w ostatnich latach, a dysproporcya ta była szczególniej wynikiem okoliczności, iż okres czasu dzierżawnego 10-letni (od 1861.—1871. r.) był za długim, w skutek czego czynsz postanowiony w r. 1861. musiał w latach schyłkowych kontraktu zejść do niemal rażącej nizkości. W skutek zmiany stosunków wywołanej skupieniem władz centralnych, ożywieniem się ruchu handlowego, przybytku kilkunastu zakładów i instytucyj, w skutek wreszcie pomnożenia się ludności stołecznej, ceny realności i ceny pomieszkania poszły w górę; dla tego zaproszeni mężowie zaufania postawili w dalszym ciągu wniosek żądania czynszu w wysokości rocznych 15.000 zł. w. a. Poszliśmy za tą radą jak niemniej za

pierwszą, by nie wiązać się kontraktem na zbyt długo, i w piśmie z dnia 18. lipca 1871. r. do l. 9575 zaproponowaliśmy c. k. Namiestnictwu wynajęcie nadal gmachu ad S. Nicolaum na przeciąg lat trzech za opłatą rocznego czynszu 15.000 zł. w. a. Propozycyę naszą przyjęto. Na podstawie Najwyższego postanowienia z dnia 9 września 1871. r. przyszła do skutku umowa na dalsze odnajęcie funduszowi naukowemu realności ad S. Nicolaum za opłatą 15.000 zł. w. a. rocznie, lecz nie na lat trzy, lecz pięć, licząc od 1. października 1871. r., a to w skutek gorąco objawionego życzenia c. k. Władz, by w zamian za zgodę na czynsz znacznie wyższy przystać na dłuższy nieco czas dzierżawy.

Niebawem, bo już w dniu 28. lutego 1872. r. przyszło do faktycznego oddania realności ad S. Nicolaum w zarząd Reprezentacyi krajowej na podstawie inwentarzy wygotowanych przez c. k. Namiestnictwo, a sprawdzonych ze strony Wydziału krajowego. Przy czynności oddania względnie odbioru miano na oku ustalenie i określenie tytułów własności między funduszami stypendyjnemi a fnnduszem naukowym, który podczas długoletniej dzierżawy stał się właścicielem wielu przedmiotów i urządzeń, sprawionych własnym oczywista nakładem na użytek Uniwersytetu i zakładów z nim połączonych, zajęto się następnie ułożeniem warunków najmu, odnowionego niedawno przedtem na lat pięć bez określenia jednak wzajemnych praw i zobowiązań, a wreszcie delegaci nasi postawili z naszego upoważnienia już wtedy wniosek, by realność ad S. Nicolaum odprzedać Rządowi. Głównym powodem, który skłonił Wydział krajowy odrazu do postawienia propozycyi odsprzedaży gmachu ad S. Nicolaum na rzecz Uniwersytetu, był stosunek współwłasności, o którym już wyżej napomknęliśmy. Na terytoryum będącem własnością funduszów stypendyjnych powstały budynki, w samej nawet realności zaprowadzono urządzenia nakładem funduszu naukowego dla celów uniwersyteckich, które przy oddaniu realności w nasze ręce zastrzeżono jako własność funduszu naukowego. I tak jako własność funduszu stypendyjnego odebraliśmy a) gmach ad S. Nicolaum, b) ogród botaniczny złożony z 2 części t. j. z ogrodu należącego do realności ad S. Nicolaum i ogrodu należącego do realności zwanej hofmańską, dalej dom dla ogrodnika i drugi dom dla jego pomocników, jako zaś własność fnnduszu naukowego zastrzeżono: w samym gmachu ad S. Nicolaum urządzenia, wykonane w celu pomieszczenia Uniwersytetu i w celach naukowych, oranżeryę i roślinniarnię wraz z terasą, budynek dla pomnożenia roślin, cieplarnię, inspekta murowane i drewniane, studnię z pompą, wielki i mały basen, pagórki z kamieni ułożone dla chodowania roślin alpejskich, wodociągi podziemne do basenów itp.

Anormalności tych stosunków własności w granicach jednego terytoryum, narażającej obydwa fundusze w myśl §. 418. ustaw cywilnych na spory prawie nie do rozwikłania, nie da się zaprzeczyć, łatwo je jednak pojąć, jeżeli się zważy, że czas najmu trwał już szereg lat wielu a interesami lokatora i właściciela zawiadywała jedna i taż sama władza; anormalnych stosunków muszą też być i anormalne następstwa, chyba że się przypuści, iż władza zamierzała już wówczas skupić obie własności funduszowe na rzecz jednego lub drugiego a tem samem ominąć szkopuł prawie nie do przebycia, rozdzielenia tych własności na podstawie §. 418. ustaw cywilnych.

Umawiając się bliżej o warunki najmu ułożono, że fundusz stypendyjny ponosić będzie tylko podatki, dodatki do podatków i datki, które na właścicielu domu ciążą, niemniej wydatki zwykłe, które ponosi właściciel domu celem utrzymania budynku w stanie użytecznym, utrzymanie zaś przedmiotów sporządzonych nakładem funduszu naukowego pozostawiono temuż funduszowi.

Akt odbioru względnie oddania realności ad S. Nicolaum jest więc właściwie punktem wyjścia w sprawie będącej przedmiotem niniejszego sprawozdania, dodajemy tylko, iż już stawiając propozycyę o rozpoczęcie rokowań zastrzegli nasi delegaci, iż zawarcie kontraktu sprzedaży zależeć będzie od przyzwolenia Wys. Sejmu. Podjąwszy myśl sprzedaży nie spuszczaliśmy jej z oka, przeciwnie świadczą nasze akta, iż poruszaliśmy ją kilkakrotnie, zapytując c. k. Namiestnictwa, o ile projekt, zdaniem naszem korzystny i dla funduszu naukowego, znajdzie przy-

jęcie w sferach decydujących w imieniu tegoż funduszu. C. k. Namiestnictwo było od razu skłonnem ku projektowi nabycia, przedstawiło bezzwłocznie sprawę c. k. Ministerstwu oświaty — ponieważ jednak ztamtąd decyzya nie nadchodziła, nie otrzymaliśmy aż do ostatnich czasów odpowiedzi więcej stanowczej.

Przy wymianie pism w tej materji mija od 1872. roku lat cztery. Z końcem września bież. roku kończy się jak już wyżej wspomniano najem gmachu ad S. Nicolaum wraz z ogrodami na pomieszczenie Uniwersytetu. Wobec tego uznaliśmy za konieczne poruszyć tę sprawę żywiej w jesieni ubiegłego roku, by na wszelką ewentualność zabezpieczyć wynajęcie gmachu stypendyjnego i zapewnić funduszom stypendyjnym te dochody, jakie zdaniem naszem należą się funduszom stypendyjnym względnie do wartości wypuszczonego w dzierżawę majątku. Cztery blisko lata zarządu bezpośredniego realnością, doświadczenie w ciągu tegoż czasu nabyte, wzgląd na ciągłe podwyższanie się czynszów najmu, kazały nam nie spuszczając z oka sprawy pozbycia realności, zażądać na przypadek dalszej dzierżawy podwyższenia czynszu dzierżawnego. W piśmie z dnia 14. września 1875 do l. 21556 przesłaliśmy c. k. Namiestnictwu propozycyę odnowienia kontraktu najmu na lat pięć, lecz za opłatą rocznych 20.000 złr. w. a. lub gdyby to było dla funduszu naukowego korzystniejszem, zaproponowaliśmy, czy c. k. Rząd nie byłby skłonny do nabycia realności funduszowej za cenę 220.000 złr. w. a. płatnych w 10 równych po sobie następujących rocznych ratach za opłatą 6% od niespłaconej jeszcze reszty ceny kupna.

Odpowiedź c. k. Namiestnictwa otrzymaliśmy świeżo d. 8. b. m. w piśmie z d. 29. lutego b. r. do l. 9840. C. k. Namiestnictwo oznajmiło nam, że po zasięgnięciu opinii Senatu akademickiego co do zakupna realności ad S. Nicolaum, przedstawia kwestyę zakupna lub dalszego najmu tej realności Wys. c. k. Ministerstwu oświaty do rozstrzygnięcia. C. k. Namiestnictwo zdaje się mieć nadzieję, iż. c. k. Ministerstwo zgodzi się na nabycie realności ad S. Nicolaum, proponuje bowiem, by uzyskać już obecnie przyzwolenie Wysokiego Sejmu do sprzedaży realności ad S. Nicolaum i umocowanie do zawarcia kontraktu.

Przychodząc z tą sprawą przed Wys. Sejm, dołączamy przedewszystkiem odpis ·/. ·/. ostatniej naszej propozycji z dnia 14. września z. r. do l. 21556. Pismo to przedstawia z jednej strony konieczność podwyższenia dotychczasowego czynszu do sumy rocznych 20.000 zł. w. a., gdyby projekt sprzedaży realności nie przyszedł do skutku, z drugiej strony wykazuje cyframi korzyści, jakie rokuje dla fundusów stypendyjnych ulokowanie majątku w listach zastawnych w porównaniu z dzisiejszą lokacyą w nieruchomościach. Usuwając możliwy zarzut, iż proponujemy porzucenie lokacyi majątku fundacyjnego w nieruchomościach, choć wszystko przemawia za tem, że wartość realności właśnie we Lwowie nie będzie spadać, lecz będzie się wciąż podnosić, uważamy jeszcze za nasz obowiązek zwrócić uwagę Wys. Sejmu na poruszony już powyżej wzgląd współwłasności między funduszem naukowym a funduszem stypendyjnym. Określiliśmy powyżej istniejące stosunki faktyczne, jako anormalne — przypuściwszy, iż pod warunkami dla funduszów stypendyjnych korzystnymi stosunek najmu przeciągać się będzie dalej, musimy przypuścić, iż stosnek anormalny współwłasności zyskiwać będzie dalej na rozmiarach; jak długo bowiem fundusz naukowy będzie lokatorem, przybywać będą dla celów naukowych coraz to nowe urządzenia. Przypuśćmy dalej także możliwą ewentualność, że po dłuższym lub krótszym periodzie najmu rozwiązuje się stosunek dzierżawny, wtedy musimy być przygotowani, iż zawikłania w sprawie wyrównania wzajemnych pretensyj będą nieuchronne, jeżeli więc nadarza się sposobność zażegnania tych ewentualności w sposób dla obu stron korzystny, musimy z naszej strony w interesie funduszów stypendyjnych przemawiać za projektem sprzedaży.

Pominąwszy wzgląd na przyszłość musimy dodać, iż zarząd realności ad S. Nicolaum połączony jest i teraz z trudnościami nieuchronnemi w obec lokatora, jakim jest c. k. Uniwersytet i jego zakłady. Przy zarządzeniu niemal każdej restauracyi nie możemy zapomnieć, iż lokatorem jest pierwszorzędny zakład naukowy w kraju, jako taki bezwzględnie zasługujący na

wszelkie możliwe uwzględnienie, strzeżenie przecież interesu powierzonych pieczy naszej funduszów musi nam bez przerwy także przewodniczyć.

Oparci na doświadczeniu musimy dodać, iż z roku na rok wymagania restauracyi rosną a lubo pochlebiamy sobie, iż dotychczas w skutek porozumienia i wzajemnego wyrozumienia lokator nie może się uskarżać na właściciela, łatwo stąd przecież o kolizyę. Kolizyi położył by się koniec, gdyby projekt sprzedaży z korzyścią dla stron obu przyszedł do skutku.

Skoro potrąciliśmy o kwestyę codziennego zarządu, musimy podnieść jeszcze, iż niebawem bo najdalej do końca czerwca r. 1878. gmach ad S. Nicolaum musi w obec przepisów policyi budowniczej zyskać pokrycie dachem ogniotrwałym. Wydatek ten w wysokości co najmniej 30.000 zł. w. a. zaciężyłby na funduszach stypendyjnych a lubo wzrosłaby wartość majątku zakładowego, nie są one na tyle zasobne, by się obejść mogło bez przerwy lub przynajmniej ujmy w świadczeniach fundacyjnych dla młodzieży szkolnej. Taż sama trudność przyszłaby dla fundacyj konwiktowych, gdyby w razie dalszego odnowienia kontraktu najmu zaprowadzono zgodnie z objawionem życzeniem Wys. Sejmu Wydział lekarski. Wypadłoby rozszerzać budynek, na co fundacyi nie stać.

Powołując się jeszcze na stronę finansową tej sprawy, przedstawioną w dołączonym powyżej odpisie pisma do c. k. Namiestnictwa, mianowicie na okoliczność, iż w razie doprowadzenia do skutku sprzedaży realności, fundacye konwiktowe miałyby zapewniony roczny dochód 12.000 — 14.000 zł. w. a., kiedy dziś liczyć mogą z tytułu posiadania tej realności tylko na 7.141 zł. w. a. a w razie podwyższenia czynszu do kwoty 20.000 zł. w. a. tylko na 10.598 zł. w. a., zwracamy uwagę Wysokiego Sejmu, iż odstąpienie gmachu funduszowi naukowemu będzie bądź co bądź także przysługą dla jednego z najcelniejszych zakładów naukowych w kraju. — Uniwersytet przyjdzie do posiadania własnego budynku, będzie mu swobodniej i pewniej, nie krępowany względami na współwłaścicieli będzie mu łatwiej zagospodarować się i urządzić, młodzież zaś szkolna zyska znów swoją drogą, pomnożenie bowiem stałych rocznych dochodów fundacyjnych równa się przybytkowi kilkudziesięciu stypendyów.

Zważywszy na to wszystko wnosi Wydział krajowy:

Wysoki Sejm raczy przyzwolić na sprzedaż realności ad S. Nicolaum, należących do fundacyi konwiktowych i dać Wydziałowi krajowemu upoważnienie do zawarcia kontraktu, z tym jednakże dodatkiem, że należytość rządową od przeniesienia własności c. k. Rząd w całości na siebie przyjmie.

We Lwowie dnia 16. marca 1876. r.

Marszałek krajowy
Włodzimierz hr. **Dzieduszycki** w. r.

Oktaw Pietruski w. r.
Sprawozdawca.

Alegat do Spr. L. 5948|76.

Odpis odezwy Wydziału krajowego

z dnia 14. września 1875 L. 21556 wystosowanej do c. k. Namiestnictwa w miejscu.

Z dniem 30. września 1876 kończy się najem budynku ad S. Nicolaum wraz z ogrodami dla pomieszczenia c. k. Uniwersytetu.

Wydział krajowy uważa za swój obowiązek przystąpić już teraz albo do traktowania o dalsze wynajęcie tego budynku albo do przerwanych rokowań o odprzedaż tej realności funduszowi naukowemu.

1. Co do najmu. Księgi nasze i akta wykazują, że koszta zakupna, przebudowania i urządzenia realności oddanej na umieszczenie Uniwersytetu wynoszą 200.729 złr. 27 cnt.

Rachując tylko 6% dochodu z tego kapitału, albowiem przez umieszczenia w papierach do lokowania kapitałów funduszowych dopuszczonych np. w 6% listach hipotecznych, otrzymalibyśmy i więcej, powinien fundusz konwiktowy mieć dochodu czystego przynajmniej 12.000 zł.

Tymczasem dochód ten jest o wiele mniejszy. I tak: czynsz roczny wynosi 15.000 złr. — ct.

Od tego potrącić należy:

Podatki	5.178 złr. 50 ct.	
Reperacye z pięcioletnego przecięcia	2.436 „ — „	
Asekuracya od ognia . .	210 „ — „	
Drobne	34 „ 7 „	7.858 „ 57 „
Pozostaje czystego dochodu:		7.141 złr. 43 ct.

Jeżeli dalej zważymy, że podatki nigdy nie spadają ale ciągle idą w górę, że restauracye gmachu, sądząc podług wymagań Senatu coraz większych wymagać będą nakładów, przyjdziemy zapewne w krótce do dochodu, który przyniesie ledwie 2% włożonego kapitału.

Z tych więc względów, jak niemniej ze względów, iż od r. 1871 czynsze najmu ciągle się podnoszą, widzimy się spowodowani, dotychczasowy czynsz 15.000 złr. podnieść od 1. października 1876 na dalszych 5 lat do sumy 20.000 złr. rocznie. Że zaś i przy tym czynszu

fundusz konwiktowy nie przyjdzie do tego dochodu, jakiby miał z papierów publicznych, zechce się świetne c. k. Namiestnictwo przekonać z następującego zestawienia:

Czynsz		20.000 złr.
Podatki	6.666 złr.	
Reperacya	2,436 „	
Asekuracya i drobne . .	300 „	9.402 „
		10.598 złr.

przyczem dodać musimy, iż wedle nakazu magistratu Lwowskiego musimy do końca czerwca 1878 pokryć budynek ogniotrwałym dachem.

2. Jeżeliby zaś świetne c. k. Namiestnictwo uważało, iż nabycie tej realności na własność byłoby dla wysok. skarbu korzystniejszem niż najem, natenczas oświadczamy, iż gotowi jesteśmy, jeżeli nas Wysoki Sejm do tego upoważni, sprzedać Wysokiemu Rządowi całą realność za sumę 220.000 złr. a. w., płatną w 10 równych po sobie następujących rocznych ratach za opłaceniem 6% od niespłaconej jeszcze reszty ceny kupna. — Tym sposobem miałby Wysoki Rząd do opłacenia:

w 1szym roku	kapitału . . .	22.000 złr.	
	procentu . . .	11.880 „	33.880 złr.
w 2gim roku	kapitału . . .	22.000 złr.	
	procentu . . .	10.560 „	32.560 złr.
w 3cim roku	kapitału . . .	22.000 złr.	
	procentu . . .	9.240 „	31.240 złr.
w 4tym roku	kapitału . . .	22.000 złr.	
	procentu . . .	7.920 „	29.920 złr.
w 5tym roku	kapitału . . .	22.000 złr.	
	procentu . . .	6,600 „	28.600 złr.
w 6tym roku	kapitału . . .	22.000 złr.	
	procentu . . .	5.280 „	27.280 złr.
w 7mym roku	kapitału . . .	22.000 złr.	
	procentu . . .	3.960 „	25.960 złr.
w 8mym roku	kapitału . . .	22.000 złr.	
	procentu . .	2.640 „	24.640 złr.
w 9tym roku	kapitału . . .	22.000 złr.	
	procentu . . .	1.320 „	23.320 złr.
w 10tym roku	kapitału		22.000 złr.
		Razem	279.400 złr.

Wydałby więc c. k. Rząd za nabycie realności na własność w przeciągu lat 10 sumę 279.400 złr., którąby wydał w niespełna 14 latach, jeżeliby realność tę tylko najmywał w przypuszczeniu, że czynsz 20.000 złr. zostałby niezmienny.

Że zaś cenę kupna w porównaniu z naszą dawniejszą ofertą podnosimy o 20.000 złr., ma w tem swoją przyczynę, iż od czasu dawniejszej naszej oferty, realności we Lwowie znacznie poszły w górę.

Upraszamy świetne c. k. Namiestnictwo o decyzyę, gdyż w każdym razie musimy względem zarządzenia tą realnością postawić wniosek do Wysokiego Sejmu, który prawdopodobnie zbierze się na wiosnę, a to w przypuszczeniu możliwości, iż Wysoki Rząd tej realności ani nie kupi ani nie najmie.

d. j. w.

Alog. XXXII.

Wniosek.

Z uwagi, że Archiwa aktów grodzkich i ziemskich w Krakowie i Lwowie już przed kilku laty c. k. Ministeryum Sprawiedliwości pod zarząd krajowy oddać zamierzało;

z uwagi, że wzgląd na dobro nauki i na najskrzętniejsze przechowanie tych cennych zabytków przeszłości naszéj, wymagają, aby też Archiwa przez Wydział krajowy odebrane i w ten sposób urządzone zostały, aby nietylko celom praktycznym ale i celom naukowym służyć mogły —

Wysoki Sejm raczy następującą powziąć uchwałę:

„Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, aby rokowania z c. k. Rządem w przedmiocie odebrania Archiwów do skutku doprowadził i na pierwszéj sesyi następnéj kadencyi wniósł projekt urządzenia Archiwów, odpowiadający zarówno celom praktycznym jakotéż i naukowym".

J. Szujski
wnioskodawca.

Majer. Zyblikiewicz, J. Dunajewski, Haller, G. Romer, Fruchtman, Waygart, Szczepański, Gniewosz, Paweł Popiel, Hoszard, J. Męciński, Filip Zucker, Gross, J. Paszkowski, Jan Tarnowski.

Wniosek.

L. 152/S.

Aleg. XXXIII.

Wniosek.

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Gmina, której naczelnik i jego zastępca nie umieją ani czytać ani pisać, obowiązaną jest utrzymywać własnym kosztem pisarza gminnego. Pisarz ten musi mieć kwalifikacyę potrzebną do wykonania czynności jemu poruczonych i dopiero wówczas może być przez gminę przyjętym, jeżeli c. k. Starostwo jego za kwalifikowanego uzna i przysięgę służbową od niego odbierze.

Golejewski

wnioskodawca.

Kuczkowski,
Smolka,
Höppen,
Dzieduszycki Tadeusz,
Podlewski,
Horodyski,
Szeliski,
Cywiński,

Czaykowski,
Mikołaj Wolański,
Zamoyski,
Dunajewski,
Z. Krzeczunowicz,
Abrahamowicz,
Baworowski,
Torosiewicz,

L. 111.

s.

Aleg. XXXIV.

Sprawozdanie

komisyi budżetowéj w sprawie utrzymania nadal krajowego bióra statystycznego.

Wysoki Sejmie!

Gdy Wysoka Izba na posiedzeniu dnia 17. grudnia 1873 r. uchwaliła utworzenie bióra statystycznego tymczasowego i wyznaczenie rocznéj sumy 5000 Złr. przez lat trzy, nie przeszła ta uchwała bez walki z silną opozycyą tak w łonie Komisyi administracyjnéj jak i w całym Sejmie. — Opozycya ta wychodziła z dwojakiego stanowiska, które jednak w jednym punkcie co do nieużyteczności wyznaczonéj skromnéj sumy się zgadzały.

Jedni najskrajniejsi usiłowali jeszcze w r. 1873 odmówić wszelkiéj praktycznéj wartości, wszelkiéj administracyjnéj doniosłości nauce Gueteletów i Blochów, Englów i Malthusów, Wappäurów i Czeornigów wiedzy, która wyznacza pozornie przypadkowym zdarzeniom, pozornie od chwilowéj woli jednostki zawisłym czynom stałe prawidła i wykazuje regularny ich powrót. — Dla nich każde bióro statystyczne było artykułem zbytkowym, którego ślepe naśladowanie zagranicy i niedojrzała teorya postępu zamierzały wsunąć do budżetu, z wielką krzywdą funduszu krajowego.

Drudzy nie zaprzeczali wprawdzie statystyce wartości, mniemali jednak, że bióro Wydziałowi krajowemu dodane i od Wydziału krajowego zawisłe, nie będzie posiadało potrzebnych warunków uzdolnienia, niezależności i swobody działania, które do osiągnienia zamierzonego celu i do usprawiedliwienia łożonych kosztów są niezbędne.

Pierwsze zdanie o nieużyteczności statystyki w ogóle dziś już nie istnieje, po doświadczeniach lat ostatnich, w których przy niemal każdéj sprawie żywotnej naszego kraju niezbędna konieczność dat statystycznych czuć się dała, i przekonanie, że statystyka jest najlepszym termometrem administracyi, który wprawdzie nie prowadzi do dobrych rządów, lecz wykazuje, jak kraj jest rządzonym, coraz szersze rozmiary przybiera. — Opozycya, skierowana szczególnie przeciw działalności bióra statystycznego Wydziału krajowego trwała dłużej i miała za sobą wszelki pozór lepszego uzasadnienia. — Znalazła ona należyty wyraz w rezolucyi budżetowej, powziętej na piątej sesyi sejmowej, w Październiku 1874 r., w któréj wezwano bióro statystyczne do rychlejszego wydawania uzbieranego materyału. — Lecz i ta krytyka ustąpiła miejsca uznaniu, gdy bióro życzeniom przyspieszonej publi-

kacyi nagromadzonych dat szybko zadość uczyniło, i gdy właśnie te publikacye wykazały, z jakiemi trudnościami bióro walczyć musiało w pierwszych chwilach istnienia, aby dojść do zestawienia autentycznych dat, i do jakiego stopnia czynności bióra zatrzymane zostały biernym oporem części Wydziałów powiatowych. — Dzisiaj, gdy Komisya budżetowa należycie ocenić może siedm publikacyj, zebranych w dwóch rocznikach, a mianowicie: 1) Ziemska własność gmin w Galicyi, ich kapitały i stan bierny; 2) Ustrój reprezentacyj powiatowych w Galicyi i ostatnie wybory; 3) Skład reprezentacyj miejskich w Galicyi; 4) Licytacye sądowe posiadłości włościańskich i małomiejskich w Galicyi, zarządzone w r. 1867—1868 i 1873—1874; 5) Rzut oka na preliminarze budżetów roku 1875 w austryackich krajach koronnych; 6) Stan kas pożyczkowych gminnych w Galicyi; 7) Stosunki propinacyjne w Galicyi, razem 566 stronnic zawierające, z których co najmniéj cztery jako znakomicie opracowane uważać można, gdy dalej świadczą o ciągłej działalności bióra 14 tablic do wyjaśnienia sprawy wykupna propinacyi, zestawienie dat potrzebnych do wniosków Wydziału krajowego o nadzorze majątków gminnych i o wcieleniu obszarów dworskich mniej niż 100 hektarów obejmujących, zestawienia o zasiewach i zbiorach co dwa tygodnie w „Gazecie Lwowskiej“ ogłaszane, ukończenie wewnętrznej organizacyi, układanie nowych wykazów i formularzy w sprawach szpitalnych i drogowych; żywa wymiana doświadczeń, dochodzeń i wydawnictw z biórami statystyki zagranicznemi; nader liczna korespondencya, obejmująca w 1875 r. 711 numerów, przeważnie celowi sprostowań i uzupełnień zebranych dat służąca; nareszcie przygotowane dwie prace znaczniejsze, jedna o ustroju gmin, mogąca służyć przyszłej reformie ustawy gminnej, a druga o przemyśle domowym i o wydatkach na cele fachowego wykształcenia.

Już ze względu na tak pomyślnie rozwiniętą działalność bióra statystycznego, Komisya budżetowa zgadza się na wnioski w sprawozdaniu Wydziału krajowego z dnia 6. Marca r. b. l. S. 48 zawarte, to jest na zmianę bióra statystycznego dotąd tymczasowego na stałe, na utrzymanie tego bióra wyznaczeniem rocznej kwoty 5000 Złr. z funduszów krajowych i na utworzenie dla tego bióra jednej posady koncypisty z płacą i poborami koncypisty krajowego, dla stałego zapewnienia wprawnych sił fachowych. — Prócz wymienionych powodów, Komisya budżetowa, przystępując do wniosków Wydziału krajowego, czyniła to w przeświadczeniu, że u nas co do zbierania, opracowania i wydawania dat statystycznych, niezbędnych dla ankiet i wniosków z inicyatywy prywatnej, tak silnej i skutecznej w innych krajach, np. w Anglii i Szwajcaryi, mało lub nic spodziewać się nie można; dalej że roczna kwota 5000 Złr. na ten cel łożona jest stosunkowo bardzo mała, gdy królewskie bióro statystyczne pruskie w Berlinie kosztuje rocznie 73,000 Złr., c. k. centralna komisya statystyczna w Wiedniu 67,000 Złr., królewskie bióro statystyczne włoskie w Rzymie 38,000 Złr., królewskie bióro statystyczne bawarskie w Monachium 30,400 Złr., królewskie bióro statystyczne saskie w Dreznie 24,200 Złr., bióro statystyczne hamburskie 23,400 Złr., bióro statystyczne wirtemberskie 18,300 Złr., bióro statystyczne w Bremen 13,600 Złr., królewskie bióro statystyczne duńskie w Kopenhadze 12,900 Złr., miejskie bióro statystyczne w Buda-Peszcie 8800 Złr., bióro statystyczne oldenburskie 7300 Złr. i meklemburskie 5000 Złr. — W Bremen przypada tedy rocznie 13 krajcarów kosztów statystycznych na jednego mieszkańca, w Hamburgu 7, w Buda-Peszcie przeszło 3, w Oldenburgu 2.4, w Saksonii i Wirtembergu 1, w Meklemburgu 0.9, w Danii 0.75, w Bawaryi 0.63, w Austryi 0.35, w Prusach 0.3, we Włoszech 0.15, w Galicyi zaś 0.1 kr. na jednego mieszkańca. — Nasze bióro statystyczne jest tedy najtańsze ze wszystkich w stosunku do ludności.

Komisya budżetowa wnosi zatem:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1) Bióro statystyczne w Wydziale krajowym, uchwałą z d. 17. Grudnia 1873 roku prowizorycznie utworzone, zamienia się w stałe.

2) Na utrzymanie tego bióra statystycznego wyznacza się rocznie kwotę 5000 Zł. w. a. z funduszu krajowego.

3) Tworzy się dla bióra statystycznego jednę posadę koncypisty z płacą i wszelkimi innymi poborami koncypisty krajowego, niemniej z prawami i obowiązkami konceptowych urzędników krajowych, z tem atoli wyraźnem zastrzeżeniem, że płaca i wszelkie inne pobory tego urzędnika w zupełności pokrywane będą z ryczałtowej kwoty rocznej 5000 Zł. w. a., przeznaczonej na utrzymanie bióra statystycznego.

Lwów, dnia 16 Marca 1876.

Przewodniczący:

H. Wodzicki.

Sprawozdawca:

Otton Hausner.

Aleg. XXXV.

Wniosek.

Zważywszy, że stanowisko nauczycieli w szkołach średnich bardzo wiele cierpi na tém, iż według obowiązujących przepisów czas służby liczy się im dopiero od chwili otrzymania posady stałéj;

zważywszy następnie, że w dzisiejszych stosunkach zastępcy nauczycieli w szkołach średnich, mający zupełną kwalifikacyą czekać mogą długie lata, zanim zdołają otrzymać stałą posadę;

zważywszy wreszcie, że okoliczność powyższa odstręczyć musi znakomitsze talenta od wybrania sobie zawodu, w którym i tak niewielkie odsłaniają się im na przyszłość widoki a to tém więcéj, skoro urzędnikom rządowym w innych gałęziach czas służby liczy się od chwili złożonéj przysięgi;

wysoki Sejm uchwalić raczy rezolucyę treści następującéj.

Wzywa się c. k. Rząd o wyjednanie w drodze właściwéj dla zastępców nauczycieli w szkołach średnich prawa, mocą któregoby im od chwili uzyskania kwalifikacyi na rzeczywistych nauczycieli a względnie od chwili w któréj kwalifikowany kandydat złoży przysięgę na zastępcę nauczyciela czas służby liczony był jako czas rządowéj spędzony w zawodzie nauczycielskim.

służby

Zoll,
wnioskodawca.

Czerkawski
Popiel Paweł
Paszkowski
W. Badeni
Majer
Podlewski
Gross
Czaykowski
Spławiński
Haller
Konopka
Stupnicki
Zyblikiewicz
J. Badeni.

Aleg. XXXV.

Wnioski.

Aleg. XXXVI.

Wniosek.

Zważywszy, że skargi przeciwko przeciążeniu uczniów w szkołach średnich coraz silniéj i liczniéj bywają podnoszone, tak, że nareszcie sam Minister Oświaty spowodowanym był do wydania rozporządzenia pod dniem 17tym lutego 1876. do l. 2501, w którém wykazując ważne przyczyny przeciążenia tego, nalega na ich usuwanie;

zważywszy następnie, że jednę z najważniejszych przyczyn owego przeciążenia upatrywać należy w braku instytucyj naukowych, któreby młodzieńców poświęcających się zawodowi nauczycielskiemu, obznajamiały z najstósowniejszą metodą w udzielaniu nauk, przepisanych dla szkół średnich i któreby w ten sposób przyczyniły się do wprowadzenia i ujednostajnienia najlepszéj metody nauczania we wszystkich szkołach średnich;

zważywszy wreszcie, że instytucyami takiemi są seminarya nauczycielskie, które jednak u nas kształcą dotąd tylko nauczycieli dla szkół ludowych —

Wysoki Sejm uznając konieczną potrzebę ustanowienia instytucyj podobnych również dla szkół średnich, raczy uchwalić rezolucyą treści następującéj:

„Wzywa się c. k. Rząd, aby poczynił stósowne kroki celem jak najrychlejszego zaprowadzenia we Lwowie i w Krakowie seminaryów nauczycielskich dla szkół średnich".

Zoll
wnioskodawca.

Majer, Czerkawski, Szujski, Józef Jasiński, J. Badeni, Z. Sawczyński, Dunajewski, Gniewosz, Paszkowski, Spławiński, Paweł Popiel, X. Król, Dzieduszycki Tadeusz, Zamoyski, Podlewski, ks. Chełmecki, Zyblikiewicz, Kamiński, Janowski, Biłous.

Aleg. XXXVII.

Wniosek.

Wysoki Sejm następującą rezolucyę uchwalić raczy:

Wzywa się Wysoki c. k. Rząd, by się w drodze ustawodawczéj postarał o zmianę §. 60 instrukcyi o wykonaniu ustawy wojskowej z dnia 5. grudnia 1868 w ten sposób, ażeby koszta obserwacyjne za popisowych młodzieńców, których c. k. komisye asenterunkowe zaraz z miejsca poboru wojskowego odsyłają do szpitali celem skonstatowania mniemanych ułomności cielesnych nie z ich winy powstałych, z funduszów państwowych pokrywane bywały.

Lwów dnia 22 marca 1876.

Kocyłowski
wnioskodawca.

Daniło Iwaniszów, Kerepin, Hajdamacha, Bodnar, Jędrzejewski, Antoni Siwiec, Całkowski, Laskosz, Szott, Oskard, Drozd, Michalski, Kobylarz, Chrapek, M. Włodek, Kuzara, Zakliński.

Minor.

L. 158/S.

Aleg. XXXVIII

Wniosek.

Wysoki Sejm raczy powziąć następującą uchwałę:

⁄. Sejm wzywa c. k. Rząd, aby na podstawie załączonych ⁄. zasad wypracował ustawę o organizacyi władz administracyjnych dla królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiém Księstwem Krakowskiém i takową w drodze, statutem krajowym i konstytucyą Państwa wskazanéj w życie wprowadził.

Dunajewski
wnioskodawca.

Paweł Popiel, Szumańczowski, Edward Jędrzejowicz, Konopka, ks. Chełmecki, Spławiński, Hoszard, Wesołowski, Dr. Zyblikiewicz, Leon Chrzanowski, Paszkowski, C. Haller, G. Romer, Słonecki, Józef Jasiński, Zoll, Henryk Wodzicki, Józef Badeni, Józef Męciński, Józef Szujski, Józef Major, Jan Tarnowski.

Zasady
organizacyi władz administracyjnych dla Galicyi.

1. Galicya podzieloną będzie na okręgi gminne i obwody.

I.
Okrąg gminny.

2. Okrąg gminny składa się:
   a) z gromad wiejskich;
   b) z obszarów dworskich;
   c) z miast i miasteczek do okręgów gminnych wcielonych.

Ustawa oznaczy miasta, które oddzielny okrąg gminny stanowić mają i własnym statutem zarządzają się.

3. Granice okręgów gminnych obejmować będą:

a) o ile można całość parafii tego wyznania, do którego większość mieszkańców należy;

b) całość obszarów dworskich do jednego właściciela należących;

c) całość gromad wiejskich, miast i miasteczek, dotąd oddzielne gminy stanowiących.

Obszerność okręgu gminnego, nie może przenosić czterech mil kwadratowych, i ma obejmować 6 do 10 tysięcy mieszkańców.

4. Każda nieruchomość musi należeć do pewnego okręgu gminnego.

5. Stosunki przynależności do okręgu gminnego są określone ustawą z dnia 3. grudnia r. 1863 Nr. 105 D. P. P.

6. Dotychczasowe gminy wiejskie zachowają charakter gromad, pod względem zarządu majątkowego. Zarząd ten sprawować ma Rada gromadzka i wójt (sołtys). Radę składają przysiężni, przez wyborców gromadzkich wybrani.

7. Miasta i miasteczka do okręgów gminnych wcielone, które dotąd miały swój własny zarząd gminny, zachowują swój charakter pod względem zarządu majątkowego, któryto zarząd sprawować będzie Rada miejska, przez mieszczan wybrana i jéj przełożony.

8. Zarząd okręgu gminnego sprawuje:

a) Rada gminna;

b) Naczelnik okręgu gminnego;

c) Wydział Rady gminnéj.

9. **Rada gminna.** Rada gminna składa się z 15tu radnych, przez wybór na mocy ustawy do Rady powołanych, tudzież członków bez wyboru do Rady należących.

10. Z 15tu radnych z wyboru pochodzących, 5ciu wybiérają członkowie okręgu gminnego, opłacający rocznie przynajmniéj 100 złr. w. austr. tytułem jednego z podatków stałych, a 10ciu, reszta mieszkańców, mających według teraźniejszéj ustawy prawo wyboru w okręgu gminnym.

Nadto, wchodzić będą do Rady, jako członkowie bez wyboru: jeden pleban z każdego obrządku katolickiego, pastor i rabin, w okręgu obowiązki duchowne pełniący i w tymże zamieszkały. Jeżeli jest więcéj plebanów tego samego obrządku, ten z nich wchodzi do Rady, który najdawniéj pieczą dusz zawiaduje.

Radni bez wyboru, nie będą wliczani do liczby wyżéj ustanowionych radnych 15tu.

11. Radni obiérani będą na lat sześć. Radnych ubyłych zastępować będą ci, którzy po wybranych mieli największą liczbę głosów.

12. Rada gminna, któréj przewodniczy radny na jéj okres urzędowania przez grono radnych wybrany, jest w sprawach okręgu gminnego organem uchwalającym i nadzorującym. Pod piérwszym względem wydaje uchwały w interesach gospodarczych całéj gminy okręgowéj dotyczących, uchwala roczny etat przychodów i rozchodów, i obmyśla środki zaspokojenia potrzeb okręgu tak dobrowolnych, jak i obowiązkowych, za takie przez właściwe ustawy uznanych; pod drugim względem sprawdza rachunki roczne z dochodów i rozchodów okręgu gminnego, i kontroluje czynności naczelnika i Wydziału co do spraw gminnych.

13. **Naczelnik okręgu gminnego.** Naczelnika okręgu mianuje namiestnik, po wysłuchaniu opinii Wydziału obwodowego z trzech kandydatów przez Radę gminną podanych. W razie nieprzyjęcia przez Namiestnika żadnego z przedstawionych kandydatów, tenże zażąda przedstawienia sobie innych przez Wydział obwodowy, i z tych wybór nastąpić musi.

Urząd naczelnika trwa lat siedm. Urząd jego jest płatnym, a ustawa wyznaczy wysokość płacy, a zarazem, stosunek, w jakim gmina do takowéj przykładać się winna.

Naczelnik jest za swe czynności urzędowe odpowiedzialny Wydziałowi i staroście obwodowemu.

14. Zakres działania naczelnika okręgu gminnego jest dwojaki: samodzielny i w połączeniu z ławnikami (w Wydziale).

Załatwia on sam wszelkie sprawy, które mu szczególnemi ustawami lub rozporządzeniami władz przekazane zostały. Jeżeli sposób wykonania pozostawiony jest w całości lub w części okręgowi gminnemu, naczelnik winien rzecz załatwić w Wydziale gminnym.

Naczelnik reprezentuje okrąg gminny na zewnątrz. Kierunek i wykonanie policyi miejscowéj, w całym okręgu do niego należy. Pod względem spraw gminnych i administracyjnych zwołuje Radę gminną i Wydział, wnosi na ich posiedzeniach sprawy potrzeb okręgu dotyczące, wykonywa uchwały Rady i Wydziału, i wykonywa dozór dyscyplinarny nad urzędnikami i sługami okręgu gminnego, gromad i miast do okręgu wcielonych.

Naczelnik odpowiada za utrzymanie pozządku i spokojności w okręgu gminnym, i w tym celu jak równie w celu wykonania uchwał Rady gminnéj i jéj Wydziału służy mu prawo wymierzać kary właściwymi przepisami oznaczone i używać pomocy żandarmeryi. Wójci gromadzcy i przełożeni miast do okręgu gminnego wcielonych, są jego podwładnymi i dla tego mocen jest poruczyć im pewne czynności do policyi miejscowéj należące, pod własnym dozorem i kierunkiem.

15. **Wydział gminny.** Naczelnik z dwoma ławnikami składa Wydział okręgu gminnego.

Ławników wybiéra z grona swego Rada gminna. Ławnicy sprawują urząd bezpłatnie. Jednakże może im być za uchwałą Rady gminnéj przyznane pewne wynagrodzenie za czas rzeczywiście sprawowanych obowiązków.

16. Do Wydziału okręgu gminnego należy projektować roczny etat dochodów i wydatków, zarządzać funduszami okręgu w granicach uchwalonego przez Radę gminną etatu, zdawać Radzie roczne rachunki, mieć dozór nad szkołami, szpitalami i innymi zakładami przez okrąg gminny utrzymywanymi, mianować i oddalać urzędników i sługi gminne, ustanawiać kary policyjne, sporządzać rozkład ciężarów przez Radę gminną uchwalonych, roztrząsać roczne etaty przychodów i rozchodów gromad i miast, sprawdzać rachunki wójtów gromadzkich i kas miejskich, czynić wnioski do Rady gminnéj pod względem zarządu majątkiem gromadzkim i miejskim.

17. **Rada gromadzka**. Rada gromadzka składa się z wybranych przez członków w gromadzie do wyboru Rady gminnéj uprawnionych 6 do 12 przysiężnych, według oznaczenia przez Rząd krajowy, na podstawie ludności gromady i obszaru gruntów.

18. **Rada miejska**. Rada miejska w miastach do okręgu gminnego wcielonych, składa się podobnież z wybranych przez mieszczan do wyboru Rady gminnéj uprawnionych 6 do 12 radnych, według oznaczenia Rządu krajowego.

19. Urzędowanie przysiężnych gromadzkich i radnych miejskich trwa lat 6. Urzędowanie wójta (sołtysa i przełożonego miasta) lat 3.

20. Przełożoną władzę nad zarządem okręgów gminnych jest starosta obwodowy, a względnie Wydział obwodowy. Naczelnicy okręgów gminnych, co do zakresu działania samodzielnego, ulegają wprost staroście obwodowemu, a co do spraw zarządu okręgu, Wydziałowi obwodowemu, który jest władzą nadzorczą tegoż zarządu. Wydział obwodowy jest drugą instancyą co do rozporządzeń przez naczelnika wydanych, lub uchwał w Radzie gminnéj lub jéj Wydziale zapadłych.

21. Ustawa oznacza, w których przypadkach uchwały Rady gminnéj lub Rad gromadzkich i miejskich, potwierdzeniu wyższéj władzy ulegają.

II.

O b w ó d.

1. Zamiast dotychczasowych powiatów, które się znoszą, królestwo Galicyi i Lodomeryi z W. Ks. Krakowskiém dzieli się na 20 obwodów, dawniejszym cyrkułom odpowiadających.

Zarząd obwodu sprawuje:

a) Rada obwodowa;
b) Naczelnik obwodu (starosta);
c) Wydział obwodowy.

2. **Rada obwodowa.** Rada obwodowa składa się z członków wybranych przez Rady gminne po jednym z każdego Okręgu gminnego i z każdego miasta, oddzielny okrąg gminny stanowiącego. Większe jednakże miasta wysyłają drogą wyboru przez Rady miejskie dokonywanego, odpowiednią do swej ludności liczbę członków do Rady obwodowéj — n. p.: miasta liczące od 10 do 20.000 mieszkańców wysyłają dwóch, — od 20 do 40.000 trzech, od 40.000 do 60.000 czterech, — wyżéj nad 60.000 pięciu członków.

3. Wybranym może być każdy, mający prawo wybierania do Rady okręgu gminnego w obwodzie, z wyłączeniem urzędników administracyjnych i skarbowych, oraz wojskowych w czynnéj służbie.

Członkowie Rady obwodowéj wybierani są na lat sześć; co lat trzy występuje połowa członków, — pierwszych występujących los oznacza. Wychodzący mogą być na nowo obrani.

4. Rada obwodowa zgromadza się w mieście obwodowém raz na rok, w pierwszy poniedziałek miesiąca czerwca; — obrady są przystępne dla publiczności i trwają dni 15 i tylko za zgodą Rady i starosty mogą być skrócone lub przedłużone najdalej do tygodni 4.

Namiestnikowi służy prawo zwołania w każdym czasie zgromadzenia nadzwyczajnego.

Rada wybiera z grona swojego prezesa, jego zastępcę i sekretarza; sprawdza wybory swych członków i orzeka ostatecznie o ich ważności.

Uchwały Rady zapadają bezwzględną większością głosów obecnych; do ważności uchwały potrzebną jest obecność na posiedzeniu więcéj niż połowy wszystkich jéj członków.

Prezes kieruje obradami, przestrzega porządku w sali posiedzeń, może nakazać ustąpienie publiczności z sali, gdyby przeszkadzała obradom lub swobodę ich tamowała.

5. Przedmiotem narad są przedstawienia rządowe, wnioski Wydziału obwodowego, oraz wnioski pojedynczych członków Rady; przedewszystkiém wnioski rządowe i wnioski Wydziału załatwione być winny.

6. Członkowie Rady zamieszkali w mieście obwodowém, nie otrzymują żadnego wynagrodzenia; zamieszkali więcéj jak pół mili od miasta obwodowego, pobierają wynagrodzenie, którego wysokość Rada obwodowa oznacza. Wynagrodzenie to, w żadnym razie dyet posła na Sejm krajowy przenosić nie może.

7. Starosta lub jego zastępca reprezentuje władzę rządową wobec Rady, zabiera głos, gdy tego zażąda, daje objaśnienia i przedstawia wnioski do uchwał.

8. Postanowieniem Monarchy, Rada może być rozwiązaną. Najpóźniej w miesiąc po rozwiązaniu, mają być rozpisane nowe wybory, a we dwa miesiące nowo-wybrana Rada zwołana.

9. Zakres działania Rady obwodowéj obejmuje wszystkie sprawy wewnętrzne odnoszące się do interesów obwodu, do niéj należy zarząd majątku i zakładów publicznych w obwodzie.

Rada stanowi:

a) Co do kupna, sprzedaży lub zamiany własności nieruchomej i majątku zakładowego obwodu, jak niemniéj co do sposobu zarządzania własnością obwodową.

b) Zatwierdza plany i kosztorysy robót publicznych obwodowych i uchwala potrzebne na nie fundusze.

c) Sprawdza corocznie rachunki dochodów i wydatków z roku upłynionego, uchwala etat dochodów i wydatków na rok następny.

Wydatki są: obowiązkowe i dowolne.

Do wydatków obowiązkowych należą: koszta utrzymania dróg w granicach ustawą drogową, oraz koszta utrzymania szkół, w granicach ustawą szkolną wskazanych; koszta utrzymania lokalu Rady; dyety członków Rady i Wydziału obwodowego w ogóle, nareszcie pokrycie wszystkich tych kosztów, do ponoszenia których Rada na mocy ustaw jest obowiązaną.

Wydatki obowiązkowe Rada pokrywa za pomocą dodatków do podatków bezpośrednich.

Jeżeliby Rada potrzebnych na ten cel dodatków nie uchwaliła, namiestnik takowe z urzędu rozpisuje.

Wolno jest Radzie nakładać dodatki do podatków bezpośrednich na wydatki dowolne.

Jeżeliby jednak dodatki dowolne łącznie z dodatkami na potrzeby obowiązkowe, 25% podatków bezpośrednich przenosiły, uchwała Rady w tym przedmiocie powzięta ulega zatwierdzeniu Rady namiestniczéj.

Rada obwodowa może w interesie obwodu zaciągać pożyczki do wysokości 40% podatków bezpośrednich. Pożyczki, któreby łącznie z innymi już istniejącymi długami przechodziły tę wysokość, ulegają zatwierdzeniu Rady namiestniczéj

Rada obwodowa przyjmuje zapisy i ofiary na rzecz obwodu poczynione.

Robi przedstawienia do Rady namiestniczéj w przedmiotach dobra obwodu dotyczących.

Wybiera nakoniec z grona swojego większością głosów, czterech członków do Wydziału obwodowego.

10. **Starosta obwodowy.** Kierunek administracyi obwodu zostaje w rękach starosty, który jest urzędnikiem przez Monarchę mianowanym.

Do wykonywania poleceń starosty, jak niemniéj uchwały Wydziału i Rady obwodowéj, dodani są staroście urzędnicy etatowi, a mianowicie:

a) Komisarze administracyjni;
b) Komisarz skarbowy;
c) Inspektor szkolny;
d) Urzędnicy techniczni do budowli publicznych, lądowych i wodnych;
e) Urzędnicy do służby zdrowia;
f) Weterynarz obwodowy.

11. Starosta ogłasza ustawy i rozporządzenia władz wyższych i przestrzega ich wykonania. Odpowiedzialnym jest za utrzymanie porządku, spokoju i bezpieczeństwa.

Do niego więc wyłącznie należy sprawowanie policyi bezpieczeństwa. Pod jego rozkazami zostają w tym przedmiocie naczelnicy okręgów gminnych i żandarmerya w obwodzie.

Staroście służy prawo żądania (rekwirowania) w razie potrzeby pomocy wojskowéj, o czém natychmiast namiestnika zawiadomić winien.

Dowódzca zaś siły zbrojnéj, obowiązany jest żądaniu starosty na pismie wyrażonemu, bezzwłocznie zadosyć uczynić.

Starosta przewodniczy w Wydziale i odpowiedzialnym jest za wykonanie prawomocnych uchwał Wydziału i Rady obwodowéj.

12. Jeżeli Rada lub Wydział obwodowy poweźmie uchwałę, która przechodzi ich atrybucye lub sprzeciwia się ustawom obowiązującym, starosta wstrzyma jéj wykonanie i robi jednocześnie przedstawienie do Rady namiestniczéj, w celu unieważnienia powziętéj uchwały.

Jeżeli w ciągu 30 dni Rada namiestnicza nic nie postanowi, uchwała staje się prawomocną.

13. **Wydział obwodowy.** Wydział obwodowy składa się ze starosty, jako prezydującego, i czterech członków wybranych z grona Rady obwodowéj na lat sześć.

Co lat trzy w połowie się odnawia. Wychodzący członkowie na nowo obrani być mogą.

Wydział przepisuje sobie regulamin wewnętrzny, który przez Radę obwodową przyjęty, ulega zatwierdzeniu Rady namiestniczéj.

Uchwały Wydziału zapadają bezwzględną większością głosów; do ważności uchwał potrzebną jest obecność na posiedzeniu dwóch przynajmniéj członków Wydziału i prezydującego.

14. Jeżeli członek Wydziału przez miesiąc nie był obecnym na posiedzeniach i nieobecności swojéj przed Wydziałem powodami za słuszne przez tenże uznanymi nie usprawiedliwił, traci swój urząd, i w miejsce jego wstępuje ten członek Rady, który przy wyborach do Wydziału największą miał liczbę głosów za sobą.

15. Niewolno jest członkom Wydziału brać pośrednio lub bezpośrednio jakiegokolwiek udziału w poborze dochodów publicznych, jak niemniéj w przedsiębiorstwach na potrzeby kraju, obwodu lub gminy.

16. Na każdego członka Wydziału obwodowego przeznacza się roczne wynagrodzenie np. złr. 1000. Kwota ta rozdzieli się na dwie równe połowy, z których jedna stanowić będzie stałe wynagrodzenie członka wydziału, druga zaś rozdzieloną zostanie między członków, w stosunku obecności ich na posiedzeniach wydziałowych.

17. Wydział obwodowy jest w sprawach obwodu organem zarządzającym i wykonawczym. Stanowi w przedmiotach administracyjnych, które z mocy ustaw do zakresu jego działania należą, lub które mu przez Władze krajowe przekazane zostaną.

W przypadkach niecierpiących zwłoki, Wydział wydaje uchwały w przedmiotach do zakresu działania Rady obwodowéj należących, pod odpowiedzialnością przed tąż Radą.

Wydział wykonywa nadzór i kontrolę nad urzędami i organami podwładnymi, w razie zaś potrzeby, zarządza kroki zaradcze.

18. Na każdém zwyczajném zgromadzeniu Rady obwodowéj, Wydział zdaje sprawę ze stanu obwodu i z całorocznych czynności swoich; przedstawia rachunki dochodów i wydatków z roku upłynionego i projekt etatu na rok następny.

Przedstawia Radzie wszystkie wnioski, które za właściwe i potrzebne uzna.

Projektuje wszelkie roboty publiczne w obwodzie, bada plany, sprawdza kosztorysy i przedstawia takowe Radzie obwodowéj do zatwierdzenia, lub zatwierdza sam, jeżeli do tego przez Radę upoważnionym został.

Wykonywa zwierzchni nadzór nad prowadzeniem robót publicznych w obwodzie.

Jeżeli roboty publiczne kosztem kilku okręgów gminnych wykonane być mają, Wydział orzeka, które okręgi gminne i w jakim stosunku do kosztów przykładać się będą.

Od postanowienia Wydziału, okrąg gminny, któryby się uważał przeciążonym, ma prawo w ciągu dni 14 od daty zawiadomienia, odwołać się do Rady namiestniczéj.

19. Wydział reprezentuje obwód przed Sądem i względem osób trzecich.

20. Zarządza funduszami obwodowymi

Wszelkie wypłaty z kasy, tylko za asygnacyą Wydziału, podpisaną przez starostę, jako przezydującego, i przez jednego członka Wydziału, czynione być mogą.

Zatwierdza przedstawiony sobie przez naczelników okręgów gminnych etat dochodów i wydatków gminnych na rok następny.

Sprawdza i zatwierdza corocznie rachunki dochodów i wydatków okręgów gminnych za rok upłyniony.

Jeżeliby który z okręgów gminnych nie przedstawił środków i sposobów zadosyćuczynienia obowiązkowym wydatkom swoim, Wydział nakłada z urzędu dodatki do podatków bezpośrednich lub prestacye w naturze. Wydział przedstawia namiestnikowi trzech kandydatów na naczelnika okręgu gminnego w tych okręgach, w których żaden z przedstawionych przez okręg gminny zatwierdzenia namiestnika nie uzyskał.

Wykonywa nadzór i kontrolę nad czynnościami naczelników okręgów gminnych, mocen jest udzielić naganę opieszałemu, skazać go na karę porządkową, złr. 50 nie przechodzącą, wysłać na jego koszt urzędnika obwodowego do przeprowadzenia czynności przez naczelnika okręgu gminnego zaniedbanych; w razie powtarzających się uchybień, mocen jest zawiesić w urzędowaniu winnego, ustanowić tymczasowe zastępstwo i zdać o tém bezzwłocznie sprawę Radzie namiestniczéj.

21. Uchwały Wydziałów okręgów gminnych, które z mocy ustawy podlegają zatwierdzeniu Wydziału, Wydział zatwierdza bez żadnéj zmiany lub odrzuca.

Jeżeli nie wyda decyzyi w ciągu dni 30, uchwała staje się prawomocną.

Wydział w wykonaniu obowiązujących ustaw ma moc wydawania rozporządzeń administracyjnych i policyjnych, o ileby takowe dla kraju całego wydane nie były, oznacza kary pieniężne za ich niewykonanie, do wysokości złr. 50.

22. Wydział rozstrzyga sprawy w granicach właściwemi ustawami wzkazanych w przedmiotach:
a) policyi przemysłowéj;
b) „ drogowéj;
c) „ zdrowia;
d) „ ubogich.

Wydział wymierza kary za wykroczenia przeciw przepisom i urządzeniom policyjnym, o ile takowe nie są przekazane Sądom karnym.

Wydział wykonywa nadzór nad konskrypcyą i losowaniem do wojska, rozstrzyga w przedmiotach czsowego uwolnienia od służby wojskowéj.

Współdziała w przedmiotach stałego uwolnienia od służby wojskowéj, oraz w przedmiotach dawania podwód, kwaterowania i prowidowania wojska.

Wydział obwodowy rozstrzyga w pierwszéj instancyi spory administracyjne, zażalenia w przedmiocie podatków bezpośrednich, o ile wykonanie lub zarząd tych spraw z mocy ustaw krajowych, Władzy obwodowéj jest powierzonem.

23. Od decyzyi Wydziału, strony w ciągu dni 14tu od daty zawiadomienia, odwołać się mogą do Rady Namiestnictwa.

24. Wszelkie rekursa i zażalenia od zarządzeń i decyzyi naczelnika lub Wydziału okręgu gminnego, Wydział obwodowy ostatecznie rozstrzyga.

III.

Rząd krajowy.

25. Najwyższą władzą administracyjną dla Galicyi, jest Rząd krajowy.

26. Do jego więc zakresu działania należą wszystkie sprawy administracyi i policyi, dozór nad zarządem okręgów gminnych i obwodów, wszystkie sprawy skarbowe, a zatém zarząd wszelkimi funduszami, dochodami i wydatkami, bądź to do państwa, bądź do kraju należącymi, sprawy wyznań religijnych i oświécenia publicznego, nareszcie, sprawy gospodarstwa krajowego, to jest: handlu, przemysłu i produkcyi pierwotnéj.

27. W skład Rządu krajowego wchodzą:
1. Cesarski namiestnik;
2. Rada namiestnicza;
3. Poszczególne Wydziały rządowe.

28. **Namiestnik** jest naczelnikiem Rządu krajowego, przewodniczy w Radzie namiestniczéj, a jeżeli to uważa za potrzebne, przewodniczy także na posiedzeniach poszczególnych wydziałów. W wypadku jednakże pod Nr. 37 wymienionym, nie może przewodniczyć namiestnik w Wydziale pierwszym. Do niego wyłącznie należy najwyższy kierunek policyi bezpieczeństwa w kraju; — służy mu téż prawo zarządzić wszelkie środki ustawami dozwolone, w celu utrzymania bezpieczeństwa i porządku, a władza wojskowa obowiązaną jest na żądanie namiestnika bezzwłocznie swéj pomocy udzielić.

Wobec Sejmu jest namiestnik przedstawicielem rządu Państwa, prawo jego w tym względzie określa statut krajowy.

Namiestnik ogłasza ustawy i rozporządzenia rządowe.

29. **Rada namiestnicza** składa się z namiestnika jako przewodniczącego i naczelników poszczególnych wydziałów rządowych. Naczelnicy wydziałowi są urzędnikami przez Monarchę mianowanymi, wyjąwszy naczelnika wydziału pierwszego.

30. W ogólności jest zadaniem Rady namiestniczéj rozbierać, a w miarę właściwych ustaw rozstrzygać sprawy, tyczące się bądźto wszystkich, bądź kilku wydziałów rządowych.

31. W szczególności zaś, orzeka Rada namiestnicza w następujących wypadkach:

a) Przyjmuje za wnioski rządowe projekta prawodawcze właściwego Wydziału.

b) Przedstawia kandydatów na urzędy, których obsadzanie zastrzeżone jest dla Monarchy.

c) Nominuje urzędników na wszystkie inne posady, orzeka co do ich przeniesienia na stan spoczynku.

d) Potwierdza lub odrzuca zarządzone przez starostę zawieszenie uchwał w Radzie obwodowéj zapadłych.

e) Rada namiestnicza jest sądem dyscyplinarnym dla urzędników administracyjnych

f) Rada namiestnicza stanowi w przedmiocie rozwiązania rady gminnéj okręgowéj.

g) Układa i przedstawia Sejmowi budżet krajowy.

32. **Wydziały rządowe.** Dla załatwiania i rozstrzygania spraw bieżących administracyjnych, jakoteż dla przygotowywania spraw orzeczeniu Rady namiestniczéj lub namiestnika ulegających, ustanawia się Wydziały rządowe, a mianowicie:

1. Wydział dla spraw prawodawczych, administracyjnych, spornych i fundacyj krajowych.
2. Wydział skarbu czyli finansów.
3. Wydział administracyi (gmin, obwodów) i policyi bezpieczeństwa.
4. Wydział wyznań, oświécenia publicznego i policyi lekarskiéj.
5. Wydział gospodarstwa krajowego i budowli publicznych.
6. Wydział kontroli rachunkowéj.

33. Każdy Wydział składa się z naczelnika i odpowiedniéj liczby radców rządowych, których mianuje Monarcha z wyjątkiem członków Wydziału 1go.

34. Do dawania opinii w sprawach specyalnych wiadomości wymagających, ustanawiają się przy Rządzie krajowym grona doradcze, mianowicie:

a) Rada szkolna;
b) Rada lekarska;
c) Rada gospodarcza.

35. Wydział pierwszy składa się z naczelnika i z sześciu radców.

Na każdą z tych siedmiu posad, układa Sejm krajowy potrójną listę kandydatów, z któréj jednego Monarcha mianuje.

Naczelnik Wydziału pierwszego ma prawo być obecnym na posiedzeniach Sejmu krajowego i każdego czasu głos zabierać. Nie głosuje, jeżeli nie jest zarazem posłem.

Na posiedzeniach każdego z innych Wydziałów rządowych, zasiada z głosem stanowczym jeden z członków Wydziału pierwszego. Członek ten ma prawo zawiesić uchwałę Wydziału rządowego i poddać ją pod orzeczenie Rady namiestniczéj.

Wydział pierwszy uczestniczy w przeprowadzeniu odpowiedzialności namiestnika (N. 37).

36. Namiestnik jest odpowiedzialnym Sejmowi krajowemu za wykonanie ustaw krajowych, a mianowicie za ścisłe przestrzeganie budżetu krajowego.

Sejmowi służy prawo, zaskarżyć namiestnika przed Trybunałem politycznym Państwa.

Wniosek o zaskarżenie namiestnika, ma być podpisanym przynajmniéj przez 40 posłów, a uchwała sejmowa zapaść ma większością trzech czwartych głosów obecnych.

37. Wniosek taki o zaskarżenie namiestnika, może ważnie uczynić w Sejmie pierwszy Wydział rządowy, jeżeli na właściwém posiedzeniu obecni byli wszyscy członkowie, a uchwała Wydziału zapadła za zgodą najmniéj pięciu członków.

Namiestnik traci swój urząd, jeżeli Trybunał polityczny Państwa uzna go winnym.

Aleg. XXXIX.

Sprawozdanie

komisyi administracyjnéj o przedłożeniu Wydziału krajowego w przedmiocie zmiany etatu posad i płac krajowego szpitala powszechnego we Lwowie.

Wysoki Sejmie!

Zaledwie dziesięć miesięcy upłynęło od czasu, w którym wysoka Izba uchwaliła etat posad i płac dla szpitala powszechnego we Lwowie, a już Wydział krajowy wnosi zmianę tegoż etatu, naruszającą nietylko urządzenia dopieroco w życie weszłe tego szpitala, lecz wywierającą także przeważny wpływ na zakład Kulparkowski.

Zgodnie z wnioskiem Wydziału krajowego uchwalił wysoki Sejm w dniu 22gim maja 1875 r. sześć posad prymaryuszów dla zakładu dla chorych w szpitalu tutejszym, a w przedłożeniu, które jest przedmiotem niniejszego sprawozdania, wnosi już Wydział krajowy utworzenie siódmego prymaryatu, motywując ten swój wniosek: to wielkiemi trudnościami przy przyjmowaniu chorych do zakładu na Kulparkowie, to sprawozdaniami inspektora szpitali i dyrekcyi szpitala powszechnego, to nareszcie względami administracyjnemi, lekarskiemi i finansowemi.

Komisya administracyjna wziąwszy pod ścisłą rozwagę wszystkie te przez Wydział krajowy przytoczone motywa, równie jak i inne okoliczności będące z tą sprawą w ścisłym związku, przyszła do przekonania, że nie może Wysokiéj Izbie wniosku Wydziału krajowego do przyjęcia polecić.

Przechodząc kolejno argumenta w sprawozdaniu Wydziału krajowego przytoczone, odpowiadamy na nie w następujący sposób:

Co do trudności w przyjmowaniu chorych do zakładu Kulparkowskiego.— Wprawdzie §. 14 statutu wymienia pewne dokumenta, które w celu przyjęcia chorego do zakładu dyrektorowi przedłożyć należy, jednakowoż §. 12 tegoż statutu orzeka, że o ile lokalności zakładu dozwalają, winien być przyjętym do zakładu każdy chory na umyśle, a §. 15 opiewa: Gdyby władze bezpieczeństwa były zmuszone w nagłych wypadkach oddać chorego do zakładu, bez dokumentów wymienionych

w §. 14. w takim razie powinny je dodatkowo dyrektorowi jak najspieszniéj przedłożyć. Te trzy paragrafy razem wzięte wystarczą aż nadto, aby usunąć wszelkie trudności w przyjmowaniu chorych, o których chorobie umysłowéj nie ma żadnéj wątpliwości.

Rodziny bowiem mają czas w chronicznych wypadkach do wystarania się o potrzebne dokumenta; zaś w nagłych wypadkach, w których zazwyczaj władze bezpieczeństwa czy to wójt, czy zwierzchność gminna, czy policya interweniują, §. 15 dostatecznie wszelkie trudności usuwa.—

Pozostają chorzy, o których nie ma pewności, lecz tylko podejrzenie, że ulegli chorobie umysłowéj. Dla tych, aby uzyskać wymagane [w §. 14 pod 2) i 3] dokumenta, t. j. historyę choroby i oświadczenie lekarza powiatowego, że się do przyjęcia w zakładzie kwalifikują, potrzebną jest rzeczywiście obserwacya.

Lecz z tego, że obserwacya w kilku wypadkach jest potrzebną, nie wypływa, iżby siódmy oddział w szpitalu powszechnym, z osobnym prymaryuszem był potrzebny; choćby tylko dlatego, że chorych podejrzanych o obłąkanie, a dla tych wyłącznie obserwacya jest potrzebną, w ciągu roku zbyt mała liczba się zgłasza. Sam Wydział krajowy uznaje, że się nie można spodziewać takiego napływu chorych tego rodzaju, iżby wprowadzenie w życie, dla nich jedynie osobnego oddziału usprawiedliwić się dało. To też chce na tym oddziale umieszczać także osoby dotknięte chorobami nerwowemi, epileptyków i opilców. Nadto chce Wydział krajowy mieć prymaryusza tego oddziału specyalistę w leczeniu elektrycznością.—Pomieszczenie chorych nerwowych n. p. epileptyków, chorych na pląsawice, hysteryą, skórcze, wspólnie z podejrzanemi o obłąkanie, jest tak samo niewłaściwe i tak samo dla pierwszych, jako więcéj wrażliwych, szkodliwe, jak pomieszczenie ich w jednéj i téj saméj sali z gorączkującemi. Jest to wadliwością nie tyle wielkich szpitali, ile raczéj wielkich a nie licznych sal w szpitalach i zaradzić jéj można przez pomieszczenie chorych, którzy nie powinni być razem umieszczani, w osobnych salach, choćby na tym samym oddziale.

Co zaś do opilców, to ci w żadnym razie nie powinni być przyjmowani na oddział obserwacyjny. Dopóki bowiem obłęd opilczy jest ostry, miejsce dla nich jest jak dotąd bywało, na oddziale chorób wewnętrzych i nie potrzebują psychiatry. Jeżeli zaś w skutek opilstwa, po upływie krótszego czy dłuższego czasu popadli w rzeczywiste obłąkanie, natenczas w zakładzie Kulparkowskim pomieszczeni być winni a tam znajdą psychiatrę.

Co do elektroterapii to zauważyć należy, że elektryczność jest lekiem, który w różnorakich chorobach stósowanym bywa, jednakowoż dotąd w psychiatryi w niewielkich tylko rozmiarach używany bywał. Wymaganie więc, aby psychiatra, a takim musiałby być i prymaryusz oddziału obserwacyjnego, był oraz elektroterapeutą, uważamy za niewłaściwe a może nawet za niewykonalne.

Co do wiecznego piętna „obłąkania“, które wedle sprawozdania Wydziału krajowego, ciężyć ma na każdym, kto miał nieszczęście być leczonym w zakładzie obłąkanych, to zdaniem naszém piętno to nie będzie mniejszém, jeżeli ów nieszczęśliwy będzie leczony na oddziale nazwanym obserwacyjnym, a będącym w rzeczywistości niczém inném jak oddziałem dla obłąkanych. Piętno to nadaném będzie nadto najsprawiedliwiéj wszystkim tym epileptykom, opilcom i nerwowym, którzy według projektu Wydziału krajowego na owym oddziale pomieszczonymi być mają.

Doświadczenie zrobione z wydziałem obserwacyjnym w szpitalu wiedeńskim nie może być brane za miarę dla szpitala lwowskiego, już dla téj saméj liczby chorych, która w Wiédniu przechodzi dziennie 3.000, podczas gdy we Lwowie zaledwie 500 w przecięciu dochodzi. W takiéj wielkiéj liczbie łatwiéj segregować chorych, a tworzenie oddziałów wedle rodzaju chorób, nie pomnaża tam ani ilości dosyć licznych oddziałów, ani ilości prymaryuszów, a zatém nie pomnaża kosztów. Zresztą wpłynęła na utworzenie tych oddziałów w Wiédniu i w Gracu potrzeba klinik psychiatrycznych, które dla wydziałów lekarskich przy uniwersytetach tamtejszych były niezbędne. Wzgląd ten we Lwowie zupełnie odpada.

Wzmianka, którą Wydział krajowy w swém sprawozdaniu czyni, że wedle najnowszych przepisów dla egzaminów fizykackich wymaganą jest trzechmiesięczna praktyka, lub uczęszczanie na wizyty lekarskie na oddziale chorób umysłowych i że oddalenie Kulparkowa ode Lwowa mogłoby stawiać wielką przeszkodę dla lekarzy, którzy chcą zostać fizykami, równie jak uwaga Wydziału krajowego, że komisye sądowe mogłyby odbywać badania stanu umysłowego chorych zamiast na Kulparkowie w oddziele obserwacyjnym we Lwowie, daléj przypuszczenie Wydziału krajowego, że oddział obserwacyjny odjąłby w przyszłości zakładowi Kulparkowskiemu około 40 chorych, nareszcie nstęp 3) dołączonego jako Alegat protokołu, brzmiący: że na oddziale obserwacyjnym chory nie może pozostać dłużéj nad 30 dni, utwierdzają w komisyi administracyjnéj przekonanie, że się tu właściwie nie rozchodzi o utworzenie oddziału obserwacyjnego, lecz o częściowe wskrzeszenie w szpitalu powszechnym przeniesionego na Kulparków oddziału dla obłąkanych.

Jeżeli bowiem przepisy dla fizyków wymagają praktykę na oddziale chorób umysłowych, to oddział obserwacyjny, który chorych tylko tak długo zatrzymywać winien, jak długo w nich choroba umysłowa skonstatowaną nie będzie, tej praktyki dać nie może.

Jeżeli komisye sądowe mają odbywać badania stanu umysłowego chorych to tylko takich, o których lekarze już orzekli, że są obłąkani, a tacy nie powinni być pomieszczeni w szpitalu lwowskim, lecz na Kulparkowie.

Jeżeli oddział obserwacyjny odjąłby zakładowi Kulparkowskiemu około 40 chorych, to już ciż muszą być rzeczywiście obłąkani, nietylko podejrzani o obłąkanie, liczba bowiem tych ostatnich nie jest tak wielką i nie potrzeba dni 30, aby skonstatować czy chory jest dotknięty chorobą umysłową, czy nie. Ci zaś, którzy dla braku dokumentów na razie do Kulparkowskiego zakładu przyjęci być nie mogą, także 30 dni nie potrzebują, aby się o te dokumenta postarać.

Zatem rozchodzi się tu nie o oddział obserwacyjny, lecz o oddział dla rzeczywiście obłąkanych. Taki zaś byłby wedle zapatrywania się komisyi administracyjnéj obok Kulparkowskiego zakładu zbytkiem nieusprawiedliwionym. Władze rządowe jeszcze przed rokiem 1861 uznały, że pomieszczenie obłąkanych w szpitalu powszechnym jest niewłaściwe, a wysoki Sejm podzielając to przekonanie, buduje kosztem milionowym zakład dla tych nieszczęśliwych w Kulparkowie i tam tylko o ile miejsca starczy, mają być oni umieszczeni, tworzenie zaś podobnych zakładów, choćby pod nazwą jakichbądź oddziałów pod bokiem zakładu Kulparkowskiego w szpitalu powszechnym nie da się niczém usprawiedliwić.

Pod względem finansowym przedstawia Wydział krajowy urządzenie siódmego oddziału i systemizowanie siódmego prymaryatu w szpitalu powszechnym z równoczesném nieobsadzeniem jednej posady lekarza pomocniczego na Kulparkowie nawet za korzystne. —

Pomijając tę okoliczność, że Wydział krajowy nie doradza zupełnego zwinięcia téj posady, lecz tylko nieobsadzenia jéj aż do dalszego zarządzenia, że sam Wydział krajowy przepowiada potrzebę wzmocnienia sił lekarskich w Kulparkowskim zakładzie, że zatém wykazywane rzekome korzyści finansowe byłyby bardzo iluzoryczne i krótkotrwałe, zauważyć musimy, że zakład na Kulparkowie nie jest jeszcze ukończony, że znajduje się dopiero w stadium rozwoju, etat zaś posad, uchwalony w zeszłym roku miał na oku zakład całkiem ukończony. Słusznie więc Wydział krajowy postąpił nie obsadzając dotąd posady trzeciego lekarza pomocniczego i tak długo jej obsadzić nie powinien, aż zakład w zupełności skończonym zostanie. Względy zaś finansowe przemawiałyby raczéj za tém, iżby ztąd oszczędzone pieniądze nie były wydane na utworzenie nieusprawiedliwionego siódmego prymaryatu w szpitalu.

Koszta tego prymaryatu wynosiłyby rocznie: płaca dla prymaryusza 1.200, dla sekundaryusza, którenby się z czasem niezbędnym okazał 600 złr. razem 1.800 złr., nie licząc kwinkweniów dla prymaryusza i pomieszkania dla sekundaryusza.

Wszystkim niedogodnościom w przyjmowaniu chorych do zakładu obłąkanych na Kulparkowie, które Wydział krajowy przytacza, a które komisya administracyjna po części przyznała, snadnie zaradzić można, jeżeli Wydział krajowy poleci dyrekcyi szpitala powszechnego, iżby — jak to §. 28 i §. 29 statutu wymagają, każdego zgłaszającego się chorego, a zatem także podejrzanych o obłąkanie, choćby nie byli opatrzeni w dokumenta wymagane §. 14 statutu dla zakładu Kulparkowskiego, do szpitala przyjmowała i dla takich chorych parę pokoików przy oddziale chorób wewnętrznych w pogotowiu utrzymywała.

Pobyt takich chorych w szpitalu powszechnym nie powinien trwać nad dni czternaście.

Ponieważ, jak się z powyższego sprawozdania okazuje, żadne względy czy to administracyjne, czy lekarskie, czy też finansowe komisyę administracyjną o potrzebie siódmego prymaryatu w szpitalu powszechnym nie przekonały, przeto wnosi komisya administracyjna jednogłośnie:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

„Nad wnioskiem Wydziału krajowego w przedmiocie zmiany etatu posad i płac krajowego szpitala powszechnego we Lwowie, przechodzi Sejm do porządku dziennego.“

Lwów, dnia 15go Marca 1876.

Przewodniczący:
Grocholski w. r.

Sprawozdawca:
Hoszard w. r.

L. 195 S.

Aleg. XL.

Wniosek.

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

W *głównéj szkole wzorowéj* we Lwowie tak zwanéj „grecko-katolickiéj ma być zaprowadzony stopniowo ruski język jako wykładowy dla wszystkich przedmiotów nauki z następnym rokiem szkolnym.

Lwów dnia 10/22 marca 1876.

Bazyli Kowalski
wnioskodawca.

Szaszkiewicz.
Lisiewicz.
Fecak.
Krasicki.
Halka.
Korzyński.
Pawlikow.
Krzyżanowski.
Pietruszewicz
Jędrzejowski
Zakliński.
Kuczała.
Antoniewicz.
Kocyłowski.
Iwaniszów.
Jaworski Paweł.
Janowski.
Biłous.
Bodnar.
Fortuna.
E. Wolański.
Paweł Popiel.
Mandyczewski.

L. 194/8.

Aleg. XLI.

Wniosek.

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

§§. 82 i 83 regulaminu obrad Sejmu królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiém Księstwem Krakowskiém znoszą się w teraźniejszém brzmieniu i mają brzmieć jak następuje:

§. 82.

Sekretarz wyznaczony przez Marszałka do utrzymywania spisu podawanych petycyj, spisuje takowe z krótkim wyciągiem ich treści i podaje do wiadomości Sejmu według téj krótkiéj treści. Odczytanie całéj osnowy petycyj postanowić może tylko Sejm uchwałą powziętą bez rozpraw, na wniosek jednego posła uczyniony, albo podczas odczytywania spisu petycyj albo przy rozprawach nad sprawozdaniem komisyi o téj petycyi.

Marszałek przekazuje petycye do roztrząśnienia komisyi petycyjnéj, wyjąwszy, jeżeli do przedmiotu, którego tyczy się treść petycyi, wybraną już jest przez Sejm oddzielna komisya, w takim razie przekazuje Marszałek petycyę téj komisyi specyalnéj, Sekretarz odczytując spis petycyj, ogłasza zarazem, do któréj komisyi odesłał ją Marszałek do roztrząśnienia, jednak jeżeli wówczas uczyni jeden poseł wniosek, aby petycyę odesłać do komisyi innéj od téj, do któréj ją przekazuje Marszałek, rozstrzyga Sejm uchwałą powziętą bez rozpraw.

§. 83

Komisya petycyjna i te komisye, którym oddano petycye do roztrząśnienia, rozpoznawszy je, przedstawiają Sejmowi sprawozdania o tych petycyach, przyczém pominąć mogą formalność drukowania sprawozdania, i rozdawania go na 24 godzin przed postawieniem go na porządek dzienny.

Jednak jeżeli sprawozdanie komisyi o petycyi zawiera wniosek obciążający budżet funduszu krajowego, projekt ustawy, lub zmianę istniejącej, postąpić należy z takiém sprawozdaniem pod względem formalnym w sposób przepisany §. 43. regulaminu niniejszego. Komisya specyalna obradująca nad przedmiotem, którego tyczą się także petycye przekazane jej do roztrząśnienia, może sprawozdaniem o tym przedmiocie i wnioskami w nim zawartymi załatwić zarazem petycye tyczące się tego przedmiotu.

We Lwowie 22. marca 1876 r.

Leon Chrzanowski,
wnioskodawca.

Majer.
Paszkowski.
Szumańczowski.
Kamiński.
Kaczała.
Ks. Król.
Paweł Popiel.
Czartoryski.
Pietruski.
J. Szujski.
L. Skrzyński.
Baum.
Tetmajer.
Z. Sawczyński.
C. Haller.
Tyszkowski.
Firlej.
Grocholski.
Zyblikiewicz.
Torosiewicz.
Dunajewski.
Wereszczyński.
Kabat.
H. Wodzicki.
Otton Hausner.
Weissman.
Fruchtman.
G. Romer.
Smarzewski
Rey.
Męciński.
Krainski.
Bartoszewski.
Gniewosz.

L. 150|S.

Aleg. XLII.

Sprawozdanie komisyi głodowéj.

Wysoki Sejmie!

Uchwałą wysokiego Sejmu z dnia 9. marca r. b. l. 18|S. przekazany został komisyi głodowéj wniosek Wydziału krajowego o środkach zaradczych, celem zapobieżenia niedostatkowi grożącemu ludności wiejskiéj z powodu braku paszy i nieurodzajów zeszłorocznych.

We wniosku tym, Wydział krajowy opierając się na sprawozdaniach Wydziałów powiatowych, tudzież sprawozdaniach c. k. Starostw — konstatuje, że klęska spowodowana nieurodzajem zeszłorocznym przybiera grożące rozmiary, że przeto pomoc musi być wcześnie daną, jeżeli ludność wiejska nie ma być narażoną na dotkliwy niedostatek, a stąd głód i wyniszczenie żywych inwentarzy.

Zapatrywanie to Wydziału krajowego, komisya podziela o tyle, iż niezapoznaje bynajmniéj potrzeby nagłéj i skutecznéj pomocy, niemniéj ogromnego braku paszy prawie we wszystkich wschodnich i wielu zachodnich powiatach, różni się jednak w określeniu niedostatku, naznaczając go nie jako ogólny, lecz tylko jako pojawiający się częściowo w wielu powiatach kraju naszego.

Zdanie to opiera komisya na sprawozdaniach c. k. Starostw i Wydziałów powiatowych, wreszcie Towarzystw rolniczych, które w zestawieniu najdokładniejszém przedstawia nam statystyczne biuro krajowe, niemniéj na osobistéj znajomości stosunków ekonomicznych w kraju.

Różniąc się z Wydziałem krajowym w ocenieniu rozmiarów niedostatku u ludności naszéj wiejskiéj, komisya nie ma przeto zamiaru dowodzić, jakoby pomoc kraju projektowana przez Wydział krajowy, co do cyfry, była za wysoką, lub w ogóle zbyteczną wobec pomocy udzielonéj ze skarbu Państwa; owszem komisya jest zdania, że prócz pomocy rządowéj, pomoc ze strony kraju jest konieczną, a to w stosunku do rzeczywistéj potrzeby i niezaspokojonego niedostatku przez pomoc rządową.

Sprowadzając wyobrażenia o niedostatku w kraju naszym do stanu rzeczywistego, w ściślejszém oznaczeniu, uważając niedostatek ten jako częściowy a nie ogólny, komisya jest zdania, że skoro kraj pospiesza z pomocą, to pomoc ta powinna być o ile doraźną, o tyle usuwająca usprawiedliwione obawy co do wyniszczenia inwentarzy żywych, głodu z powodu braku gotówki na zakupno zboża, wreszcie braku nasienia na zasiew.

Wyraz tym przekonaniom daje komisya w ostatecznym swym wniosku, upraszając Wys. Sejm „o upoważnienie Wydziału krajowego do zaciągnięcia pożyczki ewentualnie aż do kwoty 300.000 złr., skoro na zaspokojenie niedostatku w kraju naszym użycie tak znacznéj sumy okaże się niezbędném“.

Zwiększenie to, cyfry przez Wydział krajowy wysokiemu Sejmowi do uchwalenia proponowanéj, uzasadnia komisya tą okolicznością, iż oznaczenie ścisłéj potrzeby w szczególności cyframi dotkniętych niedostatkiem, o ile jest trudném, a w téj chwili prawie niemożliwém, o tyle jeszcze zawisłe jest ono od szybszego lub powolniejszego rozwinięcia się wiosny.

Niemniéj należy wziąść na uwagę, iż skutkiem ostatnich wylewów wód, liczba dotkniętych niedostatkiem znacznie się zwiększyła, o téj ludności jako dotkniętéj niedostatkiem z powodu ostatnich wylewów, sprawozdanie Wydziału krajowego nie wspomina, a przecież przypuścić należy, że w liczbie mieszkańców gmin powodzią nawiedzonych, znajdzie się znaczna ilość ludzi, którzy do kategoryi najpotrzebniejszych zaliczeni będą, — o czém zresztą przekonuje nas petycya Rady powiatowéj mieleckiéj.

Podniesienie więc dotacyi na cele zapobieżenia niedostatkowi aż do kwoty 300.000 złr. nie przesądza zupełnie ostatecznemu załatwieniu rzeczy. — Wydział krajowy będzie w możności przyjść z pomocą nawet w tym razie, gdyby praktyka dowiodła, iż dotychczasowe sprawozdania o potrzebach okazały się niedostatecznemi, natomiast nie znajdzie się Wydział krajowy w konieczności rozlokowania całéj pożyczki; bez względu na rzeczywistą i konieczną potrzebę.

Niektóre z Wydziałów Rad powiatowych w sprawozdaniu o niedostatku grożącym ludności wiejskiéj, domagają się, ażeby prócz pożyczek oprocentowanych, udzielane być mogły zapomogi bezzwrotne.

Wobec przyznanéj już ze skarbu Państwa kwoty 200.000 złr. na zapomogi bezzwrotne, komisya nie może zalecać wys Sejmowi dania na ten cel nowego zasiłku w innéj formie, — jak tylko przez zarządzenie robót publicznych, a stąd podanie ludności zagrożonéj niedostatkiem, sposobności do zarobku. Zresztą komisya wychodzi z przekonania, że wszelkie zapomogi z funduszów ogólnych, podobnie jak każda jałmużna, są tylko o tyle i wtedy usprawiedliwione, jeżeli osoby, którym ma się pomódz, są w położeniu bezpośrednio grożącém im głodem, a same sobie żadną miarą pomódz nie mogą.

Wszędzie zaś, gdzie tylko można, należy ograniczać pomoc bezzwrotną, z zewnątrz do tego, by dać sposobność tym, którzy jéj wzywają, iżby ją pracą sami osiągnąć mogli. Gdzie bowiem za pomocą tego środka można dojść do celu, tam dawanie jałmużny jest niewłaściwém i często demoralizującém. Utwierdzanoby przez to ludność naszą i tak często dziwnie nieoględną w przekonaniu, popartém przez pamięć dwóch nie tak dawnych zapomóg głodowych, że niepotrzebuje sama myśleć o sobie, oszczędzać na gorsze lata, w własnych siłach szukać przedewszystkiém pomocy,

lecz, że gdy złe dojdzie do pewnéj miary, znajdzie się ktoś zawsze, kto wesprze; wreszcie, że na zaspokojenie potrzeb osobistych czerpać można z funduszów ogólnych, a co najmniéj rościć sobie prawo do wsparć.

Że utworzenie takich robót w okolicach dotkniętych niedostatkiem, jest wszędzie możliwém, nie ulega wątpliwości; nie idzie jednak za tém, ażeby wszystkie te roboty miały znaczenie ogólnokrajowe. wystarczy, skoro będą one użyteczności lokalnéj, dadzą możność zarobku na chléb i usuną potrzebę dawania jałmużny.

Co do rozkładu pożyczek lub też zasiłku bezzwrotnego na pojedyncze powiaty, tudzież sposobu szczegółowego użycia ich, komisya nie uznaje potrzeby dawania dyrektywy w téj mierze, mniema bowiem, że co do wymiaru kwoty pożyczkowéj, jakoteż zasiłku bezzwrotnego najkompetentniejszym będzie tu Wydział krajowy, zaś co do sposobu użycia tych pieniędzy w pojedynczych powiatach, wedle ogólnych postanowień wysokiego Sejmu, odnośne Rady powiatowe.

Tu jednakże podnieść nam wypada, iż wielce pożądaném a nawet koniecznem iest, ażeby na podstawie poprzedniego porozumienia się władz rządowych z Wydziałem krajowym jednolite postępowanie w udzielaniu pożyczek i zasiłków ze skarbu Państwa i funduszów krajowych wprowadzoném było, a w ścisłém zrozumieniu znaczenia jednolitego postępowania, komisya przedstawia Wysokiemu Sejmowi rezulucyę do uchwały *ad B* Nr. 1.

O ile da się przewidzieć, iż pomoc udzielona ludności wiejskiéj dotkniętéj niedostatkiem, ze skarbu Państwa i funduszów krajowych, okaże się skuteczną, o tyle nie da się zapoznać, że pomoc ta winna być wspartą ulgą w ściąganiu podatków.

Zważywszy, że rolnik zwłaszcza niezamożny, na opłatę podatków najczęściéj pozbywać się musi części zebranych płodów, lub tymczasowo uciec się do kredytu, ulga w podatkach, którąby mu dozwoliła uniknąć pozbycia się przymusowego i tak szczupłych zapasów, zachować kredyt na pokrycie najnaglejszych własnych potrzeb, niewątpliwie o ile jest pożądaną, o tyleż w skutkach swych okaże się zbawienną.

Że ulga ta powinna być rozciągnięta nietylko na ludność włościańską dotkniętą niedostatkiem ale i na obszary dworskie w tych powiatach, — w których klęska nieurodzaju dotkliwie czuć się daje, rozumie się przez się. Kriterium bowiem niedostatku; nieokreśla ostatecznie pojęcie obawy głodu, lecz zarazem niemożność zaspokojenia najkonieczniejszych potrzeb, zubożenie i upadek gospodarstw naszych większych. Gdyby kraj nasz, a raczéj fundusze jego nie były tak szczupłe a źródło dochodów jego tak wyczerpane, to z pewnością komisya głodowa poczułaby się do obowiązku poczynienia wniosków, któreby nietylko zaradzały grożącemu niedostatkowi u ludności wiejskiéj, lecz oraz zapobiegały widocznemu upadkowi ziemian naszych, zajmujących się rolnictwem na większych obszarach.

O ile chodzi o wstrzymanie egzekucyi podatkowéj i rozłożenie spłat na czas dłuższy, rzecz nie ulega zbytnim trudnościom, wedle bowiem rozporządzenia ministeryalnego z 29. maja 1874. l. 1181. o zakresie działania władz skarbowych, przysłuża krajowéj dyrekcyi skarbu prawo przyzwalania zwłok i rozłożenia podatków na raty aż do lat trzech od chwili kiedy podatek o który chodzi miał być uiszczony.

Na podstawie więc tego rozporządzenia, komisya przedstawia Wysokiemu Sejmowi do uchwały rezolucyę *ad B.* Nr. 2.

Mówiąc o uldze w ściąganiu podatków, nie możemy pominąć możności i konieczności ustawy, któraby dozwalała odpisywanie podatków, nietylko w wypadkach przez prawodawstwo austryackie przewidzianych, jako to: w razie ognia, powodzi lub gradu, lecz oraz w wypadkach najdotkliwszych klęsk rolniczych, jakim jest powszechny nieurodzaj, zniszczenie obsiewów przez myszy, robactwo i t. p. klęski.

Prawo dozwalające odpisywanie podatków w razie szkód ogniowych lub przez gradobicie wyrządzonych, nadaném zostało w tym czasie, kiedy jeszcze nie istniały towarzystwa asekuracyjne dające możność zabezpieczenia się przeciw tym szkodom.

Dziś wobec istniejących zakładów asekuracyjnych możności zabezpieczenia się przeciw szkodom ogniowym i gradowym znaczenie odpisywania podatków na podstawie tych danych okazuje się drugorzędném, a miejsce jego na pierwszém miejscu zająć winno prawo odpisywania podatków, w wypadkach nieurodzaju lub innych klęsk rolniczych, w wypadkach więc szkód takich, przeciw którym niemasz ubezpieczenia; jest więc wielce pożądaném, ażeby zapowiedziany od lat wielu projekt do zmiany ustawodawstwa austryackiego w tém pojęciu, w czasie jak najkrótszym Radzie państwa do traktowania przez Wysoki Rząd przedłożony został, a to tém bardziéj, gdy żądanie to znajduje usprawiedliwienie w kodeksie już cywilnym, wyraźnie postanawiającym, iż dzierżawca w razie ubytku przychodu w skutek klęsk elementarnych, bez różnicy ma prawo żądać darowania lub opustu czynszu dzierżawnego, które to żądanie obowiązuje właściciela. Skoro więc przychód na podstawach prawnych może być z tytułu szkód elementarnych odmówiony, dla czegoż podatek na tym przychodzie ciążący, niema być w tym samym razie odpisany.

Na podstawie powyższego wywodu komisya przedkłada Wysokiemu Sejmowi rezolucyę do do uchwały *ad B.* Nr. 3.

Jeżeli klęska zeszłorocznego nieurodzaju jest jednym z głównych powodów niedostatku w kraju, to również nie da się zaprzeczyć, że niedostatek ten ma swoje dalsze i głębsze przyczyny.

Nieurodzaj zeszłoroczny przyspieszył jedynie katastrofę, ktorą łatwo przewidzieć mógł każdy, ktokolwiek obznajamiał się ze stosunkami ekonomicznymi kraju naszego.

Gdzie siła przyrody nie jest wspartą dostatecznie pracą, w szczególności pracą umiejętną; gdzie marnotrawstwo kapitału pracy z każdym dniem jest większe;

gdzie oświata ogólna jest na niskim stopniu, zupełnie zaś nierozwinięta w kierunku fachowym, gdzie niemasz dostatecznéj opieki rządowéj nad rozwojem stosunków ekonomicznych.

Gdzie brak kapitału jest prawie powszechnym, prowizya zaś od niego opłacana w żadnym stosunku nie stoi do dochodu z ziemi czerpanego;

gdzie wreszcie zniesienie prawa o lichwie wywiera najzgubniejsze skutki—tam katastrofę i niedostatek sprowadza każde niepowodzenie.

Że zbadanie szczegółowe stosunków naszych ekonomicznych, wprowadzenie reform, któreby kraj z tego smutnego stanu podźwignąć mogły, jest czynnością równie ważną jak niecierpiącą zwłoki, komisya ani na chwilę nie powątpiewa, i w téj to myśli przedstawia Wysokiemu Sejmowi do uchwały osobny wniosek *ad C.*

Kończąc niniejsze sprawozdanie komisya wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Wniosek A.

Upoważnia się Wydział krajowy, ażeby w razie, jeżeliby uchwalona przez Radę Państwa suma 200.000 i 500.000 złr. nie wystarczała na zaradzenie niedostatkowi panującemu w kraju z powodu braku paszy i nieurodzaju zeszłorocznego, zaciągnął pożyczkę bieżącą do wysokości 300.000 zł.

Z kwoty téj 300.000 złr. przeznacza Sejm:

1. Złr. 200.000 a. w. na pożyczki dla tych powiatów, w których ludność niedostatkiem dotknięta potrzebować będzie zasiłku zwrotnego na zakupno nasienia, uskutecznienie zasiewów, tudzież na zakupno zboża na żywność.

   Pożyczek tych udzielać będzie Wydział krajowy powiatom w miarę rzeczywistéj potrzeby.

   Powiaty, które pożyczkę otrzymają, będą obowiązane opłacać odsetki bieżące w wysokości 6% od dnia podniesienia pożyczki i mają zwrócić otrzymane pożyczki najdalej w ciągu lat pięciu według warunków z Wydziałem krajowym umówionych.
2. Upoważnia się Wydział krajowy, ażeby w razie niewystarczenia kwoty 200.000 złr. przez Radę Państwa uchwalonéj, użył na zapomogę bezzwrotną, gdzie się téjże okaże konieczna potrzeba, kwoty do 100.000 złr. Z kwoty téj udzielać będzie Wydział krajowy zasiłków bezzwrotnych na roboty publiczne, tym powiatom, których ludność zagrożona głodem, nie będzie mieć innego sposobu ratowania się, a w miejscowościach gdzie te roboty publiczne, z jakichkolwiek powodów będą niemożliwe, potrzeba zaś ratunku nagła i konieczna, bezwarunkowych zasiłków bezzwrotnych.

   Wniosek Wydziału krajowego w sprawie zapobieżenia niedostatkowi grożącemu u ludności wiejskiéj, z powodu braku paszy i nieurodzajów zeszłorocznych, niemniéj petycya Rady powiatowéj krośniańskiéj, téj saméj treści, tudzież petycye Rady powiatowéj mieleckiéj, z przyczyny niedostatku spowodowanego wylewem wód, uważa Wysoki Sejm tym sposobem za załatwione.

Następnie Wysoki Sejm raczy uchwalić rezolucyę ad *B* i wniosek ad *C*.

Rezolucya B.

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Wzywa się c. k. Rząd:

1. Ażeby na podstawie porozumienia się władz rządowych z Wydziałem krajowym zarządził postępowanie w udzielaniu pożyczek i zasiłków ze skarbu państwa na cele zapobieżenia niedostatkowi wyznaczonych, w ten sposób, iżby działal-

ność w tym kierunku rozwinięta władz rządowych i Wydziału krajowego o ile to okaże się możliwém, była jednolita.

2. Ażeby na podstawie ministeryalnego rozporządzenia z 29. maja 1874 l. 1181. o zakresie władz skarbowych powstrzymaną została egzekucya podatków stałych, a to nietylko w gminach niedostatkiem, skutkiem zeszłorocznego nieurodzaju lub tegorocznych wylewów wód dotkniętych, lecz również na obszarach dworskich, tam gdzie klęska nieurodzaju zeszłorocznego jest widoczna, niemniéj, ażeby zaległości podatkowe stąd urosłe, bez prowizyi zwłoki rozłożone zostały na raty aż do lat trzech.

3. Ażeby najbliższéj Radzie państwa przedłożony został wniosek rządowy do zmiany w ustawodawstwie państwowem, na podstawie którego odpisanie podatków gruntowych zarządzoném być mogło, nietylko w wypadkach klęsk elementarnych dotychczasową ustawą przewidzianych — lecz również w razie nieurodzaju — szkód w polu przez myszy, robactwo, szarańczę i inne tym podobne klęski w obsiewach zrządzonych.

Wniosek C.

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Poleca się Wydziałowi krajowemu, ażeby dla zbadania przyczyn zubożenia powszechnego w kraju i zwiększającego się upadku gospodarstw wiejskich, tudzież obmyślenia środków dla podźwignięcia kraju z tego smutnego stanu, zwołał ankietę i wynik jéj czynności przedłożył przyszłemu Sejmowi.

We Lwowie, 20. marca 1876.

Hoppen
przewodniczący.

Abrahamowicz
sprawozdawca.

Z I. Związkowéj Drukarni, Hotel Żorża.

L. 4981.

Aleg. XLIII.

Sprawozdanie

Wydziału krajowego w przedmiocie odstąpienia gminie miasta Sanoka należącego do funduszu szkół ludowych budynku pod l. 236 w Sanoku.

Wysoki Sejmie!

Do majątku krajowego funduszu szkół ludowych należy realność położona pod l. 236 w mieście Sanoku składająca się z gruntu 146 sążni kwadratowych, na którym wznosi się piątrowy murowany budynek.

Akta tyczące się tej realności, jakie Wydział krajowy w skutek objęcia zarządu krajowego funduszu szkół ludowych otrzymał z c. k. Namiestnictwa, są niekompletne i nie wystarczają do dokładnego zestawienia historyi tej realności.

Tyle tylko wypływa z rzeczonych aktów, że budynek jednopiątrowy, z którego się składa pomieniona realność, zbudowany został w roku 1820. z przeznaczeniem go na pomieszczenie szkoły głównej obwodowej w Sanoku, na gruncie nabytym od tamtejszego konwentu OO. Franciszkanów, że do budowy samej przyczynił się c. k. skarb kwotą 2618 zł. w. w. z tytułu patronatu, zaś do zakupna gruntu, który kosztował 670 zł. 5 kr. m. konw. konkurował fundusz szkół normalnych kwotą 297 zł. 49 kr., skarb państwa z tytułu patronatu kwotą 74 zł. 27½ kr., resztę zaś pokryły należące do okręgu szkolnego dominia i gminy.

Dla zabezpieczenia własności gruntu na rzecz funduszu szkolnego sporządzony został właściwy dokument prawny, którego jednak obecnie nie odszukano.

Od ukończenia budowy umieszczoną była w budynku, o którym mowa, szkoła główna Sanocka.

Czyli i jakie obowiązki ciężyły z tego tytułu na gminie miasta Sanoka, nie wyświecają akta, to jednak jest rzeczą pewną, że fundusz szkół normalnych, obecnie krajowy fundusz szkół ludowych. z realności tej nie miał żadnych zgoła dochodów, z którego to powodu realność pomieniona w wykazie majątku funduszu szkół ludowych, według którego zarząd tego funduszu oddano Wydziałowi krajowemu, pierwotnie nawet nie była zamieszczoną i dopiero dodatkowo i osobno oddaną została.

Budynek, o którym mowa, zgorzał w dniu 10. maja 1872. Ponieważ restauracya onego wymagała znacznego nakładu, ku czemu fundusz szkół normalnych nie posiadał odpowiednich środków, przeto udała się Rada szkolna krajowa do c. k. Ministerstwa wyznań i oświecenia z prośbą o dozwolenie na ten cel kredytu 4500 zł., a oprócz tego zawezwała gminę miasta Sanoka, ażeby ta, mając i tak obowiązek dostarczać umieszczenia dla szkoły, zajęła się dokonaniem najnaglejszych restauracyj, któreby budynek od dalszego zniszczenia ochroniły, i możność pomieszczenia w nim szkoły przynajmniej na przyszłość zachowała.

Do wezwania tego zastosowała się gmina m. Sanoka i dokonała tymczasowej restauracyi budynku kosztem 1365 zł. 79 ct. w. a., — prośba zaś do c. k. Ministerstwa nie odniosła skutku, p Minister bowiem odpowiedział, że gdy z mocy §. 66go państwowej ustawy o szkołach ludowych. fundusz szkół normalnych utracił swój dawniejszy charakter, i obecnie tylko ściśle określoną subwencyę ze skarbu państwa otrzymuje, ten ostatni w żaden sposób nie może mieć obowiązku udzielać rzeczonemu funduszowi subwencyi na pewne specyalne cele.

W tym składzie rzeczy, i chcąc uniknąć znacznych kosztów odbudowania zgorzałego budynku, zamierzała Rada szkolna krajowa zawiązać z gminą m. Sanoka rokowania względem odstąpienia gminie rzeczonej realności na cele szkolne, gdy jednak właśnie w tym czasie przeszedł zarząd funduszu szkół normalnych do rąk Wydziału krajowego, przeto Rada szkolna zawiesiła dalsze w tej sprawie kroki. i oddała realność i jej sprawy Wydziałowi krajowemu.

Przy oddaniu zarządu funduszu szkół ludowych do rąk Wydziału kraj. wykazaną została między należytościami czynnemi funduszu również suma 1417 zł. 50 ct. jako należąca się funduszowi od gminy m. Sanoka, a która powstała w sposób następujący:

Wskutek rozporządzenia gubernialnego z 25 września 1821 L. 47.735 uiszczać miała gmina m. Sanoka jako dodatek do płac nauczycielek tamtejszej szkoły panieńskiej na rzecz funduszu szkolnego corocznie po 157 zł. 50 ct. (105 zł. z kasy miejskiej, 31 zł. 50 ct. od gminy chrześciańskiej a 21 zł. od gminy izraelickiej).

Od roku 1847. nie egzekwowano datku tego w należytym czasie a z tąd urosła po koniec 1865 r. zaległość w kwocie 1417 zł. 50 ct., która, jak wyżej wspomniano, figuruje między należytościami czynnemi funduszu szkół ludowych i wpłynąć miała według rozporządzenia Rady szkolnej krajowej z 21. czerwca 1871. L. 284 w ośmiu kwartalnych ratach z góry, licząc od 1. lipca 1871.

Później już otrzymała gmina m. Sanoka od Rady szkolnej krajowej kilkakroć dość znaczne subwencye na cele szkolne z funduszu szkolnego a subwencye te wypłacono gminie pomimo tego, że na rachunek zaległości powyższej nic nie wpłynęło, że zatem subwencye, o których mowa, można było użyć w drodze kompenzaty na częściowe umorzenie długu.

Z tego wnosimy, że stan majątkowy gminy m. Sanoka był tak niekorzystnym, iż nie pozwalał ani na egzekucyę zaległości ni też na zkompenzowanie onej w kwotę subwencyjną.

Skoro nastąpiło odebranie w zarząd Wydziału krajowego funduszu szkół ludowych i realności pod L. 236 w Sanoku, zgłosiła się Zwierzchność gminy do Wydziału krajowego upraszając:

1. o odpisanie zaległości 1417 zł. 50 ct. ciężącej na gminie na rzecz funduszu szkół ludowych,

2. o zwrot sumy 1365 zł. 79 ct., jaką gmina w zastępstwie funduszu szkół ludowych wyłożyła na restauracyę zgorzałego budynku pod L. 236 w Sanoku,

3. o spieszne zarządzenie zupełnej restauracyi pomienionego budynku i oddanie takowego do bezpłatnego użytku na cele szkoły Sanockiej.

Dla umotywowania żądań powyższych przytoczyła Zwierzchność gminna, że gmina m. Sanoka ponosi już na cele szkolne rocznego wydatku 3519 zł. 10 ct., że dla zadośćuczynienia przyjętemu na się obowiązkowi względem pomieszczenia stałej załogi wojskowej zaciągnęła

od r. 1868. pożyczki w różnych instytucyach w sumie 50.000 zł., że niedobór w dochodach gminy wzrasta, i dodała w końcu, że skoro stosunki majątkowe gminy nieco się polepszą, takowa zobowiąże się płacić funduszowi szkół ludowych pewien czynsz z budynku służącego na pomieszczenie szkoły.

Na żądanie Wydziału krajowego zarządził Wydział powiatowy Sanocki oszacowanie realności pod L. 236 w Sanoku, przyczem wartość tej realności obliczoną została na 5055 zł. 50 ct. w. a.

Ponieważ oszacowanie to zarządzone było już po uskutecznieniu tymczasowej restauracyi, jakiej gmina m. Sanoka po pożarze, w zastępstwie funduszu szkolnego dokonała, zaś restauracya ta kosztowała jak już wyżej nadmieniono 1365 zł. 79 ct., przeto wynosić mogła wartość realności pod L. 236 według powyższego szacunku bezpośrednio po pożarze tylko 3689 zł. 71 ct.

Według kosztorysu, na którym opierała się Rada szkolna krajowa, żądając od c. k. Ministerstwa kredytu osobnego na wyrestaurowanie budynku, o którym mowa, kosztować miała restauracya zupełna tegoż budynku 4500 zł.

Ponieważ fundusz szkół ludowych nie posiadał rozporządzalnych zasobów, z którychby suma powyższa mogła być pokrytą, nadto zaś wyłożenie tak znacznej kwoty dla uzyskania niewielkiego czynszu z realności nie zdawało się być korzystnem dla funduszu szkolnego, przeto podejmując myśl Rady szkolnej krajowej, zaproponował Wydział krajowy gminie m. Sanoka, iż ze swej strony uczyni wniosek do Wys. Sejmu o odstąpienie realności L. 236 na własność gminy z obowiązkiem używania takowej na pomieszczenie szkoły ludowej, jeżeli gmina zdecyduje się wyrestaurować własnym kosztem cały budynek w ten sposób, iżby takowy przeznaczeniu swemu zupełnie odpowiadał.

Z propozycyą tą zgodziła się gmina m. Sanoka i wyrestaurowała budynek nakładem przeszło 4000 zł., tak, że takowy już od początku roku szkolnego 1875 służy do użytku szkoły, a obecnie zgłosiła się do Wydziału krajowego o wyjednanie u Wys. Sejmu odstąpienia całej realności pod L. 236 na własność gminy.

Stan sprawy wyżej wyłuszczonej przedstawia się w streszczeniu jak następuje:

Krajowy fundusz szkół ludowych posiada w Sanoku realność, która dotąd żadnego nie dawała dochodu a której wartość, po spaleniu się budynku oszacowaną była na 3689 zł. 71 ct., a nadto ma do żądania od gminy m. Sanoka tytułem zaległości 1417 zł. 50 ct., zaś gmina m. Sanoka wydała w zastępstwie funduszu szkolnego najprzód 1365 zł. 79 ct., a następnie wyrestaurowała budynek spalony zupełnie, tak, że wydała na restauracye własności funduszu szkół ludowych przeszło 4000 zł.

Zważywszy, że realność, o której mowa, służyła od początku swego istnienia bezpłatnie na pomieszczenie szkoły w Sanoku, zaczem fundusz szkolny pomimo tego, że był jej właścicielem, nie miał z realności tej żadnych dochodów, dalej

zważywszy, że fundusz szkolny po pogorzeli budynku nie miał zasobów na restauracyę onego, a zupełną restauracyę uskuteczniła własnym kosztem i ze znacznym nakładem gmina m. Sanoka, — że fundusz szkolny chcąc nadal zachować własność realności, musiałby gminie m. Sanoka zwrócić całe koszta restauracyi budynku a suma, jakiejby na ten cel użyć musiano, przyniosłaby ulokowana w papierach, prawie tyle, ileby w razie wynajęcia realności L. 236 tytułem czynszu żądać było można;

zważywszy wreszcie, że dotychczasowa niewypłacalność i zły stan funduszów gminy m. Sanoka nie dają rękojmi regularnego na przyszłość uiszczania czynszu, gdyby realność gminie m. Sanoka na pomieszczenie szkoły miała być wynajmywaną; —

zważywszy nakoniec, że gmina m. Sanoka ponosi obecnie znaczne wydatki na cele szkolne, i że wydatki te po dokonaniu reorganizacyi szkół tamtejszych jeszcze się wzmagają,

Wydział krajowy wnosi:

Wys. Sejm raczy uchwalić:

1. Realność położona pod L. 236 w Sanoku będąca własnością krajowego funduszu szkół ludowych, odstępuje się bezpłatnie na własność gminy m. Sanoka z zastrzeżeniem, iż realność ta służyć będzie stale i wyłącznie na umieszczenie szkoły ludowej w Sanoku.

2. Należąca się funduszowi szkół ludowych od gminy m. Sanoka kwota 1417 zł. 50 ct., z tytułu nieuiszczonych dodatków do płac nauczycielskich z lat 1847 po koniec roku 1865. ma być odpisana; natomiast przyjmie gmina m. Sanoka wszystkie wydatki, jakieby fundusz szkół ludowych jako właściciel realności L. 236 w Sanoku miał był ponieść z tytułu restauracyi budynku należącego do rzeczonej realności po pożarze w r. 1872.

We Lwowie dnia 21. Marca 1876.

Oktaw Pietruski w. r.
Przewodniczący i sprawozdawca.

L, 227/S.

Aleg. XLIV.

Sprawozdanie

komisyi kultury krajowéj o petycyi gminy Czajkowiec w sprawie uregulowania koryta Dniestru.

Wysoki Sejmie!

W dniu 9. marca b. r. przekazał wysoki Sejm komisyi kultury krajowéj do załatwienia petycyę gminy Czajkowiec w powiecie Rudeńskiém położonéj w sprawie regulacyi koryta Dniestru.

W petycyi téj domaga się rzeczona gmina, by wysoki Sejm w uwzględnieniu szkód wyrządzonych, przez każdoczesny wylew Dniestru, wyjednał z funduszów państwowych subwencyą na uregulowanie koryta téj rzeki.

Jakkolwiek żądanie to pojedyńczéj gminy, przedstawione bez wszelkiego poparcia, uwidocznienia pod względem położenia samego sposobu regulacyi, wreszcie korzyści ztąd wynikających, nie może być przedmiotem, chociażby względuego załatwienia, to jednakowoż komisya widzi się spowodowaną, zwrócić uwagę wysokiego Sejmu na ważność uregulowania koryta Dniestru w ogóle, w szczególności zaś w powiatach Samborskim, Rudeńskim i Drohobyckim, które zarówno pod względem ekonomicznym, jakoteż i sanitarnym wielkiéj jest doniosłości.

Rzeka Dniestr rozlewając się na szerokich błoniach wspomnianych powiatów, zajmuje tak korytem swoim często zmieniającym się, jak również błotami nadbrzeżnemi przestrzeń bardzo znaczną, albowiem w powiecie Samborskim do 10.000 morgów, w Rudeńskim 5,000 morgów, zaś w Drohobyckim około 1000 morgów, zatem razem do 16.000 morgów przestrzeni.

Nadbrzeża te Dniestrowe, których wierzchnia warstwa jest torfowa, tworzą podmokłe łąki, w latach suchych dość bujną trawą porosłe, w latach jednakże mokrych żadnego prawie pożytku nie przynoszące.

Uregulowanie rzeki Dniestru i osuszenie tak znacznéj przestrzeni nieużytecznych bagnisk, w powiatach Samborskim, Rudeńskim i Drohobyckim jest więc równie ważném ze względów ogólno ekonomicznych, mianowicie przez zamienienie kilkunastu tysięcy morgów nieużytecznych

błot na łąki lub pastwiska, jak niemniej ze względów sanitarnych, w szczególności z uwagi na szkodliwe wpływy, jakie wywierają wyziewy błotne, często narażające okoliczną ludność na rozmaite choroby, w czasach zaś epidemii powiększającą śmiertelność.

Komisya mniema przeto, że sprawa uregulowania koryta Dniestru i wpadających doń mniejszych rzek Błożówki i Strwiąża, do najważniejszych zadań kultury krajowéj zaliczoną być winna.

O ile chodzi o uzyskanie funduszów państwowych na cele osuszenia lub regulacyi rzek, wyjaśnia nam reskrypt Ministerstwa rolnictwa z dnia 29. marca 1872. l. 4632, w którém ministerstwo oświadcza, że potrzebne do powyższych celów sumy, mogą być udzielone, jeżeli:

a) w pojedynczych wypadkach wygotowane będą pod względem technicznym dokładne i zaopatrzone w kosztorysy projekty;

b) jeżeli odpowiednia fizyczna albo moralna osoba dostarczy potrzebnych gwarancyi, że nietylko przedsiębiorstwo melioracyjne, zarówno pod względem technicznym, jak i ze względu na same do tego potrzebne środki do skutku doprowadzi, lecz także dotrzyma zobowiązań, któreby w razie uzyskania od Rządu zaliczki na siebie przyjęła.

Spodziewać się więc należy, że Ministerstwo rolnictwa w celu podniesienia gospodarstwa krajowego przyjdzie w pomoc większym przedsiębiorstwom melioracyjnym, które jako spółki utworzone na podstawie ustawy wodnéj, lub jako stowarzyszenia prywatne, projekt melioracyi przeprowadzić zamierzają.

Z zaczerpniętych informacyi od Towarzystwa gosp. galicyjskiego, przyszła komisya do wiadomości, że już we wrześniu 1874 r. właściciele błot i moczarów położonych nad rzeką Dniestrem, mianowicie: pp. hr. Piotr Komorowski, Celestyn Sozański, Br. Bruchmann, Konstanty Morawski, Józef Bal i t. d. oświadczyli gotowość podjęcia się melioracyi tych nieużytecznych bagień, skoro inżynier biura melioracyjnego Towarzystwa gospod. gal. zbada takowe i obliczy, jakich nakładów czynność ta wymagać będzie.

Wprawdzie powołany inżynier z powodu licznych robót, do jakich wprzódy był zobowiązany, czynności téj zupełnie nie dokonał, jednakże robiąc plany regulacyjne dla rzeki Błożówki, przyszedł do przekonania, iż osuszenie opisanych powyżéj bagień jest do przeprowadzenia.

Okoliczność ta służy za dowód rozwiniętéj już w tym kierunku działalności, i przekonywa, że w razie poparcia usiłowań pojedyńczych właścicieli przez udzielenie im zaliczki rządowéj, projektowane osuszenie błot nad Dniestrem i melioracye tak znacznéj przestrzeni, z wielką korzyścią dla kraju przeprowadzone być mogą.

Zważywszy więc, że przez osuszenie i odpowiednią melioracyą tych błót wyzyskanoby nietylko łąki i pastwiska, ale wysuszonoby i wyżéj położone łąki i pola w równinie, które z natury bardzo dobre, na szkodliwe wpływy zbytniéj wilgoci są narażone;

zważywszy, że uregulowanie koryta rzeki Dniestru usunęłoby tak często powtarzające się wylewy téj rzeki, a tém samém wielkie straty, jakie z tego powodu mieszkańcy okoliczni ponoszą;

zważywszy, że przez osuszenie tak znacznéj przestrzeni błot z pokładem torfowym, przemysł torfowy mógłby się w okolicach tych rozwinąć, a przy robotach tych ludność biedna miałaby zarobek;

zważywszy, że usunięcie szkodliwych wyziewów powstających ze zbytniéj wilgoci, do polepszenia się zdrowotnych stosunków okolicy wielceby się przyczyniło;

zważywszy, że osuszenie błot i bagien przyczyni się stanowczo do podniesienia hodowli bydła, głównie przez ztąd wynikającą zmianę w jakości paszy;

zważywszy wreszcie, że zwiększona w skutek tego siła produkcyjna i siła podatkowa ludności znacznieby się podniosła.

Komisya wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Poleca się Wydziałowi krajowemu, ażeby sprawę uregulowania koryta Dniestru i wpadających doń rzek Błożówki i Strwiąża zbadał, na podstawie reskryptu wysok. Ministerstwa rolnictwa z dnia 29. maja 1872 r. do l. 4632 rokowania co do uzyskania subwencyi państwowéj na te cele przedsięwziął, i wynik swych czynności przedłożył przyszłemu Sejmowi.

Petycya gminy Czajkowiec przez powyższą uchwałę wysokiego Sejmu załatwioną zostaje.

J. Czartoryski
przewodniczący.

Mikołaj Wolanski
sprawozdawca.

L. 232/s.

Aleg. XLV.

Wniosek

posła Kornela Krzeczunowicza.

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

I.

Sejm królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiém księstwem Krakowskiém czyni na podstawie §. 19. statutu krajowego wniosek:

1. Ażeby należytości prawne od przelewania prawa własności i prawa użytkowania rzeczy nieruchomych zostały zniżone;
2. ażeby zaprowadzone zostały opłaty od interesów giełdowych i od wyroków rozjemczych sądów giełdowych, wymierzane od wartości rzeczy, która jest przedmiotem interesu lub wyroku.

II.

Sejm królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiém księstwem Krakowskiém wzywa c. k. Rząd:

1. Ażeby wydane zostało do c. k. urzędów skarbowych rozporządzenie pouczające, że opuszczenia w należytościach prawnych, postanowione w rozporządzeniu Ministerstwa skarbu z dnia 3 maja 1850 (Dz. u. P. Nr. 181) stosują się także i do takich posiadłości, które nie są przedmiotem ksiąg gruntowych, i że tych urzędów jest obowiązkiem wyśledzać z urzędu okoliczności, które na przyznanie opuszczenia i na miarę onego wpływają;
2. ażeby wydane zostało do urzędów skarbowych rozporządzenie, że w przypadkach przelewania prawa własności do rzeczy nieruchomej, zmiana w aktach ewidencyi podatkowéj, t. j. zapisanie nowego nabywcy jako posiadacza téj rzeczy, ma być przeprowadzona jak najrychléj, a mianowicie nie później, niż wymierzenie należytości od aktu prawnego, własność prrelewającego;
3. ażeby rozporządzenia c. k. urzędów skarbowych w moc których:
   a) wymierzają się należytości skarbowe od przeniesienia własności;
   b) przypisują się podatki osobom, które takowych przedtém nie płaciły, albo też zwiększają się kwoty podatkowe stron poszczególnych;

c) wymierzają się podatki domowo-czynszowe i dochodowe bez fasyi, albo niezgodnie z fasyą przez obowiązanego podaną;

d) odpisują się podatki z powodu szkód elementarnych, lub z innych powodów specyalnych; doręczane były stronom wcześnie i razem z dokładném, dla strón zrozumiałém tych rozporządzeń uzasadnieniem;

4. ażeby ilość c. k. urzędów podatkowych w królestwie Galicyi i Lodomeryi z Wielkiém księstwem Krakowskiém, lub przynajmniéj ilość urzędników przy urzędach podatkowych obecnie istniejących była powiększona.

Lwów 24. marca 1876.

Kornel Krzeczunowicz m. p.
wnioskodawca.

Bartoszewski,
Garbaczyński,
Dąbrowski,
Szemelowski,
Z. Sawczyński,
Gniewosz,
Waygart,
Serwatowski,
Paweł Popiel,
E. Wolański,
Koziebrodzki,
J. Jasiński,
Rey,
Dunajewski,
Szumańczowski,
Szujski,
Majer,
Paszkowski,
C. Haller,
Weissmann,
Podlewski,
Słoneeki,
Czerkawski,
Jędrzejowicz,
Walenty Jaworski,
Marceli Madeyski,
Aleks. Jasiński.

Aleg. XLVI.

Wniosek

posła Abrahamowicza.

Podatek konsumcyjny od mięsa, wymierzany obecnie w powszechności od sztuki bydła bitego, bez uwzględnienia wagi tego bydła i ceny mięsa, jest niesłusznym. Ten system wymierzania podatku, krzywdzi szczególnie kraj nasz w stosunku do prowincyj zachodnich.

Z powodu niższego stopnia kultury i z powodu gorszych stosunków klimatycznych, produkuje się w kraju naszym bydło mniejsze, niż w prowincyach zachodnich, a i z tego bydła sztuki większe i lepiej tuczone wyprowadzane są do tamtych prowincyj.

Przeciętna waga bydła, na konsumcyę bitego, jest u nas 2 do 3 razy mniejszą, niż w prowincyach zachodnich. Ztąd wypływa, że przy systemie wymierzania podatku od sztuki, bez względu na wagę opłaca się w kraju naszym podatek od funta mięsa 2 do 3 razy większy, niż w bogatszych prowincyach zachodnich, gdzie mieszkańcy są zamożniejsi, i więcej zarabiają, więc też mogą znieść większy podatek konsumcyjny. Także i cena mięsa jest u nas mniejsza, niż w tamtych prowincyach właśnie dlatego, że lud mniéj zamożny nie może kupować mięsa droższego.

Niesprawiedliwość systemu teraźniejszego, została uznana w naszym Sejmie krajowym, który na wniosek posła Kornela Krzeczunowicza, uchwalił dnia 3. lutego 1866. wniosek, ażeby taryfa podatku konsumcyjnego była ustanowioną dla każdego kraju koronnego z należytém uwzględnieniem wagi bydła i przeciętnéj ceny mięsa tego kraju, tak, ażeby wysokość podatku w stosunku do przeciętnéj ceny centnara mięsa była równą we wszystkich krajach koronnych.

C. k. Rząd jednak przedłożył Radzie Państwa projekt do nowéj ustawy o podatku konsumcyjnym od mięsa, według którego dotychczasowy niesłuszny system wymierzania podatku ma być i nadal zachowany. Przy ogólnéj nad tém projektem rozprawie w Izbie wyższéj Rady Państwa (w lutym b. r.) posłowie kraju naszego, pomni obowiązków swoich, postawili wniosek przejścia do porządku dziennego nad projektem i wezwania c. k. Rządu do ułożenia projektu nowego, sprawiedliwszego, na zasadach w powyższéj uchwale Sejmu naszego wypowiedzianych.

Upadł jednakże ten wniosek w Izbie niższéj. Z ubolewaniem przychodzi nam wspomnieć, że przeciw wnioskowi przejścia do porządku dziennego, nad projektem do ustawy dla kraju naszego niesłusznym, głosowali posłowie wybrani w kraju naszym, którzy w Izbie niższéj Rady Państwa tworzą osobny klub, nazwany ruskim. Trudno zaprzeczyć, że to ich głosowanie osłabiło opozycyę przeciw projektowi do ustawy, i że musiało być tak tłumaczoném, jakoby część reprezentantów kraju naszego nie uznawała niesprawiedliwości zasady podatkowéj, w tym projekcie zawartéj.

Pomimo, że mała jest nadzieja, ażeby niesłuszna zasada wymierzenia podatku konsumcyjnego od mięsa w bliskiéj przyszłości była zmienioną, sądzimy, że Sejm nasz stojący na straży interesów krajowych, w obecnéj właśnie chwili, gdy nowa ustawa jeszcze nie jest sankcyonowana, powinien ponowić żądanie swoje do słusznego rozkładu podatku zmierzające.

Wnosimy przeto, ażeby wysoki Sejm raczył uchwalić: „zważywszy, że wniosek Sejmu uchwalony na posiedzeniu z dnia 3. lutego 1866., żądający sprawiedliwéj zmiany zasad wymierzania podatku konsumcyjnego od mięsa nie został dotąd uwzględniony; że c. k. Rząd wniósł w Radzie Państwa nową o tém podatku ustawę, która zachowuje dotychczasową zasadę wymierzenia w powszechności podatku od sztuki bydła bitego, bez uwzględnienia wagi tego bydła i ceny mięsa; że ta zasada jest w powszechności niesłuszną, a w szczególności krzywdzi kraj nasz w stosunku do bogatszych krajów koronnych zachodnich, gdzie waga bydła jest przeciętnie znacznie większą, i cena mięsa wyższą, niż w kraju naszym; —

uchwala Sejm Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielk. ks. Krakowskiém na podstawie §. 19. statutu krajowego następujący wniosek:

1. Podatek konsumcyjny od mięsa, powinien być wymierzany sprawiedliwie podług wagi mięsa, a przy pobieraniu go od sztuki bydła podług wagi rzeźnéj tegoż bydła.
2. Taryfa podatkowa podług wagi powinna być ustanowiona dla każdego kraju koronnego na peryod kilkuletni z uwzględnieniem przeciętnéj, z peryodu poprzedzającego wyśledzonéj ceny mięsa w tymże kraju, tak, ażeby wysokość cyfry podatkowéj była w stosunku do ceny mięsa we wszystkich krajach koronnych równą.

Sejm królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiém księstwem Krakowskiém, wzywa c. k. Rząd, ażeby poczynił stosowne kroki do rychłego uchylenia dotychczasowego niesłusznego systemu wymierzania podatku konsumcyjnego od mięsa i zastąpienia go systemem, wskazanym w powyższym wniosku.

Lwów dnia 23. marca 1876.

Abrahamowicz, włr.
wnioskodawca.

Szeptycki,
Podlewski,
Szeliski,
Koziebrodzki,
Horodyski,
Słonecki,
A. Głogowski,
Marceli Madeyski,
Józef Jasiński,
Krzeczunowicz,
Woygart,
Serwatowski,
Gniewosz,
E. Wolański,
M. Rey,
Czerkawski,
Paweł Popiel,
Weisman.

L. 263|S.

Aleg. XLVII.

Wniosek.

Wysoki Sejm raczy uchwalić!

Sejm królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiém księstwem Krakowskiém objawia zdanie, że zmiana obecnego systemu wymierzania podatku od wyrobu wódki byłaby szkodliwą dla stosunków gospodarskich i przemysłowych kraju naszego.

Gross,
wnioskodawca.

Polanowski, Mikołaj Wolański, hr. Baworowski, Torosiewicz, Zenon Krzeczunowicz, Zenon Słonecki, hr. Wodzicki, Paweł Popiel, C. Haller, Edward Jędrzejowicz, Abrahamowicz, Skrzyński, Męciński, Weissmann, Koziebrodzki, Podlewski, Szeptycki, Kornel Krzeczunowicz.

Aleg XLVIII.

Wysoki Sejm raczy uchwalić!

Wzywa się ponownie c. k. Rząd, iżby zgodnie z uchwałą Rady Państwa w r. 1870. wydaną, przystąpił do utworzenia Wydziału lekarskiego w Uniwersytecie lwowskim na koszt Skarbu Państwa.

Kabat,
wnioskodawca.

Grocholski, Polanowski, W. Badeni, A. Głogowski, Waygart, Szeptycki, J. Jasiński, Abrahamowicz, O. Hausner, Mikołaj Wolański, Walenty Jaworski, Tetmajer, Dąbrowski, Czerkawski, A. Jasiński, Dr. Kamiński, Dr. Weigel, Zenon Krzeczunowicz, Ks. Chełmecki, Marceli Madeyski, Hoszard, K. Krzeczunowicz, Skrzyński, Smarzewski, Apolinary Jaworski, Gniewosz, H. Konopka, Horodyski, Smolka, Filip Zucker. E. Wolański, Z. Sawczyński, Ks. Król, Szumańczowski, Serwatowski, Wesołowski, Spławiński, Czartoryski, Baworowski, Koziebrodzki, Zamoyski, K. Piliński, Pietruski, Cywiński, Szeliski, Podlewski, Słonecki, Wereszczyński, Czaykowski, Weissmann, Torosiewicz, Jędrzejowicz.

L. 264
S.

Aleg. XLIX.

Wniosek.

Wzywa się c. k. Rząd, aby następujące uczynił zmiany w rozporządzeniu ministeryalném z dnia 21. grudnia 1875. L. 19109, regulującém ferye w szkołach średnich:

1. Ferye na święta Bożego narodzenia rozpoczynają się z dniem 23. grudnia i trwać mają w Galicyi tam, gdzie nie ma świąt ruskich, aż do dnia 1. stycznia.
2. Dzień zaduszny i dzień popielcowy wyznaczają się jako feryalne.
3. W wielkim tygodniu poniedziałek i wtorek przeznaczają się — tak samo jak dawniéj — wyłącznie do odbywania czynności religijnych.
4. Z przyczyn ważnych Rada szkolna krajowa przeznaczyć może do odbywania czynności religijnych w takich miejscach, w których jest więcéj szkół średnich, dla niektórych z nich, poniedziałki i wtorki innych tygodni przed Wielkanocą.

Zoll
wnioskodawca.

H. Wodzicki.
Szujski.
Romer.
Spławiński.
C. Haller.
Pietruski.
Tetmajer.
Paweł Popiel.
Dunajewski.
X. Król.
Czaykowski.
A. Głogowski.
W. Badeni.
Waleryan Podlewski.
Smolka.
Walenty Jaworski.

L. 7100.

Aleg. L.

Sprawozdanie

Wydziału krajowego o budowie pralni, łaźni, kuchni parowych, pomieszkania dla służby niższej szpitalnej i o urządzeniu łazienek przy szpitalu powszechnym we Lwowie.

Wysoki Sejmie!

Wadliwe urządzenie łaźni i praczkarni w szpitalu Lwowskim oraz potrzeba wybudowania przy tymże szpitalu oddzielnej pralni i łazienek była już niejednokrotnie przedmiotem rozpraw Wysokiego Sejmu.

Wydział krajowy starał się zawsze złemu zaradzić tymczasowemi ulepszeniami, jak sprawieniem mechanicznej maszyneryi parowej, zakupieniem nowych kotłów i t. d., z postanowieniem zaś postawienia oddzielnego budynku na pralnię i łaźnię wystąpił przed Wysokim Sejmem po raz pierwszy dopiero w r. 1871.

Przy sprawozdaniu z dnia 25. sierpnia 1871. r. o pokryciu nowym dachem gmachu szpitalnego, uzasadnił Wydział krajowy konieczność postawienia osobnej pralni, wykazując, iż szczupłość miejsca znajdującego się w piwnicy pod gmachem szpitalnym, w którym umieszczono pralnię, pociąga za sobą tę niedogodność, iż pranie bielizny bardzo jest utrudnione, że należyte oddzielenie bielizny przeznaczonej dla syfilitycznych jest niemożliwem, że zdrowie i życie zajętych przy pralni praczek jest na szwank narażone, gdyż zjadliwe wyziewy zatruwają powietrze, że osiadająca się para niszczy i zawilgaca mury i sklepienia.

Pomimo oświadczenia się komisyi szpitalnej z dnia 29. września 1871. r. l. 29/356 za budową nowej pralni Wysoki Sejm uchwałą z dnia 17. października pominął sprawę pralni.

Niebawem bo już w miesiącu kwietniu 1872. r. Dyrekcya szpitala przedstawiła Wydziałowi krajowemu grożące niebezpieczeństwo, a Magistrat Lwowski nakazał powstrzymać ruch machiny parowej jako sprzeciwiający się przepisom policyjnym i zagrażający całemu gmachowi, jakoteż sąsiednim budynkom niebezpieczeństwem ognia.

Wydział krajowy zaradzając niebezpieczeństwu tymczasowemi zarządzeniami, przedstawił Wysokiemu Sejmowi przy sprawozdaniu z dnia 15. października 1872. r. o zaciągnięciu

pożyczki na różne urządzenia szpitala Lwowskiego, po raz drugi potrzebę wybudowania pralni i łazienek, żądając na to sumy prawdopodobnych kosztów w kwocie 15.000 zł.

Idąc za zdaniem komisyi budżetowej, która w sprawozdaniu swem z dnia 29. listopada 1872. r. l. 550 podniosła grożące niebezpieczeństwo z umieszczenia pralni w piwnicach gmachu głównego, oraz skutki i następstwa ztąd wyniknąć mogące, Wysoki Sejm uchwałą z dnia 6. grudnia 1872. r. nad powyższem przedłożeniem upoważnił Wydział krajowy do użycia kwoty 18.800 zł., pozostałej ze sprzedaży kapitałów funduszów chorych i położnic na przebudowanie kanałów i wystawienie nowej pralni i łazienek.

Stosując się do tego polecenia, Wydział krajowy zawezwał p. Chołoniewskiego do sporządzenia dokładnych planów i kosztorysów na podstawie szkicu architekty Kuhna.

Przedłożone plany i kosztorysy przez pana Chołoniewskiego obliczone zostały na kwotę . . . . . 71.434 zł. 28 ct.

Równocześnie z p. Chołoniewskim sporządził także p. Rostkowski plan i kosztorys na te budynki z kosztem w kwocie . . . . . 66.332 zł. 85 ct.

Obydwa te projekta Wydział krajowy uznał za nieodpowiednie, dlatego też zawezwał w październiku 1873. r. architektę Kołodziejskiego z Krakowa do ułożenia nowego projektu.

Pan Kołodziejski sporządził dla braku czasu tylko szkic z obliczeniem kosztów budowy na sumę . . . . . 54.816 zł. 25 ct.

Sprawozdaniem z dnia 16. grudnia 1873 r. Wydział krajowy po raz trzeci przedłożył Wysokiemu Sejmowi sprawę pralni i łazienek przedstawiając wszystkie trzy projekta, z których tylko ostatni zalecił.

Nad tem ostatniem sprawozdaniem Wysoki Sejm powziął na dniu 14. stycznia 1874 r. l. 355 następującej treści uchwałę:

„Sejm uznaje w ogóle pożyteczność i korzyści z urządzenia pralni parowej przy szpitalu i poleca Wydziałowi krajowemu przedłożenie na najbliższej sesyi sejmowej dokładnych planów i kosztorysów do budowy pralni i łazienek przy szpitalu głównym, jednak na ten tylko wypadek, jeżeli Wydział krajowy uzna niezbędną potrzebę takiej budowy, pomimo, że parowa pralnia z łaźnią w Kulparkowie zbudowaną będzie."

Po dokładnem zbadaniu Wydział krajowy przyszedł do przekonania, że pralnia i łaźnia w Kulparkowie wystarczy tylko na potrzeby tego zakładu, i że szpital Lwowski nie może obejść się bez urządzenia takiego samego budynku przy gmachu szpitalnym, a to z następujących powodów:

a) Zakład Kulparkowski posiada tak małą ilość wody, iż zaledwie wystarczy na zaspokojenie codziennych potrzeb i wypranie bielizny własnego zakładu.

Studnia Kulparkowska przy najwyższym stanie wody zawiera 1400 wiader.

Ilość chorych wraz z personałem przynależnym można przeciętnie liczyć na 550 osób.

W zakładach zdrowotnych na kuchnię, pranie, łazienki i t. d., rachuje się na dobę 150 litrów wody na jedną osobę, czyli prawie dwa wiadra.

Potrzeba więc dzienna wody na 550 osób wynosi 1100 wiader.

W studni Kulparkowskiej przypływa dziennie 7 sążni wody głębokości, czyli 1000 wiader, w latach zaś i miesiącach suchych przypływ wody jest daleko mniejszy, obawiać się więc należy, że w skwarnych miesiącach letnich będzie brakować wody dla samego zakładu.

b) Pralnia w Kulparkowie jest zbyt małych rozmiarów, ażeby mogła wystarczyć na pranie bielizny z dwóch wielkich zakładów; — przytem w pralni Kulparkowskiej oprócz przyrządów do naparzania bielizny i jej suszenia nie będzie żadnych innych maszyn skracających pracę, gdyż pranie ręczne w zakładach obłąkanych uważa się jako pożyteczne zajęcie dla umysłowo chorych. Pranie więc będzie powolne i nie podoła potrzebom szpitala Lwowskiego.

c) Niedogodność tak dla zakładu Kulparkowskiego jak i Lwowskiego byłaby bardzo wielką. Nieustanne wożenie bielizny z miasta do Kulparkowa i napowrót, ciągłe jej pakowanie,

narażałoby bieliznę na zniszczenie, a przy trudności zaprowadzania dobrej kontroli, nie zdołanoby jej ustrzedz podczas oddawania i odbierania od zatracenia.

d) Przewożenie bielizny z chorych, dotkniętych zakaźoną nieraz słabością, mogloby łatwo zaszczepić niebezpieczne i zaraźliwe choroby; dlatego też może natrafić na opór Magistratu, jako władzy czuwającej nad zdrowiem publicznem.

e) Przez pranie bielizny na Kulparkowie, szpital Lwowski pozbawionyby był zastowania siły parowej do gotowania potraw, do urządzenia łaźni, tartaku i innych urządzeń zastosowywanych z wielkim pożytkiem i doświadczeniem stwierdzonych korzyści w większych zakładach za granicą.

Te powody wydawały nam się dostatecznymi do powzięcia przekonania, że z urządzeniem pralni i łaźni w Kulparkowie nie zapobieże się potrzebie postawienia oddzielnej pralni i łaźni przy szpitalu Lwowskim.

Stosownie do uchwały Wysokiego Sejmu z 14. stycznia 1874. l. 355. Wydział krajowy winien był przedłożyć plany i kosztorysy pralni na sesyi sejmowej w październiku 1874. r., nie uczynił jednak tego z powodu licznych i ważnych innych sprawozdań.

Ponieważ Wydział krajowy nadto nie rozporządza takiemi siłami architektonicznemi, któreby mu pozwalały wykonać z urzędu plany tak skomplikowanej budowy, jaką jest pralnia i łazienki, musiał wyglądać stosownej do tego chwili a raczej osobistości.

Gdy właśnie w roku ubiegłym p. Janowski miał sposobność zwiedzić zakłady sanitarne za granicą oraz zbadać urządzenia wzorowe pralni, kuchni parowej i łazienek, uznał Wydział krajowy za stosowne polecić wykonanie projektu p. Janowskiemu.

Wywiązując się z poleconego zadania, p. Janowski sporządził projekt pralni i łazienek ze szczegółowem obliczeniem kosztów budowy, w którem usuwa wady i błędy dotychczasowych projektów i zastosowuje wszystkie praktyczne urządzenia podobnych zakładów za granicą.

Na uzasadnienie tego naszego zarządzenia, ośmielamy się poddać krytycznemu rozbiorowi i porównaniu przedłożone dotychczas Wysokiej Izbie projekta pp. Chołoniewskiego i Kołodziejskiego z projektem, który obecnie przedkładamy.

Program obydwu pierwszych projektów osnuty był na żądaniu komisyi lekarskiej, domagającej się budynku, w którym pomieścić się winna pralnia mechaniczna z maglownią, suszarnią itd., 32 wanien, 2 wanny siarczane oraz łaźnia parowa.

Projekt p. Chołoniewskiego nie odpowiedział warunkom programu, gdyż pralnia w nim nie jest urządzoną mechanicznie, a łazienek zamiast 32 mieści tylko 16.

Pomieszczenie pralni z wielkim bassenem murowanym na dolnem piętrze, pciągnęło za sobą wielką stratę miejsca na fundament pod tymże bassenem, przypadający w samym środku głównego budynku, pomiędzy łaźnią i wannami dla mężczyzn przeznaczonemi.

Oprócz tego projekt ten w całym swoim układzie był niepraktycznie i niewygodnie pomyślanym.

Projekt p. Kołodziejskiego, jakkolwiek o wiele lepszy i praktyczniejszy, jednakże miał wiele niedogodości, z których najważniejszą jest nadzwyczajna szczupłość wszystkich lokalności.

Pralnia i położona nad nią maglownia z suszarnią ma zaledwie 3 sążni i 2 stopy szerokości, co jest tak szczupłem, że nie ma miejsca na ustawienie stołów do prac ręcznych, jak namydlanie, odręczne przepieranie i t. d.

Pomimo że całe pierwsze piątro budynku zajęte jest przez łazienki, projektujący zdołał tam tylko 19 wanien pomieścić, gdy program żądał ich 32; i pomieszczenie izby na skład brudnej bielizny, i do prania takowej jest niewłaściwe, gdyż nietylko że znajdują się w bezpośredniej łączności ze składem czystej bielizny, ale służą nawet za jedyną komunikacyę do maglowni i do suszarni; wanna do kąpieli siarczanych pomieszczona w samym środku, przyczyniałaby się tylko do ustawicznego zapowietrzania budynku wyziewami z tych kąpieli.

Wysokość piątr zaledwie 10 stóp wynosząca, nie odpowiada zupełnie warunkom hygienicznym zakładu.

Z tych powodów i ten projekt nie mógł być do wykonania przyjętym.

Przystępując do opracowania nowego projektu, poddano przedewszystkiem rewizyi sam program budowy.

Powołana do tego komisya techniczno-lekarska, uznała za stosowne poczynić w nim pewne zmiany. Uznano za potrzebne ze względów praktycznego użytku i wewnętrznej wygody, przenieść kuchnię z gmachu głównego do nowo projektowanego budynku, a w miejscu dziś przez kuchnię zajmowanym pomieścić łazienki, które wedle pierwszego programu w nowym budynku miały się znajdować.

Przez tę zamianę gmach główny uwalnia się od nieprzyjemnych i niezdrowych wyziewów kuchennych, gdy natomiast chorzy zyskują wiele przez to, że do kąpieli nie będą zmuszeni przechodzić daleko przez nieogrzane przejścia i korytarze. Z powodu, że szłużba szpitalna ma w wysokim stopniu niedogodne, niezdrowe, bo w piwnicach położone pomieszczenie, dodano do nowego programu urządzenie mieszkań dla służby, a nadto mieszkanie dla starszej kucharki i dla maszynisty.

Tak zmodyfikowany program objął następujące lokalności:

1. pralnię parową, mechaniczną, z oddzielną izbą do prania bardzo brudnej bielizny,
2. maglownię mechaniczną,
3. suszarnię.
4. skład brudnej bielizny,
5. skład czystej bielizny,
6. machinę parową,
7. kotły parowe,
8. rezerwoary wody zimnej i gorącej, tak pomieszczone, żeby mogły zasilać łazienki w głównym gmachu mieścić się mające,
9. łaźnie parowe złożone z trzech izb.
   a) łaźni właściwej,
   b) bassenu zimnej wody i tuszów,
   c) rozbieralni i odprasywalni;
10. kuchnię parową a przy niej
11. pomywalnie,
12. tłucznie do mięsa,
13. izbę do obierania jarzyn z kociołkiem parowym do gotowania kartofli,
14. sień, z którejby można było odbierać potrawy z kuchni bezpośrednio przez odpowiednie urządzone okno,
15. jeden duży lub dwa mniejsze magazyny żywności,
16. pomieszkanie dla starszej kucharki,
17. pomieszkanie dla maszynisty,
18. pomieszkanie dla służby szpitalnej,
19. wychodki,
20. galerje łączące projektowany budynek z gmachem głównym,
21. łazienki urządzone w gmachu głównym dotąd przez kuchnię zajmowanym w liczbie 14 wanien dla mężczyzn, 14 wanien dla kobiet, 2 wanien dla pierwszej klasy i jednej wanny siarczanej — ta ostatnia urządzić się mająca w suteranach, żeby jak najmniej zanieczyszczała powietrze w gmachu,
22. izbę dla obsługi łazienek.

Na mocy tak ułożonego programu, polecono p. Józefowi Janowskiemu architekcie, opracować przedewszystkiem szkic do projektu. Szkic ten przedłożonym został komisyi techniczno-lekarskiej, która uznała go za odpowiedni warunkom programu z zastrzeżeniem, że przy opracowaniu ostatecznego projektu należy obydwa magazyny tak pomieścić, żeby w bezpośredniej z sobą zostawały łączności, skasować część galeryi otaczającą klatkę schodową, dodać warstat mechaniczny i pomieścić w nim piłę kołową do rznięcia drzewa opałowego.

Na podstawie zatem programu, szkicu i zastrzeżeń komisyi techniczno-lekarskiej opracowany projekt i kosztorys obejmuje następujące koszta:

Dział I. budynek:

1.	robota grabarska . .	1.058 złr. 34 ct.
2.	„ murarska . .	33.416 „ — „
3.	„ kamieniarska . .	4.006 „ 70 „
4.	„ ciesielska . ,	5.017 „ 27 „
5.	„ blacharska . .	3.731 „ 84 „
6	„ stolarska . .	1.427 „ 83 „
7.	„ szklarska . .	422 „ 37 „
8.	„ ślusarska . .	10.141 „ 12 „
9.	odlewy żelazne . .	2.625 „ 60 „
10.	robota kowalska . .	2.333 „ 10 „
11.	„ malarska . .	772 „ 13 „
12.	„ asfaltowa . .	4.483 „ 68 „
13.	„ rozmaite . .	2.938 „ 25 „
	razem .	72.374 złr. 23 ct.
doliczając 5%	na obrukowanie kanału w kwocie .	3.618 „ 71 „
	koszt ogólny budynku .	75.992 złr. 94 ct.

Dział II. wewnętrzne urządzenia:

1.	motor	12.300 złr.
2.	pralnia	7.000 „
3.	łaźnia	1.500 „
4.	kuchnia	2 000 „
5.	ogrzanie parą	1.600 „
	koszt ogólny wewnętrznego urządzenia .	24.400 złr.

Dział III. łazienki:

koszt ogólny urządzenia łazienek .	13.065 złr. 69 ct.
suma ogólna kosztorysu .	113.458 złr. 63 ct.
Doliczając na administracyę i prowadzenie robót 5% w kwocie	5.672 „ 93 „
koszt całkowity .	119.131 złr. 56 ct.

Przedstawiając Wysokiemu Sejmowi sprawę budowy pralni, łazienek, kuchni parowych z pomieszczeniem dla służby szpitalnej wedle projektu p. Janowskiego, Wydział krajowy wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

I. Upoważnia się Wydział krajowy do budowy pralni, łaźni, łazienek, kuchni parowych i pomieszkania dla służby niższej przy szpitalu krajowym we Lwowie.

II. Udziela się Wydziałowi krajowemu na rok 1876. na ten cel dodatkowego kredytu w kwocie . . . . . 40.000 złr.

III. Umieszcza się w budżecie na rok 1877. na budowę pralni etc. kwotę . 40.000 złr.

IV. Poleca się Wydziałowi krajowemu, ażeby w preliminarzu do budżetu na rok 1878. umieścił na budowę pralni kwotę . . . . . 40.000 złr.

Lwów dnia 27. Marca 1876.

Włodzimierz hr. **Dzieduszycki** w. r.
Marszałek krajowy.

Maciej Zenon Serwatowski w. r.
Członek Wydziału krajowego.

L. 289.
S.

Aleg. LI.

Wniosek.

Zważywszy, że wobec powiększającej się liczby szkół tak zwanych pospolitych, zastęp nauczycieli odpowiednich swemu powołaniu jest koniecznie potrzebny;

zważywszy, że społeczeństwu na wychowaniu religijno - moralnem tych nauczycieli w wysokim stopniu zależy;

zważywszy, że suma na stypendya dla uczniów seminaryów nauczycielskich przez Wysoki Sejm przeznaczona daleko korzystniej użytą być by mogła gdyby tym uczniom zapewnić nie tylko jak dotąd utrzymanie, ale i nadzór wychowawczy w zakładach zamkniętych (internatach.)

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Wzywa się Wydział krajowy, aby w przyszłej sesyi Sejmowej przedstawił projekt urządzenia internatów przy seminaryach nauczycielskich, ograniczając się, gdyby to za stosowne uznał, na początek do dwóch miejscowości we Lwowie i w Krakowie.

Paweł Popiel wnioskodawca m. p.

C. Haller. — J. Szujski. — Majer. — Edward Jędrzejowicz. — Abrahamowicz. — Gross. — Zyblikiewicz. — Dunajewski. — Paszkowski. — Cywiński. — Szumańczowski. — Marceli Madejski. — Józef Badeni. — Zoll. — Szeptycki. — Koziebrodzki.

L. 23.250/1875.

Aleg. LII.

Sprawozdanie

Wydziału krajowego w przedmiocie uporządkowania stosunków szpitala św. Zofii dla ubogich dzieci we Lwowie.

Wysoki Sejmie!

Staraniem Leona Księcia Sapiehy i Jadwigi Księżnej Sapieżyny założony został we Lwowie w roku 1845. szpital dla ubogich chorych dzieci, którego statuta zatwierdzono rozporządzeniem c. k. Namiestnictwa z dnia 17. grudnia 1847. r. do l. 78.385.

Początkowo polegał byt tego szpitala jedynie i wyłącznie na dobrowolnych ofiarach, składanych lub zbieranych przez członków Towarzystwa.

Znana ze swej gotowości do ofiar dla dobra ludzkości ś. p. Honorata Borzęcka, chcąc się przyczynić do uposażenia tak dobroczynnej i zbawiennej instytucyi, nabyła na mocy kontraktu z dnia 1. maja 1851. r. realność pod l. $642^2/_4$ we Lwowie za cenę kupna 7000 zł. k. m. i ofiarowała ją tym samym kontraktem na rzecz szpitala dla ubogich chorych dzieci.

W tym kontrakcie zamieszczono jednak zastrzeżenie, że gdyby zakład ten miał być zniesiony lub na inny jaki cel przeznaczony, kwota 5000 zł. k. m. ma być zwróconą Honoracie Borzęckiej lub jej prawnabywcom.

Gdy z biegiem czasu i przy rozwoju zakładu rzeczona realność okazała się nieodpowiednią na pomieszczenie szpitala, Wydział zarządzający szpitalem sprzedał ją i nabył kontraktem z dnia 13. sierpnia 1860. r. inną realność pod l. $37^2/_4$ od zakładu szycia dla ubogich dziewcząt.

Tym samym kontraktem przekazano Siostrom Opatrzności bezpośredni zarząd szpitala i zamieszczono w kontrakcie następujące trzy zastrzeżenia:

1) „Że Zgromadzenie Sióstr Opatrzności przyjmuje bezpośredni zarząd tego szpitala pielęgnowanie w nim chorych na zawsze, z tem jednakże wyraźnem z ustawy dla szpitala małych dzieci wypływającem zastrzeżeniem, że żadna inna władza świecka do bezpośredniego zarządu tego szpitala i pielęgnowania chorych mieszać się i na nie wpływać nie będzie miała prawa, a to dlatego, że

taki wpływ świeckiej władzy także statutami tego Zgromadzenia jest wykluczony (ustęp 4. kontraktu).

2) Ustępem 6. rzeczonego kontraktu przeniesiono na realność Nr. 642²/₄ obowiązek zapłacenia 5000 zł. k. m. Honoracie Borzęckiej, a względnie jej prawnabywcom — w razie, gdyby szpital ubogich chorych dzieci był zniesiony lub na inny cel przeznaczony, a wreszcie:

3) Postanowiono w ustępie 7. rzeczonego kontraktu, że na wypadek, gdyby szpital ubogich chorych dzieci w realności pod l. 37²/₄ zniesiony lub z niej usunięty został, realność pod l. 37²/₄ przejść ma na własność Sióstr Opatrzności. W takim wypadku jednak Zgromadzenie Sióstr Opatrzności będzie obowiązanem do zapłacenia sumy 7000 zł. k. m., a po wypłaceniu tej sumy, do niczego więcej obowiązanem nie będzie.

Gmina miasta Lwowa uznając pożyteczność tej instytucyi, przyczyniała się nie mało do jej utrzymania, udzielając od roku do roku na leki 250 zł. a na inne wydatki 525 zł., tudzież 5 sągów drzewa.

Subwencya ta nie była wprawdzie stałą, lecz Reprezentacya miasta Lwowa uchwalała ją z roku na rok w skutek podań wnoszonych przez zarząd szpitala.

Resztę wydatków na utrzymanie szpitala pokrywał Wydział Towarzystwa opiekującego się szpitalem dochodami z urządzonych na ten cel balów, koncertów, loteryj fantowych, widowisk i t. p., tudzież z ofiar zbieranych u osób prywatnych.

Te jednak źródła dostarczały coraz mniejszego zasiłku głównie z tego powodu, że szczególnie w ostatnich czasach powstało bardzo wiele instytucyj, które z tych samych źródeł środki utrzymania swego czerpać usiłują.

Gdy więc z biegiem czasu byt szpitala św. Zofii został zagrożony, widział się Wydział zarządzający rzeczoną instytucyą zniewolony w roku 1873. zwrócić się z prośbą do Reprezentacyi kraju, żeby rzeczony szpital uznano za powszechny i publiczny lub przy tutejszym głównym szpitalu utworzono z niego osobny oddział dla chorych dzieci, z którymby się miał zlać istniejący szpitalik św. Zofii.

Dla krótkości czasu nie mógł Wydział krajowy podczas sesyi sejmowej 1873/74 wystąpić z wnioskami merytorycznymi, odpowiadającymi prośbie Towarzystwa — uczynił więc jedynie wniosek o udzielenie Towarzystwu subwencyi celem ocalenia bytu tej instytucyi.

Komisya administracyjna oceniając zbawienność tej instytucyi, wyraziła się o niej w swem sprawozdaniu z dnia 5. stycznia 1874. r. jak następuje: Przyczyniać się do utworzenia takich zakładów, a gdzie dobroczynność prywatna nie wystarcza lub gdzie zakłady pożyteczne chylą się do upadku, pomagać i ratować funduszami kraju, Komisya administracyjna zarówno z Wydziałem krajowym nie tylko za usprawiedliwione, lecz nawet za konieczne uznaje.

Tak względy humanitarne jak i względy na interes szpitali powszechnych i funduszu krajowego przemawiają za tem. O ile bowiem więcej chorych dzieci pielęgnowanych będzie w zakładach specyalnych, o tyle zmniejszy się ich liczba a więc i koszta w szpitalach ogólnych.

Tą myślą wiedziona, doradzała Komisya administracyjna Wysokiemu Sejmowi udzielenia subwencyi szpitalikowi św. Zofii, podnosząc w swych motywach wyraźnie, że zakład ten, gdyby zapomogi nie otrzymał, musiałby być zwiniętym, przez co by zapis warunkowy ś. p. Honoraty Borzęckiej dla celów humanitarnych stracony i spadkobiercom zwróconyby być musiał.

Nadto musiałyby dzieci dotychczas w tym szpitalu leczone, w ogólnym szpitalu być przyjmowane.

Te względy skłoniły Wysoki Sejm, że na rok 1874. udzielił szpitalikowi św. Zofii z funduszów krajowych zapomogę w kwocie 750 złr., która później do 1500 złr. podwyższoną została. Oraz wydał Wysoki Sejm następującej treści uchwałę: „Petycyę Towarzystwa dobroczynnego Lwowskiego co do uznania szpitalika św. Zofii zakładem powszechnym i publicznym,

lub utworzenie z niego osobnego oddziału dla chorób dziecięcych w szpitalu głównym, przekazuje Sejm Wydziałowi krajowemu do zbadania i zdania sprawy na następnej sesyi.

Wydział krajowy idąc za otrzymanem od Wysokiej Izby poleceniem, prowadził pierwiastkowo tę sprawę w kierunku w uchwale Wysokiej Izby wskazanym, t. j. co do uznania szpitalika św. Zofii za powszechny i publiczny i urządzenia go jako osobnej filii Lwowskiego szpitala; — lecz wziąwszy tę rzecz pod ścisłą rozwagę, przyszedł do przekonania, że uznanie tego zakładu za powszechny i publiczny włożyłoby zbyt wielkie ciężary na fundusz krajowy, który wskutek ustawy z 6. stycznia 1875 l. 7. Dz. u. k. ponosi koszta leczenia za ubogich chorych w całości.

Utworzenie zaś z tego szpitalika osobnego oddziału dla chorób dziecięcych przy głównym Lwowskim szpitalu miałoby te same skutki a nadto, gdyby szpitalik dla dzieci miał być umieszczony w gmachu głównego szpitala, nie odpowiadałoby to względom humanitarnym nauki i hygieny.

Tym względom wtenczas zadość się stanie, jeżeli szpital dla chorych dzieci jako osobny zakład istnieć będzie, jak to Komisya administracyjna w swem sprawozdaniu wyraźnie podniosła.

Tą myślą wiedziony, wezwał Wydział krajowy Towarzystwo szpitalika św. Zofii do zreorganizowania się i zawiązał rokowania z gminą miasta Lwowa o przyczynienie się datkiem pieniężnym do budowy przyszłego szpitala i wyznaczenie na ten cel odpowiedniego placu tudzież podwyższenie dotychczasowej subwencyi i przemienienie jej w stałą.

Na budowę nowego szpitala zdecydował się Wydział krajowy okolicznością, że teraźniejszy budynek nie odpowiada celowi, tudzież, że ze względu na ustęp 4. kontraktu z 13. sierpnia 1860, w tabuli mieskiej zapisanego a wykluczającego wszelki wpływ władzy świeckiej, wszelka opieka i jakikolwiek zarząd tym zakładem byłyby wprost niemożliwe.

Idąc za głosem Wydziału krajowego dołożył Wydział Towarzystwa opiekującego się szpitalikiem św. Zofii wszelkich starań, żeby pozyskać odpowiednią liczbę członków i zawiązać nowe Towarzystwo na wzór Krakowskiego.

Jakoż rzeczywiście zdołano w roku 1875. pozyskać pięć osób jako założycieli, które przystąpiły z wkładką pieniężną 100 do 200 złr. — dalej pozyskano 130 członków czynuych z wkładką od 5ciu do 60 złr., wreszcie 40 członków wspierających, którzy się przyczynili jednorazowym datkiem.

Ogólna suma tych ofiar wynosi 1968 złr., a gdy reskryptem Wysokiego c. k Namiestnictwa z 16. sierpnia 1875 do l. 39641 zatwierdzono statut nowego Towarzystwa, — stało się zadość wezwaniu Wydziału krajowego co do reorganizacyi Towarzystwa.

A i gmina miasta Lwowa pospieszyła z pomocą dla tej zbawienuej instytucyi, albowiem pismem Magistratu miasta Lwowa z 19. marca 1875 do l. 39.395 zawiadomiono Wydział krajowy: „że Reprezentacya miasta Lwowa, uznając istotne korzyści i zasługi dzisiejszego szpitaliku małych dzieci u św. Zofii, jako też potrzebę istnienia osobnego szpitala dziecięcego, spodziewając się słusznie z postawienia takowego dla miasta najwięcej korzyści — uchwałą swoją na dniu 11. marca 1875 powziętą; subwencyę szpitalowi małych dzieci u św. Zofii z roku na rok dotąd w kwocie 750 złr. w. a. udzieloną, do wysokości tysiąca złotych a. w. podwyższyła i postanowiła, ażeby subwencya ta w podwyższonej sumie tysiąca złotych a szpitalowi temu przez przeciąg dziesięciu po sobie następujących lat z funduszów miejskich, począwszy od chwili, gdy do zbudować się mającego gmachu szpital małych dzieci u św. Zofii zostanie przeniesiony, była wypłacaną“.

Reprezentacya miasta Lwowa zastrzegła sobie oraz przyznane jej kontraktem z 13. sierpnia 1860 prawo żądania sprawozdań z czynności, tudzież wykazu ilości dzieci z miasta Lwowa przyjmowanych jako w szczególności uwzględnić się mających i prawo nadzoru funduszów oraz administracyi tychże.

Że szpitalik św. Zofii oddaje znakomite usługi cierpiącej ludzkości, dowodzi następujące zestawienie dni leczenia w tym zakładzie z ostatnich lat 11tu.

w roku	ilość dni leczenia w ciągu roku
1865	11.419
1866	12.213
1867	12.127
1868	15.369
1869	12.681
1870	12.546
1871	12.096
1872	14.779
1873	10 926
1874	9 863
1875	10.457
Razem .	134.476

Przeciętnie na jeden rok wypada przeto: 12.225 dni leczenia.

Te cyfry świadczą wymownie o żywotności tej instytucyi i o potrzebie utrzymania jej nadal.

Ale i kraj odnosi znaczne korzyści z powodu istnienia tego zakładu, który go wyręcza w obowiązku leczenia ubogich chorych.

Gdyby bowiem nie istniał szpitalik św. Zofii, wszystkie chore dzieci musiałyby znaleść przytułek i opiekę lekarską w szpitalu głównym jako zakładzie powszechnym i publicznym, a zważywszy, że w tym szpitaliku bywają umieszczane wyłącznie dzieci ubogich rodziców, musiałby kraj opłacać taksę za leczonych.

Taksa ta wynosi za dzieci do ukończonego 7go roku 45 cnt., za starsze zaś 90 cnt. A ponieważ szpitalik św. Zofii przyjmował na podstawie dawnych statutów dzieci aż do skończonego 14go roku, roczna taksa wynosiłaby co najmniej 6000 złr., którąby fundusz krajowy pokryć musiał.

Zwracając się do strony finansowej tego zakładu, winniśmy przedewszystkiem zauważyć, że w sprawozdaniu naszem z 3. grudnia 1873 wykazaliśmy zarodowy majątek tego zakładu częścią w efektach, częścią w gotówce w wysokości 10.500 złr., w której to sumie jest oraz objęty warunkowy zapis ś. p. Honoraty Borzęckiej w wysokości 5250 złr w. a.

Obecnie, to jest we dwa lata później po opędzeniu wszystkich bieżących potrzeb,

wykazuje szpitalik św. Zofii kapitału zarodowego 14.125 złr. częścią w efektach, częścią w gotówce.

To wzmożenie się majątku zarodowego pomimo niekorzystnych okoliczności zawdzięczyć należy głównie ofiarności członków nowego Towarzystwa.

Także warunkowy zapis ś. p. Honoraty Borzęckiej zostanie dla szpitaliku św. Zofii ocalony, choćby ten zakład z realności pod l. $37^2/_4$ przeniesiony został, albowiem chlubnie znany ze swej ofiarności Wny Alfred Młocki, spadkobierca ś. p. Honoraty Borzęckiej oświadczył gotowość, obok innych ewentualności i w tym wypadku zezwolić na wypłacenie Wydziałowi krajowemu i ekstabulacyę sumy 5.250 złr. z realności pod l. $37^2/_4$ i przeniesienia hipoteki na inną realność szpitala, jeżeli rzeczony szpital do innej realności na szpital dla ubogich chorych dzieci specyalnie przeznaczonej i tym celem zakupionej lub wystawionej, we Lwowie położonej, przeniesiony, w tejże jako oddzielny szpital umieszczony zostanie, byle tylko ten fundusz na rzecz szpitala dla chorych dzieci użyty został, zastrzegając dla siebie i dla swych spadkobierców zwrot tej sumy na wypadek, gdyby ten szpital istnieć przestał.

Wny Alfred Młocki żądał dalej, żeby od Reprezentacyi kraju otrzymał zapewnienie, że postawione przezeń warunki spełnione zostaną.

Wydział krajowy wydał Wmu Alfredowi Młockiemu żądane zapewnienie, zresztą zastrzeżenia powyższe zostaną na nowej realności szpitala św. Zofii na rzecz Wgo Alfreda Młockiego zahipotekowane.

Wykazawszy stan funduszów szpitala św. Zofii, przyznać musimy, że suma 14.125 zł. jest za szczupłą, ażeby przystąpić do budowy, ośmielamy się przeto uczynić wniosek, żeby Wysoki Sejm zechciał przyjść w pomoc Towarzystwu szpitalika św. Zofii udzieleniem bezprocentowej pożyczki w kwocie 10.000 zł., jaką udzielił uchwałą swą z dnia 10. stycznia 1874. r. Towarzystwu Krakowskiemu szpitala św. Ludwika.

Lecz ponieważ Towarzystwo Lwowskie z szczuplejszemi funduszami przystępuje do budowy, wypadałoby mu udzielić pożyczkę pod przystępniejszemi warunkami, dla tego wnosimy, żeby połowa tej pożyczki t. j. 5000 zł. została wypłaconą przy rozpoczęciu budowy — druga połowa zaś dopiero, gdy wyprowadzona budowa będzie reprezentować wartość 10.000 zł.

Spodziewamy się też zrealizować na rzecz szpitalika św. Zofii legat ś. p. Zofii hr. Fredrowej w kwocie 2500 zł. a wreszcie może i Reprezentacya gminy miasta Lwowa okaże się skłonną, jakąś część uchwalonej dla szpitalika subwencyi w kwocie 1000 zł. rocznie przez 10 lat, a więc razem 10.000 zł. zaliczyć z góry celem wykonania budowy.

Temi funduszami dadzą się pokryć koszta budowy szpitala na 40 do 50 łóżek.

Żeby jednak byt tej instytucyi na przyszłość zabezpieczyć, a oraz w zupełności spełnić zadanie tego zakładu przez przyjmowanie wszystkich dzieci, a więc i takich, które obecnie bywają leczone w głównym szpitalu, co jak wyżej wspomniano sprzeciwia się względom humanitarnym, nauki i hygieny, wnosimy, żeby Wysoki Sejm wydał w tym względzie taką samą uchwałę, jaką wydał dnia 10. stycznia 1874. w sprawie szpitala dla dzieci u św. Ludwika w Krakowie.

Kończymy przeto następującemi wnioskami:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

I. Towarzystwu szpitala dla ubogich dzieci po nazwą św. Zofii we Lwowie ma być z funduszów udzieloną bezprocentowa pożyczka w kwocie 10.000 zł., którą Wydział krajowy w dwóch ratach Towarzystwu wypłaci, a mianowicie:

pierwszą ratę 5000 zł. przy rozpoczęciu budowy;

drugą zaś równie 5000 zł., skoro Towarzystwo budowę szpitala łącznie z pożyczką 5000 zł. doprowadzi do wartości równej sumie całej pożyczki. Pożyczka ta ma być zahipote-

kowaną na rzecz funduszu krajowego na tymże budynku z terminem zwrotu na ten czas, gdy albo szpital istniećby przestał, albo gdyby mająca się zawrzeć ugoda o przyjmowanie ze szpitala głównego we Lwowie pewnej ilości dzieci do leczenia w szpitalu Towarzystwa nie przyszła do skutku.

II. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu rokowania z Towarzystwem szpitala dla ubogich dzieci u św. Zofii we Lwowie w celu zawarcia ugody o przyjęcie od szpitala głównego obowiązku leczenia pewnej ilości dzieci w szpitalu tym leczyć się mających za umówionem wynagrodzeniem.

Lwów dnia 25. marca 1876.

Włodzimierz hr. **Dzieduszycki** w. r.

Marszałek krajowy.

Maciej Zenon Serwatowski w. r.

Członek Wydziału krajowego.

L. 288/S.

Aleg. LIII.

Sprawozdanie

Komisyi kultury krajowéj w przedmiocie zbadania kraju co do jego przyrodniczych własności.

Na posiedzeniu z dnia 26. maja 1875. powziął wysoki Sejm uchwałę w trzech częściach, z których dwie pierwsze brzmią:

1. Sejm uznając potrzebę systematycznego wszechstronnego zbadania kraju co do jego przyrodniczych własności, wyznacza w tym celu dla komisyi fizyograficznéj przy akademii umiejętności w Krakowie roczny zasiłek w ilości 3000 złr.

2. Komisya fizyograficzna corocznie zdawać będzie sprawę Wydziałowi krajowemu o postępie i skutku dokonanych badań.

W wykonaniu powyższéj uchwały odniósł się Wydział krajowy dnia 1. czerwca 1875. l. 13528. do komisyi fizyograficznéj przy akademii umiejętności w Krakowie. aby jeszcze w ciągu roku 1875. zechciała poczynić odpowiednie przygotowania i wypracowała plan przedsięwziąć się mających badań, któryby wysokiemu Sejmowi na najbliższéj kadencyi został przedłożonym.

Czyniąc zadość powyższemu wezwaniu Wydziału krajowego, komisya fizyograficzna przedłożyła pod d. 1. marca r. b. żądany plan zbadania kraju co do jego przyrodniczych własności, do sprawozdania Wydziału krajowego z dnia 9. marca r. b. l. 5426. dołączony.

Gdy tym sposobem komisya fizyograficzna zastosowała się do wezwania Wydziału krajowego, komisya kultury krajowéj wnosi:

Wysoki Sejm raczy niniejsze załatwienie sprawy przyjąć do wiadomości.

Lwów, dnia 30. marca 1876. r.

J. Czartoryski,
przewodniczący.

J. Badeni,
sprawozdawca.

Alegat LIV.

Sprawozdanie

komisyi administracyjnéj z przedłożenia Wydziału krajowego w przedmiocie budowy własnego domu dla krajowego zakładu położnic we Lwowie.

Wysoki Sejmie!

Sprawa budowy własnego domu dla zakładu położnic we Lwowie, przychodzi już po raz czwarty pod obrady Wysokiéj Izby. Wdrożoną ona została uchwałą Wysokiego Sejmu, powziętą dnia 15. stycznia 1874 na wniosek ówczesnéj komisyi budżetowéj, — uchwałą, którą Sejm, uznając nagłą potrzebę zbudowania własnego domu na zakład położnic, wezwał Wydział krajowy, ażeby na przyszłéj sesyi sejmowéj odpowiedni przedłożył projekt. Wydział krajowy uczynił zadość wezwaniu temu sprawozdaniem z 27. 1874 roku, a Sejm zaś uchwałą z dnia 14. października 1874 odroczył zprawę budowy domu dla zakładu położnic do następnéj sesyi. W marcu 1875 r. ponowił Wydział krajowy przedłożenie swoje w przedmiocie budowy rzeczonego zakładu, ale i tym razem pomimo poparcia wniosków Wydziału krajowego przez komisyą budżetową, odroczył Sejm uchwałą z dnia 28. kwietnia 1875 sprawę tę do następnéj sesyi. Wskutek tego ponawia Wydział krajowy sprawozdaniem z dnia 25. stycznia 1876 pierwotnie przedłożenie o budowie domu dla zakładu położnic, z tą atoli różnicą, że zamiast preliminowanych roku zeszłego kosztów budowy w sumie zaokrąglonéj złt. 120.000, żąda obecnie na pokrycie kosztów postawienia rzeczonego zakładu, kredytu w wysokości 150.000 złt.

Komisya administracyjna, któréj to przedłożenie Wydziału krajowego uchwałą z dnia 7. marca b. r. do rozpoznania i zdania sprawy przekazaném zostało, nie zapoznaje bynajmniéj potrzeby postawienia własnego domu dla krajowego zakładu położnic we Lwowie, wszakże mimo tego nie może w danych warunkach zgodzić się na wnioski Wydziału krajowego i zalecać takowe Wysokiej Izbie obecnie już do bezwarunkowego przyjęcia.

Komisya administracyjna jest zdania, że sprawę budowy rzeczonego zakładu odroczyć należy, a to z powodów następujących:

W r. 1874, kiedy Wysoki Sejm powziął uchwałę uznającą nagłość budowy domu dla zakładu położnic, umieszczony był ten zakład w domie Höflicha, w domie o pokojach nizkich, wilgotnych,

bez wszelkiéj wentylacyi, tak iż skutkiem złego umieszczenia chorych wybuchła tamże gorączka połogowa. Uchwała Sejmu była więc uzasadnioną i słusznie też zalecała podówczas komisya administracyjna przyjęcie wniosków Wydziału krajowego. Od tego czasu zaszły zmiany o wiele korzystniejsze dla oddziału położnic. Z głównego szpitala przeniesiono obłąkanych do Kulparkowa, rozszerzono i podwyższono drugie piętro gmachu szpitalnego, co dało możność przeniesienia oddziału położnic do filii tak zwanéj Hofmana. Wprawdzie i ten dom nie jest odpowiedni hygienicznym i naukowym potrzebom takiego zakładu, zawsze jednak jest on dziś lepszym i dogodniejszym, i dozwala czas jakiś pozostawić w nim zakład rzeczony bez niebezpieczeństwa dla chorych.

Natomiast wydaje nam się rzeczą niedopuszczającą zwłoki, wykończyć rozpoczęte przeobrażenie gmachu szpitalnego, postawić pralnię i łazienki, dzisiejsze bowiem umieszczenie onych w suterenach głównego gmachu jest nietylko dla ludzi szkodliwém, ale zagraża bydynkowi samemu zawilgoceniem murów. W takich warunkach uważa komisya administracyjna dokonanie przeobrażenia gmachu szpitalnego, postawienie budynku na umieszczenie łazienek i pralni prawie niezbędném, postawienie zaś domu dla zakładu położnic — potrzebném. — a gdy w gospodarstwie racyonalném budowle niezbędne powinny iść przed budowlami potrzebnémi, przeto usprawiedliwionym staje się wniosek na odroczenie postawienia budynku dla zakładu położnic, dopóki zamierzone przeobrażenie szpitala głównego dokonaném nie będzie.

Zachodzą jeszcze inne okoliczności nie małego znaczenia. Wydział krajowy wykazuje w sprawozdaniu swojem potrzebę zakupna części ogrodu Höflicha i żąda na ten cel preliminowania kwoty 12.000 złt. w. a.

Komisya administracyjna zwiédzała w komplecie główny szpital i filię jego, zwiédzała miejsce przeznaczone pod budynek dla zakładu położnic i nabyła przekonania, że grunt ten jest niedostateczny a co więcej tak położony, że dojazd do Zakładu bardzo byłby trudny. Zachodzi więc istotnie potrzeba dokupienia części sąsiedniego ogrodu, albo też gdyby ten zakupionym być nie mógł, wyszukania i nabycia odpowiedniejszego ku temu placu. Według przedstawionych nam planów miałby w mowie będący budynek stanąć o 30 sążni odległości od gmachu szpitala głównego, dalej ma stanąć tam budynek na umieszczenie łazienek i pralni budynek na pomieszczenie gospodarskie, słowem tyle budynków, że słuszna powstaje obawa, by nagromadzenie onych na miejscu niezbyt obszernem, nie stanęło w kolizyi z warunkami hygieny. Zapowiedzianego przez Wydział krajowy osobnego sprawozdania w przedmiocie zakupna części sąsiedniego ogrodu, nie otrzymaliśmy dotąd i Wydział krajowy nie jest w możności przedstawienia teraz ostatecznych w tym względzie wniosków, niepodobna zatem orzec nam dzisiaj, o ile myśl ta będzie wykonalną. Bądź co bądź, grunt jaki obecnie jest do dyspozycyi, uważa komisya za szczupły i dlatego czyni wniosek na upoważnienie Wydziału krajowego do zakupna gruntu stosownego i otworzenia mu tym celem kredytu do wysokości 12.000 zł. w. a.

Nie można w końcu pominąć uwagi, że gdy komisya budżetowa przedstawiła Wysokiéj Izbie w zeszłéj sesyi wniosek na upoważnienie Wydziału krajowego do wykonania budowy i urządzenia własnego domu dla krajowego zakładu położnic, ograniczyła koszta téj budowy do sumy 110.000 złt. w. a. Wydział krajowy żąda teraz na pokrycie kosztów rzeczonéj budowy i urządzenia zakładu 135.000 zł. w. a. czyli o 25.000 złr. zwyż obliczenia przez komisyą budżetową zeszłéj sesyi przyjętego i uzasadnia to żądanie wzrostem cen materyałów i robocizny, spowodowanym licznémi w mieście naszém budowlami. Jeżeli tedy nie mamy jeszcze dostatecznego pod zamierzony budynek gruntu, jeżeli rozpoczęte w mieście naszém budowle, w szczególności budowle znacznych gmachów publicznych, jak techniki, gimnazyum polskiego, szkoły realnéj itd. podniosły o tyle ceny materyałów i robocizny, że budynek nasz miałby dziś o 12% więcej kosztować niż przed dwoma laty, to zaiste konsekwencya radzi wstrzymać się jeszcze z rozpoczęciem budowli, aż przeminie cokolwiek konkurencya potrzeby materyałów i robocizny, bo natenczas słuszną można żywić nadzieję, że budynek zamierzony mniejszym stanie kosztem.

Komisya administracyjna wnosi zatém: „Wysoka Izba racy uchwalić:

1. Sejm odracza sprawę budowy domu dla Krajowego Zakładu położnic we Lwowie.
2. Upoważnia się Wydział krajowy do zakupna gruntu stosownego pod budynek dla Zakładu położnic, i udziela mu się w tym celu kredyt do wysokości 12.000 złt. w. a.
3. Umieszcza się na ten cel w budżecie na rok 1877. kwotę 12.000 złt. w. a.

We Lwowie dnia 28. marca 1876.

Przewodniczący:
Grocholski.

Sprawozdawca:
Marceli Madejski.

L. 328
S.

Aleg. LV.

Wniosek.

Wysoki Sejm uchwalić raczy:

Zważywszy, że w Galicyi — bogatéj w płody kopalne, mianowicie w okolicach Krakowa i w Karpatach nie ma ani jednéj szkoły górniczéj.

Zważywszy iż z tego po części powodu wielkie kopalne skarby przyrody leżą odłogiem lub nie są w należyty sposób zużytkowane na pożytek kraju i państwa.

Zważywszy, iż Sejm uznał już potrzebę założenia w Krakowie szkoły górnictwa i hutnictwa, uchwalając 10go listopada 1869 r. ustawę reorganizującą instytut techniczny w Krakowie w trzy wyższe szkoły techniczne, mianowicie: 1) budownictwa i inżynieryi, 2) mechaniki, 3) górnictwa i hutnictwa.

Zważywszy, że gdy ta ustawa nie została zatwierdzoną i nie weszła w życie, Sejm wezwał Rząd uchwałą 17go stycznia 1874 r. do przetworzenia krakowskiego instytutu technicznego w szkoły: budownictwa i inżynieryi, mechaniki i górnictwa.

Zważywszy nakoniec, że teraz zwijany jest stopniowo w Krakowie instytut techniczny a zakładana tam szkoła przemysłowa obejmująca oddziały: budownictwa, inżynieryi i mechaniki, które jakkolwiek nie odpowiadają w zupełności potrzebom kraju i żądaniom domagającego się założenia tam wyższych szkół specyalnych technicznych, jednak choć w części je zastępują — lecz nieprzedsięwziął Rząd dotychczas żadnych kroków do założenia w Krakowie szkoły górnictwa i hutnictwa, nietylko pożytecznéj dla okolicy Krakowa, lecz potrzebnéj dla całego kraju.

Z tych powodów Sejm Król. Galicyi i Lodomeryi z Wielkiém Ks. Krakow. wzywa c. k. Rząd o założenie w Krakowie szkoły górnictwa i hutnictwa.

We Lwowie dnia 31 marca 1876.

Leon Chrzanowski
wnioskodawca.

Z. Sawczyński.
Baum
Dunajewski.
Rey.
Dr. Weigel.
Paweł Popiel.
J. Badeni
Pfeiffer.
Konopka.
Szumańczowski.
O. Hausner.
Romer.
Rydzowski.
Józef Jasiński.
Apolinary Jaworski.
Czartoryski.
Zoll.
Skrzyński.
F. Smolka.
Zenon Krzeczunowicz.
Dąbrowski.
Firlej.
C Haller.
Mikołaj Wolański.
Krzeczunowicz.
Filip Zuker.
Hoszard.
Jędrzejowicz,
Abrahamowicz.
Zawadowski.
Szujski.
Wereszczyński.
Gniewosz.
Kraiński.

L. 320.
S.

Aleg. LVI.

Wniosek.

Rada Państwa w Wiedniu, niedostateczność płacy i wzmagające się ubóstwo niższego duchowieństwa na baczeniu mając, wyznaczyła na rok bieżący o 100.000 złr. większą niż w poprzednich latach sumę, mianowicie 600.000 złr do rozdania pomiędzy najuboższych pieczą dusz zajętych kapłanów. Wnosząc z podziału kwot na ten cel przeznaczonych, w latach poprzednich uskutecznionego, według którego w ubiegłym roku znaczna wprawdzie ilość najuboższych w kraju naszym kapłanów, ale jednak nie wszyscy z nich i to tylko po 62 złr. zasiłku otrzymała; przyjąć z pewnością można, że część sumy na rok bieżący preliminowanej dla duchowieństwa naszego przypadająca, nie przyniesie mu takiej, jakiej z upragnieniem wygląda ulgi.

Zważywszy zaś, że w kraju naszym jest około 900 księży, utrzymujących się płacą nieprzechodzącą 210 złr. zatem płacą niedorównywającą pensyi woźnych i posługaczy najniższego rzędu;

zważywszy, że poboczne tych księży dochody od dobrej woli przełożonych zależne, w niektórych parafiach nieco większe, w drugich nieznaczne, a w innych wcale żadne, w rachubę brane być nie mogą i nie powinne;

zważywszy, że znaczna część nawet plebanów wszystkich trzech obrządków w opłakanym nader stanie się znajduje;

zważywszy, że kwestya głodowa, kraj nasz trapiąca dziś dokuczliwiej czuć się daje tym duchownym, żyjącym wśród ludu nędzą przyciśnionego;

zważywszy wreszcie, że fundusz religijny, któryby im jedynie w pomoc przyjść powinien, jest wyczerpnięty i zasiłku im nieda;

stawiam wniosek następującej osnowy:

Wysoki Sejm raczy uchwalić!

1) Wzywa się c. k. Rząd o spieszne uregulowanie i podwyższenie dotacyi dla duchowieństwa pieczą dusz zajętego.
2) Tymczasem zaś wyznacza się na jeden raz 50.000 złr. z funduszów krajowych na subwencyą między najuboższych duchownych trzech katolickich obrządków przy parafiach zatrudnionych w bieżącym roku przez Wydział krajowy w porozumieniu z Ordynaryatami trzech obrządków rozdać się mającą.

Lwów dnia 30. Marca 1876.

Ks. Chełmecki, wnioskodawca.

X. Wierzchlejski Arcybiskup, Stupnicki, Popiel, Spławiński, X. Stępek, X. Król, Romaszkan, Dr. Weigel, Kamiński, Smolka, Walenty Jaworski, Chrapek, C. Haller, Konopka, Garbaczyński, ks. Fortuna, Tetmajer.

Z drukarni Instytutu Stauropigiańskiego 1876

Wniosek.

L. 327/s.

Aleg. LVII.

Wniosek.

Jak wiadomo w roku 1876 kończy się ugoda ułożona między obydwiema połowami cesarstwa austryackiego; a z początkiem 1877 r. rozpoczną się na nowo rokowania celem odnowienia rzeczonéj ugody.

Zważywszy, że sprawiedliwe i częste żądania względem soli i źródeł surowicy tak galicyjskiego Sejmu i Wydziału krajowego, jakotéż liczne prośby i petycye tak pojedyńczych osób jak i towarzystw i gmin były bez oczekiwanego rezultatu; zważywszy, że W. c. k. Rząd tym prośbom odmawiał, ponieważ ugoda z krajami korony św. Szczepana sprawę wyrobu i przedaży soli uważała jako sprawę spólną, a tém samém leżącą wewnątrz wyłącznéj kompetencyi c. k. Rządu z téj strony Litawy.

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

„Wzywa się c. k. Rząd, aby przy zbliżających się rokowaniach, między obiema połowami cesarstwa austryackiego celem odnowienia ugody raczył wziąść pod swoję staranną opiekę życzenia i prośby naszego Królestwa w sprawie produkcyi i sprzedaży soli, niemniéj w sprawie użytkowania licznych źródeł solnych“.

Lwów 16/28 marca 1876 r.

Dr. M. Antoniewicz
wnioskodawca.

Halka, Korzyński, Krasicki, Kulczycki, Iwaniszów, Lisiewicz, Krzyżanowski, Kocko, Biłous, Hajdamacha, Całkowski, Pełech, Jędrzejowski, Hubar, Bodnar, Kocyłowski, Zakliński, Pawlików, Kowalski, Janowski.

Aleg. LVIII.

W n i o s e k.

Wysoki Sejm raczy uchwalic następującą rezolucyę:

Wzywa się c. k. Rząd. by w celu zaspokojenia słusznych żądań kraju pod względem komunikacyi kolejowej, i w załatwieniu rezolucyi Sejmu z dnia 13 października 1874, tyczącéj się subwencyonowania kolei drugorzędnych w północno-wschodniéj części kraju, tudzież rezolucyi Sejmu z dnia 29 maja 1875., tyczącéj się budowy kolei z Husiatyna do Stanisławowa, a z Zagórza do Grybowa, Żywca i Czaczy w najbliższéj sesyi Rady państwa wniósł odpowiedne przedłożenia.

Apolinary Jaworski
wnioskodawca.

Gross, Haller, Hoszard, Abrahamowicz, Skrzyński, Czaykowski, Grocholski, Podlewski, Mikołaj Wolański, Filip Zukier, Dr. Weigel, Koziebrodzki, Zamoyski, Hóppen. Z. Krzeczunowicz, Rydzowski.

Aleg. LIX.

Sprawozdanie

komisyi budżetowéj

o zamknięciu rachunków za rok 1874 funduszu krajowego oraz funduszów uposażanych ze skarbu krajowego lub objętych budżetem.

Wysoki Sejmie!

Uchwałą Twoją z 7. marca r. b. przekazałeś komisyi budżetowéj do zbadania sprawozdanie Wydziału krajowego o zamknięciu rachunków funduszu krajowego za rok 1874 i funduszów zostających pod zarządem lub kontrolą Wydziału.

Jakkolwiek komisya budżetowa zajmowała się starannie badaniem zamknięć rachunków funduszu krajowego w latach ubiegłych, mianowicie zaś za rok 1873, i na jéj wniosek wysoki Sejm uchwalił 14. października 1874 r. ważne i zbawienne reformy w prowadzeniu rachunków i w układaniu zamknięć rachunkowych; jednak postanowiła szczegółowiéj jeszcze zdać wysokiéj Izbie sprawę z rewizyi przedłożonego teraz zamknięcia rachunków za rok 1874. Albowiem dokładne zamknięcie rachunków z dochodów przez skarb krajowy istotnie powziętych i z wydatków przez skarb rzeczywiście poczynionych, oraz zbadanie tych zamkniętych rachunków, nietylko sprawdza rzeczywiste dochody i wydatki, nietylko przedstawia obraz wykonania budżetu uchwalonego przez Sejm i zarys zarządu groszem publicznym, ale nadto daje ważne wskazówki do uchwalania przyszłych budżetów, mianowicie wskazówkę: czy i w których pozycyach dochody za nisko lub za wysoko oceniono? wydatki za wielkie lub za małe naznaczono? co istotnie za pieniądz publiczny wykonano a co zostaje do wykonania? Zamknięcie znów rachunków z dochodów i wydatków stu kilkudziesięciu instytucyj i funduszów samoistnych pod naczelném zarządem lub kontrolą reprezentacyi kraju zostających, daje taki sam obraz i takie same wskazówki co do majątku i budżetu tychże instytucyj i funduszów.

Zważając na powyższe dwa wielkie działy rachunków i aby lepiéj wywiązać się z swego zadania, komisya budżetowa przedstawia wysokiemu Sejmowi oddzielne niniejsze szczegółowe sprawozdanie o zamknięciu rachunków za rok 1874 funduszu krajowego w ściślejszém znaczeniu, oraz funduszów ze skarbu krajowego uposażanych lub budżetem objętych; oddzielnie zaś będzie miała zaszczyt zdać sprawę o zamknięciu rachunków za tenże rok 1874 funduszów samoistnych nieuposażanych ze skarbu krajowego i nieobjętych budżetem.

Ten pierwszy a główny dział zamknięcia rachunków, który jest przedmiotem niniejszego sprawozdania, obejmuje trzy odrębne części, mianowicie zamknięcie rachunków: 1) funduszu krajowego w ściślejszém znaczeniu, 2) instytucyj uposażonych z skarbu krajowego, 3) funduszów samoistnych nieuposażonych z krajowego skarbu, lecz objętych budżetem, to jest dla których budżet jest uchwalany przez Sejm na przedstawienie Wydziału krajowego, gdyż zostają pod wyłącznym jego zarządem. Przystępujemy najprzód do zbadania

Zamknięcia rachunków funduszu krajowego w ściślejszém znaczeniu.

Komisya budżetowa przekonała się, że księgi rachunkowe prowadzone są w porządku według szematów i wzorów uznanych za dobre przez biegłych i odpowiednio postanowieniom sejmowym. Przeprowadzono prawie w zupełności poprawy i reformy uchwalone przez wysoki Sejm 14. października 1874 r. na wniosek naszéj komisyi co do prowadzenia rachunków, układania zamknięć rachunkowych, i wprowadzono także reformę zaleconą w zeszłorocznem sprawozdaniu komisyi roztrząsającéj czynności Wydziału krajowego. Mianowicie: 1) Rachunek i kasę depozytów oddzielono zupełnie od rachunków i kasy funduszu krajowego. 2) Wszelkie zaliczki na wydatki roku bieżącego objęte pozycyami budżetu, wpisywane są w właściwych rubrykach wydatków, a zwroty zaliczek w właściwych rubrykach dochodów w chwili ich spłacenia, prócz wyjątku usprawiedliwionego przez Wydział krajowy w jego sprawozdaniu; zaś zwroty zaliczek wypłaconych w dawniejszych latach wpisywane są w oddzielną rubrykę dochodu. 3) Nietylko w księgach rachunkowych ale i w zamknięciu rachunków, wykazując sprzedaż lub kupno efektów, wyszczególniany jest ich rodzaj oraz kurs, według którego je sprzedano lub kupiono. 4) Wykazując w zamknięciu rachunków różnicę między przewidzianą w uchwalonym przez Sejm budżecie kwotą dochodu lub wydatku w każdéj pozycyi, a rzeczywistym na tę pozycyę dochodem lub wydatkiem, uzasadniono po większéj części dokładnie tę różnicę, t. j. wykazano powody większego lub mniejszego wydatku lub dochodu rzeczywistego od oznaczonego w budżecie. Jednak komisya budżetowa wyrazić musi życzenie, aby reformę tę przeprowadzono w zamknięciu rachunkowém i przy tych pozycyach, do których jeszcze zastósowaną nie została w całości. Szczególniéj zaś wykazując różnicę między preliminowanym a rzeczywistym dochodem w najważniejszéj jego rubryce, to jest w rubryce dochodów z dodatku krajowego do podatków, należy różnicę tę uzasadniać szczegółowo w sposób który niżéj wskażemy, udowadniając zarazem jego potrzebę. Uzasadnienie znacznie większego, bo o 242.000 złr. dochodu w téj rubryce, powodem ogólnikowo wyrażonym w zamknięciu rachunków: — „iż wpłynęły znaczne kwoty na rachunek należytości zaległych i dodatki krajowe punktualniéj były uiszczane“ — nie mogła uważać komisya za dostateczne. Albowiem właśnie wyszczególnienie przyczyn, które spowodowały tę znaczną nadwyżkę dochodu rzeczywistego nad preliminowany — mianowicie wykazanie: 1) ile wpłynęło tytułem należytości właściwéj za rok 1874, ile zaś tytułem zaległości z lat dawniejszych; 2) jaka była ogólna zaległość z lat dawniejszych dodatku krajowego w dniu 30. czerwca 1874, to jest w dniu w którym rozpoczęto pobierać zaległości z lat dawniejszych na dochód roku 1874, a jaka pozostała zaległość z lat dawniejszych i z roku 1874 w dniu 30. czerwca 1875,

w którym zakończono pobór zaległości dodatku krajowego na dochód r 1874; — daty te dopiéro mogą dobrze uzasadnić różnicę dochodu rzeczywistego od przybliżenie w budżecie obrachowanego. Prócz tego, daty powyższe zamieszczone w zamknięciu rachunków, są ważną wskazówką do uchwalania przyszłych budżetów, wskazówką do oceniania, czy postanowiona przez Sejm wysokość dodatku krajowego jest właściwą, czy téż za małą lub za wielką?

Komisya budżetowa sądzi, że aby w zamknięciu rachunków dokładnie wykazać i uzasadnić rzeczywisty dochód skarbu krajowego z najważniejszego źródła, t. j. z dodatku krajowego do podatków państwowych, aby dać obraz jaki jest skład, obfitość i wyczerpywanie tego źródła? czy ta obfitość w roku danym (rokiem danym nazywamy rok, z którego składane są rachunki) zwiększyła się lub zmniejszyła i w których jéj częściach składowych nastąpiło to powiększenie się lub zmniejszenie; słowem pragnąc, aby zamknięcie rachunków co do téj ważnéj rubryki dochodów odpowiedziało wymogom wspomnionym na początku naszego sprawozdania, należy do jéj uzasadnienia dołączyć wykaz zawierający następujące daty i cyfry:

1) Jakie sumy wynosiła preliminowana lub wymierzona i sprostowana cała należytość bieżąca za rok dany każdego podatku stałego z całéj Galicyi wraz z zaległością z lat dawniejszych (którą urzędy podatkowe z początkiem roku budżetowego doliczają do właściwéj należytości za rok i pobierają z nią razem jako należytość bieżącą), oddzielnie wykazując ogół wymierzonego i sprostowanego podatku wraz z dodatkiem wojennym, oddzielnie zaś bez dodatku wojennego. 2) Jakie sumy stanowiła wymierzona należytość bieżąca za rok dany dodatku krajowego przy każdym podatku stałym. 3) W jakich sumach wykazaną była zaległość z lat dawniejszych (wraz z zaległością poprzedniego roku) każdego podatku stałego i zaległość pobieranego przy nim dodatku krajowego, oraz ogólna zaległość z lat dawniejszych wszystkich podatków stałych i ogólna zaległość z lat dawniejszych dodatku krajowego w dniu 30. czerwca, t. j. w chwili rozpoczęcia poboru téj zaległości na rachunek roku danego. 4) Sumy rzeczywiście pobrane w ciągu roku budżetowego tytułem całéj należytości za rok dany każdego podatku stałego wraz z dodatkiem wojennym i bez dodatku wojennego (t. j. czysty dochód z podatków). 5) Sumy rzeczywiście pobrane w ciągu roku budżetowego tytułem należytości całéj za rok dany dodatku krajowego przy każdym podatku stałym (t. j. czysty dochód z dodatku krajowego). 6) Ile odpisano lub zwrócono podatkującym każdego podatku i pobieranego przy nim dodatku krajowego. 7) Jaka pozostała zaległość z lat dawniejszych i z roku danego każdego podatku stałego i dodatku krajowego z końcem roku budżetowego z którego składane są rachunki (jak w danym przypadku w dniu 30. czerwca 1875 r., w którym to dniu przestano pobiérać zaległości na dochód roku 1874).

Wszystkie te żądane daty i wykazy, bardzo użyteczne dla objaśnienia i uzasadnienia zamknięcia rachunków w téj rubryce dochodów, ma już po części Wydział krajowy, po części mieć łatwo może. Albowiem teraz przy roztrząsaniu zamknięcia rachunków za r. 1874, gdy komisya budżetowa uznała daty te potrzebnemi, sprawozdawca, z jéj polecenia, otrzymał częścią z ksiąg biura obrachunkowego przy Wydziale krajowym, a po części od c. k. krajowéj Dyrekcyi skarbu za pośrednictwem c. k. Komisarza rządowego wszystkie prawie wyżéj żądane daty i wykazy, jak się to okaże z dalszéj osnowy niniejszego sprawozdania. Tutaj zaś komisya powtarza życzenie, aby na przyszłość wykaz wzmiankowany znajdował się przy zamknięciu rachunków przedstawianém przez Wydział krajowy wysokiemu Sejmowi, jako załącznik obejmujący szczegółowe uzasadnienie rzeczywistego dochodu w téj ważnéj jego rubryce.

Co się tyczy drobniejszych popraw w formie zamknięć rachunkowych, Wydział krajowy zastósował się także po większéj części do uchwał Sejmu i uwag komisyi budżetowéj; lecz życzyćby jeszcze należało, aby te drobne poprawki w zupełności były przeprowadzone nietylko w alegatach, ale

także w głównych wykazach i sprawozdaniach. Mianowicie jest do życzenia, aby przyjęto stale w całém zamknięciu rachunków nazwy: „wydatek“ lub „dochód rzeczywisty większy lub mniejszy od preliminowanego“, zamiast „wynikłość korzystna“ lub „niekorzystna“; „pozostałość z rachunków po ich zamknięciu z końcem roku“, zamiast „reszta kasowa“ lub „zaoszczędzenie“, gdyż te nazwy inną zupełnie rzecz wyrażają niż „pozostałość z rachunków“. Zresztą w „pozostałości z rachunków“ mieszczą się także sumy przeznaczone w budżecie na roboty które istotnie wykonane nie zostały, a czego przecież nazwać nie można ani „zaoszczędzeniem“ ani „korzystną wynikłością“; mieszczą się większe dochody niż przewidziane, czego także nie można nazwać „oszczędnością“. Zwykle zaś w świecie zamęt w wyrażeniach prowadzi do zamętu w wyobrażeniach. Gdy Wydział krajowy z wielką gorliwością przeprowadził w całéj rachunkowości reformy przez Sejm uchwalone i uwzględnił życzenia przez komisyę naszą wyrażone, mamy pewną otuchę, że i te drobniejsze żądania w przyszłém zamknięciu rachunków uwzględni.

Z przedłożonego wys. Sejmowi przez Wydział krajowy zamknięcia rachunków za r. 1874 wykazuje się, iż **wydatki** funduszu krajowego w ściślejszém znaczeniu, w roku budżetowym 1874 (na który, jak wiadomo, można było wydatkować i pobierać dochody aż do 1 lipca 1875), wynosiły rzeczywiście ogółem 2,043.999 złr. 51 ct. Gdy zaś wszystkie pozycye wydatków w budżecie uchwalone na 1874 r. wynosiły razem 1,934.142 złr., przeto wydatki rzeczywiste były większe niż oznaczone w budżecie o 109.857 złr. 31 ct.

Ściśle biorąc wydatki rzeczywiste na tytuły budżetowe: II, III, IV, V, VI, XI i XIII były większe niż preliminowano o 261,778 złr. 90 ct. i przekroczenia budżetu w wydatkach w tytułach powyżéj wymienionych wynoszą tę sumę. Gdy jednak w tytułach I, VII, VIII, IX, X i XII wydano rzeczywiście mniéj o 151,921 złr. 39 ct. niż preliminowano w budżecie, przeto w ogóle wydatki rzeczywiste były większe od preliminowanych w budżecie tylko o 109.857 złr. 51 ct., jak to wyżéj przedstawiliśmy.

Wszystkie te wykazane w zamknięciu rachunków co do każdéj szczegółowéj pozycyi przekroczenia w wydatkach, uzasadnił Wydział krajowy przytoczonymi przy każdéj pozycyi wydatku powodami, a komisya budżetowa roztrząsnąwszy je i zażądawszy co do kilku tylko pozycyi objaśnień i uzupełnień uzasadnienia, uznała wszystkie przekroczenia usprawiedliwionemi. Wyszczególnimy tu najznaczniejsze w wydatkach przekroczenia budżetu, wymieniając powody przytoczone na ich usprawiedliwienie.

W tytule V, „wydatki sanitarne“, w pozycyi 30 „na koszta podróży lekarzy z powodu komisyj w sprawach sanitarnych i na $^1/_3$ część należytości za lekarstwa dostarczone dla epidemicznie chorych“, wyznaczono w budżecie 24.000 złr., musiano zaś wydać istotnie 62.768 złr., przeto więcéj 38.768 złr. niż wyznaczono, a to z powodu wybuchu w kraju naszym w 1874 epidemicznie ospy, oraz z powodu, że w owym roku przypadło wypłacenie $^1/_3$ części należytości za lekarstwa dostarczone w roku poprzednim w daleko większéj niż zwykle ilości z powodu panującéj wówczas cholery. — W tyt. VI „zasiłki dla zakładów dobroczynnych“, w pozycyi 36 na „umorzenie pożyczki zaciągniętéj na budowę domu obłąkanych w Kulparkowie“, wyznaczono 23.706 złr., wydano zaś rzeczywiście 87.778 złr., gdyż Wydział krajowy zamiast umorzyć tylko jednę ratę téj pożyczki, spłacił ją w całości z powodów które przedstawił wys. Sejmowi w oddzielném sprawozdaniu na przeszłéj sesyi. — W tyt. VII „zasiłki dla zakładów naukowych“, w poz. 53 na „urządzenie szkoły gospodarstwa lasowego we Lwowie“ wyznaczono 8.000 złr.; wydano zaś według szczegółowego rachunku zamieszczonego w alegatach dołączonych do zamknięcia rachunków, 16.912 złr. 85 ct. na urządzenie oraz przekształcenie realności zakupionéj na tę szkołę, przeto więcéj o 8.913 złr. (Nawiasowo dodamy tu, że tę przewyżkę wydatku pokryto pożyczką 9.000 złr. zaciągniętą na hipotekę budynku téj szkoły, w moc uchwały sejmowéj, a suma powzięta z pożyczki zapisana jest w dochodach na rok 1874).

W tytule XIII „rozmaite wydatki“, w pozycyi 133 na „budowę domu obłąkanych w Kulparkowie“ wydano 125.000 złr. Cały ten wydatek rzeczywisty stanowi czwartą a bardzo znaczną zwyżkę nad wydatki preliminowane, gdyż w budżecie na rok 1874 nie zamieszczono tego wydatku i nie wyznaczono dla niego pokrycia. Albowiem sprawozdanie komisyi budżetowéj o projekcie budżetu na rok 1874 przedłożono wysokiemu Sejmowi 10 stycznia 1874 r., a dopiero na posiedzeniu 14 stycznia 1874 r. powzięła Izba sejmowa uchwałę co do wydatku na dalszą budowę domu obłąkanych w Kulparkowie i co do pokrycia tego wydatku. Zamknięcie rachunków za r. 1874 przedłożone teraz przez Wydział krajowy Sejmowi, uzasadnia tylko ogólnikowo ten bardzo znaczny wydatek nieobjęty budżetem, lecz wykonany w skutek oddzielnéj uchwały sejmowéj, i również ogólnikowo wspomina o jego pokryciu. Komisya budżetowa po zasięgnięciu bliższych wyjaśnień od referenta Wydziału i zbadawszy tę sprawę, przedstawia: Wspomniona uchwała sejmowa z 14 stycznia 1874 r. upoważniła Wydział krajowy „do użycia na dalszą budowę i ukończenie zakładu obłąkanych w Kulparkowie części funduszów zaoszczędzonych z r. 1872, o ile to wykonaném być może bez uszczerbku innych gałęzi gospodarstwa krajowego, aż do wysokości 125.000 złr. w. a.“; „jeżeli zaś suma potrzebna na dalsze prowadzenie budowy i urządzenie zakładu w Kulparkowie w ciągu r. b. (1874) nie będzie pokrytą ze źródła powyżéj wskazanego“, upoważniony został Wydział krajowy do zaciągnienia pożyczki, o ile wydatek nie będzie pokryty kwotami bezpośrednio z funduszu krajowego czerpanemi.

Ponieważ tak nazwane „fundusze zaoszczędzone“ 1872 r., to jest pozostałość z rachunków za ów rok, nie mogła być użytą wyłącznie na wydatek pomieniony, gdyż w równocześnie uchwalonym budżecie na r. 1874 wstawiono ją w całéj sumie 217.108 złr. jako pozycyę dochodów przeznaczonych na pokrycie wszystkich wydatków w budżecie już wyszczególnionych, przeto ten wydatek na dalszą budowę szpitala obłąkanych w Kulparkowie nie mógł mieć i nie miał wyłącznego pokrycia w téj pozostałości z rachunków. Lecz pomimo tego, wraz z wszystkimi innymi wydatkami r. 1874, był zaspokojony pieniądzmi pochodzącymi z ogółu dochodów funduszu krajowego w owym roku, nawet bez zaciągania pożyczki. Nadmienić tu należy, iż Wydział krajowy w złożonym Sejmowi zamknięciu rachunków za r. 1873 wyrachował się już z całéj pozostałości z rachunków 1872 r., która wpłynęła w większą pozostałość z rachunków przy ich zamknięciu z końcem 1873 r., wykazaną w przeszłorocznych sprawozdaniach Wydziału krajowego i komisyi budżetowéj o tém zamknięciu rachunków, w sumie 260.708 złr.

Przystępujemy teraz do wskazania w których pozycyach wydatków wydano rzeczywiście mniéj niż wyznaczono w budżecie i z jakich powodów.

W tytule I „koszta reprezentacyi kraju“, w pozycyi 3ciéj „na dyety posłów“ wyznaczono w budżecie 64.000 złr., wydano zaś tylko 23.245 złr., przeto mniéj o 40.755 złr., z powodu daleko krótszego trwania sesyi sejmowéj niż przypuszczano przy układaniu budżetu.

W tytule VII „zasiłki dla zakładów naukowych i wychowania publicznego“, w pozycyi 51 na „pokrycie niedoborów funduszu szkolnego“, wyznaczono 199.703 złr., a wydano rzeczywiście 164.508 złr., przeto mniéj o 35.195 złr. niż preliminowano, a to z powodu, iż fundusz szkolny miał mniejszy w owym roku niedobór niż przewidziano w chwili układania budżetu.

W tytule X „drogi krajowe“, *a)* na „koszta zarządu drogami“ wyznaczono 115.446 złr., wydano zaś rzeczywiście 103.525 złr., przeto 11.921 złr. mniéj, z powodu, że nie wszystkie posady dróżników były obsadzone i koszta podróży inżynierów mniéj wyniosły niż przybliżenie odrachowano. W tymże tytule, w dziale *b)* na „budowę dróg i mostów“ wyznaczone na ośm pozycyj w wydatkach nadzwyczajnych kwoty wynosiły łącznie sumę 195.000 złr.; wydano zaś 180.456 złr.; przeto wydano ogółem mniéj o 14.544 złr. z powodu, iż nie zbudowano dojazdowéj drogi do mostu w Śniatynie, ponieważ mostu w owym roku nie zbudowano, oraz z powodu, że na budowę drogi z Żółkwi ku

Krystynopolowi preliminowano 40.000 złr., a wydano tylko 28.769 złr. — Nadmienić tu musimy, że sumę 25.000 złr. wyznaczoną w budżecie na most pod Śniatynem na Prucie, użyto na zbudowanie zniesionego niespodziewanie przez powódź mostu na Sanie pod Jarosławiem. Lecz to przekroczenie pod względem formalnym budżetu uzasadnił Wydział krajowy szczegółowo i dokładnie w sprawozdaniu o swoich czynnościach za czas od 1 września 1873 r. po koniec czerwca 1874 r. (patrz str. 78), a wysoki Sejm uznał to przekroczenie zupełnie usprawiedliwioném.

W tymże tytule X, w poddziale *c)* „na utrzymanie dróg“, wyznaczone w trzydziestu pozycyach kwoty wynosiły łącznie sumę 445.554 złr., a wydano tylko 407.331 złr., przeto mniéj o 38.223 złr. z różnych powodów, które wymienione są przy każdéj pozycyi wydatku na utrzymanie tych trzydziestu dróg.

W tytule XIII, w pozycyi 132 „na budowę II piętra w szpitalu lwowskim“ wyznaczono w budżecie 66.629 złr., a wydano tylko 5.823 złr., przeto mniéj o 60.806 złr., z powodu, że budowa ta była w r. 1874 tylko w części wykonaną.

Ponieważ w jednych pozycyach budżetu wydano więcéj niż preliminowano o 261.778 złr. 90 ct., jak to wykazaliśmy, a w innych pozycyach mniéj niż preliminowano o 151.921 złr. 39 ct.; przeto ogółem w r. 1874 wydatki rzeczywiste były wyższe od wyznaczonych w budżecie o 109.857 złr. 51 ct.

Rzeczywiste **dochody** funduszu krajowego w ściślejszém znaczeniu w 1874 roku wynosiły 2,519.294 złr. 37 ct.; gdy zaś obrachowano je w budżecie na ten rok uchwalonym, na 2,027.237 złr. przeto dochody rzeczywiste były większe od przewidzianych o 492.057 złr.

Najznaczniejsza różnica między dochodem preliminowanym a rzeczywistym jest w tytule VI, t. j. w dochodzie z dodatku krajowego od podatków. Dochód ten z 30 centowego dodatku krajowego do każdego reńskiego podatków stałych państwowych (bez dodatku wojennego), oznaczony był w budżecie na 1,800.000 złr., przyniósł zaś rzeczywiście 2,042 094 złr. 36 ct., przeto o 242.094 złr. 36 ct. więcéj niż przewidziano w budżecie, a to z powodów które komisya budżetowa bliżéj tu przedstawia na mocy liczb i wykazów wyjętych z ksiąg rachunkowych Wydziału krajowego lub nadesłanych przez c. k. Dyrekcyę skarbu za pośrednictwem c. k. Komisarza rządowego; albowiem niezadowolniła się komisya, jak już wspomnieliśmy wyżéj, ogólnikowém téj różnicy uzasadnieniem w przedłożoném Sejmowi zamknięciu rachunków.

W ciągu roku budżetowego 1874 wpłynęło do skarbu krajowego tytułem należytości właściwéj za r. 1874 dochodu z dodatku krajowego, pobieranego w wysokości 30 centów od każdego złotego reńskiego podatków państwowych . . . . . 1,913.844 złr. 69½ ct.
Wpłynęło zaś w ciągu tego roku budżetowego 1874 tytułem zaległości z lat dawniejszych . . . . . 152.693 „ 11½ „
Ogółem wpłynęło 2,066.537 złr. 81 ct.
według wykazów złożonych komisyi przez biuro obrachunkowe Wydziału krajowego, a wyciągniętych z ksiąg rachunkowych.

Lecz podatkującym zwrócono z powodu niesłusznego poboru i t. d. złr. 24.443 ct 45. Mianowicie, zwrócono z sumy pobranéj tytułem należytości właściwéj za r. 1874 kwotę 4.392 złr. 50 ct., zwrócono z sumy pobranéj tytułem zaległości z lat dawniejszych kwotę 20.050 złr. 95 ct.

Przeto wpłynęło do skarbu krajowego jako czysty dochód z dodatku krajowego tytułem należytości właściwéj za r. 1874 . . . . . 1,909.452 złr. 19½ ct.
tytułem zaległości z lat dawniejszych . . . . . 132.642 „ 16½ „
Ogółem wpłynęło jako czysty dochód z dodatku krajowego 2,042.094 złr. 36 ct.
przeto więcéj niż w sumie 1,800.000 preliminowano, o złr. 242.094 ct. 36, który to ostateczny wy-

nik wykazano także dokładnie w przedłożoném wysokiemu Sejmowi zamknięciu rachunków za rok 1874.

Ta przewyżka dochodu rzeczywistego nad przewidziany przybliżenie w budżecie pochodzi, jak widzimy, nietylko stąd, iż wpłynęło w ciągu roku budżetowego 1874 132.642 złr. tytułem zaległości dodatku krajowego z lat dawniejszych, ale także z powodu, iż należytość 30-centowego dodatku krajowego za rok 1874, preliminowana w budżecie na 1,800.000 złr. przyniosła więcéj o 109.452 złr. Wreszcie ta przewyżka dochodu rzeczywistego z dodatku krajowego nad preliminowany pochodzi także stąd, że rachunek co do téj rybryki dochodu za rok budżetowy 1873 zamknięto wyjątkowo już z dniem 30. kwietnia 1874 (jak to Wydział krajowy przedstawił już był wysokiemu Sejmowi w sprawozdaniu swojém ówczesném) i już od tego dnia pobierane zaległości dodatku z lat dawniejszych i z r. 1873 wpisywano na dochód 1874 r.; natomiast wszystkie rachunki funduszu krajowego za rok budżetowy 1874 zamknięto dopiero z dniem 30. czerwca 1875 r. i aż do tego dnia pobierane zaległości dodatku krajowego wpisywano na dochód 1874 r., odpowiednio zasadom przez Sejm uchwalonym.

Uczynić tu należy uwagę, iż przy układaniu budżetów funduszu krajowego na lata dawniejsze i jeszcze na rok 1874, brano za podstawę przybliżonego obrachowania dochodu z dodatku krajowego, uchwalanego w pewnym stosunku procentowym do każdego reńskiego podatku państwowego (n. p. w stosunku 30 centów do każdego reńskiego), zasadę, iż podatki stałe państwowe, bez dodatku wojennego, przynosiły skarbowi państwowemu przecięciowo 6 milionów złr. czystego dochodu z całéj Galicyi, po odtrąceniu już odpisów, zwrotów i zaległości każdoroczněj, a przeto na téj podstawie obliczano, że jeden cent dodatku krajowego przyniesie skarbowi krajowemu 60.000 złr. Gdy przekonano się, iż ta podstawa przybliżonego obrachowania dochodu z dodatku krajowego jest za niską, wzięto już później przy zaprojektowaniu budżetu na r. 1876 za miarę do obliczenia przybliżenie dochodu z dodatku krajowego, iż podatki stałe państwowe z Galicyi bez dodatku wojennego przynoszą przecięciowo 6,600.000 złr. po odtrąceniu odpisów, zwrotów i każdorocznych zaległości, a przeto że jeden cent dodatku krajowego przyniesie 66.000 złr. dochodu skarbowi krajowemu.

Zwrócić tu także musimy uwagę wysokiego Sejmu, że pomimo spłacania corocznie części zaległości z lat dawniejszych w podatkach i dodatkach, zaległości te z lat dawniejszych mało się zmniejszają, niekiedy nawet nieco wzrastają. Albowiem w miejsce spłaconéj części zaległości z lat dawniejszych, przybywa corocznie do zaległości: Po 1sze, część niespłaconéj należytości podatków i dodatku krajowego z roku ostatniego, przypisana do należytości za rok bieżący w dniu 30. czerwca każdego roku już jako zaległość z lat dawniejszych; po 2gie, urzędy podatkowe wynajdują corocznie nowych kontrybuentów lub przedmioty nie pociągnięte dotychczas do opodatkowania, a które według ustaw finansowych opodatkowują, wymierzając zaś dla nich podatek na rok bieżący, wykazują zarazem co winni byli zapłacić w latach ubiegłych na rachunek podatku, a przeto i dodatku krajowego, i te kwoty doliczają do zaległości z lat dawniejszych. W ten sposób bez zmiany wysokości podatku i procentowéj skali dodatku, wzrasta dochód tak z podatku jak z dodatku i wzrasta zaległość z lat dawniejszych.

Aby dokładnie wykazać i objaśnić rzeczywisty dochód w 1874 r. z dodatku krajowego do stałych podatków państwowych, we wszystkich częściach składowych tego źródła dochodu, a objaśnić w sposób, iżby zamknięcie rachunków było także wskazówką do układania przyszłych budżetów, dołącza komisya budżetowa do tego ustępu swego sprawozdania, jako załącznik, wykazy *a* i *b*, udzielone jéj przez c. k. krajową Dyrekcyę skarbu.

Druga znaczniejsza różnica między dochodem przewidzianym w budżecie a rzeczywistym, jest w rubryce VII. w pozycyi 14ej „zwroty zaliczek wypłaconych przed r. 1874.“ Na pozycyę tę nic nie preliminowano w budżecie uchwalonym na r. 1874, gdyż powstała ona dopiero wskutek

uchwały sejmowéj z 14. października 1874 powziętéj na wniosek komisyi budżetowéj, aby zwroty zaliczek wypłaconych przed r. 1874 postawić jako oddzielną pozycyę dochodów; zwroty te zaś przyniosły w ciągu 1874 r. 193.939 złr. Dawniej wpisywano je w dziale pozycyi przebiegających i znajdowały się dopiero w dochodzie w ówczesnéj reszcie kasowéj.

Trzecia znaczniejsza przewyżka dochodów rzeczywistych nad preliminowane w budżecie pochodzi z powodu, iż w budżecie na r. 1874 nie preliminowano żadnego dochodu z chwilowego umieszczenia na procent pieniędzy wpływających do kasy krajowéj a zaraz niewydawanych, zaś to chwilowe oprocentowanie przyniosło dochodu 5.314 złr.

Powodem czwartéj przewyżki (w tytule VIII. w pozycyi 15) dochodów rzeczywistych nad przewidziane w budżecie był nadzwyczajny dochód z pożyczki 9.000 złr., którą odpowiednio uchwale sejmowéj, zaciągnięto na hipotekę nieruchomości nabytéj na szkołę gospodarstwa lasowego. Kwota ta użytą została, jak to już wspomnieliśmy, na pokrycie większego niż był przewidziany wydatku na urządzenie téj szkoły.

Nakoniec dochody rzeczywiste w 1874 r. są większe od preliminowanych w budżecie na tenże rok, z powodu większéj rzeczywistéj pozostałości z rachunków. Pozostałość z rachunków wykazana, przy ich zatwierdzoném już przez Sejm zamknięciu z końcom r. 1872, w sumie 217.108 złr. i budżetem uchwalonym na r. 1874 przekazana na pokrycie wydatków w tym roku, weszła wprzód w rachunki funduszu krajowego złożone już za r. 1873 i wpłynęła z nich jako pozostałość z rachunków przy ich zamknięciu z końcem roku budżetowego 1873, w sumie znacznie większéj, bo 260.708 złr. wynoszącéj. W téj sumie 260.708 złr. mieściła się pozosłałość z rachunków za r. 1872, o ile nie została zużytą na wydatki r. 1873, oraz mieściła się przewyżka dochodów bieżących pobranych w 1873 r. nad wydatki w tymże roku. Cokolwiekbądź, cała ta suma 260.708 złr.— zwiększona jeszcze kwotą 1.500 złr. wyłączoną z depozytów, bo należącą do funduszu krajowego — ogółem 262.208 złr. znalazła się w skarbie krajowym w rzeczywistych jego dochodach w 1874 r. jako pozostałość z rachunków po ich zamknięciu z końcem roku budżetowego 1873; przeto z całéj téj sumy Wydział krajowy w złożonych przez siebie rachunkach za r. 1874 rachować się powinien i rachuje się istotnie. Wprawdzie Wydział krajowy w budżecie uchwalonym na 1874 r. miał przekazaną na pokrycie wydatków owego roku jedynie 217.108 złr. jako pozostałość z rachunków po ich zamknięciu z końcem 1872 r.; więc tę tylko kwotę na pokrycie wydatków w 1874 r. mógł użyć bez przekroczenia budżetu i oddzielnego usprawiedliwienia tegoż przekroczenia, zaś reszta pozostałości z rachunków, wynosząca 45.100 złr. a powstała z przewyżki bieżących dochodów 1873 r. nad wydatki w owym roku, powinna być w pozostałości z rachunków przy ich zamknięciu z końcem roku budżetowego 1874, i rzeczywiście stanowi ona część wielkiéj sumy 475.297 złr., którą wykazuje jako pozostałość z rachunków przy ich zamknięciu z końcem roku budżetowego 1874, złożone przez Wydział krajowy sprawozdanie, roztrząśnięte właśnie przez naszą komisyę.

Sprawozdanie to Wydziału krajowego o zamknięciu rachunków za r. 1874, zamieszcza w roztrząsanéj powyżéj pozycyi te same zupełnie cyfry i dochodzi do tychże samych wyników; lecz tę tylko pod względem formy popełniło niedokładność, iż pozostałość z rachunków przy ich zamknięciu z końcem r. 1872, przeznaczoną na dochód 1874 r. nazwało preliminowaną pozostałością z rachunków na r. 1873, porównując ją z rzeczywistą pozostałością z rachunków za tenże r. 1873. Po zwróceniu uwagi przez komisyę budżetową na tę niedokładność co do formy, właściwy referent Wydziału krajowego poprawił tę niedokładność w formie w sposób wyżéj przedstawiony, który komisya budżetowa przyjęła i za słuszny uznała.

Przewyżka dochodów rzeczywistych nad przewidziane w budżecie w tytułach II, V, VI, VII, VIII, wynosiła ogółem 495.448 złr. Gdy jednak w tytule I dochodu z „odnajmu ubikacyi

sejmowych“ i w tytule IV „nadwyżki dochodów od zakładów uposażonych“, dochody były rzeczywiście mniejsze o 3.391 złr. od przewidzianych w budżecie, przeto ogólna przewyżka dochodów rzeczywistych nad przewidziane w budżecie wyniosła 492.057 złr., jak to wyżéj już wykazaliśmy.

Jeżeli ogół rzeczywistych wydatków 1874 r, wykazany szczegółowymi za ten rok rachunkami w sumie 2,043.991 złr. 51 ct. porównamy z ogółem rzeczywistych dochodów za tenże rok 1874, wynoszących, według szczegółowych rachunków, sumę 2,519.294 złr. 37½ ct. przewyżka rzeczywistych dochodów nad rzeczywiste wydatki, w sumie 475.294 złr. 86½ ct. jest pozostałością z rachunków przy ich zamknięciu z końcem roku budżetowego 1874 *).

Przechodzimy teraz do drugiej części zadania naszego, t. j. do przeglądu zamknięcia rachunków za r. 1874.,

funduszów i instytucyj uposażonych ze skarbu krajowego.

Piérwszą taką instytucyą, jest szpital główny lwowski. Przedłożone przez Wydział krajowy zamknięcie rachunków okazuje, iż w pierwszym jego oddziale t. j. w oddziale chorych, wydatki rzeczywiste odpowiadały z małymi różnicami, wydatkom preliminowanym w budżecie i przekroczenia w wydatkach wynosiły tylko 387 złr. we wszystkich 97 pozycyach razem wziętych; albowiem wydatki w tych pozycyach przewidziano w budżecie na 143.868 złr., wydano zaś rzeczywiście 144.254 złr. Przekroczenia drobne w szczegółowych pozycyach uznała komisya usprawiedliwionemi. Co się tyczy dochodów tego oddziału szpitala lwowskiego, chociaż jeden ich tytuł, to jest „zwroty kosztów leczenia“ przyniósł mniej o 21.049 złr. niż przybliżenie obrachowano w budżecie, jednak zmniejszenie to w tym tytule dochodów pokryte było powiększeniem dochodów w innych ich tytułach, tak, iż wszystkie wydatki zaspokojono bez powiększenia uposażenia z funduszu krajowego, które było wyznaczone i wypłacone w kwocie 8.438 złr.

Oddział położnic w tymże szpitalu lwowskim miał wydatki rzeczywiste w sumie 16.007 złr., mniejsze nawet o 824 złr. od przewidzianych w budżecie; przeto mniejszy także niż preliminowano wypłacono zasiłek z funduszu krajowego w sumie 14.821 złr.

Na oddział obłąkanych w tymże szpitalu, wydatki rzeczywiste wynoszące 90.635 złr. były znacznie większe od preliminowanych w sumie 75.085 złr., bo o 15.550 złr. Nadwyżka ta powstała głównie z powodu, iż wydatki na żywienie i leczenie obłąkanych były większe o 7.770 niż przewidziano, a nadto, iż zwrócono pożyczkę, zaciągniętą przez ten oddział od innych oddziałów szpitala, w sumie 9.546 złr. Wskutek téj przewyżki wydatków rzeczywistych nad przewidziane w budżecie, musiano zasiłek z funduszu krajowego, wyznaczony w budżecie w kwocie 62.904 złr., powiększyć i wypłacić tym tytułem 77.246 złr. Przekroczenia budżetu uzasadniane przy każdej pozycyi szczegółowo, komisya uznała usprawiedliwionymi.

Oddział podrzutków: wydatek rzeczywisty był mniejszy o 6.446 złr., niż preliminowano w sumie 46.715 złr., przeto mniejszy także wypłacono zasiłek z funduszu krajowego dla pokrycia mniejszego o 6.513 złr. niedoboru we własnych dochodach tego oddziału.

Szpital św. Łazarza w Krakowie—oddział chorych. Wydatki oznaczone w 50 pozycyach budżetu na 56.249 złr. wynosiły rzeczywiście 70.120 złr. Przewyżkę tę w wydatkach, spo-

*) Do tej sumy należy jeszcze dodać resztę gotówki, lokowanej w banku a wykazanej przy kasowym zamknięciu z końcem 1873., w kwocie 3 złr. 5 ct.; wynosić więc będzie pozostałość z rachunków przy ich zamknięciu z końcem roku budżetowego 1874, sumę 475.297 złr. 91½ ct.

wodował głównie większy o 5.851 złr. wydatek na naprawę budynku, oraz że wynagrodzenie za żywienie i pielęgnowanie chorych podwyższono o 5 ct. od dnia i głowy, co Wydział krajowy uzasadnił w sprawozdaniu ze swoich czynności przedłożoném Wysokiéj Izbie 27 listopada 1873 r. Zwyżkę wydatków rzeczywistych nad przewidziane w budżecie, pokryto większymi niż preliminowano dochodami, mianowicie wyższym niż obrachowano dochodem z procentu od kapitałów własnością szpitala będących, bo części tych kapitałów nie użyto jeszcze wcale w owym roku na zamierzoną budowę szpitala. Ten oddział szpitala zaspokoił wszystkie wydatki własnymi dochodami, i dla tego ani preliminowano, ani wypłacano jakiegokolwiek dla niego zasiłku ze skarbu krajowego dla pokrycia niedoboru.

Wydatki na oddział położnic i podrzutków tego szpitala krakowskiego, oznaczone w budżecie na 42.351 złr., wynosiły istotnie 43.123 złr. Pomimo téj małéj a usprawiedliwionéj zwyżki w wydatkach, znalazły one pokrycie w rzeczywistych dochodach nie tylko bez podwyższenia uposażenia z funduszu krajowego, lecz owszem przy jego zmniejszeniu z 26.694 złr. na 24.579 złr.; albowiem własne dochody tego oddziału przyniosły więcéj niż preliminowano, a to z powodu spłacenia przez oddział chorych zaliczki udzielonéj mu z funduszu położnic i podrzutków.

Wydatki rzeczywiste na oddział syfilitycznych tego szpitala, wynoszące ogółem 28.871 złr. były nieco wyższe od preliminowanych w 26 pozycyach budżetu w sumie 27.242 złr.; a gdy dochody własne tego oddziału, wynoszące rzeczywiście 27.611 złr., nie pokryły téj nadwyżki wydatków, przeto odpowiednio ogólnym zasadom, wypłacono ze skarbu krajowego zasiłek w kwocie 1.260 złr. dla pokrycia niedoboru.

Wydatki w oddziale obłąkanych tego szpitala oznaczone były w budżecie na 17.786 złr., wydano zaś rzeczywiście 18.127 złr.; przewyżka rzeczywistych wydatków nad preliminowane, wynosiła tylko 341 złr. a oprócz drobnych różnic w kilku pozycyach, rzeczywistość odpowiadała preliminarzowi co do wydatków. Lecz co się tyczy dochodów, była znaczniejsza różnica między rzeczywistymi a preliminowanymi, gdyż własne dochody tego oddziału, obrachowano w budżecie na 20.951 złr., przyniosły zaś istotnie tylko 14.932 złr., przeważnie z powodu, iż zwrot kosztów leczenia obrachowano na 20.700 złr., a tytułem tym wpłynęło tylko 14.278 złr. Przeto dla pokrycia niedoboru we własnych dochodach wypłacić musiano tytułem uposażenia ze skarbu krajowego 3195 złr., której to kwoty nie preliminowano.

Różnice między przewidzianymi w budżecie a rzeczywistymi wydatkami i dochodami, uzasadniane przy każdéj pozycyi w rachunkach wszystkich oddziałów w szpitalach lwowskich i krakowskich, uznała komisya budżetowa za usprawiedliwione. Nadto zwraca komisya uwagę Wysokiego Sejmu, iż we wszystkich prawie oddziałach szpitalów, rzeczywisty dochód ze zwrotu kosztów leczenia był mniejszy od przybliżenie obrachowanego w budżecie.

Fundusz policyi krajowéj miał wydatki rzeczywiste w sumie 1.965 złr. 32 ct., obliczono zaś je w budżecie na sumę 4.264 złr., dochody rzeczywiste wynosiły 6.754 złr. w. a., a preliminowano je tylko w kwocie 5.565 złr. Pomniéjszenie wydatków a zwiększenie dochodów nastąpiło z powodu sprzedaży rządowi realności Maryi Magdaleny, w skutek czego wydatek na utrzymanie budynku znikł w rzeczywistości, zaś dochód z odsetek od kapitału otrzymanego za budynek, był większy niż spodziewany dochód z budynku. Pozostałość z rachunków w sumie 4.786 złr. przeniesiono do funduszu krajowego, albowiem dopiero późniéj zapadła uchwała sejmowa, aby nadwyżki dochodów przyłączać do zarodowego majątku funduszu policyi.

Fundusz szkolny krajowy. Wydatki tego funduszu oznaczone były w budżecie na 1874 r. w sumie 280.766 złr., według zaś przedłożonych przez krajową Radę szkolną rachunków (patrz dołączone do zamknięcia rachunków na rok 1874 allegata litera *B*. stronica 140 i następne)

wydatki rzeczywiste uskutecznione z funduszu szkolnego w ciągu roku budżetowego 1874 wynosiły ogłem 357.132 złr. 65 ct. Przeto w rachunkach za 1874 r. wykazany wydatek rzeczywisty jest większy od preliminowanego o 76.387 złr.

Ta zwyżka wydatków rzeczywistych nad preliminowane jest usprawiedliwioną, a nawet tylko pozorną. Albowiem wydatki objęte zamknięciem rachunków za r. 1874, mieszczą w sobie dwa działy. Pierwszy dział obejmuje wydatki poczynione w pierwszéj połowie 1874 r. na rachunek należytości z 1873 r., budżetem na tenże r. 1873 oznaczonych; wynosiły te wydatki sumę 77.631 złr. 91 ct. Wydatki tego działu powinny były wejść w rachunki za r. 1873; lecz gdy zamknięcie rachunków za ów rok nastąpiło zanim liczbę z wydatków złożyła krajowa Rada szkolna, przeto nie były objęte zamknięciem rachunków za r. 1873, lecz dopiero w rachunkach zamkniętych z końcem roku budżetowego 1874. Nadmienić tu winniśmy, iż także suma przeznaczona na pokrycie tych wydatków w 1873 r., weszła w dochody na r. 1874 i wykazaną jest w ich spisie jako pozostałość za rok 1873 wynosząca 100.110 złr.

Drugi dział obejmuje rzeczywiste wydatki funduszu szkolnego za r. 1874, asygnowane i wypłacane aż do końca czerwca 1875 r.; wynosiły one ogółem 279.500 złr.; gdy zaś preliminowano je, jak wspomnieliśmy, w kwocie 280.746 złr., przeto istotnie wydano mniéj niż preliminowano o 1.246 złr.

Dochody funduszu szkolnego na r. 1874 przewidziano w budżecie w sumie 280.746 złr., a w tych budżetem oznaczonych dochodach było wyznaczone uposażenie z skarbu krajowego w sumie 199.703 złr. Rzeczywiste zaś dochody w 1874 r. wynosiły, według zamknięcia rachunków, 357.132 złr.; głównie z powodu, iż do dochodów przewidzianych przybyła pozostałość dochodów z r. 1873 w sumie 100.110 złr. przeznaczona na pokrycie wydatków r. 1873, która nie tylko na ten cel wystarczyła, ale nawet pokryła część wydatków na rok 1874. W skutek tego uposażenie ze skarbu krajowego zostało wypłacone tylko w sumie 164.508 złr., mniej o 35.195 złr. niż preliminowano, gdyż tyle tylko wynosił istotny niedobór we własnych dochodach funduszu szkolnego.

Uczynić tu musi komisya budżetowa uwagę, iż zamknięcie rachunków funduszu szkolnego nie jest ułożone w formie odpowiedniéj budżetowi tego funduszu co się tyczy działu wydatków; w dołączonym zaś do zamknięcia rachunków szczegółowym wykazie wydatków, przedłożonym przez krajową Radę szkolną, wyszczególnione są wpradzie dokładnie wszystkie ich pozycye, ale nie wykazano i nieuzasadniono przy każdej pozycyi różnic między wydatkiem rzeczywistym a preliminowanym. Komisya budżetowa porównawszy wzmiankowany wykaz wydatków z preliminarzem na r. 1874, przekonała się, że te różnice są małe i otrzymała od krajowéj Rady szkolnéj żądane ich uzasadnienie. Jednak wyrazić tu musi żądania: 1) aby na przyszłość zamknięcie rachunków funduszu szkolnego przedkładane było Sejmowi w formie odpowiedniéj uchwalonemu na tenże rok budżetowi tegoż funduszu, a w tymże zamknięciu rachunków należy wykazywać i uzasadnić przy każdej pozycyi różnicę między przewidzianym a rzeczywistym wydatkiem; 2) aby w prowadzeniu rachunków funduszu szkolnego i w ich zamknięciach z końcem roku budżetowego zastósowano się do uchwał sejmowych 14. października 1874 r. wydanych dla prowadzenia i zamykania rachunków wszystkich funduszów krajowych, oraz do ogólnéj zasady przyjętéj względem funduszów krajowych, że asygnowanie pieniędzy na wydatki roku zeszłego, kończy się z dniem 31. marca, a wydatkowanie z dniem 30. czerwca roku następnego.

Przystępujemy wreszcie do trzeciéj a szczupłéj części naszego zadania, to jest do zdania sprawy z zamknięcia rachunków

funduszów samoistnych nieuposażonych z skarbu krajowego lecz budżetem objętych,

bo preliminarz ich dochodów i wydatków Sejm uchwala.

Z przedłożonego przez Wydział krajowy zamknięcia rachunków z końcem roku budżetowego 1874 dochodów i wydatków tych funduszów samoistnych, przekonała się komisya budżetowa, iż co do czterech takich funduszów t. j. 1) domestykalnego, 2) kultury krajowéj, 3) stanowego sierocińskiego i 4) funduszu Aleksandra hr. Stadnickiego, wydatki i dochody rzeczywiste odpowiadały z małymi różnicami, przewidzianym w budżetach tych funduszów, a różnice wspomnione między rzeczywistością a preliminarzem są uzasadnione. Nadto przekonała się komisya, że w tych czterech funduszach dochody rzeczywiste były większe od wydatków istotnych, powstała zaś stąd i wykazana pozostałość z rachunków przy ich zamknięciu, przeniesioną została do ich majątków zarodowych i powiększyła takowe. Co się tyczy piątego funduszu samoistnego budżetem objętego, t. j. funduszu „szkoły kucia koni“, wszystkie dochody tego funduszu były większe od preliminowanych z powodów wymienionych w rachunkach przy każdéj ich pozycyi, a głównie z powodu, iż wpływać zaczęły od 1. sierpnia 1874 r. czynsze z nabytej realności we Lwowie należącej do tego funduszu. Dochody te użyte zostały na pokrycie wydatków utrzymania i przekształcenia budynków na szkołę weterynaryi w moc uchwały sejmowéj jeszcze 9. października 1869 r.

Komisya budżetowa zdawszy w powyższy sposób wysokiemu Sejmowi sprawę o przedłożonym przez Wydział krajowy a zbadanym przez nią zamknięciu rachunków za rok 1874 funduszu krajowego w ściślejszém znaczeniu, instytucyj uposażanych ze skarbu krajowego oraz funduszów samoistnych nieuposażanych z tegoż skarbu, lecz objętych budżetem, wnosi:

„Wysoki Sejm uchwalić raczy:

„Udziela się Wydziałowi krajowemu absolutoryum z rachunków funduszu krajowego i funduszów samoistnych budżetem objętych za r. 1874.“

We Lwowie dnia 28. marca 1876.

przewodniczący,
H. Wodzicki.

sprawozdawca,
Leon Chrzanowski.

Załącznik *a.*

Zamknięcie rachunków

dochodu z podatków stałych i dodatku krajowego na rok budżetowy 1874.

Pozycya	Dział	Nazwiska rubryk	Dochód z należytości wykazanéj do poboru na rok budżetowy 1874				Razem wpłynęło		Preliminowana kwota na rok 1874		Rzeczywisty dochód z podatku był przeto większy *mniejszy* od preliminowanego		Pozostałe w dniu 30. czerwca 1875 zaległości odnoszące się do należytości po koniec grudnia 1874		Potrącone z obok wykazanych upłat			
			Wpłynęło od 1. stycznia do 31. grudnia 1874		Wpłynęło do 30. czerwca 1875										opusty czyli odpisania		zwroty nadpłat	
			złr.	ct.	złr.	ct.	złr.	ct.	złr.	ct.	złr	ct.	złr.	ct.	złr.	ct.	złr.	ct.
1	11	**Gruntowy**	3,859.301	60	714.109	73	4,573.411	33	4.465.000	—	108.411	33	391.108	—	197.617	—	54.876	—
		z tego wypada na zwyczajną należytość podatku bez dodatku wojennego	3,087.441	28	571.287	78	3,658.729	6	—	—	—	—	312.886	—	158.254	—	43.901	—
		Dodatek krajowy przy tym podatku . . .	925.832	38	165.423	45	1,091.255	83	—	—	—	—	93.865	—	32.470	—	13.170	—
2	12	**Domowo-czynszowy**	800.365	45	271.716	40½	1,072.081	85½	960.000	—	112.081	85½	139.857	—	183.376	—	14.828	58
		z tego wypada na zwyczajną należytość podatku bez dodatku wojennego	640.292	36	217.373	12	857.665	48	—	—	—	—	117.886	—	146.701	—	11.862	87
		Dodatek krajowy	199.937	70	66.928	20	266.865	90	—	—	—	—	33.565	—	30.099	—	3.558	86
		Domowo-klasowy	1.407.409	24	197.927	94	1,605.337	18	1,516.000	—	89.337	18	184.710	—	56.476	—	5.406	51
		z tego wypada na zwyczajną należytość podatku bez dodatku wojennego	804.233	85	113.101	97	917.335	82	—	—	—	—	105.549	—	32.272	—	3.089	43
		Dodatek krajowy	241.270	15	32.799	57	274.069	72	—	—	—	—	31.664	—	9.681	—	926	82
3	13	**Zarobkowy**	580.777	30½	97.790	79½	678.568	10	526.000	—	152.568	10	226.984	—	218.774	—	4.226	26
		z tego wypada na zwyczajną należytość podatku bez dodatku wojennego	325.421	1	34.209	69	359.630	70	—	—	—	—	136.190	—	118.984	—	2.326	38
		Dodatek krajowy	97.626	30	15.720	81	113.347	11	—	—	—	—	45.857	—	35.453	—	697	91
4	14	**Dochodowy** 1) **fasyonowany**	1.211.165	96½	355.798	99	1,566.964	95½	1,364.101	—	202.863	95½	226.503	—	58.147	—	67.353	69
		z tego wypada na zwyczajną należytość podatku bez dodatku wojennego	631.205	51	188 364	18	819.569	69	—	—	—	—	113 251	—	31.973	—	37.044	58
		Dodatek krajowy	189.361	65	54.625	61	243.987	26	—	—	—	—	43.889	—	9.591	—	11.113	37
		Od należytości do poz. 2, 3 i 4. wykazanych nie pobiera się dodatku krajow. 2) od płac stałych urzędników państwowych	36.121	19	*18*	*92½*	36.102	26½	61.427	—	*25.324*	*73½*	—	—	—	—	—	—
		Od należytości do poz. 2, 3 i 4. wykazanych nie pobiera się dodatku krajow. 3) od kuponów obligacyi indemnizacyjnych i innych	396 350	29½	—	—	396.350	29½	408.677	—	*12.326*	*70½*	—	—	—	—	—	—
		Od należytości do poz. 2, 3 i 4. wykazanych nie pobiera się dodatku krajow. 4) z domów od podatku czynszowego wolnych 5% czystego dochodu .	23.243	52½	6.225	39½	29.468	92	20.795	—	8.673	92	12.758	—	1.285	—	185	—
		Ogółem **Podatki**	8,314.734	57	1,643.550	33	9.958.284	90	9,322.000	—	636.284	90	1,181.920	—	715.875	—	146.876	4
		z tych wypada na należytość zwyczajną podatków bez dodatku wojennego	5,488.594	1	1,124.336	74	6,612.930	75	—	—	—	—	779.762	—	488.184	—	98.224	26
		Dodatki krajowe	1,654.028	18	335.497	64	1,989.525	82 *)	—	—	—	—	248.840	—	117.294	—	29.466	96

*) **Uwaga komisyi budżetowéj:** Zwrócić tu należy uwagę, iż według niniejszego załącznika wykazany jest przez c. k. krajową Dyrekcyę skarbu czysty dochód z dodatku krajowego w ciągu roku budżetowego 1874. w sumie złr. 1,989.525, a według zamknięcia rachunków Wydziału krajowego wpłynęło za rok budżetowy 1874. do skarbu krajowego dochodu z dodatku krajowego 2.042.094 złr., a przeto więcéj o 52.569 złr. Ta różnica pochodzi z powodu wspomnionego już w sprawozdaniu komisyi; mianowicie Wydział krajowy rachunki z r. 1873. w téj rubryce dochodów zamknął wyjątkowo z dniem 30. kwietnia 1874. i wszystkie kwoty, które po dniu 30. kwietnia wniesiono do skarbu krajowego tytułem zaległości dodatku krajowego z lat dawniejszych i z roku 1873. wpisywał już w swoich rachunkach na dochód 1874. r., z którego znów rachunki zamknął z dniem 30. czerwca 1875. r. odpowiednio przyjętéj niedawno zasadzie; natomiast c. k. krajowa Dyrekcya skarbu, stósownie do zasad z dawna obowiązujących władze rządowe, wszystkie zaległości dodatku z r. 1873. wpisywała na dochód tego roku aż do 30. czerwca 1874. r., bo zamykała zawsze rachunki z dniem 30. czerwca, tak za 1873. jak za 1874. r. Przeto zaległości dodatku krajowego z r. 1873. wniesione w maju i czerwcu 1874. r. zapisał Wydział krajowy w swych rachunkach na dochód r. 1874., a c. k. Dyrekcya skarbowa zapisała je jeszcze na dochód r. 1873.

Załącznik *b*.

Wykaz

pozostałych zaległosci z koncem roku budżetowego 1874. (t. j. z końcem Czerwca r. 1875.) każdego podatku i dodatku krajowego w porownaniu z takiemiż zaległościami z koncem roku budżetowego 1873. pozostałemi.

Przedmiot	Podatek gruntowy	Domowo czynszowy	Domowo klasowy	Zarobkowy	Dochodowy	Razem	Uwagi
1874.							
Zaległość podatku	391.108	139.857	184.710	226.984	239.261	1,181.920	zaległości
Zaległość podatku bez dodatku wojennego . .	312.886	111.886	105.549	136.190	119.630	786.141	po koniec Czerwca 1875. z należytości za r. 1874.
Zaległość dodatku krajowego	93.865	33.565	31.664	45.857	43.889	248.840	przeniesione i zapisane na należytość r. 1875.
1873.							
Zaległość podatku	438.232	135.412	202.743	198.781	181.911	1,157.079	po koniec czerwca 1874. z należytości za r. 1873.
Zaległość podatku bez dodatku wojennego . .	350.586	108.330	115.854	119.268	90.955	784.993	
Zaległość dodatku krajowego	105.175	32.499	34.756	39.780	34.286	246.496	przeniesione i zapisane na należytość roku 1874.

Aleg. LX.

Sprawozdanie

komisyi budżetowéj, o przedłożeniu Wydziału krajowego w sprawie odstąpienia gminie miasta Sanoka, należącego do funduszu szkół ludowych budynku pod l. 236 w Sanoku.

Wysoki Sejmie!

Wydział krajowy w swém sprawozdaniu dokładnie wytłumaczył powody, które przemawiają za wnioskiem jego. Na tych samych opierając się powodach, komisya wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1. Realność położoną pod l. 236 w Sanoku, będącą własnością krajowego funduszu szkół ludowych, odstępuje się bezpłatnie na własność gminy Sanoka z zastrzeżeniem, iż realność ta służyć będzie stale i wyłącznie na umieszczenie szkoły ludowéj w Sanoku.
2. Należąca się funduszowi szkół ludowych od gminy miasta Sanoka kwota złt. 1418. 50 ct. z tytułu nieuiszczonych dodatków do płac nauczycielskich z lat 1847 i następnych, aż po koniec r. 1865 ma być odpisana, natomiast przyjmie gmina m. Sanoka na siebie wszystkie wydatki, jakieby fundusz szkół ludowych jako właściciel realności l. 236 w Sanoku miał był ponieść z tytułu restauracyi budynku należącego do téj realności po pożarze w r. 1872.
3. Poleca się Wydziałowi krajowemu uwiadomić gminę miasta Sanoka o niniejszéj uchwale.

Zastępca przewodniczącego
Józef Baum. mp.

Sprawozdawca
Smarzewski. mp.

Alog. LX.

Sprawozdanie

Komisyi budżetowej, o przedłożeniu Wydziału krajowego w sprawie odpowiedzi zarządu miasta Sanoka, notyfikowano do funduszu wydziałowych budżetów pod L. 356 w Sanoku.

Wyszki Sejmiki

Aleg. LXI.

Wniosek.

Powołując się na wniosek w zeszłym roku postawiony i Wydziałowi krajowemu z niezałatwionymi w Wysokiéj Izbie wnioskami i petycyami do urzędowania przekazany wnoszę ponownie, aby wysoki Sejm uchwalić raczył:

Wzywa się c. k. Rząd, ażeby w mieście Nowym Targu kosztem państwa założył i utrzymywał czteroklasowe, niższe gimnazyum realne.

Tetmajer w. r.
wnioskodawca.

Smolka.
X. Król.
Cywiński.
Szeliski.
A. Jasiński.
Dąbrowski.
Turczyn.
Michalski.
Oskard.
Werszczyński.
Spławiński.
Mikołaj Wolański.
Waygari.
Rutowski.
Gölcjewski.
Jędrzejowicz.
Walcryan Podlewski.

Aleg. LXII.

Sprawozdanie komisyi budżetowéj

o preliminarzu funduszu szkolnego krajowego na rok 1877.

(Alegat do preliminarza funduszu krajowego, rubryka VII, poz. 66).

Wysoki Sejmie!

Zatwierdzony przez Sejm preliminarz na r. 1876 obejmował:

Wydatki w kwocie	złr.	427·593
Dochody w kwocie	„	83.224
Niedobór pokryty z funduszu krajowego	„	344.369

Preliminarz wniesiony na rok 1877 obejmuje:

Wydatki w kwocie	„	359.235
Dochody w kwocie	„	87.101
Niedobór do pokrycia z funduszu krajowego	„	272.134

Z porównania powyższych kwot okazuje się, że na rok 1877 wniesiono preliminarz:

W wydatkach mniejszy o	złr.	68.358
W dochodach większy o	„	3 877
a preliminowany niedobór wynosi mniéj o	„	72.235

Różnice stąd pochodzą, że preliminowano w wydatkach:

W rubryce I mniéj o	złr.	57.607
„ III „ „	„	1.656
„ VI „ „	„	525
„ IX „ „	„	14 000
„ XII „ „	„	70
„ XIV „ „	„	1.500
to jest, mniéj o	„	75.358
a w Rubryce II. więcéj o	„	7.000
w dochodach zaś w Rubryce I. więcéj o	„	406
„ „ „ V. „ „	„	1.535
„ „ „ VII. „ „	„	116
„ „ „ X. „ „	„	3.000
to jest, więcéj o	„	5.087

a w Rubryce III. mniéj o	. . . . .	złr.	1.142
„ IV. „ „	. . . . .	„	38
	to jest, mniéj o . .	„	1.180

Przechodząc do ocenienia poszczególnych rubryk wydatków, komisya przedewszystkiém korzystała z téj okoliczności, iż c. k. krajowa Rada szkolna, czyniąc choć w części zadość życzeniu Sejmu, załączyła do preliminarza poszczególnienie wydatków i wykaz dochodów funduszów okręgowych, których niedobory pokrywa fundusz krajowy. Poszczególnienie to (Alegat I.) jest w dziale wydatków wystarczającém, ale z ogólnikowych cyfer umieszczonych w rubryce dochodów nie można powziąść dokładnego wyobrażenia o źródłach, z których te dochody płyną. Gdyby w dziale dochodów uwidocznione były w poszczególnych rubrykach te wpływy pieniężne, które według ustawy do funduszów okręgowych wpłynąć winny, nim do ich uzupełnienia powołanym być może fundusz krajowy, natenczas Alegat I. stanowiłby dostateczne uzasadnienie żądania, które c. k. kraj. Rada szkolna zasiłki dla funduszów szkolnych okręgowych stawia w Rubryce I. preliminarza krajowego funduszu szkolnego.

Nadto okazało się przy bliższém rozpoznaniu Alegatu w mowie będącego, że cyfry w nim podane, a mianowicie w pierwszéj rubryce: Płace nauczycieli, nie są dość dokładne i pewne. Wiele bowiem Rad okręgowych zamieściło w preliminarzach swoich płace etatowe, bez względu na to, czy posady zostały na podstawie etatu obsadzone lub nie, podczas gdy inne, i to słusznie, nawet przy szkołach, których reorganizacya orzeczoną została, wzięły za podstawę do obliczenia potrzeby płace w takich kwotach, w jakich rzeczywiście są uiszczane. Spodziewamy się, że c. k. kraj. Rada szkolna zechce zarządzić co potrzeba, aby w najbliższym preliminarzu ta niedokładność się nie powtórzyła. Na teraz komisya, mając przekonanie, że suma rzeczywiście na płace nauczycielskie potrzebna nic będzie wynosić kwoty w Alegacie podanéj, t. j. 997.073 a nie mając dostatecznéj rachunkowéj podstawy do obliczenia różnicy między rzeczywistą potrzebą a cyfrą w Alegacie podaną, musiała się ograniczyć na przypuszczalnem i ryczałtowém zniżeniu téj pozycyi. *Komisya wnosi przeto w Rubryce I.: Zasiłki dla funduszów szkolnych zamieścić okrągłą cyfrę złr. 160.000.*

Preliminowane powiększenie rubryki II. na substytucye tém jest uzasadnione, że co raz więcéj dzieci do szkół uczęszcza, a przeto co raz więcéj substytutów potrzeba. *Komisya wnosi zatwierdzić preliminowaną w rubryce II. cyfrę złr. 15.000.*

W rubryce III: zasiłki czasowe dla szkół utrzymywanych przez korporacye, c. k. krajowa Rada szkolna preliminuje złr. 2.500, t. j. o złr. 1.656 mniéj, niż w roku przeszłym, z powodu, iż tylko konwenty pp. Benedyktynek we Lwowie i w Przemyślu utrzymują szkoły z ulgą dla funduszów okręgowych. Dla pp. Benedyktynek we Lwowie przeznacza Rada złr. 2.000, a dla pp. Benedyktynek w Przemyślu złr. 500. *Komisya wnosi umieścić w rubryce III. złr. 2.500.*

W rubryce IV zgodnie z uchwałą Sejmu na przeszłorocznéj kadencyi zapadłą, nic się nie preliminuje. Komisya nie widzi potrzeby zatrzymywania tej próżnej rubryki w preliminarzu, *i wnosi jej opuszczenie.*

W rubryce V: Adjuta jest preliminowaną ta sama kwota, na jaką Sejm w zeszłym roku zezwolił, *i komisya wnosi umieścić w rubryce V złr. 5.000.*

W rubryce VI preliminuje c. k. kraj. Rada szkolna i *wnosi komisya złr. 10.106* t. j. o złr. 525 mniéj, niż zezwolono na rok 1876, dlatego że w dziale Remuneracyi stałych nie złr. 631 jak w roku bieżącym, lecz tylko złr. 106 potrzeba.

W rubryce VII: Podatki i daniny komisya zgodnie z postawioném żądaniem *wnosi umieścić złr. 161.*

W rubryce VIII: Koszta podróży i dyety nauczycieli c. k. kraj. Rada szkolna dla dobra służby preliminuje złr. 2.000. *Komisya wnosi: W. Sejm raczy zezwolić na żądaną kwotę złr. 2.000.*

W rubryce IX: Dodatki pięcioletnie dla nauczycieli, żąda c. k. kraj. Rada szkolna tylko złr. 10.000 t. j. o złr. 14.000 mniéj niż w roku zeszłym. W preliminarzu na rok 1875 zamieszczona była kwota tylko złr. 5.400 Przykład ten dowodzi, jak trudném jest ułożenie dokładnego preliminarza pewnéj instytucyi w ciągu jéj reorganizacyi. Komisya ma nadzieję, że cyfry w poszczególnych rubrykach preliminowane, z każdym rokiem zbliżać się będą do rzeczywistéj potrzeby, i że już w najbliższym preliminarzu w tych rubrykach, w których to jest możebném, podane będą cyfry na istotnych danych polegające. Na teraz w braku podstawy do odmiennego wniosku *komisya wnosi przyzwolić na żądaną kwotę złr. 10.000.*

W rubryce X: Dodatek do funduszu emerytalnego, komisya zgodnie z przeszłoroczną uchwałą Sejmu i z żądaniem c. k. kraj. Rady szkolnéj, *wnosi wstawić złr. 12.800.*

W rubryce XI: Na emerytury dla nauczycieli, którzy utracą posady wskutek organizacyi, preliminowany jest tak jak w roku przeszłym wydatek złr. 5.000. Ciężar tego wydatku po części przeszedł na fundusz szkolny krajowy wraz z funduszem szkół normalnych. Znajduje on jednak swoje usprawiedliwienie także w rzeczywistych stosunkach, obecnie istniejących. Przezto bowiem, że kraj a nie gminy ponoszą ten wydatek, ułatwionym jest szybki postęp organizacyi szkół, bo staje się możebném usuwanie nauczycieli niezdolnych z posad bez przeciążenia gmin i bez pokrzywdzenia tych nauczycieli. *Komisya wnosi wstawić w rubryce XI kwotę złr. 5.000.*

W rubryce XII: Dary z łaski; preliminowano na dary stałe złr. 775, t. j. o złr. 70 mniéj niż na rok 1876, a to dla 18 osób wymienionych w poszczególnieniu wydatków. Preliminowano także złr. 3.000 na dary jednorazowe. Fundusz na takie dary jest nieodbicie potrzebny władzy, zarządzającéj jakąkolwiek instytucyą, a tómbardziéj instytucyą, w materyalne środki skromnie uposażoną. *Komisya wnosi zezwolić w rubryce XII na kwotę złr. 3.775.*

W rubryce XIII: Potrzeby szkół ogólnéj natury; była na rok 1876 preliminowaną i przyzwoloną kwota złr. 10.000. Na rok 1877 żąda c. k. kraj. Rada szkolna na ten cel tylko złr. 5.000, a na konferencyę nauczycielską złr. 5.000. *Komisya wnosi: W. Sejm raczy zezwolić w rubryce XIII na potrzeby szkół ogólnej natury złr. 5.000 na konferencyę nauczycielską 5.000 złr.*

W rubryce XIV: Rozmaite wydatki; umieściła c. k. kraj. Rada szkolna zamiast przyzwolonych na rok 1876 złr. 4.000, tylko złr. 2 500 i *komisya wnosi na przyzwolenie w rubryce XIV kwoty złr. 2.500.*

W rubryce XV: Na budynki szkolne, wstawiła c. k. kraj. Rada szkolna dwie pozycye mianowicie: na zasiłki złr. 30.000 i na zaliczki zwrotne 30 000.

Wydatek ten odpowiada jednej z najnaglejszych potrzeb. Usiłowania w celu utworzenia szkół nowych, równie jak w celu rozszerzenia i należytego urządzenia szkół dawnych, rozbijają się często o rzeczywiste ubóstwo, czasem o brak ofiarności ze strony gmin. W szkole ciasnéj i źle urządzonéj nauka nie może się odbywać tak, jak tego wymagają prawidła pedagogii; a nakład na utrzymanie takiéj szkoły i praca nauczyciela przepadają bezowocnie. Często nawet zdrowie uczącéj się młodzieży bywa z tego powodu na szwank narażone. Tam gdzie niema budynku na szkołę, lub gdzie budynek jest zbyt ciasny, przepis o obowiązku posyłania dzieci do szkoły musi martwą literą pozostać. Budowanie szkoły jest w moc ustawy obowiązkiem gminy. Wzgląd jednak na ubóstwo gmin i na brak oświaty, który częstokroć niedozwala interesowanym ocenić dobrodziejstwa oświaty, skłaniały Sejm w latach ubiegłych do zezwala-

nia nietylko na zaliczki zwrotne ale nadto na zasiłki bezzwrotne na budowę szkół. Suma w preliminarzu na rok 1876 umieszczona, jest w stosunku do potrzeby bardzo małą, i jeślibyśmy się ograniczyli do takich tylko zasiłków i zaliczek, jakie Sejm rokrocznie przyzwala, to minęło by lat kilkadziesiąt, nimby kraj posiadał dostateczną ilość szkół, należycie pomieszczonych i prawidłowo urządzonych.

Gdy w niniejszym preliminarzu udało się przeprowadzić zaoszczędzenie, które blisko 130.000 złr. w porównaniu z poprzednim preliminarzem wynosi, komisya budżetowa sądziła, że godzi się uwzględnić tę naglącą potrzebę, przez reprezentanta Rady szkolnéj w komisyi dosadnie wykazaną, a to tembardziéj, że zaliczki zwrotne nie stanowią realnego obciążenia funduszu. Komisya jednomyślnie uchwaliła, proponować W. Sejmowi podwyższenie téj pozycyi o złr. 40.000, a jeśli Sejm zezwoli na to podwyższenie, to zawsze jeszcze wydatki furduszu szkolnego w roku 1877 będą mniejsze o złr. 92.628 niż wydatki preliminowane na rok 1876.

Komisya budżetowa wnosi zgodnie z żądaniem c. k. krajowéj Rady szkolnéj: Wysoki Sejm raczy zezwolić w rubryce XV. na budowę szkół dwie pozycye, mianowicie: zaliczki zwrotne złr. 70.000, zasiłki bezwrotne 30.000.

W celu uporządkowania preliminarza krajowego funduszu szkolnego na zasadach powszechnie przyjętych, komisya mniema, iż należy rozróżnić wydatki stałe i zwyczajne, rokrocznie się powtarzające i do utrzymania szkół niezbędne, od wydatków niestałych, nadzwyczajnych, czasowo tylko potrzebnych. W tym celu wnosi komisya utworzenie miasto jednéj, dwóch odrębnych rubryk z nagłówkami: Wydatki zwyczajne i Wydatki nadzwyczajne. Według zdania komisyi należałoby z uchwalonych pozycyj już w tegorocznym preliminarzu przenieść do rubryki wydatków nadzwyczajnych następujące kwoty:

W rubryce III
jako poz. *a)* dla konwentu pp. Benedyktynek we Lwowie złr. 2.000
jako poz. *b)* dla konwentu pp. Benedyktynek w Przemyślu złr. 500
W rubryce VI
Renumeracyą stałe złr. 106.
W rubryce XI cały wydatek 5.000
W rubryce XIII
jako poz. *b)* na konferencyę nauczycieli złr. 5.000
W rubryce XV
jako poz. *a)* zaliczki zwrotne złr. 70.000
jako poz. *b)* zasiłki bezzwrotne złr. 30.000.

Komisya wnosi: Wysoki Sejm raczy uchwalić utworzenie w preliminarzu kr. funduszu szkolnego rubryki wydatków nadzwyczajnych i zamieszczenie w niéj kwot wyżéj poszczególnionych.

Zważywszy, że c. k. kraj. Rada szkolna z własnego popędu preliminowała we wielu rubrykach wydatki mniejsze, a w jednéj tylko wydatek większy, tak, iż zmniejszenie poszczególnych pozycyj wynosi razem złr. 75.358 podczas, gdy podwyższenie jednéj rubryki tylko złr. 7.000 wynosi, zważywszy przytém, że komisya proponuje dalsze obniżenie wydatków o sumę złr. 80.393, tak iż pomimo postępu w organizacyi szkół, wydatki krajowe funduszu szkolnego zmniejszają się o złr. 148.751, komisya mniema, iż c. k. Radzie szkolnéj potrzebném być może, pozwolenie przynoszenia dozwolonych kredytów z jednéj rubryki do drugiéj.

Komisya wnosi przeto: Wys. Sejm raczy zezwolić na wzajemne przenoszenie kredytów dozwolonych na wydatki zwyczajne w rybrykach II, V, VI, i VII, dawnych, czyli II, IV, V i VII

nowych, oraz na wzajemne przenoszenie takichże kredytów dozwolonych w rubrykach XI i XII, dawnych, czyli X i XI nowych.

W rubryce I dochodów preliminuje Wydział krajowy o zł. 406 więcej, wskutek pomnożenia kapitałów o zł. 8400 L. Z. Hip., i wskutek przeniesienia podatku dochodowego do rubryki właściwéj wydatków, podczas, gdy dawniéj strącano ten podatek z dochodów.

W rubryce II preliminuje się ta sama kwota, co w roku przeszłym.

Rubryka III od czasu jak krajowa Ustawa szkolna w życie weszła, nie powinna się w preliminarzu znajdować.

W rubrykach IV i V zamieszczone są kwoty według przecięcia wiadomych wynikłości 2 lat poprzednich, i preliminuje się w rubryce IV o złr. 38 mniéj, a w rubryce V o złr. 1535 więcéj niż na rok 1876.

W rubryce VI dla braku wynikłości z lat przeszłych nic preliminować nie można.

W rubryce VII umieszczono kwotę odpowiednią przecięciu z lat przeszłych.

W rubryce VIII preliminowano tę samą kwotę, co w przeszłym roku. Przeważną część preliminowanéj kwoty w téj rubryce wynoszą zwroty wypłat przez c. k. urzędy podatkowe mylnie poczynionych. Zwroty takie nie są rzeczywistym dochodem funduszu i konsekwentnie należałoby w dziale wydatków zamieścić pozycyę na mylnie poczynione wydatki. Nadto należałoby w dochodach zamieścić także mylnie pobrane dochody, a w dziale wydatkow odpowiednią pozycyę zwrotu tych dochodów. Niepodobna bowiem przypuszczać, że owe urzędy mylą się zawsze na niekorzyść funduszu szkolnego. Takie przeprowadzenie pomyłek może być pożyteczne ze stanowiska kasowego, ale nie ze stanowiska budżetowego. Owszem mając na oku przeznaczenie preliminarza, należy unikać pozycyj, pozornych które czynią budżet niejasnym i jeszcze bardziéj niepewnym, niż on z natury swojéj być musi. Dopóki jednak trwa względem funduszu szkolnego ten stan osobliwy, że dochody obrachowuje Oddział rachunkowy Wydziału krajowego, a wydatki obrachowuje c. k. Buchhalterya, komisya zmiany w téj rubryce proponować nie może, bo inaczéj zwroty te, rzeczywiście przez kasę Wydziału krajowego pobierane musiałyby wyjść z ewidencyi.

Rubryka IX nie ulega zmianie.

W rubryce X. preliminowano jako zwrot zaliczek wydawanych na budowę szkół kwotę złr. 3.000. W chwili układania preliminarza Wydział krajowy niemiał żadnych danych, według których mógłby cyfrowo tę kwotę oznaczyć. Wydział krajowy postara się zapewne o podstawę do ściślejszego téj kwoty oznaczenia w najbliższym preliminarzu, a znajdzie ją w planie umorzenia, którą c. k. kraj. Rada szkolna niewątpliwie dla każdéj zwrotnéj zaliczki wydaje.

Komisya budżetowa wnosi: Wysoki Sejm raczy preliminarz dochodów krajowego funduszu szkolnego, w kwotach poszczególnionych w Rubrykach od I. do X. bez zmiany zatwierdzić.

Według powyższych wniosków preliminarz krajowego funduszu szkolnego obejmowałby następujące rubryki, pozycye i kwoty.

Rubryka	Wydatki	Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem
I	Zasiłki dla funduszów szkolnych okręgowych .	160.000	—	160.000
II	Substytucye	15.000	—	15 000
III	Zasiłki czasowe dla szkół utrzymywanych przez korporacye	—	2.500	2.500
IV	Adjuta	5.000	—	5.000
V	Remuneracye i zapomogi	10.000	106	10.106
VI	Podatki i daniny	161	—	161
VII	Koszta podróży i dyety nauczycieli . . .	2.000	—	2.000
VIII	Dodatki pięcioletnie dla nauczycieli . . .	10.000	—	10.000
IX	Dodatek do funduszu emerytalnego . . .	12.800	—	12.800
X	Emerytury dla nauczycieli, którzy stracą posady w skutek organizacyi	—	5.000	5.000
XI	Dary z łaski	3.775	—	3.775
XII	a) Potrzeby szkolne ogólnéj natury . .	5.000	—	10.000
	b) Na konferencyę nauczycielską . . .	—	5.000	
XIII	Rozmaite wydatki	2.500	—	2.500
XIV	Na budynki szkolne gminom			
	a) zaliczki zwrotne	—	70.000	100.000
	b) zasiłki bezzwrotne	—	30.000	
	Suma wydatków . .	226.236	112.606	338.842

Rubryka	**Dochody**	Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem
I	Odsetki od kapitałów	15.480	—	15.480
II	Dochody z dóbr, realności i innych praw . .	68	—	68
III	Dodatki od c. k. Skarbu i od gmin . . .	3.218	—	3.218
IV	Zysk ze sprzedaży książek szkolnych . . .	3.000	—	3.000
V	Zapisy i darowizny	—	—	—
VI	Taxy od spadków	6.690	—	6.690
VII	Rozmaite dochody	696	—	696
VIII	Dodatek ze skarbu Państwa w moc U. P. z 14. maja 1869	54.943	—	54.943
IX	Zwroty zaliczek udzielonych gminom na budynki szkolne	—	3.000	3.000
	Suma dochodów	84.095	3.000	87.095
	Z porównania sumy dochodów ze sumą wydatków w ilości	—	—	338842
	Okazuje się niedobór do pokrycia z funduszu krajowego w kwocie	—	—	251747

Lwów dnia 30. Marca 1876.

Zastępca przewodniczącego
Józef Baum.

Sprawozdawca
Smarzewski.

Z drukarni Instytutu Stauropigiańskiego.

Aleg. LXIII.

Sprawozdanie

komisyi drogowéj nad przedłożeniem Wydziału krajowego co do kierunku drogi krajowéj z Głogowa do Nadbrzezia.

Wysoki Sejmie!

Uchwałą powziętą na posiedzeniu dnia 15. marca r. b. wysoki Sejm przekazał komisyi drogowéj powyższe przedłożenie Wydziału krajowego.

Komisya drogowa wywiązując się z danego jéj polecenia, ma zaszczyt złożyć wysokiéj Izbie następujące sprawozdanie.

Sprawa budowy drogi krajowéj z Rzeszowa do Nadbrzezia już od roku 1868 prawie na każdéj sesyi sejmowéj była przedmiotem obrad, uchwał, odroczeń, poleceń dawanych Wydziałowi krajowemu, słowem najrozmaitsze przechodziła fazy. Ostatecznie na posiedzeniu 13. października 1874 r. został przez wysoki Sejm uchwalony projekt ustawy, uznającéj drogę z Rzeszowa na Głogów, Nisko do Nadbrzezia za drogę krajową.

Ponieważ ustawa rzeczona oznacza tylko dwie miejscowości to jest: Głogów i Nisko, przez które droga z Rzeszowa do Nadbrzezia ma być prowadzona, wszczął się przeto zacięty spór między stronami interesowanemi, czy od Głogowa do Niska ma iść trasa na Sokołów, czy na Ranizów. Spór ten nie nowy, datuje on się jeszcze od roku 1856, to jest od czasu, w którym ówczesne władze rządowe powzięły projekt budowy drogi w tamtéj okolicy, a wybucha on zawsze w swojéj pierwotnéj postaci, ile razy ma zapaść w téj sprawie czy to postanowienie wysokiego Sejmu, czy też już mają się rozpocząć roboty około budowy drogi, jak to miało miejsce w roku zeszłym.

Głównym obrońcą kierunku drogi na Ranizów jest Wydział Rady powiatowéj kolbuszowskiéj, a także niektóre gminy i obszary dworskie, przez których terytoryum droga przechodzićby mogła.

Stronnicy kierunku na Sokołów, liczniejszy daleko stanowią zastęp, składają go: Wydziały powiatowe rzeszowski i niżański, reprezentacye miast Rzeszowa i Sokołowa, oraz wszystkie interesowane gminy i obszary dworskie, których liczba jest daleko znaczniejsza, jak świadczą liczne petycye wniesione do wysokiego Sejmu.

Zwolennicy kierunku na Sokołów żądają nadto, aby wysoki Sejm zmienił ustawę z 13. października 1874 o tyle, iżby droga krajowa z Rzeszowa prowadziła nie na Głogów, ale wprost krótszą linią na Trzebowisko, Jasionkę, Stobierne do Sokołowa.

Obydwie strony sporne nie szczędzą zabiegów i trudów, dat statystycznych, map, wykazów, obszernych memoryałów, które w formie petycyi wchodzą do Sejmu, a nawet ofiar pieniężnych, byle tylko uzyskać kierunek drogi więcéj odpowiedni swoim interesom miejscowym.

Wobec tak obfitego materyału, jak również jasnego i wyczerpującego sprawozdania Wydziału krajowego (do L. W. 5323/76) zadanie komisyi było znacznie ułatwione. Obowiązkiem jéj było obeznać się dokładnie ze stanem rzeczy, ocenić bezstronne argumenta i cyfry, na których się opierają strony sporne; co do pewnych szczegółów zasięgnąć wyjaśnień od posłów reprezentujących tamtą okolicę i wnioski swoje oparte na takich danych przedstawić wysokiemu Sejmowi, który ostatecznem orzeczeniem w téj sprawie zakończy spór długoletni, prowadzony przez interesowanych.

Badając tę sprawę, komisya drogowa przyszła do przekonania, że ostateczną przyczyną dzisiejszego sporu i żądania kierunku drogi na Ranizów jest ta okoliczność, że wysoki Sejm wyłącznie ze względów oszczędności uchwałą z 13. października 1874 odstąpił od kierunku, jaki proponował Wydział krajowy w sprawozdaniu swojém z 6. listopada 1872, aby z Rzeszowa prowadzić drogę w linii prostéj na Jasionkę, Stobierną do Sokołowa i przyjął kierunek na Głogów, a to z tego powodu, że od Rzeszowa do Głogowa istnieje droga powiatowa, tym więc sposobem przestrzeń mająca się na nowo budować, zmniejszyłaby się niemal o milę. Gdyby bowiem zapadła była decyzya, że droga ma być prowadzona pierwotną prostą trasą na Jasionkę, Stobiernę do Sokołowa, o Ranizowie nie mogłoby być mowy.

W każdym jednak razie kierunek na Sokołów winien mieć pierwszeństwo przed kierunkiem na Ranizów z tego powodu, że pod względem handlu, przemysłu, produkcyi, ludności i kultury, w ogóle okolica Sokołowa przewyższa znacznie okolice Ranizowa.

I dziś zresztą, kiedy i tu i tam nie ma jeszcze drogi bitéj, cały ruch handlowy i osobowy od Wisły do kolei w Rzeszowie i napowrót odbywa się na Sokołów a nie na Ranizów. Takie więc bezpotrzebne i niczém nieusprawiedliwione zbaczanie od naturalnéj linii handlowéj, byłoby wprost przeciwne interesom ekonomicznym kraju i zapoznaniem potrzeb więcéj ogólnych dla uczynienia zadość wymogom, chociażby i uzasadnionym częściowo, zawsze jednak tylko czysto lokalny interes na celu mającym. Pod względem technicznym także, jak to wykazuje sprawozdanie Wydziału krajowego, trasa na Sokołów zasługuje na uwzględnienie, koszt budowy bowiem obliczony wykazuje o 34% mniejszy wydatek, co ma także ważne motywa za sobą. Również dobrowolne ofiary gmin, obywateli miejscowych i Rady powiat. niżańskiéj tak znacznie przewyższające oferty interesowanych na trasie ranizowskiéj wskazują dowodnie, że kierunek na Sokołów jest słusznie broniony i polecany przez Wydział krajowy jako jedynie możliwy i potrzebie odpowiedni.

Co do pytania zatém, czy na Sokołów czy na Raniżów, winna być prowadzona droga z Rzeszowa do Niska, komisya drogowa zgodnie ze zdaniem Wydziału krajowego oświadcza się za Sokołowem.

Badając dokładnie całą tę sprawę komisya wzięła także pod ścisłą rozwagę dalsze żądania Wydziałów, Rad powiatowych Rzeszowskiego i Niżańskiego, reprezentacyj miejskich Rzeszowa i Sokołowa, oraz licznych gmin i obszarów dworskich, co do kierunku drogi z Rzeszowa do Sokołowa. Zaprzeczyć się nie da, że kierunek pierwotnie proponowany przez Wydział krajowy, a to na Jasionkę, Stobiernę jest najprostszy i najracyonalniejszy.

Długość drogi z Rzeszowa do Sokołowa wynosi tedy około 3 mil, kiedy na Głogów wynosi 4 mile. Niepotrzebne to zboczenie utrudniać musi ruch handlowy tworząc dłuższą drogę po linii łamanéj, a opuszczając linię prostą.

Wyżéj wymienione więc powiaty żądają, aby Wysoki Sejm zmienił ustawę z 13 października 1874 i orzekł, że nie na Głogów, ale wprost na Jasionkę, Stobiernę ma być prowadzona droga do Sokołowa.

Sam rzut oka na mapę wystarcza, aby się przekonać, że domaganie się téj zmiany nie jest bez podstawy. Jaka jednak byłaby różnica kosztów téj budowy od sumy potrzebnéj, jeśliby droga poszła w kierunku na Głogów, komisya dzisiaj orzec nie może, nie mając kosztorysów i planów szczegółowych.

Wydział krajowy bowiem mając sobie wskazany uchwałą z 13 października 1874. Głogów jako punkt, przez który droga ma być prowadzona nie miał powodu przedsiębrać badań i sporządzać kosztorysów na Jasionkę i Stobiernę.

Gdyby takowe jednak były wypracowane i gdyby cyfry kosztów i obliczenie podane przez proszące powiaty, okazały się prawdziwe, komisya nie wahałaby się przedstawić wysokiemu Sejmowi wniosku téj treści, aby zmienić ustawę z 13 października 1874. o tyle, że nie na Głogów lecz na Jasionkę, Stobiernę ma być prowadzona droga krajowa.

A ponieważ komisya nie może dzisiaj oznaczyć różnicy kosztów, przeto z powzięciem ostatecznego orzeczenia co do tego szczegółu należy się wstrzymać do czasu, w którym różnica kosztów budowy, tych dwóch możliwych kierunków będzie mogła być wykazaną.

Komisya jest przekonana, że w każdym razie kierunek ten zasługuje na bliższe zbadanie, a to tém więcéj, że mieszkańcy téj okolicy deklarują przyczyniać się znacznymi datkami do kosztów budowy, jeśli takowa zostanie przez wysoki Sejm przyzwolona.

W załatwieniu spraw w niniejszém sprawozdaniu przedstawionych, komisya drogowa wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

a) Droga krajowa z Niska do Rzeszowa ma być budowana w kierunku na Sokołów.

b) Poleca się Wydziałowi krajowemu, aby na najbliższéj sesyi przedłożył Sejmowi kosztorys budowy drogi z Nienadówki na Stobiernę, Jasionkę do Rzeszowa.

W razie przyjęcia wniosku *b)* komisya drogowa wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić

c) Poleca się Wydziałowi krajowemu, aby w roku bieżącym budowę drogi krajowéj Rzeszowsko-Nadbrzeziańskiej wykonywał wyłącznie na przestrzeni między Niskiem a Nienadówką.

Sprawozdaniem niniejszém uważać należy za załatwione petycye do L. 77, 102, 112, 113, 97, 196, 132, 241.

Lwów dnia 28 marca 1876.

Przewodniczący:
Gross.

Sprawozdawca:
J. Męciński.

L. 336|S.

Aleg. LXIV.

Sprawozdanie

Komisyi administracyjnéj w przedmiocie budowy gmachu dla Sejmu i Wydziału krajowego.

Wydział krajowy dopełniwszy za Uchwałą Sejmową z dnia 19. Kwietnia r. 1875 zakupna placu pod budowę gmachu dla Sejmu i Wydziału krajowego, przedstawił obecnie według polecenia Sejmu z r. 1874. dalsze wnioski dążące oo rozpoczęcia budowy. O tych wnioskach, na mocy postanowienia Wysokiego Sejmu z d. 19. Marca b. r. Komisya administracyjna ma zaszczyt zdać sprawę.

Sprawozdanie Wydziału krajowego podaje przebieg historyczny téj sprawy. Od końca Maja r. z. do końca Czerwca Wydział krajowy wyznaczył plac na zamierzoną budowę z komplexu gruntu już kupionego i sąsiedniego, przeprowadził układy z p. Brykczyńskim o nabycie tego sąsiedniego gruntu do niego należącego, wypracował szczegółowy i wyczerpujący program budowy, ogłosił konkurs z sześciomiesięcznym terminem na rysunki planów téj budowy, następnie złożył komisyję znawców i na podstawie jéj orzeczenia przyznał premie, wreszcie stan sprawy przedstawił Wysokiemu Sejmowi.

Jest rzeczą oczywistą, że wtedy dopiéro można było przystąpić do ogłoszenia konkursu na plany budowy, gdy uchwaloną została myśl co do tego, jaka będzie postać placu, na którym ona ma być wzniesioną. Skoro za poradą komisyi znawców Wydział krajowy pomysł swój w tym względzie ustalił, wtedy potrzebnem się stało nabycie placu sąsiedniego od p. Brykczyńskiego, do którego to nabycia odnosi się punkt I. wniosku Wydziału krajowego.

Przy tym wyborze placu rozstrzygniętém musiało zostać pytanie, czy należało na samym gruncie realności już nabytéj pobudować gmach Sejmowy, czy też korzystniejszemi okazywały się warunki, jeżeli także część gruntu sąsiedniego użytą do tego zostanie. W razie budowania tylko na gruncie już nabytym, albo front główny od Ogrodu miejskiego stawał się zbyt długim, skrócony zaś

nadawał zawsze całości budowy kształt podłużny, trudniejszy do zabudowania i do zamknięcia, albo potrzeba było utworzyć większą ilość frontów, w obu razach, z pomnożoną trudnością urządzenia przejazdów i komunikacyi między częściami budynku i dobrego zamknięcia całości.

Wydział krajowy obrał w pośrodku obu realności razem złączonych czworobok najwięcéj do kwadratu zbliżony, który mając jeden bok od ulicy Słowackiego a bok przeciwległy od Ulicy Kościuszki, najwięcéj warunków korzystnych miał łączyć w sobie. Gdy w ślad za tem trzeba było zapewnić sobie możność nabycia drugiéj realności, Wydział krajowy zawarł umowę z p. Brykczyńskim, pod warunkiem zatwierdzenia onéj przez Sejm. W téj umowie części realności przez fundusz krajowy odstąpić się mające, jako w istocie wyższą mające wartość, liczone są po cenie znacznie wyższéj za sążeń kwadratowy, niż te grunta, które fundusz krajowy w zamian ma odebrać. Zawarowanemi też w niéj zostały inne na rzecz funduszu krajowego prawa i zabezpieczenia. Gdy układ ten zaszedł z potrzeby wyborem najstosowniejszego placu wskazanéj, o czém zdania znawców żadne inne zdanie nie obaliło, i gdy według protokołu umowy, dla otrzymania skutku, uchwała Wysokiego Sejmu zezwalająca na nią nastąpić powinna na najbliższéj Sesyi Sejmu po dniu 1. Kwietnia b. r. obradującego, przeto komissya administracyjna wnosić będzie o zezwolenie na zawarcie kontraktu z p. Brykczyńskim; jednakże ze zmianą co do jednego z warunków umową z d. 15. Czerwca 1875. objętych, wyłuszczając powody do tego, jak następuje:

Na mocy punktu 5. Art. I. umowy, dozwolonem być miało p. Brykczyńskiemu, tak długo jak części placu jemu odstąpione we własnym zachowa posiadaniu, utrzymać w pozostającéj części budynku od ulicy Majera stojącego, dziś istniejące tam łazienki. Komisya już z tego względu powzięła wątpliwość co do możności pozostawienia tego warunku, iż on rozciągnąć mógł w nieoznaczoną przyszłość istnienie budynku nadto szpetnością rażącego, w bezpośredniém zbliżeniu z wybudować się mającym gmachem krajowym; w wyższym jeszcze stopniu znajdując niewłaściwém pozostawienie tamże łazienek co byłoby dla nowego gmachu i nieprzyzwoitém i szkodliwém. Tém więcéj zaś ta rzecz nabrała wagi, gdy komisya powzięła przekonanie, iż wodociągi podziemne doprowadzające wodę do łazienek, przechodzą pod gruntem nabytym na fundusz krajowy i w jego posiadaniu zostającym. Wprawdzie według protokołu umowy z p. Brykczyńskim odstąpionemi mu mają być łazienki same, lecz bez wszelkiego inwentarza, do którego i wodociągi policzonemi być winny, łazienki zaś bez wodociągów istniećby niemogły; gdy jednakże punkt ten mógłby dać powód do nieporozumienia, a zawarta ugoda niepowinna mieścić w sobie żadnéj niejasności i ponieważ czas do usunięcia łazienek z pobliża Gmachu krajowego winien być ściśle oznaczony, Komisya administracyjna uznała, że do projektowanéj umowy, dodać należy przy upoważnieniu do zawarcia kontraktu warunek, że gdyby p. Brykczyński niezabudował inaczéj lub nieodprzedał placu, na którym stoją łazienki, tylko najwięcéj przez rok jeden wolno mu będzie używać budynku na łazienki i korzystać z wodociągów przez grunt funduszu krajowego idących; w tym bowiem czasie pzawdopodobnie do budowy może się przystąpić; budynek zaś sam mieszczący dziś łazienki, z powodu niestosowności istnienia onego w tém miejscu do gmachu krajowego nadto zbliżoném, aby najdaléj za trzy lata zupełnie zniesionym został.

Wyłączenie zupełne z możliwéj odprzedaży i zabudowania części realności pod l. 717 $^1/_2$ na planie do sprawozdania Wydziału krajowego literami *a. i. j. w.* i *u. s. t. h.* oznaczonych a obrócić się mających na skwery, usprawiedliwioném jest potrzebą podniesienia znacznie frontu budynku krajowego przez dostateczne wysunięcie go przed budynki prywatne w przyszłości na odstąpionych p. Brykczyńskiemu placach stawiać się mające.

Wyłączenia z pod budowy kawałka gruntu na tymże planie literami *m. n. o. z.* oznaczonego, który Wydział krajowy odsprzedać zamierzył, niezupełnie może komisya wytłumaczyć, ze względu, iż przez to wyłączenie, w jednym z rogów czworoboku następuje załamanie utrudniające budowę, czyni zaś tylko uwagę, że co do téj części realności od p. Brykczyńskiego nabyć się mającéj, jakkolwiek według zdania Wydziału krajowego otrzymaćby można za nią złr. 7000 jako zwrot pieniędzy na zakupno placu wydanych, zbadać jeszcze należy, czy niebyłoby korzystniéj przy zachowaniu jéj otrzymać lepszą całość budynku krajowego a przez to wpłynąć i na oszczędzenie kosztów budowy.

Co do konkursu na plany gmachu, Wydział krajowy ogłaszając go zmuszonym był ustanowić krótki termin dla tego, aby już na bieżącej Sesyi przedstawić rezultat Sejmowi. Ogłoszenie premii niewielu a wysokich, mogło zainteresować artystów. Komisya znawców czyli Sąd polubowny przyrzeczoną była w ogłoszeniu konkursów. Komisya ta wybrała do premiowania 4 plany względnie najlepsze, nie uznała zaś żadnego za odpowiedni do wykonania, ogólnie tylko oświadczyła, że gmach nie może być postawionym za złr. 500.000, lecz że kosztować musi około 1,200.000. Cyfra ta wypadała w przybliżeniu z obliczenia ogółowego zastosowanego do każdego z tych planów, oraz do zabudować się mającéj przestrzeni, i na tém to obliczeniu Wydział krajowy oparł wniosek do Sejmu o uchwalenie na budowę gmachu dla Sejmu i Wydziału krajowego sumy złr. 1,200.000.

Że Wydział krajowy przyznał premie według orzeczenia znawców, mimo że plany premiowane nie spełniały ogłoszonego w konkursie zastrzeżenia, iż Uchwała Sejmowa poleciła, aby koszt budowy nie przekroczył złr. 500.000 i mimo że żaden z planów wprost użytym być niemógł, znajduje usprawiedliwienie w tém, iż ogłosiwszy konkurs i otrzymawszy piękne rysunki, we względzie architektocznicznym rozwiązujące zadanie i zastosowane do ogłoszonego programu, obowiązanym był do przyznania tych premii. Projekta konkursowe bardzo często nie dostarczają ostatecznego planu, lecz mogą być szacownym materyałem do wypracowania takiego planu, jak to rzeczywiście przy wielkich budowlach zwykle się przytrafia.

Z takiego rezultatu konkursu i z krótkości czasu wynikło atoli, że obecnie planu według którego budowa miałaby być prowadzoną ani żadnego kosztorysu nieposiadamy, i że jak sam Wydział krajowy utrzymuje, nowy plan ostateczny dopiero musi być wypracowanym. Dopiero kiedy takowy wraz z kosztorysem zrobionym zostanie, będzie można jaśniejsze powziąść wyobrażenie o wysokości sumy na budowę gmachu sejmowego potrzebnéj, i z tego téż już powodu Komisya administracyjna sądzi, że upoważnienie Wydziału krajowego do rozpoczęcia budowy, byłoby przedwczesném.

Suma przez Wydział krajowy w wniosku postawiona nietylko jest więcéj jak w dwójnasób przekraczająca to co Sejm w r. 1874 na budowę gmachu łożyć zamierzał, ale téż i w stosunku do majątku i budżetu krajowego tak wielką, iż Komisya administracyjna żadnym sposobem przeznaczenia jéj na ten cel zalecaćby nie mogła. Położenie naszego kraju, jego ograniczone środki, mnóstwo potrzeb krajowych, którym zaradzać trzeba, czynią ze względu na oszczędność tak wielki obowiązek, iż potrzeba gmachu sejmowego ze względem tym ściśle rachować się musi. Wysoki Sejm uznał potrzebę budowania tego gmachu przeważnie z tego powodu, że wygórowane czynsze z lokalności najmowanych na obrady sejmowe i biura Wydziału krajowego, daléj i w przyszłości opłacać należało, budując zaś można było lepiéj i dogodniéj się umieścić. Przyzwoitość odpowiednia przeznaczeniu budynku winna także być zachowaną, lecz, zdaniem Komisyi administracyjnéj, wszystko co przechodzi

ścisłą potrzebę i przyzwoitość, co prowadzi do nieumiarkowanego wydatku nie będącego we właściwym stosunku do położenia i zamożności kraju, powinno przy budowie téj być pominiętem.

Komisya administracyjna badając szczegółowo zadanie przez Wysoki Sejm jéj przekazane, doszła do przekonania, że wiele oszczędności i redukcyi zaprowadzoném być może w programie przez Wydział krajowy ułożonym, bez uszczerbku dla tych nieodzownych warunków, jakie spełniać powinien gmach dla Sejmu i Wydziału krajowego. Ponieważ ten to program był punktem wyjścia tak do wypracowania planów jak i do tymczasowych obliczeń potrzebnego nakładu, Komisya administracyjna uznała, że jest jéj obowiązkiem wskazać to, co według jéj zdania w programie tym może uledz zmianie i uszczupleniu, aby tym sposobem uwidocznić i poprzeć twierdzenie swoje, iż odpowiednia budowa może być doprowadzoną do skutku ze znacznem oszczędzeniem rozmiarów i kosztu.

Program przez Wydział krajowy wypracowany, ogłoszony przy konkursie, obmyślonym jest na dostatnie i wygodne pod każdym względem pomieszczenie reprezentacyi kraju, teraz i na przyszłość, z zaprowadzeniem także w urządzeniu gmachu wszystkiego, co postęp nauki i sztuki budowniczéj obecnie podać może. Nie pomijamy ani gruntowności ani staranności budowy, nie zapoznajemy także iż należy mieć wzgląd i na piękny kształt budynku, lecz co do obszerności, dostateczności wygody, kosztowności i okazałości urządzenia chcemy wskazać, że można i należy ograniczyć zabudowaną przestrzeń, i na skromniejszem urządzeniu poprzestać.

Trzymając się w rozbiorze naszym porządku zachowanego w programie Wydziału krajowego, spotykamy najprzód salę sejmową na 230 posłów, któréj obszerność co do przestrzeni nie jest oznaczoną, mamy zaś dowody z dostarczonych konkursem planów, że autorowie ich, chociaż stosowali się do wskazanej ilości krzeseł, różną, to większą, to mniejszą wielkość jéj nadawali. Lecz oświetlenie téj sali z góry dla akustyki i dobrego w sali powietrza korzystne, pociąga jednak za sobą stawianie podwójnego dachu szklannego, — zbadać więc jeszcze raz wypada przy wypracowaniu nowego planu, ażali nie dałoby się urządzić oświetlenia sali z boków, należytego, a wymagającego mniéj kosztownéj konstrukcyi.

Proponowany przez Wydział krajowy system ogrzania i wentylacyi przez aspiracyę i pulsyę, dla sali i otwartych lokalności sejmowych, jest jeden z najkorzystniejszych. Pociąga on za sobą przeznaczenie obszornych miejsc na aparaty ogrzewalne i wentylacyjne machiny, oraz utrzymywania maszynisty. System aspiracyjny tylko, będzie daleko mniéj kosztownym a wystarczającym, i ogrzanie tych miejscowości innym tańszym sposobem może być otrzymanem. Zbywające w skutku tego miejsce, które z natury rzeczy wypadało pod salą sejmową na dole, użytem być może albo na obniżenie sali, albo na powiększenie archiwum, składów i t. p.

Foyer to jest sala ustępowa, czyli sala na zebrania reprezentacyjne, jest zupełnie zbyteczną, zajmuje bowiem znaczną część zabudowanéj przestrzeni, i bez ozdobniejszego urządzenia obejśćby się nie mogła. Posłowie mają do przechadzki ogrzane korytarze, czytelnię i inne sale. O ile zaś przy korytarzach rozległych znaleśćby się w nich mogło miejsce na garderobę bez przeznaczania na nią oddzielnéj sali, rozstrzygnąć powinno zastanowienie się nad tem jeszcze przy rysowaniu planu.

Zbytecznemi są także 2 pokoje konferencyjne w bliskości sali sejmowéj, oraz osobny pokój dla Wice-marszałka. W miejsce ośmiu sal dla komissyi sejmowych, sześć sal, z których trzy większe a trzy mniejsze, przy składzie Sejmu naszego komissya administracyjna ma za zupełnie wystarczające, równie jak jeden pokój z przedpokojem dla komisarza rządowego.

Czytelnia może być jedna o 4ch oknach. Buffet zamiast z trzech sal składać się może z jednéj sali o 3ch oknach i z jednego pokoju.

Na kancellaryę sejmową wystarczyć powinna jedna sala o 4ch oknach, dwa pokoje bez przedpokoju, lecz z pokojem dla woźnych i służby. Dla stenografów także jedna sala i pokój mały dla przełożonego.

Przy wymiarze lokalności dla biór Wydziału krajowego, komissya administracyjna ogólną czyni uwagę, że zmniejszenie przestrzeni osiągniętém być powinno przez ścisłe zachowanie względu, że biura potrzebują więcéj szerokości dla światła jak głębokości, i że umniejszoną być powinna liczba przedpokojów. Zresztą, gdy stosunkowy rozdział czynności między departamenta może być zmienny, zważając na ogólną liczbę pokoi dziś zajmowanych, gdy Wydział krajowy proponuje tylko sześć pokoi więcéj, komissya administracyjna sądzi, iż zachować tylko należy ogólną oszczędność i dobrą kombinacyę pod względem miejsca. Odpada w każdym razie 30 pokoi nadliczbowych, które nad tę ilość program w planach zamieścić pozwolił.

Zbyteczną zaś zupełnie jest sala tak nazwana audiencjonalna przy biurze Marszałka w Wydziale krajowym. Biuro Marszałka krajowego znajdujące się przy sali sejmowéj może wystarczyć i odpowie ono zupełnie przyzwoitości, jeśli składać się będzie z dwóch pokoi i z przedpokoju. Kombinacya lokalności sejmowych przez czas stosunkowo krótki zajmowanych z lokalnościami Wydziału krajowego, choć w części, zaprowadzoną być może; mianowicie zaś biuro osobne Marszałka przy sali sejmowéj i osobne przy Wydziale krajowym będzie zbytecznem, skoro biuro to umieszczonem być może tak, aby Marszałkowi w każdéj porze służyło.

Zmniejszenie mieszkania dla portiera sejmowego i liczby stróżów z ośmiu na sześciu jest także do zalecenia.

Jeżeli oprócz wskazanych powyżéj umniejszeń, nadzór utrzymywany z bliska przy rysowaniu ostatecznego planu, pójdzie ciągle w kierunku oszczędności i zadość uczynienia ścisłéj potrzebie, można z pewnością spodziewać się, że przestrzeń zabudowana stanowiąca przeważnie o kosztach budowy, znacznie zmniejszoną zostanie.

W roku 1874. Wysoki Sejm odrzucił większością głosów wniosek komissyi, aby budowa gmachu nie była okazałą. Wydział krajowy ścisle zastosował to do swego programu, zalecając aby architektura głównego gmachu była okazałą a nawet wytworną, — drugiego zaś frontu nieubogą, komissya administracyjna sądzi, że dość będzie gdy zostanie „poważną i nie przeciążoną bogactwem ornamentacyi“, front zaś drugi raczéj skromnym byćby powinien.

Schody aby były w całym gmachu tylko kamienne lub żelazne nie jest, według zdania komissyi, wskazaném konieczną potrzebą. O ile tylko bezpieczeństwo od ognia pozwala, niektóre schody mogą mieć stopnie drewniane. W korytarzach zaś kamienne podłogi są zbyteczne jako za kosztowne, o ile zaś cementowe lub asfaltowe, — rozumie się dobrze wykonane, — mogą zastąpić drzewo, o tém rozstrzygnąć może dopiero porównanie cen tych materiałów z ceną drzewa.

Komissya nie widzi także potrzeby posadzek we wszystkich lokalnościach, — niemniéj i pieców kaflowych we wszystkich pokojach. Piece zwyczajne owszem z wielu względów zaleconemi być mogą.

Komissya sądzi jeszcze że tak co do ilości traktów jak i co do wysokości piątr stawiać się mającego budynku, budować należy tylko to co ściśle potrzeba, ale budować tak, aby w dalszéj przyszłości, w razie potrzeby, można niektóre części podnieść lub przebudować.

Komissya administracyjna nie podnosi wcale tych punktów w programie, które odnoszą się jedynie do architektonicznego zadania i uznała niepotrzebnym rozbiór tych szczegółów, które

w programie znajdować się musiały jako wskazówki dla obcych artystów, lecz nie mają tego znaczenia, gdy plan ostateczny wykonanym będzie pod ciągle czuwającem okiem Wydziału krajowego; wskazówki zaś i uwagi powyżéj wymienione, dostatecznemi są do powzięcia przekonania, iż osiągnąć można oszczędzenie nakładu przez zredukowanie programu ułożonego przez Wydział krajowy do takich rozmiarów, jakich rzeczywista potrzeba wymaga. Ponieważ nowy plan wyrobionym być musi, oraz kosztorys do niego, teraz bowiem niema żadnéj dostatecznéj podstawy do ocenienia, jaki nakład budowa gmachu za sobą pociągnie, komissya Administracyjna w miejsce 2. i 4. punktu wniosku Wydziału krajowego, zalecić tylko może wysokiemu Sejmowi uchwalenie polecenia dla Wydziału krajowego, aby plan takowy wygotował z zachowaniem w każdym kierunku ścisłéj oszczędności, o ile bezpieczeństwo, trwałość, dogodność i odpowiednia przeznaczeniu budynku przyzwoitość dozwoli, i aby plan ten wraz z kosztorysem Sejmowi na najbliższéj sessyi do uchwały przedłożył.

Stawiając taki wniosek, obowiązkiem jest komisyi zwrócić zarazem uwagę Wysokiego Sejmu na to, że wygotowanie tego planu pociągnie za sobą koszt, który Wydział krajowy pokryć będzie musiał w ciągu roku następującego, aż do przyszłéj Sesyi Sejmowéj, i z tego względu komisya administracyjna widzi się spowodowaną dodać do tego wniosku także otworzenie Wydziałowi kraj. kredytu na ten wydatek. Wydatek o którym mowa, będzie o tyle znaczniejszy, że do planu nowego dołączonym być ma także kosztorys. Kosztorys zaś aby był ile możności dokładnym, wymaga zrobienia planów szczegółowych, w znacznéj liczbie. Z tego powodu komisya po zasięgnieniu zdania znawców, stawia cyfrę mającego się Wydziałowi krajowemu na ten cel dozwolić kredytu, aż do wysokości Złr. 12.000.

Wydział krajowy rozporządzając tą kwotą, będzie zapewne miał na uwadze, aby architekt który powołanym zostanie do wypracowania planu i kosztorysu za wynagrodzeniem zobowiązany był za jedném już wynagrodzeniem, do poczynienia zmian i poprawek, jakie jeszcze i w tym planie następnie mogą okazać się potrzebne.

Co do punktu 3. wniosku Wydziału krajowego, to jest do utworzenia osobnego funduszu budowy gmachu Sejmowego, Komisya administracyjna wyraża swoje zdanie, że jakiekolwiek w przyszłości zapadłyby postanowienia Wysokiego Sejmu co do budowy tego gmachu, to, wychodząc z założenia, że budowa onego jest zamierzona, oddzielenie już teraz funduszu podobnego, o ile takowy jest gotowym do użycia, byłoby z wielu względów pożytecznem. Nietylko stałoby się to częściowém zapewnieniem gotowego grosza do wykonania tego zamiaru, ale też miałoby w sobie zalety roztropnego przewidywania i gospodarnego ubezpieczenia istniejących obecnie środków, dla zagrażającéj w bliskiéj przyszłości potrzeb e. Jeżeli są sumy, czy zaoszczędzone, czy resztujące, gotowe, a niemające innego przeznaczenia, byłoby zdaniem komisyi administracyjnéj wcale przezornie, korzystając z tego, odłożyć już dziś zapas pewny, a przez to późniéj budowa gmachu sejmowego stałaby się mniéj wielkim ciężarem. Jeśli ma być gmach budowanym, to choćby koszt na tę budowę był jak najbardziéj zmniejszonym, to zawsze, nie mając na pokrycie onego kapitałów, lecz musząc pokryć ten wydatek z budżetu dochodów krajowych, suma do tego potrzebna, względnie do naszego całego budżetu będzie tak znaczna, że składając ją nie od razu, lecz częściowo, kiedy są fundusze rozporządzalne, można w istocie ułatwić dla budżetu krajowego zniesienie tak znacznego wydatku. Środek ten wydaje się komisyi administracyjnéj o wiele lepszym, niż zaciągniecie na ten cel w przyszłości nowéj pożyczki, długo stałym wydatkiem na procenta i amortyzacyę obciążającym budżet, lub też szukanie pokrycia na to w nowych dodatkach do podatków aż do wysokości kapitału jakiego będzie potrzeba.

Komisya administracyjna przemawia zatém za utworzeniem już teraz czyli odłożeniem pewnego funduszu na budowę gmachu i przedstawia Wysokiemu Sejmowi wniosek w tej mierze.

Zgodna w tém z zasadą punktu 3. wniosku Wydziału krajowego, Komisya Administracyjna chciała także nabyć jasnego przekonania co do sum tych, z których Wydział krajowy doradzał złożenie takowego funduszu i w tym celu postanowiwszy znieść się z Komisyą budżetową sejmową, zażądał od tejże Komisyi odpowiednich wyjaśnień. Delegowani do zniesienia się członkowie Komisyi administracyjnéj, otrzymali najprzód od komisyi budżetowéj oświadczenie ustne, a następnie nadesłaném zostało do komisyi administracyjnéj zawiadomienie na piśmie *) zawierające oznajmienie jaka według przyjętych form budżetowych, rozporządzalna suma z pozostałości rachunkowéj r. 1875. mogłaby być użyta na utworzenie funduszu gmachu dla Sejmu i Wydziału krajowego, w razie gdyby Sejm utworzenie takiego funduszu uchwalił. Pozostać w tych granicach przez Komisyę budżetową wskazanych, czuła się Komisya administracyjna obowiązaną, — i dla tego ma zaszczyt przedstawić Wysokiemu Sejmowi, opierając się na oznajmieniu zrobioném przez Komisyę budżetową jako sumę na utworzenie funduszu budowy gmachu dla Sejmu i Wydziału krajowego złr. 300 000 w okrągłéj liczbie, dla tego w okrągłéj że w ogólności pozostałość kasowa w przybliżonéj tylko cyfrze jest dotąd oznaczona, i wraz z odsetkami od téj sumy poczynając od dnia zapadłéj w Sejmie uchwały, gdyż suma ta stanowiłaby odtąd oddzielny fundusz, użyć się mający w razie przystąpienia do wykonacia budowy gmachu.

Rozumie się samo przez się, że dochody z realności zakupionéj na budowę gmachu należeć powinny do tegoż funduszu, skoro już raz Wysoki Sejm realność tę dla przyszłego gmachu zakupić polecił.

Słuszną także, zdaniem Komisyi administracyjnéj jest rzeczą, aby w razie odłożenia już teraz sumy na utworzenie funduszu budowy gmachu dla Sejmu i Wydziału krajowego, dalsze wydatki przygotowawcze w r. 1876 z tegoż funduszu pokrytémi zostały, i dla tego Komisya wnosi, aby kredyt w tym celu Wydziałowi krajowemu otworzyć się mający, do tego funduszu był przekazany.

Ze wszystkich powyżéj wymienionych powodów i w skutku konkluzyi z nich wyciągnię tych, Komisya administracyjna ma zaszczyt przedstawić Wysokiemu Sejmowi następujące wnioski do 3ch uchwał.

---

*) **Pismo do komisyi budżetowéj w dosłownem brzmieniu:**

Dla Komisyi administacyjnéj.

Na zapytanie Komisyi administracyjnéj, jakie sumy mogłyby być, zdaniem komisyi budżetowéj przeznaczone na utworzenie w teraźniejszym stanie rzeczy, oddzielnego funduszu na budowę gmachu dla Sejmu i Wydziału krajowego, w razie, gdyby Sejm utworzenie takiego funduszu postanowił, — ma zaszczyt komisya budżetowa odpowiedzieć.

Za podstawę obrachowania stanu teraźniejszego funduszów rozporządzalnych, musi przyjąć komisya pozostałość z rachunków 1875 w sumie 568,000 zł. przybliżenie tylko dotychczas obrachowaną, (gdyż rachunki z roku 1875. nie są jeszcze i nie mogą być zamknięte, albowiem według przyjętych zasad, można asygnować na wydatki roku 1875. do 31. Marca 1876., a wydatkować i ściągać dochody na rok 1875. aż do 30. Czerwca 1876. r).

Jeżeli od téj sumy 568,000 zł. potrącimy kwotę 130.000 zł. przekazaną z pozostałości rachunków na dochód r. 1876. a dodamy do niéj kwotę 94,000 zł,, t. j. przewidzianą budżetem na

Wysoki Sejm uchwalić raczy:

Uchwała I.

Sejm upoważnia Wydział krajowy do zawarcia z p. Stanisławem Brykczyńskim kontraktu zamiany realności Nr. 717½ z realnościami pod l. 568½ i 683½, w granicach i rozmiarach i podług warunków wyrażonych w protokole z d. 21 Czerwca 1875; z tem jednakże co do punktu 5go. Art. I. tegoż protokołu ograniczeniem, iż p. Brykczyńskiemu gdyby niezabudował, lub nieodprzedał całego lub części nabytego komplexu w protokole Art. I. literami D. E. F. G. H. h. oznaczonego, wolno będzie używać budynku dziś na łazienki służącego, o ile tenże na tym komplexie stoi, jako łazienek, tylko do dnia 31 Marca 1877 r. i do tegoż dnia użytkować z wodociągów znajdujących się na gruncie funduszu krajowego, na inny zaś cel wolno mu będzie używać tego budynku do dnia 31. Marca 1879 r. Po upływie tego czasu, a najpóźniéj do dnia 31 Maja 1879 r. obowiązany będzie p. Brykczyński budynek ten w każdym razie rozebrać.

---

r. 1876. uchwalonym, nadwyżkę dochodów preliminowanych r. na 1876. nad wydatki na tenże rok preliminowane, pozostałaby do rozporządzania suma . . . . . 532,000 zł.
lecz od téj sumy należy potrącić:

1. Kredyt dodatkowy na r. 1876. już uchwalony przez Sejm 27. Marca r. b. w kwocie . . . . . 100,000 „
na bezzwrotne zapomogi powiatom dotkniętym przez nieurodzaje.

2. Kredyty dodatkowe, które może jeszcze Sejm uchwalić na r. 1876. w skutek przedłożonych mu już wniosków, odesłanych do komisyi naszéj, mianowicie:

   a) na dokończenie budowy i urządzenia szpitala głównego we Lwowie . . . . . 31,000 „

   b) na budowę pralni i łaźni parowéj w tymże szpitalu . . . 40,000 „

3. Wreszcie trzebaby potrącić kwotę . . . . . 54,000 „
która musiałaby być przeznaczoną na pokrycie nowego wydatku w razie przyjęcia przez W. Sejm wniosku posła Sawczyńskiego (mianowicie 11,000 zł. jako kredyt dodatkowy w ostatnim kwartale 1876. a 43,000 zł. na pokrycie wydatku w 1877 r.)

Pozostałoby . . 307,000 zł.

Na podstawie takiego obrachowania stanu funduszów rozporządzalnych, możnaby przekazać z nich sumę 307,000 zł. na utworzenie oddzielnego funduszu budowy Gmachu dla Sejmu i Wydziału krajowego, w razie gdyby Sejm utworzenie takiego funduszu uchwalił.

Nadto do funduszu tego mógłby być przyłączony dochód z realności zakupionéj na budowę gmachu wykazany przez Wydział krajowy w kwocie 16,000 zł. w. a.

Odpowiedź ta nie przesądza bynajmniéj zdania komisyi budżetowéj co do potrzeby utworzenia oddzielnego funduszu na budowę gmachu dla Sejmu i Wydziału krajowego, gdyż przeciwko temu oświadczyła się większość komisyi. Lwów 28. Marca 1877. (podp.) *H. Wodzicki.*

Uchwała II.

Zważywszy, że Sejm r. 1874 orzekł, iż koszt budowy gmachu dla Sejmu i Wydziału krajowego nie ma przekraczać złr. 500.000, a wyznaczenie na ten cel sumy złr. 1,200.000 jak to Wydział krajowy wnosi, przechodzi o wiele możność kraju bacząc na stan jego ekonomiczny i finansowy,

zważywszy, że w programie budowy przez Wydział krajowy ułożonym, zaprowadzone być mogą znaczne ograniczenia i oszczędności, bez uszczerbku trwałości i dogodności budowy,

zważywszy, że żaden z premiowanych planów gmachu nie jest całkowicie odpowiedni, jak to Wydział krajowy stwierdza, i że plan ostateczny musi jeszcze być wypracowany,

zważywszy, że tylko na podstawie takiego planu i opartego na nim kosztorysu, można z niejaką rękojmią oznaczyć koszt jaki postawienie gmachu za sobą pociągnie, — a bez téj świadomości Sejm nie może upoważnić Wydziału krajowego do rozpoczęcia budowy:

Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, aby zarządził wypracowanie gmachu dla pomieszczenia Sejmu i Wydziału krajowego, zastosowanego do rzeczywistéj potrzeby, z zachowaniem w każdym kierunku ścisłéj oszczędności, o ile bezpieczeństwo, trwałość, dogodność i odpowiednia przeznaczeniu przyzwoitość dozwoli, tudzież, aby plan ten wraz z kosztorysem na nim opartym Sejmowi na najbliższéj sesyi do uchwały przedłożył. Na koszta wypracowania tego planu wraz z kosztorysem i potrzebnemi do takowego planami szczegółowemi, Sejm otwiera Wydziałowi krajowemu kredyt do wysokości 12.000 złr.

Uchwała III.

Sejm ustanawia fundusz budowy gmachu dla Sejmu i Wydziału krajowego. Na uposażenie tego funduszu przeznacza Sejm obecnie

a) Złr. 300.000, z pozostałości kasowéj roku 1875,

b) przychody i korzyści z realności 717½ przez fundusz krajowy nabytéj,

c) odsetki z lokacyi powyższych funduszów.

Z tego funduszu pokrytym zostanie kredyt do wysokości 12.000 złr. uchwałą Ilgą Wydziałowi krajowemu otwarty.

Przewodniczący:
Grocholski.

Sprawozdawca:
Paszkowski.

Aleg. LXV.

FUNDUSZ INDEMNIZACYJNY

Kraj koronny: Galicya wschodnia.

Rok: 1875.

ZAMKNIĘCIE RACHUNKU.

Lwów dnia 31. marca 1876.

Liczba porządk.	Wyszczególnienie przychodów w gotówce	Wynik w roku 1875		Budżet na rok 1875		W porównaniu z budżetem więcej lub mniej		Zaległość w aktywach z końcem roku 1875	
		Złr.	cnt.	Złr.	cnt.	Złr.	cnt.	Złr.	cnt.
	Rzeczywisty dochód								
	Pokrycie:								
	I. Od obowiązanych stron;								
8	Wpłaty na kapitały:								
	a) w 20 rocznych ratach . .	35.785	80					80.816	89
	b) w ratach umarzających (annuitetach)	21.879	55½	41.569		16.096	35½	42.555	96½
9	Wpłaty na renty:								
	a) renty bieżące i zaległe . . .	1.363	13½					94	30
	b) raty procentowe od kapitałów spłacanych w 20 rocznych ratach	6.551	82½	4.440		3.474	96	4.546	37
	c) odsetki od zakupionych obligacyj								
	d) gotówka za wylosowane obligacye								
	e) zakupione obligacye								
10	Inne rozmaite przychody:								
	a) odsetki zwłoki od spłaconych rat kapitałów i procentów .	3.755	20	1.429		2.326	20	1.386	
	b) zwrot kosztów podróży . .	13.433	09	12.103		1.330	09	13.480	16
	c) za sprzedane druki indemnizac.								
	d) taksa za przepisywanie obligacyj indemnizacyjnych : .	142	16	4 240		4 97	— 84		
	e) zwrot za brakujące kupony od obligacyj indemnizacyjnych	3.522	46	6.750		3.227	54		
	f) dochód ze sprzedaży pustek .	43	93			42	93		
	g) dochód z dzierżawy pustek .								
	h) zwrot nienależnie pobranych kapitałów i rent . , , . .								
	i) zwrot nadebranych płac etatowych	151	73			151	73		
	k) zwroty rachunkowe	266	29½	20		246	29½	1.154	39
	l) inne zwroty								
	do przeniesienia	86.894	18	66.555		20.339	18	144.034	7½

Liczba porządk.	Wyszczególnienie przychodów w gotówce	Wynik w roku 1875 Złr.	cnt.	Budżet na rok 1875 Złr.	cnt.	W porównaniu z budżetem więcej lub mniej Złr.	cnt.	Zaległość w aktywach z końcem roku 1875 Złr.	cnt.
	przeniesiona suma.	86.894	18	66.555		20.339	18	144.034	7½
	II. Od kraju:								
11	dodatek indemnizacyjny od podatków								
	a) za lata ubiegłe	499.761	20½	(2248.526	—	239.822	06	211.834	43½
	a) za rok bieżący	1,988.586	85½					847.371	93½
12	**Wpłaty uprawnionych.**								
	a) do zaokrąglenia kapitałów w obligacjach indemnizacyjnych .								
	b) zaliczki urbaryalne udzielone dotąd niezarachowane . . .								
	Suma rzeczywistych przychodów .	2,575.242	24	2315.081		260.161	24	1.203.240	44½
	III. Od Rządu:								
15	**Zaliczki**								
	a) Zaliczka nieoprocentowana ze Skarbu państwa	1,443.143	—	1,443.143					
	b) zaliczki oprocentowane ze Skarbu państwa	746.706	01½						
	Reszta zaliczki nieoprocentowanej przeznaczonej dla funduszu Galicyi zachodniej na rok 1875 .	34.508	43½						
	Razem	2,224.357	45						
	Suma	4,799.599	69	3,758.224				1.203.240	44½
	Przebieżne								
19	Zwrócone zaliczki	14.244	69					9.338	08
	Tymczasowe przychody (rok: .								
20	Cudze pieniądze								
21	Depozyta	25.362	28½						
22	Suma przebieżnych przychodów	39.606	97½					9.338	08
23	Suma wszelkich przychodów . .	4,839.206	66					1,212.578	52½
24	Zapas z przeszłego roku w gotówce	724	05½						
25	Całkowity przychód .	4,839.930	72						
26	Zapas z końcem roku 1875 w gotówce							729	37
27	Suma aktywów z końcem r. 1875							1,213.307	89½

Liczba porządk.	Wyszczególnienie przychodów w gotówce	Wynik w roku 1875 Złr.	cnt.	Budżet na rok 1875 Złr.	cnt.	W porównaniu z budżetem więcej lub mniej Złr.	cnt.	Ostateczna zaległość w pasywach z końcem roku 1875 Złr.	cnt.
	Rzeczywiste wydatki.								
	A. Potrzeby.								
1	Koszta zarządu (podług specyfikacyi na ostatniej stronie)	49.712	25	67.453	—	*17.740*	*75*	2.355	35½
2	Spłata obligacyj indemnizacyjnych								
	a) wskutek wylosowania { za lata ubiegłe	138.106	50	1159908	—	*94.578*	—	286.650	—
	{ bieżąca, należytość	927.223	50						
	b) wskutek zniszczenia								—
	c) obligacje niewylosowane							47160204	
3	Wypłata kapitałów zlikwidowanych.								
	a) w kwotach wyrównawczych	3.980	32½	1.990	—	1.990	32½		
	b) kapitały zlikwidowane a nieasygnowane							53.837	84½
	c) zakupno obligacyj								
4	Renty dla uprawnionych								
	a) 5% odsetki od obligacyj indemnizacyjnych włącznie z podatkiem dochodowym od tychże								
	w kwocie { za lata zeszłe	221.230	82½	2466285	—	*51.073*	*93½*	695.666	01
	{ bieżąca należytość	2.193.980	24						
	b) renta roczna od nieasygnowanych kapitałów	17.177	92½	10.475	—	6.702	92½	17.843	79
	c) urbaryalne zaliczki								
	d) kwoty wyrównawcze przy wypłacie rent zaległych	1.327	21½	770	—	557	21½		
	e) renty zaległe zlikwidowane a nieasygnowane							464	42
29	Rozmaite wydatki.								
	a) zwroty nadpłaconych dodatków indemnizacyjnych	155.950	81						
	b) zwroty nadpłaconych kapitałów rent i odsetek	59	55½	51.343	—	105.015	77½	56.808	85
	c) zwroty rachunkowe	348	41						
	do przeniesienia	3,709.097	55½	3,758.224	—	*49.126*	*44½*	48273830	27

Liczba porządk.	Wyszczególnienie przychodów w gotówce	Wynik w roku 1875 Złr	cnt.	Budżet na rok 1875 Złr.	cnt.	W porównaniu z budżetem więcej lub mniej Złr.	cnt.	Ostateczna zaległość w pasywach z końcem roku 1875 Złr.	cnt.
	przeniesiona suma .	3,709.097	55½	3,758.224	—	*49.126*	*44½*	48273830	27
	d) inne przypadkowe zwroty . .								
30	Suma rzeczywistych wydatków .	3.709.097	55½	3,758.224	—	*49.126*	*44½*	48273830	27
7	Zwroty zaliczek pobranych ze Skarbu państwa								
	a) nieoprocentowanych . .	—	—	—	—	—	—	33330423	72½
	b) oprocentowanych	1,089.795	93½	—	—	—	—	578441	2
	c) odsetki od tychże zaliczek .	—	—	—	—	—	—	15791	69½
	Razem . .	1.089.795	93½	—	—	—	—	33924656	44
	Suma . .	4.798.893	49	3,758.224	—	*49.126*	*44½*	82198486	71
	Przebieżne.								
31	Zaliczki zwrotne	14.950	89						
	Zwroty tymczasowych przychodów.								
32	Obce pieniądze								
33	Depozyta	25.356	97	—	—	—	—	729	37
34	Suma przebieżnych wydatków .	40.307	86	—	—	—	—	729	37
35	Suma wszelkich wydatków . .	4,839.201	35	—	—	—	—	82199216	8
36	Zapas kasowy z końcem r. 1875	729	37						
37	Całkowity rozchód	4,839.930	72	—	—	—	—	82199216	8
38	W porównaniu **passywów** z aktywami pozostaje ostatecznie czyste **Passywum** w kwocie . .	—	—	—	—	—	—	1213307	89½
		—	—	—	—	—	—	*80985908*	*18½*

Zaliczki oprocentowane ze Skarbu państwa.

Z końcem grudnia 1874 pozostało	905.739	24½
W roku 1875 pobrano	746.706	1½
Razem . .	1,652.445	26
W roku 1875 zwrócono	1,089.795	93½
pozostaje . .	562.649	32½
do tego odsetki za rok 1875	15.791	69½
pozostało zatem z końcem grudnia 1875 . . .	578.441	2
niespłacona kwota o		
i okazuje się w porównaniu z kwotą pozostałą z końcem grudnia 1874	905.739	24½
mniejszą o . .	327.298	22½

Wykaz
obrotu obligacyj indemnizacyjnych.

Liczba porządkowa	Liczba załączników			Nominalna wartość wal. austr. zlr.	ct.
		Przychód:			
I.		Zapas z roku przeszłego		17.745	—
II.		Nowo wystawione obligacye indemnizacyjne . . .		199.206	—
III.		Nowo wystawione obligacye zamiast złożonych i zniszczonych obligacyj indemnizacyjnych z kaucyj wojskowych . .			
IV.		Przepisane obligacye indemnizacyjne		796.372	50
V.		Obligacye indemnizacyjne	wykupione . . .	1,065.330	
			zniszczone . . .		
VI.			Suma przychodu . .	2,078.653	50
		Rozchód:			
VII.		Zaspokojenie uprawnionych w kapitale		210.231	—
VIII.		„ „ w rentach zaległych . .		6.457	50
IX.		Wypłata dewinkulowanych obligacyj indemnizacyjnych z kaucyj wojskowych			
IX½		Zwrot mylnie w Grudniu 187 roku w przychodzie zarachowanych obligacyj indemnizacyjnych . . .			
X.		Przepisane obligacye indemnizacyjne		796.372	50
XI.		Do zniszczenia wydane obligacye indemnizacyjne . .		1.065.330	—
XII.		Suma rozchodu		2,078.391	—
XIII.		W porównaniu przychodu z rozchodem według dziennika głównego z końcem Grudnia 1875 pozostaje ostateczny zapas 250 zlr. m. k. czyli		262	50

Załączniki.

Załącznik Nr. 1. do pozycyi zamknięcia 1 włącznie 5.

Uwidocznienie

wpłat kapitałów, rent i odsetek ze strony obowiązanych.

	Przed rozpoczęciem wpłat podług planu umorzenia				Podług planu umorzenia					
	Kapitały		Renty		20-roczne raty kapitału		5 % odsetki		Annuitety	
	złr.	ct.	złr.	ct.	złr.	ct.	złr.	ct.	złr.	ct.
Zaległość z końcem roku 1874 .	1920	82	138	10	112708	13	6657	93½	61393	12
Przybyło w roku 1875.										
a) wskutek przypisań nowych . .	446	74	1067	79½	1527	—	—	—	3042	40
b) „ sprostowania										
Bieżąca należytość rent i odsetek .	—	—	251	54	—	—	4440	26	—	—
Razem . .	2367	56	1457	43½	114235	13	11098	19½	64435	52
Z tego odpada:										
a) w skutek kompenzacyi . . .										
b) „ sprostowania przypisanych należytości										
Rzeczywista należytość	2367	56	1457	43½	114235	13	11098	19½	64435	52
Na to wpłynęło w gotówce . . .	2324	28	1363	13½	33461	52	6551	82½	21879	55½
Zaległość z końcem roku 1875 .	43	28	94	30	80773	61	4546	37	42555	96½

Załącznik Nr. 2. **do pozycyi 10, 29 włącznie 32, VII. i VIII.**

Wykaz

zlikwidowanych należytości uprawnionych, pokrycie i wypłata tychże.

	Kapitały wynadgrodzenia		Renty zalegle		Razem	
	Złr.	cnt.	Złr.	cnt.	Złr.	cnt.
Pierwotny stan wydanych obligacyj indemnizacyjnych uprawnionym	36175482	—	12137496	—	48312978	—
Do tego przybyło w roku bieżącym . . .	199.206	—	—	—	199.206	—
Razem	36374688	—	12137496	—	48512184	—
Odpada przez wypłatę wylosowanych obligacyj i annulowanie	1065330	—	—	—	1.065.333	—
Stan z końcem roku 187 (Zaległości poz. 2.) .	35309358	—	12137496		47446854	—
Pierwotny stan zlikwidowanych a obligacyami indemnizacyjnemi niepokrytych należytości . .	262.489	05	4.992	53½	267.481	58½
W roku bieżącym zlikwidowano	5.095	70	3.492	60	8.588	30
Suma zlikwidowanych należytości	267.584	75	8.485	13½	276.069	88½
Wypłaty w gotówce wynosiły w kwotach wyrównawczych po potrąceniu kwot przez uprawnionych wpłaconych (Pozycye 3 i 4.) . . .	3.980	32½	1.327	21½	5.307	54
Ze zaliczek skompenzowano			236	—	236	—
Odsetki od zaliczek na kapitały zarachowano						
Przez nowo wystawione obligacye indemnizacyjne pokryto (Pozycye VII. i VIII. obrotu kredytowego	210.231	—	6.457	50	216.688	50
Odpada wskutek kompenzacyi dziesięciny i kapitałów wykupna						
Suma pokrytych należytości	214.211	32½	8.020	71½	222.232	04
Ostateczny stan zlikwidowanych a obligacyami indemnizacyjnemi niepokrytych należytości (Zał. p. 3)	53.373	42½	464	42	53.837	84½

Załącznik Nr. 3. **do pozycyi wydatków 31 i VII zaleg. poz. 10.**

Uwidocznienie

zaliczek udzielonych uprawnionym stronom

	W obligacyach indemnizacyjn.		W gotówce		Razem	
	Złr.	cnt.	Złr.	cnt.	Złr.	cnt.
Pierwotny stan nieskompenzowanych zaliczek						
Przybyło w roku bieżącym (Pozycya wyd. 31.)			236	—	236	—
Razem .	—	—	236	—	236	—
Odpada wskutek kompenzacyi (Zał. N. 2) .	—	—	236	—	236	—
Stan nieskompenzowanych zaliczek z końcem roku (Zał. poz. 16.)						

Załącznik Nr. 4. **do pozycyi wydatków 35.**

Wyszczególnienie

kosztów zarządu

	Wypłacono						Passywa z końcem roku	
	Dla Namiestnictwa jako dyrekcji funduszów indemnizacyjnych i komisyi krajowej.		dla komisyj lokalnych		Razem			
	Złr.	cnt.	Złr.	cnt.	Złr.	cnt.	Złr.	cnt.
Prace urzędników	10.773	95	3.452	73	14.226	68	40	—
Dodatki służbowe i osobowe urzędników aktywalne	408	57	1.577	27	1.985	84	16	66
Płace sług	2.317	85	764	66½	3.082	51½	6	66
Zapomogi i remuneracye	166	8	54	—	220	8	19	83
Dyurna	2.059	15	150	87	2.210	2	—	—
Czynsze za najem pomieszkań dla urzędów	2.483	36	1.238	50	3.721	86	307	24
Koszta podróży i dyety rzeczoznawców	736	5½	210	—	946	5½	16	—
Potrzeby kancelaryjne	583	34½	19.577	74	20.161	8½	1.778	53¼
Rozmaite wydatki	2.061	15½	207	20	2.268	35½	25	45
	848	35	41	41	889	76	144	98
Razem	22.437	86½	27.274	38½	49.712	25	2.355	35½

Załącznik Nr. 5.

Sprawdzenia

obrotu kapitałów, czynnych i biernych, jakoteż obrotu przebieżnych rubryk.

	Kapitały czynne		Kapitały bierne		Zaliczki		Obce pieniądze		Depozyta	
	Złr.	cnt	Złr.	cnt.	Złr.	cnt.	Złr.	cnt.	Złr.	cnt.
Pozostałość z początkiem roku	—	—	32.774.303	23	8.631	88	—	—	724	5½
Przybyło w roku bieżącym (poz. 15, 19, 20 i 21.)	—	—	2.224.357	45	14.950	89	—	—	25.362	28½
Razem	—	—	34.998.660	68	23.582	77	—	—	26.086	34
Odpada w roku bieżącym (poz. 7. 31. 33.)	—	—	1.089.795	93	14.244	69	—	—	25.356	97
Pozostaje z końcem roku 1875 (7, 19, 33 i 32)	—	—	33.908.864	74½	9.338	8	—	—	729	37
a po doliczeniu odsetek kapitalizowanych za rok 1875 w kwocie			15.791	69½						
wynosi rzeczywisty stan zaliczek od Skarbu państwa (poz 7.)			33.924.656	44						

Fundusz indemnizacyjny Galicyi wschodniej

Rok słoneczny 1875.

Uzasadnienie różnicy

między wynikiem a zezwolonym budżetem.

I. Rozchód.

Liczba poz. 1. Koszta zarządu

mniej podług zezwolonego bydżetu o . . . . . : 17.740 złr. 75 kr.

a. Płace urzędników i sług — dodatki służbowe

Wynik	**Budżet**
16.433 złr.	20.623 złr.
	16.433 „
	mniej o 4.190 „

Wykazana oszczędność uzyskaną została przez zmniejszenie stanu urzędnikow tak przy c. k. Namiestnictwie jako komisyi krajowej, jako też przy komisyach lokalnych w roku 1875 powtóre, że preliminowana kwota tytułem płac dla urzędników oddziału rachunkowego w sprawach indemnizacyjnych w roku 1875 wcale użytą nie została.

b. Dodatki aktywalne.

Wynik	**Budżet**
3.083 złr.	4.076 złr.
	3.083 „
	mniej o 993 „

z przyczyn przy pozycyi a. przytoczonych.

c. Dyurny.

Wynik	**Budżet**
3.722 złr.	6.460 złr.
	3.722 „
	mniej o 2.738 „

Oszczędność powyższą osiągnięto po części przez zmniejszenie stanu dyurnistów w roku 1875 po części z przyczyny, że zezwolona kwota na podwyższenie dyurnum w roku 1875 użytą nie została.

d. Czynsz za lokal.

Wynik	**Budżet**
946 złr.	1.336 złr.
	946 „
	mniej o 390 „

ponieważ jedna komisya w roku 1875 rozwiązaną została, powtóre, że lwowska lokalna komisya w ubikacyach c. k. Namiestnictwa jako Dyrekcyi funduszów indemnizacyjnych i komisyi krajowej umieszczoną była.

e. Remuneracye i zapomogi.

Wynik	Budżet
2 210 złr.	2.514 złr.
	2.210 „
mniej o	304 „

ponieważ ze zezwolonej kwoty dla 3 funduszów indemnizacyjnych w roku 1875 4000 złr., tylko 3.522 złr. 26 ct. użyte zostały. Z pozostałej oszczędności w kwocie 477 złr. 74 ct. przypada na fundusz indemnizacyjny Galicyi wschodniej kwota 304 złr.

f. Koszta podróży i dyety rzeczoznawców.

Wynik	Budżet
20.161 złr.	29.170 złr.
	20.161 „
mniej o	9.009 „

Korzystny wynik pochodzi przez zmniejszenie czynności serwitutowych, przezco redukcya komisyonujących urzędników przy lokalnych komisyach nastąpiła.

g. Potrzeby kancelaryjne.

Wynik	Budżet
2 268 złr.	2.310 złr.
	2.268 „
mniej o	42 „

ponieważ przez uskutecznione zmniejszenie stanu urzędników i wydatki kancelaryjne się zmniejszyły.

h. Rozmaite wydatki.

Wynik	Budżet
890 złr.	964 złr.
	890 „
mniej o	74

ponieważ nie było potrzeby, użyć całkowitej przy tej zmiennej rubryce zezwolonej kwoty na rok 1875.

Pozycya 2. Spłata wylosowanych oblig indemnizacyjnych.

Wynik	Budżet
1,065,330 złr.	1,159.908 złr.
	1,065.330 „
mniej o	94.578 „

ponieważ znaczna ilość wylosowanych oblig indemnizacyjnych w roku 1875 do wymiany przez dotyczące strony przedłożoną nie została.

Pozycya Nr. 3. Kwoty wyrównawcze w kapitałach.

Wynik	Budżet
3.980 złr.	1.990 złr.
1.990 „	
1.900 złr.	wiecej nad preliminarz, ponieważ daleko większa ilość kapitałów indemnizacyjnych stronom zaasygnowaną i wypłaconą została, jak w budżecie przyjęto.

Poz. Nr. 4. Odsetki dla uprawnionych.

Wynik	Budżet
2 433.716 złr	2,477.530 złr.
	2,433,716 „
mniej o	43.814 „

ponieważ znaczna ilość zapadłych kuponów przez strony w roku 1875 do wymiany przedłożoną nie została.

Poz. Nr. 29. Rozmaite wydatki.

Wynik		Budżet
156.359 złr.		51.343 złr.
51.343 „		
o 105.016 złr.	więcej nad preliminarz, ponieważ c. k. urząd podatkowy we Lwowie dodatki indemnizacyjne wpłacone przez koleje żelazne Karola Ludwika i Ferdynanda od podatku dochodowego i zarobkowego tychże kolei ryczałtowo na rzecz funduszu indem. Galicyi wschodniej zarachował —, zwrot zaś przypadających kwot funduszu indem. Galicyi zachodniej i Wielkiego księstwa Krakowskiego z popłaconych dodatków za lata 1874 i 1875, dopiero w roku 1875 uskuteczniony i takowy przy rubryce „Rozmaite wydatki“ zarachowany został.	

II. Przychód.

Poz. Nr. 8. Wpłaty obowiązanych na kapitały.

Wynik		Budżet
57.665 złr.		41.569 złr.
41.569 „		
o 16.096 złr.	więcej nad preliminowaną kwotę, ponieważ przez ścisły dozór ze strony c. k. Namiestnictwa zaległe należytości z przeszłych lat w większej ilości wpłacone zostały.	

Poz. Nr. 9. Wpłaty obowiązanych na renty.

Wynik		Budżet
7.915 złr.		4.440 złr.
4.440 „		
o 3.475 złr.	więcej z przyczyn przy pozycyi Nr. 8. przytoczonych.	

Poz. Nr. 10. Odsetki za zwłokę i inne rozmaite przychody.

Wynik		Budżet
21.314 złr.		20.546 złr.
20.546 „		
o 768 złr.	więcej nad preliminowaną kwotę, ponieważ tytułem procentów zwłoki od kapitałów i rent w przypisanych terminach niepopłaconych z przyczyn pod poz. 8 poszczególnionych więcej wpłynęło.	

Poz. Nr. 11. Dodatki indemnizacyjne od podatków.

Wynik		Budżet
2,488.348 złr		2,248.526 złr.
2,248.526 „		
o 239.822 złr.	więcej nad preliminarz, ponieważ w budżecie na rok 1875 przyjęto kwotę na podstawie sprawdzonej należytości podatków na rok 1874, gdy tymczasem takowa w roku 1875 daleko wyżej wynosiła, powtóre, że na umorzenie zaległości z dawnych lat dość znaczne kwoty wpłacone zostały.	

Lwów dnia 4. Marca 1876.

FUNDUSZ-INDEMNIZACYJNY

Kraj koronny: Galicya zachodnia.

Rok: 1875.

ZAMKNIĘCIE RACHUNKU.

Lwów dnia 31. marca 1876.

Liczba porządk	Wyszczególnienie przychodów w gotówce	Wynik w roku 1875		Budżet na rok 1875		W porównaniu z budżetem więcej lub mniej		Zaległość w aktywach z końcem roku 1875	
		Złr.	cnt.	Złr.	cnt.	Złr.	cnt.	Złr.	cnt.
	Rzeczywisty dochód								
	Pokrycie:								
	I. Od obowiązanych stron;								
8	Wpłaty na kapitały:								
	a) w 20 rocznych ratach . . .	70.366	39	95.600		20.758	11½	163.410	52½
	b) w ratach umarzających (annuitetach)	45.991	72½					59.176	8½
9	Wpłaty na renty:								
	a) renty bieżące i zaległe . . .	1.021	97½	9.500		5.289	41	33	47½
	b) raty procentowe od kapitałów spłacanych w 20 rocznych ratach	13.767	43½					1.522	4
	c) odsetki od zakupionych obligacyj								
	d) gotówka za wylosowane obligacye								
	e) zakupione obligacye								
10	Inne rozmaite przychody:								
	a) odsetki zwłoki od spłaconych rat kapitałów i procentów .	4.813	89	2.850		1.963	89	1.844	47½
	b) zwrot kosztów podróży . .	7.646	58½	6.000		1.646	58½	4.236	39
	c) za sprzedane druki indemnizac.	5	7½	—		5	7½		
	d) taksa za przepisywanie obligacyj indemnizacyjnych : .	128	20	100		28	20		
	e) zwrot za brakujące kupony od obligacyj indemnizacyjnych	2.836	62½	3.000		*163*	*37½*		
	f) dochód ze sprzedaży pustek .								
	g) zwrot nadpłaconych czynszów	18	4½			18	4½		
	h) zwrot nienależnie pobranych kapitałów i rent								
	i) zwrot nadebranych płac etatowych	288	44			288	44	3.595	82½
	k) zwroty rachunkowe								
	l) inne zwroty	108	6½	50		58	6½	107	52
	do przeniesienia	146.992	45	117.100		29.892	45	233.926	35½

Liczba porządk.	Wyszczególnienie przychodów w gotówce	Wynik w roku 1875 Złr.	cnt.	Budżet na rok 1875 Złr.	cnt.	W porównaniu z budżetem więcej lub mniej Złr.	cnt.	Zaległość w aktywach z końcem roku 1875 Złr.	cnt.
	przeniesiona suma.	146.992	45	117.100		29.892	45	233.926	33½
	II. Od kraju:								
11	dodatek indemnizacyjny od podatków								
	a) za lata ubiegłe	183.338	97½	911.470	—	93.796	85	76.540	2
	a) za rok bieżący	821,927	87½					260.198	83
12	Wpłaty uprawnionych.								
	a) do zaokrąglenia kapitałów w obligacjach indemnizacyjnych .								
	b) zaliczki urbaryalne udzielone dotąd niezarachowane . . .								
	Suma rzeczywistych przychodów .	1,152.269	30	1,028.570	—	123.689	30	570.665	18½
	III. Od Rządu:								
15	**Zaliczki**								
	a) Zaliczki nieoprocentowane ze Skarbu państwa	1,147.348	56½	1,181.857					
	b) zaliczki oprocentowane ze Skarbu państwa	146.192	99						
	Razem	1,293.541	55½						
	Suma	2,445.800	85½						
	Przebieżne								
19	Zwrócone zaliczki	9.006	43½	—	—	—	—	1.456	28
	Tymczasowe przychody (rok:								
20	Cudze pieniądze								
21	Depozyta	9.618	59						
22	Suma przebieżnych przychodów	18.625	2½					1.456	28
23	Suma wszelkich przychodów . .	2,464.425	88					572.121	46½
24	Zapas z przeszłego roku w gotówce	704	24½						
25	Całkowity przychód	2,465.130	12½						
26	Zapas z końcem roku 1875 w gotówce							323	82
27	Suma aktywów z końcem r. 1875							572.445	28½

Liczba porządk.	Wyszczególnienie przychodów w gotówce	Wynik w roku 1875		Budżet na rok 1875		W porównaniu z budżetem więcej lub mniej		Ostateczna zaległość w pasywach z końcem roku 1875	
		Złr.	cnt.	Złr.	cnt.	Złr.	cnt.	Złr.	cnt.
	Rzeczywiste wydatki.								
	A. Potrzeby.								
1	Koszta zarządu (podług specyfikacyi na ostatniej stronie) . .	24.760	72½	39.886	—	*15.125*	*27½*	1.679	92
2	Spłata obligacyj indemnizacyjnych								
	a) wskutek wylosowania { a) za lata ubiegłe: / b) bieżący rok: }	63.714 / 488.428	— / 50	688.300	—	*136.157*	*50*	201.873	—
	b) wskutek zniszczenia . . .								
	c) obligacje niewylosowane . .							27278716	50
3	Wypłata kapitałów zlikwidowanych.								
	a) w kwotach wyrównawczych .	844	44	2.500	—	*1.655*	*56*		
	b) kapitały zlikwidowane a nieasygnowane							44.038	96
	c) zakupno obligacyj								
4	Renty dla uprawnionych								
	a) 5% odsetki od obligacyj indemnizacyjnych włącznie z podatkiem dochodowym od tychże								
	w kwocie . . . . { a) za lata ubiegłe: / b) za rok bieżący: }	146.642 / 1,248.850	19½ / 51	74.267 / 1395474	— / —	72.375 / *146.623*	19½ / *49*	426.311	9½
	b) renta roczna od nieasygnowanych kapitałów				—				
	c) urbaryalne zaliczki								
	d) kwoty wyrównawcze przy wypłacie rent zaległych . . .	590	51	1.000	—	*409*	*49*		
	e) renty zaległe zlikwidowane a nieasygnowane							3.518	31
29	Rozmaite wydatki.								
	a) zwroty nadpłaconych dodatków indemnizacyjnych . . .	8.612	13					6.132	59½
	b) zwroty nadpłaconych kapitałów rent i odsetek	206	52	9.000		*181*	*35*	131	4
	c) zwroty rachunkowe								
	do przeniesienia	1,982.649	53	2,210.427	—	*227.777*	*47*	27962401	42

Liczba porządk.	Wyszczególnienie wydatków w gotówce	Wynik w roku 1875 Złr.	cnt.	Budżet na rok 1875 Złr.	cnt.	W porównaniu z budżetem więcej lub mniej Złr.	cnt.	Ostateczna zaległość w pasywach z końcem roku 1875 Złr.	cnt.
	przeniesiona suma .	1.982.649	53	2,210.427	—	*227.777*	*47*	27962401	42
	d) inne przypadkowe zwroty . .								
30	Suma rzeczywistych wydatków .	1,982.649	53	2,210.427	—	*227.777*	*47*	27962401	42
7	Zwroty zaliczek pobranych ze Skarbu państwa								
	a) nieoprocentowanych	—	—	—	—	—	—	23451345	12½
	b) oprocentowanych	464.337	30	—	—	—	—	—	—
	c)	—	—	—	—	—	—	—	—
	Razem . .	464.337	30	—	—	—	—	23451345	12½
	Suma . .	2,446.986	83	2,210.427	—	*227.777*	*47*	51413746	54½
	Przebieżne.								
31	Zaliczki zwrotne	7.820	46						
	Zwroty tymczasowych przychodów.								
32	Obce pieniądze								
33	Depozyta	9.999	1½	—	—	—	—	323	82
34	Suma przebieżnych wydatków .	17.819	47½	—	—	—	—	323	82
35	Suma wszelkich wydatków . .	2,464.806	30½	—	—	—	—	51414070	36½
36	Zapas kasowy z końcem r. 1875	323	82						
37	Całkowity rozchód	2,465.130	12½	—	—	—	—	—	—
38	W porównaniu passywow z aktywami pozostaje ostatecznie czyste **Passywum** w kwocie . .	—	—	—	—	—	—	572.445	28½
		—	—	—	—	—	—	*50841625*	*8*

Zaliczki oprocentowane ze Skarbu państwa.

Z końcem grudnia 1874 pozostało	312.451	14½
W roku 1875 pobrano	146.192	99
Razem . .	458.644	13½
do tego odsetki za rok 1875	5.693	16⅓
razem . .	464.337	30
w roku 1875 zwrócono	464.337	30
pozostaje zatem z końcem grudnia 1875 . .		—

Wykaz

obrotu obligacyj indemnizacyjnych.

Liczba porządkowa	Liczba załączników		Nominalna wartość zł.	ct.
		Przychód:		
I.		Zapas z roku przeszłego	357	—
II.		Nowo wystawione obligacye indemnizacyjne	18.186	—
III.		Nowo wystawione obligacye zamiast złożonych i zniszczonych obligacyj indemnizacyjnych z kaucyj wojskowych		
IV.		Przepisane obligacye indemnizacyjne	382.788	—
V.		Obligacye indemnizacyjne { wykupione	552.142	50
		Obligacye indemnizacyjne { zniszczone		
VI.		Suma przychodu	953.473	50
		Rozchód:		
VII.		Zaspokojenie uprawnionych w kapitale	16.653	—
VIII.		„ „ w rentach zaległych	1.890	—
IX.		Wypłata dewinkulowanych obligacyj indemnizacyjnych z kaucyj wojskowych		
IX½		Zwrot mylnie w Grudniu 187 roku w przychodzie zarachowanych obligacyj indemnizacyjnych		
X.		Przepisane obligacye indemnizacyjne	382.788	—
XI.		Do zniszczenia wydane obligacye indemnizacyjne	552.142	50
XII.		Suma rozchodu	953.473	50
XIII.		W porównaniu przychodu z rozchodem według dziennika głównego z końcem Grudnia 187 pozostaje ostateczny zapas		

Załączniki.

Załącznik Nr. 1. do pozycyi zamknięcia 1 włącznie 5.

Uwidocznienie

wpłat kapitałów, rent i odsetek ze strony obowiązanych.

	Przed rozpoczęciem wpłat podług planu umorzenia				Podług planu umorzenia					
	Kapitały		Renty		20-roczne raty kapitału		5 % odsetki		Annuitety	
	złr.	ct.	złr.	ct.	złr.	ct.	złr.	ct.	złr.	ct.
Zaległość z końcem roku 1874 .	57	21	786	91	231236	80½	4888	11½	105167	81
Przybyło w roku 1875.										
a) wskutek przypisań nowych . .	162	90	152	27½	2320	—	—	—	—	—
b) „ sprostowania										
Bieżąca należytość rent i odsetek	—	—	116	26½	—	—	10401	36	—	—
Razem . .	220	11	1055	45	233556	80½	15289	47½	105167	81
Z tego odpada:										
a) w skutek kompenzacyi . . .										
b) „ sprostowania przypisanych należytości										
Rzeczywista należytość	220	11	1055	45	233556	80½	15289	47½	105167	81
Na to wpłynęło w gotówce . . .	200	59	1021	97½	70165	80	13767	43½	45991	72½
Zaległość z końcem roku 1875 .	19	52	33	47½	163391	½	1522	4	59176	8½

Załącznik Nr. 2. **do pozycyi 10, 29 włącznie 32, VII. i VIII.**

Wykaz

zlikwidowanych należytości uprawnionych, pokrycie i wypłata tychże.

	Kapitały wynadgrodzenia		Renty zaległe		Razem	
	Złr.	cnt.	Złr.	cnt.	Złr.	cnt.
Pierwotny stan wydanych obligacyj indemnizacyjnych uprawnionym	21492208	50	6,522.337	50	28014546	—
Do tego przybyło w roku bieżącym	16.506	—	1.680	—	18.186	—
Razem	21508714	50	6,524.017	50	28032732	—
Odpada przez wypłatę wylosowanych obligacyj i annulowanie	552142	50	—	—	552.142	50
Stan z końcem roku 1875 (Zaległości poz. 2.)	20956572	—	6,524.017	50	27480589	50
Pierwotny stan zlikwidowanych a obligacyami indemnizacyjnemi niepokrytych należytości	57.511	23	2.699	48	60.210	71
W roku bieżącym zlikwidowano	4.025	17	3.299	34	7.324	51
Suma zlikwidowanych należytości	61.536	40	5.998	82	67.535	22
Wypłaty w gotówce wynosiły w kwotach wyrównawczych po potrąceniu kwot przez uprawnionych wpłaconych (Pozycye 3 i 4.)	844	44	590	51	1.434	95
Ze zaliczek skompenzowano			—	—	—	—
Odsetki od zaliczek na kapitały zarachowano						
Przez nowo wystawione obligacye indemnizacyjne pokryto (Pozycye VII. i VIII. obrotu kredytowego	16.653	—	1.890	—	18.543	—
Odpada wskutek kompenzacyi dziesięciny i kapitałów wykupna						
Suma pokrytych należytości	17.497	44	2.480	51	19.977	95
Ostateczny stan zlikwidowanych a obligacyami indemnizacyjnemi niepokrytych należytości (Zał. p. 3)	44.038	96	3.518	31	47.557	27

Załącznik Nr. 3. **do pozycyi wydatków 31 i VII zaleg. poz. 10.**

Uwidocznienie

zaliczek udzielonych uprawnionym stronom

	W obligacyach indemnizacyjn.		W gotówce		Razem	
	Złr.	cnt.	Złr.	cnt.	Złr.	cnt.
Pierwotny stan nieskompenzowanych zaliczek						
Przybyło w roku bieżącym (Pozycya wyd. 31.)			—	—	—	—
Razem	—	—	—	—	—	—
Odpada wskutek kompenzacyi (Zał. N. 2)	—	—	—	—	—	—
Stan nieskompenzowanych zaliczek z końcem roku (Zał. poz. 16.)						

Załącznik Nr. 4. **do pozycyi wydatków 35.**

Wyszczególnienie

kosztów zarządu

	Wypłacono						Passywa z końcem roku	
	Dla Namiestnictwa jako dyrekcji funduszów indemnizacyjnych i komisyi krajowej.		dla komisyj lokalnych		Razem			
	Złr.	cnt.	Złr.	cnt.	Złr.	cnt.	Złr.	cnt.
Płace urzędników	5.832	79	3.523	57½	9.356	36½	251	66
Dodatki służbowe i osobowe urzędników	234	27	1.520	15½	1.754	42½	108	32
„ aktywalne do płac etatowych	1.264	31½	663	77	1.928	8½	47	49
„ na pomieszkania urzędnikom								
Płace sług	90	36	—	—	90	36	7	54
Zapomogi i remuneracye	1.128	51	82	28	1.210	79	—	—
Dyurna	1.354	61	1.048	—	2.402	61	386	99
Czynsze za najem pomieszkań dla urzędów	401	48½	200	—	601	48½	65	—
Koszta podróży i dyety rzeczoznawców	318	19	5.632	43½	5.950	62½	753	24½
Potrzeby kancelaryjne	1.106	45	252	20	1.358	65	59	67½
Rozmaite wydatki	95	18	12	15	107	33	—	—
Razem	11.826	16	12.934	56½	24.760	72½	1.679	92

Załącznik Nr. 5.

Sprawdzenia

obrotu kapitałów, czynnych i biernych, jakoteż obrotu przebieżnych rubryk.

	Kapitały czynne		Kapitały bierne		Zaliczki		Obce pieniądze		Depozyta	
	Złr.	cnt.	Złr.	cnt.	Złr.	cnt.	Złr.	cnt.	Złr.	cnt.
Pozostałość z początkiem roku	—	—	22.616.447	70½	2.642	25½	—	—	704	24½
Przybyło w roku bieżącym (poz. 15, a, b, 31 i 21.)	—	—	1.293.541	55½	7.820	46	—	—	9.999	59
Razem	—	—	23.909.989	26	10.462	71½	—	—	10.322	83½
Odpada w roku bieżącym (poz. 7. 19.)	—	—	464.337	30	9.006	43½	—	—	9.999	01½
Pozostaje z końcem roku 187 (7, 19, 33 i)	—	—	23,445.651	96	1.456	28	—	—	323	82
a po doliczeniu odsetek kapitalizowanych za rok 1875			5.693	16½						
wynosi rzeczywisty stan zaliczek od Skarbu państwa			23.451.345	12½						

Fundusz indemnizacyjny Galicyi zachodniéj.

Rok słoneczny 1875.

Uzasadnienie różnic

między wynikiem a zezwolonym budżetem.

I. Rozchód.

Liczba poz. 1. Koszta zarządu

mniej podług zezwolonego budżetu o . . . . . : 15.125 złr. 27½ kr.

a. Płace urzędników i sług — dodatki służbowe

Wynik	Budżet
11.201 złr.	15.385 złr.
	11.201 „
	mniej o 4.184 „

Wykazana oszczędność uzyskaną została przez zmniejszenie stanu urzędników tak przy c. k. Namiestnictwie jako komisyi krajowej, jako też przy komisyach lokalnych w roku 1875, powtóre, że preliminowana kwota tytułem płac dla urzędników oddziału rachunkowego w sprawach indemnizacyjnych w roku 1875 wcale użytą nię została.

b. Dodatki aktywalne.

Wynik	Budżet
1.928 złr.	2.720 złr.
	1.928 „
	mniej o 792 „

z przyczyn przy pozycyi a. przytoczonych.

c. Dyurny.

Wynik	Budżet
2.403 złr.	4.818 złr.
	2.403 „
	mniej o 2.415 „

Oszczędność powyższą osiągnięto po części przez zmniejszenie stanu dyurnistów w roku 1875, po części z przyczyny, że zezwolona kwota na podwyższenie dyurnum w roku 1875 użytą nie została.

d. Czynsz za lokal.

Wynik	Budżet
601 złr.	602 złr.
	601 „
	mniej o 1 „

Oszczędność ta pochodzi z podziału czynszu za lokal dla c. k. Namiestnictwa na 35 części

e. Remuneracye i zapomogi.

Wynik	Budżet
1.211 złr.	1.372 złr.
	1.211 „
mniej o	161 „

ponieważ ze zezwolonej kwoty dla 3 funduszów indemnizacyjnych w roku 1875 4000 złr., tylko 3.522 złr. 26 ct. użyte zostały. Z pozostałej oszczędności w kwocie 477 złr. 74 ct. przypada na fundusz indemnizacyjny Galicyi zachodniej kwota 161 złr.

f. Koszta podróży i dyety rzeczoznawców.

Wynik	Budżet
5.951 złr.	12.980 złr.
	5.951 „
mniej o	7.029 „

z powodu, że w roku 1875 mniej pertraktacyi w sprawach serwitutowych przeprowadzono.

g. Potrzeby kancelaryjne.

Wynik	Budżet
1.359 złr.	1.487 złr.
	1.359 „
mniej o	128 „

ponieważ przez uskutecznione zmniejszenie stanu urzędników i wydatki kancelaryjne się zmniejszyły.

h. Rozmaite wydatki.

Wynik	Budżet
107 złr.	522 złr.
	107 „
mniej o	415 „

ponieważ nie było potrzeby, użyć całkowitej przy tej zmiennej rubryce zezwolonej kwoty na rok 1875.

Pozycya Nr. 2. Spłata wylosowanych oblig. indemnizacyjnych.

Wynik	Budżet
552.142 złr.	688.300 złr.
	552.142 „
mniej o	136.158 „

ponieważ znaczna ilość wylosowanych oblig indemnizacyjnych w roku 1875 do wymiany przez dotyczące strony przedłożoną nie została.

Pozycya Nr. 3. Kwoty wyrównawcze w kapitałach.

Wynik	Budżet
844 złr.	2.500 złr.
	844 „
mniej o	1.656 „

ponieważ mniéj kapitałów w roku 1875 zaasygnowano, jak w budżecie przyjęto.

Poz. Nr. 4. Odsetki dla uprawnionych.

Wynik	Budżet
1.396.083 złr	1,470.741 złr.
	1,396,083 „
mniej o	74 658 „

ponieważ kwota preliminowana tak na wykupno kuponów jakoteż na zapłatę odsetek od obligów indemnizacyjnych z dawnych lat na rok 1875 w ilości 48267 złr. jako też kwota preliminowana na

zapłatę odsetek wyrównawczych od nie asygnowanych kapitałów indemniz. na rok 1875 w ilości 26000 zlr. w całości użytą nie została.

Poz. Nr. 29. **Rozmaite wydatki.**

Wynik	Budżet
8.819 zlr.	9.000 zlr.
	8.819 „
	mniej o 181 zlr.

ponieważ nie wszystkie w roku 1875, do zwrotu asygnowane nadpłacone renty i kapitały w tymże roku wypłacone zostały.

II. Przychód.

Poz. Nr. 8. **Wpłaty obowiązanych na kapitały.**

Wynik	Budżet
116.358 zlr.	95.600 zlr.
95.600 „	
o 10.758 zlr.	

więcej nad preliminowaną kwotę, ponieważ przez ścisły dozór ze strony c. k. Namiestnictwa zaległe należytości z przeszłych lat w większej ilości wpłacone zostały.

Poz. Nr. 9. **Wpłaty obowiązanych na renty.**

Wynik	Budżet
14.789 zlr.	9.500 zlr.
9.500 „	
o 5.289 zlr.	

więcej z przyczyn przy pozycyi Nr. 8. przytoczonych.

Poz. Nr. 10. **Odsetki za zwłokę i inne rozmaite przychody.**

Wynik	Budżet
15.845 zlr.	12.000 zlr.
12.000 „	
o 3.845 zlr.	

więcej nad preliminowaną kwotę, ponieważ za brakujące kupony od dawniéj wylosowanych a przez strony dopiero w roku 1875 do wypłaty przedłożonych obligacyi indemnizacyjnych znaczniejsze kwoty wpłynęły, niż przypuszczano tudzież że odsetki za zwłokę w większej ilości spłacone zostały.

Poz. Nr. 11. **Dodatki indemnizacyjne od podatków.**

Wynik	Budżet
1,005.267 zlr	911.470 zlr.
911.470 „	
o 93.797 zlr.	

więcej nad preliminarz, ponieważ w budżecie na rok 1875 przyjęto kwotę na podstawie sprawdzonej należytości podatków za rok 1874. gdy tymczasem takowa w roku 1875 daleko więcej wynosiła, dalej, że dodatki indemnizacyjne spłacone przez przedsiębiorstwa kolejowe za rok 1874 z funduszu indemnizacyjnego Galicyi wschodniej dopiéro w roku 1875 zwrócone zostały.

Lwów dnia 4. Marca 1876.

FUNDUSZ INDEMNIZACYJNY

Kraj koronny: Wielkie księstwo Krakowskie.

Rok: 1875.

ZAMKNIĘCIE RACHUNKU.

Lwów dnia 31. marca 1876.

Liczba porządk.	Wyszczególnienie przychodów w gotówce	Wynik w roku 1875		Budżet na rok 1875		W porównaniu z budżetem więcej lub mniej		Zaległość w aktywach z końcem roku 1875	
		Złr.	cnt.	Złr.	cnt.	Złr.	cnt.	Złr.	cnt.
	Rzeczywisty dochód						—		
	Pokrycie:								
	I. Od obowiązanych stron;								
	Wpłaty na kapitały:								
8	a) w 20 rocznych ratach . . .	7366	78					19.819	97½
	b) w ratach umarzających (annuitetach)	30.860	71½	45.600		7.372	50½	29.106	26
	Wpłaty na renty:								
9	a) renty bieżące i zaległe . . .	125	59						
	b) raty procentowe od kapitałów spłacanych w 20 rocznych ratach	1.194	21	850		469	80	4.068	27
	c) odsetki od zakupionych obligacyj	15.044	40	13.958		1.086	40	2.943	67½
	d) Należytość za wymienione obligacye	2	—	—		2	—	—	—
	e) gotówka za wylosowane obligacye	11.550	—	—		11.550	—	—	—
	f) zakupione obligacye							392.490	—
	g) Wkładki do kasy oszczędności							4	8
10	Inne rozmaite przychody:								
	a) odsetki zwłoki od spłaconych rat kapitałów i procentów .	2.099	47½	780		1.319	47½	465	16
	b) zwrot kosztów podróży . .	168	14	100		68	14	633	83
	c) za sprzedane druki indemnizac.	—	9	—		—	9	—	
	d) taksa za przepisywanie obligacyj indemnizacyjnych : .	2	40	5		2	60		
	e) zwrot za brakujące kupony od obligacyj indemnizacyjnych	147	72½	520		372	27½		
	f) zwrot nadpłaconych czynszów	1	50½			1	50½		
	g) dochód ze sprzedaży pustek .								
	h) zwrot nienależnie pobranych kapitałów i rent								
	i) zwrot nadebranych płac etatowych	1	19			1	19	—	—
	k) zwroty rachunkowe . : . .								
	l) inne zwroty	—	—	80		80	—	25	51
	do przeniesienia	68.564	22	61.893		6.651	22	449.556	76

Liczba porządk.	Wyszczególnienie przychodów w gotówce	Wynik w roku 1875 Złr.	cnt.	Budżet na rok 1875 Złr.	cnt.	W porównaniu z budżetem więcej lub mniej Złr.	cnt.	Zaległość w aktywach z końcem roku 1875 Złr.	cnt.
	przeniesiona suma.	68.564	22	61.893	..	6.651	22	449.556	76
	II. Od kraju:								
11	dodatek indemnizacyjny od podatków								
	a) za lata ubiegłe	51.045	5	176.469	—	35.970	59	5.566	21½
	a) za rok bieżący	161.394	54					72.933	76½
12	**Wpłaty uprawnionych.**								
	a) do zaokrąglenia kapitałów w obligacjach indemnizacyjnych .								
	b) zaliczki urbaryalne udzielone dotąd niezarachowane . . .								
	Suma rzeczywistych przychodów .	281.603	81	238.362	—	42.641	81	528.056	74
	III. Od Rządu:								
15	**Zaliczki**								
	a) Subwencye ze Skarbu państwa								
	b) zaliczki oprocentowane ze Skarbu państwa	13.562	02						
	Razem	13.562	02						
	Suma	294.565	83	238.362	—	42.641	81	528.056	74
	Przebieżne								
19	Zwrócone zaliczki	710	94	—	—	—	—	138	65½
	Tymczasowe przychody (rok: .								
20	Cudze pieniądze								
21	Depozyta	—	—						
22	Suma przebieżnych przychodów	710	94					138	65½
23	Suma wszelkich przychodów . .	295.276	77						
24	Zapas z przeszłego roku w gotówce	3.775	54						
25	Całkowity przychód	299.052	31					528.195	39½
26	Zapas z końcem roku 1875 w gotówce								
27	Suma aktywów z końcem r. 1875							528.195	39½

Liczba porządk.	Wyszczególnienie wydatków w gotówce	Wynik w roku 1875		Budżet na rok 1875		W porównaniu z budżetem więcej lub mniej		Ostateczna zaległość w pasywach z końcem roku 1875	
		Złr.	cnt.	Złr	cnt.	Złr.	cnt.	Złr.	cnt.
	Rzeczywiste wydatki.								
	A. Potrzeby.								
1	Koszta zarządu (podług specyfikacyi na ostatniej stronie)	1.166	5	1.898	—	*731*	*95*	10	65
2	Spłata obligacyj indemnizacyjnych								
	a) wskutek wylosowania (a) za lata ubiegłe:	5.407	50	76.185	—	*17.017*	*50*	17.640	—
	(b) bieżący rok:	53.760	—						
	b) wskutek zniszczenia . . .								
	c) obligacje niewylosowane . .							2,770.939	50
3	Wypłata kapitałów zlikwidowanych.								
	a) w kwotach wyrównawczych .	30	10	—	—	30	10		
	b) kapitały zlikwidowane a nieasygnowane								
	c) zakupno obligacyj	93.467	49	—	—	93.467	49		
	d) Wkładka do kasy oszczędności	2	—	—	—	2			
4	Renty dla uprawnionych								
	a) 5% odsetki od obligacyj indemnizacyjnych włącznie z podatkiem dochodowym od tychże								
	w kwocie . . . . (a) za lata ubiegłe:	13.607	88	15.435	—	*1.827*	*12*		
	(b) za rok bieżący:	130.173	21½	143.844	—	*13.670*	*78½*	149.219	59
	b) renta roczna od nieasygnowanych kapitałów				—				
	c) urbaryalne zaliczki								
	d) kwoty wyrównawcze przy wypłacie rent zaległych . . .								
	e) renty zaległe zlikwidowane a nieasygnowane								
29	Rozmaite wydatki.								
	a) zwroty nadpłaconych dodatków indemnizacyjnych . . .	330	62					4.878	43
	b) zwroty nadpłaconych kapitałów rent i odsetek	479	1	1.000		*190*	*37*	199	23½
	c) zwroty rachunkowe . . .								
	do przeniesienia	298.423	86½	238.362	—	60.061	86½	2.942,887	40½

Liczba porządk.	Wyszczególnienie wydatków w gotówce	Wynik w roku 1875 Zlr.	cnt.	Budżet na rok 1875 Zlr.	cnt	W porównaniu z budżetem więcej lub mniej Zlr.	cnt	Ostateczna zaległość w passywach z końcem roku 1875 Zlr.	cnt.
	przeniesiona suma .	298,423	86½	238,362	—	60.061	86½	2,942.887	40½
	d) inne przypadkowe zwroty . .								
30	Suma rzeczywistych wydatków .								
7	Zwroty zaliczek pobranych ze Skarbu państwa	298.423	86½	238,362	—	60.061	86½	2,942,887	40½
	a) nieoprocentowanych	—	—	—	—	—	—	—	—
	b) oprocentowanych	—	—	—	—	—	—	13.562	2
	c) odsetki od tychże zaliczek .	—	—	—	—	—	—	—	—
	Razem . .	—	—	—	—	—	—	13.562	2
	Suma . .	298,423	86½	238.362	—	60.061	86½	2,956,449	42½
	Przebieżne.								
31	Zaliczki zwrotne	628	44½						
	Zwroty tymczasowych przychodów.								
32	Obce pieniądze								
33	Depozyta	—	—	—	—	—	—	—	—
34	Suma przebieżnych wydatków .	628	44½	—	—	—	—	—	—
35	Suma wszelkich wydatków . .	299,052	31	—	—	—	—	2,956,449	42½
36	Zapas kasowy z końcem r. 1875								
37	Całkowity rozchód	299.052	31	—	—	—	—	—	—
38	W porównaniu passywow z aktywami pozostaje ostatecznie czyste **Passywum** w kwocie . .	—	—	—	—	—	—	528.195	39½
		—	—	—	—	—	—	*2,428.254*	*3*

Wykaz
obrotu obligacyj indemnizacyjnych.

Liczba porządkowa	Liczba załączników		Nominalna wartość zł.	ct.
		Przychód:		
I.		Zapas z roku przeszłego		—
II.		Nowo wystawione obligacye indemnizacyjne . . .	1.942	50
III.		Nowo wystawione obligacye zamiast złożonych i zniszczonych obligacyj indemnizacyjnych z kaucyj wojskowych . .		
IV.		Przepisane obligacye indemnizacyjne	84.924	—
V.		Obligacye indemnizacyjne { wykupione . . .	59.167	50
		{ zniszczone . . .	29.085	—
VI.		Suma przychodu . .	175.119	—
		Rozchód:		
VII.		Zaspokojenie uprawnionych w kapitale	1. 942	50
VIII.		„ „ w rentach zaległych . .	—	—
IX.		Wypłata dewinkulowanych obligacyj indemnizacyjnych z kaucyj wojskowych		
IX½		Zwrot mylnie w Grudniu 1875 roku w przychodzie zarachowanych obligacyj indemnizacyjnych . . .		
X.		Przepisane obligacye indemnizacyjne	84.924	—
XI.		Do zniszczenia wydane obligacye indemnizacyjne . .	88.252	50
XII.		Suma rozchodu	175.119	—
XIII.		W porównaniu przychodu z rozchodem według dziennika głównego z końcem Grudnia 1875 pozostaje ostateczny zapas		

Wykaz

obrotu własnego majątku funduszu indemnizacyjnego Wielkiego Kksięstwa Krakowskiego.

L. porz.		Nominalna wartość w wal. austr. Złr.	cnt.
	Przychód		
1	Zapas z roku przeszłego w obligacyach 306.500 złr. m. k. czyli . . .	321.825	—
2	Książeczka kasy oszczędności	2	8
3	Zakupione obligacye indemnizacyjne 106.000 złr. m. k. czyli	111.300	—
4	Wymienione „ „ 19 400 złr. m. k. czyli	20.370	—
5	Wkładka do kasy oszczędności.	2	—
6	Summa przychodu . .	453.499	8
	Rozchód		
	Wydane obligacye indemnizacyjne, mianowicie:		
7	z powodu wymiany 19.400 złr. m. k. czyli	20 370	—
8	„ wylosowania 11.000 złr. m. k. czyli	11.550	—
9	„ zniszczenia 27.700 złr. m. k. czyli	29.085	—
10	Suma rozchodu . .	61.005	—
11	W porównaniu przychodu z rozchodem pozostaje podług dziennika głównego z końcem grudnia 1875 r. ostateczny zapas w kwocie	392.494	8
	a to: w obligacyach indemn. 373800 złr. m. k. czyli 392.490 złr.		
	w książeczce kasy oszczędności . . . . . 4 złr. 8 cnt.		
	razem 392.494 złr. 8 cnt.		
	Zakupiono i zniszczono obligacyi.		
	do końca Grudnia 1874 w kwocie . . . . . 102060 złr.		
	w roku 1875 „ . . . . . 29085 „		
	razem w kwocie 131145 złr.		

Załączniki.

Załącznik Nr. 1. do pozycyi zamknięcia 1 włącznie 5.

Uwidocznienie

wpłat kapitałów, rent i odsetek ze strony obowiązanych.

	Przed rozpoczęciem wpłat podług planu umorzenia				Podług planu umorzenia					
	Kapitały		Renty		20-roczne raty kapitału		5 % odsetki		Annuitety	
	złr.	ct.	złr.	ct.	złr.	ct.	złr.	ct.	złr.	ct.
Zaległość z końcem roku 1874 .	174	30			27.012	45½	4412	48	59.966	97½
Przybyło w roku 1875.										
a) wskutek przypisań nowych . .										
b) „ sprostowania										
Bieżąca należytość rent i odsetek	—	—	125	59½	—	—	850	—	—	—
Razem . .	174	30	125	59	27.012	45½	5.262	48	59.966	97½
Z tego odpada:										
a) w skutek kompenzacyi . . .										
b) „ sprostowania przypisanych należytości										
Rzeczywista należytość	147	30	125	59	27.012	45½	5.262	48	59.966	97½
Na to wpłynęło w gotówce . . .	—	—	125	59	7.366	78	1.194	21	30.860	71½
Zaległość z końcem roku 1875 .	174	30	—	—	19.645	67½	4.068	27	29.106	26

Załącznik Nr. 2. do pozycyi 10, 29 włącznie 32, VII. i VIII.

Wykaz

zlikwidowanych należytości uprawnionych, pokrycie i wypłata tychże.

	Kapitały wynadgrodzenia		Renty zaległe		Razem	
	Złr.	cnt.	Złr.	cnt.	Złr.	cnt.
Pierwotny stan wydanych obligacyj indemnizacyjnych uprawnionym	2,315.743	50	559.146	—	2,874.889	50
Do tego przybyło w roku bieżącym	1.942	50	—	—	1.942	50
Razem	2,317.686	—	559.146	—	2,876.832	—
Odpada przez wypłatę wylosowanych obligacyj 59.167 złr. i annulowanie 29.085 złr.	88.252	50	—	—	88.252	50
Stan z końcem roku 1875 (Zaległości poz. 2.)	2,229.433	50	559.146	—	2,788.579	50
Pierwotny stan zlikwidowanych a obligacyami indemnizacyjnemi niepokrytych należytości	1.972	60	—	—	1.972	60
W roku bieżącym zlikwidowano	—	—	—	—	—	—
Suma zlikwidowanych należytości	1.972	60	—	—	1.972	60
Wypłaty w gotówce wynosiły w kwotach wyrównawczych po potrąceniu kwot przez uprawnionych wpłaconych (Pozycye 3 i 4.)	30	10	—	—	30	10
Ze zaliczek skompenzowano			—	—	—	—
Odsetki od zaliczek na kapitały zarachowano						
Przez nowo wystawione obligacye indemnizacyjne pokryto (Pozycye VII. i VIII. obrotu kredytowego	1.942	50	—	—	1.942	50
Odpada wskutek kompenzacyi dziesięciny i kapitałów wykupna						
Suma pokrytych należytości	1.972	60	—		1.972	60
Ostateczny stan zlikwidowanych a obligacyami indemnizacyjnemi niepokrytych należytości (Zał. p. 3)	—	—	—	—	—	—

Załącznik Nr. 3. do pozycyi wydatków 31 i VII zaleg. poz. 10.

Uwidocznienie

zaliczek udzielonych uprawnionym stronom

	W obligacyach indemnizacyjn.		W gotówce		Razem	
	Złr.	cnt.	Złr.	cnt	Złr.	cnt.
Pierwotny stan nieskompenzowanych zaliczek						
Przybyło w roku bieżącym (Pozycya wyd. 31.)			—	—	—	—
Razem	—	—	—	—	—	—
Odpada wskutek kompenzacyi (Zał. N. 2)	—	—	—	—	—	—
Stan nieskompenzowanych zaliczek z końcem roku (Zał. poz. 16.)						

Załącznik Nr. 4. **do pozycyi wydatków 35.**

Wyszczególnienie

kosztów zarządu

	Wypłacono						Passywa z końcem roku	
	Dla Namiestnictwa jako dyrekcji funduszów indemnizacyjnych i komisyi krajowej.		dla komisyj lokalnych		Razem			
	Złr.	cnt.	Złr.	cnt.	Złr.	cnt.	Złr.	cnt.
Płace urzędników	491	76½	—	—	491	76½		
Dodatki służbowe i osobowe urzędników	21	93	—	—	21	93		
„ aktywalne do płac etatowych	106	76½	—	—	106	76½		
„ na pomieszkania urzędnikom								
Płace sług	7	56	—	—	7	56	—	63
Zapomogi i remuneracye	94	60	6	85	101	45		
Dyurna	112	87	—	—	112	87	9	42
Czynsze za najem pomieszkań dla urzędów	33	46	—	—	33	46		
Koszta podróży i dyety rzeczoznawców	26	52	184	40½	210	92½	—	60
Potrzeby kancelaryjne	79	32½	—	—	79	32½		
Rozmaite wydatki								
Razem .	974	79½	191	25½	1.166	05	10	65

Załącznik Nr. 5.

Sprawdzenia

obrotu kapitałów, czynnych i biernych, jakoteż obrotu przebieżnych rubryk.

Pozostałość z początkiem roku: a to: w obligacyach 306.500 złr.— m. k. czyli: w wal. austr. . 321.825 złr. — w książeczce kasy oszczędności . . . . . 2 złr. 8	Kapitały czynne		Kapitały bierne		Zaliczki		Obce pieniądze		Depozyta	
	Złr.	cnt.	Złr.	cnt.	Złr.	cnt.	Złr.	cnt.	Złr.	cnt.
razem 321.827 złr. 8	321.827	8	—	—	221	15				
Przybyło w roku bieżącym wedle wykazu obrotu własnego majątku pozycyi 7 do 31 . .	131.672	—	13.562	2	628	44½				
Razem . .	453.499	08	13.562	2	849	59½				
Odpada w roku bieżącym wedle wykazu obrotu własnego majątku i pozycyi 19	61.005	8	—	—	710	94				
Pozostaje z końcem roku 1875 i wedle wykazu obrotu własnego majątku pozycyi 7 i 19 . .	392.494	8	13.562	02	138	65½				

Fundusz indemnizacyjny Wielkiego księstwa Krakowskiego.

Rok słoneczny 1875.

Uzasądnienie różnic

między wynikiem a zezwolonym budżetem.

I. Rozchód.

Liczba poz. 1. Koszta zarządu

mniej podług zezwolonego budżetu o . . . . 731 złr. 95 kr.

a. Płace urzędników i sług — dodatki służbowe

Wynik	Budżet
521 złr.	724 złr.
	521 „
	mniej o 203 „

Wykazana oszczędność uzyskaną została przez zmniejszenie stanu urzędnikow przy c. k. Namiestnictwie jako komisyi krajowej, powtóre, że preliminowana kwota tytułem płac dla urzędników oddziału rachunkowego w sprawach indemnizacyjnych w roku 1875 wcale użytą nie została.

b. Dodatki aktywalne.

Wynik	Budżet
107 złr.	152 złr.
	107 „
	mniej o 45 „

z przyczyn przy pozycyi a. przytoczonych.

c. Dyurny.

Wynik	Budżet
113 złr.	219 złr.
	113 „
	mniej o 106 „

Oszczędność powyższą osiągnięto po części przez zmniejszenie stanu dyurnistow w roku 1875 po części z przyczyny, że zezwolona kwota na podwyższenie dyurnum w roku 1875 użytą nie została.

d. Remunęracye i zapomogi.

Wynik	Budżet
101 złr.	114 złr.
	101 „
	mniej o 13 „

ponieważ ze zezwolonej kwoty dla 3 funduszów indemnizacyjnych w roku 1875 4000 złr., tylko 3.522 złr. 26 ct. użyte zostały. Z pozostałej oszczędności w kwocie 477 złr. 74 ct. przypada na fundusz indemnizacyjny Wielkiego Księstwa Krakowskiego kwota 13 złr.

e. Koszta podróży i dyety rzeczoznawców.

Wynik		Budżet
211 złr.		540 złr.
		211 „
	mniej o	329 „

z powodu, że w roku 1875 mniej pertraktacyi w sprawach serwitutowych przeprowadzono.

f. Potrzeby kancelaryjne.

Wynik		Budżet
79 złr.		82 złr.
		79 „
	mniej o	3 „

ponieważ przez uskutecznione zmniejszenie stanu urzędników i wydatki kancelaryjne się zmniejszyły.

g. Rozmaite wydatki.

Wynik		Budżet
		34 złr.
	mniej o	34 „

ponieważ nie było potrzeby, użyć przy tej zmiennej rubryce zezwolonej kwoty na rok 1875.

Pozycya Nr. 2. Spłata wylosowanych oblig. indemnizacyjnych.

Wynik		Budżet
59.167 złr.		76.185 złr.
		59.167 „
	mniej o	17.018 „

ponieważ znaczna ilość wylosowanych oblig indemnizacyjnych w roku 1875 do wymiany przez dotyczące strony przedłożoną nie została.

Pozycya Nr. 3. Kwoty wyrównawcze w kapitałach.

Wynik		Budżet
30 złr.		
o 30 „		więcej ponieważ w roku 1875 zlikwidowany kapitał indemniz. w kwocie 1878 złr. 40 kr. m. k. asygnowany został, od którego kapitału, kwota wyrównawcza 28 złr. 40 kr. m. k. czyli 30 złr. 10 ct. w. a. wypłaconą została.

Poz. Nr. 4. Odsetki.

Wynik		Budżet
143.781 złr.		159.279 złr.
		143.781 „
	mniej o	15.498 „

ponieważ kwota preliminowana tak na wykupno kuponów jako też na zapłatę odsetek od obligów indem. z dawniejszych lat i za rok bieżący, w całości użytą niezostała.

Liczba poz. 6a. Zakupno obligacyi.

Wynik	Budżet
93.467 złr.	wiecej, ponieważ na zakupno obligacyi nic nie preliminowano, a zapas gotówki obrócono na zakupno obligacyi.

Liczba poz. 6b. Wkładki do kasy oszczędności.

Wynik	Budżet
2 złr.	Nic nie preliminowano.

Poz. Nr. 29. Rozmaite wydatki.

Wynik	Budżet
810 złr.	1.000 złr.
	810 „
	mniej o 190 złr.

ponieważ nie wszystkie w roku 1875, do zwrotu asygnowane nadpłacone renty i kapitały w bieżącym roku wypłacone zostały.

II. Przychód.

Poz. Nr. 8. Wpłaty obowiązanych na kapitały.

Wynik	Budżet
38.227 złr.	45.600 złr.
	38.227 „
	mniej o 7.373 złr.

ponieważ preliminowana kwota, pomimo ścisłego dozoru ze strony c. k. Namiestnictwa nawet w drodze egzekucyi przeprowadzonej przez c. k. Starostwa, ściągniętą być nie mogła.

Poz. Nr. 9. Wpłaty obowiązanych na renty.

Wynik	Budżet	
1.320 złr.	850 złr.	
850 „		
o 470 złr.		więcej, ponieważ przy sposobności wydania kwitów głównych zarządzono ściągnięcie przez urzędy podatkowe za mało obliczone renty bieżące i odsetki.

Poz. Nr. 10. Odsetki za zwłokę i inne rozmaite przychody.

Wynik	Budżet	
2.421 złr.	1.485 złr.	
1.485 „		
o 936 złr.		więcej z przyczyn przy pozycyi 9 przytoczonych.

B. Dochody własne.

a. Dochód z wylosowanych obligacyi.

Wynik	Budżet
11.550 złr.	

Przy sporządzeniu budżetu na rok 1875 podobny przychód nie można było przewidzieć.

b. Odsetki od zakupionych obligacyi

Wynik		Budżet
15.044 złr.		13.958 złr.
13.958 „		
o 1.086 złr.	więcej, ponieważ należytość w odsetkach podług stanu z końcem maja 1874 zakupionych obligacyi indemniz. preliminowana została, po tym zaś terminie zakupiono jeszcze obligacye, od których wpłynęły odsetki.	

c. Należytość za wymienione obligacye indemniz.

Wynik		Budżet
2 złr.	Nic nie preliminowane.	

Poz. Nr. 11. Dodatki indemnizacyjne od podatków.

Wynik		Budżet
212.440 złr		176.469 złr.
176.469 „		
o 35.971 złr.	więcej nad preliminarz, ponieważ w budżecie na rok 1875 przyjęto kwotę na podstawie sprawdzonej należytości podatków za rok 1874, gdy tymczasem takowa w roku 1875 daleko więcej wynosiła, dalej, że dodatki indemnizacyjne spłacone przez przedsiębiorstwa kolejowe za rok 1874 z funduszu indemnizacyjnego Galicyi wschodniej dopiéro w roku 1875 zwrócone zostały.	

Lwów dnia 4. Marca 1876.

Z drukarni Instytutu Stauropigianskiego, 1876.

L. 7761.

Aleg. LXVI.

Sprawozdanie

Wydziału krajowego w sprawie uznania szkół rolniczych w Dublanach za zakłady krajowe.

Wysoki Sejmie!

W ciągu sesyi przeszłorocznej przedłożył był Wydział krajowy dnia 14 maja 1875 l. 11.283 Wysokiemu Sejmowi sprawozdanie w przedmiocie uznania szkół rolniczych w Dublanach za zakłady krajowe z następującym wnioskiem:

„Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1. „Sejm zgadza się w zasadzie na warunki, pod któremi walne zgromadzenie ogólnej „Rady c. k. galicyjskiego Towarzystwa gospodarskiego we Lwowie, odbyte na dniu 13. „maja 1875, upoważniło komitet do zawarcia ostatecznej umowy z Wydziałem krajowym „o oddanie krajowi rolniczych zakładów naukowych w Dublanach".

2. „Sejm upoważnia jednak Wydział krajowy dopiero wówczas do zawarcia powyższej umo- „wy z komitetem c. k. galic. Towarzystwa gospodarskiego we Lwowie, gdy Minister- „stwo rolnictwa bezwarunkowo zapewni rolniczym zakładom naukowym stałą roczną „dotacyę w kwocie co najmniej 5800 złr. w. a. niemniej subwencyonowanie tych zakła- „dów w razach potrzeby jednorazowemi subwencyami na zakupno środków naukowych, „mianowicie zaś zaraz po objęciu tych zakładów naukowych przez kraj jednorazową „zapomogą w kwocie 8000 złr. w. a. na urządzenie chemicznego i technicznego labo- „ratorym".

3. „Wydział krajowy ułoży statut organizacyjny dla rolniczych zakładów naukowych „w Dublanach i wyjedna zgodzenie się nań Ministerstwa rolnictwa.

4. „Wydział krajowy zda o tem Sejmowi sprawe na najbliższem zebraniu i przedłoży do „uchwalenia projekt etatu dla nauczycieli przy krajowych szkołach rolniczych w Du„blanach.“

Warunki, o których wniosek powyższy w swym ustępie pierwszym wspomina, podane były w sprawozdaniu Wydziału krajowego w następującem brzmieniu:

1. „Towarzystwo odstępuje krajowi wyższą szkołę gospodarstwa rolniczego i szkołę parob„ków w Dublanach wraz z własnością budynków szkolnych, domów mieszkalnych dla „profesorów, gruntu, na którym te budynki stoją, przynależnych doń dziedzińców, ogro„dów dziś na cele szkolne służących, inwentarza szkolnego, księgozbioru, muzeów i in„nych zbiorów, niemniej z własnością roli w przestrzeni około dwudziestu morgów „z gruntów folwarcznych do zakładu przytykających i przelewa do kasy krajowej go„tówkę pochodzącą z subwencyi, bądź to państwowych, bądź też krajowych na urządze„nie chemicznego laboratoryum w Dublanach, albo też innych zakładów tego rodzaju, „o ile te fundusze dotychczas użytemi niezostały“.

2. „Powyższe budynki i grunta, krajowi na rzecz szkół rolniczych odstąpione, obowiązuje „się Towarzystwo uwolnić od wierzytelności hipotecznych na Dublanach ciążących, „przenosząc one w zupełności na pozostałą część Dublan, zostającą i nadal własnością „Towarzystwa“.

3. „Na tej własnością Towarzystwa pozostającej części Dublan utrzymywać będzie Towa„rzystwo i nadal gospodarstwo wzorowe i obowiązuje się dozwolić szkole korzystać „z tego gospodarstwa wzorowego jako środka naukowego, — i tym celem dozwalać tak „profesorom jak uczniom wolnego wstępu w każdej porze tak do zabudowań gospodar„czych jako też i na pola do folwarków należące celem przypatrywania się wykonanym „pracom, sposobowi prowadzenia gospodarstwa, hodowli bydła, owiec, trzody chlewnej „itd. użycia machin rolniczych, prowadzenia rachunków, i podania uczniom możności „nabycia praktycznego wykształcenia w tych gałęziach gospodarstwa rolniczego przez „czynny współudział w tych zajęciach. — Jeżeliby Towarzystwo z jakichkolwiek po„wodów w przyszłości wydzierżawić miało folwark dublański, obowiązuje się Towarzy„stwo przelać wszystkie powyższe obowiązki na swego dzierżawcę, a nadto niewypu„szczać dzierżawy, jak tylko takiemu dzierżawcy, na którego poprzednio zgodzi się „Wydział krajowy w imieniu szkoły. Wzajemny stosunek szkoły do gospodarstwa pod „tym względem bliżej określonym zostanie osobną instrukcyą, którą ułożą w porozu„mieniu Wydział krajowy i komitet Towarzystwa“.

4. „Towarzystwo obowiązuje się dostarczyć po cenach miejscowych zarządowi szkoły na„wozów stajennych i zaprzęgów, potrzebnych do uprawy ogrodów i pola dla szkoły do„danego, jakoteż w razie wydzierżawienia przekazać dzierżawcy również i ten obowią„zek. Powyższa instrukcya ureguluje również i ten wzajemny stosunek.

5. „Jeżeliby doświadczenie okazać miało, że dobro szkół rolniczych w Dublanach wymaga „połączenia pod jednym kierownictwem zarządu szkół z zarządem gospodarstwa, obo„wiązanym będzie komitet Towarzystwa zawrzeć z Wydziałem krajowym umowę, mocą „której obejmie Wydział krajowy administracyę gospodarstwa folwarcznego w części „Dublan, pozostającej własnością Towarzystwa.

6. „Kraj obowiązuje się natomiast utrzymywać w Dublanach wyższą szkołę rolniczą i „szkołę parobków jako zakłady krajowe, z językiem wykładowym polskim pod bezpo„średnim nadzorem kuratoryi złożonej z trzech członków, mianowicie: delegata Rządu, „delegata Wydziału krajowego i delegata c. k. galic. Towarzystwa gospodarskiego we „Lwowie, a pod zwierzchniczym nadzorem Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lo„domeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem."

7. „Jeżeliby zakłady naukowe w Dublanach przestały być zakładami krajowemi, lub jeże„liby przestały być szkołami rolniczemi, lub jeżeliby wyższa szkoła rolnicza w Dubla„nach straciła cechę wyższego zakładu naukowego rolniczego, lub też jeżeliby język „polski przestał być jedynym językiem wykładowym w obu lub w którejkolwiek z tych „szkół, albo też nareszcie, jeżeliby Wydział krajowy Królestwa Galicyi i Lodomeryi „z Wielkiem Księstwem Krakowskiem z jakichkolwiek powodów przestał sprawować „nadzór zwierzchniczy nad temi szkołami, wracają te szkoły napowrót do Towarzystwa, „przestając być zakładami krajowemi, a Towarzystwo odzyskuje napowrót własność „wszystkich przedmiotów w pierwszym ustępie wyliczonych, bez obowiązku wynagro„dzenia krajowi jakiegobądź rodzaju poczynionych wkładów ani też ulepszeń lub po„mnożeń tych przedmiotów."

Sejmowa komisya kultury krajowej, której z woli Wysokiego Sejmu przypadło zadanie zbadania projektu uznania szkół rolniczych w Dublanach za zakłady krajowe przychyliła się w zasadzie do zapatrywań wyłuszczonych w sprawozdaniu Wydziału krajowego, jak świadczy wniosek, który przedłożyła Wys. Sejmowi w sprawozdaniu swem z d. 25. maja 1875. Sam wniosek bowiem, pominąwszy drobne poprawki stylistyczne, o tyle tylko różni się od wniosku na wstępie przytoczonego, że w ustępie pierwszym komisya wyszczególniła warunki, pod któremi kraj ma wejść w posiadanie szkół Dublańskich, nadto zaś uzupełniła wniosek ustępem dodatkowym pod L. V, podług którego Sejm miał otworzyć Wydziałowi krajowemu na prowadzenie gospodarstwa rolnego w Dublanach na r. 1876 kredyt do 3000 złr. w. a. Wcielając jednakże do wniosku swego zasadnicze warunki układu, mającego się zawrzeć z komitetem c. k. gal. Towarzystwa gospodarskiego, zmodyfikowała komisya w części przytoczonej wyżej projekt Wydziału krajowego. Poprawka ta, która wywołała także wspomniane już uzupełnienie wniosku, polega na zastąpieniu ustępów 3, 4 i 5 warunków pierwotnych ustępem treści następującej:

„Kraj bierze od Towarzystwa pozostałą część Dublan w dzierżawę wraz z całym „inwentarzem żywym i martwym na tak długo, jak wymienione szkoły w warunkach poniżej okre„ślonych istnieć będą, za sumę nie mogącą przenosić 2000 złr. rocznie i „obowiązek opłacania „wszystkich podatków tak istniejących jak tych, któreby w przyszłości nałożone być mogły, oraz „ponoszenia wszystkich ciężarów gruntowych, wyjąwszy hipotecznych."

„Inwentarz żywy i martwy zostanie oceniony przy objęciu dzierżawy i przejdzie na wy„łączną własność kraju, kraj zaś obowiązany będzie przy ekspiracyi dzierżawy zwrócić Towarzy„stwu inwentarz w równej wartości."

W załatwieniu wniosków tak Wydziału krajowego jak komisyi kultury krajowej, powziął Wysoki Sejm na posiedzeniu z d. 28. maja 1875 następującą uchwałę:

„Sejm odracza powzięcie stanowczej uchwały nad sprawozdaniem komisyi kul„tury krajowej w sprawie uznania szkół rolniczych w Dublanach za zakłady krajowe, zgadzając się

„jednak w zasadzie na uznanie tych szkół za zakłady krajowe, odsyła sprawozdanie komisyi do „Wydziału krajowego z poleceniem, ażeby

I. przeprowadził w tej mierze rokowania z Rządem, niemniej z c. k. gal. „Towarzystwem gospodarskiem we Lwowie i przedłożył wynik onych Sejmowi na naj- „bliższej sesyi do zatwierdzenia;

II. „ułożył statut organizacyjny dla naukowych zakładów rolniczych w Dublanach i wyjednał zgodzenie się nań Ministerstwa rolnictwa;

III. „przedstawił Sejmowi do uchwalenia projekt etatu dla nauczycieli przy szkołach rolniczych w Dublanach.“

Stosownie do otrzymanego polecenia rozpoczął Wydział krajowy ponowne rokowania, podając uchwałę powyższą dnia 9. lipca 1875 l. 13525 jednocześnie do wiadomości c. k. Ministerstwa rolnictwa i komitetu c. k. gal. Towarzystwa gospodarskiego.

W rokowaniach z c. k. Rządem usiłowania Wydziału krajowego skierowane być musiały ku temu, aby wyjednać ze skarbu państwa dla szkół Dublańskich na przypadek uznania ich za zakłady krajowe stałą roczną subwencyę w odpowiedniej wysokości, oraz wystarczającą zapomogę przynajmniej jednorazową na potrzeby nadzwyczajne, których zaspokojenie okazało się niezbędnem do ich rozwoju.

Powołując się przeto w przedstawieniu swem z dnia 9. lipca 1875 na reskrypt c. k. Ministerstwa rolnictwa z d. 24. sierpnia 1874 l. 10351/1255, w którym Ministerstwo zrobiło nadzieję, że w razie przejścia szkół pomienionych na kraj, wspierać je będzie subwencyami w rocznej kwocie 3800 do 5800 złr. w. a. a na dokończenie budowy laboratoryum itd. udzieli jednorazową zapomogę w kwocie 4—8000 złr. w. a. Wydział krajowy dał wyraz opinii objawionej w łonie Wys. Sejmu, że nawet maxima kwot powyższych niestoją w należytym stosunku do ofiar, jakie kraj dla zakładów naukowych w Dublanach już obecnie ponosi.

Nadto zaś niezaniedbał Wydział krajowy przypomnieć z przyciskiem, że przy sposobności rokowań w sprawie założenia szkoły weterynaryi we Lwowie, podobnież uzyskał był od c. k. Ministerstwa rolnictwa przychylne oświadczenie ogólnikowe; pomimo tego zaś kilkakrotne późniejsze przedstawienia Wydziału krajowego, aby przyszłe zobowiązania c. k. Rządu względem szkoły pomienionej zostały ściśle i stanowczo określone, do owej pory żadnego nie osiągnęły skutku.

O ile wywody powyższe trafiły do przekonania c. k. Ministerstwa rolnictwa, okazuje się z odpowiedzi jego zawartej w reskrypcie z dnia 1. grudnia 1875 l. 12 630, którego treść c. k. Prezydum Namiestnictwa udzieliło Wydziałowi krajowemu odezwą z dnia 19. grudnia 1875 l. 8.982

W reskrypcie wspomnianym p. Minister rolnictwa, żadnego nie podniósł zarzutu przeciw zasadniczym żądaniom Wydziału krajowego, ale owszem objawiając życzenie, aby sprawa uznania szkół Dublańskich za zakłady krajowe na najbliższej sesyi Sejmowej stanowczo została rozstrzygniętą, oświadczył, że gotów jest wypłacić zarezerwowaną już w budżecie z r. 1875 kwotę 8.000 złr. w. a. przeznaczoną na adaptacyę lokalności i na urządzenie utworzyć się mającej stacyi doświadczalnej z torfem, jako subwencyę zaś na utrzymanie szkół Dublańskich, zarezerwował w budżecie na r. 1876 kwotę 5—7.000 złr. w. a. Jednocześnie jednakże oznajmił p. Minister, że nie może dać oświadczenia obowiązującego Rząd co do

żądanej przez Wydział krajowy stałej rocznej subwencyi na utrzymanie szkół rolniczych w Dublanach, dopóki nie zostanie mu przedłożony statut organizacyjny obu zakładów jakoteż etat posad i płac ich nauczycieli, przyczem z góry położył za warunek, aby w statucie pomienionym uwzględnione zostały w zupełności zasady wypowiedziane w okólniku Ministerstwa rolnictwa z d. 23. czerwca 1873 l. 6.044, dalej aby Ministerstwu rolnictwa przyznany był taki wpływ na zmiany statutu, na użycie subwencyi i na nominacyę nauczycieli, jaki co do krajowej szkoły gospodarstwa lasowego w §. 15. ust. 3. statutu tegoż zakładu jest mu zastrzeżony, wreszcie, aby przyszła Dyrekcya zakładu naukowego nic miała nic wspólnego z kierownictwem gospodarstwa w Dublanach i mogła się oddawać wyłącznie celom dydaktycznym i sprawom zarządu zakładu.

Poruszoną przez p. Ministra kwestyę określenia udziału Rządu w administracyi szkół Dublańskich jako zakładów krajowych, uważał Wydział krajowy wobec analogicznych przepisów statutu organizacyjnego krajowej szkoły gospodarstwa lasowego, za rozstrzygniętą w praktyce. W przekonaniu zaś, że dopełnienie reszty warunków powyżej wyszczególnionych nie zwichnie bynajmniej kierunku naukowego zakładów pomienionych, a po części nawet udoskonali dotychczasową organizacyę, nie wahał się uwzględnić zastrzeżeń p. Ministra rolnictwa w całej rozciągłości przy układaniu statutów organizacyjnych, które mu wraz z projektem etatu posad i płac nauczycieli przesłał dnia 4. lutego r. b. l. 30.933/75 za pośrednictwem c. k. Prezydyum Namiestnictwa.

Zastósowawszy się do wymagań p. Ministra rolnictwa liczył Wydział krajowy na przychylną rezolucyę i nie zawiódł się do pewnego stopnia, gdyż c. k. Ministerstwo rolnictwa w reskrypcie z d. 9. marca r. b. l. 2.187 wystosowanym do c. k. Prezydyum Namiestnictwa, a udzielonym Wydziałowi krajowemu w krótkiej drodze dnia 2. kwietnia r. b., oznaczyło wreszcie stanowczo roczne dotacye ze skarbu Państwa na 5.500 złr. dla szkoły wyższej, a na 1.500 złr. w. a. dla szkoły parobków, razem więc na 7.000 złr.; zastrzegając sobie jedynie, aby układ zawarty z komitetem c. k. galic. Towarzystwa gospodarskiego tudzież szczegółowe plany lekcyjne szkół Dublańskich przedłożone mu były do zatwierdzenia — i aby uwzględniono w statutach organizacyjnych zalecone jednocześnie przez Ministerstwo drobne poprawki. Natomiast wypadła rezolucya wspomniana o tyle mniej pomyślnie, że c. k. Ministerstwo przyjęło na siebie zobowiązanie do udzielania rocznych subwencyj dla szkół dublańskich tylko na przeciąg pierwszych lat pięciu licząc od czasu przejścia szkół na własność kraju. Wydział krajowy pospieszył przeto zrobić przeciw temu odpowiednie przedstawienie z prośbą, aby c. k. Rząd podobnie jak przy zakładaniu krajowej szkoły gospodarstwa lasowego, zobowiązał się i w tym wypadku do udzielania raz na zawsze stałych rocznych subwencyj w oznaczonej wysokości.

Podstawę rokowań z komitetem c. k. galic. Towarzystwa gospodarskiego, przeprowadzonych w myśl uchwały Wysokiego Sejmu z d. 28. maja 1875 stanowił stosunek, w jakim majętność Dublańska w ogólności a w szczególności zakłady naukowe, które się w niej mieszczą, zostają do gal. Towarzystwa gospodarskiego już to pod względem formy prawnej, już też z tytułu rzeczywistych praw pomienionego Towarzystwa. Z tego powodu właściwem będzie, przed zdaniem sprawy z przebiegu i wyniku rokowań, wyjaśnić pokrótce ów stosunek, nadto zaś określić bliżej istotę i wartość przedmiotów, do których odnosiły się rokowania.

Przedewszystkiem nadmienić wypada, że gal. Towarzystwo gospodarskie jest właścicielem tabularnym całej majętności Dublańskiej, nie wyłączając gruntów, na których stoją budynki szkolne lub z których szkoły w inny sposób użytkują, niemniej posiadaczem prawnym tak inwentarza żywego jak ruchomości folwarcznych i szkolnych znajdujących się w rzeczonej majętności.

Formalnie przeto gal. Towarzystwo gospodarskie ma niewątpliwe prawo rozporządzać dowolnie folwarkiem i szkołami wraz z wszystkiem co do nich należy, o ile nie narusza praw wierzycieli tabularnych.

Co się zaś tyczy istotnych praw Towarzystwa do przedmiotów powyższych, to na podstawie przedłożonych przez komitet dokumentów, przedstawia się rzecz jak następuje:

1. W ręce gal. Towarzystwa gospodarskiego złożone zostały swego czasu dwa odrębne fundusze, z których jeden przeznaczony na gospodarstwo wzorowe, powstał częścią ze składek przekazanych z góry Towarzystwu na własność, częścią z pożyczek bezprocentowych, na których Towarzystwo wystawiło kwity w formie akcyj (po 25 zł. m. k.), obowiązując się do spłacenia długu z czystego dochodu gospodarstwa podług ułożonego w tym celu planu umorzenia; drugi zaś, zebrany na rzecz szkoły rolniczej, ma źródło częścią w prywatnych datkach (bezprocentowych), częścią w zapomogach udzielonych na ten cel przez Rząd.

2. Na zakupno Dublan użyto na razie obudwóch funduszów, przyczem jednakże fundusz szkolny, utrzymywany od samego początku w należytej ewidencyi, uważany był za dług chwilowo przez Towarzystwo zaciągnięty i jako taki wzrastał przez dopisywanie przypadających mu procentów, dopóki nie został zużyty zgodnie z swem przeznaczeniem.

3. Założenie szkoły rolniczej w Dublanach pochłonęło nie tylko cały ówczesny fundusz szkolny, ale nadto z funduszu Towarzystwa kwotę 5.856 zł. 29¾ kr. m. k., czyli 6.149 zł. 32 ct. w. a.

4. Do funduszu zebranego na gospodarstwo wzorowe (1) dołożyło Towarzystwo na pokrycie ceny zakupna Dublan z własnych funduszów 12 778 zł. 12¾ kr. m. k., czyli 13.417 zł. 11 ct. w. a.

5. Od czasu nabycia Dublan spłaciło Towarzystwo z długu ciążącego wówczas na majętności tej do końca r. 1874 — 8.038 zł. 46 ct. w. a. niemniej dziesięcinę i indemnizacyę.

6. Z 656 wystawionych akcyj (1) darowano później szkole rolniczej 42, a kwota odpowiadająca wartości akcyj darowanych, została zużytą na cele szkolne. Towarzystwo zaś uzyskało przez darowiznę 139 akcyj, a spłaciło 12 akcyj; zatem weszło w posiadanie 151 akcyj w łącznej wartości 3.963 zł. 75 ct. w. a. Reszta akcyj w liczbie 463 cięży dotąd jako dług na Towarzystwie.

7. W utworzeniu szkoły parobków w Dublanach, miało Towarzystwo moralny tylko udział a funduszów na ten cel dostarczył skarb Państwa.

Z powyższego wynika, że gal. Towarzystwo gospodarskie w stosunku do szkół rolniczych w Dublanach, jakkolwiek przyczyniło się nie skąpo do ich wyposażenia, jest jednak raczej pełnomocnym zawiadowcą własności publicznej jak istotnym właścicielem; że natomiast folwark Dublański wraz z przynależnym inwentarzem żywym i martwym stanowi integralną część majątku Towarzystwa, z której nabyciem, o ile do tego był pomocnym fundusz uzyskany na zakupno Dublan, tak w formie darów jako też w formie bezprocentowej pożyczki, Towarzystwo przyjęło wprawdzie na siebie pewne obowiązki, ale jedynie względem utworzyć się mającego zakładu gospodarstwa wzorowego, nie zaś także i względem przyszłej szkoły rolniczej.

Obecny ustrój i kierunek naukowy obudwóch szkół rolniczych Dublańskich są powszechnie znane. Nie widząc przeto potrzeby obszerniejszych w tej mierze wyjaśnień, poprzestaje Wydział krajowy na wzmiance, że tak zwana szkoła gospodarstwa wiejskiego w Dublanach jest w kraju tak przeważnie rolniczym, jedyną szkołą rolniczą, która kształci na samodzielnych gospodarzy wiejskich (właścicieli, dzierżawców i administratorów większych posiadłości) podobnie jak Dublańska szkoła parobków jedynym w kraju zakładem, w którym przez ćwiczenia praktyczne, wśród których uczeń obeznaje się także ze znaczeniem i celem wykonywanych prac, nabyć można wiadomości potrzebnych do zawiadywania posiadłościami mniejszemi lub pełnienia funkcyi włodarza, starszego parobka i t. d.

Mniej uwagi zwracano dotąd na wartość pieniężną zakładów Dublańskich, i dla
Allegat 1. tego Wydział krajowy przedkłada w załączeniu zestawienie, (sporządzone na podstawie zamknięcia rachunkowego komitetu c. k. gal. Towarzystwa gospodarskiego z dnia 31. grudnia 1875, zatwierdzonego już przez Radę ogólną Towarzystwa), z którego się okazuje, że wartość obudwóch zakładów razem wynosi 60.587 złr. w. a. Od kwoty tej wypada jednakże odtrącić długi na szkołach Dublańskich ciążące, a mianowicie pożyczkę bezprocentową z funduszu na postawienie korpusu ochotników w Galicyi, w kwocie 4.000 złr. w. a. i zaliczkę z funduszów Towarzystwa na dokończenie budowy pomieszkań dla profesorów w kwocie 1.054 złr. 84 ct. razem więc 5.054 złr. 84 ct. tak, że jako czysta wartość zakładów Dublańskich pozostają 55.532 złr. 16 ct. w. a.
Allegat 2. Nadto posiada jaszcze szkoła gospodarstwa wiejskiego funduszo i materyały do budowy wyszczególnione w załączonym wykazie, według stanu z d. 31. grudnia 1875. Z uwzględnieniem zaś kwoty 21.340 złr. 53 ct. w. a. którą wykaz podaje jako sumę gotowizny efektów i wartości materyałów do budowy przygotowanych, wynosi czysta wartość szkół rolniczych w Dublanach 76.872 złr. 69 ct. w. a.

Allegat 3. Co do folwarku Dublańskiego, to załączone zestawienie sporządzone również na podstawie zamknięcia rachunkowego komitetu c. k. gal. Towarzystwa gospodarskiego z d. 31. grudnia 1875. Podaje rozmiary poszczególnych rodzajów kultur, na które się rozpada areał folwarku, niemniej wartość jego ziemi, budynków, dochodów suchych jako też inwentarza żywego i martwego. W zestawieniu tem obliczoną jest całkowita wartość folwarku na 77.832 złr. 20 ct. w. a. Długi zaś ciążące na folwarku wynosiły z końcem r. 1875 17.699 złr. 57 ct. w. a. w czem mieści się dług w gal. Towarzystwie kredytowym ziemskim w kwocie 4.165 złr. 24½ ct w. a., dług w gal. kasie oszczędności w kwocie 1.380 złr. 58 ct., wreszcie wspomnianych już wyżej 463 nieumorzonych akcyj stanowiących dług w kwocie 11.575 złr. m. k. czyli 12.153 złr. 75 ct. w. a. Podatki wreszcie, opłacane przez folwark Dublański, wynoszą rocznie 815 złr. 37 ct. w. a. na które składają się: podatek gruntowy i domowy w kwocie 771 złr. 68 ct. w. a. i podatek dochodowy z propinacyi i młyna w kwocie 43 złr. 69 ct. w. a.

Przystępując do zdania sprawy z rokowań, przeprowadzonych z komitetem gal. Towarzystwa gospodarskiego, nadmienia Wydział krajowy, że w rokowaniach tych miał przedewszystkiem dobro szkół rolniczych na oku, z drugiej strony jednakże nie uważał za stosowne w wymaganiach swych mianowicie pod względem dotacyi pójść dalej, jak nakazują istotne prawa i potrzeby zakładów Dublańskich. Zkądinąd Wydział krajowy już w ciągu poprzednich rokowań powziął przekonanie, że do pewnych warunków podanego wyżej układu pierwotnego, który zresztą opiera się również na zasadach co dopiero wyłuszczonych, Towarzystwo gospodarskie tak wielką przywiązuje wagę, że do odstąpienia od nich w żadnym razie skłonić by się nie dało. Z pominięciem przeto

tego rodzaju punktów a uwzględniając natomiast wiadomą poprawkę Sejmowej komisyi kultury krajowej, Wydział krajowy zawezwał komitet pismem z dnia 9. lipca 1875 l. 13.525, ażeby:

1. porozumiał się z nim w dwojakim kierunku co do warunków, pod któremi szkoły rolnicze w Dublanach ostatecznie za zakłady krajowe miałyby być uznane, mianowicie tak z natychmiastowem wydzierżawieniem krajowi reszty folwarku Dublańskiego pozostającej własnością Towarzystwa, jako też na podstawach odpowiadających warunkom pierwotnym;

2. w pierwszym kierunku wziął pod rozwagę i objawił swe zdanie, czyli mógłby się zgodzić bezwarunkowo na zmianę proponowaną przez komisyę kultury krajowej, czyli też i jakie zmiany wprowadzić należałoby w projektowanych przez komisyę warunkach dzierżawy;

3. w drugim kierunku zastąpił ogólnik, umieszczony w pierwszym ustępie warunków pierwotnych „niemniej z właściwością roli w przestrzeni około dwudziestu morgów z gruntów folwarcznych do zakładu przytykających“ ścisłem oznaczeniem parceli gruntowej z podaniem położenia jej i objętości, o ile być może do pięćdziesięciu morgów rozszerzonej, a obok tego również i inne nieruchomości, tak domy jak dziecińce i ogrody, przechodzące na własność zakładów, ściśle oznaczył przytoczeniem liczb konskrypcyjnych, topograficznych i katastralnych;

4. wyjednał dla siebie upoważnienie u Rady ogólnej do zawarcia układu tak na jednej jak na drugiej podstawie w ten sposób, ażeby ostateczna umowa zaraz po powzięciu decyzyi przez Wysoki Sejm bez wszelkich dalszych rokowań zawartą a postanowienia jej w życie wprowadzonemi być mogły, nakoniec

5. podał w wykazach daty nieodzowne, do należytego wyświecenia wszelkich faktycznych stosunków szkół i folwarku Dublańskiego.

Wezwanie powyższe, osiągnęło przedewszystkiem ten pożądany skutek, że komitet jakkolwiek przeciwny poprawce komisyi kultury krajowej, aby dać dowód gotowości swej do ustępstw, zgodził się w zasadzie na projekt, według którego kraj jednocześnie z uznaniem szkół Dublańskich za zakłady krajowe, ma objąć w dzierżawę folwark Dublański. Pozostała jednakże jeszcze do rozstrzygnięcia kwestya szczegółowych warunków dzierżawy. W tej mierze bowiem komitet oświadczył stanowczo, że nie umiałby usprawiedliwić wobec Rady ogólnej Towarzystwa, wniosku komisyi kultury krajowej, o ile wniosek ten stanowi o wysokości przyszłego czynszu dzierżawnego tylko w przybliżeniu i bez oznaczenia podstaw, na których komisya oparła swe obliczenie. Uważając przeto uzupełnienie wniosku w tym punkcie za nieodzowne, zaproponował komitet, aby obliczeniu czynszu dzierżawnego służyło za podstawę wartość przedmiotu dzierżawy, wypośrodkowana w sposób, jakiby Wydział krajowy uznał za właściwy. Projekt ten przyjęty w zasadzie przez Wydział krajowy, został w ciągu dalszych rokowań ściśle określonym. Jak już wyżej wspomniano, wynosi wartość folwarku Dublańskiego podług ksiąg rachunkowych komitetu 77.832 zł. 20 ct. Zważywszy zaś, że księgi te prowadzone są zgodnie z zasadami rachunkowości gospodarskiej już od lat kilkunastu, niepodobna przypuścić, aby cyfry podane w wykazie komitetu nie przedstawiały dość wiernie istotnej wartości przedmiotów. To też komitet sądzi, że nawet po potrąceniu od kwoty powyższej wartości parcel gruntu folwarcznego, które Towarzystwo ma do-

datkowo odstąpić szkołom na własność (obliczony na 2.270 zł.) miałby prawo żądać czynszu dzierżawnego w rocznej kwocie 3.778 zł. w. a. odpowiadającej 5% od wartości części Dublan, pozostającej własnością Towarzystwa. Niemniej przecież oświadczył komitet, że gotów jest zrzec się w części praw Towarzystwa na rzecz szkół i zgodzić się na warunki dzierżawy proponowane przez komisyę kultury krajowej, jeżeli czynsz dzierżawny będzie stanowczo oznaczony na 2.000 zł. w. a. Tym sposobem miałby kraj do opłacania z folwarku Dublańskiego włącznie z podatkami rocznie 2.815 zł. 37 ct. w. a. czyli przeszło 960 zł. w. a. mniej, niż wynosi kwota czynszu dzierżawnego obliczona na podstawie wartości folwarku, co zdaniem Wydziału krajowego zabezpiecza kraj od strat w dostatecznej mierze.

Stawiając w ustępie 3. wezwania warunek, aby komitet w razie przyjęcia przez Wys. Sejm zasad układu pierwotnego (bez dzierżawy folwarku) podwyższył dotacye szkół z gruntów folwarcznych o ile możności do 50 morgów, miał Wydział krajowy głównie szkołę parobków na oku, dla której chciał uzyskać przestrzeń potrzebną do ćwiczeń praktycznych jej uczniów. Ściślejsze jednakże zbadanie ustroju szkoły parobków wykazało, że racyonalny kierunek jej dotychczasowy zostałby zwichnietym, gdyby ćwiczenia praktyczne uczniów przestały polegać na wykonywaniu wszelkich prac gospodarczych w folwarku samym. że więc dotacya chociażby i 50 morgów wynosząca nie osiągnełaby celu, do którego zmierzało żądanie Wydziału krajowego. Wziąwszy zaś obok tego jeszcze w rachubę, że zbytnie powiekszenie przestrzeni gruntu szkolnego przy odrębnej administracyi folwarku pociągnęłoby za sobą pewne niedogodności, zmuszając np. do postawienia osobnych budynków dla inwentarza roboczego, na przechowanie sprzętu i t. d. czuł się Wydział krajowy spowodowanym do odstąpienia od wspomnianego wyżej warunku.

Wszelkim innym natomiast żądaniom Wydziału krajowego komitet w zupełności uczynił zadość, a pomiędzy innemi wyjednał sobie w myśl ustępu 4. wezwania odpowiednie upoważnienie u Rady ogólnej Towarzystwa, jak świadczy następująca jednogłośna uchwała tejże Rady z dnia 24. lutego r. b. „Upoważnia się komitet c. k. gal. Towarzystwa gospodarskiego, by dokonał układu o Dublany i szkołę z Sejmem względnie Wydziałem krajowym, bez odnoszenia się do Rady ogólnej."

Wynik rokowań przeprowadzonych z polecenia Wys. Sejmu w sprawie szkół rolniczych w Dublanach byłby przeto zupełnie zadowalniającym, gdyby c. k. Ministerstwo rolnictwa zechciało jeszcze rozszerzyć zobowiązania c. k. Rządu względem szkół pomienionych w myśl przedstawienia Wydziału krajowego, o którem wyżej była wzmianka. W każdym razie sądzi Wydział krajowy, że wypada mu ponowić w Wysokiej Izbie wniosek o uznanie szkół rolniczych w Dublanach za zakłady krajowe, rozumie się z uwzględnieniem obecnego stanu rokowań, aby załatwienie sprawy nie narazić na całoroczną zwłokę.

Wywiązując się z tego zadania, mniema Wydział krajowy, że gdy Wysoki Sejm zgodził się już w zasadzie na projekt uznania szkół rolniczych w Dublanach za zakłady krajowe, byłoby zbytecznem powtarzać wywody, któremi Wydział krajowy w przeszłorocznem swem sprawozdaniu projekt ten starał się uzasadnić. Natomiast nie będzie od rzeczy uzupełnić sprawozdanie wspomnione obrazem obecnej organizacyi szkolnictwa rolniczego w monarchii austryackiej i w tym celu przedkłada Wydział krajowy z pominięciem akademii rolniczej w Wiedniu jako zakładu wyjątkowego dwa wykazy statystyczne, *Alleg. 4. i 5.* z których jeden obejmuje tak zwane średnie, drugi zaś niższe szkoły rolnicze monarchii. Pierwszy poucza, że pomiędzy dziewięciu średniemi szkołami rolniczemi nie licząc w to Dublańskiej, znajduje się siedm zakładów krajowych, z których dwa (L. 6 i 7) w nowszym czasie od razu jako takie powstały. Z pozostałych dwóch, które

zostają dotąd pod zarządem prywatnym, jedna (L. 1) takiej ze strony Rządu doznaje opieki i poparcia materyalnego, że tylko nominalnie jest zakładem prywatnym, drugą zaś (L. 5) utrzymuje pojedyńczy przedsiębiorca. W żadnym przeto kraju koronnym zakładanie i utrzymywanie średnich szkół rolniczych nie zdaje się być uważanem za obowiązek i zadanie Towarzystw rolniczych, ale owszem wnosićby należało z dat przytoczonych, że wszystkie kraje koronne uznały potrzebę ujęcia w swe ręce zarządu tego rodzaju zakładów. W tym samym kierunku rozwija się równocześnie także i organizacya niższego szkolnictwa rolniczego. Skoro bowiem zawiązane już rokowania o uznanie niektórych prywatnych niższych szkół rolniczych za zakłady krajowe i utworzenie kilka nowych zakładów krajowych tego rodzaju będą ukończone, stosunek liczebny krajowych niższych szkół rolniczych do prywatnych, które w wykazie przedstawia się jak 5:21, zmieni się na 8:17.

Rozliczne względy przemawiające za projektem uznania szkół rolniczych w Dublanach, za zakłady krajowe mogłyby się przecież zdawać niewystarczającemi, gdyby był powód do obawy, że wykonanie projektu przysporzy krajowi ciężarów.

Allegat 6. Załączony ⁄. budżet normalny obydwóch zakładów nie pozostawia jednakże wątpliwości, że przy stałej subwencyi państwowej w kwocie 7000 złr. rocznie nietylko udział kraju w utrzymaniu szkół pozostanie nadal w dotychczasowych granicach, ale nawet zwykły dodatek krajowy w kwocie 12.000 złr. w. a. rocznie wystarczy na pokrycie znacznie (o 4860 złr. w. a.) podwyższonych wydatków na płace nauczycieli (głównie w skutek pomnożenia liczby nauczycieli) i na środki naukowe. Skoro zaś zachodzi potrzeba podwyższenia wydatków, to zbytecznemby było dowodzić, że brak funduszów na jej zaspokojenie tamowałby rozwój szkół Dublańskich ze szkodą kraju — a nie ma widoków, aby skarb Państwa funduszu tego dostarczył, dopóki szkoły nie przejdą na własność kraju. Podobnież zawisło od uznania szkół Dublańskich za zakłady krajowe i uzyskanie przyrzeczonej przez Ministerstwo rolnictwa zapomogi nadzwyczajnej w kwocie 8000 złr. w. a., którąby w połączeniu z podanemi wyżej funduszami szkoły wyższej (21.340 złr. 53 ct.) pozwoliła zaopatrzyć szkoły w niedostające im jeszcze ubikacye i urządzenia.

Co się wreszcie tyczy kwestyi, czy kraj, uznając szkoły Dublańskie za zakłady krajowe ma objąć folwark Dublański w dzierżawę, czy też pozostawić go pod zarządem Towarzystwa gospodarskiego, to Wydział krajowy trwa w przekonaniu, że zadzierzawienie folwarku nie ma dla szkół tej doniosłości, jaką mu komisya kultury krajowej zdaje się przypisywać, krajowi zaś nie rokuje korzyści — i dlatego pragnąłby, aby Wysoki Sejm przychylił się w tej mierze do podanych na wstępie warunków pierwotnych. W każdym razie jednakże jest to zdaniem Wydziału krajowego wobec sprawy głównej kwestya podrzędnej wagi. Wnosząc zaś z przeszłorocznych obrad Sejmowych, że wiadoma poprawka komisyi kultury krajowej więcej odpowiada zapatrywaniom Wysokiego Sejmu niż projekt pierwotny, sformułował Wydział krajowy ostateczny wniosek swój w myśl pomienionej poprawki.

Allegat 7. Wydział krajowy wnosi przeto, przedkładając zarazem w dopełnieniu polecenia Wysokiego Sejmu etat posad i płac nauczycieli przy obydwóch szkołach.

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

I. Sejm zgadza się na uznanie rolniczych zakładów naukowych w Dublanach za zakłady krajowe pod warunkami niżej określonemi i upoważnia Wydział krajowy do zawarcia w myśl tych

warunków z komitetem c. k. galic. Towarzystwa gospodarskiego we Lwowie umowy dopiero wówczas, gdy c. k. Ministerstwo rolnictwa zapewni bezwarunkowo zakładom naukowym w Dublanach na zawsze stałą dotacyę roczną w kwocie 7.000 złr. niemniej zapomogę nadzwyczajną jednorazową w kwocie 8.000 złr. w. a.

Warunki powyż wzmiankowane są następujące:

1. C. k. galic. Towarzystwo gospodarskie oddaje krajowi na własność wyższą szkołę gospodarstwa wiejskiego i szkołę parobków w Dublanach wraz z gruntem na cele szkolne
Allegat 8. obejmującym parcele, wyszczególnione w dołączonym ⁄. wykazie niemniej z budynkami, które na gruncie tym stoją, inwentarzem szkolnym, księgozbiorem, muzeami i innemi zbiorami. Wraz z szkołami przechodzą na własność kraju fundusze, z jakiegobądź pochodzące źródła przeznaczone na budowę laboratoryum chemicznego i kaplicy w Dublanach, tak w gotowiźnie jakoteż w materyałach przygotowanych do budowy.

2. Powyższe grunta i budynki, krajowi na rzecz szkół rolniczych odstąpione, obowiązuje się Towarzystwo uwolnić od długów na Dublanach ciążących, ograniczając hipotekę tych długów na tę część Dublan, która własnością Towarzystwa pozostanie.

3. Kraj bierze od Towarzystwa pozostałą w jego własności część Dublan wraz z całym inwentarzem żywym i martwym w dzierżawę na tak długo, jak długo wymienione szkoły w warunkach poniżej określonych istnieć będą, za roczny czynsz 2.000 złr. w. a. i z obowiązkiem opłacania wszystkich podatków tak istniejących jak tych, któreby w przyszłości nałożone być mogły, oraz ponoszenie wszystkich do gruntu dóbr przywiązanych ciężarów.

   Inwentarz żywy i martwy zostanie oceniony przy objęciu dzierżawy i przyjdzie na wyłączną własność kraju, kraj zaś obowiązany będzie przy ukończeniu dzierżawy zwrócić Towarzystwu inwentarz w równej wartości.

4. Kraj obowiązuje się utrzymywać w Dublanach wyższą szkołę gospodarstwa wejskiego i szkołę parobków jako zakłady krajowe, z językiem wykładowym polskim, pod bezpośrednim nadzorem kuratoryi złożonej z trzech członków, mianowicie z delegata Rządu, delegata Wydziału krajowego, i delegata galic. Towarzystwa gospodarskiego we Lwowie, a pod nadzorem zwierzchniczym Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z W. Ks. Krakowskiem.

5. Jeżeliby zakłady naukowe w Dublanach przestały być zakładami krajowemi lub przestały być szkołami rolniczemi, albo jeżeliby szkoła gospodarstwa wiejskiego straciła cechę wyższego zakładu naukowego, lub też jeżeliby język polski przestał być jedynym językiem wykładowym w obu lub w którejkolwiek z tych szkół, wreszcie jeżeliby Wydział krajowy z jakichbądź powodów przestał sprawować nadzór zwierzchniczy nad temi szkołami; natenczas wracają te szkoły napowrót do Towarzystwa gospodarskiego, a Towarzystwo odzyskuje własność wszystkich przedmiotów w pierwszym ustępie wyliczonych bez obowiązku zwrotu wkładów przez kraj poczynionych.

II. Sejm zatwierdza przedłożony przez Wydział krajowy projekt etatu posad i płac nauczycieli przy krajowej wyższej szkole rolniczej i krajowej praktycznej szkole parobków w Dublanach.

III. Sejm otwiera Wydziałowi krajowemu na prowadzenie gospodarstwa rolnego w Dublanach na rok 1876 kredyt do wysokości 3000 zł. w. a. skoro umowa z komitetem c. k. gal. Towarzystwa gospodarskiego we Lwowie w myśl ustępu I. do skutku przyjdzie.

Lwów, dnia 1go kwietnia 1876.

Z Rady Wydziału krajowego Król. Galicyi i Lodomeryi z W. Ks. Krakowskiem.

Marszałek krajowy:
Włodzimierz hr. Dzieduszycki w. r.

Sprawozdawca:
Jan Czajkowski,
Zastępca Członka Wydz. krajowego.

Aleg. LXVII.

Sumaryczny preliminarz

funduszu indemnizacyjnego

dla Galicyi wschodniej

na rok słoneczny 1877.

Lwów dnia 31. Marca 1876.

Liczba porządk. i załączników	A. Pokrycie				
	Wymienienie rubryk	Rzeczywista wynikłość z roku 1875	Preliminowano na rok 1876	Wniosek c. k. rządu na rok 1877	Uwagi
		zł. wal. austr.			
	I. Od obowiązanych.				
1	Wpłata kapitałów	57.665	38.287	19.738	
2	„ rent	7.915	3.039	1.960	
3	Odsetki za zwłokę i inne dochody	21.314	23.822	13.317	
	II. Własne dochody.				
	Odsetki od zakupionych obligacyj indemnizacyjnych	—	—	—	
	Dochód za sprzedane obligacye indemnizacyjne	—	—	—	
	III. Od kraju.				
4	Dodatki indemnizacyjne od podatków	2,488.348	2,306.366	2,346.444	
	Daniny od zboża i soli . . .	—	—	—	
	IV. Ze Skarbu państwa.				
	Wynagrodzenie laudemialne . .	—	—	—	
	Odsetki od ulokowanych nadwyżek funduszowych	—	—	—	
	Zwroty kapitałów od c. k. Skarbu państwa	—	—	—	
	Zaliczki ze Skarbu państwa:				
	a) nieoprocentowane . . .	1,443.143	1,443.143	1,443.143	
	b) oprocentowane	781.214	—	—	
	Razem .	4,799.599	3,814.657	3,824.602	
	W porównaniu z potrzebą w kwocie	—	—	3,824.602	
	Pozostaje do lokowania . . .	—	—	—	

B. Potrzeby

Liczba porządk. i załączników	Wymienienie rubryk	Rzeczywista wynikłość z roku 1875	Preliminowano na rok 1876	Wniosek c. k. rządu na rok 1877	Uwagi
		zł. wal. austr.			
5	Koszta zarządu	49.712	66.758	53.754	
6	Spłata kapitałów:				
	a) przez losowanie . . .	1,065.330	1,261.100	1,287.993	
	b) przez wykupno obligacyj	—	—	—	
7	Kwoty wyrównawcze w kapitale	3.980	1.200	880	
8	„ „ „ rentach	1.327	650	400	
9	Renty dla uprawnionych . . .	2,432.389	2,448.642	2,422.050	
	Wynagrodzenie za zakupione obligacye indemnizacyjne . .	—	—	—	
	Odsetki od kapitałów dłużnych Skarbowi państwa . . .	—	—	—	
	Zwroty zaliczek ze Skarbu państwa	1,089.796	—	—	
10	Nadzwyczajne wydatki	156.359	36.307	59.525	
	Razem	4,798.893	3,814.657	3,824.602	

A. Załącznik 1. do pokrycia.

Liczba porządkowa	Przedmiot		Wynikłość z roku 1875	Preliminowano na rok 1876	Wniosek rządu na rok 1877.	Uwagi
			zł. wal. austr.			
	Wpłata kapitałów					
1	Z końcem roku 1875 pozostało niespłaconych kapitałów wykupna za dziesięcinę, mesne i czynsze emfiteutyczne w kwocie	123.372 zł.				Preliminowana na rok 1877 kwota według przypadającej rocznej należytości na ten rok jest w stosunku wyniku za rok 1875 mniejszą, ponieważ znaczna ilość zaległości spłaconą została, i spłata wielu kapitałów w roku 1876 się kończy.
	do tego przybędzie prawdopodobnie w roku 1876 kwota	2.560 zł.				
	razem .	125.932 „				
	z tej kwoty prawdopodobnie spłacą obowiązane strony w r. 1876	38.287 „				
	zatem pozostanie kw.	87.645 „				
	z której prawdopodobnie w wpłynie w roku 1877 kwota	19.738 zł.	57.665	38.287	19.738	

A. Załącznik 2. do pokrycia.

	Wpłata rent.					
1	Od kapitału wykupna według załącznika 1 pokrycia w kwocie 87.645 zł. wykazanego, wnosi się przychód tytułem 5. procentowych odsetek na rok 1877 w kwocie		7.915	3.039	1.960	Wniosek ten na rok 1877 polega na powodach w załączniku I. pokrycia zawartych.

A. Załącznik 3. do pokrycia.

Liczba porządkowa	Przedmiot	Wynikłość z roku 1875	Preliminowano na rok 1876	Wniosek rządu na rok 1877	Uwagi
		zł. wal. austr.			
	Odsetki za zwłokę i inne dochody.				Przy niniejszym wniosku uwzględniono przychody, które prawdopodobnie w roku 1877 wpłyną.
a	Odsetki za zwłokę od rat w terminie nie spłaconych . .	3.755	1.081	542	Wniosek wobec wyniku w roku 1875 jest dla tego tak mały, ponieważ na rok 1877 znacznie mniejsza kwota na kapitały wykupna do spłaty przypada, a zatem i odsetek zwłoki mniej wpłynie, tudzież ponieważ przy zmniejszeniu czynności serwitutowych, także mniej kosztów dochodzenia do zwrotu przepisanych zostanie.
b	Zwrot kosztów podróży w sprawach serwitutowych i indemnizacyjnych	13.433	10.058	9.265	
c	Dochód ze sprzedaży książeczek płatniczych i druków indemnizacyjnych	—	3	—	
d	Taksy za przepisanie obligacyi indemnizacyjnych	142	160	140	
e	Zwrot za brakujące kupony od obligacyi indemnizacyjnych .	3.522	12.500	3.120	
f	Czynsze dzierżawne z pustek rustykalnych	44	—	—	
g	Zwrot nienależnie wypłaconych kapitałów i odsetek	—	—	—	
h	Zwrot nienależnie wypłaconych płac etatowych	152	—	—	
i	Zwroty rachunkowe i inne . .	266	20	250	
	Razem . .	21.314	23.822	13.317	

A. Załącznik 4. do pokrycia.

Liczba porządkowa	Przedmiot	Wynikłość z roku 1875	Preliminowano na rok 1876	Wniosek rządu na rok 1877	Uwagi
		zł. wal. austr.			
	Dodatki indemnizacyjne.				Dodatek indemnizacyjny od podatków ustanowiony został na rok 1876 w ilości 51 cnt. od 1 zł. podatku, i wnosi się do tej samej wysokości na rok 1877.
1	Podług tu załączonego zestawienia z wykazów nadesłanych urzędów podatkowych wschodniej Galicyi wynosiła sprawdzona należytość w dodatkach dla funduszu indemnizacyjnego w roku 1875. kwotę . . 2,449.325 zł. a po odtrąceniu od tej sumy zawartych w niej dodatków należących się funduszom indemnizacyjnym Galicyi zachodniej i Wielk. księstwa Krakowskiego od podatku zarobkowego i dochodowego opłacanego przez koleje żelazne Karola Ludwika i północną cesarza Ferdynanda w ilości 102.881 zł właściwie w kwocie 2,346.444 zł. Gdy sprawdzona należytość za rok 1876 dopiero z początkiem r. 1877 zestawioną być może, przeto w braku innej podstawy przyjmuje się powyższa kwota jako prawdopodobny dochód na rok 1877	2,488.348	2,306.366	2,346.444	

Wykaz

sprawdzonej należytości dodatków indemnizacyjnych do podatków Galicyi wschodniej za rok 1875.

Pozycya	C. k. urząd podatkowy	sprawdzona należ. za rok bieżący złotych	ct.
	—	469	27½
1	Bircza	24.938	24
		583	67½
2	Borszczów	36.140	52
		775	48½
3	Brzeżany	49.874	7½
		1.044	40
4	Brody	72.800	85½
		262	33
5	Bohorodczany	17.482	85
		657	87
6	Buczacz	45.432	91
		977	86½
7	Bóbrka	40.558	6
		303	78½
8	Brzozów	25.765	72
		421	50½
9	Czortków	31.805	46
		504	96½
10	Cieszanów	33.302	7
		282	44½
11	Dolina	24.562	91½
		742	22½
12	Drohobycz	56.406	76
		614	81½
13	Gródek	40.135	24
		534	90½
14	Horodenka	36.982	76½
		631	98½
15	Husiatyn	36.384	40½
		680	29
16	Jaworów	40.771	77½
		633	70
17	Jarosław	72.377	87½
		116	17
18	Kossów	20.346	18½
		510	46½
19	Kołomyja	41.700	85½
		788	36
20	Kamionka	45.199	1
		333	9
21	Kałusz	25.420	80
		11.869	60½
	Do przeniesienia	818.389	34½

Pozycya	C. k. urząd podatkowy	sprawdzona należ. za rok bieżący złotych	ct.
	—	11.869	60½
	Z przeniesienia	818.389	34½
		134	30
22	Krosno	6.403	2½
		1.103	36½
23	Lwów	561.803	46½
		631	83
24	Lisko	27.841	6
		670	91
25	Mościska	37.451	42
		138	19
26	Nadwórna	17.512	24
		812	25
27	Podhajce	42.982	3
		1.218	66
28	Przemyśl	73.573	75
		826	71½
29	Przemyślany	39.795	65½
		1.273	12½
30	Rohatyn	47.778	15
		699	12
31	Rudki	35.737	55
		550	15½
32	Rawa	39.249	63
		339	54½
33	Śniatyn	29.272	53
		553	59
34	Skałat	34.727	50
		686	52
35	Sokal	41.056	21½
		525	33½
36	Stanisławów	48.842	19
		405	48
37	Stryj	36.234	7½
		922	96
38	Sambor	55.982	86½
		425	18
39	Staremiasto	18.804	84½
		789	28½
40	Sanok	39.670	93½
		906	5½
41	Tarnopol	75.582	61½
		27.230	26
	Do przeniesienia	2,261.357	94

Pozycya	C. k. urząd podatkowy	sprawdzona należ. za rok bieżący złotych	ct.
		27.230	26
	Z przeniesienia . .	2,261.357	94
		416	34
42	Trembowla	22.633	77
		590	23½
43	Tłumacz	36.301	39
		522	42
44	Turka	21.450	97½
		509	24½
45	Zaleszczyki	36.660	80
		29.268	50
	Do przeniesienia . .	2,378.404	87½

Pozycya	C. k. urząd podatkowy	sprawdzona należ. za rok bieżący złotych	ct.
		29.268	50
	Z przeniesienia	2,378.404	87½
		585	27
46	Zbaraż	33.607	93½
		1.471	61½
47	Złoczów	67.013	32
		609	33
48	Żółkiew	40.517	62
		572	52½
49	Żydaczów	31.689	40
		30.759	15½
	Razem . .	2,418.566	30
	Suma . .	2,449 325	45½
	Od tego przez kolej zapłacona a innych funduszów indem. tycząca się kwota	102.881	—
		2,346.444	45½

PRELIMINARZ

wydatków c. k. namiestnictwa jako dyrekcyi funduszów indemnizacyjnych, tudzież c. k. namiestnictwa jako komisyi krajowej i komisyj lokalnych dla spraw odkupu i regulacyi ciężarów gruntowych z funduszu indemnizacyjnego Galicyi wschodniej pokryć się mających.

na rok słoneczny 1877.

Lwów dnia 31. Marca 1876.

Numer załącznika	A. c. k. Namiestnictwo				
	Wymienienie rubryk	Rzeczywista wynikłość z roku 1875	Preliminowano na rok 1876	Wniosek c. k. rządu na rok 1877	Uwagi
		zł. wal. austr.			
1	Płace, dodatki i wynagrodzenia dla służby	11.349	15.138	13.189	Podział kosztów dla c. k. Namiestnictwa na wszystkie trzy fundusze indemnizacyjne nastąpił na podstawie dekretu ministeryalnego z dnia 1. października 1867 do L. 15871, podług którego fundusz Galicyi wschodniej ponosi $^{22}/_{35}$ części wszystkich wydatków.
2	Dodatki lokalne	2.318	3.148	2.620	
3	Dyurny	2.483	4.831	4.359	
4	Remuneracye i zapomogi . . .	2.210	2.514	2.514	
5	Potrzeby kancelaryjne	2.061	1.810	1.797	
6	Czynsze na mieszkania . . .	736	736	736	
7	Koszta podróży	583	880	880	
8	Rozmaite wydatki	848	904	904	
	Razem .	22.588	29.961	26.999	
	Do tego wydatku komisyj miejscowych dla spraw odkupn i uporządkowania ciężarów gruntowych	27.124	36.797	26.755	
	Suma ogólna .	49.712	66.758	53.754	

Numer załącznika	c. k. komisye lokalne				
	Wymienienie rubryk	Rzeczywista wynikłość z roku 1875	Preliminowano na rok 1876	Wniosek c. k. rządu na rok 1877	Uwagi
		zł. wal. austr.			
9	Płace, dodatki i wynagrodzenie dla służby	5.084	5.380	3.150	Kwota na remuneracye i zapomogi dla komisyi miejscowej jest pod poz. 4. przy c. k. Namiestnictwie preliminowaną.
10	Dodatki lokalne.	765	820	540	
11	Dyurny	1.238	1.647	1.095	
	Remuneracye i zapomogi . . .	—	—	—	
12	Potrzeby kancelaryjne	207	500	300	
13	Koszta podróży i dyety rzeczoznawców	19.578	28.290	21.216	
14	Czynsze na mieszkania . . .	210	100	404	
15	Rozmaite wydatki	42	60	50	
	Razem .	27.124	36.797	26.755	

Alegat 1. do załącznika 5. do potrzeb.

Liczba porządkowa	Przedmiot	Wynikłość z roku 1875	Preliminowano na rok 1876	Wniosek rządu na rok 1877	Uwagi
		zł. wal. austr.			
I.	**Płace, dodatki funkcyjne i wynagrodzenia dla c. k. Namiestnictwa.**				Wniosek na rok 1877 postawiony został podług obecnego stanu urzędników, zatrudnionych przy c. k. Namiestnictwie w sprawach indemnizacyjnych i serwitutowych.
	1 Dla zastępcy prezesa dodatek roczny . . . . 400 zł.				
	1 Radca Namiestnictwa z roczną płacą . 3.200 „				
	1 Starosta powiatowy . 2.000 „				
	1 Sekretarz referujący 1.600 „				
	i z dodatkiem roczn. 250 „				
	1 Komisarz powiatowy I. klasy z płacą roczną . . . . 1.800 „				
	1 Komisarz powiatowy 1.300 „				
	1 „ „ . 1.200 „				
	1 „ „ . 1.100 „				
	1 Koncepista Namiestnictwa . . . . 950 „				
	2 Konceptowych praktykantów z rocznym adjutum po 500 zł. 1.000 „				
II.	**Oddział rachunkowy.**				
	1 Rewident rachunkowy z roczną płacą 1.300 „				
	1 „ „ . 1.200 „				
	1 Oficyał „ . 950 „				
III.	**Oddział manipulacyjny**				
	1 Officyał z roczną płacą 1.000 „				
	1 „ „ „ 950 „				
IV.	**Służba.**				
	1 Woźny z roczną płacą 350 „				
	2 Stróżów z rocznem wynagrodzeniem po 216 432 „				
	Razem 20.982 „				
	Z tych wypada na fundusz Galicyi wschodniej $^{22}/_{35}$ części w kwocie	11.349	15.138	13.189	

Alegat 2. do załącznika 5. do potrzeb.

Liczba porządkowa	Przedmiot	Wynikłość z roku 1875	Preliminowano na rok 1876	Wniosek rządu na rok 1877	Uwagi
		zł. wal. austr.			
I.	**Dodatki aktywalne.**				Wniosek niniejszy zawiera systemizowane dodatki aktywalne obecnie zatrudnionych urzędników.
	1. Radca Namiestn. rocz. 480 zł.				
	1. Starosta powiat. „ 420 „				
	1. Sekretarz . . „ 360 „				
	1. Komisarz powiatowy I klasy . . . . . 360 „				
	3. Komisarzy powiatow. po 300 zł. rocznie . 900 „				
	1. Koncypista Namiest. 240 „				
	2. Rewidentów rachunkowych po 300 zł. rocz. 600 „				
	1. Oficyał rachunkowy . 240 „				
	2. Oficyałów Namiestnict. po 240 zł. rocznie . 480 „				
	1. Woźny 25% od 350 zł. 88 „				
	Razem. . . 4.168 zł.				
	z tych wypada na fundusz Galicji wschodniej $^{22}/_{35}$ części w kwocie.	2.318	3.148	2.620	

Alegat 3. do załącznika 5. do potrzeb.

I.	**Dyurny.**				Wniosek stawia się podług obecnego stanu zatrudnionych dyetaryuszów i prawdopodobnej wymogi na rok 1877. Kwota preliminowana jest w obec wyniku za rok 1875. dla tego wyższa, ponieważ uwzględniono możliwe podwyższenie dyurn.
	5. Dyurnistów po 2 zł. dziennie . . . . 3.650 zł.				
	6. Dyurnistów po 1 zł. 50 ct. dziennie . . 3.285 „				
	Razem . 6.935 „				
	Z tych wypada na fundusz indemnizacyjny Galicyi wschodniej $^{22}/_{35}$ części w kwocie. .	2.483	4 831	4.359	

Alegat 4. do załącznika 5. do potrzeb.

Liczba porządkowa	Przedmiot	Wynikłość z roku 1875	Preliminowano na rok 1876	Wniosek rządu na rok 1877	Uwagi
		zł. wal. austr.			
I.	**Remuneracye i zapomogi.**				
	Dla c. k. Namiestnictwa i komisyi lokalnych 4000 zł. Z tych wypada na fundusz indem. Galicyi wschodniej $^{22}/_{35}$ części w kwocie	2.210	2.514	2.514	Wniosek stawia się podług kwot na lata 1874, 1875 i 1876 preliminowanych i przez wysokie Ministerstwo jako też i wysoki Sejm kraj. przyzwolonych. Wynik z roku 1875. jest dla tego mniejszy, ponieważ nie cała przyzwolona kwota rozdzieloną została.

Alegat 5. do załącznika 5. do potrzeb.

I.	**Potrzeby kancelaryjne.**				
a	Na opał lokalu . . . 600 zł.				Niniejszy wniosek stawia się podług prawdopodobnej potrzeby w roku 1877.
b	Na papier i potrzeby do pisania . . . . . 600 „				
c	Na druki, litografie i efekta kredytowe . . . 800 „				
d	Na roboty introligatorskie 100 „				
e	Na czyszczenie lokalu 250 „				
f	Na sprzęty kancelaryjne 100 „				
g	Na oświetlenie lokalu i schodów . . . . . 50 „				
h	Potrzeby i koszta losowania 300 „				
i	Ryczałtowa kwota na przybory do pisania 59 „				
	Razem . 2.859 zł.				
	Z tych wypada na fundusz Galicyi wschodniej $^{22}/_{35}$ części w kwocie	2.061	1.810	1.797	

Alegat 6. do załącznika 5. do potrzeb.

Liczba porządkowa	Przedmiot	Wynikłość z roku 1875	Preliminowano na rok 1876	Wniosek rządu na rok 1877	Uwagi
		zł. wal. austr.			
	Czynsz za lokal.				Podług rzeczywiście opłacanego czynszu w roku 1876.
1.	Czynsz za lokal c. k. namiestnictwa jako Dyrekcyi funduszów indemnizacyjnych i komisyi krajowej serwitutowej wynosi rocznie 1171zł. Z tych wypada na fundusz indemniz. Galicyi wschodniej $^{22}/_{35}$ części w kwocie	736	736	736	

Alegat 7. do załącznika 5. do potrzeb.

	Koszta podróży.				Wynik w roku 1875 jest w porównaniu z wnioskiem na rok 1877 dla tego mniejszy, ponieważ urzędnicy c. k. Namiestnictwa w roku 1875 nie wyjeżdżali na komisyę.
1.	Na koszta podróży urzędników c. k. Namiestnictwa w sprawach indemnizacyjnych i serwitutowych . . . . . 600 zł.				
2.	Na dyety i koszta podróży zastępców obowiązanych i uprawnionych . . . . . 800 zł.				
	Razem 1.400 zł.				
	Z tych wypada na fundusz indemniz. Galicyi wschodniej $^{22}/_{35}$ części w kwocie	583	880	880	

Alegat 8. do załącznika 5. do potrzeb.

Liczba porządkowa	Przedmiot	Wynikłość z roku 1875	Preliminowano na rok 1876	Wniosek rządu na rok 1877	Uwagi
		zł. wal. austr.			
	Rozmaite wydatki.				Kwota przy tej rubryce jest zmienną, dla tego w obec wyniku w roku 1875 preliminuje się większa kwota.
1.	Dla c. k. Namiestnictwa 1.200 zł. z tych wypada na fundusz indemnizacyjny Galicyi wschodniej $^2/_{35}$ części w kwocie . .	706	754	754	
2.	Na koszta insercyjne za ogłoszenie edyktów sądowych w sprawach indemnizacyjnych Galicyi wschodniej wnosi się kwota . . .	142	150	150	
	Razem . .	848	904	904	

Alegat 9. do załącznika 5. do potrzeb.

	Płace i dodatki dla komisyi miejscowej.				Wniosek stawia się podług teraźniejszego stanu urzędników zatrudnionych przy 1. lokalnej komisyi Galicyi wschodniej.
	1 Komisarz powiatowy z roczną płacą . . . 1.200 zł. ddto z dodatkiem 500 „ 1 Koncypista rocznie 950 „ ddto z dodatkiem . 500 „				
	Razem . . 3.150 zł.	5.084	5.380	3.150	

B. Alegat 10. do załącznika 5. do potrzeb.

Liczba porządkowa	Przedmiot	Wynikłość z roku 1875	Preliminowano na rok 1876	Wniosek rządu na rok 1877	Uwagi
		zł. wal. austr.			
I.	**Dodatki aktywalne.**				Podług stanu rzeczy w alegacie nr. 9. określonego.
	Dla 1 komisarza powiatowego rocznie . . . . . 300 zł.				
	Dla 1 koncypisty rocznie 240 „				
	Razem . 540 „	765	820	540	

B. Alegat 11. do załącznika 5. do potrzeb.

I.	**Dyurna.**				Wniosek stawia się podług przypadających 365 dni w roku 1877.
	Dla 2 dyurnistów dziennie po 1 zł. 50 ct. . . 1.095 zł.	1.238	1.647	1.095	

B. Alegat 12. do załącznika 5. do potrzeb.

Liczba porządkowa	Przedmiot	Wynikłość z roku 1875	Preliminowano na rok 1876	Wniosek rządu na rok 1877	Uwagi
		zł. wal. austr.			
I.	**Potrzeby kancelaryjne.**				
	Dla 1 komisyi miejscowej na systemizowane pauszale kancelaryjne na opał, usługę, utrzymanie i czyszczenie lokalu, na wynagrodzenie świadków i inne potrzeby kancelaryjne rocznie . . . . . 300 zł.	207	500	300	Wniosek niniejszy stawia się podług prawdopodobnej wymogi wydatków kancelaryjnych w roku 1877.

B. Alegat 13. do załącznika 5. do potrzeb.

I.	**Koszta podróży.**				
	Milowe i dyety dla komisyonujących urzędników, strawne dla dyurnistów, dyety i milowe dla rzeczoznawców i inżynierów .	19.578	28.290	21.216	Wniosek niniejszy stawia się wyżej jak wynik w roku 1875. wypadł, ponieważ przez zwinięcie komisyj miejscowych i zatrzymania jednej we Lwowie do dochodzeń w sprawach serwitutowych i do oddania ekwiwalentów, użyci będą urzędnicy powiatowi, którym prócz kosztów podróży, także dyety wypłacone być muszą.

B. Alegat 14. do załącznika 5. do potrzeb.

Liczba porządkowa	Przedmiot	Wynikłość z roku 1875	Preliminowano na rok 1876	Wniosek rządu na rok 1877	Uwagi
		zł. wal. austr.			
I.	**Czynsz za lokal.**				Wniosek niniejszy stawia się podług obecnie opłacanego czynszu.
	Dla jednéj komisyi miejscowej we Lwowie rocznie 404 zł. .	210	100	404	

B. Alegat 15. do załącznika 5. do potrzeb.

I.	**Rozmaite wydatki.**				Wnosi się większa kwota w porównaniu z wynikiem w roku 1875 na pokrycie możliwych wydatków w roku 1877.
	Na różne potrzeby dla jednej komisyi miejscowej, które przy układaniu budżetu przewidziane być nie mogły	42	60	50	

B. Załącznik 6. do potrzeb

Liczba porządkowa	Przedmiot	Wynikłość z roku 1875	Preliminowano na rok 1876	Wniosek rządu na rok 1877	Uwagi
		zł. wal. austr.			
1	**Spłata kapitału.**				Wniosek stawia się podług kwot do losowania przeznaczonych na rok 1877, jakoteż z uwzględnieniem kwoty prawdopodobnie potrzebnej w roku 1877 na wypłatę wylosowanych a dotąd niewymienionych obligacyj indemnizacyjnych z lat ubiegłych. Wynik w roku 1875 był dla tego mniejszy, ponieważ znaczna część obligacyi wypłacalnych w roku 1875 przez dotyczące strony wymienioną nie została, powtóre, że na rok 1875 mniejsza kwota z wylosowanych obligacyi do spłaty wypadła.
	Podług planu amortyzacyjnego wydanego rozporządzeniem ministeryalnym z dnia 29. Grudnia 1857 r. L. 11.881 dla obligacyi indemnizacyjnych Galicyi wschodniej w sumie 58,674.000 m. k. czyli wal. austr. . . . 61,607.700 zł. wynosi kwota wylosować się mająca w 2. półroczu 1876 . . 590.000 „ a w 1. półroczu 1877 toż samo 590.000 „ razem tedy . 1,180.000 „ czyli wal. austr. 1.239.000 „ która podług §. 19. instrukcyi losowania dopiero po upływie pół roku wypłaconą być ma, a mianowicie kwota za 2. półrocze 1876 dnia 1. Maja 1877, a kwota za 1. półrocze 1877 dnia 1. Listopada 1877 roku				
	Na pokrycie tej wypłaty wnosi się zatem powyższa kwota .	927.224	1,239.000	1,239.000	
2	Dalej wnosi się na pokrycie w latach ubiegłych wylosowanych a niewypłaconych obligacyi w ilości 286.650 zł. kwotę .	138.106	22.100	48.993	
	Razem .	1,065.330	1,261.100	1,287.993	

B Załącznik 7. do potrzeb.

Liczba porządkowa	Przedmiot	Wynikłość z roku 1875	Preliminowano na rok 1876	Wniosek rządu na rok 1877	Uwagi
		zł. wal. austr.			
I.	**Kwota wyrównawcza w kapitale.**				Niniejsza kwota wnosi się podług prawdopodobnej wymogi w roku 1877.
	Kapitały likwidowane a obligacyami indemnizacyjnemi nie pokryte wynosiły z końcem roku 1875. kwotę 53.373 zł.				
	Do tej kwoty przybędzie prawdopodobnie w roku 1876. kwota 7.300 „				
	Razem . 60.673 zł.				
	Z tej kwoty prawdopodobnie wypłacone zostanie w r. 1876. 40.215 zł.				
	pozostaje jeszcze . 20.458 zł. z której to sumy prawdopodobnie w roku 1877. większa część zaasygnowaną i wypłaconą zostanie. Wnosi się zatem na pokrycie kwot wyrównawczych w roku 1877 kwota .	3.980	1.200	880	

B. Załącznik 8. do potrzeb.

I.	**Kwota wyrównawcza w rentach zaległych.**				Niniejszy wniosek stawia się podług prawdopodobnej potrzeby w roku 1877.
	Gdy w roku 1876. prawdopodobnie nie wszystkie obrachunki względem rent zaległych przeprowadzone zostaną, przeto ze względu na asygnować się mające renty zaległe z roku 1877. preliminuje się kwota . . .	1.327	650	400	

B. Załącznik 9. do potrzeb.

Liczba porządkowa	Przedmiot	Wynikłość z roku 1875	Preliminowano na rok 1876	Wniosek rządu na rok 1877	Uwagi
		zł. wal. austr.			
I.	**Renty dla uprawnionych.**				
A.	Podług stanu kapitałów wynosi oprocentowany dług w obligacyach indemnizacyjnych Galicyi wschodniej z końcem roku 1875 kwotę 47,160.204zł. a po odtrąceniu wylosowanych kwot, a mianowicie 31 października 1875. r. w ilości 590.000 a 30. kwietnia 1876. toż samo w ilości 590.000 razem tedy wkwocie1,180.000. czyli walu. austr. 1,239.000 zł. zmniejsza się tenże na . . . . . 45,921.204 zł. a gdy w r 1876. prawdopodobnie przybędą nowe wystawione obligacye indemnizacyjne w kwocie : . . . 40.215 zł. zatem wynosić będzie dług z końcem roku 1876. kwotę . . . 45,961.419 zł. Od której to sumy wypadają 5% odsetki na r. 1877 w kwocie	2,193.980	2,355.898	2,298.071	Niniejszy wniosek stawia się podług prawdopodobnego stanu oblig. indemnizacyjnych z końcem roku 1876. Prócz tego wnoszą sie prawdopodobnie potrzebne kwoty na wypłatę rent rocznych jako też na częściowe umorzenie zaległych odsetek z dawnych lat.
B.	Dalej wynosi stan likwidowanych a do końca 1875. obligacyami indemnizacyjnemi nie pokrytych kapitałów . 53.373 zł. która to suma po doliczeniu prawdopodobnie w roku 1876. przyznać się mającej kwoty . 7.300 „ wynosić będzie kwotę 60.673 „ a po potrąceniu prawdopodobnie asygnować się mającej kwoty w r. 1876 40.215 „ właściwie kwotę 20.458 „				
	Do przeniesienia .	2,193.980	2,355.898	2,298.071	

Liczba porządkowa	Przedmiot	Wynikłość z roku 1875	Preliminowano na rok 1876	Wniosek rządu na rok 1877	Uwagi
		zł. wal. austr.			
	Z przeniesienia . .	2,193.980	2.355 898	2,298.071	
	od której to sumy 5ciu procentowa renta na rok 1877. preliminuje się w kwocie . . .	17.178	5.669	1.023	
C.	Nareszcie wnosi się na częściowe pokrycie zaległych odsetek wynoszących z końcem roku 1875. kwotę . . 695.666 zł. prawdopodobnie potrzebną kwotę	221.231	87.075	122.956	
	Razem.	2,432.389	2,448.642	2,422.050	

B. Załącznik 10. do potrzeb.

	Nadzwyczajne wydatki.				
1.	Zwrot nadpłaconych dodatków indemnizacyjnych tudzież nadpłaconych kapitałów, rent, odsetek i innych kwot . . .	156.359	36.307	59.525	Kwota preliminowana podług prawdopodobnej potrzeby na rok 1877. jest w obec wyniku za rok 1875. daleko mniejsza, ponieważ w wyniku zawarte są dodatki indemnizacyjne od podatku dochodowego i zarobkowego kolei Karola Ludwika i kolei północnej. które przy urzędzie podatkowym we Lwowie sumarycznie tylko na rzecz funduszu indem. Galicyi wschodniej zarachowane i w odpowiednich częściach funduszom indeminizacyjnym Galicyi zachodniej i W. księstwa Krakowskiego zwrócone zostały. Powyższe dodatki zostały obecnie potrącone od sprawdzonej należytości dodatków od podatków podług załącznika pokrycia Nr. 4.

Lp.	Przedmiot	Wynosiło z roku 1876	Przybyło wiosną roku 1876	Stanęło na koniec roku 1877	Uwagi
		w wal. austr.			
		2 105 290	2 820 288	2 290 071	
		17 178	3 650	1 023	
		221 221	87 070	122 300	
		2 143 289	2 485 042	2 412 248	

B. Zaliczenie 1/4 do potrzeb.

	Należy zaliczyć na wydatki.				
	Zwrot zaliczonych kwitów [illegible]				

Sumaryczny preliminarz

funduszu indemnizacyjnego

dla Wielkiego księstwa Krakowskiego

na rok słoneczny 1877.

Lwów dnia 31. Marca 1876.

Liczba porządk. i załączników	A. Pokrycie				
	Wymienienie rubryk	Rzeczywista wynikłość z roku 1875	Preliminowano na rok 1876	Wniosek c. k. rządu na rok 1877	Uwagi
		zł. wal. austr.			
	I. Od obowiązanych.				
1	Wpłata kapitałów	38.227	28.400	3.910	
2	„ rent	1.320	640	360	
3	Odsetki za zwłokę i inne dochody	2.421	1.370	512	
	II. Własne dochody				
4	Odsetki od zakupionych obligacyj indemnizacyjnych	15.044	14.482	17.662	
5	Dochód z wylosowanych obligacyj indemnizacyjnych	11.550	—	—	
6	Dochód przy wymianie obligacyj indemnizacyjnych . . .	2	—	—	
	III. Od kraju.				
7	Dodatki indemnizacyjne od podatków	212.440	176.975	204.656	
	Daniny od zboża i soli . . .	—	—	—	
	IV. Ze Skarbu państwa.				
	Wynagrodzenie laudemialne . .	—	—	—	
	Odsetki od ulokowanych nadwyżek funduszowych	—	—	—	
	Zwroty kapitałów od c. k. Skarbu państwa	—	—	—	
8	Zaliczki ze Skarbu państwa:				
	a) nieoprocentowane . . .	—	—	—	
	b) oprocentowane	13.562	—	—	
	Suma do pokrycia .	294.566	221.867	227.100	
	W porównaniu z potrzebą w kwocie	298.423	221.867	227.100	
	Pozostaje do lokowania . . .	—	—	—	

B. Potrzeby

Liczba porządk. i załączników	Wymienienie rubryk	Rzeczywista wynikłość z roku 1875	Preliminowano na rok 1876	Wniosek c. k. rządu na rok 1877	Uwagi
		zł. wal. austr.			
9	Koszta zarządu	— — 1.166	1.854	1.720	
10	Spłata kapitałów:				
	a) przez losowanie . . .	59.167	70.402	74.025	
	b) przez wykupno obligacyj	—	—	—	
11	Kwoty wyrównawcze w kapitale	30	—	—	
	„ „ „ rentach	—	—	—	
12	Renty dla uprawnionych . . .	143.781	148.411	150.355	
13	Wynagrodzenie za zakupione obligacye indemnizacyjne . .	93.467	—	—	
14	Wkładki do kasy oszczędności .	2	—	—	
	Zwroty zaliczek ze Skarbu państwa	—	—	—	
15	Nadzwyczajne wydatki	810	1.200	1.000	
	Razem .	298.423	221.867	227.100	

A. Załącznik 1. do pokrycia.

Liczba porządkowa	Przedmiot	Wynikłość z roku 1875	Preliminowano na rok 1876	Wniosek rządu na rok 1877	Uwagi
		zł. wal. austr.			
	Wpłata kapitałów.				Wniosek na rok 1877. stawia się na podstawie przypadającej należytości na rzeczony rok.
1.	Z końcem roku 1875. pozostało niespłaconych kapitałów wykupna za dziesięcinę, mesne i czynsze emfiteutyczne w kwocie . . . . 48.926 zł. W r. 1876 prawdopodobnie nic nie przybędzie. Z tej powyższej kwoty spłacą prawdopodobnie obowiązane strony w r. 1876 . . 28.400 zł. pozostaje zatem kwota 20.526 zł. z której kw. na wpłatę w roku 1877 kw. . 3.910 zł. się preliminuje	38.227	28.400	3.910	Wniosek wobec wyniku dla tego jest tak mały, ponieważ wpłata znacznych kapitałów kończy się w roku 1876.

A. Załącznik 2. do pokrycia.

	Wpłata rent.				Wniosek ten ze względu na stan kapitałów stawia się z tej przyczyny tak nizki, ponieważ wiele kapitałów w annuitetach się spłaca.
1.	Od kapitału wykupna według załącznika 1. do pokrycia w kwocie . . . . . 20.526 zł. wykazanego, wnosi się przychód tytułem 5-cio procentowych od setek na rok 1877. kwota	1.320	640	360	

A. Załącznik 3. do pokrycia.

Liczba porządkowa	Przedmiot	Wynikłość z roku 1875	Preliminowano na rok 1876	Wniosek rządu na rok 1877	Uwagi
		zł. wal. austr.			
I.	**Odsetki za zwłokę i inne dochody.**				Niniejszy wniosek stawia się ze względu na spodziewany dochód w roku 1877 i jest w obec wyniku dla tego tak mały, ponieważ spłata kapitałów znacznej części kończy się w roku 1876 a zatem i odsetek zwłoki mniej wpłynie.
a	Odsetki za zwłokę od rat kapitałów i odsetek w terminie nie spłaconych.	2.099	620	107	
b	Zwrot kosztów podróży w sprawach indemnizacyjnych i serwitutowych	168	100	100	
c	Taksy za przepisanie obligacyj indemnizacyjnych	2	10	5	
d	Zwrot za brakujące kupony od obligacyj indemnizacyjnych .	148	600	300	
e	Zwrot nienależnie wypłaconych płac etatowych	2	—	—	
f	Zwrot nienależnie spłaconych czynszów	2	—	—	
g	Zwroty rachunkowe i inne . .	—	40	—	
	Razem .	2.421	1.370	512	

A. Załącznik 4. do pokrycia.

	Odsetki od zakupionych obligacyj.				Wniosek na rok 1877. stawia się na podstawie z końcem grudnia 1875. i wykazanego stanu kapitałów w obligacyach indemnizacyjnych w nominalnej wartości 373.800 zł. m. k. czyli 392.490 zł. w. a. i od tegoż przypadających odsetek.
I.	Podług najwyższego postanowienia Jego c. k. Apostolskiej Mości z dnia 13. października 1857 i podług dekretu wysokiego Ministerstwa spraw wewnętrznych z dnia 22. października 1857 l. 9.809. mogą być obrócone wszelkie nadwyżki przy funduszach indemnizacyjnych na zakupno obligacyj, przeto zakupiono za porozumieniem się z Wydziałem krajowym obligacyj indemnizac. do końca grudnia 1875 w wartości 392.490 zł. Od tych obligacyj preliminują się odsetki zapadłe 1. maja i 1. listopada 1877 po odtrąceniu 10% podatku dochodowego w kwocie . . . . . 17.662 zł.	15.044	14.482	17.662	

A. Załącznik 5. do pokrycia.

Liczba porządkowa	Przedmiot	Wynikłość z roku 1875	Prèliminowano na rok 1876	Wniosek rządu na rok 1877	Uwagi
		zł. wal. austr.			
	Dochód z wylosowanych obligacyj.				Ponieważ dochód ten przypadkowo się wydarzył, nie preliminuje się żadnej kwoty na rok 1877.
1.	W roku 1875 wpłynęło za na dniu 30. października 1874 wylosowaną i na dniu 1. maja 1875. wymienianą obligacyę Nr. 622 na 10.000 złr. m. k. i za na dniu 30. kwietnia 1875. wylosowaną i na dniu 1. listopada 1875. wymienianą obligacyę Nr. 24.543 na 1.000 zł. m. k. kwota 11.550 zł.	11.550	—	—	

A. Załącznik 6. do pokrycia.

	Dochód przy wymianie obligacyj indemnizacyjnych.				Dochód ten wydarzył się przypadkowo, zatem na rok 1877 nic się nie preliminuje.
1.	W roku 1875. wpłynęło z powodu wydania za obligacye funduszu indemniz. Wielkiego księstwa Krakowskiego obligacyi funduszu indemniz. Galicyi wschodniej . . . . . 2 zł.	2	—	—	

A. Załącznik 7. do pokrycia.

Liczba porządkowa	Przedmiot	Wynikłość z roku 1875	Preliminowano na rok 1876	Wniosek rządu na rok 1877.	Uwagi
		zł. wal. austr.			
	Dodatki indemnizacyjne od podatków.				Dodatek indemnizacyjny od podatków preliminuje się na rok 1877. tylko po 41 ct. od jednego zł. podatku a to ze względu na teraźniejszy stan funduszu indemnizac. Wielkiego księstwa Krakowskiego.
1.	Według załączonego zestawienia z wykazów przedłożonych przez c. k. urzędy podatkowe wynosi sprawdzona należytość dodatków indemnizacyjnych Wielk. księstwa Krakowskiego za rok 1875. kwotę 173.499 zł. 74 ct. w. a. — Ponieważ sprawdzona należytość podatków za rok 1876. dopiero z początkiem roku 1877. zestawioną być może, przeto w braku innej podstawy przyjmuje się powyższą kwotę jako prawdopodobny dochód na rok 1877. w kwocie	173.859	148.822	173.500	
2.	Następnie preliminuje się w dodatkach indemnizacyjnych od podatku dochodowego i zarobkowego przedsiębiorstw kolejowych, w braku innej podstawy przepisaną na rok 1875, należytość w kwocie 31.156 zł. 14 ct. także na rok 1877. w kwocie	38.581	28.153	31.156	
	Razem .	212.440	176.975	204.656	

A. Załącznik 8. do pokrycia.

	Zaliczki od Skarbu państwa.				Nie preliminuje się nic, ponieważ obok wspomniona w Grudniu 1875. wzięta zaliczka w Styczniu 1876. Skarbowi państwa zwróconą została. Zaliczka w kwocie 13.562 zł. w miesiącu Grudniu 1875. dla tego podniesioną została, ponieważ ze zapasu kasowego w gotówce z końcem Października 1875. w kwocie 56.999 zł. 24 ct. pozostałego kwota 39.664 zł. 97 ct. na zakupno obligacyj indemnizacyjnych w nominalnej wartości 45.000 zł. w miesiącu Listopadzie 1875. obróconą została w przypuszczeniu, że własne przychody tego funduszu w miesiącach Listopadzie i Grudniu 1875. na pokrycie bieżących wydatków wystarczą.
1.	W celu pokrycia bieżących wydatków funduszu indemnizacyjnego Wielkiego księstwa Krakowskiego wzięto od Skarbu państwa zaliczkę w kwocie	13.562	—	—	

Wykaz

sprawdzonej należytości dodatków indemnizacyjnych do podatku Wielkiego Księstwa Krakowskiego za rok 1875.

Liczba porządkowa	C. k. urząd podatkowy	Sprawdzona należytość za rok bieżący	
		złr.	ct.
1	Chrzanów	26.946	13
2	Kraków	146.553	61
	Razem . . .	173.499	74

PRELIMINARZ

wydatków c. k. namiestnictwa jako dyrekcyi funduszów indemnizacyjnych, tudzież c. k. namiestnictwa jako komisyi krajowej i komisyj lokalnych dla spraw odkupu i regulacyi ciężarów gruntowych z funduszu indemnizacyjnego Wielkiego księstwa krakowskiego pokryć się mających.

na rok słoneczny 1877.

Lwów dnia 31. Marca 1876.

Numer załącznika	A. c. k. Namiestnictwo				
	Wymienienie rubryk	Rzeczywista wynikłość z roku 1875	Preliminowano na rok 1876	Wniosek c. k. rządu na rok 1877	Uwagi
		zł. wal. austr.			
1	Płace, dodatki i wynagrodzenia dla służby	521	688	600	Podział kosztów dla c. k. Namiestnictwa na wszystkie trzy fundusze indemnizacyjne nastąpił na mocy dekretu ministeryalnego z dnia 1. października 1867 do L. 15871, podług którego fundusz indemnizac. Wielkiego księstwa Krakowskiego ponosi $^{1}/_{35}$ część wszystkich wydatków.
2	Dodatki lokalne	107	143	119	
3	Dyurny	113	220	198	
4	Remuneracye i zapomogi . . .	102	114	114	
5	Potrzeby kancelaryjne	79	82	82	
6	Czynsze na mieszkania . . .	33	33	33	
7	Koszta podróży	27	40	40	
8	Rozmaite wydatki	—	34	34	
	Razem .	982	1.354	1.220	
	Do tego wydatki komisyj miejscowych dla spraw odkupu i uporządkowania ciężarów gruntowych	184	500	500	
	Suma ogólna .	1.166	1.854	1.720	

Numer załącznika	Wymienienie rubryk	Rzeczywista wynikłość z roku 1875	Preliminowano na rok 1876	Wniosek c. k. rządu na rok 1877	Uwagi
	c. k. komisye lokalne	zł. wal. austr.			
	Płace, dodatki i wynagrodzenie dla służby	—	—	—	
	Dodatki lokalne.	—	—	—	
	Dyurny	—	—	—	
	Remuneracye i zapomogi . . .	—	—	—	
	Potrzeby kancelaryjne	—	—	—	
9	Koszta podróży i dyety rzeczoznawców	184	500	500	
	Czynsze na mieszkania . . .	—	—	—	
	Rozmaite wydatki	—	—	—	
	Razem .	184	500	500	

Alegat 1. do załącznika 9. do potrzeb.

Liczba porządkowa	Przedmiot	Wynikłość z roku 1875	Preliminowano na rok 1876	Wniosek rządu na rok 1877	Uwagi
		zł. wal. austr.			
I.	**Płace, dodatki i wynagrodzenie dla służby c. k. Namiestnictwa.**				Wniosek niniejszy stawia się podług obecnego stanu urzędników zatrudnionych przy c. k. Namiestnictwie w sprawach indeminizacyjnych i serwitutowych.
	1 Dla zastępcy prezesa dodatek roczny . . . . 400 zł.				
	1 Radca Namiestnictwa z roczną płacą . 3.200 „				
	1 Starosta powiatowy . 2.000 „				
	1 Sekretarz Namiestnictwa z roczną płacą . . . . 1.600 „ i z dodatkiem roczn. 250 „				
	1 Komisarz powiatowy I. klasy z płacą roczną . . . . 1.800 „				
	1 Komisarz powiatowy 1.300 „				
	1 „ „ . 1.200 „				
	1 „ „ . 1.100 „				
	1 Koncypista Namiestnictwa . . . . 950 „				
	2 Konceptowych praktykantów z rocznem adjutum po 500 zł. 1.000 „				
II.	**Oddział rachunkowy.**				
	1 Rewident rachunkowy z roczną płacą 1.300 „				
	1 „ „ . 1.200 „				
	1 Oficyał „ . 950 „				
III.	**Oddział manipulacyjny**				
	1 Oficyał z roczną płacą 1.000 „				
	1 „ „ „ 950 „				
IV.	**Służba.**				
	1 Woźny z roczną płacą 350 „				
	2 Stróżów z rocznem wynagrodzeniem po 216 432 „				
	Razem 20.982 „				
	Z tych wypada na fundusz indemniz. Wielk. ks. Krakowskiego $^{1}/_{35}$ część w kwocie . .	521	688	600	

Alegat 2. do załącznika 9. do potrzeb.

Liczba porządkowa	Przedmiot	Wynikłość z roku 1875	Preliminowano na rok 1876	Wniosek rządu na rok 1877	Uwagi
		zł. wal. austr.			
	Dodatki aktywalne.				Wniosek stawia się podług obecnego stanu urzędników.
	1. Radca Namiestn. rocz. 480 zł.				
	1. Starosta powiat. „ 420 „				
	1. Sekretarz . . „ 360 „				
	1. Komisarz powiatowy 360 „				
	3. Komisarzy powiatow. po 300 zł. rocznie . 900 „				
	1. Koncypista Namiest. 240 „				
	2. Rewidentów rachunkowych po 300 zł. rocz. 600 „				
	1. Oficyał rachunkowy . 240 „				
	2. Oficyałów Namiestnict. po 240 zł. rocznie . 480 „				
	1. Woźny 25% od 350 zł. 88 „				
	Razem. . . 4.168 zł.				
	z tych wypada na fundusz indemnizacyjny dla Wiel. księstwa Krakowskiego $^1/_{35}$ część w kwocie	107	143	119	

Alegat 3. do załącznika 9. do potrzeb.

	Dyurny.				Wniosek stawia się podług obecnego stanu zatrudnionych dyetaryuszów i prawdopodobnej potrzeby w roku 1877.
	5. Dyurnistów po 2 zł. dziennie . . . . 3.650 zł.				Wniosek stawia się wobec wyniku za rok 1875 wyższy ze względu na możliwe podwyższenie dyurn.
	6. Dyurnistów po 1 zł. 50 ct. dziennie . . 3.285 „				
	Razem . 6.935 „				
	Z tych wypada na fundusz indemnizacyjny Wielkiego księstwa Krakowskiego $^1/_{35}$ część w kwocie.	113	220	198	

Alegat 4. do załącznika 9. do potrzeb.

Liczba porządkowa	Przedmiot	Wynikłość z roku 1875	Preliminowano na rok 1876	Wniosek rządu na rok 1877	Uwagi
		zł. wal. austr.			
I.	**Remuneracye i zapomogi.**				Wniosek stawia się podług kwot na lata 1874, 1875 i 1876 preliminowanych i przez wysokie Ministerstwo jakoteż i wysoki Sejm kraj. przyzwolonych. Wynik z roku 1875. jest dla tego mniejszy, ponieważ nie cała przyzwolona kwota rozdzielona została.
	Dla c. k. Namiestnictwa i komisyi lokalnych 4000 zł. Z tych wypada na fundusz indem. Wielkiego księst. Krakowskiego $^1/_{35}$ część w kwocie	102	114	114	

Alegat 5. do załącznika 9. do potrzeb.

I.	**Potrzeby kancelaryjne.**				Niniejszy wniosek stawia się podług prawdopodobnej potrzeby w roku 1877.
a	Na opał lokalu . . . 600 zł.				
b	Na papier i potrzeby do pisania . . . . . 600 „				
c	Na druki, litografie i efekta kredytowe . . . 800 „				
d	Na roboty introligatorskie 100 „				
e	Na czyszczenie lokalu 250 „				
f	Na sprzęty kancelaryjne 100 „				
g	Na oświetlenie lokalu i schodów . . . . . 50 „				
h	Potrzeby i koszta losowania 300 „				
i	Ryczałtowa kwota na przybory do pisania 59 „				
	Razem . 2.859 zł.				
	Z tych wypada na fundusz indemn. Wielk. księst. Krakowskiego $^1/_{35}$ część w kwocie.	79	82	82	

Alegat 6. do załącznika 9. do potrzeb.

Liczba porządkowa	Przedmiot	Wynikłość z roku 1875	Preliminowano na rok 1876	Wniosek rządu na rok 1877	Uwagi
		zł. wal. austr.			
	Czynsz za lokal.				Wniosek stawia się podług rzeczywiście opłacanego czynszu w roku 1876.
1.	Czynsz za lokal c. k. namiestnictwa jako Dyrekcyi funduszów indemnizacyjnych i komisyi krajowej serwitutowej wynosi rocznie 1171zł. Z tych wypada na fundusz indemniz. Wielkiego księstwa Krakowskiego $^1/_{35}$ część w kwocie .	33	33	33	

Alegat 7. do załącznika 9. do potrzeb.

	Koszta podróży.				Wynik w roku 1875. jest dla tego mniejszy, ponieważ urzędnicy przy Namiestnictwie w roku 1875 nie wyjeżdżali na komisye.
1.	Na koszta podróży urzędników c. k. Namiestnictwa w sprawach indemnizacyjnych i serwitutowych . . . . . 600 zł.				
2.	Na dyety i koszta podróży zastępców obowiązanych i uprawnionych . . . . . 800 zł.				
	Razem 1.400 zł.				
	Z tych wypada na fundusz indemniz. Wielkiego księstwa Krakowskiego $^1/_{35}$ część w kwocie	27	40	40	

Alegat 8. do załącznika 9. do potrzeb.

Liczba porządkowa	Przedmiot	Wynikłość z roku 1875	Preliminowano na rok 1876	Wniosek rządu na rok 1877	Uwagi
		zł. wal. austr.			
	Rozmaite wydatki.				
1.	Dla c. k. Namiestnictwa 1.200 zł. z tych wypada na fundusz indemnizacyjny Wielkiego księstwa Krakowskiego $^1/_{35}$ część w kwocie	—	34	34	Kwota przy tej rubryce jest zmienną, dla tego preliminuje się uboczna kwota w celu pokrycia możliwych wydatków.

Alegat 9. do załącznika 9. do potrzeb.

	Koszta podróży.				
I.	Koszta podróży dla komisyonujących z powodu wyniknąć mogących rozpraw.	184	500	500	Wniosek niniejszy stawia się podług prawdopodobnej potrzeby na rok 1877. ponieważ do przeprowadzenia spraw urzędnicy powiatowi nżyci będą, którym prócz milowego także dyety z funduduszu indemniz. wypłacone być musza.

B. Załącznik 10. do potrzeb.

Liczba porządkowa	Przedmiot	Wynikłość z roku 1875	Preliminowano na rok 1876	Wniosek rządu na rok 1877	Uwagi
		zł. wal. austr.			
	Spłata kapitałow.				Wniosek ten stawia się na podstawie wypadającej należytości z planu amortyzacyjnego, dalej z powodu, że część w dawniejszych latach już wylosowanych obligacyj w roku 1877. wypłaconą będzie. Wynik w roku 1875. jest dla tego mniejszy, ponieważ w r. 1875. kwota wylosowanych i w r. 1875. płatnych obligacyj mniejszą była, dalej, że nie wszystkie w roku 1875. płatne obligacye w tymże roku wypłacone zostały.
A.	Podług planu amortyzacyjnego wydanego rozporządzeniem ministeryalnem z dnia 29. grudnia 1857. l. 11.881 dla obligacyj indemnizacyjnych Wielkiego księstwa Krakowskiego w sumie 3,567.900 zł. walut. a. wynosi kwota wylosować się mająca w II. półroczu 1876. 35.700 zł. w I. półroczu 1877. 35.700 zł. razem 71.400 zł. która podług §. 19. instrukcyi losowania dopiero po upływie pół roku wypłaconą być ma, a mianowicie kwota za II. półrocze 1876. dnia 1. maja 1876. a kwota za I. półrocze 1876. dnia 1. listopada 1876.				
	Na pokrycie tej wypłaty wnosi się więc powyższą kwotę. . .	53.760	66.150	71.400	
B.	Na wykupno już wylosowanych a jeszcze nie wymienionych obligacyj indemnizacyjnych, których stan z końcem roku 1875. wynosił 17.640 złr. w. a. wnosi się na rok 1877. kwotę. .	5.407	4.252	2.625	
	Razem .	59.167	70.402	74.025	

B. Załącznik 11. do potrzeb.

	Kwota wyrównawcza w kapitale.				Nie stawia się żadnego wniosku, ponieważ wszystkie kapitały wypłacone zostały.
	Od kapitału wykupna asygnowanego w roku 1875. w kw. 1.878 zł. 40 kr. m. k. wypadała kwota wyrównawcza	30	—	—	

B. Załącznik 12. do potrzeb.

Liczba porządkowa	Przedmiot	Wynikłość z roku 1875	Preliminowano na rok 1876	Wniosek rządu na rok 1877	Uwagi
		zł. wal. austr.			
I.	**Renty dla uprawnionych.**				Wniosek ten stawia się podług wykazanego stanu w obiegu będących obligacyj, jakoteż ze względu na znaczną kwotę zapadłych odsetek od już wystawionych obligacyi w ubiegłych latach.
A.	Podług stanu kapitałów wynosi oprocentowany dług w obligacyach indemnizacyjnych przy funduszu indemnizac. Wielkiego Księstwa Krakowskiego z końcem grudnia 1875. kwotą . . 2,788.579 zł. 50 ct. a po odtrąceniu wylosowanych kwot, a mianowicie 31. październ. 1875. w kw. 32.550 a 30. kwietnia 1876. w kwocie 33.600 zł. razem w ilości . . . . 66.150 „ zmniejsza się tenże na . 2,722.429 zł. 50 ct. z której to sumy na pokrycie 5% odsetek wnosi się 136.121 zł. 47½ ct.	130.173	140.001	136.121	
B.	Dalej ze względu na zaległość w odsetkach z końcem grudnia 1875. w kwocie 149.219 zł. 59 ct. preliminuje się na częściowe pokrycie tych odsetek w roku 1877. kwotę 14.234 zł.	13.608	8.410	14.234	
	Razem .	143.781	148.411	150.355	

B. Załącznik 13. do potrzeb.

1.	**Zakupno obligacyj indemnizacyjnych.** Na pokrycie zakupionych obligacyj indemnizacyjnych w roku 1875. w wartości nominalnej 106.000 zł. m. k. została wydana kwota	93.467	—	—	Na zakupno obligacyj indemnizacyjnych nic się nie preliminuje, ponieważ przewidzieć nie można czy będzie w roku 1877. jaka rozporządzalna kwota do zakupna.

B. Załącznik 14. do potrzeb.

Liczba porządkowa	Przedmiot	Wynikłość z roku 1875	Preliminowano na rok 1876	Wniosek rządu na rok 1877	Uwagi
		zł. wal. austr.			
I.	**Wkładki do kasy oszczędności.** Kwotę uzyskaną przy wymianie obligacyj indemnizacyjnych włożono w celu oprocentowania do kasy oszczędności	2	—	—	Na takie przypadkowe wydatki nic preliminować nie można.

B. Załącznik 15. do potrzeb.

I.	**Nadzwyczajne wydatki.** Na nadzwyczajne wydatki z powodu zwrotu nadpłaconych dodatków indemnizacyjnych, tudzież nadpłaconych kapitałów rent, odsetek i innych kwot preliminuje się kwotę.	810	1.200	1.000	Wniosek na te nadzwyczajne wydatki, które dokładnie oznaczone być nie mogą, stawia się na podstawie wyniku z roku 1875.

B. Załącznik Lit. do potrzeb.

Liczba porządkowa	Przedmiot	Wynikało z roku 1875	Pretiumirano za rok 1876	Wynosi cała za rok 1877	Uwagi
		ab wal. zwr.			
1.	**Wkłady do kasy oszczędności.** Kwoty przyjęte przy wymianie obligacyj indemnizacyjnych złożone w celu oprocentowania do kasy oszczędności	2	—	—	

B. Załącznik 15. do potrzeb.

1.	**Nadzwyczajne wydatki.** Te nadzwyczajne wydatki z powodu zwiększonych dochodów dyskontowych, takież nadzwyczajne zapotrzebowanie kapitału pod ob. weksle i innych tego podobnych na koszty	810	1.200	1.000	Wpływ na to zmniejszenie wydatku, które należało ostatnie lat na rzeczy obcych na podstawie wyroku z roku 1876.

Sumaryczny preliminarz

funduszu indemnizacyjnego

dla Galicyi zachodniej

na rok słoneczny 1877.

Lwów dnia 31. Marca 1876.

Liczba porządk. i załączników	A. Pokrycie Wymienienie rubryk	Rzeczywista wynikłość z roku 1875	Preliminowano na rok 1876	Wniosek c. k. rządu na rok 1877	Uwagi
		zł. wal. austr.			
	I. Od obowiązanych.				
1	Wpłata kapitałów	116.358	87.000	54.522	
2	„ rent	14.789	4.900	3.801	
3	Odsetki za zwłokę i inne dochody	15.845	10.750	6.058	
	II. Własne dochody.				
	Odsetki od zakupionych obligacyj indemnizacyjnych	—	—	—	
	Dochód za sprzedane obligacye indemnizacyjne	—	—	—	
	III. Od kraju.				
4	Dodatki indemnizacyjne od podatków	1,005.267	927.808	949.736	
	Daniny od zboża i soli . . .	—	—	—	
	IV. Ze Skarbu państwa.				
	Wynagrodzenie laudemialne . .	—	—	—	
	Odsetki od ulokowanych nadwyżek funduszowych	—	—	—	
	Zwroty kapitałów od c. k. Skarbu państwa	—	—	—	
	Zaliczki ze Skarbu państwa:				
	a) nieoprocentowane . . .	1,147.349	1,181.857	1,181.857	
	b) oprocentowane	146.193	—	—	
	Razem .	2,445.801	2,212.315	2,195.974	
	W porównaniu z potrzebą w kwocie	2,446.987	2,212.315	2,195.974	
	Pozostaje do lokowania . . .	—	—	—	

B. Potrzeby

Liczba porządk. i załączników	Wymienienie rubryk	Rzeczywista wynikłość z roku 1875	Preliminowano na rok 1876	Wniosek c. k. rządu na rok 1877	Uwagi
		zł. wal. austr.			
5	Koszta zarządu	24.761	36.558	29.963	
6	Spłata kapitałów:				
	a) przez losowanie . . .	552.142	694.600	744.450	
	b) przez wykupno obligacyj	—	—	—	
7	Kwoty wyrównawcze w kapitale	844	2.500	2.000	
8	„ „ „ rentach	591	1.000	1.000	
9	Renty dla uprawnionych . . .	1,395.493	1,462.657	1.406.561	
	Wynagrodzenie za zakupione obligacye indemnizacyjne . .	—	—	—	
	Odsetki od kapitałów dłużnych Skarbowi państwa	—	—	—	
	Zwroty zaliczek ze Skarbu państwa	464.337	—	—	
10	Nadzwyczajne wydatki	8.819	15.000	12.000	
	Razem .	2,446.987	2.212.315	2,195.974	

A. Załącznik 1. do pokrycia.

Liczba porządkowa	Przedmiot	Wynikłość z roku 1875	Preliminowano na rok 1876	Wniosek rządu na rok 1877	Uwagi
		zł. wal. austr.			
I.	**Wpłata kapitałów.**				Wniosek niniejszy stawia się na podstawie należytości przypadającej na rok 1877. a preliminowana kwota jest w obec wyniku w r. 1875. dla tego mniejsza, ponieważ w r. 1875. znaczne zaległości spłacone zostały, tudzież, że wpłaty na niektóre kapitały w r. 1876. się kończą.
	Z końcem roku 1875. pozostało niespłaconych kapitałów wykupna za dziesięcinę, meszne i czynsze emfiteutyczne w kwocie . . . . 222.587 zł.				
	do tego przybędzie prawdopodobnie w roku 1876. . . . 1.970 zł.				
	razem 224.557 zł.				
	z tej kwoty prawdopodobnie spłacą obowiązane strony w r. 1876 87.000 zł.				
	zatem pozostanie kwota . . . 137.557 zł.				
	Z której kwoty na wpłaty w roku 1877. kwota 54.522 złr. się preliminuje	116.358	87.000	54.522	

A. Załącznik 2. do pokrycia.

I.	**Wpłata rent.**				Wniosek w porównaniu do zalegającego kapitału stawia się z tej przyczyny tak niski, albowiem znaczną część kapitałów spłaca się w annuitetach.
	Od kapitału wykupna według załącznika 1 pokrycia w kwocie 137.557 zł. wykazanego, wnosi się przychód tytułem pięć procentowych odsetek na rok 1877. w kwocie 3.801 zł . .	14.789	4.900	3.801	Różnica między wnioskiem a wynikiem polega na tém, że znaczna część obowiązanych w r. 1876. skończy wpłatę, tudzież że w roku 1875. znaczne zaległości spłacone zostały.

A. Załącznik 3. do pokrycia.

Liczba porządkowa	Przedmiot	Wynikłość z roku 1875	Preliminowano na rok 1876	Wniosek rządu na rok 1877	Uwagi
		zł. wal. austr.			
I.	**Odsetki za zwłokę i inne dochody.**				Niniejszy wniosek stawia się ze względu na spodziewany dochód w roku 1877.
a.	Odsetki za zwłokę od rat kapitałów i odsetek w terminie nie spłaconych	4.814	2.600	1.458	Wniosek w obec wyniku dlatego jest tak mały, ponieważ na rok 1877. znacznie mniejsza kwota na kapitały wykupna do spłaty wypada, a zatem i odsetek zwłoki mniej wpłynie, tudzież ponieważ przy zmniejszeniu czynności serwitutowych także mniej kosztów dochodzenia do zwrotu przepisanych zostanie.
b.	Zwrot kosztów podróży w sprawach indemnizacyjnych i serwitutowych	7.647	5.000	2.500	
c.	Dochód ze sprzedaży książeczek płatniczych i druków indemnizacyjnych	5	—	—	
d.	Taksy za przepisanie obligacyj indemnizacyjnych	128	100	50	
e.	Zwrot za brakujące kupony od obligacyj indemnizacyjnych .	2.837	3.000	2.000	
f.	Zwrot nienależnie wypłaconych płac etatowych	288	—	—	
g.	Zwrot nienależnie wypłaconych czynszów	18	—	—	
h.	Zwroty rachunkowe i inne . .	108	50	50	
	Razem .	15.845	10.750	6.058	

A. Załącznik 4. do pokrycia.

Liczba porządkowa	Przedmiot	Wynikłość z roku 1875	Preliminowano na rok 1876	Wniosek rządu na rok 1877	Uwagi
		zł. wal. austr.			
	Dodatki indemnizacyjne od podatków.				Dodatek indemnizacyjny do podatków ustanowiony został na rok 1876. w kwocie 51 ct. od jednego złr. podatku i wnosi się tak samo na rok 1877.
1.	Według załączonego zestawienia z wykazów przedłożonych przez urzędy podatkowe wynosiła sprawdzona należytość w dodatkach dla funduszu indemnizacyjnego zachodniej Galicyi w roku 1875. kwotę 878.010 zł. 96 ct. Ponieważ sprawdzona należytość podatków na rok 1876. dopiero z początkiem roku 1877. zestawioną być może, przeto w braku innej podstawy przyjmuje się powyższą kwotę jako prawdopodobny dochód na rok 1877.	917.508	869.335	878.011	
2.	Następnie preliminuje się w dodatkach indemnizacyjnych od podatku dochodowego i zarobkowego, przedsiębiorstw kolejowych w braku innej podstawy przepisaną na rok 1875. należytość w kwocie 71.725 zł. 15 ct. także na rok 1877. w kwocie	87.759	58.473	71.725	
	Suma	1,005.267	927.808	949.736	

Wykaz

sprawdzonej należytości dodatków indemnizacyjnych do podatków Galicyi zachodniej za rok 1875.

Pozycya	C. k. urząd podatkowy	sprawdzona należ. za rok bieżący złotych	ct.
		—	—
1	Brzozów	1.903	99½
		94	70½
2	Brzesko	47.589	32
		95	27½
3	Bochnia	47.078	8
		138	53
4	Biała	50.272	60½
		—	—
5	Dąbrowa	29.383	66
		245	35½
6	Grybów	19.290	15½
		431	49½
7	Gorlice	33.321	68½
		205	44½
8	Jasło	36.219	8
		—	—
9	Jarosław	686	90½
		378	31½
10	Krosno	30.796	13
		25	20½
11	Kolbuszowa	27.924	25
		304	87½
12	Łańcut	49.679	69½
		190	82
13	Limanowa	24.022	88½
		2.110	2
	Do przeniesienia	398.168	44½

Pozycya	C. k. urząd podatkowy	sprawdzona należ. za rok bieżący złotych	ct.
		2.110	2
	Z przeniesienia	398.168	44½
		85	3½
14	Mielec	28.453	93
		42	73
15	Myślenice	29.042	15
		64	19
16	Nisko	24 813	38½
		51	87
17	Nowytarg	18.524	79½
		227	44
18	Nowy Sącz	43.132	48
		77	87½
19	Pilzno	33.510	94½
		297	89
20	Rzeszów	64.530	46½
		73	52½
21	Ropczyce	27.991	73½
		145	80
22	Tarnów	58.916	84
		31	7½
23	Tarnobrzeg	24.869	12
		232	36
24	Wadowice	43.342	59
		169	87
25	Wieliczka	49.598	1
		61	55
26	Żywiec	29.444	84
		3.671	23
	Suma	874.339	73
		878.010	96

Wykaz

spornadzonej należytości dodatkowej komunalnej przy podatku dochodowym za rok 1875.

Lp.	Nazwisko i imię płatnika podatku dochodowego	Podatek dochodowy za rok bieżący złr.	Podatek dochodowy za rok bieżący ct.	Lp.	Nazwisko i imię płatnika podatku dochodowego	Podatek dochodowy za rok bieżący złr.	Podatek dochodowy za rok bieżący ct.
1	Bonarje	1.063	10	14	Nowak	42.980	80
2	Brzeski	42.980	80	15	Nowosielski	42.072	—
3	Bochnia	42.072	—	16	Nowak	80.272	60
4	Biela	80.272	60	17	Nowiny	22.252	60
5	Dąbrowa	22.252	60	18	Nowy Sącz	19.280	15
6	Dzików	19.280	15	19	Pilzno	85.221	05
7	Gorlice	85.221	05	20	Jasło	36.210	—
8	Jasło	36.210	—	21	Sanok	680	80
9	Jaworsko	680	80	22	Tarnów	30.760	15
10	Krosno	30.760	15	23	Tarnobrzeg	27.924	25
11	Kolbuszowa	27.924	25	24	Wadowice	42.670	60
12	Lanckut	42.670	60	25	Wieliczka	24.000	—
13	Limanowa	24.000	—	26	Żmigród	2.110	—
	Do przeniesienia	808.108	44		Suma	871.339	73
						679.010	29

PRELIMINARZ

wydatków c. k. namiestnictwa jako dyrekcyi funduszów indemnizacyjnych, tudzież c. k. namiestnictwa jako komisyi krajowej i komisyj lokalnych dla spraw odkupu i regulacyi ciężarów gruntowych z funduszu indemnizacyjnego Galicyi zachodniej pokryć się mających.

na rok słoneczny 1877.

Lwów dnia 31. Marca 1876.

Numer załącznika	A. c. k. Namiestnictwo				
	Wymienienie rubryk	Rzeczywista wynikłość z roku 1875	Preliminowano na rok 1876	Wniosek c. k. rządu na rok 1877	Uwagi
		zł. wal. austr.			
1	Płace, dodatki i wynagrodzenia dla służby	6.157	8 256	7.193	Podział kosztów dla c. k. Namiestnictwa na wszystkie trzy fundusze indemnizacyjne nastąpił na podstawie dekretu ministeryalnego z dnia 1. października 1867. do L. 15.871, podług którego fundusz indemnizacyjny Galicyi zachodniej ponosi $^{1}/_{35}$ część wszystkich wydatków.
2	Dodatki lokalne	1.264	1.717	1.429	
3	Dyurny	1.355	2.635	2.378	
4	Remuneracye i zapomogi . . .	1.211	1.372	1.372	
5	Potrzeby kancelaryjne . . .	1 107	987	980	
6	Czynsze na mieszkania . . .	402	402	402	
7	Koszta podróży	318	480	480	
8	Rozmaite wydatki	95	462	462	
	Razem .	11.909	16.311	14.696	
	Do tego wydatki komisyj miejscowych dla spraw odkupu i uporządkowania ciężarów gruntowych	12.852	20.247	15.267	
	Suma ogólna .	24.761	36.558	29.963	

Numer załącznika	c. k. komisye lokalne				
	Wymienienie rubryk	Rzeczywista wynikłość z roku 1875	Preliminowano na rok 1876	Wniosek c. k. rządu na rok 1877	Uwagi
		zł. wal. austr.			
9	Płace, dodatki i wynagrodzenie dla służby	5.044	4.420	1.600	Kwota na remuneracye i zapomogi dla komisyj miejscowych jest pod poz. 4. przy c. k. Namiestnictwie preliminowaną.
10	Dodatki lokalne.	664	570	250	
11	Dyurny	1.048	1.647	547	
	Remuneracye i zapomogi . . .	—	—	—	
12	Potrzeby kancelaryjne	252	750	250	
13	Koszta podróży i dyety rzeczoznawców	5.632	12.500	12.500	
14	Czynsze na mieszkania . . .	200	300	100	
15	Rozmaite wydatki	12	60	20	
	Razem .	12.852	20.247	15.267	

Alegat I. do załącznika 5. do potrzeb.

Liczba porządkowa	Przedmiot	Wynikłość z roku 1875	Preliminowano na rok 1876	Wniosek rządu na rok 1877	Uwagi
		zł. wal. austr.			
I.	**Płace, dodatki i wynagrodzenie dla służby w c. k. Namiestnictwie.**				Wniosek niniejszy stawia się podług obecnego stanu urzędników zatrudnionych przy c. k. Namiestnictwie w sprawach indemnizacyjnych i serwitutowych.
	1 Dla zastępcy prezesa dodatek roczny . . . . 400 zł.				
	1 Radca Namiestnictwa z roczną płacą . 3.200 „				
	1 Starosta powiatowy . 2.000 „				
	1 Sekretarz Namiestnictwa z roczną płacą . . . . 1.600 „ i z dodatkiem roczn. 250 „				
	1 Komisarz powiatowy I. klasy z płacą roczną . . . . 1.800 „				
	1 Komisarz powiatowy 1.300 „				
	1 „ „ . 1.200 „				
	1 „ „ . 1.100 „				
	1 Koncypista Namiestnictwa . . . . 950 „				
	2 Konceptowych praktykantów z rocznem adjutum po 500 zł. 1.000 „				
II.	**Oddział rachunkowy.**				
	1 Rewident rachunkowy z roczną płacą 1.300 „				
	1 „ „ „ . 1.200 „				
	1 Oficyał „ . 950 „				
III.	**Oddział manipulacyjny.**				
	1 Oficyał z roczną płacą 1.000 „				
	1 „ „ „ 950 „				
IV.	**Służba.**				
	1 Woźny z roczną płacą 350 „				
	2 Stróżów z rocznem wynagrodzeniem po 216 432 „				
	Razem 20.982 „				
	Z tych wypada na fundusz Galicyi zachodniej $^{12}/_{35}$ części w kwocie . . . . . 7.193 zł,	6.157	8.256	7.193	

Alegat 2. do załącznika 5. do potrzeb.

Liczba porządkowa	Przedmiot	Wynikłość z roku 1875	Preliminowano na rok 1876	Wniosek rządu na rok 1877	Uwagi
		zł. wal. austr.			
I.	**Dodatki aktywalne.**				Wniosek stawia się podług obecnego stanu urzędników.
	1. Radca Namiestn. roczn. 480 zł.				
	1. Starosta powiat. „ 420 „				
	1. Sekretarz . . . . . 360 „				
	1. Komisarz powiat. . . 360 „				
	3. Komisarzy powiatow. po 300 zł. . . . . 900 „				
	1. Koncypista Namiestn. 240 „				
	2. Rewidentów rachunkowych po 300 zł. . . 600 „				
	1. Oficyał rachunkowy . 240 „				
	2. Oficyałów Namiestn. po 240 zł. . . . . 480 „				
	1. Woźny 25% od 350 zł. 88 „				
	Razem . . 4.168 zł.				
	Z tych wypada na fundusz Galicyi zachodniej $^{12}/_{35}$ części w kwocie . . . . 1.429 zł.	1.264	1.717	1.429	

Alegat 3. do załącznika 5. do potrzeb.

I.	**Dyurna.**				Wniosek stawia się podług obecnego stanu zatrudnionych dyetaryuszów i prawdopodobnej potrzeby na rok 1877. Wniosek stawia się wobec wyniku za rok 1875 dla tego wyższy, ponieważ uwzględniono możliwe poowyższenie dyurn.
	5. Dyurnistów po 2 zł. dziennie . . . 3.650 zł.				
	6. Dyurnistów po 1 zł. 50 ct. dziennie . 3.285 „				
	Razem . . 6.935 „				
	Z tych wypada na fundusz Galicyi zachodniej $^{12}/_{35}$ części w kwocie 2.378	1.355	2.635	2.378	

Alegat 4. do załącznika 5. do potrzeb.

Liczba porządkowa	Przedmiot	Wynikłość z roku 1875	Preliminowano na rok 1876	Wniosek rządu na rok 1877	Uwagi
		zł. wal. austr.			
I.	**Remuneracye i zapomogi.**				Wniosek stawia się podług kwot na lata 1874, 1875 i 1876 preliminowanych i przez wysokie Ministerstwo i wysoki Sejm kraj. przyzwolonych. Wynik z roku 1875. jest dla tego mniejszy, ponieważ nie cała przyzwolona kwota rozdzieloną została.
	Dla c. k. Namiestnictwa i komisyi lokalnych 4000 zł. Z tych wypada na Galicyę zachodnią $^{12}/_{35}$ części w kwocie. . . .	1.211	1.372	1.372	

Alegat 5. do załącznika 5. do potrzeb.

I.	**Potrzeby kancelaryjne.**				Wniosek stawia się podług prawdopodobnej potrzeby na rok 1877.
a	Na opał lokalu . . . 600 zł.				
b	Na papier i potrzeby do pisania . . . . . 600 „				
c	Na druki, litografie i efekta kredytowe . . . 800 „				
d	Na roboty introligatorskie 100 „				
e	Na czyszczenie lokalu 250 „				
f	Na sprzęty kancelaryjne 100 „				
g	Na oświetlenie lokalu i schodów . . . . . 50 „				
h	Rozmaite potrzeby i wydatki na losowanie . 300 „				
i	Ryczałtowa kwota na przybory do pisania 59 „				
	Razem . 2.859 zł.				
	Z tych wypada na fundusz Galicyi zachodniej $^{12}/_{35}$ części w kwocie. . . . . 980 zł.	1.107	987	980	

Alegat 6. do załącznika 5. do potrzeb.

Liczba porządkowa	Przedmiot	Wynikłość z roku 1875	Preliminowano na rok 1876	Wniosek rządu na rok 1877	Uwagi
		zł. wal. austr.			
	Czynsz za lokal.				Wniosek stawia się podług rzeczywiście opłacanego czynszu w roku 1876.
1.	Czynsz za lokal c. k. namiestnictwa jako Dyrekcyi funduszów indemnizacyjnych i komisyi krajowej serwitutowej wynosi rocznie 1171zł. Z tych wypada na fundusz Galicyi zachodniej $^{12}/_{35}$ części w kwocie	402	402	402	

Alegat 7. do załącznika 5. do potrzeb.

	Koszta podróży.				Wynik w roku 1875. jest dla tego mniejszy, ponieważ urzędnicy przy Namiestnictwie w roku 1875 nie wyjeżdżali na komisye.
1.	Na koszta podróży urzędników c. k. Namiestnictwa w sprawach indemnizacyjnych i serwitutowych . . . . . 600 zł.				
2.	Na dyety i koszta podróży zastępców obowiązanych i uprawnionych . . . . . 800 zł.				
	Razem 1.400 zł.				
	Z tych wypada na fundusz indemniz. Galicyi zachodniej $^{12}/_{35}$ części w kwocie . . 480 zł.	318	480	480	

Alegat 8. do załącznika 5. do potrzeb.

Liczba porządkowa	Przedmiot	Wynikłość z roku 1875	Preliminowano na rok 1876	Wniosek rządu na rok 1877.	Uwagi
		zł. wal. austr.			
	Rozmaite wydatki.				Kwota przy tej rubryce jest zmienną, dla tego na przeciw wyniku w roku 1875. na pokrycie możliwych wydatków preliminuje się większą kwotę.
1.	Dla c. k. Namiestnictwa 1.200 zł. z tych wypada na fundusz indemnizacyjny Galicyi zachodniej $^{12}/_{35}$ części w kwocie . . .	95	412	412	
2,	Na koszta insercyjne za ogłoszenie edyktów sądowych w sprawach indemnizacyjnych wnosi się kwota . . . . 50 zł.	—	50	50	
	Razem .	95	462	462	

Alegat 9. do załącznika 5. do potrzeb.

1.	**Płace i dodatki dla komisyi miejscowej.**				Wniosek stawia się podług teraźniejszego stanu urzędników przy lokalnej komisji w Tarnowie.
	1 komisarz powiatowy z roczną płacą . . . . . 1.100 zł. i z dodatkiem rocznym 500 „				
	Razem . 1.600 zł.	5.044	4.420	1.600	

Alegat 10. do załącznika 5. do potrzeb.

Liczba porządkowa	Przedmiot	Wynikłość z roku 1875	Preliminowano na rok 1876	Wniosek rządu na rok 1877	Uwagi
		zł. wal. austr.			
	Dodatki aktywalne.				Wniosek stawia się podług teraźniejszego stanu urzędników.
1.	Dla 1 komisarza powiatowego rocznie . . . . . 250 zł.	664	570	250	

Alegat 11. do załącznika 5. do potrzeb.

	Dyurna.				Wniosek stawia się podług stanu teraźniejszej potrzeby.
1.	Dla 1. dyurnisty po 1 zł. 50 ct. dziennie, za 365 dni 547 zł. 50 ct.	1.048	1.647	547	

Alegat 12. do załącznika 5. do potrzeb.

Liczba porządkowa	Przedmiot	Wynikłość z roku 1875	Preliminowano na rok 1876	Wniosek rządu na rok 1877	Uwagi
		zł. wal. austr.			
1.	**Potrzeby kancelaryjne.** Dla 1 komisyi miejscowej na systemizowane pauszale kancelaryjne na opał, usługę, utrzymanie i czyszczenie lokalu, na posłańców, na wynagrodzenie świadków i inne potrzeby kancelaryjne rocznie . 250 zł.	252	750	250	Wniosek stawia się na podstawie wyniku.

Alegat 13. do załącznika 5. do potrzeb.

1.	**Koszta podróży.** Koszta podróży i dyety dla komisyonujących, z powodu rozpraw serwitutowych i oddania ekwiwalentów	5.632	12.500	12.500	Niniejszy wniosek uzasadnia się tem, że z powodu zniesienia komisyi miejscowej i zatrzymania tylko jednej w Tarnowie do odbyć się mających dochodzeń w sprawach serwitutowych i oddania ekwiwalentów urzędnicy powiatowi do tych czynności użyci będą, którym prócz milowego także i dyety z funduszu indemnizac. wypłacone być muszą.

Alegat 14. do załącznika 5. do potrzeb.

Liczba porządkowa	Przedmiot	Wynikłość z roku 1875	Preliminowano na rok 1876	Wniosek rządu na rok 1877	Uwagi
		zł. wal. austr.			
	Czynsz za lokal.				Niniejszy wniosek stawia się podług prawdopodobnej potrzeby.
1.	Dla jednej komisyi lokalnej wynosi rocznie . . . 100 zł.	200	300	100	

Alegat 15. do załącznika .5 do potrzeb.

	Rozmaite wydatki.				Ponieważ wydatki przy tej rubryce są odmienne, dlatego niniejszy wniosek stawia się do możliwego pokrycia takowych.
1.	Na różne potrzeby dla jednej komisyi lokalnej, które przy układaniu budżetu przewidziane być nie mogą rocznie 20 zł.	12	60	20	

B. Załącznik 6. do potrzeb.

Liczba porządkowa	Przedmiot	Wynikłość z roku 1875	Preliminowano na rok 1876	Wniosek rządu na rok 1877	Uwagi
		zł. wal. austr.			
	Spłata kapitałów.				Wniosek stawia się podług kwot do losowania przeznaczonych na rok 1877, jakoteż z uwzględnieniem kwoty prawdopodobnie potrzebnej w roku 1877 na wypłatę wylosowanych a dotąd niewymienionych obligacyj indemnizacyjnych z lat ubiegłych. Wynik w roku 1875 był dla tego mniejszy, ponieważ znaczna część obligacyi wypłacalnych w roku 1875 przez dotyczące strony wymienianą nie została, powtóre, że na rok 1875 mniejsza kwota z wylosowanych obligacyi do spłaty wypadała.
A.	Podług planu amortyzacyjnego wydanego rozporządzeniem ministeryalném z dnia 29. Grudnia 1857 r. L. 11.881 dla obligacyi indemnizacyjnych Galicyi wschodniej w sumie 33,669.000 zł. m. k. wynosi kwota wylosować się mająca w 2. półroczu 1876 . 340.000 zł. a w 1. półroczu 1877 toż samo 340.000 „ razem tedy . 680.000 „ mk czyli wal. austr. 714.000 „ która podług §. 19. instrukcyi losowania dopiero po upływie pół roku wypłaconą być ma, a mianowicie kwota za 2. półrocze 1876 dnia 1. Maja 1877, a kwota za 1. półrocze 1877 dnia 1. Listopada 1877 roku				
	Na pokrycie tej wypłaty wnosi się zatem powyższa kwota .	488.428	642.600	714.000	
B.	Do wykupna już wylosowanych, a jeszcze nie wymienionych obligacyi indemnizacyjnych, których stan z końcem grudnia 1875 wynosił 201.873 zł, w. a. może być z powodu, że większa część tych obligacyj w r. 1875 wymieniona zostanie, potrzebna tylko kwota . . .	63.714	52.000	30.450	
	Razem .	552.142	694.600	744.450	

B. Załącznik 7. do potrzeb.

Liczba porządkowa	Przedmiot	Wynikłość z roku 1875	Preliminowano na rok 1876	Wniosek rządu na rok 1877	Uwagi
		zł. wal. austr.			
	Kwota wyrównawcza w kapitale.				Wniosek stawia się podług prawdopodobnych wypłat kapitałów w roku 1877.
I.	Kapitały likwidowane obligacyami indemnizacyjnemi nie pokryte wynosiły z końcem roku 1875. kwotę . . 44.039 zł. Do tej kwoty przybędzie prawdopodobnie w roku 1876. kwota 2.362 „ co czyni razem . 46.401 zł. Z tej kwoty prawdopodobnie wypłacone zostanie w r. 1876. 30.450 zł. pozostanie zatem . 15.951 zł. Ponieważ powyższy kapitał w roku 1877. prawdopodobnie zaasygnowany zostanie, wnosi się zatem na pokrycie kwot wyrównawczych w roku 1877. kwotę . . . . . 2.000 zł.	844	2.500	2.000	

B. Załącznik 8. do potrzeb.

	Kwota wyrównawcza w rentach zaległych.				Wniosek stawia się podług prawdopodobnej potrzeby w roku 1877.
1.	Gdy w roku 1877. prawdopodobnie wszystkie obrachunki względem rent przeprowadzone zostaną, przeto ze względu na asygnować się mające renty zaległe preliminuje się kwotę 1 000 zł.	591	1.000	1.000	

B. Załącznik 9. do potrzeb.

Liczba porządkowa	Przedmiot	Wynikłość z roku 1875	Preliminowano na rok 1876	Wniosek rządu na rok 1877	Uwagi
		zł. wal. austr.			
	Renty dla uprawnionych.				Wniosek stawia się podług prawdopodobnego stanu obligacyi indemnizacyjnych z końcem grudnia 1876 r. Prócz tego preliminują się prawdopodobnie potrzebne kwoty na odsetki wyrównawcze przy asygnacyi należących się kapitałów i na umożenie zaległych odsetek z dawniejszych lat.
1.	Podług stanu kapitałów wynosi oprocentowany dług w obligacyach indemnizacyjnych przy funduszu indemnizac. Galicyi zachodniej z końcem grudnia 1875 kwotę . . . . 27,278.716 zł. a po odtrąceniu wylosowanych kwota mianowicie 31. paźdz. 1875. r. w ilości 321.300 zł. a 30 kwietnia 1876. w ilości 321.300 zł. razem zatem 642.600 zł. zmniejsza się tenże na . . . 26,636.116 zł. a gdy w r. 1876. prawdopodobnie przybędą nowo wystawione obligacye indemnizacyjne w kwocie 30.450 zł. przeto stan długo wynosić będzie z końcem grudnia 1876. . . 26,666.566 zł. z której to sumy na pokrycie 5% odsetek wynosi się . . . 1,333.328 zł. 30 ct.	1,248.851	1,364.392	1,333.328	
2.	Dalej wynosi stan do końca grudnia 1875. obligacyami indemnizacyjnemi nie pokrytych kapitałów kwotę . 44.039 zł. a po doliczeniu prawdopodobnie w r. 1876. przyznać się mającej kwoty 2 362 zł. właściwie kwotę 46.401 zł.				
	Do przeniesienia . . .	1,248.851	1,364 392	1,333.328	

Liczba porządkowa	Przedmiot	Wynikłość z roku 1875	Preliminowano na rok 1876	Wniosek rządu na rok 1877	Uwagi
		zł. wal. austr.			
	Z przeniesienia . 46.401 zł. od tego przez prawdopodobną asygnacyę w roku 1876. odpada kwota . . . . 30.450 zł. pozostanie zatem 15.951 zł. od której to sumy na 5% odsetki za lata ubiegłe do końca grudnia 1877. r. preliminuje się kwotę 10.000 zł. a to ze względu, że w roku 1877. wszystkie likwidowane kapitały prawdobnie wypłacone zostaną.	1.248.851	1,364.392	1,333.328	
3.	Nakoniec ze względu na zaległości w odsetkach z końcem grudnia 1875. w kwocie 426.411zł.9½ct. preliminuje się na częściowe pokrycie tych odsetek w r. 1877. kwotę 63.233 zł	9.092	20.800	10.000	
		137.550	77.465	63.233	
	Razem .	1,395.493	1,462.657	1,406.561	

B. Załącznik 10. do potrzeb.

I.	**Nadzwyczajne wydatki.**				Wniosek na te nadzwyczajne wydatki, które dokładnie oznaczone być nie mogą, stawia się na podstawie wyniku z roku 1875 i możliwej większej potrzeby.
	Na nadzwyczajne wydatki z powodu zwrotu nadpłaconych dodatków indemnizacyjnych, tudzież nadpłaconych kapitałów rent, odsetek i innych kwot preliminuje się kwotę.	8.819	15.000	12.000	

Liczba porządkowa	Przedmiot	W pokoju z roku 1879	Preliminowano na rok 1880	Wydano w roku 1879
	Z przeniesienia . . 10.801 zł.			
	Razem			
	Zaległości . . . . . 20.430 zł.			
	Razem . . . . . 10.091 zł.			
	Zwrócone do kasy			
	Pozostaje . . . . .

Alegat 1.

Wartość szkół rolniczych w Dublanach.

		Złr.	ct.	Złr.	ct.
	***A)* Szkoła gospodarstwa wiejskiego w Dublanach.**				
	I. Ziemia:				
1	Podwórze przy budynku szkolnym	150	—		
2	Ogród przy budynku dyrektora	120	—		
3	„ botaniczny i warzywny wraz z szczepami w wartości 500 złr.	1150	—		
4	Grunt zajęty pod ogródki i pomieszkania profesorów . .	240	—		
5	Ogród owocowy przy budynkach mieszkalnych profesorów wraz z szczepami wart. 240 złr. . . .	480	—		
6	Grunt zajęty pod pole doświadczalne	300	—		
7	Ogrodzenia (120° sztachet i 240° płotu) . . .	525	—	2965	—
	II. Budynki:				
1	Budynek szkolny (kosztował 24000 złr. . . .	12700	—		
2	„ mieszkalny dyrektora (kosztował 4865 złr. . .	1300	—		
3	Dwa budynki mieszkalne dla profesorów wraz z dwoma kloakami i ogrodzeniem wynoszącem 150° sztachet i 70° płotu (kosztowały 26140 złr.) . . .	25090	—		
4	Drewutnia przy budynku szkolnym } . . .	230	—	39320	—
5	Studnia }				
	III. Urządzenie:				
1	Wewnętrzne urządzenie zakładu	3795	—		
2	Przybory kaplicy	324	—		
3	„ do gaszenia ognia	270	—		
4	Konie posiłkowe i przyrządy zaprzęgowe . . .	460	—	4849	—
	IV. Środki naukowe:				
1	Biblioteka	2280	—		
2	Zbiory różne w Muzeum	3608	—		
3	Aparata i zbiory należące do laboratoryum chemiczno-technologicznego	1650	—		
4	Rośliny trwałe w ogrodzie botanicznym . . .	300	—		
5	Pasieka składająca się z 49 ulów poprawnych i 36 zwyczajnych	425	—	8263	—
	Razem wartość szkoły gosp. wiejsk. w Dublanach			55397	—

		Złr.	ct.	Złr.	ct.
	B) Szkoła parobków w Dublanach.				
	I. Ziemia (objęta pod *A.*)				
	II. Budynki:				
1	Budynek szkolny	—	—	4000	—
	III. Urządzenie:				
2	Urządzenie lokalów szkolnych i pomieszkań uczniów . .	—	—	430	—
	IV. Środki naukowe:				
3	Zbiory różne	—	—	760	—
	Razem wartość szkoły parobków w Dublanach			5190	—
	C) Zestawienie.				
	I. Szkoła gospodarstwa wiejskiego w Dublanach . .	—	—	55397	—
	II. „ parobków w Dublanach	—	—	5190	—
	Razem wartość szkół obydwóch	—	—	60587	—

Alegat 2.

Fundusze będące własnością Szkoły gospodarstwa wiejskiego w Dublanach.

		Złote austryackie					
	I. Fundusz na budowę laboratoryum chemicznego.						
1	Gotowizna i efekta w kasie komitetu c. k. galic. Tow. gospodarskiego						
	a) Pozostałość subwencyi państwowej . . .	5733	68				
	b) Subwencya krajowa	6000	—	11733	68		
2	Materyał przygotowany do budowy						
	a) Wapno i piasek	1269	40				
	b) Cegła i kamień	3036	93				
	c) Materyał drzewny i gąty	1061	32	5367	65	17101	33
	II. Fundusz na budowę kaplicy.						
1	Efekta złożone z wyjątkiem obl. indem. na 100 złr. częścią w Towarzystwie kredytowem ziemskiem, częścią w galic. Banku kred. . . .	—	—	3752	83		
2	Materyał przygotowany do budowy						
	a) Kamień	252	37				
	b) Drzewo	234	—	486	37	4239	20
	Razem wartość obydwóch funduszów					21340	53
	I. Gotowizna i efekta.						
1	Fundusz na budowę laboratoryum chemicznego . .			11733	68		
2	„ „ „ kaplicy			3752	83	15486	51
	II. Materyał do budowy.						
1	Fundusz na budowę laboratoryum chemicznego . .			5367	65		
2	„ „ „ kaplicy			486	37	5854	02
	Razem jak wyżej					21340	53

Alegat 3.

Wartość folwarku Dublany.

			Złr.	ct.	Złr.	ct.
	I. Ziemia:					
1	Rola . . .	250 morg. 371 kwadr. sąg.	22525	—		
2	Łąki . . .	300 „ — „ „	13300	—		
3	Pastwisko (w sporze z gminą)		600	—		
4	Las	70 „ — „ „	3500	—		
5	Stawki . . .		300	—	40225	—
		620 morg. 371 kwadr. sąg.				
	II. Budynki:					
1	Budynek folwarczny z pomieszkaniem administratora		3030	—		
2	Stodoła		3705	—		
3	Wozownia z strychem służącym do przechowania zboża		1660	—		
4	Stajnia dla krów		2940	—		
5	„ dla koni i chlewy		540	—		
6	Owczarnia		1690	—		
7	Gnojarnia		160	—		
8	Studnia wraz z pompą		90	—		
9	Ogrodzenie (sztachetami z płotem) . . .		200	—		
10	Materyał z rozebranego szpichlerza . . .		285	—	14300	—
	III. Dochody suche:					
1	Prawo propinacyi wraz z budynkiem w wartości 450 złr. (czynsz pobierany 360 złr.)		5850	—		
2	Prawo młyna (czynsz pobierany 30 złr.) . .		450	—	6300	—
	IV. Inwentarz żywy:					
1	Konie (20 koni roboczych i 2 źrebce, razem 22) . .		1015	—		
2	Bydło rogate (2 buhaje, 33 krów, 16 sztuk bydła młodego razem 41)		8320	—		
3	Owce (18 baranów, 77 matek, 22 jarki, 41 sztuk młod. przychowku razem 158)		4272	—		
4	Trzoda chlewna (13 starych, 5 prosiąt razem 18) . .		388	—		
5	Drób		12	20	14007	20
	V. Inwentarz martwy:					
1	Mobilia folwarczne		124	69		
2	„ stajenne		381	84		
3	Przyrządy gnojarni		36	66		
4	Maszyny i narzędzia rolnicze		1198	99		
5	Statki gospodarskie		282	88		
6	Przyrządy zaprzęgowe		152	44		
7	Maszyny i sprzęty stodoły i spichlerza . . .		568	99		
8	Przyrządy do uprawy lnu		19	30		
9	Narzędzia i sprzęty ogólne		214	64		
10	Narzędzia stelmaskie i ciesielskie		19	57	3000	—
	Razem wartość folwarku Dublany . . .				77832	20

Aleg. 4.

Średnie szkoły rolnicze Monarchii austry

c. k. Ministerstwa rolnictwa za czas od

Nr. bież.	Nazwa szkoły	Właściciel szkoły	kurs naukowy lat	Przygotowawcze wykształcenie uczniów	Wiek uczniów jako warunek przyjęcia lat	Liczba godzin wykładowych tygodniowo		Objętość w morgach		Liczba nauczycieli			Liczba uczniów w roku szkolnym	
						teorya	praktyka	gospodarstwa folw.	ogrodu i pola doświadczalnego	stałych	pomocników	razem	1873/4	1874/5
1	Szkoła rolnicza Francisco Josephinum w Mödling	C. k. Towarzystwo gospodarskie w Mödling	3	Ukoń zone niższe gimnazyum lub niższą szkołę realną	16	46	6	—	5,6	6	4	10	79	80
2	Krajowa szkoła rolnicza w Gorycyi	Kraj (Gorycya)	2	dto	15	22	19—20	62	—	5	1	6	20	19
3	Wyższa kraj. szkoła roln. w Liebwerd Tetschen	Kraj (Czechy)	3	Ukończ. 6 kl. wyż. gimn. lub wyż. szk. real. (rok prakt.)	17	24	12	207	9	8	8	16	84	88 (uwoln. 6 nadzw.)
4	Wyższa kraj. szkoła roln. i rolniczo przemysłowa w Tabor	dto	3	Ukończ. niż. gimn. lub niż. szk real.	17	30	12	167	7	18	5	23	72	82
5	Wyższa prywatna szkoła rolnicza w Doubrawitz	Józef Dumek	3	dto	17	26—32	4—9	67	—	6	—	6	41	36
6[2])	Krajowa średnia szkoła rolnicza w Sochle	Kraj (Morawa)	3	dto	16	30—36	?	64	—	4	4	8	—	—
7[2])	Krajowa średnia szkoła rolnicza w Prerau	dto	3	dto	16	30—36	?	30	—	4	6	10	—	—
8	Wyższa krajowa szkoła rolnicza w Oberhermsdorf	Kraj (Szląsk)	3	Ukończ. 4 kl. wyż. gimn. lub wyż. szkoły realnej	16	28—36	2—10	43	—	7	1	8	41	39
9	Krajowa średnia szkoła rolnicza w Czerniowcach	Kraj (Bukowina)	3	Ukończ. niż. gimn. lub niż. szk. realn.	15	27—32	2	50	—	4	3	7	26	24

[1]) Rokowania o utworzenie średniej szkoły rolniczej w Dalmacyi są w toku.
[2]) Otwarta w październiku 1875.

ackiej podług sprawozdania z czynności

1. Lipca 1874. do 30. Czerwca 1875. [1])

Opłata roczna za		Wydatki w roku szkolnym 1873/4					Subwencye państwowe i krajowe w roku szkolnym 1873/4			Dochód z opłaty szkolnego w roku 1873/4	Stypendya w roku szkolnym 1874/5	
		zwyczajne				nadzwyczajne	zwyczajne	nadzwyczajne	razem		liczba	kwota ogólna
naukę	utrzymanie	płaca nauczycieli	środki naukowe	różne	razem							
złr.	złr.	złr.	złr.	złr.	złr.	złr.	złr.	złr.	złr.	złr.		złr.
90	—	16832 45	4000	6369,78	27202,23	2866,56	11000 p.	13500 p.	24500	6855	17	4125
?	—	7860	779.	1441,18	10080,18	240	2400 p.	—	2400 p.	?	12	960
kraj. niekraj. 80—100	315	8071	440,68½	11405,48½	23917,17	—	12000 k.	100 k.	12100	7040	9	4300
80	—	11145	4447	6735,50	22327,50	—	300 p. 12000 k.	—	12300	6600	—	—
100	200	5200	700	4700	10600	3500	—	—	—	?	9	678
65—68 (prócz wstępnego)	—	—	—	—	—	—	5000 p. 10000 k.	12500 p. 15000 k.	42500	—	—	—
65—68 (prócz wstępnego)	—	—	—	—	—	—	5000 p. 10000 k.	12500 p. 15000 k.	42500	—	—	—
krajowe niekraj. 250	300	4637,37	3722,48	15013,22	23373,07	1534,16½	6146 p. 5000 k.	—	11146	?	8	650
10	—	4800	2000	1290	8090	7000	600 p. 3500 k.	4100 p.	8200	?	9	850

Niższe Szkoły rolnicze

podług sprawozdania z czynności c. k. Ministerstwa

Nr. bieżący	Nazwa szkoły	Właściciel szkoły	Kurs nauk	Przygotowawcze wykształcenie uczniów	Wiek uczniów jako warunek przyjęcia	Liczba godzin wykładowych tygodniowo		Objętość w morgach	
			lat		lat	teorya	praktyka	gospodarstwa folwarcznego	ogrodu i pola doświadczalneg.
1 [2])	Niższy oddział krajowej niż. austr. Szkoły rolniczéj w Grossau	kraj (Niż. Austrya)	2 kurs przygo.	ukończona szk. lud. i egz. wst.	16—20	19	?	651	—
2	Niższo-austryacka kraj. Szkoła parobków w Edelhof	kraj (Niż. Austrya)	1	ukończona szkoła ludowa	14—19	20	42	70½	—
3	Niż. austryacka krajowa Szkoła parobków w Edelhof	kraj (Niż. Austrya)	1	dto	14—19	14—19	20	176	—
4 [3])	Szkoła rolnicza uprawy wina w Feldsberg (Niż. Austrya)	Tow. gosp. w Feldsberg	2	ukończ. szk. lud. i egz. wstępny	14	36—42	14—30	—	7½
5	Wyższa austr. krajowa Szkoła parobków w Freiling	kraj (Wyż. Austrya)	2	ukończona szkoła ludowa	14—16	24	26	250	—
6	Krajowa Szkoła rolnicza w San Michele	kraj (Tyrol)	2	dto	16	21—30	27—36	211	—
7	Teoret. praktyczna Szkoła parobków w Roveredo (Tyrol)	Tow. gosp. w Roveredo	3	ukończone szkoły normalne	14	20—24	10—30	11	—
8	Szkoła rolnicza w Trydencie (Tyrol)	pryw.	3	ukoń. szk. lud.	16	28	30	24	—
9	Krajowa szkoła parobków w Grottenhof	kraj (Styrya)	3	dto	16	18—26	18—30	126	—
10	Szkoła parobków Towarzystwa gospodarsk. karynt. w Celowcu	Tow. gosp. karyntyjskie	półrocz. zimowe	dto	16	33	—	—	—
11	Szkoła techniczno-rolnicza gminy Trau (Dalmacya)	Gmina Trau	2	ukończenie 4 kl. szk. lud.	12	6	2	—	—
12	Szkoła rolnicza gminy Chrudim (Czechy)	Gmina Chrudim	2	ukoń. szk. lud.	15	30	6	59	—
13	Szkoła rolnicza w Hracholusk (Czechy)	pryw.	2	dto	16	32—35	2—6	202	—
14	Szkoła parobków w Kaaden (Czechy)	Gmina miejska Kaaden	2	dto	14	49—55	16—20	43	—
15	Szkoła rolnicza w Klattau (Czechy)	pryw.	2	dto	14	16—18	4—6	—	2
16	Pryw. szkoła parobków w Libcije-Rabin (Czechy)	ks. Jan Schwarzenberg	3	praktyka i ukoń. szk. lud.	18—30	18	36	800	—
17	Szkoła parobków w Liebwerd (Czechy)	pryw.	2	rok praktyki i ukoń. szk. lud.	16	12—18	48—60	216	—
18	„ „ w Pisek „	Tow szkol. w Pisek	2	ukończenie szkoły ludow.	15	24	3 pół dnie	64	—
19	„ „ w Eibenschitz (Morawy)	Tow. gosp. w Eibenschitz	2	dto	14	30	12	19	—
20	„ „ Gross Meseritsch (Morawy)	Tow. gosp. Gr. Meseritsch	2	dto	14	29—31	12—24	25	—
21	Szkoła rolnicza wyprawy lnu w Mähr.-Schönberg (Morawy)	Tow. gosp. leśne w M. Schönberg	2	dto	14	16—18	?	59	—
22 [4])	Szkoła parobków w Neutitschein (Morawy)	Tow. gosp. w Neutitschein	2	dto	15	30	8—12	32	—
23 [4])	„ „ w Prerau (Morawy)	Tow. gosp. w Ołomuńcu	2	dto	15	24—30	14—16	26	—
24	Szkoła gosp. wiejs. i uprawy wina Tow. gosp. w Znaim (Morawy)	Tow. gosp. w Znaim	2	dto	14	32	4—9	12	—
25 [3])	Szkoła parobków w Kotzobendz (Szlązk)	Tow. roln. leśne w Tropawie	2	dto	15	30	10	57	—
26	Szkoła rolniczą w Czernichowie	Tow. gosp. rol. krakowskie	4	czytanie, pisanie i rachowanie	14—18	18	18—36	365	—

1. Rokowania o utworzenie krajowych szkół tej kategoryi w Stauden (Niż. Kraina), Rothhotz (północny Tyrol) tudzież szkoły rolnicze w Kotzman lub Radownicy (Bukowina) są w toku.
2. Zwinięta w roku 1875.
3. Rokowania o uznanie za zakład krajowy są w toku.
4. Zwinięta z końcem roku szkolnego 1874/75.

monarchii Austryackiéj

rolnictwa za czas od 1. Lipca 1874 do 30. Czerwca 1875 [1]).

Liczba nauczycieli			Liczba uczniów w roku szkolnym		Opłata roczna za		Wydatki w roku szkolnym 73/74						Subwencye państwowe i krajowe w roku szkolnym 1873/74			Stypendya w roku szkolnym 1874/75	
							zwyczajne					nadzwyczajne					
stałych	pomoc.	razem	73/74	74/75	naukę	utrzymanie	płace nauczycieli	środki nauk	różne	razem	utrzymanie uczniów		zwyczajne złr.	nadzwyczajne złr.	razem złr.	liczba	kwota ogólna złr.
					złr.		złr.					złr.					
4	6	10	55	22	16	184	8758	938	2308	12004	9203	—	2500 p. 14.798 k.	—	17298	17	937,50
3	2	5	10	10	?	?	3050	232	5500	8782	1911	8300	10.000 k.	11.000 p.	21000	10	2000
2	—	2	15	21	—	150	3000	480	1820	5300	1800	—	10.700 k.	6000 p.	16700	14	2220
4	4	8	28	45	20	180	3200	1000	2300	6500	2900	7500	1500 p. 4500 k.	2000 p. 5000 k.	13000	14	2902
3	—	3	17	19	100—180		3100	250	2200	5550	1200	—	700 p. 6050 k.	—	6750	12	1200
5	1	6	—	24	40 eksterni 150		3200	—	15741	18941	(2 miesięczne) 417	32331	5000 p.	20.000 p.	25000	14	1500
3	3	6	26	30	—	miesięcz. 12	3000	1500	9500	14000	3300	12000	4000 p.	6000 p.	10000	7	840
6	4	10	12	31	—	150	2800	400	3606	6806	3337	7736	5000 p.	6900 p.	11900	16	2100
3	—	3	36	36	36	194	2960	100	4612	7672	2060	8266	kraj ponosi wszystkie wydatki			25	2740
					krajowcy	nie niekrajowcy											
3	6	9	34	32	5.10	—	2156	147,40	922,89	3226,29	—	—	1200 p. 1475 k.	800 p. —	3475	19	734,54
2	2	4	8	10	?	—	1700	200	—	1900	—	—	1000 p.	—	1000	—	—
4	4	8	56	58	30	175	4070	500	8600	13170	?	—	4000 k.	—	4000	34	po50-80
						mieszkanie											
5	2	7	38	44	26	13	4226	303	2125	6654	?	—	4000 k.	—	4000	36	2050
						miesięcznie								w ratach			
4	2	6	33	47	30	20—26	3684	435	808	4927	—	24000	4000 k.	24000 p.	28000	12	980
						bez wieczer.											
3	3	6	19	20	20	100	2600	150	830	3580	?	—	1000 k.	3000 p.	4000	10	520
4	1	5	16	19	—	—	394	50	390	834	2270	—	—	—	—	1	130
4	5	9	26	25	—	40	2113	—	1037	3150	—	—	3150 k.	—	3150	1	150
2	12	14	15	10	18	—	1700	100	4197	5997	—	6000	1000 k.	6000 p.	7000	1	140
2	4	6	22	18	14	140	2290,83	384	4029,41	6704,24	?	—	1000 p. 2500 k.	—	3500	8	400
3	3	6	13	18	8	—	1881,94	140,72	3498,54	5521,20	—	1410	1000 p. 2500 k.	—	3500	8	380
2	4	6	12	10	—	180	2078	338,14	951,21	3367,35	?	1553,75	1000 p. 2500 k. 600 pryw.	—	4100	4	230
						miesięczne											
3	1	4	20	12	—	14	2517,30	458,30	445,63	3421,23	899	133,64	1000 p. 2500 k.	—	3500	3	150
2	5	7	26	29	20	170	2300	300	4398	6998	?	—	1000 p. 2500 k.	—	3500	6	300
					wstępne												
3	5	8	26	31	5	—	2150	300	1100	3550	—	—	1000 p. 2300 k.	—	3500	6	750
4	3	7	17	20	—	157.50	4421	105	9017	13543	311 ?	3251	4000 p. 4000 k.	5000 p. 500 k.	13500	—	—
4	2	6	43	47	—	180	5211,93	301,70	5013,58	10527,21	8431,37	4538,01	2000 p. 7000 k.	—	9000	14	1970

Alegat 6.

Budżet normalny
Szkół rolniczych w Dublanach.
A) Krajowa wyższa szkoła rolnicza.

Liczba		Wydatki	Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem
Rubryki	Pozycyi		Złote austryackie		
I.		**Płace nauczycieli.**			
	1	Profesor fachowy zarazem dyrektor . .	2360	.	
	2	Pięciu profesorów fachowych po 1440 złr.	7200	.	
	3	Dwóch adjunktów „ 800 złr.	1600	.	
	4	Docent zoologii	200	.	
	5	„ weterynaryi	400	.	
	6	„ leśnictwa	200	.	
	7	„ języka polskiego i niemieckiego .	300	.	
	8	„ historyi i geografii	300	.	12.560
II.		**Inne płace.**			
	9	Lekarz zakładowy	300	.	
	10	Kapelan	300	.	600
III.		**Zasługi.**			
	11	Pisarz Dyrekcyi	480	.	
	12	Sługa szkoły	240	.	
	13	Stróż domowy	210	.	
	14	Pasiecznik i dozorca pola	180	.	1110
IV.		**Koszta administracyi.**			
	15	Zarząd *a)* potrzeby kancelaryjne 40 złr.			
		b) druki i inseraty 60 złr.			
		c) portorya i posyłki 30 złr.			
		d) koszta podróży Dyrekcyi 50 złr.	180	.	
	16	Opał	600	.	
	17	Oświetlenie	130	.	
	18	Utrzymanie budynków	400	.	
	19	Utrzymanie dziedzińca	25	.	
	20	Asekuracya budynków	300	.	
	21	Płaca kominiarza	60	.	
	22	Sprzęty i ruchomości	120	.	
	23	Koszta przewozu prelegentów, lekarza i ka-			
	24	pelana	850	.	
	25	„ lustracyi zakładu	100	.	
		„ nabożeństwa	20	.	2785
		Do przeniesienia . . .			17.055

Liczba		Wydatki	Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem
Rubryki	Pozycyi		Złote austryackie		
		Z przyniesienia	.		17.055
V.		**Potrzeby naukowe.**			
	26	Eksperymenta przy wykładach *a.* dla profesora rolnictwa 30 złr. *b.* „ „ anat. i fizolog. 40 „ *c.* „ „ miern. i niwel. 10 „ *d.* „ „ mech. i budow. 30 „ *e.* „ „ botan. i fizyol. 15 „ *f.* „ „ technologii 30 „	155		
	27	Zbiory i muzea *a.* utrzym. i uzupeł. zbioru anatom. 50 złr. *b.* „ „ „ botan. 50 „ *c.* „ „ „ entomol. 25 „ *d.* zbiór modeli do mechaniki 250 „ *e.* sprawienie najp. instrum. fizykal. 150 „	525		
	28	Laboratorya *a.* utrzymanie i usługa laboratoryum chemicz. 500 złr. *b.* laborat rośl. fizyolog. 100 „	600		
	29	Ogród botaniczny *a.* płaca ogrodnika 460 złr. *b.* utrzymanie ogrodu 150 „ *c.* utrzymanie i uzupełnienie ogrodu owocowego i szkółek 100 „	710		
	30	Biblioteka i czytelnia *a.* przykupno dzieł 150 złr. *b.* czasopisma 120 „	270		
	31	Utrzymanie pola doświadczalnego i przykupno nawozów	250		
	32	Wycieczki naukowe uczniów z profesorami	350		2.860
		Razem . . .	.	.	19.915
		Dochody.			
I.		**Opłaty od uczniów.**			
	1	Wpisowe od 50 uczniów po 5 złr. . . .	250		
	2	Czesne: od 35 uczniów po 50 złr. 1750 złr. od 15 uczniów po 25 złr. 375 złr.	2125		
	3	Za pomieszkanie od 20 uczniów po 50 złr.	1000	.	3.375
II.	4	Dochód z pasieki	200	.	200
III.	5	Zwrot myta z kasy miejskiej	140	.	140
		Razem	.	.	3.715
		Porównanie.			
		Wydatki			19.915
		Dochody			3.715
		Niedobór	.	.	16.200

B. Krajowa Szkoła parobków.

Liczba Rubryk	Liczba Pozycyi	Wydatki	Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem
			Złote austryackie		
		Płace nauczycieli.			
I.	1	Nauczyciel fachowy	920	.	
	2	„ pomocniczy	600	.	
	3	Docent weterynaryi	150	.	
	4	Nauczyciel dozorca robót ręcznych . . .	240	.	1.910
II.		**Koszta administracyjne.**			
	5	Zarząd: *a)* remuneracya Dyrektora 200 złr. *b)* potrzeby kancelaryjne, druki, inseraty, portorya it. d. 60 „	260	.	
	6	Opał i światło	120	.	
	7	Utrzymanie budynku szkolnego, asekuracya i kominiarz	100	.	480
III.		**Potrzeby naukowe.**			
	8	Zaprzęgi do demonstracyi	140	.	
	9	Utrzymanie narzędzi szkolnych	40	.	
	10	Przykupno zwierząt do sekcyi	30	.	
	11	„ maszyn drobniejszych i narzędzi	200	.	410
		Razem .	.	.	2.800
		Dochody . . .	.	.	.
		Niedobór .	.	.	2.800
		Zestawienie.			
		A. Niedobór krajowej wyższej szkoły roln.	16.200	.	
		B. „ „ szkoły parobków .	2.800	.	19.000
		Pokrycie z subwencyi państwowej . . .	.	.	7.000
		Pozostaje do pokrycia z funduszu krajowego	.	.	12.000

Alegat 7.

Etat

osób i płac grona nauczycielskiego przy krajowéj wyższej szkole rolniczej i krajowej praktycznej szkole parobków i dozorców gospodarskich w Dublanach.

A.

Grono nauczycielskie krajowéj wyższéj szkoły rolniczéj w Dublanach składa się:

I. z sześciu stałych profesorów fachowych, z których jeden jest równocześnie Dyrektorem zakładu tudzież Dyrektorem krajowéj praktycznéj szkoły parobków i dozorców gospodarskich;

II. z pięciu docentów i dwóch adjunktów.

B.

Grono nauczycielskie krajowéj praktycznéj szkoły parobków i dozorców gospodarskich składa się prócz Dyrektora:

I. z dwóch nauczycieli stałych, jednego fachowego, drugiego pomocniczego,

II. z jednego nauczyciela niestałego (docenta.)

I.

1. Stali profesorowie fachowi wyższéj szkoły rolniczéj i stali nauczyciele szkoły parobków są urzędnikami krajowémi ze wszystkiemi prawami i obowiązkami określonemi w ustanowie służby krajowéj i uchwale Wysokiego Sejmu o etacie i płacach urzędników i sług Wydziału krajowego z dnia 3go stycznia 1874.

2. Pierwszy profesor fachowy wyższéj szkoły rolniczéj a równocześnie Dyrektor obydwu zakładów otrzymuje wolne pomieszkanie i pobiera:

roczną stałą płacę w kwocie . . . . 2000 złr. w. a.
dodatek aktywalny w rocznéj kwocie . . 360 „
i dodatek pięcioletni . . . . . 200 „

3. Wszyscy inni stali profesorowie fachowi wyższéj szkoły rolniczéj otrzymują również wolne pomieszkanie i pobierają:

roczną stałą płacę w kwocie . . . . 1300 złr. w. a.
dodatek aktywalny w rocznéj kwocie . . 140 „
i dodatek pięcioletni . . . . . 200 „

4. Stały nauczyciel fachowy szkoły parobków otrzymuje wolne pomieszkanie i pobiera:

roczną stałą płacę w kwocie . . . . 800 złr. w. a.
dodatek aktywalny w rocznéj kwocie . . 120 „
dodatek pięcioletni . . . . . 150 „

5. Stały nauczyciel pomocniczy szkoły parobków otrzymuje wolne pomieszkanie i pobiera:

roczną stałą płacę w kwocie . . . . 500 złr. w. a.
dodatek aktywalny w rocznéj kwocie . . 100 „
dodatek pięcioletni . . . . . 100 „

6. Dodatek pięcioletni nadaje Wydział krajowy każdemu z tych profesorów i nauczycieli podług powyższéj wyrażonéj stopy, skoro tenże pełnił na jednéj i tej samej posadzie służbę przez pięć lat nieprzerwanie.

Służba pełniona przy innych urzędach lub szkołach niekrajowych, chociażby przyjętą została do emerytury, nie będzie policzoną przy wymiarze dodatku pięcioletniego.

Dodatek pięcioletni niemoże być udzielony jednemu i temu samemu profesorowi względnie nauczycielowi na tej saméj posadzie częściéj jak trzy razy t. j. za 15 lat nieprzerwanéj służby. Dodatek ten stanowi część płacy i będzie doliczony do stałéj płacy przy wymiarze emerytury.

Zaliczki na płacę udzielane ne podstawie §. 37 ustanowy służby krajowéj udzielane będą także na dodatki pięcioletnie.

7. Dodatek aktywalny nie może być policzony do emerytury.

8. Co do dyet należy stosować się do §. 9. uchwały Sejmowéj z dnia 9. stycznia 1874.

II.

9. Adjunkci wyższéj szkoły rolniczéj dodani do pomocy profesorom fachowym, nie są stałemi urzędnikami krajowémi a otrzymują wolne pomieszkanie i pobierają roczną płacę w kwocie 800 złr. w. a. bez żadnych dodatków i bez prawa do emerytury.

10. Docent Wyższéj szkoły rolniczéj jako też nauczyciel niestały (docent) szkoły parobków nie są również urzędnikami krajowémi i pobierają następujące wynagrodzenie:

a)	docent zoologii w rocznéj kwocie . . .	200	zł.
b)	„ weterynaryi „ „ . . .	400	„
c)	„ leśnictwa „ „ . . .	200	„
d)	„ języków: polskiego i niemieckiego w rocznej kwocie	300	„
e)	„ historyi i geografii w rocznéj kwocie .	300	„
f)	„ weterynaryi przy szkole parobków w rocznéj kwocie	150	„

11. Stanowisko adjunktów i docentów, ich prawa i obowiązki, określa bliżéj statuta organizacyjne krajowéj wyższej szkoły rolniczej i krajowej praktycznéj szkoły parobków i dozorców gospodarskich w Dublanach tudzież regulamina i instrukcye na podstawie tych statutów wydać się mające.

Alegat 8.

Parcele majętności Dublańskiej mające przejść na własność kraju.

Liczba katastr. parceli	Stan dotychczasowy	Objętość				Wartość			
		morgi	sążnie	morgi	sążnie	Złr.	ct.	Złr.	ct.
	I. Parcele służące dotąd na użytek szkół.								
252	Ogród botaniczny i warzywny . .	4	327						
253	„ „ „ . .	—	524						
254	„ „ „ . .	—	294						
255	„ „ „ . .	—	137						
256	„ „ „ . .	—	88						
257	Grunt pod budynkiem szkolnym z po-	—	1355						
258	dwórzem i ogródkiem . .	—	143						
655 część	Grunt zajęty pod pomieszkania i ogródki profesorów . . .	2	—						
655 część	Ogród owocowy przy bud. mieszk. prof.	2	—						
678 część	Grunt zajęty pod pole doświadczalne	3	800	13	468			1700	—
	II. Parcele dodać się mające z gruntów folwarcznych.								
655 reszta	Pole orne	10	1500			1310	—		
656	Łąka	—	1026			95	—		
678 część	Pole orne	2	100			250	—		
680	„ „	2	151			255	—		
681 część	„ „	3	—	18	1177	360	—	2270	—
				32	45	—	—	3970	—

L. 5889.

Aleg. LXVIII.

Sprawozdanie

Wydziału krajowego pod względem robót, kollaudacyi i funduszów budowy zakładu dla obłąkanych na Kulparkowie.

Wysoki Sejmie!

Budowa zakładu dla obłąkanych na Kulparkowie pierwotnie podjęta przez c. k. Rząd, następnie prowadzona do naszych czasów przez Reprezentacyę krajową, została już w znacznej części wykończoną. Pozostają jeszcze w tej budowie do wykonania roboty, które będziemy mieli zaszczyt poniżej przedstawić Wysokiemu Sejmowi.

Wprzód atoli pozwalamy sobie poprzedzić następującemi uwagami:

W sprawozdaniach corocznych począwszy od roku 1867. do końca grudnia 1875. wykazywaliśmy przebieg czynności, dotyczących budowy zakładu co do postępu robót, jak niemniej co do funduszów, niepomijając przytem ważniejszych momentów oddziaływających na zmiany budowy. Obecnie przedstawiamy Wysokiemu Sejmowi pogląd krytyczny na budowę, o ile to dozwalają nam opracowane plany kollaudacyjne istniejących już części zakładu, które **Alleg. I.** według załączonego 1/. wykazu składamy na stół Wys. Izby.

Przyczem nadmieniamy, iż rachunki kollaudacyjne będące już prawie na ukończeniu, będziemy mogli także niebawem przedłożyć Wys. Sejmowi.

Wydział krajowy podejmnąc z samego początku sprawę budowy kulparkowskiej, oparł się z jednej strony na przekazanym mu przez c. k. Rząd operacie technicznym, któren był wynikiem orzeczenia komisyj lekarsko-technicznych, z drugiej zaś strony na uchwale Wys. Sejmu z roku 1868: „Zalecić Wydziałowi krajowemu rozpoczęcie bezzwłoczne budowy gmachu w Kulparkowie funduszami już na ten cel istniejącymi, a następnie przedłożenie Sejmowi krajowemu planu operacyi finansowej do pokrycia kosztów przenoszących wysokość tych funduszów.“

Szereg czynności w tym pierwszym peryodzie budowy przeprowadzonych przez Wydział krajowy, obejmuje przedewszystkiem naoczne przekonanie się, czy przeznaczona pod budowę miejscowość odpowiada warunkom i celom zakładu, a to za współudziałem komisyi znawców, którzy w tym względzie wydali zadawalniającą opinię. Następnie przystępując do przygoto-

wawczych robót budowy — Wydział krajowy starał się rozmaitymi środkami osiągnąć oszczędności, za jeden z takowych uważał z pierwszej ręki i wczesne dostarczenie materyału budowlanego. W tym też celu przeprowadzono ugody z pojedynczymi dostawcami kamienia, piasku, wapna, ciosów, drzewa, urządzono na miejscu cegielnię dla wyrobu potrzebnych do budowy cegieł, rozpoczęto plantowanie i oparkanienie przeznaczonej pod budowę przestrzeni i t. p.

Przed przystąpieniem jednakże do rozpoczęcia budowy uznał Wydział krajowy potrzebnem znieść się z renomowanymi podobnymi zakładami w Austryi, zbadać je dokładnie i uzyskać zdanie, o ile plany na zakład kulparkowski odpowiadają rzeczywiście tegoczesnym wymogom.

W tym celu wysłano dyrektora budowy wraz z planami do Wiednia, Pesztu, Pragi i Berna. Dyrektorowie tychże zakładów w ogólności zalecali bardzo przyjęcie systemu pawilonowego, jako najopowiedniejszego dla celów zakładu, zarazem oświadczyli się stanowczo przeciwko pomieszczeniu administracyi zakładu w gmachu przeznaczonym dla chorych, nadto dali dyrektorowi budowy wskazówki do niektórych zmian w pierwotnym projekcie rządowym. Względy oszczędności nie pozwoliły Wydziałowi krajowemu przyjąć zaleconego systemu pawilonowego, natomiast uznał koniecznem polecić dyrektorowi budowy wykonanie szczegółowych planów i kosztorysów z uwzględnieniem innych uwag otrzymanych od dyrektorów rzeczonych zakładów.

Jednocześnie napierały różne okoliczności na wprowadzenie w życie budowy.

I tak przedewszystkiem uchwała Wysokiego Sejmu polecająca Wydziałowi krajowemu bezzwłoczne rozpoczęcie budowy. Towarzyszące okoliczności w tym względzie, użalanie się szpitalu głównego we Lwowie na przepełnienie oddziału obłąkanych, jak niemniej nalegania szpitali zagranicznych, domagających się odebrania mieszczących się u nich tutejszo-krajowców, nadto obawa, iż w razie wstrzymania dostawy zakontraktowanych już materyałów na przypadek opóźnienia budowy, naraziłoby się fundusz budowy na nieuniknione straty. Reflektował Wydział krajowy także na to, iż zmiany projektów dotyczeć miały tylko części środkowej budynku głównego, jako tej, z której usunięta być miała administracya zakładu, z budową zaś skrzydeł bocznych zastósować się miano do planów rządowych. W skutek czego czuł się Wydział krajowy spowodowanym rozpisać licytacyę, zawrzeć umowę z przedsiębiorcą robót grabarskich, murarskich i ciesielskich jak niemniej zarządzić inne na czasie będące roboty, następnie przystąpić do budowy budynku ekonomicznego i gmachu głównego.

Na tem kończy się niejako pierwszy peryod budowy zakładu w Kulparkowie, w której, jak przebieg sprawy wykazuje, myślą zasadniczą Wydziału krajowego było z inicyatywy c. k. Rządu i za uchwałą Wys. Sejmu z r. 1868. podjętą budowę doprowadzić do pożądanego celu w granicach możliwej a racyonalnej oszczędności, tak, żeby zakład rzeczywistym a niezbędnym potrzebom w zupełności odpowiedział.

Według przyjętego przez nas programu, określającego całość stworzyć się mającego zakładu, opracowane szczegółowe plany i kosztorysy przedłożyliśmy Wysokiemu Sejmowi sprawozdaniem z dnia 26 września 1871 r.

Wysoka Izba uchwałą z 17. października 1871 odrzuceniem wniosku Wydziału krajowego a przyjęciem wniosku komisyi budżetowej odrzuciła tem samem nadany tej budowie pewny i jasny program, nie zastępując go żadnym innym. Kierując się w myśl propozycyi komisyi budżetowej nie tyle względami, wypływającemi z rzeczywistych potrzeb zakładu, jak obawą zbytniego obciążania funduszów krajowych, uchwaliła Wysoka Izba znaczne oszczędności w tej mierze, ale w nich to się mieścił właśnie zarodek zwiększonych wydatków przez zburzenie i przeistoczenie wybudowanych już części, a wywołanych tą mniemaną oszczędnością.

Jeżeli Wydział krajowy nie potrafił wówczas bronić energicznie swego wniosku, to znajdujemy dostateczne tegoż powody w sprawozdaniu Komisyi budżetowej z 10. stycznia 1874.

„Rzeczywiście 1871. r. Komisya wywarła na Wydział kraj. nacisk tak silny, że postanowienie o zmianie planów budowli już rozpoczętych, a zwłaszcza podczas zbyt krótkiego czasu sesyi sejmowej, nastąpić musiało szybko i bez dostatecznego przygotowania. Przy najlepszej woli brakowało czasu do przewidzenia wszystkich następstw zmniejszenia skrzydeł o $^2/_3$ części i zaniechania budynku administracyjnego na całość zakładu, a to nie tylko pod względem architektonicznym, ale i co do wewnętrznego urządzenia".

Nadto sprawozdanie Komisyi budżetowej z października 1874. r. między innemi uwagami „Gdyby w roku 1871. zażądano opinii biegłych psychiatrów, nie postąpionoby tak doraźnie z umniejszeniem budowy z wykreśleniem $^2/_3$ skrzydeł".

Te wszystkie burzenia i przeistoczenia, którym budowa kulparkowska od wzmiankowanej uchwały uledz musiała, nie stworzyły jak tylko kosztowne prowizorya, nie mogące odpowiedzieć w zupełności potrzebom i wymogom tego co raz to więcej wzrastającego zakładu.

Wydział krajowy zajmując się budową zakładu i znając całą jego doniosłość, uważał za swój obowiązek pomimo przeświadczenia o nieprzychylném zapatrywaniu się większości Wysokiej Izby na tę sprawę, raz jeszcze w r. 1873. przedłożyć do uchwały Wysokiej Izby odrzucone plany i kosztorysy z 1871. r. Wniosek ten jednakże tak jak i poprzedni z r. 1871. upadł. Dopiero uchwała Wysokiego Sejmu z 15. października 1874 r., uwzględniając w połowie propozycye Wydziału krajowego, zaradziła częściowo potrzebom zakładu, jednakże nie zaspokoiła w zupełności onychże. W tym tu niejako drugim peryodzie budowy zrobić można uwagę, iż brak jednego programu, mającego stworzyć całość zakładu, zrodził niefortunny modus vivendi budowy z dnia na dzień raczej z uchwały do uchwały sejmowej, co musiało niekorzystnie oddziaływać na prawidłowy rozwój budowy i spowodować znane już następstwa.

Zmiany, jakie wywołane zostały wskutek uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 17. października 1871. roku, uwidocznione na planach kollaudacyjnych, przedstawiają się w krótkości jak następuje:

Budynek główny i kanały.

Rozszerznie części środkowej gmachu głównego.

Wydział krajowy, ze względu, że tak budowa domu administracyjnego, jak też dalszych części bocznych pawilonów, ma być zaniechaną stósownie do uchwały z 1871. r. polecił obmyśleć choćby też prowizoryczne pomieszczenie administracyi zakładu, co w razie wejścia tegoż w życie byłoby koniecznem i niezbędném. Z uwagi jednak, iż pozostawienie stałe administracyi w gmachu głównym, już raz z projektu ogólnego usunięte, nie dałoby się żadną miarą zaadoptować, — starano się o rozszerzenie tej części budynku w taki sposób, aby w razie pomyślnym, to jest wtedy, kiedy budynek administracyjny osobnoby stanął, to rozszerzenie mogło być zużytkowane na inne niezbędne cele. I tak też to zarządzono, że części przybyłe tym sposobem mogą być użyte na sale odwiedzin i na zwiększenie infirmeryi.

To rozszerzenie oprócz wykazanych kosztów przez Wydział krajowy w 1873. r. pociągnęło za sobą następujące kosztowne przeróbki: zerwanie już położonego cokołu w tylnej części budynku głównego na długość 34 sążni, wybijanie otworów dla drzwi, kominów i kaloryferów, zburzenie dawnych klatek schodowych i zmianę już odwiązanego stolca dachowego dla środkowej części budynku. — Następnie dodać wypada i tę okoliczność, że mury 27 sążni długie, założone jako zewnętrzne a więc znacznie silniejsze, stały się z powodu tego rozszerzenia murami wewnętrznymi nie potrzebującymi mieć tę zbytnią grubość.

W kanałach z powodu zbliżenia budynku głównego do budynku ekonomicznego musiał być dodany nowy otwór ściekowy.

Uchwalone zaniechanie dalszej budowy bocznych pawilonów, spowodowało konieczność zamurowania korytarzów przez wszystkie piątra a oprócz tego przymurowanie w parterze do tychże prowizorycznych przedsionków, które to roboty w części są już zburzone, w części zaś po ukończeniu nowobudujących się bocznych pawilonów zniszczonemi być muszą.

Reszta przeróbek w budynku głównym zostały spowodowane orzeczeniem ankiety lekarskiej, która zażądała zmiany systemu ogrzewania za pomocą kaloryferów na zwykły system pieców i systemu beczkowego kloak na kloaki systemu d' Arceta.

Budynek ekonomiczny, łazienki i korytarze.

Zmiany uwidocznione na planach łazienek i przytykających do nich części budynku ekonomicznego wynikły z następujących powodów:

W zakreślonym ogólnym projekcie zakładu pomieszczone były łazienki w głównym budynku z osobna dla każdego oddziału chorych.

Gdy jednakże uchwała Wysokiej Izby z r. 1871 nie dozwoliła jak tylko na budowę $^1/_3$ części bocznych pawilonów, zwrócono uwagę, iż pozostawienie łazieniek w budynku głównym odjęłoby w razie objęcia w używalność tegoż znaczną przestrzeń potrzebną choćby tylko dla tej liczby chorych, jaka się podówczas mieściła w szpitalu powszechnym we Lwowie.

Musiano więc obmyśleć sposób umieszczenia łazienek w innem miejscu w przyszłości najdogodniejszem a przytem oszczędnem.

W opracowaniu szczegółowych planów dla tej budowy przyłączono je do budynku ekonomicznego; że zaś budynek ów był już pod dachem, musiano podjąć różne zmiany w częściach zetknięcia się tych dwóch budowli.

Późniejsze zmiany w budynku ekonomicznym a mianowicie w tylnej jego części wynikły skutkiem orzeczenia ankiety lekarskiej oświadczającej się przeciwko pomieszczeniu pralni w suterenach, w których to ubikacjach przyszłe aparaty gazowe mogą być umieszczone, a przemawiającej za przeniesieniem całkowicie do parteru pod susznię na ten cel urządzoną obok maglowni.

Zmiany zaszłe we frontowej części tegoż budynku datują się od przeprowadzenia chorych do zakładu, w roku zeszłym, w którym to czasie musiano lokale przeznaczone na warstaty dla chorych lub na cele gospodarskie, podzielić na mniejsze ubikacje, aby tylko zaradzić potrzebom, jakie to przeniesienie chorych wywołało.

W dopełnieniu sprawozdania z czynności naszych z r. 1875. (str. 102) przechodzimy w niniejszem sprawozdaniu do kwestji funduszów, a mianowicie:

I. funduszów dotyczących budowy w częściach jej przez Wysoki Sejm uchwalonych;
II. funduszów potrzebnych na dalsze nieodzowne uzupełnienie zakładu.

Ad. I.

Fundusze budowy składające się z sum przez c. k. Rząd dostarczonych Reprezentacyi krajowej, z sum ostatnim razem uchwałą Wysokiego Sejmu z 15. października 1874 przyzwolonych i oraz z dochodów stałych po koniec lutego r. b. wykazują:

Dochód ogólny w kwocie	888.815	zł.	72 ct.
Wydano po 15. października 1874	559.865	„	50 „
Pozostało do dalszego użycia	328.950	zł.	22 ct.

Przyczem się nadmienia, iż z wykazanych powyżej funduszów wydano na budowę i inne cele poniżej przedstawione po koniec lutego 1876 kwotę . . . . . 769.988 „ 85 „

Następujące kategoryczne zestawienie, tworzące obraz ogólny użycia tej pozostałej sumy, posłuży zarazem Wysokiej Izbie za pogląd szczegółowy — tak na wydatki, jak na sumy rozporządzalne i sumy potrzebne do zupełnego pokrycia kosztów, niemniej niedobory każdego działu dozwolonych robót.

Zestawienie funduszów ad. I.

Liczba porządk.	Liczba kategoryi	Wyszczególnienie budowy	Preliminowano zł.	ct.	Wydano zł.	ct.	Zostało zł.	ct.	Koszta rzeczywiste zł.	ct.	Niedobór zł.	ct.	Potrzeba zł.	ct.
1		Na ukończenie robót w istniejących częściach zakładu i pokrycie reszty należytości przedsiębiorców uchwałami Wysokiego Sejmu po dzień 15. października 1874. fundusz zapasowy i dodatkowo w dniu tym uchwalony . . .	142.609	26	121.773	46	20.835	80	162.228	43½	19.619	17½	40.454	97½
2		Na wewnętrzne mechaniczne urządzenia zakładu:												
	a	Wodociągi . . .	14.000	—	—	—	14.000	—	28.924	82	14.924	82	28.924	82
	b	Łazienki	—	—	—	—	—	—	3.915	14	3.915	14	3.915	14
	c	Pralnia i susznia .	4.000	—	—	—	4.000	—	5.840	3	1.840	3	5.840	3
	d	Kuchnia	2.000	—	—	—	2.000	—	3.790	98	1.790	98	3.790	98
	e	Piekarnia	600	—	—	—	600	—	600	—	—	—	600	—
	f	Oświetlenie gazem .	2.000	—	—	—	2.000	—	7.943	55	5.943	55	7.943	55
	g	Piła cyrkularna .	—	—	—	—	—	—	302	51	302	51	302	51
3		Na budowę dalszą gmachu głównego z pawilonami dla furjatów	150.740	96	88.349	89	62.391	7	164.846	61	14.105	65	76.496	72
4	a	Na trupiarnię i prosektoryum . . .	7.000	—	—	—	7.000	—	13.603	32	6.603	32	13.603	32
	b	Na stajnię i wozownię	3.000	—	—	—	3.000	—	3.242	5	242	5	3.242	5
	c	Na magazyn i chlewnik	3 000	—	—	—	3.000	—	3.864	87½	864	87½	3.864	87
		Suma .	328.950	22	210.123	35	118.826	87	399.102	31½	70.152	9½	188.978	96½

Zestawienie wyż przywiedzione wykazuje sumę potrzebną do pokrycia kosztów	188.978 zł.	96½ ct.
Sumę zostającą do użycia	118.826 „	87 „
Niedobór . .	70.152 „	09½ „

Na usprawiedliwienie tego na pozór tak znacznego niedoboru, Wydział krajowy przedkłada Wysokiej Izbie następujące szczegółowe wyjaśnienia.

ad 1. Roboty budowlane w istniejących częściach zakładu.

Dział ten dotyczy w małej tylko części, ukończenie robót zwykłych budowlanych w istniejących a przeważnie już zajętych częściach gmachu głównego, budynku ekonomicznego, łazienek, kurytarzy, dziedzińców i ogrodów. Roboty te bowiem obliczone są tylko na sumę zł. 8788 63 ct., reszta zaś potrzebnej sumy ma być użytą na uzupełnienie należytości różnych przedsiębiorców za roboty już ukończone co po wykonaniu rachunków kollaudacyjnych, i po odbytej kollaudacyi bezwłocznie nastąpić winno. Niedobór w sumie 19.619 zł. 17½ ct. wykazany, nie może być uważanym jako wyłącznie ten dział robót obciążający a to dlatego, iż w sumie tej, a względnie i w sumie kosztów rzeczywistych (16 228 zł. 43½ ct.) mieszczą się różne wydatki, które jak to sam ich rodzaj wskazuje, nie mogły być pierwotnie przewidzianémi, niebyły objęte kosztorysami, właściwych więc kosztów budowy obciążać niepowinny. Do tych należą wydatki na roboty i urządzenia, wywołane przyśpieszoném w r. 1875. oddaniem zakładu do użytku chorych (jak koszta urządzenia prowizorycznie pralni, stajni i wozowni, chlewnika, łazienek, kloak, kuchni, lodowni i t. p., koszta adaptacyjne dla prowizorycznéj administracyi, koszta czyszczenia studni, koszta naprawy drogi do zakładu, koszta prowizorycznego odparkanienia zakładu od placu budowy i inne), koszta czynności komisyi kollaudacyjnéj, koszta asekuracyjne, podatki i daniny, utrzymanie budynków dworskich i propinacyjnych, koszta drenowania ogrodów i ich utrzymania jak niemniéj i inne.

Wykazanie szczegółowe wydatków tych nadzwyczajnych nastąpić dopiero będzie mogło po zamknięciu wszystkich odnośnych rachunków, i w części po finalném przeprowadzeniu kollaudacyi. Dzisiaj atoli opierając się na przygotowanych już zestawieniach, twierdzić możemy, iż koszta te wykażą co najmniej sumę 15,000 zł. Pozostała w ten sposób reszta niedoboru rzeczywistego w kwocie 4619 zł. 17 ct. wprawdzie dowodnie wykazana być może dopiero rachunkami kollaudacyjnemi. Na razie atoli na usprawiedliwienie tegoż nadzwyczajnego wydatku podnieść możemy tę okoliczność, iż niedobór ten obejmuje przeważnie wydatki poniesione z powodu zmienionego na przedstawienie ankiety lekarsko-technicznéj systemu kloak i ogrzewania zakładu a to zmiany w systemie kloak beczkowém na system latrynowy d'Arceta, zaś w systemie ogrzewania kaloryferami na zwykłe ogrzewanie piecami kaflowymi.

Poczuwając się do obowiązku złożenia w swoim czasie szczegółowego rachunku z powyżéj nadmienionych wydatków, przedstawiamy tymczasowo Wysokiemu Sejmowi prośbę o uwzględnienie powyższego niedoboru w kwocie 19.619 zł. 17 ct. w. a.

ad 2. Wewnętrzne mechaniczne urządzenie zakładu.

Jak w ogólnych zarysach budowy, tak i w tych na ostatnim planie jej postępu będących urządzeniach, zamierzał Wydział krajowy na razie ze względów oszczędności, kierować się myślą przewodnią projektów przekazanych sobie przez c. k. Namiestnictwo, tém więcej zaś,

iż dążność taką zalecała Wydziałowi krajowemu pierwsza uchwała Wysokiej Izby z roku 1868. Gdy jednakże projekta te po ściślejszém ich zbadaniu okazały się w tym kierunku opracowane nadto pobieżnie i z pominięciem wielu niezbędnych ulepszeń a nawet z pominięciem zupełnem niektórych części, Wydział krajowy, w zbliżającym się peryodzie do podjęcia i zarządzenia tych robót, uznał konieczność zasięgnięcia zdania ankiety lekarsko-technicznéj i takową też jak sprawozdania czynności z roku 1874. i 1875. wskazują, niejednokrotnie tym celem powoływał.

Wynikiem tych zbiorowych narad było, rozszerzenie pierwotnego niedostatecznego projektu wewnętrznych urządzeń zakładu kulparkowskiego i ułożenie programu, najwięcej zbliżającego się do niezbędnych potrzeb i do znanych już tego rodzaju urządzeń w celniejszych zakładach zagranicznych. Wypracowany na podstawie tego programu ogólny zarys techniczny urządzeń tych dotyczący, przesłano siedmiu specyalnym firmom tak krajowym jak i innym, z żądaniem przedłożenia szczegółowych projektów, kosztorysów i deklaracyi na objęcie robót tych w przedsiębiorstwo, któremu też żądaniu firmy te zadość uczyniły.

Z porównania tych wypracowań i kosztorysów, które postawionym przez nas wymaganiom najwięcéj odpowiedziały, okazały się w każdym z nich znaczne in plus różnice kosztów przewyższających sumy przeznaczone na ten cel uchwałą Wysokiego Sejmu z 14. stycznia 1874.

Przeciętna zaś tych różnic daje niedobór w sumie 28.717 zł. 3 ct.

Zamieszczone powyżej zestawienie funduszów budowy wykazuje w pozycyach 2 a—g, niedobór kosztów, któren zaś jako poprzednio nieobjęty uchwałą Wysokiej Izby, dodatkowej wymaga decyzyi. Do tego należą:

Urządzenie łazienek obliczono na	3915 zł.	14 ct.
„ piły cyrkularnej	302 „	51 „
Razem . .	4217 zł.	65 ct.

Działy te urządzeń uważane w r. 1873. za mniej pilne, nie były objęte preliminarzem przedłożonym Wysokiej Izbie. Z uwagi jednak, iż z chwilą wejścia zakładu w życie — urządzeń takich jak łazienki zaliczających się do najgłówniejszych potrzeb leczniczych, następnie zaś piły do rznięcia drzewa, nader ułatwiającej obsługę i zmniejszającej w tej mierze koszta administracyi zakładu, dłużej pomijać nie należy, z uwagi nadto, iż dyrektor zakładu urządzeń tych usilnie się domaga, Wydział krajowy objął je ogólnym planem niniejszego przedłożenia.

Chcąc następnie wykazać powody znacznej sumy niedoboru, wyznać najpierw należy, iż mimo rozszerzenia, do granic ogólnych potrzeb programu urządzeń mechanicznych na podstawie orzeczenia ankiety, Wydział krajowy nie mógł przed oddaniem tego programu, do szczegółowego opracowania specyalnym fabrykom podać dokładnej sumy kosztów. Opierając się jednakże na kosztorysach budowy zbyt umiarkowanie obliczonych pod wpływem zalecanych oszczędności, przedłożył Wydział krajowy Wysokiemu Sejmowi w r. 1874. do uchwały sumę na niecałkowite urządzenia mechaniczne 22600 złr. która to suma jak oferty fabryk przekonywają, żadną miarą wystarczającą być nie może.

Dalszych przyczyn na usprawiedliwienie różnicy kosztów szukać należy jak w wszelkich gałęziach przemysłu tak i tu, w postępie i udoskonaleniu systemów tych tak skomplikowanych urządzeń — w użyciu do nich wyborowych materyałów — i w przeprowadzeniu robót w sposób, zapewniający trwałość, łatwą, bezpieczną i korzystną usługę. Że zaś zakład umysłowo chorych pod względem bezpieczeństwa nierównie większéj w tym kierunku wymaga oględności, przy urządzeniu najmniejszych nawet szczegółów — jak każden inny, przeto też i koszta tych urządzeń stosunkowo a nawet znacznie większymi być muszą.

Wysoka Izba już poprzednią swą uchwałą uznać raczyła ważność podniesionéj tu przez nas ponownie sprawy, jako téj, od któréj doprowadzenia do skutku — zawisłym jest ład, wygoda, czystość, oszczędność tem samem zbawienny wpływ na stan chorych. Wydział krajowy polegając na téj uchwale i sądząc zarazem, że Wysoka Izba powyższe uzasadnienie zwiększo-

nych kosztów za dostateczne uznać raczy, oczekuje przychylnego ocenienia téj sprawy. Z uwagi także, że jakkolwiek przypuszczać można, iż dalsze ugodowe porozumienia z firmami oferującemi — korzystniejsze co do kosztów jak dotąd wykażą rezultaty, co usilnem będzie naszem staraniem, chcielibyśmy uniknąć drażliwéj konieczności, ponownego jeszcze wnoszenia téj sprawy przed Wysoką Izbę, i tym celem upraszamy Wysokiego Sejmu o uchwalenie rzeczonego niedoboru w sumie całkowitéj 28.717 zł. 3 ct. w. a.

ad 3. Dalsza budowa gmachu głównego z pawilonami dla furyatów.

Uchwałą z 15. października 1874 przyzwoliła Wysoka Izba na budowę dalszych części gmachu głównego, wraz z przyległemi częściami dla furyatów, preliminując na ten cel sumę 150,740 zł. Stosując się do polecenia Wysokiéj Izby oddaliśmy wykonanie téj budowy w przedsiębiorstwo ogólne panom Tomaszowi Gamskiemu i Eugeniuszowi Pfeiffrowi na podstawie
Alleg. 2. pod datą 2. maja 1875. r. zawartego a tu załączającego się $^{2}/_{.}$ kontraktu.

W sprawozdaniu z czynności naszych z r. 1875. (str. 105) zamieściliśmy szczegóły dotyczące postępu tej części budowy — niniejszem zaś zamierzamy sprawozdanie to uzupełnić przedłożeniem Wysokiej Izbie części finansowéj.

Według artykułu IIgo kontraktu należytość obliczać się ma po cenach jednostkowych kosztorysu z nadwyżką 5%.

Suma tego kosztorysu jest	147.043 zł.	67 ct.
5% nadwyżki	7.352 „	18 „
Suma więc robót kontraktowych	154.395 „	85 „

Do tej sumy doliczać należy roboty nadkosztorysowe a nieprzewidziane jako to:

1. Na uzasadnione już w ogólnem sprawozdaniu betonowanie fundamentów w części lewego pawilonu oddziału mężczyzn, obliczono już i wypłacono sumę . . 3098 zł. 58 ct.

2. Na inne roboty nadkosztorysowe po części już wykonane, jak rozebranie prowizorycznych murowanych przysionków przy kurytarzach, istniejących już części pawilonu, roboty ciesielskie i blacharskie, spowodowane połączeniem dachów nowych z dawnymi i inne późniejsze wykonać się mające, jak rozebranie murów, zamykających korytarze istniejące w używanej części, wymurowanie kanałów od dołów latrynowych do kanału głównego, połączenie budowy nowej z budynkiem ekonomicznym, murowanymi korytarzami krytymi i inne pomniejsze okazać się mogące roboty doliczyć należy 5% sumy kosztorysowej czyli 7352 zł. 18 ct.

Razem roboty nadkosztorysowe 10.450 zł. 76 ct.

Suma więc kosztów jest	164.846 „	61 „
Suma na ten cel uchwalona	150.740 „	96 „
Niedobór	14.105 „	65 „

Powody tego niedoboru uzasadnia dostatecznie samo zestawienie sum powyższych, uzasadnia go też ustęp sprawozdania ogólnego dotyczącej betonowania fundamentów. Gdy zaś inne wyszczególnione roboty nadkosztorysowe okazują się niezbędnemi, a gdy zresztą jest rzeczą nieuniknioną, aby przy jakiejbądź budowie, tym więcej zaś przy budowie łączącéj się z dawniejszą, nie okazały się różne pomniejsze przewidzieć się nie dające roboty, przeto Wydział krajowy uprasza Wysoką Izbę o przyjęcie motywów tego przedłożenia i uchwalenie dodatkowo brakującej sumy 14.105 zł. 65 ct.

ad 4. Budynki gospodarcze.

Uchwałą z dnia 15. października 1874. r. przyzwolić raczył Wysoki Sejm na budowę prosektoryum i trupiarni, stajni na konie, wozowni i składu na rekwizyta ogniowe, wyznaczając na ten cel sumę . . . . . 13.000 zł.

Jak budowę pawilonów gmachu głównego, tak i te budynki w myśl uchwały Wysokiej Izby oddaliśmy panom Tomaszowi Gamskiemu i Eugeniuszowi Pfeiffrowi w przedsiębiorstwo na mocy tegoż samego kontraktu z dnia 2. maja 1875. z zastrzeżeniem, iż budowle te mają być w r. 1876. rozpoczęte i w tymże roku po koniec września ukończone i do użytku oddane.

Przeznaczenie tych budynków wymagało sytuowania ich w sposób zapewniający łatwą a niezbyt bliską komunikacyę z wnętrzem zakładu, łatwy i osobny zaś dojazd z zewnątrz szczególniej do trupiarni, skąd odbywać się mają kondukta pogrzebowe.

Projekta tych budynków wypracowane przez Dyrekcyę budowy na podstawie programu ułożonego przez ankietę lekarsko techniczną, zastosowane są tak do tegoż programu jak do wymagań wyżej wskazanych dotyczących sytuacyi. Gdy jednak okazała się niezbędna potrzeba zbudowania dla zakładu lodowni i chlewnika znaczne pod względem gospodarczym przynoszącego zakładowi korzyści, a projektowane położenie budynków w terenie wyższym od dziedzińców i ogrodów ułatwiały szczególniej umieszczenie lodowni pod jednym z tychże, zużytkowano więc tę sposobność i objęto zarazem projektem trupiarni i lodownię w podziemiu z osobnem wejściem — zaś chlewnik połączono z magazynem rekwizytów ogniowych.

Suma kosztorysów tych wszystkich budynków 20.710 zł. 24 ct. wykazuje z porównania z sumą na ten cel uchwaloną niedobór 7710 zł. 24 ct.

Niedobór ten spowodowany jest nietylko dodatkowo zaprojektowanymi chlewnikami i lodownią, ale także przewyżką cen, przyznaną przedsiębiorcom kontraktem w wysokości 5%.

Przyczem pozwalamy sobie nadmienić, że suma kosztów przez Wysoki Sejm przyzwolonych okazuje się za niską w porównaniu z sumą kosztów, objętych kosztorysami z r. 1871.

Poddając te uwagi pod rozwagę Wysokiej Izby i przedkładając zarazem według za-
Alleg. 3. łączonego ³/. wykazu dotyczące plany i kosztorysy wraz z planem sytuacyjnym — pozwala sobie Wydział krajowy poprzeć usilnie potrzebę wybudowania równocześnie lodowni i chlewników w sposób zaprojektowany a oszczędniejszy, niźli gdyby budynki te osobno wystawione być musiały.

W przekonaniu przychylnego przyjęcia niniejszego przedłożenia, oczekuje Wydział krajowy uchwały Wysokiej Izby, dozwalającej na pokrycie wykazanego niedoboru w kwocie 7710 zł. 24 ct.

ad II.

Przystępując w dalszym ciągu naszego sprawozdania do uzasadnienia funduszów potrzebnych na dalsze nieodzowne uzupełnienie zakładu, mamy zaszczyt przedstawić Wysokiemu Sejmowi jeszcze następujące sprawy:

1. Droga jezdna wraz z oparkanieniem w tylnych częściach zakładu.

W ścisłym związku z wykazanemi pod I. 4. zabudowaniami gospodarskiemi zostaje nieodzowna potrzeba urządzenia drogi dojazdowej, tak dla ułatwienia komunikacyi w celach gospodarczo-ekonomicznych zakładu, jakoteż dla uzyskania odpowiedniego dojazdu do trupiarni, zkąd odbywać się mają kondukta pogrzebowe.

Oddzielenie zaś tej drogi od zakładu, jak również oddzielenie budynków gospodarskich od ogrodów spacerowych dla chorych łączy potrzebę wystawienia parkanu w tylnych częściach zakładu.

Uznając słuszność tych potrzeb, przedkłada Wydział krajowy Wys. Sejmowi według wykazu 3) do przyjęcia opracowany przez Dyrekcyą budowy, a sprawdzony przez oddział techniczny projekt z kosztorysem, obejmujący wzmiankowane roboty w sumie 9.918 złr. 25 ct.

2. Prowizoryczne pomieszczenie administracyi zakładu.

Już z chwilą przeniesienia umysłowo chorych w r. z. z szpitala głównego do zakładu — okazały się trudności w pomieszczeniu prowizorycznej administracyi. Trudności te jednak spotędowały się z dniem 1. stycznia b. r., jako doiem wejścia zakładu w życie, na podstawie uchwalonego dlań statutu i wprowadzonej stałej organizacyi.

Obecne pomieszczenie administracyi wykazuje, że nic nie można było na razie zaradzić tej tak naglącej potrzebie bez odniesienia się do Wysokiej Izby.

Dotąd mieści się dyrektor zakładu w dwóch pokojach gmachu głównego — przeznaczonych pierwotnie dla chorych, — lekarze zajmują po dwa szczupłe pokoje, — rządca mieszka i urzęduje w jednym małym pokoju, obok sali służącej, teraz tymczasowo na kancelaryę zarządu i izbę przyjmowania chorych; oficyał, pisarz i nadzorca służby, tudzież kapelan i Siostry Miłosierdzia, pomieszczeni według możności, a dość szczuple w ubikacyach budynku ekonomicznego, po większej części przeznaczonych na warstaty rzemieślnicze dla chorych, na szwalnie i inne cele przeważnie gospodarcze. Nie da się tu zaprzeczyć, że takie pomieszczenie nietylko nie czyni zadość względom należnej wygody, ale nawet nie odpowiada najskromniejszym potrzebom personalu administracyi, poświęcającego zakładowi swe trudne bo ciągłej baczności wymagające usługi.

Zastanawiając się nad środkami zaradczemi w powyższym względzie przy obecnym ustroju zakładu — Wydział krajowy po wysłuchaniu Komisyi ad hoc delegowanej — uznał możliwem pomieszczenie tymczasowe administracyi w gmachu głównym i budynku ekonomicznym z utratą co najmniej 48 miejsc, przeznaczonych dla chorych i z ujmą innych korzyści, wskazanych dawniej i teraz dla naszego zakładu. Przedłożony nam na tej zasadzie opracowany przez dyrektora budowy w porozumieniu z dyrektorem zakładu projekt prowizorycznego pomieszczenia administracyi, uwidoczniony jest na załączonych pod 4. 5. i 6 /. planach i objęty zarazem kosztorysem, sprawdzonym przez oddział techniczny na 2.290 złr. 54 ct., któren na stół Wysokiej Izby przedkładamy· Projekt ten reflektuje tylko na funkcyonaryuszów, powołanych już do służby, nie uwzględnia zaś objętych także etatem zakładu trzeciego lekarza i nadzorczyni, jak również drugiego kapelana, mającego wejść do służby. Adoptacye, objęte tym kosztorysem, uwzględniają li niezbędne potrzeby — nie naruszają całości zakładu, a dozwalają w swoim czasie przywrócenie stanu pierwotnego. Z uwagi, iż w razie przychylsej uchwały Wysokiego Sejmu co do projektowanego przez nas poniżej domu administracyjnego, którego budowa trwałaby 2 lata — prowizoryczne pomieszczenie administracyi w obecnych warunkach zakłada li tylko możliwe na zasadach powyżej przywiedzionych — Wydział krajowy uprasza Wysokiej Izby o zatwierdzenie przedłożonego przezeń kosztorysu w sumie 2.290 złr. 54 ct.

Alleg. 4. 5. 6.

3. Budowa oddzielnego domu administracyjnego.

Sprawa budowy domu administracyjnego, po raz pierwszy przez nas przedłożona Wysokiemu Sejmowi w roku 1871., później zaś ponowiona w naszem sprawozdaniu z 14. września 1874. r., nie została dotąd przez Wysoki Sejm stanowczo załatwioną. Uchwałą atoli z dnia

15. października 1874 r., polecił Wysoki Sejm Wydziałowi krajowemu przedłożenie projektu wraz z kosztorysami na pomieszczenie administracyi zakładu.

Mając zdać sprawę z powyższego polecenia, uznał Wydział krajowy potrzebnem zbadać przedewszystkiem dokładnie warunki pomieszczenia chorych i całej służby zakładu. Przekonał się, że warunki te w obecnym ustroju zakładu uzasadniają naglącą potrzebę budowy oddzielnego domu administracyjnego. W zamieszczonem poniżej zestawieniu, zebranem z uwzględnieniem przepisów hygienicznych, przedstawiamy wykaz miejsc na łóżka dla chorych i służby dozorczej, jakiemi rozporządzać będzie można w razie prowizorycznego pozostawienia administracyi w zakładzie.

Ilość łóżek dla chorych i służby dozorczej					
W oddziale	w używalnej już części	w części obecnie budującej się	razem	Stan teraźniejszy	Zostaje w zapasie
żeńskim	159	88	247	191	56
męskim	139	88	227	172	55
Razem	298	176	474	363	111

Rezultat, przedstawiony w tym wykazie, możnaby na pozór uważać za zadawalniający. Otrzymujemy jednakże wynik odmienny, wchodząc ściślej w warunki racyonalnej rozporządzalności zakładu, których ważność podnosi sprawozdanie Komisyi budżetowej z dnia 15. października 1874. roku, kładąc nacisk na potrzebę podziału zakładu na trzy klasy według płacy i osobistej inteligencyi chorych, zaś według stopnia choroby każdą z tych klas, dzieląc na 10 oddziałów, odrębne dla siebie tworzyć mających całości.

Z podziału takiego jasno wypływa, że luźne miejsca jednych nie mogą zastąpić równoczesnego braku miejsc w innych oddziałych. W ogólnem zatem obliczeniu przyjąć należy pewien procent tak na miejsca luźne jak i na mniej liczebne pomieszczenie klasy I. i II. Procent ten co najmniej przyjąć należy 10 co do miejsc luźnych, 15 co do pomieszczenia chorych klasowych, razem więc na 25%.

Liczba chorych od 1. stycznia do 21. marca b. r. zwiększyła się z 313 na 336, służby zaś dozorczej z 22. na 27. Gdyby więc nawet zwiększenie to w przyszłości mniej znacznem było, jak dyrektor zakładu podaje, można się spodziewać, iż wkrótce dosięgnie liczby, jaką pierwotnie zamierzono przyjmować do zakładu, to jest:

chorych	400
służby dozorczej	40
razem . .	440
Doliczając 25% z powodów wyżwykazanych . . .	110
okazuje się potrzeba miejsc	550
Że zaś będzie po ukończeniu części budującej się . .	474
zatem okaże się brak	76

Główną przyczyną braku tego jest prowizoryczne pomieszczenie administracyi w ubikacyach na inne cele przeznaczonych z utratą co najmniej 48 miejsc przydatnych i potrzebnych dla chorych.

Oprócz tego pozostawienie administracyi w gmachu głównym i budynku ekonomicznym naraża zakład na wiele innych niedogodności, a przedewszystkiem w gmachu głównym w parterze traci się sale potrzebne dla odwiedzin chorych, zaś w pierwszem piątrze sale jadalne oddziałowe; w budynku ekonomicznym traci się 11 ubikacyj przeznaczonych projektem pierwotnym na warstaty rzemieślnicze dla chorych, na szwalnię i inne cele ekonomiczne.

Ubytek ten pozbawia zakład ważnego czynnika leczniczego jakim jest możność zatrudnienia chorych, co zresztą i ze względów korzyści materyalnych dla zakładu jest niemałej wagi, a na co zwracają szczególniejszą uwagę wszystkie wzorowe zakłady.

W dalszym ciągu tych uwag podnieść jeszcze należy, iż pozostawienie administracyi w takim układzie jaki jej teraźniejsza konieczność zaznaczyła, byłoby i z następujących względów niestosownem:

Musianoby załatwiać wszystkie czynności dotyczące przyjmowania chorych, zaopatrywania zakładu w różne potrzeby, czynności rachunkowe i kasowe jak niemniej wiele innych pomniejszych w jedynych dwóch obok siebie, a w bezpośredniem zetknięciu z salami chorych sytuowanych pokojach — co narażałoby i urzędujących i chorych na nieunikniony niepokój i łatwo ztąd wyrodzić się mogący nieład.

Przez umieszczenie biura dyrektora zakładu w piątrze pierwszym utraciłaby administracya konieczną z nim łączność.

Zupełny brak sal poczekalnych dla zgłaszających, się do zakładu interesentów zniewalało by tychże do wyczekiwania w sieniach lub kurytarzach, coby następnie spowodowało dość częste zetknięcie z chorymi w brew obowiązujących w tej mierze przepisów zakładu.

Jak już powyżej nadmieniono pozostawienie dyrektora i innych funkcyonaryuszów zakładu w pomieszkaniach prowizorycznie dla nich wyznaczonych uszczupla i utrudnia pomieszczenie chorych niezaspokajając dostatecznie potrzeb zakładu pod innymi wzlędami. Oto są główne powody przemawiające za naglącą potrzebą usunięcia prowizoryów spowodowanych pomienionymi okolicznościami i w następstwie podnoszące nieodzowną potrzebę podjęcia sprawy bubowy domu administracyjnego.

Wydział krajowy wstrzymywał się z podjęciem tej sprawy w myśl powołanego powyżej polecenia Wysokiej izby do czasu, w którym z wejściem w życie stałej organizacyi zakładu i zobjęciem kierownictwa zakładu przez nowomianowanego dyrektora — będzie można zbadać dokładnie potrzeby zakładu w wskazanym kierunku i temsamem oprzeć omawiany projekt domu administracyjnego na istotnych wymogach zakładu. Co dopiero teraz zdołał Wydział krajowy dokonać. Wysłuchawszy sprawozdania dyrektora zakładu i dyrektora budowy i sprawdziwszy wszystkie okoliczności, przemawiające na korzyść podjętej sprawy,
Alleg. 7. przekłada Wysokiemu Sejmowi załączony pod 7/. program do projektu na dom administracyjny.

Z porównania zaś tego programu z projektem domu administracyjnego w r. 1871. wypracowanym okazuje się, że projekt nowy różnić się może od pierwotnego li pomniejszemi zmianami w wewnętrznym podziale, w ogólnych zaś wymiarach, zgadza się z nim, że zatem i koszta budowy obliczone w r. 1871. nie ulegną zmianom, chyba bardzo nieznacznym. Na tej podstawie pozwala sobie Wydział krajowy objąć teraz sprawę domu administracyjnego przywiedzionym programem łącznie z projektem i kosztorysami z roku 1871. które według
Alleg. 8. wykazu 8/. skada na stół Wysokiej izby.

Przy tej sposobności niech wolno będzie Wydziałowi krajowemu odpowiedzieć na zrobioną uwagę w sprawozdaniu komisyi budżetowej z października 1871. „że administracya

zakładu dostatecznie pomieszczoną być może w budynku mieszkalnym na folwarku Kulparkowskim położonym."

Wydział krajowy wskazanej dążności w powyższym kierunku z ważnych powodów podzielać nie może, a mianowicie:

Budynek folwarczny ze wszechmiar wadliwy, wilgotny, wewnętrznie trudny do wygodnego podziału a do przyjętego programu nie dający się zastosować nie kwalifikuje się bynajmniej na pomieszczenie administracyi. Koszta zaś przekształcenia i przybudowania przenosiłyby kwotę 30.000 zł. bez osiągnięcia wskazanych korzyści zakładu.

Odległość stosunkowo znaczna od głównego ogniska działalności dyrektora i innych funkcyonarjuszów zakładu czynią budynek folwarczny również nieodpowiednim dla celów administracyi, której pomieszczenie winno być tak sytuowane aby ułatwiło dozór nad całością zakładu, w szczególności aby dozwoliło wszelkie czynności odnoszące się do przyjęcia chorych uskuteczniać z możliwem ułatwieniem dla stron interesowanych.

Budynek folwarczny przeciwnie zużytkowany dla celów gospodarsko-ekonomicznych — do czego zmierzać będzie osobne nasze sprawozdanie — ważne oddać może usługi dla naszego zakładu.

Z odwołaniem się w końcu do naszego sprawozdania z 14. września 1874. mamy zaszczyt upraszać Wysokiej Izby o przyjęcie powyżej przedstawionego projektu na budowę domu administracyjnego i dozwolenie wprowadzenia w wykonanie na zasadach wskazanych uchwałą Wysokiego Sejmu z 15. października 1874. w granicach kosztów w roku 1874. przez nas na 69.809 zł. 65 ct., wykazanych.

Na pokrycie wykazanych potrzeb użyć można:

a) przedewszystkiem majątku zarodowego funduszu obłąkanych wynoszącego łączną kwotę . . . . . 7.430 zł. — ct.
w której mieszczą się $6^1/_2$ % asygnaty banku kredytowego w kwocie . . . . . 6.427 zł. 92 ct.
6% asygnaty banku włościańskiego w kwocie 355 „ 59 „
$6^1/_2$ % asygnaty banku hypotecznego w kwocie 400 „ — „
książeczka galic. kasy oszczędności na . 246 „ 50 „

b) zaoszczędzonej a na szkołę weterynaryi uchwałą Wysokiego Sejmu z 14. października 1874. wyznaczonej kwoty . . 10.000 zł. — ct.
(preliminarz funduszu krajowego na rok 1875. Rubr. VII. poz. 66)

c) reszty z niewyczerpanego kredytu w kwocie . . . 150.000 zł. — ct.
Przyzwolonego uchwałą Wysokiego Sejmu z 17. października 1874. na pokrycie niedoborów w r. 1875. z aktywów pożyczki krajowej 1873.

Z powodów w sprawozdaniu przywiedzionych Wydział krajowy wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1. na pokrycie wykazanych w sprawozdaniu pod I. niedoborów przyzwala się dodatkowy kredyt w kwocie łącznej . . 70.152 zł. $9^1/_2$ ct.
2. wyznacza się na wykazane powyżej pod II. dalsze koszta budowy, a to:

a) na urządzenie drogi dojazdowej i postawienie parkanu w tylnych częściach zakładu . . . . . 9.018 zł. 25 ct.
b) na urządzenie prowizoryczego pomieszczenia administracyi zakładu . . . . . 2.290 „ 54 „
c) na budowę domu administracyjnego kwotę . . . . 69.809 „ 65 „
3. Celem pokrycia preliminowanych wydatków w łącznej sumie . 152.170 „ 53½„
upoważnia się Wydział krajowy:
a) przenieść z majątku zarodowego funduszu obłąkanych do funduszu budowy zakładu kwotę . . . . . 7 430 „ 1 „
b) użyć na cele budowy przyzwoloną z funduszu krajowego na r. 1875. na szkołę weterynaryi a dotąd niewydaną kwotę . . 10.000 „ — „
c) z przeznaczonej na pokrycie niedoborów r. 1875. a zaoszczędzonej kwoty 15.000 zł. z aktywów pożyczki krajowej z roku 1873. użyć na tenże sam cel kwotę . . . . . 134.740 „ 52½„

Lwów dnia 2. kwietnia 1876.

Przewodniczący:
Oktaw z Siemuszowy Pietruski w. r.
Członek Wydziału krajowego.

Maciej Zenon Serwatowski w. r
Członek Wydziału krajowego.

Do LW. 5889/1876. Alegat 1.

W y k a z

planów kollaudacyjnych istniejących części Zakładu dla obłąkanych na Kulparkowie.

A. Budynek główny.

1. Plan fundamentów,
2. „ suteren,
3. „ parteru,
4. „ 1go piętra,
5. „ 2go piętra,
6. Więzba dachu z przekrojami,
7. Przekrój G. H. i fasada frontowa i tylna,
8. „ A. B. po oś kaplicy,
9. „ E. F. i fasada boczna,
10. „ C. D. i fasada boczna.

B. Budynek ekonomiczny.

1. Plan fundamentów,
2. „ suteren,
3. „ parteru,
4. „ 1go piętra,
5. „ strychu i dachu,
6. Przekroje dachu,
7. Przekrój podłużny,
8. Fasada frontowa,
9. Przekrój poprzeczny i fasada boczna,
10. Fasada tylna.

C. Łazienki prawego i lewego skrzydła.

1. Plan fundamentów prawego skrzydła,
   „ suteren „ „
2. „ parteru „ „
   „ 1go piętra i strychu „
3. Wiązanie dachowe z przekrojami,
4. Przekrój poprzeczny i fasada ryzalitu bocznego budynku ekonomicznego.
5. „ podłużny „ „ „ „ „
6. Fasada frontowa „ „ „ „ „
7. „ tylna lewych i prawych łazienek,

a. Plan fundamentów lewego skrzydła,
„ suteren „ „
b. „ parteru „ „
„ 1go piętra i strychu „

D. Kurytarze.

1. Plany fundamentów, parteru 1go piętra i dachu,
2. Przekrój poprzeczny i podłużny, fasada frontowa i tylna.

E. Kanały.

1. Sieć kanałów,
2. Profile podłużne i poprzeczne.

Allegat 2.

KONTRAKT

najmu robót, zawarty pomiędzy Wydziałem krajowym, jako oddającym przedsiębiorstwo, a pp. Tomaszem Gamskim i Eugeniuszem Pfeiffrem jako przedsiębiorcami, o przedsiębiorstwo budowy dalszych części krajowego zakładu obłąkanych na Kulparkowie.

Art. I. Wydział krajowy Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstem Krakowskiem w ślad uchwały Sejmu krajowego z 15. października 1875 porucza pp. Tomaszowi Gamskiemu i Eugeniuszowi Pfeiffer w przedsiębiorstwo wykonanie dalszych części zakładu obłąkanych na Kulparkowie, a mianowicie:

1) budowę dalszych części bocznych gmachu głównego wraz z przyległemi częściami dla furyatów;
2) budowę oddzielnego budynku na trupiarnię i lokal sekcyjny (prosektoryum);
3) wystawienie zabudowań gospodarskich.

Pp. Tomasz Gamski zaś i Eugeniusz Pfeiffer obowiązują się niepodzielnie wykonać dalsze części zakładu obłąkanych na Kulparkowie, a mianowicie:

1) budowę dalszych części bocznych gmachu głównego wraz z przyległemi częściami dla furyatów;
2) budowę oddzielnego budynku na trupiarnię i lokal sekcyjny (prosektoryum);
3) wystawienie zabudowań gospodarskich.

Art. II. Roboty w art. I. wyszczególnione obowiązują się niepodzielnie przedsiębiorcy wykonać za sumę kosztów, jaka wypadnie z obliczenia ilości wykonanych robót, po cenach jednostkowych kosztorysu, z nadwyżką 5% t. j. pięciu procentów.

Art. III. Roboty niniejszego przedsiębiorstwa wykonane być mają ściśle według planów i kosztorysów, stanowiących integralną część niniejszego kontraktu.

Art. IV. Budowę tę obowiązani są przedsiębiorcy wykonać pod nadzorem i kierownictwem Wydziału krajowego, wykonywanym już to bezpośrednio, już to za pośrednictwem stałego komitetu budowy. — Techniczny zarząd i nadzór budowy należy do ustawionego przez Wydział krajowy kierującego budowniczego, którym jest na teraz p. Adolf Kuhn. — Wydział krajowy ma prawo czynienia zmian w zakresie działania wyżustanowionych zarządów budowy, czemu winni się poddać przedsiębiorcy.

Art. V. Przedsiębiorcy są obowiązani przystąpić bezzwłocznie do budowy i prowadzic ją z należytym pospiechem w następujących odstępach czasu: 1) części obie budynku głównego z oddziałami furyatów, do końca października 1875 w murach, w sklepieniach i belkowaniach mają być w zupełności ukończone i należycie dachem pokryte, zaś z końcem września 1876 całkowicie wykonane i do użytku oddane. 2) trupiarnia z lokalem sekcyjnym (prosektoryum) tudzież 3) zabudowania

gospodarskie mają być w roku 1876. rozpoczęte i z końcem września tegoż roku zupełnie wykończone i do użytku oddane.

Art. VI. Uchybienie przez przedsiębiorców terminów wykonania budowy w poprzednim art. wskazanych, nadaje Wydziałowi krajowemu prawo, (oprócz innych zastrzeżeń kontraktowych) tytułem kary umownej po 50 zł. w. a. za każdy dzień zwłoki ściągnąć z przypadającej należytości przedsiębiorców lub ich kaucyi na rzecz funduszu zakładu obłąkanych.

Art. VII. Przedsiębiorcy obowiązani są wykazać się w obec Wydziału krajowego przed rozpoczęciem robót, że którykolwiek z nich do samodzielnego w kraju prowadzenia swego zawodu przez władze urzędowe jest upoważniony, lub utrzymywać stale uzdolnionego i upoważnionego zastępcę swego, którego kierującemu budowniczemu osobiście przedstawić, a jego kwalifikacyę i upoważnienie komitetowi budowy dowodnie wykazać muszą.

Art. VIII. W razie śmierci któregokolwiek przedsiębiorcy, obowiązek dotrzymania warunków przedsiębiorstwa, o ile by tego dobro funduszu zakładu obłąkanych wymagało, przechodzi na jego spadkobierców; pozostawienie im jednak tego przedsiębiorstwa lub oddanie onego wyłącznie drugiemu spólnikowi, albo też uznanie umowy za rozwiązaną, zależnem będzie jedynie od decyzyi Wydziału krajowego, której też poddać się mają bez odwoływania do drogi sądowej i nie stawiając żadnych innych żądań, jak tylko przeprowadzenia, najpóźniej w trzy miesiące od daty zapadłej uchwały rachunków wszelkich robót przez zmarłego przedsiębiorcę uskutecznionych.

Art. IX. Bez pisemnego upoważnienia Wydziału krajowego nie wolno przedsiębiorcom odstępywać komu innemu ani w całości ani w części podjętego przedsiębiorstwa, ani też przyjmować dalszych spólników.

Art. X. Spólnicy w przedsiębiorstwie odpowiadają za wszelkie zobowiązania solidarnie czyli niepodzielnie. — Wszelkie korespondencye od Wydziału krajowego i kierującego budową do spółki przedsiębiorców, doręczone będą pod adresem Wgo Tomasza Gamskiego, którego niniejszem do tego z pośród siebie upoważniają. — Na wypadek śmierci którego z członków spółki, pozostały winien dopełnić wszystkich zobowiązań przedsiębiorstwa i to na żądanie Wydziału krajowego bez wszelkiej w tym względzie ingerencyi ze strony spadkobierców zmarłego przedsiębiorcy.

Art. XI. Za ścisłe dopełnienie wszystkich zobowiązań, ręczą przedsiębiorcy przedewszystkiem kaucyą i nie wypłaconą im należytością za wykonane roboty, a prócz tego niepodzielnie całym swoim ruchomym i nieruchomym majątkiem. Jako kaucyę ustanawia się 10% od sumy wynagrodzenia umówionego. Część tej kaucyi reprezentować będzie wadyum przy deklaracyi złożone w kwocie 6000 zł. w. a. reszta zaś kaucyi ma być uzupełnioną częściowo, przez potrącenie odpowiedniego procentu przy każdoczesnej wypłacie z zaliczek w myśl art. XXIII.

Art. XII. Przedsiębiorcy obowiązani są zastosować się ściśle do planów, rysunków i objaśnień wydanych przez zarząd techniczny budowy. Wykonanie wszelkich podjętych robót, użyte do nich materyały mają w zupełności odpowiadać wymaganiom praktyki budowniczej, czego też zarząd budowy ściśle przestrzegać będzie. Źle lub wadliwie wykonane roboty na otrzymane polecenie do kierującego budową, winni przedsiębiorcy w terminie przezeń oznaczonym przerobić lub poprawić, w przeciwnym razie uzupełnienie tych robót nastąpi na koszt i niebezpieczeństwo przedsiębiorcy. — Przeciw zarządzeniom w tym względzie kierującego budową, służy przedsiębiorcom odwołanie do Wydziału krajowego pod zastrzeżeniami w art. XXXI.

Art. XIII. Wszelkie roboty, czy to co do ich jakości, czy ilości, planami i kosztorysami nie objęte a przez przedsiębiorców bez uzyskania poprzednio wyraźnego pisemnego polecenia Wydziału krajowego uskutecznione, nie będą przyjęte, ani też wynagrodzone. Wykonanie zatem wszelkich robót nadkosztorysowych nastąpić może tylko za wyraźnem pisemnem zarządzeniem Wydziału krajowego.

Art. XIV. Gdyby jakiebądź roboty w skutek zmian w budowie przez komitet budowy a względnie przez Wydział krajowy zarządzonych, wcale nie były wykonane lub tylko w mniejszych ilościach, jak je wskazano planami i kosztorysami, przedsiębiorcy żadnych z tego powodu nie mogą stawiać żądań do wynagrodzenia.

Art. XV. Pomieszczeniem robotników, gdyby stale przy budowie przebywać mieli, staraniem leczenia tychże na wypadek choroby kalectwa lub innego uszkodzenia, jako też strzeżeniem i przechowywaniem wszelkich sprzętów i narzędzi własnych i powierzonych materyałów lub robót zajmą się przedsiębiorcy sami na koszt własny. Toż samo z własnych funduszów poniosą przedsiębiorcy koszta wytyczenia nowych budowli. Zarząd budowy obowiązanym jest tylko na żądanie przedsiębiorców wyznaczyć im miejsce na pobudowanie baraków, szop i składu materyałów, które po ukończeniu robót bezzwłocznie rozebrać i usprzątnąć winni.

Art. XVI. Przedsiębiorcy niepodzielnie odpowiedzialni są za wszelkie uszkodzenia w istniejących już budowlach zakładu obłąkanych lub ich obejścia. pochodzące z winy przedsiębiorców lub użytych przez nich robotników. Uszkodzenia te winni przedsiębiorcy w sposób i terminach przez kierującego budową wskazać się mających, naprawić własnym kosztem, prócz tego zaś wynagrodzić funduszowi zakładu obłąkanych wszelkie koszta, jakieby w skutek uszkodzeń i spowodowanych niemi robót ponieść musiał. Odwołanie z powyższego tytułu przeciw zarządzeniu kierującego budową do Wydziału krajowego, przysługuje przedsiębiorcom pod zastrzeżeniem w art. XXXI.

Art. XVII. Przedsiębiorcy obowiązani są niepodzielnie: 1) przyjąć w swe przechowanie zapasy wszelkich na gruntach funduszu zakładu obłąkanych znajdujących się materyałów, jako to: kamienia murowego i ciosowego, cegły, wapna, piasku, materyałów ciosanych i rzniętych, tudzież gotowych do dalszej budowy użyć się mających wyrobów kamieniarskich, stolarskich i innych, jakie zarząd techniczny budowy wykaże, użyć je na cele przedsiębiorstwa budowy i wypłacić Wydziałowi krajowemu wartość onychże, po cenach ustanowionych w kosztorysie dotyczącej analizie: 2) celem wyrobu na rachunek własny do podjętych przez przedsiębiorców budowli, używać przez przeciąg trwania przedsiębiorstwa cegielnię na gruntach zakładu obłąkanych znajdującą się w obszerności i stanie takim, jakiem jest obecnie z obowiązkiem czynienia własnym kosztem wszelkich napraw, jakieby z objęciem cegielni okazały się potrzebnemi i jakie zarząd budowy przedsiębiorcom wskaże; 3) cegielnię tę, na podstawie protokołu objęcia z prawem używania przyjętą, oddać funduszowi zakładu obłąkanych w niegorszym, jak otrzymano — stanie, najpóźniej w dni 15. po upływie terminu wskazanego w art. V. t. j. z dniem 15. października 1876. 4) przez czas używania cegielni zabezpieczać w Krakowskiem Towarzystwie ubezpieczeń od ognia wszystkie budynki pomienionej cegielni, każden zaś budynek w szczególności od dnia, w którym się kończy dotyczasowe jego ubezpieczenie i na takie sumy szacunkowe, na jakie obecnie ubezpieczone były, a dotyczącą policę asekuracyjną okazać pierwszego dnia ciążącego na przedsiębiorcach obowiązku zabezpieczenia pod własną odpowiedzialnością, za szkody z uchybienia tego terminu dla funduszu zakładu obłąkanych wyniknąć mogące; w biórze spraw szpitalnych Wydziału krajowego; 5) przyjąć w depozyt nakopane do wyrobu cegły zapasy gliny i użyć ją na wytworzenie cegły, a zwrócić funduszowi zakładu obłąkanych koszta na ten cel wyłożone: 6) przyjąć zapasy kamienia murowego znajdującego się w kamieniołomie na Wulce panieńskiej, wydzierżawionym od gminy ewangelickiej Lwowskiej, w ilościach przez zarząd techniczny budowy do oddania wykazanych i po cenach analizą objętych, zmniejszonych

o koszt dowozu do budowy zakładu obłąkanych, t. j. o 11 zł. w. a. na sążniu kubicznym; 7) przyjąć na swój rachunek i na czas trwania przedsiębiorstwa i tylko na użytek budowy, dalsze wydobywanie kamienia w wyż opisanym kamieniołomie, wraz z wszelkiemi z obwiązaniami kontraktowemi, jakie dotąd Wydział krajowy na rachunek funduszu zakładu obłąkanych wykonuje, lub w razie przedłużenia kontraktu dzierżawy byłby obowiązany wykonywać.

Art. XVIII. Wszelkie w art. poprzednim wykazane materyały, wyroby, urządzenia i przedmioty dzierżawne odnoszące się do budowy zakładu obłąkanych, oddane będą przedsiębiorcom protokolarnie na podstawie szczegółowych wykazów, przez kierującego budową przedłożonych a przez komitet budowy zatwierdzonych w przechowanie, celem użycia onychże przy przedsiębiorstwie budowy. Przedmioty te pozostają atoli własnością Wydziału krajowego, a przedsiębiorcy obowiązani są użyć je wyłącznie na budowę przez się w przedsiębiorstwo objętą, i nie mają prawa używać ich do innych celów ani też wywozić z Kulparkowa. Oddanie przedsiębiorcom pomienionych przedmiotów w przechowanie, nastąpi przed rozpoczęciem budowy za współudziałem komitetu budowy Protokół z czynności oddania następnie przedłożony będzie Wydziałowi krajowemu.

Art. XIX. Należytość za materyały objęte art. XVII. pod l. 5. i 6. a przedsiębiorcom w przechowanie oddane, według cen kosztorysu i dotyczącej analizy policzone, potraconą będzie przedsiębiorcy przy wypłacie przypadających mu w myśl art. XXIII. zaliczek, w stosunku 20% od sta, aż do zupełnego wypłacenia się.

Art. XX. Gdy w istniejących już częściach zakładu obłąkanych pozostają jeszcze do uzupełnienia różne pomniejsze roboty, dotyczące wewnętrznych wykończeń, do jakich nagromadzanie osobno zapasu materyałów w obec niniejszego przedsiębiorstwa narażałoby i przedsiębiorców i zarząd budowy na trudności administracyjne, obowiązani przeto będą przedsiębiorcy, o ile to zarząd budowy za konieczne i dla budowy korzystne uzna, przyjąć wykonanie na wyraźne pisemne zawezwanie Wydziału krajowego w tychże częściach zakładu w robotach murarskich, kamieniarskich, ciesielskich i stolarskich: 1) wszelkich robót na wymiar obliczyć się dających a cennikiem przedsiębiorstwa dotyczącym budowy nowej objęte, po cenach jednostkowych tegoż cennika: 2) wszelkie inne roboty murarskie, kamieniarskie, ciesielskie lub stolarskie pomienionym cennikiem nie objęte, po cenach dodatkowo z kierującym budową ułożonych, przez komitet budowy a względnie przez Wydział krajowy zatwierdzonych: 3) na przypadek niedojścia ugody w tym względzie z przedsiębiorcą, upoważnionym będzie Wydział wykonanie robót w ustępie 2. wskazanych, zarządzić w inny sposób korzystniejszy dla budowy, przedsiębiorcy na ówczas winni będą dostarczyć potrzebnych a przez zarząd budowy zażądanych od nich ilości tych materyałów, jakich zapasy mieć będą po cenach analizy przedsiębiorstwa.

Art. XXI. Wszelkie wypłaty, czy zaliczkowe, czy ostateczne, uskuteczniać będzie na polecenie Wydziału krajowego, kasa krajowa za kwitami ostemplowanymi, przez kierującego budową koramizowanymi.

Art. XXII. Do obrachunku z przedsiębiorcami budowy utrzymywaną będzie przez kierującego budową, księga oparafowana i opieczętowana, w którą wszelkie postępy robót dokładnie wymierzone i obliczone, co 14 dni wpisywane i przez kierującego budową i przez tego przedsiębiorcę podpisane będą, który upoważnionym został do odbierania pisemnych wezwań Wydziału. Tak wpisywane postępy robót czyto wymiarowanych, czy na sztuki, czy też dniowych służyć mają za podstawę do udzielania zaliczek, jako też za podstawę do ogólnych po ukończeniu robót obrachunków z przedsiębiorcami. Jednakowoż zapisy robót nie mogą być uważane za stanowcze robót przyjęcie, które nastąpić może dopiero po zupełnem tychże ukończeniu, uznaniu za dobre, i odebra-

niu przez osobną z ramienia Wydziału krajowego do tego wydelegowaną komisyę, o której w art. XXIV. jest mowa.

Art. XXIII. Za roboty uskutecznione, przez zarząd budowy sprawdzone i w szczegółowych rachunkach wykazane Wydziałowi krajowemu, zapewnia się przedsiębiorcom wypłata należytości, jak następnie: 1) Za roboty odnoszące się do przedsiębiorstwa nowych budowli, asygnowane będą przedsiębiorcy w miarę postępu robót przypadające zaliczki peryodyczne do wysokości 10.000 zł. w. a., z których ostatnia w kwocie, jaka z obliczenia do wypłaty wypadnie, daną dopiero być może po odebraniu wszystkich robót i uznaniu ich za dobre pod zastrzeżeniami w następnym art. zawartemi; 2) Za roboty lub dodane przez przedsiębiorców materyały w myśl art. XX. przypadająca należytość wypłaconą będzie co dni 15 na podstawie szczegółowych obliczeń.

Art. XXIV. Skoro kierujący budową uzna, że roboty zupełnie są ukończone, obowiązanym będzie sporządzić w porozumieniu z komitetem budowy rachunki ogólne każdej roboty pojedyńczej, oparte na zapisach, wyrachowaniach i innych uwagach księgi postepu robót,oraz specyalnych piśmiennych poleceń. O wykończeniu tych rachunków, co najpóźniej w trzy miesiące od czasu wykończenia wszystkich robót nastąpić musi, kierujący budową za pośrednictwem komitetu budowy doniesie Wydziałowi krajowemu z wnioskiem o wyznaczenie komisyi odbiorczej. Zadaniem tej komisyi będzie łącznie z przedsiębiorcami wykonanie robót ściśle rozpoznać i porównać takowe tak co do ich rodzaju i kosztów z kosztorysami, planami i z księgą postępu robót, tudzież z ogólnémi robót rachunkami. — Na miejscu ma być spisany protokół tej czynności z zamieszczeniem wszelkich uwag, czy to na korzyść funduszu zakładu obłąkanych, czy na korzyść przedsiębiorców przemawiających. Przedsiębiorcy nie stawiący się przy tej komisyi na oznaczonym terminie, już tem samem zrzekają się wszelkiego prawa do czynienia jakichkolwiek ze swej strony uwag lub zarzutów i nieobecność będzie uważaną tak, że w zupełności na obliczenie i wnioski przez komisyę postawione zgadzają się. — Protokół czynności komisyi odbiorczej bezzwłocznie przedłożony zostanie Wydziałowi krajowemu do zatwierdzenia, co gdy nastąpi, wypłaconą będzie przedsiębiorcom reszta należytości, która wypadnie z ogólnego obrachunku po odtrąceniu przedtem udzielonych zaliczek z tem atoli zastrzeżeniem, jeżeli komisya kolaudacyjna wyda zadawalniające orzeczenie o wykonanych robotach w przeciwnym razie wydanie pozostałej należytości odłożonem będzie do czasu uzupełnienia braków w robotach ściśle według wskazówek pomienionej komisyi.

Art. XXV. Wydanie kaucyi wzmiankowanej w art. XI. nastąpić może dopiero po upływie jednego roku od czasu ostatecznego odbioru wszystkich robót przedsiębiorstwa, po uskutecznionej następnie rekolaudacyi i przekonaniu się naówczas, iż przedsiębiorcy wskazane im przez komisyę kolaudacyjną niedostatki i wady wszelkich robót uzupełnili, poprawili lub przerobili, jakoteż — iż budowle przez przedsiębiorców jako trwale wykonane, przyjęte być mogą. Przy odbiorze kaucyi złożą przedsiębiorcy oświadczenie, iż z tytułu przedsiębiorstwa zrzekają się jakichkolwiek pretensyj do funduszu zakładu obłąkanych.

Art. XXVI. Gdyby przedsiębiorcy robót podjętych w należytym czasie nie rozpoczęli lub z wykonaniem takowych się ociągali, tak — iżby oczywistem było, iż takowych na czas oznaczony nie wykończą, gdyby używali materyałów przez kierującego budową i komitet budowy za niedobre uznanych, gdyby wykonywali roboty przez rzemieślników nieuzdolnionych i nie uprawnionych, słowem, gdyby w jakimkolwiek względzie uchybili warunkom kontraktu z nimi zawartego, w takim razie przedsiębiorcy uważani będą jako łamiący kontrakt, a Wydział krajowy mocen będzie zarządzić w drodze administracyjnej wszelkie środki zabezpieczające fundusz zakładu obłąkanych od strat, jakieby z tego powodu ponieść mógł; mocen będzie Wydział krajowy czy to ogłosić nową licytacyę czyto zrobić ugodę z wolnej ręki z innymi przedsiębiorcami lub wreszcie zarządzić roboty w własnej administracyi a szkody wynikłe poszukiwać na kaucyi i wszelkim majątku zawodnych przedsiębiorców.

Art. XXVII. Przedsiębiorcy zrzekają się prawa unieważnienia kontraktu z jakiegokolwiek tytułu, a w szczególności z tytułu pokrzywdzenia nad połowę wartości.

Art. XXVIII. Przedsiębiorcom nie przysłuża prawo zaintabulowania ani też zaprenotowania praw z umowy niniejszej dla nich wypływających, na majątku funduszu zakładu obłąkanych, pod nieważnością takiego aktu i odpowiedzialnością za koszta z tąd powstałe.

Art. XXIX. W sporach prawnych, któreby z powodu tego przedsiębiorstwa zajść mogły, czy to fundusz zakładu obłąkanych występywać będzie jako powód, czy jako pozwany, tudzież we wszystkich dotyczących sprawach egzekucyjnych i zabezpieczających, poddają się przedsiębiorcy sumarycznemu postępowaniu i uznają kompetencyę c. k. Sądu Lwowskiego, któremu podlega pomieniony fundusz obłąkanych.

Art. XXX. Wszelkie reklamacye, do jakich przedsiębiorcy czuliby się uprawnionymi, winni wnieść za pośrednictwem kierującego budową do Wydziału krajowego najdalej w trzy dni od chwili zajścia powodu do reklamacyi. Po upływie tego terminu wniesione reklamacye uwzględnione nie będą.

Art. XXXI. Wszelkie pisma przedsiębiorców odnoszące się do przedsiębiorstwa, wnoszone być winny przez protokół podawczy Wydziału krajowego. Pisma w inny sposób podane, uważane będą za nie byłe.

Art. XXXII. Przedsiębiorcy ponoszą sami w całości koszta ostęplowania protokołów odbioru i kontraktu, jak również inne należytości rządowe, nie mniej opłacać będą nałożone podatki od przedsiębiorstwa niniejszego, a z tego tytułu nie mogą rościć sobie żadnych pretensyi do funduszu zakładu obłąkanych.

Art. XXXIII. Kontrakt niniejszy w jednym egzemplarzu zdziałany, aczkolwiek stanowi wspólny dokument stron kontraktujących, zostaje w przechowaniu Wydziału krajowego, który na żądanie przedsiębiorców zarządzi wydanie odpisu prostego lub wierzytelnego.

Działo się we Lwowie dnia 2. maja 1875. roku. Tomasz Gamski w. r. Eugeniusz Pfeiffer w. r. jako świadek: Dr. Antoni Grott w. r. jako świadek: Józef Mikułowski w. r. —

Stwierdzam mym urzędowym podpisem, że znani mi osobiście pp. Tomasz Gamski i Eugeniusz Pfeiffer przedsiębiorcy budowy we Lwowie zamieszkali, powyższy kontrakt wraz z znanymi mi osobiście we Lwowie zamieszkałymi świadkami pp. Drem. Antonim Grottem urzędnikiem Wydziału krajowego, i Józefem Mikułowskim kandydatem notaryatu, w mojej obecności własnoręcznie podpisali. Lwów dnia drugiego maja roku Tysiąc ośmset siedmdziesiątego piątego, Julian Szemelowski w. r. c. k. notaryusz L. S. ust leg. 2 zł. 50 ct. st. 75 = 3 zł 25 ct.

L. W. 10121. Wydział krajowy imieniem funduszu zakładu krajowego obłąkanych na Kulparkowie. We Lwowie dnia 2. maja 1875. Marszałek krajowy Alfred hr. Potocki w. r. Paweł Skwarczyński w. r. Członek Wydziału krajowego; Maciej Zenon Serwatowski w. r. Członek Wydziału krajowego.

Allegat 3.

W y k a z

planów i kosztorysów na zabudowania gospodarskie zakładu dla obłąkanych na Kulparkowie.

1. Plan sytuacyjny zakładu.

A. Prosektoryum i lodownia.

2. Rzut fundamentów i wiązania dachowe.
3. Plan suteren i parteru.
4. Przekrój poprzeczny.
5. Fasada.
6. Przedmiar.
7. a) b) Kosztorys.

B. Stajnia i wozownia.

8. Rzut poziomy i przekrój.
9. Fasada.
10. Przedmiar.
11. Kosztorys.

C. Chlewy i skład rekwizytów ogniowych.

12. Rzut poziomy.
13. Fasada.
14. Przedmiar.
15. Kosztorys.
16. Analiza cen dodatkowa do kontraktu z 2. Maja 1875 l. 10.121.

D. Droga dojazdowa i parkan w tylnych częściach zakładu.

17. Kosztorys.
18. Analiza cen.

W Y K A Z

przedmiotów i kwalifikowanych grupowanych zakładów dla obiektów na kwiecień

Alegat 4

ZAKŁAD OBŁĄKANYCH W KULPARKOWIE

Droga A

Budynek główny

Powierzchnia zabudowania

Część obecnie używana wynosi

miary kwadratowej 885°

Budynek ekonomiczny

miary kwadratowej 598°

Łazienki - - - 89°

Korytarze - - - 32°

Część obecnie budująca się /r. 1875 i 1876/

wynosi miary kwadr. 395°

Razem 1799°

Budynek główny
Oddział mężczyzn

Przewidywane urządzenie	Wrazie budowy bud. admin.
1 Mieszkanie oddźwiernego	Mieszkanie oddźwier
3 Warsztat szewski	Sala odwiedzin
2 Korytarz	Korytarz
4-7 Pomieszkanie lekarza	Pomieszkanie lekarza
[illegible] oficyalia	Infirmerya
9 Korytarz	Korytarz
10-21 Chorzy	Chorzy

Część obecnie budująca się r. 1875 i 1876/

Po A B	
22.23 Chorzy	Chorzy
24 - 30 Chorzy szałowi	Chorzy szałowi

Prosectorium

Parter.

Ogrody chorych

Ogrody

Długość frontu [illegible] Równego 30° 2' 6

Budynek administracyjny

Objaśnienie
Budynek ekonomiczny

Przewidywane urządzenie	Wrazie zbudowy budyn. admin.
1 - 2 Służba męzka	Pracownia stolarskie i wyrobów słomkowych.
5 - 6 Kuchnia	Kuchnia
7 - 9 Spiżarnia	Spiżarnia
10 - 11. Służba Kuchenna	Służba Kuchenna
12 - 16 Pralnia.	Pralnia
17 - 19 Łażienki	Łażienki

Budynek główny
Oddział Kobiet

1 - 3 Kancelarya	Sale do odwiedzania chorych
2 Korytarz.	Korytarz
4 - 7 Pomieszkanie lek.	Pomieszkanie lekarza
8 [illegible] 10 Pomieszkanie pisarza.	Infirmerya
9. Korytarz	Korytarz
10 - 21 Chore	Chore

Część obecnie budująca się /r 1875 i 1876/

Po A B	
22 i 23 Chore	Chore
24 - 30 Chore szałowe	Chore szałowe.

Ogrody

Ogrody

Ogrody chorych

Ogrody

Alegat 5

ZAKŁAD OBŁĄKANYCH W KULPARKOWIE

Piętro pierwsze.

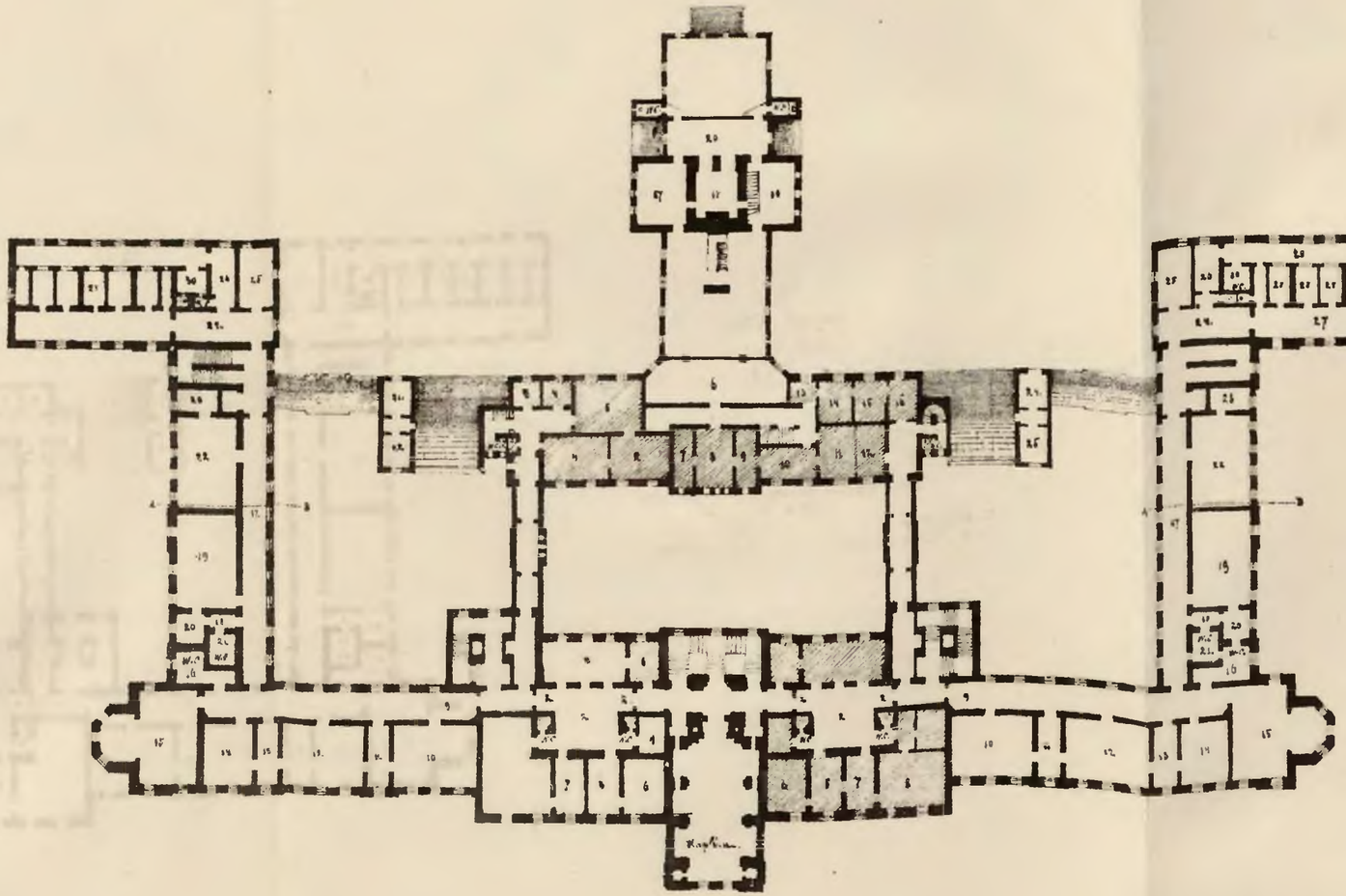

Budynek główny.
Oddział męzczyzn.

1. Kancelarya lekarza.	Kancelarya lekarza.
2. Korytarz	Korytarz.
3. Kancelarya Dyrektora.	Jadalnia
4 - 5. Pomieszkanie	Chorzy
6 - 11. Chorzy.	Chorzy

Część obecnie budująca się pod A i B.

22 - 25. Chorzy	Chorzy
27 - 30 Chorzy szałowi	Chorzy szałowi.

Objaśnienie
Budynek ekonomiczny.

Prowizoryczne urządzenie	Trwałe wybudowanie budynku admin.
1. Pomieszkanie Kapelana	Warsztat szewski
2. Kaplica zakonnic.	Warsztat krawiecki
3 - 5 Pomieszkanie nadzorcy służby.	Pomieszkanie majstrów rzemieśl.
6 Spiżarnia	Spiżarnia
7 - 11. Pomieszkanie zakonnic	Pomieszkanie zakonnic
12 - 16. Pomieszkanie rządcy	Szwalnia chorych
17 - 20 Pralnia	Pralnia.

Budynek główny
Oddział Kobiet

1. Kancelarya lekarza.	Kancelarya Lekarza
2. Korytarz	Korytarz
3 - 11 Sale chorych	Sale chorych

Część obecnie budująca się pod B

28. 29. Sale chorych	Sala chorych
24 - 30 Chore szalone	Chore szalone

Alegat 6

ZAKŁAD OBŁĄKANYCH W KULPARKOWIE

Piętro drugie.

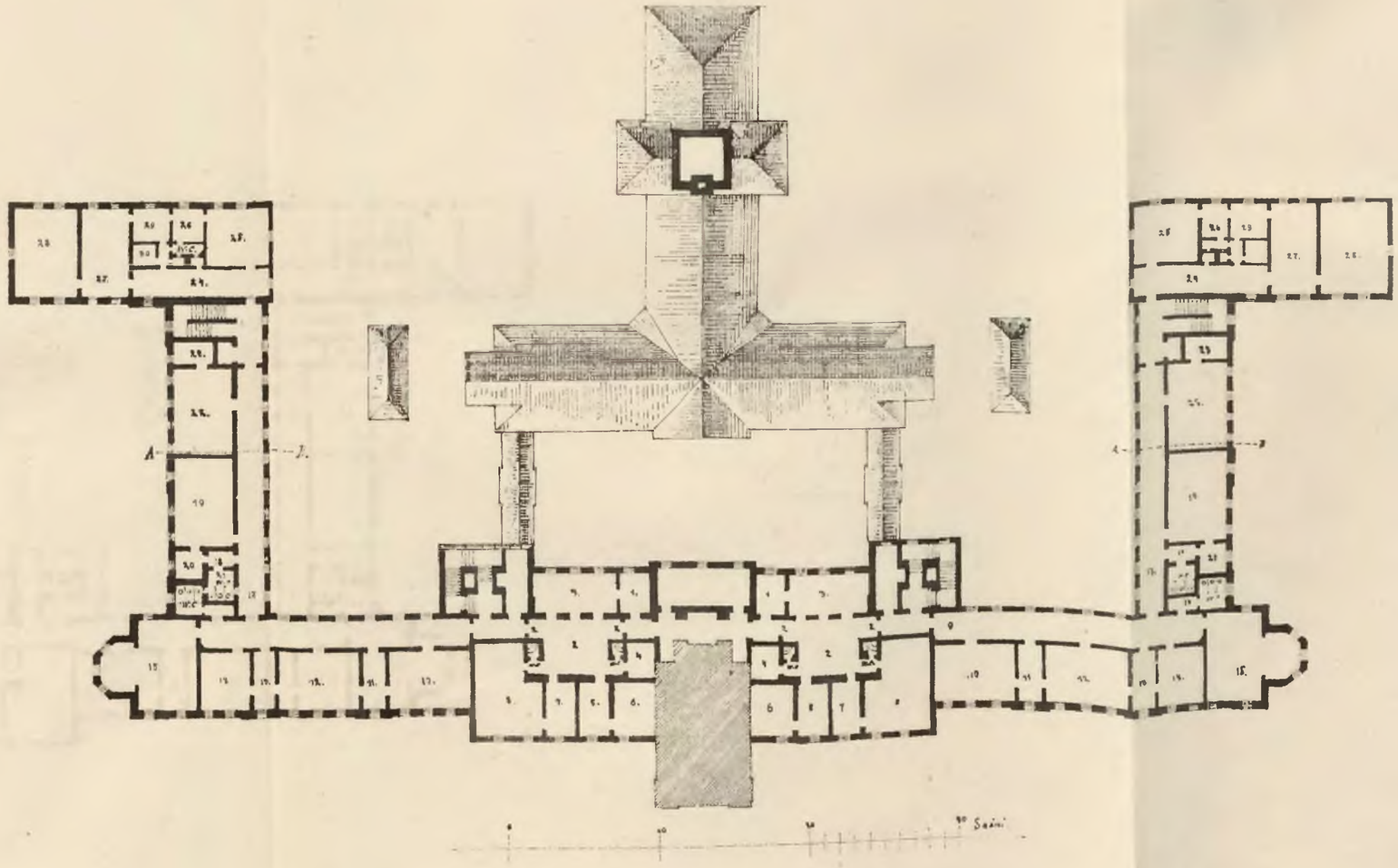

Budynek główny
Oddział mężczyzn
Prowizor. urządzenie w razie wybud. bud. adm.
1-21. Sale chorych 1-21. Sale chorych.
W.C. Water Closety
Część obecnie budują się [illegible]
Po A. B.
2-30. Sale chorych 2-30 Sale chorych.

Objaśnienie:
Budynek główny
Oddział kobiet
Prowizoryczne urządzenie w razie wybudowania bud. adm.
1-21 Sala chorych 1-21 Sale chorych
W.C. - Water Closety
Część obecnie budująca się [illegible]
Po A B
2-30. Sale chorych 2-30. Sale chorych

Allegat. 7.

Program

domu administracyjnego dla zakładu obłąkanych na Kulparkowie.

I Pierwsze Piętro.

1. Dyrektora pomieszkanie i kancelarya 4 pokoje, — z których 2 o dwóch oknach a 2 o jednym oknie, kuchnia przedpokój i spiżarnia.
2. Pracownia dyrektora 1 pokój o dwóch oknach.
3. Sala posiedzeń, o trzech oknach.
4. Pomieszkanie rządcy: 3 małe pokoje o jednym oknie i 1 pokój o dwóch oknach, kuchnia spiżarnia.
5. Pokój gościnny dla lekarzy lub innych osób zwiedzających zakład, a to: pokój o dwóch oknach lub 2 pokoje o jednym oknie.

II Parter.

6. Kancelarja zarządu: 2 pokoje o jednym oknie a 1 pokój o dwóch oknach.
7. Kancelarja dyrektora: 1 pokój o 2 oknach.
8. Izba przyjęcia chorych: 1 pokój o jednym oknie.
9. Izba wyczekania: 1 pokój o jednym oknie.
10. Pomieszkanie oficyała: 2 pokoje o jednym oknie i jeden pokój o 2 oknach, kuchnia i spiżarnia.
11. Pomieszkanie pisarza tak samo jak oficyała.
12. Pomieszkanie woźnego: 2 pokoje o jednym oknie, kuchnia.

III Sutereny.

13. Pomieszkanie dla 4 parobków żonatych.

Allegat 8.

W y k a z

planów i kosztorysów na budowę domu administracyjnego dla zakładu obłąkanych na Kulparkowie.

1. Plan suteren.
2. Plan parteru.
3. Plan pierwszego piętra.
4. Fasada.
5. Przedmiar.
6. Kosztorys.

NB. Analiza tażsama, co i przy budowie już wykonanej.

Aleg. LXIX.

Sprawozdanie

komisyi kultury krajowéj

w przedmiocie ustawy o ochronie własności polnéj.

Wysoki Sejmie!

Uchwalona przez wys. Sejm w r. z. ustawa o ochronie własności polnéj nie uzyskała Najwyższéj sankcyi, a natomiast złożony został obecnie do laski Marszałkowskiéj jako przedłożenie rządowe nowy projekt do ustawy przez wys. c. k. Ministerstwo wypracowany, a na posiedzeniu z d. 20. marca r. b. komisyi kultury krajowéj przekazany.

Powody, dla których wys. c. k. Rząd za udzieleniem Najwyższéj sankcyi pierwotnéj uchwale sejmowéj nie przemawiał, wyłożone są w odezwie c. k. Prezydyum Namiestnictwa z d. 11. marca r. b, l. 1887 pr. wystósowanéj do Wydziału krajowego, a w odpisie do niniejszego sprawozdania dołączonéj.

Biorąc odezwę tę w związku z samém przedłożeniem rządowém okazuje się, że c. k. Ministerstwo upatrywało w projekcie sejmowym pewne wkroczenia w dziedzinę ustawodawstwa, nienależącego do kompetencyi Sejmu krajowego.

Komisya kultury krajowéj, będąc złożoną w roku bieżą ym z tych samych prawie osób, co w roku zeszłym, sądzi się być uprawnioną do bliższego wyjaśnienia stanowiska przez ówczesną komisyą kultury krajowéj przy układaniu projektu do ustawy zajętego.

Głównym środkiem do należytego zabezpieczenia własności polnéj jest ustanowienie w bliskości miejsca, gdzie przestępstwa polowe bywają popełniane, jurysdykcyi taniéj, działającéj szybko i zapewniającéj tym sposobem skuteczny wymiar sprawiedliwości.

Nie wysokość kary jest hamulcem dla szkodników, ale raczéj pewność. że ich zasłużona kara nie minie. Dlatego téż niezmiernie ważną jest rzeczą, ażeby kara następowała zaraz po dokonaném przestępstwie, i ażeby ci, którzy o przestępstwie wiedzą lub wiedzieć mogą, byli również

w możności dowiedzenia się o wymiarze sprawiedliwości. Tym tylko sposobem poszanowanie prawa zapewnioném być może.

Z téj to wychodząc myśli pragnęła zeszłoroczna komisya kultury krajowéj podciągnąć pod ustawę o ochronie własności polnéj drobne przestępstwa, mianowicie drobne kradzieże polowe lub drobne niesforności, jak n. p. stawianie oporu przy prawném z §. 1321 u. c. wynikającém fantowaniu lub zajmowaniu bydła, przestępstwa, które o ile nawet podpadają pod przepisy ustawy karnéj, w rzeczywistości nigdy prawie nie bywają karane, aczkolwiek bardzo często się wydarzają. Ze smutkiem bowiem przychodzi komisyi stwierdzić dziwną jakąś w sądach naszych dla pewnego rodzaju mniejszych przestępstw, a zwłaszcza téż polowych, pobłażliwość, na którą jedno tylko tłumaczenie znaleść można, mianowicie w tém, że kary na rzeczone przestępstwa w kodeksie karnym postanowione, w ogóle zbyt są surowe, i że dlatego sędzia, jak tylko dowody nie są zbyt oczywiste, woli uznać ich niedostateczność, niż wymierzyć karę nie będącą, w jego przekonaniu, w należytym stosunku z winą. Nadmienić nadto wypada, że jeżeli przestępca uznany zostanie wyjątkowo za winnego, to wymiar sprawiedliwości tak bywa przez odwoływanie się do wyższéj instancyi opóźniany, że ustala się w ludności przekonanie o zupełnéj bezkarności pewnego rodzaju przestępstw, a poszanowanie cudzéj własności coraz bardziéj niknie.

Temu niewłaściwemu stanowi rzeczy pragnęła więc komisya zeszłoroczna zaradzić przez orzeczenie w §. 2.: że „wszelkie naruszenia własności polnéj“ są przestępstwami polowemi, jak również przez zaprojektowanie §. 19, który brzmiał:

„Grzywny w §§. 13 do 18 oznaczone“ będą podwojone, jeżeli przestępca przy zajmowaniu lub fantowaniu stawiał opór.

W przekonaniu daléj, że i w sądach cywilnych uzyskanie sprawiedliwości wymaga bardzo wiele czasu i stosunkowo bardzo znacznych kosztów, pragnęła komisya zeszłoroczna podnieść kompetencyą władzy sądowéj, wprowadzić się mającéj, do złr. 25, niemniéj nadać jéj prawo rozstrzygania na razie spraw wynikających z tak często w naszym kraju wydarzającego się naruszenia granic, przez zaprojektowanie §. 56, téj osnowy:

„W razie naruszenia granicy winien przełożony gminy natychmiast, na koszt winnego przywrócić stan pierwotny, jeżeli już z tego tytułu nie został wytoczony spór na zwyczajnéj drodze sądowéj.“

Wszystkie usiłowania komisyi zeszłorocznéj ku wprowadzeniu do projektu ulepszeń, usiłowania tak powyżéj wyrażone, jak i te, o których będzie mowa poniżéj, a mające źródło swoje w gruntownéj znajomości stosunków krajowych natrafiły — niech tu wolno będzie użyć wyrazów wypowiedzianych niedawno w wys. Izbie przez szan. wnioskodawcę reformy administracyjnéj — „na twardą doktrynersko-konstytucyjną opokę“, o którą się rozbiły.

Po zbadaniu nowo przedłożonego projektu zgodziła się komisya, że należy odstąpić od wszystkich tych przepisów, przy których znaleść można pewne wkroczenie w ustawodawstwo państwowe, następnie zaś nasunęły się przedewszystkiém pytania:

czy wprowadzić napowrót do projektu te przynajmniéj udokładnienia, przy których sprzeczność z istniejącém ustawodawstwem państwowém udowodnić się nie da?

czy téż przedłożenie rządowe bez żadnych zmian (wyjąwszy stylistycznych), do przyjęcia wysokiemu Sejmowi przedłożyć?

Za wyborem pierwszéj z pomiędzy dwóch otworem stojących dróg przemawiał niezawodnie wzgląd na godność Sejmu, który już tak stanowczą większością zdanie swoje w téj wypowiedział sprawie, niemniéj okoliczność, że wobec tylu już wadliwych w kraju naszym istniejących ustaw, uchwalenie

nowéj, widoczne zawierającéj usterki, nie może być pożądaném, przemogła jednak u większości komisyi obawa, ażeby wprowadzeniem do przedłożenia rządowego zmian jakiéjkolwiek zasadniczéj doniosłości, nie narazić projektu na odmowę Najwyższéj sankcyi. a tém samém pozbawić kraju możliwych korzyści z ustawy, która, aczkolwiek daleka od doskonałości, jest jednak stanowczym postępem na drodze ustawodawstwa, odnoszącego się do policyi polowéj.

Dlatego też komisya przedkłada wys. Izbie projekt Rządowy bez zmian, prócz jednéj na tém polegającéj, że w §. 2 dodane zostały na początku wyrazy „wszelkie uszkodzenia własności polnéj oraz". Uzupełnienie to jest konieczném z powodu niepodobieństwa wyliczenia merytorycznie wszystkich możliwych przestępstw polowych.

Wszystkie inne zmiany są ściśle stylistycznéj natury i jako takie nie potrzebują szczegółowego usprawiedliwienia.

Przedstawiwszy w ten sposób zajęte przez siebie stanowisko, komisya poczuwa się do obowiązku uwidocznienia w pojedynczych jeszcze szczegółach, w czém się obecny projekt Rządowy różni od zeszłorocznego Sejmowego.

W §. 3 lit. a) projektu sejmowego nie zostało uznaném za przestępstwo polowe jeżdżenie po cudzych gruntach, kiedy do tego zniewala zły stan drogi.

Wyjątek ten od ogólnego prawidła, którego to wyjątku projekt rządowy nie dopuszcza, wydawał się komisyi zeszłorocznéj najzupełniéj usprawiedliwionym koniecznością komunikacyi z jednéj strony, z drugiéj zaś tą okolicznością, że drogi w niektórych stronach kraju bywają w pewnych porach roku nie do przebycia.

W projekcie Rządowym wypuszczony został ustęp *y* §. 3go uznający za przestępstwo polowe nieprawne fantowanie cudzych rzeczy lub nieprawne zajmowanie zwierząt domowych pod pozorem, że fantującemu wyrządzoną została szkoda.

Ktokolwiek obeznany jest z stosunkami naszymi wiejskimi zaprzeczyć nie może, że podobne nieprawne fantowania wydarzają się nadzwyczaj często. Tymczasem przestępstwo to nie zostało w ustawie karnéj przewidziane, i dla tego, jeżeli przestępca po niejakim czasie przedmiot zafantowany lub zajęty odda, czyn jego pomimo niewątpliwych znamion gwałtu publicznego, karanym być nie może. Pozostaje wprawdzie pokrzywdzonemu droga cywilna, jeżeli wyrządzoną mu została tym sposobem szkoda. Pominąwszy jednak okoliczność, że nieraz tego rodzaju gwałt może nie być połączony ze szkodą materyalną, nie da się zaprzeczyć, że w wielu wypadkach możliwe wynagrodzenie nie będzie w żadnym stosunku z kosztami wynikającymi z wytoczenia sprawy przed sąd, że zatém skarga zostanie zaniechaną, a czyn karygodny będzie miał złe następstwa tylko dla poszkodowanego.

Widoczną więc jest pod tym względem w prawodawstwie karném luka, którą wys. Rząd tém rychléj wypełnić winien, że przy układaniu ustawy o ochronie własności polnéj usunięcia tego braku nie dopuścił.

W tym celu proponuje komisya Rezolucyą sub B.

Obecna stylizacya §. 16go przedłożenia Rządowego zawiera właściwie inną myśl, jak ta, która w przeszłorocznéj uchwale Sejmowéj była zawartą. Ustęp b) tego paragrafu stanowił, że „grzywny mają być podwojone, jeżeli przestępstwo popełnione będzie „w czasie uroczystego nabożeństwa". W obecnym projekcie Rządowym zachodzi ta zmiana, że wtedy przestępstwo zasługuje na wyższą karę, kiedy popełnioném zostało „pod okolicznościami utrudniającemi jego wykrycie". W téj stylizacyi wykonawcy projektowanéj ustawy nie łatwo domyślą się pierwotnéj przez Sejm wyrażonéj myśli. Dla tego też komisya z żalem odstępuje od przeszłorocznéj stylizacyi, bardziéj odpowiadającéj zasadom religijnym i tradycyom narodowym naszego kraju. —

*

Uchylonym został drugi ustęp §. 24go projektu Sejmowego brzmiący: „Za szkody zrządzone przez dzieci odpowiadają rodzice lub opiekunowie, za szkody zrządzone przez służących, służbodawcy, jeżeli przestępstwo z ich polecenia lub na ich korzyść było wykonaném, za szkody zrządzone przez zwierzęta domowe i ptactwo zawsze tychże właściciel“ — a to z powodu, że sięga daléj aniżeli postanowienie §. 1315 u. c.

Nie może podlegać wątpliwości, że skutkiem usunięcia tego ustępu, w bardzo licznych wypadkach przestępstwa polowe pozostaną bez kary, a tém samém wynagrodzenie wyrządzonéj szkody będzie niemożliwém.

Dlatego téż podnoszoną była w komisyi myśl, aby §. 23 projektu Rządowego uzupełnić w ten sposób:

„Szkodnik, a ewentualnie ten co za niego odpowiada (§. 1315 u. c.), obowiązany jest niezależnie od kary wynagrodrić zrządzoną szkodę. W téj stylizacyi nie ma sprzeczności z istniejącemi ustawami, większość jednak komisyi nie przychyliła się do tego wniosku

Komisya wyraża ubolewanie nad usunięciem §. 25go projektu Sejmowego, który brzmiał:

„Przy przestępstwach zagrożonych stale oznaczoną grzywną może użytkujący z gruntu, na którym przestępstwo popełnione zostało, żądać jako wynagrodzenie szkody, bez względu na jéj wysokość, kwoty, wyrównywającéj połowie grzywny naznaczonéj na przestępstwo popełnione bez okoliczności obciążających.

W takim jednak razie traci prawo do wszelkiego innego wynagrodzenia.“

W motywach rządowych powiedziano, że przepis ten nie zgadza się z zasadami ustaw obowiązujących, komisya zwraca jednak uwagę na to, że mieści on w sobie tylko zastósowanie zasady taks za wyrządzone szkody, przyjętéj w ustawie leśnéj (§. 9 Dodatku D. cesarskiego patentu z d. 3go grudnia 1852 r.) że zatém niezgodności tego przepisu z ustawami istniejącemi niepodobna udowodnić.

Jeżeli zaś wys. Rządowi chodziło o to, że przyznane na téj podstawie wynagrodzenie mogłoby w niektórych przypadkach przenosić wysokość wyrządzonéj szkody, natenczas dla teoretycznéj dokładności poświęconemi zostały dwie korzyści w sprawozdaniu zeszłorocznem komisyi kultury krajowéj nad tym przedmiotem podniesione, to jest możność:

1) zabezpieczenia praw poszkodowanego w przypadkach, gdzieby ocenienie zrządzonéj szkody znaczne przedstawiało trudności;

2) uniknięcie o ile możności kosztownego i uciążliwego dla szkodnika taksowania szkody, które często więcéj wynieść może od zaprojektowanéj taksy, przez co szkodnik będzie narażony, bez korzyści dla poszkodowanego, na znaczniejsze jeszcze straty.

Uchylony przez wys. c. k. Rząd §. 27 uchwały Sejmowéj brzmiał:

„Jeżeli szkodnik przed wydaniem wyroku zaspokoi poszkodowanego, postępowanie karne winno być zaniechaném; szkodnik poniesie jednak koszta spowodowane rozpoczęciem rzeczonego postępowania.“ —

Aczkolwiek przepis ten przy przestępstwach mniejszéj wagi dałby się względami praktycznymi usprawiedliwić, przyznaje jednak komisya, że on mieści w sobie pewne odstąpienie od ogólnych zasad prawa karnego, dla tego nastręczyła się myśl zastąpienia go innym, zupełnie analogicznym z §. 187. u. karnej, a mianowicie przepisem:

„Jeżeli szkodnik przed zaniesieniem skargi zaspokoi poszkodowanego, postępowanie karne nie będzie miało miejsca.“

Myśl ta jednak wobec przyjętéj zasady, aby w rzeczach jakiéjkolwiek doniosłości zasadniczéj, od przedłożenia rządowego nie odstępować, nie uzyskała w komisyi większości.

Oto są główne punkta, w których się projekt Rządowy z Sejmowym różni.

W końcu komisya nie może pominąć potrzeby zebrania wszystkich istniejących postanowień policyjno-karnych oraz cywilnych, które z ochroną własności polnéj są w związku w jednę całość, tak iżby władze wykonywać je mające (a będą to najczęściéj władze mniéj od władz sądowych w ścisłém znaczeniu oświecone) nie potrzebowały szukać pojedynczych przepisów w rozmaitych ustawach, coby wymiar sprawiedliwości znacznie utrudniło. Dla tego też komisya ponawia przyjętą w roku zeszłym uchwałę sub *C.*

Opierając się na powyższém sprawozdaniu, komisya wnosi:

Wysoki Sejm raczy:

I. Uchwalić dołączony projekt do ustawy sub *A.*
II. Uchwalić rezolucyę sub *B.*
III. Przyjąć uchwałę sub. *C.*

Lwów dnia 1. Kwietnia 1876.

Przewodniczący
J. Czartoryski.

Sprawozdawca
J. Badeni.

Do l. W. kr. 6341 z r. 1876.

Odpis

odezwy c. k. Prezydyum Namiestnictwa z dnia 11. marca 1876 l. 1887 pr. wystosowanéj do Wydziału krajowego.

Reskryptem z dnia 1. marca r. b. l. 2310 oznajmił pan Minister rolnictwa, że Najjaśn. Pan nie raczył Najwyższém postanowieniem z 24. lutego b r. udzielić Najwyższej sankcyi projektowi ustawy o ochronie własności polnéj, uchwalonemu przez Sejm galic. na sesyi przeszłorocznéj. — Zawiadamiając o tém św. Wydział krajowy, mam zaszczyt zarazem przytoczyć powody, dla których według na wstępie powołanego reskryptu ministeryalnego nie mógł c. k. Rząd przemawiać za udzieleniem Najwyższéj sankcyi temu projektowi ustawy. — Nie można zaliczyć do uszkodzeń własności polnej, które według zasady postawionéj w §. 2. projektu stanowią przestępstwa polne, — czynów, o których mowa w ustępie lit. y. §. 3. projektu; poszczególne wypadki bowiem wyliczone w §. 3. projektu są tylko przykładami objaśniającymi zasadę wypowiedzianą w §. 2. projektu, przeto postanowienie ustępu lit. y. §. 3. jako nie należące do tych z zasady §. 2. wypływających przypadkowo, nie powinno być tu umieszczone; i w ogóle nie stanowi przedmiotu ustawy o ochronie własności polnéj. Nadto potrzebną jest dla uchylenia wątpliwości jaśniejsza stylizacya postanowień zamieszczonych w §. 3. pod lit. *a* do *x*. Zbytecznem jest wyrażenie „drób“ w §§. 5. i 6., gdzie jest mowa o zwierzętach domowych, a tém samém już także o ptactwie domowém; zresztą wzmianka o ptactwie domowém w §. 6., który nakazuje paszenie na postronkach, lub wiązanie zwierząt do przedmiotów stałych nie jest odpowiednią, gdyż postanowienia tego nie można zastosować do ptactwa domowego. — Zalecałoby się zastąpić ustęp lit. b. §. 16. postanowieniem więcéj ogółowém, np. postanowieniem téj treści: „jeżeli przestępstwo polne zostało popełnione pod okolicznościami utrudniającemi wykrycie sprawcy“, — albowiem według brmienia projektu uchwalonego, należałoby uważać także tego jako karygodnego w wyższym stopniu, kto biegnie przez cudze pole, ażeby się nie spóźnił na nabożeństwo, lub szkodnika, który nie wié wcale, że właśnie odprawia się nabożeństwo.

Do §. 19. projektu zauważa pan Minister, że w każdym poszczególnym wypadku stawionego oporu musi być niezawiśle od przestępstwa polowego rozpoznaném i rozstrzygniętém, czy i jak dalece karygodnym jest stawiony opór. W razie uznania karygodności oporu nie można zatem za takowy ustanawiać jako karę podwojenie téj kary, która ustanowioną jest za prze-

stępstwo polne. Uchwała sejmowa zmieniła §. 16. przedłożenia rządowego, umieszczając w §. 23. projektu postanowienie, że w razie złego zamiaru odpowiadają wszyscy współwinni do niepodzielnéj ręki. Ta zmiana dopuszczałaby interpretacyą, że postanowieniem §. 23. projektowanéj ustawy usunięto drugi w §. 1302. kod. cyw. przewidziany przypadek odpowiedzialności solidarnéj współwinnych, w razach, gdzie nie można oznaczyć stosunku, w jakim poszczególni współwinni przyczynili się do wyrządzenia téj szkody. Nie zaradza temu przytoczenie na końcu w nawiasie §§. 1301 i 1302. kod. cyw., z których osnową powyższy tekst §. 23. nie stoi w zgodzie. — Zawarte w ustępie 2. §. 24. projektu postanowienie względem odpowiedzialności rodziców, opiekunów i służbodawców sięga daléj, aniżeli postanowienie §. 1315. ust. cyw., równie jak zawarte w tym ustępie projektu postanowienie względem bezwarunkowéj odpowiedzialności właściciela za szkodę, którą wyrządziły jego zwierzęta domowe; te dwa ustępy nie mogą przeto być umieszczone w ustawie o ochronie własności polnéj.

Nie należy do ustawy polnéj ostatni ustęp §. 24., zawierający postanowienie względem wynagrodzenia szkody wynikającéj ze zaniedbania obowiązku utrzymywania gościńców w dobrym stanie. — Nie zgadza się z zasadami ustaw obowiązujących co do dochodzenia i wynagradzania szkód postanowienie §. 25. projektu, upoważniające poszkodowanego, żądać jako odszkodowania połowy kwoty grzywny ustanowionéj za pewne przestępstwo polne. — Ta sama uwaga odnosi się do postanowienia w ustępie 2. §. 26. projektu, które przyznaje podobne prawo właścicielowi nieprawnie zajętego zwierzęcia.

Zresztą zachodzą względem 1go ustępu §. 26. projektu przeszkody podniesione już powyżéj w uwadze do ustępu lit. y §. 3. projektu.

Nie można dozwolić, aby wdrożone postępowanie karne mogło być zaniechanie na żądanie poszkodowanego, jak to postanawia §. 27. projektu; bo przestępstwa polowe są przekroczeniami, które ze względów publicznych nie tylko na żądanie poszkodowanego, lecz także z urzędu na proste doniesienie dozorcy polnego muszą być śledzone i karane. — §. 30. projektu wymaga jaśniejszéj stylizacyi, gdyż postanowienie ogółowo wypowiedziane, że posiadający grunta winien ponosić koszta utrzymania wspólnéj straży leśnéj, którą ustanawia gmina w myśl §. 28. projektu, nie wyklucza wątpliwości, czy także ci właściciele gruntów obowiązani są przyczyniać się do tych kosztów utrzymania polowych gminnych, którzy ustanowili dla swych gruntów na zasadzie §. 31. własną zaprzysiężoną straż polową.

Postanowienie §. 35. projektu wypadałoby rozszerzyć także na straż łowiecką. — Zasada wypowiedziana w ostatnim ustępie §. 37. projektu, że każde zasądzenie karno-sądowe już z mocy ustawy ma w następstwie utratę posady dozorcy polowego, nie da się pogodzić z prawidłem, że uzyskanie, jakoteż utrata posady dozorcy polnego polegać musi na szczegółowém rozporządzeniu władzy politycznéj.

W §§. 42. i 43. projektu oznaczono władzę orzekającą niewłaściwie mianem: „sąd“; zaś co do 3. ustępu §. 42. projektu, nie można czynić zawisłem od woli szkodnika, czy ta lub inna zwierzchność gminy wykonać ma orzeczenie karne.

Z brzmienia §. 47. projektu nie wypływa, że zajęcie nastąpić może tylko w razie uszkodzenia gruntów przez bydło, jak to wypowiada wyraźnie odpowiedni §. 26. przedłożenia rządowego.

Postanowienia §§. 48. i 49. projektu wymagają ścieśnienia, gdyż nie uchodzi przyznawać własność zabitego zwierzęcia posiadającemu grunt, na którym przydybano zabite zwierzę;

zresztą upoważnienie zabijania zwierząt możnaby udzielić jedynie dozorcom polowym i to wyjątkowo, albowiem dozorcy polowi mają według §. 39. tylko prawo do noszenia pałasza, a więc ani im ani też domownikom poszkodowanego nie można przyznać bezwarunkowo upoważnienia zabijania zwierząt przy użyciu broni palnéj. Upoważnienie to służy tylko osobom zaprzysiężonym jako straż leśna lub łowiecka, jeżeli nadto pełnią służbę dozorców polowych, a tylko wyjątkowo mogłaby polityczna władza powiatowa udzielić tego upoważnienia w poszczególnych razach dozorcom polowym ze wszech miar zaufania godnym.

Upoważnienie, jakie udziela §. 56. projektu przełożonemu gminy nie da się pogodzić z władzą jurysdykcyjną sądów orzekania w sprawach o niepokojenie posiadania. Jeżeli zaś postanowienie tego §. ma tylko na celu wypowiedzieć, że przełożony gminy może w razie potrzeby wydać tymczasowe zarządzenie w interesie porządku publicznego, natenczas jest ono zbytecznem, gdyż uprawnienie to przełożonego gminy, wypływa już z jego stanowiska urzędowego, według ogólnych ustaw, mianowicie według §. 344. kod. cyw.

Podwyższono w §. 61. projektu kwotę ustanowioną w przedłożeniu rządowém na 15 złr. jako maximum odszkodowania, które przyznać wolno orzeczeniem karném i ustanowiono takową na 25 złr. Rząd nie mógłby odstąpić od przyjętéj kwoty 15 złr. z uwagi, że poruczając zwierzchnościom gmin judykaturę w przedmiocie prawa prywatnego, należy postępować ze wszelką oględnością; zresztą zasadę tę co do wysokości kwoty utrzymano wobec sejmów inszych krajów monarchii, nie zachodzi zaś w Galicyi ani co do cen ziemiopłodów, ani co do innych stosunków taka różnica, któraby usprawiedliwiała odmienne postępowanie w tym względzie.

Jest pożądanem, by zgodnie z podobnemi postanowieniami ustaw o ochronie własności polowej, obowiązujących w inszych krajach monarchii zamienionem zostało postanowienie zawarte w 3. ustępie §. 64. w ten sposób, iżby przy zamianie grzywien na karę aresztu wymierzano zamiast grzywny do 5 złr. karę 24 godzin aresztu; najniższy wymiar kary aresztu, wypadałoby ustanowić na godzin sześć.

Potrzebną jest zmiana postanowienia §. 66. projektu, gdyż według brzmienia tego §. zostawałyby wobec ustawy z dnia 10 czerwca 1866 Nr. 13 dz. u. kr. przez dni 14 dwie ustawy o ochronie własności polnéj w mocy, a to tak teraźniejsza jak i nowa ustawa. Nadto wymagają §§. 2., 33. i 50. projektu jaśniejszej stylizacyi.

Wypracowany z uwzględnieniem życzeń wys. Sejmu, wypowiedzianych w uchwalonym projekcie, w Ministerstwie nowy projekt do ustawy o ochronie własności polnéj, będę miał zaszczyt złożyć w tych dniach do laski marszałkowskiéj jako przedłożenie rządowe.

Lwów 11. marca 1876.

Potocki, w. r.

A.

Ustawa

obowiązująca dla królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiém Księstwem Krakowskiém, o ochronie własności polnéj.

Za przyzwoleniem Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiém Księstwem Krakowskiém, postanawiam co następuje:

I. O własności polnéj i przestępstwie polowém.

§. 1.

Własnością polną są wszelkie przedmioty, które z prowadzeniem gospodarstwa wiejskiego w najobszerniejszém słowa tego znaczeniu w pośrednim lub bezpośrednim zostają stosunku, a to: jak długo znajdują się na otwartém polu.

§. 2.

Wszelkie uszkodzenie własności polnéj oraz przekroczenie zakazów zawartych w niniejszéj ustawie lub wydanych na jéj podstawie przez władzę do tego powołaną, uznaje się za przestępstwa polowe, i mają być jako takie karane, jeżeli nie podpadają pod przepisy ogólnéj ustawy karnéj lub innych szczegółowych ustaw.

§. 3.

W szczególności uznaje się za zakazane:

a) nieprawne chodzenie, koczowanie, jeżdżenie wierzchem lub zaprzęgiem po ogrodach, rolach i łąkach, tudzież po wszelkich gruntach oznaczonych jako zamknięte, czy to przez ogrodzenia, rowy, miedze, tablice z zakazami lub inne widoczne znaki ostrzegające:

b) nieprawne wstępywanie na drogi, które w czasie dojrzewania plonów polnych i owoców, w skutek zarządzenia przełożonego gminy zostały zamknięte i tablicami z zakazem lub innymi widocznymi znakami oznaczone jako wzbronione;

c) nieprawne usuwanie lub uszkadzanie ogrodzeń, otwieranie zapór u tychże i usuwanie lub zacieranie tablic z zakazami lub znaków ostrzegających;

d) samowładne tworzenie ścieżek lub dróg polnych;

e) samowładne zaorywanie, zakopywanie lub inne uszkadzania wspólnych dróg polnych lub ścieżek, przenoszenie lub usuwanie znaków granicznych, niemniéj worywanie, wkopywanie lub wkaszanie się w cudze grunta;

f) nieprawne obłamywanie lub obcinanie pni, gałęzi, konarów, obrywanie kwiatu, owoców lub liści z drzew i krzewów użytecznych, jakoteż wyciąganie palików ochronnych;

g) nieprawne obcinanie lub obrywanie kłosów, strączków, lub innego rodzaju roślin na uprawionych polach, daléj wyrzynanie lub wyrywanie trawy na łąkach, drogach lub miedzach;

h) nieprawne zbieranie lub wykopywanie kości, szmat lub materyałów nawozowych w ogrodach lub na rolach, łąkach, lub pastwiskach i nieprawne kopanie ziemi, piasku, szutru, kamieni, tudzież zbieranie na cudzych gruntach liści i opadłych dojrzałych lub niedojrzałych owoców;

i) nieprawne składanie lub zrucanie kamieni, rumowiska, czerepów, nieczystości lub chwastów na cudze grunta lub drogi;

k) nieprawne używanie cudzych brogów, szóp lub sprzętów i narzędzi w polu pozostawionych, jakotéż ukrywanie, zawlekanie lub uszkadzanie tych ostatnich;

l) samowolne rozrzucanie cudzych kup ziemi, oborniku lub ściółki, półkopków zboża, kopic lub stert siana, słomy lub zboża, jakotéż uszkadzanie znajdujących się w polu przyrządów do suszenia paszy;

m) rozniecanie ognia na cudzym gruncie;

n) samowolne uszkadzanie lub zanieczyszczanie cudzych sadzawek i rezerwoarów na ryby, zakładów do sztucznego chowu ryb, przyrządów do nawodniania i odwodniania, budowli wodnych, kanałów i studzien polnych;

o) nieprawne pławienie lub pojenie zwiérząt domowych w cudzych wodach;

p) samowolne uszkadzanie lub zanieczyszczanie blichującego się płótna.

§. 4.

Popełnia przestępstwo polowe, kto na swoim gruncie roznieca ogień, jeżeli z niego wyniknąć może niebezpieczeństwo dla cudzéj własności polnéj.

§. 5.

Pozostawianie i pasanie domowych zwiérząt poza miejscami zamkniętemi lub zagrodzonemi dozwoloném jest tylko pod należytym dozorem.

§. 6.

Na pastwiskach tak małych lub tak położonych, że nawet przy dozorze zachodzi uzasadniona obawa uszkodzenia obcéj własności przez pasące się na nich zwiérzęta domowe, należy takowe paść na postronkach lub przywiązywać do przedmiotów stałych.

§. 7.

W miejscowościach, gdzie zachodzi tego potrzeba a mianowicie w takich, gdzie często zdarzają się szkody nocne, może polityczna władza powiatowa zakazać pasania nocną porą.

§. 8.

Jeżeli drogi wiodące na pastwisko są tego rodzaju, iż przy przepędzaniu bydła słusznie obawiać się należy uszkodzenia cudzéj własności, może Rada gminna, a względnie przełożony obszaru dworskiego wydać zakaz, aby na wskazanych przez nich przestrzeniach dróg nie pędzono bydła na paszę inaczéj, jak z zachowaniem potrzebnych środków ostrożności.

§. 9.

Polityczna władza powiatowa może ze względu na stosunki miejscowe celem ochrony własności polnéj zarządzić, aby przepęd obcych stad bydła nocną porą gościńcami lub drogami wzdłuż niezagrodzonych pól lub łanów odbywał się tylko pod dozorem poganiacza ustanowionego przez przełożonego gminy, a względnie przełożonego obszaru dworskiego. Prowadzący bydło, winien poganiacza wynagrodzić według taryfy przez zwierzchność gminną, a względnie przełożonego obszaru dworskiego ułożonéj, a przez polityczną władzę powiatową zatwierdzonéj.

§. 10.

Do pędzenia, trzymania lub pasania bydła na obcych gruntach potrzeba szczegółowego tytułu prawnego lub wyraźnego zezwolenia właściciela. Przepis ten odnosi się również do pasania na ugorach i ściérniach, tudzież po drogach i miedzach polnych.

§. 11.

Pokłosie może się odbywać tylko za przyzwoleniem właściciela gruntu, w nocnéj zaś porze wzbronione jest bezwarunkowo.

II. Postanowienia karne.

§. 12.

Każde przestępstwo polowe, na które w następnych paragrafach osobna nie jest postanowiona kara. podlega grzywnie od 1 do 40 złr.

§. 13.

Kto jeździ wierzchem lub zaprzęgiem po cudzym gruncie (§. 3. lit. a.) podlega grzywnie po 1 zł.. od sztuki bydła.

§. 14.

Kto chodzi po gruntach w §. 3. lit. a. oznaczonych lub wstępuje na drogi polne według §. 3. lit. b. wzbronione, podlega grzywnie 50 ct.

§. 15.

Kto nie zachowuje przepisów objętych w §. 5. do 10. podlega grzywnie według następującéj taksy:

od sztuki nierogacizny . .	1 zł.	
„ sztuki bydła rogatego . . .	60	ct.
„ konia, muła lub osła . . .	50	„
„ kozy	40	„
„ owcy	20	„
„ prosięcia ssącego	10	„
„ gęsi lub indyka	10	„
„ sztuki innego drobiu . . .	5	„

§. 16.

Grzywna paragrafem poprzednim dla przestępstw §§. 5—10 postanowiona, będzie podwojona jeżeli przestępstwo popełnione zostało:

a) z umysłu;

b) pod okolicznościami utrudniającemi wykrycie sprawcy, a w szczególności porą nocną;

c) na rolach uprawionych lub obsianych, w ogrodach, na łąkach wilgotnych lub grzęskich; tudzież na gruntach ogrodzonych lub téż tablicami ostrzegającemi, albo w inny, w okolicy używany sposób, jako zamknięte oznaczonych.

d) jeżeli szkodnik już raz za przestępstwo polowe w ciągu roku ukarany został.

§. 17.

Kto niszczy lub uszkadza cudze drzewa i krzewy na pniu, czy to na gruntach prywatnych, czy publicznych n. p. przy drogach, podlega grzywnie po 2 zł. od jednéj sztuki.

§. 18.

Kto bezprawnie łamie lub uszkadza gałęzie, obrywa owoce, kwiaty lub liście, psuje kosze, albo wyciąga lub psuje znajdujące się przy drzewkach pale ochronne, podlega grzywnie po 1 zł. od sztuki drzewa. krzewu, pala lub kosza.

§. 19.

Jeżeli zachodzą okoliczności na szczególne uwzględnienie zasługujące, można zniżyć grzywny w §§. 13., 14., 15., 17. i 18. ustanowione aż do połowy.

§. 20.

Grzywny zasądzone w jednéj i téj saméj sprawie karnéj przewyższać nie mogą łącznéj kwoty 40 złr.

§. 21.

Kto wyda polecenie do popełnienia przestępstwa, ulegnie takiéj saméj karze, jak gdyby był przestępstwo osobiście popełnił.

Kto zaś da powód do przestępstwa przez to, że wyda polecenie nie dość dokładne lub wyda je osobie niezdolnéj do należytego wypełnienia takowego, ulegnie grzywnie do 5 złr.

Grzywna ta nie powinna jednak nigdy być wyższą od kary postanowionéj za same przestępstwo.

§. 22.

Jeżeli przestępstwo polowe popełnioném zostało przez kilka osób, odpowiada każda z nich za wyrządzoną szkodę według postanowień §§. 1301 i 1302 ust. cyw.

§. 23.

Szkodnik obowiązany jest niezależnie od kary wynagrodzić zrządzoną szkodę.

III. O straży polowéj.

§. 24.

Dla ochrony własności polnéj od szkód, ma być ustanowioną najdaléj w rok po ogłoszeniu niniejszéj ustawy straż polowa i od niéj odebrana przysięga.

Każda gmina obowiązaną jest dla ochrony własności polnéj w jéj terytoryum położonéj, z wyjątkiem gruntów, o których mowa w §. 27. ustanowić wspólną przysięgłą straż polową w odpowiedniéj liczbie.

Równy obowiązek ciąży na obszarze dworskim co do gruntów w obrębie jego położonych.

Kilka gmin lub obszarów dworskich, lub obszar dworski z gminą, mogą za pozwoleniem politycznéj władzy powiatowéj ustanowić wspólną straż polową.

§. 25.

Dla wyjątkowych miejscowych przyczyn może Namiestnictwo w porozumieniu z Wydziałem krajowym uwolnić tak gminy jak obszary dworskie, co do całości lub części posiadanego terytoryum, od obowiązku ustanowienia straży polowéj.

§. 26.

Koszta utrzymania straży ustanowionéj przez gminy, rozkładane będą na posiadaczy gruntów jéj nadzorowi powierzonych w stosunku do opłacanego przez nich z tych gruntów podatku gruntowego.

§. 27.

Jednemu lub kilku posiadaczom nieprzerwanego kompleksu gruntów, mających najmniéj 50 hektarów przestrzeni, wolno ustanowić osobną

przysięgłą straż polową bez względu na to, czy rzeczone grunta położone są w jednéj, czy w kilku gminach. Postanowienie osobnéj przysięgłéj straży polowéj dla obszaru niezawierającego wyż wspomnianéj ilości hektarów, wymaga poprzedniego przyzwolenia politycznéj władzy powiatowéj.

§. 28.

Polityczna władza powiatowa zatwierdza straż polową na przedstawienie stron do ustanowienia takowéj obowiązanych, i odbiéra od niéj przysięgę. Jeżeli która ze stron nie dopełni tego obowiązku w terminie §. 24. przepisanym, natenczas polityczna władza powiatowa naznaczy powtórny, nie dłuższy jednak, niż miesięczny termin, po upływie którego zamianuje z urzędu na koszt ociągającego się, strażnika przysięgłego, który tak długo obowiązki swoje pełnić będzie, dopóki inny odpowiedni strażnik nie zoztanie przez uprawnionego politycznéj władzy powiatowéj do odebrania od niego przysięgi przedstawionym i przez tę władzę zatwierdzonym.

§. 29.

Przysięgła straż polowa jest w myśl ustawy z dnia 16. czerwca 1872. (Dz. n. p. N. 84.) strażą publiczną.

Każdy strażnik winien złożyć przysięgę według załączonéj roty.

§. 30.

Do straży polowéj przyjętym być nie może, kto nie ukończył 20 lat wieku, albo nie posiada dostatecznego fizycznego uzdolnienia, lub nie zasługuje na zaufanie.

§. 31.

Przysięgła straż lasowa i myśliwska, może zarazem być przysięgłą strażą polową.

§. 32.

Każdemu przysięgłemu strażnikowi polowemu winna polityczna władza powiatowa wydać dla legitymacyi stósowny certyfikat, zawierający dokładne oznaczenie obszaru oddanego pod jego dozór.

O zachodzących w rejonie nadzorczym zmianach, należy bezzwłocznie donieść politycznéj władzy powiatowéj celem sprostowania pomienionego certyfikatu.

Przysięgły strażnik polowy, przyjmujący obowiązek u innego właściciela, winien certyfikat swój przedłożyć właściwéj politycznéj władzy powiatowéj. która wyda mu nowy zmienionym stósunkom odpowiadający certyfikat, z odwołaniem się na przysięgę złożoną przy wstąpieniu do służby pierwotnéj.

Formę certyfikatu oznaczy polityczna władza powiatowa.

§. 33.

Jeżeliby zaszły takie okoliczności, dla których przysięgły strażnik nie byłby był mógł być dopuszczonym do przysięgi, natenczas winna polityczna władza powiatowa, jeżeli utrata urzędu nie nastąpiła już w skutek wyroku sądowego na mocy ustawy karnéj, odwołać udzielone mu zatwierdzenie i wydany certyfikat odebrać.

§. 34.

Strażnik przysięgły obowiązanym jest przy wykonywaniu służby używać odznak służbowych, przez polityczną władzę powiatową dla straży polowéj swego powiatu przepisanych.

§. 35.

Straż polowa przysięgła uzbrojoną być może w broń sieczną, któréj tylko w obronie własnéj użyć jéj wolno.

§. 36.

Ustawa z dnia 16. czerwca 1872. (Dz. u. p. Nr. 84) określa stanowisko urzędowe przysięgłego

strażnika polowego, mianowicie: co do wiarogodności jego zeznań, co do prawa przytrzymywania i pogoni osób na przestępstwie polowém schwytanych, lub o takowe podejrzanych, wreszcie co do prawa fantowania.

§. 37.

Polityczna władza powiatowa obowiązaną jest prowadzić wykaz wszystkich znajdujących się w powiecie przysięgłych polowych i utrzymywać ten wykaz w ciągłéj ewidencyi.

Naczelnik gminy i przełożony obszaru dworskiego, niemniéj właściciele gruntów w §. 27. wymienieni, są obowiązani, pod zagrożeniem grzywny od 2 do 10 zł., donosić politycznéj władzy powiatowéj najdaléj wciągu dni 14 o każdéj zmianie w stanie ustanowionéj przez nich przysięgłéj straży polowéj.

IV. O postępowaniu i władzach do tego powołanych.

§. 38.

Prawo dochodzenia i karania przestępstw polowych, popełnionych tak w gminie jak na obszarze dworskim przy téj gminie istniejącym, wykonywa naczelnik téjże gminy wraz z dwoma asesorami (przysiężnymi) w poruczonym zakresie działania.

§. 39.

Jeżeli obwinionym o przestępstwo polowe jest sam właściciel, albo przełożony obszaru dworskiego, lub jeżeli obwinioną, albo poszkodowaną jest jedna z osób do przeprowadzenia śledztwa i wymiaru kary według §. 38. powołanych, natenczas do postępowania karnego w pierwszéj instancyi powołaną jest polityczna władza powiatowa.

§. 40.

Zarządzenie postępowania karnego ma nastąpić na skutek doniesienia zaprzysiężonego strażnika polowego, lub na żądanie poszkodowanego.

§. 41.

O każdém przestępstwie polowém winien strażnik polowy ustanowiony przez gminę donieść przełożonemu gminy, ustanowiony zaś przez obszar dworski lub osoby w §. 27. wymienione, służbodawcy a zarazem przełożonemu gminy.

§. 42.

Przełożony gminy obowiązany jest zawiadomić natychmiast poszkodowanego o każdém naruszeniu własności polnéj, o takich zaś przekroczeniach, które podpadają pod powszechną ustawę karną, donieść sądowi karnemu.

§. 43.

Jeżeli szkoda na gruncie zrządzoną została przez bydło, winien strażnik polowy, w razie, jeśli poszkodowany sam nie dokonał zajęcia, a również w jego nieobecności na rzecz jego zająć (zafantować) taką ilość bydła, aby ona wystarczyła do wynagrodzenia zrządzonéj szkody (§. 1321. ust.. cyw.).

Zajęcia tego ma zaniechać strażnik polowy, ustanowiony przez gminę, jeżeli szkoda wyrządzoną została przez bydło należące do trzody gminnéj zostającéj pod dozorem pastucha przez gminę ustanowionego.

Wrazie niemożności zajęcia drobiu wolno strażnikowi polowemu takowy zabić, na co przy ukaraniu szkodników wzgląd mieć należy.

Użycie do tego broni palnéj dozwoloném jest tylko tym strażnikom polowym, którzy należą zarazem do przysięgłéj straży leśnéj lub myśliwskiéj, albo tym na szczególne zaufanie zasługującym

strażnikom polowym, którym polityczna władza powiatowa ze względu na stosunki miejscowe prawo noszenia broni palnéj przyzna.

Ubity drób ma być pozostawionym na miejscu dla właściciela i o tém bezzwłocznie zawiadomiony przełożony gminy.

§. 44.

Wrazie zajęcia zwiérząt winien strażnik polowy ustanowiony przez gminę oddać takowe przełożonemu gminy. strażnik zaś ustanowiony przez obszar dworski, i osoby wymienione w §. 27. swemu służbodawcy, a nadto donieść o zajęciu przełożonemu gminy. Tak samo winien postąpić z rzeczami szkodnikowi odebranemi.

§. 45.

Zajęte bydło musi natychmiast być wypuszczone, jeżeli właściciel składa jako zastaw kwotę pieniężną dostateczną do zabezpieczenia należącego się poszkodowanemu wynagrodzenia.

Wysokość takowéj oznaczy wrazie sporu przełożony gminy.

§. 46.

Przełożony gminy winien o zajęciu lub zafantowaniu niezwłocznie zawiadomić tak właściciela jak poszkodowanego a zarazem zawezwać tego ostatniego, by swoje pretensye co do wynagrodzenia szkody uzusadnił najdaléj w przeciągu 8 dni od dnia zajęcia, w przeciwnym bowiem razie winno zajęte bydło lub fant zwrócone być właścicielowi.

§. 47.

Jeżeli właściciel zajętego zwiérzęcia nie jest wiadomy, a pomimo zarządzonego poszukiwania nie zgłosił się w 30 dniach od zajęcia, natenczas poszkodowany będzie miał prawo żądać od przełożonego gminy spieniężenia zwiérzęcia.

Uzyskana z sprzedaży kwota posłuży przedewszystkiém do pokrycia przysądzonéj szkody oraz kosztów prawnych, reszta zaś złożoną będzie w politycznéj władzy powiatowéj do dalszego postępowania.

§. 48.

Przedmioty z przestępstwa polowego pochodzące, winne być natychmiast prawnemu właścicielowi oddane.

Jeżeli właściciel nie jest wiadomym, winien naczelnik gminy tymczasowo przechowanie tych przedmiotów zarządzić, a jeżeli podlegają zepsuciu takowe spieniężyć.

Jeżeli prawy właściciel pomimo zarządzonego dochodzenia nie zgłosi się w ciągu roku, to kwota uzyskana ze sprzedaży rzeczonych przedmiotów złożoną będzie w politycznym urzędzie powiatowym do dalszego postępowania.

§. 49.

Przełożony gminy winien co do każdego przestępstwa polowego, które w myśl §. 38. ma być przedmiotem dochodzenia, natychmiast sprawdzić istotę czynu i zebrać możliwe dowody, a jeżeli zachodzi potrzeba, zarządzić bezzwłocznie oszacowanie szkody.

Następnie powinien usiłować doprowadzić do zgody, a jeżeli ta nie nastąpi, wydać orzeczenie i oznaczyć wysokość wynagrodzenia; przyczem należy mieć wzglad na wartość przedmiotów w myśl §. 48. poszkodowanemu zwróconych.

§. 50.

Do oszacowania szkody wyrządzonéj przez przestępstwo polowe powołana jest przedewszystkiém przysięgła straż polowa.

Jeżeli jednak szkoda według mniemania polowego przewyższa kwotę pięciu złr. winien w takim razie przełożony gminy zarządzić oszacowanie takowéj przez jednego przysięgłego detaksatora.

§. 51.

Polityczna władza powiatowa ma ustanowić w każdéj gminie detaksatorów do taksowania szkód z przestępstw polowych pochodzących i od nich odebrać przysięgę.

§. 52.

Przełożony gminy a względnie polityczna władza powiatowa przyzna detaxatorowi za każdorazową czynność odpowiednie wynagrodzenie.

§. 53.

Co do postępowania karnego obowiązuje rozporządzenie Ministerstwa spraw wewnętrznych z dnia 5. marca 1858 r. [dz. p. p. Nr. 34].

W wyroku karnym należy również:

1. wymienić osoby do wynagrodzenia szkody obowiązane;
2. oznaczyć wysokość wynagrodzenia poszkodowanemu przyznanego, na mocy zawartéj z obwinionym ugody, lub téż na podstawie oszacowania;
3. zasądzić zwrot wydatków powstałych w skutek zajęcia i żywienia bydła, niemniéj w skutek szacowania szkody przez zaprzysiężonego detaksatora.

§. 54.

Jeżeli poszkodowany żąda wynagrodzenia przenoszącego 15 złr., wtedy w wyroku karnym można mu przyznać tylko wynagrodzenie do 15 złr. a co do reszty wynagrodzenia należy go odesłać do zwyczajnéj drogi sądowéj.

§. 55.

Narzędzia użyte do wykonania przestępstwa polowego służą przedewszystkiem do zabezpieczenia poszkodowanego.

Jeżeli jednak szkoda i koszta postępowania są pokryte, oraz grzywna zapłacona, natenczas narzędzia będące własnością szkodnika zwrócone mu być mają.

§. 56.

Od orzeczenia przełożonego gminy, służy rekurs do właściwéj politycznéj władzy powiatowéj.

Rekurs wnieść należy do przełożonego gminy ustnie lub na piśmie w przeciągu ośmiu dni, licząc od dnia ogłoszenia, a względnie doręczenia wyroku.

W przypadkach, w których polityczna władza powiatowa jest piérwszą instancyą, obowiązują co do dalszego rekursu ogólne przepisy.

Przeciw dwóm równobrzmiącym orzeczeniom nie ma dalszego rekursu.

§. 57.

Kary pieniężne wpływają do funduszu pożyczkowego téj gminy, w któréj obrębie popełnioném zostało przestępstwo polowe.

W razie niemożności ściągnięcia kary pieniężnéj należy ją zamienić na karę aresztu od 24 godzin do 10 dni, albo na dnie robocze do publicznych celów.

Przytém wymierzać można zamiast grzywny do 5 złr. karę aresztu do 24 godzin, nigdy zaś poniżéj sześciu godzin.

Zwykłą miejscową płacę robotnika uważać należy jako równą jednemu dniowi roboty.

§. 58.

Prawo dochodzenia i karania przestępstw polowych ulega przedawnieniu, jeżeli w przeciągu 3 miesięcy od dnia, kiedy przestępstwo zostało popełnione nie nastąpiło doniesienie do właściwéj władzy.

Pretensye o wynagrodzenie szkody, pochodzącéj z przedawnionego przestępstwa polowego, mogą być poszukiwane w drodze cywilnéj

V. Przepisy dodatkowe.

§. 59.

Ustawa niniejsza zaczyna obowiązywać z dniem 30tym po jéj ogłoszeniu i od tego dnia tracą moc obowiązującą wszystkie dotychczasowe przepisy

w sprawach objętych ustawą o ochronie własności polnéj, o ile takowe niniejszą ustawą zostały unormowane, a mianowicie rozporządzenie Ministerstwa spraw wewnętrznych i sprawiedliwości z dnia 30. stycznia 1860 (Dz. u. p. Nr. 28).

§. 60.

Wykonanie téj ustawy polecam Moim Ministrom rolnictwa i spraw wewnętrznych.

Rota przysięgi

dla straży polowéj.

Przysięgam, że powierzonéj nadzorowi memu własności polnéj dozorować i strzedz będę zawsze jak najstaranniéj i najwierniéj, że będę o wszystkich, którzyby w jakibądź sposób usiłowali takową uszkodzić lub rzeczywiście uszkadzali, lub też w ogóle przestępstw polowych dopuszczali się, nie oglądając się na względy osobiste, sumiennie komu należy donosił, przestępców według potrzeby fantował lub przytrzymywał, że nigdy niewinnego nie będę fałszywie zaskarżał, lub podejrzywał, że będę się starał przeszkadzać wszelkiéj szkodzie, podawał i szacował dokonane szkody według najlepszéj wiedzy i sumienia mego, tudzież domagał się ich wynagrodzenia w drodze ustawą przepisanéj, że bez wiedzy i zezwolenia moich przełożonych lub bez ważnéj przeszkody nie będę nigdy zaniedbywał wykonania obowiązków moich, i że z powierzonéj mi własności polnéj każdego czasu zdam sprawę.

Tak mi Panie Boże dopomóż!

B.

Rezolucya.

Wzywa się wysoki c. k. Rząd. aby istniejaca w prawodawstwie karném luka polegająca na tém, że niema postanowienia karnego na nieprawne zajmowanie lub fantowanie cudzych ruchomości, jak najrychléj była wypełnioną.

C.

Uchwała.

Zważywszy, że w projekcie do ustawy o ochronie własności polnéj, powołane są postanowienia, których znajomość przy wykonaniu ustawy jest potrzebną.

Sejm poleca Wydziałowi krajowemu

1) aby równoczesnie z ogłoszeniem niniejszéj ustawy polecił wydrukować książeczkę w obydwóch językach krajowych, któraby prócz tej ustawy, zawierała ustawy i postanowienia, na jakie się ona powołuje;

2) aby książeczkę tę jak najrychlej wszystkim gminom i przełożonym obszarów dworskich bezpłatnie rozesłał.

Aleg. LXX.

Sprawozdanie

komisyi prawniczéj o wniosku posła Chrzanowskiego co do zmiany §§. 82 i 83 regulaminu sejmowego.

Wysoki Sejmie!

Na posiedzeniu dnia 27 marca 1876 Wysoki Sejm przekazał komisyi prawniczéj wniosek posła Chrzanowskiego o zmianę §§. 82 i 83 regulaminu obrad Sejmu.

Paragrafy pomienione dotyczą postępowania z petycyami do Sejmu wniesionemi.

Komisya prawnicza rozpoznawszy wniosek posła Chrzanowskiego uznała, że proponowane w nim zmiany wyjaśniają poniekąd zbyt streszczone postanowienia pierwotnego regulaminu, odpowiadają wyrobionéj już praktyce, a co do petycyi, które zawierają żądania większéj doniosłości, jakiemi są: obciążenie budżetu krajowego lub też wnioski do ustaw, słusznie wymagają, by pod względem formalnym ze sprawozdaniami o nich, postąpiono w sposób przepisany §. 43 rogulaminu.

Regulamin w dotychczasowém brzmieniu §§. 82 i 83 nie zna właściwie odczytania całéj osnowy petycyi, chociaż odczytywanie takie za uchwałą Sejmu praktykowano. Wszystkie petycye, bez względu na przedmiot, którego się treść onych dotyczy, miały być odsyłane do komisyi petycyjnéj, nawet wówczas, gdy dla takiego przedmiotu jest osobna komisya wybrana, jeżeli Sejm inaczéj nie uchwali a na czyj wniosek, czy z dopuszczeniem rozpraw lub bez nich ma Sejm uchwalić? — o tém dotychczasowy regulamin nie wspomina. — Wnioski komisyi petycyjnéj według dotychczasowego regulaminu miały być Sejmowi z uchyleniem formalności co do sprawozdań innych komisyi wymaganych przedstawiane, choćby sprawozdanie komisyi petycyjnéj zawierało wnioski największéj doniosłości.

Wszystkim tym niedostatkom dotychczasowego regulaminu zaradza projektowana przez posła Chrzanowskiego zmiana §§. 82 i 83 dotychczasowego regulaminu, albowiem postanawia, że Sejm może na wniosek jednego posła uchwałą powziętą bez rozpaw postanowić odczytanie całéj osnowy petycyi, że jeżeli do przedmiotu, którego się tyczy treść petycyi wybrana jest przez Sejm oddzielna komisya, Marszałek petycyę tę specyalnéj komisyi przekazuje, nieprzesądzając prawu Sejmu na wniosek jednego posła odesłać tę petycyę do innéj komisyi; że komisye, którym petycye, do roztrząśnienia oddane być mogą, ale nie mogą pominąć

formalności drukowania sprawozdania i rozdawania go na 24 godzin przed postawieniem go na porządek dzienny, jednak, ze sprawazdaniem o petycyach, które zawierają wniosek obciążający budżet funduszu krajowego, projekt do ustawy lub zmianę ustawy istniejącéj, pod względem formalnym postąpić należy w sposób przepisany §. 43 regulaminu,

Komisya prawnicza przeto wnosi: Wysoki Sejm raczy uchwalić:

§§. 82 *i* 83 regulaminu obrad Sejmu królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiém Księstwem Krakowskiém znoszą się w teraźniejszém brzmieniu i mają brzmieć jak następuje:

§. 82.

Sekretarz wyznaczony przez Marszałka do utrzymywania spisu podawanych petycyj, spisuje takowe z krótkim wyciągiem ich treści i podaje do wiadomości Sejmu według téj krótkiéj treści. Odczytanie całéj osnowy petycyj postanowić może tylko Sejm uchwałą powziętą bez rozpraw, na wniosek jednego posła uczyniony, albo podczas odczytywania spisu petycyj albo przy rozprawach nad sprawozdaniem komisyi o téj petycyi.

Marszałek przekazuje petycye do roztrząśnienia komisyi petycyjnéj, wyjąwszy, jeżeli do przedmiotu, którego tyczy się treść petycyi, wybraną już jest przez Sejm oddzielna komisya, w takim razie przekazuje Marszałek peytcyę téj komisyi specyalnéj, Sekretarz odczytując spis petycyj, ogłasza zarazem, do któréj komisyi odesłał ją Marszałek do roztrząśnienia, jednak jeżeli wówczas uczyni jeden poseł wniosek, aby petycyę odesłać do komisyi innéj od tej, do któréj ją przekazuje Marszałek, rozstrzyga Sejm uchwałą powziętą bez rozpraw.

§. 83.

Komisya petycyjna i te komisye, którym oddano petycye do roztrząśnienia, rozpoznawszy je, przedstawiają Sejmowi sprawozdania o tych petycyach, przyczém pominąć mogą formalność drukowania sprawozdania, i rozdawania go na 24 godzin przed postawieniem go na porządek dzienny. Jednak jeżeli sprawozdanie komisyi o petycyi zawiera wniosek obciążający budżet funduszu krajowego, projekt ustawy, lub zmianę istniejącéj, postąpić należy z takiém sprawozdaniem pod względem formalnym w sposób przepisany §. 43. regulaminu niniejszego. Komisya specyalna obradująca nad przedmiotem, którego tyczą się także petycye przekazane jej do roztrząśnienia, może sprawozdaniem o tym przedmiocie i wnioskami w nim zawartymi załatwić zarazem petycye tyczące się tego przedmiotu.

Kabat w. r.
przewodniczący.

Wesołowski w. r
sprawozdawca.

Z drukarni Instytutu Stauropigiańskiego.

Ad. LXXI.

Sprawozdanie

Komisyi edukacyjnéj o wniosku posła Rektora Uniw. Zolla, zmierzającego do zaprowadzenia we Lwowie i Krakowie seminaryów nauczycielskich dla szkół średnich.

Wniosek posła Rektora Uniw. Jag. Zolla, przekazany komisyi edukacyjnej uchwałą Wysokiéj Izby z dnia 21 marca b. r. tyczy się jednéj z najżywotniejszych spraw. nieporuszanéj dotąd w Wysokiéj Izbie, bo skuteczności nauczania w szkołach średnich.

Wychodząc z uznanego powszechnie a świeżo jeszcze przez samego JE. Ministra Oświecenia faktu, że uczniowie szkół średnich są przeciążeni, nie ilością przedmiotów, ale wadliwém często ich traktowaniem, upatrując trafnie przyczynę tej wadliwości w niedostatecznem pedagogiczno-dydaktycznem przygotowaniu nauczycieli, żąda wnioskodawca, aby szkołom średnim zapewnić warunki koniecznego pedagogiczno-dydaktycznego wykształcenia nauczycieli tym samym sposobem, który w szkołach ludowych tak się już skutecznym okazał: tj. przez zaprowadzenie seminaryów dla nauczycieli szkół średnich.

Komisya edukacyjna poczuwa się naprzód do obowiązku, aby punkt wyjścia wniosku posła Rektora Zolla, w treściwych motywach podany szerzéj przed Wysoką Izbą wyłuszczyć w przekonaniu, że obszerniejsze zastanowienie się nad tym przedmiotem w wysokim stopniu godném jest uwagi tak gorliwych o dobro wychowania publicznego reprezentantów kraju.

Rzecz to zaiste zastanowienia godna, że gdy urzędnik, administracyjny lub sądowy, lekarz, technik musi przejść konieczne stadyum praktyki, zanim dopuszczonym zostanie do zastósowania mozolnie nabytych studyów na stanowisku samodzielnym, gdy lekarz np. dłuższy czas musi odwiedzać kliniki zanim mu leczyć samemu wolno, gdy w zakresie samejże nauki, nauczyciel szkół pospolitych uczyć się musi metody nauczania w seminaryum na dzieciach tz. wzorowéj szkoły: jeden tylko zawód nauczyciela szkół średnich, wolnym jest od takiéj praktyki i przygotowania. Wyszedłszy z trzeciego roku Wydziału filozoficznego, można było z łatwością otrzymać pesadę suplenta, wejść od razu w praktykę nauczycielską, objąć kierownictwo wychowawcze i nauuowe kilkudziesiąt młodzieńców, o kilka lat młodszych od siebie i przechodzić dopiero wszystkie stadya praktyki, na smutnych nieraz oparte doświadczeniach.

Dzisiaj przy mnożącéj się liczbie examinowanych nauczycieli, nie ma wprawdzie miejsca na suplentów, jest zaledwie na t. z. bezpłatnych aplikantów, ale sprawa się przez to nie zmienia: ów

abituryent uniwersytecki, złożywszy examina, wchodzi odrazu do gimnazyum na praktykę, aby niebawem za otwarciem się miejsca stałą otrzymać posadę, na praktykę, która oczywiście odbywa się na uczniach gimnazyalnych.

Chyba więc ten examin, te studya na Wydziale filozoficznym uspasabiają go tak, że jako suplent nawet bez examinów szkodliwym być nie może, a examinowany zupełnie przeznaczeniu. swemu odpowiada.

Niestety! nie można tego powiedzieć. Uniwersytet kształci przyszłego nauczyciela fachowo na filologa, historyka, przyrodnika lub matematyka, ale nie kształci go na nauczyciela. Wychodzi on z niego z wiedzą przy pilności obszerną, tylko nie z wiedzą o tém, jak w szkołach średnich uczyć należy. W ostatnich dopiéro latach wyraził p. Minister życzenie, aby profesorowie filozofii wykładali dla kandydatów stanu nauczycielskiego teoryę pedagogii i dydaktyki, co w takim razie tylko większe obiecywać może owoce, jeżeli ów profesor filozofii przypadkowo dotnął się bliżéj praktycznych pedagogii i dydaktyki zadań.

System w austryackich gimnazyach polega na używaniu nauczycieli fachowych. Pokrewne przedmioty łączą się w t. z. grupy: kandydat obiera sobie pewną grupę i z niéj składa examin: jest filologiem lub historykiem, matematykiem lub naturalistą.

Examin téż przed c. k. komisyami examinacyjnemi dla kandydatów nauczycieli do szkół gimnazyalnych zmierza ku temu, aby się dowiedzieć, czy kandydat ma dostateczne wykształcenie fachowe, ażeby przedmiotu mógł w wyższém lub przynajmniéj w niższém udzielać gimnazyum, ale nie pyta o sposób, o metodę, jaką go udzielać będzie i czy w ogóle jaką metodę posiada. Wypróbowawszy w examinie bardzo ścisłym naukowe siły kandydata, cóż się czyni dla wypróbowania jego uzdolnienia dydaktycznego?

Nic prawie. Ogranicza się ono do jednego domowego zadania z zakresu dydaktyki i do t. zw. próbnego wykładu godzinnego w gimnazyum. Domowe zadanie nieskontrolowane ani późniejszém klauzurowém, ani ustném, należy do formalności, któréj przy jakiém takiém filozoficznem wykształceniu i zręczności pisania zadość uczynić można. Takąż formalnością jest i próbna lekcya. Dla chybienia próbnego wykładu, o ile nam wiadomo, jeszcze żaden kandydat, podoławszy examinom innym, usuniętym nie został.

Na cóż się więc liczy, co ma być środkiem, aby praktyka gimnazyalna przyprowadziła świeżego nauczyciela do nabycia dobréj metody postępowania z uczniami, uczenia tychże, prowadzenia ich? Oto liczy się: 1) na przepisane książki, które mają być skazówką granic nauki; 2) na hospitacye Dyrektora, tj. odwiedziny wykładów i uwagi, które nauczycielowi czyni; 3) na konferencye, gdzie pod przewodnictwem Dyrektora omawiają się bieżące sprawy szkoły i wyrabiać się ma zdanie nauczyciela, jak w tym lub owym wypadku postępować należy.

Zawsze więc experymenta *in anima vili* — a owa anima vilis, to nasze dzieci! Zawsze występuje w rażącém świetle fakt ciągle praktykowany, że nauczyciel pełny jeszcze żywéj pamięci wykładu uniwersyteckiego, zwrócony ku nauce w abstrakcyi téjże od nauczania wchodzi do klasy, która mu przypadkowo przydzieloną zostanie, wyższéj lub niższéj, nie wiedząc, jak zastósować się do pojęć dzieci, nie wiedząc jak traktować ich różne temperamenta, nie wiedząc jak sobie poradzić z tysiącznemi objawami téj kupy umysłów dziecinnych, która instynktowo poczuje od razu niewprawną rękę; nie wiedząc jak się ustawić do harmonii z postępowaniem i wymaganiami swoich kolegów nauczycieli — ograniczony jedynie do rad i wskazówek kierownika Zakładu, często za późno przychodzących, częściéj niezrozumiałych, jeżeli się nie ma o pedagogii i dydaktyce bodaj teoretycznego wyobrażenia, ograniczony do orzeczeń konferencyi, gdzie się jest uczestnikiem i głosującym i gdzie przy słabości

Dyrektora. a przewadze wymowniejszych żywiołów kierunek fałszywy tak łatwo zapanować, rada i zdanie poważniejsze i wytrawniejsze w mniejszości pozostać może!

Tych to łatwych do przewidzenia braków skutkiem są owe liczne ujemne strony w nauczaniu szkół średnich, pomiędzy któremi poseł Rektor Zoll podniósł przeciążenie uczniów, zgodnie z okólnikiem JE. Ministra Oświecenia z d. 17 Lutego 1875. Przeciążanie, nie w skutek liczby przedmiotów, bo zbytecznych w gimnazyach niema, ale skutkiem — jak się trafnie wyraża okólnik — wadliwego układu książek, błędnego traktowania nauki, braku harmonijnego ustawienia przedmiotów w jednę całość gimnazyalnéj nauki, a więc owych zbytnich wymagań jednego lub kilku nauczycieli, nieuwzględniających, że uczeń i innych przedmiotów uczyć się musi. Nauczyciel, który opuścił świeżo ławy uniwersyteckie, spieszy aby z gimnazyum zrobić uniwersytet; czyni to czasem nieświadomie, naśladując wykład który słyszał, czasem z owém zadowoleniem próżności, pragnącém olśnić niemogących go osądzić słuchaczów. Odstępując od książki przepisanéj, każe uczniom spisywać swój wykład, wprowadza weń rzeczy nienależące w zakres nauki gimnazyalnéj, wdaje się w krytyczne badania, gdzie przedstawienie dogmatyczném być powinno, rozbudza młode umysły w kierunku, do którego nie dorosły; wiedzie na drogę negacyi i polemiki, która im obcą być powinna. Zapomina najzupełniéj, że podstawą jego dydaktycznéj metody powinna być zawsze mu przytomna myśl, że nie powinien i nie może powiedzieć wszystkiego co wie, tém mniéj tego, co przypuszcza lub z czém w duszy walczy, że może i powinien mówić tylko to, co do wieku i stopnia rozwoju młodzieńca zastósowane, co poprowadzić go może do dalszego, kolejno najbliższego stopnia wykształcenia. Stawiając zbytnie wymagania, a może nawet w najlepszéj chęci zapalając zbytnie do swego przedmiotu uczniów: zapomina znowu o innéj maxymie, zapomina, że gimnazyalna nauka fachowych wyrabiać nie powinna, ale obznajamiać z naukami przepisanemi w mierze ile możności równéj, i zapomina znowu, że uczeń mający większą zdolność do nauk, które wykłada inny jego kolega nauczyciel, powinien z pewną wyrozumiałością być traktowany i niemierzony miarą tych, którzy w jego kierunku przeważne okazują chęci i zdolności.

Ale nie samo przeciążenie naukami jest skutkiem braku przygotowania nauczycieli szkół średnich. Bywa nim czasem niezręczność pedagogiczna, szkodliwe dla szkoły pociągająca skutki, bywa to dosyć powszechne wyobrażenie, iż nauczyciel gimnazyalny poza szkołą ucznia znać i pedagogicznie traktować nie powinien; bywa owo zbyt ostre lub zbyt łagodne postępowanie z uczniami, bywa owo szukanie ich przychylności kosztem powagi koniecznéj, jaką sobie nauczyciel wobec uczniów wyrobić musi, aby działać skutecznie w swoim zawodzie. Wychodząc z uniwersytetu bez teoretycznéj i praktycznéj wiedzy o sposobach wyrobienia się na pedagoga i nauczyciela, nie nabrawszy zamiłowania do tego zawodu, owszem przyjmując go często jako konieczne bo chlebodajne oderwanie od naukowéj pracy do smutnéj pracy nauczania, malkontent, bo malkontentem bywa zwykle człowiek zaprzągnięty do roboty, któréj nie zna — nauczyciel szkół średnich utrudnia sobie swojém usposobieniem wejście w zawód i zasmakowanie w zawodzie a dłuższe często miną lata, zanim wdroży się w twardą konieczność, jako złamany tymczasem, bez zapału do zadań swoich rutynista.

Dziwna rzecz jednak, że na te widoczne niebezpieczeństwa nie wynaleziono dotąd środków zaradczych, w sposób złemu odpowiedni. Pan Minister Oświecenia, pokładając całą nadzieję w obostrzonéj kontroli książek, zakazie wykładów i nadzorze Dyrektorów, zdaje się wątpić nawet, aby wystarczające środki kiedykolwiek zastósować się dały, aby kandydaci przed rozpoczęciem swego zawodu przyswoić sobie mogli metodę nauczania! W istocie, nie zdołano dotąd zorganizować w naszym wieku zakładów, kształcących nauczycieli szkół średnich. W całych Niemczech istnieje zaledwie jeden: seminaryum w Berlinie, dawniéj pod Boeckha, dzisiaj pod Bonitza dyrekcyą, poświęcone wyłącznie kształceniu filologów. Na Belgię istnieje także jeden taki filologiczny zakład w Leodyum. Poseł Rektor Zoll domaga się takich właśnie zakładów, dotąd w Austryi nieznanych, domaga się wskazując wymowną analogią z zakładami dla nauczycieli szkół ludowych. W istocie, dlaczego, skoro

potrzeba tak jest widoczną, miałaby rzecz ta być tak trudną w wykonaniu, bądź przez dodanie jednego obowiązkowego roku dla kandydatów na takim zakładzie spędzić się mającego, bądź przez spółczesne z trzecim rokiem uniwersyteckim studya obowiązkowe w zakładzie praktycznym?

Trudności, o ile się komisyi zdawało, pochodzą tutaj z trzech przyczyn, których przy seminaryach dla nauczycieli szkół ludowych niema. Pierwsza polega na tém, że nauczyciel szkół średnich jest fachowym nauczycielem i powinienby nabierać metody pod kierunkiem fachowego profesora we właściwym sobie naukowym zawodzie, coby wywoływało potrzebę tylu specyalnych seminaryów ile grup fachowych; druga na tém, że nauczanie w szkołach średnich liczących klas ośm, różne w każdéj, nauczanie, którym się téż trudnią kolejno nauczyciele różni, przedstawia bardzo wiele komplikacyi, które seminaryum z klasami próbnemi połączone, czyniłoby ciałem nadzwyczaj trudném do zorganizowania. Trzecią nareszcie przyczyną byłoby i to, że wymagania bardzo znaczne, jakie dziś pociąga za sobą examin nauczycielski nietylko byłyby pomnożone, ale ciż nauczyciele poddani kontroli niezgodnéj zresztą z tą swobodą, któréj jako uczniowie uniwersyteccy używać zwykli.

Niemniéj trudności przedstawia oznaczenie stósunku próbnych klas gimnazyum, gdyby to gimnazyum miało osobną dyrekcyę, do seminaryum dla kandydatów; a kumulacya dwóch dyrektorstw, gdyby dyrektor seminaryum był zarazem dyrektorem gimnazyum; zmiana ciągła praktykujących tamże kształcących się w wykładzie, obojętna u drobnéj dziatwy, trudniejsza do przeprowadzenia wobec doroślejszéj młodzieży. Szkoły przy seminaryach dla szkół ludowych bywają zwykle najlepszemi; wątpić należy czyliby gimnazya połączone z seminaryami dla szkół średnich dobremi być mogły.

Te wszystkie, nasuwające się trudności, fakt że w naszym tak starannym o naukę szkolną czasie, urządzenie seminaryów dla szkół średnich dotąd wielkie jak widać i prawie nieprzełamane spotykało trudności, że sprawa seminaryów nie zdobyła sobie jeszcze obywatelstwa w pedagogiczno-dydaktycznym świecie: to wszystko, powtarzamy, skłoniło komisyę edukacyjną do postanowienia, aby na teraz wniosku posła Rektora Zolla w jego pierwotném brzmieniu nie polecać i W. Rządu o założenie seminaryów nauczycielskich dla szkół średnich nie wzywać.

Natomiast w porozumieniu z członkiem swoim wnioskodawcą, postanowiła komisya, wychodząc z jego wniosku przedstawić W. Izbie inne, pokrewne środki, zaradzające brakowi pedagogiczno-dydaktycznego przygotowania nauczycieli szkół średnich.

Temi środkami są: 1. Odrębne katedry zwyczajne na Uniwersytetach krajowych dla przedmiotów Pedagogii, Dydaktyki i historyi Pedagogii. 2. Seminarya pedagogiczno-dydaktyczne przy tychże katedrach. 3. Wprowadzenie trzech wspomnianych przedmiotów do rządowego examinu na nauczyciela gimnazyalnego jakiéjkolwiek grupy. 4. Obowiązkowy udział kandydatów stanu nauczycielskiego w tychże Seminaryach.

Nie tając sobie wcale, że teorya nigdy nie zastąpi praktyki, sądzi jednak komisya edukacyjna, że wykład i nauka przedmiotów bezpośrednio z przyszłym zawodem kandydatów związanych na umiejętnéj filozoficznéj i historycznéj podstawie opartych, wdrażający tymże kandydatom tak możność czynienia psychologicznych spostrzeżeń, jak udzielający im wiadomości o metodach nauczania w ciągu wieków powstałych, o historyi wychowania i nauczania, o dziejach szkół i szkolnictwa: nietylko może ich wieść do praktycznego zastósowania teoretycznych prawd ale w wysókim stopniu podnieść w nich tak konieczną miłość poznanego drogą nauki nauczycielskiego zawodu. Seminarya pod kierunkiem profesora pedagogii i dydaktyki, zastąpićby mogły wybornie ćwiczenia praktyczne, a mianowicie: 1. przez wykłady uczniów na zadane tematа zastósowane do pewnej klasy gimnazyalnéj (a więc n. p. wykład jednego i tego samego przedmiotu w klasie czwartéj i w klasie ósmej), z współudziałem uczniów spostrzeżenia czyniących i pod kontrolą profesora. 2. przez piśmienne zadania treści pedagogicznéj i dydaktycznéj, 3. przez takież zadania dostarczyć mające

popularnie obrobionych ustępów z przedmiotu, który kandydat uczyć zamierza. Tu otworzyłaby się szkoła pisania dobrych szkolnych książek, które wyjść mogą tylko od ludzi zarówno fachowo wykształconych, jak praktycznie do tego przygotowanych, szkoła, o której wspomniał poseł Rektor Zoll w swojém przemówieniu. Rozumie się samo przez się, że skuteczność wykładu wspomnianych przedmiotów i ćwiczeń seminaryjnych, zależeć będzie w wysokim stopniu od doboru takich profesorów, którzyby z gruntowną teoretyczną, łączyli praktyczną znajomość przedmiotu.

Trzeci i czwarty punkt żądania komisyi dąży nareszcie do zapewnienia istotnych z katedry i seminaryów korzyści. Tylko wtedy, gdy przedmiot katedry i uczestniczenie w Seminaryum będzie obowiązkowém, korzyści będą niechybne i trwałe.

Wnosi zatém komisya edukacyjna:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Wzywa się W. Rząd, aby na obu Uniwersytetach krajowych ustanowił po jednéj zwyczajnéj katedrze dla połączonych przedmiotów Pedagogii i Dydaktyki.

Aby z katedrą tą połączył Seminarya pod kierownictwem profesora tych obu przedmiotów, na kształt seminaryów filologicznych, historycznych i matematycznych.

Aby przedmioty te umieścił między obowiązkowemi dla każdéj grupy przedmiotów przy examinach rządowych na nauczycieli szkół średnich.

Aby tak wykłady Pedagogii i Dydaktyki, jak udział w Seminaryach był obowiązkowym dla kandydatów stanu nauczycielskiego.

We Lwowie dnia 31 Marca 1876.

Prezes:
Dr. Majer.

Sprawozdawca:
J. Szujski.

L. 324/3.

Aleg. LXXII.

Sprawozdanie

Komisyi kultury krajowéj w przedmiocie regulacyi górnego Dniestru i rzek doń wpadających.

Wysoki Sejmie!

Na posiedzeniu dnia 28. b. m. odroczył wysoki Sejm rozprawy nad sprawozdaniem komisyi kultury krajowéj o petycyi gminy Czajkowic w sprawie uregulowania koryta Dniestru — przekazując równocześnie téjże komisyi do załatwienia wnioski członka Wydziału krajowego Władysława hr. Badeniego i posła Gniewosza.

Komisya po zbadaniu powołanych wniosków odstępuje od pierwotnego przedłożenia swego i ma zaszczyt przedstawić wysokiemu Sejmowi:

Z uwagi, iż zawarte żądania w pierwotnym wniosku komisyi co do uzyskania zasiłku Rządowego na cele osuszenia koryta górnego Dniestru przez odezwę c. k. Namiestnictwa do l. 45.402 z dnia 19. marca 1876 bieżącego roku załatwione zostały.

Z uwagi dalszéj, iż w razie utworzenia spółki wodnéj stowarzyszeni będą zupełnie uprawnieni do stawiania żądań o subwencye na cele melioracyi w myśl reskryptu Ministra rolnictwa z dnia 29. maja 1872 l. 4.632.

Z uwagi ostatecznéj, iż wobec przeprowadzonych rokowań z Rządem co do regulacyi koryta górnego Dniestru działalność w téj sprawie musi być dodatniejszą niż proponowana czynność w pierwotném przedłożeniu komisyi kultury krajowéj.

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

„Poleca się Wydziałowi krajowemu, ażeby zarządził wypracowanie projektu regulacyi górnego Dniestru i doń wpadających rzek, celem osuszenia bagien i moczarów

tamtejszych, wziął inicyatywę w utworzeniu spółki w myśl ustawy wodnéj i przedłożył wynik swych czynności najbliższemu Sejmowi krajowemu. Na pokrycie kosztów przedwstępnych czynności, otwiera się Wydziałowi krajowemu kredyt z funduszów kultury krajowéj do wysokości 4.000 złr. w. a.

Petycya gminy Czajkowic przez powyższą uchwałę wysokiego Sejmu załatwioną zostaje.

Lwów dnia 1. kwietnia 1876.

J. Czartoryski,
przewodniczący.

Mikołaj Wolański,
sprawozdawca.

Aleg. LXXIII.

Sprawozdanie komisyi prawniczéj

o wniosku posła ks. Stępka względem uchwalenia ustawy przeciwko pijaństwu.

Wysoki Sejmie!

Uchwałą wysokiego Sejmu z dnia 17. marca 1876 L. 63. przydzielonym został komisyi prawniczéj do rozpoznania wniosek p. ks. Stępka, tyczący się wydania ustawy przeciwko pijaństwu, tudzież uchwalenie odnośnych rezolucyj w brzmieniu projektów przez ks. Stępka do wniosku załączonych.

Komisya prawnicza czyniąc zadosyć uchwale wys. Sejmu, przedkłada w przedmiocie tym następujące sprawozdanie:

Wniosek p. ks. Stępka nie projektuje żadnych nowych postanowień, ale jest tylko powtórzeniem uchwał powziętych już przez wys. Sejm podczas przeszłorocznej sesyi na posiedzeniu z dnia 28. maja 1875. Na posiedzeniu tém bowiem uchwalił wys. Sejm tak zaprojektowaną obecnie przez p. ks. Stępka ustawę przeciwko pijaństwu, jakoteż zaproponowane przez niego rezolucye.

Uchwały te wysokiego Sejmu przesłane zostały pismem Wydziału kraj. z d. 28. maja 1875 L. 474 Jego Excel. p. Namiestnikowi, który takowe według odezwy z dnia 1. listopada 1875, L. 7887 wystosowanéj do Wydziału krajowego — Ex. P. Ministrowi spraw wewnętrznych do dalszego urzędowania przedłożył, i równocześnie zawiadomił Wydział krajowy, że z swej strony poczynił odpowiednie zarządzenia celem jak najściślejszego przestrzegania obowiązujących ustaw, tyczących się wykonywania zarobku przez szynkowanie i przepisów policyjnych, tyczących się szynków i karczem. Według treści przedłożonego wys. Sejmowi na bieżącéj sesyi sprawozdania z czynności Wydziału krajowego, rozstrzygnięcie wys. Rządu co do uchwalonéj przez wys. Sejm ustawy przeciw pijaństwu i powziętych w przedmiocie tym rezolucyj dotychczas jeszcze nie nastąpiło.

Gdy więc w ten sposób sprawa ta znajduje się jeszcze w załatwieniu i ostateczne rozstrzygnięcie tejże nie wiadome, na teraz nie ma potrzeby ponownego uchwalania już przez wys. Sejm

na posiedzeniu z dnia 28. Maja 1875 uchwalonej ustawy. Komisya prawnicza jednakże, zważywszy, że pijaństwo coraz więcej szerzy niemoralność i nędzę, a z niemi występki i zbrodnie, idąc za głosem publicznym domagającym się jak najszybszego położenia tamy zakorzenionemu między ludem nałogowi pijaństwa, tudzież z uwagi, że uchwalona przez wysoki Sejm na posiedzeniu z dnia 28. maja 1875 ustawa przeciwko pijaństwu do powstrzymania nałogu tego, dzielnego środka dostarczy, uznaje za konieczną i naglącą potrzebę kraju naszego, ażeby ustawa ta, która na zasadzie §. 11. lit. *h.* ustawy zasadniczéj o reprezentacyi państwa z dnia 21. grudnia 1867 L. 141 D. p. P. §. 18. II. statutu krajowego i §. 27. ust. gminnéj w dalszem jedynie rozumieniu §. 32 Ustawy gminnéj właściwie w drodze ustawodawstwa krajowego uchwaloną została i tak samo, jak ustawa o ochronie zwierząt, ustawa wodna, ustawa propinacyjna, przedłożony przez wysoki Rząd projekt do ustawy polowéj, postanowienia policyjno-karne zawierać może, jak najspieszniéj moc obowiązującą uzyskała, jakoteż, ażeby podane w uchwalonéj rezolucyi dalsze środki zaradcze w drodze ustawodawstwa państwowego zarządzone zostały, zaleca wysokiemu Sejmowi uchwalenie następującéj rozolucyi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Sejm królestwa Galicyi i Lodomeryi uznając konieczną i naglącą potrzebę środków zaradczych przeciw pijaństwu, wzywa c. k. Rząd:

1) ażeby w drodze właściwej wyjednał, by uchwalona przez Sejm na posiedzeniu z dnia 28. maja 1875 ustawa przeciw pijaństwu jak najspieszniej uzyskała moc obowiązującą;
2) ażeby spowodował wydanie w drodze ustawodawstwa państwowego postanowień któreby:
   a) nałogowe pijaństwo samo przez się zaliczyły do powodów zaprowadzenia kurateli sądowéj;
   b) odmówiły prawa powództwa należytościom pochodzącym z tytułu sprzedaży cząstkowéj gorących napojów na borg i polecały zwracanie właścicielom danych zastawów z tego tytułu bezpłatnie.

Lwów, dnia 1. kwietnia 1876.

Kabat,
przewodniczący,

Spławiński,
sprawozdawca,

Alegat. LXXIV.

Sprawozdanie

komisyi prawniczej o wniosku posła ks. Stępka co do ograniczania stopy procentowej od pożyczek pieniężnych.

Wysoki Sejmie!

Na posiedzeniu Wysokiego Sejmu z dnia 17. Marca 1876 poseł ks. Stępek podał wniosek następującej treści:

„Sejm ponawia uchwałę swoję z dnia 15. Października 1874 i z dnia 12. Maja 1875 roku, i wzywa c. k. Rząd, do wyjednania w drodze prawodawstwa państwowego, ustawy dla królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem, któraby ustawę z dnia 14. Czerwca 1868, Nr. 62 Dz. ust. państwa, w tymże kraju zawiesiła, a któraby natomiast obok zniesienia patentu z dnia 2. Grudnia 1803 Nr. 640 zb. ust. p. — rozporządzenia z 14. Grudnia 1866 Nr. 166 Dz. ust. p. i §. 485 kod. kar. zawierała w sobie następujące postanowienia.

1. Istniejące dotychczas ograniczenie prawne co do umownej stopy procentowej pożyczek pieniężnych znosi się.

2. Procenta umówione, jak niemniej procenta prawne z ustawy należne wynoszą sześć od sta rocznie.

3. Najwyższe procenta umowne, jakie sąd może zabezpieczać, przyznawać i drogą egzekucyi ściągać, wynoszą dwanaście od sta rocznie.

4. Inne postanowienia kod. cywilnego, co do umów, pożyczki i kary konwencyonalnej, z powyższemi postanowieniami zgodne pozostają nietknięte.

Wniosek ten uchwałą Wysokiego Sejmu z dnia 23. Marca b. r. przekazany został komisyi prawniczej do sprawozdania.

Nie poraz pierwszy pomieniony wniosek pojawia się w tej Wysokiej Izbie. Wnioski i petycje przeciw nieograniczonej wolności kapitału powtarzały się na każdej sesyi Sejmowej od czasu zniesienia dawniejszych ograniczeń; a głośne skargi na niszczące

społeczeństwo nasze skutki wyuzdanej lichwy ze wszystkich stron kraju naszego ciągle się odzywały i odzywają.

Dwa razy, w dwóch następujących po sobie sesyach, Wys. Sejm miał sposobność obradowania nad tą sprawą, a wniosek przedmiotem niniejszego sprawozdania będący, jest tylko dosłownem powtórzeniem uchwał Sejmowych z dnia 15. Października 1874 i 12. Maja 1875 jednogłośnie powziętych, jak to wnioskodawca sam w treści swojego wniosku podaje. Od czasu, w którym obie te uchwały zapadły w kraju naszym nic się niestety nie zmieniło, chyba, o tyle, że zło które dało powód do owych uchwał, w naturalnym swoim rozwoju i w nieuniknionych swoich następstwach, żadnemi krokami rządu nie tamowane bardziej się rozszerzyło i zakorzeniło.

W obec tego stanu rzeczy, w obec jednomyślności, z jaką dawniejsze uchwały były powzięte, już z góry wątpliwości podlegać nie może, że obowiązkiem komisyi jest czynić wniosek na ponowienie dawniejszych uchwał.

Rzecz cała dla nas jest tak jasną, przekonanie nasze o koniecznej potrzebie projektowanych przez Wys. Sejm zmian w tém ustawodawstwie tak silne, i przez opinię publiczną w całym kraju poparte, że komisya prawnicza nie potrzebowałaby w dłuższe wdawać się wywody, i mogłaby powołując się na wyczerpujące sprawozdania z lat 1874 i 1875 na tem niniejsze swoje sprawozdanie zakończyć, gdyby nie zaszła była od czasu ostatniej naszej sesyi okoliczność, która wymaga koniecznie aby Wysoki Sejm ponownie niezmienne swoje zdanie w obec Wys. Rządu objawił. Okolicznością tą są rozprawy nad tą samą sprawą w izbie posłów Rady Państwa we Wiedniu odbyte.

Jeszcze dnia 3. Grudnia 1874 nasz poseł Dr. Rydzowski poparty przez wszystkich posłów z kraju naszego uczynił był w Izbie posłów Rady Państwa wniosek tej treści:

Wzywa się Rząd:

1) „by zbadał wpływ jaki ustawa z dnia 14. Czerwca 1868 l. 62. Dz. pp. „dotycząca zniesienia prawnych ograniczeń stopy procentowej od pożyczek, na stosunki „ekonomiczne i moralne ludności wywarła.“

2) „by wynik tego badania Izbie posłów udzielił i zarazem wnioski co do środ„ków jakieby się potrzebnemi okazały do konstytucyjnego traktowania przedłożył.“

Wniosek ten we formie swojej tak łagodny i niczemu nie przesądzający, w pierwszem czytaniu uzasadniony świetną mową posła Dra Rydzowskiego, rozpaczliwy stan kraju naszego w całej nagości wykazującą i potrzebę doraźnej pomocy niezbicie udowadniającą — był przedmiotem obrad w łonie komisyi, a sprawozdanie tejże z dnia 10. Marca 1875 doczekało się drugiego czytania dopiero dnia 3. Grudnia 1875 t. j. w rok po pierwszem czytaniu.

Wniosek komisyi Izby posłów Rady Państwa opiewał: „Wzywa się Rząd by „wziął pod rozwagę, o ile niepokojącym stosunkom ekonomicznym, niezmiernem zadłuże„niem mniejszych posiadłości ziemskich szczególnie w Galicyi zagrażającym w drodze „zmiany ustawodawstwa cywilnego zaradzićby można.“

Wniosek ten po żywych rozprawach i gorących przemówieniach posłów Rydzowskiego, Kabata, Kowalskiego i Krzeczunowicza przyjęty został przez Izbę posłów z dodatkiem posła Dra Rydzowskiego: „ewentualnie także w drodze ustawodawstwa karnego.“

Na pozór zdawałoby się, że żądaniom posłów naszych w Radzie Państwa zadość się stało, a nawet że Rada Państwa dalej poszła, niż sejm galicyjski; gdy bowiem

wniosek Wys. Sejmu dąży jedynie do zmiany ustawodawstwa cywilnego, i w sprawozdaniach dawniejszych wyraźnie oświadczono, że Wys. Sejm nie żąda postanowień karnych przeciw lichwie, — Rada Państwa dopuściła także możność zmian w ustawodawstwie karném dla zaradzenia lichwie. Lecz to dopuszczenie jest to tylko pozornem. Sprawozdanie bowiem komisyi prawniczej Izby posłów Rady państwa poucza nas, że uchwały Wysokiego Sejmu w Izbie posłów nie znalazły poparcia.

Komisya Izby posłów w sprawozdaniu swojém uznaje, że stosunki jak je poseł Dr. Rydzowski przedstawiał, istnieją, że są one zastraszające, że się odbywa wywłaszczenie mniejszych posiadłości ziemskich i zupełny rozkład stosunków społecznych.

Przyznaje dalej, że także z innych krajów monarchii odzywają się głośne skargi na niezmierne zadłużenie mniejszych posiadłości ziemskich, na ogromną wysokość stopy procentowej.

Przyznaje nareszcie, że ostatecznym celem Państwa jest strona etyczna, moralna społeczeństwa i że dla osiągnięcia tego wzniosłego celu Państwo ma obowiązek starać się o dobrobyt ludności.

W tém zgadza się komisya Izby posłów zupełnie z zapatrywaniem Wysokiego Sejmu w dawniejszych sprawozdaniach w lichwie wyrażonem.

Lecz komisya Izby posłów z tych zasad do nowych zupełnie doszła wniosków. Twierdzi ona, że przyczyny nieszczęsnych stosunków nie może upatrywać w ustawie z dnia 14. Czerwca 1868 l. 62. Dz. p. p., owszem, że ta ustawa skutecznie działała „odkrywając rany, które dawniej były ukryte“ — i stara się wykazać, że zaprowadzenie prawnego ograniczenia stopy procentowej byłoby szkodliwem.

Z témi wnioskami żadną miarą zgodzić się nie możemy i dla tego komisya uważa za potrzebne, aby Wys. Sejm oświadczył, że Reprezentacya kraju naszego a za nią cały kraj takiemu zapatrywaniu potakiwać nie może.

Przeciwnicy uchwały Wysokiego Sejmu co do prawnego ograniczenia stopy procentowej, znajdują się z poglądami swojemi ekonomicznemi oczywiście na tem samem stanowisku jakie teorya w tej sprawie zajmowała przed laty 10. Dla nich wszystko to co się działo w Austryi a szczególnie w kraju naszym od roku 1864 nie istnieje, — doświadczenie lat ostatnich znikło dla nich bez śladu, a nawet niesłychana katastrofa — pod której ciosami przemysł, handel a nawet rolnictwo dotychczas jęczy, nie mogło zachwiać ich wiary w nieomylność abstrakcyjnej teoryi.

I my nie zapoznajemy wysokiej wartości badań naukowych i my cenić umiemy teoretyczne rezultaty tych badań. Lecz nigdy nie zapominamy, że teorya ma tylko przedmioty abstrakcyjne na oku, i że szczególnie ustawodawstwo liczyć się musi z stosunkami realnemi, do których teorya w przeprowadzeniu swoich zasad naginać się musi.

Teorya, która się domaga zniesienia wszelkich ograniczeń stopy procentowej, opiera się głównie na zasadach: wolności osobistej, swobody rozporządzania dowolnie swoją własnością, i na twierdzeniu, że cena kapitału narzucić się nie da, bo każdą cenę reguluje wzajemny stosunek popytu i podaży.

Otóż wolność osobista i swoboda rozporządzenia swoją własnością w Państwie nieograniczoną być nie może.

Leży to w naturze rzeczy, w celu i przeznaczeniu państwowej organizacyi spo-

łeczeństwa, że wolność indywidualna ujętą być musi w pewne granice, których przekroczyć nie wolno ze względu na dobro ogółu.

Dobro to wymaga w danych stosunkach także ograniczenia wolnosci kapitału wymaga zapobieżenia niemiłosiernemu wyzyskiwaniu czynników ekonomicznych.

Rozwój ekonomiczny bowiem wtedy tylko jest możliwym, jeżeli wszystkie jego czynniki harmonijnie działając, równowagę utrzymują.

Gdzie tej równowagi nie ma, tam mowy o rozwoju ekonomicznym mowy być nie może.

Zadaniem państwa zatem jest, równowagę utrzymywać. Jeżeli więc jeden czynnik ekonomiczny się rozpanoszy i nadużywając sprzyjających mu okoliczności inne czynniki wyzyskuje, gnębi i niszczy, wtedy Państwo ma prawo i obowiązek założyć swoje veto i przyjść z czynną pomocą zagrożonemu społeczeństwu tam, gdzie siły indywidualne choćby prywatnie stowarzyszone dla własnej obrony nie wystarczają.

Kto na stosunki nasze otwartemi patrzy oczyma ten zapoznać nie może, że kapitał w sposób zatrważający się rozpanoszył, że wszelkie inne czynniki ekonomiczne przygniata i wyzyskuje. Zysk jaki ciągnąć chcą kapitaliści-lichwiarze 3, 4 5 i 10krotnie przewyższają dochód z roli i pracy i ci ludzie bez natężania zarabiają nic nie produkując, dziesięć razy tyle aniżeli ludność w pocie czoła pracująca. Rozumie się, że ludność pracująca niesie w ofierze cały swój zarobek Molochowi wyzyskującej ją lichwy i sama coraz bardziej ubożeje, aż nareszcie albo tej ludności nie stanie, albo utraci ona cierpliwość i katastrofa socyalna nastąpi.

Tu państwo interweniować musi, nie może ono i nie powinno pozwolić, aby lichwiarze dowolnie mogli ludność rolniczą, ludność pracującą wyzyskiwać, a co najmniej nie może ono dozwolić, aby własne organa Państwa tym pijawkom ludu pomocną podawały rękę.

Dla tego minimum żądań ze wszech miar uprawnionych jest zawarte w uchwałach Wys. Sejmu: odmówienie pomocy sądowej umowom lichwiarskim.

Twierdzenie, że ceny kapitału ustanowić nie można, bo każda cena zawisła od wzajemnego stosunku popytu i podaży — jest także wynikiem teoryi abstrakcyjnej, ktora tak apodyktycznie postawiona, nie zawsze jest prawdziwą, często okazała się mylną a w nowszych czasach uległa wątpliwości. Wszakże na cenę działa i wiele innych czynników, które nie zawsze z pod wpływu Państwa usuwać się mogą. W ogóle umiejętność ekonomii społecznej w najnowszych czasach nowy przybiera kierunek; niejedno, co do niedawna za axiomat uważano, pod nożem krytycznym nowszych badaczy upadło, w obec namacalnych dowodów znikło...

Niedawno temu marzono o wolności handlowej, a nawet w Austryi zawierano traktaty handlowe do tej zasady się zbliżające; Coż z nich obecnie zostało? jak na nie się obecnie zapatrują? Archiwa Rady Państwa i ministerstwa mogą dostarczyć cennego materyału w petycyach i wnioskach wolności handlowej przeciwnych.

Tak się też ma z teoryą o lichwie i wolności obrotu kapitału?!

Gdzie są owe złote owoce, które nam teorya i jej adherenci po zniesieniu ograniczeń procentowych przyrzekali?

Powiedziano: uwolnijcie kapitał od więzów ograniczeń prawnych, wypłynie on natychmiast na wierzch, wolna konkurencya sprawi, że obfitować będziemy w kapitały i że te kapitały będą tanie, inaczej kapitał odda się nieproduktywnemu handlowi papie-

rami. Usłuchano tych doradzców; ustawa z dnia 14. Czerwca 1868 l. 62 Dz. p. p. nadała kapitałowi wolność, jakiej może w żadnym innym kraju nie ma, a kapitał, zamiast sprawdzić owe przepowiednie, jakby na urągowisko teoryi oddał się z taką zapalczywością handlowi papierami, że doszedł do niesłychanych w dziejach narodów rozmiarów, i w naturalnym biegu rzeczy upadł tem głębiej im wyżej stał pierwej, porywając niestety za sobą i przemysł i rolnictwo.

Owe kapitały zaś, które zapowiedziano rolnictwu i przemysłowi — wcale się nie pokazały; dla rolnictwa i przemysłu zostali tylko lichwiarze, którzy nigdy z takim cynizmem, z taką niczem nie pohamowaną, wszystko pochłaniającą żądzą zysku nie występowali, jak podczas ery wolności kapitału. Powiedzą nam może, że brak kapitałów tanich nie jest skutkiem ustawy z dnia 14. Czerwca 1868, i że przyczyny głębiej szukać należy. Otoż i my nie chcemy bynajmniej utrzymywać, że tylko ta ustawa jest powodem braku kapitału, owszem przyznajemy, że jeszcze bardzo wiele innych przyczyn, a między temi i ta, że w naszym kraju jest w ogóle bardzo mało kapitałów; ale właśnie ta okoliczność powinna nas pouczyć, że w takim kraju nadawanie nieograniczonej wolności tej małej ilości kapitałów zbawiennem być nie może.

Konstatujemy to tylko: po pierwsze, że teorya w swoich przewidywaniach się myliła, a zatem o nieomylność kusić się nie może; a powtóre, że po uwolnieniu kapitału lichwa wystąpiła w tak groźnej postaci, o jakiej przedtem wyobrażenia nie miano. Nie możemy przeto na to się zgodzić, że ustawa z dnia 14. Czerwca 1868 tylko odkryła rany, które dawniej były ukryte. Nie! pod ochroną praw jakkolwiek były one niedostateczne, i jakkolwiek ich wykonanie wiele pozostawiało do życzenia, — lichwa nigdy tak strasznych ran nie zadawała i zadawać nie mogła, jak w późniejszym okresie czasu po roku 1868; na poparcie naszego twierdzenia niechaj posłużą owe wymowne cyfry o przymusowych licytacyach gruntów włościańskich i małomiejskich, jakie w sprawozdaniu zeszłorocznem komisyi prawniczej Wysokiego Sejmu były przytoczone.

Może nie zaszkodzi, dla odświeżenia pamięci je tu powtórzyć.

Dotyczący ustęp zeszłorocznego sprawozdania opiewa:

Z wykazów statystycznych dowiadujemy się, że na 800.000 posiadłości w 6371 miejscowościach w Galicyi rozpisanych było licytacyj sądowych posiadłości małomiejskich i włościańskich edyktami w urzędowej Gazecie lwowskiej ogłoszonemi.

w roku	1867	w 130	miejscowościach	164	licytacyj
„ „	1868	„ 187	„	271	„
„ „	1873	„ 409	„	614	„
„ „	1874	„ 633	„	1026	„

Z tego okazuje się, że tak liczba miejscowości, jak liczba zarządzonych w nich licytacyj sądowych wzrasta z roku na rok tak, iż kiedy liczba tych miejscowości w roku 1867 wynosi 2% wszystkich ogółem miejscowości w kraju a w roku 1868 3%, wynosi ona już w r. 1873 przeszło 6% w r. 1874 około 10%; dalej, że liczba licytacyj sądowych, która wynosiła w r. 1867 164, wzrosła w r. 1868 o 65%, w r. 1873 o 274%, a w r. 1874 o 525%.

W roku 1875 liczba licytacyj przymusowych jeszcze się powiększyła, albowiem w r. 1875 zarządziło 155 sądów w 749 miejscowościach 1335 licytacyj, wzrosła więc w tym roku liczba miejscowości w których licytacye rozpisano o 18% zaś liczba rozpisanych licytacyj o 30%. W latach 1873, 1874 i 1875 liczby rozpisanych licytacyj stoją względem siebie w stosunku 1 : 1.67 : 2·17.

W tych cyfrach leży niezbity dowód, że przed r. 1868 rany nie były tak głębokie i nie tak bardzo jątrzyły, skoro lichwiarzom nie tak łatwo było doprowadzić do licytacyi i wyzuć dłużnika z majątku.

Nie zastrasza nas też bynajmniej groźba, że po zaprowadzeniu ograniczeń stopy procentowej kapitaliści sumienni się wycofną, albowiem nie mamy co tracić, bo i teraz podczas wolności procentowej tych sumiennych kapitalistów nie widzimy, — a nie wiemy jakiby to był kapitalista, któryby zyskiem 12% szczególnie w obec rolnictwa zadowolnić się nie chciał? a przecież uchwała Wys. Sejmu takim procentom prawo skargi przyznaje. Wszakże rolnictwo nigdy nawet 12% dochodu mieć nie może, a jeżeli kapitał od rolnictwa większego dochodu się domaga, to go wyzyskuje i narusza koniecznie mu potrzebną równowagę ekonomiczną.

Sądzimy przeto, że jeżeli się cofnie kapitał który dwunastoma procentami się nie zadawalnia, nie powinnibyśmy w tem widzieć żadnej klęski. Albowiem daleko lepiej będzie jeżeli rolnik i mały przemysłowiec wcale nie będzie miał sposobności otrzymać, pożyczkę, aniżeliby miał zaciągnąć pożyczkę lichwiarską, skoro ta byłaby z niego zrobiła niewolnika wierzyciela. Jest więc rzeczą oczywistą, że ustawa z r. 1868 nie przyniosła nam żadnej korzyści, — a natomiast sprowadziła na nas klęskę podkopującą fundamenta społeczeństwa; tak samo jest rzeczą pewną, że ustawa jaką nasz wniosek projektuje, nie może być szkodliwą, — i jeżeli już nic innego, to tyle przynajmniej dobrego zdziała, że ludność nie będzie już ustawę uważać za niemoralną, i że Sędzia nie będzie więcej w tem boleśnem położeniu, by musiał wbrew swemu sumieniu usankcyonować namacalne i oburzające bezprawia! Ustawa ta powstrzyma niejednego w udzielaniu lichwiarskich pożyczek, utrudni zaciąganie takowych, i poda ofiarom lichwy w danym razie możność bronienia się przed sądem.

Nie możemy też pominąć milczeniem, że uchwała Izby posłów Rady Państwa zostać musi bezpłodną, jeżeli Rząd przy jej wykonaniu trzymać się ma zasad w sprawozdaniu komisyi prawniczej Izby posłów wypowiedzianych. Nie możemy bowiem pojąć która to części ustawodawstwa cywilnego ulegać mają zmianom aby zaradzić złemu, jeżeli ust. z dnia 14. Czerwca 1868 l. 62 Dz. p. p. zostanie nietknięta.

Co się tyczy zmian w ustawodawstwie karnem dla zapobieżenia lichwie — to komisya sądzi iżby przekroczyła granice zadania przez Wysoką Izbę przydzieleniem jej wniosku ks. Stępka nakreślonego — gdyby i w tym kierunku wnioski czyniła. Dość będzie na tem miejscu wspomnąć, że §. 370. projektu do nowej ustawy karnej obecnie przedmiotem obrad w Radzie Państwa będącego, który wyzyskiwanie lekkomyślności lub niedoświadczenia małoletnich za czyn kary godny uznaje — jest znacznym postępem, i mamy nadzieję, że w obec wyż powołanej na wniosek p. Dr. Rydzowskiego powziętej uchwały Izby posłów Rząd nie omieszka z własnej inicyatywy odnośne postanowieniu Kodeksu karnego stosownie rozszerzyć, na wzór postanowień §. 270. lit. *a* projektu do ustawy karnej z r. 1863 lub §. 3. ust. z dnia 14. Grudnia 1866.

Nakoniec musimy zauważać, że nie tajno nam wcale że najskuteczniejszym środkiem przeciw lichwie będą:

dobrze urządzone księgi hypoteczne, dobra i szybka procedura sądowa, szybka i eneregiczna ekzekucya; nareszcie zakłady kredytowe i hypoteczne dostarczające małym posiadaczom ziemskim i przemysłowcom taniego kapitału.

Lecz niechaj nam wolno będzie wspomnieć, że księgi hypoteczne dla mniejszych posiadłości ziemskich jeszcze nie istnieją, że ich zaprowadzenie najmniej lat 15 trwać

będzie; że nim się nowej procedury i nowej organizacyi sądowej doczekamy wiele lat minie, a nareszcie, że istnienie dobrych i tanich zakładów hipotecznych zawisło od dobrych ksiąg hipotecznych i dobrej procedury.

Tak długo bezczynnie czekać nie można, bo dzieje społeczeństwa rozwijają się ciągle, a nim owe środki przeciw złemu niszczącemu społeczeństwo będą przygotowane, pauperyzm się rozgości a katastrofa socyalna stanie się nieuniknioną.

Choćby więc projektowane przez nas zmiany w ustawodawstwie nie były środkiem radykalnym, lecz tylko paliatywą, to chwytać się należy przynajmniej tego środka, póki środki radykalne nie będą dostatecznie przygotowane.

Narzekania na zadłużenie mniejszych posiadłości i straszne skutki lichwy także i z innych krajów monarchii się odzywają; Węgrzy sprawę lichwy poruszyć uważały za potrzebne a parlament węgierski w nowszych czasach tą sprawą szczerze się zajmywał; w ostatnich dniach dopiero dziennik fachowy wiedeński wykazał zgubne skutki lichwy dla naszej armii, które uwagi najwyższych sfer ujść nie powinny.

Jednakowoż nie chcemy przesądzać życzeniom i uchwałom innych krajów w skład monarchii austryackiej wchodzących i domagamy się zmiany ustawodawstwa względem stopy procentowej li tylko dla kraju naszego. Nasz kraj bowiem znajduje się w odrębnych zupełnie warunkach, i dla tego od czasów Jozefińskich co do lichwy odrębnie był traktowany, tak że ustawa z dnia 29. Stycznia 1787 r. znosząca dawniejsze ustawy przeciw lichwie w skutek dekretu nadwornego z Kwietnia 1787 w Galicyi mocy obowiązującej nie otrzymała.

Jeżeli jeszcze dodamy, że prawie całe sądownictwo kraju naszego — zapytane przez c. k. Ministerstwo sprawiedliwości, zą ograniczeniem stopy procentowej się oświadczyło, — to mamy za sobą powagę, której ustawodawstwo lekceważyć nie może.

Komisya prawnicza wnosi przeto.

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Sejm ponawia uchwałę swoję z dnia 15. Października 1874, i z dnia 12. Maja 1875 roku, i wzywa c. k. Rząd do wyjednania w drodze ustawodawstwa państwowego, ustawy dla Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem, którąby ustawę z dnia 14. Czerwca 1868, Nr. 62 Dz. ust. państwa w tymże kraju zawiesiła, a ktoraby natomiast obok zniesienia patentu z dnia 2. Grudnia 1803 Nr. 640 zb. ust. p. — rozporządzenia z 14. Grudnia 1866 Nr. 166 Dz. ust. p. i §. 485 kod. kar. zawierała w sobie następujące postanowienia:

1. Istniejące dotychczas ograniczenie prawne co do umownej stopy procentowej pożyczek pieniężnych znosi się.

2. Procenta umówione bez pewnej ich miary, jak niemniej procenta prawne z ustawy należne wynoszą sześć od sta rocznie.

3. Najwyższe procenta umowne, jakie sąd może ubezpieczać, przyznawać i drogą egzekucyi ściągać wynoszą dwanaście od sta rocznie.

4. Inne postanowienia kodeksu cywilnego, co do umów, pożyczki i kary konwencyonalnej, z powyższemi postanowieniami zgodne pozostają nietknięte.

Lwów dnia 31. Marca 1876.

Kabat
przewodniczący.

Fruchtmann
sprawozdawca.

Aleg. LXXV.

Sprawozdanie

komisyi budżetowéj o przedłożeniu Wydziału krajowego w sprawie umieszczenia krakowskiéj szkoły sztuk pięknych i jéj kierownika.

Wysoki Sejmie!

Uchwałą z dnia 25. maja 1875 roku przeznaczył Wysoki Sejm na umieszczenie krakowskiéj szkoły sztuk pięknych i jéj kierownika kwotę 5000 złt. rocznie. W celu wykonania téj uchwały Wydział krajowy zniósł się z c. k. Rządem i z gminą miasta Krakowa — z c. k. Rządem względem przeprowadzenia organizacyi w mowie będącéj szkoły, zaś z gminą miasta Krakowa celem odpowiedniego umieszczenia téjże.

C. k. Rząd w odpowiedzi swéj zażądał od Wydziału krajowego dokumentu, którymby fundusz krajowy zobowiązywał się do płacenia 5000 złt. rocznie na umieszczenie szkoły; gdy jednakże Wysoki Sejm wotując 5000 złt. nie wotował jéj dla szkoły sztuk pięknych w obecnym jéj stanie, lecz dla szkoły zorganizować się mającéj, przeto Wydział krajowy nie mógł życzeniu c. k. Rządu zadość uczynić, oświadczył zatém, że ani dokumentu żądanego nie wystawi, ani też na umieszczenie szkoły dopóty nic nie zapłaci, dopóki nie nastąpi przyobiecana reorganizacya szkoły — później nieco jednak reorganizacya przyszła do skutku, po wydrukowaniu bowiem i rozesłaniu przedłożenia, z którego zdajemy sprawę, Wydział krajowy otrzymał od c. k. Namiestnictwa reskryptem z dnia 16. lutego b. r. uwiadomienie, iż Najjaśniejszy Pan Najwyższém postanowieniem z dnia 29. stycznia b. r. raczył zatwierdzić nowy statut szkoły sztuk pięknych w Krakowie.

Statut ten pozostawia pod względem uposażenia szkoły bardzo wiele do życzenia; dzieli on ją na dwa oddziały: na szkołę rysunków i szkołę malarstwa, nic jednak nie wspomina o trzecim oddziele, to jest: o szkole rzeźbiarstwa, — co z ubolewaniem podnieść należy — a c. k. Namiestnictwo w powołanym powyżéj reskrypcie oznajmia, że względem oddziału tego żadna stanowcza decyzya dotąd nie zapadła. Nie pozostaje przeto, jak udać się do Najjaśniejszego Pana z prośbą o organizacyę o przyłączeniu oddziału rzeźbiarstwa do szkoły sztuk pięknych.

Daléj zawiadamia c. k. Namiestnictwo w powołanym reskrypcie, iż pan Minister Oświécenia przysyłając nowy statut oświadczył zarazem, że urządzenie szkoły sztuk pięknych na podstawie nowego statutu wówczas dopiéro nastąpi, gdy Sejm krajowy przyzwoli na wystawienie prawomocnéj deklaracyi, która przyjęłaby na fundusz krajowy koszta stósownego umieszczenia szkoły począwszy od roku bieżącego.

Wystawienie takiéj deklaracyi będzie zbytecznem wobec kierunku, jaki nadał Wydział krajowy téj sprawie po przeprowadzeniu rokowań z gminą miasta Krakowa względem odpowiedniego umieszczenia szkoły, jeżeli Wysoka Izba na ten kierunek zgodzić się raczy.

W rokowaniach Wydziału krajowego z gminą miasta Krakowa względem najodpowiedniejszego umieszczenia szkoły sztuk pięknych zgodzono się obustronnie na zasadę, iż umieszczeniem celowi odpowiedniem może być tylko własny i na szkołę wystawiony nowy budynek, dlatego też gmina miasta Krakowa ofiarując Wydziałowi krajowemu na ten cel plac odpowiedni i wykazując, że wybudowanie na nim szkoły nie będzie więcéj jak 100.000 złt. kosztowało, Sejm zaś uchwałą z dnia 25. maja 1875 kapitałowi temu procent odpowiedni na umieszczenie szkoły już zawotował, zażądało od Wydziału krajowego, aby Sejm zawotowaną już roczną rentę 5000 złt. na kapitał 100.000 złt. przemienił i kapitałem tym szkołę sztuk pięknych na placu przez gminę ofiarowanym wystawił, wskutek czego fundusz krajowy byłby od ciężaru rocznéj kwoty 5000 złt. na zawsze uwolniony. Wydział krajowy nie zgodził się na ten projekt a to z uwagi, iż doraźne wypłacenie całego kapitału 100.000 złt. byłoby dla funduszu krajowego wobec innych znacznych wydatków zbyt uciążliwém, natomiast zwrócił się do gminy miasta Krakowa z propozycyą, aby gmina zaciągnęła pożyczkę 100.000 złt. i pożyczką tą szkołę sztuk pięknych wybudowała, że natomiast Wydział uczyni do Sejmu wniosek, aby Sejm przyjął na fundusz krajowy obowiązek opłacania procentów i kwot amortyzacyjnych zaciągnąć się mającéj pożyczki 100.000 złt. Rada miasta Krakowa na posiedzeniu z dnia 21. grudnia 1875 roku przyjęła tę propozycyę, dlatego też Wydział krajowy przedłożył Wysokiemu Sejmowi do uchwalenia wniosek następującéj treści:

„Sejm przyjmuje na fundusz krajowy obowiązek opłacania 6% i kwot amortyzacyjnych przez lat 33 od pożyczki w sumie 100.000 zł., jeżeli ją gmina miasta Krakowa zaciągnie na wybudowanie w Krakowie gmachu w celu odpowiedniego umieszczenia zreorganizować się mającéj szkoły sztuk pięknych i jéj kierownika".

Do wniosku tego dołączył Wydział krajowy plan amortyzacyi, który wykazuje, iż fundusz krajowy wedle projektu w mowie będącego płaciłby gminie miasta Krakowa po 7000 złr. rocznie, przez lat 33 na umorzenie pożyczki. Komisya budżetowa, któréj ten projekt do rozpoznania przydzielony został, zgadza się nań w zupełności, nie może bowiem nie uznać powodów na jego korzyść przez Wydział krajowy przytoczonych. W szczególności przemawia za nim tak wzgląd na dobro szkoły, jakotéż i wzgląd na interes funduszu krajowego. Co do pierwszego jasną jest rzeczą, iż właściwość szkoły sztuk pięknych wymaga, aby umieszczona była w budynku wedle osobnego programu i wyłącznie na cele téj szkoły wystawionym, gdyby zaś nawet znalazł się odpowiedni lokal, to zczasem koszt najmu mógłby być posunięty do rozmiarów, którymby czynsz roczny 5000 złt. nie był w stanie podołać. Co do drugiego, byłoby wielkim błędem w gospodarce krajowéj, gdybyśmy zatrzymali na wieczne czasy na budżecie krajowym ciężar 5000 złt. rocznie, skoro się nadarza sposobność uwolnienia się od tego ciężaru opłatą 7000 złt. przez lat 33.

Z tych powodów komisya budżetowa przystępując do projektu Wydziału krajowego co do istoty rzeczy, zmienia jego wnioski tylko pod względem formy i stylizacyi, i dodaje zastrzeżenie na wypadek, gdyby szkoła sztuk pięknych była zwiniętą.

Komisya przedkłada przeto Wysokiemu Sejmowi do uchwały następujące wnioski:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1. Sejm przyjmuje na fundusz krajowy obowiązek płacenia gminie miasta Krakowa przez lat 33 po 7000 złt. rocznie na umorzenie kosztów budowy budynku na odpowiednie celowi umieszczenie szkoły sztuk pięknych i jéj kierownika, jeżeli gmina miasta Krakowa budynek w mowie będący kosztem co najmniéj 100.000 złt. w. a. wystawi.

2. W roku, w którym fundusz krajowy wypłaci gminie na powyższe umorzenie pierwszą ratę 7000 złt., ustaje obowiązek funduszu krajowego płacenia na umieszczenie szkoły kwoty 5000 złt. rocznie, przez Sejm uchwałą z dnia 25. maja 1875 roku na fundusz krajowy przyjęty.

3. Gdyby szkoła sztuk pięknych w Krakowie zwiniętą została, budynek wystawić się mający pozostanie własnością gminy miasta Krakowa, wszelako używany być musi na inne cele oświaty publicznéj, które gmina miasta Krakowa w porozumieniu z reprezentacyą kraju oznaczy.

4. Szczegóły, jakichby wykonanie powyższych uchwał wymagało, ułoży w granicach powyższych zobowiązań Wydział krajowy w porozumieniu z gminą miasta Krakowa.

5. Poleca się Wydziałowi krajowemu, aby zaniósł petycyę do Najjaśniejszego Pana o zorganizowanie i przyłączenie do szkoły sztuk pięknych w Krakowie szkoły rzeźbiarstwa.

6. Wydział krajowy uwiadomi gminę miasta Krakowa o powyższych uchwałach.

Lwów 2. kwietnia 1876.

Przewodniczący
Hr. Wodzicki.

Sprawozdawca
Dr. Zyblikiewicz.

L. 404|S.

Ad. LXXVI.

Sprawozdanie

Komisyi budżetowéj w przedmiocie robót wykonanych w gmachu szpitala krajowego we Lwowie w latach 1874 i 1875, tudzież o kredytach dodatkowych potrzebnych na pokrycie kosztów wykończenia istniejącéj budowy i wykonania innych niezbędnych i nagłych robót.

Wysoki Sejmie!

Wysoka Izba uchwałą z d. 7. marca 1876 przekazała komisyi budżetowéj do zbadania sprawozdanie Wydziału krajowego z d. 22. lutego 1876 do l. W. 1760, o różnych robotach w lwowskim szpitalu powszechnym bądź wykonanych, bądź też zamierzonych.

Roboty te podzielone są na trzy kategorye.

Do kategoryi I. zalic ono: *A.* roboty główne dokonane w skutek uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 14. stycznia 1874 i *B.* dodatkowe kosztorysem nieobjęte, a dopełnienie ich lub następstwo dokonania robót głównych stanowiące, i z nowego rozkładu i wewnętrznego podziału gmachu wynikłe; do kategoryi II. zaliczono roboty, pierwotnym kosztorysem również nieobjęte, które dla ich nagłości w części gmachu dawniéj przez obłąkanych zajmowanéj, z powodu popękania belek i zarysowania się sufitów zarządzone być musiały. daléj roboty wodociągowe, spowodowane głównie zużyciem i nadwerężeniem rur; do kategoryi III. nareszcie należą roboty, które Wydział krajowy uznał wprawdzie za potrzebne i pilne, lecz których jeszcze nie zarządził, oczekując decyzyi wys. Sejmu!

Roboty I. kategoryi zostały już niemal zupełnie wykończone.

Do takowych należą: 1) podwyższenie 2go piętra, 2) pokrycie całego gmachu ogniotrwałym dachem, 3) postawienie nowych pieców, 4) odnowienie ścian zewnętrznych gmachu, które to roboty kosztorysem w r. 1874. wys. Sejmowi przedłożonym, były objęte, a oprócz tego z robót

dodatkowych kosztorysem z r. 1874 nieobjętych, 5) nowe schody kamienne, 6) złączenie sal 2go piętra z korytarzami przez wyłamanie murów i przesklepienie arkad, 7) urządzenie nad kaplicą trzech magazynów, 8) urządzenie łazienek w wieżach wychodkowych na 2gióm piątrze, sprawienie drzwi żelaznych w murach ogniowych na poddaszu i nowe rury spustowe, 8) przerobienie szczytu północnego prawego skrzydła, 10) Naprawienie i uzupełnienie rur wodociągowych i sprawienie dwóch nowych rezerwoarów, 11) przekształcenie niektórych sal I. piątra i dołu w podobny sposób, jak na II. piątrze.

Roboty te były w części konieczne, w części potrzebne i użyteczne, a zostawały w takim związku z robotami głównemi, iż należało je albo równocześnie wykonać, albo zupełnie zaniechać, i w tem leży usprawiedliwienie ich zarządzenia przez Wydział krajowy.

Zmiana ad 11) nie była wprawdzie nagląca. ale gdy okazała się potrzeba w tych salach zastąpić zgniłe belki nowemi, przeto korzystniéj było przekształcenie sal za jedną drogą wykonać.

Roboty II. kategoryi w zupełności już wykonane, były stanowczo konieczne i pilne, gdyż należało jak najrychléj urządzić dla chorych opróżnione po obłąkanych lokalności, ażeby najem domu Höflicha na filię uczynić zbędnym, a bezpieczeństwo i całość budowy wymagały nadto rychłéj rekonstrukcyi popękanych sufitów i ścian, tudzież naprawy rdzą zjedzonych rur wodociągowych.

Na pokrycie kosztów robót, uchwałą wys. Sejmu z d. 14. stycznia 1874 dozwolonych, a według kosztorysów na sumę 68.629 złr. 53½ ct. w. a. obliczonych, przeznaczył wysoki Sejm sumę tę z doliczeniem 15%, jako ryczałtowéj nadwyżki na roboty nadkosztorysowe, które przy przerabianiu starych budynków są nieuniknione, a zatem razem sumę 78.923 złr. w. a.

Z dokonanéj w lecie 1875. roku rewizyi kosztorysów, które uchwale sejmowéj z dnia 14. stycznia 1874 służyły za podstawę, okazała się atoli potrzeba zmian i robót dodatkowych, pierwotnie nieprzewidzianych, a względami wyżéj podniesionymi wskazanych, których odroczenie w celu poprzedniego zasięgnięcia Sejmowego upoważnienia byłoby fundusz krajowy naraziło w przyszłości na większe nierównie wydatki, a które w części nawet zwłoki nie cierpiały.

Roboty te nadkosztorysowe zarządził Wydział krajowy na własną odpowiedzialność uchwałami z dnia 30. maja 1875 l. 9550, z dnia 15. czerwca 1875 l. 13387, z d. 23. lipca 1875 l. 16804 i z d. 10. sierpnia 1875 r. l. 18.111.

Komisya budżetowa sądzi, iż wszystkie te powyżéj wyliczone roboty były bądź konieczne, bądź też przyczyniły się do odpowiedniejszego celowi urządzenia szpitala i uznaje je z tego powodu za usprawiedliwione, nie może jednak przy tém pominąć uwagi, że wcześniejsze wykonanie kosztorysów byłoby Wydziałowi krajowemu podało pożądaną zapewne sposobność przedstawienia wys. Izbie w roku zeszłym przynajmniéj większéj części tych robót w celu uzyskania z góry przyzwolenia Sejmowego i odpowiedniego kredytu.

Z sumy 78923 zł. w. a. przez wys. Sejm na pokrycie kosztu robót uchwalonéj wydano:

w roku 1874	. . .	18.117 złr. 11	ct.
„ „ 1875	. . .	51.970 „ 67½	„
	Razem .	70.087 „ 78½	„

Według kosztorysów przez Wydział krajowy po dokonaniu ich rewizyi zatwierdzonych wynosi koszt:

1.	Podniesienie 2. piątra i dachu ogniotrwałego . . .	52.527 złr.	01	ct.
2.	Zmian wewnętrznego podziału na 2. piątrze . . .	4.357 „	28	„
3.	Odnowienia zewnętrznego gmachu , ...	4.722 „	79	„
4.	Postawienia w salach prawego skrzydła 19 pieców . .	623 „	67	„
5.	Urządzenia magazynów, zmiany wiązań dachu nad kaplicą .	4.574 „	76	„
	Do przeniesienia .	66.805 „	51	„

	Z przeniesienia .	66.805	zlr. 51	ct.
6.	Urządzenia schodów kamiennych	5.974	„ 21	„
7.	Przebudowania sali Nr. 45 na 1. piątrze	568	„ 74	„
8.	Urządzenia łazienek w wychodkowych wieżach na 2. piątrze, drzwi żelaznych w murach ogniowych i nowych rur spustowych .	2.684	„ 03	„
9.	Przerobienia szczytu północnego w prawém skrzydle gmachu .	2,131	„ 63	„
10.	Umieszczenia rezerwoarów w środku gmachu i sprawienia dwóch nowych rezerwoarów	1.118	„ 51	„
11.	Postawienia 30 pieców i 4 kuchni kaflowych . . .	1.173	„ 90	„
15.	Bióra budowniczego na czas fabryki trwającéj 2 i pół lata .	5.554	„ 66½	„
13.	Należytości prawnych	393	„ 18	„
	Razem .	86.404	= 37½	„

W to nie wchodzi kosztorys przerobienia sali Nr. 51 na I. piątrze i kuchni w parterze, wynoszący sumę 4334 złr. 3 ct. w. a., który Wydział kaj. osobném sprawozdaniem usprawiedliwia.

Do kosztu tych robót . . . . . 86.404 złr. 37½ ct.

przybywa jeszcze koszt dalszy robót II. kategoryi, jakoto:

14.	Rekonstrukcya i restauracya w parterze i na 1. piątrze po obłąkanych w sumie	8.067	złr. 44	ct.
15.	Roboty nieprzewidziane, kierunek techn. etc.	806	„ 74	„
16.	Rury wodociągowe	2355	„ 55	„
	czyli razem . . .	11.229	„ 73	„
	co czyni łącznie . . .	97.634	„ 10½	„

Na poczet téj sumy wyasygnował Wydział krajowy uchwałą z dnia 14. grudnia 1875 l. 28824 z funduszu krajowego niewłaściwie na rachunek rubryki XI. zaliczkę 3418 złr. 36 ct. w. a., która z kredytu dodatkowego obecnie otworzyć się mającego zwróconą być powinna.

Od sumy kosztów . . . . . 97.634 złr. 10½ ct.

należy z kredytu przez wys. Sejm w ilości 78.923 złr. w. a. uchwalonego potrącić kwotę po koniec r. 1875 wydatkowaną w ilości . . . 70.087 „ 78½ „

a wtedy pozostanie niepokryta nadwyżka kosztów w ilości . . . 27.546 „ 32 „

Do powstania tego przekroczenia przyczyniło się, że w preliminarzu robót uchwałą Sejmową z dnia 14. stycznia 1874 objętych, nie przewidziano kosztów kierunku i nadzoru budowy, któremu wobec braku bióra architektonicznego Wydział krajowy własnemi siłami podołać nie mógł, a które to koszta wynoszą za czas 2½ letni sumę 5554 złr. 66½ ct. w. a.

Roboty nie zostały jeszcze odebrane, ani obliczone, niektóre nawet są dopiero w toku wykończenia, komisya budżetowa nie mogła przeto sprawdzić, o ile koszt rzeczywisty będzie odpowiadał sumie kosztorysowéj.

Z uwagi, że użyto w znacznéj ilości starego materyału, a mianowicie cegły z rozebranych murów, tudzież belek, które tylko w końcach były ugnite, a po oberznięciu okazały się przydatne. należy przypuszczać, że prawdopodobny koszt rzeczywisty powinien się znacznie obniżyć.

Cyfry tych obniżeń przed zamknięciem rachunków oznaczyć niepodobna, dla tego komisya poprzestaje na wyrażeniu nadziei, że w wykazanych kosztorysowych wymogach znaczne uzyskane będą zaoszczędzenia.

Oprócz robót już zarządzonych i prawie w zupełności wykonanych, uważa Wydział krajowy inne jeszcze roboty za konieczne i pilne i żąda na nie 6.988 złr. kredytu dodatkowego na r. 1876 i wstawienia 4500 złr. do budżetu na rok 1877.

Są to roboty następujące:

1. Okien nowych 94 obliczonych na . .	4.700	złr.
2. Nowe podłogi w kurytarzach i salach .	2.000	„
3. Obrukowanie rynsztoków . . .	768	„
4. Chodnik z płyt do głównego wejścia .	360	„
5. Wyszutrowanie dróg w obejściu szpitalnem	2,660	„
6. Założenie ogrodu . . . . , .	1.000	„
Razem .	11.488	„

Rozkładając wykonanie na lat dwa, żąda Wydział krajowy z téj sumy, jak powyżéj wspomniano, na rok 1876 złr. 6988, a na r. 1877 złr. 45.000.

Komisya uznaje potrzebę tych robót i wnosi na zezwolenie ich wykonania.

Raczy przeto Wysoki Sejm uchwalić:

1. Wyszczególnione powyżéj roboty przez Wydział krajowy w celu rekonstrukcyi i restauracyi gmachu szpitala powszechnego we Lwowie już zarządzone, zatwierdza się, a na pokrycie kosztów tych robót otwiera się na rok 1876. kredyt dodatkowy w kwocie 27.546 złr. 32 ct.

2. Na pokrycie kosztów robót wyżéj poszczególnionych, w gmachu i obejściu szpitalnem dopiero wykonać się mających, udziela się na r. 1876 kredytu dodatkowego w ilości 6.988 złr. w. a., a wstawia się do budżetu na r. 1877. nadzwyczajnego wydatku 4,500 złr. w. a.

Przewodniczący
H. Wodzicki.

Sprawozdawca
Filip Zuker.

L. 435/S.

Aleg. LXXVII.

Sprawozdanie

komisyi budżetowéj o przedłożeniu Wydziału krajowego w sprawie zaliczek zwrotnych na budowę szkół początkowych w r. 1876.

Wysoki Sejmie!

W budżecie krajowym funduszu szkolnego na r. 1876. zezwolił wys. Sejm na wydatek złr. 60,000 jako zasiłki i zaliczki zwrotne na budowę szkół początkowych. Rada szkolna krajowa wezwała Rady okręgowe, aby wykazały gminy, którymby w pomoc przyjść należało. Rady okręgowe wyliczyły 619 gmin, którym są nieodbicie i to w jak najkrótszym czasie potrzebne zasiłki. Koszta budowy szkół w tych gminach obliczone są na złr. 83.246, a summa potrzebnych zasiłków na złr. 238.740. Na zaspokojenie tak wielkiej potrzeby Rada krajowa szkolna ma do rozporządzenia tylko złr. 60.000. Spodziéwa się jednak Rada szkolna, że w rubryce I. preliminarza funduszu szkolnego znaczne będzie mogła przeprowadzić zaoszczędzenia, i objawia życzenie przez Wydział krajowy do wiadomości Sejmu podane, aby jéj dana była możność zaspokojenia choć w części potrzeby najgwałtowniejszéj bez nowego obciążenia funduszu krajowego, a to w ten sposób, iżby jéj dozwolonem było, summę zaoszczędzoną w rubryce I. preliminarza krajowego funduszu szkolnego na r. 1876. wydać na zaliczki zwrotne gminom na budowę szkół. Chodzi więc właściwie o dodatkowe zezwolenie na tak zwane virement między rubryką I. a rubryką XV. w preliminarzu funduszu szkolnego na r. 1876.

Zważywszy, że suma przenieść się mająca z rubryki I. preliminarza w mowie będącego ma być obrócona tylko na zaliczki zwrotne, i wydatek zamierzony pomieści się w granicach preliminarza już przyzwolonego, komisya budżetowa wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Upoważnia się c. k. Radę szkolną krajową do wydatkowania w ciągu budżetowego roku 1876. zaoszczędzeń w ciągu tegoż roku w rubryce I. preliminarza krajowego funduszu szkolnego uzyskać się mających, na zaliczki zwrotne gminom na budowę szkół.

Przewodniczący
Hr. Wodzicki.

sprawozdawca
Smarzewski.

Aleg. LXXVIII.

Sprawozdanie

komisyi budżetowéj o wniosku Wydziału krajowego względem udzielenia szpitalowi św. Zofii dla ubogich dzieci we Lwowie, pożyczki 10.000 zl. w. a.

Wysoki Sejmie!

Komisya budżetowa mając sobie uchwałą z dnia 1. kwietnia b. r. przekazane do opinii sprawozdanie Wydziału krajowego w przedmiocie uporządkowania stosunków szpitala św. Zofii dla ubogich dzieci we Lwowie, ma zaszczyt następującemi uwagami poprzedzić ostateczny wniosek swój, na nich oparty.

Ze sprawozdania, jakie Wydział krajowy dnia 25. marca b. r. do l. 23250/ex 1875 Wysokiemu Sejmowi przedłożył, powzięła Wysoka Izba wiadomość, o stanie tegoż w r. 1845 założonego szpitala dla ubogich dzieci we Lwowie, o zatwierdzonych reskryptem namiestniczym z dnia 16. sierpnia 1875 r. do l. 39641 nowo ułożonych statutach Towarzystwa opiekującego się tym zakładem, a w końcu o powodach, na jakich opiera się wniosek Wydziału krajowego, aby w tych samych warunkach, jak to się stało dla szpitala dzieci w Krakowie, udzielono także lwowskiemu szpitalowi dzieci, pożyczki w sumie 10.000 złr. w. a. zwrotnéj, na wypadek, gdyby ten zakład kiedykolwiek istnieć zaprzestał.

Do szpitala tego przyjmowane bywają w myśl §. 4. rzeczonego statutu w miarę jak na to fundusze i miejsce pozwoli dzieci opieki szpitalnéj potrzebujące, bez różnicy płci, nie starsze, jak lat 10 liczące, jeżeli ubóstwo należycie zostanie wykazaném, a fundusz Towarzystwa stanowią wkładki, zasiłki dobrowolne, dochody z odczytów i przedstawień publicznych, tudzież zwroty kosztów leczenia i inne rozmaite na ten cel składki.

Wedle przeciętnéj cyfry dni leczenia w ostatnim lat dziesiątku wypada na rok jeden 12.225 dni leczniczych; a rachując koszta jednego dnia przeciętnie na 50 centów, przeszło 6000 złr. wymagałby nakład na utrzymanie tego szpitala, gdyby go kraj musiał opędzać.

Z tego powodu wnosi Wydział krajowy, aby udzielono żądanéj pożyczki 10.000 złr. dla instytucyi, która pożyteczności swojéj przeszło trzydziestoletniém istnieniem dostatecznie dowiodła, a niezaprzeczoną zjednała sobie zasługę; co też spowodowało Radę miejską we Lwowie do subwencyonowania jéj w miarę możności, gdyby zaś fundusz krajowy miał był ponieść powyższe koszta leczenia, taksa leczenia byłaby wymagała tym sposobem 6.000 złr. rocznego wydatku, jak wyżéj powiedziano.

Komisya budżetowa zastanawiała się po raz wtóry nad tém, czy w razie udzielenia pożyczki 10.000 złr. w. a. i z doliczeniem do tego 14.125 złr., z których się obecny fundusz szpitala według sprawozdania Wydziału krajowego składa, suma 24.125 wystarczy na wystawienie nowego budynku, jego urządzenia, dotowania pewnéj liczby łóżek i czy w tym razie szpital tak urządzony (niejako klinika dzieci czyli szpital specyalny), przyjmie na leczenie wszystkie lub pewną liczbę dzieci, dotąd w powszechnym szpitalu leczonych (jak to ma miejsce w Krakowie — gdzie dzieci u św. Łazarza leczone przeszły pod opiekę lekarską nowego szpitala dziecięcego), czy więc funduszom krajowym wydatna i w stosunku do kapitału 10.000 złr. pożyczyć się mającego odpowiednia przyniesie się ulga, udzieleniem żądanéj pożyczki.

A gdy cały ten stosunek tak w sprawozdaniu Wydziału krajowego, jakotéż przez referenta wydziałowego na posiedzeniu komisyi budżetowéj wyczerpująco i z zaspokojeniem wyświécony został, gdy i fundusz własny i zasiłek z kasy miejskiéj i możność zaciągnienia pożyczki z kasy oszczędności zarówno był szpitala jak i dotacyę łóżek dla chorych dzieci nad wszelką wątpliwość w razie udzielenia żądanéj pożyczki z funduszu krajowego w całości zabezpiecza; postanowiła komisya jednomyślnie przedłożyć wniosek:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

I. Towarzystwu szpitala ubogich dzieci pod nazwą św. Zofii we Lwowie ma być z funduszu krajowego udzieloną bezprocentowa pożyczka w kwocie 10.000 złr. w. a.

Upoważnia się Wydział krajowy do wypłacenia pożyczki téj 10.000 złr., skoro się przekona, że fundusze na budowę zebrane wraz z sumą wypożyczyć się mającą na wykończenie szpitala wystarczą i budowa tak postąpi, że wyrówna wartością sumie pożyczki rzeczonéj.

Pożyczka ta ma być zahipotekowaną na rzecz funduszu krajowego na tymże budynku z terminem zwrotu na ten czas, gdy albo szpital istniećby przestał, albo gdyby zawrzeć się mająca ugoda o przyjmowanie ze szpitala głównego we Lwowie pewnéj ilości dzieci do leczenia w szpitalu towarzystwa nie przyszła do skutku.

II. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu rokowania z towarzystwem szpitala dla ubogich dzieci u św. Zofii we Lwowie w celu zawarcia ugody, o przyjęcie od szpitala głównego obowiązku leczenia pewnéj ilości dzieci w szpitalu tym leczyć się mających za umówioném wynagrodzeniem.

Lwów dnia 4 kwietnia 1876 r.

Przewodniczący:
H. Wodzicki.

Sprawozdawca:
Dr. Weigel.

Aleg. LXXIX.

Sprawozdanie komisyi administracyjnéj

o wniosku Wydziału krajowego względem uzyskania przyzwolenia Wysokiego Sejmu do sprzedaży gmachu ad St. Nicolaum, własności fundacyj, tak zwanych konwiktowych.

Wysoki Sejmie!

Wniosek Wydziału krajowego, ażeby wysoki Sejm przyzwolił na sprzedaż realności ad St. Nicolaum, należących do fundacyj konwiktowych, i dał Wydziałowi krajowemu upoważnienie do zawarcia kontraktu, przekazany został na posiedzeniu Wysokiego Sejmu dnia 23. marca b. r. komisyi administracyjnéj do sprawozdania.

Realność pomieniona składa się z kilku realności, położonych we Lwowie w pierwszéj dzielnicy pod ll. 307, 308, 309 i 310, a nosi nazwę od kościoła pod wezwaniem św. Mikołaja, należącego do téjże realności. Właścicielem onéj jest obecnie fundacya tak zwana konwiktowa, zostająca pod zarządem Reprezentacyi krajowéj.

Przedtém przysłużał zarząd téj realności c. k. Namiestnictwu, które znowu imieniem funduszu naukowego wynajęło realność z wyjątkiem kościoła i budynku parafialnego na mocy reskryptu c. k. Ministerstwa Oświaty z dnia 9. grudnia 1851. L. 12.008 na pomieszczenie Uniwersytetu na lat 10, licząc od 1. listopada 1851, do końca października 1861, za czynsz roczny w kwocie 6500 złr. m. k., i dodatek na adoptacye w kwocie 800 złr. m. k. Czynsz ten na następujący dziesięcioletni czas najmu, mianowicie do końca października 1871, został rozporządzeniem c. k. Namiestnictwa z dnia 24. października 1861, l. 69,885 do kwoty 9213 złr. 75 ct. w. a. podwyższony.

Przed upływem tego czasu najmu, starał się Wydział krajowy, któremu zarząd majątku fundacyj konwiktowych z wyjątkiem dóbr Winnik i pomienionéj realności ad St. Nicolaum jeszcze w grudniu 1868 ze strony c. k. Namiestnictwa oddany został, ażeby czynsz najmu części realności

na Uniwersytet zajętych, na korzyść funduszu stypendyjnego podwyższony został, i wskutek Najwyższego postanowienia z dnia 9. września 1871 przyszła do skutku umowa na odnajęcie funduszowi naukowemu pomienionéj realności na dalszych lat 5, licząc od 1. listopada 1871 za opłatą czynszu rocznego, w kwocie 15.000 złr. w. a.

Dopiéro po zawarciu téj umowy, a mianowicie w dniu 28. lutego 1872 przyszło do faktycznego oddania pomienionéj realności, w zarząd Reprezentacyi krajowéj. Dochód stanowi obecnie tylko czynsz przez fundusz naukowy opłacany, budynek bowiem na cele parafialne przy kościele umieszczony, żadnego nie przynosi dochodu. Kościół z przynależnymi budynkami był niegdyś własnością OO. Trynitarzy, w roku 1786 zniesiono ten klasztor, i oddano kościół z północną częścią klasztoru (obecnie pomieszkanie proboszcza i wikaryuszów) w posiadanie byłego probostwa św. Marka, którego kościół z przynależnym budynkiem w r. 1792 w drodze licytacyi sprzedano, a uzyskaną cenę kupna do funduszu religijnego wcielono.

Budynki te utrzymywano w drodze konkurencyjnéj, za pomieszkanie zaś zajmywane przez proboszczów i wikaryuszów, nie żądano żadnego czynszu aż do roku 1859. Dopiéro rozporządzeniem z dnia 2. października 1860 l. 32.434, orzekło c. k. Namiestnictwo, że fundusz konwiktowy nabył budynki ad St. Nicolaum od funduszu religijnego (na mocy Najwyższego postanowienia z dnia 18. grudnia 1838) bez ciężarów, i ma prawo żądania czynszu za pomieszkanie duchowieństwa parafialnego, że czynsz za czas przeszły od r. 1839, do r. 1859 kompenzuje się z kosztami ponoszonymi w tych latach przez konkurencyę na budynki parafialne, i że od 1. listopada 1859 płacić ma konkurencya funduszowi konwiktowemu czynsz najmu w kwocie 356 złr. rocznie, z któréj kwoty wedle rozporządzenia c. k. Namiestnictwa z dnia 13. grudnia 1860, l. 63.865 przypada 59 złr. 33 ct. na fundusz religijny. Resztującą kwotę 296 złr. 67 ct. płaciła gmina miasta Lwowa w zastępstwie parafian. — Wydział krajowy objąwszy zarząd fundacyi konwiktowéj podwyższył bezzwłocznie ów czynsz na 1000 złr. w. a., zaś Reprezentacya gminy miasta Lwowa postanowiła uchwałą z dnia 23. października 1872 uchylić się zupełnie na mocy ustawy krajowéj z dnia 15. sierpnia 1866 od płacenia rzeczonego czynszu w zastępstwie parafian, i odtąd nie wpływa żaden czynsz najmu, a komitet parafialny nie uznał jeszcze obowiązku płacenia tego czynszu, sprawa ta jest więc obecnie sporną.

Utrzymanie realności ad St. Nicolaum połączone jest z wielkimi kosztami, wynoszą bowiem:

podatek	5178 złr.	50	ct.
reparacye z pięcioletniego przecięcia	2436 „	—	„
asekuracya od ognia . .	210 „	—	„
drobne wydatki . . .	34 „	7	„
razem	7858 „	57	„ w. a.

pozostaje więc z rocznego czynszu 15.000 złr. tylko kwota 7141 złr. 43 ct., jako czysty dochód na rzecz fundacyi stypendyjnéj.

Wydział krajowy w piśmie do c. k. Namiestnictwa dnia 14. września 1875, l. 21.556 wystosowaném oznajmił już, że na dalsze lat 5 wynająć może pomienioną realność tylko za czynsz roczny 20.000 złr. W tym razie powiększyłby się czysty dochód na 10.598 złr.

Realność ta jednak w niedługim czasie wymagać będzie nadzwyczajnych a znacznych wydatków, dach bowiem w bardzo złym znajduje się stanie, i Magistrat polecił już ogniotrwałe krycie onego, co pociągnie za sobą wydatek najmniéj 30.000 złr.

Słusznie podnosi Wydział krajowy i tę okoliczność, że zarząd realności połączony jest z trudnościami także ze względu na lokatora, jakim jest c. k. Uniwersytet i jego zakłady. Przy

zarządzeniu bowiem każdéj restauracyi, uwzględnić wypada, iż lokatorem jest pierwszorzędny zakład naukowy w kraju, jako taki bezwzględnie zasługujący na wszelkie możliwe uwzględnienie, z drugiéj zaś strony musi Wydział krajowy także baczyć na interes funduszów, pieczy jego powierzonych.

Przy wszelkiém uwzględnianiu potrzeb ze strony Wydziału krajowego są przecie narzekania nieuchronne, a rozszerzenie lokalności przez Uniwersytet zajętych, jest niezbędne, umieszczenie bowiem niektórych zakładów Uniwersytetu nie odpowiada nawet najskromniejszym wymaganiom.

Wydatkom tym niesprosta jednak fundusz stypendyjny, rozdawnictwo bowiem stypendyów z téj fundacyi musiałoby być na jakiś czas zupełnie wstrzymane.

Zachodzą jednak jeszcze inne względy, które za sprzedażą téj realności na rzecz funduszu naukowego przemawiają. Jak już nadmieniono, zarządzało przedtém funduszami stypendyjnymi c. k. Namiestnictwo, które znowu imieniem funduszu naukowego, pomienioną realność wynajmywało.

Otóż w tym czasie na gruncie będącym własnością funduszu stypendyjnego powstały budynki, a w saméj realności także mnogie urządzenia nakładem funduszu naukowego dla celów uniwersyteckich, które téż przy oddaniu realności w zarząd Wydziału krajowego, jako własność funduszu naukowego zastrzeżone zostały. I tak jako własność funduszu stypendyjnego, odebrał Wydział krajowy gmach ad St. Nicolaum, ogród botaniczny z dwóch części złożony, daléj dóm dla ogrodnika i drugi dóm dla jego pomocników; zaś jako własność funduszu naukowego zastrzeżono: w samym gmachu ad St. Nicolaum urządzenia wykonane w celu pomieszczenia Uniwersytetu i w celach naukowych, oranżeryę i rośliniarnię wraz z terasą, budynek dla pomnożenia roślin, cieplarnię, inspekta murowane i drewniane, studnię z pompą, wielki i mały basen, pagórki z kamieni ułożone dla hodowania roślin alpejskich, wodociągi podziemne do basenów i t. p.

Stosunek ten współwłasności funduszu stypendyjnego i naukowego nastręczyć musi przy rozwiązaniu najmu niemałe trudności.

Anormalny ten stosunek współwłasności tylko przez to uchylony być może, jeżeli własność nieograniczoną jeden z tych funduszów nabędzie, a nie ulega wątpliwości, że tylko fundusz naukowy który tę realność na cele Uniwersytetu w znacznéj części odpowiednio urządził, może z korzyścią obu funduszów realność tę na własność nabyć i na cele naukowe zupełnie odpowiednio urządzić.

Korzyść funduszu naukowego przy nabyciu téj realności polega na tém, że ją pod warunkami proponowanymi z łatwością nabyć może i że swoję własność odpowiednio do celu będzie mógł urządzić, co obecnie dla uniknienia większego nakładu w cudzéj własności zaniechać mu wypada, korzyść zaś funduszu stypendyjnego okaże się w tém, że odsetki z ceny kupna dostarczą mu większy czysty dochód, jak go z najmu realności osiągnąć może.

Wykazawszy tak potrzebę sprzedaży realności ad St. Nikolaum, oznaczyć się da cena kupna i sprzedaży następnie. Fundusz stypendyjny nabył realność Nr. 307 w roku 1838 za cenę 24.874 złr. m. k. W roku 1845 dokupiono jeszcze realność tak zwaną hofmańską pod L. 308, 309 i 310 za cenę 8.300 złr. m. k. Wedle ksiąg rachunkowych c. k. Namiestnictwa, wynosiły koszta przeistoczenia gmachu wraz z powyższémi cenami kupna, jak Wydział krajowy przytacza, kwotę 200.729 złr. 27 ct.

Odpowiedni temu kapitał da się wyprowadzić także z czynszu, jakie obecnie na dalsze lat 5. Wydział krajowy od c. k. Namiestnictwa zażądał, t. j. 20.000 złr. w. a.

Ponieważ jednak piérwotnie cena kupna była stosunkowo niską, cały obszar zaś zawiéra 5 morgów 1539 sążni, wliczając jednak w to kościół, plac przed kościołem i drogę do Uniwersytetu,

przeto cena kupna i sprzedaży w ilości 220.000 złr. przez Wydział krajowy proponowana jest odpowiednią.

Dla ułatwienia kupna, proponuje Wydział krajowy w swém piśmie z dnia 14. września 1875 L. 21.556. c. k. Namiestnictwu spłatę pomienionéj ceny kupna w 10ciu równych po sobie następujących rocznych ratach z opłaceniem 6% od niespłaconéj jeszcze reszty ceny kupna.

Warunek ten dla funduszu naukowego nader korzystny, jest usprawiedliwiony przytoczoną już okolicznością, że musi nam zależeć na rozszerzeniu i odpowiedniém urządzeniu Uniwersytetu, co tylko c. k. Rząd imieniem funduszu naukowego uskutecznić może, a c. k. Rząd będzie w możności rozszerzyć ów budynek tak, by i wydział lekarski, o który się wysoki Sejm już kilkakrotnie upomina, znalazł tam umieszczenie.

Fundusz stypendyjny zaś przez przyjęcie tego warunku, nie poniesie straty, a w ogóle uzyska większy dochód czysty, bo kiedy ten dochód przy podwyższonym nawet czynszu wynosiłby tylko 10.598 złr., fundacye konwiktowe w razie sprzedaży téj realności pod wzmiankowanymi warunkami miałyby zapewniony roczny dochód 12.000 do 14.000 złr. w. a.

Wprawdzie pozbywa się fundusz konwiktowy majątku nieruchomego, a nabyć ma za uzyskany kapitał papiery wartościowe, jednak nieruchomość ta składa się z realności, któréj utrzymanie wielkiego wymaga nakładu i która z natury rzeczy zczasem traci na wartości, ulokować zaś można kapitał w papierach wartościowych, które dostateczną dają rękojmię; zresztą kapitał wpływać będzie ratami, a można zaufać Wydziałowi krajowemu, że w razie zachodzących wątpliwości, przedłoży w swoim czasie Sejmowi wnioski względem korzystnego a bezpiecznego ulokowania uzyskanego kapitału.

Zważywszy więc, że sprzedaż realności ad St. Nicolaum funduszowi naukowemu pod warunkami przez Wydział krajowy proponowanymi okazuje się dla fundacyi konwiktowéj korzystną. Komisya administracyjna zgodnie z wnioskiem Wydziału krajowego wnosi:

Wysoki Sejm raczy:

1. przyzwolić na sprzedaż realności ad St. Nicolaum, należących do fundacyj konwiktowych za cenę kupna 220.000 złr. w. a. c. k. Rządowi imieniem funduszu naukowego, pod warunkami przez Wydział krajowy ces. król. Namiestnictwu odezwą z dnia 14. września 1875 L. 21.556 oznajmionymi, z dodatkiem, że należytość rządową od przeniesienia własności, kupujący w całości uiścić ma;
2. upoważnić Wydział krajowy do zawarcia kontraktu kupna i sprzedaży.

Lwów, dnia 3. kwietnia 1876.

Przewodniczący.
Grocholski.

Sprawozdawca.
Aleksander Jasiński.

L. 182. pod. 22. marca 1876.
L. 104. pod. 15. marca 1876.

leg. LXXX.

Sprawozdanie

komisyi edukacyjnéj o petycyi miasta Krakowa względem uwolnienia go od składania 4% podatków bezpośrednich na fundusz szkolny okręgowy i o petycyi miasta Lwowa, o zmianę ustawy szkolnéj z dnia 2. maja 1873. I.

Wysoki Sejmie!

Do l. 140. i 128., wniesione zostały dwie petycye, jedna miasta Krakowa druga miasta Lwowa, które obie odnoszą się do ustawy szkolnéj z dnia 2. maja 1873. I.

Gmina miasta Lwowa domaga się zmiany ustawy téj, a mianowicie prosi o uchwalenie nowéj ustawy dodatkowéj następującéj treści:

Art. I.

Postanowienia zawarte w ustawie z dnia 2. maja 1873. l. 250. (Dz. ust. i rozp. kraj. z dnia 1 lipca 1873. l. 28.) a mianowicie art. 14. 15. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 27. 28. 29. i 31., o ile dotyczą obowiązku tworzenia osobnych funduszów szkolnych miejscowych i okręgowych oraz sposobu zarządzania nimi, nie mają zastósowania dla kr. st. miasta Lwowa, rządzącego się własnym statutem.

Art. II.

Koszta zakładania i utrzymania szkół ludowych w kr. st. mieście Lwowie t. j. wszystkie wydatki na wystawienie lub najem, na utrzymanie, wewnętrzne urządzenie, opał, oświetlenie i obsługę budynków szkolnych, jakotéż na wystawienie i utrzymywanie albo najem pomieszkań dla nauczycieli kierujących, wreszcie na zakupno lub dostarczenie gruntu pod budynki szkolne i ogrody gimnastyczne ponosi gmina miasta Lwowa i pokrywa je w taki sam sposób, w jaki pokrywa inne wydatki na potrzeby miasta.

Wszystkie kosztem gminy nabyte lub wystawione budynki szkolne stanowią własność miasta Lwowa.

Wszystkie dochody pochodzące z majątku szkolnego i ofiary, do których się obowiązały kiedykolwiek na rzecz szkół we Lwowie fundusze, korporacye, instytucye lub osoby prywatne, jakotéż datki dobrowolne, kary pieniężne ściągane od rodziców za opieszałość w posyłaniu dzieci do szkoły, wpływają do kasy gminnéj miasta Lwowa i mają być uwidocznione w rubrykach dochodów budżetu szkolnego, stanowiącego odrębny dział miejskiego budżetu.

Art. III.

Koszta opłacania i utrzymywania nauczycieli i nauczycielek, tudzież praktykantów i praktykantek przy publicznych szkołach ludowych, w czynnéj służbie zostających, ponosi gmina miasta Lwowa do wysokości 12% dodatków do podatków bezpośrednich i pokrywa je w taki sam sposób, w jaki pokrywa inne wydatki na potrzeby miasta.

Jeżeli to, co gmina miasta Lwowa na utrzymanie nauczycieli i nauczycielek, tudzież praktykantów i praktykantek opłaca, przewyższy kwotę, jakąby tytułem 12% dodatków do podatków stałych w gminie opłacanych pobierać mogła, to zwyżkę tych kosztów poniesie fundusz szkolny krajowy.

Art. IV.

Gmina kr. stoł. miasta Lwowa obowiązana jest na podstawie wniosku Rady szkolnéj okręgowéj układać corocznie preliminarz potrzeb szkolnych, tudzież kosztów zakładania i utrzymywania publicznych szkół ludowych w odrębnym dziale budżetu miejskiego i podawać takowy do wiadomości Rady szkolnéj krajowéj.

Wydatki w granicach przyzwolonego budżetu czyni m. Rada szkolna okręgowa.

Gmina miasta Lwowa żąda na taki sposób zmiany dzisiejszéj ustawy szkolnéj w dwóch kierunkach, raz co do wysokości kwoty, jaką na utrzymywanie nauczycieli płacić winna, prosząc, aby na ten cel łożyła najwięcéj dodatku w 12% podatków bezpośrednich; powtóre co do zarządu funduszu szkolnego, domagając się, aby nie potrzebowała tworzyć i administrować odrębnego funduszu szkolnego miejscowego a względnie okręgowego, lecz żeby wszystkie dochody z tego tytułu wpływały do wspólnéj kasy gminnéj i były tylko w osobnym dziale budżetu ogólnego jako dochody budżetu szkolnego uwidocznione, zaś wszelkie wydatki z tego tytułu, aby pokrywane były w taki sam sposób, w jaki bywają pokryte inne wydatki na potrzeby miasta.

Żądanie swe w kierunku pierwszym gmina miasta Lwowa głównie opiera na tém, że gdyby koszta na utrzymanie szkół doszły do wysokości 12% od podatków bezpośrednich, w gminie opłacanych, takowa nie mogłaby się uciekać do żadnego źródła pomocniczego, jak się rzecz ma z innemi gminami, którym zwykle przychodzą w pomoc obszary dworskie a ewentualnie osobne na ten cel utworzone fundusze okręgowe.

Żądanie w drugim kierunku oparte jest na tém, że w gminie miasta Lwowa fundusz szkolny miejscowy jest zarazem okręgowym; odpadają tu więc przepisy odnoszące się do utrzymywania i administrowania osobnego funduszu szkolnego miejscowego, zaś utwarzanie osobnego funduszu szkolnego miejscowego i odrębna jego administracya pociąga za sobą niepotrzebne wydatki, któreby raczéj spożytkować należało na cele szkolne. Nadto mogłaby gmina, mając fundusze szkolny i miejski pod

wspólnym zarządem, w razie, gdyby dochody przeznaczone na wydatki szkolne takowych nie pokrywały, użyć na ten cel innych dochodów miejskich.

Gmina miasta Krakowa w petycyi swojéj wcale nie żąda zmiany ustawy w mowie będącéj, ale przytaczając wyrazy art. 27., orzekającéj, że w gminie stanowiącéj przez się okręg szkolny, fundusz szkolny miejscowy jest oraz funduszem szkolnym okręgowym, utrzymuje, że już ustawa obecna z mocy art. 15. i 18. wkłada na nią tylko obowiązek dostarczania 12% dodatków do podatków bezpośrednich; ten bowiem tylko dochód należeć może do funduszu szkolnego miejscowego, będącego tu zarazem funduszem okręgowym. Odwołując się przeto do litery ustawy, daléj do ogromnego ciężaru jaki gmina ta w celu utrzymywania szkół i nauczycieli ponosić musi, wreszcie i do tego, że niektóre z tych szkół pierwotnie pod zupełnie innymi warunkami zakładane były, żąda, aby Wysoki Sejm orzec raczył, że gmina miasta Krakowa w myśl art. 27. ustawy szkolnéj 1. obowiązaną jest do uiszczania do funduszu miejscowego oraz okręgowego na płace nauczycieli tylko 12% dodatków do podatków bezpośrednich, a tém samém, aby ją uwolnić raczył od nałożonéj na nią przez Radę szkolną krajową dalszéj prestacyi do wysokości 4% (art. 28).

Komisya edukacyjna badała ściśle właściwe znaczenie ustępu ostatniego artykułu 28. i przyszła do przekonania, iż właśnie dlatego, że w gminach miast Krakowa i Lwowa fundusz szkolny miejscowy jest oraz funduszem okręgowym, na mocy obowiązującéj ustawy gminy te, w razie, gdyby 12% dodatków do podatków bezpośrednich na utrzymanie nauczycieli nie wystarczały, z mocy art. 28. dalsze dodatki do wysokości 4%, a więc w ogólności dodatki aż do wysokości 16% na cel powyższy dostarczać są obowiązane, i że więc fundusz krajowy wtedy dopiero ma im przyjść w pomoc, gdyby 16% dodatków do podatków bezpośrednich okazały się niedostatecznemi.

Wówczas, kiedy projekt do ustawy szkolnéj z r. 1873 w téj Wysokiéj Izbie był przedmiotem obrad, zastanawiano się nad kwestyą, czy należy w ogólności utwarzać osobne fundusze szkolne okręgowe i czyby nie było odpowiedniéj, zaprowadzić tylko fundusze szkolne miejscowe, któreby w razie potrzeby subwencyonowano wprost z funduszu szkolnego krajowego. Po imiennem głosowaniu uchwała zapadła na korzyść funduszów szkolnych okręgowych, które przeto z zasady zaprowadzone zostały dla wszystkich gmin, bez względu, czyby one same przez się, czy razem z innemi odpowiednie tworzyły okręgi. Obowiązek do tworzenia i utrzymywania funduszów szkolnych okręgowych, jakkolwiek ewentualny, bo tylko w miarę potrzeby powstający, jest więc obowiązkiem powszechnym, tylko, że u gmin stanowiących same przez się osobne okręgi, fundusze okręgowe zlewają się z miejscowymi, tak że tu fundusz miejscowy jest zarazem funduszem okręgowym a okręgowy zarazem miejscowym. Jeżeli gminy te po wyczerpaniu 12% dodatków do podatków bezpośrednich nie mogą się uciekać do osobnego funduszu okręgowego, na któryby oprócz nich składały się jeszcze inne gminy, to za to z tych 4% dodatków do podatków bezpośrednich, które ewentualnie do funduszu szkolnego miejscowego jako do funduszu okręgowego dostarczać są obowiązane, nie potrzebują zasilać żadnéj innéj gminy. Uwolnienie gmin tych od ewentualnego płacenia owych 4% nadawałoby im wobec wszystkich innych gmin stanowisko uprzywilejowane i sprawiłoby niczém nieuzasadniony wyłom w ustawie szkolnéj, czego komisya edukacyjna z swojéj strony zalecać nie może, a to tém mniéj, skoro w razie przeciwnym inne miasta z nadania podobnego stanowiska z czasem również by się domagać mogły.

Oto przyczyny, dla których komisya edukacyjna zmuszoną była do uczynienia wniosku, aby tak nad petycyą miasta Krakowa, jako też nad domaganiem się miasta Lwowa zmiany ustawy szkolnéj w powyższym kierunku Wysoka Izba przeszła do porządku dziennego.

Ale i żądań miasta Lwowa w drugim kierunku komisya edukacyjna popierać nie może. Ustawa szkolna bowiem zmierzała do utworzenia osobnych funduszów szkolnych miejscowych i okręgowych,

aby takowe niezawisłymi były od wszelkich wypadków, któreby inne fundusze miejskie trafiać mogły i aby wyłącznie użytymi były na cele szkolne. Gdyby nawet osobna ich administracya miała pociągnąć pewne za sobą wydatki, czego jednak komisya edukacyjna w niniejszym przypadku nie przypuszcza, to i tak korzyści z utrzymywania osobnych funduszów szkolnych są tak wielkie, iż nie mogą wcale iść w rachubę z możebnymi drobnymi z téj przeczyny powstałymi wydatkami. Szkoły na tém bynajmniéj nic cierpieć nie mogą, skoro w razie potrzeby wydatki szkolne z funduszu krajowego pokryte być muszą.

Wnosząc na taki sposób przejście do porządku dziennego nad żądaniami, wyrażonemi w petycyach gmin miasta Krakowa i Lwowa, komisya edukacyjna zataić jednak nie może, iż przez bezwzględne polecenie a względne przyjęcie wniosku rzeczonego, gminie miasta Krakowa wielką wyrządzonoby krzywdę.

Rada szkolna krajowa rozporządzeniem z dnia 11. czerwca 1875 do l. 3572 orzekła bowiem, że wypłatę podwyższonych płac nauczycieli w 9ciu tamże istniejących szkołach ludowych, z których jedna jest szkołą wydziałową żeńską o jednym dyrektorze, prefekcie, 8miu nauczycielkach i katechecie, jedna szkołą pospolitą żeńską o 7miu nauczycielkach, a siedm są szkołami ludowemi pospolitemi o 4ech nauczycielach, jak również ciężar dostarczania lokalu i wszelkich potrzeb dla tych szkół ponosić ma fundusz miejski, kiedy dotąd trzy z pośród nich utrzymywane były z funduszu krajowego. Musimy zaś dodać, że w powyższych 9ciu szkołach według najnowszych obliczeń, do podania załączonych, oprócz dzieci do gminy miasta Krakowa należących, uczęszcza tyle dzieci obcych, iż, gdyby tych nie było, trzy właśnie szkoły stałyby się zbytecznemi. Co się zaś tyczy t. zw. szkoły wydziałowéj żeńskiéj, to takowa nie była przez gminę bezwarunkowo założoną, albowiem już wtedy, kiedy szkoła ta miała być tylko cztéroklasową, dostarczano jéj z funduszu szkolnego krajowego rocznéj subwencyi w kwocie 3618 złr. w. a., a następnie, kiedy zamienioną została na szkołę 8mioklasową, Rada szkolna krajowa przyobiecała dostarczać jéj z tego samego funduszu rocznéj subwencyi w kwocie 5000 złr. i udzielała takowéj w miarę tego, jak wprowadzano nowe klasy wyższe, chociaż stałego obowiązku na siebie przyjąć nie mogła. Następnie było w statucie téj szkoły zastrzeżoném, że uczennice wnosić mają opłaty szkolne, mianowicie w niższych klasach po 4 złr., w wyższych po 10 złr. w. a. rocznie, a wreszcie przyjął i Wysoki Sejm obowiązek zasilania téj szkoły odrębną kwotą z funduszu krajowego. Pod takimi to warunkami gmina miasta Krakowa przyjęła na siebie ciężar założenia i utrzymania jedynéj dotąd na cały kraj 8mioklasowéj szkoły żeńskiéj, nie sądząc, iż przez późniejsze nadanie jéj nazwy szkoły wydziałowéj takowa do kategoryi szkół ludowych zaliczoną będzie, co pociągnęło za sobą, raz odmówienie dalszéj subwencyi ze strony Rady szkolnéj krajowéj, powtóre, zniesienie zawarowanych opłat szkolnych. Szkoła ta obecnie rozwija się nadzwyczajnie, musiano téż przybrać już nowe nauczycielki pomocnicze, a potrzeba zwiększenia ich liczby, coraz staje się naglejszą. Dla szkoły téj, gmina miasta Krakowa nowy i kosztowny stawia teraz budynek, jakkolwiek ciężar taki sam ponosić musi i ze względu na 7mioklasową szkołę żeńską na Kaźmierzu.

Uwzględniając przeto warunki, wśród jakich założenie powyższéj jedynéj na cały kraj szkoły żeńskiéj wydziałowéj nastąpiło, uwzględniając ogromne ciężary, jakie nowa ustawa szkolna w szczególności na gminę miasta Krakowa nałożyła, ciężary, jakim ona podołać nie może, skoro nawet sama Rada szkolna krajowa widziała się zmuszoną przyjść jéj w roku zeszłym w pomoc zaliczką dosyć znaczną, komisya edukacyjna widziała się spowodowaną Wysokiéj Izbie zalecić, aby obowiązek, który Rada szkolna krajowa przy założeniu owéj szkoły czasowo była przyjęła, zamieniono na obowiązek stały i żeby więc dla téj szkoły roczna subwencya 5000 złr. w. a. z funduszu szkolnego krajowego stale była przeznaczoną.

Z wyłuszczonych powodów komisya edukacyjna wnosi ostatecznie, Wysoki Sejm raczy uchwalić:

I. Nad petycyami gmin miasta Krakowa i miasta Lwowa, odnoszącemi się do obecnie obowiązującéj ustawy szkolnéj I, przechodzi się do porządku dziennego.

II. Dla szkoły wydziałowéj żeńskiéj, połączonéj z szkołą pospolitą na Podwalu w Krakowie, przeznacza się z funduszu szkolnego krajowego stała roczna subwencya w kwocie 5000 złr. w. a.

Zastępca przewodniczącego:
X. Biskup Stupnicki.

Sprawozdawca:
Dr. Zoll.

Aleg. LXXXI

Sprawozdanie komisyi prawniczéj

o wniosku posła Szujskiego, względem odebrania Archiwów aktów grodzkich i ziemskich, w zarząd krajowy.

Wysoki Sejmie!

Sprawa odebrania archiwów aktów grodzkich i ziemskich ciągnie się lat kilka.

Jeszcze w r. 1869, oświadczyło c. k. Ministerstwo sprawiedliwości gotowość oddania obu archiwów w Krakowie i we Lwowie w zarząd Wydziału krajowego, uważając takowe za bezsprzeczną właściwość kraju naszego. W skutek tego, Wydział kraj. przeprowadził rokowania z c. k. Rządem co do warunków pod jakiémi odbiór archiwów mógłby mieć miejsce.

Porozumienie nastąpiło z łatwością, i zgodzono się na obopólne warunki, tak, że z tego względu nie przedstawia się żadna trudność.

W r. 1873, podał p. Mieczysław Potocki konserwator pomników i zabytków narodowych petycyę do Wys. Izby o odebranie aktów grodzkich i ziemskich w zarząd krajowy. W załatwieniu téj petycyi, polecił Wysoki Sejm dnia 12. stycznia 1874 r. Wydziałowi krajowemu, aby na następnéj sesyi, przedłożył odnośne wnioski.

Stosując się do tego polecenia, przedłożył Wydział kraj. wysokiemu Sejmowi sprawozdanie dokładnie opracowane, stawiając zarazem swe wnioski co do odebrania obu archiwów i podając projekt etatu urzędników, potrzebnych do zarządu tych archiwów.

Na posiedzeniu wysokiego Sejmu z dnia 12. października 1874, odesłano to sprawozdanie do komisyi prawniczéj, która już w téj sesyi nie zdołała przyjść z swym wnioskiem na porządek dzienny.

Podczas bieżącéj sesyi, sprawę tę poruszył poseł Szujski, stawiając wniosek: „Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, aby rokowania z c. k. Rządem w przedmiocie odebrania archiwów

do skutku doprowadził i na pierwszéj sesyi następnéj kadencyi wniósł projekt urządzenia archiwów odpowiadający zarówno celom praktycznym i naukowym".

Wniosek ten wysoki Sejm na posiedzeniu dnia 23. marca t. r. odesłał do komisyi prawniczéj, w skutek czego komisya prawnicza przedkłada niniejsze sprawozdanie.

Zdaniem komisyi odebranie archiwów aktów grodzkich i ziemskich jest niejako obowiązkiem honoru dla naszego kraju. Zbiór aktów grodzkich i ziemskich, jest najcenniejszym zabytkiem naszego bytu historycznego i społecznego. W aktach tych przedstawia się całe życie naszych przodków, cały obraz naszego narodowego społeczeństwa w jego romaitych objawach i kierunkach.

Powstały one stąd, że do ksiąg istniejących przy każdym grodzie i ziemstwie w Rzeczypospolitéj polskiéj zapisywano wszelkie ważniejsze akta i dokumenta. A mianowicie znajdujemy tam lauda, czyli uchwały sejmików, instrukcye dla posłów, petita województw, manifestacye i protestacye posłów, mandata królewskie, promulgowane ustawy, umowy, kontrakty, erekcye kościołów, zapisy na przeżycie, umowy przedślubne i t. p., — słowem wszystkie ważniejsze dokumenta wewnętrznego życia narodu i społeczeństwa. Z tego łatwo zrozumieć, jakie znaczenie mają te akta dla zbadania i poznania naszéj przeszłości; z nich poznamy stosunki polityczne, społeczne, obyczajowe, prawnicze, handlowe i ekonomiczne, i to począwszy od 14. wieku aż do ostatnich czasów. Równocześnie akta te są niewyczerpaném źródłem genealogij naszych rodzin szlacheckich, zkąd możemy czerpać najdokładniejsze wiadomości o ich rozgałęzieniu i affiliacyj.

W ogóle można powiedzieć, iż nie ma prawie żadnego objawu w życiu wewnętrznem naszego narodu, któryby nie znalazł wiernego odbicia w tych zapiskach sądowych. A są one dla nas tém większéj doniosłości, że wszystkie nasze archiwa polityczne rozszarpane i wywiezione za granicę, nie są dla nas dostępne.

W Galicyi mamy dwa archiwa, w których wielka liczba aktów grodzkich i ziemskich się przechowuje; pochodzą one z tych ziem dawnéj Polski, które do Austryi zostały wcielone.

Niektóre z nich sięgają 14. wieku, a dochodzą po największéj części ostatnich czasów Rzeczypospolitéj polskiéj.

Archiwum Lwowskie jest znacznie większe od Krakowskiego i obejmuje ogółem 14302 księgi; archiwum Krakowskie liczy 2272 księgi.

Dzisiejsze urządzenie obu archiwów nie odpowiada, oni ich ważności historycznéj, ani też daje rękojmię bezpieczeństwa przed powolném zniszczeniem, a dla badań naukowych czyni je tylko z trudnością przystępne. — Dotychczas służyły one tylko celom praktycznym, do rodowodów i procesów. — Rzeczą zaś przyszłego urządzenia będzie, aby akta te otworzyć dla nauki i ułatwić korzystanie ze skarbów w nich nagromadzonych.

Mianowicie zdaniem powag kompetentnych pożądaném jest uzupełnienie i przerobienie indexów wypracowanych w przeszłym wieku z polecenia Rządu austryackiego, któremu należy się słuszna pochwała, że archiwami opiekował się starannie, nie spuszczając z oka ich ważności praktycznéj i naukowéj.

Jest również do życzenia, aby indexowanie jednostajnie w obu archiwach było przeprowadzone, a ogłoszenie drukiem najciekawszych aktów, zapisków i indexów, przyczyniłoby się do wszechstronnego wyzyskania archiwów pod względem naukowym i podałoby urzędnikom archiwialnym pracę godną ich powołania.

Kwestye te są przeważnie naukowéj natury, jak i cała wartość tych archiwów, polega przeważnie na ich historycznéj i naukowéj ważności, bo z upływem czasu tracą one coraz więcéj swe znaczenie praktyczne.

Dla tego sądzi komisya, że wysłuchanie zdania krakowskiéj akademii umiejętności, jako najwyższéj naukowéj powagi w kraju, co do przyszłego urządzenia archiwów jest nieodzownem i koniecznem. — Któż bowiem snadniéj może dać wskazówki jak należy urządzić archiwa i dla nauki je wyzyskać, tak, aby z nich nic się nie uroniło.

Komisya jest zdania, że porozumienie z akademią wskaże z jednéj strony takie urządzenie archiwów, jakie ze względów naukowych okaże się najodpowiedniejszém, a z drugiéj strony nastręczy sposobność jak największego zaoszczędzenia funduszu krajowego, który nie byłby w stanie zbytecznych ponieść wydatków.

Komisya zatem wnosi:

Z uwagi, że odebranie archiwów aktów grodzkich i ziemskich w zarząd krajowy ze wszech miar jest pożądane, z uwagi daléj, że najodpowiedniejszym sędzią, co do przyszłego urządzenia tychże archiwów jest Akademia umiejętności w Krakowie,

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Poleca się Wydziałowi krajowemu, aby porozumiawszy się z Akademią umiejętności w Krakowie, przedstawił na najbliższej sesyi sejmowéj wnioski co do odebrania i dalszego prowadzenia Archiwów aktów grodzkich i ziemskich.

Lwów, dnia 3. kwietnia 1876.

Kabat,
przewodniczący.

Gustaw Romer,
sprawozdawca.

Kabat.
przewodniczący

Gustaw Romer.
sprawozdawca

Aleg. LXXXII.

Sprawozdanie

o wniosku posła Spławińskiego co do zmiany *ustępu 3. artykułu 12. ustawy o stosunkach prawnych stanu nauczycielskiego w publicznych szkołach ludowych* z dnia 2. maja 1873. (l. 251. Dz. ust. i rozp. kr.).

Uchwałą wys. Sejmu z d. 20. marca b. r. l. 92/S. przydzielonym został komisyi edukacyjnéj wniosek p. Spławińskiego, zdążający do zmiany ustępu 3. artykułu 12. Ustawy o stosunkach prawnych stanu nauczycielskiego w publ. szkołach ludowych z d. 2. maja 1873. (l. 251 Dz. ustaw i rozp. kr.) w tym kierunku, ażeby osobom stanu nauczycielskiego, już przed wprowadzeniem téj ustawy w wykonanie stale zamianowanym a następnie według téj saméj ustawy na nowy etat przeniesionym, przyznawany był pierwszy pięcioletni dodatek nie dopiero wtedy, jakto ustęp 3 powołanego artykułu 12. stanowi, gdy już przez 15 lat w publicznéj szkole ludowéj nieprzerwanie i nienagannie służyły, ale w pięć lat od czasu zamianowania ich stałymi nauczycielami, mianowicie, ażeby z nauczycielami, dopiero według nowych ustaw mianowanymi co do wymiaru pięcioletnich dodatków zrównani zostali.

Komisya edukacyjna

zważywszy, że uznanie tych nauczycieli za zdolnych i na nowy etat przeniesionych powinno konsekwentnie pociągnąć za sobą dobrodziejstwa z tém uznaniem ustawą wskazane; zważywszy, że ci nauczyciele częstokroć i wiekiem i rodziną obarczeni, więcéj od młodszych potrzebują; zważywszy, że ustawy państwowe przyznają urzędnikom administracyjnym i sądowym, tudzież profesorom uniwersytetow i nauczycielom szkół średnich dodatki pięcioletnie za cały czas służby; zważywszy, że żadnego niema powodu do wyjątkowego w téj mierze traktowania nauczycieli; zważywszy wreszcie, że wydatek na pokrycie pięcioletnich dodatków w myśl wniosku p. Spławińskiego potrzebny, nieznacznie obciąży budżet krajowy, zwłaszcza, że nie jest wydatkiem ciągłym ale przemijającym; wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

a)

Ustawa

dla królestwa Galicyi i Lodomeryi z W. Księstwem Krakowskiém, zmieniająca postanowienie ustępu 3. artykułu 12. z dnia 2. Maja 1873. (Dz. ustaw i rozp. kr. z d. 1. lipca 1873. l. 251.).

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego królestwa Galicyi i Lodomeryi z W. księstwem Krakowskiém rozporządzam:

Artykuł I.

Ustęp 3. artykułu 12. ustawy z d. 2. maja 1873. (Dz. ustaw i rozp. kr. z d. 1. lipca 1873. część XXVIII. l. 251 znosi się w dotychczasowém brzmieniu a natomiast opiewać ma jak następuje:

„Osobom stanu nauczycielskiego, już przed wprowadzeniem téj ustawy w wykonanie stale zamianowanym, przyznaje się pierwszy pięcioletni dodatek w pięć lat od czasu zamianowania ich stałymi nauczycielami, tym jednak tylko, którzy na nowy etat przeniesieni zostają.“

Artykuł II.

Wykonanie téj ustawy polecam Mojemu Ministrowi Wyznań i Oświecenia.

b)

Tą uchwałą załatwia się petycya nauczyciela szkół ludowych w Stryju do l. 185 S.

Przewodniczący
Dr. J. Majer.

Sprawozdawca
Ks. Chełmecki.

L. 405/s.

Aleg. LXXXIII.

Sprawozdanie

komisyi edukacyjnéj, o wniosku posła Kabata względem zaprowadzenia Wydziału lekarskiego w uniwersytecie lwowskim.

Wysoki Sejmie!

W zeszłorocznéj kadencyi uchwaliła Wysoka Izba na 23. posiedzeniu, dnia 21. maja 1875 r. odbytém rezolucyą, którą wezwała c. k. Rząd, iżby zgodnie z uchwałą Rady Państwa w r. 1870. wydaną, przystąpił do utworzenia Wydziału lekarskiego w Uniwersytecie lwowskim na koszt Skarbu państwa.

Odtąd nic się nie stało ze strony c. k. Rządu, coby zapowiadało spełnienie tak gorąco i jednomyślnie objawionego życzenia Reprezentacyi krajowéj. Zwłoka ta wznieca pewne zaniepokojenie a nawet trwogę w tych kółkach naszego kraju, którym wzrost oświaty u nas w ogóle, a prawidłowy rozwój wszechnicy lwowskiéj nie jest obojętny.

Poseł Kabat dał tylko odpowiedni wyraz temu usposobieniu, czyniąc przekazany komisyi edukacyjnéj uchwałą z dnia 28 marca b. r. wniosek, by Wysoka Izba raczyła powtórzyć wydaną w téj mierze w zeszłym roku rezolucyę.

Wasza komisya, Panowie, poruszoną w tym wniosku sprawę jeszcze raz wzięła pod rozwagę i doszła znowu do przekonania, że zawarte w niéj żądanie jest ze wszechmiar słuszne i sprawiedliwe. Dotychczasowy połowiczny skład uniwersytetu lwowskiego nie zapewnia ani temu zakładowi należytego rozwoju, ani krajowi takich korzyści, jakichby mu się wypadało domagać. Nie odpowiada też bynajmniéj pierwotnym intencyom Monarchów, których wspaniałomyślności zawdzięcza swoje założenie. Brak wyższéj szkoły lekarskiéj z wykładem w językach krajowych coraz silniéj uczuwać się daje we wschodniéj części téj prowincyi.

Ubolewać należy, że c. k. Rząd tak mało dotąd uwagi zwrócił na okoliczności, które tak głośno przemawiają za utworzeniem wydziału lekarskiego we Lwowie. Ani interes nauki, ani przerażająca śmiertelność w naszym kraju, ani głos reprezentacyi tak krajowéj jako też państwowéj nie zdołały go skłonić do uwzględnienia życzeń naszego ogółu. Miejmy nadzieję, że ponowny ich wyraz w tém Wysokiém zgromadzeniu przychylne znajdzie nareszcie ucho i sprowadzi pożądane załatwienie.

Komisya wnosi przeto w myśl wniosku posła Kabata:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Wzywa się ponownie c. k. Rząd, iżby zgodnie z uchwałą Rady Państwa w r. 1870. wydaną przystąpił do utworzenia Wydziału lekarskiego w uniwersytecie lwowskim na koszt Skarbu państwa.

We Lwowie dnia 4 kwietnia 1876 r.

Przewodniczący:
Dr. Majer.

Sprawozdawca:
Euz. Czerkawski.

L. 328/S.

Aleg. LXXXIV.

Sprawozdanie

komisyi edukacyjnéj o wniosku posła Chrzanowskiego względem zaprowadzenia szkoły górnictwa i hutnictwa w Krakowie.

Wysoki Sejmie!

Że potrzeba założenia szkoły górnictwa i hutnictwa w kraju naszym jest konieczną i nagłą, to żadnéj nie ulega wątpliwości. Wysoki Sejm uznał téż potrzebę tę już po dwakroć w uchwałach zapadłych na poprzednich sesyach.

W tych samych uchwałach Wysoka Izba wskazała Kraków jako najwłaściwsze miasto do założenia téj szkoły. Zaprzeczyć téż nie można, iż samo położenie miasta tego nadzwyczajby się przyczyniło tak do rozwoju szkoły w mowie będącéj jak i do podniesienia skuteczności jéj dla kraju. W pobliskości Krakowa są słynne w świecie kopalnie soli, kopalnie węgla, galmanu i gliuki, jak niemniéj huty odpowiednie górniczemu przemysłowi. Wśród takich warunków uczeń znalazłby przeto z łatwością sposobność wykształcenia się nietylko teoretycznie ale i praktycznie.

Zważywszy zatém na powody w każdym względzie uzasadnione, którymi poseł Chrzanowski wniosek swój popiéra, a mianowicie:

że w Galicyi tak bogatéj w płody kopalne, mianowicie w okolicach Krakowa i Karpatach, nie ma ani jednéj właściwéj szkoły górniczéj,

że z tego po części powodu wielkie kopalne skarby przyrody leżą odłogiem lub nie są w należyty sposób zużytkowane na pożytek kraju i państwa,

że wysoki Sejm uznał już potrzebę założenia w Krakowie szkoły górnictwa i hutnictwa, a to w uchwale z dnia 10. listopada 1869, odnoszącéj się do reorganizacyi tamtejszego instytutu technicznego, która to uchwała zatwierdzoną nie została,

że wysoki Sejm wezwał c. k. Rząd ponownie uchwałą z dnia 17. stycznia 1874. do przetworzenia krakowskiego instytutu technicznego w szkoły budownictwa i inżynieryi, mechaniki i górnictwa.

że teraz zwijany jest stopniowo w Krakowie instytut rzeczony a zakładana w jego miejsce szkoła przemysłowa wcale żadnego nie obejmuje oddziału dla górnictwa i hutnictwa,

zważywszy wreszcie, że przez założenie szkoły górnictwa i hutnictwa w Krakowie w części przynajmniéj uchylonąby została krzywda, jaką cała zachodnia część kraju przez zniesienie instytu technicznego w Krakowie ponosi.

Komisya edukacyjna widzi się spowodowaną, wniosek posła Chrzanowskiego polecić Wysokiéj Izbie w całéj jego osnowie; wnosi przeto:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Wzywa się c. k. Rząd o założenie w Krakowie szkoły górnictwa i hutnictwa.

Przewodniczący
J. Majer.

sprawozdawca
Zoll,

Aleg. LXXXV.

Sprawozdanie

komisyi podatkowej z dnia 5. kwietnia 1876 o wniosku posła Krzeczunowicza, odnoszącym się do zniżenia opłat od przenoszenia własności rzeczy nieruchomych, zaprowadzenia opłat od interesów giełdowych i od wyroków rozjemczych sądów giełdowych, zaprowadzenia zmian w postępowaniu władz podatkowych przy wymierzeniu należytości i podatków, i pomnożenia liczby urzędów podatkowych w kraju naszym.

Wysoki Sejmie!

Na posiedzeniu z dnia 30. marca b. r. przekazał Wysoki Sejm specyalnej komisyi podatkowej do zdania sprawy wniosek posła Krzeczunowicza następującej treści:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

I.

Sejm Królewstwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiém Księstwem Krakowskiém czyni na podstawie §. 19. statutu krajowego wniosek:

1. Ażeby należytości prawne od przelewania prawa własności i prawa użytkowania rzeczy nieruchomych zostały zniżone;
2. ażeby zaprowadzone zostały opłaty od interesów giełdowych i od wyroków rozjemczych sądów giełdowych, wymierzane od wartości rzeczy, która jest przedmiotem interesu lub wyroku.

II.

Sejm królewstwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiém księstwem Krakowskiém wzywa c. k. Rząd:

1. Ażeby wydane zostało do c. k. urzędów skarbowych rozporządzenie pouczające, że opuszczenia w należytościach prawnych, postanowione w rozporządzeniu Ministerstwa skarbu z dnia 3. maja 1850 (Dz. u P. Nr. 181) stosują się także i do takich posiadłości, które nie są przedmiotem ksiąg gruntowych, i że tych urzędów jest obowiązkiem wyśledzać z urzędu okoliczności, które na przyznanie opuszczenia i na miarę onego wpływają;

2. ażeby wydane zostało do urzędów skarbowych rozporządzenie, że w przypadkach przelewania prawa własności do rzeczy nieruchomej, zmiana w aktach ewidencyi podatkowéj t. j. zapisanie nowego nabywcy jako posiadacza téj rzeczy, ma być przeprowadzona jak najrychléj, a mianowicie nie późniéj, niż wymierzenie należytości od aktu prawnego, własność przelewającego;

3. ażeby rozporządzenia c. k. urzędów skarbowych w moc których:

   a) wymierzają się należytości skarbowe od przeniesienia własności:

   b) przypisują się podatki osobom, które takowych przedtém nie płaciły, alba téż zwiększają się kwoty podatkowe stron poszczególnych:

   c) wymierają się podatki domowo-czynszowe i dochodowe bez fasyi, albo niezgodnie z fasyą przez obowiązanego podaną;

   d) odpisują się podatki z powodu szkód elementarnych, lub z innych powodów specialnych; doręczane były stronom wcześnie i razem z dokładnem, dla stron zrozumiałém tych rozporządzeń uzasadnieniem:

4. ażeby ilość c. k. urzędów podatkowych w królestwie Galicyi i Lodomeryi z Wielkiém księstwem Krakowskiém, lub przynajmniéj ilość urzędników przy urzędach podatkowych obecnie istniejących była powiększona.

Komisya podatkowa wywiązując się z otrzymanego polecenia przekłada następujące sprawozdanie:

Tak zwane należytości prawne, wymierzane od przelewania praw własności i praw użytkowania rzeczy nieruchomych ustawą z roku 1850 zaprowadzone, od pierwszej chwili okazały się być szczególnie w kraju naszym, nader uciążliwemi.

Opłaty te przez państwo pobierane, same przez się niekoniecznie są sprawiedliwemi i wymaganiom zdrowego systemu podatkowego nie odpowiadają; lecz mogą one jeszcze być znośnemi w krajach obfitujących w kapitały, gdzie dobrobyt kwitnie i gdzie tranzakcye dotyczące własności rzeczy nieruchomych odbywają się swobodnie, bez nacisku okoliczności zewnętrznych i od woli pozbywającego swoją własność niezawisłych. W naszym kraju jednak tak ubogim, opłaty takie, zmniejszające wartość kapitałową nieruchomości i dotykające nie dochodu lecz samego źródła dochodów, są wprost nieznośnemi.

Są one jeszcze uciążliwsze, jeżeli wymierzane i ściągane bywają od przelewania własności nieruchomej w drodze spadkowej, t. j. w czasie, gdzie spadkobierca zwykle mnogie wydatki pokrywać, rodzeństwo spłacać, gospodarstwo rozpoczynać musi i t. p.

Cała ludność jęczała pod brzemieniem tych ciężarów, a skoro tylko weszła w życie reprezentacya kraju, przed którą ludność skargi zanieść mogła, nie minęła prawie

żadna sesya sejmowa, w której by liczne petycye i wnioski nie domagały się zniesienia a przynajmniej zniżenia tych opłat.

Wniosek posła Krzeczunowicza ustęp I. ad 1. jest przeto wyrazem uprawnionych życzeń całego kraju, życzeń którym Wysoki Sejm już kilkakrotnie uchwałami swojemi wymowny dał wyraz. Komisya podatkowa nie waha się przeto uczynić wniosek na przyjęcie ustępu I. alinea 1. wniosku posła Krzeczunowicza z tym jedynie objaśniającym dodatkiem, że żądamy zniżenia tylko tych opłat, które od wartości przedmiotu bywają wymierzane, ponieważ opłaty inne nie są tak wysokie i uciążliwe.

Komisya uważała za potrzebne, zwrócić uwagę władzy ustawodawczej państwowej także na jeden szczegół ustawodawstwa o należytościach prawnych, który w obecnym stanie tego ustawodawstwa jest dla nas bardzo uciążliwym a nawet niesprawiedliwym.

Rozporządzeniem z dnia 3. maja 1850 L. 181 dz. u. p. dozwolone zostały opuszczenia z należytości od przelewań własności rzeczy nieruchomych w miarę lat, które od przedostatniej zmiany posiadania upłynęły. Rozporządzenie to jednak czyni obniżenie należytości dla rzeczy nieruchomych, które są przedmiotem ksiąg hipotecznych, zawisłem od tego, czy przedostatnia zmiana posiadania uwidocznioną jest w księgach hipotecznych.

Postanowienie to zdaje nam się być ze wszechmiar nieuzasadnionem.

Albowiem przyznawanie obniżenia w miarę lat — które od przedostatniej zmiany posiadania upłynęły — zasadza się na przypuszczeniu, że każda nieruchomość w przecięciu co 10 lat w inne przechodzi ręce, że zaś ciężar tego podatku byłby nierównie oddzielanym, gdyby od ruchomości, które w ciągu 10 lat kilka razy posiadaczy zmieniają, ten sam opłacano podatek co od ruchomości, raz tylko w tym periodzie przeniesionej. To zdaje się być ratio legis. — Ale w jakim związku ta zasada stać może z księgami hipotecznemi, trudno odgadnąć.

Sądziliśmy przeto, że tę niekonsekwencyę w ustawie usunąć należy, i dla tego projektujemy do uchwalenia jeszcze jedną alineę do ustępu I. dążącą do tego, aby obniżenie należytości, w myśl rozporządzenia z dnia 3. maja 1850 L. 181 D. u. p. się należące, przyznawane było także względem nieruchomości przedmiotem ksiąg hypotecznych będących, bez względu na to, czy przedostatnia zmiana posiadania w tych księgach uwidocznioną była lub nie.

Wprawdzie zaprowadziły urzędy wymierzające należytości prawne praktykę taką, że względem nieruchomości, nie będących przedmiotem ksiąg hypotecznych obniżenia wcale nie przyznawają.

Lecz nie wiadomo nam, na czem opiera się ta praktyka, która zdaniem naszem duchowi i treści rozp. z dnia 3. maja 1850 L. 181 d. u. p. wręcz jest przeciwną, zwłaszcza gdy późniejsze rozporządzenie Ministeryalne z dnia 24. maja 1853 L. 16455 wyraźnie powiada, że rozporządzenie z dnia 3. maja 1850 nie miało zamiaru żądać rzeczy niemożebnej, i że obniżenie przyznanem być ma bez względu na stan ksiąg hypotecznych, jeżeli wpisanie przedostatniej zmiany posiadania było n i e m o ż l i w e m.

Otóż jest rzeczą pewną, że wpisanie do ksiąg hypotecznych jest niemożliwem, gdzie takich ksiąg wcale nie ma.

Słusznie więc wnioskodawca sądził, że dla uchylenia tych nadużyć wystarczy rozporządzenie w drodze administracyjnej, wskazane w ustępie II. al. 1. wniosku i że na to aktu ustawodawczego nie potrzeba.

Jest także rzeczą naturalną, że urzędy przy wymierzaniu należytości prawnych powinne wyśledzać wszystkie okoliczności na wymiar należytości wpływające, a zatem nie tylko okoliczności na korzyść skarbu państwa, ale także i na korzyść strony opodatkowanej przemawiające, bo nic zgubniejszego nad system czysto fiskalny w sprawach podatkowych.

Potrzeby te znajdują wyraz w ustępie II. alinea 1. wniosku posła Krzeczunowicza, z którym komisya w zupełności się zgadza.

P. wnioskodawca zapobiegł także zarzutowi, że stan finansów austryackich na obniżenie należytości prawnych nie pozwala; wskazuje on bowiem źródło z którego niedobór ztąd powstały pokryć można i z którego Rząd dotychczas z niewiadomych przyczyn czerpać się wachał.

Tem źródłem jest podatek giełdowy, t. j. opłaty od interesów giełdowych i wyroków rozjemczych Sądów giełdowych, jak je wniosek p. Krzeczunowicza projektuje.

Wyczerpujące ze wszech miar i przekonywające uzasadnienie tego wniosku jakie znajdujemy w mowie wnioskodawcy, mianej z powodu pierwszego czytania na posiedzeniu Wys. Sejmu z dnia 3. marca 1876, — uwalnia komisyę od obowiązku, wdawania się w dalsze wywody i uzasadnienia, gdyż tak ogólne poglądy jak i szczegółowe cyfry jakie nam mowca przytoczył wniosek jego aż nadto usprawiedliwiają.

Na mocy §. 19. statutu krajowego Sejm ma prawo a zatem i obowiązek czynienia podobnych wniosków skoro takowe krajowi naszemu ulgę przynoszą i sprawiedliwszy rozkład podatków umożebniają. Jest bowiem rzeczą wiadomą, że znaczna część kapitałów się ukrywa tak, że opodatkowanie jej nie dosięga, a zatem rolnictwo handel i przemysł niestosunkowo wielką część podatków bezpośrednich ponosić muszą.

Wniosek posła Krzeczunowicza względem zaprowadzenia opłat giełdowych temu w części przynajmniej zaradzi, dotknie przynajmniej w części kapitały teraz nie opodatkowane i przyczyni się do usunięcia przywileju podatkowego giełdowym interesom i wyroków giełdowych sądów rozjemczym przyznanego, nie licującego bynajmniej z równością wszystkich obywateli w obec prawa.

Ustęp II. alegat 2 i 3 wniosku posła Krzeczunowicza dąży do polepszenia manipulacyi urzędów skarbowych, których potrzebę wnioskodawca dostatecznie uzasadnił.

Komisya zgadza się w zupełności z zapatrywaniem wnioskodawcy, i sądzi, że ścisłe wykonanie uchwały w ustępie II. al. 2. wyrażonej, nie tylko panujący zamęt w opodatkowaniu, w ewidencyi posiadania, i t. p. usunie, ale nadto przyczyni się do tego, że urzędy nie będą tak pochopnie jak dotychczas wymierzać należytości od wszelkich aktów prawnych, choćby najwyraźniej piętno nieważności na sobie noszących, czem dotychczas ludność na niezliczone utraty narażają.

Zawarte w ust. II. ali. 3 żądanie, by do rozporządzeń wymierzających podatki i należytości prawne wydawane były motywa, jest tylko naturalnym wynikiem prawa re-

kurowania od takich rozporządzeń. Nieznając powodów rozporządzenia, ułożenie stosownego rekursu jest niepodobnem.

Komisya zgadza się także z tem, że powiększenie ilości urzędów podatkowych, a przynajmniej ilości etatowych urzędników przy tych urzędach jest niezbędnie potrzebnem. Na poparcie tego zdania niechaj posłużą jeszcze następując cyfry:

We wszystkich innych krajach koronnych razem wziąwszy, przypada jeden urząd podatkowy na 6·5 mil kw. i 19.060 mieszkańców, w Galicyi zaś przypada jeden urząd podatkowy na 19·25 mil kwadratowych i 73190 mieszkańców. Różnica ta jest tak rażąca, że nasz wniosek dalszego usprawiedliwienia nie wymaga.

Na końcu uważała komisya za swój obowiązek zwrócić uwagę na to, że wymierzanie należytości oddanem jest częstokroć przy urzędach podatkowych w ręce urzędników, po których znajomości ustaw cywilnych i dokładnego zrozumienia tak zawiłej ustawy o należytościach prawnych z niezliczoną liczbą późniejszych rozporządzeń — spodziewać się nie można — a ponieważ system fiskalny jest panującym, przeto tacy urzędnicy w wypadkach wątpliwych większe należytości wymierzają, aniżeli istotnie się należy.

Dla tego dodała komisya jeszcze alineę 5. do ustępu II.

Komisya podatkowa wnosi przeto:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

I.

Sejm królestwa Galicyi i Lodomeryi z Welkiem księstwem Krakowskiem czyni na podstawie §. 19 statutu krajowego wniosek:

1. Ażeby należytości prawne od przelewania prawa własności i prawa użytkowania rzeczy nieruchomych wymierzane od wartości przedmiotu zostały zniżone:

2. ażeby dla posiadłości, które są przedmiotem ksiąg hypotecznych, obniżenie wspomnionych należytości, przyznawane w miarę lat, które upłynęły od ostatniego przelania praw (art. II. rozp. Minist. z 3. maja 1850 l. 181 dz. u. p.) następywało także w tych przypadkach, w których przedostatnia zmiana posiadania nie była w księgach hypotecznych uwidocznioną.

3. ażeby zaprowadzone zostały opłaty od interesów giełdowych i od wyroków rozjemczych sądów giełdowych, wymierzane od wartości rzeczy, która jest przedmiotem interesu lub wyroku.

II.

Sejm królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem księstwem Krakowskiem wzywa c. k. sąd:

1. ażeby wydane zostało do c. k. urzędów skarbowych rozporządzenie pouczające, że opuszczenia w należytościach prawnych, postanowione w rozporządzeniu Ministerstwa skarbu z dnia 3. maja 1850 (Dz. u P. Nr. 181) stosują się także i do takich posiadłości, które nie są przedmiotem ksiąg hypotecznych, i że tych urzędów jest obo-

wiązkiem wyśledzać z urzędu okoliczności, które na przyznanie opuszczenia i na miarę onego wpływają.

2. aby wydane zostało do urzędów skarbowych rozporządzenie, że w przypadkach przelania własności do rzeczy nieruchomej, odpowiednia zmiana w aktach ewidencyi podatkowej ma być przeprowadzona jak najrychlej, a mianowicie nie później, niż wymierzenie należytości od aktu prawnego, własność przelewającego.

3 ażeby rozporządzenia, c. k. urzędów skarbowych w moc których:

a) wymierzają się należytości skarbowe od przeniesienia własności;
b) przypisują się podatki osobom, które takowych przedtem nie płaciły, albo też zwiększają się kwoty podatkowe stron poszczególnych;
c) wymierzają się podatki domowo-czynszowe i dochodowe bez fasyi, albo niezgodnie z fasyą przez obowiązanego podaną;
d) odpisują się podatki z powodu szkód elementarnych, lub z innych powodów specyalnych; doręczane były stronom wcześnie i razem z dokładném, dla stron zrozumiałém tych rozporządzeń uzasadnieniem;

4. ażeby ilość c. k. urzędów podatkowych w królestwie Galicyi i Lodomeryi z Wielkiém księstwem Krakowskiem, lub przynajmniéj etatowa ilość urzędników podatkowych była powiększona.

5. ażeby wymiar należytości prawnych powierzony był urzędnikom do rozpoznawania aktów prawnych należycie ukwalifikowanym.

Krzeczunowicz
przewodniczący.

Fruchtmann
sprawozdawca.

L. 410
S.

Aleg. LXXXVI.

Sprawozdanie

komisyi podatkowej

o wniosku posła Abrahamowicza względem zmiany zasad mymierzania podatku konsumcyjnego od mięsa.

Wysoki Sejmie!

Wniosek powyższy przydzielonym został komisyi podatkowej uchwałą wysokiego Sejmu z dnia 30. marca 1876. L. 233. a komisya podatkowa uznając słuszność wywodów posła Abrahamowicza nietylko zaleca wysokiej Izbie uchwalenie postawionych przez posła tego wniosków, ale także zauważa ze swej strony, że oprócz dotychczasowego sposobu wymierzania podatku konsumcyjnego od mięsa, także i praktykowany przez c. k. władze sposób pobierania tegoż za pomocą wydzierżawiania najniżej ofiarującemu, zamiast postarania się o zabezpieczenie poboru w drodze ugod ze stronami interesowanemi, jak się to dzieje w innych krajach koronnych, czyni podatek konsumcyjny od mięsa dla naszego kraju nader uciążliwym.

Komisya podatkowa wnosi przeto:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

I.

Sejm Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem uchwala na podstawie §. 19. statutu krajowego następujący wniosek:

1) Podatek konsumcyjny od mięsa powinien być wymierzany sprawiedliwie podług wagi mięsa a przy pobieraniu go od sztuki bydła podług wagi rzeźnej tegoż bydła.

2) Taryfa podatkowa podług wagi powinna być ustanowiona dla każdego kraju koronnego na peryod kilkuletni z uwzględnieniem przeciętnej, z peryodu poprzedzającego wyśle-

dzonej ceny mięsa w tymże kraju, tak, ażeby wysokość cyfry podatkowéj była w stosunku do ceny mięsa we wszystkich krajach koronnych równą.

II.

Sejm królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem wzywa c. k. rząd:

a) aby poczynił stosowne kroki do rychłego uchylenia dotychczasowego niesłusznego systemu wymierzania podatku konsumcyjnego od mięsa i zastąpienia go systemem wskazanym w powyższym wniosku.

b) ażeby spowodował, by równie jak w innych krajach koronnych urzęda skarbowe galicyjskie, starały się pobór podatku konsumcyjnego od mięsa w drodze ugody ze stronami interesowanemi zabezpieczać.

Lwów 4. kwietnia 1876.

Krzeczunowicz,
przewodniczący.

Spławiński
sprawozdawca.

Aleg. LXXXVII.

Wysoki Sejmie!

Na posiedzeniu dnia 24. marca r. b. przekazał Wysoki Sejm komisyi administracyjnéj do do sprawozdania wniosek następujący posła Kocyłowskiego:

„Wysoki Sejm następującą rezolucyę uchwalić raczy:

Wzywa się Wysoki c. k. Rząd, by się w drodze ustawodawczéj postarał o zmianę §. 60 instrukcyi o wykonaniu ustawy wojskowéj z dnia 5. grudnia 1868 w ten sposób, ażeby koszta obserwacyjne za popisowych młodzieńców, których c. k. komisye asenterunkowe zaraz z miejsca poboru wojskowego odsyłają do szpitali celem skonstatowania mniemanych ułomności cielesnych nie z ich winy powstałych, z funduszów państwowych pokrywane bywały.“

Komisya administracyjna wywiązując się z tego polecenia uważa za konieczne najpierw przedstawić Wys. Izbie postanowienia instrukcyi dla wykonania ustawy o służbie wojskowéj, do których odnosi się wniosek powyższy. §. 60ty téj instrukcyi odwołuje się na 6ty ustęp §. 59 a ten postanawia:

Komisya asenterunkowa tylko w tym przypadku może uznać twierdzenie popisowego: że cierpi na padaczkę, jeżeli przynajmniej dwóch świadków wiarygodnych przed c. k. urzędem powiatowym, lub przed komisyą poborową do protokołu zeznają, że osobiście się przekonali, iż ten popisowy doznawał ataków epileptycznych.

§. 60ty zaś orzeka: Jeżeli popisowy twierdzi, że cierpi na inną jak wyżéj wskazaną chorobę, która jednakże tylko przy dłuższéj obserwacyi lekarskiéj sprawdzoną być może, lub gdyby z protokólarnego zeznania świadków nie można powziąść zupełnego przekonania, że popisowy cierpi na padaczkę, wtenczas należy oddać go do szpitala wojskowego.

2. W wypadkach choroby, którąby najdłużéj w przeciągu czterech miesięcy bez operacyi mogła być wyleczoną, należy oddać popisowego do szpitala cywilnego.

4. W obydwóch powyższych przypadkach należy względem pokrycia kosztów zastosować przepisy o ściąganiu kosztów leczenia w szpitalach publicznych.

Dalsze rozporządzenie c. k. Ministra obrony kraj. z dnia 28. października do l. 11577/II postanawia, że odesłanie popisowego do szpitala jedynie wtenczas nastąpić może, jeżeli takowy nie jest obarczony innemi ułomnościami, które go czynią niezdolnym do służby wojskowéj.

Instrukcyę powołaną wydał c. k. Minister obrony krajowéj na mocy art. VIII. ustawy państ. z dnia 5. grudnia 1868 (D. u. p. L. 151) w drodze rozporządzenia; również przeto rozporządzeniem ministeryalném być może zmienioną. Przytoczone powyżéj postanowienia instrukcyi mają zapobiedz, aby popisowi nie uchylali się od ogólnego obowiązku do służby wojskowéj przez udawanie lub zaniedbywanie chorób, i przezto, aby w ich miejsce nie powoływano do służby wojskowéj tych, którzyby inaczej od niéj zostali uwolnionymi.

Naturalnym tego wynikiem byłoby postanowienie, aby koszta obserwacyi lub leczenia w szpitalu zwracali ci popisowi, którzy udawali, lub celem uwolnienia się od służby wojskowéj zaniedbywali choroby, ale pociąganie do zwrotu kosztów bez różnicy wszystkich popisowych oddanych do szpitala jest wedle zdania komisyi administracyjnéj nietylko niesłusznem, ale nawet niesprawiedliwém.

Wychodzi z tego stanowiska komisya administracyjna i wnosi Wysoki Sejm zechce uchwalić następną rezolucyę:

Rezolucya.

Sejm Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiém Księstwem Krakowskiém wzywa c. k. Rząd, aby postanowienia §. 60 instrukcyi dla wykonania ustawy o służbie wojskowéj tak zmienił, iż koszta za popisowych oddanych do szpitala dla obserwacyi lekarskiéj, (§. 60_1) lub wyleczenia chorób (§. 60_2) będą tylko w tym przypadku pokryte w sposób przepisany dla szpitalów publicznych, jeżeli popisowy udawał chorobę.

przewodniczący
Grocholski.

sprawozdawca
Gniewosz.

L. 143/S

Aleg. LXXXVIII.

Dr. Jan Fried, dyrektor zakładu kredytowego włościańskiego prosi o wyjednanie ustawy modyfikującéj exekucyą majątków włościańskich, w ogóle posiadłości ziemskich.

Wysoki Sejmie!

Dr. Jan Fried, dyrektor zakładu kredytowego włościańskiego wniósł petycyą by Wysoki Sejm raczył polecić komisyi specyalnéj wypracować projekt do ustawy w téj myśli iż:

„Włościanom i w ogóle właścicielom posiadłości ziemskich nie może w drodze exekucyi „z tytułu pożyczki u osób prywatnych po wprowadzeniu w życie téj ustawy zaciągniętéj, być za- „brane mieszkanie dla dłużnika i jego rodziny potrzebne, ani też do gospodarstwa rolnego niezbędne „budynki gospodarcze, ani inwentarz tak zwany fundus instructus, ani téż taki do utrzymania „rolnika z rodziną potrzebny kawał roli, jaki przez władze polityczne i autonomiczne każdego „powiatu z góry jako nie podpadający grabieży sądowéj uznany będzie“, którą petycyę Wysoki Sejm komisyi prawniczej przekazał.

Wedle zdania petenta, ograniczenie stopy procentowéj a nawet ustawy karne, dążące do ukarania lichwiarzy nie są właściwym środkiem zapobieżenia szkodliwym skutkom lichwy, gdyż jak petent twierdzi, podług prawa natury zysk, choćby niemoralny, osiągnięty przy pożyczce pieniężnéj, tak samo jak każdy inny zysk osiągnięty na polu gospodarstwa jest prawny i nie może być przedmiotem ustawy karnéj. Jedyny środek zapobieżenia niszczącym skutkom lichwy w naszym kraju przeważnie rolniczym, znajduje petent w ustawie, któraby wyłączała część własności nieruchomej z pod exekucyi.

Komisya prawnicza rozpatrzywszy się we wniosku dr. Jana Frieda pomijając już to, że nie widzi podstawy robić w kierunku żądania petenta różnicy między prawami wierzyciela prywatnego a zakładu publicznego, pożyczki udzielającego, przyszła do przekonania, że przedstawiony przez niego projekt do ustawy jest przeciwny pojęciom praw własności i hypoteki, niemożliwy praktycznie do przeprowadzenia już ze względu na zmienność stosunków osobistych dłużnika i wartość posiadłości ziemskiéj, a gdyby mógł być w życie wprowadzony, wywarłby wprost przeciwny skutek jak petent zamierza.

Przeciwném jest pojęciu prawa własności hypoteki, by właściciel posiadłości ziemskiéj nie mógł tą swoją własnością dowolnie rozporządzać, by nie mógł oną oddać na hypotekę jakiegoś swego zobowiązania.

Praktycznie przeprowadzić ustawę, któraby wyłączała z pod exekucyi jakąś nieoznaczoną część nieruchomości, która część w każdym szczególnym wypadku, według potrzeb dłużnika i jego rodziny miałaby być wymierzaną, nie jest możliwém, jeżeli w miejsce sprawiedliwości dowolność nie miałaby zapanować.

Gdyby nawet ustawa w myśli projektu petenta była możliwa, zabiłaby wszelki kredyt dla włościan i w ogóle posiadaczy majętności ziemskich i była powodem ogólnego wywłaszczenia w czasie krótkim, to wątpliwości nie ulega.

Gdyby mieszkanie z budynkami gospodarskimi i jakąś niewiadomą naprzód ilością przestrzeni roli, miały być z pod exekucyi wyjęte, to własność ziemska byłaby pozbawioną wszelkiego kredytu, gdyż na oznaczoną i nieznaną pozostałość gruntów nikt kredytu udzielić nie zechce; potrzebując więc choćby najdrobniejszéj kwoty, właściciel posiadłości ziemskiéj, jeżeli nie używa kredytu osobistego, byłby zniewolony sprzedawać częściowo lub całe swoje posiadłości.

Komisya prawnicza więc wnosi:

Wysoki Sejm raczy nad pomienioną petycyą Dra Jana Frieda przejść do porządku dziennego.

Kabat
przewodniczący

Wesołowski
sprawozdawca

L. 426.
S.

Aleg. LXXXIX.

Sprawozdanie

komisyi administracyjnej o wniosku Wydziału krajowego w przedmiocie ustawy budowniczej dla król. stoł. miasta Lwowa.

Wysoki Sejmie!

Projekt do ustawy budowniczej dla miasta Lwowa, — przedłożony Sejmowi przez Wydział krajowy, — a przez Wysoką Izbę uchwałą z dnia 23. marca b. r. komisyi administracyjnej do zbadania i zdania sprawy przekazany, uchwalony był przez Radę miasta Lwowa.

Wydział krajowy rozpoznawał rzeczony projekt do ustawy na mocy postanowienia §. 104. statutu kr. stoł. miasta Lwowa, i poczynił zmiany, niektóre stylistycznej tylko, niektóre zaś zasadniczej natury. Stylistyczne zmiany przyjęła komisya bezwarunkowo, i jak najchętniej byłaby widziała ich więcej, albowiem projekt do ustawy budowniczej uchwalony przez Radę miasta Lwowa, opracowany na podstawie ustawy budowniczej dla miasta Wiednia stał się mimowolnie niemal dosłownym z niemieckiego przekładem, przez co ucierpiała nie tylko potoczystość języka, ale rzec można ustawa stała się nie jasną, a częstokroć nawet nie zrozumiałą. Komisya starała się, o ile mogła, uchylić wspomnione wadliwości, niepodobna wszakże zataić, iż niezdołała dokonać w całej pełni zadania tego. Jest to bowiem rzeczą, nadto świadomą, iż raźniej pisze się niżeli przerabia ustawy. Przy licznych przedmiotach, jakie Wys. Sejm przekazał komisyi administracyjnej nie starczyło jej tyle czasu aby zająć się nie tylko rozpoznaniem ducha ustawy, zbadać szczegółowe jej postanowienia, ocenić doniosłość tychże w zastosowaniu do praktycznego życia, — lecz oraz wziąść się, jak to mówią, z gruntu do stylizowania całej ustawy zawierającej przeszło 80 paragrafów. — Uważaliśmy jednak potrzebę ustawy budowniczej dla miasta Lwowa o tyle nagłą, że nie wahamy się zalecić Wysokiej Izby, przyjęcie takowej aczkolwiek pod względem czystości i ducha języka zostawia ona nie jedno do życzenia.

Zmiany zasadnicze, jakie wnosi Wydział krajowy odnoszą się do postanowień zawartych w §§. 11, 12, 13, 18, 44, 75 i 76 projektu ustawy.

Paragraf 11. projektu stanowi, ażeby plany do budowy podpisywane były przez koncesyonowanych budowniczych. Wydział krajowy jest zdania, że postanowienie takie, wykluczając konkurencye techników zdolnych ale niekoncesyonowanych, czyni ujmę rzeczy samej i niekorzystny wywarłoby wpływ na rozwój architektury. Komisya przychyliła się do zdania Wydziału krajowego i przyjęła w §. 11. ustawy postanowienie, ażeby plany do budowy podpisywane były przez autora planów, niekładąc warunku, ażeby autor był zarazem budowniczym koncesyonowanym. Przyjmując zasadę pierwszą znalazłby się Magistrat miasta Lwowa częstokroć w tem położeniu, iż musiałby odrzucić plany wypracowane przez c. k. Urząd techniczny, ponieważ tenże nie jest koncesyonowanym budowniczym, a przecież niepodobna wymagać aby c. k. Rząd przy budowach rządowych nieużywał do wypracowania planu swoich organów, którzy kwalifikują budowniczych i udzielają tymże koncesyę, ale poruczał te prace prywatnym budowniczym koncesyonowanym, lub szukał ich podpisu. Inną jest rzeczą prowadzenie budowy, w tym względzie wszakże obowiązują bezwarunkowo postanowienia §. 19., że budowa prowadzoną być może tylko przez osoby w myśl Ustawy przemysłowej do tego powołane, które przyjmują na siebie całą odpowiedzialność za przestrzeganie względów publicznego bezpieczeństwa.

W §. 12. żąda Wydział krajowy, ażeby po wniesieniu podania o pozwolenie na budowę, Magistrat przeprowadził natychmiast komisyę, celem zbadania projektu budowy i stosunków prawno-prywatnych. Projekt Rady miejskiej postanawia by komisya taka natenczas tylko miała miejsce, jeżeli podający o konsens, nie złoży planów podpisanych przez sąsiadów i w ogóle przez wszystkie przy zamierzonej budowie interesowane strony. Niemożna zaprzeczyć, że projekt Rady miejskiej ma pewną praktyczną stronę, na cóż bowiem komisyjnego dochodzenia stosunków prawno-prywatnych, skoro interesowane strony stwierdziły pisemnie, że zgadzają się na zamierzoną budowę. Komisya administracyjna przyjęła więc w §. 12. postanowienie projektu Rady miejs. z tą atoli modyfikacyą, iż jako zasadę stanowi przeprowadzenie komisyi złożonej z administracyjnego i technicznego urzędnika Magistratu, zaniechanie zaś onej dopuszcza jako wyjątek, jeżeli strony interesowane stwierdzą pisemnie, że na zamierzoną budowę zgadzają się.

Termina krótsze proponowane przez Wydział krajowy w §. 13. znajduje komisya w obec zmiany postanowień zawartych w §. 75 i 76. całkiem uzasadnione. Nie zgadza się atoli z wnioskiem Wydziału, ażeby w §. 18. wykreślić ustęp, który wkłada na budującego obowiązek postarania się o nowy konsens, gdyby po udzieleniu mu konsensu, jednakże przed rozpoczęciem budowy, okazała się potrzeba zmiany planu ze względów policyjno-budowniczych. Postanowienie takie istnieje po dziś dzień w przepisach budowniczych dla miasta Lwowa wydanych, i nie wywołało skutków, o jakich sprawozdanie Wydziału krajowego wspomina, komisya sądzi przeto, iż należy zachować stan jaki jest, zmieniła tylko słowa „ze względów publicznych“ na słowa „ze względów policyjno budowniczych.“

W §. 44. wnosi Wydział krajowy, ażeby schody były zawsze z ogniotrwałego budowane materyału, jeżeli dom ma więcej jak jedno piętro. Projekt Rady m. stanowi również żeby schody w domach o więcej niż jednem piętrze były z materyału ogniotrwałego, atoli w tenczas tylko, jeżeli istnieją jedne główne schody, gdzie zaś są drugie schody boczne, tam dozwala by i główne były drewniane.

Zważywszy, że we Lwowie i w okolicach jego brak odpowiedniego na schody kamienia, schody zaś żelazne są kosztowne i niekoniecznie do klimatu naszego zastosowane, zważywszy dalej, że bezpieczeństwo od pożaru, a nawet względy porządku i czy-

stości wymagają, ażeby w każdym domie więcej znajdowało się schodów, czemu oczywiście już dla oszczędzenia kosztów, stałoby na przeszkodzie postanowienie przez Wydział krajowy proponowane; komisya administracyjna skłoniła się do zasady pośredniej i dopuszcza budowę schodów drewnianych, lecz wymaga oraz, ażeby one ogniotrwale były urządzone. Z materyału ogniotrwałego zaś muszą natenczas tylko być sporządzone, jeżeli dom o dwóch lub więcej piętrach ma jedne główne schody. Tym sposobem sądzi komisya stanie się zadość warunkom bezpieczeństwa osób i mnienia, a nie pomnoży przecież kosztów zbytecznych dla budujących domy.

Postanowienie o udzielaniu konsensów na budowę zawarte w §. 75. i 76. przyjęła komisya według brzmienia przez Wydział krajowy proponowanego, z powodów przytoczonych w sprawozdaniu Wydziału. Nie zgodziła się zaś na zmianę §. 77 i 78, te bowiem stanowią jedynie o tem, jaka władza rozstrzyga rekursa w sprawach budowniczych w drugiej i ostatniej instancyi, ale nie przesądzają bynajmniej, ani też uchylać mogą postanowienia statutu m. Lwowa o wykonywaniu przez Wydział krajowy bezpośredniego nadzoru nad majątkiem gminy.

Oprócz wspomnianych zmian wyszłych z inicyatywy Wydziału krajowego, poczyniła komisya inne jeszcze zmiany, które zdaniem jej przyczynić się muszą do trwałości budowli, do większego bezpieczeństwa od pożaru i większej wygody mieszkańców. I tak, przyjęła komisya jeden tylko format cegieł, z uwagi, że istnienie drugiego mniejszego formatu utrudniałoby kontrolę pod względem grubości murów, wprowadzałoby różne zawikłania w samem prowadzeniu budowy, a ostatecznie mogłoby narazić ustawę niniejszą na kwestyę sankcyi, gdyż p. Minister spraw wewnętrznych w reskrypcie z dnia 10. czerwca 1874 L. 7773 wskazuje wyraźnie, że dążnością jest rządu do zaprowadzenia jednego formatu cegieł. Dla Lwowa jest zresztą drugi mniejszy format cegieł zupełnie obojętnym, ponieważ takie cegły użyte być mogą tylko do celów przemysłowych i gospodarczych, zaś dział III. ustawy „o budowlach na cele przemysłowe“ zawiera postanowienia więcej ułatwiające.

Rozmiary otworu kominów przełazowych (§. 41.), rozmiary szerokości schodów i wysokości stopni tychże (§. 44), zmieniliśmy na miarę metryczną w tym samym stosunku jaki dziś istnieje, przyjęliśmy zaś postanowienie, by wyciory kominów zamykane były podwójnemi od siebie odstającemi drzwiczkami żelaznemi, ponieważ praktyka poucza, że jedne drzwiczki żelazne nie chronią dostatecznie w razie silniejszego ognia.

Najważniejszą zmianą jestprzyjęcie postanowienia zawartego w §. 4 i 7. ust., mianowicie: iż w sprawach wywłaszczenia orzeka w pierwszej instancyi Magistrat jako władza polityczna a rekursa rozstrzygają władze rządowe. Zmianę tę przyjęła komisya w skutek uwag komisarza rządowego, iż Rząd nie może zrzec się prawa orzekania w kwestyach expropriacyi, i że bez wyraźnego zastrzeżenia mu tego prawa w niniejszej ustawie, nie byłoby nadziei uzyskania dla niej najwyższej sankcyi.

Po tem przedstawieniu rzeczy wnosi komisya administracyjna:

„Wysoki Sejm raczy uchwalić załączony projekt do ustawy.“

We Lwowie dnia 5. kwietnia 1876.

Przewodniczący
Grocholski.

Sprawozdawca
Marceli Madejski.

USTAWA

budownicza dla król. stoł. miasta Lwowa z dnia . . . . . .

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem, rozporządzam co następuje:

Art. I.

Król. stoł. miastu Lwowu nadaję załączoną ustawę budowniczą.

Art. II.

Równocześnie z działalnością tej ustawy tracą moc obowiązującą dotychczasowe rozporządzenia i przepisy budownicze.

Art. III.

Przeprowadzenie tej ustawy polecam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych.

USTAWA

budownicza dla Król. stoł. miasta Lwowa z dnia . . . . . .

Ustawa budownicza

dla kr. stoł. miasta Lwowa.

Ustawa budownicza

dla Kr. stol. miasta Lwowa.

Dział I.

O pozwoleniu na budowę.

§. 1.

Pozwolenia urzędowego (konsensu) potrzeba:

na budowę nowych domów, na przebudowanie lub powiększenie budynków istniejących;

na przedsiębranie w budynkach istniejących takich zmian, które na moc i trwałość budynku, lub bezpieczeństwo ogniowe oddziaływują, albo z któremi przeobrażenie frontu jest połączonem, albo które wywierają wpływ na prawa sąsiadów;

na budowę studzień, wodociągów, zbiorników na wodę lub nawóz, śluz, kanałów, jam kloacznych;

na przedsiębranie robót w ogólności, z któremi wykopy ziemne są połączone; wreszcie

na odgraniczenie gruntów prywatnych od ulic i placów publicznych.

Przy budowach c. k. Skarbu wojskowego, niemniej przy budowach kolejowych, i przy budowlach w pobliżu kolei żelaznych obowiązują szczegółowe przepisy, o ile takowe odmienne zawierają postanowienia.

§. 2.

Przy zmianach lub naprawach, przy których niezachodzi żaden z przypadków w §. 1. wymienionych, wystarcza jeżeli budowniczy lub majster zawiadomi poprzednio miejski urząd budowniczy przez zapisanie przedsiębrać się mającej roboty w księgach na ten cel przeznaczonych.

Urząd budowniczy mocen jest wstrzymać wykonanie robót, któreby uznał za należące pod przepisy §. 1., i zażądać przedłożenia w myśl §. 8. niniejszej ustawy.

Przy mniejszych naprawach, które nie wprowadzają zmiany w ogólnym stanie budynku, nie wymaga się żadnego zawiadomienia.

§. 3.

Przy każdej budowie frontowej zachować należy ściśle ustanowioną linię regulacyjną i wysokość poziomu.

Jeżeli przedmiot budowy, czy to budynek czy odgraniczenie, przypierać ma do ulicy lub placu publicznego, należy przed wniesieniem do Magistratu podania o konsens zapewnić się, czy kierunek dotychczasowej linii frontowej nie ulegnie zmianie.

Gdyby zmiana taka nastąpić miała, należy wnieść do Magistratu podanie o oznaczenie linii regulacyjnej, a względnie oznaczenie poziomu dla stawiać się mającego budynku z załączeniem właściwych planów w 2. egzemplarzach, a mianowicie:

S y t u a c y j n e g o, w takiej rozciągłości, aby regulacya dokładnie rozpoznaną być mogła; i

n i w e l a c y j n e g o, jeżeli teren jest pochyły lub nierugularny.

Jeżeli przedmiot budowy wchodzi w obręb planu regulacyjnego przez Radę miejską już uchwalonego, natenczas ma być załatwienie podania doręczone stronom w przeciągu dni 30, jeżeli zaś osobna uchwała Rady miejskiej jest potrzebną, w przeciągu dni 60.

§. 4.

Jeżeli w skutek ustanowienia linii regulacyjnej okaże się potrzeba, aby stawiać lub przebudować się mający przedmiot budowy po za dotychczasową linię frontową został naprzód wysunięty, albo wstecz cofnięty, natenczas

w pierwszym przypadku podający o konsens obowiązany jest część gruntu leżącego pomiędzy dawniejszą linią frontową a nową linią regulacyjną nabyć od gminy na własność,

w drugim zaś przypadku służy gminie m. Lwowa prawo nabycia na publiczną drogę części gruntu pomiędzy dawniejszą linią frontową a nową linią regulacyjną położone.

Gdyby w obu tych przypadkach co do kwoty wynagrodzenia ugoda dobrowolna do skutku nie przyszła, będzie cena wynagrodzenia oznaczoną przez sądowe oszacowanie.

Postanowienie co do kierunku linii regulacyjnej należy wyłącznie do zakresu Władz autonomicznych. Orzeczenie o obowiązku odstąpienia Gminie na publiczną drogę części gruntu należy do zakresu Magistratu jako władzy politycznej. (§. 78.)

§. 5.

Właściciel nowo-wybudowanego domu obowiązany jest wzdłuż całej realności, jeżeli tamże chodnik jeszcze nie istnieje, takowy swoim kosztem od strony ulicy aż do $^1/_6$ szerokości tejże ułożyć. Szerokość tegoż i konstrukcya, jakoteż jakość użyć się mającego materyału zostanie przez miejski Urząd budowniczy wskazaną.

Niemniej jest rzeczą właściciela uskutecznić wybrukowanie części chodnika przed bramą wjazdową według wskazówek miejskiego Urzędu budowniczego.

Po prawidłowem wykonaniu tych robót przechodzi chodnik na własność miasta, którego kosztem konserwacya, względnie odnowienie w przyszłości, uskutecznionem będzie.

W razie gdyby w ulicach w chodniki dotąd nie zaopatrzonych, takowe kosztem gminy ułożone zostały przed zabudowaniem pustych jeszcze gruntów, winien każdy właściciel nowo w ulicach takich wybudowanego domu po ukończeniu budowy domu zwrócić funduszowi gminy koszta ułożenia chodnika przed swą realnością w miarę długości frontu.

§. 6.

Jeżeli grunt pod budowle przeznaczony ma być na części podzielonym, które osobne ciała tabularne stanowić mają, należy przed wniesieniem podania o konsens do budowy potwierdzenie planu działów uzyskać.

Tym celem należy przedłożyć plany sytuacyjne w 2 egzemplarzach i w tychże oznaczyć i pokotować czarnym kolorem granice całej podzielić się mającej realności, zaś czerwonym kolorem granice utworzyć się mających parceli, prócz tego należy podać na planach wymiar całej realności przed podziałem, jakoteż wymiar pojedyńczych nowych parceli.

§. 7.

Gdyby dla publicznej komunikacyi uznaną została potrzeba otwarcia nowej drogi przez grunta prywatne, bądź puste bądź zabudowane, lub też rozszerzenia istniejącej ulicy, obowiązanym jest właściciel dotyczącej realności odstąpić potrzebną na ten cel część gruntu za wynagrodzeniem.

Orzeczenie o tym obowiązku właściciela należy do zakresu Magistratu jako władzy politycznej. (§. 78.)

Gdyby co do kwoty wynagrodzenia ugoda dobrowolna nie przyszła do skutku, będzie cena wynagrodzenia oznaczona przez sądowe oszacowanie.

§. 8.

Przed rozpoczęciem budowy należy wnieść do Magistratu podanie o pozwolenie na budowę (konsens) z załączeniem planów w dwóch egzemplarzach.

Podający obowiązany w razie zachodzącej wątpliwości złożyć dowód własności przedmiotu, czy gruntu pod budowę przeznaczonego, albo też przedłożyć pozwolenie właściciela, a jeżeli działa w imieniu trzecich osób złożyć pełnomocnictwo.

§. 9.

Plany do budowy w dwóch egzemplarzach przedłożyć się mające powinny zawierać:

a) Plan sytuacyjny z uwidocznieniem położenia i granic realności na zabudowanie przeznaczonej, przedmiotu budowy tamże powstać mającego, tudzież istniejących starych zabudowań, podwórz, dziedzińców i ogrodów, położenia przypierających sąsiednich realności i budynków z oznaczeniem ich właścicieli i Nrów tabularnych, wreszcie przypierającej ulicy, szerokości tejże, kierunku linii frontowej, a względnie regulacyjnej, ulicy i jej nazwy.

b) Plan niwelacyjny a mianowicie przekrój podłużny i poprzeczny przez środek ulicy z dokładnem oznaczeniem liczbami wszystkich znaczniejszych wzniesień i wysokości progu drzwi wchodowych nowej budowy.

c) Plany poziome wszystkich piętr, piwnic i poddasz, przekrój podłużny i poprzeczny i widok zewnętrzny budynku z oznaczeniem wysokości sąsiednich domów.

Na planie piwnic powinny być uwidocznione doły kloaczne, kanały domowe, połączenie ich z kanałem głównym, ich przekrój poprzeczny i spadek, dalej ścieki wodne i studnie.

Na planie poddasza należy przedstawić wszystkie mury strychowe kominowe i ogniowe.

Wszelkie miary czyli koty, odstępy budynku od ulicy i sąsiednich zabudowań, szczególnie zaś grubości murów, wysokości ubikacyi i ich rozmiary mają być dokładnie oznaczone liczbami według miary mętrycznej.

Niezwykłe konstrukcye, mianowicie żelazne, mają w szczególnych rysunkach być przedstawione i moc onych w dołączonym statycznym rachunku obliczona.

Przy wykonaniu reperacyi lub zmian częściowych wystarcza przedłożenie planu tej części budynku, w której zmiana ma być uskuteczniona.

Wszystkie plany mają być wykonane na trwałym papierze lub płótnie.

§. 10.

Plany sytuacyjne, równie jak wszelkie inne plany mają być rysowane według miary metrycznej; a mianowicie plany sytuacyjne przy większej rozciągłości na skalę

1 : 1000 czyli 10 ctm. = 100 m.

przy mniejszej rozciągłości na skalę

1 : 500 czyli 10 ctm. = 50 m.

W planach niwelacyjnych należy miary długości oznaczyć według skali planów sytuacyjnych, zaś miary wysokości według skali 10. razy powiększonej.

Plany do budowy na skalę 1 : 100 czyli 10 cm. = 10 m.

Rysunki szczegółowe i konstrukcyjne mają być rysowane na taką skalę, aby dokładne ich rozpoznanie było możebnem, mianowicie w stosunku 1 : 10, 1 : 20, 1 : 50 i t. p.

§. 11.

Plany do zatwierdzenia przedłożone mają być opatrzone podpisem właściciela albo umocowanego zastępcy, jakoteż przez autora planów, a w razie jeżeli inna osoba wykonanie budowy objęła i przez tę ostatnią.

§. 12.

Po wniesieniu podania o pozwolenie na budowę przeprowadzi Magistrat w najkrótszym czasie, celem zbadania projektu budowy, komisyę złożoną z administracyjnego i technicznego urzędnika.

Komisya ta powinna w ogólności odbywać się na miejscu budowy, Magistrat może jednak zarządzić komisyę w urzędzie, wszakże i w takim razie służy interesowanym stronom prawo żądania oględzin na miejscu.

Do komisyi mają być zawezwani: właściciel przeprowadzić się mającej budowy albo jego pełnomocnik, kierujący budową, sąsiedzi, w ogóle wszyscy, którzy przy tej budowie są interesowani.

Komisya starać się będzie o usunięcie przeszkód w drodze dobrowolnej ugody. Gdyby ugoda do skutku nie przyszła, podniesione zaś zarzuty dotyczyły praw prywatnych, natenczas przekazuje się spór na drogę sądową.

Pozwolenie na budowę może być udzielonem z wyjątkiem punktów z tytułu prawa prywatnego zakwestyonowanych, zaś co do tych

punktów orzec należy, czy i o ile zamierzona budowa ze względów publicznych uskutecznioną być może.

Podniesione z tytułu prawa prywatnego zarzuty, których rozstrzygnięcie na drodze sądowej zastrzeżonem zostało, mają w załatwieniu podania wyraźnie być wymienione.

Protokół powyższego postępowania ma być podpisany przez wszystkie obecne strony.

Przepisane powyżej przeprowadzenie komisyi nie ma miejsca, jeżeli przedłożone plany budowy opatrzone są pisemnem zezwoleniem współwłaścicieli, dożywotników, sąsiadów i tych wszystkich w ogóle, którzy przy zamierzonej budowie są interesowani.

§. 13.

Na podstawie planów w §. 8. przepisanych i rozprawy czy protokołu komisyi w §. 12. określonego, udziela się podającemu przy zwrocie jednego exemplarza przedłożonych i klauzulą zatwierdzenia opatrzonych planów pozwolenie na budowę (konsens) bezwarunkowo, lub też z ograniczeniami bliżej poszczególnionemi.

O udzieleniu lub odmówieniu konsensu zawiadamia się podającego i wszystkie te strony, który przeciw zamierzonej budowie zarzuty podniosły. Przeciw temu oznaczeniu, służy im droga rekursu. Rekurs powinien być wniesiony w przeciągu 14 dni od dnia doręczenia orzeczenia, w przeciwnym bowiem razie będzie bezwzględnie odrzuconym.

Załatwienie podania o konsens na budowę ma być doręczone stronom w przeciągu dni 15, jeżeli zaś sprawa podlega rozstrzygnięciu Reprezentacyi miasta, w przeciągu dni 30.

§. 14.

Przy podaniu o konsens na budowę zakładu przemysłowego lub fabryki w myśl ustawy przemysłowej, powinna celem jednoczesnego dochodzenia przez właściwą do tego komisyę równocześnie wniesioną być prośba o konsens przemysłowo-policyjny na wykonywanie odnośnej przemysłowości.

Konsens na budowę takiego zakładu odrębnie uzyskany nie uprawnia do wykonywania tamże przemysłu, które wymaga osobnego przemysłowo-policyjnego konsensu.

§. 15.

Bez konsensu na budowę a w razie rekursu przed rozstrzygnięciem tegoż przez właściwą władzę budowy rozpoczynać nie wolno.

§. 16.

Do potwierdzonych planów należy ściśle się zastósować. Odstąpienie od nich dozwolonem jest tylko w tych przypadkach w których według §. 2. wystarcza doniesienie miejskiemu Urzędowi budowniczemu.

Przed udzieleniem pozwolenia na zamieszkanie należy w powyższym przypadku przedłożyć plany należycie sprostowane celem ich wymiany za plany pierwotne.

§. 17.

Potwierdzone plany i konsens na budowę mają dla użytku nadzorujących organów Magistratu na miejscu budowy zawsze być przechowane.

§. 18.

Jeżeli w przeciągu dwóch lat od udzielenia konsensu budowa wcale nie rozpoczętą, albo po rozpoczęciu przez dwa lata zawieszoną była, albo po udzieleniu konsensu, jednakże przed rozpoczęciem budowy, zmiana potwierdzonych planów ze względów policyjno - budowniczych potrzebną się okazała, winien budujący postarać się o nowy konsens.

Dział II.

Przepisy szczegółowe o budowlach.

A. Co do kierownictwa budowy, bezpieczeństwa i porządku publicznego.

§. 19.

Każda budowa ma być kierowaną i wykonywaną przez osoby w myśl ustawy przemysłowej do tego upoważnione, które przed rozpoczęciem budowy winny zapisać do księgi na ten cel w miejskim Urzędzie budowniczym przeznaczonej, oświadczenie że obejmują odpowiedzialne kierownictwo, a względnie wykonanie w mowie będącej budowy.

Kierownictwo a względnie wykonywanie budowy przez nieupoważnioną do tego osobę, jest niedozwolone.

Każda zmiana w kierownictwie, a względnie wykonaniu budowy ma być doniesioną miejskiemu Urzędowi budowniczemu w przeciągu 24 godzin.

Nowo obejmujący kierownictwo, a względnie wykonanie budowy, winien w tymże czasie zapisać w Urzędzie budowniczym powyżej wskazane oświadczenie. W czasie zmiany w kierownictwie, a względnie wykonaniu budowy, mają być wstrzymane roboty pod odpowiedzialnością właściciela budowy.

Kierownik, a względnie wykonawca budowy odpowiada za umiejętne, dokładne i trwałe jej wykonanie, za bezpieczeństwo wszelkich urządzeń pomocniczych w celu budowy przedsięwziętych, za dotrzymanie postanowień tej ustawy i odnośnych przepisów.

§. 20.

O rozpoczęciu budowy należy zawiadomić miejski Urząd budowniczy najpóźniej 24 godzin przed rozpoczęciem onej.

Przy każdej budowie i naprawie budynku od ulicy należy znaki ostrzegające umieścić, — w wypadkach zaś takich, gdzie materyały budowlane, ziemia, narzędzia i t. p. są na ulicy złożone, albo drogi i place publiczne rozkopane, należy nocną porą utrzymywać przed placem budowy latarnie oświetlone, a w razie potrzeby straż nocną.

Każdą budowę, nie wykluczając nasadzenia piętr, zmiany wiązań dachowych i t. p. w śródmieściu i w bliższych, albo więcej frekwentowanych ulicach na przedmieściu, należy przed rozpoczęciem roboty na czas jej trwania, zagrodzić od ulicy parkanem.

Co do opłat placowego za wysunięcie parkanu na ulicę, jako też za dozwolone wyjątkowo składanie materyałów budowlanych na ulicach i placach publicznych, obowiązuje taryfa opłaty placowego.

Składanie materyałów budowlanych, o ile takowe według poprzedzającego ustępu nie zostało wyjątkowo dozwolonem za opłatą placowego, niemniej gaszenie wapna i zarabianie zaprawy na ulicach i placach publicznych, jest zakazanem.

Ziemię z fundamentów wykopaną, niemniej rumowisko należy natychmiast wywozić.

Przy rozbieraniu budynków nie wolno rumowiska spuszczać z góry inaczej jak tylko w naczyniach lub trąbach zamkniętych, również nie wolno materyału drzewnego zrzucać z dachu lub piętr na ulicę, ale tylko spuszczać.

B. Co do położenia budowy.

a) Przy ulicach i placach publicznych.

§. 21.

W ulicach głównych wolno przy froncie stawiać tylko budynki główne, budynki zaś podrzędne służące na gospodarcze lub tym podobne cele, jako to: stajnie, wozownie, i t. p. mają być w podwórzu umieszczone.

Gdyby ze względu na położenie miejscowe budynki te tylko przy froncie postawione być mogły, a względy publiczne nie stały na przeszkodzie, może pozwolenie do tego wyjątkowo być udzielonem. Natenczas wszakże należy budynki te opatrzyć odpowiednią fasadą.

Budynki frontowe muszą przypierać bezpośrednio do siebie lub do granicy sąsiedniej, w przeciwnym razie powinna ich odległość najmniej 12 m. wynosić, zaś fasada przyczołka domu zastosowaną być do fasady frontowej.

W ulicach głównych nie wolno przy froncie stawiać domów parterowych. Gdzieby to wyjątkowo dozwolonem zostało, tam należy mury w takiej grubości wyprowądzić, aby nasadzenie nań piętra w przyszłości nąstąpić mogło.

Budynki główne należy stawiać bezpośrednio w linii frontowej ulicy; jeżeli jednak zamierzonem jest utworzenie ogrodu lub zajazdu przed niemi, może być pozwolonem cofnięcie tychże od frontu pod następującemi warunkami:

aa) Budynek cofnięty powinien tak być budowanym, jak to dla domów frontowych przepisano; wile w ogrodzie położone, pięknej architektury, mogą być wyjątkowo w całości lub częściowo jako budynki parterowe stawiane.

bb) Odstęp budynku od ulicy nie powinien mniej jak 3 m. wynosić, na placu tym nie wolno stawiać podrzędnych budynków, ani go na skład, magazyn lub w inny szpecący sposób używać.

cc) Odgraniczenie od ulicy winno natenczas być sporządzone ze sztachet lub krat ozdobnych.

§. 22.

Domów mieszkalnych nie wolno budować wyżej jak na trzy piętra.

Mezanin służący na mieszkanie liczy się za piętro.

Domy jednopiętrowe mogą wszędzie być budowane na froncie ulicy bez względu na jej szerokość.

Domy dwu — lub więcej piętrowe wolno tam tylko stawiać, gdzie ich wysokość nie przewyższa szerokości ulicy w tem miejscu. Wszakże dozwolonem być może:

aa) W miejscu, gdzie dom już istniał, budować dom nowy w wysokości dawniejszego.

bb) W ulicy częściowo już zabudowanej wyprowadzić dom nowy do wysokości domów tamże istniejących.

Jeżeli domy są cofnięte od frontu według warunków §. 21. wolno podnieść ich wysokość w miarę szerokości odstępu.

Wysokość frontu mierzy się od najwyższego punktu chodnika do górnej krawędzi gzymsu głównego.

§. 23.

aa) Schody przed domami, kraty i poręcze wystające, drzwi na zewnątrz otwierające się, jakoteż inne tego rodzaju przedmioty po za linię frontową sięgające, nie są dozwolone.

bb) Okna lub okiennice na ulice wychodzące, które nie są umieszczone w wysokości przynajmniej 3 m. nad chodnikiem, należy urządzić do otwierania na wewnątrz lub tak, aby na ulicę nie sterczały i zupełnie do muru przylegały.

cc) Balkony otwarte dozwolone są tylko w ulicach mających więcej jak 10 m. szerokości. Takowe włącznie z poręczą z ogniotrwałego materjału zbudowane być winny.

Balkony kryte dozwolone są tylko w ulicach najmniej 15 m. szerokich. Odległość ich od sąsiedzkiej realności ma najmniej 3. m. wynosić, wyskok zaś nie może 1·25. m. przewyższać. Długość balkonów krytych nie powinna zazwyczaj przechodzić szerokości odstępu między osiami dwóch okien, większa długość dozwoloną być może po rozpoznaniu rzeczy w każdym przypadku z osobna.

Części, balkony kryte dzwigające, mają być sporządzone z kamienia lub żelaza.

dd) Na urządzenie wystaw sklepowych, godeł, markiz i t. p. należy postarać się o pozwolenie, (w pierwszym wypadku z dołączeniem planów). Wyskoki wystaw sklepowych nie powinny 25 cm. przewyższać. Wszelkie godła, latarnie, i t. p. powinny być umieszczone w wysokości najmniej 3 m., zaś markizy najmniej 2.25 m. nad chodnikiem, mierząc przy wiszących przedmiotach od punktu najniższego.

ee) Wyskoki cokłów po za linię budowy dozwolone są przy domach frontowych aż do 10 cm. Gdyby z architektonicznych względów powiększenie wyskoku cokłów, albo wysunięcie ryzalitów, bram ozdobnych, filarów, kandelabrów i t. p. na chodnik, było pożądanem, należy osobne na to uzyskać pozwolenie.

§. 24.

Fasady domów frontowych nie powinny zasadom dobrego gustu się sprzeciwiać, ani szpecącemi lub dla oczu szkodliwemi kolorami być malowane.

§. 25.

Każdą realność należy od drogi publicznej odgraniczyć.

W śródmieściu i przy głównych ulicach przedmieść należy podwórza przy realnościach w głębi zabudowanych odgraniczyć od ulicy murem, ogrody ozdobnemi sztachetami, zaś place pod budowę w częściach miasta zabudowanych przynajmniej parkanem.

W odległych i ubocznych ulicach mogą podwórza i ogrody być odgraniczone od ulicy parkanem, zaś grunta do uprawy płotem lub barjerą.

§. 26.

Wszystkie dachy budynków spadkiem ku ulicy zwrócone, powinny być opatrzone rynnami przynajmniej 25 cm. szerokiemi, jakoteż rurami spustowemi z ogniotrwałego materjału, o ile możności w murze umieszczonemi.

Na dachach blachą krytych mają rynny być umieszczone nad okapem dachu, jednakże nie powinien odstęp rynny od okapu w najszerszem miejscu wynosić więcej jak 30 cm. Gdyby z architektonicznych lub innych względów szerokość tę przekroczyć wypadło, należy przez stosowny przyrząd zapobiedz zesuwaniu się śniegu z odstępu tego.

Rury spustowe należy o ile możności prowadzić wprost do kanału. Gdzieby to ulegało trudnościom, należy wylot najwyżej 30 cm. nad chodnikiem umieścić.

Balkony powinny być opatrzone w rynny odpowiedniej szerokości, zaś rury spustowe po frontowej ścianie budynku prowadzone.

b) W podwórzach.

§. 27.

Wielkość podwórz jest zależną od ich kształtu, od rozciągłości, wysokości i sposobu użytkowania przypierających budynków, i ma być tak wypośrodkowaną, aby względom sanitarnym co do przystępu powietrza i światła, tudzież względom ogniowo policyjnym zadosyć było uczynionem.

§. 28.

W realności, w której na podwórzu zabudowania istnieją, albo w myśl §. 27. w przyszłości powstać mogą, należy bramę wjazdową we frontowym urządzić domu.

Szerokość i wysokość takiej bramy powinna najmniej 2.5 m. wynosić.

Jeżeli w jednej i tej samej realności jest kilka podwórz, powinny być urządzone przejazdy z jednego do drugiego w wielkości powyżej wskazanej.

§. 29.

Dziedzince i podwórza, o ile na ogród nie są używane, należy wybrukować, albo wyszutrować i opatrzyć w brukowane ścieki dla odprowadzania wody deszczowej.

§. 30.

W każdej realności, gdzie ma być stawiany dom najmniej jednopiętrowy, należy przed rozpoczęciem budowy wybudować studnię, która w bliższych częściach miasta ma być opatrzona w pompę, w odleglejszych zaś może pozostać otwartą, jednakże wtedy ma być parapetem najmniej 1 m. wysokim zabezpieczoną.

Studnia ta może być wspólną dla kilku sąsiednich realności, jeżeli z każdej w podwórzu osobny do studni istnieje przystęp.

Wyjęte są realności, w których spód ziemny przez gęste dokoła zabudowania jest zaplugawiony, lub też gdzie zwierciadło wody zaskórnej leży głębiej jak 15 m. pod poziomem ziemi, albo wreszcie gdzie przed domem studnia publiczna się znajduje.

c) Przy granicach sąsiednich.

§. 31.

Odległość budynków od granic sąsiednich nie ulega ze względów publicznych żadnym ograniczeniom z wyjątkiem zastrzeżeń §. 21., i postanawia się tylko, iż zbiorniki kloaczne lub nawozowe mają od granicy sąsiedniej najmniej o 2 m. być oddalone.

C. Co do użytkowania.

§. 32.

Budynki na zamieszkanie przeznaczone powinny tak być zbudowane, aby ani bezpieczeństwu nie zagrażały, ani zdrowia mieszkańców nie narażały. Przeto powinny być suche i zdrowe, mieć wystarcza-

jący przystęp powietrza i światła, i przeciw niebezpieczeństwu pożaru jak najlepiej być zawarowane.

§. 33.

Ubikacye, w których ludzie mieszkać, spać, lub zwykle przebywać mają, powinny mierzyć najmniej 2.85 m. w świetle przy poziomych posobach, — zaś gdzie takowe są sklepione, najmniej 3 m. mierząc w najwyższym punkcie sklepienia. Podłoga parterowych ubikacyi powinna najmniej 50 cm. nad teren być wzniesiona. Wyjątkowo dozwala się obniżenie aż do 15 cm. dla ubikacyi, które na sklepy są przeznaczone, jeżeli pod niemi są piwnice a spód ziemny jest suchy, albo sztucznie od zawilgocenia zabezpieczony.

Podział poziomy piętra parterowego na dwie kondygnacye za pomocą pułapu dozwala się w lokalnościach na sklepy służących, jednakże nie wolno górnych ubikacyi zamieszkiwać, ale takowe tylko na składy towarowe używać.

§. 34.

Pomieszkania w piwnicach nie są dozwolone. Wyjątek stanowi się w tych tylko przypadkach, gdzie naturalna spadzistość terenu wymaga budowy znacznie nąd poziom wzniesionych i świetlistych piwnic, a raczej suterenów, albo jeżeli w domach ozdobnych z uwzględnieniem §. 21. w ogrodach położonych, na mieszkanie dla jednej tylko familji urządzonych, mają służyć ubikacye w piwnicach na kuchnie, pomieszczenie dla służby i t. p.

Natenczas wszakże należy następującym warunkom zadosyć uczynić:

a) Spód ziemny powinien być zupełnie suchy i piaszczysty albo opoczysty.

b) Najmniej połowa całej wysokości piwnicy w swietle, w §. 33. ustanowionej, powinna leżeć po nad przyległym terenem, zaś okno mieć najmniej 1 m. wysokości.

c) Bezpośrednio na ulicę nie wolno drzwi urządzać.

§. 35.

Pomieszkania w obrębie poddasza czyli strychu nie są dozwolone. Wyjątek stanowią pojedyńcze pokoje w pałacach lub wilach ozdobnych, których dachy ze względów architektonicznych mają strome kształty i tworzą przestronne poddasza, jednakże tylko wtedy, jeżeli pałace te lub wile na mieszkanie dla jednej tylko familji są urządzone, od najbliższej granicy sąsiedniej najmniej 10 m. oddalone, od strychu i sieni murowanemi lub przynajmniej ryglowemi i tynkowanemi ścianami oddzielone, i odpowiadają zresztą postanowieniom §§. 32 i 33.

§. 36.

Celem wypuszczania pary i wyziewów niezdrowych mają być w kuchniach pod sufitem urządzone otwory w wielkości najmniej 15 cm. w kwadrat do osobnego komina wentylacyjnego, i drzwiczkami lub żaluzyami żelaznemi opatrzone.

§. 37.

Każdy dom mieszkalny powinien być opatrzony w odpowiednią ilość piwnic na pomieszczenie drzewa opałowego.

Bezpośrednio na ulicę nie wolno z piwnic drzwi urządzać.

Gdzie wysoki stan wody zaskórnej, albo techniczne przeszkody budowę piwnic utrudniają, należy w myśl §. 40 *a* wybudować na pomieszczenie drzewa opałowego drewutnie w odpowiedniej wielkości.

D. Co do konstrukcyi.

§. 38.

Wszelkie materyały do budowy użyte, niemniej wiązania i konstrukcye, powinny takiej być dobroci i mocy, jakiej według zasad technicznych ogólnie przyjętych i za dobre uznanych wymaga cel budowy.

Murować niewolno w porze, w której zniszczenie kleistości zaprawy murarskiej skutkiem mrozów nastąpić może.

§. 39.

Zwykły format cegieł ustanawia się na:

29 cm. długości
14 „ szerokości
6.5 „ grubości

po wypaleniu.

§. 40.

Co do konstrukcyi ścian postanawia się:

a) Ściany zewnętrzne domów mieszkalnych, stajen i wszelkich budynków piętrowych jakoteż takich, w których ogniska mają być urządzone, powinny być przez wszystkie piętra z cegły lub kamienia murowane.

Budynki bez ognisk jako to: wozownie, magazyny, drewutnie itp. mogą być do wysokości 5 m., od terenu do okapu, mierząc, budowane w pruski mur, czyli z drzewa w ryglówkę

wiązanego, jednakże przedziały ryglówek powinny być cegłą murowane, zaś te ściany, które do ulicy albo do granicy sąsiedzkiej przypierają, całkowicie z cegły wyprowadzone.

Ściany z drzewa można sporządać tylko dla wolno stojących wychodków, altan, gołębników, kręgielni i t. p. albo w budynkach stawianych na krótki i ściśle ograniczony przeciąg czasu, n. p. na widowiska, na skład materyałów lub narzędzi przy budowach i t. p.

b) Ściany wewnętrzne, a mianowicie: ściany dźwigające pokłady belkowe, ściany kominowe i ściany ogniochronne czyli mury ogniowe, powinny bezwarunkowo, zaś ściany przedziałowe tam, gdzie to jest możebnem, całkowicie z cegły być murowane. Gdzie ściany przedziałowe na piętrach, z powodu podziału wewnętrznego nie trafiają na siebie, tam mogą one być zbudowane albo w pruski mur o przedziałach cegłą na zaprawie wapiennej wymurowanych, albo z dwóch warstw tarcic w krzyżujących się kierunkach zbitych. W obu razach należy powierzchnię drzewa wytrzcinować i wyprawić. O oddaleniu tychże ścian od kominów i ognisk stanowi §. 46.

Ściany ryglowe, bez wymurowania przedziałów obu stronnic, tarcicami pobite są wzbronione.

§. 41.

Ponieważ oznaczenie grubości murów zależnem jest od każdorazowych szczegółowych warunków a mianowicie od wysokości piętr, rozpiętości ubikacyi, konstrukcyi i obciążenia pokładów belkowych, ilości i rozpiętości otworów i t. p., przeto postanawia się następujące ogólne dyrektywy:

a) Przy murach ceglanych należy grubość muru zastósować do formatu cegieł. Przeto dozwolonem jest zakładać mury tylko w grubości $^1/_2$, 1, $1^1/_2$, 2, i t. d. cegieł. Grubość tę należy przy kotowaniu planów wyrażać jak następuje:

mur $^1/_2$ cegły gruby przez 15 cm.
„ 1 „ 30 „
„ $1^1/_2$ „ 45 „
„ 2 „ 60 „
„ $2^1/_2$ „ 75 „
„ 3 „ 90 „
i t. d.

b) Jeżeli mury przez założenie w nich licznych lub wielkich otworów są tak osłabione, że filary, nie posiadałyby wystarczającej siły, gdyby ze zwykłego muru ceglanego były sporządzone, należy takowe murować z cegły mocno wypalonej na cemencie, albo z kamienia lub żelaza sporządzić, — co w planach uwidocznionem być powinno.

c) Poniżej 75 cm. grubości nie wolno murów z kamienia łamanego zakładać.

d) Mury pokładami belkowemi obciążone, a mianowicie:

Mury zewnętrzne

mają być w ubikacyach najwyższego piętra, mierzących więcej jak 6, 5 m. rozpiętości, grubości 2 cegieł, poniżej 6, 5 m. rozpiętości, grubości $1^1/_2$ cegły.

W każdym niższem piętrze, jakoteż w fundamentach należy mury o pół cegły rozszerzyć.

Mury wewnętrze

mają w najwyższem piętrze mieć grubość na $1^1/_2$ cegły.

Z następujących pięter mogą, każdorazowo dwa, w jednostajnej o pół cegły stopniowo ku dołowi rozszerzonej grubości być prowadzone.

e) Mury nieobciążone, a mianowicie:

Mury zewnętrzne

mają w najwyższem i następującem niższem piętrze mieć grubość na $1^1/_2$ cegły — z następujących pięter mogą każdorazowo dwa, w jednostajnej o pół cegły stopniowo ku dołowi powiększającej się grubości być prowadzone.

Mury wewnętrzne

mają w najwyższym piętrze w ubikacyach, posiadających więcej jak 6·5 m. rozpiętości, jakoteż w klatkach schodowych poniżej 4 m. szerokości mieć grubość na 1 cegłę, zaś w ubikacyach poniżej 6·5 m. rozpiętości grubość na $^1/_2$ cegły.

W pierwszym przypadku mogą mury przez najwyższe i następujące niższe piętro w jednostajnej grubości na 1 cegłę być prowadzone, rozszerzając takową stopniowo jak powyżej co drugie piętro.

W drugim przypadku należy mury $^1/_2$ cegły grube w następującem niższem piętrze do 1 cegły rozszerzyć, prowadząc je

odtąd co dwa piętra w jednostajnej grubości i rozszerzając takową stopniowo co drugie piętro jak powyżej.

Do klatek schodowych, które mają więcej jak 4. m. szerokości, odnoszą się przepisy dla murów zewnętrznych nieobciążonych.

f) Mury piwniczne i fundamentowe należy założyć o $^1/_2$ cegły, względnie 15 cm. mocniej, aniżeli mury parterowe.

§. 42.

Poddasza domów sąsiednich do siebie przypierających albo budynków mających więcej jak 30 m. długości oddzielić należy murami ogniowemi.

Mury te mają o 50 cm. po nad dach być wyprowadzone, grubość ich ma najmniej 1 cegłę wynosić, przy wysokości zaś nad 3 m. mają być odpowiednio filarami wzmocnione.

Belków i wiązań dachowych nie wolno w nie wpuszczać i oprócz drzwi żadnych otworów w nich urządzać.

Drzwi te mają być żelazne, albo obostronnie żelazną blachą pobite, i w kamiennej oprawie osadzone.

§. 43.

Posoby piwnic należy w grubości najmniej $^1/_2$ cegły, w bramach zaś przejazdowych i miejscach, gdzie ciężary są nagromadzone, w grubości najmniej 1 cegły przesklepić.

Posoby na piętrach mogą być albo sklepione, albo z belek sporządzone.

W sieniach, przejazdach i klatkach schodowych należy użyć do sposób belek dyblowanych.

Pokłady belkowe na piętrach powinny być opatrzone powałą nakrytą rumowiskiem, albo piaskiem, jako też sufitem trzcinowym i wyprawionym.

Odmienne postanowienie może nastąpić wyjątkowo i w każdym przypadku z osobna:

Powała strychowa powinna być nakrytą romowiskiem, a na tem warstwą gliny ubitej 6 cm. grubej, albo posadzką z cegieł, której szpary powinne być zalane zaprawą wapienną lub gliną.

§. 44.

W każdym domu mieszkalnym powinna istnieć za pomocą schodów komunikacya na strych, do piwnicy, na podwórze i na ulicę, jedna lub więcej według wielkości budynku.

W ogóle powinny schody być ogniotrwale urządzone.

W domach parterowych i jednopiętrowych mogą być dozwolone schody drewniane.

W domach dwu lub więcej piętrowych powinny główne schody, — jeżeli drugie boczne tamże nie istnieją, — całkowicie z ogniotrwałego materyału być sporządzone. Boczne schody mogą być drewniane jeżeli są w komunikacyi z głównémi schodami ogniotrwałémi.

Szerokość schodów głównych niepowinna wynosić mniej jak 1. 25. m., bocznych mniej jak 1. m. Wysokość stopni w schodach niepowinna mierzyć więcej jak 16. cm., szerokość mniej jak 29. cm. w linii podziałowej. Linia podziałowa przyjmuje się w odstępie 45 cm. od ściany.

Poręcze schodów muszą być tak urządzone, ażeby zesuwanie się po nich było niemożliwem.

Komórki i t. p. pod schodami, — ogniska zaś, otwory kominowe i t. p. w klatce schodowej — są wzbronione.

Klatka schodowa winna być oddzieloną od strychu pełnym murem i sklepieniem albo posobą z belek dyblowych, i powinna być od dołu wytrzcinowaną i wyprawiona, — od strychu zaś opatrzona posadzka ceglaną lub polepą na rumowisku.

Drzwi na strych prowadzące muszą być żelazne, albo żelazną blachą od strychu pobite, i osadzone w węgarach kamiennych. Drzwi leżące do podnoszenia tylko urządzone, nie są dozwolone.

§. 45.

Mury fundamentów wolno zakładać tylko na przydatnym na ten cel, rodowitym gruncie, albo na sztucznych substrukcyach, nigdy zaś bezpośrednio na spodzie grzęskim lub nasypié. Jeżeli w grzęskim gruncie substrukcye drewniane pod fundamenta użyte być mają, należy założyć je najmniej 30 cm. poniżej zwierciadła wody zaskórnej.

Budynki w mokrym gruncie opatrzone być muszą przeciw szerzeniu się wilgoci warstwą izolacyjną w wysokości 15 cm. poniżej podłogi parteru.

§. 46.

Palowiska.

a) Ogólne przepisy.

Wszelkie palowiska należy tak urządzać, aby z nich pożar powstać nie mógł, i aby dymem lub sadzą niezanieczyszczały powietrza w sposób dla publiczności dokuczliwy.

Przy urządzeniu większych palowisk na cele przemysłowe jak n. p. suszarnie i t. p. należy przedłożyć szczegółowe plany, na podstawie których ustanowione będą warunki urządzenia onych.

b) Ogniska otwarte. Przedsionki kominowe.

W lokalnościach, w których wyrabiają się, albo gromadzą materyały łatwo zapalne, nie wolno urządzać otwartych ognisk.

W ubikacyach, które nie są przesklepione, należy nad ogniskiem otwartem umieścić murowaną albo blaszaną kapę tak, aby wszechstronnie po za krawędzie o 30 cm. wystawała.

Dym z otwartych ognisk wolno tylko kominami przełazowemi odprowadzać. Podłogę do koła ogniska należy opatrzyć posadzką ceglaną albo stale przytwierdzoną płytą blaszaną w szerokości 60 cm. Przedsionki kominowe należy z kamienia lub cegły budować, przesklepić i opatrzyć posadzką kamienną, lub płytą blaszaną i drzwiami żelaznemi, albo przynajmniej od środka blachą pobitemi i w ramie kamiennej lub żelaznej osadzonemi.

c) K o m i n y.

Wszelkie kominy należy wyprowadzić z fundamentów budynku, albo oprzeć je na murowanych filarach, arkadach, sklepieniach lub żelaznych podporach, w żadnym zaś przypadku nie wolno opierać je na belkach drewnianych.

Otwór ich powinien mierzyć:

dla kominów przełazowych najmniej 48. cm. w kwadrat,

dla kominów wązkich czyli rosyjskich 15 cm. albo 25 cm. w przekroju okrągłym.

Kanały wentylacyjne nie podlegają ograniczeniom.

Co do kominów fabrycznych dane będą szczegółowe postanowienia w każdym przypadku z osobna.

Kominy przełazowe powinny być urządzone nad ogniskami otwartemi, niemniej przy piecach piekarskich i wędzarniach; jeżeli nie są umieszczone bezpośrednio nad ogniskiem, winny mieć łatwo przystępne otwory włazowe; jeżeli szersze są nad 55 cm., należy je w takie opatrzyć przyrządy aby przełażenie było możebnem dla kominiarza.

Do jednego i tego samego komina wolno wpuszczać dymy tylko z jednego i tego samego piętra, a mianowicie do komina 15 cm. szerokiego 2 dymy, do komina 25 cm. 3 dymy.

Przekrój kominów wązkich powinien w całej długości być jednostajny, niemniej powinny takowe o ile możności w pionowym kierunku być prowadzone. Większa pochyłość aniżeli pod 60tym stopniem do poziomu, nie jest dozwoloną i tam tylko przypuszczalną,

gdzie to jest nieuniknioném. Natenczas należy jednakże w miejscach, gdzie kierunek się zmienia, umieścić otwory do czyszczenia.

Policzki kominów powinny mieć najmniej pół cegły grubości; jeżeli zaś kominy mocnemu rozgrzaniu podlegają, jak przy piecach piekarskich, albo ogień łatwo udzielać mogą, jak przy wędzarniach, należy policzkom dać grubość najmniej 1 cegły.

Jeżeli kominy znaczną mają wysokość albo wolno stoją, należy powiększyć grubość policzków w miarę potrzeby.

Od wewnętrznego obwodu komina ma być wszelkie drzewo oddalone najmniej o pół cegły.

Dolne wyciory kominów wązkich mają o ile możności do piwnic być sprowadzone; tak na dole jak na poddaszu należy urządzić w nich otwory do czyszczenia w szerokości przekroju kominowego, zaś 25 cm. wysokie. Takowe mają być zamknięte podwójnemi od siebie odstępującemi, na felce zapadającémi, żelaznemi drzwiczkami, i według piętr i ubikacyi numerowane. Na poddaszu należy je w wysokości 1½ m. nad polepą, albo posadzką, lub też nad pomostem umieścić.

Od tychże otworów ma być wszelkie drzewo najmniej o 60 cm. oddalone, albo w przeciwnym razie blachą obite.

Rury piecowe mają najmniej o 60 cm. od sufitu być oddalone.

Jeżeli kominy wązkie nie są od środka murowane osobno na ten cel formowanemi cegłami, albo rurami glinianemi wykładane, powinny na wewnątrz gładko być wytynkowane.

W obrębie strychu powinny kominy na zewnątrz być wyprawione przynajmniej 60 cm. nad tenże, jeżeli zaś w innych miejscach dach przecinają, przynajmniej 1 m. nad dach albo 60 cm. nad szczyt tegoż.

Nagłówki kominów mają być nakryte płytami kamiennemi.

d) Piece piekarskie Wędzarnię.

Piece piekarskie powinne być przysklepione podwójnym sklepieniem.

Sciany wędzarni powinny być sporządzone całkowicie z cegły i opatrzone drzwiami żelaznemi, lub co najmniej blachą od środka obitemi, zaś do zawieszania wędlin hakami, albo prętami żelaznemi, w murze osadzonemi.

e) Piece pokojowe. Kominy blaszane.

Piece, które bezpośrednio na podłodze stoją, należy cegłą w wysokości 30 cm. podmurować. Jeżeli takowe na nóżkach stoją; wystarcza podmurowanie na 15 cm.

Piece żelazne które nie stoją na nóżkach, należy stawiać na podmurowaniu z cegły lub kamienia 15 cm. wysokiem.

Przed drzwiczkami ogniowemi tak pieców jak kuchen należy płyty blaszane dla chwytania iskier stale przytwierdzić.

Zastąpienie murowanych kominów rurami blaszanemi wewnątrz budynku, prowadzenie takowych przez ściany drewniane, zwłaszcza wypuszczanie ich w ścianach zewnętrznych na ulicę lub podwórze, niemniej używanie pieców żelaznych w miejscach, gdzie materyał łatwo zapaleniu podlegający się wyrabia lub gromadzi, jest zakazane.

§. 47.

Wiązania czyli stolce dachowe należy zbudować oddzielnie od powały strychowej, jako też od muru ogniowego, i nie wolno ani w powałę ani w mur żadnych części konstrukcyjnych wpuszczać.

Pokrycie dachów należy na wszystkich budynkach w obrębie śródmieścia i przedmieść zabudowanych, jakoteż na wszystkich domach piętrowych z ogniochronnego materyału uskutecznić.

Gzymsy okapowe wolno tylko z cegły, kamienia lub blachy sporządzać.

Wyskoki okapowe w podwórzach nad gankami otwartemi mają od dołu być sufitowane.

Dymniki na dachach należy opatrzyć okiennicami do zamknięcia.

§. 48.

Ganki zewnętrzne czyli korytarze otwarte, — na podwórzowych frontach budynków, należy oprzeć na krokształynach albo podporach z ogniotrwałego materyału i ogniotrwałemi poręczami opatrzyć. Gdzie ganki te tworzą jedyny przystęp do ubikacyj mieszkalnych albo schodów, mają być całkowicie z ogniotrwałego materyału zbudowane, szerokości najmniej 1·25 cm.

Jeżeli ganki przy wilach, w §§. 3, 34 i 35 uwzględnionych, stanowią architektoniczne przyozdobienie, mogą być całkowicie z drzewa sporządzone.

§. 49.

Klatki okna górnego, czyli latarnie w dachu, winne być całkowicie z cegły murowane i ogniotrwale od poddasza zamknięte.

Ramy, okna i pręty przedzielające należy z żelaza sporządzić.

§. 50.

W każdym domu piętrowym powinny istnieć wychodki na piętrach w połączeniu z mieszkaniem, w parterowym zaś w bliskości na

podwórzu, w takiej liczbie, aby na dwa pomieszkania przynajmniej jedna komórka przypadała.

Dla wil jednopiętrowych w ogrodzie położonych i urządzonych na mieszkanie dla jednej tylko familji, wystarczają wychodki parterowe.

W klatce wychodka należy urządzić komin wentylacyjny przekroju najmniej 25 cm., celem odprowadzenia wyziewów z jamy kloacznej po nad dach.

Rury spustowe i gańce w wychodkach należy urządzić z kruszcu lub z gliny kamionkowej na ten cel wyrabianej.

W wychodkach według systemu szafowego z wolnym spadkiem urządzonych. należy wszystkie ściany na cemencie z doborowej cegły murować i narzutką cementową najmniej 1 cm. grubą wyprawić. Drewniane szalowania w wychodkach są wzbronione.

§. 51.

Budowy dołów kloacznych należy tak wykonać, by z nich tylko płynne nieczystości do kanału publicznego lub do wody bieżącej odpływały, zaś gęste nieczystości wywożone być mogły.

Tym celem powinny nieczystości kloaczne być zbierane:

a) w beczkach;
b) w zbiornikach murowanych bez odpływu;
c) w zbiornikach murowanych z odpływem płynnych nieczystości.

Ostatni system tam tylko zastosowanie mieć może, gdzie istnieje połączenie z kanałem publicznym lub wodą bieżącą.

ad a. Przy systemie beczkowym powinny być opatrzone otwory pomiędzy rurą spustową a beczką wiekami szczelnie zamykającemi się, zaś komórka, w której beczki się mieszczą, powinna mieć taką wielkość, aby dwóch ludzi tamże około beczki wygodnie poruszać się mogło, — niemniej powinna mieć odpowiednio urządzony otwór dla przystępu robotników i podnoszenia względnie spuszczania beczek.

ad b. Zbiorniki kloaczne powinny samoistnie i oddzielnie od innych budynków być zbudowane i mieć najmniej 7 m. sześciennych wymiaru.

Mury ich mają być prowadzone z cegły do stopniałości wypalonej, na zaprawie cementowej w grubości najmniej $1^1/_2$ cegły, obustronnie wytynkowane zaprawą cementową wewnątrz starannie gładzoną, — posadzka zaś ma być sporządzona na zaprawie cementowej z dwóch warstw storcem kładzionych, do stopniałości wypalonych cegieł, na powierzchni powleczona warstwą zaprawy starannie gładzonej, z wyokrągleniem wszelkich rogów i kątów ze spadkiem ku jednemu punktowi. Nakrycie zbiorników powinno być opatrzone w otwór do czyszczenia, najmniej 75 cm. w kwadrat mierzący i warstwą ziemi, gruzu itp. najmniej 30 cm. grubą przykryte.

ad c. Gdzie połączenie z kanałem publicznym lub bieżącą wodą uskutecznionem być może, należy urządzić w zbiorniku tak zwanego dywizera czyli oddzielacza, t. j. ścianę dziurkowaną z drzewa, płyty kruszcowej albo murowanej na cemencie z cegieł do stopniałości wypalonych, z pozostawieniem szpar 1 cm. szerokich, poniżej której przefiltrowane płyny otworem w zbiorniku na ten cel zostawionym odprowadzone być mogą do kanału publicznego lub płynącej wody, a to kanałem albo rurami kamionkowemi lub żelaznemi w obrębie ulic i placów publicznych, albo trąbą drewnianą w obrębie realności prywatnych.

Odległość zbiorników kloacznych od granic sąsiedzkich powinno najmniej 2 metry, od najbliższych zaś studzien najmniej 8 m. wynosić.

Wpust ścieków wodnych i zlewów pomyjowych należy umieścić na odpływie po za jamą kloaczną.

Kanały z kamienia lub cegły murowane powinny posadzką w kształcie odcinka koła z cegieł sztorcem kładzionych być opatrzone i fugi ich wewnątrz do wysokości 50 cm. od posadzki cementem zalane.

Cegła na ten cel użyta ma być do stopniałości wypalona. W obrębie ulic i placów publicznych, powinny kanały być sklepione, albo mocnemi płytami kamiennemi pokryte i w odstępach najdalej 50 m. opatrzone kominami do wstępu, które wiekami kamiennemi lub żelaznemi szczelnie przykryte być mają.

§. 52.

Posoby stajen, nad któremi pomieszkania się znajdują, powinny być sklepione, dla zapobieżenia zaś szerzeniu się wyziewów należy urządzić w stajniach kanały wentylacyjne i takowe po nad dach wyprowadzić. Gdzie stajnie w osobnym na ten cel budynku się mieszczą, wystarcza posoba z belek, powałą i polepą z gliny albo posadzką na poddaszu opatrzona i z dołu sufitowana.

Składy na słomę i siano należy od innych budynków albo lokalności murem ogniowym w myśl §. 42 oddzielić.

Scieki stajenne należy tak urządzić, aby zaplugawienie spodu ziemnego, albo zawilgocenie murów nastąpić nie mogło. Co do konstrukcyi tychże ścieków obowiązują przepisy w §. 51. dla kanałów postanowione.

§. 53.

Gnojowniki powinny być oddalone od studzien najmniej 8 m. i opatrzone ścianami i posadzką nieprzepuszczalną, jakoteż mocnemi szczelnie zamykającemi się wiekami. Co do konstrukcyi gnojowników obowiązują przepisy w §. 51. dla zbiorników kloacznych postanowione.

§. 54.

Dla ochrony materyałów i robót rękodzielniczych od wpływów atmosferycznych dozwala się stawiać poddasza, czyli szopy otwarte na filarach murowanych, albo słupkach drewianych.

Jeżeli poddasza do granicy sąsiedzkiej przypierają, należy je z tej strony murem ogniowym w myśl §. 42. zabezpieczyć.

Co do pokrycia tych budynków obowiązuje §. 47.

Dział III.

Budowy służące na cele przemysłowe.

§. 55.

Jako budynki przemysłowe w przeciwstawieniu do domów mieszkalnych rozumieją się fabryki, zakłady warsztatowe i magazyny.

Budynki przemysłowe dzielą się na:

a) izolowane

b) nieizolowane.

§. 56.

Budynki przemysłowe albo kompleksa tychże uważają się za izolowane, jeżeli każdy punkt takowych od innych budynków i granic sąsiednich najmniej 20 m. jest oddalony.

Szerokość ulic, jakoteż potoków publicznych wlicza się w to oddalenie.

Jeżeli zakłady fabryczne przypierają bezpośrednio do równych zakładów fabrycznych, natenczas wystarcza oddalenie 10 m.

Odstępu izolacyjnego zabudować nie wolno.

Budynki fabryczne izolowane, nie mające więcej jak jedno piętro wysokości, w których nie wyrabiają się albo gromadzą przedmioty łatwemu zapaleniu podlegające, mogą z wyjątkiem ścian kominowych albo tych, które do ulic publicznych przypierają budowane być z ryglówki o przedziałach cegłą wymurowanych.

Domy mieszkalne przy budynkach fabrycznych izolowanych, nie mające więcej jak jedno piętro wysokości i służące dla właściciela, urzędników i robotników, mogą jak powyżej z ryglówki być budowane, z uwzględnieniem przepisów §. 46. Jeżeli domy te przypierają do warsztatów, mają być od takowych murem ogniowym oddzielone,

niemniej ściany do ulicy przypierające mają być z pełnego muru prowadzone.

§. 57.

Budynki przemysłowe położone w bliższem oddaleniu jak 20 m. od innych budynków lub granic sąsiednich, jako też domy mieszkalne tamże położone podlegają przepisom w niniejszej ustawie dla zwykłych budynków postanowionym.

§. 58.

Do wszystkich budynków przemysłowych bez różnicy odnoszą się następujące przepisy,

a) Na budowę tychże należy przedłożyć plany jak to w §. 9. dla zwykłych budynków jest przepisanem.

b) Budynki, w których kotły parowe się mieszczą, mają być od innych zabudowań, w których ludzie zazwyczaj się znajdują, w jak największej odległości stawiane, — gdzie to zaś nie jest możebnem powinny być od tychże murem najmniej na 2 cegły grubym oddzielone i lekko nakryte, w żadnym zaś razie przesklepione.

c) Palowiska mają odpowiadać przepisom §. 46.

d) Ubikacye warsztatowe mają mieć najmniej 3 m. wysokości i w odpowiednią wentylacyę być opatrzone.

e) Odpływ nieczystych lub cuchnących płynów ma tak być urządzony, aby takowe otoczeniu nie były dokuczliwe lub szkodliwe.

f) Wychodki i pisoary dobrze wentylowane mają być umieszczone w odpowiedniej liczbie.

g) Za siłę i trwałość budynków, w których towary lub produkta surowe się nagromadzają, albo w których maszyny są ustawione, odpowiada właściciel.

h) Pokłady belkowe mogą być oparte na podciągach i podporach żelaznych, a nawet drewianych, jeżeli w budynku nie mają się wyrabiać albo gromadzić przedmioty, łatwemu zapaleniu podlegające.

i) Powała pokładów belkowych może równocześnie służyć za podłogę, która niepotrzebuje być sufitowaną.

k) Ściany przedziałowe mogą z drzewa być sporządzone z wyjątkiem tych miejsc, gdzie przedmioty, łatwemu zapaleniu się podlegające, wyrabiają się lub gromadzą.

l) Wiązania dachów mogą być bezpośrednio na pokładach belkowych oparte.

m) W każdym budynku przemysłowym o więcej piętrach muszą być ogniotrwałe schody ratunkowe, któremi w razie pożaru z budynku na dwór dostaćby się można. Schody ratunkowe powinny być w murowanem obudowaniu, i miec strop czyli sposób ogniotrwały.

Przy obszernych fabrykach powinno być więcej schodów ratunkowych, i tak rozłożonych, ażeby odległość do schodów ratunkowych z każdego punktu niewynosiła więcej, jak 40 m. Jeżeli schody takie, w razie niebezpieczeństwa służyć mają nie dla więcej jak 50 ludzi, muszą mieć co najmniej 1.3. m., szerokośći jeżeli są prosto ujęte; zaś 1.6. m. szerokości, gdyby w łuki były założone. Na każde 50. ludzi więcej powinna szerokość schodów o 0.15. m. być powiększoną.

Dla ułatwienia komunikacyi mogą schody te umieszczone być na zewnątrz budynku w obręb izolacyjny zakładu.

Dział IV.

Wyjątkowe postanowienia dla budowli na realnościach od miasta odległych.

§. 59.

Dla budowli na realnościach odległych od przedmieść zabudowanych, albo na takich gruntach które ze względu na ich położenie, zastosowne ku temu uznane będą, mogą być dozwolone pewne ułatwienia w budowie, jeżeli przeznaczenie budynku, albo otoczenia jego niewymaga szczególniejszej mocy budowy, albo bezpieczeństwa od pożaru.

§. 60. (do §. 29.

Szutrowania podwórz nie wymaga się.

§. 61. (do §. 33.)

Wysokość ubikacyj mieszkalnych może do 2·5 m. być obniżoną.

§. 62. (do §. 35.)

Zamieszkanie pokoi strychowych jest dozwolone pod warunkiem osufitowania posoby i wszelkich drewnianych ścian przystępu i lokalności samych, jakoteż ścisłego zachowania przepisów §. 46.

§. 63. (do §. 37.)

Na skład materjału opałowego mogą służyć drewutnie.

§. 64. (do §. 40.)

Wszelkie parterowe budynki, które od najbliższych granic sąsiednich najmniej 20 m. są oddalone, mogą w całości z drzewa być budowane.

Budynki parterowe w bliższem położeniu mogą być budowane. z drzewa ryglowego o podziałach należycie cegłą wymurowanych.

Budynki piątrowe powinny z twardego materyału być budowane. Wyjątek stanowią wile na letnie pomieszkania w ozdobnym stylu stawiane, jeżeli oddalenie ich od granicy sąsiedniej najmniej 20 m. wynosi. Ściany kominowe powinny jednakże z cegły być murowane i przepisy §. 46. ściśle zachowane.

§. 65.

Używanie sztucznych surogatów, a mianowicie betonu, pise, cegieł wapiennych i t. d. jest dozwolonem.

Przepisy co do ilości piętr, grubości murów i t. d. podlegają w miarę okoliczności szczegółowym postanowieniom.

§. 66. (do §. 47.)

Wiązania dachów mogą być oparte na belkowaniach strychowych.

Używanie gontów na pokrycie dachów, niemniej tektury i t. p. materyałów jest dozwolonem, pokrywanie słomą wzbronionem.

§. 67. (do §. 50.)

W miejsce przepisu §. 50. postanawia się, że wychodki opatrzone być powinny dołem kloacznym co najmniej dylami ocembrowanym.

Urządzenia wychodków na piętrach nie wymaga się.

Dział V.

Postępowanie po ukończeniu budowy.

§. 68.

Po ukończeniu budowy należy niezwłocznie uprzątnąć materyał budulcowy, parkany, rusztowania, ziemię, gruz i t. p. i wszystko to, co wewnątrz i zewnątrz realności z powodu budowy zmienionem, uszkodzonem albo tymczasowo usuniętem zostało, kosztem własnym do pierwotnego stanu przyprowadzić.

§. 69.

Nowo wyprowadzony budynek nie powinien pierwiej być w użytek wzięty, dopóki Magistrat przekonawszy się przez komisyę na miejsce zesłaną, iż przeciw użytkowaniu nowej budowy ze względów budowniczo-ogniowo i sanitarno-policyjnych żadne przeszkody nie zachodzą, pozwolenia do tego nie udzieli.

W razie gdyby się okazała potrzeba zmian lub uzupełnień, orzeknie Magistrat, czy i o ile przed uskutecznieniem takowych wzięcie w użytek nowego budynku nastąpić może, jakoteż w jakim przeciągu czasu i pod jakiemi rygorami nakazane zmiany wykonane być powinny.

Komisyjne oględziny mają nastąpić w przeciągu 8miu dni po wniesieniu podania, a w następnych 8miu dniach ma załatwienie podania stronie być doręczone.

Dział VI.

Utrzymanie istniejących budynków.

§. 70.

Każdy właściciel jest obowiązany utrzymywać realność swoją w dobrym stanie, czysto i porządnie i niepowinien dopuścić, aby budynki w skutek zaniedbania zagrażały bezpieczeństwu publicznemu, na zdrowie mieszkańców szkodliwie oddziaływały, ulice publiczne szpeciły, albo sprzeciwiały się wymaganiom porządku i czystości.

Gdyby właściciel na wezwanie władzy powstałe wadliwości w oznaczonym terminie w myśl niniejszej ustawy nie usunął, służy prawo użycia przymusowych środków, a w ostatecznym razie przymusu do opróżnienia części lub całego budynku.

§. 71.

W razie zagrażającego niebezpieczeństwa może Magistrat zarządzić natychmiastowe opróżnienie i zabezpieczenie budynku grożącego upadkiem, a gdyby tego potrzeba była całkowite lub częściowe rozebranie onegoż. W razie oporu lub opieszałości przeprowadzi Magistrat to wszystko w drodze przymusowej.

§. 72.

Jeżeli roboty około zaczętej budowy dłużej jak 3 lata są zawieszone, albo jeżeli budynek przymusowo opróżniony w tymże przeciągu czasu nie zostanie tak naprawiony, aby znowu zamieszkałym być mógł, albo rozebranym i uprzątniętym nie będzie, natenczas służy Magistratowi prawo orzec ze względów publicznych egzekucyjną sprzedaż realności w drodze publicznej licytacyi i w drożyć takową u c. k. Władz sądowych w myśl ustaw obowiązujących z warunkiem, że nabywca obowiązany będzie w ciągu jednego roku realność należycie wykończyć, odbudować lub naprawić.

§. 73.

Łatanie istniejących dachów gątowych dozwolonem jest tylko w tych przypadkach, gdzie wiązanie stolca jest zdrowe, zaś pokrycie w tak dobrym stanie zachowane, że jednorazowe wyłatanie w granicach $^1/_4$ części płaszczyzny dachu na każdej połaci jest wystarczającem.

Naprawa dachów, których pokrycie tak jest zniszczonem, że reperacya w powyższych granicach jest nie dostateczną, albo których stolce tak są nadpsute, że mniejszą wróżą trwałość niżeli ich pokrycie, nie może być dozwoloną. W takich przypadkach należy uskutecznić nowe pokrycie ogniochronnym materyałem, a względnie i nowy dać stolec dachowy.

Przed rozpoczęciem łatania należy uzyskać pozwolenie Magistratu.

Wszelkie dachy gątowe w śródmieściu i w przedmieściach gęściej zabudowanych mają być w przeciągu lat 15 od dnia ogłoszenia niniejszej ustawy pokryte ogniochronnym materyałem.

Dział VII.

Władze do przestrzegania niniejszej ustawy powołane.

§. 74.

Władzami do przestrzegania niniejszej ustawy powołanemi są:

1. Magistrat miasta Lwowa;

2. Reprezentacya miasta Lwowa;
3. Wydział krajowy Królestwa Galicyi i Lodomeryi i Wielkiego Księstwa Krakowskiego.
4. C. k. Namiestnictwo Królestwa Galicyi i Lodomeryi.

§. 75.

Magistrat miasta Lwowa jako pierwsza instancya miejscowo-policyjna:

a) Czuwa nad wykonaniem przepisów niniejszej ustawy;

b) Sprawuje nadzór budowniczo-policyjny nad istniejącemi i nowo budującemi się domami;

c) Udziela lub odmawia konsensu na budowę, a w przypadkach wymienionych w §. 76. lit. *a.* przedstawia swe wnioski Reprezentacyi miasta.

d) Orzeka i nakłada kary w sprawach budowniczo-policyjnych za wykroczenia przeciw postanowieniom niniejszej ustawy i przepisom w myśl tejże wydanym.

§. 76.

Reprezentacya miasta orzeka:

a) o przedłożonych jej przez Magistrat konsensach do każdej budowy, do której odnoszą się postanowienia §. 4. 6. 7. i 14. tej ustawy, i w ogólności o konsensach do budowli, które szczególnie dotyczą interesów gminy ze względu na jej własność, lub ze względu na publiczną komunikacyę.

b) w drugiej instancyi we wszystkich sprawach budowniczych.

§. 77.

Wydział krajowy Królestwa Galicyi i Lodomeryi orzeka w sprawach budowniczych w trzeciej i ostatniej instancyj.

§. 78.

C. k. Namiestnictwo Królestwa Galicyi i Lodomeryi rozstrzyga w drugiej instancyj rekursa przeciw orzeczeniom Magistratu jako władzy politycznej wydanym w sprawach w §§. 4 i 7 wymienionych, tudzież orzeka w drugiej i ostatniej instancji co do nałożonych grzywien za niewykonanie przepisów niniejszej ustawy i poleceń w myśl tejże wydanych.

Dział VIII.

Postępowanie karne.

§. 79.

Wykroczenia przeciw niniejszej ustawie, o ile pod ustawę karną podpadają, karane będą przez c. k. sądy.

§. 80.

Wykroczenia przeciw postanowieniom §. 3. alinea 1. i §§. 15. i 19. niniejszej ustawy podlegają karze pieniężnej od 50 do 300 złr. lub karze aresztu od 1 dnia do 2 miesięcy; wykroczenia przeciw innym §§. jakoteż przeciw nakazom przez właściwe Władze w zakresie niniejszej ustawy wydanym, podlegają karze pieniężnej od 5 do 100 złr. lub karze aresztu od 1 do 20 dni. Karze podpada właściciel budowy, lub kierujący budową albo obadwaj w miarę jak który przewinił.

Kara nałożona nie uwalnia bynajmniej od obowiązku uchylenia popełnionej wadliwości budowy, jakoteż od dopełnienia zarządzeń Władzy, a nawet od zniesienia wadliwego przedmiotu budowy, jeżeli i o ile właściwa Władza takowe za konieczne uzna.

Dział VIII.

Postępowanie karne.

Do L. 8373.

Aleg. XC.

Sprawozdanie

Wydziału krajowego pod względem potrzeb zakładu dla obłąkanych na Kulparkowie celem wewnętrznego urządzenia oddziałów mężczyzn i kobiet.

Wysoki Sejmie!

Pomyślny rozwój zakładu dla obłąkanych na Kulparkowie, który z dniem 1. stycznia 1876 podjął wskazane mu statutem zadanie, zawisł w piérwszym rzędzie od środków, którymi można skutecznie działać w oznaczonym kierunku. Środki jednakże, którymi zakład rzeczywiście rozporządza są nader niedostateczne, zwłaszcza, że niezaspakajają pod niektórymi względami najniezbędniejszych potrzeb chorych. Przedewszystkiem czuć się daje dotkliwie niedostatek w wewnętrznem urządzeniu oddziałów. Wielu chorych dotąd nieposiada łóżek i innych niezbędnych sprzętów — a ledwie niektórzy mają u siebie krzesła, stoły i szafki nocne. Do tego przyłącza się wielki brak co do bielizny, odzieży, jak i innych przedmiotów poniżej przedstawionych.

Jak długo chorzy na umyśle zostawali pod zarządem szpitala głównego we Lwowie, normował potrzeby bielizny, sprzętów itd. dzielnik ustanowiony rozporządzeniem c. k. Namiestnictwa z 17. marca 1854 l. 43945 oznaczając dla oddziału chorych 69.34%, dla oddziału obłąkanych 28.66%, dla oddziału położnic 2%. Przy wzroście chorych na oddziale obłąkanych, w stosunku do innych oddziałów, znaczniejszym — dzielnik ten, jako niedostateczny, niemógł być ściśle zastósowanym. Rzeczywiście przy prowadzeniu wspólnego gospodarstwa dla wszystkich oddziałów szpitala i utrzymywania wspólnego magazynu, zasilano oddział obłąkanych w brakujące rzeczy z zapasów oddziału chorych, któren stosunkowo najlepiéj uposażony mógł przychodzić w pomoc bez istotnego uszczerbku dla siebie. Stan taki utrzymywał się i po przeniesieniu obłąkanych do zakładu Kulparkowskiego aż do końca grudnia 1875, kiedy zakład ten na zasadach szpitala głównego prowadzony, zostawał pod tymże samym zarządem co i szpital główny.

Z wprowadzeniem z początkiem b. r. stałéj organizacyi nastąpiła zasadnicza zmiana w ustroju zakładu. Nastał czas rozwiązania stosunku z szpitalem głównym — a témsamém wprowadzenie zakładu na tory samodzielnéj działalności. Z rozdziałem zaś administracyi połączonych niedawno zakładów, a w szczególności z rozdziałem inwentarza, wyrodziły się niekorzystne następstwa dla naszego zakładu powyżéj przywiedzione.

Wydział krajowy podejmując organizacyę zakładu za pośrednictwem delegowanéj ad hoc komisyi starał się wglądnąć we wszystkie szczegóły administracyi zakładu i zarazem rozpoznać tegoż potrzeby. W miarę możności zaradził już piérwszym potrzebom zakładu pozostawiając zabezpieczenie innych do pory stósownéj.

Potrzeby zaś te, które na polecenie nasze wykazał obecnie dyrektor zakładu — odnoszące się w szczególności do wewnętrznego urządzenia oddziału mężczyzn i oddziału kobiet, a których zaspokoić niemożemy w granicach budżetu funduszu obłąkanych z roku 1876. — mamy zaszczyt przedstawić Wysokiemu Sejmowi jak następnie:

A) Zaopatrzenie chorych w bieliznę, pościel i odzież.

Alleg. ¹/. Na podstawie sprawozdania dyrektora zakładu i załączonej pod ·/. tabeli obejmujemy najprzód następujące potrzeby:

	Wyszczególnienie potrzeb	Ilość	Wymiar materyału surowego metrów	Cena zakupna surowego materyału				Wynagrodzenie za robotę				Uwagi
				1° met.		razem		od sztuki		razem		
				złr.	c.	złr.	c.	ct.		złr.	c.	
1	Koszule (cienkie	1400	3790	.	42	1591	80	M. 17 K. 10		182	.	
2	(grube	1062	2896	.	40	1158	40	17 „ 10		144	21	
3	Prześcieradła (cienkie	1200	5604	1	03	5772	12	6	ct.	72	.	
4	(grube	1289	6019	.	99	5958	81	6	„	77	34	
5	Poszewki cienkie	727	843	.	40	337	20	4	„	29	08	
6	Spodnie (kanafasowe	274	800	.	50	400	.	8	„	21	92	
7	(barchanowe	391	1142	.	50	571	.	8	„	31	28	
8	Kaftaniki (kanafasowe	214	291	.	50	145	50	12	„	25	68	
9	(sukienne	211	287	1	40	401	80	12	„	25	32	
10	Czepki	184	28	.	31	8	68	5	„	9	20	
11	Pończochy par	778	173	3	75	648	75	20	„	155	60	na kilogr.
12	Ścierki	243	145	.	36	52	20	2	„	4	86	
13	Sienniki	215	916	.	26	238	16	6	„	12	90	
14	Koce	152	152	8	.	1216	.	.		.	.	na sztuki
15	Gacie	797	1554	.	39	606	06	8	„	63	76	
16	Spodnie dreli- (dla niespokojnych	.	412	.	55	226	60	17	„	34	.	
17	chowe (dla spokojnych	434	482	.	60	289	20	17	„	39	78	
18	Spencery drelichowe	300	816	.	60	489	60	28	„	84	.	
19	Kaftany do karcenia	14	500	.	40	200	.	38	„	5	32	Wykazana
20	Surduty su- (dla niespokojnych	.	173	1	20	207	60	.		.	.	ilość 500m
21	kienne (dla spokojnych	134	140	1	60	224	.	45	„	60	30	drelichu
22	Spodnie su- (dla niespokojnych	.	99	.	50	49	50	.		.	.	mieści w so-
23	kienne (dla spokojnych	162	99	1	20	118	80	20	„	32	40	bie potrze-
24	Wsypki	337	391	.	39	132	49	2	„	6	74	bę kafta-
25	Kompresy	219	131	.	39	51	9	1	„	2	19	nów do kar-
26	Ręczniki	169	196	.	40	78	40	2	„	3	38	cenia tu-
27	Kamizelki sukienne	102	31	.	50	15	50	16	„	16	32	dzież sukni
												do tego
	Razem	.	.	.	.	21189	26	.		1139	58	samego celu
												siu²ącej.
	Suma							22328 złr. 84 ct.				

Obecny stan bielizny, pościeli i odzieży sprawdzony przez naszą komisyę a teraz wykazany w przywiedzionéj tabeli, jest pod każdym względem niedostateczny. Nie czyni on zadość najskromniejszym wymaganiom — a tém mniej nie może iść w porównanie z podobnymi jak nasz zakładami należycie uposażonymi, w których np. liczy się na osobę 8 koszul, 10—12 prześcieradeł, gdy przeciwnie u nas przypada obecnie u kobiet po 3. u mężczyzn po 2 sztuk na osobę. W odpowiednim stosunku przedstawiają się braki w innych działach, gdzieniegdzie nawet gorzéj. Warunki lecznicze przy tym niedostatku nie uwzględnione, utrzymanie porządku i czystości utrudnione.

W takim stanie rzeczy okazuje się naglącém zaradzenie wzmiankowanym brakom. Do czego właśnie zmierzają wyż wykazane potrzeby, które pozwalamy sobie przedstawić Wysokiej Izbie do przyjęcia w granicach wykazanych kosztów w kwocie 22.328 złr 84 cnt. Przyczém dodajemy, iż preliminowane koszta co do samego materyału surowego obejmują na podstawie złożonych ofert, ceny najniższe; zaś co do cen szycia itp. te ułożone według taryfy w myśl §. 22 statutu dla chorych ustanowionéj. Sposób zabezpieczenia wykazanych potrzeb, zdaniem naszém będzie dla funduszu najtańszy, a dla zakładu najkorzystniejszy.

B) Zaopatrzenie sal chorych w meble i inne sprzęty.

Alleg. 2/. Opierając się na przedstawieniu dyrektora zakładu i załączonéj pod 2/. tabeli wykazujemy następujące potrzeby;

	Wyszczególnienie potrzeb	Ilość	Cena sztuki pojedyńczej		Cena ogólna	
1	Łóżka	450	.	.	2000	.
2	Szafki nocne pojedyńcze	332	2	70	232	40
3	Stoły) wielkie 3.00m dług. 1.00m szer.	62	12	.	744	.
4	) mniejsze 1.50m dług. 1.00m szer.	41	8	50	348	50
5	Umywalnie na duże miednice	56	16	,	896	.
6	Krzesła) niewyścielone	388	2	.	776	.
7	) wyścielone	32	11	.	352	.
8	Szafy) dwuskrzydłowe	30	12	.	360	.
9	) jednoskrzydłowe	31	8	.	248	.
10	Spluwaczki) wielkie	11	1	.	11	.
11	) małe	149	.	30	44	70
12	Ławki) z poręczami	95	9	.	855	.
13	) bez poręczy	72	5	.	360	.
14	Kanapki wyścielone	2	18	.	36	.
15	Zwierciadła	18	10	.	180	.
16	Stolce z kiblami	40	3	50	140	.
17	Zegary	13	8	.	104	.
	Suma				7687	60

Powody powyżéj przytoczone uzasadniają w równym stopniu i te potrzeby — co nas skłania upraszać Wys. Izby o uwzględnienie onychże i przyzwolenie na ten cel preliminowanego wydatku w kwocie 7687 złr. 60 cnt.

C) Dostarczenie środków dla umysłowego i fizycznego zatrudnienia, tudzież dla rozrywki chorych w myśl §. 22 statutu.

Dotąd zatrudniał zakład — chorych oprócz robót ogrodowych i polnych tudzież przy gospodarstwie własném — w warstatach dla nich urządzonych stolarskim, szewskim i krawieckim i w nowo wprowadzonym warstacie ślusarskim, tudzież w pracowni szycia i wyrobów słomianych. Zajęcia te, według sprawozdania dyrektora zakładu najlepszy wpływ wywierają na chorych, ciż pracują pilnie i ochoczo z korzyścią dla siebie i zakładu.

Zatrudnienia wymienione obejmują zaledwie część zatrudnień, zaleconych przez psychyatrów, a wprowadzonych w znamienitszych zakładach zagranicą. Przyczém się zauważa, iż rodzaj zajęcia chorych na umyśle zależnym jest od indywidualnego usposobienia i uzdolnienia, ztąd pochodzi różnorodność zajęć obmyśliwanych dla chorych, bez względu na liczbę pracowników.

Chcąc postąpić naprzód w wskazanym kierunku, z uwzględnieniem obecnych warunków zakładu zamyślamy urządzić wkrótce warstat ślusarski i tokarski tudzież introligatornię.

Ważnymi czynnikami, dopełniającymi pomienione środki psychyatryczne w zakładzie są niewątpliwie wskazane statutem rozrywki. Rozrywki odpowiednio dobrane i zastósowane do stanu choroby umysłowéj niejednokrotnie doprowadziły do pomyślnych rezultatów. Chorzy z początku często niechętni dla jakiejkolwiek pracy dają się ująć pociągającymi ich rozrywkami, te zaś do celów leczniczych skutecznie się przyczyniają. Rozrywki czém więcéj są urozmaicone i dozwalające wybór odpowiedni, tém zbawienniej oddziaływają na stan zdrowotny w zakładzie. W zakładzie kulparkowskim szczególniej te względy grawitują gdzie mieszczą się w dość znacznéj liczbie na klasie IIIciej chorzy z różnych warstw społeczeństwa z nierównym stopniem inteligencyi.

Środki rozliczne, jakie wskazuje psychyatrya w powyższym względzie zamierzamy zużytkować dla naszego zakładu. Przedewszystkiem zamyślamy urządzić szkółkę dla nauki czytania, pisania i rachunków, urządzić czytelnię, zaprowadzić gimnastykę, urządzić kręgielnię i oraz wprowadzić odpowiednie gry i zabawy towarzyskie.

Opierając się zaś na propozycyi dyrektora zakładu przedstawiamy Wysokiemu Sejmowi preliminowane koszta:

1) na urządzenie warstatu ślusarskiego . . . . ,	110	złr. —	cnt.
2) na wprowadzenie i urządzenie warstatu tokarskiego . .	100	„ —	„
3) na założenie introligatorni	50	„ —	„
4) na zaprowadzenie gimnastyki wraz z odpowiednimi przyrządami	150	„ —	„
5) na urządzenie kręgielni i wprowadzenie różnych gier i zabaw towarzyskich wraz z instrumentami muzycznémi . .	1564	„ 40	„
6) na bibliotekę i czytelnię chorych jak niemniéj na potrzebne przybory dla szkółki chorych na rok 1876 . . .	166	„ —	„
Razem	2140	złr. 40	cnt.

Na poniesienie wyż poszczególnionych kosztów w ogólnéj sumie . . . . . 32156 złr. 84 cnt.

wskazuje budżet szpitala głównego oddziału obłąkanych na rok 1876 w rubryce XI następujące źródła:

poz. 45 na sprzęty	1312 złr.		
poz. 46 na bieliznę	5000 „	6312 „	— „
Z porównania okazuje się brak w sumie		25844 „	84 „

Celem pokrycia wykazanych kosztów w sumie niedostającéj a okrągło wynoszącéj . . . . . 26000 „ — „

Wydział krajowy wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

a) przyjęcie dodatkowego kredytu do budżetu szpitala głównego oddziału obłąkanych z r. 1876 w kwocie . . . 10000 „ — „

b) wstawienie do budżetu funduszu obłąkanych na rok 1877 jako nadzwyczajny wydatek kwoty . . . . . 8000 „ — „

c) zezwolenie na nadzwyczajny wydatek w kwocie . . 8000 „ — „

wstawić się mający do preliminarza funduszu obłąkanych na r. 1878.

We Lwowie dnia 11. kwietnia 1876.

Przewodniczący

Oktaw z Siemuszowy Pietruski w. r.

Członek Wydziału krajowego.

Maciej Zenon Serwatowski w. r.

Członek Wydziału krajowego.

Alegat I.

Wykaz bielizny,

podartej, zużytej jako też pozostającej do

	Wyszczególnienie bielizny, pościeli i odzieży		Zapas bielizny, pościeli i odzieży									Potrzeba		
			podartej			całej			razem					
			u mężczyzn	u kobiet	razem	u mężczyzn	u kobiet	razem	u mężczyzn	u kobiet	razem	na jedną osobę po	dla 180 mężczyzn	dla 200 kobiet
1	Koszule	cienkie												
2		grube	200	271	471	297	281	578	497	552	1049	8	1440	1600
3	Prześcieradła	cienkie												
4		grube	38	50	88	597	714	1311	635	764	1399	10	1800	2000
5	Poszewki cienkie		15	50	65	424	369	793	439	419	858	4	720	800
6	Spodnice	kanafasowe	—	130	130	—	326	326	—	456	456	3	—	600
7		barchanowe	—	90	90	—	209	209	—	299	299	3	—	600
8	Kaftaniki	kanafasowe	—	92	92	—	386	386	—	478	478	3	—	600
9		sukienne	—	94	94	—	95	95	—	189	189	2	—	400
10	Czepki		—	45	45	—	171	171	—	216	216	2	—	400
11	Pończochy par		—	30	30	—	22	22	—	52	52	4	—	800
12	Scierki		50	26	76	68	69	137	118	95	213	1	180	200
13	Sienniki		28	70	98	203	252	455	231	252	583	—	$1^1/_2$ n.-os. 270	2 n.-os. 400
14	Koce		—	96	96	252	166	418	252	262	514	$1^1/_2$	270	300
15	Gacie		165	—	165	103	—	103	268	—	268	5	900	—
16	Spodnie drelichowe	dla niespokojnych												
17		dla spokojnych	62	—	62	106	—	106	168	—	168	3	540	—
18	Spencery drelichowe		57	—	57	60	—	60	117	—	117	2	360	—
19	Kaftany do karcenia		20	24	44	5	1	6	25	25	50	—	10	10
20	Surduty sukienne	dla niespokojnych												
21		dla spokojnych	30	—	30	46	—	46	76	—	76	1	180	—
22	Spodnie sukienne	dla niespokojnych												
23		dla spokojnych	51	—	51	18	—	18	69	—	69	1	180	—
24	Wsypki		48	—	48	184	239	423	232	239	471	2	360	400
25	Kompresy		30	12	42	4	157	161	34	169	203	1	180	200
26	Ręczniki		26	15	41	89	122	211	115	137	252	1	180	200
27	Kamizelki sukienne		2	—	2	38	—	38	40	—	40	—	140	—

pościeli i odzieży

użycia zdatnej i do sprawienia potrzebnej.

razem	Po odtrąceniu do użycia przydatnej potrzeba sprawić: dla mężczyzn	dla kobiet	razem	Wymiar płótna, drelichu, sukna: na jedną sztukę	dla mężczyzn	dla kobiet	razem	Cena zakupna 1 metra: zł.	ct.	Kwota ogólna w. a.: zł.	ct.	Uwagi
lk				metrów								
	600	800	1400	0.78 m. szerok. 2.85 m. dług. dla mężczyzn	1710	2080	3790	—	42	1591	80	
3000	543	519	1062	0.78 m. szerok. 2.60 m. dług. dla kobiet	1547	1349	2896	—	40	1158	40	
	600	600	1200	1.56 m. szer.	2802	2802	5604	1	3	5772	12	
3800	603	686	1289	4.67 m. dług.	2816	3203	6019	—	99	5958	81	
1520	296	431	727	0.78 m. szerok. 1.16 m. dług.	343	500	843	—	40	337	20	
600	—	274	274	0.83 m. szerok. 2.92 m. dług.	—	800	800	—	50	400	—	
600	—	391	391	0.83 m. szerok. 2.92 m. dług.	—	1142	1142	—	50	571	—	
600	—	214	214	1.16 m. szerok. 1.36 m. dług.	—	291	291	—	50	145	50	
400	—	211	211	1.16 m. szerok. 1.36 m. dług.	—	287	287	1	40	401	80	
400	—	184	184	0.74 m. szerok. 0.15 m. dług.	—	28	28	—	31	8	68	
800	—	778	778	na 1 parę 222 grm. bawełny kol.	—	173	kilo 173	3	75	648	75	
380	112	131	243	0.60 m. szerok. 0.60 m. dług.	67	78	145	—	36	52	20	
670	67	148	215	1.03 m. szer. 4.26 m. dług.	285	631	916	—	26	238	16	
570	18	134	152		sztuk 18	sztuk 134	sztuk 152	sztuka 8	po —	1216	—	
900	797	—	797	0.75 m. szerok. 1.95 m. dług.	1554	—	1554	—	39	606	6	
	—	—	200	0.83 m. szerok. 2.06 m. dług.	412	—	412	—	55	226	60	
540	434	—	234		482	—	482	—	60	289	20	
360	300	—	300	0.58 m. szerok. 2.72 m. dług.	816	—	816	—	60	489	60	
20	5	9	14	drelichu	—	—	500	—	40	200	—	wykazana ilość 500 metrów drelichu mieści w sobie potrzebę kaftanów do karcenia tudzież sukni do tegoż samego celu służących.
	—	—	74	1.16 m. szerok. 2.34 m. dług.	173	—	173	1	20	207	60	
180	134	—	60		140	—	140	1	60	224	—	
	—	—	81	1.16 m. szerok. 1.22 m. dług.	99	—	99	—	50	49	50	
180	162	—	81		99	—	99	1	20	118	80	
740	176	161	337	0.75 m. szerok. 1.16 m. dług.	204	187	391	—	39	152	49	
570	176	43	219	0.75 m. szerok. 0.60 m. dług.	105	26	131	—	39	51	9	
380	91	78	169	0.44 m. szerok. 1.16 m. dług.	106	90	196	—	40	78	40	
140	102	—	102	1.16 m. szerok. 0.30 m. dług.	31	—	31	—	50	15	50	
				Razem						21208	76	

| | | |

Alegat 2.

Wykaz

potrzebnych mebli i sprzętów do zakładu obłąkanych na Kulparkowie.

		Wyszczególnienie oddziałów	Łóżka	Szafki nocne pojedyncze	Stoły wielkie 3,00m dług. 1,00m szerokie	Stoły mniejsze 1,50m dług. 1,00m 0,80m szerokie	Umywalnie na duże miednice	Krzesła nie wyścielane	Krzesła wyścielane	Szafy dwuskrzydłowe	Szafy jednoskrzydłowe	Spluwaczki wielkie	Spluwaczki małe	Ławki z poręczami	Ławki bez poręczy	Kanapki wyścielane	Zwierciadła	Stolce z kiblami	Zegary
Oddział mężczyzn	Dół	Salonik przy wstępie na oddział	—	—	1	2	—	6	—	—	—	—	2	—	4	—	—	—	—
		Pokoje frontowe	4	6	10	7	9	62	5	4	2	—	24	17	12	—	3	5	2
		Trakt frontowy	35	28	3	1	2	20	2	2	2	3	8	5	3	—	—	2	—
	I. piętro	Do pokoju przez krawców zajętego teraz potrzeba	2	2	1	—	—	4	—	—	2	—	2	1	—	—	—	—	—
		Do tego pokoju będzie później potrzeba	8	2	—	1	1	4	—	—	1	—	2	—	1	—	—	1	—
		Do sali narożnej	—	—	1	2	1	12	—	—	2	—	4	4	—	—	1	—	1
		Sala boczna już w użytku	14	12	1	—	—	4	1	2	1	—	4	1	2	—	—	1	1
		Pokoik osobny na oddziale bocznym	1	—	—	1	—	2	—	—	2	—	—	1	—	—	—	—	—
		Sala boczna przybywająca w jesieni	14	12	2	—	2	4	1	—	—	—	—	2	2	—	—	1	—
	II. piętro	Salonik środkowy	—	—	1	2	1	24	—	1	—	—	4	2	—	—	1	—	1
		Pokoje L. 9, 10, 11	12	12	—	—	2	12	2	—	3	—	4	2	—	—	3	2	—
		Pokój wielki L. 12	13	12	1	—	2	6	—	1	—	—	—	2	—	—	—	1	—
		Pokoje frontowe	55	46	3	1	3	20	3	2	—	—	10	3	3	—	—	3	—
		Pokój boczny już teraz w użytku	16	—	2	—	—	—	—	1	—	—	2	—	3	—	—	1	1
		Pokój boczny przybywający w jesieni	14	12	2	1	2	—	—	1	—	—	2	—	2	—	—	1	—
		Salon narożny	—	—	2	2	1	12	—	—	2	4	—	4	6	—	1	—	1
		Oddział męzki razem	188	144	30	20	26	192	14	14	17	7	68	44	38	—	9	18	7
—	ół	*Trzy pokoje większe*	*24*	—	*3*	*1*	*5*	*36*	*3*	—	—	—	8	3	6	—	—	3	—
		Dwa pokoje małe	6	4	—	—	—	—	—	2	—	—	2	—	—	—	2	—	—

| | | |

Do L. W. 6883/76.

Aleg. XCI.

Sprawozdanie

Wydziału krajowego o poborze wiktu z kuchni szpitalnej przez rządcę szpitala Lwowskiego Erazma Malinowskiego.

Wysoki Sejmie!

W wykonaniu uchwały Wysokiego Sejmu z 22. maja 1875. Wydział krajowy wprowadzając z dniem 1. stycznia uchwalony przez Wysoki Sejm statut i etat dla Lwowskiego szpitala krajowego, wyasygnował mianowanemu na etatową posadę dotychczasowemu rządcy p. Erazmowi Malinowskiemu pobory etatem wyznaczone, mianowicie:

a) płacę 1200 złr.

b) pomieszkanie z opałem i światłem, z prawem

c) dodatku pięcioletniego po 200 złr., a zamknął równocześnie z dniem 1. stycznia br. wszystkie dotychczasowe pobory z jakiegobądź tytułu asygnowane, mianowicie 2 porcye wiktu I. klasy pobierane na mocy rozporządzeń Wydziału krajowego z 4. marca 1873 l. 3571 i 7. września 1874 l. 11411. których wydawanie usprawiedliwił Wydział krajowy w sprawozdaniu do Sejmu o organizacyi zakładów leczniczych Lwowskich 2. kwietnia 1875. prowadzeniem kuchni we własnym zarządzie, tudzież zwiększonem ztąd zajęciem i odpowiedzialnością rządcy — zaś koszt pokrycia tego wydatku oszczędnościami w rubryce budżetu „koszta gospodarcze".

Mając sobie przedstawione to usprawiedliwienie, Wysoki Sejm nie powziął żadnej uchwały o tym niestałym poborze — pozostawiając Wydziałowi krajowemu stosowanie do wymagań okolicznościowych administracyjnych zarządzeń dających się usprawiedliwić, a tak usprawiedliwiony pobór wiktu przysłużał p. Malinowskiemu do dnia 1. stycznia br. zaprowadzenia nowego etatu i nowej nominacyi na posadę etatową rządcy szpitala.

Z dniem tym nie ustały jednak powody usprawiedliwiające przyznanie wiktu rządcy, szczególnie prowadzenie kuchni we własnym zarządzie. Rządca szpitala, który trudni się zakupnem żywności dla szpitala, winien być zasłonionym od możliwych podejrzeń i zarzutów nadużyć.

Zarzuty takie byłyby nieuniknione, gdyż nie mając wyznaczonego wiktu, rządca prowadziłby własną kuchnię, obok piwnic szpitalnych miał by swoje, w którychby przechowywał takie same przedmioty i wiktuały, jakie mieściłyby się w piwnicach zakładowych.

Rozgraniczenie tych dwóch własności zostających w ręku jednej i tej samej osoby i w tych samych lokalnościach, nader byłoby trudne. —

Wiedzieć o nich będzie rządca szpitala, ale nie będą wiedziały inne osoby, którym rządca ze swego stanowiska urzędowego częstokroć narażać się musi.

Pozostałyby podejrzenia a następnie zarzuty, które wychodząc po za obręb szpitalny, mogłyby rzucać złe światło na administracyę szpitalną, zakłócać i zamącać zwykły bieg czynności Dyrekcyi i całego zarządu.

Prowadzenie własnej kuchni przez rządcę szpitala musi niekorzystnie oddziaływać na gospodarkę szpitalną, prowadząc bowiem własne gospodarstwo byłby częstokroć w konieczności rozdzielać czas swój dotąd poświęcany wyłącznie szpitalowi.

Z drugiej strony mając bezpośredni interes w prowadzeniu kuchni, czuwałby z całą sprężystością i scisłością nad tanią dostawą materyałów, nad jakością i dobrocią wiktu, który do spiesznej i skutecznej kuracyi chorych jest niezbędny i przyczyniałby się w znacznej części do coraz większych oszczędności dla funduszu szpitalnego.

Że jeżeli dzisiaj dają się słyszeć pochlebne głosy nad dobrym i zdrowym wiktem w szpitalu, jeżeli rokrocznie wydatki kuchenne wykazują znaczne zaoszczędzenia, przypisać to należy może głównie tej okoliczności, iż rządca szpitala wyznaczeniem wiktu będąc osobiście zainteresowany, wchodzi w każdy szczegół gospodarstwa kuchennego, i że z tego powodu całe gospodarstwo szpitalne pozostaje pod czujnem i energicznem okiem zarządcy, dającego już rok piąty dowody sumiennej i gorliwej pracy.

Uznając słuszność tych motywów a nie uważając pobór wiktu przez rządcę szpitala przeciwnym uchwale Wysokiego Sejmu z dnia 22. maja 1875, Wydział krajowy uchwałą z dnia 7. lutego br. l. 2148 przywrócił na razie rządcy szpitala Lwowskiego Erazmowi Malinowskiemu pobór 2. porcyi wiktu I. klasy do dalszego zarządzenia, nie tworząc z tej przyczyny oddzielnej rubryki w budżecie, ponieważ koszt tego wiktu bywa pokrywanym oszczędnościami w koszcie żywienia. Z podanych powodów Wysoki Sejm raczy powyższe zarządzenie Wydziału krajowego jako usprawiedliwione przyjąć do wiadomości.

We Lwowie dnia 16. marca 1876.

Marszałek krajowy
Włodzimierz hr. Dzieduszycki w. r.

Sprawozdawca
Maciej Zenon Serwatowski w. r.
Członek Wydziału krajowego.

L. 474/s.

Aleg. XCII.

Sprawozdanie

komisyi budżetowéj o petycyi komitetu c. k. galicyjskiego Towarzystwa gospodarskiego, domagającéj się subwencyi z funduszu krajowego na inżyniera kultury i biuro melioracyjne.

Wysoki Sejmie!

Na posiedzeniu dnia 4. kwietnia 1876, przekazał Wysoki Sejm komisyi budżetowéj do zdania sprawy, petycyę komitetu c. k. Galicyjskiego Towarzystwa gospodarskiego: o subwencyę z funduszu krajowego w kwocie 2.000 złt. na inżyniera kultury i biuro melioracyjne. Biuro melioracyjne pod kierunkiem inżyniera kultury urządzone zostało przez komitet Towarzystwa gospodarskiego w r. 1872. Zadaniem biura tego jest nieść gospodarzom radę i pomoc techniczną przy nawodnianiu i osuszaniu łąk, drenowaniu pól, jakotéż przeprowadzeniu innych robót melioracyjnych. Wszystkie roboty biura melioracyjnego na żądanie i w interesie osób prywatnych lub pojedyńczych korporacyj podejmowane, mają być kosztem strón interesowanych przeprowadzone, jak to już w postanowieniach normujących czynność biura melioracyjnego orzeczone jest. Gdy jednak umożliwienie i ułatwienie pojedyńczym przedsięwzięciom robót, służącym do podniesienia kultury i produkcyi rolniczéj, lecz bezsprzecznie w interesie tak państwa jak i kraju. Słuszna więc, aby tak z funduszów państwowych jak i krajowych, zasiłek potrzebny na ten cel wyznaczany był.

Ministerstwo rolnictwa w uznaniu ważności podjętego dzieła przyznało téż reskryptem z dnia 4. września 1872, na roczną płacę inżyniera kultury subwencyę w kwocie 1.200 złt. i tęż do roku 1876 udzielało komitetowi Towarzystwa gospodarczego. W roku jednak bieżącym dalszéj subwencyi odmówiło, czyniąc ją w przyszłości zawisłą od współudziału funduszu krajowego w utrzymaniu biura melioracyjnego.

Komisya z swéj strony nie zapoznaje znaczenia i pożyteczności biura melioracyjnego i owszem sądzi, że zapewnienie i podniesienie téj instytucyi — która żywotności swéj złożyła już dowody, skuteczną w czasie 3letniego istnienia swojego rozwijając działalność — leży w interesie gospodarstwa krajowego.

Komisya jednak wychodząc z téj zasady, iż roboty w interesie prywatnych osób podjęte, winny być kosztem tychże wykonywane, a o tyle tylko z funduszów publicznych wspierane, o ile dla ogółu

także są pożyteczne, a zadaniu siły prywatne same podołać nie są wstanie. Mając przytém i to na uwadze, że instytucye, które przyczyniają się do podniesienia bogactwa krajowego zasługują i słusznie domagać się także mogą subwencyi państwowéj. Komisya sądzi, że dla utrwalenia instytucyi biura melioracyjnego, urządzonego przy komitecie c. k. galicyjskiego Towarzystwa gospodarczego dostateczną będzie jak na teraz subwencya roczna w kwocie 1.200 złt.; chcąc jednak, by pomoc ta zamierzoną korzyść przyniosła, należy zapewnić ją instytucyi na dłuższy czas, choćby tylko na dwa (2) lata.

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

I. Na inżyniera kultury i biuro melioracyjne udziela się komitetowi c. k. galicyjskiego Towarzystwa gospodarczego roczną subwencyę w kwocie 1.200 złt.

II. Na ten cel otwiéra się Wydziałowi krajowemu dodatkowy kredyt na rok 1876 w kwocie 1.200 złt., oraz zamieści się w budżecie na rok 1877 również kwotę 1.200 złt.

Przewodniczący:

H. Wodzicki m. p.

Sprawozdawca:

Skrzyński m. p.

L. 475/s.

Aleg. XCIII.

Sprawozdanie

komisyi budżetowéj o wniosku p. X. Chełmeckiego w przedmiocie podwyższenia dotacyi dla duchowieństwa i wyznaczenia na razie z funduszu krajowego 50.000 złr. na wsparcie dla ubogich księży.

Wysoki Sejmie!

Wysoka Izba uchwałą z dnia 3. kwietnia b. r. przekazała komisyi budżetowéj do zbadania wniosek p. X. Chełmeckiego następującéj treści:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1) Wzywa się c. k. Rząd o spieszne uregulowanie i podwyższenie dotacyi dla duchowieństwa pieczą dusz zajętego;

2) Tymczasem zaś wyznacza się na jeden raz 50.000 złr. z funduszów krajowych na subwencye między najuboższych duchownych trzech katolickich obrządków przy parafiach zatrudnionych w bieżącym roku, przez Wydział krajowy w porozumieniu z Ordynaryatami trzech obrządków rozdać się mającą.

Komisya nie mogła nie uznać, iż znaczna część plebanów trzech obrządków katolickich, pobierając zbyt szczupłą płacę znajduje się w przykrym stanie, iż przeto rzeczywista zachodzi potrzeba wspierania najuboższych, przynajmniéj pewnym zasiłkiem z funduszów publicznych tak długo, dopóki zamierzone uregulowanie i podwyższenie dotacyi dla duchowieństwa pieczą dusz zajętego, do skutku nie przyjdzie. Komisya jednak, mając na uwadze teraźniejszy niepomyślny stan finansowy i ekonomiczny kraju, nie sądzi, aby można i należało fundusz krajowy obarczać tym nowym a tak znacznym stosunkowo ciężarem, a to tém mniej, iż z funduszów państwa uchwalono tego roku o 100.000 złr. wyższą na ten cel dotacyę, a przytém i fundusz religijny może na razie zaradzić najpilniejszéj przynajmniéj potrzebie.

Komisya zatem wnosi, aby nad wnioskiem p. X. Chełmeckiego o wyznaczenie z funduszów krajowych 50.000 złr. na subwencyę dla duchownych trzech obrządków katolickich, Sejm przeszedł do porządku dziennego a zarazem stawia wniosek.

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Wzywa się c. k. Rząd o spieszne uregulowanie i podwyższenie dotacyi dla duchowieństwa trzech katolickich obrządków pieczą dusz zajętego.

Przewodniczący:
H. Wodzicki.

Sprawozdawca:
L. Skrzyński.

Sprawozdanie

**Kandydaci Indeloweni o wartości p. Z. Chełmońskiego w przedmiocie pod-
wyższenia ceduły dla dochowienia i wyszczególnia na tazie z tandesan
krajowego 50.000 złr. na wsparcie dla ubogich kolegów.**

Wysoki Sejmie!

Przewodniczący:

H. Wodzicki.

Sprawozdawca:

L. Skrzyński.

Aleg. XCIV.

Sprawozdanie

Komisyi budżetowéj o preliminarzu funduszu krajowego na rok 1877.

Wysoki Sejmie!

W preliminarzu funduszu krajowego na rok 1877. przez Wydział krajowy Wysokiemu Sejmowi przedłożonym, a Komisyi budżetowéj do rozpoznania przekazanym wynoszą wydatki sumę 2,326.253 zł., a na pokrycie tych wydatków bierze Wydział kraj. w swoim preliminarzu po wyczerpaniu zwykłych dochodów, tudzież dodatków do podatków w dotychczasowéj wysokości, kwotę 65.000 zł. z zapasów kasowych z lat ostatnich. Projekt budżetu przez Komisyę budżetową na podstawie preliminarza wydziałowego opracowany, a pod ./. załączony, wykazuje wydatki na rok 1877 w sumie 2,493.095 zł., a przeto o 166.842 zł. większe, jak w projekcie Wydziału krajowego. Różnica ta jednak jest w bardzo znacznéj części pozorna tylko, nie polega bowiem w zupełności na rzeczywistém podwyższeniu wydatków, lecz jedynie na odmiennym sposobie obliczania wydatków i zamieszczania dochodów.

./.

I tak, preliminuje Wydział krajowy w rubr. III. na leczenie ubogich chorych tylko kwotę 280.000 zł.. chociaż rzeczywiście wydatek téj rubryki wynosić będzie 300.000 zł. a zatem o 20.000 więcéj,.a to dla tego, że rubryka ta przyniesie dochodu tytułem zwrotu 20.000 zł. przeto Wydział krajowy preliminuje wydatki już po strąceniu dochodów téj rubryki. Tak samo w rubr. X. przy wydatkach na drogi preliminuje Wydział kraj. tylko 861.834 zł. przyjmując w ten rachunek dochody które ta rubryka tytułem dochodów z myta w kwocie 160.000 zł. przyniesie. Dla większéj jasności i ewidencyi wydatków i dochodów Komisya budżetowa w projekcie swoim podaje wydatki w rzeczywistej ich wysokości, a natomiast dochody zamieszcza w ogólnym dziale dochodów i stąd głównie pochodzi różnica między sumami Wydziału krajowego, a Komisyi budżetowéj tak w dziale wydatków jak i w dziale dochodów. Daléj nadmienić należy, iż podług projektu Komisyi pod ./. na pokrycie wydatków wystarczy, jeżeli oprócz zwyczajnych dochodów i dodatków do podatków w dotychczasowéj wysokości weźmiemy z zapasów kasowych z lat ostatnich kwotę 37.823 zł., podczas gdy preliminarz Wydziału krajowego pokrycia tego w kwocie 65.000 zł. wymaga.

Szczegółowe różnice pomiędzy projektem Wydziału krajowego a projektem Komisyi wykazane są przy każdéj rubryce i pozycyi.

Komisya budżetowa wnosi, aby Wysoki Sejm załączony pod ./. projekt budżetu na rok 1877. przyjąć raczył.

Lwów dnia 9. Kwietnia 1876.

Przewodniczący
H. Wodzicki.

Sprawozdawca
Dr. Zyblikiewicz.

Dział I.

Fundusze i zakłady pobierające subwencyę z funduszu krajowego.

Preliminarz funduszu krajowego.

Dochody.

(Referent p. Leon Chrzanowski).

Rubryka I. Z odnajmu ubikacyj sejmowych.

Wydział krajowy w projekcie budżetu na 1877 r. przedłożonym wysokiemu Sejmowi, oblicza dochód w tej rubryce na 1.200 zł. Komisya budżetowa zgodnie z tém obliczeniem na podstawie przeciętnego rzeczywistego dochodu w trzech ostatnich latach, wnosi:

Z odnajmu ubikacyj sejmowych . . . . . 1.200 zł.

Rubryka II. Odsetki od pieniędzy umieszczonych chwilowo na procent.

W zaprojektowanym na r. 1877 budżecie wstawił Wydział krajowy w tę rubrykę dochodów kwotę 5.000 zł. Komisya budżetowa przekonała się, że dochód rzeczywisty w téj rubryce w r. 1874 wynosił 5.314 zł., a w roku 1875 przyniósł wprawdzie 18.139 zł., ale z powodu, że wpłynął także do tej rubryki dochód z chwilowego oprocentowania znacznéj pozostałości z rachunków roku 1874 wynoszącéj 475.343 zł. Ponieważ jednak tego dochodu w roku 1877 nie będzie, gdyż pozostałość z rachunków z r. 1875, odpowiednio uchwale sejmowéj z 5 kwietnia r. b., ma być oprocentowana na rzecz funduszu budowy gmachu na obrady Sejmu, a wejdzie tylko w tę rubrykę dochód z oprocentowania pieniędzy wpływających do skarbu krajowego z różnych źródeł dochodów w ciągu r. 1877 i umieszczanych chwilowo na procent w bankach zanim wydane zostaną, przeto przewiduje komisya w téj rubryce dochód tylko w kwocie 5.300 zł., to jest taki jaki był rzeczywiście w 1874 r, i wnosi:

Odsetki od pieniędzy umieszczanych chwilowo na procent . . . 5.300 zł.

Rubryka III. Z myt na drogach krajowych.

Wydział krajowy nie wstawił żadnéj sumy w téj rubryce dochodów w ułożonym przez siebie projekcie budżetu, gdyż w rubryce wydatków na drogi krajowe potrącił dochód z myt od całéj sumy na te wydatki przeznaczonéj, a dopiero w taki sposób otrzymaną przewyżkę wydatków na drogi,

postawił w dziale wydatków. Komisya budżetowa zważając, iż w budżecie powinna być postawiona i uchwalona cała suma wydatku na pewien cel wyznaczona, oraz zważając, że zasada układania budżetu wymaga, aby wszelkie wydatki zamieszczane i uchwalane były w dziale wydatków, a wszelkie dochody w dziale dochodów, postawiła w téj rubryce dochodów kwotę, jaką myta na drogach krajowych skarbowi krajowemu przynoszą, w dziale zaś wydatków, w jego rubryce X „na drogi krajowe“, zamieszcza całą sumę na ten cel preliminowaną. Przez te poprawki co do formy, zyska nietylko na jasności budżet, a na dokładności zamknięcie rachunków, ale nadto pod uchwałę Sejmu przyjdą dochody i wydatki na myta. Dochód z myt obliczył Wydział krajowy w swoim projekcie na 153.500 zł. (str. 13 preliminarza funduszu krajowego), gdyż potrącił poprzednio od tego dochodu wydatek na utrzymanie myt. Komisya budżetowa zgadzając się z obrachowaniem dochodu tego przez Wydział krajowy, lecz postępując odpowiednio zasadzie powyżéj wyłuszczonéj, dochód z myt wstawia tu w całéj wykazanéj przez Wydział krajowy sumie 160.000 zł., a wydatek na utrzymanie myt zamieszcza w dziale wydatków pod właściwą rubryką.

Z tych powodów wnosi:

Z myt na drogach krajowych . . . . . 160.000. zł.

Rubryka IV. Nadwyżki dochodów od zakładów uposażonych.

W rubryce téj ani Wydział krajowy ani komisya budżetowa nie mogą wstawić żadnej sumy na dochód, albowiem preliminarze na r. 1877 funduszów zakładów uposażonych nie tylko nie wykazują nadwyżki ale przedstawiają niedobór, który musi być pokryty zasiłkiem z funduszu krajowego.

Rubryka V. Pozostałość z rachunków z r. 1875.

Ponieważ sesya sejmowa w r. b. odbywa się w marcu i kwietniu, a według zasad przyjętych, Wydział krajowy asygnuje pieniądze na rachunek wydatków na r. 1875 aż do 31 marca 1876, a czyni wydatki i pobiera dochody przypadające na ów rok aż do 30 czerwca r. b., przeto nie przedłożył i nie mógł przedłożyć teraz wys. Sejmowi zamknięcia rachunków z wydatków i dochodów za r. 1875. Jedynie zaś zamknięcie rachunków z końcem roku budżetowego 1875 t. j. z dniem 30. czerwca r. b. wykaże, jaka jest ściśle obliczona pozostałość z rachunków z końcem roku budżetowego 1875.

Jednak obrachować już można teraz po 1 kwietnia dokładnie minimum pozostałości z rachunków za r. 1875. Albowiem według przyjętych zasad, ukończył już Wydział krajowy z dniem 31. marca r. b. asygnowanie pieniędzy na wydatki roku 1875, przeto wydatki rzeczywiste na r. 1875 nie mogą wynosić większej sumy od tej jaką tworzą wydatki na ów rok asygnowane z końcem marca r. b. Bióro obrachunkowe Wydziału krajowego przedłożyło, na żądanie komisyi budżetowej, wykaz przedstawiający: ile do dnia 1. kwietnia r. b. wyasygnowano pieniędzy na rzecz wszystkich rubryk wydatków roku 1875, to jest maximum wydatków, oraz ile pobrano dochodów po tenże dzień za rok 1875. Mianowicie: na wydatki roku 1875 wyasygnowano do 1 kwietnia r. b. (licząc wraz z pokryciem niedoboru w funduszu szkolnym) ogółem 2,352.738 zł. Tytułem dochodów na rok 1875 wpłynęło rzeczywiście do 1. kwietnia r. b. (licząc w to pozostałość z rachunków roku 1874) ogółem 2,744.902 zł. Odtrąciwszy od tej sumy rzeczywistych dochodów na rok 1875 pobranych po dzień 1 kwietnia r. b., wszystkie wyasygnowane na rok 1875 wydatki, t. j. maximum wydatków w sumie 2,352.738 zł., a do tej przewyżki rzeczywistych dochodów wynoszącéj 392.164 zł. dodawszy przybliżenie już tylko

obrachowaną kwotę 150.000 zł., którą przynieść może dodatek krajowy wymierzony na rok 1875 a pobierany aż do 30 czerwca r. b. na rachunek minionego roku, okazuje się przybliżenie obliczona pozostałość z rachunków przy ich zamknięciu z końcem roku budżetowego 1875 w sumie 542.164 zł. czyli w okrągłej sumie 542.000 zł. W tej sumie mieści się także pozostałość z rachunków r. 1874, z której kwotę 130.000 zł. przekazał już Sejm uchwałą swoją z 25 maja 1875 r. na dochód roku 1876 przy uchwaleniu na przeszłorocznéj swojéj sesyi budżetu na rok 1876. Następnie na tegorocznéj sesyi uchwałą z 5. kwietnia r. b. przeznaczyła wys. Izba pozostałość z rachunków r. 1875 na utworzenie oddzielnego funduszu budowy gmachu dla Sejmu i Wydziału krajowego.

W obec wyraźnego brzmienia téj uchwały, komisya budżetowa nie mogłaby bezwarunkowo wstawić żadnéj kwoty w rubryce budżetu dochodów na rok 1877 jako pozostałość z rachunków r. 1875. Lecz zważając, że dochody preliminowane w przedkładanym przez nią projekcie budżetu na rok 1877 wynoszą we wszystkich rubrykach licząc wraz z dochodem z dodatku krajowego do podatków, a z wyjątkiem tylko tej rubryki Vtej „pozostałość z rachunków r. 1875“ — sumę . . 2,455.272 zł.
wydatki zaś preliminowano na . . . . . 2,493,095 „
przeto byłby niedobór . . . . . 37.823 zł.
który należałoby pokryć podwyższeniem dodatku krajowego do podatków, gdyby nie wstawiono w Vtej rubryce dochodów kwoty, jaka się okazuje potrzebną dla pokrycia tego niedoboru. Nadto komisya budżetowa w przekonaniu: że wysoki Sejm uchwałę swoją z 5go kwietnia r b. (mocą któréj przeznaczył pozostałość rachunków z r. 1875 na utworzenie funduszu budowy gmachu dla Sejmu i Wydziału krajowego) uzupełni w ten sposób, że dozwoli z tejże pozostałości z rachunków za r. 1875 wziąć kwoty potrzebne dla pokrycia kredytów dodatkowych uchwalonych na r. 1876, oraz dla pokrycia niedoboru w budżecie na r. 1877, a dopiero resztę tejże pozostałości z rachunków roku 1875 przeznacza na fundusz budowy gmachu dla Sejmu i Wydziału krajowego — proponuje zamieścić w Vtej rubryce dochodów kwotę 37.823 zł. i wnosi:

V. rubryka dochodów na rok 1877. Część pozostałości z rachunków po ich zamknięciu z końcem roku budżetowego 1875 . . . . . 37.823. zł.

Rubryka VI. Zwroty zaliczek z lat dawniejszych.

Wydział krajowy w projekcie budżetu przedłożonym wysokiemu Sejmowi preliminował w téj rubryce dochodów 22.000 zł. Jednak do téj saméj rubryki dochodów należy także dochód ze zwrotów zaliczek danych szpitalom w latach dawniejszych ze skarbu krajowego zastępczo za gminy obowiązane wówczas ponosić połowę kosztów leczenia ubogich chorych a zwracanych jeszcze przez gminy. Dochód ten obliczył Wydział kraj. na 20.000 zł., lecz potrącił go mniéj właściwie w III. rubryce wydatków („koszta leczenia“ — patrz str. 8 preliminarza projektowanego przez Wydział kr.) i wstawił w III rubrykę wydatków tylko sumę 280.000 zł.

Komisya budżetowa postępując odpowiednio zasadom uchwalonym przez Sejm dnia 14go października 1874 r. zamieszcza w III rubryce wydatków cały wydatek w sumie 300.000 zł., a do działu dochodów przenosi wyżéj wyszczególniony dochód w kwocie 20.000 zł. już tam niepotrącony.

Z tych powodów wnosi
Rubryka VI. Zwroty zaliczek z lat dawniejszych . . . . 42.000 zł.

Rubryka VII. Rozmaite dochody.

Komisya budżetowa odpowiednio do wniosku Wydziału krajowego, który uważa za uzasadniony, wnosi o zamieszczenie w téj rubryce:

a)	Od gminy Uwsie przypadająca do spłacenia czwarta rata pożyczki udzielonéj téj gminie z funduszu krajowego w 1873 r. . .	zł.	280
b)	Zwrot wydatku za sprawdzanie rachunków aptekarskich.	„	100
c)	Od klasztoru pp. Benedyktynek w Przemyślu przypadająca do spłacenia w r. 1877 czwarta rata z pożyczki udzielonéj z funduszu krajowego w kwocie 8.000 zł. na mocy uchwały sejmowéj z 7. grudnia 1872 . .	„	500
d)	Od p. Karola Wilda dwie półroczne raty z odsetkami spłacanéj pożyczki, udzielonéj w kwocie 6.000 zł. na mocy uchwały sejmowéj z 15. stycznia 1874 r.	„	1.198
e)	Od Zgromadzenia pp. Kanoniczek w Krakowie przypadająca do spłacenia w r. 1877 trzecia rata pożyczki 5.000 zł, udzielonéj z funduszu krajowego uchwałą sejmową z 17. października 1874 r. . . .	„	694
	Rozmaite dochody razem . .	zł.	2772

Suma dochodów z rubryk I, II, III, IV, V, VI, VII: 249.095 zł.

Wydatki.

Rub. I. Koszta Reprezentacyi kraju.

(Str. 3. Referent p. Br. Baum.)

A. Sejm krajowy.

Na pokrycie wydatków Iszą rubryką objętych, uchwalił wysoki Sejm na rok 1876, 151.266 zł. Wydział krajowy preliminuje na wydatki téj rubryki na rok 1877, 148.443 zł. — okazuje się zatém w porównaniu do budżetu na rok 1876. wydatek téj rubryki mniejszy o 2823 zł.; wydatek ten mniejszy na rok 1877 pochodzi ztąd, że w téj rubryce pod pozycyą 9tą na budowę gmachu krajowego wys. Sejm uchwalił na rok 1876. 49.866 zł.; Wydział krajowy preliminuje na 1877 kwotę 47.043 zł. Wydatek pod pozycyą 9tą na budowę gmachu krajowego umieszczony, oparty jest na uchwale wys. Izby, zapadłéj na dniu 19. kwietnia 1875, a kwota mniejsza 47.043 zł., którą Wydział krajowy na rok 1877 preliminuje, jest wynikiem III. raty ceny kupna, którą trzeba zapłacić dnia 30. kwietnia 1877. na mocy kontraktu kupna i sprzedaży, zawartego dnia 30. kwietnia 1875 r. z właścicielami realności pod L. 717 $^{2}/_{4}$. Reszta pozycyj w rubryce Iszéj umieszczonych zgadza się z pozycyami przez wys. Izbę na rok 1876 uchwalonemi; Komisya budżetowa uważa wszystkie wydatki rubryką Iszą objęte za uzasadnione, i przedstawia wszystkie pozycye téj rubryki wys. Izbie do przyjęcia.

Rubryka ta wynosi zatem:

1.	*a*) Czynsz najmu sali *i* ubikacyj sejmowych . .	5.150 zł.		
	b) Dodatek gminny 5%	250 „		5.400 zł.
2.	Koszta podróży pp. posłów			6.500 „
3.	Dyety pp. posłów			42.000 „
4.	Koszta druków			14.000 „
5.	Spisywanie sprawozdań			4.000 „
6.	Urządzenie sali, opał, oświetlenie i inne wydatki . . .			3.350 „
7.	Pisarze dzienni			650 „
8.	Uzupełnienie biblioteki sejmowéj			300 „
9.	Na budowę gmachu sejmowego			47.043 „
	Razem . .			123.243 „

B. Wydział krajowy.

10.	Marszałek krajowy	4.200 „
11.	Sześciu członków Wydziału krajowego po 3.000 zł. . . .	18.000 „
12.	Zastępcy	3.000 „
	Suma rubryki I. . .	148.443 „

Komisya budżetowa wnosi, wys. Sejm raczy na potrzeby rubryki Iszéj preliminowaną przez Wydział krajowy kwotę 101.400 zł. zwyczajnych i 47.043 zł. nadzwyczajnych wydatków, razem w łącznéj kwocie 148.443 zł. uchwalić.

Rub. II. Koszta zarządu.

(*Str. 4 — 7.*)

W téj rubryce wnosi Wydział krajowy w porównaniu do roku 1876 podwyższenie wydatków o 2.642 zł. Podwyższenie pochodzi z pomnożenia wydatków w pozycyi 21. Dyurniści o 561 zł.; większy ten wydatek tém się usprawidliwia, że z powodu wzmagania się czynności we wszystkich gałęziach administracyi i przydzielenia dwóch urzędników kasowych do oddziału rachunkowego dla załatwienia coraz więcéj wydarzających się komisyj gminnych, okazała się potrzeba przyjęcia jednego dyurnisty do kasy z płacą po 1 zł. 80 ct. dziennie; — w pozycyi 22giéj zasługi o 101 zł. z powodu zapadłéj uchwały w roku 1875, w skutek któréj podwyższono froterowi zasługi do 66 zł. 70 ct. miesięcznie; — w pozycyi 23ciéj emolumenta z powodu, iż przez wys. Izbę uchwalone dodatki pięcioletnie przypadają w roku 1877 dla większéj ilości urzędników, niżeli w roku 1876; — w pozycyi 28éj pensye i zaopatrzenia: preliminuje się więcéj o 175 zł. jak w roku 1876, z powodu przyznanego uchwałą wys. Sejmu z dnia 29. maja 1875, zaopatrzenia sierót po zmarłym adjunkcie rachunkowym ś. p. Iwanickim w kwocie rocznéj 175 zł.; — natomiast z téj pozycyi odpada pod lit. f. preliminowana przez Wydział krajowy kwota 600 zł. dla pani Karatnickiej Izydory z powodu, iż przez powtórne zawarcie ślubów małżeńskich i wzięcie odprawy, pani Karatnicka Izydora utraciła prawo do pobierania pensyi; w skutek tego w pozycyi 28éj wstawia się pod L. 1. kwota 200 zł. na zaopatrzenie dla małoletniéj Zofii Karatnickiej, pozostałéj córki po zmarłym sekretarzu Rafale Karatnickim, a to na mocy uchwały Wydziału krajowego z dnia 21. marca b. r., opartéj na ustanowie zaopatrzenia wdów i sierót c. k. urzędników, gdyż ta ustanowa dotychczas obowiązującą jest przy wymiarze zaopatrzenia dla wdów i sierót, pozostałych po urzędnikach Wydziału krajowego.

Wszystkie powiększone wydatki w powyżéj wymienionych pozycyach nie są objęte budżetem na rok 1876, i są oparte na uchwałach wys. Izby, wyjąwszy wydatku w pozycyi 21széj Dyurniści; komisya budżetowa uważa jednak, że i ten wydatek jest usprawiedliwiony, i przedstawia wszystkie pozycye rubryki II. wys. Izbie do przyjęcia.

Rubryka ta wynosi zatém:

13.	Płace urzędników, dyurnistów i sług:	
14.	Oddział konceptowy	29.240 zł.
15.	„ rachunkowy	34.070 „
16.	„ kasowy	10.670 „
17.	„ techniczny	10.960 „
18.	„ sanitarny	2.300 „
19.	„ statystyczny	5.000 „
20.	„ manipulacyjny	15.740 „
21.	Dyurniści:	
	a) dla oddziału konceptowego	6.936 „
	b) dla oddziału rachunkowego	13.578 „
	c) dla oddziału technicznego	4.380 „
	d) dla oddziału kasowego	657 „
	e) dla oddziału manipulacyjnego	11.042 „
	f) na zastępstwa urzędników	1.000 „
22.	Zasługi	2.881 „
23.	Emolumenta	5.943 „
	Do przeniesienia .	154.397 „

	Z przeniesienia .	154.397 zł.
24.	Najem pomieszkania	14.600 „
25.	Remuneracye	2.430 „
26.	Potrzeby kancelaryjne	12.900 „
27.	Koszta podróży i dyety	2.400 „
28.	Pensye i zaopatrzenia	7.055 „
29.	Dary z łaski	1.070 „
	Suma rubryki II. .	194.852 „

Komisya budżetowa wnosi:

Wysoki Sejm raczy na potrzeby rubryki II. kwotę 194.852 zł. uchwalić.

Rub. III. Koszta leczenia ubogich.

(*Str. 8. Sprawozdawca p. Haller.*)

Wydatki téj rubryki wynosiły w roku 1874 — 302.751 zł., w roku 1875 wzrosły zaś do 332.126 zł.

Przyczyny tego wzrostu szukać należy głównie w większym napływie chorych do szpitali, który musi mieć miejsce w skutek uwolnienia gmin od obowiązku płacenia połowy kosztów za leczenie ubogich, a tém samem chętniejszego wydawania świadectw ubóstwa, w skutek ciągłego postępu w urządzeniu i utrzymaniu szpitali, zmniejszającego odrazę, jaką do nich czuła szczególniéj ludność wiejska, i w skutek większéj baczności władz na szerzenie się chorób syfilitycznych, któremi dotknięci — bywają coraz częściéj z urzędu do szpitali posyłani. — Oprócz większéj frekwencyi szpitali przyczyniło się do podwyższenia wydatków na koszta leczenia także po części podniesienie niektórych taks szpitalnych.

Ponieważ przyczyny te działać nie przestaną i wydatki téj rubryki nie zmniejszą się, lecz będą się owszem zwiększały, komisya budżetowa sądzi zatém, iż kwota 300.000 zł. przez Wydział krajowy preliminowana nie jest za wysoka, i że ją bez zmiany przyjąć należy; komisya sądzi, iż dla większéj jasności i dla uzyskania lepszego poglądu, należy zaniechać dotychczas używanego potrącenia dochodów od wydatków, i umieszczać w właściwych rubrykach każdy dochód i wydatek w całości, przenosić zwroty kosztów leczenia od gmin, w preliminarzu Wydziału krajowego przy téj rubryce od kosztów leczenia odciągnięte do preliminarza dochodów, i wnosi, ażeby wys Sejm zechciał uchwalić na wydatki rubryki III. pod poz. 30. koszta leczenia ubogich, kwotę . . . 300.000 zł.

Ponieważ, jak już powiedziano, podwyższenie taks szpitalnych przyczynia się po części do podniesienia wydatków téj rubryki, a koszta jednego dnia leczenia w sprawozdaniu inspektora szpitali za r. 1875 podane (Wykaz kosztów utrzymania szpitali w r. 1874) nie wszędzie odpowiadają taksie i nie usprawiedliwiają zarządzonego jéj podwyższenia, komisya budżetowa,

zważywszy, że taksa regulowana bywa przez Wydział krajowy w porozumieniu z c. k. Namiestnictwem według przepisów, które wymagają jéj zastosowania do istotnéj potrzeby,

zważywszy, że albo obydwie najwyższe krajowe władze administracyjne, zezwalając na podwyższenie taks w niektórych szpitalach, jako to: w bialskim, brzeżańskim, jasielskim, stanisławowskim, błędnymi wykazami wydatków były w błąd wprowadzone, albo też koszta duia leczenia w tych szpitalach mylnie przez inspektora szpitali wykazane zostały, wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić następującą rezolucyę:

Wzywa się Wydział krajowy, ażeby po dokładném porównaniu danych, na podstawie których podniesione zostały taksy szpitali z danemi, które inspektorowi szpitali służyły do ułożenia

wykazu kosztów leczenia w szpitalach w r. 1874, i po ścisłém zbadaniu całego przedmiotu, taksy szpitalne, gdzie wypadnie, uregulował.

Rub. IV. Koszta szczepienia.

(Str. 8.)

Pod pozycyą 31. Wydział krajowy preliminuje na utrzymanie i odświeżanie krowianki 800 zł.

Komisya wnosi przyjęcie téj sumy.

Pod poz. 32. preliminuje Wydział krajowy na koszta podróży i dyety lekarzy tak jak na rok 1876 kwotę 25.500 zł.

Z powodu zaprowadzonego z rokiem 1875 corocznego szczepienia zajęła się komisya budżetowa w roku zeszłym, gruntownem zbadaniem tego przedmiotu, i omówiła go wyczerpująco w sprawozdaniu o budżecie na rok 1876 wys. Izbie złożoném, w którém wyraziła wątpliwość, ażali kwota 25.500 zł., wzięta z przecięcia lat trzech, wystarczy na pokrycie zwiększonéj potrzeby.

Istotnie gdy w r. 1872 wydano na ten cel 23.270 zł., 1873 r. 25.335 zł., 1874 r. 27.874 zł., doszły wydatki te w r. 1875 do kwoty 32.190 zł., z któréj 19.000 poszło na dyety, a przeszło 13.000 zł. na koszta podróży lekarzy.

Ponieważ przy corocznem szczepieniu ospy wydatki te muszą być większe jak dawniéj, z drugiéj strony jednak wpływ częstszego szczepienia na wydatki najwięcéj dał się uczuć w roku pierwszym, i tylko doświadczenie wykazać może, o ile da on się uczuć i w latach następnych, komisya budżetowa, nie mając podstawy do zalecania zmiany, wnosi, ażeby wys. Izba zechciała przyjąć kwotę przez Wydział krajowy preliminowaną, i wstawić pod poz. 32. wydatek 25.500 zł.

Wydatki rubryki IV. wyniosą zatem łącznie 26.300 zł.

Rubr. V. Wydatki sanitarne.

(Str. 8.)

Wydatki téj rubrybi, rozpadające się na dwie pozycye, a mianowicie na dyety i koszta podróży lekarzy, tudzież na koszta strzeżenia granic miejscowości księgosuszem dotkniętych, wynosiły:

w r. 1872.	koszta podróży	13.528 zł.	koszta strzeżenia	4.740 zł.	razem	18.268 zł.
„ „ 1873.	„	„	32.476 „	„	„	6.565 „	„	39 041 „
„ „ 1874.	„	„	62.779 „	„	„	5.328 „	„	68.107 „
„ „ 1875.	„	„	25.479 „	„	„	2.685 „	„	28.164 „

Przy tak wielkich różnicach, jakie zachodziły między jednym rokiem a drugim, komisya nie mając innéj podstawy do obliczenia prawdopodobnych wydatków jak przyjęte przez Wydział kraj. przecięcie, wnosi, zgodnie z preliminarzem Wydziału krajowego wstawienie pod poz. 33. na dyety, i koszta podróży lekarzy . . . . . 33.000 zł.
pod poz. 34. na strzeżenie granic miejscowości zarazą dotkniętych . . . 5.500 „

przeto na rubrykę V. razem . . 38.500 „

Odnośnie do rubryki IV. i V. uchwalił wys. Sejm na posiedzeniu w dniu 25. maja 1875. trzy polecenia dla Wydz. krajowego, i wezwanie do c. k. Rządu, których celem było wyjednać ulgę

dla funduszu krajowego przez przeniesienie przynajmniéj części kosztów szczepienia i sanitarnych na Skarb Państwa, tudzież stósowne uregulowanie tych spraw, i zaprowadzenie skuteczniejszéj kontroli.

Wydział krajowy złożył osobno sprawozdanie do l. 5560 o krokach, jakie w skutek tego przedsięwziął i o osiągniętych rezultatach. O sprawozdaniu tém, przekazaném uchwałą wys. Sejmu z d. 24. marca b. r. komisyi budżetowéj, mamy zaszczyt niniejszém zdać sprawę.

Okazuje się z niego, iż c. k. Namiestnictwo przystąpiło w porozumieniu z Wydz. krajow. do, ile być może, ścisłego uregulowania czynności lekarskich przy szczepieniu ospy, dla ułatwienia kontroli i zmniejszenia kosztów ztąd wynikających, jednak nie uznało za stosowne przedstawić c. k. Rządowi żądania wys. Sejmu „ażeby wydatki sanitarne ponosił skarb Państwa w całości, a względnie, aby się choć w części do powiększonych coroczném szczepieniem kosztów ospy ochronnéj przyczyniał," ponieważ uważało odmowną rezolucyę ck. k. Ministr. spr. wew. z d. 14. Września 1874 do l. 11.724 za ostateczne załatwienie téj sprawy.

Komisya budżetowa, nie chcąc powtarzać obszernych wywodów w zeszłoroczném sprawozdaniu o budżecie na rok 1876 zawartych, w których starano się wykazać słuszność powyżéj przytoczonego żądania, poprzestaje na objawieniu zdania, iż ani odmową c. k. Rządu, ani innemi trudnościami zrażać się nie należy, i że wys. Izba powinna wytrwać przy żądaniu kilkakrotnie już przez nią za słuszne uznanem.

Gdy zaś wobec oporu c. k. Rządu, dalsze rokowania nie wiele nadziei pomyślnego skutku obiecują, a krótkie trwanie sesyi sejmowéj nie pozwala już teraz orzec czy nienależałoby wytoczyć sporu przed Trybunał państwowy, komisya warując stanowisko przez wys. Izbę raz zajęte i w chęci ulżenia ciężaru przez kraj ponoszonego, wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Wzywa się Wydział krajowy

1) ażeby sprawy uregulowania szczepienia ospy i służby sanitarnéj z oka nie spuszczał i żeby się starał o możliwe obniżenie wydatków rubryki IV. i V. funduszu krajowego, tudzież o jak najściślejszą ich kontrolę;

2. ażeby, o ile to być może, oddzielnie prowadził rachunki wydatków z powodu zarazy księgosuszu ponoszonych i takowe w zamknięciach rachunków pod osobną pozycyą wykazywał.

3. ażeby po dokładnem zbadaniu całéj sprawy, na przyszłéj sesyi przedstawił Sejmowi cały jéj przebieg z odpowiednymi wnioskami.

Rubr. VI. Zasiłki dla zakładów dobroczynności.

(Str 8. Sprawozdawca p. Dr. Zyblikiewicz.)

Poz. 35. Szpitale Sióstr Miłosierdzia w Czerwonogrodzie, Rozdole i Bursztynie zgodnie z wnioskiem Wydziału krajowego, tudzież w załatwieniu petycyi Wizytatorki Sióstr Miłosierdzia l. 137. . . . . 1.198 zł.

36. Dóm ubogich i sierót w Krakowie zgodnie z Wydziałem krajowym . 5.424 „

37. Szpital dziecięcy imienia św. Zofii we Lwowie . . . 1.500 „

Wydział krajowy preliminuje tę subwencyę w rubryce wydatków zwyczajnych. Z uwagi jednak, że komisya budżetowa w osobném sprawozdaniu zaleca wys. Izbie udzielenie pożyczki temu szpitalowi w wysokości 10.000 zł., poczém ro-

Do przeniesienia . 8.122 „

Z przeniesienia . 8.122 zł.

czna subwencya 1.500 zł. prawdopodobnie ustaćby musiała, przeto Komisya budżetowa wnosi: aby kwota powyższa 1.500 zł. zamieszczona była między wydatkami nadzwyczajnymi.

38. Amortyzacya pożyczki zaciągniętéj na budowę domu obłąkanych w Kulparkowie . . . . . 5.280 „

Suma rubryki VI. . . 13.402 „

Rubr. VII. Zasiłki dla zakładów naukowych i wychowania publicznego.

A. Zasiłki dla zakładów.

Poz. 39. Zakład głuchoniemych we Lwowie . . . . 4.000 zł.

40. Zakład ciemnych we Lwowie . . . . . 2.000 „

41. Szkoły gimnastyczne we Lwowie zgodnie z Wydziałem krajowym, tudzież w załatwieniu petycyi Dra Madejskiego l. 321. . . . . 1.000 „

42. Teatr polski w Krakowie . . . . . 8.000 „

Z téj subwencyi winna być kwota 2.000 zł. rocznie obracana na odświeżanie sali, dekoracyi i garderoby.

43. Teatr polski we Lwowie, zasiłek na mocy kontraktu . . 4.200 „

44. Na zasiłek dla teatru polskiego i opery polskiéj we Lwowie preliminuje Wydział krajowy 12.000 zł., a przedsiębiorcy teatru fundacyi hr. Skarbka w petycyi l. 154 proszą:

a) o dodatkową subwencyę na r. 1876. w kwocie 18.000 zł.

b) o subwencyę na r. 1877. w sumie 30.000 zł.

Daléj ci sami petenci w petycyi l. 359. wniesionéj, na wypadek, gdyby wysoki Sejm nie przychylił się do ich żądań pod a) i b), proszą o pożyczkę 16.000 zł. na budowę teatru letniego, obowiązując się pożyczkę tę zwrócić w ośmiu ratach z subwencyi udzielanéj im z funduszu krajowego.

Komisya budżetowa postanowiła pozostać przy zeszłorocznych uchwałach wysok. Sejmu, i dla tego wnosi:

Nad petycyami l. 154. i 359 przejść do porządku dziennego.

Na subwencyę dla sceny polskiéj i opery polskiéj we Lwowie, jeżeli opera przynajmniéj przez cztery miesiące będzie utrzymywana, Wydziałowi krajowemu do rozporządzenia . . . . . 12.000 „

Na przeszłorocznéj sesyi uchwalił wys. Sejm 2.000 zł. na przeistoczenie i odnowienie sali teatralnéj w gmachu Skarbkowskim, pod warunkiem, jeżeli gmina miasta Lwowa z równym przynajmniéj datkiem się przyczyni, a administracya fundacyi skarbkowskiéj resztę kosztów restauracyi poniesie.

Rokowania Wydziału krajowego w tym celu przedsięwzięte nie doprowadziły dotąd do żadnego rezultatu; dla tego Komisya budżetowa postanowiła zalecić wys. Sejmowi ponowienie powyższéj uchwały, wnosi przeto:

Wysoki Sejm uchwali:

1) Poleca się Wydziałowi krajowemu, aby w myśl zeszłorocznéj uchwały ponowił rokowania z gminą miasta Lwowa, tudzież z administracyą fundacyi hr. Skarbka względem restauracyi sali teatralnéj.

Do przeniesienia . . 31.200 „

Z przeniesienia . .	31.200 zł.
2) Na przeistoczenie i odnowienie sali teatralnéj w gmachu Skarbkowskim przeznacza się . . . . . pod warunkiem, jeżeli gmina miasta Lwowa równym przynajmniéj datkiem się przyczyni, a administracya fundacyi Skarbkowskiéj resztę kosztów restauracyi poniesie.	2.000 „
45. Teatr ruski pod zarządem Towarzystwa „Besida“ . . .	3.000 „
46. Towarzystwo muzyczne we Lwowie	1.800 „

47. Dla Akademii umiejętności preliminuje Wydział krajowy w myśl dotychczasowych uchwał wys. Sejmu dotacyę 10.000 zł.

Mimo krótkiego istnienia Akademia umiejętności ogarnęła już ruch naukowy różnych części kraju do tego stopnia, iż prace naukowe w różnych gałęziach umiejętności, a w szczególności obfite materyały historyczne już nagromadzone i opracowane, lata czekaćby musiały na wydawnictwo, gdyby wysoki Sejm Akademię przy dotychczasowych środkach materyalnych chciał nadal pozostawić. Z prawdziwą więc radością zaznaczyć należy tak znakomite dowody żywotności narodu, aby zaś dalszy jéj rozwój brakiem funduszów nie był krępowany — Komisya wnosi:

Wysoki Sejm uchwali:

Dotychczasową stałą dotacyę roczną Akademii umiejętności podwyższa Sejm z 10.000 zł. na	15.000 „
48. Na umorzenie kosztów budowy szkoły sztuk pięknych w Krakowie .	7.000 „
49. Czasopismo „Szkoła“	500 „
50. Szkoła żeńska w Jarosławiu	400 „
„ „ „ Kołomyi	400 „
„ „ „ Krakowie	2.500 „
„ „ „ Rzeszowie	400 „
„ „ „ Stanisławowie	400 „
„ „ „ Tarnowie	800 „
„ „ „ Wadowicach	400 „

W budżecie Rady szkolnéj krajowéj umieszczane bywały dotąd subwencye dla szkół żeńskich w klasztorze św. Tomasza i panien Augustyanek w Krakowie, zostały jednak obecnie ztamtąd usunięte z powodu, że w budżet rady szkolnéj wchodzą wyłącznie szkoły ludowe kosztem funduszu szkolnego w zupełności utrzymywane. Szkoły te nie są dla kraju chociażby tylko ze względów materyalnych obojętne, gdyż na wypadek ich zwinięcia fundusz szkolny krajowy musiałby nowe szkoły żeńskie własnym kosztem w ich miejsce zakładać. Aby im przeto dalszy ich byt zabezpieczyć, należy w mowie będące subwencye na fundusz krajowy przyjąć, dlatego Komisya wnosi:

Wysoki Sejm uchwali:

Dla szkoły żeńskiej św. Tomasza w Krakowie	500 „
Dla szkoły żeńskiéj u panien Augustyanek w Krakowie . .	500 „

Również wnosi komisya zamieszczenie w budżecie funduszu krajowego usuniętą z budżetu Rady szkolnéj subwencyę

dla szkoły u Dominikanów we Lwowie dla nauczyciela języka ruskiego	200 „
Do przeniesienia . .	67.000 „

Z przeniesienia . .	67.000	zł.
Na skutek petycyi PP. Bazylianek w Jaworowie l. 376 dla szkoły żeńskiéj w Jaworowie	300	„
Dla szkoły żeńskiéj PP. Klarysek w Starym Sączu . .	500	„
Towarzystwo tatrzańskie	400	„

B. Na cele gospodarstwa krajowego.

Zasiłek dla szkoły rolniczéj w Dublanach	7.000	„
„ „ „ „ w Czernichowie	7.000	„
Na pokrycie niedoboru funduszu szkoły weterynaryi . . .	1.010	„
Utrzymanie szkoły pospodarstwa lasowego (dodatek z funduszu krajowego)	6.400	„
Muzeum przemysłowe we Lwowie	2.000	„
„ „ w Krakowie	2 000	„
Komisya fizyograficzna w Krakowie 3.000 zł. / Na stypendya geologiczne 2.000 „ . . .	5.000	„
Stypendyum dla jednego ucznia weterynaryi z kosztami podróży .	260	„
Stypendya dla szkół pozakrajowych weterynaryi, rolnictwa i leśnictwa .	2.000	„
Stypendya dla uczniów szkoły rolniczéj w Dublanach . . .	1.000	„
„ „ „ „ parobkków „ . . .	1.000	„
„ „ „ „ gospodarstwa lasowego we Lwowie .	2 400	„

Petycya l. 238 Towarzystwa ogrodniczo-sadowniczo-pszczelniczego o roczny zasiłek w kwocie 2.000 zł.

Szkoła tego towarzystwa zjednała sobie już subwencyę c. k. Ministerstwa tudzież Towarzystwa agronomicznego, aby jéj zaś dalszy rozwój zabezpieczyć, Komisya budżetowa wnosi:

Dla Towarzystwa ogrodniczo-sadowniczo-pszczelniczego rocznie . .	700	„

C. Na cele wykształcenia i oświaty.

Rada szkolna krajowa na pokrycie niedoboru krajowego funduszu szkolnego według uchwał już zapadłych	251.747	.
Sześciu członków Rady szkolnéj po 1.200 zł.	7.200	„
Schmitt Henryk, członek Rady szkolnéj (remuneracya) . .	800	„

Na stypendya dla uczniów i uczennic seminaryów nauczycielskich i kursów przygotowawczych preliminuje Wydział krajowy w myśl dotychczasowych uchwał wys. Sejmu sumę 20.000 zł., z uwagi jednak, że brak nauczycieli szkół ludowych jest bardzo dotkliwy, że dla braku ich Rada szkolna krajowa nawet istniejących już szkół nie jest w stanie zreorganizować, a tém mniéj nowe szkoły tworzyć, Komisya budżetowa wnosi:

Wysoki Sejm uchwali:

Na stypendya dla uczniów i uczennic seminaryów nauczycielskich i kursów przygotowawczych „	30.000	„
Nawratil Arnolf chemik, stypendyum na rok 1877 jako rok drugi i ostatni	500	„

Petycya Edwarda Błotnickiego l. 173 o stypendyum dla syna jego, ucznia szkoły sztuk pięknych w Krakowie.

Do przeniesienia . .	396.217	„

Z przeniesienia . . . 396.217 zł.

Petentowi przyznawał już wysoki Sejm przez dwa lata po 300 zł., a ponieważ wykazuje się chlubnemi świadectwami, przeto komisya wnosi, aby wys. Sejm przyznać raczył Edwardowi Błotnickiemu dla kształcenia syna dalszy zasiłek 300 „

Suma rubryki VII . . . 396.517 „

Rubr. VIII. Na restauracyę pomników

w ogóle . . . . . 1.750 „

W podaniu dnia 26. marca do Wydziału krajowego do l. 7457. wniesionem, domaga się konserwator starożytności pan Łepkowski kwoty 6 000 zł. na utrzymanie pomników historycznych, zachodniéj części kraju.

Z uwagi jednak, że na restauracye pomników w całym kraju w ogóle jest już suma 1.750 zł. przeznaczona, Komisya w załatwieniu podania konserwatora p. Łepkowskiego wnosi, aby wys. Sejm w rubryce nadzwyczajnych wydatków na restauracyę kaplicy Batorego w katedrze na Wawelu, na kaplicę Zygmuntowską tamże, na grobowiec Długosza w kościele na Skałce, tudzież na pomniki kościoła w Bieczu kwotę . . . . . 3.000 „ przeznaczyć raczył.

Suma rubryki VIII. . . . 4.750 „

Rubr. IX. Kwaterunkowe żandarmeryi.

(Str. 11. Sprawozdawca p. Jaworski.)

W rubryce IX. a w pozycyach 77 aż do włącznie 93 w preliminarzu Wydziału krajowego wstawione koszta kwaterunkowe żandarmeryi na rok 1877 wynoszą 60.382 zł. Cyfra ta jest większą jak uchwalona przez w. Sejm na r. 1876 na ten sam cel kwota o 759 zł., które to podwyższenie uzasadnienie znajduje w pomnożeniu posterunków żandarmeryi i podwyższeniu niektórych czynszów.

Gdy zresztą kwota ta preliminowaną została na podstawie prawa organicznego c. k. żandarmeryi z 18. stycznia 1851 i na podstawie preliminarza przez c. k. komendę żandarmeryi przedłożonego a przez oddział rachunkowy Wydziału krajowego sprawdzonego, komisya budżetowa wnosi:

Wstawić w budżecie na rok 1877. „Koszta kwaterunkowe żandarmeryi kwotę 60.382 zł.

Rubr. X. Drogi.

(Str. 12—13. Sprawozdawca p. Jaworski.)

A. Koszta zarządu.

Dział ten, w pozycyach 94, 95, 96, 97, 98, zawiera płace urzędników i sług, ryczałty, remuneracye i zapomogi.

Wydatek na ten dział preliminowany jest w téj saméj wysokości, jak uchwalony przez

wys. Sejm na rok 1876, usprawiedliwiony zaś ilością tą samą urzędników i sług jak w roku zeszłym i przynależnemi im płacami i remuneracyami.

W pozycyi 97 mieszczą się także wydatki na narzędzia dla drożników, które w krótkim przeciągu czasu zniszczeniu podlegają, jak taczki, grabie, łopaty, kilofy itp. i z tego powodu niemniéj téż z powodu zaprowadzenia miary metrycznéj i zastósowania jéj przy narzędziach i naczyniach drożniczych, oszczędzenie jakiekolwiek w téj pozycyi jest niemożliwe.

Wydatek w pozycyi 98 preliminowany odpowiednio do zmniejszonéj przez wysoki Sejm sumy 4.500 zł.

Komisya wnosi zamieścić na koszta zarządu w budżecie na rok 1877. kwotę preliminowaną . . . . . 92.334 zł.

B. Nowe budowy i rekonstrukcye dróg.

Pozycya 99. oparta na uchwałach wysokiego Sejmu z 5. grudnia 1872. 13. października 1874 i 25. maja 1875. Jako wydatek nadzwyczajny na rok 1877. wnosi komisya umieścić na budowę i rekonstrukcyę dróg krajowych w budżecie preliminowaną kwotę . . . . . 500.000 „

C. Utrzymanie dróg.

Preliminowana przez Wydział krajowy na rok 1877 kwota w pozycyach od 100 do 129 włącznie, równa jest uchwalonéj przez wys. Sejm na utrzymanie 30. dróg krajowych w zeszłym roku kwocie 363.000 zł. i jako wydatek w granicach ścisłéj potrzeby niezbędny, usprawiedliwiona.

Komisya wnosi na koszta utrzymania dróg krajowych wstawić w budżet na rok 1877. . . . . 363.000 „

D. Zasiłki dla dróg powiatowych i gminnych.

W pozycyi 130. preliminuje Wydział krajowy na ten cel kwotę 70.000 równie jak uchwalona przez wys. Sejm w r. zeszłym. Jako konieczny dla rozwoju dróg niższéj kategoryi, tak bardzo w kraju potrzebnych i jako bodziec dla gmin i powiatów do tworzenia takich dróg, wydatek ten usprawiedliwiony.

Komisya wnosi umieścić na zasiłki dla dróg powiatowych i gminnych w budżecie na rok 1877. kwotę . . . . . 70.000 „

E. Myta na drogach krajowych.

(Str. 36.)

Komisya uznała za stosowne dla jaśniejszego poglądu na budżet i ułatwienia manipulacyi rachunkowéj wstawić w dział III. dochodów kwotę wpływającą z poboru lub wydzierżawienia myt na drogach krajowych, zaś w osobnym dziale

wydatków i w szczególnych pozycyach umieścić wydatki z poborem lub wydzierżawieniem myt połączonych, dzieląc je wedle istoty swéj na zwyczajne i nadzwyczajne.

Dla tego umieszcza się w pozycyi 131 sub *a*) usprawiedliwiony wydatek na budowę i utrzymanie domków mytniczych na rok 1877. jako wydatek nadzwyczajny z kwotą . . . . . 2.300 zł.

Jako wydatki zwyczajne umieszcza komisya:

sub *b*) w téj saméj pozycyi na koszta komisyjne kwotę . . . . . 2.000 „

wreszcie sub *c*) na przerwy z powodu szkód elementarnych kwotę . . 2.200 „

Budżet drogowy na rok 1877. wynosiłby wedle wniosku komisyi:

A. Koszta zarządu	92.334	zł.
B. Budowa i rekonstrukcya dróg .	500.000	„
C. Utrzymanie dróg . . .	363.000	„
D. Zasiłki dla dróg powiatowych i gminnych	70.000	„
E. Myta dróg krajowych . . .	6.500	„
Ogółem . .	1,031.834	„

Dochody z myt, które dotychczas odtrącano przy wykazie wydatków, osobno teraz są wstawione w rubryce dochodów, z kwotą . . . . . 160.000 zł.

Jeżeli od téj sumy dochodów z myt odtrąci się wydatki tak zwyczajne jak i nadzwyczajne z poboru myta połączone z kwotą . . . . . 6.500 „

pozostaje preliminowany przez Wydział kraj. czysty dochód z myt w kwocie . 153.500 „

wyższy zatem czysty dochód z myt na rok 1877 jak uchwalony na r. 1876 o . 8.500 „

Strąciwszy zaś od ogólnéj przez komisyą przyjętéj sumy wydatków na drogi krajowe . . . . . 1,031.834 „

dochód z myt z kwotą . . . . . 160.000 „

pozostaje do pokrycia . . . . . 871.834 „

na rok 1876 uchwalono . . . . . 880.334 „

preliminowany na rok 1877 wydatek na drogi krajowe jest przeto mniejszy jak uchwalony na rok 1876. o . . . . . 8.500 „

Rubr. XI. Dotacye dla zakładów krajowych.

(*Str. 14. Sprawozdawca p. O. Hausner.*)

Dotacya dla zakładów krajowych okazuje się według preliminarza Wydziału krajowego na r. 1877. o 52.918 zł. wyżéj preliminowaną, niżeli w r. 1876, jeżeli uwzględniamy jedynie wydatki téj rubryki, zaś okazuje się o 59.459 zł. wyżéj preliminowaną, jeżeli wciągniemy w obrachunek ubytek całkowity dochodu szpitali w kwocie 6.541 zł., umieszczony w budżecie na r. 1876 w rubr. IV. dochodów funduszu krajowego. W budżecie na r. 1876 preliminował bowiem Wydział krajowy sumę 170.605 zł. natomiast w budżecie na r. 1877. wstawił sumę 223.523 zł. wydatków.

Do tego znacznego podwyższenia wydatków przyczyniły się przedewszystkiém przeniesienie oddziału obłąkanych do zakładu w Kulparkowie i zaprowadzenie oddzielnéj gospodarki w tym zakładzie, daléj uchwałą Sejmu z dnia 22. maja 1875. spowodowane podwyższenie płac i emolumentów służby szpitali etatem nieobjętéj, nareszcie ubytek w dochodach z kapitałów szpitali św. Łazarza

i św. Ducha w Krakowie, w części przeznaczonych na budowę nowego szpitala w Krakowie, w myśl uchwały w. Sejmu z dnia 17. października 1871.

Komisya budżetowa po należytem zbadaniu wynikłości z r. 1875, w chwili ułożenia preliminarza Wydziału krajowego jeszcze nie zestawionych, obniżyła sumę 223.523 zł. preliminowaną przez Wydział krajowy do sumy 206.252 zł., zatem o 17.271 zł. Uczyniła mianowicie te obniżenia w rubryce III. i rubryce VIII., pozycyach 38 b) i 44. wydatków funduszu chorych w ogólnym szpitalu Lwowskim (Lit. C.), w rubryce VIII. pozycyi 43. wydatków funduszu położnic tego szpitala (Lit. D.), w rubr. III. i rubr. VIII. poz. 34, 36. i 37. wydatków funduszu obłąkanych w Kulparkowie (Lit. E.), w rubr. VI. wydatków funduszu podrzutków we Lwowie (Lit. F.) i w rubr. XV. wydatków funduszu położnic i podrzutków szpitalu św. Łazarza w Krakowie (Lit. H.).

I. Szpital główny we Lwowie.

a. Fundusz chorych. (Lit. C.)

W rubryce I. (Płace i emolumenta etatowe) Wydział krajowy preliminował o 1.211 zł. więcéj niż przeszłego roku. To podwyższenie jest usprawiedliwione dodatkami pięcioletnimi, przypadającymi na r. 1877. tudzież wynikiem nowego dzielnika, obecnie rozliczonego już tylko na dwa fundusze.

Gdy zaś systemizowanie siódmego prymaryusza uchwałą wysok. Sejmu zostało odrzucone a zatem w poz. 2. odpada kwota 1.200 zł., która natomiast umieszcza się w rubr. II. jako płaca naczelnika oddziału chirurgicznego, przeto komisya wnosi wstawić zamiast 26.124 zł. przez Wydział kraj. preliminowanych,— kwotę 24.924 zł. w rubryce wydatków zwyczajnych.

Załatwiając petycyę pisarza Eustachego Jezierskiego, (l. 73), który przed stabilizacyą, uchwałą 22. maja 1875. spowodowaną, pobierał 500 zł stałéj płacy i 125 zł. osobistego dodatku zaś po stabilizacyi pobiera 600 zł. a zatem o 25 zł. mniéj, komisya wnosi wstawić w rubryce wydatków nadzwyczajnych poz. 10. dla p. Eustachego Jezierskiego jako osobisty dodatek kwotę 25 zł. w. a.

Petycyę pisarza Alexandra Czajkowskiego (l. 73) komisya wnosi przekazać Wydziałowi krajowemu do możliwego uwzględnienia osobistym dodatkiem.

Petycyę prymaryusza dr. Jana Chądzyńskiego, l. 361, o przyznanie pięciolecia od r. 1872. komisya wnosi odstąpić Wydziałowi krajowemu do załatwienia w myśl uchwały z 22. maja 1875.

W rubr. II. (Koszta utrzymania osób nieetatowych) Wydział krajowy preliminował o 4.277 zł. więcéj, niż zeszłego roku, gdy na mocy uchwały z 22. maja 1875 służbie przyznano wyższą płacę. Komisya wnosi wstawić w rubr. wydatków nadzwyczajnych kwotę 1.200 zł. jako płacę naczelnika Oddziału chirurgicznego, dra Szeparowicza. W całéj rubr. II. komisya zatem wnosi wstawić zamiast 27.945 zł. preliminowanych przez Wydział krajowy, kwotę 29.145 zł.

Rubrykę III. wydatków (Substytucye), w któréj Wydział krajowy preliminował 500 zł., Komisya budżetowa wnosi wykreślić, równie jak odnośne rubryki w innych funduszach szpitalnych, gdy sekundaryusze są obowiązani do zastępywania prymaryuszów, w razie urlopu lub choroby tychże bez osobnego wynagrodzenia.

W rubryce VIII. (Koszta gospodarcze) Wydział krajowy preliminował 76.034 zł., komisya zaś wnosi wstawić 72.729 zł., t. j. o 3.305 zł. mniéj, a mianowicie:

W poz. 38. b) (Pieczywo), zamiast preliminowanych 5.000 zł. komisya ze względu na wynikłość r. 1875 (4.276 zł.) wnosi wstawić kwotę 4.500 zł. (o 500 zł. mniéj).

W poz. 43. (Drzewo opałowe) Wydział krajowy preliminował 9.305 zł. Gdy ceny 16 zł. 80 ct. za sąg bukowy, 13 zł. 70 ct. za sąg brzozowy i 11 zł. 70 ct. za sąg sosnowy z końca roku 1875., które służyły za podstawę preliminowanéj kwoty, były wyjątkowe i już dzisiaj są znacznie niższe, gdy daléj wynikłość z r. 1875 okazuje tylko 5.022 zł., uwzględniając jednak, że po opróżnieniu części szpitala, zajętéj przez obłąkanych, koszt opalania téj części przypada na fundusz chorych, komisya wnosi wstawić kwotę 6.500 zł. (o 2.805 zł. mniéj).

Pozycya 39. (Wikt lekarza dyżurnego) 325 zł
„ 42. (Pralnia) 3.888 zł.
„ 45. (Oświetlenie) 2.016 zł.

komisya wnosi wstawić bez zmiany, gdy wyżéj preliminowane kwoty tych pozycyj polegają jedynie na rozliczeniu nowego dzielnika na dwa (zamiast na trzy) fundusze.

Przy pozycyach 40. (Sprzęty) 2.200 zł. i 41. (Bielizna i pościel) 7.500 zł. komisya wnosi, aby wys. Sejm wstawił te kwoty bez zmiany, lecz polecając Wydziałowi krajowemu, aby w przyszłorocznym preliminarzu podzielił te dwie pozycye na rubrykę zwyczajnych wydatków (potrzeby coroczne) i nadzwyczajnych (koszt nowo sprawionych sprzętów i bielizny).

W rubryce IX. (Koszta sanitarne.) Komisya wnosi przenieść kwotę 120 zł. wydatków, w pozycyi 49. (Przyrządy dla gabinetu chemicznego) do rubryki wydatków nadzwyczajnych.

W rubryce III. dochodów, w pozycyi 6. (Zwroty od funduszu krajowego) Wydział krajowy preliminował 80.000 zł. Wynikłość z r. 1874 wykazuje wprawdzie tylko 67.873 zł. takich zwrotów, lecz skutkiem przeniesienia kosztów leczenia ubogich chorych w całości na fundusz krajowy, spodziewać się należy w r. 1877 znaczniejszego dochodu, przeto komisya wnosi: wstawić bez zmiany preliminowaną przez Wydział krajowy kwotę 80.000 zł.

Komisya budżetowa wnosi zatem:

Wysoki Sejm raczy przyjąć budżet funduszu chorych szpitala ogólnego we Lwowie następująco:

Wydatki zwyczajne	153.185	zł.
„ nadzwyczajne	1.345	„
razem wydatki .	154.530	„
Dochody	133.284	„
zatem niedobór . .	21.246	„

który dotacyą z funduszu krajowego pokryć należy.

b. Fundusz położnic (lit. D.)

Gdy wydatki tego funduszu przez Wydział krajowy zostały tylko o 135 zł. wyżéj preliminowane niż na r. 1876, gdy podwyższenia kwot w pojedyńczych rubrykach (I., II.) usprawiedliwione są uchwałą Sejmu z 22. maja 1875, komisya budżetowa wnosi je wstawić bez zmiany, z wyjątkiem rubryki VIII. poz. 43. (Drzewo opałowe.) Z powodów przy pozycyi odnośnéj oddziału chorych przytoczonych, komisya wnosi wstawić zamiast 925 zł. przez Wydział krajowy preliminowanych, kwotę 700 zł.

Komisya budżetowa wnosi przeto: Wys. Sejm raczy przyjąć budżet funduszu położnic szpitala ogólnego we Lwowie następująco:

Wydatki	14.490	zł.
Dochody	970	„
zatem niedobór . .	13.520	„

do pokrycia z funduszu krajowego.

2. Zakład obłąkanych w Kulparkowie.

Wydatki tego Zakładu preliminował Wydział krajowy w kwocie 132.630 zł. czyli o 34.001 zł. wyżéj, niż w zeszłym roku. To bardzo znaczne podwyższenie po największéj części jest usprawiedliwione zaprowadzeniem osobnéj administracyi i odrębnéj gospodarki w oddzielnym, obszernym budynku, po części zaś jest prostém następstwem uchwały z 22. maja 1875. Jednak komisya budżetowa wystarała się o wynikłość z r. 1875, która obejmuje już prawie 8 miesięcy osobnéj gospodarki i tam, gdzie ta wynikłość lub inne powody wskazywały możność obniżenia wydatków, komisya je poleciła, razem w kwocie 6.266 zł.

W rubryce I. (Płace i emolumenta etatowe.) Wydział krajowy preliminuje 12.180 zł. czyli o 800 zł. więcéj niż na r. 1876, (tj. dodatek osobisty dla dyrektora.) Komisya wnosi wstawienie téj kwoty bez zmiany.

Nad petycyami rządcy Władysława Dyszkiewicza (l. 205), pisarza Karola Kality (l. 350), odźwiernego Jakóba Sterniuka (l. 295) i woźnego Wincentego Rudnickiego (l. 296) o przyznanie wiktu w dwóch porcyach. komisya wnosi przejście do porządku dziennego.

W rubryce II. (Płace i emolumenta osób nieetatowych.) Kwota preliminowana na r. 1877 20.950 zł. jest o 7.141 zł. wyższą od kwoty w budżecie na r. 1876 umieszczonéj. To podwyższenie, o ile się tyczy pozycyi 10téj: płace kapelanów 936 zł. i pozycyi 14.: służby z wiktem i ubiorem 16.782 zł. jest prostém następstwem uchwały 22. maja 1875, zaś pozycye 12. i 13 nauczyciele stolarstwa i krawiectwa, razem 836 zł. wynoszące, wstawione skutkiem rozporządzenia Wydziału krajowego l. 19,629/1875, są wielce pożyteczne a nawet produkcyjne, i już dzisiaj zwracają w rubryce kosztów gospodarczych koszt łożony w téj rubryce, zważywszy, że ci nauczyciele kierując robotami obłąkanych w warstatach Zakładu; że te roboty (ławki, ubior płócienny służby) są wykonane za połowę ceny, żądanéj przez rzemieślników, komisya zatem wnosi wstawić bez zmiany kwotę 20.950 zł.

Rubrykę III. Substytucye wraz z kwotą 200 zł., preliminowaną przez Wydział krajowy, komisya wnosi wykreślić z powodów przy téj saméj rubryce oddziału chorych przytoczonych.

W rubryce VII. (Remuneracye) preliminowano 560 zł., o 300 zł. więcéj niż na rok 1876, co Wydział krajowy słusznie usprawiedliwia rozlicznémi czynnościami koniecznémi w nowo zaprowadzonym Zakładzie. Gdy wynikłość z r. 1874 przewyższa o 52 zł. preliminowaną kwotę, komisya wnosi wstawić 560 zł. bez zmiany.

W rubryce VIII. poz. 29. (Wyżywienie) preliminowano 40.060 zł. tak jak na r. 1876. Jakkolwiek wynikłość r. 1875 (40.093 zł.), w którym obłąkani dopiero 8 miesięcy w nowym Zakładzie umieszczeni byli, każe się domyśleć, że ta kwota w r. 1877 prawdopodobnie przekroczoną będzie, jednak komisya, nie poczuwając się do obowiązku podwyższenia kwot preliminowanych, wnosi wstawić bez zmiany 40.060 zł.

W pozycyi 30. (Sprzęty) preliminowano 2.000 zł., o 688 zł. więcéj niż na r. 1876. Ta kwota okaże się prawdopodobnie w Zakładzie nie całkiem ukończonym niedostateczną do uzupełnienia potrzebnych sprzętów, komisya jednak, nie uważając wynikłości r. 1875 o 2.026 zł. za pewną podstawę obliczenia, wnosi, aby wys. Sejm przyjął kwotę 2.000 zł. bez zmiany, lecz aby polecił Wydziałowi krajowemu wstawienie osobnéj kwoty na sprawienie nowych sprzętów w rubryce nadzwyczajnych wydatków w preliminarzu na r. 1878.

W pozycyi 31. (Bielizna i pościel) preliminowano 6.000 zł., o 1.000 zł. więcéj niż na r. 1876. Komisya przekonawszy się naocznie, że kwota wydana w r. 1875 (5,166 zł.) nie zdołała zaradzić dotkliwemu niedostatkowi w bieliźnie, wnosi wstawić 6.000 zł bez zmiany, lecz zarazem wnosi polecić Wydziałowi kraj. wstawienie kwoty potrzebnéj do sprawienia nowéj bielizny w rubryce nadzwyczajnych wydatków w preliminarzu na r. 1878.

W pozycyi 32. (Pralnia) komisya uważa kwotę preliminowaną 2.000 zł. o 424 zł. wyższą od zeszłorocznéj, za usprawiedliwioną zaprowadzeniem osobnéj pralni.

W pozycyi 34. (Drzewo opałowe) kwotę 10.230 zł. preliminowaną przez Wydział krajowy komisya uważa za bardzo wygórowaną, gdy ceny drzewa które służyły za podstawę do preliminowania, już znacznie się zniżyły, i prawdopodobnie w roku 1877 dalekie będą od wyjątkowéj wysokości r. 1875, daléj, gdy w wyjaśnieniach do téj pozycyi (str. 50. Preliminarz E.) potrzeb opałowego drzewa kulparkowskiego Zakładu przyjęta jest jako równa potrzebie szpitala ogólnego lwowskiego wraz z filią dla położnic, czego przypuścić nie można wobec faktu, że Zakład kulparkowski liczy tylko 350 łóżek, i mieści w sobie 76 urzędników i sług, gdy szpital ogólny lwowski wraz z filią liczy 636 łóżek i 102 urzędników i sług mieszkających w nim, nareszcie ze względu na wynikłość r. 1875, w którym obłąkani już 8 miesięcy w nowym Zakładzie mieszkali, w kwocie 3.499 zł. Z tych powodów komisya wnosi wstawić tylko kwotę 5.000 zł.

W pozycyi 35. (Oświetlenie) preliminowano 2.250 zł. na podstawie wynikłości r. 1875; komisya wnosi pozostawić ją bez zmiany.

W pozycyi 36. (Utrzymanie ogrodu i ogrodnika) preliminowano 1.700 zł. Zważywszy, że kwota przeciętna lat 1873 — 1875 = 1.620 zł., obejmująca nietylko utrzymanie, ale i założenie ogrodu, nie może służyć za słuszną podstawę, ale raczéj kwota r. 1875 = 1.381 zł.; zważywszy daléj, że zatrudnienie obłąkanych przy robotach ogrodniczych, już ze względów hygienicznych wielce wskazane, zmniejszy znacznie koszta obrobienia ogrodu, komisya wnosi wstawić tylko 1.300 zł.

W pozycyi 37. (Utrzymanie 4 koni i 2 furmanów) kwotę preliminowaną 1.836 zł. z powodu zbyt wielkich ilości owsa i siana wyrachowanych, i zbyt wysokich cen za podstawę obrachunku wziętych, komisya uważa za wygórowaną, i wnosi natomiast wstawić 1.400 zł.

W rubryce IX. poz. 41. (Koszta sekcyonowania zmarłych) preliminowano kwotę 300 zł. Gdy koszta urządzenia prosektoryum, które się pod powyższą nazwą mieszczą, są jednorazowe; komisya wnosi wstawić kwotę 300 zł. w rubrykę wydatków nadzwyczajnych.

W rubryce XII. poz. 46. (Assekuracya budynków) preliminowaną kwotę 200 zł. komisya wnosi wstawić bez zmiany, lecz zarazem wnosi: Wys. Sejm raczy uchwalić: Zwraca się uwagę Wydziału krajowego na konieczność ubezpieczenia ruchomości dotąd nie asekurowanych.

W rubryce XIII. (Koszta utrzymania filii Zakładu w Żółkwi i w Przemyślu) kwotę preliminowaną 22.577 zł., o 8.052 zł. wyższą od przeszłorocznéj, z powodu założenia nowéj filii w Przemyślu komisya wnosi wstawić w rubrykę wydatków nadzwyczajnych, daléj wnosi: Wys. Sejm raczy uchwalić:

1. Wzywa się Wydział krajowy, aby wprzód, zanim urządzi pod jakąkolwiek nazwą Zakłady nowe dla pomieszczenia i leczenia obłąkanych, przedłożył Sejmowi odpowiedni wniosek.

2. Poleca się Wydziałowi krajowemu, aby przedłożył wys. Sejmowi wnioski względem utrzymania lub zwinięcia filii Zakładu obłąkanych w Żółkwi i w Przemyślu, a w razie ich utrzymamania, względem uregulowania ich stosunku do Zakładu głównego w Kulparkowie.

W rubryce XVI. poz. 57. (Książki i Czasopisma dla chorych) kwotę 300 zł. Komisya ze względów leczniczych wnosi wstawić bez zmiany.

W pozycyi 59. (Rozmaite) preliminowano 1.000 zł. Ze względu na cele nieprzewidziane, często zdarzające się w Zakładzie, który ledwie swą działalność rozpoczął, komisya wnosi wstawić je bez zmiany.

W dochodach preliminowano 15.384 zł., o 700 zł. więcéj niż na r. 1876, z powodu nowo utworzonego dochodu z propinacyi. Komisya wnosi wstawić tę kwotę bez zmiany.

Komisya budżetowa wnosi: Wys. Sejm raczy przyjąć budżet Zakładu obłąkanych w Kul-parkowie następująco:

Wydatki zwyczajne	103.487 zł.
„ nadzwyczajne	22.877 „
Razem . .	126.364 „
Dochody	15.384 „
Przeto niedobór	110.980 „

który zostaje do pokrycia z funduszu krajowego.

3. Fundusz podrzutków we Lwowie (lit. F.)

Wydatki tego funduszu skutkiem uchwały Sejmu z roku 1872 ulegają ciągłemu zmniejszeniu się.

W rubryce I. Płace urzędników, preliminowano 946 zł., o 1.008 zł. mniéj niż na r. 1876, gdyż zwinięto posadę kasyera, i pozostał tylko jeden dyurnista załatwiający wypłaty.

W rubryce VI Koszta utrzymania dzieci, Wydział krajowy preliminował kwotę 20.000 zł. Gdy zaś zmniejszenie się tych kosztów skutkiem ubytku dzieci corocznie w bardzo znacznych rozmiarach postępowało, tak, że w r. 1874 wydano za utrzymanie dzieci jeszcze 27.063 zł., zaś w r. 1875 już tylko 20.169 zł., lub o 26% mniéj, przeto na r. 1877 co najmniéj 20% ubytku przyjąć można, zatem komisya wnosi wstawić kwotę 16.000 zł.

Wszystkie inne rubryki II do V i VII do VIII są niżéj preliminowane, niżeli na r. 1876.

Komisya budżetowa wnosi przeto: Wys. Sejm raczy przyjąć budżet funduszu podrzutków we Lwowie następująco:

Wydatki: 17.746 zł., a gdy ten fundusz żadnych dochodów nie posiada, całą tę kwotę fundusz krajowy ponosi.

4. Fundusz szpitala Św. Łazarza w Krakowie.

a) Oddział chorych (lit. G.)

W rubryce II. wydatków (płace i emolumenta osób nieetatowych), preliminowano 15.728 zł., o 2.713 zł. więcéj niż na r. 1876 z powodu, iż podwyższono koszt żywienia Sióstr Miłosierdzia i służby, mianowicie koszt żywienia jednéj Siostry o 2 zł. 80 ct. miesięcznie a koszt żywienia jednego sługi o 2 zł. 38½ ct. miesięcznie. Pomnożenie liczby dyurnistów o jednego stało się konieczne przez zaprowadzenie własnéj administracyi; komisya zatem wnosi wstawić bez zmiany kwotę 15.728 zł.

W rubryce VIII. koszta gospodarcze preliminowano 24.457 zł., o 2.410 zł. więcéj niż na rok 1876. To podwyższenie pochodzi prawie całkowicie z pozycyi 29. żywienie chorych, które według wynikłości całorocznéj (1. października 1874 do 1. października 1875) o 2.200 złr. wyżéj preliminowano. Znaczne powiększenie liczby dni leczenia i drożyzna wzmagająca się niektórych artykułów żywności usprawiedliwia to podwyższenie, komisya zatem wnosi wstawić kwotę 24.457 zł.

W rubryce I. dochodów (Odsetki od kapitałów) preliminowano 8.146 zł., o 7.570 zł. mniéj niż na r. 1876, dla prawdopodobnego zużycia części kapitałów przeznaczonych w myśl uchwały z 17. października 1871 na budowę nowego szpitala.

Komisya wnosi wstawić bez zmiany kwotę 8.146 zł.

W rubryce III. Zwroty kosztów leczenia, preliminowano 35.000 zł., o 1.000 zł. więcéj, niż na r. 1876, według wynikłości 3letniego przeciętnego dochodu (1873—1875); komisya wnosi wstawić tę kwotę bez zmiany.

Komisya budżetowa wnosi zatém, aby Wys. Sejm raczył przyjąć budżet oddziału chorych szpitala św. Łazarza bez zmiany następująco:

Wydatki zwyczajne:	57.484 zł.	
„ nadzwyczajne:	667 „	
razem	58.151 zł.	
Dochody	52.671 „	
Niedobór	5.480 zł.,	który zostaje do pokrycia z funduszu krajowego.

Nad petycyą l. 380 Antoniny Osińskiéj, wdowy po kanceliście przy szpitalu św. Łazarza o pensyę lub roczny datek z łaski, komisya budżetowa wnosi przejść do porządku dziennego.

b) Oddział położnic i podrzutków (lit. H.)

W rubryce II. i VIII. wydatków kwoty wyżéj preliminowane o 1.214 zł. i 1.076 zł. pochodzą z tych samych przyczyn, które przy odnośnych rubrykach oddziału chorych zostały przytoczone, gdy przeważna część tych rubryk jest wspólną w obu oddziałach i rozrachowuje się według dzielnika. Komisya wnosi pozostawić te kwoty bez zmiany.

W rubryce XV. wydatków. Koszta utrzymania podrzutków, Wydział krajowy preliminował kwotę 15.300 zł. według wynikłości r. 1875 (15.400 zł.) Zważywszy zaś, że z powodu nieprzyjmowania dalszego podrzutków skutkiem uchwały r. 1872 te koszta z każdym rokiem i coraz więcéj się zmniejszają, tak iż w r. 1873 wynosiły jeszcze 23.316 zł., w r. 1874. 20.789 zł. (o 11% mniéj), w r. 1875. zaś tylko 15.400 zł. (o 26% mniéj); można co najmniéj w dwóch latach przypuścić dalsze zmniejszenie o 20%. Komisya zatém wnosi wstawić w tę rubrykę kwotę 12.300 zł.

W rubryce I. dochodów; odsetki od kapitałów, preliminowano o 939 zł. mniéj niż na rok 1876 z powodu przytoczonego przy odnośnéj rubryce oddziału chorych.

W rubryce III. dochodów preliminowano 5.100 zł. o 1.400 zł. mniéj niż na r. 1876 na podstawie wynikłości trzyletniéj i z uwzględnieniem zmniejszenia się liczby podrzutków.

Komisya budżetowa zatém wnosi: Wys. Sejm raczy przyjąć budżet oddziału położnic i podrzutków szpitala św. Łazarza następująco:

Wydatki zwyczajne	34.073 zł.	
„ nadzwyczajne	333 „	
razem	34.406 zł.	
dochody	6.983 „	
niedobór	27.423 zł.,	który zostaje do pokrycia z funduszu krajowego.

5. Fundusz szpitala św. Ducha w Krakowie.

a. Oddział syfilitycznych (lit. J.)

W rubryce II. wydatków. Płace i emolumenta osób nieetatowych, preliminowano 5.698 zł., o 687 zł. więcéj niż na r. 1876 dla tych samych powodów, jak w szpitalu św. Łazarza, to jest, dla większego kosztu żywienia sióstr Miłosierdzia i służby i dla pomnożenia liczby dyurnistów.

W rubryce VIII. Koszta gospodarcze, preliminowano 13.776 zł., o 1.202 zł. więcéj niż na r. 1876, według wynikłości całorocznéj od zaprowadzenia własnéj gospodarki z uwzględnieniem wzrastającéj liczby chorych.

W rubryce IX. poz. 28. Lekarstwa, preliminowano 1.333 zł., czyli o 733 zł. więcéj niż na r. 1876. To podwyższenie opiera się na wynikłości r. 1874/75. Zważywszy, że na 1 dzień leczenia przypada 4 ct. za lekarstwa, co przy wyjątkowo silnéj medykacyi w chorobach syfilitycznych, nie można uważać za zbyt wielką przeciętną kwotę, komisya budżetowa wnosi wstawić tę kwotę bez zmiany.

W rubryce XIII. Czynsz za lokalności szpitalne, preliminowano 4.000 zł. o 1.980 złr. więcéj niż na rok 1876, wedle kontraktu zawartego 1. października 1875 na trzy lata z gminą miasta Krakowa.

W rubryce I. dochodów. Odsetki od kapitałów. preliminowano o 95 złr. mniéj dla przeznaczenia części kapitałów na budowę nowego szpitala. Komisya budżetowa zatém wnosi: Wysoki Sejm raczy przyjąć budżet oddziału syfilitycznych szpitala św. Ducha w Krakowie następująco:

Wydatki	.	30.689 zł.
Dochody	.	26.278 „
Niedobór	.	4.411 zł., który zostaje do pokrycia

z funduszu krajowego.

b. Oddział obłąkanych (lit. K.)

Podwyższenia kwot w rubrykach II. (+802 zł.), VIII. (+476 zł.) IX. (+492 zł.) i XIII. wydatków (+1.000 zł.) i obniżenie rubryki I. dochodów (—72 zł.) pochodzą z powodów przytoczonych przy odnośnych rubrykach oddziału syfilitycznych, gdy koszta te i dochody są tym oddziałom wspólne i bywają obliczone wedle dzielnika. Komisya budżetowa zatém wnosi: Wysoki Sejm raczy przyjąć budżet oddziału obłąkanych szpitala św. Ducha w Krakowie następująco:

Wydatki	.	20.141 zł.
Dochody	.	14 695 „
Niedobór	.	5.446 zł. do pokrycia z funduszu krajowego.

Nad petycyą Ignacego Świerzbińskiego, rządcy szpitala św. Ducha l. 210 o ekwiwalent za pomieszkanie i opał, komisya wnosi przejść do porządku dziennego.

Streszczając tedy rezultaty rubryki XI. wydatków funduszu krajowego, otrzymujemy następujące zestawienie:

Rubryka XI. Dotacye dla zakładów krajowych.

poz 132.	Szpital główny we Lwowie:		34.766 zł.
	a) Oddział chorych	21.246 zł.	
	b) Oddział położnic	13.520 „	
poz. 133.	Zakład obłąkanych w Kulparkowie , ...		110.980 „
„ 134.	Fundusz podrzutków we Lwowie		17.746 „
„ 135.	Szpital św. Łazarza w Krakowie		32.903 „
	a) Oddział chorych	5.480 zł.	
	b) Oddział położnic i podrzutków	27.423 „	
poz. 136.	Szpital św. Ducha w Krakowie		9.857 „
	a) Oddział syfilitycznych	4.411 zł.	
	b) Oddział obłąkanych	5 446 „	
	Suma wydatków rubryki XI.		206.252 zł.

Komisya budżetowa przeto wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić: Na dotacye zakładów krajowych wstawia się kwotę 206.252 zł.

Rub. XII. Wydatki na szupaśnictwo.

(Str. 14. Sprawozdawca p. Jaworski).

Wydział krajowy wstawia w swym preliminarzu na pokrycie tych wydatków ryczałt w kwocie 25.000 zł. Wydatki te nie mogą ani w preliminarzu ani w budżecie być ujęte w pewną cyfrę z powodu, że zarządzenie Wydziału krajowego z dnia 26. listopada 1875 L. 25744 od 1. stycznia 1876 obowiązuje, przeto koszta szupasowania i koszta zarządu, przy stacyach szupasowych nie dadzą się obliczyć dokładnie.

Komisya budżetowa sądzi, że w przybliżeniu przez Wydział krajowy podana kwota wydatków na szupaśnictwo wewnątrz kraju jest za wysoką, co zresztą i Wydział krajowy sam dopuszcza wzmiankując, że koszta te „co najwięcéj“ 20.000 zł. wynosić będą. Przytém jest komisya zdania, że koszt zwrotów szupasowych innym funduszom krajowym płaconych, choć w części pokrycie znajdzie w zwrotach od obcych Wydziałów krajowych.

Z tych powodów mniema komisya, by preliminowaną na koszta szupaśnictwa wewnątrz kraju 20.000 zł. obniżyć na 18.000 zł., zaś kwotę preliminowaną na zwroty obcym Wydziałom krajowym 5.000 zł. obniżyć na 2.000 zł. i wnosi:

Wstawić w budżecie na rok 1877 jako wydatki na szupaśnictwo łączną kwotę 20.000 zł.

Rub. XIII. Rozmaite.

(Str. 14. Sprawozdawca p. Dr. Zyblikiewicz).

Poz. 138. Do rozporządzalności Wydziału krajowego . . . . 30.000 zł.

Poz 139. Na pokrycie skradzionych pieniędzy w Wydziale powiatowym w Jaśle . . . . . 1.863 „

Poz. 140. Na koszta prowadzenia dalszéj budowy zakładu obłąkanych w Kulparkowie . . . . . 7.500 „

Poz. 141. Na dokończenie rekonstrukcyi latryn w szpitalu lwowskim . 5 600 „

Poz. 142. Zakładowi moralnie zaniedbanych chłopców pod nazwą zakładu św. Józefa w Krakowie“ wedle uchwały W. Sejmu z dnia 28. Marca 1876 . 1.000 „

Poz. 143. Komitetowi wsparcia XX. Unitów Chełmskich, zasiłek wedle uchwały W. Sejmu z dnia 28. marca 1876 . . . . . 3.000 „

Poz. 144. W załatwieniu petycyi L. 179 Emila Partyckiego, redaktora czasopisma „Gazeta szkolna“ wydawanego w języku ruskim, o zapomogę 500 zł. Komisya budżetowa przystępując do zdania komisyi edukacyjnej, uchwaliła wstawić do preliminarza w dziale wydatków nadzwyczajnych pozycyę następującą:

Zapomoga p. Emilowi Partyckiemu redaktorowi gazety szkolnéj na wydawanie rzeczonego pisma jako datek jednorazowy . . . . . 500 „

Poz. 145. W załatwieniu petycyi L. 191. komisyi dla układania ruskich książek szkolnych, o 2.000 zł. na nakład książek ruskich szkolnych dla szkół średnich, komisya budżetowa przystępując do zdania komisyi edukacyjnéj, uchwaliła wstawić do preliminarza funduszu krajowego pozycyę następującą:

„Do rozporządzenia Rady szkolnéj krajowéj na wydawnictwo ruskich książek szkolnych dla szkół średnich“ . . . . . 2.000 „

Poz. 146. Komitet opiekujący się przytuliskiem dla małych opuszczonych dzieci we Lwowie w petycyi do L. 268 prosi o pomoc pieniężną.

Ze względu na cele humanitarne tej instytucyi utrzymywanéj funduszami prywatnymi, komisya wnosi:

Przyznaje się proszącemu komitetowi jednorazowy zasiłek w kwocie . 400 „

Suma rubryki XIII. 51.863 zł.

Fundusz policyjny.

Sprawozdawca p. Dr. Zyblikiewicz.

Wydział krajowy preliminuje na r. 1877 wydatki funduszu policyjnego czyli zakładu robót przymusowych w kwocie . . . . . 1.525 zł.

t. j. kwotę równą uchwalonej na rok 1876,

zaś w dochodach kwotę . . . . . 7.761 „

a zatém mniéj o 140 zł. aniżeli w r. 1876, ponieważ wedle ścisłego obliczenia, i przez spłatę raty przypadłéj od ceny kupna realności św. Magdaleny zwanéj, kapitał dłużny należący od c. k. Skarbu państwa, a zatém i procent się zmniejszył.

Komisya zbadawszy szczegółowo pozycye dochodów i wydatków, uznaje za usprawiedliwione i wnosi: Wysoki Sejm raczy uchwalić:

dochody w sumie	7.761 „
wydatki „	1.525 „
nadwyżka dochodów	6.236 zł.

Zebranie sumaryczne.

Fundusz krajowy.

Dochody

1.	Z odnajmu ubikacyj sejmowych	1.200 zł.
2.	Odsetki od pieniędzy chwilowo umieszczonych na procent	5.300 „
3.	Z myt na drogach krajowych	160.000 „
4.	Nadwyżki dochodów od zakładów dotowanych	— —
5.	Część pozostałości z rachunków po ich zamknięciu z końcem roku budżetowego 1875	37.823 „
6.	Zwroty zaliczek z lat dawniejszych	42.000 „
7.	Rozmaite dochody	2.772 „
	Suma dochodów	249.095 zł.

W y d a t k i.

1.	Koszta reprezentacyi kraju	148.443 zł.
2.	„ zarządu	194.852 „
3.	„ leczenia ubogich	300.000 „
4.	„ szczepienia	26.300 „
5.	„ sanitarne	38.500 „
6.	Zasiłki dla zakładów dobroczynności	13.402 „
7.	„ „ naukowych i wychowania publicznego	396.517 „
8.	Utrzymanie pomników historycznych	4.750 „
9.	Kwaterunkowe żandarmeryi	60.382 „
10.	Drogi krajowe	1,031.834 „
11.	Dotacye dla zakładów krajowych	206.252 „
12.	Wydatki na szupaśnictwo	20.000 „
13.	Rozmaite wydatki	51.863 „
	Suma wydatków	2,493.095 zł.
	W porównaniu z dochodami	249.095 „
	okazuje się niedobór w kwocie	2,244.000 zł.

który należy pokryć dodatkami do podatków.

Z powodów na wstępie wypowiedzianych, komisya oświadcza się za zatrzymaniem dotychczasowych dodatków do podatków, i przedkłada następujące wnioski:

„Uchwała finansowa o pokryciu niedoborów funduszu krajowego na rok administracyjny 1877:

I. Na pokrycie niedoboru funduszu krajowego na rok administracyjny 1877 uchwala Sejm dodatki do podatków stałych z dodatkiem $^1/_3$ części po 34 centów od każdego złotego austryackiego;

II. Sejm upoważnia Wydział krajowy do przenoszenia oszczędności jednej rubryki na potrzeby drugiej, z tem jednak zastrzeżeniem, że Wydział krajowy każde zboczenie od preliminarza usprawiedliwi".

Dział II.

Fundusze samoistne.

(Referent poseł Weigel).

Preliminarz roku 1876 obejmował co do tych funduszów tylko trzy działy, to jest funduszu domestykalnego, stanowo sierocińskiego i Alexandra hrabi Stadnickiego, albowiem skutkiem cofnięcia uchwały sejmowéj z dnia 14. października 1874 co do założenia krajowéj szkoły weterynaryi, wraz z szkołą kucia koni i szpitalem dla zwierząt we Lwowie, a natomiast uchwalenia rezolucyi na posiedzeniu dnia 20. maja 1875 r. zapadłéj, co do rokowania z Rządem o założenie kosztem skarbu rządowego szkoły weterynaryi we Lwowie, ku czemu Reprezentacya krajowa realność pod l. 466 $^{4}/_{4}$ z odpowiednim obszarem gruntu i roczną subwencyą 2.000 zł., oraz ratalne spłacenie pożyczki hypotecznéj na powyższą realność powziętéj, zaoferowała, ustało odrębne wykazanie funduszu szkoły weterynarskiéj i funduszu kultury krajowéj, w przypuszczeniu, że rokowania te w ciągu roku doprowadzą do pożądanego wyniku.

Gdy atoli stanowcza odpowiedź rządu, w sprawie objęcia szkoły weterynarskiéj dotąd nie zapadła, Wydział krajowy w sprawozdaniu o budżecie krajowym na r. 1877 powraca do pierwotnego sposobu układania preliminarza funduszów samoistnych, i z powodu niewprowadzenia dotąd téj szkoły w życie, przez co znaczna część funduszu zarodowego pozostaje nieużytą, dochody i wydatki realności zakładowéj zaś wykazane być winny, przedstawia poszczególne fundusze znowu jak dawniej, to jest:

Lit. M. załącznika: fundusz domestykalny,
„ N. „ „ stanowy sierociński,
„ O. „ „ Alexandra hrabi Stadnickiego,
„ P. „ „ szkoły weterynaryi,
„ R. „ „ kultury krajowéj.

Zamknięcie rachunkowe funduszów samoistnych za rok 1874 sprawdzone przez komisyę budżetową, pod dniem 28. marca 1876 r. i wydane przez Wysoki Sejm dnia 3. kwietnia b. r. absolutoryum z rachunku tych funduszów za rok 1874 stwierdza, że dochody tychże były w rzeczywistości większe od wydatków; to samo przedstawia także preliminarz na rok 1877 z jednym wyjątkiem, co do funduszu szkoły weterynarskiéj, w którym się okazuje usprawiedliwiony niedobór w kwocie 1010 zł. z powodu amortyzowania III. i IV. raty od wypożyczonego w kasie oszczędności

kapitału 16.000 zł.; co wszakże skutkiem raz powziętéj uchwały jako nadzwyczajny wydatek uważaném być ma i niedobór w tym funduszu pokrytym zostanie z rubryki VII. pozycya 60 funduszu krajowego.

Poczém wykazuje się następujący preliminarz funduszów samoistnych, z funduszu krajowego nie zasiłkowanych a tylko w tym celu budżetem objętych, iżby preliminarz dochodu i wydatków uległ zatwierdzeniu Wysokiego Sejmu; który raczy uchwalić:

1) przyjmuje się co do rubryk poszczególnych:

a) dochody funduszu domestykalnego w kwocie 3824 zł.
rozchody „ „ „ 3425 „
z nadwyżką 399 zł.

b) dochody funduszu stanowego sierocińskiego w kwocie 1593 zł.
rozchody „ „ „ „ 1530 „
z nadwyżką 63 zł.

c) dochody funduszu Alex. hr. Stadnickiego w kwocie 1659 zł.
rozchody „ „ „ „ „ 1650 „
z nadwyżką 9 zł.

d) rozchody funduszu szkoły weterynaryi w kwocie 2949 zł.
dochody „ „ „ „ 1939 „
a przeto niedobór 1010 zł.

e) dochodu funduszu kultury krajowéj w kwocie 9678 zł.
rozchodu „ „ „ „ 5525 „
a przeto nadwyżka 4153 zł.

2) Nadwyżki funduszów samoistnych należy i nadal obracać na pomnożenie majątku zarodowego: zaś niedobór z powodu amortyzacyi od wypożyczonego w kasie oszczędności kapitału 16.000 zł. dla zakładu weterynarskiego przeprowadzić jako wydatek nadzwyczajny.

3) Wydział krajowy czuwać ma nad tém, aby wydawnictwo encyklopedyi krajowéj pozostało ściśle w granicach, zakreślonych mu w porozumieniu się z akademią umiejętności w Krakowie.

4) Ponawia się rezolucyę, na posiedzeniu dnia 20. maja 1875 zapadłą:

Sejm wzywa Rząd, ażeby założył we Lwowie szkołę weterynaryi wraz z szkołą kucia koni i szpitalem dla zwierząt, ofiarując mu na ten cel zabudowania w realności pod l. 466 $^{1}/_{4}$ we Lwowie położone i odpowiedni obszar gruntu, niemniéj roczną subwencyę w sumie 2.000 zł. z funduszu krajowego, obowiązując się nadto do ratalnego spłacania pożyczki hypotecznéj, na tę realność zaciągniętéj, i upoważnia nadal Wydział krajowy do prowadzenia rokowań z Rządem w myśl czwartéj rezolucyi pod tym względem na posiedzeniu z dnia 20. maja 1875 zapadłéj.

Aleg. XCV.

Sprawozdanie

komisyi budżetowéj o zamknięciu funduszów indemnizacyjnych z roku 1875.

Wysoki Sejmie!

Zamknięcie rachunków funduszów indemnizacyjnych: Galicyi wschodniéj, Galicyi zachodniéj i Wielkiego Księstwa Krakowskiego za rok 1875 wysokiemu Sejmowi przedłożone, przedstawia bardzo pomyślne rezultaty roku 1875.

W funduszu indemnizacyjnym Galicyi wschodniéj
dochody pochodzące od stron prywatnych, tudzież od kraju z dodatków do podatków wynosiły o . . . . . 260.161 złt. 24 ct.
więcéj jak były preliminowane, a
wydatki były o . . . . . 49.126 „ 44½ „
mniejsze od preliminowanych.
W ogólności fundusz ten miał czystéj pozostałości . . . 327.298 „ 22½ „

W funduszu indemnizacyjnym Galicyi zachodniéj rezultat był stosunkowo jeszcze pomyślniejszym, albowiem
dochody jego wynosiły . . . . . 123.689 złt. 30 ct.
więcéj, a
wydatki . . . . . 227.777 „ 47 „
mniej jak preliminarz.

Z subwencyi rządowéj bezzwrotnéj, przeznaczonéj dla tego funduszu, wzięto dla funduszu Galicyi wschodniéj kwotę 34.508 złt. 43½ ct., a mimo to czysta pozostałość jego wynosi 318.144 złt. 31 ct.

Pozostałości tak jednego jak drugiego funduszu użyte zostały na spłacenie skarbowi państwa subwencyj zwrotnych i oprocentowanych, wskutek czego dług ten

w funduszu indemnizacyjnym Galicyi wschodniéj zmniejszył się do sumy:

w kapitale	562.649	złt.	$32^1/_2$ ct.
w procentach	15.791	„	$69^1/_2$ „
razem do sumy	578.441	„	2 ct.

zaś w funduszu Galicyi zachodniéj został w zupełności umorzonym, a nadto przypadająca nań cześć bezzwrotnéj subwencyi rządowéj w kwocie 34.508 złt. $43^1/_2$ ct. została, jak już wyżéj powiedziano, do funduszu Galicyi wschodniéj przeniesiona.

Do wylosowania pozostaje obligów indemnizacyjnych:

w Galicyi wschodniéj	47,160.204	złt.
w „ zachodniéj asygnowanych	27.278.716	„
w „ „ nieasygnowanych	44.038	„
razem . . .	74.482.958	złt.

Fundusz indemnizacyjny Wielkiego Księstwa Krakowskiego stojący o własnych swych siłach bez wszelkiéj subwencyi rządowéj, operował w roku 1875 dodatkami do podatków nie po 51 ct. od jednego złt., lecz zniżonymi już o 10 ct. dodatkami, mimo to zapasy jego własne wzrosły z 321.825 złt. do 392.490 złt. w obligach indemnizacyjnych, a nadto zniszczył własnych swych obligów 29.085 złt. Wszystkich obligów razem zniszczył do końca 1875 roku 131.145 złt.

Sejm nie może zatwierdzić przedłożonego mu zamknięcia rachunków z roku 1875, raz dlatego, że obrót funduszów indemnizacyjnych i ich rachunki bywają mu dopiero od roku 1871 przedstawiane, poprzednie zaś gospodarstwo nie jest mu zgoła wiadome, a powtóre, że sporna między c. k. Rządem a krajem kwestya, kto i ile na wynagrodzenie za zniesione powinności materyalne łożyć ma, nie jest dotąd ani w drodze ugody, ani w drodze procesu rozstrzygnięta. O zatwierdzeniu rachunków zresztą i dla tego mowa być nie może, iż zamknięcia rachunkowe umieszczają nawet subwencyą roczną 2. 625.000 złr. zawsze jako passiwum naszych funduszów indemnizacyjnych pomimo, iż Rząd sam w przedłożeniu swojém z roku 1868 oświadczył, iż subwencya ta ma być wypłaconą od 1 Stycznia 1868 nie tytułem zaliczki, ale tytułem bezzwrotnéj subwencyi aż po koniec roku 1897.

Wobec takiego stanowiska c. k. Rządu i Sejm ze swéj strony pozostać winien na stanowisku czysto prawném, a mianowicie na postanowieniach patentu z dnia 17 kwietnia 1848, wedle których powinności urbaryalne zniesione zostały na koszt Skarbu państwa.

Komisya przeto wnosi, aby wysoki Sejm uchwalić raczył:

1). Sejm wstrzymuje się od ostatecznego załatwienia przedłożonych mu zamknięć rachunkowych funduszów indemnizacyjnych Galicyi wschodniéj, zachodniéj i Wielkiego ks. Krakowskiego z roku 1875, a przyjmuje je jedynie do wiadomości z zastrzeżeniami na poprzednich sesyach przy zamknięciach rachunkowych uchwalonemi.

2). Sejm wzywa c. k. Rząd, aby przystąpił do ostatecznego załatwienia rokowań między c. k. Rządem a Wydziałem krajowym względem dotacyi galicyjskich funduszów indemnizacyjnych i oddania ich w zarząd Reprezentacyi kraju, przeprowadzonych.

Lwów dnia 20 kwietnia 1876.

Przewodniczący:
H. Wodzicki.

Sprawozdawca:
Dr. Zyblikiewicz.

Aleg. XCVI.

SPRAWOZDANIE

komisyi budżetowej o preliminarzach funduszów indemnizacyjnych: Galicyi Wschodniej, Galicyi Zachodniej i Wielkiego Księstwa Krakowskiego na r. 1877.

Wysoki Sejmie!

Dla funduszu indemnizacyjnego Galicyi Wschodniej preliminuje Rząd na rok 1877 w dziale wydatków i w dziale dochodów sumę 3,824.602 zł., a przeto mniej więcej tę samą sumę, co w latach poprzednich.

Najpewniejszą podstawą do ocenienia tego jak i każdego innego preliminarza, są zamknięcia rachunków z kilku lat ostatnich, a opierając się na téj podstawie, suma 3,824.602 zł. na rok 1877 preliminowana jest na rzeczywiste potrzeby funduszu indemnizacyjnego za wielką, gdyż z zamknięć rachunkowych wiadomo,, iż przy takiéj wysokości dochodów każdy rok znaczne wykazuje pozostałości. Zważywszy jednak, że pozostałości te obracane bywają na spłacenie skarbowi Państwa tak zwanych zaliczek zwrotnych i oprocentowanych, zważywszy także, że Wysoki Sejm w rokowaniach z rządem o dotacyę funduszów indemnizacyjnych przyrzekł, na wypadek przyjścia do skutku ugody spłacić Skarbowi Państwa te zaliczki, zważywszy daléj, że wedle zamknięcia rachunków z roku 1875 zaliczki téj kategoryi wynoszą w funduszu indemnizacyjnym Galicyi Wschodniej w kapitale i procentach jesecze kwotę 578.441 zł., i że kwotę tę pozostałościami rachunkowemi umorzyć należy, komisya nie może się oświadczyć za zmniejszeniem preliminarza rządowego, i dla tego wnosi, aby Wysoki Sejm preliminowaną na rok 1877 w dziale dochodów i wydatków sumę 3,824.602 zł. przyjąć raczył.

Dla funduszu indemnizacyjnego Galicyi Zachodniéj, preliminuje rząd na rok 1877 tytułem dochodów i wydatków sumę 2,195.974 zł. Preliminarz ten dochodów jest w porównaniu z rzeczywistemi potrzebami stosunkowo jeszcze większy, jak w funduszu Galicyi Wschodniéj, wiadomo bowiem z zamknięcia rachunków 1875 roku, że pozostałość rachunkowa wynosiła tu 318.144 zł. i że nadto z części subwencyi rządowéj bezzwrotnéj na ten fundusz przypadającéj, wziętą została suma 34.500 zł. 43 cnt. do funduszu Galicyi Wschodniéj; nadto wiadomo, że fundusz Galicyi Zachodniéj wszystkie zaliczki oprocentowane, które pobrał ze Skarbu państwa, już z końcem roku 1875 w zupełności umorzył.

W obec tego stanu rzeczy należałoby preliminarz rządowy zmniejszyć, a tém samém w Galicyi Zachodniéj dodatki do podatków zniżyć. Wszelako w tym już roku zniżenia dodatków do podatków komisya doradzać nie może, rok bowiem bieżący jest rokiem niedostatku, w skutek którego egzekucya podatków musiała być na pewny czas powstrzymaną — zaczém pójdzie, że i dochody funduszu indemnizacyjnego Galicyi Zachodniej doznają zawodu, że przeto w bieżącym roku okaże się deficit, który w roku 1877 wynagrodzić przyjdzie; natomiast w preliminarzu na rok 1878 bez żadnéj już obawy zniżenie dodatków do podatków w Galicyi Zachodniéj będzie mogło nastąpić.

Z tych powodów komisya wnosi, aby

Wysoki Sejm preliminowaną na rok 1877 dla funduszu indemnizacyjnego Galicyi Zachodniej sumę 2,195.974 zł. w dziale dochodów i wydatków przyjąć raczył.

Dla funduszu indemnizacyjnego Wielkiego Księstwa Krakowskiego preliminuje Rząd dochody i wydatki w sumie 227.100 zł. Preliminarz ten jest zgodny z planem amortyzacyi, a komisya nie mając mu nic do zarzucenia wnosi, aby

Wysoki Sejm preliminowaną na rok 1877 dla funduszu indemnizacyjnego Krakowskiego kwotę 227.100 zł. w dziale dochodów i wydatków przyjąć raczył.

W obec powyższego stanu rzeczy zatrzymać należy na rok 1877 dodatki do podatków we wszystkich trzech funduszach w dotychczasowéj ich wysokości, dla tego komisya wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1. Na pokrycie potrzeb funduszów indemnizacyjnych Galicyi Wschodniej i Galicyi Zachodniej na rok 1877 Sejm ustanawia dodatek do podatków stałych z dodatkiem $^1/_3$ części po 51 centów od każdego złotego reńskiego austr. wal.

2. Na pokrycie potrzeb funduszu indemnizacyjnego Wielkiego Księstwa Krakowskiego na rok 1877 Sejm ustanawia dodatek do podatków stałych z dodatkiem $^1/_3$ części po 41 centów od każdego złotego austr. wal.

Lwów dnia 20. Kwietnia 1876.

Przewodniczący: ***Józef Baum.***

Sprawozdawca: ***Dr. Zyblikiewicz.***

Z drukarni J. Dobrzanskiego i K. Gromana.

Alg. XCVII.

Sprawozdanie

komisyi administracyjnéj ze sprawozdania Wydziału krajowego o poborze wiktu z kuchni szpitalnéj przez rządcę szpitala powszechnego we Lwowie.

Wysoki Sejmie!

Sprawozdanie Wydziału krajowego, będące przedmiotem naszych obrad, aczkolwiek datowane dnia 16. marca r. b., zostało Wysokiéj Izbie dopiero 19. kwietnia przedłożone a 20. kwietnia komisyi administracyjnéj do zdania sprawy przekazane. Pomimo spóźnionéj pory, komisya wywiązuje się z włożonego na nią obowiązku.

Etat posad i płac uchwalony w dniu 22. maja 1875 r. ustanawia płacę i emolumenta dla służby szpitalnéj, od dnia 1. stycznia 1876 r. — Etatem tym wszystkie poprzedzające rozporządzenia Wydziału krajowego, będące z nim w sprzeczności, zostały zniesione. A od dnia 1. stycznia 1876 r., żadne rozporządzenie Wydziału krajowego postanowień tego etatu, bez uchwały Sejmu, zmienić nie może; zwłaszcza jeżeli zmiany nie są ani naglące ani konieczne. Gdyby Wydział krajowy uznał za potrzebne zaprowadzić jakiekolwiek odmiany w tym etacie, toby wypadało postarać się raczéj pierwéj o zezwolenie Wysokiéj Izby, niż usprawiedliwiać wobec Izby zmianę już dokonaną.

Zdanie to komisyi, znalazło wyraz w łonie Wydziału krajowego, wiadomo nam bowiem, że uchwała z dnia 7. lutego r. b, tylko większością głosów powziętą została.

Dostarczanie wiktu rządcy szpitala powszechnego we Lwowie uważa komisya za niewłaściwe, bo fundusze szpitalne niepotrzebnie obciąża. Dwie porcye wiktu 1széj klasy kosztują rocznie 696 złr. Przyznanie wiktu rządcy, byłoby powiększeniem jego płacy o tę kwotę, i płaca jego wynosiłaby rocznie nie 1200, jak etat przeznacza,

lecz 1896 złr. nie licząc pomieszkania z opałem i światłem wraz z prawem do dodatku pięcioletniego po 200 złr., zostawałaby zatém w stosunku nieproporcyonalnym do płac innych funkcyonaryuszów szpitala, jak n. p. do płacy dyrektora, któren pobiera 1.600 złr. i prymaryuszów, którzy pobierają po 1.200 złr. rocznie.

Zresztą przyznanie wiktu rządcy szpitala we Lwowie, byłoby precedensem upoważniającym innych urzędników szpitalnych czy to we Lwowie, czy w Krakowie, czy w Kulparkowie do podobnych wymagań.

Uwagi Wydziału krajowego, że koszt wiktu dla rządcy pokrywanym bywa oszczędnościami w koszcie żywienia, komisya pojąć nie może. Fundusz szpitalny bowiem każdą porcyę wiktu płaci i płacić musi, a gdyby się jakie oszczędności okazać miały, to takie przecież na rzecz funduszu szpitalnego a nie rządcy przypaść powinny.

Co do uwagi w końcu Wydziału krajowego, że gdyby rządca szpitala nie miał dodanego wiktu, i musiał prowadzić własną kuchnię, byłby narażonym na podejrzenia niesumiennego zawiadywania szpitalnemi wiktuałami. Komisya musi zauważyć, iż ponieważ rodzina dzisiejszego rządcy składa się z więcéj niż dwóch osób, a wyznaczono mu tylko dwie porcye 1széj klasy wiktu, obawa wzmiankowanego podejrzenia bynajmniéj nie została usuniętą.

Z tych powodów komisya administracyjna, nie może zalecać Wysokiemu Sejmowi, aby rozporządzenie Wydziału krajowego z dnia 7. lutego r. b. l. 2148, przyznające rządcy szpitala powszechnego we Lwowie pobór dwóch porcyi wiktu 1széj klasy, za usprawiedliwione uznał i wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, ażeby uchwałę Sejmu z dnia 22. maja 1875 r. ściśle w wykonanie wprowadził.

Lwów dnia 21. kwietnia 1876.

Przewodniczący:
Grocholski.

Sprawozdawca:
Hoszard.

Alg. XCVIII.

Sprawozdanie

komisyi administracyinéj o sprawozdaniu Wydziału krajowego o budżecie szpitala św. Łazarza w Krakowie.

Komisya administracyjna, mając sobie przydzieloném sprawozdanie Wydziału krajowego o budżecie szpitala św. Łazarza w Krakowie, nie ma w sprawie, od tylu lat Wysokiemu Sejmowi znanéj, nic więcéj do przedstawienia, jak dobrą wiadomość, że przedmiot tylokrotnie zajmujący Wysoki Sejm wszedł w stadyum wykonania; że budowa szpitala wedle dotyczących warunków do kontraktu, zdaniem komisyi korzystnych, rozpoczęta w drodze przedsiębiorstwa; że szczegółowe warunki wykonania budowy szpitala wypracowane, a regulamin dla organów Wydziału, powołanych do współudziału w dozorze fabryki, zatwierdzony.

Na tém mogłoby się skończyć sprawozdanie komisyi; ponieważ jednak Wydział w sprawozdaniu swojém wdał się w kwestyą funduszów, częścią asygnowanych przez Sejm w r. 1868., częścią pochodzących z kapitałów do szpitali krakowskich należących, a podniesionych w myśl ustawy sejmowéj z dnia 17. października r. 1871.; rachunek zaś tych funduszów nie mógł być ostatecznie ukończonym, albowiem te, jako pochodzące częścią z dawnych funduszów, nie były dostatecznie wyjaśnione.

Komisya przeto, zważywszy, iż obrachunek końcowy zestawionym być nie mógł, albowiem

a) fundusze, pochodzące z muzyki, w przybliżeniu a nie ze skrupulatną ścisłością były położone;

b) fundusze, przekazane uchwałami sejmowemi z lat 1868, 1869 i 1870 rocznie po 15,000 złt. na budowę szpitala, były użyte na koszta adoptacyi dawnego szpitala bez złożenia specyalnego z nich rachunku.

zważywszy, że wobec rozmaitego rodzaju funduszów, do szpitali krakowskich należących, Sejm uchwałą z dnia 17. października r. 1871. polecił rozdział tych funduszów i utrzymanie onych użycia w ewidencyi, co dotąd dla olbrzymiéj pracy nie mogło być wykonane, — komisya wnosi:

„Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1. Sejm przyjmuje do wiadomości, że budowa szpitala świętego Łazarza w Krakowie zarządzoną i w drodze przedsiębiorstwa rozpoczętą została;

2. Sejm poleca Wydziałowi przedstawić na najbliższéj sesyi sejmowéj:

a) dokładny wykaz sum pochodzących z taks na muzykę w Krakowie;

b) rachunek z użycia częściowego sumy 45,000 złt. z funduszu krajowego, która początkowo przeznaczona na budowę nowego szpitala, została w znacznéj części użytą na adoptacyą dawnego, wraz z odpowiedniemi wnioskami co do możliwego refundowania tego wydatku z funduszów szpitalnych;

c) wykaz i rozdział sum do różnych fundacyi krakowskich należących, z których Sejm uchwałą swą na budowę szpitala św. Łazarza tymczasowo 300,000 złt. przekazał;

3. Sejm poleci Wydziałowi krajowemu, aby w założonéj księdze budowy szpitala św. Łazarza prowadził osobne *conto* wydatków na oddział obłąkanych.

We Lwowie 20. kwietnia 1876.

Przewodniczący

Grocholski.

Sprawozdawca

Paweł Popiel.

Aleg. XCIX.

Sprawozdanie Komisyi budżetowéj.

O przedłożeniu Wydziału krajowego pod względem potrzeb zakładu kulparkowskiego.

Wysoki Sejmie!

Sprawozdanie Wydziału krajowego o potrzebach nadzwyczajnych zakładu obłąkanych w Kulparkowie z 11. kwietnia b. r. zostało przekazane Komisyi budżetowéj dnia 20. kwietnia t. j. po zestawieniu i wydrukowaniu sprawozdania o budżecie na r. 1877, w którém odnośne rubryki wydatków (sprzęty, bielizna) zakładu kulparkowskiego zostały przyjęte według preliminarza Wydziału krajowego, gdy w wyjaśnieniach do tych rubryk Komisya nie znalazła najmniejszéj wskazówki cyfrowéj co do nadzwyczajnych potrzeb zakładu.— Jednakowoż, gdy przy sposobności zwiédzania Zakładu obłąkanych przez Komisye budżetową i administracyjną, dnia 19 marca, rażący brak łóżek i niedostatek bielizny i pościeli uderzył Komisyę budżetową, takowa w swojém sprawozdaniu o budżecie Zakładu obłąkanych umieściła następującą rezolucyę:

Poleca się Wydziałowi krajowemu umieszczenie w rubryce nadzwyczajnych wydatków preliminarza na r. 1878 kwoty potrzebnej na sprawienie bielizny, pościeli i nowych sprzętów.

Lecz przypuszczenia Komisyi co do wysokości tej kwoty zostały znacznie przekroczone cyframi, wykazanemi w sprawozdaniu Wydziału krajowego z 11. kwietnia, które żąda na

Uzupełnienie bielizny, pościeli i odzieży . . .	22.328 zł.	84 ct.
Uzupełnienie sprzętów i mebli	7.687 „	60 „
Środki dla zatrudnienia i rozrywki obłąkanych .	2.140 „	40 „
Łącznie kwotę	32.156 zł.	84 ct.

i które wykazuje po potrąceniu kwoty 6.312 zł. w budżecie na r. 1876 na ten cel wstawionéj, rzeczywisty niedobór 25.844 zł. 84 ct. do pokrycia.

Celem zaś pokrycia téj sumy Wydział krajowy wnosi:

1) Przyjęcie dodatkowego kredytu do budżetu z r. 1876 zł. 10.000
2) Wstawienie do budżetu na r. 1877 w rubryce nadzwyczajnych wydatków kwoty 8.000 zł. i
3) Zezwolenie na nadzwyczajny wydatek wstawić się mający do preliminarza na rok 1878 zł. 8.000.

Wobec tak znacznego i niespodzianego wymagania, wystósowanego w tak spóźnionéj chwili, którém tak budżet na rok 1876 jak na r. 1877 zostaje obciążonym, Komisya budżetowa poczytała za nieodzowny swój obowiązek najdokładniéj zbadać i najściślejszemu rozbiorowi poddać dwa alegata obejmujące wykaz bielizny, pościeli i odzieży, tudzież mebli i sprzętów potrzebnych w Zakładzie kulparkowskim, które służyły Wydziałowi krajowemu do poparcia wymaganego dodatkowego kredytu.

Rozbiór krytyczny tych alegatów sporządzonych przez dyrektora Zakładu został dokonany z wszelką starannością, na jaką dozwolił nawał pracy w ostatniéj chwili obrad sejmowych.

Wynik tego rozbioru doprowadził Komisyą do przekonania:

I.

Że kwota 22.328 zł. 84 ct. preliminowana na sprawienie bielizny, pościeli i odzieży jest wygórowaną i da się bez chybienia celu zmniejszyć o przeszło 10.000 zł.

Sprawozdanie Wydziału krajowego przyznaje bowiem, że zakłady zagraniczne najlepiéj wyposażone, liczą po ośm koszul i po 10 — 12 prześcieradeł na osobę, i że dotąd Zakład posiada ledwie po dwie koszule i po cztery prześcieradła na osobę, żąda zaś, aby sprawiono po ośm koszul i po dziesięć prześcieradeł na jednego obłąkanego, to jest, aby doprowadzono zapas do rozmiarów w najlepszych zakładach zagranicznych przyjętych.

Komisya budżetowa sądząc, że dodatkowy kredyt tak późno i w tak krytycznéj chwili wniesiony, winien być obrócony jedynie na zaspokojenie istotnie naglących i niezbędnych potrzeb, nie zaś na zaprowadzenie doraźne stanu wzorowego. Komisya zredukowała przeto potrzebę na jednę osobę z ośmiu koszul do sześciu, z dziesięciu prześcieradeł do sześciu, z czterech poszewek do trzech, z czterech par pończoch do trzech, z trzech spodni barchanowych do dwóch i poczyniła podobne redukcye w ilości potrzebnych koców, sienników, ściérek, ręczników, gaci, spodni, kamizelek, kaftaników, spencerów i surdutów. Taką redukcyą żądana kwota 22.328 zł. została zmniejszoną przy zachowaniu cen przez Wydział krajowy podanych do kwoty 12.247 zł.

II.

Że alegat wykazujący potrzebę mebli i sprzętów okazał się niedostatecznym do obliczenia kwoty na ten cel potrzebnéj, gdy w nim wykazano tylko całkowitą potrzebę wszystkich mebli i sprzętów, niepotrącono zaś [jak to uczyniono w alegacie o bieliźnie] już istniejącéj i do użytku zdatnéj liczby sprzętów i mebli.

Komisya postarała się w krótkiéj drodze od dyrektora zakładu o wykaz dziś znajdujących się mebli i sprzętów.

Po potrąceniu tych mebli i sprzętów, po zredukowaniu ilości potrzebnych nowych mebli i sprzętów, i po zredukowaniu niektórych cen widocznie wygórowanych, rzeczywista i nagląca potrzeba nowych mebli i sprzętów da się następująco obliczyć:

77	łóżek żelaznych po 13 zł.	1.001 zł.
12	„ „ dla I. klasy po 18 zł.	216 „
170	stolików nocnych po 2 zł. 70 ct.	449 „
40	stołów większych po 9 zł.	360 „
40	„ mniejszych po 6 zł.	240 „
40	umywalń po 12 zł.	480 „
300	krzeseł zwykłych po 2 zł.	600 „
24	„ wyścielonych po 8 zł.	196 „
60	szaf po 10 zł.	600 „
160	spluwaczek po 1 zł. i po 30 ct.	55 „ 70 ct.
60	ławek z poręczami po 7 zł.	420 „
60	„ bez poręczy po 4 zł.	240 „
2	kanapy po 15 zł.	30 „
40	stolców po 3 zł. 50 ct.	140 „
12	zwierciadeł po 8 zł.	96 „
12	zégarów po 8 zł.	96 „
	Łącznie	5.229 zł. 70 ct.

III.

Rubrykę wydatków preliminowanych przez Wydział krajowy na dostarczenie środkow leczniczych dla fizycznego zatrudnienia, dla umysłowego zajęcia i dla rozrywki obłąkanych, Komisya przyjmuje całkowicie bez zmiany, gdyż przekonaną jest, że bez tych środków zaleconych przez wszystkich psychiatrów, zaprowadzonych we wszystkich zakładach zagranicznych, gdzieniegdzie z zadziwiającém powodzeniem, nasz Zakład kulparkowski nie zasługiwałby na nazwę Zakładu humanitarnego i leczniczego, ale stałby się prostym przychowkiem obłąkanych dla ochronienia społeczeństwa od trudu i niebezpieczeństwa, połączonego z pielęgnowaniem umysłowo chorych—zgodnie z Wydziałem krajowym preliminuje przeto Komisya:

Na urządzenie warstatu ślusarskiego, tokarskiego i introligatorni	260 zł. — ct.
Na urządzenie gimnastyki i kręgielni, na wprowadzenie metody leczniczéj za pomocą gier, zabaw i muzyki i na założenie biblioteki i czytelni	1.880 zł. 40 ct.
Łącznie	2.140 zł. 40 ct.

Rekapitulując więc 3 rubryki potrzeb przez Wydział krajowy wykazanych, Komisya budżetowa zaleca wyznaczyć:

1.	Na uzupełnienie bielizny, pościeli i odzieży	12.247 zł. — ct.
2.	Na uzupełnienie mebli i sprzętów	5.229 zł. 70 ct.
3.	Na środki lecznicze	2.140 zł. 40 ct.
	Łącznie	19.613 zł. 10 ct.

Gdy zaś budżet oddziału obłąkanych szpitala głównego na r. 1876 wskazuje w rubr. XI. poz. 45 i 46 wydatków na sprzęty i bieliznę kwotę 6.312 zł., gdy daléj z kwoty 8.000 zł, umie-

Celem zaś pokrycia téj sumy Wydział krajowy wnosi:

1) Przyjęcie dodatkowego kredytu do budżetu z r. 1876 zł. 10.000
2) Wstawienie do budżetu na r. 1877 w rubryce nadzwyczajnych wydatków kwoty 8.000 zł. i
3) Zezwolenie na nadzwyczajny wydatek wstawić się mający do preliminarza na rok 1878 zł. 8.000.

Wobec tak znacznego i niespodzianego wymagania, wystósowanego w tak spóźnionéj chwili, którém tak budżet na rok 1876 jak na r. 1877 zostaje obciążonym, Komisya budżetowa poczytała za nieodzowny swój obowiązek najdokładniéj zbadać i najściślejszemu rozbiorowi poddać dwa alegata obejmujące wykaz bielizny, pościeli i odzieży, tudzież mebli i sprzętów potrzebnych w Zakładzie kulparkowskim, które służyły Wydziałowi krajowemu do poparcia wymaganego dodatkowego kredytu.

Rozbiór krytyczny tych alegatów sporządzonych przez dyrektora Zakładu został dokonany z wszelką starannością, na jaką dozwolił nawał pracy w ostatniéj chwili obrad sejmowych.

Wynik tego rozbioru doprowadził Komisyą do przekonania:

I.

Że kwota 22.328 zł. 84 ct. preliminowana na sprawienie bielizny, pościeli i odzieży jest wygórowaną i da się bez chybienia celu zmniejszyć o przeszło 10.000 zł.

Sprawozdanie Wydziału krajowego przyznaje bowiem, że zakłady zagraniczne najlepiéj wyposażone, liczą po ośm koszul i po 10 — 12 prześcieradeł na osobę, i że dotąd Zakład posiada ledwie po dwie koszule i po cztery prześcieradła na osobę, żąda zaś, aby sprawiono po ośm koszul i po dziesięć prześcieradeł na jednego obłąkanego, to jest, aby doprowadzono zapas do rozmiarów w najlepszych zakładach zagranicznych przyjętych.

Komisya budżetowa sądząc, że dodatkowy kredyt tak późno i w tak krytycznéj chwili wniesiony, winien być obrócony jedynie na zaspokojenie istotnie naglących i niezbędnych potrzeb nie zaś na zaprowadzenie doraźne stanu wzorowego. Komisya zredukowała przeto potrzebę na jednę osobę z ośmiu koszul do sześciu, z dziesięciu prześcieradeł do sześciu, z czterech poszewek do trzech, z czterech par pończoch do trzech, z trzech spodni barchanowych do dwóch i poczyniła podobne redukcye w ilości potrzebnych koców, sienników, ściérek, ręczników, gaci, spodni, kamizelek, kaftaników, spencerów i surdutów. Taką redukcyą żądana kwota 22.328 zł. została zmniejszoną przy zachowaniu cen przez Wydział krajowy podanych do kwoty 12.247 zł.

II.

Że alegat wykazujący potrzebę mebli i sprzętów okazał się niedostatecznym do obliczenia kwoty na ten cel potrzebnéj, gdy w nim wykazano tylko całkowitą potrzebę wszystkich mebli i sprzętów, niepotrącono zaś [jak to uczyniono w alegacie o bieliźnie] już istniejącéj i do użytku zdatnéj liczby sprzętów i mebli.

Komisya postarała się w krótkiéj drodze od dyrektora zakładu o wykaz dziś znajdujących się mebli i sprzętów.

Po potrąceniu tych mebli i sprzętów, po zredukowaniu ilości potrzebnych nowych mebli i sprzętów, i po zredukowaniu niektórych cen widocznie wygórowanych, rzeczywista i nagląca potrzeba nowych mebli i sprzętów da się następująco obliczyć:

77	łóżek żelaznych po 13 zł.	1.001 zł.
12	„ „ dla I. klasy po 18 zł.	216 „
170	stolików nocnych po 2 zł. 70 ct.	449 „
40	stołów większych po 9 zł.	360 „
40	„ mniejszych po 6 zł.	240 „
40	umywalń po 12 zł.	480 „
300	krzeseł zwykłych po 2 zł.	600 „
24	„ wyścielonych po 8 zł.	196 „
60	szaf po 10 zł.	600 „
160	spluwaczek po 1 zł. i po 30 ct.	55 „ 70 ct.
60	ławek z poręczami po 7 zł.	420 „
60	„ bez poręczy po 4 zł.	240 „
2	kanapy po 15 zł.	30 „
40	stolców po 3 zł. 50 ct.	140 „
12	zwierciadeł po 8 zł.	96 „
12	zégarów po 8 zł.	96 „
	Łącznie	5.229 zł. 70 ct.

III.

Rubrykę wydatków preliminowanych przez Wydział krajowy na dostarczenie środkow leczniczych dla fizycznego zatrudnienia, dla umysłowego zajęcia i dla rozrywki obłąkanych, Komisya przyjmuje całkowicie bez zmiany, gdyż przekonaną jest, że bez tych środków zaleconych przez wszystkich psychiatrów, zaprowadzonych we wszystkich zakładach zagranicznych, gdzieniegdzie z zadziwiającém powodzeniem, nasz Zakład kulparkowski nie zasługiwałby na nazwę Zakładu humanitarnego i leczniczego, ale stałby się prostym przychowkiem obłąkanych dla ochronienia społeczeństwa od trudu i niebezpieczeństwa, połączonego z pielęgnowaniem umysłowo chorych—zgodnie z Wydziałem krajowym preliminuje przeto Komisya:

Na urządzenie warstatu ślusarskiego, tokarskiego i introligatorni	260 zł. — ct.
Na urządzenie gimnastyki i kręgielni, na wprowadzenie metody leczniczéj za pomocą gier, zabaw i muzyki i na założenie biblioteki i czytelni	1.880 zł. 40 ct.
Łącznie	2.140 zł. 40 ct.

Rekapitulując więc 3 rubryki potrzeb przez Wydział krajowy wykazanych, Komisya budżetowa zaleca wyznaczyć:

1.	Na uzupełnienie bielizny, pościeli i odzieży	12.247 zł. — ct.
2.	Na uzupełnienie mebli i sprzętów	5.229 zł. 70 ct.
3.	Na środki lecznicze	2.140 zł. 40 ct.
	Łącznie	19.613 zł. 10 ct.

Gdy zaś budżet oddziału obłąkanych szpitala głównego na r. 1876 wskazuje w rubr. XI. poz. 45 i 46 wydatków na sprzęty i bieliznę kwotę 6.312 zł., gdy daléj z kwoty 8.000 zł, umie-

szczonéj w rubr. XI. poz. 45 i 46 wydatków budżetu Zakładu kulparkowskiego na r. 1877 co najmniéj 2.000 zł. mogą być przeznaczone na sprawienie nowéj bielizny i nowych sprzętów, przeto okazuje się rzeczywisty brak w sumie 11.305 zł.

Celem pokrycia tego niedoboru Komisya budżetowa wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Przyjęcie dodatkowego kredytu do budżetu szpitala głównego oddziału obłąkanych na rok 1876 w kwocie 11.305 zł.

We Lwowie, dnia 22. kwietnia 1876.

H. Wodzicki,
Przewodniczący.

Otton Hausner,
Sprawozdawca.

Aleg. C.

Sprawozdanie Komisyi budżetowéj

o zamknięciu rachunków za rok 1874 funduszów samoistnych nieuposażanych ze skarbu krajowego i budżetem nieobjętych.

Wysoki Sejmie!

Komisya budżetowa miała przez wysoką Izbę przekazane do zbadania przedłożone przez Wydział krajowy: 1) zamknięcie rachunków funduszu krajowego w ściślejszém znaczeniu za rok 1874 i funduszów uposażanych ze skarbu krajowego lub budżetem objętych; 2) zamknięcie rachunków funduszów samoistnych nieuposażonych i budżetem nieobjętych za tenże rok 1874. Z pierwszego a głównego zadania swego wywiązała się komisya przedstawiwszy wysokiéj Izbie szczegółowe sprawozdanie z 28. marca, które wysoki Sejm na posiedzeniu swojém 3. kwietnia r. b. roztrząsał, przyjął do wiadomości uzasadnione żądania Komisyi co do układania przyszłych zamknięć rachunków i na jéj wniosek udzielił Wydziałowi krajowemu absolutoryum z rachunków funduszu krajowego w ściślejszém znaczeniu i funduszów budżetem objętych za rok 1874.

Teraz Komisya budżetowa ma zaszczyt zdać sprawę oddzielnie o zamknięciu rachunków za tenże rok 1874 funduszów samoistnych nieuposażonych ze skarbu krajowego i nieobjętych budżetem.

Najprzód Komisya zwrócić musi uwagę wysokiego Sejmu, iż w zamknięciu rachunków między funduszami samoistnymi niedotowanymi, to jest nieuposażonymi ze skarbu krajowego i budżetem nieobjętymi, zamieszczone są niewłaściwie fundusze, które powinny znajdować się w dziale pierwszym, to jest w dziale funduszów uposażonych ze skarbu krajowego lub objętych budżetem; albowiem istotnie otrzymały i otrzymują dotacye ze skarbu krajowego, a nadto Reprezentacya kraju niemi zarządza, ich dochody i wydatki uchwaliła i uchwala, lub o umorzenie ich (jako to pożyczek krajowych) troszczyć się musi; przeto także przy uchwalaniu budżetu powinna mieć równocześnie

przedstawiony wykaz ich dochodów i wydatków. Takimi funduszami niewłaściwie tym działem objętymi, a z których rachunki zamieszczone być powinny w zamknięciu rachunków funduszów uposażonych lub budżetem objętych, są:

I. Fundusz budowy Zakładu obłąkanych w Kulparkowie.

II. Fundusz pożyczki krajowéj z r. 1873.

Albowiem pierwszy, to jest fundusz budowy Zakładu obłąkanych powstał głównie z uposażeń ze skarbu krajowego, a na rok 1874, z którego właśnie składane są rachunki, otrzymał z tego skarbu dotacyę 125.000 zł., stanowiącą główną a prawie jedyną pozycyę jego dochodów w owym roku, które ogółem 126.815 zł. wynosiły. Nie podlega przeto żadnéj wątpliwości, że tak w projekcie budżetu, przedstawianym Sejmowi do uchwalania, jak i w układanym przez Wydział krajowy Sejmowi zamknięciu rachunków powinien się ten fundusz budowy szpitala kulparkowskiego znajdować między funduszami uposażanymi ze skarbu krajowego i budżetem objętymi.

Co się tyczy funduszu pożyczki krajowéj z roku 1873, zostaje on zupełnie w zarządzie Sejmu i Wydziału krajowego, a Reprezentacya kraju obowiązaną jest opłacać procenta od téj pożyczki i takową umorzyć; jakkolwiek zaś dotychczas niepotrzeba było wstawiać w budżet funduszu krajowego w ściślejszém znaczeniu jakiéjkolwiek kwoty na tę opłatę procentów i umorzenie, jednak wypadek ten nastąpić musi i rzeczywiście późniéj nastąpi; w każdym zaś razie Sejm przy uchwalaniu budżetu, winien mieć równocześnie przegląd przewidzianych na rok dany wydatków i dochodów tego funduszu, zaś w zamknięciu rachunków należy rachunki jego zamieszczać w tym dziale funduszów, którymi Sejm za pośrednictwem Wydziału krajowego wyłącznie zarządza. Zamieszczenie tego funduszu pożyczki z 1873 roku pomiędzy funduszami budżetem objętymi i przedstawianie już teraz corocznie pod uchwałę Izby preliminarza wydatków i dochodów tego funduszu oraz zamknięcia rachunków odpowiedniego temu preliminarzowi, jest tém potrzebniejsze, że właśnie coroczne większe lub mniejsze wydatki i dochody tego funduszu od początku jego istnienia, a mianowicie większe lub mniejsze wydatki na jego administracyę, pociągają za sobą w koniecznem następstwie danie późniéj większych lub mniejszych sum z funduszu krajowego na opłatę procentów od téj pożyczki i na jéj umorzenie.

Zupełnie odmiennéj natury, niż fundusze kulparkowski i pożyczki z r. 1873, są fundusze istotnie samoistne, objęte słusznie tym działem zamknięcia rachunków, który teraz zbadać mamy; jako to: fundusz Zakładu imienia Ossolińskich, fundusze stypendyjne w liczbie 85, fundusz galicyjski inwalidów, fundusz ś. p. Pelagii Rusanowskiéj, fundusz pomnika Kościuszki, depozyta serwitutowe, to jest fundusze albo znajdujące się tylko w depozycie w skarbie krajowym, albo którymi zarządzają władze przez fundatorów ustanowione, a zarządzają ściśle według aktów fundacyj, zaś Wydział krajowy, ostatecznie Sejm pełnią tylko nadzór i kontrolę, czy zarząd tymi funduszami wykonywany jest stósownie do woli fundatorów i celu instytucyi.

Odpowiednio powyższym uwagom przedstawia Komisya budżetowa wysokiemu Sejmowi wniosek 2gi pod uchwałę, na końcu niniejszego sprawozdania.

Zauważyć także musi Komisya budżetowa, iż zamknięcie rachunków funduszów samoistnych pod ostateczną kontrolą Sejmu zostających, nie obejmuje rachunków jednego a wielkiego funduszu, to jest funduszu instytucyi skarbkowskiéj, które obejmować powinno, gdyż fundusz ten zostaje także pod nadzorem Reprezentacyi kraju, który taż ma wykonywać za pośrednictwem Wydziału krajowego. W następstwie téj uwagi, przedstawia wysokiemu Sejmowi komisya do uchwalenia wniosek 3ci.

Wreszcie wyrazić tu musi Komisya budżetowa żądanie, aby pod względem formalnym,

zamknięcie rachunków tych fundnszów samoistnych przedstawione było Sejmowi w formie jaśniejszéj i lepszéj; mianowicie wedle następujących zasad: 1) Wykazu rzeczywistych wydatków i dochodów funduszu, nie należy łączyć i jednoczyć z wykazem obrotu kasowego, jak to ma miejsce w zamknięciu rachunków z funduszu pożyczki z 1873 roku i innych, a szczególniéj w przedłożoném wysokiemu Sejmowi zamknięciu rachunków za rok 1874 funduszów stypendyjnych; 2) Należy przedstawiać Sejmowi zamknięcie rachunków rzeczywistych dochodów i wydatków funduszu w roku danym; oddzielnie zaś stan majątku funduszu z początkiem i z końcem owego roku; wreszcie osobno jako alegat załączać wykaz obrotu kasowego w tym funduszu w ciągu danego roku. Komisya budżetowa ma nadzieję, iż Wydział krajowy przyszłe zamknięcie rachunków według wymienionych zasad ułoży i Sejmowi przedstawi. — Najwyraźniéj jeszcze zastrzedz tu musi Komisya budżetowa, że powyższe jéj uwagi nie tyczą się bynajmniéj ani merytorycznéj strony, to jest administracyi funduszów, prowadzonéj regularnie, ani samych rachunków będących w porządku, ale tylko formy układania zamknięć rachunków.

Przechodzi teraz Komisya do merytorycznéj części swego zadania, a najprzód szczegółowo zdaje sprawę z zbadania zamknięcia rachunków funduszu pożyczki krajowéj z roku 1873 i funduszu budowy Zakładu w Kulparkowie, gdyż tymi funduszami zarządza wyłącznie Wydział krajowy odpowiednio postanowieniom Sejmu

Pożyczkę z roku 1873 zaciągnęło królestwo Galicyi przez wypuszczenie obligacyj w imiennéj wartości 1,600.000 zł. mocą ustawy z 12. lutego 1873 roku, którą kraj zobowiązał się opłacać 6% od obligacyj pożyczki i umorzyć ją w ciągu lat czterdziestu płacąc gotówką za wylosowane obligacye. Wymieniliśmy już wyżéj powody, dla których fundusz ten znajdować się powinien w zamknięciu rachunków w pierwszym jego dziale, pomiędzy funduszami budżetem objętymi.

Przedstawimy tu rzeczywiste dochody i wydatki tego funduszu w ciągu roku 1874, oraz stan jego w dniu 31. grudnia 1874 r.

Rzeczywiste dochody tego funduszu w roku 1874 wynosiły, wraz z pozostałością z rachunków roku 1873. zł. 598.877 ct. 9. A mianowicie:

1) Za sprzedane obligacye pożyczki w imiennéj wartości 196.400 zł., otrzymano 169.929 zł. 75 centów.

2) Za kupony przy tychże sprzedawanych obligacyach: 2.391 zł. 42 ct.

3) Za zrealizowanie obligacyj wylosowanych a stanowiących własność funduszu: 1.900 zł.

4) Spłacone przez Wydziały powiatowe raty pożyczek przez nie zaciągniętych z funduszu pożyczki krajowéj, przyniosły: 94.973 zł. 61 ct.; gdy zaś powiaty powinny były w ciągu 1874 roku spłacić: 101.798 zł. 91 ct., przeto zaległo 6.825 zł. 30 ct.

5) Odsetki od pożyczek zaciągniętych przez powiaty z funduszu pożyczki krajowéj, przyniosły: 53.664 zł. 98 ct.; gdy zaś powiaty obowiązane były zapłacić w ciągu 1874 r. w tych odsetkach: 61.414 zł. 14 ct., przeto zaległo u powiatów 7.749 zł. 16 ct.

6) Kary za zwłokę w spłacaniu przez powiaty rat pożyczki przyniosły: 403 zł. 89 ct.

7) Chwilowe umieszczenie na procent pieniędzy do funduszu pożyczki należących przyniosło 4.261 zł., a liczba ta dla tego jest za małą stosunkowo do rozporządzalnych chwilowo funduszów téj pożyczki, iż 123.882 zł. trzymano w gotówce.

*

Wreszcie: 8) Pozostałość z rachunków roku 1873 (to jest nadwyżka dochodów nad wydatki rzeczywiste w owym roku), która przeniesioną została na dochód roku 1874, wynosiła 271.352 zł. 17 ct.

Wydatki rzeczywiste poczynione przez fundusz pożyczki w ciągu roku 1874. wyniosły 463.173 złr. 59 ct.; należało się zaś zapłacić 469.456 złr. 70 ct., lecz niedopłacono w czterech pozycyach wydatków razem 6.283 złr. 11 ct. z powodów wymienionych przez Wydział krajowy przy każdéj pozycyi wydatku. Mianowicie wydano rzeczywiście:

1) na spłacenie obligacyj wylosowanych: 9.600 złr.;

2) na zapłacenie kuponów od obligacyj w obiegu będących: 75.393 złr.; czyli razem na umorzenie pożyczki i procent od niéj zapłacono: 84.993 złr., a pozostało do zapłacenia należytości za ów rok: 3.614 złr., których nie zapłacono z powodu, iż obligacye wylosowane i niektóre kupony nie zostały do zapłacenia zaprezentowane;

3) z funduszu pożyczki krajowéj wypożyczono powiatom w ciągu roku 1874.: 368.800 złr.;

4) podatki, stemple, koszta wypuszczania obligacyj i koszta administracyi wynosiły 9.380 złr. 59 cnt.

Ponieważ ogół dochodów rzeczywistych w ciągu roku 1874. wynosił 598.877 złr. 9 ct., a ogół wydatków rzeczywistych 463.173 złr. 59 ct., przeto nadwyżka dochodów nad wydatki, czyli pozostałość z rachunków roku 1874. wynosiła: 135.703 złr. 50 ct,, którą następnie przeniesiono na dochód roku 1875.

Stan majątku tego funduszu w dniu 31. grudnia 1874. roku był następujący:

I. *a)* gotówką w kasie 1.320 złr. 86 ct.;

b) w bankach 134.382 złr. 64 ct., razem 135.703 złr. 50 ct. (t. j. właśnie pozostałość z rachunków roku 1874).

II. Na pożyczkach u powiatów obowiązanych spłacać je ratami: 993.022 złr. 51 ct.; a mianowicie:

a) zaległa część raty przypadającéj do zapłacenia w 1874. r.: 6 825 złr. 30 ct.;

b) raty pożyczki przypadające do spłacenia przez powiaty od r 1875. do 1883.: 986.196 złr. 85 ct. Oprócz tego:

c) zaległa u powiatów część odsetek za rok 1874. od pożyczek przez nie zaciągniętych 7.749 złr. 16 ct. Ogółem należytość od powiatów w dniu 31. grudnia 1874. r. wynosiła 1,000.771 złr. 32 ct.

III. Obligacye pożyczki krajowéj z roku 1873 niewypuszczone jeszcze w obieg i zostające w kasie krajowéj w dniu 31. grudnia 1874. roku, sztuk 1.706, w imiennéj wartości 172.200 złr.

Ogółem przeto stan czynny funduszu pożyczki z roku 1873. był w dniu 31. grudnia 1874. r.: 1,308.674 złr. 82 ct.

Stan bierny téjże pożyczki w tym samym dniu 31. grudnia 1874. r., to jest należytość, którą był winien spłacić kraj z powodu zaciągnięcia pożyczki w 1873. r., był następujący:

I. Na umorzenie pożyczki przez spłatę obligacyj pozostałych, a do wylosowania przypadających od 1. stycznia 1875. r. do 31. grudnia 1913. r. 1,590.400 złr.

II. *a*) zaległość za kupony, które przypadały do zapłacenia w 1874. r. 3.114 złr.;

b) skarbowi państwa podatek dochodowy od wykupionych kuponów; 2.630 złr. 10 ct.;

c) bonifikacya 7% odsetek subskrybentom akcyj: 39 złr. 1 ct. Ogółem stan bierny: 1,596.183 złr. 11 ct.

Ten bierny stan funduszu pożyczki z 1873. r. wynoszący w dniu 31. grudnia 1874. r. 1,596.183 złr. 11 ct., większym jest od stanu czynnego w tymże samym dniu 31. grudnia 1874. r. wykazanego, w sumie 1,308.674 złr. 82 ct., o 287.508 złr. 29 ct. a to z powodów istniejących przy każdéj pożyczce, a mianowicie z następujących: 1sze, że obligacye pożyczki nie mogły być sprzedane al pari, ale subskrybentom sprzedano je po 82 za sto, następnie zaś sprzedawano je po różnych kursach 86 złr. 50 ct., 87 złr. w gotówce za sto w obligacyach. Po 2gie, że należy także opłacać procent 6 od sta od pożyczki, to jest płacić bieżący kupon od obligacyi, a rządowi podatek od kuponów. Po 3cie, że są, jakkolwiek nie wielkie, koszta administracyi funduszu. —

Fundusz budowy zakładu obłąkanych w Kulparkowie. Rzeczywiste dochody tego funduszu były w r. 1874. następujące:

1. dochody własne tego funduszu wynosiły ogółem: 857 złr. 45 ct.
2. z kapitału będącego własnością funduszu wzięto: 851 złr. 45 ct.;
3. kary za nieukończenie robót w terminie i nieopłacenie czynszów w terminie wyniosły: 106 złr.
4. ze skarbu krajowego wypłacono mocą uchwały Sejmowéj 14. stycznia 1874. r. na budowę zakładu kulparkowskiego: 125.000 złr., t. j. 125.000 wynosiło uposażenie dane w owym roku ze skarbu krajowego; nakoniec
5. pozostałość z rachunków roku 1873. (wraz z kwotą 2.000 złr. będącą także pozostałością z rachunków 1873. r. u budowniczego p. Kuhna), przeniesiona na dochód r. 1874. wynosiła: 32.583 złr. 68 ct.

Przeto ogół dochodów funduszu budowy zakładu obłąkanych w Kulparkowie w 1874. r. był: 159.399 złr. 56 ct., to jest, taka suma była w owym roku wyznaczona na budowę tego zakładu.

Wydatki rzeczywiste w ciągu 1874. r. wynosiły:

1. płace 4.000 złr.; 2. płace dzienne 3.745 złr. 3. zasługi służby 640 złr.; 4. wynagrodzenia 162 złr. 40 ct.; 5. wydatki kancelaryjne 227 złr. 10 ct.; 6. podatki 197 złr. 84 ct. razem koszta administracyjne budowy: 8.972 złr. 34 ct.;

II. na utrzymanie budynków 786 złr. 29 ct;

III. wydatki na budowę zakładu w ciągu 1874 r. 79.454 złr. 14 ct.;

IV. wydatek na założenie ogrodu 1.561 złr. 31. ct. Ogół wydatków rzeczywistych: 90.771 złr. 8 ct. Ponieważ zaś dochody wraz z pozostałością z rachunków roku 1873. wynosiły 159.399 złr. 56 ct., przeto nadwyżka dochodów czyli pozostałość z rachunków r. 1874. była 68.625 złr. 48 ct.

Nadmienimy tu jeszcze, iż na zakupno gruntu pod budynki, na budowę i utrzymanie budynków kulparkowskich wydano do 1. stycznia 1875. r. 605.817 złr. 11 ct.

Fundusze stypendyjne. Wspomnieliśmy już wyżéj o niejasności co do formy zamknięcia rachunków większéj części funduszów samoistnych, a między innymi stypendyjnych, które

zresztą są zupełnie dokładne co do cyfer i rachunków. Ta niejasność w formie pochodzi po większéj części z powodów: po 1sze, iż w przedkładanym zamknięciu rachunków stan majątku (jak w danym razie majątku fundacyi stypendyjnéj) połączono w jedno z rzeczywistymi dochodami i wydatkami funduszu, te znów z obrotem kasowym; po 2gie, pochodzi z nadawania rubryce lub pozycyi nadpisu t. j. nazwiska niewłaściwego i nieodpowiedniego rzeczy, którą obejmuje, i tak, n. p: stan majątku nazwany jest często „dochodem majątku zarodowego“, dochód lub wydatek rzeczywisty, „dochodem lub wydatkiem majątku obrotowego“ lub „majątkiem obrotowym“; w inném znów miejscu, stan majątku z początkiem roku, nazwano „zapasem początkowym dochodów majątku zarodowego“, stan majątku z końcem roku „zapasem ostatecznym“. W ogóle terminologia w zamknięciach rachunków jest niewłaściwą, przyjęte nazwy nieodpowiadają naturze rzeczy, przez te nazwy oznaczonéj. Wprawdzie na usprawiedliwienie Wydziału krajowego, a raczéj bióra obrachunkowego powiedzieć można, że w podobnéj formie przedstawiano dawniej zamknięcie rachunków Sejmowi. Jednak Wydział krajowy poczynił już sam pewne reformy w przedłożoném teraz Sejmowi zamknięciu rachunków za rok 1874. Lecz zmiany poczynione nie odpowiadają tym, które komisya budżetowa uważa za stósowne, a żądanie swoje pod tym względem streściła we wniosku 4ym. Szczegółowo co się tyczy funduszów stypendyjnych, komisya budżetowa sądzi, iż w zamknięciu rachunków tych funduszów należy przedstawić wyraźnie: 1) stan majątku fundacyjnego z początkiem roku; następnie 2) wykaz rzeczywistych dochodów i wydatków w ciągu roku danego, dokładnie oznaczając, z jakiego źródła był dochód i na jaki cel wydatek, a mianowicie: w jakiéj kwocie dano stypendyum; 3) różnicę między rzeczywistymi dochodami a wydatkami, t. j. pozostałość z rachunków roku danego, nadmieniając, czy takowa i w jakiéj sumie przeniesioną została następnie do majątku fundacyjnego; nakoniec 4) stan majątku fundacyjnego z końcem roku danego. Wykazu obrotu kasowego w każdym funduszu nie należy łączyć z poprzednimi wykazami, ale przedstawić oddzielnie jako załącznik.

Co się tyczy merytorycznéj strony, komisya budżetowa zbadawszy rachunki przekonała się, że majątek cały 79 funduszów stypendyjnych istniejących w d. 1. stycznia 1874. r. wynosił ogółem 2,009.821 złr. 41 cnt., potrąciwszy zaś ciążące na majątku tym długi w kwocie 3.274 złr. 98 cnt., czysty majątek wynosił 2,006.546 złr. 43 ct. (Mianowicie papiery wartościowe 1,459.341 złr. 87 ct., dobra i realności ocenione na 371.512 złr. 35 ct., sumy hipoteczne 124.712 złr. 69 ct., zaległe czynsze i należytość za sprzedaną realność 49.312 złr. 87 ct., umieszczone w banku 1.782 złr. 34 ct.; w zaliczkach zwrócić się mających 3.159 złr. 28 ct.).

W ciągu roku 1874. przybyło sześć fundacyj stypendyjnych wynoszących łącznie w kapitale 87.545 złr. 97 ct.

Rzeczywiste dochody funduszów stypendyjnych w ciągu r. 1874, wraz z pozostałą z rachunków za r. 1873. gotowizną w kwocie 27.970 złr. 64 ct. przeniesioną na dochód roku 1874. wynosiły: 142.063 złr. 28 ct. (nie licząc bynajmniéj w tę sumę dochodów, majątku sześciu nowych funduszów stypendyjnych przybyłych w ciągu roku 1874., wynoszącego sumę 87.545 złr. 97 ct.).

Wydatki rzeczywiste w ciągu roku 1874. wynosiły ogółem 82.838 złr. 12 ct.; a mianowicie: 1) na stypendya wydano 58.643 złr. 10 ct.; 2) na cele naukowe i dobroczynne: 2659 złr. 61 ct.; 3) wydatki administracyjne wszystkich funduszów stypendyjnych wynosiły 21.535 złr. 41 ct.

Potrąciwszy od ogółu rzeczywistych dochodów . .	142.063 złr. 28 ct.
ogół rzeczywistych wydatków	82.838 „ 12 „
pozostało . . .	59.225 złr. 16 ct.

Z któréj to pozostałości z rachunków przeniesiono 12.673 złr. 63 ct. w gotowiznie na dochód roku następnego 1875., zaś resztę 46.551 złr. 53 ct. skapitalizowano i przeniesiono do majątku

funduszów stypendyjnych; albowiem gdy dochody jednych fundacyj stypendyjnych używane są w całości lub w części na stypendya, dochody innych jeszcze się kapitalizują odpowiednio postanowieniom fundatorów. Za te 46.551 złr. 53 ct. przeniesione do majątku fundacyj, oraz za sumę 87.545 złr. 97 ct., którą wynosił majątek sześciu nowych przybyłych w r. 1874. fundacyj stypendyjnych, łącznie przeto za sumę 134.097 złr. 50 ct. zakupiono papiery wartościowe w imiennéj wartości 151.823 złr. 29 ct. i dołączono z końcem roku do majątku funduszów stypendyjnych.

Majątek funduszów stypendyjnych 31. grudnia 1874. r. wynosił:

1) w papierach wartościowych	1,611.165 złr.	16 ct.
2) w dobrach i realnościach ocenionych na . . .	364.501 „	35 „
3) w sumach hipotekowanych	118.713 „	87 „
4) w banku umieszczonych na procent . . .	1.642 „	81 „
5) w innych należytościach czynnych	78.003 „	81 „
Ogółem .	2,174.027 złr.	— ct.
Oprócz tego skrypt na 4.200 złr.		
Na tym majątku ciążące długi wynosiły . . .	14.558 złr.	19 ct.
Przeto czysty majątek funduszów stypendyjnych 31. grudnia 1874. r. wynosił:	2,159.468 złr.	81 ct.
Dodawszy do téj sumy, pozostałą w gotowiznie część nadwyżki dochodów z r. 1874. przeniesioną na dochód r. 1875. w kwocie	12.673. złr.	63 ct.
Ogółem więc wynosiły fundusze stypendyjne 31. grudnia 1874.	2,172.141 złr.	44 ct.

Zamknięcie rachunków nie wykazuje, w jakich kwotach nadawane były pojedyncze stypendya, a życzyćby należało, iżby i ten szczegół znajdujący się w aktach, znajdował się w następném zamknięciu rachunków. Komisya budżetowa jest przekonaną, iż Wydział krajowy i pod tym względem wykonywał ściśle wolę fundatorów, lub też czuwał pilnie nad jéj wykonaniem przy tych fundacyach, w których kuratorom lub innym osobom poruczone zostało aktem fundacyjnym nadawanie stypendyów.

Co się tyczy zamknięcia rachunków innych funduszów samoistnych, którymi, jak n. p. funduszami zakładu imienia Ossolińskich, funduszem śp. Pelagii Rusanowskiéj itp. zarządzają inne władze, a Wydział krajowy wykonywa tylko kontrolę, komisya znalazła je co do strony merytorycznéj, w zupełnym porządku, lecz co do strony formalnéj w układaniu rachunków są po części błędy wyżéj wytknięte, które zapewne zostaną usunięte w przyszłém zamknięciu rachunków.

Na zasadzie uwag powyższych komisya budżetowa wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1) Zamknięcie rachunków funduszów samoistnych za r. 1874. bierze Sejm do wiadomości.

2) W zamknięciu rachunków za rok 1875. i lata następne należy fundusz budowy zakładu obłąkanych w Kulparkowie i fundusz pożyczki krajowéj z r. 1873. zamieszczać w dziale funduszów uposażonych ze skarbu krajowego lub objętych budżetem, a w przedstawianym Sejmowi projekcie budżetu zamieszczać także preliminarz dochodów i wydatków powyżéj wymienionych dwóch funduszów na ten rok, na który jest projektowany budżet.

3) W przedstawianém Sejmowi zamknięciu rachunków funduszów samoistnych nieuposażanych ze skarbu krajowego i budżetem nieobjętych, należy podawać także zamknięcie rachunków funduszu ś. p. hr. Skarbka t. j. funduszu zakładów Drohowyżkich.

4) Zamknięcie rachunków funduszów samoistnych za r. 1875 i następne należy przedstawiać w formie ułożonéj według następujących zasad: zamknięcie rachunków powinno zawierać najprzód stan majątku z początkiem roku danego, następnie oddzielny wykaz rzeczywistych dochodów i wydatków funduszu w ciągu roku; daléj stan majątku z końce roku; wreszcie w załączniku cały obrót kasowy w tym funduszu w roku danym.

We Lwowie dnia 20. kwietnia 1876.

Przewodniczący
H. Wodzicki.

Sprawozdawca
Leon Chrzanowski.

Aleg. CI.

Sprawozdanie

komisyi budżetowéj o wnioskach Wydziału krajowego tyczących się budowy pralni, łaźni, kuchni i pomieszkania dla parobków tudzież urządzenia łazienek przy szpitalu powszechnym we Lwowie.

Wysoki Sejmie!

Budowa pralni i łazienek przy lwowskim szpitalu powszechnym była już kilkakrotnie przedmiotem zajęcia dla Wysokiej Izby począwszy od r. 1871., w którym Wysoki Sejm uznał konieczną i naglącą potrzebę téj budowy i wyznaczył na nią łącznie z przebudowaniem kanałów 18.000 złt. Szczupłość téj sumy, która wystarczyć nie mogła, i brak stosownego miejsca pod budowę, wstrzymały jéj wykonanie. W r. 1873. Inspektor szpitali odbywszy podróż po części Niemiec, złożył Wydziałowi krajowemu sprawozdanie, w którem podnosił korzyści wynikać mające z użycia maszyn do prania, wskutek czego przedstawione zostały Wysokiej Izbie plany i kosztorysy na łazienki i pralnię z maszyną parową, kosztem 55.000 złt.

Wysoka Izba na wniosek ówczesnej komisyi budżetowej uznała wprawdzie uchwałę z dnia 14 stycznia 1874 r. w ogóle użyteczność i korzyść urządzenia pralni parowéj, sądziła jednak, iż może jedna pralnia wystarczy dla szpitala lwowskiego i dla zakładu kulparkowskiego, i tak z tego powodu jakotéż nie chcąc podnosić dodatków do podatków, tudzież uznawszy przedstawione plany za niedostateczne, poleciła Wydziałowi krajowemu, ażeby nowe plany przedstawił, jeżeliby uznał, iż pralnia w Kulparkowie potrzeby nie zaspokoi.

W spełnieniu tego polecenia złożył Wydział krajowy obecnie nowy plan i kosztorys przy sprawozdaniu, które uchwałą Wysokiej Izby z d. 30 marca r. b. komisyi budżetowéj do zbadania oddaną została. Mimo tak późno odebranego zlecenia starała się komisya zbadać przedmiot, ile być może dokładnie, już z tego powodu, iż żądana przez Wydział krajowy stosunkowo zbyt wysoka suma 120.000 zł. postawiła tę sprawę na gruncie zupełnie nowym. Dlatego sądziła komisya, iż może i powinna, bez względu na dawniejsze uchwały Wysokiego Sejmu, powzięte na podstawie żądań o wiele skromniejszych, podać projekt Wydziału krajowego wszechstronnéj krytyce i zastanowić się nie tylko nad planem i kosztorysem, lecz także nad programem budowy.

Z postawionego sobie w ten sposób zadania nie mogła komisya budżetowa wywiązać się należycie z powodu niedostatecznego uzasadnienia programu służącego za podstawę planu, którego to braku nie mogła komisya zapełnić, nie znalazłszy do tego potrzebnych materyałów w aktach Wydziału krajowego. Nie mogąc sobie tedy wyrobić stanowczego zdania w korzyściach, jakie z proponowanego urządzenia parowéj pralni i kuchni wynikać mogą, ani o stosunku tych rzekomych korzyści do kapitału wymaganego na urządzenie, widzi się komisya zmuszoną radzić Wysokiéj Izbie dalsze odroczenie téj sprawy pomimo najgłębszego przekonania, jakie ma o naglącéj potrzebie usunięcia pralni z suterenów gmachu szpitalnego, w których pod każdym względem jest jak najgorzéj umieszczona.

Przy badaniu całego przedmiotu nasunęła się komisyi najprzód wątpliwość, czy plac pod budowę pralni odpowiednio został obrany. Przeciwko temu placowi przemawia jego położenie na południo-zachód od szpitalu i jego spadzistość zmuszająca do kosztowniejszéj budowy; potrzeba, jakaby zachodziła, odgraniczenia części podwórza na plac do suszenia bielizny, potrzeba podzielenia tegoż dziedzińca korytarzem na dwie połowy, nakoniec potrzeba zburzenia murowanéj szopy i chlewnika, na których miejsca trzebaby koniecznie nowy budynek postawić, co przez Wydział krajowy w przedstawionym kosztorysie przewidziane nie zostało. Dawniéj obrano to miejsce raz dlatego, że innego nie było, a powtóre i głównie z powodu, iż chciano tu umieścić łazienki razem z pralnią. Teraz zmieniły się okoliczności. Wydział krajowy odstąpił od myśli wyniesienia łazienek z gmachu szpitalnego a od strony wschodniéj przybył przez zakupno plac, na którym projektowano budowę domu dla położnic, który jednak sam Wydział krajowy za nieprzydatny na ten cel uznał. Wypadałoby zatém zbadać, ażali nie byłoby korzystniéj użyć tego placu pod projektowaną budowę. Następnie nasunęła się komisyi wątpliwość co do korzyści projektowanego pomieszczenia pralni, kuchni i mieszkania dla parobków pod jednym dachem, a przeniesienia łazienek z jednego skrzydła gmachu szpitalnego do skrzydła drugiego, w którym mieści się teraz kuchnia.

Połączenie w jednym budynku pralni, czy to z kuchnią czy z łazienkami, wymaga bardzo kosztownych restauracyi, jako to: sklepień na belkach żelaznych i na takichże podporach, użycia wszędzie cementu, dawania grubszych murów itd., należałoby zatém zdaniem komisyi, zastanowić się nad pytaniem, czy nie lepiéj byłoby myśli takiego połączenia zaniechać, zwłaszcza że przeniesienie kuchni powiększyłoby wydatek (oprócz kosztów budynku) więcéj jak o 10.000 złt., a komisyi nie wykazano korzyści, któreby ten wydatek usprawiedliwiały.

Co do projektowanego pomieszczenia łazienek w miejscu teraz przez kuchnię zajętém, nie potrafiła komisya wyśledzić, coby się zyskało przez ich przeniesienie z jednego końca gmachu szpitalnego na drugi koniec? Wprawdzie dziś istniejąca łazienka jest niedostateczna, zachodzi jednak pytanie, czy nie można jéj powiększyć przez dodanie obok niéj leżącéj sali. Dawniéj zamierzano urządzić łazienki przed frontem środkowéj części gmachu szpitalnego dla łatwiejszéj z niémi komunikacyi oddziałów męzkich i żeńskich. Jeżeli zaś téj myśli zaniechano i łazienki mają w gmachu szpitalnym pozostać, musi komisya żądać jednego wykazania powodów przemawiających przeciwko ich pozostawieniu w skrzydle prawém, a za ich umieszczeniem w skrzydle lewem, zanimby się zgodzić mogła na wydatek, jakiby przeniesienie za sobą pociągnęło.

Wydanie sądu o stosowności i korzyści projektowanego urządzenia pralni mechanicznéj i kuchni parowéj było dla komisyi budżetowej najtrudniejszem zadaniem. Nie posiadając bowiem, jak już powyżéj nadmieniono, potrzebnych materyałów i nie przypisując sobie potrzebnych wiadomości technicznych, nie mogła dójść do żadnego stanowczego rezultatu i widzi się zmuszoną przedstawić Wysokiéj Izbie tylko wątpliwości, jakie jéj się w tym względzie nasunęły.

Wysoka Izba uznała wprawdzie uchwałą z dnia 14. stycznia 1874 r. w ogóle użyteczność i korzyść urządzenia pralni parowéj przy szpitalu, opiérając się na sprawozdaniu ówczesnéj komisyi budżetowéj, któréj za podstawę do takiego wniosku służył raport inspektora szpitali, — nie idzie

jednak za tém, ażeby tę sprawę uważać za rozstrzygniętą ostatecznie i nie poddać jéj nowemu, ro- zbiorowi, do czego też komisya budżetowa przystąpiła.

Z pomienionego sprawozdania inspektora szpitali, stanowiącego jedyny materyał, na którym się komisya oprzéć mogła, nie podobna jéj było nabrać przekonania o korzyści użycia maszyny parowéj w pralni, albo pary do gotowania potraw w ogóle, a tém mniéj o korzyści i stosowności takiego urządzenia w naszych stosunkach, przy trudności dostania ludzi umiejących się obchodzić z maszynami skomplikowanemi i przy trudności naprawienia takowych w razie zepsucia. Przekonanie takie możnaby sobie wyrobić tylko na podstawie rachunków, wykazujących różnice między kosztami prania i gotowania sposobem zwyczajnym i przy użyciu systemów przez Wydział krajowy zalecanych. Rachunków takich nie posiadamy, te bowiem, które podał inspektor szpitali, a za nim komisya budżetowa z r. 1873/4, odnoszą się do berlińskiego szpitala Charité, w którym jak sam inspektor przyznaje, nie używają maszyny parowéj do prania. Dlatego komisya nie może wypowiedzieć żadnego zdania w tym przedmiocie, który zasługuje na gruntowniejsze zbadanie w celu wyśledzenia, czy użycie przyrządów mechanicznych do prania byłoby korzystne ze względu na oszczędność i na zużycie bielizny, a następnie, czy do poruszania tych przyrządów nie byłby lepszy jaki inny motor tańszy i prostszy od maszyny parowéj.

Pomimo takich wątpliwości co do programu, na którym plan jest oparty, zajęła się komisya jego zbadaniem i przyszła do przekonania, iż jest zanadto zbytkowny. Nie tylko bowiem z powodu pomieszczenia w jednym budynku pralni, kuchni i mieszkania dla parobków potrzeba było użyć konstrukcyj kosztownych, jak już powyżej wspomniano, lecz nadto nie widzi komisya potrzeby ozdabiania budynku gospodarskiego kosztownymi gzemsami, dawania podwójnych schodów ciosowych, urządzenia materalasetów systemu d'Arcela itp. sądzi, iż podmurowanie szkarpy możnaby bez szkody zastąpić jéj odarniowaniem itp.

Nakoniec upatruje komisya niedokładność planu w tém, iż nie oznaczono na nim, zkąd miałaby być brana woda, bez któréj przecież pralnia i kuchnia obejść się nie mogą.

Kosztorys nie sprawdzony w oddziale technicznym Wydziału krajowego, nie mógłby już z tego powodu być przyjęty bez zastrzeżenia, tém więcéj, iż porównywając go z innymi kosztorysami dostrzegła komisya znaczne różnice cen jednostkowych, których sprawdzanie nie mogło być jéj zadaniem.

Z tych wszystkich powodów zważywszy, iż projekt Wydziału krajowego nie jest dostatecznie umotywowany;

zważywszy mianowicie, iż nie wykazano w nim dowodnie potrzeby przeniesienia lub przerobienia kuchni, i że nie udowodniono korzyści, jakieby wyniknęły z przeniesienia łazienek do lokalu przez kuchnię zajmowanego;

zważywszy, iż przybył teraz plac, którego stosowność pod budowę pralni zbadaćby należało;

zważywszy, iż należy obliczyć, czy nie taniej wypadnie pralnię oddzielnie wybudować, jak łączyć ją czy to z łazienkami czy z kuchnią;

zważywszy, iż urządzania kosztownéj pralni mechanicznéj z maszyną parową, bez liczebnego wykazania wypływających ztąd korzyści byłoby niebezpieczną próbą;

zważywszy nakoniec, iż żądana suma 120.000 złt. jest zdaniem komisyi niestosunkowo wysoka; komisya budżetowa wnosi:

„Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Odraczając załatwienie sprawy budowy pralni i kuchni, tudzież urządzenia łazienek przy lwowskim szpitalu powszechnym, poleca Sejm Wydziałowi krajowemu, ażeby na początku przyszłej se-

syi przedstawił Sejmowi projekt wystawienia i urządzenia pralni, łazienek i łaźni parowéj czy to w jednym budynku, czy oddzielnie w taki sposób, ażeby obok zaspokojenia istotnéj potrzeby jak największa oszczędność z oka spuszczoną nie była. Projekt ten ma być wyczerpująco umotywowany, a dołączone doń plany i kosztorysy mają być poprzednio sprawdzone.

We Lwowie dnia 20 kwietnia 1876.

Przewodniczący:
H. Wodzicki.

Sprawozdawca:
C. Haller.

L. 588/S.

Aleg. CII.

Sprawozdanie

komisyi budżetowéj o budowie, kolaudacyi i funduszach budowy zakładu dla obłąkanych w Kulparkowie.

Wysoki Sejmie!

Uchwałą z d. 5. b. m. i r. przekazał wys. Sejm komisyi budżetowéj sprawozdanie Wydziału krajowego, tyczące się robót, kolaudacyi i funduszów budowy zakładu dla obłąkanych w Kulparkowie.

Już kilkakrotnie w poprzednich latach, zastrzegała się komisya budżetowa przeciwko spóźnionemu przedkładaniu wniosków. Obecnie musi komisya zastrzeżenie to powtórzyć, tém więcéj, iż do należytego zbadania sprawy budowy zakładu kulparkowskiego potrzebaby studyować wiele planów, kosztorysów, rachunków, projektów i cenników, co wymaga spokoju, jakiego komisya przy ciągle odbywających się posiedzeniach, znaleść nie mogła.

Mimo to starała się komisya spełnić włożony na nią obowiązek, o ile to było możebne.

Pomijając część historyczną sprawozdania, w któréj Wydział krajowy skreślił, zgodnie z prawdą, wszystkie fazy, jakie przeszła sprawa budowy od początku do roku bieżącego, przystępujemy wprost do żądań przez Wydział krajowy postawionych.

Wydział krajowy żąda uchwalenia sumy 152.170 złr. 53½ ct., rozpadającéj się na dwie główne części, a mianowicie:

I. żąda Wydział krajowy kwoty 70.150 złr. 9½ ct. na pokrycie przewyżki istotnych wydatków nad preliminowane przy robotach, na których wykonanie wys. Sejm w r. 1871. i 1874. zezwolił; i

II. kwoty 82.019 złr. 44 ct. na pokrycie kosztów budowli i robót jeszcze przez wys. Sejm nie dozwolonych.

Na sumę pod I. składa się wiele pomniejszych, a mianowicie: 1) ukończenie robót w głównéj części zakładu, urządzenia prowizoryczne i różne wydatki spowodowane przyspieszoném

przeniesieniem obłąkanych, koszta kolaudacyi, naprawa budynków i t. d. wymagają pokrycia w kwocie 19.619 złr. 17½ ct..

Komisya budżetowa, polegając na sprawozdaniu Wydziału krajowego, przyjmuje, iż tylko stosunkowo nieznaczna kwota 4.600 zł. stanowi istotne przekroczenie kosztorysu budowy w r. 1871 przez wys. Izbę uchwalonéj. Przyczyną tego przekroczenia były zmiany w systemie ogrzewania i w systemie kloak, zarządzone na przedstawienie ankiety lekarsko-technicznéj. Około 15.000 zł. mają wynosić koszta prowizorycznego urządzenia pralni, kuchni, łazienek, budynków gospodarskich i t. d., zarządzonego dla prędszego oddania Zakładu na właściwy użytek.

Jakkolwiek pośpiech był pożądany, Komisya musi zrobić uwagę, iż tak zmiany planów, robione w ostatniéj chwili, jak niemniéj tymczasowe urządzenia spowodowały znaczne wydatki, i że już z tego powodu korzystniéj było wstrzymać cokolwiek przeniesienie chorych, a przyspieszyć roboty około stałego urządzenia kuchni. pralni i t. d. tudzież wystawienia budynków gospodarskich, na co były przyzwolone fundusze. Mimo to ze względu, iż roboty wykonane zostały, przemawia Komisya za uchwaleniem pokrycia sumę takowego z 19.619 zł. 17½ ct. do kwoty 15.000, a to z powodu, iż na ukończeniu będąca kolaudacya wykazuje oszczędności, które Wydziałowi krajowemu w chwili układania sprawozdania jeszcze wiadome być nie mogły.

2. Dalsza budowa skrzydeł gmachu głównego wymaga dodatku w kwocie 14.105 zł. 65 ct. z powodu podniesienia cen o 5% i z powodu robót nadkosztorysowych, których potrzebę uzasadnił Wydział krajowy, zdaniem Komisyi, dostatecznie. Dla tego przemawia Komisya również za przyjęciem téj pozycyi.

3. na wewnętrzne mechaniczne urządzenia żąda Wydział krajowy dodatku 28.717 zł. 3 c. do przeznaczonéj przez wys. Izbę w r. 1874 na ten cel kwoty 22.600. Urządzenia te są to: wodociągi, pralnia i suszarnia, kuchnia. oświetlenie gazowe i piekarnia dawniéj uchwalone, tudzież nie uchwalone jeszcze urządzenie wewnętrzne łazienek i piła cyrkularna.

Komisya uznaje wprawdzie, iż trudno było z góry oznaczyć wiele te różne urządzenia kosztować mogą, nie może jednak zalecać wys. Izbie do przyjęcia zmian w uchwalonych kredytach, dopóki się nie przekona dowodnie o istotnéj tego potrzebie. Przekonania takowego nie mogła zaś nabrać Komisya z ogólnikowego uzasadnienia, jakie znalazła w sprawozdaniu Wydziału krajowego i nie mogła téż badać dobroci proponowanych urządzeń ani ich wyższości nad inne tańsze. Dla tego wnosi Komisya tylko jednę zmianę w kredycie w r. 1874 uchwalonym. a mianowicie: zaniechanie na teraz urządzenia oświetlenia gazowego, dopóki dłuższa praktyka w szpitalach lwowskim i św. Łazarza w Krakowie nie wykaże jego korzyści. Natomiast uważa komisya naglącą potrzebę urządzenia łazienek i korzyść urządzenia piły, będzie zatém proponowała wysokiéj Izbie przyznania na ten cel kwoty 4.217 złr. 65 ct., to jest przeniesienia kwoty 2.000 złr. uchwalonéj na urządzenie oświetlenia, i uchwalenie dodatkowo kwoty 2.217 złr. 65. ct.

Komisya sądzi, iż Wydział krajowy będzie w stanie wykonać projektowane urządzenie w granicach kredytu w r. 1874. uchwalonego, ponieważ wiadomo jéj, iż dyrektor zakładu oświadcza się, ze względów na dobro chorych, za opuszczeniem niektórych kosztownych urządzeń, i ponieważ nie zachodzi potrzeba wyszukiwania urządzeń najkosztowniejszych, które nie zawsze odpowiadają celowi. Chociażby zaś wykonanie na rok odroczone być musiało, widziałaby komisya w tém mniejsze złe, jak w zalecaniu wys. Izbie uchwalania tak znacznego wydatku bez należytego zbadania przedmiotu i musiałaby żądać, ażeby w razie powtórzenia żądania, Wydział krajowy takowe należycie umotywował.

4. Postawienie trupiarni miałoby kosztować według przedstawionego planu 13.603 złr. 32 ct., to jest o 6.603 złr. 32 ct. więcéj jak w r. 1874. Sejm uchwalił, stajnie zaś i wozownie miałyby kosztować 7.106 złr. 92½ ct zamiast przyzwolonych 6.000 złr. Komisya nie może przemawiać za

przyznaniem sum żądanych, ponieważ uważa przygotowane plany za zbytkowne i ma przekonanie, iż można je bez straty zastósować do przyznanego kredytu. W zakładzie obłąkanych nie tak częste są wypadki śmierci, nie potrzeba zatém tak wielkiego budynku na trupiarnię, jak jest projektowany; należy też z niego usunąć niewłaściwie tam projektowaną lodownię do przechowywania wiktuałów służyć mającą, której umieszczenie pod trupiarnią znacznie koszt powiększyło. Gdy jednak Wydział krajowy oddał budowę trupiarni, stajni, chlewów i wozowni w przedsiębiorstwo, według cen kosztorysowych z dodatkiem 5%, komisya oświadcza się za pokryciem tego podwyższenia, podskoczeniem cen usprawiedliwionego, w kwocie 650 złr.

W II. kategoryi preliminowane są następujące wydatki:

1) na budowę domu administracyjnego 69.809 złr. 65 ct.

2) na urządzenie prowizorycznego umieszczenia administracyi 2.290 złr. 54 ct.;

3) na urządzenie drogi dojazdowéj i postawienie parkanu w tylnych częściach zakładu 9.118 złr. 25 ct.

W r. 1871. zaniechała wys. Izba myśli budowania osobnego domu administracyjnego, idąc za zdaniem ówczesnéj komisyi budżetowéj, która sądziła, iż administracya zakładu może być dostatecznie pomieszczona w budynku mieszkalnym na folwarku kulparkowskim położonym. W r. 1874. poleciła zaś wys. Izba Wydziałowi krajowemu przedstawienie projektu pomieszczenia administracyi. W dopełnieniu tego zlecenia przedstawia Wydział krajowy dawny plan budowy domu administracyjnego i żąda pozwolenia wykonania robót w celu tymczasowego umieszczenia lekarzy i urzędników.

Wydział krajowy twierdzi, że dom folwarczny na cel wskazany użyć się nie da, ponieważ jest wilgotny, ze wszechmiar wadliwy itd., a jego przekształcenie kosztowałoby więcéj jak 30.000 złr. i ponieważ ma służyć do celów gospodarsko-ekonomicznych, o czém miało być osobne sprawozdanie, które jednak wys. Izbie nie zostało przedstawione. Daléj oblicza Wydział krajowy, iż po ukończeniu gmachu głównego będzie w nim miejsce na 474 łóżek. potrzebę zaś podaje na 550, ponieważ do ilości 400 chorych, jaką pierwiastkowo przyjmować zamierzano i 40 służby, dodaje 25%, to jest 110 łóżek na miejsca luźne i na przestronniejsze umieszczenie chorych I. i II. klasy.

Komisyi budżetowéj nie wiadomo, ażeby istniał jaki przepis zmuszający do przyjęcia 400 chorych, gdyby na tyle miejsca nie było, nie może zatém uznać słuszności tego argumentu, a to tém mniéj, gdy od liczby 400, jeżeliby takowa miała służyć za normę, należałoby odjąć 85 chorych umieszczonych w Złoczowie i Przemyślu, tak, że dla Kulparkowa zostałoby tylko 315.

Zarzutów przeciwko użyciu domu folwarcznego wniesionych, nie może też Komisya uznać za słuszne. Nie znając obiecanego programu gospodarsko-ekonomicznego, nie może Komisya brać w rachubę zużytkowania na ten cel domu, który jak się naocznie przekonała, wcale tak zły nie jest, i którego korzystne zużytkowanie leży w interesie funduszu krajowego.

Pomieszczenie całéj administracyi w tym domu jest wprawdzie niemożebne już z tego względu, że jest on od Zakładu zbyt oddalony, i że należałoby go znacznie powiększyć, może jednak bardzo dobrze być urządzony na pomieszkanie dla urzędników, których ciągła obecność w Zakładzie nie jest konieczna. Nie zachodzi zresztą potrzeba umieszczania w nim całéj administracyi, ponieważ w skutek uchwalonego przez wys. Izbę w r. 1871 zaniechania budowy domu administracyjnego, zmieniono plan głównego budynku, a mianowicie rozszerzono znacznie jego część środkową dla pomieszczenia w niéj administracyi.

Komisya sądzi zatém, iż, przynajmniéj na teraz, nie zachodzi potrzeba budowania domu administracyjnego, że dom folwarczny może być urządzony na mieszkanie dla 3ch lub 4ch rodzin, co zdaniem w sztuce biegłego, kosztowałoby 3.500 do 4.000 zł., a do 8.000 zł. gdyby chciano przybudować 4 pokoje, i że mieszkania dla urzędników i lekarzy, którzy muszą mieszkać w samym zakładzie należy urządzić jako stałe, nie tymczasowe. Wszystko to musi być wykonane według jednolitego

planu, którego przygotowaniem Wydział krajowy zająć się powinien, dopóki zaś takiego planu, a raczéj programu nie ma, dopóty częściowe załatwianie sprawy i uchwalanie kredytów na roboty tymczasowe, byłoby istotném marnowaniem funduszów.

Co do drogi, nie może Komisya zaprzeczyć potrzeby jéj urządzenia; nie może jednakże przemawiać za udzieleniem żądanéj sumy, która zdaje się Komisyi zbyt wysoka, a któréj w braku wymiarów drogi nie ośmieliłaby się zniżać. Przy tém musi Komisya, wyrazić wątpliwość co do robienia drogi w przekopie, z powodu że musiałyby się na niéj tworzyć zaspy śniegowe, a samo wykopanie ziemi pociągnęłoby znaczny koszt za sobą.

Z przytoczonych powodów i nie chcąc bez należytego zgłębienia rzeczy, zalecać wysokiéj Izbie do przyjęcia zmiany uchwał dawniejszych, ani nowych wydatków, ogranicza się Komisya budżetowa na tych pozycyach, które niezbędnie załatwienia potrzebują i wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1. Otwiera się Wydziałowi krajowemu na wykończenie robót w Zakładzie obłąkanych na Kulparkowie kredyt dodatkowy na r. 1876 do wysokości 31.973 zł. 30 ct., a mianowicie:

a)	na ukończenie robót w głównej części Zakładu, na pokrycie kosztów kolaudacyi, tudzież wydatków spowodowanych przyśpieszoném przeniesieniem obłąkanych	15.000 zł.	— ct.
b)	na dalszą budowę skrzydeł gmachu głównego	14.105 „	65 „
c)	na urządzenie łazienek	1.915 „	65 „
d)	na piłę cyrkularną	302 „	— „
e)	na budowę trupiarni i budynków gospodarskich dodatek z powodu podwyższenia cen	650 „	— „
	Razem jak wyżéj	31.973 zł.	30 ct.

2. Poleca się Wydziałowi krajowemu zaniechanie na teraz urządzania oświetlenia gazowego i pozwala użyć kwoty 2.000 zł. uchwałą z dnia 14. stycznia 1874 r. na ten cel przeznaczonéj na pokrycie wydatków urządzenia łazienek.

3. Poleca się Wydziałowi krajowemu, ażeby się starał wykonać roboty przez Sejm dozwolone funduszami, jakie na ten cel były uchwalone.

4. Poleca się Wydziałowi krajowemu, ażeby na przyszłéj sesyi sejmowéj przedstawił wcześnie program umieszczenia administracyi, w sposób praktyczny, a jak najoszczędniejszy.

Lwów 23. kwietnia 1876 r.

Przewodniczący.

H. Wodzicki.

Sprawozdawca,

C. Haller.

A.

Wysoki Wydziale krajowy!

Przedkładając wysokiemu Wydziałowi sprawozdanie z artystycznego stanu teatru polskiego we Lwowie, poprzedzamy je uwagą, że spostrzeżenia nasze datują się dopiero od drugiéj połowy października ubiegłego roku, jako od czasu, w którym stosunek komisyi do nowéj Dyrekcyi ponownie wyjaśniony został, i że nawet z tego krótkiego przeciągu czasu, ująć należy trzy tygodnie, poświęcone wyłącznie przedstawieniom „Podróży na około świata“, widowisku, obliczonemu na pospolitą ciekawość, które już z téj przyczyny, że miało zapewne na celu jedynie i wyłącznie względy kasowe, usuwa się z pod estetycznego zadania, jakie Wysoki Wydział powierzyć raczył komisyi.

Wyrażając nadzieję, że podobne widowiska nie tak prędko się powtórzą, a choćby się powtórzyć miały, nie tak znaczny wyłom robić będą w repertoarzu naszego teatru — przechodzi komisya do zwięzłego zapisania najgłówniejszych swych spostrzeżeń, o ile tak krótki przeciąg czasu był wystarczającym do ich zebrania.

Komisya z przyjemnością uznaje, że w ostatnich miesiącach dostrzedz się dały zmiany korzystne w teatrze lwowskim. Widocznem jest teraz owo sprężyste i bardziej jednolite kierownictwo, którego brak niegdyś tak dotkliwy komisya w poprzednich swych sprawozdaniach niejednokrotnie wytykała; w reżyseryi znać większą troskliwość i energię, w scenizacyi zewnętrznéj lepszy ład i baczniejszą dłoń, a chociaż repertoar nie zawsze odznacza się logicznym układem i uderza nawet pewnym brakiem istotnéj dobrze zrozumianéj rozmaitości — to przecież nie raził już tak nigdy jak przedtem cechą dorywczéj improwizacyi i przypadkowości.

Siły artystyczne nietylko nie ubyły, ale poniekąd uzupełnione zostały i rzecz można, że obecny skład towarzystwa odpowiada warunkom stołecznéj sceny, a jeżeli nie zawsze wystarcza do dramatów wysokiego nastroju, to przecież pokrywa potrzeby wcale obszernego i rozmaitego repetoaru.

Komisya spodziewa się jednak, że Dyrekaya teatru mając do dyspozycyi tyle pięknych i użytecznych talentów starać się będzie nie tylko o bezwzględne ich wyzyskanie, ale także o dalszy rozumnie kierowany ich postęp artystyczny, bez którego najpiękniejsze nawet talenta wyczerpują się i marnieją. Podnosimy konieczny ten obowiązek umiejętnego kierownictwa sceny, ponieważ zdało się nam, że nie zawsze dostatecznie o nim pamiętano.

Nie możemy pominąć pomyślnego wcale objawu, który należąc dawniéj do wielkich rzadkości na lwowskiéj scenie, dziś częściéj się powtarza, i znaczną zasługę Dyrekcyi stanowi. Mamy tu na myśli fakt, że komedye niektóre po ośm lub dziesięć razy z rzędu prawie bywały grywane a zawsze przed pełną salą, a chociaż w pierwszym rzędzie jestto zasługą samego utworu, to jednak

znaczną część powodzenia przypisać należy dobremu przedstawieniu, bez którego widzieliśmy upadające nawet najlepsze i najżywotniejsze dzieła.

Nie bez obawy patrzy komisya artystyczna na niestosunkowy rozwój i na swawolny wybór repertoaru operetkowego, który w ostatnich czasach nieraz nie zawierał różnicy, jaka zachodzić powinna między sceną jedyną w stolicy i przez kraj subwencyonowaną a przedmiejskiemi teatrzykami Wiednia lub Paryża. Komisya nie zapomina o tém, że wobec powszechnego dziś smaku teatralnéj publiczności, któremu żadna scena, która zarazem jest przedsiębiorstwem, oprzéć się nie zdoła, że wobec takich kierunków smaku, operetki w guście Offenbachowskim z repertoaru żadną miarą usunąć się nie dadzą, — mniema wszakże, że można i należy wymagać od Dyrekcyi, aby ostrożniejszą była w wyborze, skąpszą w ilości, i surowszą w przestrzeganiu przyzwoitości na scenie, na któréj nie powinien się już nigdy powtórzyć rozwiązły kankan, jakim popisywała się obca para baletnicza w jednéj z takich operetek.

Komisya podniosła już dawniéj wielkie niemal nieprzyzwyciężone trudności, z jakiemi połączone jest utrzymanie stałéj opery we Lwowie, wierna więc swemu przekonaniu, nie może do obecnego stanu opery przykładać surowszéj miary. Opera jest taką, jaką być może, a przyznać należy, że niektóre opery udają się w całości nadspodziewanie i świadczą o zręcznem wyzyskaniu skromnych środków, jakimi rozporządzać może Dyrekcya. Przyzwoita mierność wystarczać musi w operze, która nie posiada wysokiéj subwencyi państwowéj lub monarszéj.

Mówiąc o operze, wytknąć nie zawadzi, że orkiestra posiada instrumenta liche i zużyte, które szydzą niekiedy z najlepszych usiłowań członków kapeli; temu niedostatkowi należałoby koniecznie w jaki sposób zaradzić. Równie też pominąć tego nie możemy milczeniem, że oświetlenie teatru jest coraz gorsze i zdaje się konieczném, aby ilość świateł pomnożyć, jeżeli to pogorszenie jest tylko skutkiem lichéj jakości gazu, w tych ostatnich czasach dostarczanego.

Lwów, dnia 8. stycznia 1876.

Dr. Antoni Małecki.

Aleg. CIII.

Sprawozdanie

Komisyi sejmowéj wybranéj do zbadania sprawozdania Wydziału krajowego z czynności za czas od 1. lutego do 31. grudnia 1875.

Wysoki Sejmie!

Komisya przez wys. Sejm wybrana w celu zdania sprawy o sprawozdaniu Wydziału krajowego z czynności jego za czas od 1. lutego do 31. grudnia 1875 podzieliła przekazaną sobie pracę według departamentów na działy, powierzając członkom komisyi jako specyalnym sprawozdawcom opracowanie każdego działu.

Uwagi i wnioski sprawozdawców były przedmiotem obrad komisyi, a rezultaty tychże przedkładamy niniejszém wysokiemu Sejmowi:

Oddział skarbowy i rachunkowy.

(Departament I.)

Sprawozdawca poseł Smarzewski.

Czynności Wydziału krajowego, należące do tego oddziału, podlegają rokrocznie rozpoznaniu komisyi budżetowéj. Sprawozdania przez tę komisyę składane, przedstawiają Sejmowi rezultaty tych czynności. W ogólném sprawozdaniu z czynności Wydziału krajowego, w oddziale, o którym mowa, nie znalazła komisya sprawdzająca nic takiego, na coby uwagę wys. Sejmu zwrócić należało, i komisya poprzestaje na tym wyrazie uznania, że według jéj spostrzeżeń sprawy należące do departamentu I., załatwiane bywają prawidłowo i pilnie, a życzenia, przez dawniejsze komisye względem formalnego traktowania niektórych spraw objawiane, zostały przez Wydział krajowy dopełnione.

Sprawy gminne i kultury krajowéj.

(Dep. II.)

Sprawozdawca p. Haller.

Bióro Dep. II. spełniło wszystkie polecenia, jakie od wysokiéj Izby otrzymało, lub wytłumaczyło dostatecznie niemożność ich spełnienia potrzebą zbiérania materyałów, co dłuższego czasu wymaga. Załatwiło też wszystkie w r. 1875., przydzielone sobie kawałki, oprócz siedmiu, których załatwienie z różnych przyczyn odłożone być musiało. Porządek biórowy był zatémnienaganny. Nie wyliczamy ilości załatwionych kawałków, a to z dwóch powodów : po 1sze, ponieważ pewna część takowych właściwe załatwienie znalazła w oddziale rachunkowym, lub w biórze statystycznem, powtóre dlatego, iż o robocie nie wielość liczb dziennika podawczego, lecz trudność ich załatwienia stanowi, tak, że częstokroć jeden kawałek, na pozór mało znaczący więcéj czasu i trudu kosztuje, jak kilkadziesiąt innych, które przyjęte zostały do wiadomości, lub po prostu złożone do akt. Oprócz spraw przez wysoką Izbę sobie przekazanych i prócz zwykłych prac administracyjnych, zajmował się Wydział krajowy sprawą urządzeń gminnych, zaniechał jednak myśli przedstawienia wys. Izbie projektu całkowitéj ich reformy z powodów, które w sprawozdaniu z swych czynności, wyłuszczył, a które zasłaniają go przed zarzutem zaniedbania téj najżywotniejszéj sprawy, któréj okoliczności niestety nie pozwoliły załatwić w obecnéj kadencyi sejmowéj i która musi być przekazana przyszłemu Sejmowi z życzeniem, ażeby mógł dokonać dzieła, od którego w znacznéj części przyszła pomyślność kraju zależy.

W granicach obowiązującemi ustawami zakreślonych, nie ustawał Dep. II. w usiłowaniach zaprowadzenia w gospodarstwach gminnych większego ładu i lepszéj kontroli. W tym celu rozesłał Wydziałom Rad powiatowych instrukcye i zażądał nadesłania sobie na dzień 25. września 1875. r. inwentarzy majątków gminnych i majątków, jakie posiadają zakłady gminne. Termin ten okazał się za krótki i dopiéro teraz nadchodzą inwentarze w wielkiéj liczbie, czemu się przy braku sił roboczych po gminach nawet dziwić nie można. Gdy raz inwentarze ułożone zostaną, będzie Wydziałom Rad powiatowych dana możność przestrzegania całości majątków gminnych i nietykalności majątków zakładowych, do czego na mocy ustaw są obowiązane.

Z prawa nadzoru nad gminami i reprezentacyami powiatowemi wynikła potrzeba przeprowadzenia kilku komisyj likwidacyjnych, które zajęły przez 82 dni urzędników konceptowych, a przez 682 dni urzędników rachunkowych Wydziału krajowego, czyli w ogóle zajęły dwóch urzędników przez cały rok z okładem. Wydział krajowy nie wysyłał przecież urzędników na każde żądanie, lecz jak słuszna, rozbiérał takowe i tam wkraczał, gdzie sprawa ważniejsza tego wymagała, i gdzie można było przypuścić, iż skutek wynagrodzi znaczne koszta takiéj komisyi i ubytek sił roboczych Wydziału krajowego.

Sprawa kas pożyczkowych gminnych była przedmiotem starannego zajęcia; postarano się o poprawienie ich statutów i zarządzono ich skontrowanie, przy którém pokazało się niestety, iż większa część tych kas jest źle prowadzona, tak, że niektóre z nich, tylko nominalnie istnieją, a ich kapitały rozpożyczone bez należytéj gwarancyi, z trudnością przyjdzie windykować. Ciągle znaczny przyrost tych instytucyj, które przy należytém prowadzeniu, mogłyby ludności oddać znamienite usługi, nie może zatém bezwzględnie być przypisany rozpowszechnionemu poczuciu ich użyteczności, lecz musi po części być położony na karb chęci wyzyskania na korzyść prywatną kapitałów gminnych, na ten cel dewinkulowanych. Taki stan rzeczy wskazuje potrzebę zachowania większéj ostrożności przy udzielaniu opzwolenia na zakładanie nowych kas tego rodzaju, od których zwracać się zaczyna opinia pu-

bliczna, ku kasom zaliczkowym powiatowym, jako zdającym się dawać większą pewność dobrego prowadzenia.

W dziale kultury krajowéj zajmował się Dep. II. dalszém zbiéraniem materyałów do sprawy przez p. Bartoszewskiego w r. 1874. poruszonéj, to jest do zbadania przyczyn zubożenia ludności kraju naszego. Sprawa téj doniosłości wymagająca głębokich studyów w różnych kierunkach i zbadania wszystkich stosunków ekonomicznych i socyalnych, nie mogła być załatwiona dorywczo, dziwić się zatém nie można, iż jeszcze nie dojrzała.

Wydział krajowy przez Dep. II. spełniał obowiązki zwierzchniego nadzoru nad szkołą gospodarstwa lasowego, która zostając pod bezpośrednią opieką kuratoryi, rozwija się pomyślnie, o ile na to pozwalają słabe środki, jakimi rozporządza. Troskliwości kuratoryi jakotéż gorliwości grona nauczycielskiego, zawdzięcza szkoła ta panującego w niéj ducha karności, porządku i sumiennéj pracy, co pozwala jak najlepiéj wróżyć o przyszłości szkoły i o pożytku, jaki przynieść może krajowi, posiadającemu obszerne lasy, pozbawione dotąd po większéj części umiejętnéj opieki.

Pomieszczenie szkoły jest niestety zbyt szczupłe i zupełnie niedostateczne. Szczególniéj brakuje miejsca na należyte umieszczenie zbiorów, powiększających się tak przez zakupno, o ile fundusze starczą, jakotéż z darów, z różnych okolic nadsyłanych, co świadczy, iż szkoła znalazła w kraju uznanie i spółczucie.

W wzorowym porządku utrzymywany ogródek, do szkoły należący, jest także za mały na pomieszczenie ogrodu botanicznego, bez którego obejść się nie można i na założenie szkółek, któreby nietylko uczniom dały możność kształcenia się praktycznie, lecz nadto przymnożyły szkole funduszów ze sprzedaży sadzonek, coraz więcéj w kraju poszukiwanych.

Uczniowie spędzają prawie cały dzień w szkole, poświęcając czas wolny od obowiązkowych nauk zajęciom w muzeum albo w ogrodzie, rysunkom i nauce śpiewu, udzielanéj im bezpłatnie przez p. Makarewicza.

Wydział krajowy wyjaśnił w swém sprawozdaniu, iż dotąd nie udało się pozyskać nikogo do wykładów o łowiectwie, chociaż znajomość tego przedmiotu jest leśnikowi potrzebną, tém więcéj, że zaniedbana ta gałęź gospodarstwa krajowego, mogłaby przynieść krajowi nie małą korzyść. Brakowi temu nie będzie podobno można zaradzić inaczéj, jak wysyłając za granicę którego z najzdolniejszych uczniów, nietylko w celu teorytecznego i praktycznego obeznania się z łowiectwem, lecz zarazem dla wyższego wykształcenia się w leśnictwie, jakiego początkująca szkoła nasza, zwłaszcza przy niedostateczności środków, dać jeszcze nie może.

Sprawa założenia szkoły weterynaryi wstrzymana uchwałą wys. Sejmu z d. 20. maja z. r., którą wezwano c. k. Rząd do założenia téj szkoły i ofiarowano mu na ten cel realność pod l. 466 $^{4}/_{4}$ we Lwowie wraz z rocznym datkiem 2000 złr., dotąd niestety nie postąpiła, gdyż c. k. Rząd na trzechkrotne podania Wydziału krajowego żadnéj nie dał odpowiedzi.

Tą samą uchwałą polecił wys. Sejm Wydziałowi krajowemu ograniczenie robót budowlanych w realności pod l. 466 $^{4}/_{4}$ do jak najmniejszych rozmiarów i staranie o należyte tymczasowe zużytkowanie téj realności. Wydział krajowy uznał, iż rozpoczętych robót bez straty przerwać nie można było i pocieszał się nadzieją, że c. k. Rząd uzna pożytek, jaki z założenia takiéj szkoły wyniknąłby nietylko dla kraju naszego, lecz także dla całéj monarchii, że zatém znaczne na urządzenie budynków wydane fundusze zmarnowane nie zostaną.

Tą też nadzieją powodowany Wydział krajowy chcąc zachować budynki w takim stanie, ażeby każdego czasu na użytek szkoły oddane być mogły, nie przyjął ofiarowanego sobie stosunkowo dość wysokiego czynszu i wypuścił tylko część domu za czynsz o wiele niższy. Stosowności zarzą-

dzenia tego na teraz osądzić niepodobna, gdyż będzie to zależało od decyzyi c. k. Rządu co do otwarcia szkoły. Gdyby jednak nadzieja rychłego jéj założenia omylić miała, czego wobec tak wyraźnéj potrzeby przypuścić trudno, w takim razie należałoby pomyśleć o korzystniejszém użyciu téj realności.

Z kwoty na stypendya dla uczniów lwowskiéj szkoły weterynaryi przez wys. Izbę przeznaczonéj, użył Wydział krajowy, korzystając z pozwolenia sejmowego, większą część na stypendya dla uczniów szkoły weterynaryi i akademii rolniczéj w Wiédniu. Komisya pozwala sobie zwrócić uwagę wys. Izby na pytanie: czy w celu przygotowania sił nauczycielskich, dla założyć się mającéj szkoły weterynaryi nie byłoby pożyteczne umożliwienie młodzieży, poświęcającéj się temu zawodowi pobierania nauk w zakładach zagranicznych, na wyższym stopniu rozwoju od wiédeńskiéj szkoły weterynaryi stojących. Uchwała wys. Sejmu z d. 25. marca r. b. zapewniająca stalszą exystencyę krajowego bióra statystycznego, należącego do Dep. II., a tém samém uznająca skuteczność jego pracy, uwolniła komisyę od obowiązku wchodzenia w bliższy rozbiór jego czynności.

Komisya poprzestaje téż na uwadze, iż prace bióra statystycznego nie mogą być ocenione według ilości wydanych tomów, ani ich obszerności, lecz według ważności ich treści i według mozołu jakiego wymagało zbieranie dat i ich umiejętne zestawienie, tudzież, że prace tego rodzaju mogą się tylko powoli i stopniowo rozwijać, wymagając po większéj części bardzo długich badań i prac przygotowawczych.

Departament III.

(Sprawozdawca p. Czerkawski.)

Powyższy departament załatwia następujące sprawy; a mianowicie *a*) sprawy tyczące się wychowania publicznego, o ile one wchodzą w zakres czynności Wydziału krajowego, bibliotek i zakładów naukowych, jakoteż sprawy tyczące się wyznań religijnych; *b*) sprawy wszystkich fundacyj i zakładów dobroczynnych; tudzież *c*) Zakładu narodowego imienia Ossolińskich i *d*) Zakładu fundacyi hr. Skarbka; *e*) sprawy teatrów polskich we Lwowie i w Krakowie, jakoteż teatru ruskiego, Zakładu emerytury aktorów lwowskich; *f*) sprawy tyczące się konserwacyi pomników historycznych, wydawnictwa aktów starożytnych i sprawy dawnych archiwów; *g*) sprawy osobiste urzędników i sług Wydziału krajowego w ogóle; niemniéj zwierzchniego kierownictwa oddziału manipulacyjnego przy Wydziale krajowym; nareszcie *i*) sprawy tyczące się Sejmu; a w szczególności urządzenie i utrzymywanie lokalności sejmowych, budowa własnego gmachu, kancelaryi sejmowéj itd.

Członek Wydziału krajowego, zawiadujący departamentem III., jest oraz zastępcą Marszałka w Wydziale krajowym, i załatwia w jego nieobecności aprobatę spraw, wychodzących z Wydziału krajowego, przewodniczy jego obradom itd. Jest on także delegatem Wydziału krajowego do Rady szkolnéj krajowéj.

Komisya przekonała się, że departament III. załatwia poruczone mu sprawy z uznania godną ścisłością. Na szczególną uwagę i na uznanie zasługują wykazy fundacyj stypendyjnych. Sporządzony został tutaj dokładny ich kataster, w którym uwidoczniono nietylko początek i historyą, ale nadto stan obecny i cały obrót kapitałów i dochodów każdéj fundacyi z osobna. Staranność, z jaką prowadzone są te wykazy, przyczynia się niepomału tak do ułatwienia administracyi, jakoteż do zabezpieczenia funduszów od możebnego zaniedbania i strat stąd wynikających.

Co się tyczy fundacyi hr. Skarbka, to komisya z radością wita fakt, że Zakład sierót i ubogich w Drohowyżu doczekał się w ubiegłym roku otwarcia. Spodziewać się należy, że pod świa-

tłém i umiejętném kierownictwem powołanych do tego czynników chlubnie spełni to tak szczytne a dla kraju ważne zadanie, jakie mu zakreślił wspaniałomyślny fundator.

Wydział krajowy bardzo stosownie sobie postąpił, ustanawiając przy teatrze polskim we Lwowie komitet artystyczny, któryby mu w pewnych odstępach czasu zdawał sprawę o wewnętrznéj wartości tutejszéj sceny, o jéj kierunku estetycznym i usiłowaniach dyrekcyi do zapewnienia jéj rzetelnego rozwoju skierowanych. Jego sprawozdania mogą być jedyną podstawą subwencyi, udzielanéj przedsiębiorstwu teatralnemu ze skarbu krajowego. Komisya nie wątpi, że pomienione ciało dozna ze strony Wydziału krajowego jak najsilniejszego poparcia w swojém działaniu. Byłoby do życzenia, a nawet w interesie samejże sceny polskiéj pożądane, aby treść pomienionych sprawozdań, jeżeli nie w całéj swéj objętości, to przynajmniéj co do głównych punktów o ceny teatru, przez komitet artystyczny podawanéj, ile można szczegółowo była umieszczana w wykazie z czynności Wydziału krajowego, i przechodziła-tym sposobem nietylko do wiadomości członków wys. Sejmu, lecz na téj drodze oraz do wiadomości ogółu kraju. W tém życzeniu utwierdziło komisyą udzielone jéj ostatnie sprawozdanie komitetu artystycznego z dnia 8. stycznia b. r., którego odpis uznaliśmy za stosowne. zamieścić w alegacie pod A) załączonym. Osnowa tego dokumentu, odznaczająca się niepospolitym spokojem poglądów, jakoteż uznania godną wytrawnością sądu, posłużyć może za dowód, jak pożyteczne byłyby podobne publikacye w sprawozdaniach z czynności Wydziału krajowego. Przyczyniłyby się niewątpliwie do objaśnienia opinii o subwencyonowaném przez kraj przedsiębiorstwie teatralném, i dawałyby oraz rękojmię, o ile nadzór nad niém wykonywa się w sposób odpowiedni i skuteczny.

Alegat A.

Służą równie do wiadomości szczegóły o czynnościach Rady szkolnéj krajowéj, w któréj zasiada delegat Wydziału krajowego. Komisya żałuje, że pomieniona magistratura, ogłaszając sprawozdanie o stanie publicznego wychowania w kraju za r. 1875. ograniczyła się do szkół ludowych, a nie podała dotąd potrzebnych wiadomości o stanie i rozwoju szkolnictwa średniego.

Komisya potwierdza, że uszczuplenie atrybucyi Rady szkolnéj krajowéj na mocy reskryptu z dnia 23. października 1875. r. dokonane, silne a oraz bolesne w naszym kraju sprawiło wrażenie. Pod jego wpływem nie można inaczéj, jak z obawą patrzeć w przyszłość, wymagającéj u nas jeszcze wielkich wysileń reorganizacyi publicznego wychowania. Komisya wyraża nadzieję, że Wydział krajowy jak w ogóle, tak w szczególności na tém polu, stojąc na straży autonomii krajowéj, nie zaniedba niczego, coby się okazało być potrzebném do zachowania jéj szczątków.

Liczba Exhibitów w departamencie III. sięgała w zeszłym roku do 4500.

Oddział drogowy (Departament IV.)

Sprawozdawca p. Jędrzejowicz.

W sprawozdaniu Wydziału krajowego z czynności przy drogach krajowych w ogólném zestawieniu w Alegacie Nr. 27. jest podany obraz czynności dokonanych w r. 1875, oraz rozpoczętych w r. 1876 i plan robót na rok 1877, a to z powodu, iż roboty roku 1875 były dopiéro rozpoczęciem robót, z dotacyi pierwszorocznéj 500.000 złr. i cały program opiera się na systematyczném ich przeprowadzeniu z dotacyi téjże wysokości w latach 1876. i 1877., i one dopiero w tych trzech latach ukończone będą, jeżeli uciążliwe jakie okoliczności, niezależne od Wydziału nie spowodują ich przeciągnięcia za ten termin, co w każdym razie nie może pociągnąć za sobą przekroczenia o wiele w wydatkach na nie przeznaczonych.

Rok 1875 zastał dróg gotowych do użytku otwartych 1296¾ kilom., oddano zaś w tym roku do użytku 6 kilom. dróg nowych i 8½ kilom. dróg dawniéj rozpoczętych a w tym roku wykończonych.

Dział A. Drogi nowe.

Zaprojektowanych i przez Wysoki Sejm do wybudowania przekazanych dróg nowych jest 160 kilom.; z tego ukończono 6 kilom.: 4 na drodze Szczucin-Tarnów, 2 na drodze Nadbrzezie-Rzeszów, razem kosztowały 33.200 złr. czyli 5.533 złr. za kilom.

Roboty odbywają się jeszcze w roku 1876, a były rozpoczęte w r. 1875 na 88 kilom.; koszt tych robót rozpoczętych jest preliminowany na . . . . . 561.400 złr.
6 kilom. ukończonych kosztowało . . . . . 33.200 „
94 kilom. mające być wykończone z końcem 1876 r. kosztować więc będą . . . . . 594.600 złr.
czyli 6.326 za 1 kilom.

Do wykończenia całéj projektowanéj sieci zostanie na 1877 rok 66 kilom., które kosztować będą podług rachunków na doświadczeniu opartych 368.560 złr. czyli 5.586 złr. za kilometr.

Cała zaś sieć 160 kilom. jest preliminowaną na kwotę 963.160 złr., czyli 6.019 złr. za kilom. bez kosztów zarządu, który jako wspólny z wszystkiemi innemi robotami drogowemi, nie może być osobno na ten dział obliczony.

Dział B. Drogi dawniéj rozpoczęte.

Dróg dawniéj rozpoczętych, a przekazanych do roboty na lata 1875 i 1876 jest 40½ km

Z tego skończono i oddano	8½	kilom.
Jest w robocie do wykończenia w latach 1875 i 1876 . .	24	„
Pozostanie na rok 1877.	8	„
Razem jak wyżéj	40½	„

Na te wykończone i w latach 1875 i 1876 do wykończenia przeznaczone roboty preliminowano sumę . . . . . 259.280 złr.
na roboty pozostałe na rok 1877 . . . . . 65.960 „
Razem dział B. w 3 latach kosztować będzie 325.240 złr.

Dział C. Budowa mostów i rekonstrukcya istniejących dróg.

Rekonstrukcya odbywa się na 9 kilometrach i łącznie z innemi budowami dział ten jest preliminowany na ryczałtową sumę 211.600.

Z tego wydano w roku 1875:
1. na rekonstrukcyę drogi Sanok-Przemyśl . . . . . 25.000 złr.
2. przeznaczono wydać w roku 1876 na most z dojazdem i zabezpieczeniami w Śniatynie . . . . . 45.000 „

Razem 70.000 złr.

Pozostanie do dyspozycyi na lata 1876 i 1877 141.600 złr.

Sumaryczne zestawienie rachunków z obrotu tymi funduszami przedstawia się w następujący sposób:

W 3ch latach wyda Wydział na nowe drogi	963.160 złr.
na dawniéj rozpoczęte	325.240 „
na rekonstrukcye i budowę mostów	211.600 „
Razem	1,500.000 złr.

Za to odda w tych 3 latach:

Nowych dróg	160 kilom.
dokończonych	40½ „
rekonstruowanych	9 „
Razem	209½ kilom.

i zostanie Wydziałowi do dyspozycyi . . . . . 141.600 złr.

Dla lepszego wyjaśnienia można te cyfry jeszcze zestawić w następujący sposób według czasu, na który wydatek ich preliminowanym jest i tak:

Wykonanie preliminowane działów A., B. i C. czyli robót nowych, robót wykończonych, wybudowanie mostu w Śniatynie, rekonstrukcyi drogi Przemyśl-Sanok, słowem wszystkich robót z lat 1875 i 1876 kosztować będzie . . . . . 923.880 złr.

Do ostatecznego wykończenia tych robót w r. 1877 potrzeba . . . . . 434.500 „

Razem 1,358.400 złr.

Jeżeli więc Wydział otrzyma na te 3 lat dotacyę roczną 500.000, czyli razem 1,500.000 zostanie jak wyżéj do dyspozycyi 141.600 złr.. która to kwota przeznaczona jest:

a) na dalszą rekonstrukcyę dróg starych, których według wykazu, stanu dróg, przedłożonego na posiedzeniu 13. maja 1875 roku, było w stanie średnim 77 mil, w stanie złym 32 mil.

b) na konserwacyą dróg wykończonych w latach 1875 i 1876, których konserwacya w preliminarzu konserwacyi ogólnéj dróg istniejących objętą nie jest.

c) na ewentualne budowy jak np. most w Kadczy.

Datków dobrowolnych częścią otrzymał, częścią otrzyma Wydział na nowe budowy 58.344 zł. 97 ct., która to kwota w preliminarzu objętą nie jest, bywa zaś na końcu odciąganą od sumy preliminowanéj, a oszczędność przez to osiągnięta wychodzi na korzyść funduszu.

Jeżeli przeto odciągniemy od kwoty przeznaczonéj na budowę dróg

w ilości	963.160 „
kwotę dobrowolnych datków	58.344 „

Koszt sumaryczny nowych dróg w rozciągłości 160 km. wynosić będzie

kwotę	904.716 „
co zniży koszt jednego kilometru na	5.654 „

Cyfra, która pomnąc, że jeszcze dawniéj na posiedzeniu wysokiego Sejmu dnia 6. listopada 1872; w czasie, kiedy roboty i materyały były tańsze, stawiano przypuszczalny koszt jednego kilometru w wysokości . . . . . 12.500 złr świadczy zaszczytnie o usilności Wydzialu, przeprowadzenia wielkiego dzieła wykończenia dróg bez uszczerbku ich dobroci, z jak największą oszczędnością dla skarbu krajowego.

Ponieważ rachunki zarządu i utrzymania dróg na rok 1875 nie są zamknięte, nie może

więc komisya zająć się badaniem tychże, natomiast przedstawia wynikłość badań swoich z czynności Wydziału w tym zakresie z roku 1874.

Utrzymanie dróg starych, które dla złego stanu, w jakim były oddane, można nazwać rekonstrukcyą powolną, kosztowało w tym roku 1296¾ kilom. 407.331 zł., preliminowaném było 445.554 zł., wydano zatem mniéj o 38.223 zł. Zarząd kosztował 103.525 zł.; preliminowaną była kwota 115.446 zł., zaoszczędzono 11.921 zł.; a że koszt nowych budowli wynosił w tym roku 180.455 zł., wydano więc razem w departamencie drogowym w tym roku 691.312 zł., na którą to kwotę wpłynął dochód z myt w wysokości 142.833 złr.

Porównując całą kwotę wydaną z kwotą kosztu zarządu wynosi ten ostatni 14 — 15%. sumy wydanéj, co w porównaniu do wydatków przy gospodarce na drogach rządowych korzystny wykazuje rezultat, bo tam kosztuje zarząd 27% całych wydatków; tém korzystniejszy, jeżeli zauważymy, że na rządowych drogach już żadne nowe linie nie bywają otwiérane, a przeciwnie z funduszów krajowych prowadzą się ciągle nowe budowle, które najwięcéj sił administracyjnych absorbują.

Na subwencyę dróg powiatowych i gminnych otrzymał Wydział dotacyę	70.000 złr.	— ct.
z któréj asygnował jako subwencyę dla dróg powiatowych . .	38.682 „	70 „
Dla dróg gminnych	23.638 „	92 „
Razem . . .	62.321 złr.	62 ct.
Pozostaje z téj dotacyi	7.678 „	38 „

Z roku 1874 pozostałość tego funduszu wynosiła 2.411 złr. 08 ct. ta wydaną została w roku 1875. odpowiednio swemu przeznaczeniu, gdy się wykazało, że strony proszące o użyczenie subwencyi nałożonym na nie warunkom zadość uczyniły. Według téj saméj zasady postąpioném będzie z pozostałością z roku 1875.

Z allegatów Nr. 26, 28, 29, 30 i 31 przyszła komisya do przekonania, że Wydział krajowy z należytą energią nad czynnościami urzędników w departamencie drogowym czuwa, a zarazem przy każdéj budowie drogi utworzeniem komitetów miejscowych, wciąga jak najwięcéj sił nadzorujących, ze stosunkami miejscowymi obznajomionych, co daje bezpieczeństwo, że wszystkie budowy dróg, tak zawsze wielce zależne od miejscowych okoliczności, są tym miejscowym stosunkom odpowiednio i z ich znajomością prowadzone.

Badając dalsze czynności Wydziału miała komisya sposobność poznać, iż również nad drogami powiatowémi rozciąga Wydział na uznanie zasługującą czujność, i prócz zasiłków, do których dania uchwałami wys. Izby był upoważniony, widzimy, iż użycza im technicznéj pomocy swoich inżynierów i urzędników, a gdzie dostrzega postępowanie szkodliwe sprawie publicznéj, z należytą występuje surowością, o czém w sprawozdaniu na str. 91. przytoczone data przekonywujące dają świadectwo.

Toż samo możemy powiedzieć co do nadzoru dróg gminnych, nie będąc w możności do takich ostatecznych kończyn drogowego interesu kraju rozciągać bezpośredniéj swéj ingerencyi, nie przestaje czuwać nad działalnością Wydziałów powiatowych w tym kierunku, a mianowicie co do uporządkowania gospodarstwa drogowego w gminach miejskich, udzielił Wydział wskazówek wielce cennych, które przy jakiéj takiéj czynności Wydziałów powiatowych nie omieszkają pożytecznych wydać owoców.

Z przekazanych Wydziałowi kraj. przez wys. Sejm 24 różnych petycyj w sprawach drogowych, wszystkie zastaliśmy załatwione, również jak i w innych do wykonania przekazanych uchwa-

łach wszędzie sprawozdanie podaje ślad usiłowań Wydziału, a jeżeli nie wszystkie pożądany odniosły skutek, przyczyna zewnątrz zakresu działań Wydziału leżąca wszędzie wykazaną została.

Oddział V.

(Referent Dr. Hoszard.)

W zakres działania oddziału piątego wchodzą sprawy: *a)* sanitarne, *b)* szpitala powszechnego we Lwowie, *c)* zakład dla obłąkanych na Kulparkowie, *d)* szpitali św. Łazarza i św. Ducha w Krakowie, *e)* szpitali powszechnych prowincyonalnych.

Ze spraw sanitarnych podaje Wydział krajowy do wiadomości Wysokiéj Izby, w osobném sprawozdaniu przebieg poleconych mu rokowań z Rządem o wydatki sanitarne, tudzież co do kontroli i reformy szczepienia ospy ochronnéj, co do ustanowienia na koszt gmin lekarzy i weterynarzy z wezwaniem o pomnożenie liczby lekarzy powiatowych i ustanowienie posad powiatowych weterynarzy. — Rokowania te żadnego nie wydały skutku.

Co do szpitala powszechnego we Lwowie, zawiadamia nas Wydział krajowy, że wprowadzając w życie statut i etat, uchwalone przez Sejm w zeszłym roku, poobsadzał stale posady służby lekarskiéj i administracyjnéj, dotąd prowizorycznie zajmowane, mianowicie, że obsadził sześć posad prymaryuszów stale, jednę zaś nadetatową prowizorycznie, że natomiast nie obsadził jednéj posady sekundaryusza. Komisya nie może pominąć uwagi, że postępowanie Wydziału krajowego w téj sprawie było niezupełnie poprawném. Wydział krajowy obsadził bowiem stale posadę prymaryusza oddziału niesystemizowanego, t. j. oddziału tak zwanego obserwacyjnego, który Wydziałowi krajowemu zdawał się być potrzebnym, którego potrzebę jednak wysoka Izba nie uznała; obsadził zaś tylko prowizorycznie posadę prymaryusza oddziału chirurgicznego, która etatem jest ustanowioną, nieodzownie potrzebną, a do tego wymaga specyalnie wykształconego chirurga-operatora. W postępowaniu tém, uważa komisya dążność Wydziału krajowego do wprowadzenia wysokiéj Izby w położenie przymusowe, aby zarządzenia przez Wydział krajowy w życie wprowadzone, choćby niepotrzebne, koniecznie przyjęła. Postępowanie takie nie może być pochwaloném.

Nieobsadzenie posady sekundaryusza wobec nominacyi nadetatowego prymaryusza, uważa komisya nietylko za usprawiedliwione, lecz za konieczne, tak ze względów oszczędności jak ze względu wystarczających sił lekarskich, i dlatego mniema, że tak długo trwać powinno, jak długo sprawa posad prymaryuszów zgodnie z etatem załatwioną nie będzie.

Co do kosztów gospodarki szpitalnéj wykazuje Wydział krajowy, iż w roku ubiegłym nie była droższą od lat poprzednich, lecz nawet wcale pomyślny przedstawia rezultat. Wydział krajowy nie odpowiada jednak na pytanie wysokiéj Izby przed dwoma laty zrobione: dla czego w powszechnym szpitalu we Lwowie koszta leczenia są większe, niż w innych n. p. wiédeńskich szpitalach? Dotychczas uważano słusznie za najważniejszą przyczynę tego zjawiska: pomieszczenie zakładu dla obłąkakanych w szpitalu powszechnym i okoliczność, że obłąkani, jako fizycznie zdrowi, obfitszego potrzebują pożywienia, niż chorzy gorączkujący. Jeżeli teraz, po przeniesieniu obłąkanych na Kulparków, nie mamy odpowiedzi na owo pytanie, to na usprawiedliwienie Wydziału krajowego przytoczyć musimy, że od przeniesienia jeszcze rok nie upłynął, zatém rachunki nie mogą być zamknięte. Komisya spodziewa się jednak, że Wydział krajowy przedłoży tę sprawę na przyszłéj sesyi i że będzie się starał uczynić zadość życzeniom Sejmu kilkakrotnie objawionym, aby koszta żywienia wypadły mniejsze i aby przywróconą została równowaga między wydatkami a dochodami szpitala.

Dążenia Wydziału krajowego do zorganizowania dobréj służby szpitalnéj, o których spra-

wozdanie wspomina, zasługują na jak najsilniejsze poparcie, bodaj w granicach statutem i etatem określonych, przedsiębrane były.

Dowiadujemy się ze sprawozdania, że oświetlenie gazowe w szpitalu powszechnym wkrótce w życie wprowadzoném zostanie. Niedaleka więc przyszłość okaże, o ile oświetlenie to będzie dla szpitala korzystném.

Co do robót około podniesienia drugiego piętra, oraz w związku z tą budowlą zostających przekształceń wewnętrznych, komisya przekonała się naocznie, że wydały bardzo korzystny rezultat, tak pod względem pomieszczenia chorych, w warunkach odpowiednich wymogom sanitarnym, jak pod względem cyrkulacyi swobodniejszéj, ułatwiającéj służbę w zakładzie. Nie może jednak komisya pominąć uwagi, że, wedle jéj zdania, zanadto ubikacyj, opróżnionych przez przeniesienie obłąkanych na Kulparków, zajętych zostało na kancelarye, i to takich, któreby z wielką korzyścią na sale dla chorych użyte być mogły.

Komisya zauważyła także, że ilość sił kancelaryjnych (dyurnistów) użytych w szpitalu powszechnym jest większą, jak roku zeszłego; co po przeniesieniu obłąkanych do Kulparkowa i po przyjęciu kosztów leczenia za ubogich na fundusz krajowy, — zatém po znacznem zmniejszeniu pracy — jest nieusprawiedliwioném.

Komisya musi zwrócić uwagę wysokiéj Izby i na tę okoliczność, że wymogom statutu co do mieszkania w szpitalu dyrektora i sekundaryuszów dotąd nie stało się zadosyć. Brak miejsca na stosowne pomieszkanie dla dyrektora usprawiedliwia Wydział krajowy dostateczuie, że nie przeprowadził tego postanowienia statutu co do dyrektora, lecz nie może usprawiedliwić, iż już wszyscy sekundaryusze dotychczas w szpitalu nie mieszkają. Komisya wyraża nadzieję, że statut w tym względzie w jak najkrótszym czasie stanowczo wykonanym będzie.

W zakładzie dla obłąkanych w Kulparkowie wprowadził Wydział krajowy w życie statut i etat z dniem 1szym Stycznia r. b. i poobsadzał prowizorycznie wszystkie posady służby lekarskiéj i administracyjnéj, z wyjątkiem posady trzeciego lekarza pomocniczego i posady nadzorczyni służby. — Zarządzenia te komisya uznaje za stósowne, mianowicie co do posady lekarza pomocniczego, któréj zawieszenie jest koniecznem następstwem stadium rozwoju, w jakiém się zakład znajduje i posada ta dopiero wtenczas powinna być obsadzoną, skoro zakład całkowicie ukończonym będzie. Co zaś do posady nadzorczyni służby, to zdaniem komisyi, posada ta jak najprędzéj obsadzoną być winna, bacząc na to, że pomocy jéj, — a ma być wedle etatu egzaminowaną akuszerką — obłąkane wkrótce potrzebować mogą.

Zaprowadzenie tymczasowéj administracyi w zakładzie na Kulparkowie, na czas od przeprowadzenia obłąkanych aż do wprowadzenia w życie statutu i etatu t. j. od Maja 1875 aż do 1go Stycznia 1876 roku pod bezpośrednim zarządem dyrekcyi szpitala powszechnego było nieodzownem, a koszta stąd powstałe, nie oceniając ich wysokości, znajdują usprawiedliwienie w okoliczności, że zakład powstający potrzebuje wszystkiego, bo nie ma nic w zapasie. Wszystkie zatém zarządzenia, jako to: przysposobienie sal, podłóg, pieców, latryn, wind, pralni, zabudowań gospodarskich, rekwizytów ogniowych i ogrodu tłumaczą się istotną potrzebą Pozostaje jeszcze wiele do zrobienia. Pomijając wykończenie budowy niedokończonych części gmachu głównego, budowę trupiarni i zabudowań gospodarskich, nakazane uchwałą wysokiego Sejmu z dnia 15go Października 1874 r., równie jak tą samą uchwałą polecone przedłożenie planu i kosztorysu na budynek dla administracyi, jako już uchwałami Sejmu objęte, zwrócić musimy uwagę wysokiéj Izby na dotkliwy brak najpotrzebniejszych sprzętów w zakładzie, jako to: łóżek, stołów, stołków, ławek, szafek i t. d., tudzież na brak najpotrzebniejszéj bielizny. Komisya przekonała się naocznie, że obłąkani siedzą i spią na podłodze i że

chodzą w podartéj bieliznie. Temu brakowi jak najpilniéj zaradzić należy, jeżeli ład i porządek w zakładzie, zarówno jak zdrowie obłąkanych nie mają być na szwank narażone.

Zwracamy także uwagę Wydziału krajowego na, wedle zdania komisyi, niestósowne pomieszczenie łazienek w souterrainach i na niezgodne z hygieną urządzenie wychodków.

Zorganizowanie biura technicznego, dla wykończenia budowli zaczętych i nowych, i dla przeprowadzenia urządzeń wewnętrznych, jakotéż utworzenie komisyi technicznéj dla sporządzenia materyału kolaudacyjnego, uważa komisya za uzasadnione, nie wyrażając zdania co do ilości sił użytych. —

O zaszłych zmianach w ciągu roku ubiegłego w szpitalach św. Łazarza i św. Ducha w Krakowie zawiadamia nas Wydział krajowy, mianowicie: o zmianach w służbie lekarskiéj i administracyjnéj, o wprowadzeniu nowéj normy żywienia, o zaprowadzeniu oświetlenia gazowego w szpitalu św. Łazarza i o rokowaniach z Radą miejską względem przedłużenia kontraktu najmu dla szpitala św. Ducha do roku 1878; nareszcie o zawarciu ugody z towarzystwem opieki szpitalnéj dla dzieci o przejęcie obowiązku leczenia pewnéj ilości dzieci w szpitalu św. Ludwika za umówionem wynagrodzeniem.

Ze sprawozdania Wydziału krajowego komisya przekonuje się, że nasze szpitale prowincyonalne rozwijają się z roku na rok coraz więcéj, zgodnie z swojém przeznaczeniem humanitarnem. Bezsprzecznie zawdzięczać to należy bacznemu nadzorowi Wydziału krajowego i działalności inspektora szpitali. Podnieść należy skuteczne postępowanie Wydziału krajowego w sprawach obsadzenia posad lekarzy przy szpitalach w Biale, w Nowym-Sączu i w Podhajcach, tudzież w sprawach ekonomicznych i administracyjnych szpitala w Brzeżanach. Wydział krajowy stanął w tych zajściach na straży to swych praw nadzoru, to dobra chorych i szpitali nienaruszając praw gmin miejskich z którymi zachodziły konflikta.

Potępić zaś musimy stanowczo zakładanie filii dla obłąkanych po prowincyi, jak to Wydział krajowy w Żółkwi i w Przemyślu uczynił, a w Tarnopolu uczynić zamierza. — Pierwszy raz umieścił Wydział krajowy w r. 1873 obłąkanych w Żółkwi tymczasowo, dlatego, że w szpitalu powszechnym, gdzie się wówczas zakład dla obłąkanych znajdował, nie było miejsca, zaś szpital w Żółkwi stał prawie pustką. Było to zarządzenie tymczasowe, które tylko tak długo trwać miało, aż zakład dla obłąkanych na Kulparkowie otwartym będzie. Pomimo to Wydział krajowy teraz prowizorycznie to zarządzenie nietylko utrwala, tworząc w szpitalu Żółkiewskim stałą filią zakładu dla obłąkanych, lecz nadto wprowadza w życie drugą taką filię w Przemyślu, a zamyśla o utworzeniu trzeciéj w Tarnopolu. Z uwagi, że rozporządzenia obowiązujące, mianowicie rozporządzenia ministeryalne z dnia 14go maja 1874 (Dz. us. p. XXIV Nr. 71) nie zna filii, lecz tylko zakłady dla obłąkanych, które swój osobny statut, potwierdzony przez ministeryum, i osobny etat uchwalony przez Sejm mieć powinny; z uwagi, że Sejm ani statutu ani etatu dla zakładów dla obłąkanych w Żółkwi i w Przemyślu nie uchwalał; z uwagi, że §. 12 statutu dla zakładu na Kulparkowie powiada: że do zakładu każdy na umyśle chory przyjęty być winien, o ile lokalności zakładu na to pozwalają, z uwagi nareszcie, że pokrycie kraju siecią domów dla obłąkanych, ze względów humanitarnych zupełnie usprawiedliwione, jednak ludności podatkującéj, jako ponoszącéj koszta, obojętném być nie może, i tylko przez Sejm postanowione być winno; — komisya mniema: że Wydział krajowy zakładaniem filii, czyli raczéj nowych zakładów dla obłąkanych w Żółkwi i w Przemyślu przekroczył kompetencyą swoją, że się z tego ma wobec Sejmu usprawiedliwić i na przyszłość nie powinien bez uchwały Sejmu podobnych zakładów otwierać.

Wydział krajowy zamieścił w instrukcyi, wydanéj dla lekarzy szpitali prowincyonalnych postanowienie: że do szpitali powszechnych nie wolno przyjmować umysłowo chorych. Postanowienie

*

to, o ile się tyczy obłąkanych, których choroba umysłowa jest skonstatowaną, na uznanie zasługuje. O ile jednak ma być stósowane do osób dopiéro podejrzanych o obłąkanie, których stan zdrowia obserwacyi wymaga, zdaje się być komisyi niewłaściwe; przeto wzywamy Wydział krajowy do powtórnego światłego zbadania, czyby dla tych ostatnich chorych nie wypadało zrobić wyjątku?

W sprawie ponoszenia kosztów komisyjnych z powodu badania stanu umysłowego chorych w zakładzie na Kulparkowie, podziela komisya zdanie Wydziału krajowego, że koszta te ponosić winien skarb państwa, przeto zastrzeżenie się Wydziału krajowego przeciw wymaganiom c. k. sądu uznaje komisya za uzasadnione.

Nareszcie uznała komisya za stósowne objąć swojém sprawozdaniem także broszurę: „Stan szpitali powszechnych w Galicyi z r. 1875.“, a to dlatego, że była ona nakładem Wydziału krajowego drukowaną i wys. Izbie rozdaną. Jakkolwiek komisya nie zapoznaje wielkiéj doniosłości działania inspektora szpitali — co w swojém miejscu wypowiedziała — jakkolwiek wagę przywiązuje do sprawozdań sumiennych urzędników Wydziału krajowego z ich czynności urzędowych, to jednak nie może pominąć uwagi, że redakcya sprawozdań przeznaczonych do publikacyi drukiem, mogłaby być oględniejszą. Mamy tu na myśli ustęp tyczący się radnych drohobyckich.

W wykazach załączonych w sprawozdaniu uderzyła komisyę okoliczność, że taksa leczenia nie odpowiada nigdzie rzeczywistym kosztom leczenia. Jest ona w dziesięciu szpitalach większą, zaś w trzynastu mniejszą, niż koszta leczenia. Wyświécenia przyczyn tego zjawiska napróżno komisya w sprawozdaniu szukała, równie jak powodu, dlaczego koszta leczenia dzienne za jednego chorego w pierwszym wykazie podane są różne od sumy, które się otrzyma przez zliczenie szczegółowych pozycyj w wykazie drugim?

Zbadanie zdrowotnych stósunków kraju, jego stósunków geograficznych, meteorologicznych, geologicznych, społecznych i ustawodawczych przechodzi możność jednego człowieka, to téż komisya podnosi z uznaniem usiłowania pana inspektora szpitali w tym względzie podjęte, a dążące do zespolenia sił lekarzy szpitalnych całego kraju w celu wypracowania klimatologii i karty zdrowotnéj kraju naszego, nie może jednak pominąć uwagi, że usiłowania te mają więcéj cechę prywatnych prac umiejętnych, jak cechę spraw administracyjnych, do których przeprowadzenia posada inspektora szpitali ustanowioną została. Przedruk zaś części geografii Galicyi Tatomira, aczkolwiek doskonałéj, w sprawozdaniu urzędowém dla wys. Sejmu przeznaczoném, uważa komisya za niewłaściwy.

Oddział VI.

(Sprawozdawca p. Weisman).

Komisya badając ściśle czynności Wydziału krajowego w Departamencie VI., zadała sobie trzy pytania, na które odpowiedzieć wypada, a to mianowicie:

I. czy spełnił przedewszystkiem należycie sprawy uchwałami wysokiego Sejmu temuż w roku 1875 przekazane, daléj

II. czy załatwił czynności w jego zakresie, nareszcie

III. czy poruszał sprawy żywotne kraju, przedłożeniem odpowiednich ustaw.

Otóż

ad I. Departament ten spełnił z gorliwą starannością wszystkie uchwałami wysokiego Sejmu z r. 1875 przekazane sprawy, które przynależały do jego zakresu czynności, a mianowicie:

a) przedłożono dnia 25. czerwca 1875 Ministerstwu sprawiedliwości uchwałę Sejmową z dnia 4. maja 1875 względem utworzenia nowych trybunałów I. instancyi w obrębie sądu wyższego w Krakowie; zarazem zaś przedłożono Panu Ministrowi powtórnie dawniejszą uchwałę Sejmową z dnia 15. grudnia 1873 względem utworzenia nowych trybunałów I. instancyi w obrębie sądu wyższego we Lwowie, równocześnie odstąpiono Ministerstwu wszystkie zeszłoroczne petycye Sejmowe odnoszące się do sprawy nowych trybunałów.

Wreszcie dnia 14. grudnia 1875 przypomniano na nowo tę sprawę Panu Ministrowi.

b) Względem uchwały Sejmowéj z dnia 29. maja 1875, która zapadła na podstawie przygotowanego w tym departamencie operatu co do terytoryalnego podziału kraju na okręgi sądów powiatowych i co do przeprowadzenia zmian w rozgraniczeniu starostw, poruszano załatwienie téj sprawy u c. k. Rządu, który też zarządził, ażeby najprzód nastąpiły te zmiany, które tyczą się przydzielenia pojedyńczych miejscowości do okręgów innych sądów powiatowych, i aby te zmiany najpóźniej d. 1go czerwca 1876 w życie weszły, poczém dopiero nastąpi załatwienie sprawy utworzenia nowych sądów powiatowych, zwinięcia kilku sądów i przeniesienia siedziby niektórych sądów powiatowych.

c) W sprawie uchwały Sejmowéj z dnia 7. maja 1875 względem petycyi Piotra hr. Moszyńskiego jako kuratora fundacyi ś. p. Pelagii Rusanowskiéj o inną lokacyę majątku fundacyjnego, — przeprowadzono bardzo korzystną przemianę lokacyi w ten sposób: iż sprzedano po dobrym kursie 4% listy zastawne galic. towarzystwa kredytowego we Lwowie, wynoszące łączną imienną wartość 70.300 złr., a z uzyskanéj gotówki zakupiono winkulowane 6% listy zastawne galic. zakładu kredytowego ziemskiego w Krakowie w łącznéj nominalnéj wartości 30.000 złr., tudzież winkulowane 6% listy zastawne banku hypotecznego we Lwowie w łącznéj wartości nominalnéj 29.700 złr. w. a.

W ten sposób zarządzono całkiem stosownie, gdyż unikano lokowania całego majątku tylko w jednym rodzaju papierów wartościowych, a nadto pozyskano tę korzyść, iż roczny dochód fundacyjny, który wynosił dawniéj 2.812 złr., wzrósł teraz do rocznéj kwoty 3.582 złr., a zatém powiększył się o 770 złr. rocznie.

Stąd też nabyto możności wykonywania w rozleglejszym zakresie szlachetnych i patryotycznych zamiarów fundatorki, a mianowicie utworzono i rozdano już w październiku 1875 r. dwa nowe wsparcia dożywotnie dla inwalidów lub ludzi zasłużonych polskiego pochodzenia, którzy wszystko dla dobra narodu poświęcili. Takich wsparć dożywotnich jest teraz jedenaście, a mianowicie dziesięć po 300 złr. rocznie a jedno miejsce po 500 złr. rocznie.

Zaprowadzono wreszcie w téj fundacyi tę bardzo korzystną manipulacyę, iż zapadłe w kuponach procenta lokowane bywają aż do dnia terminu wypłaty wsparć dożywotnich w kasie oszczędności, a to na korzyść wzrostu majątku fundacyjnego co świadczy o jak najtroskliwszém gospodarstwie w zarządzaniu funduszami téj znakomitéj instytucyi.

ad II. Oprócz powyższych przez wys. Sejm przekazanych spraw spełniał Departament VI. z równą gorliwością i inne swoje czynności, zaś do ważniejszych prac, któremi zajmywał się w ciągu roku 1875, należy przedewszystkiem szupaśnictwo.

Przedmiot ten jest w kraju naszym bardzo mało znanym, gdyż nie mieliśmy w téj mierze żadnych dokładnych przepisów, a dawniejsza legislacya w tym względzie była zupełnie zaniedbaną.

Albowiem norma szupaśnicza dla Galicyi datuje się jeszcze z zeszłego stulecia t. j. z roku 1786, obejmując w sobie zupełnie zarodkowe wskazówki, które licowały tylko do dawniejszych stosunków patryarchalnych i poddańczych; zaś od r. 1786 aż do czasów najnowszych nie było u nas żadnéj reformy w tym względzie.

Badając daléj ten przedmiot okazuje się niewątpliwie, iż szupaśnictwo jest tylko środkiem paliatywnym, skierowanym głównie na korzyść miast wielkich, gdyż nastręcza im pożądaną sposobność szybkiego pozbycia się włóczęgów, którzy najbardziéj garną się do miast większych, zagrażając tamże bezpieczeństwu mienia. W gruncie zaś rzeczy nie zapobiega szupaśnictwo ani próżniactwu ani téż włóczęgostwu i bez urządzenia domów przymusowéj pracy, tudzież bez gęstego rozsiania po kraju takich domów roboczych nie może wcale odnieść skutków pożądanych. Z tém wszystkiém wszakże uporządkowanie téj sprawy jest rzeczą nader ważną i niezbędnie konieczną, gdyż państwowa ustawa z 27. lipca 1871 Nr. 88, która zregulowała szupaśnictwo co do głównych zasad i co do wzajemnego stosunku pomiędzy pojedyńczymi krajami Austryi względem zwrotów szupasowych, włożyła zarazem na fundusz krajowy koszta, które rok rocznie u nas co najmniéj dwadzieścia lub dwadzieścia i kilka tysięcy złotych wynosić będą.

Ta doniosłość cyfry sprawia, iż przedmiot ten — jakkolwiek sam w sobie niezajmujący jednakże nader kosztowny, staje się ważną sprawą krajową.

Departament VI. zajął się téż z całą gorliwością tym przedmiotem, dążąc najusilniéj do tego, ażeby zabezpieczyć i uchronić interesa funduszu krajowego przeciwko wszelkim nadużyciom i zaprowadzić oraz jak najmożliwszą oszczędność.

W tym względzie położył ten Departament istotne uznania godne zasługi, gdyż przestudyowawszy dokładnie całą legislacyę szupaśniczą w innych krajach Austryi, opracował:

a) obszerny i wyczerpujący projekt wszechstronnego uregulowania téj sprawy w kraju naszym i udzielił takowy do rąk c. k. Prezydyum Namiestnictwa,

b) następnie z uwagi, iż mnożyły się w innych krajach Austryi bezprawia szupasowania i narażały nasz fundusz krajowy przy likwidowaniu zagranicznych zwrotów szupasowych na straty lub na ciągłe spory z innymi krajami Austryi, opracowano wyczerpujący projekt jednolitego uregulowania téj sprawy we wszystkich krajach Austryi i udzielono te wnioski dnia 10. września 1875 c. k. Ministerstwo spraw wewnętrznych.

Naczelna c. k. polityczna władza krajowa uwzględniła już po większéj części wnioski Wydziału krajowego *ad a)*, tudzież wydała swe rozporządzenie z dnia 21. sierpnia 1875 do l. 4.287 (Nr. 57 dzien. ust. i rozp. kraj.), poczém Wydział krajowy wydał swe zarządzenia szupasowe z dnia 26. listopada 1875 do l. 25.744 i oznaczył ryczałty szupasowe na trzy lata 1876, 1877 i 1878 (Nr. 1 dzien. kraj. z roku 1876), a zarazem rozpoczął z naczelną władzą polityczną dalsze rokowania i zbiera skrzętnie wszelkie materyały, ażeby ta sprawa z jak największą korzyścią tak dla gmin jak téż i dla funduszu krajowego, a to w myśl powyższych wniosków *ad a)* tudzież *ad b)* uregulowaną została.

W podobny sposób skierowaną jest usilna czynność Dep. VI. w tym względzie, ażeby przy coraz bardziéj wzrastających wydatkach kwaterunkowych dla żandarmeryi osiągnąć wszelkie tylko możliwe oszczędności na rzecz funduszu krajowego, a mianowicie przy wzrastających ciągle czynszach najmu koszar żandarmeryjnych używano pośrednictwa i wpływu wydziałów powiatowych w celu wyszukania stosownego a jak najtańszego pomieszczenia.

Departament VI. popiera téż gorliwie u Rządu uzasadnione żądania powiększenia liczby posterunków żandarmeryjnych, zwłaszcza w okolicach pod względem bezpieczeństwa publicznego zagrożonych.

ad III. W sprawie rekrutacyi czyli poborów do wojska poruszył dep. VI. i w ostatnim czasie u c. k. Rządu, ażeby załatwione zostały wnioski, które opracowano w tym departamencie jeszcze 1. czerwca 1870 r. do l. 4.299, a które to wnioski, świadczące o dokładnéj znajomości rzeczy, dążyły do tego: ażeby zmieniono instrukcyę ministeryalną, odnoszącą się do ustawy wojskowéj z dnia 5. grudnia 1868, ażeby ulepszono manipulacyę przy przeprowadzeniu poborów do wojska, daléj, ażeby władzom autonomicznym przyznany był współudział przy załatwieniu téj sprawy, wreszcie, ażeby zapobiedz skutecznie, by żydzi nie uchylali się od służby wojskowéj. — Wysoki Sejm w uchwale swéj z dnia 22. stycznia 1873 poparł te wnioski stosując rezolucyę swą do c. k. Rządu, która dotąd żadnego jeszcze nie doczekała się załatwieuia.

W związku z powyższą sprawą poruszał Dep. VI. u c. k. Rządu załatwienie rezolucyi Sejmowéj z dnia 11. maja 1875. wzywającéj c. k. Rząd, ażeby rozporządzenie Pana Ministra spraw wewnętrznych z dnia 15. marca 1875 do l. 12.944, normujące sposób prowadzenia metryk żydowskich jak najspieszniéj w życie wprowadzoném i z całą energią wykonaném było.

C. k. Rząd odpowiedział, iż wprzód urgulować musi stosunki wyznaniowe gmin żydowskich, bez czego nie możnaby się spodziewać należytego wykonywania po wyższego reskryptu ministeryalnego do l. 12.944/1875 i że poczynił już kroki w téj mierze, wydając okólnik do wszystkich starostw, który okólnik nadesłano Wydziałowi krajowemu dnia 16. marca 1876 do l. 6.560

Otóż ta nader ważna sprawa, w któréj chodzi o sprawiedliwe wymierzanie najcięższego podatku krwi, zasługuje na szczególniejszą uwagę i zdaniem kontrolującéj komisyi byłoby bardzo pożądaném, ażeby dep. VI. obmyślił i przeprowadził stosowne kroki w celu dopięcia tego rezultatu, ażeby sprawa prowadzenia metryk żydowskich w taki sposób uregulowaną została, iżby dostarczyła skutecznych środków zaradczych przeciwko uchylaniu się żydów od służby wojskowéj.

Byłoby również do życzenia, ażeby Dep. VI. dla stosownego użytku w przyszłości zajął się jak najdokładniejszém zebraniem wszelkich materyałów odnoszących się do téj sprawy.

Do Departamentu tego wpłynęło w r. 1875 exhibitów 1.197.

Przedłożywszy wysokiéj Izbie uwagi swoje dotyczące każdego departamentu z osobna przy odnośném sprawozdaniu, wnosi komisya ostatecznie:

Wysoki Sejm zechce następujące powziąć uchwały:

1. Sejm przyjmuje do wiadomości sprawozdanie Wydziału krajowego z czynności jego za czas od 1. lutego do 31. grudnia 1875;

2. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, ażeby posady jednego sekundaryusza w szpitalu powszechnym we Lwowie dopóty ani prowizorycznie ani stale nie obsadzał, dopóki sprawa prymaryatów zgodnie z etatem nie będzie załatwiona.

3. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, ażeby posady trzeciego lekarza pomocniczego w zakładzie dla obłąkanych na Kulparkowie nie obsadzał aż po ukończeniu tegoż zakładu;

4. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, ażeby posadę nadzorczyni służby w zakładzie na Kulparkowie, jak najpilniej egzaminowaną akuszerką obsadził;

5. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, ażeby usprawiedliwił utworzenie filii Zakładu dla obłąkanych w Żółkwi i Przemyślu i ażeby podobnych filij w przyszłości nie zakładał bez zezwolenia Sejmu.

We Lwowie, dnia 19. kwietnia 1876 r.

Przewodniczący:
Euz. Czerkawski.

Sprawozdawca:
Edward Jędrzejowicz.

Aleg. CIV.

Sprawozdanie

komisyi kultury krajowej o wniosku posła Abrahamowicza w przedmiocie ustawy lasowej.

Wysoki Sejmie!

Uchwałą Wysokiego Sejmu z dnia 17 marca 1876 przekazany został komisyi kultury krajowej wniosek posła Abrahamowicza następującej treści:

Zważywszy, że niegdyś bogate i obfite lasy naszego kraju, stanowiące bogactwo tej ziemi i ważne źródło dochodu, systematycznemu ulegają niszczeniu z powodu luk i braków w obecnie obowiązującej ustawie lasowej, a głównie z powodu braku odpowiednich organów czuwających nad ścisłem przestrzeganiem racyonalnej gospodarki lasowej;

zważywszy, że kraj nasz sięga z jednej strony stepowych przestrzeni, z drugiej strony ostatnich krańców wegetacyi, ma więc ważne zadanie chronienia od wpływów stepowych i zachowania i pielęgnowania wegetacyi i wilgoci na szczytach naszych gór, a więc zadanie zapobiegania tworzenia się na górach rumowisk i wysychaniu źródeł;

zważywszy, że te odrębne stosunki geologiczne i stosunki ekonomiczne naszego kraju wymagają rychłej i stanowczej ochrony lasów, które jeszcze nie uległy zniszczeniu;

zważywszy, że i c. k. Rząd poznał już grożące niebezpieczeństwo i niezbędną potrzebę spieszenia z pomocą zewsząd zagrożonej gospodarce lasowej i w ostatnich czasach żywo zajmował się tą sprawą, zasięgając zdania ludzi fachowych i zwołując ankietę, która obradowała ku końcu 1875, i w roku bieżącym;

zważywszy, że w myśl statutu krajowego i ustawy zasadniczej o reprezentacyi państwa z 21. Grudnia 1867. kompetencya Sejmu do uchwalenia ustawy lasowej nie podlega żadnej wątpliwości;

zważywszy wreszcie, że odrębne stosunki naszego kraju wymagają ochrony i opieki lasów zupełnie odmiennej natury od innych krajów koronnych, a tej ochrony i opieki może użyczyć jedynie ustawodawstwo krajowe, albowiem uwzględni należycie właściwości naszego kraju;

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Wzywa się c. k. Rząd, żeby wypracował i Sejmowi przedłożył na najbliższej sesyi projekt nowej ustawy lasowej na podstawie uchwał krajowej ankiety, która obradowała na wezwanie c. k. Rządu w końcu roku 1875. i w bieżącym roku.

Komisja kultury krajowej zdając sobie sprawę z ważności i konieczności reformy dotychczasowych przepisów i ustawy lasowej, przychyla się do motywów i żądań zawartych w przekazanym jej wniosku, a przeto uprasza:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Wzywa się c. k. Rząd ażeby najbliższemu Sejmowi królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z wielkiem księstwem Krakowskiem, przedłożył projekt do nowej ustawy lasowej z szczególnem uwzględnieniem odrębnych stosunków przyrodniczych i ekonomicznych kraju naszego, uwidocznionych w elaboracie ankiety lasowej zwołanej przez W. c. k. Rząd przy końcu roku 1875.

J. Czartoryski
przewodniczący.

Abrahamowicz
sprawozdawca.

Aleg. CV.

Sprawozdanie

komisyi prawniczéj o petycyach w przedmiocie założenia filii c. k. austryackiego Banku Narodowego w Stanisławowie.

Wysoki Sejmie!

Petycya reprezentacyi miasta Stanisławowa względem poparcia prośby o założenie w Stanisławowie filii c. k. austryackiego Banku Narodowego, wniesiona na dniu 6. kwietnia 1876. l. 226/s., przekazaną została komisyi prawniczéj do załatwienia.

Również przekazane zostały komisyi prawniczéj wniesione w poparciu téjże saméj prośby następujące petycye: 1) Filii Stowarzyszenia austryackiego przemysłu leśnego w Sołotwinie; 2) c. k. uprzyw. Towarzystwa akcyjnego dla wyrobu cukru w Galicyi w Tłumaczu; 3) komitetu c. k. galicyjskiego Towarzystwa gospodarskiego we Lwowie; 4) dyrekcyi kasy oszczędności w Stanisławowie: 5) banku zaliczkowego w Stanisławowie; 6) Stowarzyszenia kredytowego „Oszczędność“ w Tłumaczu 7) dyrekcyi Towarzystwa zaliczkowego w Kołomyi; 8) dyrekcyi kasy zaliczkowéj „Wiara“ w Tyśmienicy; 9) zarządu młyna parowego w Stanisławowie; 10) reprezentacyi gminy miasta Śniatyna i dyekcyi Towarzystwa zaliczkowego w Śniatynie; 11) Wydziału powiatowego w Stanisławowie; 12) łady oddziału bohorodczańsko-nadwórniańsko-stanisławowskiego c. k. Towarzystwa gospodarskieg; 13) Domu komisowo-handlowego w Korszowie; 14) Wydziału powiatowego w Tłumaczu; 15) reprezentacyi kupców i przemysłowców w Stanisławowie; 16 Zarządu skarbu w Nadwórnie; 17 dyrekcyi Banku zaliczkowego „Nadzieja“ w Delatynie; 18) Urzędu gminnego miasta Tyśmienicy; 19) Vydziału Rady powiatowéj w Bohorodczanach; 20) Zakładu gazowego w Stanisławowie; 21) Urzędu gminnego miasta Kołomyi; 22) Zarządu dóbr hr. Stadiona w Bohorodczanach; 23) reprezentacyi miasta Buczacza; 24) Wydziału Rady powiatowéj w Buczaczu; 25) oddziału Towarzystwa gospodarskiego kołomyjsko-horodeńskiego; 26) reprezentacyi miasta Bohorodczany; 27) dyrekcyi Towarzystwa zaliczkowego w Kałuszu; 28) reprezentacyi miasta Kałusza; 29) Wydziału Rady powiatowéj w Horodence.

Przystępując do ocenienia tak licznych petycyj, wniesionych od poważnych instytucyj, zakładów kredytowych, spółek handlowych, reprezentacyj miast i Wydziałów powiatowych, sądzi komisya

prawnicza, że dla zoryentowania się w téj sprawie, będzie na dobie, rzucić okiem — choćby pobieżnie — na rozwój i dzieje austryackiego Banku Narodowego. Wiadomo, że c. k. uprzyw. austryacki Bank Narodowy został założony na mocy przywileju z dnia 15. lipca 1817. Przywilej ten wydany na przeciąg lat dwudziestu pięciu. Patentem z dnia 1. lipca 1841. przedłużono ten przywilej do końca grudnia 1866.; nareszcie na mocy ustawy przez Radę państwa uchwalonéj przedłużono ten przywilej po raz trzeci do r. 1877.

Przez czas blisko sześćdziesięcioletni trwania tego przywileju Galicya była traktowaną po macoszemu. Piérwszą bowiem filię otwarto we Lwowie dopiero w roku 1853. z ówczesną dotacyą 500,000 złt. m. k., a późniéj w Krakowie w r. 1856. z tą samą ówczesną dotacyą 500,000 złt. m. k. Wprawdzie powiększano tę dotacyą w tych obydwu filiach w miarę rozwoju interesów i ruchu handlowego. I tak dotacya filii we Lwowie wynosiła w 1875. roku 1.650.000 złt. w. a. zaś dotacya filii w Krakowie 1.300.000 złt. w. a.; a jak wyczytujemy w odezwie Banku do Izby handlowéj w Krakowie, dotacya ta podniesioną została teraz do sumy 1.500,000 złt.

Nie zapoznajemy wprawdzie, że nie można tworzyć filii zakładów takich, jak Bank Narodowy, tam, gdzie nie ma po temu warunków; gdzie jest zastój ekonomiczny; gdzie ruch handlowy jeszcze jest w uśpieniu. Nie zapoznajemy także téj zasady ekonomii politycznéj, że tylko w miarę rozwoju ekonomicznego i tworzenia się ognisk ruchu interesów zakładanie filii Banku Narodowego postępować może. Nie zapoznajemy również, że Francya i Niemcy pod względem rozwoju ekonomicznego stoją o wiele wyżéj od austrowęgierskiéj monarchii; jednakże stosunek liczby filii Banku Narodowego, porównany z liczbą filii Banku francuskiego i niemieckiego, zdaje się komisyi prawniczéj nienaturalnym, nielicującym z potrzebami monarchii; bo kiedy Bank francuski liczy 68 filii, a Bank niemiecki nawet 165 filii, Bank Narodowy ma zaledwie — i to od niedawna — 27 filii. Jeszcze inne kraje koronne austryackie i Węgry są więcéj od Galicyi uwzględnione.

Bank bowiem Narodowy utworzył drugorzędne filie i uposażył je tak zwanym „Kredytem korespondencyjnym“, otwierając dla eskontu weksli kredyt w wielu mniejszych miejscowościach dla kas oszczędności, dla zakładów przemysłowych, dla kas zaliczkowych i kółek kredytowych. — Miejscowości te stoją na równi, albo mało co wyżéj pod względem rozwoju ekonomicznego od wielu naszych miast, niegdyś obwodowych i kilku miast handlowych.

Wychodząc więc z tego założenia i powołując się na własne słowa p. Lucama, jeneralnego sekretarza Banku narodowego: „... nie chcę twierdzić, aby liczba filii nie miała być powiększoną“ (Patrz dzieło „*Die Oesterreichische Nationalbank während der Dauer des dritten Privilegiums)* — można śmiało twierdzić, że jest w kraju naszym kilka miast, posiadających warunki ekonomiczne do założenia filii lub przynajmniéj drugorzędnych Banku Narodowego.

I tak założono filie drugorzędne:

W Czechach w miejscowościach, które tu w niemieckiém brzmieniu przytaczamy: Aussig, Böhmisch-Kamnitz, Friedland, Graslitz, Kolin, Komotau, Königgrätz, Kratzau, Rumburg, Saaz, Schönlinde, Tetschen, Warnsdorf;

w Morawii w miejscowościach: Baern, Mährisch-Weisskirchen, Neutitschein, Römerstadt, Wallachisch Meseritsch;

na Szląsku w miejscowościach: Freudenthal, Friedek, Hotzenplotz, Jägerndorf, w Cieszynie i Wawrowitz;

w Styryi w miejscowości Marburg.

W krajach zaś do węgierskiéj korony należących, które jako prawie wyłącznie rolnicze, pod względem rozwoju ekonomicznego stoją na równi z Galicyą, założono mimo to 25 takich drugorzędnych filii.

Galicya oprócz dwóch filii — we Lwowie i w Krakowie — nie ma nic podobnego. A jednak według wykazów wyżéj powołanego dzieła p. Lucama zeskontowano w r. 1875. w filii we Lwowie 5624 sztuk weksli na sumę 4.577,825 złt., zaś w Krakowie 1991 sztuk weksli na sumę 4.684,996 złt. co wskazuje, że pomimo przesilenia filie te mają znaczną klientelę.

Stanisławów zdaje się naturalnym punktem środkowym téj części naszego kraju, któréj granice stanowią od północy rzeka Świéca wpadająca koło Żurawna do Dniestru: od południa rzeki Prut i Dniestr, a od wschodu obwód czortkowski, zajmujący przeszło 500 mil kwadratowych najżyzniejszéj gleby. Do Stanisławowa, połączonego teraz dwiema kolejami ze światem, grawituje cała ta okolica ze wszystkiemi swojemi interesami przemysłowemi i handlowemi.

Nie mogąc podać dokładnéj statystyki ruchu przemysłowego i handlowego téj okolicy, gdyż to wymagałoby napisania szczegółowéj monografii, przechodzącéj ramy załatwienia petycyi, ograniczamy się na skonstatowaniu dat, podanych w drukowanéj petycyi reprezentacyi miasta Stanisławowa, na które się powołujemy, uzupełniając je pobieżném wyliczeniem bogactwa, zasobów, fabryk, przemysłu, rękodzieł, objętych granicami téj dzielnicy.

W granicach powyżéj opisanych, produkuje się 3000 centnarów wełny, 550 gmin produkuje 4 miliony kilogramów liści tytuniowych; tamże (w Tłumaczu) największa w całéj monarchii fabryka cukru, któréj roczny ruch towarowy wynosił do 800,000 centnarów; druga cukrownia również na wielkie założona rozmiary w Uściu Biskupiém; dziewięć parowych tartaków, sześć tartaków wodnych dostarczają rocznie do półtrzecia miliona tarcic, których odbyt do Belgii, Holandyi, Westfalii, a część nawet do Marsylii, Paryża i Londynu, jest zapewniony. Ta jedna gałąź przemysłowości zapewnia filii Banku Narodowego pomieszczenie jednego miliona na trzymiesięczne termina.

Pięć młynów parowych, mogących zmléć rocznie do 250.000 korcy zboża, zapewnić może filii Banku obrót jednomilionowy. Dziewięć fabryk żelaza i hamernia miedzi — do 150 gorzelni — 8 browarów — 4 hut szkła większych rozmiarów, pomijając pomniejsze — 5 garbarni — 2 fabryki skór — fabryka pudrety — Zakład gazowy — fabryki posadzek — drożdży — octu — zapałek — kołków drewnianych do butów — cementu — cegielnia maszynowa — papiernie — 400 warsztatów tkackich — fabryki sukna przerabiających 1300 centnarów wełny, — kuśnierstwo bardzo rozwinięte o 150 warsztatach i garncarstwo w Kołomyi, które po zaprowadzeniu szkoły fachowéj przez Wysoki Sejm uchwalonéj najpomyślniejszy rokuje rozwój — olejarnie — warzelnie soli wyrabiające do 640.000 centnarów soli — oto wszystko, co wskazuje, iż Stanisławów posiada warunki ekonomiczne do założenia filii.

Część ta kraju posiada oprócz tego nieprzebrane ilości najtańszego i wybornego wapna — krysztalicznego gipsu — alabastru — marmuru — kamieniołomów na flisy i do budowli — asfalt w okolicy Brustur, Akreszor i Kosmacza za Delatynem, równający się co do jakości sławnemu asfaltowi Limerowskiemu z pod Hanoweru — naftę w miejscowościach Słoboda, Mołotków, Starunia, Jabłonów i Dzwiniacz — nakoniec węgiel brunatny w Nowosielicy i Myszynie.

W Stanisławowie są obecnie następujące Zakłady pieniężne: Kasa oszczędności z kapitałem obrotowym $^3/_4$ miljona złr. — Bank zaliczkowy z kapitałem obrotowym 200.000 złr. — Miejski fundusz pożyczek hypotecznych z kapitałem obrotowym jednego miljona złr. — Ajentura galicyjskiego Zakłada kredytowego włościańskiego — Ajentura galicyjskiego Banku hypotecznego. Oprócz tego grawitują do Stanisławowa jako ogniska ruchu i obrotu pieniężnego handlowego i przemysłowego, Stowarzyszenia Zaliczkowe zarejestrowane z nieograniczoną poręką: w Tyśmienicy, Tłumaczu, Buczaczu, Kałuszu, Delatynie, Sniatynie, Kołomyi, oraz kasa oszczędności w Kołomyi.

Same te instytucye pieniężne powyżéj wyliczone, mogą zapewnić pewnego obrotu rocznie najmniéj dla dwóch milionów, gdyby Bank Narodowy zechciał wybrać Stanisławów za ognisko dla kredytu nawet drugorzędnych filii.

Uznając więc żądanie w powołanych powyżéj petycyach zawarte za uzasadnione i w interesie całego kraju położone,

Komisya prawnicza wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Wzywa się c. k. Rząd do poczynienia na właściwéj drodze odpowiednich kroków w celu założenia w Stanisławowie filii głównéj lub przynajmniéj drugorzędnéj filii c. k. Banku Narodowego.

We Lwowie dnia 20 kwietnia 1876.

Przewodniczący: **Kabat.**

Sprawozdawca: **Dr. Ignacy Kamiński.**

Aleg. CVI.

Sprawozdanie

komisyi drogowéj o wniosku posła Apolinarego Jaworskiego w sprawie budowy kolei z Husiatyna do Stanisławowa i z Zagórza do Grybowa, Żywca i Czaczeg.

Wniosek ten, przez Wysoki Sejm komisyi drogowéj do rozpoznania przekazany, domagający się, by c. k. Rząd w najbliższéj sesyi Rady państwa wniósł przedłożenie względem budowy kolei z Husiatyna do Stanisławowa a z Zagórza do Żywca, jest tylko powtórném wyrażeniem żądań, które dotąd niemal w każdéj sesyi sejmowéj występowały i tak długo ponawiać się muszą, póki komunikacye kolejowe naszego kraju nie będą uporządkowane w sposób odpowiadający potrzebom jego produkcyi i handlu. Że w téj mierze rzeczywiste jeszcze u nas istnieje zacofanie, że zatém bezskuteczne dotąd Reprezentacyi krajowéj żądania są uprawnione, dowieść można nie tylko porównaniem naszych stósunków kolejowych ze stosunkami innych prowincyi Państwa, ale i bliższém rozpatrzeniem się we właściwościach naszych kolei, które wskutek tego wyjątkowe, a dla interesów kraju wcale niekorzystne nabrać musiały znaczenie. Ogólny nawet pogląd na sprawy kolei wykaże:

po 1sze — Jak wielce upośledzonym jest kraj nasz co do ilości mil wybudowanych linii kolejowych.

Według rządowego zbioru dat statystycznych 1873 r. wypada mil kolei

	na jednę milę kwadratową	na 100.000 mieszkańców
w Galicyi	0·12	3·00
zaś w Austryi niższéj	0.39	6·68
w Austryi wyższéj	0·26	7·23
w Styryi	0·25	8·61
w Karyntyi	0·24	12·78
w Krainie	0·19	6·99
w Czechach	0·36	6·41
w Morawii	0·29	5·53
w Szląsku	0·46	7·98

Od tego czasu weszła wprawdzie w ruch jeszcze kolej ze Stryja do Stanisławowa w długości 14·16 mil, lecz tym ci hojniéj obdarzone były i inne prowincye nowemi kolejami;

po 2gie. Znaczna część naszych komunikacyj kolejowych nie służy handlowi lub przemysłowi, lecz tylko celom strategicznym i to tak dalece, że z całéj długości naszych kolei 29% na tę wyjątkową kategoryę przypada;

po 3cie. Tak rozprawy w Radzie Państwa i zapadłe w niej uchwały w sprawach budowy kolei — niemniéj i program przyszłéj polityki kolejowéj przez c. k. Rząd zapowiedziany jasnym są dowodem, że we wszystkich innych prowincyach Austryi budowę kolei głównych, za ukończoną uważać wypada, że w dzisiejszéj sieci komunikacyj kolejowych tamże mieszczą się nietylko wszystkie pierwszorzędne drogi żelazne, ale nawet, iż w niéj już teraz znajdziesz niemało takich kolei, które albo jako równoległe, konkurencyjne uważane być mogą, albo téż więcéj lokalnym interesom służą. W innych prowincyach więc chodzi tylko teraz o budowę bocznych, główne linie raczéj zasilających komunikacyj — jednem słowem budowa tamże nie ma już zaspokojenia koniecznych potrzeb produkcyi i handlu, lecz tylko ich wygodę na oku. Jakżeż odmiennie i o ile niekorzystniéj przedstawiają się w obec tego stosunki w kraju naszym. Jedno tylko można powiedzieć, po za Lwowem dopiero ku wschodowi w dwa ramiona rozdzielająca się linia podłużna dająca dla produkcyi i handlu kraju naszego na przestrzeni 1364· ob. mil kwadratowych ku zachodowi ledwo dwa punkta eksportowe; ku wschodowi zaś trzy punkta, które otworem stoją dla produkcyi sąsiedniego, odmiennemi zupełnie zasadami handlowéj polityki kierującego się państwa. O sieci kolei w kraju naszym, o całości dążącéj do pewnego naprzód skreślonego celu mowy nie ma. Dotąd pozostaje jeszcze bez ukończenia kolej Albrechta — i lata jeszcze zapewne miną, zanim zapowiedziana budowa kolei ze Lwowa ku Tomaszowowi będzie rozpoczętą — wreszcie napróżno domagają się żyźne okolice Podola i przemysłowe podnóża Karpat za pośrednictwem Reprezentacyi krajowéj związku z Europą.

po 4te. Podczas kiedy inne prowincye Państwa austryackiego zapomagane funduszami państwowemi, już od lat dawnych zyskały odpowiednie środki komunikacyjne w bitych gościńcach, znajdziesz w kraju naszym rozległe ku północy położone przestrzenie, gdzie budowa takich dróg przechodzi siły ludności i dla braku kamiennego materyału prawie jest niemożliwą. Smutne to położenie uznał téż Sejm krajowy, a licząc w granicach możliwości na ofiarność stron interesowanych, oraz wyrażając zapewnienie, że z ogólnémi funduszami kraju do dzieła budowy komunikacyi w tych, wszelkiéj pomocy pozbawionych okolicach, przystąpi, uchwalał Sejm w latach 1874 i 1875 rezolucye, wzywające c. k. Rząd do udzielenia ze swéj strony skromnéj pomocy, aby w północno-wschodniéj części kraju zbudowane być mogły, choćby drugorzędne koleje. Czyż nie należałoby się spodziewać, że c. k. Rząd, który na ostatniéj sesyi Rady państwa konieczność budowy tego rodzaju komunikacyi i przyszłość ich tak wymownie wykazywał, zechce wziąść zapowiedziany udział w wysileniach kraju i zubożałéj ludności? czyż zasady nowo inaugurowanéj polityki kolejowéj mają mieć zastósowanie tylko we wszystkich innych prowincyach państwa ze zwykłém wykluczeniem naszego upośledzonego kraju? bliska przyszłość okaże;

po 5te. Komisya nie może pominąć w końcu także wysokości taryf, według których z niezaprzeczoną dla produkcyi i handlu stratą, pobierane bywają przez zarządy krajowych kolei należytości przewozowe. Nie wchodząc w bliższy rozbiór tego przedmiotu, przytaczamy tę okoliczność tutaj li jako dowód mylnego ustroju istniejących u nas linii kolejowych, — bo się zaprzeczyć nie da, że tam gdzie wolność ruchu jest tamowaną, handel i produkcya oddane są na łaskę i niełaskę Towarzystw uprzywilejowanych, że tam o prawidłowéj organizacyi stosunków kolejowych mowy być nie może. Wspomnieliśmy o téj okoliczności również ze względu na przykre dla kraju naszego zarządzenie c. k. Rządu, według którego koncesya na budowę kolei z Białéj do Żywca, téj wyjściowéj końcówki przyszłéj kolei podkarpackiéj, daną jest zarządowi kolei północnéj, który to zarząd posiadając dotąd podobną część z Krakowa do Mysłowiec, obciąża handel nasz do Prus tak wysokiemi taryfami, iż li

z powodu przesadnych kosztów na téj małéj przestrzeni, wywóz płodów sprzedajnych z małym a zwykle chwiejnym zyskiem niemożliwym się staje.

Z powyż wyłuszczonych powodów przystąpiła komisya drogowa z uznaniem do wniosku Szanownego posła A. Jaworskiego — i aczkolwiek zastrzedz się musi przeciw mniemaniu, jakoby tym wnioskiem wyczerpane były wszystkie wymagania kraju — owszem oświadczając wyraźnie, że w niém tylko żądanie niezbędnych potrzeb jest wyrażone — przedstawia go Wysokiemu Sejmowi w następującéj nieco stylistycznie zmienionéj formie:

„Wysoki Sejm raczy uchwalić następujące rezolucye:

po 1. Wzywa się c. k. Rząd, by raczył jak najspieszniéj zarządzić budowę kolei ze Lwowa do Tomaszowa, oraz w najbliższéj sesyi Rady państwa wniósł przedłożenie względem budowy kolei z Husiatyna do Stanisławowa i z Zagórza na Grybów-Żywiec do Czaczeg;

po 2. Ponawiając swe rezolucye z dnia 13. października 1874 i 20. maja 1875, Sejm królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiém księstwem krakowskiém wzywa c. k. Rząd, aby z odpowiednią subwencyą z funduszu państwowego wziął udział w budowie dwóch drugorzędnych kolei w północno-wschodniéj części naszego kraju.

Lwów 18. kwietnia 1876.

Piotr Gross
przewodniczący komisyi drogowéj
i sprawozdawca.